BENEDICTI XIV.

PONT. OPT. MAX.

OPERA OMNIA

IN TOMOS XVII. DISTRIBUTA.

TOMUS DECIMUS SEXTUS.

1756 – 1758.

BENEDICTI XIV.

PONT. OPT. MAX.

OLIM

PROSPERI CARDINALIS

DE LAMBERTINIS

BULLARIUM.

TOM. II.

IN QUO CONTINENTUR

CONSTITUTIONES, EPISTOLÆ

ALIAQUE EDITÆ AB ANNO MDCCXLVI.

USQUE

AD TOTUM ANNUM MDCCXLVIII.

ALBER ET GHETTUS SOC.

PRATI

IN TYPOGRAPHIA ALDINA

MDCCCXLVI.

BENEDICTI XIV.

PONT. OPT. MAX.

BULLARIUM

TOM. II.

SANCTISSIMI DOMINI NOSTRI

BENEDICTI PAPÆ XIV.

CONSTITUTIONES, EPISTOLAE ETC.

Pont. A. VI. Anno 1746.

JURISDICTIO

Episcoporum in Ecclesias Parochiales Regularium pro Indiarum Regionibus declaratur.

BENEDICTUS EPISCOPUS

Servus Servorum Dei

Ad perpetuam rei memoriam.

I. Exordium a Pontificis providentia in asserenda Episcoporum jurisdictione.

Quamvis ad confirmandum Ecclesiastici regiminis ordinem, superiori Pontificatus Nostri anno, videlicet octavo Idus Novemb. 1744., Apostolicas Literas ediderimus, quarum initium est: *firmandis, atque asserendis:* in quibus non modo sacrosanctae Tridentinae Synodi Decretis, ac Praedecessorum Nostrum Romanorum Pontificum Constitutionibus inhaerentes, jurisdictionem Episcoporum in omnes, et quoscumque Regulares, Animarum curam personarum saecularium exercentes constabilivimus; verum etiam judicia sequentes in peculiaribus controversiis prolata a Congregationibus Generalibus Venerabilium Fratrum Nostrorum Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalium ecclesiasticis discutiendis negotiis auctoritate Apostolica praepositorum, certos et congruos limites constituimus, quibus tum Episcopalis auctoritas in praedictorum Regularium Ecclesias, atque personas, tam exemptiones in hujusmodi rerum genere ab ipsis Regularibus praetensae, et pluribus in casibus eisdem debitae, continerentur: has tamen alteras pari auctoritate Literas adjicere compellimur, ut hac ipsa in re Parochialium etiam Ecclesiarum, quae in Indiarum Regionibus sunt, optimo regimini, atque utiliori administrationi, quantum cum Domino possumus, similiter consulamus.

Eas dem peculiariter firmare intendit pro Indiarum Regionibus.

Personae Curam Animarum exercentes, quamvis Regulares, jurisdictioni Ordinariorum subsunt ex Concilio Trident.

Sane ubicumque Animarum cura personarum saecularium adnexa sit Monasteriis, seu Domibus Regularium Virorum sive Mulierum, quicumque hujusmodi curam exerceat, sive is Regularis, sive saecularis Sacerdos existat, in his, quae pertinent ad ipsam curam, et ad Sacramentorum administrationem, Episcopi Dioecesani jurisdictioni, visitationi, et correctioni subesse debet; ipso jubente Sacro Tridentino Concilio *sess.* 25. *cap.* 11. *de Regularibus*, per haec verba: *in Monasteriis, seu Domibus Virorum, seu Mulierum, quibus imminet Animarum cura personarum saecularium, praeter eas, quae sunt de illorum Monasteriorum, seu locorum Familia, personae tam Regulares, quam Saeculares hujusmodi curam exercentes subsint immediate in iis, quae ad dictam Curam, et Sacramentorum administrationem pertinent, jurisdictioni, visitationi, et correctioni Episcopi, in cujus Dioecesi sunt sita.* Cujus etiam Concilii providentia ulterius statutum est, ut nemo ad animarum curam in praedictis Ecclesiis, etiam ad tempus, sive amovibiliter ad nutum, exercendam, admittatur vel deputetur, absque consensu Episcopi, et sine examine coram ipso, vel coram ipsius Vicario antea faciendo; sic enim decrevit: *nec ibi aliqui etiam ad nutum amovibiles deputentur, nisi de ejusdem consensu, ac praevio examine per eum, aut ejus Vicarium faciendo.*

Nemo ad Curam assumi debet eodem Concilio, nisi de consensu, et approbatione Ordinarii.

S. Pius V. anno 1567. ex specialibus causis indulsit, ut Regulares in Indiis Maris Oceani independenter ab Ordinariis curam exercere possent.

Equidem alias beatae memoriae Praedecessori Nostro Sancto Pio Papae V. ex parte clarae memoriae Filippi II. Hispaniarum Regis Catholici exposito, quod in partibus Indiarum Maris Oceani, propter deficientiam Presbyterorum, Officia et munia Parochialia a Religiosis Viris exercebantur, qui magno animarum fructu, Indorum conversiones promovebant, et Ecclesiae Sacramenta eisdem administrando, ac Verbum Dei praedicando et explicando, Religioni ac pietati utilem navabant operam; idem Pius Praedecessor, supplicationibus super hoc ex parte dicti Philippi Regis humiliter

sibi porrectis inclinatus, per suas Literas incipien. *Exponi Nobis*, datas apud Sanctum Petrum sub Annulo Piscatoris die XXIV. Martii anno MDLXVII., omnibus et singulis Religiosis, quorumcumque etiam Mendicantium Ordinum, in dictis Indiarum partibus, in eorumdem Ordinum Monasteriis, vel de suorum Superiorum licentia extra illa commorantibus, ut in locis ipsarum partium eis de simili licentia assignatis, vel assignandis, Officium Parochi, Matrimonia celebrando, et Ecclesiastica Sacramenta ministrando, prout eatenus consueverunt, (dummodo ipsi in reliquis ejusdem Concilii Tridentini formam observarent) exercere, et Verbum Dei, quatenus Indorum illarum partium Idioma intelligerent, de suorum Superiorum licentia, in eorum Capitulis Provincialibus obtenta, praedicare, ac confessiones audire, libere, et licite valerent, seclusa etiam Ordinariorum Locorum licentia, per haec expressa verba: *Ordinariorum Locorum, et aliorum quorumcumque licentia minime requisita*, facultatem, auctoritate Apostolica concessit, et indulsit: volens insuper, et eadem auctoritate statuens: *ne in locis dictarum partium, in quibus essent Monasteria Religiosorum, qui Animarum curam exercerent, aliquid per Episcopos innovaretur.*

Concessionem hujusmodi effectu caruisse, plura suadent.

Verum bujusmodi Privilegium, sive Indultum a Sancto Pio Praedecessore, ut praefertur, concessum, Immutatis forsan rerum circumstantiis, executione et effectu caruisse oportet. Siquidem aperte conspicimus Episcopos praedictarum Regionum, non multos post annos, suam in praemissis auctoritatem, et jurisdictionem resumpsisse. Etenim in prima Synodo Limana Provinciali anno Domini 1532. celebrata, praesidente in ea Sancto Turribio, tunc, dum in humanis agebat, Ecclesiae Limanae Archiepiscopo, ipsius Synodi *Cap.* 16. ita expresse cautum reperimus: *nullus posthac Clericus Parochiam Indorum absque Episcopi collatione suscipiat, vel administret: qui alias susceperint, etiamsi proprio Rectore Parochio destituta sit, anathemate feriatur. Idem a Regularibus observetur*. Eidemque Limanae Synodo consonat Provincialis itidem Synodus Mexicana anno Domini MDLXXXV. sub bonae memoriae Petro Moja de Contreras Archiepiscopo congregata, et successive, nempe anno MDLXXXIX. ab Apostolica Sede examinata, et approbata, quae sub Titulo: *de Visitatione propriae Provinciae §. III.* statuit, ut infra, videlicet; *visitent Episcopi Ecclesias, et quas Doctrinas vocant, seu Conditiones, ubi Religiosi commorantur etc. Visitent etiam Religiosos in praedictis Doctrinis, seu Conditionibus degentes, quoad Animarum curam, quam exercent: eosque paterno zelo corrigant, eorum honori et bonae famae prospiciant, atque id omne praestent, quod ad effectum ejusmodi necessarium sit, juxta Decretum Sacri Concilii Tridentini:* collimantibus in eumdem scopum bis, quae praescribuntur inferius. *Tit. de Regularibus, et Monialibus §. XIX.* ibi. *Juxta id, quod a Concilio Tridentino decretum est, et per Schedam Regiae Majestatis dispositum, Regulares qui Indorum curam gerunt, ab Ordinariis visitari, eisdem Subditi esse debent, tam quoad Doctrinam edocendam, quam quoad Sacramenta administranda.*

I. Dispositio Synodi Provincialis Limanae anno 1532.

II. Et Synodi Provincialis Mexicanae anno 1585.

Et licet Literae Pii V. a Gregorio XIV. confirmatae fuerint.

Quamvis vero subinde a piae memoriae Gregorio Papa XIV. Praedecessore quoque nostro aliae Apostolicae Literae, quarum initium est: *quantum animarum*, aliaeque incipientes: *exponi Nobis*, anno MDXCI. emanaverint, per quas superius relatae Sancti Pii Praedecessoris Literae confirmatae fuerint, et innovatae; quum tamen felicis recordationis Praedecessor pariter Noster Clemens Papa VIII., per suas Literas in simili forma Brevis sub die VIII. Novemb. anni MDCI. expeditas, quae incipiunt: *Religiosorum quorumcumque*, in forma specifica confirmaverit, et approbaverit resolutionem Congregationis Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalium negotiis, et consultationibus Episcoporum, et Regularium praepositae, per quam firmatum extiterat, *Regulares, qui ab eorum Superioribus nominati, et a Locorum Ordinariis, seu Officialibus approbati*, ad Animarum curam in Indiarum partibus exercendam, *ob penuriam Sacerdotum saecularium*, mitterentur, non quidem habendos, et reputandos esse, tamquam Regulares extra Claustra vitam degentes; siquidem aliquot per singulas hebdomadas diebus ab Ecclesiis sibi commissis discedentes, in propriis Religiosis Domibus versabantur; sed in *concernentibus curam Animarum, Ordinario Loci subesse, in reliquis vero, non Ordinario Loci, sed suis Superioribus subjectos remanere, de quorum licentia extra Claustra degunt*. Quum deinde similis recordationis Gregorius Papa XV. etiam Noster Praedecessor in sua generali, et perpetuo valitura Constitutione, quae incipit: *inscrutabili*, per

III. Nihilominus Clem. VIII. Regulares Animarum Curam in Indiis exercentes Ordinariis subjectos voluit.

IV. Gregorius XV. generaliter omnes Regulares Curam exercentes Ordinariis subjecit.

quam omnes indistincte Regulares Animarum curam saecularium personarum exercentes, aut quoquo modo Sacramenta administrantes, Episcoporum visitationi, et correctioni subjecit; quibuscumque contrariis Constitutionibus, et ordinationibus Apostolicis in favorem quarumcumque personarum, atque Ordinum tam Mendicantium, quam non Mendicantium, Militiarum, etiam Sancti Joannis Hierosolymitani, Congregationum, Societatum, et cujusvis alterius Instituti, etiam necessario, et in individuo exprimendi, nec non Statutis, consuetudinibus, etiam immemorabilibus, exemptionibus, indultis, etiam in corpore juris clausis, aut ex causa, et titulo oneroso concessis, etiam Mari Magno, seu Bulla aurea, aut aliter nuncupatis, specialiter, et expresse de Apostolicae potestatis plenitudine plenissime derogaverit.

V. Innocentius X juxta Votum dictae Congregat. Literas S. Pii V in Locis, ubi esset defectus Parochorum, suffragari decrevit.

Quum insuper Noster quoque Praedecessor Innocentius Papa X. in suis pariter Literis Apostolicis anno MDCXLVII. datis, quae incipiunt: *cum sicut accepimus*, confirmans praefatae Congregationis resolutionem editam in Causa *Angelopolitana* Indiarum Occidentalium novae Hispaniae, approbaverit ipsius Congregationis sententiam, quae ad propositum Dubium: *an Bulla Pii V. la* 34. *in ordine* (ea nimirum, cujus Nos superius meminimus) *concessa instante, et supplicante Serenissimo Rege Catholico, non ad petitionem Regularium sit revocata in Bullis Summorum Pontificum, in quibus exemptiones Regularium mitigantur.* Respondit: *agendum cum Sanctissimo, an velit declarare, Bullam non esse revocatam, illam tamen non suffragari, nisi in locis, ubi est defectus Parochorum.*

VI. Regulares in dictis Regionibus ad Curam acto non admittuntur, absque examine, et approbatione Episcoporum.

Quum denique ipsi Catholici Hispaniarum Reges, de Sacrorum Canonum observantia optime meriti, et de Tridentini Concilii executione soliciti, Episcopis per Indias sibi subjectas constitutis opem auctoritatemque praestiterint, ut legitima jurisdictione in Regulares Animarum curam exercentes in suis respective Dioecesibus, pacifice fruerentur: jam constat, ipsis fatentibus Hispaniae Nationis Scriptoribus, neminem ex Regularibus nunc in iis Regionibus ad obeunda Parochialia munia in personas saeculares admitti, nisi praevio examine, et approbatione Episcoporum Localium, sive ipsorum respective Officialium; et tam Concilii Tridentini Decreta, quam Romanorum Pontificum Constitutiones hujusmodi Decretis consentaneas, in praedictis Regionibus suum robur, et observantiam obtinere.

Archiepiscopus Goae jurisdictionem in Regulares ad Curam Animarum deputatos exercet.

Neque porro in Indiis Orientalibus ignota sunt eorumdem Apostolicorum, et Conciliarium Decretorum statuta: siquidem ex Civitate Goana, celeberrimo in Indiis Orientalibus Lusitaniae Regno subjectis emporio, nuperrime accepimus, Venerabilem Fratrem modernum ipsius Civitatis Archiepiscopum, ipso praesertim favente Charissimo in Christo Filio Nostro Joanne Illustri Portugalliae, et Algarbiorum Rege, cujus perspecta pietas, et Ecclesiasticae disciplinae zelus hac etiam in re clarissime emicuerunt, atque adjuvante dilecto Filio Nobili Viro Marchione Castri Novi in praedictis Regionibus Pro-Rege, ac strenuo Regiae voluntatis Administro; concessam sibi a Tridentina Synodo jurisdictionem, et facultatem, quoad examen, et approbationem Regularium ad Animarum curam personarum saecularium deputatorum, intra Dioecesis suae fines, plenissime, ut par erat, exercuisse.

Pontifex, Concilii Tridentini Decreta, et Constitutiones in hac re editas, in omnibus Indiarum Orientalium Regionibus locum habere decernit.

Sed quoniam eorum, quae bene statuta sunt, quaeque ad optimum Ecclesiarum statum maxime pertinent, perpetua et generalis executio, atque inconcussa observantia, magnopere Nobis cordi esse debet; neque committendum, ut ullus in posterum dubiis, et controversiis aditus pateat in hujusmodi rerum genere, in quo maximum Ecclesiasticae disciplinae momentum vertitur; idcirco motu proprio, et certa scientia, ac matura deliberatione Nostris, deque Apostolicae potestatis plenitudine, volumus, statuimus, et ordinamus, praedicta Tridentinae Synodi Decreta, singulasque Apostolicas Constitutiones, tam a Praedecessoribus Nostris, quam a Nobis, in eorumdem Decretorum confirmationem, ampliationem, et extensionem editas, quoad Episcoporum jura, ac debitam ipsis subjectionem a Regularibus Animarum curam personarum saecularium exercentibus; ut nempe Regulares ipsi, etiam quantumvis exempti, ad hujusmodi curam obeundam, sine praevio Ordinariorum Locorum examine, et approbatione, accedere, aut in ea se ingerere nequeant, et in iis omnibus, quae ad praedictam curam quoquomodo pertinere dignoscuntur, eorumdem Ordinariorum jurisdictioni, visitationi, et correctioni subjaceant; deinceps tam in praedicta Goana, quam in reliquis Indiarum Orientalium Civitatibus, Dioecesibus, atque Provinciis, locum omnino habere, ac perpetuo, et incommutabiliter observari debere: decernen-

Et sub hac dispositione Regulares cujuscumque Instituti comprehendit.

tes, et declarantes, praesentes Nostras Literas omnes, et singulos Regulares quorumcumque tam Mendicantium, quam non Mendicantium Ordinum, Militiarum, etiam S. Joannis Hierosolymitani, Congregationum, Societatum, etiam Jesu, et cujusvis alterius Instituti etiam speciali mentione digni, ac necessario, et in individuo exprimendi, ac quibusvis privilegiis, et exemptionibus suffulti, omnino arctare et afficere, eosque ad plenariam, et integram praemissorum observantiam fore efficaciter obligatos.

Praesentes nullo defectu notari posse statuit.

Insuper easdem praesentes, etiam ex eo, quod Superiores Regulares, et caeteri quicumque in praemissis interesse habentes, seu habere quomodolibet praetendentes, illis non consenserint, nec ad ea vocati, et auditi fuerint, nullo umquam tempore de subreptionis, obreptionis, nullitatis, aut invaliditatis vitio, seu intentionis Nostrae, aut alio quovis defectu etiam quantumvis magno, inexcogitato, ac substantiali, aut ex quocumque alio capite a jure, vel facto, aut statuto, vel consuetudine aliqua, resultante, aut quocumque alio colore, vel causa quantumvis privilegiata, etiam in corpore juris clausa, ac tali, quae ad effectum validitatis praemissorum necessario exprimenda foret, notari, impugnari, invalidari, in jus, vel ad controversiam revocari, aut ad terminos juris reduci vel adversus eas restitutionis in integrum, aperitionis oris, reductionis ad viam, et terminos juris, sive aliud quodcumque facti, gratiae, vel justitiae remedium impetrari posse; sed ipsas semper perpetuoque validas, firmas, et efficaces esse et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri, et obtinere, sicque et non aliter in praemissis per quoscumque

Aliter judicari prohibet.

Judices Ordinarios, et Delegatos, etiam Causarum Palatii Apostolici Auditores, necnon Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinales etiam de Latere Legatos, et Sedis Apostolicae Nuntios, ac alios quavis auctoritate et potestate fungentes, in quavis Causa et instantia, sublata eis et eorum cuilibet quavis aliter judicandi et interpretandi facultate et auctoritate, judicari et definiri debere: et si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari, irritum, et inane decernimus.

Contrariis plenissime derogat.

Non obstantibus, quatenus opus sit, Nostra et Cancellariae Apostolicae Regula de jure quaesito non tollendo; necnon memoratis Sancti Pii V., et Gregorii XIV. Praedecessorum praedictorum respective Literis, caeterisque Constitutionibus, et Ordinationibus Apostolicis, etiam in Conciliis Generalibus editis, etiam specialiter in favorem quarumcumque personarum, atque dictorum Ordinum tam Mendicantium, quam non Mendicantium, Congregationum, Societatum, etiam praedictae Militiae Sancti Joannis Hierosolymitani, et cujusvis alterius Instituti, etiam Societatis Jesu, ac Monasteriorum, Collegiorum, Domorum, ac Locorum Regularium quorumcumque, necnon illorum, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, vel consuetudinibus etiam immemorabilibus, exemptionibus quoque, indultis, et privilegiis, etiam ex causa, et titulo oneroso, vel in limine fundationis, et in Mari Magno, seu Bulla aurea, aut aliter nuncupatis; sub quibuscumque tenoribus, et formis, et cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, et insolitis clausulis, nec non irritantibus, et aliis Decretis, etiam motu, scientia, deliberatione, et potestatis plenitudine similibus, etiam ad Imperatoris, Regum, Reginarum, et Rerumpublicarum, et quorumvis aliorum Principum, et Personarum, quacumque Ecclesiastica, vel Saeculari dignitate fulgentium instantiam, seu eorum intuitu, et contemplatione, ac etiam consistorialiter, et alias quomodolibet, etiam per viam communicationis et extensionis, concessis, et iteratis vicibus approbatis, et innovatis. Quibus omnibus; quoad ea, quae praesentibus quomodolibet adversantur, etiamsi pro illorum sufficienti derogatione, de illis, eorumque totis tenoribus, et formis, specialis et individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio, seu quaevis alia expressio habenda, ac quaevis exquisita forma servanda foret, tenores hujusmodi ac si de verbo ad verbum, nihil penitus omisso, et forma in illis tradita observata, inserti forent, praesentibus pro expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris; motu, scientia, deliberatione, et potestatis plenitudine paribus specialiter, et expresso derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Ejus transumptis fidem tribuit.

Et quia difficile foret praesentes Literas, ad singula quaeque loca, in quibus de eis fides forsan facienda foret, deferri, etiam volumus, et eadem Apostolica auctoritate decernimus,

quod illarum transumptis, etiam impressis, manu Notarii publici subscriptis, et Sigillo alicujus personae in dignitate ecclesiastica constitutae munitis, in Judicio, et extra, ac ubi opus fuerit, eadem prorsus adhibeat; quae ipsis praesentibus adhiberetur, si forent exhibitae, vel ostensae.

Sanctio poenalis.

Nulli ergo omnino hominum liceat paginam hanc Nostrarum confirmationis, innovationis, declarationis, sive extensionis et ampliationis, derogationis, voluntatis, statuti, ac decreti infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri et Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum.

Dat. die 24 Feb. 1746.

Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem Anno Incarnationis Dominicae millesimo septingentesimo quadragesimo quinto, sexto Kalendas Martii, Pontificatus Nostri Anno Sexto.

D. Cardinalis Passioneus.

J. Datarius.

Visa de Curia.

J. C. Boschi.

L. Eugenius

Loco ✠ Plumbi.

Registrata in Secretaria Brevium.

II.

DEFINITIO

Ac determinatio Causarum inter Regimen Bononiae, et Communitates Medicinae, Ganzanighi, Villaefontanae etc.

BENEDICTUS EPISCOPUS

Servus Servorum Dei.

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Solicitudinem providi Principis cum id praecipue deceat animadvertere, ut Provinciarum suarum recte instituta divisio inviolabiliter observetur, et quaelibet inferiores Civitates, Oppida, Castra, et Villae, in iis potissime, quae spectant ad publicum cujuslibet Provinciae regimen, et universalem administrationem majoris Civitatis, cui subsunt, ejusque legitimorum Praesidum jurisdictionibus, et sanctionibus obediant, ac unusquisque, caeterorum instar communia onera ferat, propter odiosas quorumdam immunitates, et exemptiones, id, quod aliquibus indebite remittitur in magnum aliorum damnum refundatur; ex debito proinde supremae potestatis nostrae, quoties, turbato rerum ordine, alicujus Provinciae unitatem scindi, et universitates, privatasque personas subjectionem excutere, atque ab oneribus se se subtrahere conspicimus, et exinde lites, et discordias praesertim ab antiquo tempore exurtas adhuc vigere, toties ad eas radicitus praecidendas, et extirpandas, ac tribuendum tandem unicuique jus suum, animum nostrum opportune intendere non recusamus.

Relatio litis pendudum introductae in eo, an Communitas Castri Medicinae etc. teneatur ad solutionem Datii magni.

Sicut itaque accepimus, et aliunde quoque praecedenter ignotum Nobis non erat, inter Communitates Castri Medicinae, annexarumque Terrarum Villaefontanae, et Ganzanighi ex una, ex Administratores Datii magni, seu Gabellae grossae Civitatis Bononiae ex altera parte, lis gravissima antiquitus exorta fuit super eo, an Communitates praefatae ad hujusmodi Datii solutionem tenerentur, necne: quamvis autem (antiquioribus aliis Decretis consulto praetermissis) Auditor Generalis Legationis Anno millesimo quingentesimo nonagesimo, subinde Auditor Vice-Legati Anno millesimo quingentesimo nonagesimo tertio unanimi sensu quoad possessorium indulsissent Medicinensibus beneficium manutentionis in quasi possessione praetensarum exemptionum, et immunitatum, quoad petitorium tamen subinde pronunciatum fuit favore Administratorum Gabellae; eadem vero causa in gradu appellationis Auditorio Rotae commissa, et coram bo. mem. Magistro Burattu tunc uno ex ipsius Rotae Auditoribus proposita, post editum rescriptum, ut videretur de bono jure etiam ad effectum manutentionis, resolutum fuit Anno millesimo sexcentesimo decimo septimo, non esse dandum Mandatum de manutenendo Administratoribus Gabellae grossae, et Anno deinde millesimo sexcentesimo decimo nono esse locum descriptioni Mercium, juxta Decisiones ducentesimam octuagesimam quintam, et tercentesimam nonagesimam octavam inter im-

pressas coram eodem Buratto. Cumque postea lis continua fuisset sub examine petitorii, et pro parte Medicinensium deduceretur: quod licet per felicis recordationis Bonifacium Papam IX. Praedecessorem Nostrum Terrae Medicinae, annexaeque Villae fuissent Bononiensi Provinciae unitae, et incorporatae, attamen per bonae memoriae Balthassarem Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalem Cossam nuncupatum, dum Legati munere fungebatur, ab eadem Provincia fuerant dismembratae, proinde coram eodem Buratto, et successive coram similis memoriae Magistro Ubaldo tunc dicti Tribunalis itidem Auditore, disceptato peculiari dubio super subsistentia recensitae dismembrationis, resolutum fuit constare de dismembratione juxta alias Decisiones pariter impressas, octingentesimam vigesimam octavam coram Buratto, atque alias geminas coram Ubaldo, inter recentiores decisionem septuagesimam, et decisionem centesimam septuagesimam primam parte quinta tomo primo, adversus quas decisiones cum Administratores praefati deduxissent posteriores Apostolicas Literas piae recordationis Martini Papae V. etiam Praedecessoris Nostri, per quas praefata dismembratione tamquam illegitima de medio sublata, memoratas Communitates, et Loca Bononiensi Provinciae reunivarat, et incorporaverat, adhuc tamen sub speciali dubio responsum fuit, reunionem Martini V. non suffragari, prout ex decisione quadringentesima nonagesima sexta parte quinta tomo secundo recentiorum.

Nova lites instaurata etiam super aliis incidentibus.

Quia vero quaestiones de unione, vel dismembratione praefatorum locorum, utpote percutientes jurisdictionalia Civitatis Bononiae, non ad peculiares Administratores Gabellae grossae per felicis recordationis Eugenium Papam IV. usque ab Anno millesimo quadringentesimo trigesimo secundo Archigymnasio Bononiensi applicatae, sed praesertim, et directe pertinebant ad Regimen Civitatis Bononiae in illa causa nequiquam citatum, cujus proinde jura infirme, et non satis, aut plene deducta, haud poterant sic per indirectum laedi, aut vulnerari, hinc idem Regimen e re sua putavit, novum contra memoratas Communitates instruere Judicium, prout instruxit coram Congregatione Confinium. Verum deinde a recolendae memoriae Urbano Papa VIII. Praedecessore quoque Nostro commissa hujusmodi nova causa tunc existenti Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinali Camerario, qui procederet cum Voto Camerae, haec postquam Anno millesimo sexcentesimo quadragesimo septimo demanduvit, ut, pendente lite, Medicinenses summas pro oneribus solvi solitas deponerent juxta mentem Tribunalis, prout de facto in aliquibus quantitatibus fuerunt depositae, plures resolutiones edidit inter se varias; prius etenim rescripsit Anno millesimo sexcentesimo quadragesimo nono Communitates praefatas non esse de districtu, neque de Comitatu in casu, et ad effectum, de quo agebatur; Inde vero cum pro Gabella Vini, quae Cameralis est, Conductor Camerae Apostolicae Anno millesimo sexcentesimo octuagesimo primo Medicinenses adstringeret ad solutionem, ipsi vero praetenderent manutenendos esse immunes per Bononiae Regimen ab hoc non minus, quam a caeteris oneribus Cameralibus, memoratum Camerae Tribunal praetensioni huic primo loco adhaesit, ac subinde Anno millesimo sexcentesimo octuagesimo secundo recedendo a decisis, declaravit Regimen non teneri: successive autem Anno millesimo sexcentesimo nonagesimo octavo sub novo examine positis resolutionibus Annorum millesimi sexcentesimi quadragesimi noni, et millesimi sexcentesimi octuagesimi secundi perstitutum fuit in decisis Anno millesimo sexcentesimo quadragesimo nono quoad onera Communitativa tantum, et in decisis Anno millesimo sexcentesimo octuagesimo secundo quoad onera Cameralia tantum, ita ut Regimen non teneretur manutenere Medicinenses exemptos juxta conventiones Anni millesimi quadringentesimi undecimi, indultoque post hujusmodi rescriptum utrique parti beneficio novae Audientiae, causaque reproposita die decimaquinta Junii Anni millesimi sexcentesimi nonagesimi noni, suffragia aequaliter scissa fuerunt, nullaque capta resolutione negotium principale remansit ab inde inposterum indecisum, etiamsi posterioribus atque etiam intermediis temporibus, subalternae quaedam quaestiones coram pluribus Judicibus, et signanter Anno millesimo sexcentesimo septuagesimo quarto coram bonae memoriae Cardinali Bonacursio Legato, et Anno millesimo sexcentesimo octuagesimo sexto coram Magistro Costaguto tunc Camerae Apostolicae Clerico excitatae fuerint, vel super assertis attentatis, et innovationibus pendente lite sequutis, aliisque

incidentibus, et emergentibus, juxta varietatem casuum variis quoque Decretis resolutae.

Recurritur ad Pontif.

Recursu autem ad Nos habito ex parte Bononiensis Regiminis per supplicationes humiliter expositas prius ab olim Marchione Paride Maria de Grassis, et postea a dilecto filio Fulvio Comite de Bentivoliis Civitatis Bononiae Senatoribus, et Oratoribus apud Sanctam Sedem, relatisque praejudiciis gravissimis, quae caeteris Bononiensis Provinciae Communibus, Ærarioque Civitatis notissimis de causis admodum exhausto, irrogata fuerant, et adhuc irrogabantur, ex quo Medicinenses, eorumque Consortes, per tempus ultra centenarium, sub motivo litis pendentis, onera communitativa, et cameralia subire omnino recusabant, immo introductis, vel adauctis quampluribus mercimoniis, nulla persolvebant datia, vetitasque fraudes passim committebant; implorata fuit benignitas nostra, ut per opportunum, expeditumque remedium veteri huic gravissimo malo finis aliquando imponeretur, ne reassumpto judiciali tramite litis jam per seculum et ultra indecisae, renovatisque utrinque dispendiis, diu nimis contentionis terminus expectaretur; Materia vero, et petitio praefati Regiminis suprema providentia nostra dignae cum appareuerit, causam, et causas a quibusvis Judicibus, et Tribunalibus ad Nos revocavimus, utque omnia rite, recteque procederent, dilecto filio Magistro Clementi Argenvilles Praelato Domestico, et Auditori Nostro specialiter mandavimus, ut susceptis hinc, et inde scriptis informationibus facti, et juris per utramque partem praesentandis, illisque invicem communicatis, receptisque similiter responsionibus, et replicationibus, ac defensoribus collitigantium, quantum oportuisset, oretenus etiam auditis, omnia Nobis distincto ordine referret.

Qui causam ad se avocat.

Illaque cognoscat.

Qua potestate facta, Pars utraque copiosissimas informationes impressas porrexit cum summariis tum recentiorum, tum veterum documentorum, praesertim vero eorum, quae in libro quodam Privilegiorum, atque exemptionum Medicinae Typis Bononiae dato Anno millesimo sexcentesimo sexagesimo octavo continentur. Illisque omnibus sedulo examinatis, cum praefatus Magister Clemens Auditor Noster ad meliorem rei elucidationem, difficultates, quas mente conceperat, Partibus in scriptis pandidisset, et Nos etiam, ne quid remaneret occultum, in Apostolicis secretioribus Tabulariis monumenta omnia etiam antiquissima ad rem facientia inquiri, atque inde extrahi fecissemus, hinc diffusissimae responsiones, et replicationes utrinque supervenerunt, et ita non solum, quae antiquitus coram variis Judicibus Bononiensibus, quae pariter in Auditorio Rotae coram Buratto, et Ubaldo praedictis, quaeque rursus in tribunali Camerae, ipsa Camera interdum comparente, et jura Medicinensium coadjuvante, et coram aliis quoque Judicibus, sed quamplura insuper de nova inventa documenta deducta, et matura respective ponderatione ventilata fuerunt, ac per diutinam fere biennalem colluctationem discussa.

Et quaestionum capita ad duo restringend.

Factaque demum ab ipso Magistro Clemente Auditore Nostro rerum omnium plenissima relatione, atque a Nobis ipsis inter tot gravissimas Principatus Nostri curas, ad Lancem Justitiae, et aequitatis, momentis omnibus rationum ab unaquaque parte expositarum perlustratis, atque libratis, cum sane cognoverimus, negotium in duo potissima capita dividi: unum scilicet, utrum Terrae, et Communitates Medicinae, Villaefontanae, et Ganzanighi fuerint, et sint de districtu, et Comitatu Bononiae, seu potius distinctum, et particulare Territorium constituant: alterum vero, utrum posito, quod sint de Comitatu, et districtu, reputari, tractari, et gubernari debeant ad instar caeterorum locorum, et Communitatum Comitatus Bononiae tam in ordine ad Jurisdictionalia, quam respectu onerum tam Cameralium, quam communitativorum, seu potius legitimo gaudere possint aliquo speciali privilegio, et exemptione: divino semper implorato praesidio, Motu proprio, certaque scientia, ac matura deliberatione nostris, et de Apostolicae potestatis plenitudine, utrumque controversiae caput, in hunc, qui sequitur, modum, et formam, suprema auctoritate Nostra decidimus, et terminamus: sicque perpetuis futuris temporibus inviolabiliter observari volumus, et mandamus videlicet.

Decidit ut infra.

1 Oppidum Medicinae, et annexas Terras esse de Comitatu Bononiensi.

In primis debito ordine a prioris capite exordientes, cum recognoverimus, enunciatas Terras Medicinae, Villaefontanae, et Ganzanighi usque ab Anno millesimo tercentesimo nonagesimo secundo per Bonifacium IX. praedecessorem praedictum, Comitatui Bononiensi fuisse unitas, adnexas, et incorporatas, et quamvis memoratus Balthassar Cardinalis Anno millesimo quadringentesimo tertio illas ab eodem

Comitatu dismembrasset, attamen dictum Martinum V. Praedecessorem successive, Anno scilicet millesimo quadringentesimo decimo nono, dismembrationem antedictam, etiam tamquam nullam, et illegitimam revocasse, easdemque Terras de novo Comitatui Bononiensi incorporasse pariter, et univisse, ita ut deinceps de Comitatu hujusmodi esse intelligerentur, ac ab omnibus censeri deberent, et appellari, illasque Civitatis dominio, potestati, jurisdictioni, et arbitrio subjecisse, et supposuisse; cumque itidem Nobis plene constiterit de subsequuta, et quidem in omni genere amplissima dictae Martinianae reunionis observantia, nam felicis recordationis Sixtus Papa IV. similiter Praedecessor Noster, dum Anno millesimo quadringetesimo septuagesimo quinto de consilio trium Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalium quaestionem confinium inter Bononienses, ut Imolenses definivit, non modo tales designavit confines per quos reipsa memoratae Terrae intra ambitum Territorii Bononiensis necessario includebantur, sed expresse quoque declaravit, Medicinae Castrum Bononiensibus esse subjectum. Item ejusdem recordationis Noster pariter Praedecessor Julius Papa II. Anno millesimo quingentesimo septimo in geminis ejus literis in forma Brevis ad supplicationem Medicinensium indultis, et expeditis, eos de districtu, et Comitatui Bononiensi reputavit, et palam enunciavit, prout similiter similis recordationis Paulus Papa III. Noster itidem Praedecessor Anno millesimo quingentesimo quadragesimo septimo confirmando augumentum Salarii Praetoris Medicinae a Bononiensi Senatu statutum, Medicinae oppidum tamquam sub districtu, et dominio Civitatis Bononiae existens, enunciare non dubitavit.

Quibus Pontificiis actibus cum adstipulare comperti fuerint per duo fere saecula ab unione Martiniana, usque ad tempus litis motae per Regimen, alii publici, privatique Actus pene innumeri, comprehensionem Medicinensium sub districtu, et Comitatu Bononiae unisonis semper expressionibus praeseferentes; Legati enim, et Vice-Legati, Auditores, aliisque Judices Bononiae in ipsismet sententiis super praetensis privilegiis, et exemptionibus Medicinensium latis, qualitatem districtualem, seu Comitatensem ad Medicinensium petitionem perpetuo enunciarunt; Medicinenses ipsi, eorumque uniti, in resolutionibus consiliaribus, publicis Instrumentis, actibusque Judicialibus se se tamquam de Comitatu, et districtu Bononiensi asserere, exprimere, palamque evulgare non destiterunt, et ita quoque servarunt usque ad praefata tempora litis motae Magistratus Bononienses in eorum provisionibus, et ordinationibus; qui praeterea non modo per Praetores a Regimine extractos, prout extrahuntur usque ad praesens, easdem Terras gubernabant, verum insuper Capitaneos deputabant, Consiliarios eligebant, bonorum communialium divisionibus praebebant, datias exigi faciebant, licentias pro contrahendis nomine Communitatis debitis impartiebantur, caeterosque Jurisdictionis Actus super praedictis, non secus, ac super caeteris subjectis Communitatibus exercebant.

His itaque omnibus, ac plerisque aliis probe consideratis, ac praesertim unione Bonifaciana, et reunione Martiniana, tot subsecutis Pontificiis Actibus, ac diuturna, amplissimaque fere his centenaria observantia communitis, et comprobatis, quorum omnium, et singulorum tenores hic pro expressis, ac de verbo ad verbum insertis haberi volumus, aliisque justis de causis nobis notis, animumque nostrum, etiam independenter a praemissis, rationabiliter moventibus; Supremo judicio, et potestate nostra decernimus, decidimus, ac declaramus, et ex certa scientia, animique nostri matura deliberatione praecipimus, et mandamus, oppidum Medicinae, annexasque Terras Villaefontanae, et Ganzanighi, earumque Territoria, et Communitates, et particulares Personas de districtu, et Comitatu Bononiensi fuisse, et esse, ac in posterum censendas, et reputandas fore, ad instar aliarum Communitatum Gubernio, et Civitati Bononiae sine ulla controversia subjectarum: Exceptiones vero pro parte dictarum Communitatum late allegatas tam adversus unionem Bonifacianam ex capite assertarum revocationum, sive scilicet per posteriorem ejusdem Bonifacii Praedecessoris Bullam editam die vigesima prima Decembris Anni millesimi quadringentesimi secundi, sive per dismembrationem factam Anno millesimo quadringentesimo tertio per antedictum Balthassarem Cardinalem, sive demum per Acta sessionis ultimae Constantiensis Concilii, quam etiam adversus Martinianam reunionem, ex praetensis subreptionis, et obreptionis Capitibus, prout quoque ex vigesimo primo subsecu-

ro, incohaerente, ac prorsus inefficaci inter quaedam dicti Eugenii IV. Praedecessoris Capitula, tamquam insubsistentes, inanes, et irrelevantes, ac nullius roboris declaramus, atque rejicimus; ac pro potiori cautela, dismembrationem praefatam jam a supradicto Praedecessore Martino V. revocatam, ac de medio sublatam, praefatumque itidem Capitulum vigesimum primum, nec non praefatas, et alias quascumque Sententias, Decreta, et Provisiones Legatorum, Vice-Legatorum, et aliorum quorumvis Judicum, ac Tribunalium, etiam Rotae, et Camerae Apostolicae, et alia quaevis in contrarium quomodolibet facientia, motu, scientia, et potestatis plenitudine praedictis revocamus, et abolemus, ac respective irritamus, et annullamus, recensitasque Bonifacianam, et Martinianam unionem, atque reunionem, contrariis quibuscumque non obstantibus, iisdem motu, scientia, et Apostolicae potestatis plenitudine, tenore praesentium approbamus, confirmamus, et de novo concedimus, atque innovamus, illisque novae, ac perpetuae firmitatis robur adjicimus.

II. Communitates dicti Oppidi, et Terrarum unitarum gubernari debent a Legato Sanctae Sedis, et Regimine Bononiensi.

Hinc autem ad definitionem secundi ex duobus propositis controversiarum capitibus cohaerenter ad praemissa procedentes, easdem profecto Communitates in posterum, et in perpetuum per Sanctae Sedis Apostolicae Legatos, ac Bononiae Regimen, ejusque Magistratus juxta pervulgata capitula felicis recordationis Nicolai Papae V., Gregorii Papae XIII. et Gregorii Papae XV. Praedecessorum Nostrorum, ac eo prorsus modo, et forma, quo caeterae omnes indubitanter subjectae Communitates tractantur, et gubernantur, in omnibus tractari, ac gubernari praecipimus, et mandamus: id tantum quoad jurisdictionalia ex conventionibus usque ab Anno millesimo quadringentesimo undecimo inter Medicinenses, et Regimen tunc populare Civitatis Bononiae initis, utpote per Gregorium Papam XIII. Praedecessorem praefatum confirmatis, declaramus, et respective praeservantes, ut scilicet Praetor a Civitate ad eorumdem locorum gubernium de more mittendus, illorumque Incolis, et Habitatoribus in Civilibus, et Criminalibus jus dicturus, attendere, et observare debeat municipalia praefatarum Terrarum Statuta legitime condita ante memoratam conventionem Anni millesimi quadringentesimi undecimi, quatenus adsint, et praesentibus nostris literis non adversentur; quatenus vero non existant, sicut etiam in iis, in quibus forte non disponunt, procedat juxta Statuta Superioris Civitatis Bononiae, ubi haec de controversis materiis disposuerint, sin minus secundum juris dispositionem.

Statuit illas teneri ad solutionem onerum Cameralium.

Quod vero attinet ad onera realia, personalia, et mixta, pro eo sane, quod ad onera Cameralia spectat, ea videlicet, quae a Romanis Pontificibus Ecclesiasticae ditionis subditis imposita sunt, quaeque juxta Constitutiones Apostolicas, et commune Doctorum placitum, sub Cameralium nomine veniunt, sive haec directe per Cameram Apostolicam, ejusque Ministros, et Affictuarios, seu potius ab ipso Regimine, et Camera Bononiae, ejusque Datariis, et juribus, et in repraesentantia praefatae Apostolicae Camerae exigantur: ad haec equidem onera, ad instar caeterarum huic Apostolicae Sedi subjectarum Communitatum, Medicinenses quoque, eorumque unitos, ac Consortes, non minus pro praeterito, quam pro praesenti, et futuro tempore omnino teneri, ac obligatos fuisse, et esse decidimus, definimus atque mandamus: Bononienses vero ad illorum relevationem, seu reintegrationem, vel ad solvendum Cameralia onera pro ipsis Medicinensibus, et unitis, neque ex conventionibus Anni millesimi quadringentesimi undecimi, illarumque spiritu, seu interpretatione, nec alio quovis titulo, aut ratione astringi potuisse, vel in futurum posse declaramus. Id ipsum vero, quod de Cameralibus oneribus definimus, atque praescribimus, ad onera quoque illa communitativa, Gabellas, et Datia, quae ad Cameralium onerum solutionem applicata fuerunt, prout etiam ad alia communitativa, quae vigebant ante conventiones Anni millesimi quadringentesimi undecimi, tamquam taxative loquentes de exemptione ab oneribus ex tunc in futurum imponendis, extendimus, et ampliamus.

Quo vero ad alia onera decernitur et incorpore.

Quo vero ad caetera onera communitativa, Gabellas, et Datia, quae post praefatas conventiones per Civitatem, et Regimen Bononiae legitime fuerunt imposita pro publicis, et communibus ejusdem Civitatis, et Comitatus indigentiis, et quibus respective caetera subjecta Civitati Communia generaliter tenentur, illis quidem exemptionem, et immunitatem indultam, seu concordatam in praefatis conventionibus Anni millesimi quadringentesimi unde-

cini, attenta illarum confirmatione per dictum Praedecessorem Gregorium XIII. concessa Medicioensibus, eorumque consortibus suffragari decidimus, usque tamen ad diem quintam Novembris Anni millesimi sexcentesimi nonagesimi primi, et non ultra; ab eo vero tempore cum evulgata fuerit amplior, saluberrima Constitutio piae memoriae Innocentii Papae XII. Praedecessoris nostri revocatoria quarumvis exemptionum quomodocumque obtentarum, et indultarum, tam ab oneribus Cameralibus, quam etiam a Communitativis; etiamsi exemptiones hujusmodi fuissent Apostolica quoque auctoritate semel, aut pluries confirmatae, approbatae, revalidatae, et innovatae, vel per Judicum auctoritatem canonizatae, quam deinde Constitutionem felicis recordationis Clemens Papa XII. pariter Praedecessor noster per alteram editam idibus Januarii Anni millesimi septingentesimi trigesimi secundi confirmavit, et renovavit, a praefato proinde tempore editae Constitutionis Innocentii XII., declaramus exemptiones omnes ab oneribus Communitativis, Datiis, et Gabellis hujusmodi, contentas in conventionibus Anni millesimi quadringentesimi nudecimi, una cum earum quibusvis etiam Apostolicis confirmationibus, et judicialibus, vel extrajudicialibus approbationibus, et canonizationibus, omnino cessasse, et penitus abrogata remansisse, neque ad evitandam earumdem Constitutionum censuram, ullum cujuscumque allegatae onerositatis titulum Medicinensibus, eorumque Consortibus suffragari posse, et sic a tempore, ut supra, etiam ad onera praedicta Communitativa, Gabellas, et Datia tam praecedenter, quam subinde imposita, ac in futurum forsan imponenda, ad instar caeterarum oneribus hujusmodi subjectarum Communitatum persolvenda obligatos fuisse, et esse decidimus, definimus, atque praecipimus.

Et quid respectu onerum praeteritorum.

Ne autem ex antiqua, et pervetusta lite, quam hac nostra perpetuo valitura definitione, Deo dante, qui pacis auctor est, et amator, terminamus, et extinguimus, alia nova lis exoriatur, et subcrescat super praeteritorum onerum liquidatione a tempore, quo illa deberi mox supra statuimus, praememoratas Communitates Medicinae, Villaefontanae, et Ganzanighi ad eorum dumtaxat onerum sive Cameralium, sive Communitativorum, Datiorum, et Gabellarum solutionem cogi pro nunc, et compelli volumus, quorum dies cessit a Kalendis Januarii nuper incepti Anni a Nativitate Domini millesimi septingentesimi quadragesimi sexti, et respective cesserit in posterum: Quo vero ad praeterita onera, Datia, et Gabellas lite pendente maturata, et non soluta, supersederi mandamus in eorum exactione, donec fuerit vera eorum quantitas coram nobis discussa, et liquidata, quam propterea discussionem, et liquidationem nobis, et supremo judicio Nostro similiter reservamus.

Cum vero praeter quaestiones coram Nobis primarie propositas, et ut supra definitas, peculiariter pro parte Bononiensis Regiminis, atque Administratorum Datii magni, quod vulgo *Gabella Grossa* nuncupatur, a Nobis postularetur, ut Medicinensibus, eorumque Unitis, Opificia diversarum specierum tam introducta, quam forte imposterum introducenda, omnino prohiberentur; propter damnum inde resultans tum respectu datiorum, quae ab illis ratione pendentiae litis denegabantur, tum quoad merces exteras, quae contra Edictorum, Bannimentorum, aliarumque Provincialium Ordinationum leges, fraudulenter, et praetensae immunitatis obtentu, introduci, et retineri dicebantur, tam denique propter earumdem mercium extractionem, et disseminationem, quae simili arrogata exemptione, per loca Bononiensis Provinciae, cum publico, privatoque damno fieri asserebantur; Nos in hoc quoque supremum judicium Nostrum proferentes, opificia cujusvis generis Terris, aut Territoriis Medicinae, Villaefontanae, et Ganzanighi, earumque Incolis, et Habitatoribus, sive jam introducta, sive imposterum introducenda, tamquam ad publicam utilitatem, et universale commodum tendentia, nullatenus interdicimus. Quia tamen propter hoc nullum ipsi Civitati damnum, seu praejudicium in juribus suis irrogari posse intendimus, idcirco a supradicta permissione excipimus, et pro exceptis, et non comprehensis haberi volumus omnia, et singula Opificia, omnesque, et singulas Artes, quae ex concessione Apostolica soli Civitati hactenus indulta fuerunt, aut imposterum attribuentur, atque adeo in ipsa Civitate dumtaxat exerceri possunt, vel poterunt, privative, et exclusive ad reliqua loca Comitatus Bononiae. Ne autem in iis quoque, quae, ut supra permissa sunt, fraus ulla committatur quoad Onera, Datia, et Gabellas,

Praeservat in dicto Oppido et Terris ea opificia quae soli Civitati sunt attributa.

quibus praefatas Terras obnoxias esse declaravimus; Magistratibus Civitatis, ac dictorum Onerum, Datiorum, et Gabellarum Administratoribus, ad quos spectat, et prout spectat, praecipimus, et mandamus, ut eorumdem Datiorum, Gabellarum, et onerum exactioni sedulo incumbant, dictasque Terras, et earum Homines ad illorum solutionem omnino adstringant, cum eadem prorsus potestate, qua reliquos Comitatus, Terras, et Homines, eisdem Oneribus, Datiis, et Gabellis obnoxios, cogunt, et adstringuot: nec non pro fraudibus evitandis, aut detegendis, in Terris, vel Territoriis praefatarum Communitatum, et ubi magis opportunum reputaverint, Officiales, et Inspectores cum opportunis facultatibus ad sui libitum deputent, atque retineant.

Perpetuum silentium utrique Parti imposuit.

Utrique demum Parti super praemissis omnibus perpetuum silentium imponimus, atque os occludimus, utque praesentes literae plenarium semper effectum, et executionem obtineant, palam edicimus, et declaramus, quidquid a Nobis in eisdem literis sancitum, et definitum fuit, non solum pro recta Justitiae administratione, et ea, qua fungimur supremi Judicis auctoritate decisum a Nobis, ac definitum fuisse, sed etiam pro communi Bononiensis Provinciae utilitate, aliisque de Causis superius memoratis, motu proprio, ac plenissima, quae nobis divinitus concessa est, supremi Principis potestate a Nobis statutum, decretum, atque sancitum esse.

Clausulae.

Decernentes praesentes literas, etiam ex eo, quod praedictae Partes, et alii quicumque in praemissis quomodolibet interesse habentes, vel habere praetendentes, illis non consenserint, vel etiam, quantum forsan optassent, auditi non fuerint, aliaque quavis de causa quantumvis juridica, et legitima, etiam tali, quae ad effectum validitatis praemissorum necessario exprimenda foret, aut ex quocumque capite a jure, vel facto, aut Statuto, seu consuetudine aliqua resultante, seu etiam enormis, enormissimae, et totalis laesionis, aut quocumque alio colore, etiam in corpore juris clauso, nullo unquam tempore de subreptionis, obreptionis, nullitatis, aut alio quocumque defectu notari, impugnari, in jus, vel controversiam revocari, aut ad terminos juris reduci, vel adversus illas restitutionis in integrum, aperitionis oris, reductionis ad viam, et terminos juris, aliudve facti, gratiae, vel justitiae remedium impetrari, seu quomodolibet concesso, et impetrato, quempiam uti, seu se juvare in Judicio, vel extra posse; sed easdem praesentes, omnia que, et singula in eis constituta, decreta, et definita, semper, et perpetuo valida, firma, et efficacia existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac ab omnibus, et singulis, ad quos spectat, et quomodolibet spectabit in futurum, inviolabiliter observari, eisque omnino acquiesci. Sicque, et non aliter per quoscumque Judices ordinarios, et delegatos, etiam Causarum Palatii Apostolici Auditores, nec non ejusdem Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinales etiam de Latere Legatos, et Vice-Legatos, atque alios quavis auctoritate, et potestate fungentes, ac dignitate, et honore fulgentes, in quavis causa, et instantia, sublata eis, et eorum cuilibet quavis aliter judicandi, et interpretandi facultate, et auctoritate, judicari, definiri, et interpretari debere, irritum quoque, et inane, si secus super his, vel eorum aliquo a quoque quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Commissio Cardinali Legato pro tempore pro praemissorum observantia.

Quocirca Dilecto Filio Nostro Georgio Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinali ab Auria nuncupato, Nostro, et Sedis Apostolicae de Latere Legato Bononiae commoranti, expresse committimus, quatenus statim visis praesentibus, ad immediatam, et integram earum executionem, quocumque judiciali actu postposito, brachium suum fortiter, et efficaciter impertiatur, sicque ipsum Georgium Cardinalem Legatum, caeterosque pariter ejus successores in perpetuum pro tempore futuros Legatos, ac Vicelegatos, quoties, et quandocumque requisiti fuerint, sua auctoritate semper adesse volumus, et mandamus, ut quaelibet a Nobis sive respectu Jurisdictionis, sive respectu solutionis onerum Cameralium, et Communitativorum, omnisque generis Datiorum, et Gabellarum, per ipsas praesentes definita, et constituta sunt, expeditum, et plenarium finem, et effectum omnino sortiantur, et obtineant, quocumque recursu, appellatione, seu inhibitione cujusvis Judicis, et Tribunalis, omnino posthabitis, et non attentis, praeterquam commissione nostra dumtaxat, aut successorum nostrorum manu signata.

Derogatio contrariis.

Non obstantibus, quatenus opus sit, de non tollendo jure quaesito, aliisque nostris, et Cancellariae Apostolicae regulis, ac recolendae me-

moriae Pii Papae IV. Praedecessoris nostri de gratiis Interesse praedictae Camerae Apostolicae quomodolibet concernentibus in eadem Camera registrandis, et insinuandis, aliisque Apostoliris, etiam in Universalibus, Provincialibus, et Synodalibus Conciliis editis specialibus, vel generalibus Constitutionibus, nec non Civitatis, et Provinciae Bononiensis, ac Communitatum praedictarum, etiam juramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis respective Statutis, Consuetudinibus, usibus, et stabilimentis, Privilegiis quoque, Indultis, et Literis Apostolicis, illis, earumque Praesidentibus, et Personis, sub quibuscumque tenoribus, et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, et insolitis clausulis, nec non irritantibus, et aliis decretis, etiam per modum Statuti, et perpetuae ordinationis in genere, vel in specie, ac alias quomodolibet, etiam iteratis vicibus concessis, approbatis, et innovatis, Privilegiis pariter, Diplomatibus, Literis Patentibus, Capitulis, Conventionibus, Decretis, Sententiis, et aliis contentis in libro, cui Titulus: *Privilegia, Exemptiones, et alias ad favorem Communitatis Medicinae*: Bononiae impresso Anno Domini millesimo sexcentesimo sexagesimo octavo, Decisionibus quoque, et Sententiis editis contra Administratores Gabellae grossae praedictae coram Buratto, et Ubaldo antedictis, ac rescriptis omnibus praedictae Camerae Apostolicae, et Judicatis quibuscumque cujusvis judicis, et Tribunalis quacumque potestate fungentis, etiam Legati a Latere, Vicelegati, et Gubernatoris Generalis; Quibus omnibus, caeterisque contrariis quibuscumque, etiamsi pro illorum sufficienti derogatione de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, et individua, ac de verbo ad verbum, non autem per Clausulas generales idem importantes, mentio, seu quaevis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores hujusmodi, ac si de verbo ad verbum, nihil penitus omisso, et forma in illis tradita, servata, inserti forent, praesentibus pro pleno, ac sufficienter expressis, et insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter, et expresse, ac latissime, et plenissime motu, scientia, et potestatis plenitudine paribus harum serie derogamus; Eaque respective, quatenus praesentibus Nostris Literis quomodolibet adversari comperiantur, irritamus, revocamus, abrogamus et abolemus.

Fides praestanda transumptis.

Volumus autem, ut earumdem praesentium Transumptis, etiam impressis, manu alicujus Notarii publici subscriptis, et sigillo alicujus Personae in dignitate Ecclesiastica constitutae munitis, eadem prorsus Fides in Judicio, et extra adhibeatur, quae ipsis praesentibus adhiberetur, si forent exhibitae, vel ostensae.

Sanctio.

Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam Nostrae definitionis, sanctionis, declarationis, Constitutionis, Decreti, Statuti, Mandati, abrogationis, derogationis, et voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, et Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum.

Die 6. Martii 1746.

Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem Anno Incarnationis Dominicae millesimo septingentesimo quadragesimo quinto, septimo Idus Martii Pontificatus Nostri Anno Sexto.

J. Datarius.

Pro D. Card. Passioneus.

Joannes Florius Substitutus.

VISA DE CURIA.

J. C. Boschi.

J. R. Eugenius.

Registrata in Secretaria Brevium.

III.

ARCHICONFRATERNITATI

Doctrinae Christianae de Urbe conceditur Ecclesia Beatae Mariae Virginis de Planctu.

BENEDICTUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI.

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Salutaris Doctrinae fontes immensa Dei bonitate humano generi reseratos, ad alendas, ac roborandas potissimum teneras Ecclesiae plan-

tas assidua cura derivari, et singulis quibusque succrescentibus stirpibus abunde propinari, pro imposito Nobis Pastoralis Officii munere, cupimus; ut veniens statuto tempore Coelestis Paterfamilias, ac debitos ex eis fructus requirens, non ipsas arbores, tamquam infructuosas, succidi, et in ignem mitti jubeat, sed in beata Coeli vireta, aeternum victuras, per suas misericordiam transferri concedat. Qua quidem de re, quum anxiam solicitudinem Nostram jam pridem communicaverimus cum Venerabilibus Fratribus universis Episcopis Ecclesiae Dei, per Encyclicas Literas datas die VII. Februarii anni MDCCXLII. Pontificatus Nostri Anno II., quibus plura distincte praescripsimus, quae ad opus Dei in singulis Dioecesibus promovendum apta et opportuna esse censuimus; in hac vero illustriori Dominici Agri portione Nobis peculiariter concredita, ex qua voluit Deus ipsum veluti Coelestium aquarum Caput ad universam Terrae superficiem irrigandam dimanare, hunc ipsum in scopum vigilando, atque instando, diligentiam studiumque Nostrum hucusque conferre non destiterimus; magnopere expedire judicavimus animum Nostrum intendere ad stabiliendum augendumque in hac Alma Urbe saluberrimum Institutum eximiae Sodalitatis Doctrinae Christianae nuncupatae, in eadem olim Urbe fundatae, atque erectae, cujus operosa, at assidua pietas exercetur in adjuvandis ejusdem Urbis Parochis, ad hoc, ut Pueri, et Adolescentes utriusque sexus, Catholicae Fidei rudimentis, ac necessariis Christianae Doctrinae institutionibus informentur; proindeque ejusdem utilitatibus, et commodis, ad Dei gloriam, et Fidelium Animarum profectum, Praedecessorum Nostrorum exempla sequentes, uberius consulere decrevimus.

Status Archiconfraternitatis Doctrinae Christianae de Urbe.

Sane postquam Sanctae mem. Pius Papa V. Praedecessor Noster per suas Literas in forma Brevis, datas sub Annulo Piscatoris die XXI. Octobris anni MDLXXII. Pontificatus sui anno VII., Congregationem Doctrinae Christianae in Alma Urbe jam tum institutam, et canonice erectam, pluribus, ac peculiaribus gratiis, atque favoribus cumulaverat; recolendae memoriae Paulus Papa V. etiam Praedecessor Noster per similes Apostolicas Literas in forma Brevis, datas Tusculi die VI. Octobris anni MDCVII. Pontificatus sui anno III., ipsam Congregationem, nec non singulas illius Personas, et Ecclesias, nempe Sancti Martini Regionis Arenulae, et Sanctae Agathae Regionis Transtyberinae, eidem Congregationi Apostolica auctoritate concessas, sub Sua, et Sedis Apostolicae protectione suscipiens, eamdem Congregationem Doctrinae Christianae in Basilica Principis Apostolorum in Archiconfraternitatem perpetuo erexit, et instituit, illiusque perpetuum Administratorem, et Protectorem constituit, et deputavit pro tempore existentem Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalem in Urbe praedicta, ejusque Districtu Romani Pontificis Vicarium in spiritualibus Generalem; ac ipsam Archiconfraternitatem, illiusque pro tempore Confratres, potestate et auctoritate aggregandi alias quascumque ejusdem Doctrinae Christianae Confraternitates per Orbem canonice institutas, et instituendas, aliisque facultatibus, nec non Indulgentiis, et spiritualibus gratiis abunde ditavit. Deinde etiam felicis recordationis Decessor Noster Clemens XII. ut adeo pium, ac necessarium opus, cujus ipse Praesidis munere olim perfunctus fuerat, majoribus semper incrementis augeretur, eidem Archiconfraternitati redditus Congregationis Sancti Josephi, in Ecclesia Sancti Pantaleonis Regionis Montium, ipsamque Ecclesiam, Apostolica auctoritate etiam perpetuo applicavit, concessit, et assignavit.

Verum quum hujusmodi redditus, aliique ex piis Confratrum, aliorumque Fidelium largitionibus, et dispositionibus adepti, impares adhuc esse dignoscantur Ingentibus expensis, et sumptibus, quae ipsa Doctrinae Christianae Archiconfraternitas sustinere solet; dum, inter caetera, ad promovendam in Populo immaculatae Doctrinae frequentiorem audientiam, et respective sedulam Christianarum Institutionum explicationem, complura praemia diligentioribus pueris, et puellis per singulas Urbis Parochias distribuere, Mulieribus autem Doctrinam ipsam edocentibus, quae per easdem Parochias dispertitae, trecentarum numerum excedunt, Dotalia subsidia constituere, et Vestes elargiri consuevit: quum etiam praefatae Ecclesiae, quas ipsa Archiconfraternitas possidet, ambo quidem nimis angustae, alia vero ob nimiam ab Urbis centro distantiam, alia ob ruinosum, ad quem redacta est, statum, minus aptae sint frequentioribus Populi conventibus, et piis hujusmodi Instituti exercitiis, quae proinde huc illuc identidem transferri oportet: nos, quibus

saluberrimi hujus operis conservatio, atque etiam incrementum, magnopere, ut praediximus, cordi esse debet, eamdem Archiconfraternitatem non modo amplioribus proventibus augere, sed etiam in aptiori, et laxiori Ecclesia collocare, et sub speciali coelestis praesidii tutela constituere deliberavimus.

De ecclesia Beatae Mariae Virginis de Planctu.

Et satis nimirum ampla, et decenter extructa, et ad Religionis memoriam insignis est Ecclesia Beatae Mariae de Planctu, olim Sancti Salvatoris in Cacaberis nuncupata, in qua Deiparae Imago asservatur, celeberrimis in Alma Urbe prodigiis clara; quae quidem Imago olim ad ipsam Ecclesiam, de consensu tunc existentium tam SS. Laurentii et Damasi Sanctae Romanae Ecclesiae Diaconi Cardinalis dictae Parochialis Ecclesiae Collatoris, quam ejusdem Ecclesiae Rectoris, translata fuit; et in qua subinde Confraternitas sub invocatione ejusdem Beatae Mariae de Planctu canonice erecta extitit, quae postmodum nova Ecclesiae, et Oratorii Ædificia, qualia nunc conspiciuntur, non sine ingenti pecuniarum impendio extrui curavit; ibique Dei cultum, et Beatissimae Virginis honorem assiduis pietatis, et religionis operibus ad hunc diem laudabiliter prosequuta est. Hanc igitur Ecclesiam, ejusque Oratorium, una cum redditibus, et proventibus eidem adnexis, et ad hujusmodi Sodalitatem Beatae Mariae de Planctu pertinentibus praedictae Archiconfraternitati Doctrinae Christianae concedere et applicare, non solum ipsi Archiconfraternitati, adeoque universo dilectissimae Urbis Populo proficuum et utile, ac saluberrimi hujus Instituti exercitiis aptum, at opportunum fore reputavimus, verum etiam gratum, et acceptum futurum esse duximus clementissimo Coeli Reginae, quae quum sit increatae Sapientiae Mater, et Spiritus Sancti Sponsa, pium istud opus, ad agnitionem et amorem Dei, et praeceptorum ejus unice directum, ope ac patrocinio suo fovere, et promovere non recusabit.

Archiconfraternitas in ea erecta supprimitur.

His ergo, aliisque rationabilibus Causis Nobis notis, animumque Nostrum moventibus adducti, omnemque statum, proprietates, et jura praedictae Archiconfraternitatis Beatae Mariae de Planctu, praecipue vero Instrumentum ipsum olim, ut accepimus, confectum super concessione Ecclesiae, conventionesque inter tunc existentes Rectorem, et ipsam Archiconfraternitatem B. Mariae Virginis de Planctu, illiusque Officiales initas die XXII. Julii anni MDXLVI. per acta quondam, tunc in humanis agentis, cognominati Ceccarelli Causarum Curiae Capitolii Notarii, ac Literas in forma Brevis fel. recordationis Pauli Papae III. etiam Praedecessoris Nostri super Instrumenti, et conventionum ejusmodi approbatione, et confirmatione expeditas, et debitae executioni demandatas die XIII. Aprilis anni MDXLVIII. seu alio veriori tempore: nec non Literas recolendae memoriae Pii Papae IV. etiam Nostri Praedecessoris super approbatione Statutorum dictae Confraternitatis Beatae Mariae Virginis de Planctu, cum concessione Indulgentiarum, illiusque erectione in Archiconfraternitatem, datas X. Kalendas Januarii anni MDXLII.; item Literas felicis recordationis Clementis Papae VIII. Nostri pariter Praedecessoris, datas die XV. Septembris anni MDXCIV., seu alio veriori tempore; Literas demum similis recordationis Pauli Papae V. Nostri itidem Praedecessoris, die VIII. Aprilis anni MDCXIV. expeditas, per quas Titulus collativus dictae Parochialis Ecclesiae perpetuo suppressus, et extinctus fuit, ac inibi pro exercitio Curae Animarum perpetua Vicaria certis modo et forma, ac cum diversis legibus, et conditionibus tunc expressis, Apostolica auctoritate erecta, et instituta fuit; dominio Ecclesiae praedictae, illiusque redditibus, dictae Archiconfraternitati Beatae Mariae Virginis de Planctu, ejusque Custodibus in perpetuum attributis; quae quidem Pauli V. Praedecessoris Literae executioni demandatae fuerunt in vim Sententiae emanatae die XVI. Septembris anni MDCXV. a tunc existente Romani Pontificis in Urbe, ejusque Districtu Vicarii Vicesgerente, et iterum a Congregatione Sacrae Visitationis Apostolicae die XXVIII. Julii anni MDCCXII., et a Causarum Palatii Apostolici Auditorio nuperis Decisionibus emanatis die IV. Junii anni proxime praeteriti coram dilecto Filio Magistro Canilliac, uno ex ejusdem Auditorii Auditoribus: omniaque et singula a dicta Archiconfraternitate B. Mariae de Planctu, illiusque Custodibus, tam verbo insinuata, quam scripto deducta, ac illarum et illorum veros, et integros tenores, praesentibus pro plene et sufficienter expressis, et de verbo ad verbum insertis habentes: ipsa Archiconfraternitate Beatae Mariae Virginis de Planctu, ejusque Custodibus auditis; Motu proprio, et ex certa scientia, matura-

que deliberatione Nostris, deque Apostolicae potestatis plenitudine, in Praedicta Parochiali Ecclesia Beatae Mariae Virginis de Planctu, illiusque Oratorio praefatam Archiconfraternitatem ejusdem Beatae Mariae Virginis de Planctu, illiusque statum, essentiam, denominationem, statuta, consuetudines, et decreta, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roborata, privilegia quoque, et indulta, quibuscumque illa sint concepta formulis, necnon irritantibus, et aliis decretis, ac vinculis munita (firma tamen inibi remanente perpetua Vicaria praedicta pro exercitio, et administratione Curae Animarum Parochianorum, in eodem statu, et terminis, in quibus illa de praesenti reperitur; et praeservatis, favore Confratrum ejusdem Archiconfraternitatis Beatae Mariae de Planctu, nec non aliarum Confraternitatum per Orbem ipsi aggregatarum, Apostolicis gratiis, et privilegiis inferius exprimendis) Apostolica auctoritate tenore praesentium in perpetuum dissolvimus, supprimimus et extinguimus; eamque, una cum illius denominatione, statu, et essentia hujusmodi, perpetuo dissolutam, suppressam, et extinctam esse et fore, eadem auctoritate decernimus, et declaramus.

Eique subrogatur Archiconfraternitas Doctrinae Christianae de eadem Urbe.

Porro aliam Archiconfraternitatem praedictam Doctrinae Christianae specialis gratiae favore prosequi volentes, illiusque Officiales, et Confratres a quibusvis excommunicationis, suspensionis, et interdicti, aliisque Ecclesiasticis Censuris, sententiis, et poenis, a jure, vel ab homine quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum praesentium tantum consequendum, harum serie absolventes, et absolutos fore censentes (et praevia dismembratione, separatione, et sejunctione ab eadem Archiconfraternitate Ecclesiarum Sancti Martini in Arenula, et Sancti Pantaleonis in Regione Montium, ei Apostolica auctoritate, ut praediximus, concessarum, quas voluntati, et dispositioni nostrae reservamus), ipsam Doctrinae Christianae Archiconfraternitatem in saepedicta Ecclesiae Beatae Mariae de Planctu, ejusque Oratorio, praedictae Archiconfraternitati per praesentes a Nobis suppressae et extinctae, in omnibus, et per omnia plenarie substituimus; eidemque Archiconfraternitati Doctrinae Christianae Ecclesiam ipsam Beatae Mariae Virginis de Planctu, illiusque Sacristiam, et Oratorium, una cum membris, pertinentiis, annexis, et connexis suis, omnique sacra, etiam argentea, et pretiosa suppellectili, et jocalibus; item bona, tam mobilia, quam stabilia, res, proprietates, Loca Montium, census, canones, fructus, redditus, proventus, obventiones, et emolumenta universa in quibusvis rebus consistentia, et undecumque provenientia, et ad ipsam Archiconfraternitatem a Nobis per praesentes suppressam, et extinctam hactenus spectantia, et pertinentia, dicta Apostolica auctoritate pariter in perpetuum concedimus, assignamus, et subjective unimus, annectimus, et incorporamus, ac respective applicamus, et appropriamus. Ipsamque praeterea Archiconfraternitatem Doctrinae Christianae in omnibus juribus, et ad omnia jura, ac quascumque actiones, tam activas, quam passivas, reales, personales, et mixtas, quae eidem suppressae Archiconfraternitati quomodolibet competebant, et competere poterant, et, si illa suppressa, et extincta non fuisset, deinceps competerent, et competere possent, etiam ad effectum succedendi in quibuscumque substitutionibus, ad favorem ipsius suppressae Archiconfraternitatis quomodolibet forsan factis, et ordinatis, etiamsi de illis specialis, et individua mentio facienda esset, plenarie, integre, et omnimode subrogamus, et admittimus.

Sine praejudicio implementi omnium onerum.

Ne autem pia Legata, Missarum onera, Anniversaria, annua suffragia, Cappellaniae, subsidiorum dotalium, et panis distributiones, Hospitalis visitatio, et alia quaecumque onera, quae praedicta Archiconfraternitas a Nobis per praesentes suppressa, et extincta, ex piis Fidelium dispositionibus, quomodolibet supportare, et adimplere tenebatur, debitis fraudentur implementis: nos omnia, et singula onera hujusmodi firma, salva, et illaesa esse volentes, illa ad dictam Archiconfraternitatem Doctrinae Christianae, juxta praedictas dispositiones, et laudabiles suppressae Archiconfraternitatis consuetudines, in posterum etiam, ut hactenus omnino adimplenda, transferimus. Quamobrem Congregationi secretae ejusdem Doctrinae Christianae per praesentes committimus, et injungimus, ut omnia et singula onera, et obligationes hujusmodi curet solicitis studiis fideliter adimpleri: tribuentes insuper eidem Congregationi Secretae omnium et singulorum redditum, et obventionum administrationem; cujus tamen exactam, atque fide-

lem rationem in fine cujuslibet anni, Nostra et Romani Pontificis pro tempore existenti S. Romanae Ecclesiae Cardinali in Urbe, et ejus Districtu Vicario, perpetuo dictae Archiconfraternitatis Protectori, reddere teneatur.

Et distributionis subsidiorum Dotalium, ut hic praescribitur.

Ut vero etiam dotalia subsidia, quae ex redditibus suppressae Archiconfraternitatis alias obvenientibus distribuebantur, atque in posterum, ut praefertur, distribui debebunt, non modo pauperibus et honestis, sed aliunde etiam dignis, ac potissimum in Christiana Doctrina peritissimis Puellis concedantur, volumus pariter, et mandamus, ut merita, et requisita singularum Puellarum ad praedicta subsidia concurrentium, et adspirantium per Deputatos Congregationis Generalis Doctrinae Christianae diligenter examinentur, et perpendantur, et illae caeteris omnibus praeferantur, quae praeter qualitates a Testatoribus requisitas, peculiare, ac distinctum sibi meritum acquisierint vel in explicando, vel in addiscendo Doctrinam Christianam. Reservamus tamen liberae dispositioni Primogeniti pro tempore existentis Familiae de Burghesiis nominationem ad duo Subsidia Dotalia per quondam Aloysium Zannini ordinata, prout ab ipso pio Institutore eidem Primogenito attributa fuit. Itidem concedimus Praelato, et Deputatis pro tempore Conservatorii Puellarum, quae vulgo *le Zoccolette* dicuntur, facultatem nominandi ad unum ex Dotalibus Subsidiis, a quondam Joanne Maria Santucci ordinatis ad favorem Puellarum Regionis Arenulae, in qua praedictum Conservatorium situm reperitur; ut scilicet hujusmodi Dotale Subsidium uni semper ex Puellis in eodem Conservatorio existentibus, ad liberam earumdem Praelati et Deputatorum electionem, et nominationem, concedi debeat, ad quem effectum, ipsas memorati Conservatorii Puellas, quatenus opus sit, specialibus Indultis, et Privilegiis a praedicto Clemente XII. Praedecessore per suas Literas in forma Brevis die XX. mensis Octobris anni MDCCXXXV. expeditas eis desuper concessis, frui et gaudere posse, et debere volumus, et statuimus.

Executio

Igitur, ut suppressio, extinctio, unio, concessio, assignatio, aliaque praemissa suum debitum sortiantur effectum, Dilecto Filio Nostro Joanni Antonio Tituli SS. Silvestri, et Martini in Montibus Sanctae Romanae Ecclesiae Presbytero Cardinali Guadagni nuncupato Nostro in Urbe, et Districtu praedictis Vicario, per easdem praesentes committimus, et mandamus, ut ipse duos graves, et idoneos Viros deputet, qui ipsius Archiconfraternitatis Doctrinae Christianae nomine, et pro ea, dimissionem, consignationem, et traditionem praedictae Ecclesiae B. Mariae Virginis de Planctu, illiusque Sacristiae, et Oratorii, annexorumque, et connexorum quorumcumque, nec non Clavium Sacrae Imaginis, omnisque Sacrae, etiam pretiosae, et argenteae supellectilis, jocalium, pecuniarum, Archivi scripturarum, et librorum, ac generaliter omnium, et singulorum bonorum mobilium, et immobilium ad praedictam Archiconfraternitatem a Nobis per praesentes suppressam, et extinctam quomodolibet de praesenti spectantium, et pertinentium, recipiant, et acceptent: contra vero ipsi Archiconfraternitati per praesentes suppressae, et extinctae, illiusque Custodibus, Officialibus, et Superioribus nunc existentibus, in virtute sanctae Obedientiae districte praecipiendo mandamus, ut ipsi nostrae voluntati hujusmodi humiliter obsequentes, per eorum Camerarium, et alterum Officialem, plenariam et integram omnium, et singulorum praedictorum consignationem, et traditionem fideliter faciant, et adimpleant; ita quod liceat dictae Archiconfraternitatis Doctrinae Christianae Deputatis, ejusdem Archiconfraternitatis nomine, et pro ea, praedictae Ecclesiae, illiusque Oratorii, membrorum, et pertinentiarum, necnon bonorum, rerum, proprietatum, jurium, redituum, proventuum, aliorumque praemissorum veram, realem, actualem, et corporalem possessionem per se, vel alios libere apprehendere, et apprehensam perpetuo retinere, ipsosque redditus percipere, exigere, et levare, cujusvis licentia desuper minime requisita.

Gratiae praeservatae favore Confratrum olim B. M. V. de Planctu.

Quia vero piae devotionis affectus, quo Custodes, et Confratres praedictae suppressae Archiconfraternitatis assiduis Dei obsequiis insistere, ac Beatissimae Virginis cultum, et ipsius Imaginis venerationem augere, et promovere, aliaque Pietatis opera juxta eorum institutum studiosissime hactenus exercere non destiterunt, singulari laude, ac specialibus Apostolicae benignitatis favoribus cumulari meretur, idcirco Nos illis omnibus et singulis, qui hoc tempore Archiconfraternitatem praedictam a Nobis, ut praefertur, suppressam, et extinctam, constituebant, concedimus et in-

dulgemus, ut ipsi, non obstantibus suppressione, et extinctione bujusmodi, si recurrentibus Beatae Mariae Virginis festis diebus, unam aliquam, quam singuli maluerint, ejusdem Beatae Mariae Virginis Ecclesiam devote visitaverint, eas omnes et singulas Indulgentias, poenitentiarum relaxationes, et spirituales gratias eidem suppressae Archiconfraternitati, illiusque Confratribus a Romanis Pontificibus Praedecessoribus Nostris quomodolibet concessas, consequantur, quas ante suppressionem, et extinctionem bujusmodi, consueta Pietatis, et Christianae charitatis opera juxta eorum Institutum exercendo, consequi poterant.

De Confraternitatibus aggregatis.

Rursus quia, sicut accepimus, dictae suppressae Archiconfraternitati aliae in aliis Orbis partibus canonice erectae Confraternitates unitae, et aggregatae reperiuntur: nos ipsarum quoque Confraternitatum aggregatarum indemnitatibus consulere volentes, dicta Apostolica auctoritate decernimus, omnes pariter, et singulas Indulgentias, et spirituales gratias eisdem Confraternitatibus aggregatis, et illarum respective Confratribus per ipsam suppressam Archiconfraternitatem in vim Literarum aggregationis canonice participatas, propter suppressionem praedictam eisdem Confraternitatibus aggregatis nullatenus cessare, neque extinctas esse; itaut dictae Confraternitates, earumque respective Confratres, quatenus in piis suis respective institutis operibus permanserint, eas, prout hactenus, etiam futuris temporibus consequi valeant. Et nihilominus si eaedem Confraternitates, praevia Ordinariorum locorum licentia, et approbatione, Institutum etiam Archiconfraternitatis Doctrinae Christianae assumere vellent: nos ampliationi, et dilatationi adeo pii, et salutaris operis intenti, concedimus ipsi Archiconfraternitati Doctrinae Christianae de Urbe, ut easdem Confraternitates, servatis servandis, sibi etiam aggregare, unire, et incorporare, omnesque et singulas Indulgentias, et spirituales gratias ipsi Archiconfraternitati Doctrinae Christianae de Urbe a Romanis Pontificibus Praedecessoribus Nostris concessas, (quas hic pro singillatim, et in specie expressis haberi volumus) eisdem Confraternitatibus, earumque Confratribus communicare, et ad eas, eosque extendere possit, et valeat.

Demandatur erectio Congregationis

Insuper spiritualibus Juventutis profectibus efficacius intendentes, volumus, ut in praedicto Oratorio dictae Ecclesiae Beatae Mariae Virginis de Planctu, Congregatio, aut Sodalitium certi, ac praefiniti numeri Adolescentum, a Congregatione Secreta Doctrinae Christianae eligendorum, et adscribendorum, sub titulo, et invocatione ejusdem B. Mariae Virginis erigatur, et instituatur; qui omnibus et singulis Dominicis, et solemnioribus ipsius Beatae Virginis festis diebus, in eodem Oratorio convenientes, peculiaribus Doctrinae Christianae institutionibus atque uberioribus Catechismi explicationibus informentur, ac Religionis et Pietatis Operibus eis praescribendis exerceantur. Omnibus vero et singulis Adolescentibus Sodalitio bujusmodi adscriptis, et adscribendis, quoties ipsi diebus praedictis hujusmodi institutionibus, et explicationibus, aliisque piis exercitationibus in dicto Oratorio interfuerint, quadraginta dies de injunctis eis, aut alias quomodolibet debitis poenitentiis misericorditer in Domino relaxamus in forma Ecclesiae consueta. Item illi ex Adolescentibus praedictis, qui per annum aliis omnibus diligentior in dicti Oratorii frequentia, praedictisque institutionibus, et exercitationibus magis assiduus repertus fuerit, nominationem ad subsidium Dotale, per quondam Franciscum Menicucci ordinatum, eisdem modo et forma, quibus hujusmodi nominatio Confratri magis assiduo suppressae Archiconfraternitatis praedictae competebat, pariter concedimus, et attribuimus.

pro uberiori Doctrinae Christianae explanatione.

Vicarii Curati sustentationi providetur.

Demum, ut congruae sustentationis Vicarii Curam Animarum Parochianorum dictae Ecclesiae Beatae Mariae Virginis de Planctu exercentis consultum remaneat: volumus, et mandamus, ut Archiconfraternitas Doctrinae Christianae eidem Vicario nunc et pro tempore existenti, pro illius congrua sustentatione praedicta, singulis annis scuta centum monetae Romanae currentis de juliis decem pro quolibet scuto bujusmodi, et alia scuta viginti ejusdem monetae pro pensione Domus persolvere, et subministrare, eidemque minuta incerta, prout illa hactenus percepit, et percipit de praesenti, concedere teneatur; hac tamen lege, ut idem pro tempore Vicarius proventus illos, qui ei a praedicto Paulo V. Praedecessore usque ad summam sexaginta ducatorum auri de Camera pro congrua ipsius sustentatione assignati fuerunt, nullatenus de caetero exigere, aut praetendere possit; sed omnes, et singuli proven-

tus hujusmodi deinceps in commodum dictae Archiconfraternitatis omnino cedant, et cedere debeant.

Exemptio a quindenniis etc.

Caeterum, quatenus opus sit, dictam Archiconfraternitatem Doctrinae Christianae a quacumque solutione mediae annatae, et quindennii, ad quam, et ad quod eadem Archiconfraternitas, ratione praedictae unionis, et applicationis, aliorumque praemissorum teneri, et obligata esse dici posset, ac a quacumque obligatione desuper Camerae Nostrae Apostolicae, et illius Officialibus facienda, penitus eximimus, et totaliter liberamus; atque ad annatam, et quindennium hujusmodi solvendum, et se desuper obligandam nullatenus teneri, neque ad id per Cameram, seu illius Officiales praefatos, aut alios quoscumque ullo umquam tempore cogi, vel compelli, et ob non solutionem, seu obligationem hujusmodi a quoquam quovis praetextu, colore, vel ingenio molestari, aut inquietari minime posse, neque debere, volumus pariter, atque decernimus.

Clausulae praeservativae, et decreta salutaria.

Praesentes quoque Literas, etiam ex eo, quod praedicta Archiconfraternitas a Nobis suppressa, illiusque Custodes, et quicumque alii in praemissis interesse habentes, aut habere quomodolibet praetendentes, cujuscumque status, gradus, et conditionis, etiam specifica mentione digni existant, illis non consenserint, vel, quantum ipsis libuisset auditi non fuerint, nullo umquam tempore de subreptionis, nullitatis, vel invaliditatis vitio, seu intentionis Nostrae, aut alio quovis defectu, etiam quantumvis magno, inexcogitato, ac substantiali, sive ex eo, quod in praemissis, seu eorum aliquo, solemnitates, et quaevis alia servanda, et adimplenda, servata, et adimpleta non fuerint, aut ex quocumque alio capite a jure, vel facto, aut statuto, vel consuetudine aliqua resultante, seu etiam enormis, enormissimae, et totalis laesionis, aut quocumque alio colore, seu occasione, vel causa, quantumvis justa, privilegiata, et rationabili, etiam tali, quae ad effectum validitatis praesentium necessario exprimenda foret, notari, impugnari, invalidari, retractari, in jus, vel controversiam revocari, aut ad terminos juris reduci, vel adversus illas restitutionis in integrum, aperitionis oris, reductionis ad viam et terminos juris, aliudve facti, gratiae, aut justitiae remedium impetrari, seu quomodolibet concesso, et impetrato quempiam uti, seu se juvare in judicio, vel extra posse, neque ipsas praesentes sub quibusvis similium, vel dissimilium gratiarum revocationibus, suspensionibus, limitationibus, aut aliis contrariis dispositionibus pro tempore quomodolibet faciendis, comprehendi, sed semper ab illis exceptas, perpetuoque validas, firmas, et efficaces existere et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac per omnes, et singulos, ad quos spectat, et quomodolibet spectabit in futurum, inviolabiliter observari: sicque et non aliter in praemissis omnibus et singulis, per quoscumque Judices Ordinarios, et Delegatos, etiam Causarum Palatii Apostolici Auditores, necnon Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinales, etiam de Latere Legatos, ac alios quavis auctoritate et potestate fungentes, in quavis causa et instantia, sublata eis, et eorum cuilibet quavis aliter judicandi, et interpretandi facultate, et auctoritate, judicari et definiri debere, et si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari, irritum, et inane decernimus.

Derogationes.

Non obstantibus singulis Pauli III., Pii IV., Clementis VIII., et Pauli V. Praedecessorum praedictorum Literis praedictis, ac quatenus opus sit, de non tollendo jure quaesito, de unionibus, et applicationibus committendis, vocatis quorum interest, de exprimendo vero annuo valore, et Indulgentiis non concedendis ad instar, aliisque Nobis, et Cancellariae Apostolicae Regulis, ac postremi Lateranensis Concilii, uniones et applicationes perpetuas, nisi in casibus a jure permissis, fieri prohibentis, necnon ejusdem Clementis VIII. formam servandam in aggregationibus praescribendis, ac felicis recordationis Pauli II. Pauli IV., dicti Pii V., et Sixti V.; aliorumque Romanorum Pontificum Praedecessorum Nostrorum, annatas, et quindennia Camerae, et Cancellariae Nostris in unionibus solvi praecipientium, nec non praedicti Pii IV., de gratiis interesse ejusdem Camerae quomodolibet concernentibus in dicta Camera infra certum tunc expressum tempus Insinuandis, et registrandis, alias gratiae ipsae nullius sint roboris, vel momenti, aut alias quomodolibet disponentium, aliisque quibusvis etiam in Provincialibus, et universalibus Conciliis editis, vel edendis, specialibus, vel generalibus Constitutionibus, et Ordinationibus Apostolicis, privilegiis quoque, Indultis, et Literis Apostolicis quibusvis Superioribus,

et Personis in contrarium praemissorum quomodolibet forsan concessis, approbatis, et innovatis, nec non quibuscumque piorum Oblatorum, aut Testatorum voluntatibus, ac dispositionibus, sive in donationibus, aliisque contractibus inter vivos nuncupatis, sive in eorum Testamentis, Codicillis, aliisque ultimis voluntatibus, cum quibuscumque conditionibus, et legibus, etiam caducitatis, et subrogationis alterius operis pii, adscriptis, atque statutis; quibus omnibus, et singulis, etiamsi de illis, eorumque totis tenoribus, et formis, specialis, specifica, et individua mentio, seu quaevis alia expressio habenda, aut aliqua exquisita forma ad hoc servanda foret, illorum tenores, ac si de verbo ad verbum, nihil penitus omisso, et forma in illis tradita ad hoc servata, inserti forent, praesentibus pro expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat latissime, et plenissime, ac specialiter et expresse, motu, scientia, et potestatis plenitudine similibus derogamus, eaque respective, ad effectum de quo supra, commutamus, ac derogata, et commutata esse volumus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Sanctio.

Nulli ergo omnino hominum liceat paginam hanc Nostrarum Suppressionis, Extinctionis, Dissolutionis, Absolutionis, subrogationis, Applicationis, Unionis, Concessionis, Reservationis, Praeceptorum, Mandatorum, aliorumque praemissorum infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, et Beatorum Petri, et Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum.

Dat. die 8. Mar. 1746.

Datum Romae apud S. Mariam Majorem Anno Incarnationis Dominicae MDCCXLV., VIII. Idus Martii, Pontificatus Nostri Anno Sexto.

J. Datarius.

Pro D. Card. Passioneo

Joannes Florius Substitutus.

Visa de Curia.

J. C. Boschi.

J. B. Eugenius.

Loco † Plumbi.

Registrata in Secretaria Brevium.

IV.

SUPER CELEBRATIONE

Duarum Missarum eadem die per unum Sacerdotem.

Venerabili Fratri Antonio Episcopo Oscensi.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Venerabilis Frater, salutem, et Apostolicam Benedictionem.

Dubium ab Episcopo Sanctitati Suae propositum.

Declarasti Nobis, in sacra Visitatione, qua Dioecesim tuam perlustrasti, deprehendisse nonnullos Rectores Ecclesiarum Parochialium, quibus alia quoque Ecclesia a Parochiali longe sejuncta commendata est, quam ab exiguos proventus alii Sacerdoti committere nequeunt, qui Pro-Rectoris munus sustineat: hinc fieri, ut Rectores ipsi rem divinam in utraque Ecclesia festis diebus conficere non dubitent, ut populus uterque parere possit Ecclesiae praecipienti Fidelibus, ut festis diebus Missae Sacrificio intersint. Nobis etiam exposuisti, decrevisse in tua Synodo id minime licere Rectoribus Ecclesiarum Parochialium, quoties alius Sacerdos praesto sit, qui Sacrum facere possit in una ex iis Ecclesiis, quae Rectoribus subjiciuntur, id autem attulisse tam gravem Rectoribus ipsis molestiam, ut Synodalis Decreti executionem parumper differre censueris, donec sententiam in hac re Nostram, Nostramque voluntatem intelligeres. Quamobrem prudentiam tuam in primis commendamus, totiusque Hispanae gentis in hanc Sedem Apostolicam observantiam, ob quam, si forte aliquid incerti dubiique contigerit, ad Romanum Pontificem confugere, consiliumque ad explicandas difficultates deposcere consuevit. Deinde tuae Synodi Decretum aequitati ac disciplinae Ecclesiae maxime consentaneum esse respondemus; ita ut demandari executioni debeat, nec vanis omnino Rectorum querimoniis imminui, vel labefactari.

Decretum Synodale Episcopi.

Sententia Doctorum in hac materia.

Quamvis nonnulli ex Theologis Moralibus (et quidem nimis indulgenter) plures rationes et causas excogitaverint, ob quas Sacerdos eodem die Sacrificium Missae bis offerre posse videatur, quemadmodum facile videri potest 3. *Summae* Sancti Antonini *tit.* 3. *cap.* 6. *num.* 5. item *lib.* 3. *Summae* Sancti Raymundi *tit.* 24., et in Summa Hostiensis *ad tit. de celebra-*

tione Missarum num. 14. *et seqq.* et in Summa Sylvestrina *in verb. Missa primo* §. *Septimo quaeritur*, et in Summa Armilla *in verb. Missa num.* 15. id tamen unanimi consensu permittitur Sacerdoti, qui duas Parochias obtineat, vel duos populos adeo sejunctos, ut alter ipsorum Parocho celebranti per dies festos adesse nullo modo possit, ob locorum maximam distantiam: tunc enim absque ulla dubitatione licere existimant ejusmodi Rectori, cum festi dies incidunt, bis Sacrum conficere, ut populo utrique satisfaciat. Et Suarez in 3. *part. Divi Thomae tom.* 3. *quaest.* 73. *art.* 2. *disput.* 80. *sect.* 3. de hac hypotesi loquens, inquit in ea tantum hodie licere duas Missas eodem die celebrare: *Casus de pluribus Parochiis est proprius, ac fere solus in usu.* At vero si in altera ex his Parochiis Sacerdos aliquis deprehendatur, qui rem Divinam facere possit, tum illarum Rectori nequaquam licet in utroque loco Sacrificium iterare, eo quod alterius Sacerdotis opera populi necessitati satis consulatur. Ita probant unanimes Pasqualigus *de Sacrificio Missae tom.* 1. *quaest.* 381. *num.* 2. Vericellus *de Apostolicis Missionibus tit.* 1. *de Privilegiis Regularium dub.* 18. §. 31. *num.* 201. Girabaldus *de Sacramentis tract.* 5. *cap.* 7. *dub.* 2. *n.* 15. Rutarius *in Theologia Morali Regularium tom.* 3. *cap.* 2. *punct.* 11. *num.* 5. Tournelius *in Praelectionibus Theologicis, de Sacramento Eucharistiae part.* 2. juxta Parisiensem editionem *pag.* 346. Schmalzgrueberius *tit. de celebratione Missarum num.* 41. Quod si Scriptores isti vestras in manus nondum pervenerint, aliorum testimoniis rem plane cognoscetis, nempe Cardinalis Zabarellae *in cap. Consuluisti, num.* 3. *de celebratione Missarum*, ubi haec habentur: *Si est alius, qui celebrare possit, non celebrabit Sacerdos alia vice dummodo ille alius sit paratus celebrare, et sit jejunus:* Petri de Ancharano in *Commentariis ad eumdem Textum n.* 1. *Intellige, si non sit alius ibi paratus ad celebrandum, et ille sit jejunus:* Cardinalis Toleti *in Summa lib.* 2. *cap.* 3. *num.* 4. Layman *in Theolog. Morali lib.* 5. *tract.* 5. *cap.* 4. *n.* 6. Salmaticensium *Theolog. Moral. tom.* 1. *tract.* 5. *de Sacrificio Missae c.* 5. *punct.* 1. *num.* 12. juxta quartam editionem, quae Matriti facta est *anno* 1717. Gavanti *ad Rubricas Missalis part.* 3. *tit.* 12. *num.* 7.

Decretum Synodi Limanae.

At supervacaneum est plures auctoritates praestantium virorum congerere, cum id satis superque constet ex septima Synodo Dioecesana, quam Sanctus Turribius *anno* 1592. celebravit *cap.* 3. *tom.* 4. Conciliorum Hispanorum, quae simul collegit vir eximius inter Hispanos Cardinalis de Aguirre *pag.* 687. Porro haec sunt verba: *Juxta dispositionem Concilii Provincialis celebrati in hac Civitate anno* 1567., *quantum convenit, et per locum juris possumus, licentiam concedimus omnibus Indorum, Hispanorumque Parochis nostri districtus, ut diebus Dominicis, et festivis ex praecepto servandis, possint celebrare duas Missas in duabus Ecclesiis tam inter se distantibus, ut qui in loco unius Ecclesiae assistunt, non possint commode accedere ad audiendam Missam in altera.*

Quando juxta dictum Decretum Parocho liceat duas Missas eodem die celebrare.

Ex his apertissime deprehenditur concedi Parocho, qui duas Ecclesias distantibus omnino locis positas habeat, bis Sacrificium Missae instituere, ne diebus festis Ecclesiae praeceptum a populo violetur; ea tamen conditione, ut legitimam pro re gerenda facultatem prius obtinuerit, uti Nos inferius explicabimus. Ex verbis autem depromptis ex eodem Capite tertio Limanae Synodi, quae mox subjiciemus, certi limites eidem Parocho statuuntur, ipsique praescribitur, ut uno tantum loco Sacrum conficiat, si in altero Sacerdos occurrat, qui populo rem Divinam operari possit. *Cum autem habuerint alium Sacerdotem, qui possit celebrare in altera dictarum Ecclesiarum, non poterit Parochus celebrare in utraque, sed unam Missam tantum in una, quandoquidem alter Sacerdos possit satisfacere necessitati alterius populi.*

Non ignoramus, auctoritatem Limanae Synodi suae Dioecesi finibus solum concludi. At, cum Sanctus Turribius regendae Ecclesiae peritissimus, et virtutum omnium gloria clarissimus semper habitus sit, ipsius legibus, ac Dioecesanis institutis eam saltem fidem atque auctoritatem, vimque, ut ajunt, directivam, adhibendam et adscribendam, nemo inficiabitur, quam Itali omnes, aliique extra Italiam S. Caroli Borromaei Synodis omni tempore praestiterunt: neque indubium quis revocare poterit, Sanctum Turribium, virum adeo singularem (pro cujus Canonizatione, cum Promotoris Fidei munus adhuc in minoribus gereremus, plurimum laboris impendimus) conferre plurimum, ut, si propositae rei examen instituamus, illius sententia reliquis anteponatur; laetandumque idcirco Nobis jure merito videmur, qui Commentarium *de Sacrificio Missae* in lucem proferentes, Italico sermone a Nobis conscriptum, cum

Bononiensem Sedem administraremus, idem plane asserimus, quod pro illustranda praesenti quaestione superius attulimus, et opinionem nostram auctoritate confirmavimus ejusdem Synodi Sancti Turribii, uti liquido constat ex nostro Commentario, quod commemoravimus *tom.* 2. *part.* 4. *sect.* 2. *num.* 38. *et seqq.* et praecipue *num.* 40., quod quidem primo Bononiae Typis evulgatum fuit, ac super latine redditum, ac typis impressum Patavii, lucem publicam rursus aspexit.

Confirmatur Sententia ex aliis Conciliis.

Quod si Limanae Synodo alia quoque Concilia adjungi velint, illud in medium proferri poterit, quod sub Mauritio Archiepiscopo Rothomagensi *anno* 1231. coactum est, quemadmodum legitur in Collectione Regia maxima Conciliorum ab Harduino compilata *tom.* 7. *pag.* 186. *Nullus audeat Missam bis in die celebrare, aut cum duplici Introitu, nisi in humana necessitate etc. et hoc, ubi non est, nisi unus Sacerdos*: alterum, quod Nemausi *anno* 1284. coactum fuit, cum Martinus IV. Apostolicam hanc Sedem obtineret, uti patet ex Collectione Labbeana *tom.* 12. *part.* 1. *pag.* 1213.: *Si omnes Parochiani ad unam Missam simul non possint convenire, eo quod in diversis locis habitant distantibus ab Ecclesia et remotis, sicut est in montanis, nec sunt in Ecclesia duo Sacerdotes, et, dicta prima Missa, postmodum Parochiani venientes postulent Missam aliam sibi dici, poterit tum Sacerdos Missam aliam celebrare. Tamen si in prima Missa, post receptionem Corporis, et Sanguinis profusionem acceperit, non debet secundam Missam in praedictis casibus celebrare.*

Ea potissimum verba diligenter observari debent: *Ubi non est, nisi unus Sacerdos*; nec non alia: *nec sunt in Ecclesia duo Sacerdotes*: ex quibus clare perspicimus, non licere Parocho, si alius Sacerdos praesto sit, duo Sacra perficere diebus festis, ut populus Missae Sacrificio intersit, sive Missa celebranda sit in duabus Ecclesiis inter se distantibus, ut in supra citata Synodo Limana; sive una tantum sit Ecclesia, in quo Missa celebratur, et ad quam insimul universus populus convenire non potest, ut in Synodo Nemausensi. Hi quippe duo casus eodem jure censendi sunt, uti praecipue advertit Theophilus Raynaudus *tom.* 17. *Operum* editionis Lugdunensis *pag.* 8.

Et ex Sententia aliorum Doctorum.

Quae huc usque dicta sunt, Canonicis etiam generalibus sanctionibus innituntur. Neque vero copiam Ecclesiasticae eruditionis ostentabimus, ut cognitum id perspectumque faciamus, quod tamen facili negotio, si opus esset, consequeremur, cum duo praeclari Scriptores postremis his temporibus congesserint casus omnes, quibus ante Decretales Praedecessorum Innocentii III. atque Honorii III. plures uno die Missae ab eodem Sacerdote celebrentur. Hi sunt Saintebeuvius *tom.* 3. *Resolutionum casuum conscientiae cas.* 83. et Pontas *in Dictionario casuum conscientiae, in verb. Missa cas.* 15. De hoc ipso argumento luculenter disseruit is, qui suis adnotationibus undecimam Sancti Leonis Epistolam illustravit, juxta editionem, quae ultimo facta est. De ipso Nos quoque verba fecimus in *Commentario de festis diebus Domini Nostri ac Beatae Virginis Mariae part.* 1. *num.* 667. *et seqq.* Quamobrem, his praetermissis, illud affirmabimus, ex communi totius Ecclesiae disciplina permitti tantum Sacerdoti hoc tempore, ut die Natali Salvatoris Nostri ter Sacrum faciant, vel quia Institutum id fuit a S. Telesphoro Pontifice, ut eam celebritatem singulari honore prosequerentur Fideles, uti ostendit Canon: *Nocte sancta de Consecratione dist.* 1. vel quia (si plurimi facienda videantur argumenta, quibus auctor Telesphorus illius Canonis impugnatur) Parens ac Magistra Ecclesia eum ritum die Natali Domini conservandum censuit, ut posteris perpetuo commendaret veterem disciplinam, ob quam Sacerdos idem plura Sacra conficiebat, cum alii quoque festi dies per annum occurrebant. Id Nos testimoniis praestantium virorum indicavimus in Commentario nostro, quod superius nominavimus, *part.* 1. *num.* 665. *et seqq.*

Id permittitur die Natali Domini.

Excepta die Dominicae Nativitatis, juxta hodiernam disciplinam non licet Sacerdoti eodem die Sacrificium iterare. Argumenta minime desumimus ex Decreto Alexandri Papae II. *Can. Sufficit de Consecratione dist.* 1. ubi Pontifex ita decrevit; *Sufficit Sacerdoti unam Missam in die una celebrare, quia Christus semel passus est, et totum Mundum redemit. Non modica res est, unam Missam facere; et valde felix est, qui unam digne celebrare potest*: etenim Pontifex ita rem prosequitur: *Quidam tamen pro defunctis unam faciunt, et alteram de die, si necesse fuerit*: quibus verbis Alexander II. non improbare videtur eum Sacerdotem, qui saltem ob allatam causam bis uno die celebraret.

Examinantur Decreta Pontificum nempe Alexandri II.

Deinde sic Pontifex concludit: *Qui vero pro pecuniis, aut adulationibus saecularium una die praesumunt plures facere Missas, non aestimo evadere damnationem:* Porro ex his facili conjectura prospicere quisque potest, Alexandrum II. Decreto solum cavere, ne sordidae utilitatis, sive assentationis gratia Sacrificium iteretur. Vasquesius idem Decretum sic explicat *in 3. part. Divi Thomae tom. 3. quaest. 83. art. 2. cap. 5. num. 43.: In praedicta Epistola solum damnantur, qui pro pecuniis aut adulationibus saecularium una die praesumunt plures Missas celebrare: de iis vero, qui ex sola devotione plures celebrarent, nihil dicitur.* Eamdem rem maxime declarant ea, quae Thomassinus scripta relinquit *De veteri et nova Ecclesiae disciplina par. 3. lib. 1. cap. 72. num. 6.* ubi clare ostendit, libertatem pluries una die celebrandi, necessario coercendam fuisse, ut quorumdam Sacerdotum avaritiae modus imponeretur.

Innocentii III.

Igitur omittentes Alexandri II. Decretum, alterius Praedecessoris nostri, nimirum Innocentii III. auctoritate, ac Decretali rem nostram comprobamus, *Cap. Consuluisti, de celebratione Missarum*: *Respondemus*, inquit, *quod excepto die Nativitatis Dominicae etc. sufficit Sacerdoti semel in die unam Missam solummodo celebrare.* Equidem Alexander II., uti superius commemoravimus, et Innocentius III. uti sunt hoc eodem verbo *sufficit*: at secundo tantum loco per id verbum praeceptum indicitur: nam si quis integram Innocentii Decretalem percurrat, apertissime cognoscet, id petitum fuisse a Pontifice, *utrum Presbyter duas Missas in eadem die valeat celebrare*. Porro illud *valeat*, idem prorsus significat, ac *liceat*. Cum igitur responsum dederit Pontifex, sufficere *Sacerdoti semel in die unam Missam solummodo celebrare*; illud *sufficit*, Sacerdotes adigit praecepto, ne plura Sacrificia uno die faciant.

Ita Vasquesius interpretatur eo loco, quem paulo ante indicavimus *num. 44. Nam quod quaesitum fuit, utrum valeat celebrare, idem est, ac si quaereretur, utrum liceat ei celebrare. Cum ergo respondit Pontifex,* sufficit, etc. *hoc verbum denotat praeceptum prohibens, plusquam semel celebrare*. Neque mirari quis debet, si idem verbum *sufficit*, consilium uno loco, alio autem praeceptum praeseferat. Id ipsum quippe etiam contigit in verbo *non oportet*: quod juxta varias rerum circumstantias, in Jure Canonico modo solum honestatis officium ac decentiam denotat, modo vero necessitatem atque praeceptum, uti pluribus exemplis demonstrat Baldellus *disput. Theolog. tom. 1. lib. 5. dub. 21. num. 4.* Verum ex Honorio III. qui post Innocentium III. Pontifex renuntiatus fuit, in textu *Te referente*, sub eodem titulo *de celebratione Missarum*, manifesto deprehenditur, illud verbum *sufficere*, de quo in Decretali Innocentii III., cum praecepto conjungi. Rem totam, sicuti gesta est, recensebimus, uti constat ex Gonzalez, qui Decretalem integram ejusdem Honorii describit.

Honorii III.

Casus ejus decretalis.

Sypontinus Archiepiscopus (eam modo civitatem vulgo Manfredoniam appellant) feria quinta majoris hebdomadae Sancta Olea de more in Ecclesia Cathedrali rite consecrabat. Eadem die mane se conferebat ad Montem Garganum, ut peregrinos exciperet, qui magna frequentia in eum locum Religionis causa confluebant. Ejus loci Clerus ac populus Archiepiscopum magno studio rogarunt, ut Sacrum iteraret; quod tamen ille facere recusavit, donec super hac re Pontificis Honorii III. responsum sibi redderetur. Pontifex initium desumit a verbis ipsis Innocentii III. Praedecessoris sui, nempe: *Cum cuilibet Sacerdoti, quacumque dignitate praefulgeat, unam in die celebrare Missam sufficiat, nam et valde est felix, qui celebrat digne unam*. Post haec praecipit Archiepiscopo, ut Syponti rem Divinam peragat, ubi Sacrum Chrisma conficere debebat, et in Ecclesia Montis Gargani Sacrificium offerre praetermittat: hisce utitur verbis, quibus illum *sufficit*, ab Innocentio III. scriptum cum praecepto omnino copulari declarat: *Fraternitati tuae mandamus, quatenus die Coenae Domini in Ecclesia Sypontina dumtaxat, in qua teneris Chrisma conficere, Missarum studeas solemnia celebrare.* Innocentius, qui excepto die Nativitatis Dominicae, prohibuit Sacerdoti plures Missas una die celebrare, *in cit. Cap. Consuluisti, de celebratione Missarum*, addidit: *nisi causa necessitatis suadeat.* At Honorius, qui *in Cap. Te referente, eodem tit. de celebratione Missarum*, Archiepiscopo Sypontino rescripsit, ipsi fas non esse, post rem Divinam peractam, dum Sacrum Chrisma conficiebat in Ecclesia Sypontina, aliam Missam celebrare in Ecclesia Montis Gargani, declaravit, causam necessitatis ab Innocentio admissam, nunquam adesse, cum alius invenitur Sacerdos, qui secundam Missam celebrare potest: secundam quippe

Missam noluit ab Archiepiscopo in Ecclesia Montis Gargani celebrari, ex quo inverisimile ipsi visum est, quod alius non adesset Sacerdos, qui Missam in eadem Ecclesia celebrare posset, juxta monitum Cardinalis de Turrecremata *in Can. Sufficit, sub. n. 4. de consecratione, dist. 1.* En ejus verba: *Quod autem in Decretali Te referente, Episcopus videtur reprehendi, quod bis celebraverat die Coenae, est propter hoc, quia non erat necesse, quod Episcopus celebrasset, nisi in illa Ecclesia, in qua de consuetudine debebat Chrisma conficere, quia hoc non potest, nisi Episcopus, et aliam Missam celebrare poterat simplex Sacerdos, quia verosimile est, Episcopum posse per Vicarium celebrare, et in illa Ecclesia plures Sacerdotes fuisse.* Quod etiam ante Cardinalem a Turrecremata, jam fuerat adnotatum ab Hostiensi in *Cap. Te referente* n. 4., ab Antonio de Butrio *super eodem textu n.* 3., et ab Abbate *super eodem quoque textu in fine tit. de celebratione Missarum.*

Quid de Episcopis qui habent duas Cathedrales.

Praeterea casum proponunt Episcopi, qui praeesset duobus Episcopatibus inter se vicinis; ut in Archiepiscopo Sypontino contigisset, si Summi Pontifices Alexander III., et Innocentius III. sententiam non protulissent contra Garganicos contendentes, Ecclesiam suam Episcopalem esse, et unitam Ecclesiae Sypontinae, quemadmodum legitur apud Ughellium de Metropoli Sypontina tractantem *Tom. 7. Italiae Sacrae:* quaeruntque, an sub obtentu Chrisma conficiendi in utraque Ecclesia, quod sine celebratione Missae consecrari decenter nequit, posset, ea die bis Sacrificium offerre; et unanimiter respondent, id non licere: et sic rem componunt, quod uno anno in una Ecclesia celebret Missam feria quinta in Coena Domini, et conficiat Chrisma; et alio anno id ipsum faciat in alia Ecclesia, et ab unam ad aliam Chrisma consecratum, uti moris est, transmittat: Reque sic composita, asserunt, nullam ex suis Ecclesiis Chrismate carituram esse, subditosque unius, vel alterius Episcopatus nullatenus excludi a commoditate audiendi Missam quinta feria in Coena Domini, in qua maximopere expedit, ut audiant Missam; ea quippe celebrari poterit a Sacerdote in Ecclesia, in qua eo anno Episcopus Chrisma non conficit, cum verisimile non sit, alium non reperiri Sacerdotem, qui ea ipsa die Sacrum in ea facere possit; veluti prosequuntur Hostiensis, Antonius a Butrio, et Abbas *locis citatis.*

Haec sunt, quae ex Jure Canonico desumpsimus. Sed cum Glossa in *Cap. Consuluisti, in verb. necessitatis, de celebratione Missarum*, necessitati addat utilitatem, et vel utilitatem, vel necessitatem satis esse dicat, ut unus Sacerdos eodem die bis Missam celebrare possit, bene deprehendimus, Parochos, de quibus agitur, posse tum utilitatem, tum necessitatem praetexere, ut sibi putent fas esse bis in die celebrare, etiamsi alius sit Sacerdos, qui Sacrum facere valeat: utilitatem quippe in eo constituent, quod, bis ipsi celebrando non subministrabunt Sacerdoti celebraturo eleemosynam pro Missa, quam celebrabit; necessitatem in sua inopia constituent, ob quam nequeunt praedictam eleemosynam alteri Sacerdoti Missam celebranti elargiri. At neutrum eis suffragari potest.

Causa utilitatis non sufficit ut bis celebretur

Et utilitas quidem non suffragatur: quidquid enim sit de titulo utilitatis; qui illum admittunt, illum explicant et intelligunt, non de utilitate celebrantis, sed Missam audientis. Sic docet Cardinalis Zabarella *in Cap. Consuluisti, num. 3. de celebratione Missarum.* En ejus verba: *Considera, quod in hoc attenditur causa utilitatis respectu audientis, non celebrantis.* Et concordant super eodem Capitulo Antonius a Butrio *n.* 4., Abbas *n.* 2., et caeteri, quos vocant Repetentes; et praeclare inter recentiores docuit Vericellus *de Apostolicis Missionibus tit. 1. de privilegiis Regularium dub.* 18. *n.* 201. Utilitas autem proposita non populum, sed Parochum respicit, et sic celebrantem, et non audientem.

Minus quoque prodest necessitas ex inopia desumpta; cum plura sint expendenda, antequam titulus necessitatis ex inopia desumptus admittatur. Primo, an revera Parochi tanta premantur egestate, ut alteri Sacerdoti stipendium Missae nequeant suppeditare: si enim inopia adeo magna non sit, Episcopali auctoritate, juxta Caput quartum Concilii Tridentini *sess. 21. de Reformatione*, adigi potuerunt, ut Sacerdoti Missam celebraturo eleemosynam elargiantur, uti sapienter admonet Engel *ad tit. Decretalium de celebratione Missarum* n. 3. Secundo, si Parochis tenues omnino angustique proventus obveniant, videndum, an populus etiam in eadem paupertate versetur: quemadmodum enim Episcopus adigere potest Sacerdotem, ut populo Sacrum faciat diebus festis, ita etiam potest indicere populo, ut cele-

branti Sacerdoti consuetum stipendium elargiatur. Id etiam ex Tridentino Concilio desumitur *sess. 23. cap. 14. de Reformatione*, ubi haec leguntur, *Curet autem Episcopus, ut ii saltem diebus Dominicis, et Festis solemnibus etc. Missas celebrent:* siquidem illud verbum *Curet*, praeceptum inferre in hac gravissima causa non est dubitandum. Hoc pacto Concilii sententiam explicat Pasqualigus, qui scriptum ita reliquit *de Sacrificio Missae quaesit.* 844. *n.* 11. *Si in aliquo Oppido sit unus tantum Sacerdos, qui teneatur celebrare diebus festis, et adsint alii simplices Sacerdotes, poterit Episcopus eos cogere ad celebrandum diebus festis. Ratio est, quia adest indigentia populi, eo quod difficile sit, quod omnes eadem hora conveniant ad audiendam Missam; et ideo cum Sacerdotes habeant ratione Ordinis munus suum addictum populo, poterit Episcopus eos cogere, ut impendant officium suum populo, offerendo Sacrificium, ut absque difficultate possit adimplere praeceptum audiendi Sacrum. In tali tamen casu tenebitur populus aliquid contribuere iis Sacerdotibus pro substentatione; quia, cum ministrent populo, aequum est, quod accipiant aliquid pro substentatione.*

Neque paupertatis ex inopia Ecclesiae.

Porro difficile prorsus videtur, omnia haec simul copulata deprehendi. Quod si res ita se haberet, tunc, Ven. Frater, ex iis eleemosynis, quas ipse egenis elargiri large consuevisti, stipendium pro re Divina facienda Sacerdotibus erogare deberes, nec ullo modo perferre, ut Sacrificium iterent Parochi, quibus non deest alius Sacerdos, qui diebus festis populo ministret.

Perpenditur ratio Parochorum.

Post haec, quae a Nobis prolata ad veritatem illustrandam dici possunt, ad ea sermonem transferimus, quae ab ipsis Parochis proponi audimus. Vehementer ipsi conqueruntur, si facultas iterandi Sacrificii diebus festis ipsis adimatur; eo quod munere suo perfungi nequeant, quod non solum constituitur in celebranda et applicanda Missa pro populo, cum festi dies peraguntur, sed etiam in explicandis Religionis mysteriis, tradendaque pueris Christiana disciplina, cum ad Sacrum audiendum in Ecclesiam conveniunt.

Incredibilem ex hoc voluptatem sane percepimus. Etiam quum olim fel. record. Praedecessor Noster Innocentius Papa XIII., ad discutienda Hispani Cleri gravissima negotia ab insigni viro bonae memoriae Ludovico hujus S. R. E. Cardinali Belluga nuncupato proposita, peculiarem Congregationem praestantium aliquot ejusdem S. R. E. Cardinalium deputasset; Nobisque tunc in minoribus constitutis ipsius Congregationis Secretarii munus demandasset; meminimus non parum temporis, plurimumque laboris Nobis opus fuisse, ut falsam omnino probaremus opinionem, ob quam Parochi Hispani se immunes ac liberos dictitabant ab edocendis instruendisque Christiana doctrina pueris, eo quod hujusmodi exercitationes in aliis quoque Ecclesiis haberentur; aut quia Concionatorum opera studioque satis fideles instruerentur; aut etiam ob vetustissimam consuetudinem, quae Parochos ipsos ab hoc onere vindicare videbatur. Quae omnia leguntur in Constitutione quae incipit *Apostolici ministerii*, quam praefatus Innocentius Praedecessor promulgavit, in qua §. 9. recensentur ac refelluntur ea omnia, quae modo commemoravimus.

Quae rejicit.

His autem per transennam adnotatis, jam responsum quaestioni faciamus, videlicet non esse iterandum die festo Sacrificium, si Parocho alius Sacerdos operam suam navare possit, etiamsi Catechismus eodem die, Fideique mysteria populo explanari debeant. Haec enim fieri possunt ejusdem Sacerdotis ministerio, qui ad Sacrum conficiendum inducitur: quemadmodum Nos ipsi statuimus in Bononiensi Dioecesi, cum in ea sedem haberemus, haud ignorantes, id consentaneum esse Decretis, quae super hac re Pontifices Romani non semel ediderunt. Id Nos ostendimus *Instit.* 3. *tom.* 3. *nostrarum Institutionum Ecclesiasticarum*, quae Bononiae impressae fuerunt. Accedit, quod Parochus, qui die festo fideles instituendos in utraque Ecclesia libenter suscepisset, si iterandi Sacrificii facultas traderetur, id facilius consequi possit, si in altera solum Ecclesia rem Divinam faciat, ac populum edoceat, deinde ad aliam se conferat Ecclesiam, ubi a Sacrificio abstineat, et Christianae Legis instituta dumtaxat populo declaret.

Tui praeterea Parochi queruntur, quod ipsis hanc facultatem impertiri dubites, quam a tuis Decessoribus semper impetrarunt. Certissimum illud est Missionariis tantum a Sede Apostolica potestatem aliquando fieri, ut uno die Sacrificium bis operentur; reliquis vero Sacerdotibus opus esse, ut hac de re facultatem ab Episcopo consequantur, etiamsi causa necessitatis intercedere videatur; cujus sane

judicium ad ipsos Sacerdotes nequaquam pertinet. Ita testatur Verricellus *de Apostolicis Missionibus tit. 4. de privilegiis quaest. 19. num. 202. Quaeres primo, an ad celebrandas duas Missas in locis, ubi adest talis necessitas, requiratur licentia Episcopi? Respondetur affirmative, seclusis privilegiis Missionariorum. Ita a Sacra Congregationem resolutum.* Certum quoque est, facultates ejusmodi, nisi necessitas id postulet, nunquam concedi; vel si aliquando concedantur, non haberi tamquam alicujus Sacerdotis privilegium, sed tantum ob causam peculiarem necessitatis. Fagnanus id fatetur *Cap. In ordinanda, num. 37. de Simonia: Miratur Sacra Congregatio agi de his licentiis concedendis; nam id nonnisi ex magna necessitate fieri debet, et magna cautela, ut puta in locis, ubi perpaucissimi sunt Sacerdotes, vel adsunt impedimenta adversariorum Fidei, vel quid simile etc. Nec concedi potest haec licentia ab Episcopo generaliter, quasi privilegium alicujus Sacerdotis, sed tantum in aliquo casu particulari, necessitatis causa ab Episcopo examinanda.* Itaque cum ejusmodi causam necessitatis haud deprehenderis, nunquam Parochos tuos probabimus, si ipsi de te conquerantur, Nos prudentiam Fraternitatis Tuae magnopere commendamus, Teque agnoscimus animum, mentemque tuam conformasse exemplo praedicti Sancti Caroli Borromaei, qui *in prima Synodo Provinciali c. 5.* abrogavit *licentias a suis Praedecessoribus concessas plures Missas celebrandi.*

Quid de consuetudine.

Parochi postremo, ut causam suam tueantur, vetustissimam adducunt consuetudinem. Nos, utrum ratione, an temere id asserant, examinare praetermittimus. Solum inquirimus, utrum ea consuetudo rationem praescriptionis, aut praesumptionis sibi comparaverit; et utrumque falsum, et alienum judicamus. Non utique Jus Divinum, sed Jus Ecclesiasticum prohibet, eadem die ab eodem Sacerdote Sacrificium iterari. At non omnia, quae Juris tantum Ecclesiastici sunt, praescribi possunt. Si etenim juxta Civiles Leges *sanctae res* praescribi non possunt, absonum undique est asserere, fuisse per praescriptionem aliquid obtentum, vel acquisitum, quod adversetur sanctionibus universalibus Ecclesiae, quarum observantiam Sacrum Tridentinum Concilium in Missarum celebratione Sacerdotibus omnibus praecipit, uti colligitur ex Decreto *de observandis, et evitandis in celebratione Missae.*

In nonnullis regionibus mos inoleverat, quod Parochi duarum Parochiarum feria sexta majoris hebdomadae Officium faciebant, primum in una ex Parochiis, et deinde illud iterabant in altera. Jejunii praeceptum in sumptione Eucharistiae non est Juris Divini, sed Ecclesiastici, teste Cardinali Bona *Rerum Liturgicarum lib. 1. cap. 21. num. 2.* ubi refert, initio non omnibus in locis universos praedicta lege obstrictos fuisse: cumque, hoc minime obstante, animadversum fuisset, Parochum celebrantem Officium in secunda Parochia, non jejunum sumere Eucharistiam sub specie panis; sumpserat enim in Officio, quod celebravit in prima Parochia, particulam Hostiae consecratae die praecedenti, una cum vino non consecrato, et sic jejunium fregerat naturale; reprobata fuit consuetudo, etsi, uti afferebatur, pietati et devotioni innixa. Hoc exemplo perculsi alii Parochi duarum Parochiarum, aliam induxerunt consuetudinem, ut in utraque Parochia Officium feriae sextae majoris hebdomadae celebrare possent, praetermittendi videlicet haustum vini in primo Officio, quod in prima Parochia celebrabant, sumentes tantummodo speciem panis, ut jejuni in secunda Parochia Officium facerent, Missamque, quae dicitur Praesanctificatorum, celebrarent. At haec quoque consuetudo fuit reprobata, utpote contraria ritui Ecclesiastico, quem et Ordo Romanus, et Sacramentarium Sancti Gregorii praescribunt, et adhibet universalis Ecclesia. Franciscus Sylvius magni nominis Theologus *tom. 5. suorum Operum* editionis Antuerpiensis *Orat. 1.* quae est unica *de Officio Parasceves*, rem graphice exponit, nec Parochorum consuetudini censet esse ullo modo deferendum. De hac eadem re plura habentur apud Suarez *in 3. part. Divi Thomae tom. 3. quaest. 73. art. 2. disquis. 80. sect. 3.* Et Nos ipsi haec omnia exposuimus *in nostro Tractatu de Sacrificio Missae*, typis Patavinis edito, *sect. 2. §. 39.* Et *in alio Tractatu de Festis Domini Nostri Jesu Christi par. 1.* typis quoque Patavinis edito, *§. 336. et seqq.* confutavimus errorem Graecorum Schismaticorum, qui volunt, in Missa Praesanctificatorum, per immersionem Particulae in Calicem ex Sacratissima Hostia detractae, transubstantiationem fieri vini in Sanguinem Christi; et diximus, Sacerdotem in Officio feriae sextae majoris hebdomadae, sumere Christi Corpus et Sanguinem, cum

utrumque revera sit sub specie panis, praecedenti licet die consecrati.

Praescriptionis excipit praesumptio, de qua modo sermo habendus est. Equidem non ignoramus Jurisperitorum commune adagium, nempe ratione consuetudinis ab immemorabili afferri posse in medium quemcumque gratiosum titulum, et etiam privilegium Apostolicum, quod utpote nullo certo documento probatum, praesumptum appellatur. Sed, caeteris praetermissis, ne haec epistola longior evadat, subdimus, haec intelligi posse de illis privilegiis, quae impetrari potuissent a Sede Apostolica, si quis ea postulasset; non vero de illis, quae cum postulantur, negari omnino consueverunt; ne praesumptio plus habeat roboris, et momenti, quam veritas.

Romanis Pontificibus mos est, ut ea negotia, quae ipsi per se expedire nolint, ad Congregationes rejiciant examinanda, ut earum consilio rem expediant. *Anno* 1657. cum in Civitate, quam dicunt *de Assumptione*, in Provincia Paraguariensi, pars magna Nobilium domi se contineret, utpote decenti apparatu vestium carens, nec accederet ad Ecclesiam, ut Sacrum die festo audiret, Episcopus exoravit, ut sibi facultas daretur celebrandi Missam antelucanam Nobilium praedictorum gratia, et aliam ante meridiem, ut reliquus populus Missae praecepto diebus festis satisfaceret. De hac re actum fuit in Congregatione Concilii *die* 1. *Septembris* 1657. nec petitio fuit exaudita, ea potissimum de causa, quod imperceptibile visum est, alium non adesse Sacerdotem, qui Missam antelucanam celebraret pro Nobilibus; quemadmodum colligitur *ex lib.* 21. *Decretor. pag.* 56.

Praeterea vobis omnibus notum est, in Regnis Aragoniae, Valentiae, et in Comitatu Catalauniae, die Commemorationis omnium Fidelium Defunctorum, quemlibet Sacerdotem Saecularem bis Missam celebrare posse, et ter quemlibet Sacerdotem Regularem; quod singulare privilegium antiquae consuetudini, et famae Apostolici privilegii concessi vel a Julio III., vel a Paulo III. Summis Pontificibus innititur. De dicto privilegio egimus *in supra citato nostro Commentario de Sacrificio Missae sect.* 2. §. 31. et latius dum munere fungebamur Secretarii Congregationis Concilii, cum Causa quaedam *Castellana* pertractaretur, quemadmodum videri potest in Thesauro Resolutionum praedictae Congregationis *tom.* 2. *pag.* 168., et plura quoque de dicto privilegio relata fuerunt a bonae memoriae Cardinali Lanfredino, dum ipsum Secretarii munus obiret, et de quadam Causa *Oriolen.* ageret, de qua *tom.* 5. *ejusdem Thesaur. pag.* 384. *et seqq.* Viri, qui dignitate, et praestantia supra caeteros eminebant, Summis Pontificibus humillime supplicarunt, non ut quidem rem novam permitterent, sed ut tantum ad quasdam alias regiones memoratum privilegium extenderent, ob quod Presbyteri tum Saeculares, tum Regulares, in die Commemorationis omnium Defunctorum rem Divinam iteratu faciebant, precesque suas singulari pietate, et rationibus undequaque petitis cohonestarunt: negotioque a Summis Pontificibus remisso ad Congregationem Concilii, haec precibus hujusmodi morem haud gessit, sed petentes, uti fieri cum principibus viris consuevit, urbane dimisit, quemadmodum recensuimus *in citato nostro Tractatu de Sacrificio Missae sect.* 2. §. 32. editionis Patavinae.

Porro si denegatum fuit Episcopo petitum privilegium celebrandi bis in die festo, ut Nobiles satisfacerent praecepto audiendi Missam, eo quod alius aderat Sacerdos, qui Sacrum facere poterat; si principum virorum vota exaudita non fuerunt, qui tantum pro extensione privilegii precabantur, et talis privilegii, quod unicam tantum diem quolibet anno respiciebat; unusquisque facili negotio cognoscere poterit, quid a Sede Apostolica factum esset, si simplices Parochi facultatem petiissent bis celebrandi, ubi alius non deesset Sacerdos, qui Parocho operam suam praestare posset, et bis celebrandi, non unica die intra annum, sed tot diebus, quot per anni cursum festi dies celebrandi fidelibus praecipiuntur.

Decretum Episcopi servandum decernitur.

Ut Fraternitati Tuae postulatis responderemus, negotium unico verbo cognoscimus Nos absolvere potuisse, docendo nimirum, tuam Constitutionem Synodalem observandam esse. Henricus enim Boich, antiquus Juris Canonici Professor; *in Comment. ad Cap. Te referente, num.* 2. *de celebratione Missarum*, docet a nemine binas Missas eadem die celebrari posse, si id sit vetitum in Constitutione Synodali. Sed haec scribenda ad te putavimus, ut tuum religionis eximium studium nostris laudibus prosequeremur, certamque normam, ac rationem ante oculos propositam haberes, ad quam consilia tua, tuamque mentem tutissime conforma-

res. Quapropter tres dies in privata nostra Bibliotheca mane insumpsimus, quos vacuos, ac liberos ab audiendis Ministris, molestisque negotiis nacti sumus, ut has literas conficeremus. Postremo te summopere iterumque commendantes, qui hujus Sedis Apostolicae in dubiis rebus sententiam consiliumque exquisieris, Benedictionem Tibi nostram, Venerabilis Frater, peramanter impertimur.

Dat. die 16. Martii 1746

Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem die XVI. Martii MDCCXLVI. Pontificatus Nostri Anno Sexto.

IV.°

SANCTISSIMI IN CHRISTO PATRIS
ET DOMINI NOSTRI DOMINI

BENEDICTI DIVINA PROVIDENTIA PAPÆ XIV.

Indultum super Decanatu, ac Decem, et Octo Canonicatibus, totidemque Praebendis Ecclesiae Cathedralis Tridentinae.

BENEDICTUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

In supremo Apostolatus Solio immensa Dei Providentia nullis Nostris, licet suffragantibus meritis, sed solum per ineffabilem Divinae Bonitatis abundantiam constituti, et in illius Domo dispensatores effecti ad ea, per quae Cathedralium Ecclesiarum quarumlibet, illarum praecipue, quae in conspicuis Civitatibus ab antiquo tempore fundatae, variisque Privilegiis, et Gratiis a Summis Pontificibus condecoratae reperiuntur, in quibus, utpote Perinsignibus, Personas generosi Stemmatis Nobilitate, vel Doctrina fulgentes Altissimo laudes exhibere percipimus, splendori, et ornamento, Civiumque decori per novae concessionem Gratiae peramplius consulitur, cum id praesertim Sublimium Principum, et Illustrium Praesulum vota exposcunt, libenter intendimus, ac in his Pastoralis Officii Nostri partes favorabiliter impartimur, prout Locorum, et Personarum qualitatibus matura deliberatione pensatis, conspicimus in Domino salubriter expedire.

§. 1. Sane pro parte Dilectorum Filiorum modernorum Civium Urbis Tridentinae, ac Consularis ibidem Magistratus Nobis nuper exhibita petitio continebat, quod alias felic. record. Paulus Papa III. Praedecessor Noster clarae memoriae Ferdinando Romanorum Rege, qui etiam Hungariae, et Bohemiae Rex, atque Archi-Dux Austriae tunc erat, Advocato, et Protectore Ecclesiae Tridentinae, quae inter alias illarum partium Cathedrales Ecclesias Insignis admodum reputabatur, et recolendae memoriae Bernardo, dum viveret, tituli Sancti Stephani in Monte Caelio nuncupati de Urbe Presbytero Cardinali, qui dictae Ecclesiae Tridentinae ex concessione Apostolica, etiam tunc praeerat, Praesule respective existentibus, attentis eorum supplicationibus per suas Literas circa Decanatum, et Octodecim Canonicatus, totidem Praebendas dictae Ecclesiae, quaedam perpetuo statuit, quarum Literarum tenor est, qui sequitur:

» §. 2. PAULUS EPISCOPUS Servus Servorum Dei. *Ad perpetuam rei memoriam.* » Cunctis Orbis Ecclesiis, disponente Domino, » Praesidentes ad ea, per quae Ecclesiarum ipsarum, praesertim Cathedralium Insignium, » et Personarum earumdem status, Nostrae » Provisionis auspiciis, superni favoris auxilio » suffragante, prospere, et salubriter dirigatur, quantum cum Deo possumus, libenter » intendimus, et pro earum profectibus, sicut » congruere conspicimus, opem, et operam » perefficaciter impendimus.

» §. 3. Dudum siquidem, postquam per » felic. record. Sixtum Papam IV. Praedecessorem Nostrum, accepto, quod in Civitate » Tridentina retroactis temporibus seditiones, » adversitates, et turbationes plerumque exortae fuerant, et quotidie exoriri verisimiliter » formidabantur, quarum occasione clarae » memoriae Federico Romanorum Imperatori, » ac quondam Sigismundo Austriae Duci, tolique Domui Austriae, cujus Dominia Dioecesi Tridentina terminabantur, ac etiam Episcopis Tridentinis pro tempore existentibus, » et eorum statui damna quamplurima subsequi possent, cum ex hujusmodi perturbationibus Civitas Tridentina, quae veluti Porta » ad dictae Domus Austriae Dominia esse dignoscebatur, in potestate aliorum, prout » plurimum formidabatur, devenire posset, » quod profecto cederet ad totalem desertionem

» Ecclesiae Tridentinae, et Ecclesiasticae Libertatis ejusdem.

» §. 4. Propterea Imperator, et Dux praefati mala, et scandala hujusmodi, ne illa evenirent, obviare, et tam dictae Ecclesiae, ejusque Episcopo pro tempore existenti, quam ipsorum Imperatoris, et Ducis statui, quieti, et tranquillitati, quantum in eis foret, providere intendebant; potissimum cum ipsa Ecclesia, quae inter alias illarum partium Cathedrales Ecclesias Insignis admodum reputabatur, ab Imperatoribus fundata, ab eorumque Praedecessoribus dotata fuisset, fructusque, redditus, et proventus Mensae Capitularis dictae Ecclesiae pro majori parte in eorum Dominiis colligerentur; ipsique Imperator, et Dux ejusdem Ecclesiae Advocati, et Protectores existerent, dictus Praedecessor Imperatoris, et Ducis praedictorum supplicationibus in ea parte inclinatus per suas Literas ex certa scientia perpetuo statuerat, et ordinaverat, necnon Dilectis Filiis Capitulo ejusdem Ecclesiae indulserat, quod ex tunc deinceps perpetuis futuris temporibus nullus cujuscumque gradus, status, ordinis, vel conditionis foret, vigore quarumcumque concessionum, seu gratiarum, etiam ab eodem Praedecessore, vel Apostolica Sede forsan emanatarum, et in posterum emanandarum, qui non ex Imperatorum Romanorum Dominiis in Alemania existentibus, sive etiam ex Dominiis Ducum Austriae pro tempore oriundus, aut de eorum, necnon Episcoporum Tridentinorum pro tempore existentium Familia existeret, in Canonicum dictae Ecclesiae recipi, seu admitti posset, neque deberet, nisi ad minus Duae Partes Canonicorum Capitularium ejusdem Ecclesiae ex praedictis Dominiis, vel Familia existerent.

» §. 5. Decernens, quod Dilecti Filii Canonici dictae Ecclesiae, et praefati Capitulum, etiam praetextu quarumcumque Concessionum, Literarum Apostolicarum, Gratiarum, Expectativarum, specialium Reservationum, seu Nominandi facultatum, cum quibuscumque, etiam Motu proprio, et ex simili scientia, ac derogatoriarum derogatoriis clausulis, et verborum formis, etiam de Statuto, Ordinatione, et Indulto hujusmodi specificam, et expressam mentionem facientium, nullum contra Statutum, Ordinationem, et Indultum hujusmodi recipere, seu etiam quomodolibet admittere tenerentur, quodque processus, sententiae, censurae, et poenae contra ipsos Canonicos, et Capitulum praemissorum occasione, et ad quorumcumque instantiam, quomodolibet ferendae, eosdem Canonicos, et Capitulum arctare minime possent, neque deberent; Irritum quoque, et inane quidquid secus super iis a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

» §. 6. Piae memoriae Clementi Papae VII. etiam Praedecessori Nostro pro parte Charissimi in Christo Filii Nostri, tunc sui, Ferdinandi Romanorum Regis Illustris exposito, quod causae, propter quas dictae Literae emanarant, adhuc tunc existebant; ac propterea idem Ferdinandus, ac Dilectus Filius Noster Bernardus Tituli Sancti Stephani in Caelio Monte Presbyter Cardinalis, qui dictae Ecclesiae Tridentinae ex concessione Apostolica, etiam tunc praeerat, cupiebant praefatas Literas pro earum firmiori subsistentia, ac Dominiorum ipsius Ferdinandi Regis securitate, et quiete, necnon dictae Ecclesiae tranquillo statu, et felici successu suae approbationis munimine roborari.

» §. 7. Praefatus Clemens Praedecessor, tam Ferdinandi Regis, quam Bernardi Cardinalis praedictorum in ea parte supplicationibus inclinatus, Statutum, Ordinationem, et Indultum, ac Decretum, nec non cum omnibus, et singulis in eis contentis clausulis desuper confectas Literas Sixti Praedecessoris hujusmodi, etiam per suas Literas approbavit, et innovavit, ac perpetuae firmitatis robur obtinere, et firmiter observari debere decrevit.

» §. 8. Et nihilominus pro potiori cautela praemissa omnia de novo, quodque etiam ex tunc de caetero perpetuis futuris temporibus ex Canonicis Ecclesiae hujusmodi, semper Duae tertiae Partes ex utroque Parente Germanicis geniti, et Linguam Germanicam sufficienter loquentes esse deberent.

» §. 9. Reliqui vero Itali, aut aliarum Nationum esse possent, dum tamen ex Subditis, vel familiaribus Domus Austriae, et pro tempore existentis Episcopi Tridentini existerent.

» §. 10. At Decanus ejusdem Ecclesiae, Dignitatem inibi post Pontificalem majorem,

» obtinens, Germanus ex utroque Parente, et
» Linguam Germanicam sufficienter loquens,
» ac in Sacerdotio constitutus esse deberet, et
» idem Decanus continuam inibi residentiam
» facere teneretur.

» §. 11. Et quod nullus cujuscumque digni-
» tatis, status, gradus, ordinis, vel condi-
» tionis, foret, etiam vigore quarumcumque
» concessionum, quascumque etiam derogato-
» riarum derogatorias clausulas in se conti-
» nentium, in Canonicum dictae Ecclesiae, nisi
» de Nobili genere ex utroque Parente procrea-
» tus, et legitime natus, aut in Theologia Ma-
» gister, vel Licentiatus, seu in utroque, vel
» altero Jurium Doctor, vel Licentiatus, qui
» ad minus per quinquennium continuo in
» Universitate Studii Generalis literis operam
» dedisset, et rigoroso praecedente examine
» ad Magisterii, seu Doctoratus, aut Licentia-
» turae in Theologia, vel Juribus hujusmodi
» gradum promotus fuisset, assumi, seu re-
» cipi, et admitti, seu illius Canonicatus, et
» praebendas obtinere, vel assequi, aut Jus
» sibi acquirere quoquo modo posset, aut de-
» beret.

» §. 12. Quodque collationes, provisiones,
» et quaevis aliae dispositiones de Canonicati-
» bus, et Praebendis dictae Ecclesiae aliis Per-
» sonis, quam, ut praemittitur, qualificatis
» quomodolibet, etiam per Sedem praefatam
» pro tempore factae, nullius roboris, vel mo-
» menti existerent; et Capitulum praefatae Ec-
» clesiae alium, quam, ut praefertur, quali-
» ficatum recipere, et admittere minime tene-
» rentur, nec ad id compelli, aut propterea
» aliquibus censuris innodari possent.

» §. 13. Quodque ipsum Capitulum uni Ca-
» nonico dictae Ecclesiae obsequiis Episcopi Tri-
» dentini pro tempore existentis, actu insisten-
» ti, fructus, redditus, et proventus suae prae-
» bendae in absentia ministrare tenerentur, et
» nullis aliis; nec plures fructus suarum prae-
» bendarum ministrare deberent, seu teneren-
» tur, inter alia perpetuo statuit, prout in ejus-
» dem Literis plenius continetur.

» §. 14. Cum autem, sicut tam Ferdinandus
» Rex, quam Bernardus Cardinalis praefati
» Nobis nuper exponi fecerunt dicta Ecclesia,
» in qua praeter Decanatum praedictum, et for-
» san alias inibi Dignitates, Decem, et Octo
» Canonicatus, et todidem praebendae fore no-
» scuntur, et Germanos, et Italos Subditos ha-
» beat, et conveniens censeatur, quod etiam
» ipsius Ecclesiae subjecti, etiam non Germa-
» ni, alias tamen, ut praefertur, qualificati,
» Decanatum, ac Canonicatus, et Praebendas
» Ecclesiae hujusmodi obtinere possint, pro
» parte eorumdem Ferdinandi Regis, qui etiam
» Hungariae, et Bohemiae Rex, et Archi-Dux
» Austriae existit, ac Bernardi Cardinalis No-
» bis fuit humiliter supplicatum, ut pro tran-
» quilliori statu ejusdem Ecclesiae super his
» opportune providere de benignitate Aposto-
» lica dignaremur.

» §. 15. Nos igitur, qui dictae Ecclesiae
» felicem statum, et salubrem directionem sin-
» ceris exoptamus affectibus, hujusmodi sup-
» plicationibus inclinati, Statuta, et Ordina-
» tiones, ac Indultum, nec non cum Decretis,
» ac omnibus, et singulis in eis contentis clau-
» sulis, Literas Sixti, et Clementis Praedeces-
» sorum hujusmodi ad hoc, ut Duae Tertiae
» Partes Canonicorum ipsius Ecclesiae, vide-
» licet Duodecim ex eis de Nobili genere ex
» utroque Parente procreati, aut in Theologia
» Magistri, vel Licentiati, seu in utroque, vel
» altero Jurium Doctores, vel etiam Licentiati,
» qui ad minus per quinquennium integrum,
» seu continuum in Universitate Studii privi-
» legiata, seu approbata studuerint, et in ea
» ad Magisterii, seu Doctoratus, vel Licentia-
» turae gradum per rigorosum examen, ut mo-
» ris est, non autem per solum Privilegium,
» promoti fuerint, ac Germani ex utroque Pa-
» rente Linguam Germanicam sufficienter lo-
» quentes, Jurisdictioni Mensae Episcopalis
» Tridentinae, aut Ditioni temporali Archi-
» Ducis Austriae pro tempore existentis imme-
» diate Subditi, seu ex familiaribus, ut prae-
» fertur, Nobilibus, seu Graduatis Episcopi
» Tridentini, vel Archi-Ducis Austriae pro
» tempore existentium, eorum obsequiis, actu
» insistentibus, alterius Nationis Germani-
» cae.

» §. 16. Reliqua vero Tertia Pars Canoni-
» corum Ecclesiae hujusmodi, quae numeri
» Senarii existit, Itali, seu Nationis Italicae,
» non tamen Exterae, sed ex iis Italis, qui Ju-
» risdictioni temporali Ecclesiae Tridentinae
» immediate subesse dignoscuntur, ac Judici-
» bus, et Officialibus in temporalibus ejusdem
» Ecclesiae, nec non Episcopi Tridentini pro
» tempore existentis parent, et obediunt.

» §. 17. Et Tres ex Tertia Parte hujusmodi

» Magistri, seu Doctores, vel Licentiati, ut » praefertur.

» §. 18. Reliqui vero Tres, licet Nobiles, » seu Graduati non fuerint, tamen ex bonis » Parentibus geniti, Literisque, et bonis mo- » ribus instructi.

» §. 19. Ac Decanus ejusdem Ecclesiae ex » Germanis, aut Italis, modo supradicto qua- » lificatus, omnino esse debeat.

» §. 20. Quodque unus ex familiaribus ip- » sius Bernardi Cardinalis, et pro tempore » existentis Episcopi Tridentini, actu ibi ser- » vientibus, et per eum nominandus, ut prae- » fertur Graduatus, etiam cujuscumque alte- » rius Nationis Italicae, qui in numero Tertiae » Partis Canonicorum computari debeat, in » Canonicum ipsius Ecclesiae eligi, seu illi » Canonicatus, et Praebenda ejusdem conferri » possint.

» §. 21. Quod Capitulum praefatis Cano- » nicis ejusdem Ecclesiae, qui reliquorum il- » lius Canonicorum licentia ad hoc petita, licet » non obtenta, Theologiae, vel Philosophiae, » aut Juris Canonici studio in loco, ubi illud » vigeat Generale, operam dare voluerint, » quamdiuque ad sex annos, ad plus id fece- » rint, tertiam partem fructuum, redditumm, » et proventuum Canonicatuum, et Praeben- » darum suarum ministrare debeant, Aucto- » ritate Apostolica tenore praesentium exten- » dimus, et ampliamus, ac reducimus, et mo- » deramur.

» §. 22. Reliqua vero quaecumque in eis- » dem Literis contenta, auctoritate et tenore » praedictis approbamus, et innovamus, ac de » novo concedimus.

» §. 23. Decernentes extensionem, amplia- » tionem, reductionem, moderationem, appro- » bationem, innovationem, et novam conces- » sionem hujusmodi perpetuae firmitatis robur » obtinere, at inviolabiliter observari debere, » et sic per quoscumque Judices quavis aucto- » ritate fungentes, sublata eis, et eorum cui- » libet, quavis aliter judicandi, et interpretan- » di facultate, et auctoritate, judicari, et de- » finiri debere, nec non irritum, et inane, si » secus super his a quoquam, quavis auctori- » tate, scienter, vel ignoranter contigerit atten- » tari, non obstantibus praemissis, ac quibus- » cumque Apostolicis, nec non in Provinciali- » bus, et Synodalibus Conciliis editis genera- » libus, vel specialibus Constitutionibus, et » Ordinationibus, ac dictae Ecclesiae Juramen- » to, confirmatione Apostolica, vel quavis fir- » mitate alia roboratis Statutis, ac consuetudi- » nibus, nec non quibusvis Privilegiis, et In- » dultis Apostolicis Ecclesiae, et Capitulo prae- » fatis, ac quibuscumque aliis per Romanos » Pontifices, etiam Praedecessores Nostros, ac » per Nos, et Sedem praefatam, sub quibusvis » tenoribus, et formis, etiam per modum Sta- » tuti perpetui, ac cum quibusvis etiam dero- » gatoriarum derogatoriis, aliisque efficaciori- » bus, et insolitis clausulis, necnon irritan- » tibus, et aliis etiam vim contractus inducen- » tibus Decretis, etiam Motu proprio, et ex » certa scientia, etiam de Apostolicae potesta- » tis plenitudine, et ex quibuscumque causis, » ac quavis etiam Imperiali, vel Regia instan- » tia, seu consideratione in genere, vel in spe- » cie, etiam iteratis vicibus concessis, appro- » batis, et innovatis, quibus omnibus, etiam » si alias de illis, eorumque totis tenoribus spe- » cialis, specifica, individua, et expressa men- » tio, seu quaevis alia expressio habenda, aut » aliqua exquisita forma ad hoc servanda fo- » ret, tenores hujusmodi, ac si de verbo ad » verbum, nihil penitus omisso, et forma in » illis tradita, observata inserti forent, prae- » sentibus pro sufficienter expressis habentes, » illis alias in suo robore permansuris, hac vi- » ce dumtaxat, specialiter, et expresse dero- » gamus, nec non omnibus illis, quae in Lite- » ris Sixti, et Clementis Praedecessorum hu- » jusmodi concessum fuit, non obstare, caete- » risque contrariis quibuscumque.

» §. 24. Nulli ergo omnino hominum liceat » hanc paginam Nostrae extensionis, amplia- » tionis, reductionis, moderationis, approba- » tionis, innovationis, concessionis, Decreti, » et derogationis infringere, vel ei ausu teme- » rario contraire; si quis autem hoc attentare » praesumpserit indignationem Omnipotentis » Dei, ac Beatorum Petri, et Pauli Apostolo- » rum ejus se noverit incursurum.

» §. 25. Datum Romae apud Sanctum Pe- » trum Anno Incarnationis Dominicae millesi- » mo quingentesimo trigesimo septimo decima » nona mensis Februarii Pontificatus Nostri » Anno Quarto. »

§. 26. Cum autem, sicut eadem petitio subjungebat, alternantibus temporibus varia praefati Indulti Pauli praedecessoris hujusmodi fuerit interpretatio, variaeque lites, et

turbationes retroactis temporibus exinde subortae fuerint, ulterioresque verisimiliter formidari possent, quibus, ut praeveniatur, optimum medium esse videtur, ut in posterum loco sex Canonicatuum, et totidem Praebendarum in dictis Literis Pauli Praedecessoris praefati pro Italis destinatorum, sublato hoc nomine Italorum, uti etiam Germanorum, utpote, quae ad plures Lites ansam praebuerunt, protinus, ac in posterum Octo Canonicatus, totidemque Praebendae pro Tridentinis immediate subditis destinentur, quorum Sex, ad tenorem dictorum Literarum, illis conferantur, qui pro iis obtinendis in eis fuerint digni reputati.

§. 27. Duo Canonicatus autem, totidemque Praebendae, qui noviter eis nunc accrescunt, Duobus Civibus Tridentinis immediate Subditis, vel Nobilibus, vel Doctoribus, et non aliis.

§. 28. Reliqui vero Decem Canonicatus, totidemque Praebendae Ecclesiae Tridentinae solis Subditis Austriacis immediatis, vel Nobilibus, vel Graduatis, ad tenorem dictarum Literarum, remaneant, ac conferantur, et ad praefatae Ecclesiae Tridentinae felicem statum, et salubrem directionem cupiant Cives, et Magistratus praefati per Nos, et Sedem Apostolicam eis, ut infra benigne indulgeri.

§. 29. Quare pro parte Civium, et Magistratus praefatorum intercedentibus Charissima in Christo Filia Nostra Maria Theresia Romanorum Imperatrice, Hungariae, et Bohemiae Regina, quae etiam Archi-Dux Austriae existit, et ejus nomine, Dilecto Filio Nostro Alexandro Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinali Albano nuncupato, Statuum, et Dominiorum praefatae Mariae Theresiae Imperatricis, Reginae, ac Archi-Ducis Austriae Protectore, nec non Venerabili Fratre Nostro Dominico Antonio moderno Episcopo Tridentino Nobis fuit humiliter supplicatum, quatenus Litium hujusmodi extinctioni, et extirpationi, ac praefatae Civitatis, et Ecclesiae Tridentinae hujusmodi decori in praemissis opportune providere de benignitate Apostolica dignaremur.

§. 30. Nos igitur, qui, quantum cum Domino possumus, Insignium Ecclesiarum decorem, ac Civium utilitates, et commoda procurari Paternis, et sinceris desideramus affectibus, praefatis Civibus, et Magistratui, et eorum cuilibet specialem gratiam facere volentes, ipsosque modernos Cives, et Magistratum, et eorum quemlibet a quibusvis Excommunicationis, Suspensionis, et Interdicti, aliisque Ecclesiasticis Sententiis, Censuris et poenis a Jure, vel ab homine, quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum praesentium tantum consequendum, harum serie absolventes, et absolutos fore censentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, eisdem Civibus, et Magistratui, ut ex nunc de caetero perpetuis futuris temporibus ex Canonicis praefatae Ecclesiae Tridentinae, Decem sint Subditi immediati Germano-Austriaci, ac de Nobili genere ex utroque Parente Germano legitime procreati, Linguam Germanicam sufficienter loquentes, aut in Theologia Magistri, vel Licentiati, seu in utroque, vel altero Jurium Doctores, vel Licentiati, qui in aliqua Universitate Studii Generalis privilegiata, seu approbata per integrum quinquennium studuerint, et ad Magisterii, seu Doctoratus, aut Licentiaturae Gradum per rigorosum examen, uti moris est, non autem per solum Privilegium, promoti fuerint.

§. 31. Iique pro Subditis Germano-Austriacis, ad praemissum effectum, censeri debeant, qui immediate Jurisdictioni Archi-Ducis Austriae pro tempore existentis, in Partibus Imperii, subesse dignoscuntur, illiusque Tribunalibus, Judicibus, et Officialibus parent, et obediunt.

§. 32. Iis autem, aut eorum quolibet decedentibus, vel decedente, atque hujusmodi Canonicatibus, et praebendis, vel Canonicatu, et praebenda quoquo modo vacantibus, et vacaturis, vel vacante, et vacaturo, etiam in Romana Curia, aut per viam resignationis, cessionis, vel permutationis, aut alias quovis modo, alii semper Germano-Austriaci immediate Subditi, ut praefertur, qualificati, tam Apostolica, quam Ordinaria respectiva auctoritate providendi, succedere debeant, et respective nominandi, et eligendi, seu aliter admittendi sint.

§. 33. Reliqui vero Octo Canonici praefatae Ecclesiae Tridentinae sint Subditi immediati in temporalibus Ecclesiae, et Episcopi Tridentini; id est de iis, qui, eorumque familiae Jurisdictioni temporali Ecclesiae Tridentinae immediate subesse dignoscuntur, ac pro solito eorum Foro actualiter Judicibus, et Officialibus in temporalibus ejusdem Ecclesiae,

necnon Episcopi Tridentini pro tempore existentis parent, et obediunt.

§. 34. Quorum Tres ex Octo hujusmodi Nobiles ex utroque Parente, aut Magistri, seu Doctores, vel Licentiati; ut praefertur.

§. 35. Alii vero Tres, licet Nobiles, aut Graduati non fuerint, tamen immediate Subditi, et ex bonis Parentibus geniti, literisque, ac bonis moribus instructi.

§. 36. Quodque unus ex familiaribus ipsius Dominici Antonii, ac pro tempore existentis Episcopi Tridentini, ad tenorem dictarum Literarum Pauli Praedecessoris praefati, in Canonicum ipsius Ecclesiae, qui in numero horum Sex Canonicorum computari debeat, eligi, seu illi Canonicatus, et praebenda Ipsius Ecclesiae conferri possint.

§. 37. Sed demum alii Duo semper esse debeant Subditi simul immediati, et Cives Tridentini actualiter ipsi, vel eorum Familiae Civium Matriculae inscripti, Civitatis Jure gaudentes, ex utroque Parente Nobiles, vel Graduati, ut supra, et non aliter.

§. 38. Ipsis vero Canonicis praefatae Ecclesiae Tridentinae, subditis immediatis, et eorum quolibet decedentibus, atque Canonicatibus, et praebendis hujusmodi quoquomodo vacantibus, et vacaturis, etiam in Romana Curia praefata, aut per viam resignationis, cessionis, vel permutationis, seu alias quovis modo, alii semper subditi immediati Tridentini, ut praefertur, qualificati, tam Apostolica, quam ordinaria respective auctoritate praefata sufficiendi sint, et specialiter Bini Canonicatus pro Civibus Tridentinis Nobilibus, vel Graduatis, modo destinati, aut specifice in separata Classe determinandi, perpetuo, et successive ab hujusmodi Civibus impleri debeant, etiam si alii Cives Tridentini immediate subditi, ut praefertur, unum, plures, vel reliquos omnes sex Canonicatus, et praebendas immediate subditorum Ecclesiae Tridentinae praefatae actualiter obtinerent.

§. 39. Decanus autem ejusdem Ecclesiae Tridentinae, Decanatum Dignitatem inibi post Pontificalem majorem existentem, obtinens, ex subditis immediatis Germano Austriacis, vel ex subditis immediatis Tridentinis, ut supra qualificatus, omnino esse debeat.

§. 40. Necnon Capitulum hujusmodi praefatis Canonicis ejusdem Ecclesiae Tridentinae, qui reliquorum illius Canonicorum licentia ad hoc petita, licet non obtenta, Theologiae, vel Philosophiae, aut Juris Canonici Studio in Loco, ubi illud vigeat Generale, operam dare voluerint, quamdiuque ad sex annos ad plus id fecerint, Tertiam partem fructuum, redditunm, et proventuum Canonicatuum, et praebendarum suorum ministrare debeant.

§. 41. Ac in reliquis sine praejudicio Jurium Episcopo Tridentino pro tempore existenti competentium, et ad tenorem Literarum praefatarum, Apostolica auctoritate tenore praesentium, perpetuo concedimus, et indulgemus.

§. 42. Praesentes quoque Literas semper, et perpetuo validas, et efficaces esse, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac ab omnibus, et singulis ad quos quomodolibet nunc spectat, et spectabit pro tempore in futurum firmiter, et inviolabiliter observari, et adimpleri debere, nec ullo umquam tempore, ex quocumque Capite, vel qualibet Causa, quantumvis Juridica, et legitima, etiam ex eo quod quicumque in praemissis, et circa ea etiam quomodolibet, et ex quavis Causa, Jus, vel interesse habentes, aut habere praetendentes, illis non consenserint, nec ad id vocati, citati, et auditi fuerint, et Causae, propter quas eaedem Praesentes Literae emanaverint, adductae, verificatae, et justificatae non fuerint de subreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis, vel invaliditatis vitio, seu intentionis Nostrae, vel Jus, aut interesse habentium consensus, aut quolibet alio quantumvis substantiali, substantialissimo, et inexcogitato, ac specificam, et individuam mentionem, et expressionem requirente, defectu notari, impugnari, invalidari, retractari, in Jus, aut controversiam revocari, aut ad viam, et terminos Juris reduci, vel adversus illas restitutionis in integrum, aut aliud quodcumque Juris, vel facti, aut Gratiae remedium impetrari, seu etiam Motu proprio, aut ex certa scientia, deque Apostolicae potestatis plenitudine concesso, et impetrato, uti, seu eo juvari posse, neque ipsas Praesentes Literas sub quibusvis similium, vel dissimilium Gratiarum revocationibus, suspensionibus, limitationibus, modificationibus, derogationibus, aliisque contrariis dispositionibus, etiam per Nos, et Successores Nostros Romanos Pontifices pro tempore existentes, ac Sedem Apostolicam praefatam, etiam Motu Scientia, et Potestatis plenitudine

paribus, etiam Consistorialiter, ac alias sub quibuscumque tenoribus, et formis, ac cum quibusvis clausulis, et Decretis, etiam si de eisdem, ac Praesentibus Literis, earumque toto tenore, ac Data, specialis mentio fiat, pro tempore factis, et concessis, ac faciendis, et concedendis comprachensas, sed semper, et omnino ab illis exceptas, et quoties illae emanabunt, toties in pristinum, et validissimum, ac eum, in quo antea quomodolibet erant, statum restitutas, repositas, et plenarie reintegratas, ac de novo, etiam sub quacumque posteriori Data per praefatos Cives, et Magistratum dictae Civitatis pro tempore existentes, quandocumque eligenda concessas esse, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, sicque, et non alias in praemissis omnibus, et singulis per quoscumque Judices Ordinarios, vel Delegatos, etiam Causarum Palatii Apostolici Auditores, ac praefatae Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinales, etiam de Latere Legatos, Vice-Legatos, dictaeque Sedis Nuncios, et quoslibet alios, quavis auctoritate, potestate, praerogativa, et privilegio fungentes, ac honore, et praeeminentia fulgentes judicari, et definiri debere, et si secus super his a quoquam, quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari, irritum, et inane decernimus. Non obstantibus; quatenus opus sit, Nostra, et Cancellariae Apostolicae Regula de Jure quaesito non tollendo, aliisque Constitutionibus, et Ordinationibus Apostolicis, Privilegiis quoque, Indultis, et Literis Apostolicis praefatae Ecclesiae Tridentinae, illiusque Praesuli, Capitulo, et Canonicis, ac quibusvis aliis Superioribus, et Personis in genere, vel in specie, aut alias in contrarium praemissorum forsan quomodolibet concessis, confirmatis, et innovatis, quibus omnibus, et singulis, etiam si de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, et individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales, idem importantes, mentio, seu quaevis alia expressio habenda, aut etiam aliqua, etiam exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores hujusmodi, ac si de verbo ad verbum, nihil penitus omisso, et forma in illis tradita, observata, inserti forent, Praesentibus pro expressis, et insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, latissime, et plenissime, ac specialiter, et expresse, necnon opportune, et valide, hac vice dumtaxat, harum serie derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque.

§. 13. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam Nostrae Absolutionis, perpetuae Concessionis, Indulti, Decreti, et Derogationis infringere, vel ei ausu temerario contraire: Si quis autem hoc attentare praesumpserit, Indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, et Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum.

Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem Anno Incarnationis Dominicae Millesimo septingentesimo quadragesimo sexto, Nono Kalendas Aprilis, Pontificatus Nostri Anno Sexto.

Dat. die 24 Martii 1746

DE PRÆSENTATIONE

V.

Dignioris inter approbatos ab Examinatoribus Parochiales Ecclesias Jurispatronatus Ecclesiastici, cum resolutione nonnullorum dubiorum.

Venerabili Fratri Archiepiscopo Florentino.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Venerabilis Frater salutem, et Apostolicam Benedictionem.

Redditae Nobis sunt Literae Tuae, quibuscum una ad Nos misisti disceptationem Advocati Petri Brogiani, ut de iis, quae a Te proponebantur, quae nostra sententia sit, diceremus:

Tria dubia Pontifici proposita.

Primum. *An Patronus Ecclesiasticus teneatur in foro externo praesentare ad Beneficium Curatum eum, qui inter approbatos ab Examinatoribus magis idoneus, et magis dignus est?*

Secundum: *An Episcopus, ad quem spectat dare institutionem, debeat sequi judicium Patroni de magis idoneo, magisque digno, an potius inquirere, rectum ne sit Patroni judicium, an secus?*

Tertium: *Si appellaverit, qui se digniorem esse putat, et posthabitus est: an suspendi debeat institutio praesentati, an vero haec debeat suum effectum sortiri; paucis, an appellatio interposita locum habeat in devolutivo tantum, an potius etiam in suspensivo?*

Responsio ad primum.

Ut igitur exordiamur a prima quaestione, in qua quaeritur, an Patronus Ecclesiasticus teneatur in foro externo praesentare ad Bene-

ficium Curatum eum, qui magis idoneus; magisque dignus est inter approbatos ab Examinatoribus: respondemus, *teneri*. Namque, antiquis omnibus disputationibus omissis, cum juxta Concilii Tridentini praescriptum in Beneficiis Curatis coram Examinatoribus Synodalibus concursus haberi debeat, debeantque Examinatores Synodales approbare eos, qui magis idonei sunt, quorum deinde unum debet Patronus Ecclesiasticus Episcopo praesentare, ut ei institutionem praebeat, haec agendi ratio, ac methodus necessario secum fert, ut Patronus Ecclesiasticus teneatur praesentare eum, quem digniorem inter probatos ab Examinatoribus existimat.

Verba Concilii satis per se clara sunt *in cap. XVIII. sess. 24. de Reformatione: Si vero Jurispatronatus Ecclesiastici erit*, loquitur de Beneficio Curato, *ac institutio ad Episcopum, et non alium pertineat, is, quem Patronus digniorem inter probatos ab Examinatoribus judicabit, Episcopo praesentare teneatur, ut ab eo instituatur*.

Quod procedit, etiamsi Episcopus Patrono non intimaverit, ut digniorem praesentet, quam cautionem memorat *Abbas in cap. Constitutis 2. de appellationibus*. Quoniam quidquid sit de utilitate hujus cautionis ante Concilium Tridentinum, superflua certe est post idem Concilium, a quo in Beneficiis Curatis Patronatus Ecclesiastici demandatus est concursus; et injunctum fuit Patrono Ecclesiastico, ut eum praesentet, quem inter probatos, ab Examinatoribus digniorem, magisque idoneum censebit, quod valet amplius quacumque admonitione, seu interpellatione; quam Episcopus Patrono Ecclesiastico faciat.

Respondetur ad secundam cum distinctione.

Expediti a prima quaestione ad alteram transibimus, in qua quaeritur. An Episcopus, ad quem pertinet instituere, sequi debeat judicium Patroni circa magis idoneum, magisque dignum, an potius inquirere, judicium ejusdem Patroni rectum ne sit, an non; et quod ad hanc quaestionem attinet, censemus necesse unum ab altero casum distinguere.

Nam, aut inter probatos ab Examinatoribus nemo est, qui de Patroni judicio queratur, a quo, puta Titius magis idoneus, magisque dignus aestimatus est, isque Episcopo praesentatus, et tunc Episcopus sequi debet judicium Patroni, nentiquam vero in ejus judicium inquirere. Nam a Sacro Concilio non praescribitur, ut digniorem instituat, sed quem Patronus inter approbatos ab Examinatoribus digniorem judicaverit; *quem Patronus digniorem inter probatos ab Examinatoribus judicabit*. Ut bene animadvertit Fagnanus in suis manuscriptis, quae apud Nos extant *super cap. XVIII. sess. 24. de Reformatione. Et non potest Episcopus opponere, quod Patronus Ecclesiasticus non elegit digniorem, sed quem ipse Patronus digniorem arbitratur, elegerit, et Episcopo praesentaverit, quia Concilium voluit absolute institui illum, quem Patronus tamquam digniorem elegerit*.

Et in hujusmodi facti specie locum habet rescriptum Congregationis Concilii ann. 1573. ut videre est *lib. 1. Decretorum pag. 107*. verba autem haec sunt: *Sacra etc. censuit, si Parochia sit Jurispatronatus Ecclesiastici, et institutio ad Episcopum pertineat, facultatem judicandi digniorem inter idoneos probatos ab Examinatoribus, spectare ad Patronum Ecclesiasticum, et Episcopum teneri instituere eum, quem dictus Patronus judicaverit digniorem, et ipsi Episcopo praesentarit*.

Aut inter ab Examinatoribus idoneos probatos aliquis est, qui judicio Patroni minime acquiescens coram Episcopo, cujus est dare institutionem, queritur, se posthabitum fuisse, licet magis dignus, et idoneus altero sit, quem Patronus tamquam digniorem, et magis idoneum Episcopo praesentavit; et hoc secundo casu cum Episcopus Judicis Personam sumere cogatur, sequi non debet Patroni judicium circa magis idoneum, magisque dignum, sed priusquam institutionem concedat, in Patroni judicium inquirere, ut inter alios recte considerant *Garzia de Benefic. par. 9. cap. 2. num. 265. et seq. et praecipue num. 268. et seq. et Ventrilia in prax. rer. Eccles. tom. 2. adnot. 5. §. 2. num. 5. 6.*

Non obstat, si quis assereret etiam hoc secundo casu clausis oculis sequendum esse Patroni judicium de magis idoneo, magisque digno, perinde ac si id consentaneum sit verbis Concilii superius laudatis: *Quem Patronus digniorem inter probatos ab Examinatoribus judicabit:* Nam praetermissis, quae a Doctoribus dicuntur, nempe ea verba intelligenda esse de justo, vero, proboque judicio, ut videre licet apud *Monacellium in praxi habendi concursum requis. 5. dub. 1. num. 43. 44.* Concilium agens de Beneficio Curato Patronatus Ecclesiastici inquit: *quem Patronus digniorem inter probatos*

ab Examinatoribus judicabit. Non multa autem superius loquens eodem loco de Beneficio Curato liberae collationis Ordinarii, his verbis utitur: *Episcopus*, inter eos, qui probati sunt tamquam idonei ab Examinatoribus, *cum eligat, quem caeteris magis idoneum judicaverit*.

At vero si quis ab Examinatoribus probatus tamquam idoneus contra judicium, quod secundum alterum tulit Episcopus eum praeeligendo, institerit, auditur, et ab appellationis Judice expenditur, Episcopi judicium rectumne probumque sit, an pravum, atque injustum, ut quotidie re ipsa contingit, et definitum legitur a San: mem. Pio V. Praedecessore Nostro *in sua Constit. xxxiii. In conferendis*, Multo magis quaeviscumque sint Concilii verba: si quis inter probatos ab Examinatoribus actionem moveat contra judicium a Patrono latum, aequum justumque erit, ut audiatur, et munus erit Episcopi, ad quem instituere in beneficio pertinet, diligenter inquirere, Patroni judicium utrum valeat, nec ne; regulisne justitiae, an secus innitatur.

Responsio ad tertium etiam cum distinctione.

Superest tertia quaestio, in qua, ut superius diximus, quaeritur, si is, qui se digniorem existimat, et posthabitus est, suspendi debeat institutio praesentati, an potius eam exequi oporteat, paucis; si appellatio interposita locum in devolutivo dumtaxat, an etiam in suspensivo: Et hic etiam opus esse videtur unum casum ab altero distinguere. Nam aut judicium Episcopi convenit cum illo Patroni Ecclesiastici, adeo ut is, qui praesentatus est a Patrono Ecclesiastico tamquam magis idoneus, et dignus, talis etiam ab Episcopo judicetur, et isti institutio ab Episcopo concedatur, si posthabitus a Patrono, et ab Episcopo appellet, ejus appellatio in devolutivo tantum locum habebit, et illi, qui institutus est ab Episcopo, Parochiae possessionem minime retardabit.

Et quidem si agatur de Ecclesia Parochiali liberae collationis Episcopi, et ab Episcopo uni ex approbatis ab Examinatoribus Synodalibus tamquam digniori, et magis idoneo institutio detur, is, qui inter probatos ab eisdem Examinatoribus se injuste posthabitum ab Episcopo contendit, sibique, et non alteri debitam esse institutionem, appellans obtinere nequit, ut sua appellatio suspensiva sit, quae non alia ratione admittitur, nisi in devolutivo juxta paragraphum octavum laudatae Constitutionis *In conferendis San: mem: Pii V.* multo magis cum agitur de Ecclesia Parochiali Jurispatronatus Ecclesiastici, in digniori magisque idoneo judicando Patronus, et Episcopus consentiunt, qui inter probatos ab Examinatoribus Synodalibus contendit, a Patrono, et ab Episcopo injuriam sibi illatam esse, si appellationem interponat, ejus appellatio non in suspensivo, sed duntaxat in devolutivo admittetur. Nam primo casu appellanti judicium solius Episcopi; secundo autem casu praeter Episcopi judicium etiam Patroni ei adversatur.

Aut enim, ut alteram distinctionis partem prosequamur, in ferendo judicio de magis digno, magisque idoneo sententiam Episcopi, et Patroni Ecclesiastici minime concordant, et tum si quis ex approbatis ab Examinatoribus et tamquam magis dignus praeelectus est a Patrono, putet se gravatum esse ab Episcopo, neque ejus judicio acquiescere vult, et ideo provocet, ejus appellatio ad suspensionis effectum operari debet, et Ecclesia Parochialis sub Oeconomo remanere, donec lis inter eum, qui dignior habitus est a Patrono, et alterum, qui ab Episcopo, et ideo ut dignior in Parochiali Ecclesia institutus est, finiatur. Nam hoc casu considerari debet praeelecto ab Episcopo refragari judicium Patroni, nempe ejus, cui praecipue Concilium electionem inter idoneos elargitum est; cujus judicio, si nemo sit, qui adversetur, standum esse voluit, ut paulo ante adnotavimus; ejus demum, ad quem in paritate meritorum pertinet uni, vel alteri gratificari, ut apud *Grat. loc. laudat. num. 264. et apud Ventrill. loco pariter cit. num. 5.*

Quae cum ita se habeant, nimis durum esset, si quis causa cadens in secundo judicio, quod fert Episcopus, et propterea appellationem interponeret; deinde ejus appellatio non operaretur nisi in devolutivo, et non etiam in suspensivo, cum regula in jure certa sit, cum aliquis in primo judicio victor in altero succumbit, si a secundi Judicis sententia appellet, ejus appellationem non solum in devolutivo, sed etiam in suspensivo valere.

Si opponeretur in hujusmodi causis omne appellandi jus sublatum esse a Concilio Tridentino *cit. cap. 18. vers. in omnibusque sess. 24. de reformatione*, scire oportet, Concilium ibi loqui de eo, qui a relatione Examinatorum Synodalium provocat, a quibus idoneus probatus non est, cum se talem esse existimet, quod nihil pertinet ad speciem facti a Nobis propo-

sitam, in qua agitur de appellante ab irrationabili judicio Episcopi, cujus generis appellatio ignota fuit Sacro Concilio, sed usu introducta est a San: mem. Pii V. in laudata Constitutione, ut bene etiam considerat Fagnanus in suis mss. superius citatis: Insuper et illud opus est intelligere, si quis contenderet argumentari posse a casu appellantis a mala relatione Examinatorum ad casum appellantis ab irrationabili judicio Episcopi, ejus argumentatio longius procederet, quam vellet, cum nec ipse velit provocantem ab irrationabili judicio Episcopi non audiri saltem in devolutivo, et Doctores doceant appellantem a mala relatione Examinatorum, ejus appellationem aut neque in devolutivo admitti, aut certe ad eum dumtaxat finem, ut famae, atque existimationi suae appellans consulere possit, amovendo notam ab Examinatoribus sibi inustam, nunquam vero, ut Ecclesiam Parochialem consequi possit, ut ad propositum nostrum bene disserit *Massobrius in praxi habendi concursum requis. 5. dub. 4. Ventill. in praxi rerum Ecclesiasticarum part. 2. annotat. 5. §. 2. num. 48.*

Haec quidem sunt, quae opportunum esse duximus exponere, ut responderemus, iis, quae a te quaerebantur ea hebdomada, quae Nobis omnium totius anni laboriosissima est, nempe Hebdomada Sancta. Te autem interea benevolo animo in caritate Dei complectentes tibi, tuisque omnibus in Florentina Dioecesi commorantibus Apostolicam Benedictionem impertimur.

Dat. die 9. Apr. 1746. Pon. An. VI.

Datum Romae apud S. Mariam Majorem die 9. Apr. 1746. Pont. Nostri Anno VI.

VI.

CHRISTIFIDELES

Indulgentias visitantibus Ecclesiam concessas, etiam Sanctissima Eucharistia non exposita, lucrantur: Et de frequenti ejusdem Sanctissimae Eucharistiae expositione.

Venerabili Fratri Episcopo Warmiensi.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Venerabilis Frater, salutem, et Apostolicam benedictionem.

Duo Postulata Pontifici facta.

Accepimus in Civitate vestra frequenter exponi publice Divina Mysteria, et imperitam multitudinem in eo errore versari, ut arbitretur non lucrari Indulgentias, quae conceduntur Christifidelibus ad Ecclesiam accedentibus, nisi publicae venerationi in iisdem sacris aedibus Divina Eucharistia proponatur.

Quoad primum. Indulgentiae acquiruntur juxta formam sub qua concessae fuere.

Tam falsa opinio dissimulari non debet, cum indulgentias assequantur illi, qui omni peccati labe expiati satisfaciunt universis operibus, quae praescribuntur ab eo, qui sacras Indulgentias elargitus est: Quamobrem si minime praecipiatur Fidelibus, ut sacra Mysteria publice exposita venerentur, apertissime constat in errorem maximum adduci eos, qui asserunt Indulgentias, quae tribuuntur Fidelibus Ecclesiam invisentibus, haud comparari, nisi sacrum Eucharistiae Sacramentum in ipsa adorationi publicae exhibeatur.

In Dioecesi Tullensi (uti deprehenditur ex Rituali probati Viri Cardinalis de Bissy pag. 255.) quidam Regulares contenderunt se posse Divina Mysteria publice exponere, licet Episcopi facultas non intercederet, ob eam causam, quod Indulgentias ipsorum Ecclesiis concessas lucrari populus minime posset, nisi, cum ad easdem Ecclesias accederet, Divinam Eucharistiam publice expositam adoraret: Itaque Cardinalis de Bissy in Rituali, quod superius nominavimus, inanem prorsus ipsorum opinionem demonstravit, eo quod in illis indulgentiis concedendis indictum non fuerat, ut Fideles pro Indulgentiis lucrandis ante Sacramentum Eucharistiae publice expositum preces effunderent.

Quando expositio requiratur.

Porro id necessario requiritur ad consequendas eas Indulgentias, quae Fidelibus conferuntur, qui Deum precantur in illis Ecclesiis, ubi Divina Mysteria spatio continuo quadraginta horarum exposita publice sunt; etenim id omnino praecipitur in hac Indulgentia concedenda, quae a quadraginta horis continuis nomen accepit. Equidem veteris disciplinae severitate remissa, nunc eamdem Indulgentias concedi intelligitur, etiamsi Sacramentum Eucharistiae per horas quadraginta continuas gravissimis de causis minime prostet, modo tamen horis diurnis semper expositum publice relinquatur. De hac re plura tradita sunt in Libro Patris Theodori a Spiritu Sancto Carmelitae discalceati adhuc superstitis, qui inter Consultores Congregationis Indulgentiarum adnumeratur, *tom. 2. c. 2. art. 3. §. 2.* Ipse quoque commemorat in eadem Congregatione pro-

positum ac disceptatum fuisse, utrum abroganda videretur inducta jam consuetudo, ob quam peculiares quaedam Indulgentiae concedi solent, cum Divina Mysteria minori pompa in Ecclesiis adoranda proponuntur, responsumque fuisse, nihil certi statui oportere, cum a diversis rerum, ac temporum circumstantiis id omnino pendeat, ac dijudicandum sit.

De secundo postulato.

Hactenus de illorum errore, qui se carere Indulgentiis putant, nisi Eucharistiae Sacramentum prostet in Ecclesia, licet opera perscripta id minime recenseantur; nunc ad alia, quae a nobis postulantur, respondeamus, videlicet, an sacra Eucharistia, quae frequentissime in ista Civitate publice exponi solet, deinceps adorationi Fidelium rarius exponenda videatur; an etiam Ecclesiae, an dies, in quibus id permittendum judicabitur, ab Episcopo designari debeant.

Quibus in casibus conveniens sit Sanctissimi expositio.

Illud in primis certissimum est huic Sedi Apostolicae, in quibuscumque Ecclesiis etiam privilegio immunibus sive saecularibus, sive Regularibus, non licere exponi publice Divinam Eucharistiam, nisi causa publica, et Episcopi facultas intervenerint; solius autem Episcopi partes esse, ut causae publicae meritum expendat, ac declaret. Id nos ipsi luculenter ostendimus in nostra Institutione, quam Bononiae in lucem emisimus, cum illam Ecclesiam praesentes administraremus, et quae italico sermone a nobis confecta decimo loco tomi secundi continetur. Ipsa nuper cum reliquis latine reddita fuit, quae omnes typis quamprimum committentur; In illa igitur Institutione cognitum perspectumque fecimus, quam difficile reipsa sit decernere, utrum probanda, an improbanda sit Eucharistici Sacramenti frequens expositio. Haec sane quaestio conferri potest cum alia quaestione, utrum consentaneum magis judicetur rem Divinam singulis diebus conficere, an vero aliquando intermittere; utrum pariter illi, qui Sacerdotes non sunt, et tamen ad percipiendam Eucharistiam quotidie accedunt, laude, an censura digni videantur. Nullum his quaestionibus responsum fieri potest, nisi antea declarentur peculiares rerum circumstantiae, ex quibus omnis solutio difficultatis desumenda est.

Consilium, quod a Pontif. praebetur.

Ii, qui frequentes Eucharistiae expositiones improbant, in medium afferunt irreverentiam, quae plerumque cum ejusmodi frequentia conjungitur. Contra vero intelligimus veteri consuetudine factum esse, ut frequenter in ista Civitate Sacra Mysteria publice exponantur, quae si abrogetur, fore ut populi Religio, ac pietas imminuatur, ac turbae concitentur. Itaque, qui praesens istic versaris, et animarum curae ac gubernio praepositus es, omnem operam, studiumque impendere debes, ut populus cultu, quo decet, ac veneratione Divinam Eucharistiam prosequatur. Quod si pro re consequenda opportunum existimes, frequentes Eucharistiae expositiones diminuere, ea prudentia consilioque hoc negotium administres, itaut Pusilli nullum scandalum, et offensionem patiantur; Rectores Ecclesiarum convoces, cum quibus tempus idoneum constituas, quo sacra Mysteria exponenda in qualibet Ecclesia sibi videantur; Ipsas Divinae Eucharistiae expositiones ita distribuas, ut in singulis Urbis Regionibus sacra Mysteria publicae venerationi quotidie exhibeantur, ne populus cultum deserat, quem Sacrae Eucharistiae praestare consuevit. Interim, si plebem in eodem errore permanentem deprehendas, videlicet Indulgentiam nullam haberi, nisi in Ecclesia Divinum prostet Eucharistiae Sacramentum, tum populo pollicearis te rogaturum abs Sede Apostolica, ut novam, ac veram Indulgentiam elargiatur illis, qui deinceps Ecclesiam, vel Ecclesias invisent, ubi Sacra Mysteria exposita publice fuerint. Quod si a nobis haec postulentur, populi votis obsecundabimus, eumque Thesauris Indulgentiarum cumulare non omittemus. Haec scribenda ad te putavimus, ut responsum propositis quaestionibus redderemus: Postremo Tibi Benedictionem Apostolicam impertimur.

Datum Romae apud S. Mariam Majorem die 16. Aprilis 1746. Pontificatus Nostri Anno sexto.

Dat. die 16. Apr. 1746.

VII.

NOVA METHODUS

Servanda in conficiendis, retinendisque rationibus proventuum, et expensarum Camerae Apostolicae.

BENEDICTUS EPISCOPUS

Servus Servorum Dei

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Apostolicae *Sedis Ærarium dispensationi Nostrae concreditum, ad Dei gloriam, ad subjecti*

Pontifex pro recto Aerarii Camerae Apostolicae administratione plura constituit in Schedula Motus proprii, quae inseritur.

Populi utilitates et commoda, ad Ecclesiasticae Ditionis securitatem dignitatemque, provida diligentia administrari, ejusque rationes non Nostris solum, sed futuris etiam perpetuis temporibus, rectissime aeque ac perspicuo ordine confici et retineri cupientes; assiduo sex ferme annorum studio, plura cogitare, consulere, deliberare, et, quas utiliter expedire judicavimus, multas Ordinationes et Leges statuere, atque ad exitum perducere non destitimus, quae late ac distincte explicata, et opportunis statutis atque decretis respective a Nobis sancita sunt in Schedula Nostri motus proprii die xviij. mensis Martii recens elapsi Nostra manu signata, die vero xxiij. dicti mensis in Plena Camera exhibita et praesentata, deindeque in sequenti Camera diei xxviij. ejusdem mensis in executionem Decreti dictae Plenae Camerae, ac Constitutionis felic. record. Pii Papae IV. Praedecessoris Nostri de registrandis *admissa, et in Libro Signaturarum Nostrarum in actis dilecti Filii Felicis Antonii Pauletti unius ex praedictae Camerae Apostolicae Secretariis et Cancellariis existente, folio 39. et sequentibus, registrata; quae est tenoris sequentis, videlicet:*

BENEDICTUS PAPA XIV.

Tenore del Moto proprio.

Motu proprio etc.

Proemio. Altri Sommi Pontefici hanno fatte varie disposizioni circa il tenere la Scrittura nella Computisteria Camerale.

1. Benchè da molti dei Romani Pontefici Nostri Predecessori, e specialmente da Pio IV., Urbano VIII., e Clemente XII. di felic. record. sia stato altre volte considerato, niuna cosa essere tanto necessaria per la buona direzione, ed amministrazione dell' Erario Pontificio, dalla quale in gran parte dipende la felicità de' Sudditi, e la publica salvezza, quanto che le rendite e spese della Camera Apostolica, sì ordinarie, che straordinarie, venissero di anno in anno con ordine e chiarezza fedelmente scritturate o bilanciate ne' Libri di essa Camera e sopra ciò sieno stati da' medesimi dati diversi ordini e provvedimenti, come apparisce dalla Bolla di Pio IV., che incomincia: *Cum inter caeteras*, del primo Novembre 1564., dal Chirografo segnato da Urbano VIII. li 30. Marzo 1627., e da altra Bolla di Clemente XII., che incomincia: *Ad circumspectam*, delli 13. Luglio 1735.

Nulladimeno fin' ora non s'era conseguito il fine d' avere un esatto Bilancio.

2. Nondimeno perchè l'esperienza ha dappoi dimostrato, che per lo mezzo de' suddetti provvedimenti non si era giammai conseguito il fine, per lo quale erano stati fatti: Cosicchè per mancanza di buona, o regolata Scrittura non era stato a Noi possibile, per qualunque anno del Nostro Pontificato, avere lo stato del Nostro Erario, e molto meno alcun' altro Conto particolare, e subalterno, trovandosi questi o trascurati del tutto, oppure non bilanciati, com' apparisce dai vecchj Libri, che ancor oggi esistono in Computisteria.

I. Determinazione di Nostro Signore per conseguire tal fine; col dare nuovo sistema alla Depositeria Camerale.

3. Quindi è, che essendoci fermamente determinati di venire una volta a capo di quest' importantissimo affare, anche a fronte di tutte le difficoltà, che ci venivano poste; in mezzo a tante altre gravissime cure del nostro Pontificato, risolvemmo in primo luogo di dare un nuovo, e miglior sistema alla Depositeria Generale della Camera, e della nostra Tesoreria segreta, come pure alle altre Depositerie de' Monti, quali in passato solevano concedersi alli Tesorieri delle Provincie, o da altri Appaltatori Camerali; E perciò col parere, e consiglio di una Congregazione particolare da Noi deputata facemmo nel dì 2. Agosto 1743. trasportar al nostro Monte di Pietà di Roma la suddetta Depositeria generale, e Tesoreria segreta, in sequela di un Chirografo speciale da Noi segnato il dì 31. del precedente Luglio, nel quale inoltre prescrivemmo diverse Regole, ed Ordinazioni per la buona amministrazione delle medesime, come da detto Chirografo, al quale vogliamo debba aversi sempre l' opportuna relazione.

II. Determinazione, coll'Unione delle depositerie de' Monti.

4. Dopo con altra Cedola di nostro Moto proprio delli 4. Dicembre del medesimo anno 1743. ordinammo, che alla detta Depositeria Generale non solo restassero, come prima unite le Depositerie de' monti chiamati delle *Dogane*, e della *Zecca*, ma inoltre che alla medesima parimente si unissero tutte le altre Depositerie de' Monti Camerali non Vacabili, che in quel tempo trovavansi concedute alli suddetti Appaltatori, e Tesorieri di Provincie, di mano in mano che andassero terminando le respettive loro concessioni, come distintamente risulta dalla predetta nostra Cedola, a cui vogliamo similmente, che si abbia sempre condegna relazione.

III Col dar ordine di fare un nuovo regolamento del modo di tenere la Scritture, il

5. Indi assumendo la scabrosa, e difficile impresa della Scrittura, e Computisteria Camerale tentata più volte indarno da' Nostri Predecessori, ed essendo altronde informati dell' idoneità, ed esperienza di Francesco Simo-

che eseguito dal Simonetti, fu da Sua Santità approvato.

netti Computista in quel tempo della nostra Dataria, lo incaricammo di formare un nuovo Piano, o sia un nuovo sistema e metodo di Scrittura, quale dopo essere stato da esso formato, fu da Noi abbracciato col consiglio di Persone intelligenti, ed esperte; E similmente furon approvate, e di Nostra propria mano sottoscritte il dì 14. Novembre di detto anno

IV. Circa l'approvazione d'alcune risoluzioni preliminari considerate in una Congregazione Particolare.

alcune risoluzioni preliminari prese in più Congressi sopra ciò tenuti dalli Reverendissimi Cardinali Gentili, e Valenti, con Monsignor Mesmeri nostro Tesoriere Generale, Monsignor Rubini Commissario parimente Generale della nostra Camera, ed esso Francesco Simonetti, come più ampiamente apparisce dai Fogli di dette risoluzioni esibiti negli Atti del Castellani Segretario di Camera il 20. del medesimo Novembre del tenore, come siegue: *Nel congresso tenuto avanti l'Eminentissimo, e Reverendissimo Signor Cardinal Gentili li 10. Novembre 1743. coll' intervento di Monsignor Mesmeri Tesoriere Generale di Nostro Signore, di Monsignor Rubini Commissario della Rev. Camera, e di Francesco Simonetti deputato al nuovo Impianto della Scrittura, e regolamento della Computisteria Camerale, furono proposti, e risoluti li seguenti Punti concernenti il detto nuovo regolamento, colla riserva però dell' approvazione di Nostro Signore*: Primo. *Per togliere il gran giro*

Prima risoluzione preliminare intorno alle Rigaglie Camerali.

delle partite, e la confusione della Scrittura è stato proposto, che le Rigaglie Camerali di Ducato uno, e mezzo per ogni scudi cento di moneta, e le altre in Cere, Zuccheri etc. altre volte assegnate a' Signori Chierici di Camera, e da poi nella soppressione della venalità di essi applicate alla stessa Camera, che presentemente si esigono da due Esattori a tal effetto deputati, si debbano tutte unire alle Risposte de' Censi, o siano affitti, da principiare dall' anno cadente, e così sempre continuare in avvenire in tutti l'Istromenti d' Affitti, che si stipuleranno. Da ciò ne risulterà in primo luogo il risparmio delle provisioni, che si pagano alli suddetti Esattori, che l'esigono; Secondariamente resterà più breve la Scrittura; E finalmente si rileverà il giusto fruttato di ciascun Provento, ed Affitto. Quando da Nostro Signore resti approvata la detta risoluzione, nell' atto dell' esecuzione, si è proposto, similmente coll' approvazione di Nostro Signore, di assegnare agli odierni Partecipanti di una porzione di dette Rigaglie la rata, che dal ragguaglio di un decennio apparirà, che li medesimi abbino partecipato, da fissarsi a ciascuno di essi Partecipanti dal primo Gennaro 1744., e così sempre continuare in avvenire di anno in anno, in vigore di una Tabella da dirigersi alla Depositoria della Camera, ed essendosi formato il detto Scandaglio, ne risultano le seguenti partecipazioni, cioè: A Monsignor Governatore ogn' anno scudi 2000.: A Monsignor Avvocato Fiscale scudi 1200.: A Monsignor Commissario della Camera scudi 1200.: A Monsignor Fiscale scudi 1200. A Monsignor Avvocato de' Poveri scudi 1200. Al Computista de' Spogli scudi 10. 50.: Secondo. *Nel*

Seconda, del bonifico agli Appaltatori d'alcuni proventi loro assegnati.

proseguire il Piano della suddetta Scrittura si trova, che negl' Istromenti d'alcuni Appalti restano assegnate alli medesimi Appaltatori alcune Entrate, e Proventi, che per la loro insussistenza, o deficienza, gli si bonifica l'importo: si è pensato, quando venga approvato da nostro Signore, di diminuire il Censo a proporzione delli buonifichi, e sgravj certi, che si fanno ogn' anno alli medesimi Appaltatori, e rimediare a questo disordine, il quale non solo confonde la Scrittura, ma toglie ancora la verità della giusta rendita di ciascun Appalto; Terzo. *Nel proseguire similmente il*

Terza, circa d'alcuni Dazi etc. commessi alli Tesorieri delle Provincie.

suddetto Piano si trova; che in compenso del Censo, che pagano li Tesorieri della Provincia, oltre alcun' Entrate incerte di quella Provincia, che gli si assegnano in correspettività di detto censo, gli restano assegnate ancora l'esazioni di alcuni Dazj, e Pesi Camerali, che si pagano dalle Comunità di ciascuna Provincia, oltre altre esazioni assegnategli ad esigere da altri Appaltatori similmente in correspettività del Censo; Si è pensato che, quando venga approvato da Nostro Signore, verrebbe molto bene di levare dal Censo li detti Dazj, e Pesi Camerali, siccome ancora ogni altra esazione, e dare tutto in esigenza al Tesoriere, a similitudine delle altre Tasse Camerali; che similmente si pagano dalle Comunità, che già si esigono da essi Tesorieri, coll' istesse condizioni però, che porta l'Istromento; Da ciò ne risulterà in primo luogo, che resterà separato il certo dall' incerto, mentre sotto il titolo del Censo resteranno solamente assegnate le rendite incerte di quella Provincia, che sogliono affittarsi per un sacco d' ossa, e resteranno sotto il titolo di esazioni quelle rendite certe consistenti nell' esigenze de' Dazj Camerali, ed altro, di cui il Tesoriere è tenuto renderne conto a parte, e corrispondere alla Camera quell' istessa somma, che gli si dà in esigenza; ne risulterà ancora una maggior chiarezza nella Scrittura, quando in essa li sud-

detti Dazj, e Pesi Camerali saranno regolati nella stessa guisa, che sono regolate tutte le altre Tasse, nelli Conti particolari delle quali restano individuate tutte le Comunità tassate: Per la pronta esecuzione de' suddetti tre Punti, quando venghino approvati da Nostro Signore, si è pensato di venire alla moderazione degl' Istromenti con un piccolo Istromento di dichiarazione per quello solo riguarda li suddetti tre Capi, colle facoltà necessarie, ed opportune a Monsignor Tesoriere per il detto effetto, il che potrà facilmente eseguirsi, mentre non porta alcun pregiudizio, nè fa alcuna alterazione nè per la Camera, nè per l' Appaltatore. In sequela di detti nuovi Istromenti di dichiarazione si è pensato essere necessario di rinnovare ancora tutte le Tabelle cogli Appaltatori non solo per uniformarsi alli detti nuovi Istromenti, ma anche per correggere alcune altre partite, che hanno necessità di correzione; l' esecuzione di quanto sopra si è detto, per quello riguarda la rinnovazione delle Tabelle, si è stabilito, che debbano farsi da Francesco Simonetti, da sottoscriversi poi, ed approvarsi da Monsignor Tesoriere, e Monsignor Commissario; Per quello poi riguarda l' unione delle Rigaglie dal Censo, da conteggiarsi intieramente sul piede presente, e la diminuzione del detto Censo da farsi, dopo conteggiate le dette Rigaglie; tanto per li buonifichi, e sgravj, che non si faranno più agli Appaltatori, quanto per l' esigenza de' Pesi Camerali, ed altro, che dovrà porsi a parte, si è stabilito, che tutto il detto Conteggio debba farsi dal detto Simonetti colle sue dimostrazioni, da riconoscersi da Monsignor Commissario, e da poi, approvate che siano da Monsignor Tesoriere, se ne stipoli il nuovo Istromento di dichiarazione, o sia moderazione: Quarto. *Si trova finalmente, che gli Appalti Camerali scadono in diversi tempi dell' anno, e fuori dell' ordine della loro giusta scadenza; e ciò che fa maggior confusione è, che alcuni Proventi, non ostante che siano affittati tutti ad un medesimo Tesoriere, o Appaltatore, tuttavia scadono similmente in diversi tempi, e fuori del suo buon' ordine: questo disordine causa moltissimi sconcerti, non solo alla Computisteria, ma anche alli medesimi Appaltatori, mentre, rispetto alla Computisteria, gli toglie il modo di poter dare in fine dell' anno il giusto fruttato di tutti li Proventi, ed Entrate Camerali di quell' anno per causa della già detta diversità de' tempi conforme ancora confonde il Bilancio da farsi dalla detta Computisteria di tutti li Debitori, e Creditori, li quali per causa della detta scadenza fuori d' ordine accade, che la maggior parte de' Debitori appariscano Creditori; Rispetto poi agli Appaltatori, perchè le scadenze seguono fuor di tempo, e nel mezzo delle raccolte, ne succedono ordinariamente delle liti tra l' Appaltatore, ch' esce, e quello, ch' entra. Per rimedio di questo disordine, quando venga approvato da Nostro Signore, si è proposto, che in primo luogo la Santità Sua si degni di dare a Monsignor Tesoriere tutte le facoltà necessarie, ed opportune di poter prorogare, o diminuire li Appalti, per farli scadere alla giusta scadenza, secondo, che porta la qualità dell' Appalto, ed intanto il suddetto Simonetti, coll' assistenza dell' Eminentissimo Signor Cardinal Gentili, procuri di concordare cogli Appaltatori a la proroga, o la diminuzione del tempo, come si è detto di sopra; secondariamente per quelli, che si saranno potuti concordare senza pregiudizio della Camera, nè dell' Appaltatore, Monsignor Tesoriere ne faccia stipolare Istromento relativo al primo, rispetto alli patti, e condizioni; e finalmente per quelli, che non gli riuscirà poter concordare colli odierni Appaltatori, si dovranno lasciare nella scadenza, che sono, con che però nella rinnovazione di essi Appalti si debbano allora accomodare le giuste scadenze de' tempi, con prorogare, o diminuire la scadenza, ed il tempo dell' Appalto:* Quinto. *Per agevolare sempre più la Scrittura si è pensato esser necessario, che Nostro Signore ordini con suo Chirografo, che tutti li Tesorieri, ed Appaltatori, che hanno obbligo di pagare le Tabelle, siano obbligati di semestre in semestre, cioè nel primo semestre, dentro il termine di due mesi, di mandare tutte le giustificazioni de' pagamenti fatti alli descritti in quella Tabella, e dalla Computisteria glie se ne dovrà fare la ricevuta, o sia fede di credito, per dargliene credito ne' loro Conti, e nel secondo semestre dentro il termine di tre mesi di mandare le altre giustificazioni de' pagamenti fatti, come sopra, unitamente col Conto intiero di tutto l' anno, per fargli il solito saldo, e così continuare di anno in anno, e rispetto alle ordinazioni straordinarie dovranno fare lo stesso, con fargliene però il mandato di rimborsi, da rilasciarsi in conto dell' Appalto; che tutti li Artisti siano similmente obbligati, terminato l' anno a Decembre, di consegnare in Computisteria i loro Conti dentro il Mese di Gennaro dell' anno seguente, e per quelli Conti, che si sogliono tassare dagli Architetti, siano obbligati consegnarli in detto mese di Gennaro alli Misu-*

Modo d' eseguire queste resoluzioni preliminari con la rinnovazione anche delle Tabelle.

Quarto, circa la scadenza degli Appalti, e loro Conti.

Quinto circa il rendimento de' Conti degli Appaltatori, e Tesorieri.

ratori della Camera, o siano Architetti, li quali poi siano obbligati di consegnare li medesimi Conti in Computisteria dentro il mese di Febraro tarati, ed aggiustati del tutto. Per la più pronta esecuzione, rispetto agli Appaltatori, passati li termini come sopra limitati, dovranno gravarsi della gravatoria di un tanto il giorno, sin all' esibizione de' Conti, da applicarsi a qualche Luogo Pio, da destinarsi presentemente da Nostro Signore, la quale non possa assolversi nè da Monsignore Tesoriere, nè da verun' altro; e rispetto agli Artisti, non portando li Conti nel termine come sopra prescritto, che non gli si paghino nè in tutto, nè in parte sin' all' anno seguente, col difalco di un cinque per cento da applicarsi, come sopra; e rispetto alli Misuratori della Camera, sotto pena per il primo mese della perdita di tre mesi della loro provisione, da applicarsi, come sopra, e dopo il decorso di un mese, chi non avesse esibiti li Conti, che deve, sotto pena della privazione della Carica, e tutto ciò per avere in pronto in fine d' anno l' occorrente, che bisogna per la Scrittura, per poter dare al Principe Supremo con tutta la prontezza il Bilancio dell' anno, che scade, e togliere il disordine della longaggine dei Tesorieri, ed Artisti nel dare li loro Conti, che ritardano il divisato Bilancio: Sesto. Dovendosi secondo il nuovo Piano, o regolamento, unire le tre Computisterie della Camera in una sola Computisteria, nella quale non solo dovranno continuamente andare li Giovani ad operare, ma anche dovranno in essa trasportarsi tutti li Credenzoni, Libri Mastri, Protocolli, ed altre Scritture concernenti l' interesse dell' Azienda del Principato, presentemente sparse, e divise in tutte tre le Computisterie; si è perciò pensato di procedere, che siccome per il primo Gennaro dell' anno venturo si dovrà dar principio ad eseguire il detto nuovo Piano, e regolamento della Computisteria a forma del nuovo Impianto, che per quel tempo si spera compito; and' è precisa necessità, che per detto tempo si trovi in ordine una Casa, dove dovrà collocarsi la Computisteria, e nella quale, occorrendo, possa essersi ancora l' abitazione per chi dovrà sovrintendere alla medesima; quando dunque resti approvato da Nostro Signore è stato scelto per sito più comodo il sito di Monte Citorio, ed è stata data l' incombenza al suddetto Simonetti, perchè in detto sito procuri di trovare una Casa sufficiente per tutto il comodo sudetto, e quando Monsignor Tesoriere l' averà approvata, possa anche stabilirla colla maggior sollecitudine possibile. » Abbiamo letto, e considerato quanto si » contiene in questi Fogli, quali approviamo in » tutto, e per tutto, commettendo al Signor » Cardinal Gentili, che se l' intenda con Mon» signor Tesoriere per l' esecuzione, estensione » de' Chirografi, ed ogn' altra cosa opportuna, » e necessaria per la detta esecuzione; e non » vedendo ne' fogli indicato l' esame, e revisio» ne de' Conti delle Rigaglie consegnate per lo » passato al Depositario Generale, ordiniamo » a Monsignor Tesoriere, che badi, ed invigili » al detto esame, e revisione: 14. Novembre » 1743. BENEDICTUS PP. XIV.

Sesto, circa l' Unione in una sola Computisteria.

Approvazione di tali resoluzioni preliminari.

6. Segnammo in fine sotto il giorno 31. Decembre 1743. altro special Chirografo diretto al sunnominato Monsignor Mesmeri Tesoriere, nel quale sopprimendo le tre soprintendenze ed i Procuratori di Collegio già istituite da Clemente XII. con detta sua Bolla de' 14. Luglio 1735., ordinammo, che in avvenire, le tre Computisterie Camerali si unissero, e riducessero ad una sola, ed in un sol luogo, e sotto un sol Capo, e Computista Generale, da deputarsi da Noi, e Nostri Successori pro tempore, con dividere, e regolare la Scrittura de' Conti appartenenti alla Camera, in diversi Libri ivi distintamente enunciati, ed espressi: Ed in sequela di ciò commettemmo al sudetto Francesco Simonetti di por mano all' Opera, secondo il suddetto nuovo Piano col titolo di Pro-Computista Generale della Camera, e perscrivemmo altre regole, e provvedimenti tanto in rapporto alli tre Procuratori di Collegio, che possedevano le tre soppresse Sopraintendenze, quanto rispetto alli Scritturali, e Giovani della nuova Computisteria, loro provisioni, ed emolumenti come in esso Chirografo, a cui pure vogliamo debba sempre aversi l' opportuna relazione.

Successivamente furono soppresse le soprantendenze, e ridotte le Computisterie ad una, sotto un sol Capo.

7. Oggi dunque essendo già stata in esecuzione de' suddetti nostri ordini trasportata al Monte di Pietà fin sotto li 2. agosto 1744. la Depositeria Generale della Camera colla nostra Tesoreria segreta, e ad essa unite di tempo in tempo, che sono andate terminando le Depositerie de' Monti, alla riserva delle due sole del Monte San Pietro quinta, e del Monte Ristorato terza erezione, per non essere per anche scadute le loro concessioni: ed essendo stati pur anche dal più volte nominato Francesco Simonetti con la benedizione di Dio, e con la indefessa, e continua applicazione di mesi ventidue, impiantati, e scritturati con felicità, e chiarez-

Dopo l' esecuzione di tali Ordinazioni, fu fatto il Bilancio a tutto il 1744.

za, e secondo la divisione prescritta in detto Chirografo delli 31. Decembre 1743. tutti li Conti appartenenti alla nostra Camera, bilanciati, e saldati quelli, che restavano in gran numero da saldarsi, e pareggiarsi; e finalmente formato il Bilancio generale a tutto il decorso anno 1744., e quello a Noi presentato nei primi giorni di Novembre prossimo passato con plenissima nostra soddisfazione.

Con ciò si darà aiuto alle riforme delle spese, ed al sollievo de' Sudditi.

8. Affinchè in avvenire non più si trascuri un' Opera così necessaria per il buon governo del Principato, e de' Sudditi, giacchè senza la scorta di una Scrittura ben distinta, e regolata si rende del tutto impossibile, come in fatti sin' ora è stato non meno a Noi, che a' nostri Predecessori, appunto per mancanza di detta Scrittura, il pensare daddovero, o alla riforma, e diminuzione di quelle spese, che possono essere o del tutto inutili, e in gran parte superiori al bisogno, oppure all' accrescimento delle pubbliche rendite, non già con imporre nuove perpetue Gabelle, delle quali anche nelle maggiori angustie siamo stati, e saremo sempre alienissimi, ma bensì con facilitare, e migliorare il commercio tanto interno, quanto esterno del nostro Stato.

Si deroga alle disposizioni contrarie per osservanza delle predette Ordinazioni, quali si confermano di Moto proprio, ed in forma specifica.

9. Colla presente Cedula, nella quale vogliamo, che si abbia per inserito, e di parola in parola registrato lo intiero tenore del Chirografo sopra il trasporto della Depositaria generale, e della nostra Tesoreria segreta al Monte di Pietà, della Cedola di Moto proprio intorno all' unione de' Monti, e trasporto delle Depositerie degli altri Monti Camerali dopo la terminazione delle loro respettive concessioni, da farsi al Monte di Pietà, dall' altro nostro Chirografo delli 31. Decembre 1743. circa la soppressione delle tre Soprintendenze delle Computisterie, e la riduzione ad una sola Computisteria, della sudetta Bolla di Pio IV. dell' anno 1564., del Chirografo d' Urbano VIII. dell' anno 1627., dell' altra Bolla di Clemente XII. dell' anno 1735., e di altro qualunque Chirografo, Moto proprio, Ordini, Regolamento, Editto, e Constituzione di qualunque nostro Predecessore, Cardinali Camerlenghi, Tesorieri generali, Chierici di Camera, e di altro chicchesia, alli quali tutti, e singoli, e specialmente l' accennata Costituzione Clementina, quanto all' erezione, ed istituzione delle Tre Soprintendenze alle Computisterie della nostra Camera, ed in tutte le altre parti, che possono, o potessero essere in qualunque modo ripugnanti, e contrarie a quanto disponiamo nella presente nostra Cedola, colla pienezza della nostra Apostolica Podestà in forma amplissima deroghiamo, e quelli, e quella in dette sole parti cassamo, ed annulliamo. Di nostro Moto proprio, certa scienza, e matura deliberazione d' animo, e pienezza di detta nostra Potestà approviamo in primo luogo, e confermiamo la disposizione dell' indicato nostro Chirografo delli 31. Luglio 1743., le risoluzioni in esso inserte, la Cedola di Moto proprio in data li 4. Decembre detto anno sopra l' unione, e trasporto di tutte le Depositerie de' Monti, come pure li preinserti Fogli; e finalmente l' altro nostro Chirografo segnato li 31. Decembre dello stesso anno circa la soppressione delle tre Soprintendenze, e la riduzione delle tre Computisterie ad una solamente, e tutte, e singole cose di essi concedute, e riferite, ed espresse, ed in sequela di simile generale conferma approviamo, e confermiamo ancora in particolare li trasporto già fatto al nostro Monte di Pietà di Roma della Depositeria generale della Camera, e della nostra Tesoreria Segreta, come pure l' unione già seguita alla medesima Depositeria generale di tutte le Depositerie de' Monti, volendo, ed ordinando, che similmente alla medesima si uniscano le altre due mancanti Depositerie di S. Pietro quinta, e Ristorato terza erezione, subito, che termineranno le concessioni di esse respettivamente fatte a Francesco Maria Degola Appaltatore di Castro, e Ronciglione, e Francesco Saverio Leonori Tesoriero della Marca, e che puntualmente si osservino tutte, e singole altre Ordinazioni contenute nelli preindicati nostri Chirografi dei 31. Luglio, e Moto proprio delli 4. Decembre 1743. Per più facile esecuzione delle quali vogliamo, e comandiamo colla presente, che per comodo di dette Depositerie si debbano da Monsignor Tesoriere accrescere altre due, o tre Stanze, oltre le già assegnate, quando però succederà il caso di unirsi alla medesima le suddette Depositerie degli altri due Monti, e che inoltre debba il medesimo destinare con pubblica Notificazione due giorni di ciascuna Settimana per li soli Esattori, quali hanno incombenze di moltiplicità di esazioni de' frutti de' medesimi Monti, lasciando gli altri le servizie de' Particolari, affinchè con questa separazione di giorni, si tolga ogni confusione, e tumulto de' Concor-

Si prescrive anche l' Unione dell' altre Depositerie de' Monti con gli Ordini opportuni per comodo de' Montisti.

renti, e cessi affatto l'abuso già vietato con speciale Editto, che per esigere i frutti dei Monti sia veruno obbligato a pagare cosa alcuna per prendere luogo prima degli altri.

Quanto alla Computisteria, Sua Santità comanda l'osservanza del nuovo sistema di Scrittura sotto la direzione di un solo Capo.

10. Rispetto poi alla nuova Computisteria approvando similmente, e pienamente confermando tutte le nominate precedenti nostre disposizioni intorno alla medesima Computisteria, suo metodo, e regolamento, come sopra emanate, e volendo Noi precisamente, ed efficacemente, che in avvenire si continui, e prosegnisca la Scrittura Camerale nella medesima forma, e maniera, e con lo stesso metodo, e sistema, con il quale è stata impiantata, e regolata a tutto il suddetto anne 1744. dall'anzidetto Francesco Simonetti, come che fondata su le più giuste, e vere regole della Professione: Ordiniamo a tal fine, e comandiamo, che a tenore de i preinserti Fogli di nostra propria mano approvati, e sottoscritti, e di detto nostro Chirografo delli 31. Decembre 1743. la Computisteria della Camera sia una sola, e tutta unita in un luogo, come stà presentemente nella Piazza di Monte Citorio sotto la direzione, e governo di un sole Computista generale, e deputarsi dal Romano Pontefice pro tempore, come in fatti Noi abbiamo già deputato, ed eletto il più volte nominato Francesco Simonetti coll'annua provisione, comodo di abitazione presso di essa Computisteria, ed altri emolumenti distintamente espressi ie un Breve da Noi spedito li 13. Gennaro del corrente anno 1746.

Inoltre stabilisce l'ordine, ed il contenuto de'Libri Mastri, e subalterni della Computisteria. Primo Libro Mastro generale detto di Roma.

11. Dovrà per lanto il suddetto Francesco Simonetti odierno Computista, e tutti li altri di lui Successori ritenere nella Computisteria generale della Camera li seguenti Libri Mastri, e lóro Libri subalterni nella forma, che presentemente sono, cioè un *Libro Mastro generale* chiamato *di Roma*, nel quale non solamente siene scritturati tutti li Appalti, e Proventi di Roma, e tutti li Depositi, e pagamenti, che si faranno nella Depositeria generale, con più le rendite d'Avignone, ma inoltre venga ancora riportato il netto di tutti li altri Libri Mastri qui sotto notati. E per buon regolamento di questo Libro Mastro generale di Roma dovranno similmente tenersi li seguenti Libri subalterni, cioè: Saldo de' Conti: Entrata, ed Uscita corrente della Depositeria: Entrata, ed Uscita dell' Aggiunta de' Monti: Registro dell' Ordinazioni di Roma, e suo Distretto: Registro dei Mandati, che dalla Computisteria si spediscono alla Depositeria: Registro de' Mandati, che si spediscono da' Tribunali alla Depositeria: Registro de' Mandati, che si spediscone sopra l'Aggiunta de' Monti: Registro de' Mandati, che si spediscono al Monte di Pietà, e Banco di San Spirito: e finalmente il Rincontro di dette Monte, e Banco.

Secondo Libro Mastro detto delle Soldatesche.

12. Per le Soldatesche, e Milizie dovrà tenersi altro *Libro Mastro* chiamato *delle Soldatesche*, nel quale oltre tutte le Guardie, e soldatesche di Roma saranno scritturate le spese di tutte le Fortezze, e Torri del nostro Stato Ecclesiastico, le spese di tutti li Presidj del medesimo nostro Stato, tra' quali quelli di Ferrara, Fort' Urbano, Avignone, ed altri, le spese delle Galere, ed ogn' altra cosa, che appartenga alle Milizie, con li seguenti Libri subalterni, cioè: Entrata, ed Uscita della Depositeria generale per il conto delle Soldatesche: Registro de' mandati, che dalla Computisteria si spediscono alla Depositeria: e Registro delli ordini, che si spediscone per fuori di Roma, e delle lettere di ordinazioni: Ruoli di tutte le Milizie di Roma.

Terzo Libro Mastro detto: Della Marca, Stato d'Urbino, e Camerino.

13. Per la Provincia *della Marca, Stato di Urbino, e Stato di Camerino* dovrà tenersi altro Libro Mastro, come pure dovrà tenersene un'altro simillmente Mastro per le due *Legazioni di Bologna, e Ferrara, e per il Ducato di Benevento*, con li seguenti Libri subalterni per ambidue detti Libri Mastri, cioè: Saldo de' Conti: Registro d'Ordini, e lettere di Ordinazioni.

Quarto: delle Legazioni di Bologna, Ferrara, e Ducato di Benevento.

14. Altro Libro Mastro dovrà tenersi per la Provincia *dell'Umbria, e Ducato di Spoleto*, ed altro per la Provincia del *Patrimonio, e Stato di Castro, e Ronciglione*, colli seguenti libri subalterni per servizio di ambidue, cioè: Saldo de' Conti: Registro d'ordini, e lettere di ordinazioni.

Quinto Libro Mastro: dell' Umbria etc.

Sesto: Del Patrimonio etc.

Settimo Libro Mastro: di Romagna.

15. Così pure per la Provincia di *Romagna* dovrà tenersi il suo Libro Mastro, ed altro per la Provincia di *Marittima, e Campagna, Lazio, e Sabina* colli medesimi libri subalterni, cioè: Saldo de' Conti, e Registro d'Ordini, e Lettere di ordinazioni.

Ottavo Di Marittima, e Campagna, Lazio, e Sabina.

Nono Libro Mastro: De Monti Camerali.

16. In oltre dovrà tenersi un Libro Mastro de' *Monti Camerali*, nel quale sieno scritturati tutti li luoghi de' Monti Camerali non vacabili, non solo per il debito in sorte, ch' ha la nostra Camera, ma ancora per il debito de' frutti sì correnti, che arretrati. Di più tutto le ag-

giunte, ed astrizioni di essi Monti; e finalmente il debito in sorte, che hanno tutte le Comunità dello State a favore di essa Camera per Menti estinti dalla medesima, come anche alcuni Tribunali, ed altri ammessi a' detti Monti, e loro frutti correnti. Queste Libro Mastro de' Menti dovrà avere li seguenti Libri subalterni, cioè: Saldo de' Conti, Entrata, ed Uscita de' frutti correnti: Entrata ed Uscita de' Residui recenti di essi frutti: Entrata, ed Uscita de' Residei antichi a tutte Decembre 1736.: Entrata, ed Uscita dell' estrazioni correnti: Entrata ed Uscita dell' estrazieni antiche a tutto Giugne 1743.: Registro de' Mandati per li detti Residui antichi de' frutti: Registro dei mandati per le dette estrazieni antiche, e Registro di lettere.

Decimo Libro Mastro: de Monti Comunità.

17. Benchè ne' Monti Comenità non abbia la nostra Camera ieteresse alcuno, essendo quelli a solo peso di esse Comenità, nondimeno vogliamo, che ancora di detti Monti Comunità si tenga un Libro Mastro, nel quale siene scritturate tutte le Comunità Debitrici tanto per conto di Capitale, quante per frutti, affinchè si possano formare le Tabelle, che si coesegnano alli Tesorieri delle Provincie per esigere detti frutti: e similmente si possa riconoscere nelli Conti, che li medesimi dovranno ogn' anne esibire in Camera, se le partite esatte corrispondano al debito di esse Comunità, fatto il calcolo di quelle, cbe avranno estinte, e delle altre, che saranne state surrogate. In oltre in qeesto Libro dovrà esservi il Conte della Depositeria generale coma depositeria di detto Monte Comeunità, per riconoscere li depositi fatti dai detti Tesorieri, e li pagamenti fatti alli Montisti. Questo Libro Mastro del Monte Comunità devrà avere parimente li suoi Libri subalterni, cioè: saldo de' Conti: registro delle notificazioni, che si trasmetteno ai Tesorieri delle Provincie tanto per le Comunità, ch' estieguono, quaete per le altre, ché sono surrogate: Rincontro con la Depositeria Gen. per li depositi, e pagamenti suddetti.

Undecimo Libro Mastro dell' Investiture Camerali.

18. Per *le investiture Camerali* si terrà altro Libre Mastré con il suo Libro subalterno di Entrata, ed Uscita della Depositeria: in dette Libro Mastro però noe dovono esser comprese le Investiture del nostro State di Ferrara, delle quali ordiniamo, che debba farsene dal Commissario della Camera residente in detta Città un appurato, e diligente Catasto, da terminarsi onninamente dentro il corrente anno, colla descrizione delli nomi delli odierni Possessori, e coll' indicazione delle Investitere originarie, e loro successive rinnovazioni, quale devrà ritenersi in quella Computisteria Camerale, e per la prima velta, subite compito, dovrà trasmetterne una copia autentica in Roma a Monsignor Tesoriere, per farla conservare nella Computisteria di Roma: e per la pronta esecuzione tanto della nuova compilazione del medesimo Cataste, da terminarsi, come sopra, quanto del proseguimente di esso in tutte le occorrenze di mutazioni, e nuova concessioni; ne incarichiamo il suddetto odierno Commissario della Camera, e tutti gli altri pro tempore, quale inoltre debba ogn' anno dopo la Festa de' Santi Pietro, e Paolo trasmettere a Monsignor Tesoriero Generale di Roma un Librette distinte di tutti li Feudatarj, Livellarj, e Canonisti, che si trovano allibrati in detto Cataste, con annotare dicontro alle partite dei medesimi il fatto, o non fatte pagamento del Canone da loro respettivamente dovuto in quell' anno, e Monsignor Tesoriero suddetto lo farà da poi passare nella Computisteria Camerale di Roma, per passare la dovuta Scrittura: ed altro Libro Mastre dovrà tenersi per *li Conti a parte*, che sone in Depositeria, ne' quali ha ieteresse la Camera, e che hanno diverse disposizioni, e vincoli, col suo Libro subalterno di Entrata, ed Uscita.

Duodecimo Libro Mastro De' Conti a parte.

19. Dovrà pure tenersi un Libro Mastro di tutte le *Armi*, ch' esisteno tanto nelle Armerie, quanto ne' Presidj, e Fortezze di Roma, e di tutto lo Stato Ecclesiastico: ed un' altro Libro Mastro delle *Polveri*, che servono a detti Presidj, Fortezze, e Terri, con il registro per ciascheduno di detti due Libri Mastri.

Decimoterzo Libro Mastro dell' Armi.

Decimoquarto delle Polveri.

20. Finalmente oltre li suddetti quattordici Libri Mastri, e loro Libri subalterni poc' anzi descritti, dovrà tenersi il Registro di tutti li Chirografi, ed il Registro di tutte le Patenti, o deputazioni, ne' quali la Camera abbia qualche interesse, ed un altro Libro, in cui si registrino ogni sera le partite de' depositi, che di giorno in giorno verranno fatti nella depositeria Generale; le quali partite dovrà il Computista Generale farle riportare ogni giorno dalli Scritturali della Computisteria ne' Libri intitolati: *saldo de' Conti*, per tenere in giornata li conti de' Debitori Camerali, ed in tal guisa poter vedere li loro residui ed ogni occorrenza

Registro da tenersi dei Chirografi, Patenti etc.

Registro dei Depositi nei Libri : Saldi di Conti.

con tutta chiarezza. Vogliamo però, che a titolo di detto registro di Patenti, e deputazioni, non s' induca alcuna nuova gravezza; ma quelle Patenti, e deputazioni, per lo cui registro non si è pagata fin ora alla Computisteria ricognizione alcuna; anche per lo avvenire si registrino *gratis*. E per le altre, per le quali è stato fin' ora solito pagarsi qualche ricognizione, non si esiga dalla Computisteria cosa alcuna più del solito.

Delli Scritturali, ed Ajutanti della Computisteria, loro Uffizio, deputazioni e remozioni.

21. E come che tutti li soprariferiti Libri non potrebbero ritenersi, e scritturarsi senza l' opera di più Scritturali, ed Ajutanti: Quindi è che a tal' effetto, e per ogn' altro servizio occorrente di essa Computisteria, non solo vogliamo ed ordiniamo, che si tengano li Scritturali, ed ajutanti con la rispettive provisioni già notate, ed assegnate nel Rollo esistente nella Depositeria Generale, confermando Noi, ed approvando colla presente nostra Cedola di Moto proprio le suddette provisioni già assegnate da Monsignor Tesoriero, e li altri emolumenti similmente applicati a detta Computisteria in esecuzione del nostro predetto Chirografo dell' ultimo Decembre 1743. ma in oltre vogliamo, e comandiamo, che sia in facoltà, ed arbitrio di detto Francesco Simonetti, e di qualunque altro Computista Generale pro tempore, a peso, e pericolo de' quali restano tutte le operazioni appartenenti a detta Computisteria Generale, il rimuovere, e licenziare qualunque del suddetti Scritturali, ed Ajutanti, con che però nel sostituirsi un' altro in luogo del rimosso, debba farsi la nuova deputazione del Computista Generale, con la intelligenza, ed approvazione del Monsignor Tesoriero.

Peso del Computista generale di formare ogni anno il Bilancio generale si di Scrittura che di Cassa, da presentarsi al Pontefice.

22. Sarà peso, ed incombenza precisa, e principale del Computista Generale della Camera, ora, e pro tempore esistente, cavare ogn' anno dalli sopra enunciati Libri Mastri non solo il Bilancio generale di *Scrittura* nella stessa guisa, e collo stesso metodo, e regolamento, ch' è stato cavato, e formato il Bilancio a tutto l' anno 1744., ma ancora per maggior lume Nostro, a de' Nostri Successori, il Bilancio di *Cassa*: cosicchè possa riconoscersi la quantità precisa, che resterà ogn' anno in Roma a disposizione di Monsignor Tesoriero Generale, e gli avanzi, o disavanzi della Cassa distintamente dai Nomi de' debitori. Fatti poi li suddetti due Bilanci di Scrittura, e di Cassa, dovrà il medesimo Computista presentarli a Noi, ed a' nostri Successori pro tempore onninamente dentro il mese di Giugno dell' anno susseguente, rimossa qualunque ulteriore dilazione, altrimenti il medesimo computista Generale, spirato il detto mese di Giugno, soggiaccia alla gravatoria di scudi dieci d' oro il giorno, e se mai dopo il decorso di un' altro mese, cioè nell' ultimo giorno del mese di Luglio non averà con effetto cavati, e presentati li suddetti Bilanci, incorra irremisibilmente la pena della remozione della Carica, e si venga immediatamente alla deputazione d' un' altro. Vogliamo in oltre, che li suddetti due Bilanci si registrino fedelmente nel Libro Mastro generale del medesimo anno, che chiamasi, come si è detto, il Libro *Mastro di Roma*, con avvertimento al Computista, ed allo Scritturale di detto Libro Mastro generale, ed ad ogn' altro di Computisteria, di non darne notizia, a molto meno copia a verun altro, che al solo Tesoriero Generale pro tempore della nostra Camera, di qualunque dignità, grado, e condizione, ch' egli sia, ancorchè per comprenderlo vi bisognasse speciale, e specialissima menzione, senza Nostro precedente comando, o de' Nostri Successori, dovendo il suddetto Bilancio generale tanto di Scrittura, che di Cassa, e specialmente la Collettiva del debito, o credito, avanzi, o disavanzi, che dal medesimo apparirà, guardarsi dal Computista Generale, e da ogn' altro subalterno per un' arcano del Principato, sotto pena della nostra indignazione, ed altre eziandio corporali a nostro arbitrio, ed esser solo nota al Tesoriero Generale pro tempore, rispetto a cui non possiamo dubitare, che non sia per tenerla sotto il dovuto segreto; ed a tal' effetto vogliamo, ed ordiniamo, che il suddetto Libro Mastro non solo nel tempo, che si scrittura, non si lasci mai dal Computista, o Scritturale del medesimo in luogo, o stanza aperta: ma inoltre dopo che il medesimo sarà compiuto, e terminato, debba dal Computista Generale, unitamente colli altri susseguenti, tenersi presso di se chiuso sotto chiave, e ben custodito, e che lo Scritturale del medesimo presti il giuramento del segreto.

Registro dei Bilanci nel Libro Mastro Generale.

Custodia, e segretezza di esso Libro.

23. Ad effetto poi che il Computista Generale possa dare l' enunciato Bilancio dell' anno antecedente nel tempo come sopra determinato; inerendo Noi alli provvedimenti, e disposizioni altre volte date dal prelodato Pio IV, nostro Predecessore in detta sua Bolla: *Cum inter caeteras ai* §. 35., vogliamo, ordiniamo, e co-

Per facilitare i Bilanci, devono tutti i Tesorieri, Appaltatori etc. dare ogni anno i conti etc.

mandiamo, che tutti, e singoli Tesorieri delle Provincie sieno tenuti, ed obbligati dare ogni anno i loro conti giurati colle opportune, e necessarie giustificazioni nella forma, che oggi si costuma, onninamente dentro il termine di tre mesi dopo spirato ciascun' anno del loro Appalto, e che li altri Appaltatori Camerali, Depositarj, Amministratori, e che sotto qualunque altro titolo, o per qualunque altra causa abbiano interesse, e conti con la Camera, siene tenuti, ed obbligati dare i loro conti giurati, e giustificazioni nel termine di un mese, similmente dopo spirato l' anno, come sopra, altrimenti, spirato che sia il detto mese rispetto a questi, e spirati li tre mesi rispetto alli suddetti Tesorieri di Provincie, incorrano tutti, e ciascheduno di essi, che avrà mancato di dare li suoi conti, niuno affatto eccettuato, e tolta qualunque scusa, o purgazione di mora, nelle pene di scudi dieci d' oro il giorno da pagarsi, ed esigersi irremissibilmente manu regia, et more Camerali con gravatorie di Monsignor Tesoriere Generale, sino a tanto che l' Appaltatore, o Tesoriere di Provincia moroso avrà adempito, e dato il suo conto giurato: qual pena pecuniaria dovrà applicarsi alla nostra Camera, al qual' effetto, e perchè questa nostra volontà venga puntualmente eseguita, incarichiamo li due Sollecitatori delle medesime, ciascuno di loro secondo la divisione degli Appalti, e materie Camerali, che si dirà in appresso, d' insistere con tutta attenzione, e di spedire la mano Regia come sopra per il pronto, ed effettivo pagamento di detta pena, e gravatorie, assegnando a ciascuno di loro in premio della loro diligenza il dieci per cento di tutte le pene contenute nel presente nostro Moto proprio, che a loro istanza resteranno effettivamente incamerate, senza che possa nè da Monsignor Tesoriero, nè da altri qualunque sia rimettersi, e condonarsi; riservata solamente a Noi, ed a' Nostri Successori pro tempore la facoltà di rimetterla, e condonarla o in tutto, o in parte, ma però non altrimenti, che con Chirografo segnato di nostra mano.

Ufficio dei Sollecitatori nell' invigilare sulla puntualità de' medesimi con l' esazione delle pene ec.

24. E perchè li suddetti Tesorieri delle Provincie non possino addurre per iscusa della loro morosità, come spesso avviene, che la tradizione de' loro conti giurati colle loro rispettive giustificazioni procede da colpa, e ritardo delli loro Subappaltatori, e Ministri subalterni, percio vogliamo, che li medesimi Subappaltatori, e Ministri Subalterni sieno tenuti, ed obbligati dentro il termine di un mese dopo spirato l' anno, rendere ciascuno li suoi conti alli Appaltatori, e Tesorieri di Provincie principali, altrimenti incorrano nella suddetta pena pecuniaria di scudi dieci d' oro per ciascun giorno, a qual' effetto, e per indennità di essi Appaltatori, e Tesorieri principali di Provincie, dovrà Monsignor Tesoriero tutte le volte, che li medesimi gliene facciano istanza, concedere le stesse gravatorie contro li medesimi Ministri subalterni, e Subappaltatori, o altri, che abbiano causa da loro, esigersi, ed applicarsi per una metà alla nostra Camera come sopra, e per l' altra in beneficio delli medesimi Appaltatori, e Tesorieri Principali, senza però, che per questa concessione di mano regia, e gravatorie restino li Principali in alcun modo disobbligati.

Dei Subappaltatori, e Ministri subalterni, circa i rendimenti dei suddetti Conti.

25. Oltre alli suddetti Tesorieri delle Provincie, Appaltatori Camerali, Depositarj, ed altri di sopra espressi, seguendo similmente le vestigia di detto nostro Antecessore Pio IV. nella predetta sua Costituzione ai §. 46., vogliamo, ordiniamo, e comandiamo, che sieno onninamente tenuti render conto alla nostra Camera, e presentare ogn' anno i loro conti giurati dentro il termine di due mesi dopo terminato l' anno, ad effetto di esibirli, ed esaminarli nella Congregazione de' Conti, per averne poscia il Saldo, tutti quelli, che tanto in Roma, quanto fuori di Roma esercitano Cariche, ed amministrano danaro in qualsisia modo alla medesima appartenente, di qualunque stato, grado, e condizione che siano, ancorchè per comprenderli vi bisognasse speciale, e specialissima menzione; particolarmente (senza però, che questa specialità deroghi alla generalità) il Prefetto dell' Annona, Presidente delle Strade, delle Acque, e delle Dogane: Volendo, e ordinando, che a tal' effetto li Ministri, e specialmente li Computisti addetti al servizio delle riferite Cariche sieno tenuti, ed obbligati tenere colla dovuta esattezza, distinzione, e diligenza li conti alle medesime appartenenti, e questi presentare ogn' anno alla Computisteria Generale dentro il detto termine di due mesi dopo terminato l' anno, ed in caso di trasgressione, ed inosservanza, li Prefetti, e Presidenti incorreranno nella pena della nostra indignazione, ed in altre anche di remozione a nostro arbitrio, e li suddetti Ministri

Rendimenti di Conto di tutti quelli, che amministrano danaro della Camera.

subalterni, e Computisti, a' quali spetta, non solo soggiaceranno, spirato il termine prefisso, alla suddetta gravatoria di scudi dieci d'oro il giorno, da eseguirsi, ed applicarsi come sopra, ma dovranno inoltre punirsi con la remozione da' loro impieghi, e con altre pene eziandio corporali a proporzione della mancanza, e ritardo, e ad arbitrio nostro, e de' nostri Successori.

Rendimento dei Conti dei Nunzj Apostolici.

26. Anche li Nunzj saranno tenuti ciascheduno, dopo terminata la sua Nunziatura, esibire li conti giurati, conforme sin' ora si è praticato, nella Computisteria de' Spogli, dentro il termine di sei mesi, incaricando specialmente il Tesoriero Generale pro tempore d'invigilare, che quelli sieno effettivamente esibiti, e in caso di mancanza parlarne con Noi, e Nostri Successori, perchè possano prendersi gli opportuni provvedimenti. La Computisteria però de' Spogli, e suo Computista pro tempore sarà tenuto presentare ogn' anno nella Computisteria Generale il conto esatto del danaro tanto entrato, che pagato, dentro il termine di due mesi dopo spirato il mese di Decembre di ciascun' anno, sotto pena di dieci scudi d'oro il giorno in caso di ritardo, da esigersi, ed applicarsi come sopra.

Rendimento dei Conti della Computisteria degli Spogli.

27. Così pure la Computisteria, e Computista pro tempore nel nostro Palazzo Apostolico sarà tenuto sotto la medesima pena esibire ogn' anno nella suddetta Computisteria Generale della nostra Camera dentro quattro mesi dopo spirato l'anno il Conto giurato della versione del denaro entrato nella Cassa di detto Palazzo, o per conto delle sue entrate particolari, o per conto dell' annuo assegnamento, che se li paga dalla nostra Camera, ad effetto di saldarlo nella Congregazione de' Conti, conforme fin' ora è stato praticato: e perchè il medesimo conto resti pienamente giustificato, sarà peso del medesimo Computista del nostro Sagro Palazzo, di ricuperare in fine di ogn' anno dalla Depositeria Generale della nostra Camera tutti li ordini, che dal Prefetto di esso Sagro Palazzo saranno stati tratti alla detta Depositeria, in piè de' quali sarà la ricevuta del pagamento, e quelli presentare nella Computisteria Generale della nostra Camera unitamente col suddetto Conto.

E della Computisteria del Palazzo Apostolico.

28. Non di rado accade, che si danno per varie contingenze commissioni speciali alli Presidenti della Grascia, delle Ripe, delle Chiane, o ad altre Persone, alle quali per tal' effetto si somministra dalla nostra Camera qualche somma ora maggiore, ed ora minore di danaro a proporzione del bisogno; Vogliamo per tanto, e strettamente comandiamo, che qualunque Persona di qualunque stato, grado, e condizione: ancorchè Vescovi, Arcivescovi, Patriarchi, e Cardinali di Santa Chiesa, alla quale in avvenire sarà somministrato dalla nostra Camera qualsivoglia somma di denaro in molta, o anche tenue quantità per qualunque commissione, sia tenuta onninamente render conto alla stessa Camera del denaro ricevuto, ed a tal' effetto esibirne il conto giurato con le sue giustificazioni nella Computisteria Generale dentro il termine di due mesi dopo terminata la sua commissione, sotto pena della Nostra indignazione, ed altre a nostro arbitrio, e de' nostri Successori, secondo la qualità della Persona: e quanto alle commissioni date in passato da Noi, o da' Nostri Predecessori, e già terminate, senza che sia stato reso conto del denaro amministrato, ordiniamo al Computista Generale, che ce ne porti nota, a parte, per prendere gli opportuni provvedimenti.

Rendimento dei Conti delle Persone, che ricevono qualunque somministrazione di danarò dalla Camera.

29. Non parliamo del Tesoriere Generale della nostra Camera, del Commissario dell' Armi, e del Commissario del Mare, poichè siccome li conti appartenenti all' amministrazione delle loro Cariche tutti passano per la Computisteria Generale, e risultano dal Bilancio, che questa deve fare in fine d'ogni anno, così sarebbe cosa inutile, e superflua l'esigere da loro altri conti: E così pure non parliamo nè della nostra Dateria, nè della nostra Segreteria de' Brevi, perchè rispetto a queste, per giuste cause, che degnamente muovono l'animo nostro, daremo altri regolamenti particolari.

Si eccettuano il Tesoriero Generale, e i Commissari delle Armi, e del Mare, la Dateria, e Segreteria dei Brevi.

30. È stato più volte da Noi osservato, che li suddetti Tesorieri di Provincie, Appaltatori, Amministratori, et altri obbligati come sopra a render conto, hanno promosse diverse pretensioni di sgravj, defalchi, e bonificazioni, e che queste per la loro dubbiezza, ed oscurità, o per altra ragione, sono state lasciate in sospeso dalla nostra Congregazione de' Conti, o con differire la risoluzione, o con il Rescritto: *Ponatur in aliis Computis*: Ma come che da questo capo potrebbe nascere notabile impedimento alla Scrittura Camerale, e ritardarsi il Bilancio Generale, quale vogliamo onninamente, che si dia ogn' anno nel tempo di

Delle pretensioni, e Appaltatori circa i defalchi etc.

Regola da tenersi per speditamente decidere tali pretensioni.

sopra prescritto; perciò, ad effetto di togliere anche questa occasione di remora, vogliamo, ordiniamo, e comandiamo, che in avvenire sopra li conti giurati, che saranno esibiti in Computisteria, il Computista generale in primo luogo faccia le dovute considerazioni, e rilevi le difficoltà, che in essi s'incontrano, separandole in due Classi, cioè la prima di quelle, che nascono da' calcoli, conteggi, ordini, o giustificazioni mancanti, e di queste lo stesso Computista ne farà un foglio, e lo darà alla Parte quindeci giorni almeno avanti la prima Congregazione de Conti, affinchè possa rispondere, e spianare dentro detto tempo le sudette difficoltà, o supplire alle dette mancanze: l'altra Classe sarà di quelle, che nascono da pretensioni di difalchi, sgravj, o bonificazioni, e nelle quali entra qualche ispezione legale: E di queste dovrà il Computista formarne un'altro foglio, e darlo al Commissario generale della Camera, il quale unitamente con Monsignor Tesoriero dovrà farvi sopra le convenienti riflessioni, dopo le quali, se li medesimi crederanno, che le partite pretese debbano abbonarsi, dovranno in tal caso l'uno, e l'altro approvarle nel margine del medesimo foglio dato dal Computista, e respettivamente questi, senz'altra disputa, o dilazione bonificarle all'Appaltatore nel suo conto.

31. Se poi il Tesoriero, e Commissario crederanno non dover approvare tali Partite, o alcune di esse; in tal caso il Computista dovrà dar all'Appaltatore il Foglio delle Partite non approvate almeno quindeci giorni avanti la Congregazione de Conti, ad effetto che possa scrivere sopra le medesime partite, e dare la sua Scrittura otto giorni avanti almeno al Commissario della Camera, ad effetto di rispondere o per se stesso, o per mezzo del suo Sostituto, o Sollecitatori; Cosicchè possano proporsi le medesime partite colle ragioni dell'una, e l'altra Parte nella Congregazione; quale senz'altra dilazione dovrà deciderle, e risolverle, e non mai più rimetterle, come si è praticato fin'ora, alli conti susseguenti, ed in seguito di tale risoluzione il Computista procederà al Saldo del conto controverso, portando quel tale Appaltatore, o Amministratore, tanto nei Libri, come nel Bilancio, per Creditore, o Debitore, a tenore di detta risoluzione, non ostante che o la Camera, o l'altra Parte domandi, ed ottenga di essere nuovamente udita; Volendo Noi, che in avvenire la nuova Udienza, domandata, ed ottenuta dalle Parti, non debba mai ritardare il proseguimento della Scrittura, e Bilancio, ma solamente debba operare, che quando mai la Congregazione nella successiva proposizione receda dalla prima risoluzione: in tal caso il Computista sia tenuto stornare la partita, o partite, che averà come sopra portate nei Libri, e nel Bilancio, a tenore di essa prima risoluzione mutandole, e correggendole a tenore dell'ultima.

Proibendosi di rimetterle ad altri conti seguenti.

O di ritardare per qualunque causa il proseguimento della Scrittura.

Il Computista generale è tenuto agli errori de' Calcoli, ed agli arbitrj da esso presi in danno della Camera.

32. Non avendo il Computista facoltà d'ammettere ne' conti altre partite, che quelle ordinate in Tabella, o nell'Istromento d'Appalto, o Tesoreria, o Amministrazione, o quelle, per le quali vi sia l'ordine, o lettera di ordinazione di Monsignor Tesoriero, o di altro legittimo Superiore, e finalmente li pagamenti fatti in Depositeria Generale, o altrove con ordini parimenti di Monsignor Tesoriero, dopo aver veduto, e considerato li ricapiti, e giustificazioni di ciascheduna; Quindi è, che di tutti li conti, che ogn'anno si salderanno nella Congregazione de' Conti, dovrà essere responsale, e debitore il medesimo Computista per qualunque errore di calcolo, o buonificazione di partita mancante d'ordine, e giustificazione, e per qualunque altro arbitrio, che il medesimo avesse preso in danno della Camera nel saldare li medesimi conti, volendo Noi, che la Sentenza della Congregazione unicamente vaglia per approvare il Ristretto del conto sottoscritto dal Computista, sulla fede del quale la medesima Congregazione de' Conti pronuncia la Sentenza; e non mai per approvare il calcolo per giusto, e le partite di esso per giustificate: e qualora nelli conti, che si saldano, vi saranno state partite controverse, e decise da detta Congregazione, in tal caso dovrà dirsi in Sentenza: *Viste, e considerate le partite controverse portate in Congregazione de' Conti dal Computista, et ammesse quelle da ammettersi, e rigettate quelle da rigettarsi secondo le risoluzioni prese nel tale, e tal giorno. etc.*

La Congregazione de' Conti quando debba adunarsi, e sue facoltà.

33. La Congregazione de' Conti vogliamo che si aduni, e si tenga quante volte occorra a richiesta del Computista, e ad arbitrio di Monsignor Tesoriero, e quando mai o per la moltiplicità, o per la difficoltà delle partite, che in essa si proporranno, non possa la medesima arrivare a deciderle tutte in quel giorno, vogliamo, che di nuovo si aduni nel giorno sus-

seguente, o nel primo non impedito, ad effetto di deciderle: Nel resto poi, e salve sempre le cose prescritte ed ordinate nella presente nostra Cedola, confermiamo, ed approviamo, e quando ne faccia di bisogno, di nuovo concediamo alla suddetta Congregazione de' Conti tutte, e singole facoltà concedutele da' Nostri Predecessori; e specialmente dalla fel. mem. d' Innocenzo XIII. nel Moto proprio da lui segnato li 9. Gennaro 1723., quale vogliamo, che si osservi, ed eseguisca inviolabilmente, e specialmente nel capo, che riguarda le pretese appellazioni.

Il Computista generale deve intervenire a tutte le Congregazioni Camerali dei Conti, e dei Residui, e suo impegno di notare le Risoluzioni.

34. Vogliamo in oltre, et ordiniamo, che il detto Computista generale intervenga personalmente in tutte le Congregazioni tanto Camerali, che de' Conti, e de' Residui, com' è stato già praticato da' suoi Antecessori, e che sia presente nelle discussioni delle Cause, che si agiteranno in detta Congregazione de' Conti, e questo non solamente ad effetto di prendere nota delle risoluzioni, per regolare con esse li Conti da saldarsi, ma ancora per qualunque occorrenza di conteggio, notizie, e simili; Anzi perchè in avvenire resti sempre la memoria delle cause, che si discuteranno in detta Congregazione de' conti, e loro risoluzioni, sarà tenuto il Computista notare le medesime risoluzioni sopra le posizioni, e queste poi allegare nel conto disputato. Di più dovrà riportare le medesime risoluzioni sopra il conto in margine delle partite controverse, e dovrà sottoscriverle, affinchè si ragguaglino ne' Libri Mastri, e quando faccia di bisogno potrà ancora tenere un' altro Libro a parte, ove si notino di mano in mano le dette risoluzioni con l' opportuna riferta al conto, e posizioni in esso allegate.

Il medesimo dovrà notare gli articoli controversi negl' Istromenti degli Appalti etc.

35. Così pure vogliamo, che il medesimo Computista sia tenuto notare nel margine di qualunque Istromento d' Appalto, Tesoreria, o Amministrazione, un *advertatur* a qualunque capitolo di esso Istromento, sul quale nel corso de' presenti, e futuri Appalti accaderà, che s' incontri qualche difficoltà, come fu già prescritto dalla fel. mem. di Clemente XII. nell' accennata sua Costituzione al §. *Cumque etiam*: e che in sequela di ciò, tutte le volte, che dovrà nuovamente concedersi, o rinnovarsi un' Appalto, li Capitoli del nuovo Istromento non solo debbono formarsi, e stabilirsi dal Commissario Generale della Camera, coll' intervento di esso Computista, oltre il Sostituto Commissario, e li due Sollecitatori, ma di più che in tal' occasione si debba specialmente provvedere a tutte quelle difficoltà, che saranno state notate, come sopra, dal Computista nel decorso del precedente Appalto, secondo la detta Costituzione di Clemente XII. al §. *Ipsorum quoque*, e lo spirito, e mente dell' altra più antica di Pio IV. al §. X. riducendo così li Capitoli del nuovo Appalto alla maggior chiarezza che sia possibile, di modo che non abbia la Camera da esser più soggetta per li medesimi a pretensioni di buonifichi, e sgravj.

Ed intervenire alla formazione dei Capitoli nelle rinnovazione di essi.

Quindi fare i Ristretti delle Offerte esibite.

36. Compilati poi, dichiarati, e moderati nel modo suddetto li nuovi Capitoli, sarà cura di detto Commissario della Camera comunicarli a Monsignor Tesoriero Generale, per poi esibirsi colla sua approvazione negli atti de' Segretarj di Camera, come si costuma, nello stesso tempo, che si pubblicheranno le Notificazioni per detti nuovi Appalti, le offerte de' quali, dopo che si saranno aperte nella Congregazione Camerale, vogliamo che si consegnino al Computista come si è fatto in passato, per farne i Ristretti, e riferirli nella seguente Congregazione, rilevando le condizioni, e difficoltà, e formando il calcolo opportuno di ciascheduna, affinchè possa con facilità apparire quale sia la più utile per la Camera. Seguita poi la deliberazione dell' Appalto, secondo le forme consuete, e secondo la disposizione di altro Moto proprio sopra ciò da Noi segnato li 23. Novembre 1742., quale in tutto, e singole sue parti approviamo di nuovo, e confermiamo, dovrà nella stipolazione intervenire ancora il Computista; com' è stato solito per il passato, ed in caso, ch' egli sia legittimamente impedito, vogliamo, che in suo luogo intervenga quello Scritturale di Computisteria, che ha l' incombenza del Libro Mastro di quell' Appalto.

Ed assistere alla stipolazione degli Istromenti.

Ordinazioni, per il saldo dei conti degl' Appalti, che cessano, e per le consegne degli Effetti alli nuovi Appaltatori.

37. Affinchè il Saldo de' conti di quelli Appaltatori, a' quali sarà terminato l' Appalto, non venga ritardato per causa delle consegne, ordiniamo, e comandiamo, che il Commissario della Camera allo spirare di qualunque Appalto, ed insieme li Sollecitatori della medesima abbiano il peso, e cura, che l' Appaltatore, ch' esce, dia prontamente, e senz' indugio al nuovo Appaltatore, ch' entra la consegna di tutti gli Effetti, e Beni, quali secondo la forma del suo Istromento è obbligato a riconsegnare in fine d' Appalto, facendo prefiggere da Mon-

signor Tesoriero tanto al vecchio, che al nuovo Appaltatore il termine di trenta giorni, per dare, e ricevere detta consegna, spirato il quale, quello di loro, per cui difetto non sarà seguita, cada ipso facto nella pena irremissibile di dieci scudi d'oro per ogni giorno, da applicarsi alla nostra Camera, oltre la rifazione de' danni, ed interessi. Affinchè poi le suddette consegne seguano con buon' ordine, se queste si faranno nelle Provincie lontane da Roma, sarà in arbitrio del Tesoriero Generale pro tempore di commettere alli Governatori Locali, o ad altri, come stimerà più opportuno, lo assistere alle medesime, purchè non si passi il termine suddetto di trenta giorni. Ma quando le consegne si facciano ne' Luoghi vicini a Roma, potrà assistere alle medesime, oltre il sostituto Commissario, o uno de' Sollecitatori, ed oltre un Segretario di Camera, o suo Sostituto, anche il detto Computista generale, o in sua vece lo Scritturale del Libro Mastro di quell' Appalto, quale debba portar seco l' Inventario delle cose consegnate all' Appalto, e quello confrontare colla nuova consegna; E quando sotto l' Appalto siano comprese Fabbriche, ed Edificj, Terreni, Fossi, Forme, Piantate, ed altre cose simili, dovranno similmente intervenire l' Architetto, ed Agrimensore, acciò possa procedersi senz' alcun ritardo all' atto pubblico della quietanza per il passato Appaltatore, e della consegna per il nuovo, o liberamente, o con quelle preserve, che si stimeranno necessarie farsi in detto atto per indennità della Camera; Con dichiarazione però, che andando il Computista generale o suo Scritturale, non possa dalla Camera pretendere nè diarie, nè cibarie di sorte alcuna, nè per se, nè per il suo Famiglio, o Servitore, come in fatti nè dal nominato Francesco Simonetti, nè da' passati Soprintendenti, e Computisti sono state giammai esatte, o pretese.

Degli ordini de' pagamenti da spedirsi dalla Computisteria generale.

38. Per buon regolamento della Computisteria vogliamo, che al Computista non sia lecito spedire ordini di sorta alcuna alla Depositeria, senza ordine, o mandato preventivo in scritto, o del Segretario di stato, o del Tesoriere Generale pro tempore, o di altri, che abbiano da Noi, o Nostri Successori legittima facoltà di ordinare pagamenti: E rispetto alli ordini per Mercanti, ed Artisti (eccettuati solamente quelli, che si spediscono dal Prefetto del Nostro Palazzo Apostolico, sopra i quali dovrà invigilare il medesimo Prefetto avanti di spedirli) sarà tenuto il Computista avvertire, che vi sia l' ordinazione preventiva delli lavori, o robe contenute nel conto, e che inoltre vi sia giustificazione sufficiente, che le robe siano state ricevute, e li lavori fatti, mediante l' approvazione, e sottoscrizione di quel tal Superiore, che averà dato l' ordine per la roba, o lavoro.

Tutti gli ordini de pagamenti diretti alla Depositeria Generale debbano registrarsi in Computisteria generale.

39. Similmente vogliamo, che tutti li ordini de' pagamenti diretti alla Depositeria Generale, o ad altri, tutti li ordini di consegnare Robe, Munizioni, Armi o simili e generalmente tutte le ordinazioni di qualunque sorta, quali si daranno dal Tesoriero Generale, dal Commissario dell' Armi, dal Commissario del Mare, o da altri, come sopra debbano registrarsi in Computisteria, e debbano essere sottoscritte dal Computista, ad effetto, che possa tenerle à calcolo in conto di quelli, a quali saranno diretto, o anche ad effetto che dopo giustificato l' adempimento di tali ordinazioni possa spedirsi l' ordine del pagamento, come altre volte fu prescritto nell' enunciato Chirografo di Urbano VIII. Nostro Predecessore; e mancando il suddetto Registro, e sottoscrizione del Computista, vogliamo, che dette ordinazioni non abbiano alcuna esecuzione, e che le consegne, e pagamenti, che mai si facessero in virtù delle medesime, non debbano essere abbonati, o buonificati.

Le alterazioni de' Monti che sono d'interesse della Camera, devono essere registrate in Computisteria. Ingiungendosi all' Amministratore generale di darne nota etc.

40. Egli è parimente necessario per ben regolare la Scrittura Camerale, che tosto che sieguono traslazioni de' Monti, o attergazioni in favore della Camera, aggiunte, ammissioni, ed altre somiglianti cose, che sono di suo interesse, se ne dia notizia alla Computisteria, ad effetto di registrarle ne' Libri. E perciò vogliamo, ed ordiniamo, che in avvenire sia peso, e cura dell' Amministratore generale de' Monti di dare prontamente alla Computisteria dentro il termine di otto giorni nota distinta, e copia di tutte le suddette traslazioni, aggiunte, ammissioni, attergazioni, e di ogn' altro atto, che passi per la sua Segreteria in cui abbia, e possa avere interesse la nostra Camera, altrimenti cada nelle pene di dieci scudi di moneta il giorno, da applicarsi come sopra.

I Segretari della Camera devono dare alla Computisteria le copie degli Istromenti, Chirografi etc.

41. Al medesimo fine, seguendo l' orme di Urbano VIII. nel detto suo Chirografo, e di Clemente XII. in detta sua Constituzione, vogliamo, ordiniamo, e comandiamo, che li Se-

gretarj di Camera diano onninamente alla Computisteria suddetta le copie di tutti li Chirografi, Istromenti, e di ogn' altro contratto, nel quale abbia interesse la Camera, a spese della medesima per la Scrittura solamente, dentro il termine di giorni quindici, dopo che saranno emanati, e respettivamente stipolati; e questo non solo ad effetto di conservarle in Computisteria, ma ancora per regola della scrittura, ed in caso di mancanza, dopo spirato il detto termine vogliamo, che quel Segretario che avrà mancato, incorra la pena di scudi dieci, da applicarsi come sopra, senza che possa ammettersi alcuna scusa, o purgazione di mora. Così ancora il Sostituto Commissario, e li Sollecitatori della Camera saranno tenuti sotto la medesima pena dare alla Computisteria nota distinta di tutte le risoluzioni, e di tutte le sentenze, quali escono dalla piena Camera in quelle cause, nelle quali la medesima Camera fa figura di Attrice, o di Rea convenuta, immediatamente che saranno risolute, e lo stesso anche di tutte le altre cause di prima instanza avanti il Cardinal Camerlengo, Monsignor Tesoriero, e di qualunque altro Giudice Camerale.

Il Sostituto Commissario, ed i Sollecitatori devono anche ad esso dare nota di tutte le Sentenze Decreti etc.

42. Inoltre vogliamo, che li medesimi Sollecitatori, dopo stipolati l' istromenti degli Appalti, o Amministrazioni, siano obbligati d'insistere, che gl' Appaltatori, ed Amministratori, diano con effetto le sicurezze promesse dentro il termine prescritto ne' medesimi Istromenti, riconoscere in Segreteria de' Monti, se l' abbiano effettivamente date, respettivamente nella Computisteria, se siano alla medesima giunte le note, e copie, delle quali come sopra è stato incaricato l' Amministratore de' Monti, e mancando a questa loro precisa incombenza, siano tenuti a tutti i danni, ed interessi. Di più li stessi Sollecitatori sieno tenuti ed obbligati, continuamente, ed almeno ogni due giorni portarsi ciaschedùno allà Computisteria, sì per l' effetto suddetto, come per altri bisogni, che possono giornalmente occorrere, e particolarmente per prender le notizie de' debitori; E finalmente ancor essi vogliamo, che debbano dar nota di tutte le Subaste, traslazioni dei Monti, e stipolazioni di contratti colla Camera dentro il termine di quindici giorni dopo che quelle saranno seguite, e mancando incorrino per ogni volta nella pena di scudi dieci, da esigersi, ed applicarsi come sopra.

De' sollecitatori, e varie loro incombenze.

43. Affinchè li due Sollecitatori della Camera possano più facilmente adempire le suddette incombenze, ed uno di essi non possa scaricarsi sopra l' altro, ingiungiamo, ed incarichiamo a Monsignor Tesoriero Generale di fare in scritto frà di essi una giusta, ed adeguata divisione a suo arbitrio degli Appalti, e delle altre materie Camerali, sopra le quali cadono le riferite incombenze: e secondo tal divisione ognuno di loro dovrà esattamente eseguire quanto gli spetta.

Divisione dell' incombenze da farsi tra i due Sollecitatori.

44. Così pure essendo Noi pienamente persuasi quanto sia necessario per la buona amministrazione del nostro Erario, e regolamento della Scrittura, che si tenga *la Congregazione de' residui* providamente instituita da Clemente XII. in detta sua Costituzione nel §. *Et ad hoc*, variando solamente in qualche parte della medesima; Vogliamo, ordiniamo, e comandiamo, che detta Congregazione debba radunarsi, e tenersi onninamente sei volte almeno l' anno avanti il Tesoriero Generale pro tempore, coll' intervento dell' Avvocato Fiscale, Commissario della Camera, Computista generale, Sostituto Commmissario, e li due Sollecitatori, cioè in Febbraro, Aprile, Giugno, Agosto, Ottobre, e Decembre, dentro li primi dieci giorni di ciascuno di detti mesi, e che sia cura, e peso del Computista di ricordarne a Monsignor Tesoriero l' intimazione. Affinchè poi la medesima si faccia con buon ordine, e profitto, ordiniamo in primo luogo, che il Computista sia tenuto qualche giorno prima portare, e lasciare in mano di Monsignor Tesoriero la lista, o nota esatta di tutti li debitori della Camera sino a quel tempo: Che questa stessa nota, e lista debba leggersi in Congregazione, e prendersi sopra ciascuno di essi debitori le risoluzioni, che si stimeranno espedienti per la più sollecita esigenza, e sicurezza della Camera: Che il sostituto Commissario scriva le suddette risoluzioni, e che queste medesime debbono leggersi l' altra seguente Congregazione, affinchè il Commissario, e gli altri Ministri Camerali diano conto ciaschedùno di loro delle incombenze appoggiategli con dette risoluzioni della Congregazione antecedente, così di mano in mano, e di Congregazione in Congregazione, talmente che in ciascuna Congregazione non solo debbano prendersi le convenienti risoluzioni sopra ciascuno de' debitori, che di tempo in tempo, si ande-

Della Congregazione de' Residui con alcune ordinazioni circa d'essa.

ranno facendo, ma inoltre debba esigersi il dovuto conto, se sono state, e come sono state eseguite le precedenti risoluzioni, affinchè possino darsi in essa Congregazione, quando bisogni li ulteriori provvedimenti: Che se mai in qualche Congregazione non si arrivasse a finire tutte le cose suddette, vogliamo, che la medesima si continui nel giorno seguente, o nel primo non impedito, com' è stato di sopra disposto per la Congregazione de' Conti.

Oltre la nota dei debitori liquidi solita portarsi al Papa dal Tesoriere deve il Commissario della Camera portare la nota dei debitori litigiosi, e lo stato delle liti.

45. E perchè nella prelodata Constituzione di Clemente XII. al §. *ad haec* si trova già incaricato il Tesoriere Generale di portare ogni volta al Sommo Pontefice pro tempore la suddetta lista, e nota de' debitori, perciò Noi non solo approviamo, confermismo, e nuovamente incarichiamo il medesimo Tesoriero, e suoi Successori di portare a Noi, ed a Nostri Successori pro tempore la suddetta nota de' debitori nella prima udienza dopo ciascuna Congregazione, ma di più vogliamo, ed ordiniamo, che il Commissario della Camera similmente ci porti, e ci presenti nella medesima udienza un' altra nota a parte di tutti li debitori litigiosi, e lo stato, nel quale si trovano, e si anderanno di mano in mano trovando le cause de' medesimi in qualunque modo pendenti o nella Congregazione de' Conti, o in alto Tribunale Camerale, e che sia specialmente tenuto riferire, se nella detta Congregazione de' Conti siano state decise, e risolute tutte le partite controverse, com' è stato dai Noi poco sopra ordinato, ad effetto che non resti per tal causa ritardato il corso della Scrittura, e la formazione del Bilancio generale di ogn' anno nel tempo determinato.

Il Computista debba tenere un esatto Inventario de' Libri e Scritture della Computisteria col suo Indice.

46. Vogliamo in fine, che il Computista debba fare, e tenere un' esatto Inventario di tutti li Libri, e Scritture della Computisteria col suo Indice, e dimostrazione, e che debba esserne fedel custode, come già fu prescritto da Pio IV. in detta sua Bolla, e nel Chirografo di Urbano VIII., e che il più volte nominato Francesco Simonetti proseguisca incessantemente l' opera già da lui incominciata del Catasto generale di tutti gli Effetti, Proventi, Dazj, Tasse, Gabelle, ed ogn' altra Entrata, e Capitale, dal quale si forma lo intiero Stato, e Patrimonio della Camera, secondo le notizie, che di mano in mano potrà acquistare colla sua diligenza, siccome fu ordinato in detta Bolla di Clemente XII. al §. *Postquam igitur*, e da Noi stessi in detto Nostro Chirografo delli 31. Decembre 1743., volendo Noi, che a tal' effetto possa egli costringere, ed obbligare ciascuna Persona, che possa avere tali notizie, a somministrargliele prontamente, anche mediante le opportune gravatorie da spedirsi a sua istanza da Monsignor Tesoriero, e suoi Successori, al quali specialmente diamo la facoltà d' invigilare sopra il Computista, e riferire a Noi, e Nostri Successori, se mai da lui non si adempissero le incombenze, che se li appoggiano nella presente Cedola di nostro Moto proprio.

Parimenti proseguire il Catasto degli Effetti della Camera.

Per l' esecuzione, ed osservanza delle riferite disposizioni, si riserva Nostro Signore deputare una congregazione particolare etc.

47. Con la scorta di questa distinta, e regolata Scrittura, e del suddetto annuale Bilancio tanto di Scrittura, che di Cassa, speriamo con l' ajuto di Dio, che potremo facilmente tanto Noi, che li Nostri Successori distinguere, osservare, e giudicare, se vi saranno crescimenti di spese, diminuzioni di Entrate, contrazioni di nuovi debiti, avanzi, o disavanzi considerabili, ed a misura del bisogno prendere i dovuti provvedimenti, per ben regolare l' economia del Principato, e gl' interessi della Camera, promuovere il commercio, ed isgravare, quando sia possibile, i nostri amatissimi Sudditi, ch' è il fine, e l' oggetto, al quale fin' ora sono stati, e saranno sempre diretti tutti li nostri pensieri, e le nostre cure; ed a questo effetto deputeremo una Congregazione particolare composta di alcuni Cardinali, e Prelati, alla quale ingiungeremo il peso, non solo d' invigilare sopra la puntuale esecuzione, ed osservanza di tutte, e singole cose contenute, ed ordinate nella presente Cedola; Ma inoltre di esaminare, e discutere a capo per capo tanto le spese, quanto l' Entrate della nostra Camera, quali risultano da detto Bilancio, e suggerire a Noi quelli provvedimenti, che potranno prendersi, per diminuire le dette spese, e migliorare l' Entrate, in vantaggio del nostro Erario, e sgravio de' Sudditi; Poichè così è mente, e volontà Nostra precisa.

Clausole generali, e speciali, e deroghe per la sussistenza del Chirografo.

Volendo, e decretando, che la presente nostra Cedola ammettendosi, e registrandosi in Camera, a tenore della Constituzione di Pio IV. Nostro Predecessore de registrandis, vaglia, e debba aver sempre, ed in ogni futuro tempo il suo plenario effetto, esecuzione, e vigore, colla Nostra semplice sottoscrizione, e che non gli si possa in alcun tempo mai opporre di surrezione, orrezione, nè di alcun' altro vizio, e difetto della Nostra volontà, ed intenzione; e

che così, e non altrimenti debba sempre nelle cose premesse, e ciascheduna di esse giudicarsi, decidersi, definirsi, ed interpretarsi dal Reverendissimo Cardinal Camerlengo, da Monsignor Tesoriero Generale, eziandio nella Congregazione Camerale, e de' Conti respettivamente, dalla piena Camera, e da qualsivoglia altro Giudice, e Tribunale, abbenchè Collegiato, e composto de' Reverendissimi Cardinali, togliendo loro, ed a ciascuno di essi la facoltà ed autorità di giudicare, decidere, definire ed interpretare diversamente, dichiarando Noi sin d'adesso preventivamente affatto nullo, irrito, ed invalido tutto ciò, che scientemente, o ignorantemente si facesse in contrario: ancorchè non vi siano stati chiamati, citati, nè sentiti il Commissario della Nostra Camera, e tutti quelli, che vi avessero, o pretendessero d'avervi interesse. Non ostanti, nelle parti contrarie alle sopradette Nostre disposizioni, l'accennata Bolla di Pio IV. *de Reformatione Camerae*, il Chirografo d'Urbano VIII., la sudetta recente Constituzione di Clemente XII., la Regola della Nostra Cancellaria *de jure quaesito non tollendo*, e qualsisiane altre Costituzioni, Chirografi, Moti proprj, Decreti, ordinazioni, e Sanzioni Apostoliche Nostre, e de Nostri Predecessori, in qualunque tempo, modo, e forma emanate interno alle cose contenute, ed espresse nella presente Cedola, Leggi, Statuti, Riforme, usi, stili, consuetudini, ed ogn' altra cosa che facesse, o potesse fare in contrario, alle quali tutte e singole, avendone il tenore qui per espresso, e di parola in parola inserto questa volta sola, ed all'effetto predetto specialmente, ed espressamente deroghiamo.

Data e di 18. Marzo 1746.

Data dal Nostro Palazzo Apostolico Quirinale queste di 18. Marzo 1746.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Pontifex Motu proprio etc. praeinsertam Schedulam in ampliori forma confirmat.

Ne igitur ea quae pro felici, prosperaque directione, et administratione ipsius Ærarii Pontificii ad publicam salutem utilitatemque, a Nobis in praeinserta Schedula provide ordinata, volita, statuta, decreta, et sancita sunt, debita executione ullo umquam tempore in aliquo fraudentur; Nos primum omnium iisdem Motu, scientia, et potestatis plenitudine eamdem praeinsertam Schedulam, omniaque et singula in ea contenta, et expressa, et a Nobis per eam, ut praemisimus, ordinata, approbata, disposita, volita, mandata, decreta, statuta, et sancita harum etiam tenore confirmamus, et approbamus, eique perpetuum et inviolabile praesentis Nostrae perpetuo valiturae Constitutionis robur et firmitatem adjicimus, atque iterum, et ex integro ea omnia et singula: in omnibus et per omnia, juxta praeinsertae Schedulae Nostri motus proprii, seriem, continentiam, et tenorem eadem Apostolica auctoritate ordinamus, disponimus, volumus, mandamus, statuimus, decernimus, atque sancimus, eadmque ab iis, ad quos spectat, et pro tempore spectabit in futurum, perpetuo observari, et exactissime impleri jubemus, atque praecipimus.

Congregationem particularem deputat pro ejusdem executione, et observantia.

Praeterea Motu, scientia, auctoritate, et potestatis plenitudine similibus, peculiarem Congregationem ex nonnullis S. R. E. Cardinalibus, nec non aliquibus Romanae Curiae Praelatis compositam instituimus et deputamus: Cui quidem Congregationi Nos Ven. Fratrem Nostrum Hannibalem Episcopum Portuen. S. R. E. Camerarium S. Clementis, ac Dilectos Filios Nostros Antonium Xaverium Tit. S. Stephani in Monte Coelio Gentili, *Dominicum Tit. SS. Duodecim Apostolorum* Riviera, *Sylvium Tit. S. Priscae* Valenti *Nostrum Secretarium Status, Presbyteros, et Hieronymum S. Angeli in Foro Piscium Diaconum* Columna, *respective nuncupatos, ejusdem S. R. E. Cardinales, nec non Dilectos etiam Filios Magistros Joannem Baptistam Mesmerum Thesaurarium Nostrum Generalem, Joannem Julianum Rubini praedictae Camerae Nostrae Commissarium Generalem, et Clementem Argenvilliers Auditorem Nostrum, tamquam ipsius Congregationis cum definitivi suffragii jure Secretarium, adscribimus. Hujus autem Congregationis, et Personarum eam pro tempore constituentium munus sit, et assidua cura, non modo praemissorum omnium et singulorum plenam executionem, et exactissimum implementum urgere, et promovere, verum etiam ad omnia et singula genera et capita tam expensarum, atque onerum, quam redditum et proventuum Camerae Nostrae Apostolicae solicitum dirigendo considerationis intuitum, opportuna pro tempore consilia et remedia excogitare, Nobisque et Successoribus Nostris Romanis Pontificibus insinuare; quaecumque ad optimum ipsius Camerae regimen, et Publici Ærarii emolumentum, ad subditarum Civitatum et Communitatum levamen, ac Populorum incolumitatem utilitatemque, in Domino existimarint salubriter expedire. Qua-*

Congregationis hujusmodi officium et scopus.

Quibus temporibus, et quo in loco haberi debeat.

propter volumus et mandamus, hujusmodi Congregationem semel singulis mensibus, nimirum prima Feria tertia cujuslibet mensis, quae de cetero impedita non fuerit, incipiendo a prima Feria tertia mensis Julii proxime futuri, (quo nimirum tempore rationes dati et accepti, quae pertinent ad elapsum annum millesimum septingentesimum quadragesimum quintum, confectas, atque inter se collatas fore praecepimus), et sic deinceps de mense in mensem in Palatio Nostro, et in Aedibus solitae habitationis praefati Nostri Secretarii Status, indesinenter congregari; eidemque praedictum Franciscum Simonetti in praeinserta Schedula saepe memoratum, sive alium pro tempore Camerae Nostrae praedictae Ratiocinatorem Generalem, semper interesse; ut communibus studiis atque consiliis, quaecumque super praemissis examinanda fuerint, expendantur, et quae justa et utilia visa fuerint, statuantur et impleantur.

Clausulae praeservativae.

Decernentes easdem praesentes Literas, atque omnia et singula, tam in his, quam in praeinserta Schedula Nostri Motus proprii contenta atque statuta, nullo umquam tempore de subreptionis vel obreptionis vitio, seu intentionis Nostrae, aut alio quovis defectu notari, impugnari, invalidari, in jus vel controversiam revocari posse; sed illa semper valida, firma, et efficacia esse et fore, ac ab omnibus et singulis ad quos spectat, et quomodolibet spectabit in futurum, inviolabiliter observari; Sicque, et non aliter in praemissis omnibus et singulis per quoscumque Judices Ordinarios et Delegatos, etiam Causarum Palatii Apostolici Auditores, nec non S. R. E. Camerarium, et quoscumque alios Cardinales etiam de Latere Legatos, Vice-Legatos, et Nuncios, Thesaurarium quoque Generalem, etiam in Camerali, et Computorum respective Congregatione, ac Clericos Praesidentes, aliosque Ministros, et Officiales Camerae praedictae, ac alios quavis potestate fungentes nunc, et pro tempore existentes, sublata eis, et eorum cuilibet quavis aliter, judicandi, et interpretandi facultate, et auctoritate judicari, et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Derogationes.

Non obstantibus omnibus his, quae in praeinserta Schedula non obstare voluimus, atque aliis quibusvis Constitutionibus, et Ordinationibus Apostolicis, caeterisque contrariis quibuscumque.

Sanctio.

Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam Nostrae Confirmationis, Approbationis, Praecepti, Mandati, Statuti Sanctionis, Decreti, Deputationis, et Voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire: Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri et Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum.

Data Pontif. anno 6. die 18. Aprilis 1746.

Datum Romae apud S. Mariam Majorem Anno Incarnationis Dominicae millesimo septingentesimo quadragesimo sexto, quartodecimo Kalendas Maji, Pontificatus Nostri Anno sexto.

D. Cardinalis Passioneus.

J. Datarius.

Visa de Curia.

J. C. Boschi.

L. Eugenius

Loco ✠ Plumbi.

Registrata in Secretaria Brevium.

Public. die 6. Maji Anni. 1746.

VIII.

DE REGULARIBUS

Extra Claustra degentibus, et sese translatos asserentibus.

Venerabili Fratri, Bernardo Episcopo Sancti Pauli in America Lusitana.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Venerabilis Frater, salutem, et Apostolicam Benedictionem.

Pontificia commendatione nostra prosequimur debitum tuae erga Apostolicam hanc Sanctam Sedem obstrictae obedientiae obsequium, et laudabile pastoralis solicitudinis, ac vigilantiae officium, quo supplex ab eadem Apostolica Sede consulta petis, quibus instructus in commissa Tibi istius Dioecesis administratione Te pro munere Fraternitatis Tuae injuncto provide sapienterque cum aeterna Christifidelium salute gerere debeas. Reperiri siquidem, ad Congregationem Venerabilium Fratrum nostrorum Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalium negotiis, et consultationibus Episcoporum, et Regularium praepositam refers, quamplurimos in

Nonnulli Regulares se extra Claustra degere posse.

ipsa Dioecesi Tua Regulares Viros, qui habitu, et super habitu Mozzettam induti extra Claustra in Saecularium Hominum domibus degentes, ad Terram colendam, saecularia negotia obeunda, ac mercaturam faciendam incumbunt; adeoque mores a Religiosa vita longe alienos pravosque non sine bonorum offensione, ac scandalo praeseferunt. Alios praeter ea significas Regulares Viros esse, qui ex uno ad alterum Religiosum Ordinem se Apostolica auctoritate translatos fuisse asserunt; atque adeo in hoc altero Ordine constituti, facultatem licentiamque sibi inesse jactant, qua sibi liceat extra Claustra itidem commorari, agriculturam pariter exercere, et mercaturae operam navare. Nos itaque Fraternitati Tuae in memoriam revocamus, omnes et singulos Regulares Episcopo in Civilibus subjectos esse, eosdemque Religiosos, cujusvis Ordinis, et Instituti sint, extra Claustra degentes, et delinquentes subjectos esse Ordinario Loci, ut Sedis Apostolicae Delegato, qui eos visitare, punire, et corrigere potest, uti conceptis verbis statutum est a Concilio Tridentino *sess.* 4. *cap.* 3. *de Reformatione*. Praeterea laudatum Concilium Tridentinum *sess.* 14. *de Reformatione cap.* 11. quoad translatos statuit, ac praescribit, ut quilibet translatus in Ordine ipso, ad quem transfertur, sub sui Superioris obedientia in Claustro perpetuo maneat. Unde fit, ut super quolibet translatorum hujusmodi extra Claustra commorante, ac degente Antistes loci Ordinarius vigore memorati Decreti Concilii Tridentini *sess.* 6. *cap.* 3. *de Reformatione*, omnem habeat jurisdictionem, illamque libere, et licite exercere possit, et valeat. Quo autem pacto Te cum translatis quibuscumque sibi Apostolica auctoritate, ut extra Claustra libere vivant, indultum fuisse asserentibus agere oporteat, certiorem facimus, nemini juxta ordinatas, statutasque regulas ex una ad aliam Religionem, nisi in illa, ad quam quemvis transferri contigerit, vigeat Claustralis, ac Regularis observantia, at quae non sit hospitalaria, aut militaris, transitum impertiri. Quod si vero aliquando audieris cum aliquo Religioso Viro ab Apostolica hac Sancta Sede benigne dispensatum fuisse, ut vel in habitu Sacerdotis Saecularis permaneret, vel ad aliam Religionem, in qua Claustralis, et Regularis observantia non vigeat, transire posset, Te doctum volumus, id sane perraro, et gravissimis, rationabilibusque de causis fieri: hisce demum ita expositis, cum ad Fraternitatem Tuam relatum fuerit, esse ac reperiri quemlibet Religiosum Virum, qui se Indulto quocumque hujusmodi donatum uti, frui, ac gaudere contendat, eumdem opus est, ut ad tale Indultum Tibi ostendendum primum, etiam adhibita vi, compellas, atque insimul, postquam illud perlegeris, diligenter expendas causas in ipso Indulto contentas et expressas, verae ne, an falsae sint. Quod si illud Indultum commonstrare, et tradere detrectaverit, adversus ipsum, juris ordine servato, statim procedas juxta facultatem Tibi attributam in supradicto Tridentinae Synodi *cap.* 6. *sess.* 6. *de Reformatione*. Et si Indulti causas minime veras esse compereris, ne dubites super ejus subreptione, seu obreptione pronuntiare, et adversus Religiosum procedere extra Claustra sine facultate degentem. Caeterum Fraternitati Tuae persuasum esse optamus, Nos numquam passuros esse, ut quaecumque Apostolicae nostrae caritatis supremaeque auctoritatis ad oves Tibi creditas, de quibus districta a Te non minus Nobis, quam Pastorum Principi JESU CHRISTO Æterno Judici ratio reddenda est, saluberrime pascendas regendasque conducentia exeraveris, officia a Fraternitate Tua desiderentur. Interim Fraternitati Tuae Apostolicam Benedictionem peramanter elargimur.

Alii, ad alium Ordinem translatos se esse ex Indulto Apostolico asserebant.

Pontif. respondet Regulares, tam in Civilibus, quam extra Claustra degentes Ordinarios subjectos esse.

Unde ipsum Ordinarium eos corrigere debere.

Casus praetermissos translatos refert ad quos Ordines solet Sancta Sedes translationes concedere.

Et tradit formam contra ipsos praetensos translatos procedendi.

Datum in Arce Gandulphi Albanen. Dioecesis sub Annulo Piscatoris die XXVII. Maji MDCCXLVI. Pontificatus Nostri Anno Sexto.

Dat. die 27. Maji 1746.

Cajetanus Amatus.

LITERÆ IX.

Jam editae adversus Confessarios exquirentes a Poenitentibus complicum nomina confirmantur, et poenae in delinquentes statuuntur, cum praefinitione ordinis procedendi in hujusmodi Causis.

BENEDICTUS PAPA XIV.

SERVUS SERVORUM DEI.

Ad futuram rei memoriam.

Ubi primum de perversa quadam, et absurda praxi in Sacramento Poenitentiae administran-

Delatus alias in Sacramento Poenitentiae abusus.

do apud nonnullos Confessarios in Portugalliae, et Algarbiorum Regnis introduci coepta, non sine animi Nostri dolore, nuntium accepimus non levi aliquo incertoque rumore ad Nos perlatum, sed ita gravibus, solidisque fundamentis innixum, ut prudentem omnino fidem de periculi cum veritate, tum magnitudine facerent; praetermittere non potuimus, quin continuo datis ad Venerabiles Fratres eorumdem Regnorum, ac Ditionum Archiepiscopos, et Episcopos Apostolicis Nostris Literis, remedium nascenti malo quam promptissime adhiberemus. Earum vero Literarum die septima mensis Julii superioris anni millesimi septingentesimi quadragesimi quinti editarum, quas praesenti huic nostrae Constitutioni inserendas existimamus, hic tenor erat.

Literis Sanctissimi Domini, quae hic inseruntur, reprobatus fuerat.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Venerabiles Fratres, salutem, et Apostolicam Benedictionem.

Suprema omnium Ecclesiarum solicitudo, et Divina Jesu Christi omnium Pastorum Principis, cujus vices plane immerentes gerimus, charitas assidue urget Nos, ut pro commissa divinitus imbecillitati Nostrae universi Dominici gregis cura semper advigilantes, periculis animarum, sicubi forte superimpenderint, per omnes Christiani Orbis Populos, ac Nationes opportune, quantum cum Domino possumus, occurramus; atque iis praecipue Regnis, et Locis peculiari quodam Apostolicae Nostrae charitatis studio, auctoritatisque providentia consulamus, in quibus, cum Fides, Religio, Pietas quam maxime floreant, callidus humani generis hostis nocere Fidelibus dum aperto bello desperat, per insidias molitur, in Angelum scilicet sese lucis transfigurans, et ementita boni specie incautis illudens; qua ex arte non minora saepe animarum detrimenta, quam ex aggressione manifesta, esse proventura nequissimus veterator confidit. In harum autem fraudum numero computamus, quod in florentissimis Portugalliae, et Algarbiorum Regnis, et Ditionibus, quibus Vos Antistites summa cum Sacerdotalis virtutis vestrae commendatione praesidetis, et quibus pro singulari erga Catholicam Ecclesiam, atque Apostolicam hanc Sanctam Sedem observantia meritae debentur laudes, nuper evenisse non sine ingenti animi nostri dolore cognovimus. Pervenit enim haud ita pridem ad aures Nostras, nonnullos istarum partium Confessarios salva zeli imagine seduci se passos, sed non secundum scientiam longe aberrantes, perversam quamdam, et perniciosam praxim in audiendis Christifidelium confessionibus, et in saluberrimo Poenitentiae Sacramento administrando, invehere atque introducere coepisse; ut videlicet, si forte in poenitentes incidissent socium criminis habentes, ab iisdem poenitentibus socii hujusmodi, seu complicis nomen passim exquirerent; atque ad illud sibi revelandum non inducere modo suadendo conarentur; sed, quod detestabilius est, denuntiata quoque, nisi revelarent, absolutionis sacramentalis negatione, prorsus adigerent, atque compellerent; immo etiam complicis ejusdem nedum nomen, sed habitationis insuper locum, sibi exigerent designari. Quam illi quidem intolerandam imprudentiam tum procurandae complicis correctionis, aliorumque bonorum colligendorum specioso praetextu colorare, tum emendicatis quibusdam Doctorum opinionibus defendere non dubitarent; cum revera opiniones hujusmodi vel falsas, et erroneas sequendo, vel veras, et sanas male applicando, perniciem tam sibi, quam poenitentium animabus conscicerent; ac sese praeterea plurium gravium damnorum, quae inde facile consecutura fore praevidere debuerant, reos coram Deo aeterno Judice constituerent. Et vero jam secuta fuisse multa ejusmodi damna infelici experientia compertum est: nec fieri potuit quin ea de causa et oblocutiones, et scandala, et non Ministrorum tantum, sed sacri etiam ipsius ministerii odium, et animorum ingens conturbatio in Populo fideli exorta sint. Tristia Nos haec nuntia cum accepimus, simul audivimus, contra exitialem hujusmodi abusum protinus justa indignatione pro munere suo commotos fuisse dilectos Filios Nostros Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinales Nunum a Cunha in iisdem Portugalliae, et Algarbiorum Regnis Generalem Inquisitorem, et Thomam de Almeyda Patriarcham Lisbonensem; atque utrumque solicite gliscenti malo compescendo, atque eradicando adlaborasse. Nos autem, ne in tam gravi animarum discrimine ulla ex parte Apostolico Nostro Ministerio deesse videamur, neve mentem hac super re Nostram apud Vos obscuram, et ambiguam esse sinamus; Notum Vobis esse volumus, memoratam superius praxim penitus reprobandam esse, eamdemque a Nobis per praesentes Nostras in forma Brevis Literas reprobari, atque damnari, tamquam scandalosam, et perniciosam, ac tam famae proximorum, quam ipsi etiam Sacramento injuriosam, tendentemque ad sacrosancti sigilli

Relati abusus expositio.

Scandala inde exorta.

Item Cardinalium Inquisitoris, et Patriarchae solicitudines.

Pontifex damnat relatam praxim.

sacramentalis violationem, atque ab ejusdem Poenitentiae Sacramenti tontopere proficuo, et necessario usu Fideles abalienantem. Eapropter, Venerabiles Fratres, quamquam de pastorali vestra vigilantia nihil est, quod dubitemus; Supremi tamen Officii quoque Nostri esse censemus, alacritatem ipsam vestram hac mentis Nostrae aperta significatione, et Apostolicis insuper hortotionibus nostris intentius acuere, et excitare, ut pro se quisque vestrum opportunioribus, quascumque prudentia suggesserit, initis rationibus, et efficacioribus quibusque juris remediis, quoad opus fuerit, contra delinquentes Ministros adhibitis, noxiam hujusmodi novitatem strenue insectemini, ac pene nascentem opprimatis, neque patiamini traditis curae vestrae ovibus ibi offendiculum parari, ubi salus a Christo posita est, ab eoque divinae misericordiae fonte illas averti, ac deterreri, ad quem ab eodem Redemptore Nostro ad abluendas, dealbandasque in sanguine suo animas amantissime invitantur. Interea, dum à zelo vestro, ac prudentia luculentiora Nobis certo pollicemur vestrae pietatis, et observantiae argumenta, Apostolicam Benedictionem cum uberrima coelestium charismatum copia conjunctam Vobis, Venerabiles Fratres, ex anima impertimur. Volumus autem, ut praesentium transumptis, sive exemplis, etiam impressis, manu alicujus Notarii publici subscriptis, et Sigillo Personae in Dignitate Ecclesiastica constitutae munitis, eadem prorsus ubique fides adhibeatur, quae praesentibus adhiberetur, et adhiberi posset, si forent exhibitae, vel ostensae.

Episcoporum diligentiam contra eam excitat.

Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die VII. mensis Junii MDCCXLVI. Pontificatus Nostri Anno Quinto.

Cajetanus Amatus.

Has porro Nos Literas in forma Brevis tunc datas iterum praesentibus Nostris confirmamus, et roboramus, easque ab omnibus, et singulis fideliter, exacteque observari injungimus, atque praecipimus.

Confirmatio earumdem Literarum.

Statuentes insuper, ac decernentes, ut quicumque cujusvis status, gradus, conditionis, dignitatis, et ordinis, etiam speciali, et individua, ad effectum, ut hisce Nostris praesentibus comprehendatur, mentione et expressione digni, ausus in posterum fuerit docere licitam esse hujusmodi praxim, prout ea in relato Nostro Brevi exponitur, ac reprobatur, vel scribere, aut loqui praesumpserit, an ejusdem damnatae praxis defensionem; vel ea, quae in dicto Brevi contra eamdem praxim decreta sunt, impugnare, aut in alienos sensus temere detorquere, seu interpretari; incidat ipso facto in excommunicationem, a qua non possit, praeterquam in articulo mortis, ab alio, quacumque etiam dignitate fulgente, vel auctoritate suffulto, nisi a Nobis, vel pro tempore existente Romano Pontifice, absolvi.

Et poenae in docentes oppositum, contradicentes, male interpretantes.

Et quia non modo cavendum est, ut, quae sunt a Nobis in praeinsertis Literis decreta, ab omni impugnatione, contradictione, pravaque interpretatione salva sint, et immunia: verum etiam ne quis in Sacramenti Poenitentiae administratione ab eorum omnimoda observantia umquam recedat; idcirco omnibus et singulis Confessariis utriusque Cleri tam Saecularis, quam Regularis, quantumvis exempti, et quacumque speciali, et expressa mentione alias fortasse nominandi, graviter et districte, Divini interminatione judicii, atque in virtute sanctae obedientiae, prohibemus, ne, conformiter ad praedictam reprobatam praxim, poenitentes, qui peccatum, seu crimen aliquod, cujus socium, aut socios habuerint, ipsis in Tribunali Poenitentiae confiteantur, interrogare praesumant, de nomine socii, seu complicis, loco habitationis, vel aliis hujusmodi adjunctis, sive circumstantiis, expressionem magisque individuam ejusdem complicis manifestationem concernentibus; eidem poenitenti, si manifestare renuerit, sacramentalem absolutionem denegando: alioquin noverint sese; ultra peccati lethalis incursum, suspensioni ab officia audiendarum confessionum, aliisque etiam gravioribus poenis fore subjiciendos.

Et in Confessarios contrafacientes.

Praeterea quoniam contra damnatum hujusmodi exitialem abusum, ne cum animarum pernicie radices agat, necesse ducimus modum, ac formam etiam in foro externo procedendi, et ultrices adversus reos poenas imponendi, statuere, atque ordinare; omnesque super hoc exorituras, vel etiam jam exortas dissensiones componere, et penitus amputare; volumus, decernimus, ac declaramus, quod docentes, ut supra, licitam esse praxim a Nobis jam reprobatam, vel in ejusdem praxis defensionem scribentes, aut loquentes, vel ejusdem reprobationem in memorato Nostro Brevi contentam impugnantes, aut perverse interpretantes, in Officio Sanctae Inquisitionis praedictorum Regnorum, atque Ditionum severe puniantur, et contra eos, et eorum quemlibet in eodem Offi-

Ordo procedendi contra dictos delinquentes.

Tam docentes, contradicentes, male interpretantes

cio procedatur, non minus, ac contra illos ibidem procedi solet, qui asserunt, tradunt, tuentur opiniones scandalosas, perniciosas, et uti tales a Sede Apostolica rejectas, et condemnatas.

Quam Confessarii contrafacientes cum suspicione pravi dogmatis.

Similiter in eodem Officio procedendum erit, et procedi volumus, ac statuimus contra Confessarios quoque, ut supra, delinquentes, ac de nomine complicis poenitentem interrogantes, eidemque poenitenti, nisi illud sibi manifestet, absolutionem denegantes: dummodo tamen hujusmodi interrogandi, ac denegandi actus talibus circumstantiis conjunctus sit, ac convestitus, quae sic agentem Confessarium de adhaesione ad praedictam reprobatam praxim, tamquam ad licitam, vel alio quovis mode de prava credulitate suspectum reddant.

In Officio inquisitionis judicandi, et puniendi.

Itaque contra praedictos omnes, ut singulos Delinquentes tam saeculares, quam quorumvis etiam quomodolibet exemptorum, ac Sedi Apostolicae immediate subjectorum Ordinum, Institutorum, Societatum, et Congregationum Regulares, cujuscumque dignitatis, ac praeeminentiae, aut quovis privilegio muniti existant, et quorum specialis, et nominatim mentio facienda sit, praedictorum Regnorum, ac Ditionum Inquisitores, potestate a Nobis tradita, quatenus opus sit, praesentium tenore de novo concessa, prout in causis Fidei, juxta Sacrorum Canonum formam, nec non Sancti Officii Inquisitionis hujusmodi constitutiones, privilegia, consuetudines, et decreta, diligenter inquirant, et procedant, et quos in aliquo ex ejusmodi excessibus culpabiles repererint, in eos, pro criminum qualitate, et circumstantiis, suspensionis ab officio confessiones audiendi, vel etiam ab executione Ordinum, privationis Beneficiorum, Dignitatum, ac perpetuae inhabilitatis ad illa, nec non vocis activae ac passivae, si Regulares fuerint, aliasque poenas decernant; omnes etiam, vel earum tantum aliquas, in perpetuum, vel ad tempus infligendo.

Et eidem a scientibus denunciandi.

Quicumque vero alium quemlibet aliquo ex supradictis modis deliquisse cognoverit, eum, intra terminum dierum, in Edictis Sancti Officii ejusmodi Inquisitionis praefigi solitum, eidem Sancto Officio denunciare teneantur: alioquin poenas non denunciantibus per eadem Edicta infligi consuetas incurrant. Verumtamen ab hujusmodi onere denunciandi justis de causis eximi volumus, et eximimus personam ipsam poenitentem dumtaxat in causa propria, idest in casu, quod suum peccatum confitens, a Confessario adigatur ad sibi manifestandum nomen complicis in eodem peccato: tunc enim poenitentem hujusmodi ab obligatione eumdem Confessarium denunciandi liberamus. Sed quando aliunde, quam ex propria, ut dictum est, confessione, noverit Confessarium aliquo ex superius enumeratis, et Sancto Officio denunciandis modis deliquisse, tunc eum et ipse denunciare ex. Ista aliunde habita notitia teneatur.

Confessarii vero contrafacientes absque dicta suspicione, judicandi et puniendi erunt ab Ordinariis.

Quod si Confessarii de complicis nomine perperam interrogantis, absolutionemque, ni sibi detegatur, denegantis actum contingat ejusmodi esse, ut, quamvis imprudens, et malus, simplex tamen quidam, et nudus actus fuerit, idest iis circumstantiis destitutus, quae de prava credulitate, vel de mala adhaesione ad praxim in saepe dicto Nostro Brevi reprobatam, tamquam ad licitam, eumdem Confessarium suspectum reddant; tunc istiusmodi delictum, neque denunciationis oneri, neque Sancti Officii praedicti cognitioni subjectum erit; sed de illo cognoscere, atque in delinquentem Confessarium, per suspensionem ab audiendis confessionibus, vel alias canonicas, et legitimas poenas pro delicti modo animadvertere, ad locorum Ordinarios in sua cujusque Dioecesi omnino spectabit.

Haec procedendi regula servanda decernitur.

His igitur circa ordinem, formam, modumque contra ejusmodi delinquentes procedendi, ut praefertur, constitutis, ac suis unicuique Judici Ecclesiastico juribus assignatis, et distributis; hanc Nos deinceps regulam ab omnibus observari, ac custodiri volumus, et mandamus, si quando talia delicta deprehendi contigerit; quae tamen haud umquam posthac eventura in Domino confidimus, accedente insuper praeclara inclytae Lusitanae Nationis universae erga Sedem Apostolicam observantia, et obedientia, nec non eximia tum istius Sanctae Inquisitionis Officii, tum cujusque loci Ordinariorum numquam defutura vigilantia. Quapropter quaecumque aliter, quam praesentibus Nostris decrevimus, et constituimus, sive in Edictis praefati Officii Inquisitionis, sive in quibuslibet quorumvis Ordinariorum Mandatis, aut Pastoralibus Literis, vel Decretis antehac statuta prodierint, ea Nos, quoniam post Apostolicam hanc a Nobis propositam agendi, seu judicandi normam minus necessaria fore cen-

Et aliter a quorumque antehac statuta abrogantur.

semus, desinere jam, et cessare, ac, veluti numquam emanassent, omnem obligandi vim amittere, Motu proprio, et ex certa scientia, deque Apostolicae potestatis plenitudine declaramus, statuimus atque sancimus.

Clausulae pro Literarum validitate, et executione.

Decernentes easdem praeinsertas, nec non praesentes nostras Literas, et in eis contenta quaecumque, etiam ex eo quod quicumque cujusvis status, gradus, ordinis, praeeminentiae et dignitatis existant, seu alias speciali, et individua mentione, et expressione digni in praemissis interesse habentes, seu habere quomodolibet praetendentes, illis non consenserint, nec ad ea vocati, citati, et auditi, neque causae, propter quas tum praeinsertae, tum praesentes emanaverint, sufficienter adductae, verificatae, et justificatae fuerint, aut ex alia qualibet etiam privilegiata causa, colore, praetextu, et capite, de subreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis vitio, seu intentionis nostrae, vel interesse habentium consensus, aliove quolibet defectu, notari, impugnari, aut in controversiam vocari posse; sed ipsas praesentes, easdemque praefatas in forma Brevis Literas, firmas, validas, et efficaces existere et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, et ab omnibus, et singulis praemissis, ad quos spectat, seu pro tempore spectabit, exacte, et inviolabiliter observari.

Sicque et non aliter in praemissis censeri, atque ita per quoscumque Judices Ordinarios, et Delegatos, etiam Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinales, et contra haereticam pravitatem Generales Inquisitores, Legatos quoque de Latere, et Apostolicae Sedis Nuntios, aliosve quoslibet quacumque auctoritate, potestate, et praeeminentia fungentes, et functuros, sublata eis, et eorum cuilibet aliter judicandi, et interpretandi facultate, judicari, et definiri debere, ac irritum et inane, si secus super his a quoquam scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogationes.

Non obstantibus quibusvis Apostolicis, et Universalibus, sive Provincialibus, aut Synodalibus Conciliis editis generalibus, sive Specialibus Constitutionibus, et ordinationibus, Edictis quoque praedicti Inquisitionis Officii, et quorumcumque Ordinariorum, etiam Episcoporum, et Metropolitanorum Mandatis, Literis Pastoralibus, sive Decretis, nec non ejusdem Officii; et quarumcumque Ecclesiarum etiam Episcopalium et Metropolitanarum, et quorumcumque Ordinum, Congregationum, Religionum, et Institutorum, etiam Societatis Jesu, aliisve quibusvis, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, stilis, usibus, et consuetudinibus; privilegiis, quoque, indultis, et Literis Apostolicis eidem Inquisitionis Officio, illiusque Inquisitoribus, Commissariis, aliisque Officialibus, tum etiam Ecclesiis, eorumque Praelatis, Ordinibus, Congregationibus, Institutis, Societatibus, illorumque Superioribus, et personis quibuslibet, sub quibusvis verborum tenoribus et formis; et cum quibuscumque etiam efficacissimis, et insolitis derogationibus, clausulis, atque decretis, etiam Motu, et Apostolicae potestatis plenitudine similibus, seu ad quarumcumque personarum, etiam Regia, aliave qualibet mundana, vel Ecclesiastica potestate fulgentium instantiam, vel alias quomodolibet in contrarium praemissorum concessis, confirmatis, et innovatis.

Quibus omnibus, et singulis, etiamsi pro illorum sufficienti derogatione, de illis, eorumque totis tenoribus specialis, et individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio, seu quaevis alia expressio habenda, aut alia exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores prædictos pro sufficienter, et de verbo ad verbum expressis et insertis, formasque hujusmodi pro plene, et exacte observatis habentes, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat specialiter ex expresse derogamus.

Fides habenda transumptis.

Volumus autem, ut earumdem praesentium transumptis, sive exemplis, etiam impressis, manu Notarii publici subscriptis, et Sigillo personae in Ecclesiastica dignitate constitutae munitis, eadem prorsus fides in Judicio, et extra, ubique habeatur, quae adhiberetur ipsis praesentibus, si forent exhibitae, vel ostensae.

Sanctio.

Nulli ergo omnino hominum liceat paginam hanc Nostrarum condemnationis, reprobationis, confirmationis, sanctionis, prohibitionis, ordinationis, abrogationis, derogationis, et voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, et Beatorum Petri et Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum.

Dat. die 2. Julii 1746.

Datum in Arce Gandulphi Albanensis Dioecesis Anno Incarnationis Dominicae millesimo

septingentesimo quadragesimo sexto, quarto Nonas Junii, Pontificatus Nostri Anno VI.

D. Card. Passioneus

J. Datarius.

Visa de Curia.

J. C. Boschi.

J. B. Eugenius.

Loco † Plumbi.

Registrata in Secretaria Brevium.

X.

ORDO PRÆCEDENTIÆ

Per Votantes Signaturae Justitiae et Gratiae tum in sedendo, tum in Voto ferendo servandus.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Ad futuram rei memoriam.

Militanti Ecclesiae, quae est sicut Castrorum acies ordinata, per ineffabilem Divinae Bonitatis abundantiam, quamvis nullis nostris meritis praesidentes, illud praecipue inter caetera permagna, et ampla Apostolicae procurationis nostrae munera studiosius curare debemus, ut eas providentissime tradamus, statuamusque regulas, quibus ab ipsis ejusdem Ecclesiae Praelatis in hac Romana Curia ad laboriosa, et difficillima totius Catholici Orbis expedienda sive Gratiae, sive Justitiae negotia Nobiscum adlaborantibus rite sancteque servatis, nulla potissimum quoad praecedentiam inter eos confusio, et inordinatio inducatur, quemadmodum, iisdem regulis nondum apprime constitutis, experientia constat, maximam inductam fuisse confusionem inordinationemque. Duo in hac ipsa Romana Curia nostra sunt Tribunalia antiquissima sane, et aliis interdum, quam de praesenti, nominibus celeberrima; alterum quidem Signaturae Justitiae dictum; in quo duodecim tantum numerantur Praelati Votantes nuncupati; alterum vero Signaturae Gratiae appellatum in quo totidem Praelati Votantes habentur. In horum sane numero Nos pariter olim, dum in Minoribus essemus, fuisse gloriamur. Porro numquam utrique Votantes tamquam in sive Corporis, sive Tribunalis speciem conveniunt; ea propter nulla quidem hac in parte necessaria est Apostolicae nostrae providentiae ratio; sed hoc praesertim praecipimus, et mandamus, ut quotiescumque tam ipsi Signaturae Justitiae, quam Signaturae Gratiae Votantes pro suis respectu proprii Tribunalis seorsim obeundis adimplendisque muneribus invicem convenire debent, idem inter ipsos tum in sedendo, tum in votum, sive suffragium ferendo praecedentiae Ordo servetur, qui ad hanc usque diem retentus servatusque est. Quoniam, ut plurimum accidere potest, ut sive unus, sive plures ex utroque Signaturae Justitiae, et Gratiae Tribunali Votantes quacumque ex causa sive Praelatitio, sive quocumque alio habitu induti quomodolibet, et ubicumque insimul reperiri possint: Hinc est, quod Nos motu proprio, ac ex certa scientia, et matura deliberatione nostris, deque Apostolicae potestatis plenitudine volumus et mandamus, ut in hujusmodi conventu ille Votans, qui in suo Tribunali antiquior, et prior constitutus fuerit, hoc modo procedat, videlicet. Ut Votans prior in Signaturae Justitiae Tribunali adlectus, quam Signaturae Gratiae Votans in suo admissus fuerit, huic secundo dicto Signaturae Gratiae Votanti praecedat ille Signaturae Justitiae Votans; ita pariter huic Signaturae Justitiae Votanti praecedere debeat ille Signaturae Gratiae Votans, qui antequam Signaturae Justitiae in suum Tribunal admitteretur, jam in proprium itidem Tribunal receptus fuerat: Quod si contigerit ambos alterius Signaturae Votantes eodem die quemque Tribunali constitutos fuisse, tunc praecedentia illi detur, qui in Praelatura quacumque antiquior, et prior reperitur. Traditam itaque statutamque regulam in praemissis dummodo nullus alius praecedentiae titulus intercedat, omnino servandam, custodiendamque esse volumus, et mandamus. Verum cum aliquis Votans alterius Tribunalis hujusmodi sive Episcopali charactere insignitus, sive Protonotarii Apostolici dignitate ornatus, sive quocumque alio ejusdem Romanae Curiae munere, vel officio decoratus reperiatur, praecipimus insuper et mandamus, ut nulla habita Signaturae Justitiae, aut Gratiae Votantis ratione, sed ea dumtaxat praecedentia illaesa re-

maneat, quae Votanti respectu sive characteris Episcopalis, sive Dignitatis Protonotarii Apostolici, sive cujusvis alterius muneris praecedentiam hac in re requirentis competit, et debetur. Denique statuimus, et decernimus hujusmodi praecedentiam, cum quivis Votans in utroque Signaturae Justitiae, et Gratiae Tribunali adscriptus fuerit, a primaeva ipsius Votantis in altero utriusque Signaturae Tribunali receptione, et admissione, et non aliter esse repetendam, et definiendam. Decernentes ipsas praesentes Literas semper firmas, validas, et efficaces existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac illis, ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit, plenissime suffragari, et ab eis respective inviolabiliter observari; sicque in praemissis per quoscumque Judices Ordinarios, et Delegatos etiam Causarum Palatii Apostolici Auditores judicari, et definiri debere, ac irritum et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obstantibus Constitutionibus, et Ordinationibus Apostolicis, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die VII. Junii MDCCXLVI. Pontificatus Nostri Anno VI.

D. Cardinalis Passioneus.

XI.

OCCURRITUR ABUSIBUS

In Expeditione resignationum Beneficiorum inductis, ad eludendam Constitutionem Gregorii Papae XIII. incipien. *Humano*.

BENEDICTUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI.

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Ecclesiastica ministeria et officia nec ab obtinentibus temere deseri, aut minus recta ratione vel causa dimitti, nec a minus idoneis assumi et exerceri, neque demum ullo pacto in cupiditatis et avaritiae fomentum transferri volentes Praedecessores Nostri Romani Pontifices, plura peculiariter observanda statuerunt in admittendis Beneficiorum sive Officiorum Ecclesiasticorum dimissionibus, ac cessionibus, et eorumdem sic per resignationem vacantium provisionibus et concessionibus, quae omnia non modo Nostram approbationem et confirmationem promereri, sed etiam quo certius propositum reipsa sortiantur effectum, uberioribus providentiae Nostrae consiliis, prout rerum necessitas suasit, stabilienda, et ampliandа Nobis esse judicavimus.

Pontifex Praedecessorum Providentiam circa dimissiones Beneficiorum prosequitur.

Postquam enim beatae memoriae S. Pius Papa V. Praedecessor Noster per suam Schedulam Motus proprii, quae incipit: *Cogit Nos*: Anno Domini MDLXVII. die XIII. Martii, Pontificatus sui Anno II. editam, methodum et formam designaverat servandam in expeditione Literarum Apostolicarum, super gratiis Resignationum quorumcumque Beneficiorum sive Officiorum Ecclesiasticorum; certasque opportunas clausulas, expressiones, et limitationes, in hujusmodi Literis respective apponendas provida ordinatione praescripserat; sequenti anno MDLXVIII., per suam Constitutionem, quae incipit: *Quanta Ecclesiae Dei*; datam apud S. Petrum Kalendis Aprilis, definivit et declaravit, quaenam Beneficiorum, et Officiorum hujusmodi resignationes seu dimissiones ab Episcopis, et aliis ad id facultatem habentibus, quibusque ex causis recipi et admitti possent, aliaque in ipsis dimissionibus, seu resignationibus, necnon eorumdem Beneficiorum resignatorum collationibus respective cavenda decrevit; censuras in contravenientes pronunciando, aliasque poenas respective statuendo, prout in Schedula, et Constitutione praedictis plenius continetur.

Indicat praescripta a S. Pio V. per Schedulam sui Motus proprii: Cogit Nos.

Item per Constitutionem: Quanta Ecclesiae Dei.

Cum vero adhuc praefati Sancti Pii Praedecessoris Leges et Ordinationes; ad compescendas fraudes et simulationes, quae in hujusmodi Resignationibus hominum malitia committebantur, non satis prodesse, experiendo compertum esset, placuit felicis recordationis Gregorio Papae XIII. Praedecessori pariter Nostro in sua Constitutione, quae incipit: *Humano vix judicio*: data apud S. Petrum Nonis Januarii, Anno Incarnationis Dominicae MDLXXXIII. Pontificatus sui XII., decernere et constituere, ut omnes et quaecumque resignationes, cessiones, sive retrocessiones, quae deinceps de quibuscumque Ecclesiis, Monasteriis, Prioratibus tam Virorum, quam Mulierum, Dignitatibus, Officiis, et Beneficiis Ecclesiasticis saecularibus, et quorumvis Ordinum, etiam Militarium, Regularibus, etiam

Refert disposita a Gregorio XIII. in Constitutione. Humano.

electivis, et manualibus, ac etiam de jurepatronatus Laicorum illustrium, et alias quomodocumque existentibus, sive pacificis, sive in petitorio, aut in possessorio litigiosis, etiam de quibus in Consistorio disponi consuevit, seu debet, in manibus Romani Pontificis pro tempore existentis, ex quacumque causa, et quolibet modo fierent, et ab illo, seu illius mandato admitterentur, et super eis provisiones, et quaecumque aliae dispositiones, sive temporales, sive perpetuae, aut ad id mandata Apostolica, sub quacumque forma, et quibuscumque, etiam S. R. E. Cardinalibus, ac piis Locis quantumvis privilegiatis, facta, publicari deberent, una cum Literis Apostolicis desuper confectis, intra sex menses, si Beneficia citra Montes essent, ultra vero Montes, intra novem menses, a data concessionis Gratiae numerandos. Cumque de forma et loco hujusmodi publicationum explendarum, plura distincte praescripsisset; illud etiam provide constituit, ut ii, in quos de Beneficiis hujusmodi resignatis, seu cessis, sub quacumque forma disponi vel mandari contigisset, intra dictum respective tempus, eorumdem Beneficiorum possessionem, vigore Literarum Apostolicarum desuper confectarum, apprehendere deberent, vel, si propter litem, aut aliud legitimum impedimentum, hujusmodi possessionem reipsa apprehendere non potuissent, saltem Literas Apostolicas cum earum publicatione, si tunc facta esset, Judici, seu Executori illarum, vel aliis, ad quos pertineret, intra illud tempus praesentare, et apud illum, vel illos, pro ipsarum Literarum executione instare, et possessionem hujusmodi instanter petere tenerentur. Quod si quicquam praemissorum omnium omissum fuisset, dictis terminis, ut cuique praescripti sunt, elapsis, voluit et decrevit, omnes dispositiones et gratias resignatorum et cessorum Beneficiorum hujusmodi, cum omnibus inde sequutis, irritas et inanes esse, nullamque aliam gratiam super iisdem, his quibus concessa fuissent, suffragari, sed eos ad hujusmodi Beneficia quandocumque obtinenda inhabiles et incapaces fore et esse: ipsaque Beneficia censeri statim a prima resignatione seu cessione, eo ipso vacavisse, et vacare; at tamquam sic a principio vacantia, a Sede Apostolica dumtaxat impetrari, et respective concedi posse; et alias, prout in praedicta Constitutione latius, et uberius continetur.

Memorat sui Constitutionem prohibentem fieri resignationes cum pensione, et pacto eam extinguendi.

Nos ipsi demum ad Romanae et universalis Ecclesiae gubernacula, licet immerentes; evecti, hanc ipsam Resignationum materiam retractare coacti sumus, propter delatam ad aures Nostras nonnullorum malitiam, qui malis artibus, et per illicita pacta, fraudulento verborum et formalitatum circuitu tecta hujusmodi Beneficiorum resignationes cum reservatione Pensionum, per anticipatas deinde pecuniarum resolutiones extinguendarum, in detestabilem negotiationem convertebant; quapropter hujusmodi pacta et conventiones pro abolitione, seu cassatione Pensionum, per anticipatas vel anticipandas terminorum earumdem Pensionum solutiones, contemporanee ad ipsas Beneficiorum resignationes inita, atque conventa, per aliam Constitutionem Nostram, quae incipit: *In sublimi:* datam IV. Kalendas Septembris Anno MDCCXLI. Pontificatus Nostri Anno secundo, damnavimus, improbavimus, et omnino irritavimus; pluraque desuper opportune statuimus atque sancivimus, per quae illicitarum pactionum hujusmodi exterminationi satis consultum esse et fore in Domino confidimus.

Dolet artes adinventas fuisse ad eludendam dictam Gregorianam Constitutionem.

Sed neque tot salubres et providas ordinationes et Constitutiones valuisse ad eliminandas omnis generis fraudes et corruptelas, quas hominum malitia et radix malorum omnium cupiditas in hac resignationum materia invenit, magno cum animi Nostri moerore accepimus. Siquidem ad eludendam praefati Gregorii Praedecessoris consultissimam Legem et Constitutionem, plures adinventae sunt artes, quarum praesidio resignatorum Beneficiorum possessio, eorumque fructuum et redditnum perceptio, vel numquam; durante resignantium vita, vel nonnisi diuturno tempore elapso, contra Pontificia opinionem et voluntatem, et contra ipsam admissae resignationis naturam, in resignatarium cum effectu transiret.

Ea sunt I. Literarum Expeditionum protracta praesidio prorogationum, et restitutionum ad publicandum.

Nonnulli enim negotiorum Datariae Nostrae Expeditores, postquam super brevi et compendiaria supplicatione, in qua resignantis et resignatarii nomina, cognominaque, ac Titulus et qualitas Beneficii resignandi adscripta sunt, obtinuerunt *Praesentatam*, quam vocant, a Substituto Subdatarii semel apponi; mox ad libellum supplicem super ipsa resignationis gratia exhibitum emanare, curarunt rescriptum Datarii, seu Pro-Datarii, Pontificiae voluntatis et annuentiae testem; vel etiam sup-

plicationem in forma a Nobis, sive a Romano pro tempore Pontifice signari; nil amplius soliciti de expeditione Literarum Apostolicarum (quas, intendunt sub Data illius diei, qui in praedicta praesentata, seu deinceps in supplicatione adscriptus fuit, quandocumque sibi libuerit, expedire), compluribus prorogationibus ad publicandum sive in integrum restitutionibus successive se muniunt; quarum quidem terminos quum ad diem illum initio sibi propositum accommodaverint, minime dubitant de validitate gratiae resignationis, quantumvis longe post assensum Pontificis, Apostolicas super ea Literas expedire distulerint.

2 Iteratio Praesentatae super una resignatione identidem captae.

Alii vero, quum supradictam tantummodo *Praesentatam* in officio Subdatarii reportaverint, minime urgent pro obtinendo rescripto Datarii, aut signatura supplicationis, neque pro expeditione Literarum Apostolicarum, aut pro prorogationibus, vel in integrum restitutionibus ullo pacto instant, sed retento apud se mandato Procurae ad resignandum, novas identidem Praesentatas, tamquam ex integro iterum iterumque referre curant, usque dum, resignatis vita ad interitum vergente, vel alias quandocumque ipsi maluerint, resignationis negotium ulterius promovendum sibi esse ducant; tuncque dumtaxat deprompta una ex obtentis Praesentatis, quam sibi magis expedire judicaverint, sub illius data, et vigore prioris illius mandati, requisitum consensum praestant, atque Apostolicas Literas expediunt.

3 Possessio, et publicatio usque ad obitum resignantis dilata.

Alii demum, praefato rescripto obtento, signataque supplicatione, non desistunt ante, vel post expeditionem Literarum Apostolicarum multiplices prorogationes ad eas publicandas, aut etiam elapso ipsarum prorogationum termino, restitutiones in integrum adversus hujusmodi publicationis omissionem, petere et obtinere, ut interim, publicatione praedictae minime sequuta, nec possessione Beneficii per resignatarium adepta, ipsius detentio, fructuumque perceptio penes resignantem, quamvis jampridem se Beneficio abdicaverit, usque ad ejus obitum remaneat; nec nisi eo defuncto, vel saltem morti proximo, hujusmodi possessio in resignatarium seu cessionarium (cui, favore obtentarum prorogationum, vel restitutionum in integrum, nihil de suo jure deperit) cum effectu tandem transferatur.

Confirmat de constitutionem Gregorianam.

Nos igitur hujusmodi fraudes, et collusiones, in quibus cum animarum pernicie, et recti ordinis subversione, jurium quoque Apostolicae Sedis detrimentum conjunctum esse animadvertimus, et quarum aliquas judicialibus controversiis non ita pridem locum dedisse, eaque ratione delectas fuisse novimus, de medio tollere, atque in futurum praecavere volentes, Motu proprio, ac certa scientia, et matura deliberatione Nostris, memoratam Gregorii Praedecessoris Constitutionem de publicandis intra certum tempus praedictarum resignationum gratiis, et de capienda resignatorum Beneficiorum possessione, in omnibus et per omnia approbamus, confirmamus, et innovamus; utque relatis artibus eadem Constitutio in posterum dolose, ut praefertur, eludi, et effectu frandari amplius non valeat, hac Nostra pariter perpetuo valitura Constitutione in primis Datariae Nostrae Notario, seu Notariis, quos de excipiendis sive extendendis consensibus pro quorumcumque Beneficiorum, sive Officiorum Ecclesiasticorum, cujuscumque qualitatis et naturae existant, resignationibus, etiam ex causa permutationibus, ac cessionibus quibuscumque, tam simplicibus, quam cum pensionis, aut fructuum, vel alia qualibet reservatione, quae in manibus Nostris, aut Successorum Nostrorum Romanorum Pontificum pro tempore existentium a quibuscumque, etiam Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalibus, sub quacumque forma, et qualibet ex causa, et favore cujuscumque personae, etiam Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalium praedictorum, aut etiam Locorum piorum quantumvis privilegiatorum, ad quemcumque effectum fient, pro parte cujuscumque Personae etiam specifica mentione dignae, ut supra, in posterum rogari continget, districte vetamus atque interdicimus, ne hujusmodi consensus admittere, recipere, et extendere, ac super ipsis instrumenta conficere, seque de iis rogare audeant seu praesumant, quoties mandata Procurae, quae ad hujusmodi consensus praestandos exhibentur, adscriptam habeant Datam seu diem anteriorem octo mensibus, quoad Personas existentes citra Montes, vel duodecim, quoad Personas ultra Montes constitutas, quos quidem menses ab ipso die, quo hujusmodi mandata ad consentiendum eisdem Notariis actu exhiberi continget, numerandos et computandos esse decernimus; non obstante quacumque anteriori Praesentata, seu Rescripto obtento, aut etiam supplicatione sub quacumque data jam-

Inhibet Notario Datariae ne recipiat consensus super resignationibus quoties Mandata Procurae habeant Datam anteriorem 8. Mensibus quoad Citramontanos, vel 12. quoad resignantes ultra montes degentes.

pridem manu Nostra aut Successorum Nostrorum signata.

Vult signari supplicationem intra duos menses decurrendos a Data Rescripti.

Insuper volumus et mandamus, post rescriptum a Nostro, et Romani pro tempore Pontificis Datario factum super admissione cujuscumque resignationis, sive cessionis, aut retrocessionis hujusmodi, a quocumque, et favore cujuscumque Personae, vel Loci pii, ut supra, intra duos ad summum menses, a data rescripti hujusmodi decurrendos, remota omni mora, et praetextu, signandam esse supplicationem, et successive expediendas esse Literas Apostolicas; itaut intra sex menses a Data concessionis Gratiae numerandos, quoad Beneficia citra Montes posita, et intra novem, quoad ea, quae ultra Montes existunt, eorumdem resignatorum Beneficiorum possessio capi, ipsaeque resignationum Gratiae cum Literis Apostolicis desuper confectis publicari valeant, et cum effectu possessio capiatur, et Literae respective publicentur, ad normam praedictae Gregorianae Constitutionis, et juxta formam ibi praescriptam.

Item ne primam quidem prorogationem amplius concedi nisi docto de Literis expeditis.

Ubi vero justis et rationabilibus de causia aliquam prorogationem ad publicandum postulari necesse sit; nolumus hujusmodi prorogationes, ne pro prima quidem vice, amplius concedi, nisi docto prius in Officio Subdatarii, non autem alterius cujuscumque Datariae praedictae Officialis, de Apostolicis Literis expeditis. Post primam autem aut secundam ad summum prorogationem hujusmodi, alias ulteriores prorogationes ad publicandum, etiam quoad gratias resignationum ad hunc diem de praeterito admissas, seu concessas, et nondum exequutioni demandatas, aut publicatas, nemini amplius in posterum concedi volumus, nisi (praeter expeditionem Literarum Apostolicarum, ut supra) coram Datario pro tempore justificatum fuerit legitimum impedimentum, propter quod eaedem Apostolicae Literae exequutioni mandari, aut publicari non possint.

Post primam vel secundam, ulteriores prorogationes concedi vetat.

Hoc enim concludenter probato, et non alias, eidem Datario relictam volumus facultatem concedendi tot ulteriores prorogationes ad publicandum, quot necessariae erunt usque ad hujusmodi legitimi impedimenti remotionem.

Relinquit facultatem Datario concedendi alias prorogationes justificato impedimento, usque ad illius remotionem.

Quod si consiterit vel post elapsum tempus, ut supra, praescriptum, praefatos consensus super Beneficiorum resignationibus praestitos, sive admissos, et extensos, vel intra aliud praefinitum tempus, aut supplicationes minime resignatas, aut Literas confectas, et expeditas in posterum non fuisse, vel etiam, elapso tempore in Constitutione Gregoriana praefixo, aut alio ulteriori termino per concessas rite prorogationes obtento, non fuisse captam possessionem, vel factam Literarum publicationem, ut supra; aut demum, ad novas obtinendas prorogationes, falsum, et insubsistens impedimentum doloso allegatum fuisse; in quolibet ex hisce casibus, volumus et decernimus, ipsas resignationum gratias, cum omnibus inde sequutis, nullas, irritas, cassas, et inanes esse, et censeri perinde ac si numquam admissae, et concessae fuissent; nec ullam aliam gratiam super hujusmodi Beneficiis, aut etiam restitutionem in integrum his, quibus concessa fuerant, concedi debere, aut concessam ullatenus suffragari; sed eosdem inhabiles et incapaces esse ad hujusmodi Beneficia sic resignata et cessa quandocumque obtinenda; ipsaque Beneficia tamquam ab initio vacantia apud Sedem, ab alio quolibet impetrari, et respective ad libitum ejusdem Apostolicae Sedis alteri cuilibet conferri posse.

Statuit poenas per non observantiam incurrendas.

Praesentes quoque Literas, et in eis contenta quaecumque nullo umquam tempore de subreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis vitio, seu intentionis Nostrae, vel quovis alio defectu notari, impugnari, infringi, invalidari, aut in jus, vel controversiam revocari posse, sed illa semper, et perpetuo valida, et efficacia fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, atque ita per quoscumque Judices Ordinarios, vel Delegatos, etiam Causarum Palatii Apostolici Auditores, ac Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinales, etiam de Latere Legatos, Vice-Legatos, dictaeque Sedis Nuncios, sublata eis, et eorum cuilibet quavis aliter judicandi et interpretandi facultate et auctoritate, judicari et definiri debere, et si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari, irritum et inane decernimus.

Clausulae salutares.

Non obstantibus quibusvis resignantium aut cedentium voluntatibus, conditionibus, protestationibus, et clausulis in ipsismet resignationibus, seu cessionibus, aut Procuratorum Constitutionibus et mandatis, ac alias etiam ad praeservationem suorum jurium, et significationem, quod non aliter, nec alio modo resignant, seu cedunt, appositis, omnibusque et singulis aliis, quae idem Gregorius Praede-

Derogationes.

cessor in relata Constitutione voluit non obstare; Datariae quoque usibus, stilis, tolerantiis, permissionibus, et consuetudinibus etiam diuturnis, et inveteratis, in contrarium praemissorum quomodolibet facientibus vel extantibus; quibus omnibus et singulis, illorum omnium et singulorum qualitates praesentibus pro sufficienter expressis habentes, quatenus eisdem praesentibus adversentur, specialiter et expresse, motu, scientia, et potestatis plenitudine paribus, derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Injungit Datario et aliis ad quos spectat, ut Praesentium observantiam diligenter curent.

Caeterum dilecto Filio Magistro Joanni Jacobo Millo Datario Nostro, ejusque in Officio hujusmodi Successoribus in perpetuum, caeterisque ejusdem Datariae Nostrae Officialibus, ad quos spectat, et pro tempore spectabit in futurum, ipsarum tenore praesentium injungimus, et mandamus, ut hanc praecepti Nostri formam et methodum a Nobis praescriptam prae oculis habentes, eam pro virili parte singuli adamussim observent, et ab aliis exactissime observari faciant; poenales quoque sanctiones Nostras adversus temere contravenientes exequutioni cum effectu demandent.

Sanctio.

Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam Nostrae confirmationis, approbationis, innovationis, inhibitionis, irritationis, annullationis, voluntatis, praecepti, decreti, mandati, et derogationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, et Beatorum Petri et Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum.

Data Pontif. anno VI. die 15 Junii 1746.

Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem Anno Incarnationis Dominicae millesimo septingentesimo quadragesimo sexto, decimo septimo Kalendas Junii, Pontificatus Nostri Anno Sexto.

D. Card. Passioneus.

J. Datarius.

Visa de Curia.

J. C. Boschi.

L. Eugenius.

Loco ✠ Plumbi.

Registrata in Secretaria Brevium.
Publicat. die 25. Junii 1746.

XII.

CANONIZATIO

BEATI FIDELIS A SIGMARINGA Sacerdotis Professi Ordinis Fratrum Minorum Sancti Francisci Cappuccinorum nuncupatorum Praefecti Missionis Apostolicae in Rhaetia, et Sacrae Congregationis de Propaganda Fide Proto-Martyris.

BENEDICTUS EPISCOPUS

Servus Servorum Dei

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Vinea electa, quam plantavit dextera Domini, cujus unica vitis Christus, tot autem palmites quotquot in Christo radicati Fideles interiori gaudent vivificae nutritionis influxu, providam circa se Coelestis Agricolae curam, et solicitudinem in eo potissimum experitur, quod omnes palmites non ferentes fructum, justo judicii rigore succidi, et tolli; fructiferos vero, atque feraces, ut fructum plus afferant, salubri ac pia severitate purgari, nunc quidem occulte persentit, nunc autem apertius, atque evidentius agnoscit. Hanc sane aequabilem Divinae simul justitiae bonitatisque rationem manifeste agnoscimus in praeclaro Beati Martyris Fidelis certamine; in quo et detestantes miramur eorum duritiam cordis, obcaecatamque saevitiam, qui a felici, qua portabantur, radice, sua culpa semel excisi, oblatam sibi a Domino pacem, et gratiam pervicaciter repulerunt Angelum vero pacis, evangelizantem sibi bona apprehensum, et caesum occiderunt; et illius triumpho plaudentes gratulamur, qui in Dei, et Ecclesiae charitate fundatur, post multos bonorum operum fructus, animam demum, ac vitam suam, oblationem acceptam Domino meruit exhibere. Sicut enim illi vesano erroris spiritu in furorem acti, et sanguinem justi per summum scelus effundentes, satis declararunt, nequaquam se ad Regnum dilectionis Filii Dei pertinere; ita dum gloriosus Martyr pro Catholicorum Dogmatum integritate, et errantium proximorum salute, perpetuos labores, aerumnas, pericula, mortem denique ipsam fortiter subiit, profecto vitam suam, non tam inimicorum ferro praecisam amisisse, quam veluti maturum Coelestibus horreis fructum in manus Dei deposuisse dicendus.

Hunc itaque Beatum Virum, Catholicae Fidei praeconem, adsertorem, Martyrem, solemni judicio Nostro, cum Venerabilium Fratrum Nostrorum Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalium, nec non Patriarcharum, plurimorumque Archiepiscoporum, et Episcoporum Romae congregatorum concilio et assensu, agnitum atque probatum, Apostolica Auctoritate, humilitati Nostrae divinitus concessa, universae Ecclesiae Dei colendum, et venerandum proponimus: Qui Sigmaringae Constantiensis Dioecesis in Svevia Oppido, honesta Rojorum stirpe, Catholicis piisque parentibus ortus anno Domini MDLXXVII., et salutari lavacro tempestive regeneratus, innocenter exacta pueritia, et sequenti aetate in honestissimarum disciplinarum, et scientiarum studiis cum laude transacta, nobilibus deinde adolescentibus, Italiam Galliamque peragrantibus comes, et gubernator datus, sex fermo annorum spatio, tum eorum, tum propriae eruditioni, et virtuti promovendae, seduiam navavit operam. Mox utriusque juris lauream Friburgi adeptus, Advocati munus Ensisheimii in Alsatia professus est. Verum quum ipsius animus desideriis saecularibus neutiquam inhaerens, ad Christianae perfectionis studium interiori Dei voce traheretur; turbulentas Fori controversias, atque suspecta negotia cito dimisit, seque Divinis obsequiis plenissime dedicaturus, sacris simul Ordinibus initiari, et in religiosam familiam Fratrum Minorum Sancti Francisci Capuccinorum admitti postulavit. Utriusque voti compos effectus, post primum Missae Sacrificium die Festo ejusdem S. Francisci religiosissime peractum, arctioris Instituti habitum, atque rationem, novumque FIDELIS nomen (quum antea Marcus vocaretur) velut in auspicium praeclarae Fidei, quam Deo et Ecclesiae usque ad mortem praestiturus erat, assumpsit.

S. Fidelis ortus, et vita ante ingressum in Religione.

Capuccinorum Religionem ingreditur.

Evangelicae paupertatis, continentiae, obedientiaeque vota, ad quae toto constituti Tyrocinii decursu, omnium virtutum exercitatione se comparaverat, eo spiritu emisit, ut semper hoc ipsum inter maxima erga se Divinae largitatis beneficia commemoraverit, quod ad ea profitenda vocatus fuerit, et admissus. Quare de ipsorum impiemento omni ex parte solicitus, et quum privatam in Coenobio vitam ageret, Regularis vitae disciplinam summo studio, atque humilitate servavit; et quum deinceps, ex obedientia, Conventus Veldkirchiensis regimini diu praefuit, consummatum se perfectionis Magistrum aliis etiam exhibuit; pro Dei gloria, et Animarum salute zelo flagrans, in exhortandis ad pietatem, et concordiam Fratribus alacer, in corripiendis cum mansuetudine potens, in obeundis pro subditorum cura, et levamine abjectis quibuscumque ministeriis, laboriosus, et humilis. De sua vero perfectione, et salute super omnia solicitus, assiduus fuit in rerum Divinarum meditatione: Ideoque caeteris, post nocturna precum, et laudationum officia e Choro discendentibus, ipse in Ecclesia flexis genibus coram Sanctissimo Sacramento ad auroram usque in oratione Dei perseverare consuevit: Insuper, praescripta Horarum Canonicarum psalmodia minime contentus, duo alia Officia, nimirum de Beatissima Virgine Maria et de S. Francisco Patriarcha suo, quotidie recitabat. Quod autem saepe a Domino flagitabat, ut sibi daretur vitam ab omni peccati labe immunem traducere, id, ut securius obtinere mereretur, corpus suum ciliciis, aliisque voluntariis castigationibus afflictum perpetua fere inedia extenuabat, non ea tantum jejunia exactissime observans, quae ex legibus sui Ordinis maximam anni partem comprehendere dignoscuntur, sed iis etiam id ultro adjiciens, ut solemnibus adventus et Quadragesimae jejuniis, et Sanctorum quorumdam pervigiliis a quocumque obsonio abstineret, tum reliquis omnibus per annum Secundis, Quartis, et Sextis Feriis, solis leguminibus victitaret: In Deiparae vero, et Sanctorum Ordinis Sancti Francisci pervigiliis, pane tantummodo et aqua vesceretur; nec nisi sub vesperam plerumque cibo sese reficeret. Somno tandem ita parce utebatur, ut tribus, aut quatuor ad summum horis dormiendo transactis, reliquam noctis partem orationi, lectioni, scribendisque concionibus tribueret.

Ipsius virtutes

Quae quidem, atque alia plura interiorum virtutum exercitia quum FIDELI Dei Servo assidue, et perpetua fuisse, probatum fuerit; mirari satis non potuimus, quomodo idem, dilatatis charitatis suae spatiis, adeo se totum proximorum saluti promovendae tradiderit, ut quasi nil aliud egisse, nil aliud cogitasse toto vitae suae tempore videatur. Quum enim a primis usque Religiosae professionis annis, exacto Theologiae curriculo, Sacramentalibus Fidelium Confessionibus excipiendis, et praedi-

Charitas erga Proximum singularis.

cationi verbi Dei operam dare jussus fuerit, difficile dicto est, qua diligentia et labore, qua libertate ac zelo, qua contentione, quo fructu, eximias hasce Sacerdotalis officii partes omni tempore impleverit. Omnia vitiorum genera, pravas omnes consuetudinis immaculatis Christianae sanctimoniae legibus adversantes, qua fidelibus exhortationibus, qua liberiori voce, et mirabili quadam eloquentiae vi insectatus, novos populo mores induxisse visus est. Praecipuam vero coram studiumque adhibuit in investigandis Haereticorum impietatibus, ac fallaciis, si quem forte aditum in Catholicorum animos, vel per seductorum fraudes artificia, vel per Diaboli suggestionem, et ultroneam praesumptionis temeritatem, iis patefieri posse dubitaret: eidemque profligandis, nec sua tantum opera, sed Magistratuum quoque, ac Principum auctoritate, undequaque eliminandis fugandisque feliciter adlaboravit.

Denique charitatis suae plenitudinem ad externum quoque Proximorum levamen, et auxilium extendens, omnes calamitosos paterno sinu complexus, pauperum numerosos greges collectis undique eleemosynis sustentabat; Pupillorum, ac Viduarum solitudinem, comparata eisdem Potentiorum, ac Principum ope, sublevabat; Carceribus inclusos, omnibus, quibus poterat, spiritualibus, et corporalibus solatiis juvare, aegrotos quoslibet sedulo invisere, recreare, ac Deo conciliatos ad extremam subeundam luctam armare non desistebat. Quo quidem in genere nullam habuit uberiorem meritorum segetem, quam quum Austriacus exercitus in iis Regionibus stationes habens, epidemico morbo universim fere correptus, miserandum de se pabulum languoribus, et morti praebebat. Tunc enim videre licuit, qua charitatis flamma succensus Fidelis esset, dum horrendas morborum, et funerum species minime refugiens, aegrotos Milites singulatim invisere, solari, eorum ulcera contrectare, tabem et madorem abstergere, cibos ac medicamenta ipsis suppeditare, denique Ecclesiae Sacramenta indefesso studio ministrare, in deliciis habuit.

Missionibus in Rhaetia praeficitur.

Quum itaque sanctissimis Salvatoris Nostri exemplis, atque praeceptis, tam accurate insistens, duplici dilectionis spiritu se plenum ostenderet, id optimo jure assequutus est Fidelis, ut ad Apostolici muneris consortium, Divino consilio, Superiorum judicio, Romanae Sedis auctoritate, adlegeretur, quo tandem eximiae suae charitatis, cujus illustria diu dederat specimina, heroicum illum actum expleret, quo sane majorem nemo praestat, ut animam suam poneret pro Dei gloria, et proximorum salute. Quum etenim fel. recordat. Praedecessores Nostri Romani Pontifices Paulus V. et Gregorius XV. decrevissent, grassanti per conterminam Italiae Rhaetiam Haereticorum dogmatum contagioni, per Orthodoxae doctrinae praedicationem, salutaria admovere remedia, et validum simul aggerem, ne latius error propagaretur, objicere; visum est ex Cappuccinorum petissimum Familia delectos Viros, ipso praeside, ac duci Fideli, in hujusmodi opus designare, qui animas diabolica fraude deceptas ad Ecclesiae gremium revocare, eas vero, quae Dei beneficio a pestifera labe adhuc servabantur intactae, in sanctae Religionis Fide conservare niterentur.

Hic vero excelsa Fidelis virtus, quae antea velut angustis conclusa limitibus se continuerat, tamquam latissimo sibi aperto ad currendum stadio, totam se exseruit, et plenissime manifestavit. Nec enim assequi dicendo possumus, quo animi fervore, ac zelo, quam invicta patientia, atque constantia, quam assiduis durisque laboribus, impositum sibi munus fuerit executus; nunc stantes in fide confirmans, nunc nutantibus opportune succurrens, hic lapsos ad poenitentiam revocans, illic obfirmatos in impietate cum omni fiducia increpans, et impugnans, non modo in Catholicorum Ecclesiis, sed in ipsis quoque Haereticorum Aedibus, per vicos praeterea, atque plateas, per domos, et rusticana tuguria, per aspera et invia montium, in sudore et angore, in fame et frigore et nuditate, in periculis et vitae discrimine; ita ut admirabilis zeli, sanctitatis, atque doctrinae testimonium ab ipsis etiam stupentibus Haereticis extorqueret.

Excitabat eum ad praeclaros exantlandos labores, non modo suscepti officii sublimitas, et uberrimus animarum fructus, quem in multis quotidie Haereticis ex omni ordine, atque aetate ad Ecclesiae sinum redeuntibus aperte cernebat; verum etiam occulta quaedam, et blanda spes illius obtinendi finis, quem multo ante sibi propositum, et votis ardentibus expetitum, vix tamen se aliquando assecuturum fore putaverat, ut scilicet dignus efficeretur

pro nomine Christi sanguinem, et vitam profundere.

Persecutio in eum excitatur.

Et quidem non diu tulit humani generis hostis, hunc sibi Virum tot praedas e faucibus eripere, dumque fiduciam conceperat, novas in dies Nationes, nova Regna in suam potestatem se redacturum, jam fere sibi ab acquisitis imperio suo terris migrandum esse. Videns ergo FIDELEM piura quotidie ad destructionem erroris, et Catholicae veritatis propagationem utiliter constituere, ejusque consilia incredibili populi voluptate, auctoritate quoque Principis in tota Regione constabiliri, nonnullos ex pervicacissimis impietatis sectatoribus diabolico furore complevit, misitque in cor eorum; ut Virum Dei, profanorum dogmatum, rituumque destructorem, Apostolicae Missionis ducem, de medio tollerent. Qui quum novissent eum in quodam Oppido, Luceyn nomine, commorari, miserunt ad ipsum aliquos ex vicino Seviensi Pago, qui pietatem verbo simulantes, rogarent eum, ut proximo die Dominico, ad eorum Ecclesiam concionaturus se se conferret; ostendentes haud inutilem apud ipsos fore salutaris doctrinae praedicationem. Quamvis autem multa essent, quae insidiarum suspicionem FIDELI merito facerent; ne tamen Apostolico muneri aliqua ex parte deesse videretur, quum praesertim martyrii certamen sibi nequaquam declinandum putaret, constituta die, quae fuit VIII. Kalendas Majas anno salutis MDCXXII., eorum salutis cupidior, quam vitae suae, ad praefatum Seviensem Pagum tempestive perrexit: Cumque in primis Omnipotenti Deo immaculatam Hostiam obtulisset, seque Eucharistici Panis alimento roborasset, Divini ardoris incendia spirans, suaque voluntate jam Martyr, suggestum conscendit: In quo quum instantis mortis praesagium invenisset in haec verba conscriptum: *Hodie praedicabis, et non ampliùs;* non ideo tamen formidine fractus, nec de concepto zeli fervore quidquam remittens, coepit frequentissimo populo libera voce, ut solebat, veritatem annunciare, hortarique errantes, ut redirent ad Ecclesiam intemeratae Fidei alumnam, nutricem beatae spei. Cum subito armatis hominibus Templum completur, qui impetu facto, insanisque clamoribus elatis, concionem perturbant, cumque omnes in unum FIDELEM arma, fustes, tela dirigerent, quidam ex ipsis ignito globulo exploso, irrito quamvis ictu, eumdem trajicere conatur. Tum demum

Ipsius Martyrii narratio.

FIDELIS extremam sibi vitae horam adventasse conspiciens, e cathedra descendit, et ante Majorem Aram in genua provolutus, quum se, vitam, et sanguinem suum in holocaustum Deo lubens obtulisset, suumque agonem, Ecclesiae pacem, ipsos demum persecutores suos, crudelia corda, cruentos animos, Domino commendasset, scuto Fidei, et lorica spei armatus, per ostium e latere Ecclesiae patens, ad non dubiam mortem impavidus properavit. Qua in re non minor apparuit illius magnanimitas et fortitudo, quam si atrocissimos cruciatus, atque diuturnos dolores corpori suo inustos fortiter patienterque tolerasset. Quis enim putet minorem vim adhibitam esse homini, cujus animo praesentis mortis aspectus, perspicuum coedis periculum, non sine tumultu horrendisque minis, objectum est, quam si ipsius corpus afflictum fuisse tormentis, atque vulneribus, quae fortes saepe viri naturali quadam virtute constanter tulisse memorantur? Verumtamen hanc fortitudinem Militi suo donavit is, qui pro illo prior in Cruce sanguinem fudit.

Vix itaque FIDELIS e Templi foribus modico spatio processerat, quum impiorum manus cum gladiis, hastis, ferratisque fustibus eum circumsistunt, ac furentium belluarum more in ipsum irruentes, vulneribus supra viginti confodiunt, atque immanissime contundunt. Ille autem sereno vultu horrendos ictus excepit, sublatisque, quantum poterat, in Coelum oculis, laetus et hilaris, quod sibi datum esset pro Ecclesiae Fide gloriosam mortem occumbere, in manus Dei, cui omnia vivunt, spiritum exhalavit.

De fama Sanctitatis, et Miraculorum S. Fidelis.

Invicta FIDELIS in perferenda morte constantia, Christianaque animi magnitudo, cujus non suspecti testes facti sunt ipsi Sicarii, Haereticos quoque in admirationem traxit, et alicujus ex ipsis mentem ita illustravit, ut paulo post ex magistro erroris, discipulus fieret veritatis. Catholici vero, quibus et illius vitae sanctitas, et praedicationis veritas, et pretiosae mortis causa perspectae erant, minime dubitarunt FIDELEM ipsum Martyris loco habere, ejusque opem apud Deum in angustiis, et necessitatibus implorare. Itaque septimo post mense concisas FIDELIS exuvias ex eo loco, ubi primum humatae fuerant, ad Ecclesiam Curiensem, triumphali veluti pompa, Austriacia comitantibus copiis, atque universo Clero, et

Populo obviam prodeuntibus, detulerunt. Neque vero distulit Altissimus, editis signis, atque prodigiis, ostendere quam accepta sibi essent praestita Martyri suo obsequia, et vota fidelium ipsius interventioni commendata. Etenim ille idem Archiducis Austriae Exercitus haud ita multo post contra debellantes illius Regionis Haereticos arma ferens, non occulto dumtaxat FIDELIS praesidio, sed et ipsius visibili ductu, quem et complures Milites, et ipsemet Haereticorum Dux, clarissima in luce, atrictoque gladio sibi minitantem conspexerunt, insignem de perduellibus victoriam reportavit. Cumque innumeri quotidie Fideles, qui se Martyris precibus commendabant, in rebus etiam naturae vires praetergredientibus, votorum compotes fieri se testificarentur; eoque fama per universam Ecclesiam in dies magis augeretur; visum est Apostolicae Sedi, instante potissimum Venerabili Coetu Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalium negotiis Propagandae Fidei praepositorum (qui, post eam Congregationem constitutam, primum hunc ex Missionariis a se ablegatis pro Christo mortem oppetiisse gloriabantur), legitimas Inquisitiones, atque Processus auctoritate Apostolica confici; ut, si de FIDELIS martyrio pro Catholicae Fidei causa perpesso, et juxta tutissimam Ecclesiae Romanae disciplinam, de miraculis praeterea ipsius intercessione a Deo patratis, rite constitisset; debitus ipsi cultus in terris, cum Sanctis Martyribus quorum consortium in Coelis obtinuerat, ab Ecclesia exhiberi posset.

Actorum series.

Caepta sunt igitur usque a temporibus fel. rec. Praedecessoris Nostri Urbani Papae VIII., eoque annuente et jubente, hujusmodi Inquisitionum acta, quae per integrum fere saeculum continuata, tandem, instantibus clar. memor. Carolo VI. Hispaniarum Catholico, et Romanorum Rege in Imperatorem electo, et Charissima in Christo Filia Nostra Elisabetha Christiana earumdem Hispaniarum Catholica, ac Romanorum Regina Illustri, nunc ipsius Caroli Vidua, aliisque supremis Principibus, nec non praedicta Congregatione Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalium de Propaganda Fide, magnoque numero Antistitum, et Procerum Germaniae, totoque praefato Ordine Fratrum Minorum S. Francisci Cappuccinorum, sub piae memoriae Benedicto Papae XIII. similiter Praedecessore Nostro ad examen deducta, et primo quidem pro validis agnita, mox ad eruendas Martyris, et Miraculorum praedictorum probationes, totius Congregationis Sacrorum Rituum judicio subjecta fuerunt. Cumque Nos ipsi tunc in minori statu Promotoris Fidei munus gerentes, pro officii Nostri debito, quaecumque super duplici hujusmodi judicii capite animadverti, aut objici poterant, diligentissime adnotare, et tam voce, quam scripto deducere non omiserimus; triplici ipsius causae examine, ut moris est, in praedicta Congregatione Sacrorum Rituum praemisso, idem Benedictus Praedecessor, audito ejusdem Congregationis consilio, causaque cognita, die XXIV. Februarii anni MDCCXXIX. pronunciavit, constare de Martyrio in odium Fidei Catholicae a FIDELI perpesso, ac de veritate quatuor potissimum Miraculorum ad invocationem ipsius Beati Viri a Deo editorum; quorum primum fuit, quod exorto in Arce Majenfeldensi maximo incendio, eoque inter aptissima ignis alimenta, ligna nimirum, et pyri-pulveris cumulos, increbescente, invocata apud Deum FIDELIS ope, statim restinctum fuit: secundum, quod Monialis quaedam, nomine Caecilia Muusingerin, horribili inflammatione mammillae, cum suspicione cancri, plures jam dies excruciata, admotis gloriosi Martyris Reliquiis, perfectam sanitatem illico recuperavit: Tertium, quod oculus Infantis Pauli Francisci Papussin a primis Ipsius vitae diebus humore diffluens, apertoque foramine, et pellicula superinducta, excipiendae luci jamjam ineptus, quum a medica facultate auxilium frustra quaereretur, concepto a Matre voto in honorem ipsius FIDELIS, naturali integritati restitutus fuit: Quartum denique, quod Gaspar Stigher ob quinquennales dorsi dolores ad omnem fere corporis motum impotens factus, quum se FIDELIS patrocinio commendasset, ad tactum mucronis, quo Dei Servus confossus fuerat, momento temporis convalescens, non itineri modo, sed et rusticis quibuscumque laboribus ipse die se dedit, integris viribus exinde utens. Quare, audito iterum praefatae Congregationis consilio super tuto progressu ad formalem ipsius Servi Dei Beatificationem, idem Benedictus Praedecessor, per suas Literas in forma Brevis datas die XXI. Martii ejusdem anni, ipsum FIDELEM in Beatorum Martyrum numero recenseri, ejusque memoriam, imagines, atque reliquias religiose coli, Divina quoque Officia, et

Decretum de martyrio, et causa martyrii.

Miracula pro Beatificatione approbata.

Solemnes Beatificatio.

Missas in ipsius honorem a Fratribus Minoribus praedicti Ordinis Cappuccinorum, universoque Clero nonnullarum Civitatum et Oppidorum, celebrari permisit.

Causa reassumitur pro Canonizatione.

Cum autem Beati gloria, novarum prodigiorum fama, et impensiori Fidelium cultu in dies amplificaretur, et praefati Supremi Principes, et Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinales, aliique per Orbem Antistites, et Proceres, idemque Cappuccinorum Ordo pias super eo instantias iterarent, placuit fel. record. Decessori Nostro Clementi Papae XII., non solum Lectiones proprias de ipsius Beati FIDELIS vita, et Martyrio a praedicta Sacrorum Rituum Congregatione recognitas, in ejusdem officio recitari, ejusque nomen in Martyrologio Romano describi; sed etiam, reassumpta causa, novos auctoritate Apostolica Processus instrui concessit super Miraculis, quae post indultam ipsi venerationem accidisse dicebantur: cumque hujusmodi Processus ante omnia rite, et valide confectos esse constiterit; ex quatuor Miraculis inibi recensitis, et in praedicta Congregatione Sacrorum Rituum semel, bis, tertio, auditu semper oretenus, et in scriptis Dilecto Filio Promotore Fidei, examinatis, duo praecipue reperta sunt plenissimis probationibus testata, et omnem naturae vim excedentia; quae quum deinde Nos ipsi privatis studiis accuratissime discusserimus, ea tandem, invocato saepe Divini Luminis auxilio, solemni Decreto Nostro, die XVIII. Januarii anni MDCCXLIV. in Festivitate Cathedrae Beati Petri Apostoli edito, approbavimus, et publicavimus.

Nova Miracula pro Canonizatione approbata.

Unum eorum accidit Dilecto Filio Fr. Candido a Mediolano Sacerdoti professo praefati Ordinis Minorum Cappuccinorum, qui epilectico morbo per decennium laborans, postremo infirmitatis suae anno nullam fere diem, nullam noctem, ab iteratis, gravibusque ejusdem morbi accessibus liberam habuerat; et stomachi temperie labefactata, cibum retinere non valens, corporis viribus adeo destitutus remanserat, ut in lectulo projectus ne cibum quidem manibus suis ori, admovere posset. Hic post inutilem plurium medicamentorum usum, Beati FIDELIS opem implorans, ejusque Imaginem a Confessario sibi benedicente oblatam devoto mentis affectu veneratus, perfectam sanitatem, corporisque vires, ac robur, nulla interjecta convalescentiae mora, recuperavit; itaut ipsa die, communis Instituti observantiam resumere, et plurium milliarium iter peragere non dubitaverit, deindeque laboriosis quibusque officiis obeundis idoneus, et a quocumque praedicti morbi incursu exemptus extiterit. Alterum evenit in puero Josepho Kirner, qui antequam per aetatem pedibus suis incedere posset, dira rachitide in inferioribus corporis partibus correptus, eaque jam per triennium perseverante, nullo modo poterat cruribus pedibusque se substentare: cum autem ipsius Mater ad Beati FIDELIS Aram supplex eum detulisset, ab Omnipotenti Deo obtinuit, ut statim consolidatis ipsius basibus, relictisque fulcris, quibus corpus regere consueverat, per se ambulans et exiliens, domum redierit, ac deinceps libero pedum, et crurium usu gavisus fuerit.

Decretum de tuto procedendo ad Canonizationem.

His itaque novis miraculis, ut praediximus, cognitis et approbatis, quum jam Beati Martyris glorificatio ipsius Dei voce manifeste declarari videretur, accepto prius consilio Venerabilium Fratrum Nostrorum Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalium, aliorumque in praedicta Sacrorum Rituum Congregatione suffragium habentium, Spiritus Sancti lumine nostris aliorumque precibus implorato, tandem die XXIV. mensis Aprilis ejusdem anni MDCCXLIV. ipsius gloriosi Martyrii anniversaria, post sanctum Sacrificium Deo oblatum in Ecclesia Fratrum Cappuccinorum, ad Altare, in quo expositae erant ejusdem Beati FIDELIS Reliquiae, publicum Decretum edidimus, quo causam hanc in praefata Congregatione absolutam denunciantes, ad solemnem ipsius Beati Canonizationem servatis servandis quandocumque procedi posse declaravimus.

Pro cujus Decreti exequutione, quum praeter superius enunciatos, Charissima quoque in Christo Filia Nostra Maria Theresia Hungariae, et Bohemiae Regina Illustris, in Romanorum Imperatricem electa, aliique Catholici Principes, et Populi, Ecclesiarumque Pastores demissas Nobis preces obtulissent, Nos, ut in tanto negotio nihil contra Sanctionum, et Constitutionum Apostolicarum statuta, et tutissimum Praedecessorum Nostrorum morem ageremus, primum quidem congregatis coram Nobis die XVIII. elapsi mensis Aprilis in Consistorio secreto universis Venerabilibus Fratribus Nostris Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalibus, de praeclaris Beati Viri meritis verba fecimus, et adhibitas in hujus causae discussio-

Consistorium Secretum.

ne, ad normam Decretorum Apostolicae Sedis, exactissimas diligentias, prolataque tum a Nobis; tum a Praedecessoribus Nostris, ut praefertur, matura judicia, Nos ipsi distincte exposuimus. Cumque eorum unanimis sententia fuerit, ut supremam gravissimo judicio manum, servata tamen consueta in hujusmodi causis tractandis Ecclesiae Romanae praxi, tandem imponeremus: ideo accitis ad Urbem compluribus Venerabilibus Fratribus Archiepiscopis, et Episcopis per Ecclesias constitutis, uberem primo Relationem de ipsius Beati vita, virtutibus, martyrio, ac miraculis, in publico Consistorio, coram Nobis universoque Ecclesiasticorum Ordinum consessu, per Dilectum Filium Virgilium Montecatinum Nostrae Consistorialis Aulae Advocatum oretenus exponi: mox aliam ex authenticis monumentis praedictae Congregationis Sacrorum Rituum collectam, scriptoque traditam, omnibus et singulis, quorum suffragia exquirebantur, exhiberi mandavimus. Deinde die VIII. currentis Junii; coactis iterum coram Nobis in Consistorio semipublico praedictis S. R. E. Cardinalibus, tum etiam Patriarchis, Archiepiscopis, et Episcopis in Romana Curia praesentibus, adstantibus quoque Apostolicae Sedis Notariis, et Causarum Palatii Apostolici Auditoribus, praedictorum consulentium suffragia, et quidem omnia in unum sensum pro Beati Canonizatione convenientia, laetantes audivimus; quorum etiam exempla a singulis subscripta in Tabulariis Romanae Ecclesiae jussimus asservari. Nos autem infirmitatis Nostrae conscii, ut spiritum consilii de Coelo Nostris, atque fidelis populi precibus obtinere mereremur, generalibus indictis jejuniis, publicas in designatis per Urbem Ecclesiis obsecrationes plurium dierum spatio, concessa etiam in eum finem orantibus Indulgentia, fieri praecepimus. Tum adveniente hac die Apostolorum Petri et Pauli natalitio dicata; solemni supplicationis ritu ad Ecclesiam Beati Petri in Vaticano procedentes, una cum omnibus praedictis Venerabilibus Fratribus Nostris, caeterisque Romanae Curiae, et Nostrae Aulae Praelatis, Officialibus, et Familiaribus, universoque Clero Saeculari, et Regulari, et devotissimo Populo, Divinam opem advocantibus, auditis iterum enixis Christianorum Principum, Ecclesiarum, et Populorum postulationibus, quas Nobis repraesentavit Dilectus Filius Noster Joachimus Tituli Sanctorum Quatuor Coronatorum ejusdem Sanctae Romanae Ecclesiae Presbyter Cardinalis Portocarrero nuncupatus: post sacros Hymnos, Litanias, alisque preces de more decantatas; ad laudem, et gloriam Sanctae, et Individuae Trinitatis, ad Fidei Catholicae exaltationem, et Christianae Religionis augmentum, auctoritate Domini Nostri Jesu Christi, Beatorum Apostolorum Petri et Pauli, ac Nostro, et de praemissorum omnium Venerabilium Fratrum Nostrorum consilio, et assensu, praedictum FIDELEM a Sigmaringa Sacerdotem Ordinis Fratrum Minorum S. Francisci Cappuccinorum, de cujus vitae sancte traducta, et morte pro Catholicae Fidei propagatione perpessa, deque miraculis ipsius intercessione patratis plenissime constabat, et constat, Sanctum Christi Martyrem esse pronunciavimus, et Sanctorum Martyrum Catalogo adscriptum, ab universa Catholica Ecclesia honorari, et coli, decrevimus, definivimus, et respective mandavimus: In Nomine Patris, et Filii, et Spiritus Sancti: omnibus quoque Christifidelibus, qui singulis annis die XXIV. Aprilis, vere poenitentes, et confessi, Ecclesiam Cathedralem Curiensem, in qua sacrum Martyris Corpus asservatur, devote visitaverint, septem annos, et totidem Quadragenas de injunctis eis, seu alias debitis poenitentiis, eadem auctoritate misericorditer in Domino relaxantes.

Consistorium Publicum.

Cardinalium, et Episcoporum suffragia in Consistorio semipublico.

Solemnis Canonizatio.

Indulgentia.

Mox Omnipotenti Deo cum Angelis, et Sanctis ejus humillimam gratiarum actionem, dimissaque preces per ipsius Sancti merita offerentes, ad sacram Beati Petri Apostoli Confessionem sacrosanctum Missae Sacrificium cum commemoratione ejusdem Sancti FIDELIS Martyris, nec non Sanctorum Camilli, Petri, et Joseph Confessorum, Sanctaeque Catharinae Virginis a Nobis pariter Sanctorum albo rite adscriptorum, solemniter celebravimus, ac denique humilitatis in conspectu Domini Fidelibus cunctis ibi praesentibus, plenariam omnium peccatorum Indulgentiam largiti fuimus.

Gratulemur igitur invicto Orthodoxae Religionis Praeconi, cui donatum est pro Christo, non solum, ut crederet in eum, sed etiam, ut pateretur pro eo, atque ita per momentaneum tribulationis certamen, ad aeternum Beatitudinis triumphum perveniret in Coelis, ubi eum pro Catholicae Fidei dilatatione, et pro temporum Nostrorum tranquillitate, apud Au-

ctorem pacis Nostrae, et consummatorem Fidei suae, deprecatorem fore confidimus.

Ut autem praemissa omnia perpetuae futurorum temporum memoriae commendentur, Nos ea praesentium Literarum Apostolicarum tenore in omnium per universum Orbem notitiam deduci voluimus; mandantes, ut earumdem praesentium transumptis, sive exemplis, etiam impressis, manu alicujus Notarii publici subscriptis, et sigillo personae in Ecclesiastica dignitate constitutae munitis, eadem ab omnibus fides habeatur, quae ipsis praesentibus adhiberetur, si forent exhibitae, vel ostensae.

Praesentium transumptis auctoritas tribuitur.

Nulli ergo omnino hominum liceat paginam hanc nostrae definitionis, decreti, adscriptionis, mandati, statuti, relaxationis, et voluntatis refringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, et Beatorum Petri, et Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum.

Sanctio.

Datum Romae apud Sanctum Petrum Anno Incarnationis Dominicae MDCCXLVI., III. Kalendas Julii, Pontificatus Nostri Anno VI.

Dat. die 29 Junii 1746

✠ Ego Benedictus Catholicae Ecclesiae Episcopus.

† *Ego T. Episcopus Ostien. et Veliternen. Card. Rufus Decanus, et S. R. E. Vice-Cancellarius.*

† *Ego A. Episcopus Portuensis Cardinalis S. Clementis S. R. E. Camerarius.*

† *Ego V. Episcopus Praenestinus Card. Petra, Card. Poenitentiarius.*

† *Ego P. A. Episcopus Albanen. Card. Carafa.*

†

† *Ego V. Episcopus Sabinen. Card. Bichius.*

†

†

†

†

†

†

† *Ego Nicolaus Maria Tit. S. Petri ad Vincula Presbyter Card. Lercari.*

†

†

†

† *Ego F. Tit. S. Mariae Transtyberim Presbyter Card. Burghesius.*

† *Ego A. Tit. S. Stephani in Monte Coelio Presbyter Card. Gentili.*

† *Ego Fr. J. A. Tit. SS. Sylvestri et Martini Presbyter Card. Guadagni.*

† *Ego T. Tit. S. Caeciliae Presbyter Card. de Aquaviva.*

† *Ego D. Tit. Basilicae SS. Duodecim Apostolorum Presbyter Card. Rivera.*

† *Ego J. B. Tit. S. Mariae Angelorum Presbyter Card. Spinula.*

†

†

†

†

† *Ego R. Tit. S. Sabinae Presbyter Card. de Ilcio.*

†

†

† *Ego D. Tit. S. Bernardi ad Thermas Presbyter Card. Passioneus.*

† *Ego S. Tit. S. Priscae Presbyter Card. Valenti.*

†

† *Ego J. F. Tituli SS. Quatuor Coronatorum Presbyter Card. Portocarrero.*

† *Ego C. Tit. SS. Joannis et Pauli Presbyter Card. Paulutius.*

†

† *Ego C. A. Tit. S. Mariae de Pace Presbyter Card. Cavalchinus.*

†

†

†

†

†

†

†

† *Ego F. Tit. S. Mariae de Populo Presbyter Card. de Ricciis.*

† *Ego A. Tit. S. Sylvestri in Capite Presbyter Card. Rufus.*

† *Ego C. Tit. S. Mariae de Ara-Coeli Presbyter Card. Calcagnini.*

† *Ego P. M. Tit. S. Agnetis extra muros Presbyter Card. de Montibus.*

† *Ego F. Tituli S. Matthaei in Merulana Presbyter Card. Tamburini.*

† *Ego J. Tit. S. Crucis in Hierusalem Presbyter Card. Besozzi.*

†

†

†

†
†
†
†
† *Ego Carolus S. Mariae in Via lata Diaconus Card. de Marinis.*
† *Ego Alexander S. Mariae ad Martyres Diaconus Card. Albanus.*
† *Ego Nerius S. Eustachii Diaconus Card. Corsinus.*
† *Ego Agapitus S. Agathae Diaconus Cardinalis Mosca.*
†
†
† *Ego C. S. Mariae in Porticu Diaconus Card. Sacripantes.*
† *Ego M. SS. Cosmae et Damiani Diaconus Card. Bolognettus.*
† *Ego H. S. Angeli in Foro Piscium Diaconus Card. Columna.*
† *Ego P. S. Georgii in Velabro Diaconus Card. Columna.*
† *Ego A. S. Mariae in Aquiro Diaconus Card. Tanari.*
† *Ego H. S. Adriani Diaconus Cardinalis Bardi.*
† *Ego D. SS. Viti et Modesti Diaconus Card. Ursinus.*
†

D. Card. Passioneus.

J. Datarius.

Visa de Curia.

J. C. Boschi.

J. B. Eugenius

Loco ✠ Plumbi.

Registrata in Secretaria Brevium.

XIII. CANONIZATIO

BEATI CAMILLI DE LELLIS Fundatoris Clericorum Regularium Ministrantium Infirmis.

BENEDICTUS EPISCOPUS

Servus Servorum Dei

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium. Misericordiae studium, Coelestis Patris exemplo, inculcatoque saepius Salvatoris Nostri praecepto commendatum, Discipulos Christi, Ecclesiaeque Filios ab omnibus humanarum Societatum sectatoribus ita discernit, ut qui dilectionem habuerint ad invicem, ii demum supereminentem omni scientiae disciplinam percepisse, ii vere ad Regnum Filii Dei pertinere dignoscantur. Haec charitatis lex non lapideis Israelitarum cordibus inscuipta, non Levitico generi haereditate transmissa, non Aaronis stirpi cum Sacerdotii praerogativa tributa fuit, sed in Fidelium cordibus per Spiritum Sanctum suaviter copioseque diffusa, sicut alienigenam Samaritanum tangenti Judaeo proximum fecit, ita in universas Orbis Terrae Nationes Fraternitatis vinculo inter se copulavit. Per hunc dilectionis spiritum vere renovata est facies Terrae; dum genus humanum, peccatorum, et consequentium poenarum vulneribus sauciatum, non amplius hanc lacrymarum vallem pro exilii atque supplicii loco, sed pro charitatis exercitatione, ac beatae peregrinationis diversorio habere coepit; humanaeque infirmitates jam inter unius Corporis membra communes redditae, patientibus quidem factae sunt in expiationem delictorum, et causis salutis aeternae; compatientibus vero meritorum augmentum, et obtinendae sibi, quam aliis perstitissent, misericordiae fiduciam attulerunt. Hoc spiritu de Coelo repletus superiori saeculo B. CAMILLUS DE LELLIS piam calamitosorum omnium, praecipue vero aegrotantium curam in se suscepit, quosque nec patriae, nec sanguinis conjunctione ullo modo attingebat, urgente charitate Christi, plusquam paternis fraternisque officiis complecti et sublevare; proprium sibi munus assumpsit. Quin etiam quum se videret, nec ad omnes ubique in tribulatione constitutos, nec, ultra praefinitum sibi vitae cursum, ad futuras aetates operam studiumque suum extendere posse: propagato in alios ejusdem spiritus sui fervore, iisque perenni charitatis nexu, et Religiosi Voti proposito obligatis, spiritualem, ac temporalem Infirmorum curam ipsis perpetuo commisit, et commendavit. Cujus quidem Beati Viri virtutes, quum ad illud perfectionis fastigium, quod humana ratio, et naturae vires assequi nequeunt, Dei gratia pertigisse constiterit; ejusque Sanctitatem Omnipotens Deus, illustribus editis miraculis, in conspectu filiorum hominum magnificare dignatus fuerit; Nos eum merito ex hac

veritatis Cathedra, de Venerabilium Fratrum Nostrorum Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalium, necnon Patriarcharum, Archiepiscoporum, et Episcoporum in Romana Curia frequenti numero congregatorum assensù et consilio, Ecclesiae universae colendum, et venerandum, populis invocandum, Fidelibus cunctis imitandum proponimus, et praesentium Literarum tenore denunciamus.

S. CAMILLI ortus, et adolescentia.

Natus est is Buclanici Theatinae Dioecesis oppido in Marruccinis Anno Domini MDL., non sine futurae Sanctitatis presagiis, quum Mater, quae ipsum provecta jam aetate conceperat, visa sibi in somnis fuerit Puerum peperisse, Crucem in pectore gestantem, et Chorum ducentem aliorum complurium Crucem similiter signatorum. Quibus tamen auspiciis minime respondit CAMILLI adolescentia, ab eo in vitiis, maximeque in effuso alearum lusu traducta, cum valetudinis, fortunarum, et famae dispendio; ut etiam probrosa paupertate adactus, abjectissimis primum ministeriis a natalium suorum conditione alienissimis, in Nosocomio Incurabilium de Urbe, mox laboriosae militiae in Venetorum Castris, denique in Sipontino Fratrum Cappuccinorum Conventu famulatui se addicere compulsus fuerit; ubique inconstans, ubique sibi aliisque gravis: nunquam tamen a miserentis Dei longanimitate desertus, qui, et eum semper a profundiore abysso, a blasphemiarum scilicet impietate, aleatoribus adeo familiari, arcere dignatus fuerat: et tandem ostensurus in eum divitias misericordiae suae, excitavit ipsum aliquando a somno mortis, et in manu potenti et brachio extento a perditionis via ad salutis tramitem revocavit. Cum enim quadam die iter agens CAMILLUS, accepta quondam fastidientibus auribus piarum exhortationum verba solus secum recoleret, et quasi ruminans animo volutaret; interiori luce subito perculsus, ac peccatorum suorum conscientia, divinorumque judiciorum timore perterrefactus, humi se prostravit; nec inde prius surrexit, quam anteactae vitae crimina vehementissimo doloris actu detestatus, de custodiendis in posterum justificationibus Domini immutabiliter constituerit. Ex eo tempore novus homo factus CAMILLUS, non modo ab omni vitiorum genere deinceps abstinuit, sed ad sublimiorem Christianae perfectionis metam contendere coepit: S. Francisci habitum in Ordine Fratrum Cappuccinorum Siponti induit. Sed

Ipsius ad Deum conversio, et sanctioris vitae initium.

veteri ulcere, quod olim in tibia contraxerat, identidem recrudescente, bis a dolentibus Superioribus dolens dimissus, ad hac sibi carissima arctioris vitae semita deflectere coactus est.

Romam reversus, vetus Hospitium suum, S. Jacobi scilicet Domum, Incurabilium nuncupatam repetiit, ac, Deo sic disponente, ejusdem bonorum administrationi praefectus fuit. Quo in munere quum se CAMILLUS non tam hominibus, quam Deo servire cogitaret, maxima sedulitate ac diligentia, Infirmorum necessitatibus sublevandis se totum dicavit. Sed quum ea in re non satis sibi obsecundare videret eos, qui temporali mercede conducti, in ipsius Nosocomii ministeriis adhibebantur, secum cogitare coepit quomodo ferventiores Operarios, praestantioribus propositis spiritualium meritorum praemissis, compararet. Communicavit consilium hac de re suum cum S. Philippo Nerio tunc in humanis agente, a cujus praeceptis nutuque pendebat; quo approbante atque hortante, cum paucis primo ejusdem Nosocomii Ministris, mox cum ampliori piorum Fidelium numero, Sodalitatem quamdam instituit Laicorum hominum, qui se Divinis obsequiis, et aegrotantium curae, in ipsa primum S. Jacobi Domo, pro Dei amore et futurae vitae mercede, manciparunt, et contempta propriorum commodorum ratione, superatisque Divino praesidio invidorum calumniis, in instituto constanter perseverantes, brevi tempore extra praedictam quoque domum charitatem suam dilatarunt; cumque proprium sibi domicilium in Urbe constituissent, inde ad omnium pauperum aegrotantium levamen tam in Nosocomiis, quam in privatis Domibus accurrentes, incredibilem Urbi universae utilitatem attulerunt. Haec autem utilitas tunc major evasit, quum moltis Ecclesiasticis Viris CAMILLO se se adjungentibus, ipsoque CAMILLO, de praedicti S. Philippi directoris sui consilio, post exacta in Scholis Collegii Romani, singulari humilitatis exemplo, Literarum studia, ad Sacrum Presbyteratus Ordinem promoto; spiritualis non minus quam temporalis vitae subsidia aegrotis quibusquo praestare coeperunt. Ea re permotus sapientissimus Pontifex Sixtus Papa V. Praedecessor Noster, per suas Literas Apostolicas datas apud Sanctum Petrum sub Annulo Piscatoris die XVIII. Martii anni MDLXXXVI. hujusmodi Institutum, Omni-

Societatem instituit Ministrantium Infirmis.

Quae inde plurimum aucta, a Sixto V. confirmatur, et privilegiis ditatur.

potentis Dei, atque ejus pauperum aegrotorum famulatui dicatum, ac voluntariae paupertatis, castitatis, et obedientiae proposito, nulla tamen voti sponsione, adstrictum, collaudans, atque commendans, perpetuo approbavit et confirmavit sub denominatione *Congregationis Ministrantium Infirmis*, eidemque complura Indulta et Privilegia tam in spiritualibus, quam in temporalibus benigne concessit; inter quae illud specialibus Literis die XXVI. Junii ejusdem anni datis induisit, ut illius Sodales, pro habitus proprii distinctione, Crucem fulvi coloris ad latus dextrum vestium suarum assutam deferrent.

Sed quum hujusmodi Congregatio paucorum annorum decursu, CAMILLO praeside et promotore, non solum fructuosior evaderet, sed et spectabilium Virorum numero aucta, ad ampliorem Domum S. Mariae Magdalenae de Urbe in Regione Columnae translata fuisset, omniumque eidem adscriptorum jam sensus esset, ut sub prudentissimis Legibus et Regulis ab eodem CAMILLO praescriptis, ac solemni paupertatis, castitatis, et obedientiae professione, in perenni ministerio aegrotantium, ne excepto quidem pestiferae contagionis casu, Religiosam vitam degere optarent; exhibitis felicis recordationis Praedecessori pariter Nostro Gregorio Papae XIV. hujusmodi Regulis, iisque examinatis, et approbatis, placuit eidem Gregorio praefatam Congregationem in Ordinem Regularem erigere, sub nomine, et nuncupatione *Clericorum Regularium Ministrantium Infirmis*, ejusque Professores in quibuscumque locis tunc et deinceps commorantes, sub immediata et speciali sua et Apostolicae Sedis protectione perpetuo susceptos, amplissimis gratiis et privilegiis de Apostolica liberalitate ditare; prout in ipsius Gregorii Praedecessoris Literis, datis apud Sanctum Marcum Anno Incarnationis Dominicae MDXCI. Kalen. Octobris, plenius atque distinctius continetur.

Eadem in Congregationem Regularem erigitur a Gregorio XIV.

Ex hac nova charitatis schola, mirum quanta in omnium ordinum homines, tum corporum, tum animarum praecipue utilitas dimanavit. Non jam aegrotantes ad morborum aerumnas, solitudinis ac derelictionis moerorem accessisse doluerunt: non jam transactae vitae reatibus gravati imminentis mortis discrimen absque peccatorum expiatione subire timuerunt: non jam humani generis adversarius miseros mortales in extremis laborantes infesta rabie circumsistens, eos a susceptorum Sacramentorum robore imparatos, aut Fidelium exhortationum solatio et subsidio destitutos invenit. Reddita Nosocomiis mundities, alleviati Ministrorum labores, animarum Pastores ubique adjuti, in anxietatibus, curis, et sollicitudinibus sublevati; ut minime sit mirandum, tot hujus Instituti domos, et tunc modico temporis intervallo per Italiam universam, per Siciliam, aliasque remotiores Provincias, et deinceps per Europae totius Regiones, plaudentibus Civibus, Episcopis adnitentibus, erectas esse; in quibus, cum magno populorum fructu et emolumento, viget eximiae charitatis spiritus per CAMILLUM in ipsius Filios, atque discipulos diffusus et propagatus.

Ejus Congregationis utilitas, et fructus.

Ipse vero saluberrimi operis institutor atque promotor, cum omnes, quas aliis tradiderat, Christianae perfectionis Leges exactissime implevit; tum eam praecipue, quae plenitudo Legis est, dilectionem: cujus profecto Nobis datum est, ex collectis de ipsius vita, et rebus gestis certissimis monumentis, tam sublimitatem, atque profundum, quam latitudinem, longitudinemque dignoscere.

S. Camilli Fundatoris Virtutes

Sublimis profecto charitas, quae a Deo procedens, et in Deum ipsum se referens, creata omnia, quae aliis inordinatae cupiditatis fomenta esse solent, vel tamquam pietatis, in Deum argumenta, vel tamquam occasiones misericordiae in proximos exercendae, unice intuebatur. Hinc, quum ex omnibus rebus, quaecumque ipsius sensibus obversabantur, nova quotidie amandi laudandique Creatoris incitamenta sumeret, novas charitatis flammas conciperet; in assiduos de Deo sermones, in flagrantissimos Divini Amoris actus, non sine lacrymis, identidem erumpebat; tantoque corejus aestuabat ardore, ut sensibilem aliquando lucem e vultu suo radiantem emitteret; et nihilominus ingemiscens, quod se infinitae bonitati pro merito diligendae imparem agnosceret, infinitas sibi animas dari voluisset, quas in Dei amore totas impenderet. Hoc desiderio incensus, ad operosa ministeria proximis praestanda eo spiritu accedebat, ut Omnipotenti Deo, quem pauperibus intuebatur, obsequium aliquod pro viribus exhiberet; ab eaque cogitatione nunquam mentem animumque avertebat. Itaque Coelestem fere vitam in terris ducens,

Pietas in Deum.

nonnunquam visus est per mirabiles exstases a sensibus omnino alienatus, totoque corpore in aera elevato ac suspenso, beatorum spirituum consortio sese miscere: Unde et eorum ope ac praesidio, complura vitae discrimina mirabiliter evasit; et S. Philippi Nerii testimonio compertum est, Angelos ipsius Sociorum lateribus, dum Infirmis ministrarent, adstantes apparuisse. Sed et aliis supernaturalibus donis a Deo cumulatus, spiritu prophetiae, gratia curationum, et mirabili in naturae leges imperio, adhuc vivens, innumera Coelestis favoris, quo fruebatur, argumenta dedit.

Humilitatis, et poenitentiae studium.

Ab ea tamen virtutum suarum, et supernorum charismatum sublimitate oculos declinans CAMILLUS, eosque in propriae humilitatis profunditate libentius defigens, nec umquam oblivione captus purgationis veterum suorum delictorum, saepe se inter omnes peccatores pessimum appellabat, seque indignum, qui inter homines viveret, ac destinatum aeternis ignibus titionem intimo animi sensu profitebatur; ex quo sane humilitatis fonte prodierunt assidua, quibus corpus affligebat, poenitentiae ac mortificationis exercitia; praecipue vero demissus ille mentis habitus, quo pauperibus et aegrotis, quos sibi in Dominos adsciverat, in abjectis et laboriosis quibusque officiis sine requie ministrabat atque inserviebat. Neque vero ob praeclaram, Deoque, et hominibus acceptissimam Religionem a se fundatam, sapientissime administratam, latissimeque propagatam, ullo modo efferebatur; quinimmo delatum sibi forte Fundatoris nomen refugiens, ipsam quoque Ordinis Praefecturam, quam per XXVII. annos in omni patientia et solicitudine gesserat, tandem, firmato jam ipsius statu et regimine, humiliter a se abdicavit et sponte dimisit; ut ita, cum eo, a quo didicerat mitis esse et humilis corde, fratribus suis jam dicere posset: *Ego autem in medio vestri sum, tamquam qui ministrat.* Qua tamen ex re iidem novam utilitatem sunt consequuti; dum ab ipso Ordinis moderatore, a quo sapientissimas leges atque vivendi Regulas ad eum diem acceperant, deinceps etiam perfectae subjectionis et obedientiae formam, ipsius exempla intuentes, desumere potuerunt.

Charitas erga proximos, maxime infirmos.

Sed jam videamus qua latitudine dilatatum sit cor ejus, ut charitatis suae fructus ad omnes proximos in tribulatione et angustia positos derivaret. Quo in genere non hic omnia recensenda ducimus, quae CAMILLUS assidue pro pauperibus sustentandis, alendis, hospitio accipiendis, pro virginibus tuendis et collocandis, pro viduis ac pupillis defensandis sublevandisque gerebat. Unum pro cunctis opus, quod sibi suisque Alumnis proprium et praecipuum sumpserat, ut aegrotantium animabus corporibusque succurreret, immensam prope illius charitatis amplitudinem satis demonstrat. Quis enim tota Urbe infirmabatur, cum quo commiserationis affectu non infirmaretur CAMILLUS? ad quem non accurreret, ac vel ipse praesens inserviendo et consolando usque ad extremum adesset, vel subrogatis Sociis desideratam opem afferret? Quem reperit inopia pressum, aegritudine prostratum, aut nimio mortis metu perterritum, cui non opportuna corporis animique subsidia contulerit, eumque in aeternae salutis fiduciam erexerit? Quem vitiis atque peccatis irretitum, vel Religionis mysteria et dogmata ignorantem, quin eum ad melioris vitae propositum, ad Divinae bonitatis sinum reducere studuerit, vel in doctrina Fidei, et in lege Domini erudierit? Quin etiam constat, aliquos Haereticos in Urbe modo correptos, CAMILLI charitate et comitate devinctos, ejusque instructionibus, atque hortationibus illustratos adjuvante Divina gratia, Ecclesiae Catholicae restitutos fuisse.

Quibus in rebus quum per omnes Urbis Regiones, ac domos magni ipsius fuerint, et quotidiani labores; tum vero in publicis Xenodochiis, et potissimum in Hospitali Domo Sancti Spiritus in Saxia, illius opera adeo assidua fuit, ut ibi cogitationum atque studiorum omnium scopum, ibi veluti perpetuam vitae suae sedem collocasse videretur. Ibi non solum Famuli, et Inservientes, sed ipsi quoque Praepositi viderunt eum in omnis officii ministerio sibimetipsis praeeuntem, quaeque inter plures dispertita sunt munera, eumdem unum omnia amplectentem, ac mira sedulitate obeuntem. In eo habuerunt aegroti, quidquid homines fere ab amicis, propinquis, parentibus desiderare consueverunt. Nec major est amantissimae Matris solicitudo erga unicum languentem Filium, ea, quam CAMILLUS singulis quibusque aegrotantibus praestabat; eorum desideria praevertens, eorum solatium, commodum, munditiem, ac potissimum animae expiationem, rectamque Sacramentorum per-

ceptionem procurans; in eos vero peculiariter intentus, a quibus caeteri vel contagionis metu, vel morborum nausea et horrore refugiebant, eos ipse nimis amplexari, fovere sinu, suisque vestibus tegere non recusabat. Ibi saepe laboriosas noctes laboriosissimis diebus continuavit, nec ulcerati cruris, nec gravis herniae incommodo et dolore detentus, nec cibi, nec somni, nec requietis memor, non semel ob extremam corporis defatigationem, spirituum deliquio captus, in terram semianimis corruit.

Grassante peste in Urbe, quid praestiterit Camillus.

Reliquum erat, ut praesenti experimento proposito, videretur, an CAMILLI charitas ad illum, quem cum Sociis professus fuerat, gradum revera pertingeret, ut nimirum aegrotis Fidelibus, quos etiam pestis incessisset, opem et ministerium praestaret. Et quidem quatuor vix annis post indultam novo Ordini Apostolicam confirmationem, invasit Urbem contagiosa lues, cum extrema Annonae caritate conjuncta, ut duplici clade perculsa Civitas, funeribus, luctu, vastitate completa fuerit. Alios morbi vis, alios inopia et fames, plurimos desperatio et horror ad mortem ducebant: omnes vero metus, ac praesens vitae periculum, ad salutem et securitatem alibi conquirendam, vel saltem discrimini non objiciendam adigebant. At vero CAMILLUS, propria incolumitate vitaque contempta, minime dubitavit cum suis Alumnis pro salute publica se devovere. Itaque visus est, non modo publicis omnibus Nosocomiis sine intermissione adesse, ac miseris aegrotantibus opera, consilio, exhortationibus opem ferre; verum etiam incredibili solicitudine privatas quaslibet Domos ingredi, quandoque etiam, si occlusae essent fores, adhibitis scalis per fenestras penetrare, remotissima quaeque loca, obscuras cryptas, immunda stabula anxie circumire; languentes, afflictos, inedia dejectos conquirere, atque omnes, quibuscumque poterat, subsidiis juvare, ac reficere; eorum plagas curare, tabem abstergere, sordes eluere, lectos purgare; praeterea novum aperuit Xenodochium in ipsa Religionis suae Domo; alterum in Regione Coelimontana ad Sanctum Sixtum; alterum quoque ad Clivum Capitolii in via Rhedarum nuncupata constituit; illocque aegrotos undique comportari curavit, complures etiam propriis sublatos humeris ipse detulit; per omnes denique Urbis vastissimae Regiones alacer opera, voce, animo praesto fuit, ut non sine causa judicatum fuerit, clementissimum Dominum, qui etiam in ira sua misericordiae recordatur, deliberato in Urbem flagello, opportunum levamen per CAMILLUM, ejusque propositi Sectatores opponere voluisse.

Quid, exundante Flumine.

Ea tempestate sedata, ecce biennio post, novum calamitatis genus novam CAMILLO praebuit occasionem ardentissimae charitatis suae erga periclitantes proximos ostendendae. Quum scilicet Tiberis aquarum copia plus nimio auctus, magnam Urbis partem inundasset, jamque adjacentes Sancti Spiritus Ædes invadens, inferiora ipsius cubicula occupasset, commotus tanto Infirmorum periculo CAMILLUS, in medias aquas prosiliens, coepit aegrotos ipsos, eorumque grabatos homeris suis alio transferre, nec prius ab opere cessavit, quam immenso trium dierum labore in toto omnia collocata conspexerit.

Quod si, veritatis aeternae testimonium, majorem hac dilectionem nemo habet, quam ut animam suam ponat quis pro amicis suis; quid ni heroicam agnoscamus fuisse charitatem CAMILLI, qui minime detrectavit pro pauperibus Christi vitam saepe suam in manifestum discrimen adducere, nec umquam animam suam pretiosiorem fecit ea, cujus desiderio flagrabat, proximorum salute?

Quid ubia in Civitatibus et Oppidis.

Neque vero unius Romanae Urbis ambitu se continuit ipsius dilectionis amplitudo, sed alias quoque Regiones ac Civitates complexa est, ad quos Instituti sui fructum, utilitatemque propagavit; Italiam vero universam fere benefaciendo peragravit, mirifica charitatis opera ubique exercens, omniumque necessitatibus opportune succurrens. Medielanum grassante et Nolam Urbes pestifera contagione, quo tempore alii earum Urbium commercia omni ratione vitabant, quin etiam earum Cives alio evolare posse cupiebant, ultro ingressus est CAMILLUS, dilectionis ignem in sinu portans, atque utrobique admiranda illa virtutis exempla, quae Roma olim conspexerat, pari omnium ordinum admiratione renovavit. Buclanicum Patrium Oppidum ut audivit annonae difficultate graviter afflictum, illico Roma eo se contulit, suosque Cives impensis providentiae et charitatis officiis, illustribus quoque impetratis a Deo prodigiis, mirifice recreavit.

Ipsius sancta mors.

Denique inextinctam charitatis suae flammam usque ad exitum vitae, usque ad metam

praeclari cursus feliciter perduxit; cumque diuturno triginta trium mensium languore lentaque, et molesta febri probatus fuisset, praenunciatum sibi coelitus mortis diem animo concupiscenti praestolando, nil aliud, praeter Dei et proximi dilectionem in corde et in ore habens, nil aliud Sociis, ac Discipulis suis commendans, tandem Ecclesiae Sacramentis pie et religiose susceptis, die xiv. Julii Anno salutis MDCXIV., aetatis suae LXV. ad regnum perfectae charitatis migravit.

Nec dubitarunt quicumque ipsius laborum agnovere certamina, quin ipsi coronam justitiae reddidisset justus Judex; qui etiam, editis potentiae suae signis, devota frequentis populi ad ejus funus confluentis officia sibi accepta esse monstravit. Cumque de hujusmodi Miraculis, ac potissimum de perspecta Servi Dei sanctitate, universalis fama, et constans hominum judicium esset, cito deventum est ad legitimorum Processuum constructionem, quibus Ordinaria primum, mox etiam Apostolica auctoritate confectis, eorumque validitate approbata, post maturum omnium examen iteratis vicibus resumptum, Nobismetipsis olim, pro munere Promotoris Fidei, quod gerebamus, minutissima quaeque dubitationis capita proponentibus, tandem a felic. record. Praedecessore Nostro Benedicto Papa XIII., cum consilio Congregationis Sacrorum Rituum, judicatum est constare de CAMILLI Virtutibus in gradu haeroico; ut patet ex decreto ab eo edito die XXIV. Julii anni MDCCXXVIII.

Mox examinatis in eadem Congregatione Miraculis, quae post CAMILLI obitum, ejusdemque intercessione evenisse dicebantur, hujusque examinis summa ad Nos ipsos in Petri Cathedra jam sedentes delata, post invocatam Divini luminis opem, ac reiteratam collectarum probationum considerationem, visum est Nobis duo potissimum ex novem propositis indubitanter approbanda esse; unum nimirum de enormi Polypo in naribus cujusdam Puellae Viterbiensis suborto, et plures jam menses pervicaciter permanente, qui ex solo contactu fili subuculae Servi Dei, penitus evanuit; alterum de lethali morborum congerie, maligna scilicet febri, pulmonum et pleurae inflammatione, gutturis etiam ulcere, quibus Catharina Dondula sexto jam mense uterum ferens, correpta, et ad extremum vitae, Medicorum etiam judicio, deducta fuerat, sed omnia solo haustu

Miracula pro Beatificatione approbata.

aquae, in qua comminutus fuerat pulvis e cubiculo Servi Dei collectus, illico depulsa fuerunt, itaut aegra non modo sanitatem, sed pristinas etiam vires momento temporis recuperaverit. Quae quidem Miracula quum Nos Decreto edito die XXVI. Septembris Anni MDCCXLI. approbata publicaverimus, mox praefatae Congregationis consilium audierimus super Beatificationis honoribus eidem Dei Servo tuto deferendis, die demum secunda Februarii Anni MDCCXLII. in Festivitate Purificationis Beatissimae Virginis Mariae, quo die olim CAMILLUS superni luminis radio illustratus, ad bonam frugem conversus fuisse perhibetur, aliud Decretum protulimus de ejusdem formali Beatificatione peragenda; cujus solemnia deinde in Basilica Principis Apostolorum de Urbe rite celebrata fuerunt vigore Literarum Nostrarum Apostolicarum die VII. ejusdem mensis, et anni, sub Annulo Piscatoris editarum.

Solemnia Beatificatio.

Indultam Beato Viro venerationem, ac summo Fidelium studio eidem exhibitam, nova subsequuta sunt Miracula, quae manifestam Dei voluntatem de ipsius glorificatione in Terris augenda ostendere videbantur. Tribus itaque Episcopis, ad inquirendum super hujusmodi Miraculis, auctoritate Nostra Apostolica de more delegatis, cognitaque Processuum ab ipsis confectorum validitate, ex tribus Miraculis in praedicta Sacrorum Rituum Congregatione accuratissime discussis, audito, ut par erat, Peritorum judicio, novisque inquisitionibus super sanationum obtentarum perseverantia legitime peractis, duo potissimum, tamquam approbatione nostra digna, Nobis proposita fuerunt, quae quum revera, privatis Nostris studiis adhibitis, et invocato lumine Spiritus Sancti, clarissima in luce posita esse judicaverimus, die prima Maji superioris anni MDCCXLV. Decreto Nostro approbavimus, et publicavimus.

Causa reassumitur.

Primum est sanatio Luciae Theresiae Petti Puellae ex Oppido Caprarolae, quae quum ab ipsa nativitate, ob pravam Thoracis structuram, magna respirandi difficultate laborasset, et procedentibus annis, ingravescente Asthmate, accedentibus purulentis, et sanguineis excretionibus, ac summa virium prostratione, externo quoque contracto gibbo, gravem sibi, aliisque vitam haud longe protrahere posse ostenderet; in maxima morborum hujusmodi

Miracula pro Canonizatione approbata.

intensione, quum, iovocata Beati CAMILLI ope, aquam bibisset praefato pulveri admixtam, uuius noctis spatio a morbis omnibus expedita, et perfecta valetodinis firmitate donata fuit.

Alterum est instaotaoea sauatio Margaritae Castelli duodeviginti annorum Puellae ex Oppido Marini, quae ob vitium sanguiois ab utero matris contractum, malignis pustulis saepe afflicta, tandem earum numero io immensum aucto, itaut universum ipsius corpus unica crusta, sanie taboque manante, cooperitum appareret, acuta quoque febri superveniente, omuique amissa motus, et sensuom facultate, jamjam expiratura judicabatur; quum subito imposita ipsi Imagioe Beati CAMILLI, ac brevi prece ab ipsiua Sorore et Matre emissa, velut a somno mortis excitata, perfecte convaluit; corpus repente detumuit, crustae deciderunt, reliquit eam febris; itaut e lecto statim surgens, integerrimis viribus incedere et operari potuerit, ueque deinceps inveteratae hujusmodi affectiouis iucommoda amplius perpessa fuerit.

Decretum de tuto procedendo ad Canonizationem.

Consulta deinde fuit eadem Sacrorum Rituum Congregatio, an rebus, ita se habentibus, ad solemnem Beati CAMILLI Canonizationem tuto procedi posse censeret; omnibusque Venerabilibus Fratribus Nostris Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalibus eamdem Congregationem constituentibus, uec non dilectis Filiis ejusdem Congregationis Consultoribus in partem affirmativam consentientibus, Nos deinde, matura pooderatioue praemissa, ac ferventibus Deo obiatis precibus, taudem anno superiore die XVII. Augusti, Illius diei anniversaria, quo Inscrutabilis Divini consilii altitudo Nos immerentes ad Summi Pontificatus apicem evexit, publico Decreto edito, hujusmodi Congregationis sententiae Nos quoque adhaerere declaravimus.

Urgebant vero pro hujus Decreti implemento non solum communia Fidelium Populorum, ac in primis dilectae Urbis Nostrae vota, sed et enixae preces, ac supplicationes autedictae Congregationis Clericorum Regularium Ministrantium Infirmis, quibus, et olim clar. memoriae Philippus III., et Philippus IV. Hispaniarum Reges Catholici, plurimique Ecclesiastici, et Saecularis Ordinis Proceres apud Praedecessores Nostros Romanos Pontifices suas preces adjunxerant, et suas ouper postulationes Nobis humiliter exhiberi mandaverat Carissimus in Christo Filius Noster Carolus utriusque Siciliae Rex Illustris, ejusquo Coujux Carissima iu Christo Filia Nostra Maria Amalia utriusque pariter Siciliae Regina Illustris, et cum aliis pluribus Antistibus et Priucipibus, dilecti Filii Nobiles Viri Neapolitanae Civitatis Electi. Quapropter communicato consilio cum universo Collegio Venerabilium Fratrum Nostrorum S. R. E. Cardinalium In Cousistorio secreto die XVIII. elapsi meusis Aprilis coram Nobis habito, bisque similiter audito a Nobismetipsis Causae statu ac meritis, ad ulteriora, servatis servandis, progrediendum esse suadentibus, Nos demum, convocatis per Literas compluribus Venerabilibus Fratribus Archiepiscopis, et Episcopis per Ecclesias coustitutis, eorum quoque suffragia, ut in tanti momenti judicio fieri consuevit et decet, audire deliberavimus.

Consistorium Secretum.

Itaque expositis primum iu plenario publicoque praedictorum Sanctae Romanae Ecclesiae Cardioalium, Antistitum, omuiumque Ordinum Romanae Curiae Consessu, per dilectum Filium Jolinm Caesarem Fagnanum Nostrae Consistorialis Aulae Advocatum, ejusdem Beati CAMILLI gestis, Virtutibus, et Miraculis, iisdemque praeterea in summaria Relatione ex monumentis praedictae Sacrorum Rituum Congregationis fideliter desumpta, una cum Actorum serie, praedictorum omnium judicio subjectis; die decima currentis Junii eosdem Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinales, et Patriarchas, Archiepiscopos, et Episcopos universos coram Nobis in Consistorio semipublico congregatos, adstantibus de more dilectis Filiis Sedis Apostolicae Notariis, et Causarum Palatii Nostri Auditoribus, requisivimus, an ad solemnem ipsius Beati Canonizationem deveuiri posse censerent; cumque omnes unanimi sensu id a Nobis praestandum esse suaderent, exhibitis quoque iu scriptis per singulos suffragiis, quae in Romanae Ecclesiae Tabularium inferri jussimus: Nos quidem tunc eos omnes hortati sumus, ut pro impetrando Nobis superni luminis adjutorio, suas Deo preces offerrent; mox generalia per Urbem jejunia indiximus, designatisque Ecclesiis cum Indulgentia ab omnibus Christifidelibus Nobiscum orantibus consequenda, iteratis etiam Sacrificiis, Deum Omnipotentem precati sumus, ut sedium suarum assistricem sapientiam ad illuminandas mentis Nostrae tenebras emittere dignaretur.

Consistorium publicum.

Cardinalium, et Episcoporum sententiae in Consistorio semipublico.

Solemnis Canonizatio.

Demum adveniente hac die Beatorum Apostolorum Petri et Pauli Martyrio consecrata, in splendidissimo Ecclesiae Romanae jubilo, praecedentibus cum prece omnibus Cleri Saecularis et Regularis Ordinibus, et subsequentibus Aulae Nostrae, et Curiae Officialibus, atque Ministris, frequentissima Consacerdotum corona stipati, ad Sacram Beatissimi Apostolorum Principis memoriam in Vaticano, solemnis supplicationis ritu processimus: ubi exhibitis Nobis iterum a dilecto Filio Nostro Joachimo Tituli Sanctorum Quatuor Coronatorum Presbytero Cardinali Portocarrero nuncupato, praedictorum Supremorum Principum, et Procerum, Ecclesiarumque, et Congregationis Clericorum Regularium precibus et obsecrationibus, Dei nomine cum gemitibus invocato, ad laudem Sanctae, et Individuae Trinitatis, ad Triumphantis Ecclesiae gloriam, et Militantis consolationem, atque praesidium, auctoritate Domini Nostri Jesu Christi, Sanctorum Apostolorum Petri et Pauli, ac Nostra, ac de congregatae Fraternitatis, ut supra diximus, assensu et consilio, praedictum CAMILLUM DE LELLIS Dioecesis Theatinae Sacerdotem, Fundatorem Congregationis Clericorum Regularium Ministrantium Infirmis, de cujus praecellenti Fide et charitate, caeterisque Virtutibus in gradu heroico, nec non de Miraculis ipsius intercessione a Deo patratis, plenissime constabat, et constat, Sanctum esse definiendo pronunciavimus, et pro Sancto ab omnibus habendum, atque colendum ediximus, in Nomine Patris, et Filii, et Spiritus Sancti; omnibusque christifidelibus, qui singulis annis die XIV. Julii vere poenitentes, et confessi Ecclesiam Sanctae Mariae Magdalenae de Urbe, Congregationis praefatae Clericorum Regularium, in qua ipsius Sancti Corpus religiose asservatur, devote visitaverint, septem annos, et totidem quadragenas de injunctis eis, seu alias debitis poenitentiis, eadem auctoritate in perpetuum misericorditer relaxavimus. Denique in obsequium Omnipotentis Dei decantato Laudis, et Confessionis Hymno, incruentam salutis Nostrae Hostiam ad Altare Confessionis Beatissimi Petri Apostoli in Spiritu humilitatis obtulimus, cum commemoratione etiam ipsius S. CAMILLI Confessoris, nec non Sanctorum Fidelis Martyris, Petri, et Josephi Confessorum, et Catharinae Virginis, quos pariter Sanctorum Albo rite adscripsimus, omnibusque ibi praesentibus plenariam peccatorum Indulgentiam largiti fuimus.

Indulgentia.

Exultet igitur Ecclesia Sancta Dei, et jucundetur in Domino, qui secundum promissiones suas, sanctitatis et dilectionis spiritum in ea conservat, et fovet. Excitentur Fideles ad praeclara Sancti hujus persequenda vestigia, ipsius mereantur suffragiis adjuvari, qui quum in illo Regno Beatitudinis, in quod neque luctus, neque dolor ingreditur, non habeat, cui assueta misericordiae suae exhibeat officia, Nos hic in tantis angustiis, et calamitatibus constitutos, sua intercessione sublevare, et flagella Divinae iracundiae a Nobis lubens avertere.

Praesentium Literarum exemplis eadem fides tribuitur.

Ut autem praemissa omnia ad consolationem, et eruditionem Christianae plebis ubique innotescant, Nos ea, praesentium Literarum Apostolicarum tenore et auctoritate publicanda, atque edicenda esse censuimus; mandantes, ut earumdem praesentium transumptis sive exemplis, etiam impressis, manu alicujus Notarii publici subscriptis, et sigillo personae in Ecclesiastica dignitate constitutae munitis, eadem prorsus fides ab omnibus habeatur, quae ipsis praesentibus adhiberetur, si forent exhibitae, vel ostensae.

Sanctio.

Nulli ergo omnino hominum liceat paginam hanc nostrae definitionis, decreti, adscriptionis, mandati, statuti, relaxationis, et voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, et Beatorum Petri, et Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum.

Dat. die 29. Junii 1746.

Datum Romae apud Sanctum Petrum Anno Incarnationis Dominicae MDCCXLVI., III. Kalendas Julii, Pontificatus Nostri Anno VI.

† Ego Benedictus Catholicae Ecclesiae Episcopus.

† *Ego T. Episcopus Ostien. et Veliternen. Card. Rufus Decanus, et S. R. E. Vice-Cancellarius.*

† *Ego A. Episcopus Portuensis Cardinalis S. Clementis S. R. E. Camerarius.*

† *Ego V. Episcopus Praenestinus Card. Petra, Major Poenitentiarius.*

† *Ego P. A. Episcopus Albanen. Card. Carafa.*

†

† *Ego V. Episcopus Sabinen. Card. Bichius.*
†
†
†
†
†
†
† *Ego Nicolaus Maria Tit. S. Petri ad Vincula Presbyter Card. Lercari.*
†
†
†
† *Ego F. Tit. S. Mariae Transtyberim Presbyter Card. Burghesius.*
† *Ego A. Tit. S. Stephani in Monte Coelio Presbyter Card. Gentili.*
† *Ego Fr. J. A. Tit. SS. Sylvestri et Martini Presbyter Card. Guadagni.*
† *Ego T. Tit. S. Caeciliae Presbyter Card. de Aquaviva.*
† *Ego D. Tit. Basilicae SS. Duodecim Apostolorum Presbyter Card. Rivera.*
† *Ego J. B. Tit. S. Mariae Angelorum Presbyter Card. Spinula.*
†
†
†
†
† *Ego R. Tit. S. Sabinae Presbyter Card. de Reio.*
†
†
† *Ego D. Tit. S. Bernardi ad Thermas Presbyter Card. Passioneus.*
† *Ego S. Tit. S. Priscae Presbyter Card. Valenti.*
†
† *Ego J. F. Tituli SS. Quatuor Coronatorum Presbyter Card. Portocarrero.*
† *Ego C. Tit. SS. Joannis et Pauli Presbyter Card. Paulutius.*
† *Ego R. Tit. S. Marcelli Presbyter Cardinalis de Hieronymis.*
† *Ego C. A. Tit. S. Mariae de Pace Presbyter Card. Cavalchinus.*
†
†
†
†
†
†
†
† *Ego F. Tit. S. Mariae de Populo Presbyter Card. de Ricciis.*
† *Ego A. Tit. S. Sylvestri in Capite Presbyter Card. Rufus.*
† *Ego C. Tit. S. Mariae de Ara-Coeli Presbyter Card. Calcagnini.*
† *Ego P. M. Tit. S. Agnetis extra muros Presbyter Card. de Montibus.*
† *Ego F. Tituli S. Matthaei in Merulana Presbyter Card. Tamburini.*
† *Ego J. Tit. S. Crucis in Hierusalem Presbyter Card. Besozzi.*
†
†
†
†
†
†
†
† *Ego Carolus S. Mariae in Via lata Diaconus Card. de Marinis.*
† *Ego Alexander S. Mariae ad Martyres Diaconus Card. Albanus.*
† *Ego Nerius S. Eustachii Diaconus Card. Corsinus.*
† *Ego Agapitus S. Agathae Diaconus Cardinalis Mosca.*
†
†
† *Ego C. S. Mariae in Porticu Diaconus Card. Sacripantes.*
† *Ego M. SS. Cosmae et Damiani Diaconus Card. Bolognettus.*
† *Ego H. S. Angeli in Foro Piscium Diaconus Card. Columna.*
† *Ego P. S. Georgii in Velabro Diaconus Card. Columna.*
† *Ego A. S. Mariae in Aquiro Diaconus Card. Tanari.*
† *Ego H. S. Adriani Diaconus Cardinalis Bardi.*
† *Ego D. SS. Viti et Modesti Diaconus Card. Ursinus.*
†

D. Card. Passioneus.

J. Datarius.

VISA DE CURIA.

J. C. Boschi.

J. B. Eugenius.

Loco † Plumbi.

Registrata in Secretaria Brevium.

XIV. CANONIZATIO

BEATI PETRI REGALATI Sacerdotis Professi Ordinis Minorum, Regularis Observantiae inter Hispanos Restitutoris.

BENEDICTUS EPISCOPUS

Servus Servorum Dei.

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Negotiatores Coeli, qui, fidelibus Redemptoris nostri promissionibus innixi, quaecumque Mundus appetit, quae caro concupiscit, quae Daemon pollicetur, omnia relinquunt, ut Christum bajulantem sibi Crucem, per asperam angustamque viam prosequantur, non modo inaestimabilem bonae negotiationis fructum in aeternae vitae possessione percipiunt, sed etiam in terris centuplum, pro omnibus, quae dimiserunt, utilissima commutatione lucrantur. Dum enim vitae hujus oblectamentis, per mortificationis, et continentiae studium renunciant, puris tranquillisque voluptatibus, de conscientiae serenitate, ac Divini favoris suavitate, replentur; dum anxias Mundi divitias, Evangelicam paupertatem amplexi, a se abdicant, supernorum charismatum thesauris abunde ditantur; et pro vanis fluxisque honoribus, quos contemnunt, veram solidamque gloriam, non solum coram Angelis Dei, sed etiam coram hominibus adipiscuntur. Vidit haec Coelesti lumine edoctus BEATUS PETRUS REGALATUS, Ordinis Minorum Alumnus, ejusque disciplinae, quam Sanctus Patriarcha Franciscus discipulis suis tradiderat, perfectissimus ipse Sectator, et in aliis quoque Restitutor. Gustavit, quam suave ac bonum esset, abnegatis saecularibus desideriis, uni Deo adhaerere; reliquit, quae sua erant, ut Christum lucrifaceret; Verum in ipsis etiam voluntariae paupertatis angustiis dilatatum est cor ejus, ut quarum rerum nec possessiones, nec affectu tenebatur, in eas mirum saepe jus et imperium, supra id quod naturae leges ferunt, Deo concedente, exerceret. Nunc denique ad immensum Gloriae pondus, qua is jamdudum in Coelis potitur, non exiguus in Terris accessit honoris cumulus, decreto eidem cultu universae per orbem Ecclesiae, cui Nos, licet indigni, Divina voluntate praesidentes, ipsum Beatum Virum, Christianarum Virtutum perfectione, et Miraculorum claritate illustrem, inter Sanctos Confessores a Nobis, cum consilio Venerabilium Fratrum Nostrorum S. R. E. Cardinalium, nec non Patriarcharum, Archiepiscoporum, et Episcoporum in Romana Curia frequenti numero congregatorum, rite ac solemniter adscriptum, religiosa veneratione prosequendum, et proficua devotione invocandum proponimus, ac praesentium Literarum tenore denunciamus.

S. Petri Regalati ortus, et indoles.

Vallisoleti, Nobili Hispaniae Urbe natus est PETRUS Anno salutis MCCCXC., ex Nobilibus piisque parentibus, quorum disciplina, et exemplis eruditus, ac Divina praesertim gratia praeventus, coepit a puero ad Christianae perfectionis leges vitam moresque suos componere, et conformare; quin etiam vix decimo aetatis anno transacto, domesticis facultatibus honoribusque contemptis, Franciscani Instituti habitum, ac professionem expetere. Restitit ab initio amantissima Mater, et piis Filii desideriis obsecundare triennio toto recusavit; verum is in sancto proposito firmiter perseverans, eumque praeferens Matri, quem praeferre jubemur, et animae Nostrae, instando et obsecrando, tandem obtinuit, ut ad Religiosae vitae Tyrocinium, mox etiam ad solemnia emittenda Vota in patriae Civitatis Coenobio admitteretur. Ex eo tempore quum in suscepto perfectionis curriculo, per internae humilitatis, externaeque mortificationis studium, per assidua Orationis, et contemplationis exercitia, per solicitam puri cordis, et sensuum custodiam, novos semper progressus faceret, numquam respiciens retro, sed ad perfectiora, et sublimiora extendens se ipsum; ad illud brevi pervenit virtutis fastigium, ut et in omnibus religiosi Viri officiis toti Sodalitio exemplis suis praeluceret, et sanctioris disciplinae in Minorum Familia non nihil tunc temporis laxatae in pristinum splendorem restituendae, inspirante Deo, consilium caperet, eodemque adjuvante, ad effectum mire perduceret.

Ordinem Minorum ingreditur.

Ejusque Reformationem una cum Petro Villacretio promovet.

Etenim occasionem nactus, qua Vir pius, ac prudens Frater Petrus Villacretius ejusdem Ordinis Professor, potestate a Superioribus sibi facta, Hispaniae Coenobia peragrabat, ut ex iis, qui a subinducta libertate ad perfectiorem vivendi rationem transire cuperent, peculiarem veluti gregem conflaret, in quo pristina Franciscanae Regulae puritas, et austeritas

revivisceret, nihil cunctatus PETRUS se illi socium adjunxit, et in solitariam Domum prope Aquileriam Oxomensis Dioecesis Oppidum permissu Episcopi extructam, lubens cum eo secessit. Ibi in perpetuis pietatis, et poenitentiae exercitationibus ambo viventes, non solum Coelestium gratiarum copiam, sed etiam hominum admirationem sibi conciliarunt; ut ea permoti quamplurimi, tum ex ipso Fratrum Minorum Ordine, tum e saeculari Clero, et e Populo, in eorum Societatem admitti certarint, eorumque disciplinae se instituendos tradiderint. Quare cum nova Reformatorum Familia ad eum numerum aucta fuisset, ut jam Aquileriensibus Ædibus contineri minime posset, alterum ejusdem Instituti Coenobium de Abroxo nuncupatum in Agro Tribulano ad Ripam Durii Fluminis construi, opus fuit.

Reformatorum Coenobia gubernat.

In horum Conventuum regimine, quoties nascentis Reformationis negotia Villacretium alio vocabant, PETRUS REGALATUS ipsius vices sustinere consuevit. Cum vero idem Villacretius, post obtenta a felicis recordationis Martino Papa V. Praedecessore Nostro, quem praesens adierat, quaecumque ad ipsius Reformationis firmitatem, atque dilatationem maxime optaverat, ex hac vita pie migrasset, communi Religiosorum Voto in ipsius locum suffectus est PETRUS, qui sicut eum viventem in praelaudati operis constitutione, et administratione, consilio suo, atque opera maxime juverat, ita deinceps non modo Aquileriense Coenobium, in quo praecipuum fixit domicilium, sed Tribulanum etiam, quod modo per se ipsum, modo per Vicarios a se delegatos regebat, ad perfectioris disciplinae normam sanctissime gubernavit.

Ipsius religiosae virtutes.

Fuit in eo ad Socios, Subditosque in via Mandatorum Dei dirigendos, non solum eximius zelus, et assidua vigilantia, verum etiam in omni virtutum genere praeclari exempli lux, et auctoritas. Quarum enim jejuniorum observantiam ad mentem Sancti Fundatoris in usum reduxerat, eas ipse et exacte servabat, et voluntariis abstinentiae rigoribus cumulabat, quum nullum fere obsonii genus ad panem, et aquam plerumque adjiceret, et, praeter dies Dominicos, nihil omnino ad vesperam sumeret; quinimmo totos saepe dies absque ullo cibo transigeret in laboribus, aut orationibus, quarum etiam amore nonnumquam integras noctes insomnes ducebat, vel humi cubando, curabat, ut ne quid somni caperet, praeter id, quod ineluctabilis naturae necessitas postulabat. Duris praeterea flagellis, asperrimis ciliciis corpus affligere, et in servitutem redigere non desinebat. Paupertatis vero adeo amator fuit, ut quae prae caeteris attritae, et lacerae vestes essent, eas ipse sibi deligeret, nec umquam fere sandaliis aliove calceamenti genere uteretur, sed nudis plerumque pedibus ad humilitatis, et poenitentiae exercitium, incederet.

Pietas in Deum.

Quare cum sibi, ac mundo crucifixus omnino esset, minime est mirandum, si totum cor ejus sibi vindicavit Coelestium amor, cujus virtute fortiter tractus, ac dulcedine suaviter illectus, ineffabilia Divinitatis attributa, et Redemptionis nostrae mysteria, praesentissimo animi sensu assidue contemplabatur, adeoque in piis meditationibus affectibusque inardebat, ut saepe clarissimus lucis splendor ex ipsius corpore diffusus, non solum ad cubiculi ambitum, sed longe lateque supra Coenobii tectum emicaret; cujus rei causa a finitimis cognita, *Domus Dei* nomen Coenobio inditum fuit, quo etiam usque in praesentem diem appellatur. Ex frequentibus vero mentis excessibus, quibus ad interiora cum Deo colloquia admittebatur, quum Coelestium virtutum formam in se referret, earum quoque exemplar aliorum animis imprimere vehementer optabat. Hinc ortum habuit zelus ille ardentissimus, quo ad animarum salutem opportunissimis rationibus procurandam accendebatur; neque solum Religiosos Viros curae suae peculiariter commendatos, exemplis praeceptisque suis ad perfectionis culmen ducere satagebat; sed caeteris etiam omnibus opera, consilio, sermone, ac potissimum impensis misericordiae, et charitatis officiis, tutissimam ad Coelum viam commonstrare, et complanare curabat. Hic erat praecipuus ipsius scopus, et cum pauperes Christi aegritudine afflictos, eosque maxime, quos propter horrificam morborum speciem, aut contagionis periculum, ab aliis derelictos conspiciebat, per se ipse adjuvare, hospitio recipere, laboriosa curatione sublevare gestiebat; et cum, corrogata a divitioribus stipe, calamitosis omnibus opem ferre, potissimum vero Christifidelibus apud barbaros in captivitate detentis, libertatem impetrare studebat; cum demum inimicitias omnes, et simultates inter fideles componere omni studio nitebatur: ut scilicet peccata, et vitia eliminaret, pericula, occasionesque peccandi

Zelus in Proximos.

omnibus subtraheret, et Proximos a se adjutos, non sibi, sed Christo lucrifaceret, atque ad Divinae Bonitatis amorem, ad Evangelicae legis observantiam adduceret. Denique purgantium Defunctorum cruciatus pio commiserationis affectu respiciens, oblatis Deo precibus, Sacrificiis, jejuniis, aliisque voluntariis sui corporis castigationibus, prolatam ipsis aeternae Beatitudinis possessionem accelerare curabat.

Extrema vitae, et obitus.

His aliisque virtutibus apud suos, exterosque clarus, Miraculorum quoque gratia, aliisque supernaturalibus donis illustris, cum ad sexagesimum sextum aetatis annum pervenisset, jamque prospiceret, haud procul esse depositionem Tabernaculi sui, de apto idoneoque Rectore gregi suo post se relinquendo sollicitus, longum asperumque iter ingressus est, ut Lupum Salazarium antiqui Instituti cultorem, ac vindicem, ad id muneris suscipiendum suaderet. Ea re impetrata, quum Tribulanum Coenobium in reditu visitasset, inde ad Aquileriense se contulit, ubi lethali morbo correptus, decubuit, exactoque inter acerbos cruciatus, atque languores integro Quadragesimae cursu, tandem die sancto Paschae Eucharistici Panis viatico munitus, et sequenti die ab Episcopo Palentino Oleo Sancto unctus in nomine Domini, quum dilectissimos Fratres ad severioris disciplinae custodiam, ad paupertatis studium, ad imitationem Christi etiam, atque etiam hortatus esset, animam suam in manus Dei fidenter quanterque commendans, justorum somno obdormivit tertio Kalendas Aprilis Anno salutis MCCCCLVI.

Acta sub Urbano VIII.

PETRI corpus, ut piis Fidelium turbis ad Coenobium undique concurrentibus satisfieret, per aliquod dies inhumatum remansit; cumque nullas interim mortalitatis injurias pateretur, tandem in communi Fratrum Sepulchro conditum fuit; unde tamen post triginta sex annos translatum fuit ad praenobile loculamentum, quod ipsi clar. mem. Elisabetha Castellae Regina ex alabastrite marmore extrui curavit.

Ibi et propter constans hominum judicium de Servi Dei sanctitate, et propter Miraculorum frequentiam, assidua venerationis et cultus obsequia a piis Fidelibus ipsi delata fuerunt.

Et sane de generali ipsius Sanctitatis, Virtutum, et Miraculorum fama, Testes sunt antiqui Processus auctoritate Ordinaria super eo confecti, qui cum ante hos centum viginti annos ad hanc Sanctam Sedem delati fuissent, et pro legitimo cultu eidem Servo Dei asserendo, Apostolicae definitionis oracula, instantibus etiam Catholicis Hispaniarum Regibus, universoque Ordine Fratrum Minorum S. Francisci, vehementer expeterentur; visum est fel. recor. Urbano Papae VIII. Praedecessori Nostro, signata Chirographo suo Commissione, ad discutiendam in specie ipsius Beatificationis, et Canonizationis Causam, novorum Processuum constructionem demandare. Quibus deinde ad Urbem allatis, et trium antiquiorum tunc temporis Causarum Palatii Apostolici Auditorum examini subjectis, quum hi, pro sua integritate et prudentia, eorum validitatem et relevantiam plenissime apprubantes, in luculenta Relatione eidem Urbano Praedecessori exhibita, tam praeclaras Servi Dei virtutes in gradu heroico, quam illustria in vita, et post mortem ejus intercessione patrata Miracula, satis demonstrata esse censuissent; idem Urbanus Praedecessor ipsius Causae judicium remisit Congregationi Sacrorum Rituum: quae post approbatam eorumdem Processuum validitatem, et examinis formam, quam decrevisset, una cum dubio de Regalati virtutibus, alterum quoque de Miraculis ipsius intercessione sequutis proponi, et expendi; quatuor infrascripta Miracula ad trutinam vocavit. Primum, quod olim in visitatione Conventuum Aquileriae et Tribuli, quam Dei Servus pedes peragebat, intermedium spatium quadraginta millium passuum unius horae intervallo confecisset. Alterum, quod quum collectas e communi Mensa reliquias aliquando deferret ad pauperes, ob idque a Vicario sibi occurrente objurgaretur, quod supra modum in exteros se liberalem praeberet, quumque is nil aliud, quam flores deferre se asseverasset, flores revera in sacculo reperti sunt, quos neque anni tempus, neque Regionis natura suppeditare potuerant. Tertium, quod Durii Fluminis aquas, quoties increbuissent, et navicula deesset ad transfretandum, extento super eas pallio, non semel sicco pede transierit. Quartum denique, quod pauperi post ipsius obitum assueta eleemosyna prae Caenobii foribus fraudato, eaque de re ipsius PETRI sepulchrum conquerenti, exerto e sepulchro brachio, panem porrexerit. Hisque admirabilibus sane prodigiis, quae etiam a vetustissimis temporibus marmoreo Servi Dei sarcophago insculpta cernebantur, mature discussis et approbatis; peracto quoque virtutum exa-

Virtutum, et Miraculorum approbatio.

mine; eadem Congregatio Decretum edidit die XVI. Novembris anni MDCXXX., quo tam Virtutes ejusdem Servi Dei, quam ipsa praedicta Miracula comprobata fuerunt.

Quum vero paulo post super hujusmodi judiciorum ordine et methodo; nova et consultissima ejusdem Urbani Papae VIII. Decreta prodiissent, proindeque inducta fuisset necessitas ostendendi, quod iis paritum esset; antequam ad ulteriora in hac Causa procederetur, opus fuit planum facere, quod per centum annos, immo verius per duo fere saecula ante eorumdem Decretorum editionem, publicus cultus ipsi Dei Servo praestitus fuerat. Quare post aliquot annorum silentium, percrebescentibus religiosis Catholicorum Principum et Populorum votis, instantibus quoque quamplurimis Episcopis, universoque praedicto Ordine Fratrum Minorum S. Francisci, Anno Domini MDCLXXV. a felic. record. Praedecessore pariter Nostro Clemente Papa X., de consilio praefatae Congregationis Sacrorum Rituum; signata fuit Commissio pro reassumptione Causae in statu et terminis, cum facultate in primis, et ante omnia conficiendi Processum particularem super paritione Decretis Urbani Papae VIII. de non cultu editis, seu super casu ab eisdem excepto; et consequenter ab Episcopo Oxomensi, vigore Literarum a praedicta Congregatione ipsi directarum, confectus fuit hujusmodi Processus, ac sententia rite prolata super Cultu eidem Beato Viro a centenario tempore, et ultra, publice exhibito, ac proinde de casu a praefatis Urbani VIII. Decretis excepto; quam porro sententiam in praedicta Congregatione Sacrorum Rituum revisam, et approbatam, sanctae memoriae Praedecessor pariter Noster Innocentius Papa XI. Apostolica auctoritate confirmavit, et roboravit, Decreto edito die XVII. Augusti anni MDCLXXXIII.

Approbatio cultus.

Itaque non solum ipsius Beati PETRI cultus impensioribus Fidelium studiis per totam Hispaniam aliasque Regiones frequentari coepit, verum etiam subsequutis Apostolicae Sedis Indultis magnopere auctus fuit: concessa primum in ipsius honorem Officii Divini, ac Missarum celebratione per Ordinem Fratrum Minorum de Observantia; et per aliquas Hispaniae Dioeceses: mox extenso per gradus hujusmodi Indulto ad universam Franciscanorum Familiam, et ad omnes Hispaniarum Civitates, atque Dioeceses, cum Oratione etiam, et Lectionibus propriis, ab eadem Congregatione Sacrorum Rituum examinatis, et approbatis: Demum permissa ab eodem Innocentio Translatione Corporis ipsius B. PETRI ad novum, atque splendidius Sacellum, piorum sumptibus in ipsius honorem excitatum.

Ejusdem cultus amplificatio.

Quoniam vero, juxta Apostolicarum sanctionum Decreta, ad solemnem Beati Canonizationem minime procedi poterat, nisi demonstratum fuisset, nova, post indultam venerationem, miracula supervenisse; ideo quum delatum fuerit ad felic. record. Praedecessorem Nostrum Benedictum Papam XIII. nonnulla Miracula ab Omnipotenti Deo ad invocationem ejusdem Beati PETRI recens patrata fuisse, placuit ipsi Apostolica auctoritate necessarias facultates delegare Episcopis Oxomensi, et Palentino, ut, juxta instructiones iis transmittendas, super hujusmodi assertis Miraculis Testes examinarent, aliasque legitimas probationes colligerent. Hinc delatis ad Urbem Processibus ab iis confectis, eorumque validitate, nec non examinis forma, in Congregatione Sacrorum Rituum recognita, et juxta ipsius Congregationis Consilium, a fel. pariter record. Clemente Papa XII. Decessore Nostro approbata; mox etiam alio Processu ejusdem Clementis auctoritate constructo super novissimo Miraculo, ut ferebatur, in Dioecesi Palentina edito, cujus pariter Processus validitas approbata fuit: de hujusmodi Miraculorum relevantia, secundum collectas probationes, a Dilecto Filio Magistro Ludovico de Valentibus Promotore Fidei diligenter excussas, actum primo fuit inter praefatae Congregationis Consultores coram Dilecto Filio Nostro Antonio Xaverio Tituli S. Stephani in Monte Coelio Presbytero S. R. E. Cardinali Gentili nuncupato, hujus Causae Ponente a Nobis deputato. Deinde, novis animadversionibus ab eodem Fidei Promotore exaratis, iterum iidem Consultores coram universis Venerabilibus Fratribus Nostris S. R. E. Cardinalibus praefatae Sacrorum Rituum Congregationi praepositis, in Quirinali Palatio Nostro congregatis, sententias suas dixerunt: atque ita demum Causa plene discussa, et per novissimas praedicti Promotoris animadversiones accuratissime cribrata, ad Nostrum judicium delata fuit. Nos vero, omnibus gestorum probationibus examinatis, et tam facti, et juris allegationibus, quam Peritorum judiciis, et consultationibus perlectis; auditis etiam

Judicium super novis Miraculis institutum.

oreteous tum Causae Postulatoribus, et Patronis, tum etiam praefato Promotore Fidei; Congregationem generalem praedictorum omnium tam Cardinalium, quam Consultorum die secunda Junii Anni MDCCXLIV. coram Nobis coegimus.

Et quamvis ex tam exquisita rerum omnium discussione, ex Consultorum suffragiis, quae a Nobis antea in scriptis oblata perpendimus, quin etiam in Summarium redacta eidem Cardinalium Congregationi per Nosmetipsos exposuimus, ac denique ex consiliis praedictorum Venerabilium Fratrum Nostrorum in eadem Congregatione a Nobis auditis, jam satis omnia videri potuissent clarissima in luce collocata: nihilominus, ut uberiorem Coelestis luminis gratiam perseveranti oratione impetrare mereremur, Nostram adhuc sententiam proferre distulimus, usque ad diem Festum S. Bonaventurae ejusdem Ordinis Fratrum Minorum Sancti Francisci; quo die, celebrata Missa in Ecclesia S. Mariae Ara-Coeli nuncupata, solemni Decreto edito, duo infrascripta Miracula ipsius B. PETRI intercessione a Deo obtenta approbavimus, et publicavimus.

Miracula pro Canonizatione approbata.

Primum est de Coeco illuminato, Didaco nimirum Sacerdote, cognomento Plasentia, qui cum epileptico paroxismo correptus in domesticum focum pruois ardentibus refertum corruisset, eoque casu plenam ferventis aquae ollam subvertisset, ustulata facie, crematis palpebris, et oculorum acie labefactata, omnem vivendi facultatem penitus amisit, nec eam quatuor circiter mensium spatio, pluribus etiam remediis adhibitis, ulla in parte recuperavit. Verum quod neque a natura, neque a Medicorum arte obtinere jam amplius sperabat, id ei ab Omnipotenti Deo mirabiliter concessum fuit per merita B. PETRI REGALATI, cujus Cucullum oculis suis admoveri curavit; dum ad illius Reliquiae contactum, illico perfectissimum oculorum usum recepit, quem ad mortem usque haud imminutum retinuit.

Alterum recentius Miraculum experta fuit Birgitta Ortega in sanatione horrendi ulceris, quod ipsi ex praevio tumore, et interclusa sanie, in sinistra lumborum regione obortum, cum integumenta omnia, quibus renes continebantur, et duas quoque costas maligna corruptione depascendo absumpsisset, contracto demum callo, et acerbissimis doloribus cum febri accedentibus, jam prope erat, ut ipsam Mulieris vitam praecideret. Cum tamen illa ad BEATI sepulchrum adduci se postulasset, ibique ipsius opem apud Deum cum lacrymis implorasset, iter ingressa, ut domum rediret, sensit se repente sanatam, atque ulceris locum inspiciens, invenit amplissimam fistulam coaluisse, et cicatrice inducta, nullas alias morbi reliquias jam superesse: quin etiam auctis sibi corporis viribus, optima deinceps usa est valetudine, dum vita fuit.

De tuto progressu ad Canonizationem.

His itaque duobus Miraculis cognitis, et approbatis, illud definiendum supererat, an res eo adducta videretur, ut ad solemnem Beati Canonizationem tuto procedi posset: qua in re quum jampridem dubitatum fuisset, an obstaret Decretum a Nobis editum die XXIII. Aprilis Anni MDCCXLI., quo scilicet, inter alia, statuimus, in Causis Servorum Dei per viam Cultus immemorabilis, sive Indulti procedentibus, et in quibus virtutes ex Testibus dumtaxat de auditu, sive ex coaevorum Scriptorum testimoniis probatae fuissent, quum post approbationem Cultus immemorabilis, ad solemnem Canonizationem transitus fieri vellet, non duo solum, ut olim obtinuerat, sed quatuor in posterum Miracula rite probari debere: hujusmodi dubitatio a Nobis sublata fuerat per aliud Decretum die secunda Augusti ejusdem anni prolatum, quo declaravimus, hanc Causam ab ea lege exceptam esse, et censeri debere; ob eam nimirum justissimam rationem, quod quum jam usque a temporibus Urbani Papae VIII., ut supra diximus, una cum heroicis B. PETRI virtutibus, quatuor simul Miracula approbata fuerint, jure dici poterat praedicto generali Decreto Nostro antecedenter paritum fuisse, proindeque ad ipsius Beati Canonizationem, non quatuor, sed duo tantum Miracula approbanda superesse. Itaque praedicta quaestione proposita in Congregatione generali Sacrorum Rituum coram Nobis habita die XXII. Septembris Anni MDCCXLIV., unanimis omnium sensus fuit, ut ad solemnem B. PETRI Canonizationem servatis servandis quandocumque procedi posset: nosque ipsi deinde solemne Decretum in eamdem sententiam edidimus die VI. Octobris ejusdem Anni.

Cumque Charissimi in Christo Filii Nostri Philippus V., et Elisabetha ejus Conjux, Hispaniarum Reges Catholici, cum reliquis ipso-

rum Regiae Familiae Principibus, oblatas jam pridem a Praedecessoribus suis Apostolicae Sedi preces et postulationes pro hujus B. Viri Canonizatione omni studio forent, accederentque in eum finem complurium Venerabilium Fratrum Hispaniae Antistitum, totiusque religiosissimi Ordinis Fratrum Minorum S. Francisci vota, et obsecrationes; Nos, ut in hoc gravissimo negotio juxta praescriptam servatamque a Praedecessoribus nostris agendi normam procederemus, universi primum Collegii Venerabilium Fratrum Nostrorum Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalium in Consistorio secreto VI. Idus Aprilis coram Nobis congregatorum sententiam, atque consilium exquisivimus. Quibus, post auditam a Nobis gestorum seriem, et Beati Viri praeclara merita, ad legitimam Causae hujus absolutionem unanimi voce Nos adhortantibus, non viciniores modo, sed etiam remotiores per Italiam Episcopos, et Archiepiscopos moneri curavimus, ut circiter Kalendas Junias, quibus commodum esset, ad Urbem sese conferrent; quo, et instantem Natalem diem Beatorum Apostolorum Petri et Pauli, veteri more, nobiscum una celebrarent, et Nobis de saepedicti B. PETRI REGALATI, nec non BB. Fidelis a Sigmaringa Martyris, Camilli de Lellis, et Josephi a Leonissa Confessorum, et Catharinae de Ricciis Virginis, solemni Canonizatione deliberantibus, consiliorum suorum suffragia, prout Spiritus Sanctus ipsis suggessisset, exponerent.

Consistorium Secretum.

Ut autem praeclarae ipsius B. PETRI virtutes, ejusque insignia Miracula, nec non adhibitae cautiones in totius Causae discussione, neminem laterent, indicto prius coram Nobis bis plenario consessu omnium Ecclesiasticorum Ordinum, et Collegiorum, ac Magistratuum Romanae Curiae, mandavimus a Dilecto Filio Joseph Ascevalino nostrae Consistorialis Aulae Advocato de praemissis omnibus verba fieri; mox etiam exactam eorumdem narrationem ex authenticis documentis religiose collectam, ac Typis impressam, omnibus suffragium laturis exhiberi curavimus. Demum convocatos in Consistorio semipublico die XI. currentis Junii universos Venerabiles Fratres Nostros S. R. E. Cardinales, necnon Patriarchas, Archiepiscopos, et Episcopos, qui jam frequentes undique in Urbem convenerant, conceptis verbis requisivimus, an ad ipsius B. PETRI Canonizationem deveniendum Nobis esse censerent. Ipsi vero summo animorum consensu, gravibusque rationibus, omnes in affirmativam Sententiam ire comperti sunt. Qua de re a Dilectis Filiis Apostolicae Sedis Notariis ibi praesentibus publica Instrumenta confici, ac praeter ea suffragiorum ipsorum exempla a singulis praedictis subscripta in Tabularium Ecclesiae Romanae inferri mandavimus.

Consistorium Publicum.

Cardinalium, et Episcoporum suffragia in consistorio semipublico.

Nos autem priusquam de summa rei definiendo pronunciaremus, ut, quid placitum esset coram Deo, ab Ipso Patre luminum edoceri mereremur; indictis per Urbem jejuniis, designatisque Ecclesiis, cum Indulgentia ab iis consequenda, qui Nobiscum Coelestem opem implorarent, orationibus, et obsecrationibus instare non praetermisimus; donec hac die coruscante Sanctorum Apostolorum Petri et Pauli Natalitio dicata, magnam venerandae solemnitatis laetitiam, novo Ecclesiae gaudio, per definitivae hujusmodi Sententiae prolationem, cumulare decrevimus. Quare, praeeuntibus supplicationis generalis ritu, omnibus primum Cleri Regularis Ordinibus, tum Ecclesiarum Collegiatarum, et Basilicarum, etiam Patriarchalium, Cleris atque Capitulis, nec non praefatae Congregationis Sacrorum Rituum Consultoribus, Nos ipsi demum cum Dilectis Filiis Aulae Nostrae Officialibus, et Familiaribus, cum Schola Cantorum, cunctisque Romanae Curiae Praelatorum Collegiis, Presbyteris quoque Poenitentiariis Sacerdotali veste indutis, denique cum Venerabilibus Fratribus Episcopis, Archiepiscopis, et Patriarchis, qui ad octoginta fere adfuerunt, universoque Venerabilium Fratrum nostrorum S. R. E. Cardinalium Collegio, ex Apostolicis Ædibus prodeuntes, frequenti Procerum, et Magistratuum numero stipati, et subsequentibus Apostolicae Sedis Notariis, ac Regularium Ordinum Generalibus Superioribus, ad Basilicam Beatissimi Apostolorum Principis in Vaticano, Coelestis Sponsae ornatu fulgentem, Nos laeti contulimus; quo Nos vocabat, et ipsa memorabilis diei festivitas, et antiquissima Praedecessorum Nostrorum consuetudo, quibus solemne fuit praeclaros hujuscemodi Sanctorum triumphos non alibi, quam apud memoriam ejusdem Beati Petri Apostoli, celebrare.

Solemnia Canonizationis.

Ibi quum Dilectus Filius Noster Joachimus Tituli Sanctorum Quatuor Coronatorum Presbyter Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalis Protocarrero nuncupatus, perorante Dilecto

Instantiae.

Filio Virgilio Montecatino Nostrae Consistorialis Aulae Advocato, enixas, quas supra innuimus, supremorum Principum, Ecclesiarum, et Ordinum preces; atque postulationes, pro BEATI PETRI REGALATI, aliasque pro Beatorum Fidelis, Camilli, Joseph, et Catharinae Canonizatione Nobis instanter repraesentasset; Nos quidem ad gravissimi Judicii definitionem, absque iterata Coelestis auxilii invocatione, procedere non audentes, decantatis cum Venerabili Consacerdotum coetu, et devotissimo Populo Sanctorum Litaniis, Deum Optimum Maximum per omnium electorum suorum merita precati sumus, ut Sedium suarum assistricem sapientiam in cor nostrum immittere dignaretur. Cumque adhuc instantius pro exoptatae Sententiae prolatione ab eodem Cardinali Promotore urgeremur: Nos iterum in genua provoluti, Paraclitum Spiritum Sanctum Hymno, et Oratione solemni rogavimus, ut lucis suae radium emittens, mentis nostrae tenebras discuteret, et trepidantem adhuc fragilitatem nostram virtutis suae robore confirmaret. Denique ad reiteratas, et instantissimas praemissorum obsecrationes, quin potius ad manifesta universae Catholicae Ecclesiae vota, ad maturas deliberationes rite praehabitas, et declaratum jampridem Ecclesiastici Senatus consilium respicientes, eaque auctoritate suffulti, quam Dominus Noster Jesus Christus Beatissimis Apostolis Petro, et Paulo, Nobisque, licet immerentibus, tribuit, in honorem Sanctae, et Individuae Trinitatis, Fidei Catholicae exaltationem, et Christianae Religionis augmentum, definitivo pronunciato Decreto, praedictum PETRUM REGALATUM Ordinis Minorum Sancti Francisci Sacerdotem expresse Professum, Regularis disciplinae adsertorem, et vindicem, Christianarum virtutum praestantia, et Miraculorum gloria fulgentem, una cum supradictis Fideli, Camillo, Joseph, et Catharina, Sanctum esse declaravimus, et Sanctorum Catalogo adscripsimus; statuentes ipsius Petri memoriam inter Sanctos Confessores non Pontifices ab Ecclesia universali quotannis die XIII. Maji pia devotione recoli debere; in Nomine Patris, et Filii, et Spiritus Sancti.

Decretum.

Mox decantato pro debita gratiarum actione consueto Laudis, et Confessionis Hymno, Nostrisque et Ecclesiae precibus praedictorum Sanctorum interventioni commendatis, ad Aram Basilicae Maximam supra Sacratissimam Confessionem Beati Petri Apostoli, incruentam Salutis Nostrae Hostiam oblaturi, reverenter accessimus. Porro post Evangelicam Lectionem a Diaconibus utraque lingua recitatam, continere labia Nostra non potuimus, quin in tam justa sanctaque laetitia, Sacerdotalibus vocibus ex abundantis gaudii Nostri erumpentibus, splendidissimam alloqueremur Venerabilium Fratrum, Dilectorumque Filiorum Coronam: ut quos devota Religio, et Apostolicae Sedis reverentia, non ex Urbe modo, aut ex finitimis locis, sed ex longinquis etiam, et ultramarinis Regionibus, ad Sepulcbra Apostolorum frequentes attraxerat, antiquis Beatorum Principum victoriis laetantes, et recenti Sanctorum triumpho plaudentes, ad earum virtutes pro viribus imitandas, ad eorumdem Patrocinia studiose demerenda, atque in praesentibus potissimum calamitatibus, quibus Ecclesia Dei jamdiu conflictatur, enixe imploranda, Paterno affectu, et sermone accenderemus. Denique, concessa omnibus adstantibus plenaria peccatorum Indulgentia, bis vero, qui singulis annis, praedicta die XIII. Maji, ejusdem SANCTI PETRI REGALATI exuvias, aliisque statutis diebus aliorum Sanctorum praedictorum Sepulcbra devote visitaverint, septem annis, et totidem Quadragenis de injunctis eis, seu alias debitis poenitentiis, auctoritate praedicta in perpetuum relaxatis; Omnipotenti Deo vota nostra reddentes, Sacrosancta Mysteria, pro totius Mundi salute, pro Ecclesiae pace, pro sanctae Plebis incolumitate, solemni ritu peregimus.

Indulgentia.

Quoniam vero post prolatam a Nobis, ut praefertur, hujusmodi Canonizationis, et Adscriptionis Sententiam, ab eodem Cardinali Promotore Nobis humiliter supplicatum fuit, ut super praemissis omnibus Apostolicas Literas perpetuo valituras decernere, atque edere dignaremur; ideo Nos justissimae petitioni annuentes, praesentium Literarum tenore, atque ex certa scientia, et Apostolicae auctoritatis Nostrae plenitudine, omnia et singula praedicta confirmamus, roboramus, atque iterum statuimus, decernimus, universaeque Catholicae Ecclesiae denunciamus: Mandantes, ut earumdem praesentium transumptis, sive exemplis etiam impressis, manu alicujus Notarii publici subscriptis, et sigillo Personae in Ecclesiastica dignitate constitutae munitis, eadem prorsus fides ab omnibus habeatur, quae

Literae decernuntur.

Earumque exemplis fides tribuitur.

ipsis praesentibus adhiberetur, si forent exhibitae, vel ostensae.

Sanctio.

Si quis vero paginam hanc Nostrae Definitionis, Decreti, Adscriptionis, Mandati, Statuti, Relaxationis, et Voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire praesumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, et Beatorum Petri, et Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum.

Dat. Pontificatus Anno VI die 29. Junii 1746.

Datum Romae apud Sanctum Petrum Anno Incarnationis Dominicae MDCCXLVI., III. Kalendas Julii, Pontificatus Nostri Anno Sexto.

✠ Ego Benedictus Catholicae Ecclesiae Episcopus.

† *Ego T. Episcopus Ostien. et Veliternen. Card. Rufus Decanus, et S. R. E. Vice-Cancellarius.*

† *Ego A. Episcopus Portuensis Cardinalis S. Clementis S. R. E. Camerarius.*

† *Ego V. Episcopus Praenestinus Card. Petra, Major Poenitentiarius.*

† *Ego P. A. Episcopus Albanen. Card. Carafa.*

†

† *Ego V. Episcopus Sabinen. Card. Bichius.*

†

†

†

†

†

†

† *Ego Nicolaus Maria Tit. S. Petri ad Vincula Presbyter Card. Lercari.*

†

†

†

† *Ego F. Tit. S. Mariae Transtyberim Presbyter Card. Burghesius.*

† *Ego A. Tit. S. Stephani in Monte Coelio Presbyter Card. Gentili.*

† *Ego Fr. J. A. Tit. SS. Sylvestri et Martini Presbyter Card. Guadagni.*

† *Ego T. Tit. S. Caeciliae Presbyter Card. de Aquaviva.*

† *Ego D. Tit. Basilicae SS. Duodecim Apostolorum Presbyter Card. Rivera.*

† *Ego J. B. Tit. S. Mariae Angelorum Presbyter Card. Spinula.*

†

†

†

†

† *Ego R. Tit. S. Sabinae Presbyter Card. de Ilcio.*

†

†

† *Ego D. Tit. S. Bernardi al Thermas Presbyter Card. Passioneus.*

† *Ego S. Tit. S. Priscae Presbyter Card. Valenti.*

†

† *Ego J. F. Tituli SS. Quatuor Coronatorum Presbyter Card. Portocarrero.*

† *Ego C. Tit. SS. Joannis et Pauli Presbyter Card. Paulutius.*

†

† *Ego C. A. Tit. S. Mariae de Pace Presbyter Card. Cavalchinus.*

†

†

†

†

†

†

†

† *Ego F. Tit. S. Mariae de Populo Presbyter Card. de Ricciis.*

† *Ego A. Tit. S. Sylvestri in Capite Presbyter Card. Rufus.*

†

† *Ego P. M. Tit. S. Agnetis extra muros Presbyter Card. de Montibus.*

† *Ego F. Tituli S. Matthaei in Merulana Presbyter Card. Tamburini.*

† *Ego D. J. Tit. S. Crucis in Hierusalem Presbyter Card. Besotius.*

†

†

†

†

†

†

†

† *Ego Carolus S. Mariae in Via lata Diaconus Card. de Marinis.*

† *Ego Alexander S. Mariae ad Martyres Diaconus Card. Albanus.*

† *Ego Nerius S. Eustachii Diaconus Card. Corsinus.*

† *Ego Agapitus S. Agathae Diaconus Cardinalis Mosca.*

†

†

† *Ego C. S. Mariae in Porticu Diaconus Card. Sacripantes.*

† *Ego M. SS. Cosmae et Damiani Diaconus Card. Bolognettus.*

† *Ego H. S. Angeli in Foro Piscium Diaconus Card. Columna.*

† *Ego P. S. Georgii in Velabro Diaconus Card. Columna.*

† *Ego A. S. Mariae in Aquiro Diaconus Card. Tanari.*

† *Ego H. S. Adriani Diaconus Cardinalis Bardi.*

† *Ego D. SS. Viti et Modesti Diaconus Card. Ursinus.*

†

D. Card. Passioneus.

J. Datarius.

VISA DE CURIA.

J. C. Boschi.

J. B. Eugenius

Loco ✠ Plumbi.

Registrata in Secretaria Brevium.

XV.

CANONIZATIO

BEATI JOSEPHI A LEONISSA Sacerdotis Professi Ordinis Minorum Sancti Francisci Cappuccinorum.

BENEDICTUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium. Humani generis Redemptor, Dei Filius, Sapientia Patris, ita mentes hominum, disjecta veteri, qua operiebantur, caligine, novo doctrinae Coelestis splendore illustravit, ut simul ad ejus lumen ductumque sequendum, maximis et pretiosis promissis languentia corda erexerit et excitaverit. Ita porro dum nos edocuit, abjecta de perituris divitiis solicitudine, Thesaurum non deficientem in Coelo nobis parare, in eoque cogitationes et corda nostra defigere; simul etiam certissimam hujusmodi Thesauri adipiscendi spem nobis ostendit, in Dei et Patris nostri benignitate fundatam, cui placuit, humilitati nostrae Regnum aeternum disponere et destinare. Quod si terreni Regni, quatumvis caduci, fastigium, vilioribus mercibus, aut parvo agello, inteisve vasis, nemo non anteferret; si momentaneam oblectationis voluptatem nemo prae imperii gloria, amplissimaque dominatione, non aspernaretur; quis erit profecto, qui mundanas, quantivis pretii, opes, potentiam, honores, comparare audeat cum ineffabili Coelestis Regni beatitudine, quam Christus Dominus pusillo Electorum suorum gregi promisit? Cujus gloria non in opinione hominum, sed in Divinae Gloriae communione sita est; in qua bonum, quod possidetur, desideriorum mensuram excedit, ubi denique in visione ac fruitione Dei, atque in beata Sanctorum societate, plena est felicitas, perpetua jucunditas, et secura tranquillitas.

Ad hanc Coelestis Regni promissionem advigilans, hunc verae felicitatis fontem sitiens BEATUS JOSEPH A LEONISSA, Religiosum Institutum Fratrum Minorum Sancti Francisci, quos Cappuccinos appellant, plena voluntate, et constanti devotione professus, desertam a vitiis, inviam adversariis potestatibus, et aridam a deliciis saecularibus terram incolere statuit, ut tandem in sancto apparere Deo mereretur, atque ad illius Beatitudinis et Gloriae consortium feliciter pervenire. Quam sane praeclaram mercedem ipsius sanctae conversationis, diuturnae poenitentiae strenuorumque laborum, quos pro Dei bonore et proximorum salute ad mortem usque toleravit, eidem Beato Viro in Coelesti Patria a Deo retributam fuisse, eumque propterea inter Sanctos Confessores cum Christo regnantes ab Ecclesia universa colendum et venerandum esse inspectis heroicis ipsius virtutibus, nec non miraculis ejus intercessione a Deo editis, apud Nos et Apostolicam Sedem rite probatis, cum consilio et assensu Venerabilium Fratrum Nostrorum S. R. E. Cardinalium, et Patriarcharum, Archiepiscoporum, et Episcoporum in Romana Curia congregatorum, deque attributae Nobis potestatis plenitudine, nuper definiendo pronunciavimus, ac praesentium Literarum tenore edicimus, statuimus, atque decernimus.

S. Joseph ortus et incolia. Leonissae Aprutii Oppido, ex Joanne de Desideriis et Francisca de Paulinis, in Spole-

tana Dioecesi, anno MDLVI. natus est JOSEPH, in Baptismate Euphranius dictus, et primum quidem apud Parentes pie ac liberaliter educatus fuit; postea vero iis defunctis, Viterbii, ubi Patruus publice docebat, adolescentiae aetatem caste integreque transegit. Cum autem soli Deo perseveranter adhaerere statuisset, oblatas sibi a Patruo honestissimas nuptias, perpetuo virginitatis proposito se obstringens, constanti animo recusavit; seque tandem ab omnibus mundi periculis, insidiis, fallaciis, terroribus, in perfectam Filiorum Dei libertatem vindicaturus, ad Religiosa Cappuccinorum Claustra apud Assisium confugit, ubi, frustra obnitentibus consanguineis, et minus etiam adhibentibus, qui eum a sancto proposito avocarent, arctiorem Sancti Francisci Regulam professus est.

Joseph paupertatis amator.

Quo autem mentis ardore suave Christi jugum JOSEPH amplexus esset, facile apparuit ex incredibili studio, quo et statim ad capessendum virtutum omnium culmen totus incubuit, et numquam deinceps a suscepto perfectionis cursu deflexit. Religiosae paupertatis et spiritu et reipsa eximius cultor, in summa rerum inopia, in qua hujusmodi Instituti sectatores vitam degunt, complura invenit, quae suis usibus voluntarie detraheret.

Mitis et humilis.

Mitis animo et humilis corde, se totum, suasque actiones et voluntates, arbitrio Superiorum, quorum mandata aperto capite, et flexis genibus excipere solebat, penitus permisit; ut quum sine eorum jussu cuicumque rei inceptum se esse diceret, eorum accedente nutu, difficilia quaeque aggredi non dubitaret. Quum vero nihil de se suisque viribus praesumeret, et ne suas quidem preces apud Deum quidquam valere putaret, aliorum orationibus assidue se commendabat. Denique in vilissimis quibusque exercendis ministeriis, in ferendis contemptibus et ludibriis laetus et alacer, tunc solum tristari videbatur, quum aut munus honorificum suscipere cogeretur, aut meritae ipsius virtuti laudes tribuerentur.

Poenitentiae deditus.

At vero seipsum, pro abjecta, quam de se fovebat, opinione, sic aspere duriterque tractabat, ut difficile sit alium reperire, qui novissimis hisce saeculis poenitentiae ac mortificationi magis addictus fuerit. Quum enim perpetuum fere jejunium sibi indixisset, non alio plerumque pane, quam duro ac mucido, non alio obsonio, quam putridis ac semiustis leguminibus, aut crudis oleribus, non alio potu, quam corruptis aquis, aut vino cineribus confecto vitam sustentabat; et nihilominus crucifige ndae carnis suae cupidior in dies, inusitatis flagellorum generibus suas in se ipsum manus armabat, quibus corpus suum acerrime dilania ret; et quia non semper id ipsi licitum erat, horrida cilicia, ferreas catenas, ferreos circulos, ferream loricam, ad continuum sui cruciatum adhibebat: Et tamen hilari fronte, ac laeto vultu Apostolicae praedicationis ministerium adimplens, tanto spiritus fervore afflicta membra regebat, ut nec aestus, nec frigora, nec soles, nec imbres, nec famem, nec sitim, neque labores sentire videretur; dummodo aliquod faceret animarum lucrum, ac Dei cultum et gloriam propagaret.

Justitiae cupidus et Divini cultus amplificator.

Justitiam enim esuriens et sitiens, nec de propria solum perfectione solicitus, sed ad aliorum quoque salutem procurandam ardentissimo studio intentus, quum praedicandi et evangelizandi munus ex obedientia gereret, incredibili labore ac zelo, nec minore animarum fructu, toto vitae suae cursu illud obivit. Frequens illi erat uno eodemque die pluries diversis populis, diversis argumentis, diversis in locis sacras conciones habere: nec tamen ideo restincta ardoris sui flamma, gaudebat privatis exhortationibus homines a vitiis avocare, ad virtutem inflammare, pueros et rudes Fidei elementis, Christianaque doctrina imbuere. Quin etiam ad Infidelium terras, ad ipsam Mahumetanae impietatis arcem quum accessisset, non modo Fidelibus in Babylonis captivitate degentibus opportuna attulit conservandae Religioni praesidia, sed plures Infideles ad Christianae veritatis lucem quum adduxisset, exterminandae impietatis cupidissimus, non dubitavit ipsum Imperii Tyrannum in Palatii sui penetralibus intrepida charitate adoriri, ut ei Evangelium Christi annunciaret. Quod sane magnanimum facinus, quum inscrutabili Dei judicio in irritum cessisset, regressus JOSEPH in Italiam, reliquum vitae spatium in Dominicae Vineae cultura, per Aprutii potissimum, et Umbriae Provincias impendit.

Misericors in proximos.

In eas porro geminum Doctrinae et Misericordiae suae thesaurum effudit; et sicuti, impositum sibi Apostolicum ministerium adimplens, pro aeterna animarum salute utilissime semper adlaboravit; ita ad sublevandos omnes in hujus vitae angustiis et afflictionibus consti-

tutos, admirabilis charitatis opera indesinenter exercuit. Quos enim ad Coelestis beatitudinis sedem veluti manuducere conabatur eos, in mundi hujus calamitatibus oppressos jacere, quantum in ipso erat, minime patiebatur. Itaque parum est, quod pauperes omnes ad se confugientes, immo verius studiosissime a se conquisitos, omni ratione juvabat, quod iis non solum mensae reliquias, sed ipsum paratum sibi cibum, atque etiam labores manuum suarum largiebatur; quod aegrotos quoslibet invisere, eosque piis hortationibus assiduisque officiis ac ministeriis reficere nunquam praetermittebat; quod carceribus inclusos solari, pascere, atque iis, vel judicum clementiam, vel creditorum benignitatem conciliare curabat: Sed extant ad hunc usque diem eximiae ipsius charitatis perennia monumenta in publicis Hospitiis, pro infirmorum, aut peregrinorum perfugio, in Montibus Pietatis pro pauperum subsidio, per earum Regionum Civitates et Oppida, ipso potissimum hortante, promovente, accurante, erectis, dotatis, instructis.

Orationi, ac divinorum contemplationi deditus.

Cum autem in assiduis hujusmodi praedicationis et beneficentiae operibus immensi essent ipsius labores, aequum profecto erat, ut congruam vicissim corpori animoque suo quietem et relaxationem non invideret. Hanc Joseph in religiosa Divinarum precum recitatione, ac potissimum in solitaria oratione, atque in rerum Coelestium meditatione capiebat; quarum amore, integras saepe noctes ante Crucifixi Domini sui effigiem insomnes ducebat; atque in ejus bonitatis sinu acquiescens, in immensae illius charitatis profundum se immergens, ipsi suam, ipsi Ecclesiae causam, ipsi laborum suorum fructum impense amanterque commendabat. Ad quem porro divinae amicitiae gradum JOSEPH evectus fuerit, tuto conjicere licet ex singularibus donis, quibus glorificavit eum Deus in conspectu hominum; ut nimirum secreta cordium introspiceret, absentia, tamquam videns enunciaret, futura praediceret, naturae atque elementis mirabiliter imperaret. Quis autem valeat enarrare beatas illas communicationes ac spirituales delicias, quibus Omnipotens Deus fidelem Servum suum cumulare solebat? Satis haec manifeste apparebant ex frequentibus aspirationibus, affectibusque ardentissimis, quibus, in mediis etiam ministerii sui occupationibus, praegustatae suavitatis memor, totus in Deum ferebatur; satis intimam illius animae unionem cum Deo testabatur imperturbabilis illa pax, quam secum et cum proximo in omni rerum vicissitudine constanter servabat.

Pacificus.

Hanc pacem, quam Salvator Noster, sua morte nobis acquisitam, exemplis praeceptisque suis commendatam, veluti paternam haereditatem discipulis suis reliquit, hanc JOSEPH in omnium Fidelium cordibus sedulo plantare curavit, in eaque potissimum evangelizanda prosperos atque mirabiles successus obtinuit. Ardebant eo saeculo inter finitimas praedictarum Regionum Civitates inimicitiae, inter familias discordiae, simultates et inimicitiae, inter plerosque Cives dissensiones et odia; indeque tumultus et rixae, frequentesque caedes et homicidia, cum populorum excidio, Deique offensa, in dies oriebantur. Hanc ergo veluti furentium leonum silvam ingressus JOSEPH, succinctus pectora baltheo charitatis, et calceatus pedes in praeparatione Evangelii pacis, fidei scutum, galeamque salutis assumens, et gladio spiritus, quod est Verbum Dei, instructus; tumentes undique iras compressit, odia restinxit, atque efferata dudum corda Christianae pacis suavitate demulsit; ut nova prorsus Religionis facies, novi populorum mores brevi tempore apparuerint; ipsi vero tamquam restitutori pacis, et fundatori publicae quietis, maxima apud homines parta gloria, majus autem praemium, pacificis a Deo promissum, in Coelis assertum fuerit.

Adversa patitur propter fidem, et justitiam.

Verum quo majorem adipiscendi Coelorum Regni securitatem Servo suo faceret Deus, permisit eum in tentationes varias incidere; gravissimasque persecutiones pro justitia perpeti; ut ipsius virtus per tribulationum ignem probata inveniretur in laudem et gloriam in die Domini Nostri Jesu Christi. Nam praeter immane supplicium, eidem Constantinopoli ab Infidelibus irrogatum, quum intra Palatii septa deprehensum, quo ad annunciandum Christi fidem penetraverat, sublimi a trabe ferreis uncis suspenderunt; atque, igne fumoque supposito pene suffocarunt; innumeras etiam ab improbis Christianis injurias atque molestias saepe sustinuit, dum pro suscepto sanctae praedicationis officio, hominum vitia viriliter oppugnans, atque ita pervicacium offensionem incurrens, verberibus saepe, et colaphis, et contumeliis impetitus, aliquando etiam in vitae

discrimen adductus fuit. Quae tamen omnia, quum nec ipsius mansuetudinem neque constantiam loco demovere valuerint, totidem JOSEPHO gradus facta sunt ad coelestem triumphum, quem ipsi tandem a justo Judice tributum fuisse non est dubitandum.

Ipsius sancta mors, miraculis illustrata.

Id enim evincit ipsius pretiosa mors, quam apud oppidum Amatricis Reatinae Dioecesis, post diuturnam infirmitatem in pietatis, et patientiae exercitationibus transactam, anno aetatis suae quinquagesimo septimo, ab Incarnatione Domini MDCXII., placide obiit in osculo Domini; et manifeste ostendunt illustria signa atque miracula, quae ab Omnipotenti Deo, tum saepe JOSEPHO vivente, tum etiam in ipsa ejus morte, et post illam, edita fuerunt; inter quae id sane mirabile fuit, quod defuncti corpus assidua maceratione, ac morbi vi antea squallidum, inusitata coloris et speciei venustate repente florere, et suavissimum odorem exhalare coepit; intima vero ipsius viscera, medico cultro dissecta, nulla imbuta foece, sed lacteo quodam humore tota redundare reperta sunt. Innumeras vero gratias, ad JOSEPHI invocationem a Deo se obtinuisse testati sunt Fideles, qui ad ipsius funus undique frequentes convenerunt, propter conceptam de ipsius sanctitate opinionem; qua etiam impellente, JOSEPHI Cives, post aliquot annos, pium illud facinus audacter perpetrarunt, ut nocte quadam, occasione data, ad Amatricis oppidum accedentes, venerandum ipsius corpus asportarent, et Leonissam deferrent; firma spe ducti, magnum sibi adversus ingruentes calamitates in illius possessione, ac Servi Dei patrocinio praesidium fore.

Series actorum in causa ipsius Beatificationis.

Cumque ad legitimum instruendum judicium de ipsius Beatificatione et Canonizatione, nihil deesset eorum, quae per Sacrorum Canonum et Constitutionum Apostolicarum Decreta requiruntur; nonnulli primum Processus a Locorum Ordinariis constructi, mox etiam alii Apostolica Auctoritate confecti fuerunt, ex quibus desumptae sunt tum Virtutum Theologalium et Cardinalium, iisque adnexarum, quae in JOSEPHO enituerunt, tum etiam Miraculorum, ejus intercessione a Deo editorum, plenissimae probationes; quibus per Dilectos Filios Consultores Congregationis Sacrorum Rituum, deinde per Ven. Fratres Nostros S. R. E. Cardinales eidem Congregationi praepositos, mature et ex ordine discussis, sanctae memoriae Praedecessor Noster Clemens Papa XII. auditis eorum consiliis, die XV. Julii Anni MDCCXXXIV. definivit, *Constare de JOSEPHI Virtutibus in gradu heroico*; ac similiter triennio post, die nempe VIII. Junii Anni MDCCXXXVII. de duobus Miraculis constare decrevit; nimirum de puero, qui a nativitate palpebras inter se adeo junctas habebat, ut lucis usura ipsi perpetuo intercluss judicaretur; implorata vero super eum JOSEPHI ope, oculos statim aperuit, perfectumque visionis sensum deinceps obtinuit: deque Josepho Novello, qui quum gravissimo vulnere in genu sauciatus fuisset, invocato Servi Dei nomine momento temporis sanatus fuit.

Approbantur ipsius heroicae virtutes. Item miracula hic enunciata.

Et consequenter, de ipsius pariter Congregationis consilio, idem Praedecessor ad publicam cultum JOSEPHO indulgendum progressus est: Qua de re expeditis Apostolicis Literis die XIX. ejusdem mensis et anni, ejus Beatificationis Solemnia in Basilica Lateranensi celebrata fuerunt, aliaque religiosi cultus obsequia, ad formam Indultorum in iisdem Literis contentorum, ipsius B. Viri memoriae summa Fidelium studio fuerunt exhibita.

Beatificatio.

Altero autem biennio vix elapso, quum eidem Clementi Praedecessori pro parte Ministri Generalis Ordinis Minorum S. Francisci Cappuccinorum, totius Religionis suae nomine, expositum fuisset, ipsius B. Viri Sanctitatem novis atque frequentibus Miraculis a Deo illustrari, communibusque Populorum Votis, atque etiam postulationibus clar. mem. Caroli VI. Hispaniarum Catholici et Romanorum Regis Imperatorem electi, nec non Carissimorum in Christo Filiorum Nostrorum Magnae Brittaniae, Poloniae, atque Sardiniae Regum, aliorumque supremorum Principum et Magnatum, complurium praeterea S. R. E. Cardinalium, Antistitum, Ecclesiarum, atque Universitatum, expeti, ut de solemni ejusdem Beati Canonizatione, juxta Ritum et praxim Sanctae Romanae Ecclesiae tandem ageretur; placuit eidem Praedecessori, praefata Congregatione approbante, pro hujusmodi Causae reassumptione Commissionem signare, et compilationem novorum Processuum, super indicatis Miraculis post indultam JOSEPHO venerationem sequutis, auctoritate Apostolica, nonnullis Episcopis de more delegare.

Causa reassumitur.

Quorum Processuum validitate approbata, Nobis jam Dei voluntate in Petri Cathedra se-

Nova miracula examinantur et approbantur

dentibus, sex potissimum Miracula in praefata Sacrorum Rituum Congregatione literatis vicibus rite discussa fuerunt, de quibus, postquam Nos ipsi suffragia Consultorum perlegimus, et Cardinalium praedictorum consilia audivimus in Congregatione Generali coram Nobis habita die XXII. Septembris Anni MDCCXLIV., nihil Nos quidem tunc pronunciavimus, sed invocato saepius Divini luminis adjutorio, novisque diligentiis jussu Nostro peractis, ut quaedam tollerentur difficultates in animo Nostro subortae, dum interim privatis studiis rem totam ad summum judicii rigorem exigeremus, demum die prima Maji Anni MDCCXLV, in Festo Sanctorum Apostolorum Jacobi et Philippi, celebrata Missa in Basilica Lateranensi, publico Decreto edito, infrascripta duo Miracula tertii generis omni ex parte probata esse declaravimus.

Miraculum I.

Primum est consolidatio crurium et femorum pueri Josephi Dionysii, qui inferiora hujusmodi membra adeo debilia et flaccida ab utero Matris attulerat, ut iis nullo modo corpus sustentare posset; quin immo quum eorum membrorum carnes, linteoli ritu, quaquaversum complicarentur, ossibus ea carere omnino putabantur: Hunc Mater biennii jam aetate nil proficientem ad Aram addoxit, sub qua BEATI JOSEPHI corpus requiescit; cumque Omnipotentem Deum pro deplorata filii sanitate per ipsius Beati merita cum lacrymis exorasset, exaudita est oratio ejus, ita ut puerum inde pedibus suis incedentem domum reduxerit.

Miraculum II.

Alterum est sanatio Antoniae Morelliae, cui congesta tabes in sinistra thoracis regione interiora viscera adeo infecerat, ut licet Chirurghi manu externus tumori hiatus apertus fuerit, attamen non ex eo solum, sed saepe etiam ex aegrotantis ore, sanies mixta sanguine alternatim fluere perrexerit; assiduusque dolor cum tussi, et febri, hecticam Mulierem biennio toto afflictam detinuerit; vulnus autem contracto callo, in fistulam degeneraverit, ex qua spiritus per respirationem pectore exceptus adeo libere permeabat, ut aliquando candelae flammam extingueret. In hoc desperato valetudinis statu, quum oleo ex lampade ante corpus BEATI JOSEPHI ardente fistulae labia inuncta fuissent; ouius noctis spatio fistula coaluit, abscessit febris, at dolor, tussis cessavit, color, viresque redierunt, atque integra, et perseverans valetudo Mulieri est restituta.

Decretum de tuto progressu ad Canonizationem.

His igitur probatis, quum in praefata Sacrorum Rituum Congregatione coram Nobis coacta die III. Augusti ejusdem Anni MDCCXLV., proposita fuerit quaestio an tuto procedi posset ad solemnem BEATI JOSEPHI Canonizationem, nemini dubium fuit, quin juxta praxim Apostolicae Sedis, et Praedecessorum Nostrorum Decreta, omnia jam ad hujusmodi effectum abunde suppeterent; Nosque ipsi demum die XVII. ejusdem mensis et anni, in anniversario assumptionis Nostrae, solemne Decretum edidimus de eadem Canonizatione, servatis servandis, quandocumque peragenda.

Consistorium secretum.

Pro cujus decreti executione quum praedictorum supremorum Principum, et Antistitum, ac Populorum vota, dimissaeque Ordinis praedicti Fratrum Minorum Cappuccinorum preces, Nos urgere non desinerent; tandem communicato consilio cum universo Collegio Ven. Fratrum Nostrorum S. R. E. Cardinalium in Consistorio secreto die XVIII. elapsi mensis Aprilis coram Nobis congregatorum eorumque assensu accepto; complures Ven. Fratres Archiepiscopos et Episcopos ex tota ferme Italia ad gravissimum consilium advocavimus; eorumque judicio totam hujus causae seriem, atque omnia, quae de virtutibus et miraculis BEATI JOSEPHI probata fuerant, tum oretenus in Consistorio publico coram Nobis habito, in quo Dilectus Filius Philippus Maria Pirellius Aulae Nostrae Consistorialis Advocatus ipsius Beati Causam peroravit, tum etiam in scriptis exponi mandavimus; tradita nempe singulis distincta praemissorum omnium relatione, ex authenticis monumentis praefatae Congregationis Sacrorum Rituum religiose desumpta.

Consistorium publicum.

Cardinalium, et Episcoporum sententiae in Consistorio semipublico.

Quibus praemissis, aliud Consistorium die XIII. labentis mensis Junii coegimus, in quo, praeter Ven. Fratres Nostros S. R. E. Cardinales, praedictos quoque Patriarchas, Archiepiscopos, et Episcopos in Romana Curia praesentes sedere jussimus, atque adstantibus Apostolicae Sedis Notariis, et duobus antiquioribus Causarum Palatii Nostri Auditoribus, super expetita BEATI JOSEPHI praedicti Canonizatione sententias dicere. Cumque omnes ad unum pro suprema ipsius Beati glorificatione non assensum modo suum, solidis rationibus confirmatum, sed enixa etiam studia et vota sua declarassent; Nos quidem ea de re a praedictis Apostolicae

Sedis Notariis publica Instrumenta confici, ac praeterea prolatorum suffragiorum exempla a singulis subscripta colligi, et in Tabularium Ecclesiae Romanae inferri mandavimus; verumtamen antequam ad ferendam hujusmodi definitivam sententiam adduceremur, indictis per Urbem generalium jejuniorum diebus, designatisque ad supplicationes Ecclesiis, cum Indulgentia ab iis consequenda, qui suas cum Nostris obsecrationibus jungerent, publicas Ecclesiae preces apud Deum Patrem luminum interponere curavimus, ut ad dirigendos sensus Nostros juxta viam suam, gratiae suae auxilium Nobis non denegaret.

Solemnis Canonizationis.

Tandem hac die, Beatorum Apostolorum Petri et Pauli triumphis decorata, in Basilica Vaticana, ad quam solemni ritu Nos praecesserunt omnes Clerici Saecularis et Regularis Ordines, omnia Magistratuum et Officialium Romanae Curiae Collegia, cum praedictis Ven. Fratribus Nostris S. R. E. Cardinalibus, Patriarchis, Archiepiscopis, et Episcopis, Ecclesiasticum conventum celebrantes, antequam sacra mysteria conficeremus, exhibitis Nobis iterum iterumque a Dilecto Filio Nostro Joachimo Tituli SS. Quatuor Coronatorum Presbytero S. R. E. Cardinali Portocarrero nuncupato, per organum Dilecti Filii Virgilii Montecatini Consistorialis Aulae Nostrae Advocati, praedictorum Christianorum Principum, Ecclesiarum, et Populorum postulationibus, ac votis pro ipsius BEATI JOSEPHI A LEONISSA, quemadmodum etiam pro Beatorum Fidelis a Sigmaringa, Camilli de Lellis, Petri Regalati, et Catharinae de Ricciis solemni Canonizatione, implorata prius Coelestium Spirituum, et Sanctorum omnium intercessione, atque invocato Paraclyto Spiritu, ad honorem Sanctae et Individuae Trinitatis, ad exaltationem Fidei Catholicae, et Christianae Religionis augmentum, ac de concessa humilitati Nostrae Apostolicae auctoritatis plenitudine, ipsum B. JOSEPHUM Ordinis Minorum Cappuccinorum Sacerdotem, omnium Christianarum virtutum laude, plurimorumque miraculorum gloria, maturo Nostro, et adstantium Fratrum Nostrorum judicio cumulatissimum, una cum praefatis Fideli, Camillo, Petro, et Catharina, Sanctum esse decrevimus, et definivimus, ac Sanctorum Catalogo adscripsimus, ejusque memoriam, quam in subsequuta Missae celebratione Nos ipsi solemniter venerati sumus, ab universa Ecclesia quotannis die IV. Februarii religiose coli mandavimus; in Nomine Patris, et Filii, et Spiritus Sancti. Omnibus quoque Christifidelibus ad tantae solemnitatis celebritatem congregatis, Plenariam: bis vero, qui singulis annis, praedicta die, ad ejusdem Sancti Corpus venerandum accessissent, septem annorum et totidem quadragenarum Indulgentiam, in forma Ecclesiae consueta, misericorditer in Domino largiti fuimus.

Indulgentiae.

Gaudeant igitur in Domino universae familiae gentium, in vocibus exaltationis jubilent Deo, qui Ecclesiam suam perpetua miseratione custodiens, praeclaris eam Sanctorum exemplis quotidie instruere, meritis atque praesidiis roborare non desinit; ut quibus per Filium suum sanctissima vitae documenta tradidit, amplissimamque Coelestis Regni haereditatem promisit, iisdem per Sanctos suos, nova ad currendam salutis viam incitamenta, novam semper attingendae metae fiduciam praebeat; ipso adjuvante et donante, qui est justitia, et sanctificatio, et redemptio Nostra; qui cum Patre, et Spiritu Sancto vivit et regnat in saecula saeculorum.

Fides habenda Transumptis.

Ut autem praemissa omnia ad universae per Orbem Ecclesiae notitiam perducantur, eorumque memoriam perpetuis futuris temporibus, ad Dei gloriam, et Fidelium eruditionem, indeficiens perseveret; nos ea praesentibus Apostolicis Literis complecti et roborare volumus, mandantes, ut harum transumptis, sive exemplis, etiam impressis, manu alicujus Notarii publici subscriptis, et sigillo personae in Ecclesiastica dignitate constitutae munitis, eadem ab omnibus fides habeatur, quae ipsis praesentibus adhiberentur, si forent exhibitae, vel ostensae.

Sanctio.

Nulli ergo omnino hominum liceat paginam hanc nostrae definitionis, decreti, adscriptionis, mandati, statuti, relaxationis, et voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri et Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum.

Dat. die 29 Junii 1746.

Datum Romae apud Sanctum Petrum Anno Incarnationis Dominicae MDCCXLVI., III. Kalendas Julii, Pontificatus Nostri Anno VI.

† Ego Benedictus Catholicae Ecclesiae Episcopus.

† *Ego T. Episcopus Ostien. et Veliternen. Card.*

Rufus Decanus, et S. R. E. Vice-Cancellarius.

† *Ego A. Episcopus Portuensis Cardinalis S. Clementis S. R. E. Camerarius.*

† *Ego V. Episcopus Praenestinus Card. Petra, Major Poenitentiarius.*

† *Ego P. A. Episcopus Albanen. Card. Carafa.*

† *Ego J. Episcopus Tusculanus Card. Accorambonus.*

† *Ego V. Episcopus Sabinen. Card. Bichius.*

†
†
†
†
†

† *Ego Nicolaus Maria Tit. S. Petri ad Vincula Presbyter Card. Lercari.*

†
†
†

† *Ego F. Tit. S. Mariae Transtyberim Presbyter Card. Burghesius.*

† *Ego A. Tit. S. Stephani in Monte Coelio Presbyter Card. Gentili.*

† *Ego Fr. J. A. Tit. SS. Sylvestri et Martini Presbyter Card. Guadagni.*

†

† *Ego D. Tit. Basilicae SS. Duodecim Apostolorum Presbyter Card. Rivera.*

† *Ego J. B. Tit. S. Mariae Angelorum Presbyter Card. Spinula.*

†
†
†
†

† *Ego R. Tit. S. Sabinae Presbyter Card. de Ilcio.*

†
†

† *Ego D. Tit. S. Bernardi ad Thermas Presbyter Card. Passioneus.*

† *Ego S. Tit. S. Priscae Presbyter Card. Valenti.*

†

† *Ego J. F. Tituli SS. Quatuor Coronatorum Presbyter Card. Portocarrero.*

†
†

† *Ego C. A. Tit. S. Mariae de Pace Presbyter Card. Cavalchinus.*

†
†

† *Ego F. Tit. S. Pancratii Presbyter Card. Lantes.*

†
†
†
†

† *Ego F. Tit. S. Mariae de Populo Presbyter Card. de Ricciis.*

† *Ego A. Tit. S. Sylvestri in Capite Presbyter Card. Rufus.*

†

† *Ego P. M. Tit. S. Agnetis extra muros Presbyter Card. de Montibus.*

† *Ego F. Tituli S. Matthaei in Merulana Presbyter Card. Tamburini.*

† *Ego J. Tit. S. Crucis in Hierusalem Presbyter Card. Besotius.*

†
†
†
†
†
†
†

† *Ego Alexander S. Mariae ad Martyres Diaconus Card. Albanus.*

† *Ego Nerius S. Eustachii Diaconus Card. Corsinus.*

† *Ego Agapitus S. Agathae Diaconus Cardinalis Mosca.*

†
†

† *Ego C. S. Mariae in Porticu Diaconus Card. Sacripantes.*

† *Ego M. SS. Cosmae et Damiani Diaconus Card. Bolognettus.*

† *Ego H. S. Angeli in Foro Piscium Diaconus Card. Columna.*

† *Ego P. S. Georgii in Velabro Diaconus Card. Columna.*

† *Ego A. S. Mariae in Aquiro Diaconus Card. Tanari.*

† *Ego H. S. S. Adriani Diaconus Cardinalis Bardi.*

† *Ego D. SS. Viti et Modesti Diaconus Card. Ursinus.*

† D. Card. Passioneus.

J. Datarius.

VISA DE CURIA.

J. C. Boschi. J. B. Eugenius.

Loco † Plumbi.

Registrata in Secretaria Brevium.

XVI. CANONIZATIO

BEATÆ CATHARINÆ DE RICCIIS Florentinæ Monialis Professae Ordinis Praedicatorum.

BENEDICTUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI.

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium. Ad nuptiale convivium, quod Rex Coelestis praeparavit Filio suo, ad quod non cessat ab origine mundi humanas animas invitare, donec Electorum numerus impleatur, omnes quidem virtutes, quibus, electae Sponsae tamquam dotali censu ditantur, ingressum atque aditum parant; sed virginalis potissimum corporis animique puritas adeo faciles accessus praestare consuevit, ut qui casti sunt corpore et spiritu, interdum, etiam ante statutum sponsalium diem, ad ipsa nuptialia gaudia introduci contingat, nimirum talibus tantisque de Coelo favoribus, in hujus vitae exilio adhuc degentes, cumulari, ut jam fere ad perfectam cum Sponso unionem in antecessum pervenisse videantur. Hoc est fortasse, quod Nobis innuunt prudentes illae Virgines, de quibus in Evangelica Parabola legimus, quod, licet ipsae tunc Sponsi thalamo destinatae non essent, attamen, quum studio pervigiles, et cum ornatis ardentibusque lampadibus, et vasis oleo plenis, inventae fuerint, adveniente Sponso, intraverunt cum eo ad nuptias; ut scilicet, pro earum captu, ineffabiles illas praegustarent delicias, quibus felices demum animae compotes erunt, quum post expletam mortalis vitae peregrinationem, in Templum Regis, in Sanctuarium Dei, cum laetitia et exultatione adducentur. Hoc satis operte declaravit ipse Dominus Jesus, qui in diebus carnis suae, Discipulum illum Virginitatis candore praestantem, prae caeteris omnibus, quos amicos suos appellavit, singularibus charitatis significationibus est prosequutus; eidemque postea secreta coelestia revelavit. Hoc saepo deinceps in pluribus Sanctis utriusque sexus Virginibus demonstravit. Hoc denique recentius ostendit in B. CATHARINA Virgine Ordinis Praedicatorum Moniali, in cujus innocentia ac puritate ita sibi complacuit Sponsus virgo, et Virginis Filius, ut eam ad sublimissimum perfectionis culmen evectam, ac Coelestium charismatum copia perfusam, ad intimam sui familiaritatem in Terris admiserit, et tandem suae ipsius beatitudinis participem in Coelis fecerit; ubi illam in sinu Dilecti certissime regnantem, et pro nobis assidue intercedentem, ab universa Ecclesia colendam ac venerandam esse (praevia virtutum ipsius, ac miraculorum in ejus gratiam a Deo editorum, cognitione, ac juridica approbatione) de Venerabilium Fratrum Nostrorum S. R. E. Cardinalium, necnon Patriarcharum, Archiepiscoporum, et Episcoporum in Romana Curia congregatorum, consilio et assensu, auctoritate Apostolica nuper definiendo declaravimus, ac statuimus.

S. Catherinae ortus et primordia. Florentiae clarissima Italiae Urbe, ex Nobili Familia de Ricciis anno MDXXII. ortum habuit CATHARINA, quam parentes in Baptismate Alexandram nuncuparunt. Porro ad quam excelsum Sanctitatis apicem provecturus eam esset Omnipotens Deus, cito demonstravit praeveniendo illam in benedictionibus dulcedinis, ut, quum ab ipsa puerili aetate sublimibus mentis illustrationibus, atque ineffabili cordis suavitate, in sanctae orationis exercitio, atque in caeteris pietatis officiis exequendis, frequenter completa fuerit, jam tunc mundana gaudia despicere, et ad coelestia ex animo adspirare assueverit. Itaque quum ad firmiorem aetatem pervenisset, et claustralis vitae bona, in Monasterio primum S. Petri a Monticulis prope Florentiam, tum in alio S. Vincentii in Civitate Pratensi, praegustasset; frustra deinde Pater saecularium nuptiarum splendorem et commoda ipsi proposuit, quae in odorem Coelestis Sponsi currens, numquam quievit, donec ei tandem permissum fuit ad praedicti Pratensis Monasterii solitudinem convolare, ibique Deo, sub regula S. Dominici, perpetuo se addicere.

Religionem ingreditur. Angelicam vivendi rationem statim a Tyrocinio exorsa, quum se in omni virtutum genere universae Societati magnopere probasset, summo Sororum studio, ad Religiosam Professionem admissa fuit, quamvis ipsa prae animi demissione rejiciendam se fore pertimesceret. Perfectissima fuit CATHARINÆ obedientia, difficilioribus licet experimentis probata; absolutissima Regularis disciplinae custodia; alacris in abjectis quibusque ministeriis obeundis promptitudo; admirabilis modestia; atque ab omni re, quae ipsius animae puritatem quoquo modo obfuscare aut obnubilare

posset, summa aversio; assidua vero unio cum Deo, ad cujus honorem omnia sua dicta, et facta fideliter dirigebat.

Monasterii perpetuum regimen obtinet.

Tanta vero illius virtutum admiratio in Monialium animis excitata fuit, ut eam vix quintum aetatis lustrum egressam, unanimi consensu, totius Monasterii moderatricem elegerint; idque munus deinceps eidem, quantumvis invitae, atque obediendi magis, quam imperandi cupidae, ad annos quadraginta duos, in omnem scilicet ipsius vitam, prorogaverint. Nihil enim in ea desiderandum sibi esse intelligebant, sive ad rectitudinem atque prudentiam, sive ad vigilantiam et sollicitudinem, sive ad caritatem et comitatem, sive ad religionis et pietatis fovendae studium, sive ad exemplum. Illam sibi ducem atque hortatricem ad spirituales profectus, illam in omni officio magistram, in omni rerum vicissitudine matrem amantissimam experiebantur, plenoque obsequio colebant, et sincero amoris affectu complectebantur. Ipsa vero ad innumeras curas, quas pro commisso sibi regimine gerebat, hoc etiam solicitudinis addebat genus; ut abjectissima magisque laboriosa ministeria sibi reservando, eaque continenter exercendo, impositam sibi auctoritatis et elationis speciem aliqua saltem ratione extenuaret; simulque ut animum suum, multiplicatis atque protractis orationis temporibus, arctius cum Deo conjungeret; ne forte, inter avocantium negotiorum occupationes, Divinae charitatis ignis in ejus sinu tepesceret.

Perfectioni studet.

Qua sane in re votis suis fraudata non est piissima Virgo; sed per sui ipsius contemptum in Dei amore quotidie crescens, atque ex hoc ipso in sui abnegatione magis proficiens, ad eam brevi pervenit Christianarum Virtutum perfectionem, quam per legitimas plenissimasque probationes rite demonstratam, et manifestis Divinae Omnipotentiae signis atque miraculis comprobatam, solemni Ecclesiae vocabulo, Sanctitatem appellamus. Quae quum sit omnium Christianarum Virtutum in gradu heroico, pro cujusque statu et vitae ratione plenissima complexio, perfectumque includat implementum Divinorum praeceptorum et consiliorum, quae ad stabiliendam in credentium cordibus Dei et proximi dilectionem, et ad destruendum humanae cupiditatis regnum, a Coelesti Legislatore tradita fuerunt; juvat hic ex praeclaris CATHARINAE operibus aliqua commemorare, ex quibus demonstrata illius habituali in Deum charitate, in proximos misericordia, in semetipsam severitate, de reliquis etiam virtutibus, quibus eam cumulate praeditam fuisse compertum habemus, cuilibet liceat conjectari.

Divino amore flagrabat.

Sapientiae Coelestis incensa studio, unum sibi proposuit, cui prae caeteris vacaret Librum, unum, quod sequeretur, exemplar: Jesum Christum, et hunc crucifixum: Quem oculis cordis jugiter aspiciendo, quem dies noctesque contemplando, adeo in illius amorem exarsit, ut nihil extra eum cogitare, nil nisi de ipso loqui, nihil, quod pro ipso et secundum ipsum non esset, agere posse videretur. Nulla res erat, nulla ejus vitae actio, quae non statim ipsam ad recordationem Dei, tamquam primae originis, et finis omnium, revocaret; ejusque memoriae dulcedine perculsam, ad ferventissimas adspirationes, in inflammata suspiria, ad subita etiam animi deliquia compelleret. Indignam se prorsus esse ajebat, quae Divini amoris igne accenderetur; verumtamen, si ab ejus veluti vitali flamma destitui se forte contingeret, animam vitamque suam illico defecturam fore profitebatur. Quod si in communibus vitae actionibus Deo suo ita adhaerebat, ut ab eo divelli non posset; quanto magis necesse est intimam fuisse unionem, qua illius spiritus Coelesti Sponso, in oratione, ac mysteriorum at virtutum ejus contemplatione, jungebatur. Tunc videre erat CATHARINAM extra se raptam, totamque in Deo absorptam, non solum spiritualium animae facultatum, sed etiam corporeorum sensuum commercium cum creatis omnibus rebus abrumpere, ac multas saepe horas, aliquando etiam integros dies in extasi perseverare. Illud vero prae omnibus admirabile fuit, quod meditatio passionum Christi in ea operabatur; dum ipsam in imaginem et similitudinem patientis Sponsi interius exteriusque transformans, illius dolores jam alte animo insculptos, corporis quoque motibus exprimere cogebat; itaut singulis hebdomadibus, a meridie Feriae quintae usque ad horam nonam Feriae sextae a sensibus abstracta, totam feralis Tragediae seriem ordinate ad vivum repraesentaret. Quis autem vel mentem assequi valeat uberrimas consolationes, quibus CATHARINAE cor in Eucharistici panis sumptione perfundebatur? Tunc fiebat super eam manus Domini, et Gloria Domini in eam de-

scendens, clarissimae lucis radios, adstantium quoque oculis perspicuos, ex ipsius corpore undequaque spargebat: aliquando etiam ipsum ejus corpus a terra elevabat, ac diu in aere pendens, multis inspectantibus, sustinebat. Hinc minime mirum, si pia Virgo Coelestium Virtutum formam ex adeo intima Sponsi consuetudine in se recipiens, eam in suis moribus, tamquam in speculi nitore, exhibebat; ac ferventissimo divinae gloriae zelo flagrans, tam subjectas sibi Virgines, quam obvios quosque fideles, ad amorem Dei inflammare, ad virtutem excitare curabat.

Proximos omnes charitate complectitur.

Qua in re cum ipsius Dei gloriam prae oculis praecipuo habebat, tum etiam, pro ingenti sua in proximos charitate, ipsorum aeternam salutem magnopere spectabat. Hoc erat sane potissimum argumentum perfectae dilectionis, qua omnes vocationis suae consortes prosequebatur; dum scilicet Dei cultum, Religionis fervorem, virtutum omnium studium in ipsis fovere atque amplificare omni ope satagebat. Sed nec in reliqua officii sui administratione, minora ipsis maternae pietatis studia impendebat. Summa enim erat, et jugis CATHARINAE solicitudo, ne quid concredito sibi gregi deesset, sive ad innocentiae custodiam, sive ad morum disciplinam, sive ad animorum quietem et tranquillitatem, sive ad temporalis vitae subsidia, et corporum incolumitatem. Si quae vero ex Sororibus in morbum incidisset, ejus peculiarem curam, eique inserviendi onus sibi sumebat; ipsi dies noctesque adstare; omniaque Christianae charitatis officia praestare gaudebat. Denique in mortis agone constitutas apud Deum juvare, earumque animas in manus Sponsi, e quibus Adversarius eas rapere non auderet, commendare, et pro viribus asserere nitebatur.

Neque tamen angustis Monasterii sui finibus contineri potuit ipsius charitatis amplitudo; sed quum ad omnes ubique terrarum homines dilataretur cor ejus, pro omnium salute impetranda, assiduas suas, et Sororum preces, et voluntarios etiam corporis sui cruciatus, seque totam Omnipotenti Deo, veluti Hostiam pacificam, in unionem Sacrificii Redemptionis humanae, sine intermissione offerebat. Quin etiam ad sublevandas pauperum, et calamitosorum omnium aerumnas, quod ipsa per se praestare non poterat, id, excitata suis hortationibus ditiorum charitate, assecuta fuit, ut immensa pecuniarum vis per totam Hetruriam alendis egenis, excipiendis aegrotis, viduis, orphanis, et senibus sustentandis, virginibus collocandis erogaretur. Denique ad purgantis Ecclesiae levamen non minori studio intenta, multiplicabat in eum finem suas preces, et lacrymas, jejunia, aliasque carnis suae afflictationes, ut Divinae Justitiae pro animabus adhuc in captivitate detentis satisfacere mereretur.

Poenitentiae rigores in se ipsam exercet.

Quae omnia quum clare pateat non sine praevia sui ipsius abnegatione a CATHARINA effici potuisse, silentio tamen praetereunda non sunt, quae de admirabili ipsius poenitentia et mortificatione juridice cognovimus. Sane quum semel Mundo, et Satanae per ipsam religiosae vitae professionem omnino renunciasset, adversus carnem suam, quam ipsi datum non fuerat una cum aliis rebus relinquere, perpetuum bellum gerendum sibi esse duxit. Itaque asperrimis flagellis instructa, ciliciis, aliisque tormentorum instrumentis onusta, frigore, inedia, vigiliis, omnique cruciatuum genere, virginale corpusculum assidue divexare et conterere non destitit; nec umquam per quadraginta et octo annos, quos in Religione transegit, carnem aut ova gustavit, sed solo plerumque pane et aqua victitare consuevit. Et tamen patiendi adhuc cupida, pro suorum et alienorum peccatorum expiatione, Dominum saepe oravit, ut se morborum, ac dolorum vi amplius probare, et ad vivum urere vellet: idque suis precibus omnia exorantibus consecutam fuisse dicendum est; cum Medici saepe affirmaverint, praeter naturam omnino esse gravissimos morbos, et acerbissimos dolores, quibus Ancilla Dei mirum in modum torquebatur.

Quod si tali in re, quae ad illius cruciatum tendebat, Coelestis Sponsus Dilectae suae preces audire non renuit; minime putandum est, ipsum, qui totius consolationis fons est et origo, CATHARINAM in angoribus et desolationibus desertam voluisse; quique justo suo Job, pro infortuniis patienter toleratis, aequissimo et clementissimo judicio, omnium amissorum bonorum duplicia reddidit, non huic innocentissimae Virgini tribuisse, ut secundum multitudinem dolorum, quos vel libenter sustinuit, vel ipsa sibi sponte irrogavit sanctorum solatia gaudiorum ipsius animam laetificaverit.

Spiritualibus deliciis consolatur.

Itaque pro hujusmodi poenarum acerbitate, ipsius spiritum ineffabilibus delectationibus,

quae in dextera ejus sunt, adimplevit; effusa scilicet in eam lucis et veritatis suae communicatione, quae ad sublimiorum veritatum cognitionem, ad intelligenda Divinorum Mysteriorum arcana ipsam deduxit; et accensa in ejus pectore beatissima charitatis suae flamma, cujus incendii vi, ac suavitate ipsius cor, tamquam cera liquescens, deficiebat in Deum salutare suum.

Quamvis autem sanctarum animarum gloria omnis, in hac quidem vita plerumque ab intus, in altera vero adeo supra humanum captum posita sit, ut de ea vere dicatur, quod nec oculus vidit, nec auris audivit, nec in cor hominis ascendit, quae praeparavit Deus diligentibus se; voluit tamen Omnipotens Dominus, sive ad manifestandas divitias gratiae suae, sive ad eruditionem nostram, tam insignium charismatum largitione CATHARINAM in terris adhuc viventem illustrare, ut omnibus liceret ex his arguere, quantam Gloriae celsitudinem in aeterna Beatitudinis sede eidem conferre decrevisset.

Miraculorum gloria claret.

Ad comprobandam siquidem atque juvandam sinceram ipsius charitatem, qua afflictis opem ferre, omnibusque prodesse summopere cupiebat, dedit ei Dominus potestatem faciendi mirabilia, in instantaneis morborum depulsionibus, in rerum multiplicatione, aliisque signis atque prodigiis, quae supra omnem naturae vim frequenter operabatur: praeterea dedit ei spiritum prophetiae, quo sive ad proximorum correctionem, sive ad cautelam, sive ad consolationem, futura praevideret, absentia conspiceret, et cordium secreta dignosceret.

Coelestibus favoribus et donis locupletatur.

Amoris vero magnitudinem, quo Deum ipsum ex toto corde, ex tota mente, ex omnibus viribus suis diligebat, ipse vicissim praeclaris bonitatis suae significationibus abunde rependit. Saepe etenim ipse Rex Gloriae, in quem desiderant Angeli prospicere, corporali specie se illi videndum exhibuit, dulcissimosque cum illa sermones miscuit: aliquando idem Dominus Jesus sub specie Puerulí a Matre Virgine Angelorum Regina in ipsius ulnis est reclinatus: aliquando ejusdem Imago Cruci affixa, revulsis a trunco brachiis, mirabilibus eam beavit amplexibus. Denique ipsam in fide et charitate sibi sponsatam fulgido ornatu, ac pretiosissimis monilibus de thesauris suis decoravit. Illius enim lateri, ac manibus pedibusque sacra clavorum suorum, et lanceae stigmata sanguine rubentia insculpsit; spineum diadema capiti imposuit; humeris vero vestigia Crucis profunde impressit. Utque magis ostenderet quanta esset inter se et CATHARINAM, spirituum, et voluntatum conjunctio, illustre signum posuit in faciem ejus, ipsam aliquando in vivam sui vultus imagine et similitudinem transformans, ut qui CATHARINAM vidisset, ipsum Filium Dei et Filium hominis videre se existimaret.

Multimode probatur.

Tantam sanctitatem, tantis illustratam prodigiis, voluit Deus ad sui Gloriam, et ad posterorum fidem, per omnia probationum genera, in summa certitudinis luce collocari: Probata est contradictionibus obloquentium, et calumniantium vituperationibus. Probata est admirantium laudibus et praedicationibus, clarissimaque fama, quae non modo per Hetruriam, sed per alias quoque Italiae Regiones, ac demum per universam Europam longe lateque diffusa, incredibilem ad ipsam traxit hominum multitudinem ex omni conditione, etiam Regia, ex omni sexu, atque aetate; qui ad petenda consilia, ad beneficia vel spiritualia vel temporalia obtinenda, ad magnificandum Deum in mirabilibus ejus, undique ad eam confluebant. Verum ipsa CATHARINAE virtus, inter tam diversa hominum judicia, sese luculentissime probavit; tum scilicet perpetuo, atque constanti innocentiae, et sanctitatis tenore, tum singulari potissimum humilitate, qua, et obtrectantium malignitatem, et mundanorum plausuum vanitatem aeque superavit; ut toto ipsius vitae cursu, per gloriam et ignominiam, per infamiam et bonam famam, ipsius securam conscientiam, solidamque pietatem nec laudes instarint, nec opprobria defatigaverint.

In humilitate constans perseverat.

In omnibus enim collatis sibi muneribus non suam, sed Donatoris excellentiam agnoscens, seque Divinorum beneficiorum indignam ex animo reputans, nihil in vulgus prodire volebat, quod aliquo modo in sui gloriam cedere posset. Quare cum cognovisset volumen quoddam rerum a se gestarum, et Coelestium donorum, quibus a Deo quotidie cumulabatur, penes Moniales asservari, ab aliqua ex ipsis conscriptum; cumque frustra orando, et obsecrando cum iis egisset, ut hujusmodi volumen concissum flammis traderetur, ipsa denique illud fortuito repertum, statim in ignem conjecit. Quod si nihilominus ipsamet arcanas

Divinae bonitatis communicationes, in Oratione potissimum sibi impertitas, cuidam ex Sororibus fideliter enarravit; id nonnisi eadem humilitate impellente, et invito prorsus animo, praestitit; ne scilicet imperio Confessarii, qui id ad multa expedire prudenter in Domino judicavit, ulla in re quantumvis ardua refragaretur. Cum vero, ex ostensione virtutum atque signorum, quae Deus in ipsa, et per ipsam operabatur, et quorum causa frequens erat hominum ad Monasterium accessus, vel religiosam sanctae societatis quietem turbari posse metueret; vel pro se ipsa formidaret, ne forte in superbiae vitium declinans, inde fieret immunda vanitate, unde videbatur virtute clarescere; non destitit Sponsum rogare atque orare, ut Divinis suis muneribus modum imponere, vel saltem ea mortalium oculis occultare dignaretur; donec sua humilitate ac perseverantia, quod postulabat, obtinuit.

De Catharinae sanctitate testimonia.

Ex hac ipsa perseveranti humilitate, Viri pietate et doctrina praecipui veram minimeque fucatam CATHARINAE virtutem agnoverunt, et tamquam ad Lapidem Lydium comprobaverunt; tum scilicet ipsius Ordinis Superiores, qui non semel de illius spiritu experimenta sibi capienda esse duxerunt; tum etiam insignes Ecclesiarum Praesules, inter quos Robertus olim hujus Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalis Puccius nuncupatus, Episcopus Pistoriensis, qui de mandato felicis recordationis Pauli Papae III. Praedecessoris Nostri, cum aliis probatissimis Viris, ad praefatum Monasterium se contulit, ut tam avulgatam sanctitatem ad rigidum examen revocaret; Michael item Cardinalis Alexandrinus nuncupatus, qui a Sancto Pio Papa V. ipsius Avunculo, et Nostro pariter Praedecessore, ad gravissima hujus Apostolicae Sedis, totiusque Christianae Reipublicae negotia tractanda Legatus missus, CATHARINAE monita et consilia expetenda sibi esse censuit; aliique praeterea sapientissimi Antistites, et ejusdem S. R. E. Cardinales, praesertim Marcellus Cervinius, Hippolytus Aldobrandinus, et Julius Mediceus, quos ad hanc Petri Cathedram deinde evectos, inter Venerabiles Praedecessores Nostros numeramus: quique omnes illius perspectae sanctitati, quadam veluti conclamatione, testimonium dederunt. Istorum gravissimis judiciis magnum auctoritatis pondus accedit ex singulari existimatione, qua S. Philippus Nerius, tunc in humanis agens, CATHARINAM est prosecutus, cujus etiam spiritualem amicitiam ac litterarum commercium, Deo inspirante expetivit; et aliquando in extasim raptus, quod illi pariter familiare fuit, cum ipse Romae degeret, CATHARINAM in suo Monasterio Prati commorantem, coram Deo, communi nimirum ipsorum amicitiae nexu, longo tempore est allocutus; quemadmodum felic. record. Urbanus Papa VIII. in suis Apostolicis Literis super ejusdem Sancti Philippi Canonizatione a Gregorio XV. antea facta editis, testatum reliquit.

Ejusdem pretiosa mors.

Denique anno ipsius aetatis sexagesimo sexto, religiosae Professionis quadragesimo octavo, cum tempus advenisset migrandi ex hac vita ad Sponsum, qui charitate perpetua dilexit eam, in extrema ipsius infirmitate, nil, nisi illustre et sanctimonia plenum apparuit. Siquidem Ecclesiae Sacramenta summo pietatis et religionis sensu petiit atque suscepit; sanctissima Sororibus monita de omnibus vocationis earum officiis reliquit; morbi dolores invicta patientia toleravit; atque in Crucifixi amoris sui contemplatione usque ad extremum spiritum defixa permansit; tandemque inter Angelorum concentus, quos etiam ab adstantibus Monialibus audiri Deus voluit, purissimam animam Deo reddidit, die 11. Februarii anno Domini MDLXXXIX.

Et sanctitatis fama post obitum.

Sancta Maria Magdalena de Pazzis, tunc temporis Florentiae vivens, festivum CATHARINÆ ingressum in Coelestem Hierusalem, et exultantes de ipsius triumpho Beatorum Spirituum choros, in mentis excessu spectavit. Communis autem, quae invaluerat, de ipsius sanctitate opinio, ingentem populi frequentiam ad ejus funus celebrandum adduxit. Utque deinceps ipsius Sepulchrum magno in honore haberetur, in causa fuerunt crebra beneficia, et miracula, quae plerique a Deo, per ipsius merita, se obtinuisse testabantur.

Illius denique Sanctitatem extra omnem dubitationis aleam constituunt juridicae probationes, quae tam super ipsius heroicis virtutibus, quam super miraculis ad illius invocationem a Deo patratis, Episcopali primum auctoritate, mox etiam Apostolicae Sedis delegatione collectae, et apud hanc Sanctam Sedem diu et mature discussae, firmissima Nobis fundamenta suppeditarunt, ut definitive tandem super ea pronunciaremus, et CATHARINÆ

nomen atque memoriam Sanctarum Virginum Catalogo solemniter adscriberemus.

Actorum series in ipsius Causa.

Primum judicium super praemissis omnibus, ante Urbani Papae VIII. Decreta, peractum fuit ab Auditoribus Causarum Palatii Apostolici, qui et Processuum validitatem, et virtutum excellentiam, et miraculorum veritatem gravitatemque comprobarunt. Antequam vero horum cognitio a S. R. E. Cardinalibus Congregationi Sacrorum Rituum praepositis assumeretur, alterum institutum fuit judicium super hujusmodi Decretorum, a praefato Urbano Praedecessore interim editorum, observantia, de qua primo quidem Episcopus Pistoriensis anno MDCLXXV., mox etiam praedicta Sacrorum Rituum Congregatio anno MDCLXXIX., ac, de ipsius consilio, sac. mem. Praedecessor Noster Innocentius Papa XI., plenissime constare decreverunt.

Approbatio virtutum.

Instaurato demum ante hos triginta annos in praefata Congregatione Sacrorum Rituum novo CATHARINÆ virtutum examine; Nobis tunc in minoribus Promotoris Fidei munus gerentibus, omnibusque plene, ac severe discussis, tandem a piae memoriae Praedecessore quoque Nostro Benedicto Papa XIII. die VII. Martii anni MDCCXXVII. de iisdem pariter constare decretum fuit. Duo vero miracula a simili record. Decessore Nostro Clemente Papa XII. die xxx. Apr. anni MDCCXXXIV., de ejusdem Congregationis consilio, approbata fuerunt: instantaneae nimirum sanationes, tam Sororis Catharinae de Bonsiis in eodem Monasterio S. Vincentii Professae, ab Aneurismate; quam Sororis Elisabeth Cherubinae Cattani in Monasterio S. Clarae praefatae Civitatis Pratensis Monialis Conversae, ab Ischiade. Hoc idem Clemens Praedecessor, datis Apostolicis Literis in forma Brevis die 1. Octobris ejusdem anni, Beatae titulum, et honores CATHARINÆ tribui, ac deferri posse concessit.

Et miraculorum.

Beatificatio.

Causa reassumitur.

Cum vero deinceps accepisset, nova miracula, post indultam CATHARINÆ venerationem, ipsius intercessione a Deo edita esse; ad preces Catholicorum Principum et Populorum, complurium Antistitum, et universi Ordinis Fratrum Praedicatorum, quibus omnibus ipsius Beatae Canonizatio summopere cordi erat; novos super eisdem Processus auctoritate Apostolica confici mandavit. Quorum Processuum validitate approbata, Nos denique ad Petri Cathedram inscrutabili Dei judicio interim evecti, post accuratissimum Miraculorum in ipsis relatorum examen in praefata Sacrorum Rituum Congregatione de more peractum; visis, ac respective auditis in Congregatione Generali coram Nobis habita die XXIV. Martii anni MDCCXLIV., tam Consultorum, quam Venerabilium Fratrum Nostrorum Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalium eamdem Congregationem constituentium suffragiis; totaque re privatis nostris studiis iterum discussa, atque uberioribus etiam documentis indubiam animo nostro fidem facientibus comprobata, tandem die XXVI. Maji ejusdem anni, in Festivitate S. Philippi Nerii Confessoris, cui plam cum B. CATHARINA necessitudinem intercessisse supra narravimus, celebrata Missa ad Altare, sub quo ipsius Sancti Corpus requiescit, atque implorato Spiritus Sancti auxilio, infrascripta duo miracula auctoritate Apostolica approbavimus, et publicavimus.

Miracula pro Canonizatione approbata.

Primum est secundi generis, nimirum absoluta, et perfecta sanatio Mariae Clementinae Staccioli puellae Florentinae ab inveterato, et exulcerato cancro in dextra mamilla; qui septem primo vulvulis, seu cavitatibus, mox duabus hians, acerbissimis doloribus, et periculosis symptomatibus, octo annorum spatio eam excruciavit, nec ullis artis Medicae remediis sanari poterat, sed, invocata semel, et iterum B. CATHARINÆ ope, adhibitoque oleo ex lampade ante ipsius corpus ardente penitus evanuit. Alterum tertii generis obtentum fuit a Sorore Maria Magdalena Fabris moniali Professa Ordinis S. Dominici Augustae Vindelicorum. Ea siquidem pertinaci Arthritide in inferioribus membris diu vexata, jamque omnino gradiendo impotens, dum, ob decretam ab Apostolica Sede ejusdem CATHARINÆ Beatificationem, Hymnus pro gratiarum actione a Sororibus solemniter caneretur, ipsius BEATÆ meritis vehementer confisa, eamque enixe precata, ad cantum Versiculi *Te ergo quaesumus*, sensit se a Deo repente sanatam, redditasque sibi vires, et liberam incedendi facultatem, qua deinceps absque imminutione perfectissime usa est.

Decretum de tuto progressu ad Canonizationem.

Post haec, audito iterum praefatae Congregationis Generalis consilio, exorato que privatim Deo Patre Luminum, die VI. Octobris praedicti anni decrevimus, jam nihil per consultissimas leges, et regulas eidem Congregationi Apostolica auctoritate praescriptas, desi-

derandum superesse, quo ad solemnem ipsius B. CATHARINÆ Canonizationem servatis servandis quandocumque procedi posset.

Consistorium Secretum.

Ad quam demum rite, recteque, juxta Sacrorum Canonum normam, et venerabilia Praedecessorum Nostrorum Instituta procedere volentes, universi primum Collegii Fratrum Nostrorum Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalium consilium exquisivimus; habito nempe Consistorio secreto die XVIII. elapsi mensis Aprilis, in quo Nos ipsi summam virtutum, et miraculorum B. CATHARINÆ, nec non seriem actorum in ejus causa juridice gestorum ipsis exposuimus: omnibusque adsentientibus, ut ad supremam gravissimo judicio manum imponendam progrederemur; complures Venerabiles Fratres Archiepiscopos, et Episcopos ex universa ferme Italia in Urbem acciri mandavimus; eos quoque, juxta morem Apostolicae Sedis, antequam definitivam hujusmodi sententiam proferremus, in consilium adhibituri.

Consistorium Publicum.

Hi omnes necessariam causae totius cognitionem hauserunt, tum ex peroratione in Consistorio publico coram Nobis habita a Dilecto Filio Paulo Francisco Antamorio Nostrae Consistorialis Aulae Advocato; tum ex fideli relatione e monumentis saepedictae Congregationis Sacrorum Rituum desumpta, quae Typis impressa, omnibus, et singulis tradita fuit.

Cardinalium, et Episcoporum consilia in Consistorio semipublico.

Quapropter coacto demum die XIV. labentis mensis Junii semipublico Consistorio, in quo praeter eosdem Fratres Nostros Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinales, omnes praeterea Patriarchae, Archiepiscopi, et Episcopi, qui jam tunc ad septuaginta fere hac ipsa de causa in Romana Curia praesentes aderant, sessionem habuerunt; factaque omnibus dicendae sententiae potestate; venerabilem hujusmodi Consacerdotum coronam summa consensione audivimus ad ejusdem praeclarae Virginis Canonizationem Nos adhortantem: qua de re omnium suffragia proprio singulorum chirographo subscripta colligi jussimus, in Tabulariis Ecclesiae Romanae perpetuo asservanda; mandantes Dilectis Filiis Apostolicarum Ceremoniarum Magistris ibi de more adstantibus, ut, in absentia Notariorum Apostolicae Sedis, qui Protonotarii de numero Participantium nuncupantur, super hujusmodi solemni actu publica Instrumenta, quotquot opus esset, conficere deberent.

Solemnis Canonizationis.

Indicta itaque pro Canonizationis celebritate hodierna die Beatorum Apostolorum Petri et Pauli Martyriis consecrata, non omisimus interim in humilitate, et jejunio privatas nostras, et publicas Ecclesiae preces Deo Patri offerre per Filium ejus, ut Spiritus Sancti virtute mentem nostram dirigere, et confirmare dignaretur. Hodieque tandem de mane, congregatis in Vaticano omnibus Cleri Saecularis, et Regularis Ordinibus, omnibus Romanae Curiae, et Aulae Nostrae Proceribus, et Officialibus, cunctisque Venerabilibus Fratribus Nostris Cardinalibus, Patriarchis, Archiepiscopis, et Episcopis, solemnis supplicationis ritu Divinam Majestatem venerantes, ad Basilicam Principis Apostolorum processimus. Ibi, simul, ac ante Sacratissimam Apostoli Confessionem constitimus, Dilectus Filius Noster Joachimus Tituli Sanctorum Quatuor Coronatorum Presbyter ejusdem Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalis Portocarrero nuncupatus, perorantes Dilecto Filio Virgilio Montecatino Consistorialis Aulae Nostrae Advocato, enixa Christianorum Regum, et Principum, Ecclesiarum, et Religiosorum Ordinum vota pro ipsius B. CATHARINÆ, sicut etiam pro Beatorum Fidelis a Sigmaringa, Camilli de Lellis, Petri Regalati, et Josephi a Leonissa solemni Canonizatione, simulque maturas deliberationes super eorum meritis, et miraculis hucusque rite praehabitas, Nobis repraesentavit; Nosque semel, iterum, ac tertio rogavit; ut exoptatam dudum sententiam proferentes, Catholici Orbis gaudium compleremus. Quare Nos, impiorato prius universae Coelestis Curiae praesidio, et advocato cum gemitibus Paraclito Spiritu, eoque sic spirante, ad honorem Sanctae, et Individuae Trinitatis, ad exaltationem Fidei Catholicae, et Christianae Religionis augmentum, auctoritate Domini Nostri Jesu Christi, Beatorum Apostolorum Petri et Pauli, ac Nostra, praedictam CATHARINAM DE RICCHIS Virginem, Monialem Professam Ordinis Praedicatorum, Christianarum virtutum praestantia, ac Coelestium donorum, et miraculorum gloria illustrem, Sanctam esse definiendo pronunciavimus; et, una cum praedictis Fideli Martyre, Camillo, Petro, et Josepho Confessoribus, Ecclesiasticis Sanctorum Fastis adscripsimus;

Decretum definitivum.

decernentes ipsius S. CATHARINÆ memoriam quotannis die secunda Februarii, aliorumque Sanctorum praedictorum, aliis respective die-

bus, in universa Ecclesia recolendam, et venerandam esse; et concedentes omnibus Christifidelibus, qui ad eorum Sepulchra designatis diebus religiose accedent, ac Deum Optimum Maximum juxta Nostram, et piae Matris Ecclesiae mentem precati fuerint, Indulgentiam septem annorum, et totidem Quadragenarum, in perpetuum, in forma Ecclesiae consueta.

Tunc repletum est gaudio os nostrum, et lingua nostra exultatione, reddentesque Altissimo vota nostra, Sacrosanctum Altare conscendimus, atque immaculatam humanae salutis Hostiam, juncta Beatissimorum Ecclesiae Principum, et praedictorum Sanctorum Commemoratione, Omnipotenti Deo bonorum omnium Largitori reverenter obtulimus. Omnibus quoque Christifidelibus, qui ad tantae solemnitatis celebritatem frequentes convenerant, Plenariam peccatorum Indulgentiam misericorditer in Domino largiti fuimus.

Audiant itaque universi Catholicae Ecclesiae Filii, et intelligant magnalia Dei, atque ad Coelestem Hierusalem cogitationes, et corda sublevantes, Beatam hanc Virginem contemplentur candido eorum agmini societatam, qui sequuntur Agnum quocumque ierit. Unde et illius validissimo patrocinio innixi, postulent a Deo pacem et gratiam; et ejusdem praeclaris exemplis excitati, discant peritura Mundi bona despicere, et per innocentiae custodiam, per poenitentiae labores, per Christianae virtutis studium, ad perfectae charitatis, et sempiternae felicitatis Regnum, ad Coelestis Gloriae coronam contendere, per Christum Dominum nostrum.

Praesentium transumptis auctoritas tribuitur.

Idcirco praemissa omnia ad universalis Ecclesiae notitiam deduci, praesentesque nostras Literas ad perpetuam rei memoriam extare voluimus; mandantes, ut harum transumptis, sive exemplis, etiam impressis, manu alicujus Notarii publici subscriptis, et sigillo personae in Ecclesiastica dignitate constitutae munitis, eadem prorsus fides ab omnibus habeatur, quae ipsis praesentibus adhiberetur, si forent exhibitae, vel ostensae.

Sanctio

Nulli ergo omnino hominum liceat paginam hanc nostrae definitionis, decreti, adscriptionis, mandati, statuti, relaxationis, et voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri et Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum.

Dat. die 29. Jun. 1746.

Datum Romae apud Sanctum Petrum Anno Incarnationis Dominicae MDCCXLVI., VIII. Kalendas Julii, Pontificatus Nostri Anno Sexto.

✠ Ego Benedictus Catholicae Ecclesiae Episcopus.

† *Ego T. Episcopus Ostien. et Veliternen. Card. Rufus Decanus, et S. R. E. Vice-Cancellarius.*

† *Ego A. Episcopus Portuensis Cardinalis S. Clementis S. R. E. Camerarius.*

† *Ego V. Episcopus Praenestinus Card. Petra, Major Poenitentiarius.*

† *Ego P. A. Episcopus Albanen. Card. Carafa.*

† *Ego J. Episcopus Tusculanus Card. Accarambonus.*

† *Ego V. Episcopus Sabinen. Card. Bichius.*

†

†

†

†

†

†

† *Ego Nicolaus Maria Tit. S. Petri ad Vincula Presbyter Card. Lercari.*

†

†

†

† *Ego F. Tit. S. Mariae Transtyberim Presbyter Card. Burghesius.*

† *Ego A. Tit. S. Stephani in Monte Coelio Presbyter Card. Gentili.*

† *Ego Fr. J. A. Tit. SS. Sylvestri et Martini Presbyter Card. Guadagni.*

†

† *Ego D. Tit. Basilicae SS. Duodecim Apostolorum Presbyter Card. Rivera.*

† *Ego J. B. Tit. S. Mariae Angelorum Presbyter Card. Spinula.*

†

†

†

†

† *Ego R. Tit. S. Sabinae Presbyter Card. de Ilcio.*

†

†

† *Ego D. Tit. S. Bernardi ad Thermas Presbyter Card. Passioneus.*

† *Ego S. Tit. S. Priscae Presbyter Card. Valenti.*
†
† *Ego J. F. Tituli SS. Quatuor Coronatorum Presbyter Card. Portocarrero.*
†
†
† *Ego C. A. Tit. S. Mariae de Pace Presbyter Card. Cavalchinus.*
†
†
† *Ego F. Tit. S. Pancratii Presbyter Card. Lantes.*
†
†
†
†
† *Ego F. Tit. S. Mariae de Populo Presbyter Card. de Ricciis.*
† *Ego A. Tit. S. Sylvestri in Capite Presbyter Card. Rufus.*
†
† *Ego P. M. Tit. S. Agnetis extra muros Presbyter Card. de Montibus.*
† *Ego F. Tituli S. Matthaei in Merulana Presbyter Card. Tamburini.*
† *Ego J. Tit. S. Crucis in Hierusalem Presbyter Card. Besotius.*
†
†
†
†
†
†
†
†
† *Ego Alexander S. Mariae ad Martyres Diaconus Card. Albanus.*
† *Ego Nerius S. Eustachii Diaconus Card. Corsinus.*
† *Ego Agapitus S. Agathae ad Suburram Diaconus Cardinalis Mosca.*
†
†
† *Ego C. S. Mariae in Porticu Diaconus Card. Sacripantes.*
† *Ego M. SS. Cosmae et Damiani Diaconus Card. Bolognettus.*
† *Ego H. S. Angeli in Foro Piscium Diaconus Card. Columna.*
† *Ego P. S. Georgii in Velabro Diaconus Card. Columna.*
† *Ego A. S. Mariae in Aquiro Diaconus Card. Tanari.*
† *Ego H. S. Adriani Diaconus Cardinalis Bardi.*
† *Ego D. SS. Viti et Modesti Diaconus Card. Ursinus.*
†

D. Card. Passioneus.

J. Datarius.

VISA DE CURIA.

J. C. Boschi.

J. B. Eugenius.

Loco ✠ Plumbi.

Registrata in Secretaria Brevium.

DE RETINENDA CRUCIFIXI XVII.

Salvatoris Imagine palam et visibiliter exposita super Altaribus, ad quae Missarum Sacrificia peraguntur.

Venerabilibus Fratribus Archiepiscopis, Episcopis, et Ordinariis Ditionis Ecclesiasticae.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Venerabiles Fratres, salutem, et Apostolicam benedictionem.

Causa scribendi desumitur ex consuetudine, quae licet pia, Ecclesiae tamen disciplinae adversatur.

Accepimus a praestantium Virorum testimoniis jampridem in quibusdam Pontificiae Ditionis Civitatibus inductam esse consuetudinem, quae licet pietatem, ac religionem praeseferat, Ecclesiae tamen institutis, ac disciplinae plurimum adversatur. Idem Nos ipsi deprehendimus in aliquibus Ecclesiis hujus nostrae Romanae Urbis, et aliis pariter, quae Episcopis Suburbicariis subjiciuntur. Quapropter muneri Nostro deesse magnopere videremur, nisi de hac re monerentur illi, qui pro spirituali hujus Civitatis regimine Ministri a Nobis constituti sunt, et alii, qui Suburbicarios Episcopatus, vel alterius Civitatis in Ditione Pontificia sedem obtinentes curam gerunt animarum.

In Altaribus, quae per Ecclesias erecta sunt,

In Altaribus praeter majorem Tabulam alia minor collocatur, et Crux inter Candelabra posita aufertur, et illius loco parva Crux minori Tabulae superadditur.

et in quibus Sacrum fieri consuevit, praeter majorem Tabulam, quae vel depictam, vel incisam exhibet imaginem Sancti, in cujus nomen, et memoriam Altare consecratum est, adjungi coepit alia minor Tabula, in qua vel coloribus exprimitur, vel aere, signo, aut marmore inciditur Effigies alterius Sancti, itaut Crux auferatur, quae, juxta Rubricas, inter Candelabra collocari debet. Cum vero neminem lateat, rem Divinam confici non posse, nisi Crux cum Imagine Sanctissimi Crucifixi super Altari constituatur, hinc minori Tabulae superadditur exiguus adeo Crucifixus, ut neque Presbyteri celebrantis oculis facile occurrat, neque ab ullo alio distingui ferme possit, nisi hic diligenter perscrutetur, utrum super Altari revera Crucifixi Imago proposita fuerit.

Pont. improbare non intendit, ut plures Sancti in uno Altari Fidelium venerationi proponantur.

Equidem non improbamus, quod idem Altare in plurium Sanctorum nomen, ac memoriam dedicetur, quodve in majori Tabula aut unus tantum, aut plures etiam Sancti pingantur, vel denique, quod alia minor Tabula collocetur inferior, aut alio quocumque modo, ubi unus, vel plures Sancti Fidelium venerationi proponantur. Illud permittere nullatenus possumus, quod Missae Sacrificium in his Altaribus celebretur, quae careant Imagine Crucifixi, vel ipsa incommode statuatur ante Presbyterum celebrantem, vel ita tenuis et exigua sit, ut ipsius Sacerdotis et Populi assistentis oculos pene effugiat: id enim alienum est a Legibus, et Institutis Ecclesiae, quae in Rubricis, aliisque Ecclesiasticis Sanctionibus continentur: id etiam maxime contrarium est Sacrae antiquitati, et Ecclesiarum, etiam Orientalium, consuetudini; itaut certissimum sit violari Leges Ecclesiae, si exigua solum Imago Crucifixi praefigatur minori Tabulae, vel Statuae Sancti, qui superadditur, ut illum Fideles venerentur.

Sed ad Missae Sacrificium celebrandum non permittit, ut parva Crux super Altari ponatur.

Praeceptum Rubricae Missalis in hac parte.

In Rubricis Missalis *tit. de praeparatione Altaris, et ornamentorum ejusdem*, haec leguntur: *Super Altare collocetur Crux in medio, et Candelabra saltem duo cum Candelis accensis hinc et inde in utroque ejus latere*. In Romano Pontificali *titul. de Consecratione electi in Episcopum*, cum sermo est de Altari, ubi consecrandus Episcopus Sacrum operatur usque ad Offertorium, quo peracto Missae Sacrificium prosequitur in alio Altari, ubi Episcopus consecrans rem Divinam facit; in eo, inquam, Pontificali haec habentur: *In Capella vero minore pro Electo, quae a majore debet esse distincta, addatur Altare cum Cruce, et duobus Candelabris.* Caeremoniale autem Episcoporum postquam *lib. 1. cap. 12.* commemoravit Candelabra, et Candelas, haec addit: *In quorum medio collocabitur Crux ex eodem metallo, et opere, praealta, itaut pes Crucis aequet altitudinem vicinorum Candelabrorum; et Crux ipsa tota Candelabris supereminent, cum Imagine Sanctissimi Crucifixi versa ad anteriorem Altaris faciem.*

Item Pontificalis Romani.

Item Caeremonialis Episcoporum.

Nos ipsi verba fecimus de hoc veteri ritu collocandae Crucis in Altari, cum Sacrum peragitur, in nostris Commentariis *De Sacrificio Missae*, quae Italico sermone a Nobis confecta fuerunt *par. 4. sect. 1. num. 17. ac sequentibus:* Plura deinde addidimus *sect. 1. §. 18. et 19.*, cum ipsa latine reddita lucem iterum publicum aspexerunt. His etiam adjungimus, ob vetustatem praesertim hujusce Ritus, tantam venerationem, cultumque semper exhibitum fuisse Cruci, quae in medio Altari collocatur, cum Missae Sacrificium conficitur, ut Novatores ipsi magis infensi, illam de medio auferre pertimuerint, cum suam Coenam instituunt; haec testatur Gretserus *in suo Tractatu de Cruce cap. 23. tom. 1.* ejus editionis, quae postremo typis vulgata fuit.

Sententia Pontificis in ejus Opere de sacrificio Missae.

Si vero disciplinam Orientalium inspiciamus, Graecis in more positum est, ut ad Portam Reginam Sanctuarii utroque latere Imagines Christi Domini, ac Beatae Virginis, et super Altari Crucem una cum Libro Sanctorum Evangeliorum constituant: in Lyturgia vero Copto-Arabica, quae desumpta ex manuscriptis Codicibus Vaticanis impressa fuit anno 1736. in Collegio Urbano de Propaganda Fide, *pag. 33.* indicitur Sacerdoti celebranti, ut Benedictionem cum Cruce Populo impertiat, eam deinde osculetur, ac Diacono tradat, qui ipsam super Altari collocet: postremo Ritus Siriacus Maronitarum eadem prorsus decernit, quae in Rubricis Romanis Missalis praescribi superius indicavimus. Nam Patriarcha Stephanus *lib. 3. tract. 3. sect. 4.* ita scriptum reliquit: *Mos iste in omnibus Ecclesiis inolevit, ut supra Altaris gradum salutiferae Crucis vexillum collocetur.* In Synodo etiam Nationali, quae coacta fuit *anno 1736.* in Monte Libano, quam Literis Apostolicis Nos ipsi confirmavimus, *par. 2. cap. 13. de Sacrosancto Missae Sacrificio can. 8.* ita sancitum est: *Super Altare collocetur Crux in*

Concordant Ritus Orientalium.

medio, et Candelabra saltem duo cum Candelis accensis hinc et inde in utroque ejus latere.

De quaestione an sufficiat super Altari Crux nuda, vel debeat esse cum Crucifixo.

Scriptores, qui sacros ritus explicarunt, nonnullas disputationes instituunt; ac primo, utrum satis sit nudam Crucem in Altari statuere, an Imago Crucifixi addenda simul videatur. Equidem Rubricae Missalis solam Crucem commemorant. Cum tamen Caeremoniale Episcoporum Crucem una, et Crucifixum nominet, idque communi Ecclesiae consuetudini consentaneum sit, hanc ideo sententiam probandam nemo sapiens dubitabit. Ita sentiunt Gavantus, Claudius la Croix, qui *lib.* 6. *par.* 2. *de Sacrificio Missae num.* 318. fatetur, ob veterem communemque usum, sine Imagine Crucifixi, quae pendeat a Cruce, rem Divinam fieri non posse, nisi necessitas intervenerit. Et profecto initio Ecclesiae, cum Fideles concitare ad furorem Gentiles magnopere timerent, si Christum Crucifixum publice adorandum proponerent; Crucem tamen pluribus modis exornatam palam exponebant, atque incisum, vel depictom Cruci apponebant Agnum, qui Typus amantissimi Salvatoris semper habitus est, ut eo saltem modo Crucifixi Imaginem exhiberent. Id conspicitur adhuc in nonnullis hujus Civitatis Ecclesiis, et testimonio etiam Magrii comprobatur *in ejus Hierolexico, in vocabulo* CRUX.

De alia quaestione an poni debeat Crux, quando in Tabula Altaris est depictus Crucifixus.

Secundo loco inquiritur, utrum Crucifixus pendens a Cruce debeat in Altari constitui, etiamsi Salvator noster Crucifixus in majori Tabula Altaris depictus, aut caelatus appareat. Gavantus id quidem probat; alii vero necessarium id minime arbitrantur, dummodo tamen Crucifixus in majori Tabula vel pictus, vel caelatus, primum locum obtineat prae caeteris omnibus, quae in eadem Tabula exprimuntur. Ita censent Pasqualigus *de Sacrificio Missae quaest.* 716. Quartus *ad Rubricas Missalis par.* 1. *tit.* 20. *dub.* 10.: et Gribaldus *de Sacramentis in tract.* 5. *de Sacrificio Missae cap.* 9. *dub.* 2. *num.* 20.: Huic pariter sententiae se conformavit Congregatio Sacrorum Rituum, uti constat ex responsione, quam ipsa promulgavit *anno* 1663., et quam Meratus recenset *tom.* 1. *par.* 1. *tit.* 20. *de praeparatione Altaris* n. 6., et in Indice Decretorum *eodem tom.* 2. n. 400.

Item, an poni debeat Crux quando adest Tabernaculum cum Sanctissima Eucharistia.

Tertio loco quaeritur, utrum Crucifixus in Altari collocari debeat, cum Sacrificium Missae in eo conficitur Altari, ubi positum est Tabernaculum, in quo Pyxis cum Sacris Particulis continetur; cum praesertim eidem Tabernaculo parva Crux cum Imagine Salvatoris Crucifixi semper praefigatur. Equidem in Caeremoniali Episcoporum haec habentur. *Non incongruum, sed maxime decens est, ut in Altari ubi Sanctissimum Sacramentum est, Missae non celebrentur, quod antiquitus observatum esse credimus*: in veteri Caeremoniali, cum Clemens VIII. Pontificatum gereret, ita legebatur: *quod antiquitus observatum esse videmus*. Attamen id prorsus difficile nonnullis videtur, ob eam causam, quod, ut ipsi argumentantur, cum unicum Altare in veteribus Templis extrui soleret, aut Divina Eucharistia in eis conservata non fuisset, aut nullum Missae Sacrificium in eis esset institutum. Aliter vero sentiunt ii, quibus cognitum perspectumque est, eum morem fuisse antiquitus, ut Sacra Eucharistia in Ecclesiae Sacrario servaretur, vel in decenti Armario, quod parieti configebatur, uti nunc etiam perspicimus in Basilica Sanctae Crucis in Jerusalem: Idem perpendit Mabillon *in Musaeo Italico tom.* 1. *pag.* 89. *ac tom. pag.* 139. At quod in praesenti ingerit difficultatem, nec ullam ab examine propositae controversiae liberum facit, illud est, quod, juxta vigentem disciplinam, Sacra Eucharistia conservatur in Tabernaculo, quod est positum super uno ex Altaribus Ecclesiae, et quod in eo passim Missa celebratur; cum, sedulo perpenso Caeremonialis textu, deprehensum sit, eum praedictae celebrationi absolute non obstare; uti Christianus Lupus expendit *tom.* 11. recentioris editionis in Dissertatione *de Sacris Processionibus pag.* 356. Hanc itaque controversiam quum alias Nos ipsi expenderemus in supracitatis Commentariis *de Sacrificio Missae par.* 4. *sect.* 1. *num.* 18.; illorum sententiam probavimus, qui existimant Crucifixum inter Candelabra statui debere, neque parvam Crucem, quae Tabernaculo praefigitur, satis esse, ne Rubrica violetur, quemadmodum inferius explicabimus. Idemque censuit Congregatio Sacrorum Rituum anno 1663. uti perspicitur ex Indice Decretorum, quem Meratus exhibuit, *par.* 2. *tom.* 1. *num.* 400., ubi haec loquuntur verba. *Crux parva cum Imagine Crucifixi posita super Tabernaculum, in quo asservatur inclusum Sanctissimum Sacramentum in Altari, non est sufficiens in Missa, sed poni debet alia Crux in medio Candelabrorum*.

Item poni debeat Crux, quando est expositum SS. Sacramentum.

Quarto loco disputatur, utrum Crucifixus inter Candelabra collocandus videatur, cum Sacrum peragitur in eo Altari, ubi Divina Eucharistia non includitur Tabernaculo, sed publicae Fidelium venerationi exponitur. Id necessarium esse putavit Sacrorum Rituum Congregatio *die* 14. *Maji anno* 1707. Hoc enim petitum fuerat: *An super altare, in quo Sanctissimum Sacramentum expositum est, Crux de more collocari debeat.* Sic autem responsum est, *Nunquam omittendam Crucis cum Imagine Crucifixi appositа collocationem.* Porro quum Nos ipsi tunc in minoribus constituti Coadjutorem Promotoris Fidei gerentes, ipsius loco eidem Congregationi praesentes adfuerimus; adhuc memoria retinemus, in illa sententia ferenda varia fuisse ac discrepantia suffragia, cautumque deinde fuisse, ne ipsa sententia in lucem ederetur. Itaque res iterum deducta est in examen initio Pontificatus Nostri *die* 2. *Septembris anno* 1741. in eadem Congregatione Sacrorum Rituum, quae postquam omnia diligenter accurateque perpendit, decrevit, ut quaelibet Ecclesia moram et institutum, quod antea servaverat, in posterum quoque retinéret. Et quidem pro Cruce ab Altari removenda, dum Missa in eo celebratur, et super eo publicae venerationi Eucharistia exposita est, parum urget, quod nonnulli asserunt, indecens esse, ut Christi Imago in eo loco sit, in quo Christus ipse sub specie panis realiter praesens est, et ab omnibus sub eadem specie panis videtur: id quippe prorsus contingit, quoties Sacerdos in quolibet Altari rem Divinam faciens, materiam Eucharistiae consecravit; nec enim Ecclesia umquam decernendum putavit, ut, peracta Consecratione, Crux ab Altari removeatur. Quemadmodum nec asserentibus Crucem necessario esse debere in Altari, in quo expositum est Sacramentum publicae venerationi, si in eo Missa celebretur, quidquam prodesse potest, quod in publica Eucharistiae expositione significetur triumphus, et gloria Salvatoris, in Missae autem Sacrificio ejusdem mors repraesentetur; cum Ecclesia, tam in actione Missae, in qua Eucharistia consecratur, quam in conclusione precum, quae coram eadem jam consecrata et Fidelium venerationi palam exposita recitantur, una eademque Collecta aeque utatur, quam S. Thomas Aquinas confecit nimirum: *Deus, qui Nobis sub Sacramento mirabili passionis tuae memoriam reliquisti, tribue, quaesumus, ita nos Corporis et Sanguinis tui sacra Mysteria venerari, ut redemptionis tuae* (hoc est passionis, ac mortis) *fructum in nobis jugiter sentiamus.* Quae cum ita se habeant, Rituumque Interpretes et Scriptores, ob ea, quae mox relata sunt, in varias abierint sententias, satis commendari non possunt ea, quae prudenter, sapienterque decreta fuerunt a praedicta Sacrorum Rituum Congregatione, nempe, ut quaelibet Ecclesia vel Dioecesis suam retineat consuetudinem; itaut nihil immutetur in ea Dioecesi, ubi Crux in Altari constitui soleat, dum Missa celebratur, etiamsi Sacra Eucharistia publice prostet: neque nova disciplina excitetur in ea Dioecesi, ubi contraria hujusce rei consuetudo jampridem invaluerit.

Pontifex omnia super hac re proposuit, ut perspectum sit consuetudinem, quae invaluit alienam esse a Sacro Ritu.

Haec omnia diligenter exposuimus, non quidem, ut hac de re plenum justumque tractatum adornaremus, sed ut ex eis cognitum esset atque perspectum, quam alienum sit a Sacris Ritibus id, quod plures temere et inconsulto peregerunt, nempe ut Sacrum facerent ad Altaria, in quibus Crux haud promineat inter Candelabra; sed exiguus tantum Crucifixus praéfigatur Tabulae alicujus Sancti, qui vel depictus, aut caelatus majori Tabulae Altaris adjungi consuevit.

Si etenim, juxta Rubricas Missalis, Crux inter Candelabra statuenda est; si, juxta Coeremoniale Episcoporum, Crux ipsa cum Imagine Crucifixi Candelabris supereminere debet; si, juxta sensum Congregationis Sacrorum Rituum, non satis esse judicatur exiguus Crucifixus Tabernaculo infixus, cum Missa celebratur ad Altare, ubi Pyxis, cum sacris Particulis in Tabernaculo includitur; si in praesenti non agitur de Altari, in cujus Tabula Imago Salvatoris Crucifixi primo loco Fidelibus exhibeatur; nec minus de Altari, in quo Sacra Eucharistia publice adoranda proposita sit; nemo est, qui non videat, praxim, de qua agitur, recenter inductam, proprioque marte a privatis personis usurpatam, ex supradictis dicendam esse omnino improbatam; eoque magis, cum ex exiguo Crucifixo, qui praéfigitur Tabulae ejus Sancti, qui Altari superadditur, ea profecto utilitas non consequitur, quam proponit Ecclesia, dum Crucem inter Candelabra collocandam decernit. De hac re praeclarissimus Vir Cardinalis Bona ita scriptum reliquit, *Rerum Liturgicarum lib.* 1. *cap.* 25. *n.* 8. *Ab aspectu siquidem Crucis Sacerdoti celebranti*

Passio Christi in memoriam revocatur, cujus Passionis viva imago, et realis repraesentatio hoc Sacrificium est, mortem cruentam Salvatoris nostri incruente exprimens, tamquam idem Sacrificium, quod in Cruce oblatum est, quamvis diverso modo offeratur. His postremis verbis indicatur orthodoxa doctrina, quam Tridentina Synodus declaravit *sess.* 22. *de Sacrificio Missae cap.* 2.

Adhortatio Pont. ad Episcopos, ne irrepat consuetudo adversus Sac. Ritus.

Itaque, Vos omnes, Venerabiles Fratres, ad quos haec Apostolica scripta dirigimus, curam magnopere impendite, ne vestras in Dioeceses irrepat consuetudo, quam superius explicavimus; quod si jam ipsa invaluerit, humanitatem prius, ac deinde severitatem, si opus fuerit, adhibentes illam penitus convellite. De Sacrificio Missae res agitur, ideoque nemo vestrum ignorat, a Tridentino Concilio eam tribui auctoritatem Episcopis, et Ordinariis Locorum, ut etiam tamquam Sedis Apostolicae Delegati corrigere valeant pravas consuetudines, quae Ritui Missae celebrandae adversantur; Ita clare desumitur *ex sess.* 22. in Decreto *de observandis, et evitandis in celebratione Missae.* Neque vos latet, nullum esse privilegium, aut immunitatem, quae delinquentibus in hac re suffragari possit, ut vestra ab auctoritate, poenisque per Vos irrogatis vindicentur; idem saepius confirmavit Sacra Congregatio Tridentini Concilii interpres, Decreto inhaerens ejusdem Synodi, quod paulo ante memoravimus: id Fagnanus testatur ad *Cap. Grave, num.* 46. *de officio Ordinarii:* his verbis: *et generaliter hoc Decretum* (de quo superius dictum est) *censuit Sacra Congregatio comprehendere etiam Regulares, quantumvis exemptos, eosque ea omnia, quae ab Ordinariis locorum circa observanda, et evitanda in Missarum celebratione statuta fuerint, omnino servare teneri, ad idque etiam poenis, et censuris Ecclesiasticis ab iisdem ordinariis cogi et compelli posse.* Nos quidem his Literis eandem auctoritatem, qua jam praediti estis, iterum Vobis confirmamus. Illud monendum superest, eam Nobis mentem haud esse, ut Imagines Sanctorum, quae majori Tabulae Altaris superadditae sunt, de medio auferatis, cum fortasse defuturi non essent invidi, qui ut pietati vestrae maculam inurerent, in vulgus disseminarent, Vos nulla duci religione in eum Sanctum, cujus Imaginem Fidelium venerationi subducitis: illud Vobis praecipimus, ut nullo modo patiamini rem Divinam fieri ad hujusmodi Altaria, nisi Crucifixus inter Candelabra ita promineat, ut Sacerdos celebrans, ac Populus Sacrificio assistens eumdem Crucifixum facile, et commode intueri possint; quod evenire nequit, si exigua solum Crux minori Tabulae defixa Fidelibus exhibeatur. Si ejusmodi corruptela in Dioecesim non valde propagata est, facile extingui poterit, si privatim Regulares aut Saeculares Ecclesiarum Superiores de hac re moneantur: sin autem late per Dioecesim invaluerit, tunc a Vobis Edictum necessario promulgandum erit, quod his nostris Literis conformetur. Plura scribere Vobis praetermittimus, quos prudentiae, ac doctrinae laude satis praestantes existimamus. Auctoritatem nostram, ut rem perficiatis, et quoties opus fuerit, Vobis petentibus nunquam defuturam pro certo habeatis. Interim Fraternitatibus Vestris, et Populis vestrae curae commendatis Apostolicam Benedictionem peramanter impertimur.

Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem die XVI. Julii MDCCXLVI. Pontificatus Nostri Anno Sexto.

Dat. die 16. Julii 1746.

LITERÆ APOSTOLICÆ

XVII.

SANCTISSIMI DOMINI NOSTRI

BENEDICTI PAPÆ XIV.

IN FORMA BREVIS

MOTU PROPRIO

Tradentes normam in posterum observandam pro recta Bonorum Fabricae Ecclesiae Melevitanae administratione, necnon continentes nonnullas alias provisiones pro bono ejusdem Ecclesiae regimine.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Ad perpetuam rei memoriam.

Laudabile Romanorum Pontificum Praedecessorum nostrorum institutum, ut si quas super quibusvis negotiis emergere, et erumpere perspexissent contentiones, lites, ac disceptationes, statim apostolica auctoritate, et providentia dirimerent, componerentque, eo ma-

jori studio tenere, ac sectari, Nos in Sacrosancti Apostolatus specula constitutos decet, quo per omnem vitae nostrae aetatem nihil curavimus impensius, quam ut de medio sublatis contentionum, litiumque, ac disceptationum forensium dissidiis, ac tricis per solam, liquidamque veritatis inspectionem jus suum unicuique tribueretur, atque ea statuerentur, per quae justitia, et pax sese invicem osculrentur. Itaque ubi primum accepimus, Venerabilem Fratrem Paulum Episcopum Meliten. ad hanc Almam Urbem nostram accessisse, ea Nobis voluntas fuit, ut causas, propter quas ipse Paulus Episcopus tam longum iter susciperet, singillatim perciperemus. Porro in primo quidem illo sermone coram Nobis habito causas hujusmodi dumtaxat indicavit; deinde vero deprehendimus, quamplures difficultates excitatas fuisse, quarum aliae vertuntur super reditibus Fabricae Cathedralis Ecclesiae Melitensis administrandis, aliae super statuenda ratione, et forma in Capitularibus Constitutionibus conficiendis, aliae vero super Episcopi praesentia in Capitulis Canonicalibus decernenda, aliae demum, quae continentur in supplicibus Libellis Congregationi Venerabilium Fratrum nostrorum S. R. E. Cardinalium negotiis, et consultationibus Episcoporum, et Regularium praepositorum porrectis; super quibus ipsa Cardinalium Congregatio per suas Literas a dilecto Filio Magistro Paulo Passioneo in utraque Signatura Nostra Referendario in Civitate, et Insula Meliten. haereticae pravitatis Inquisitore Generali negocii hujusmodi notitiam, ac opportuna documenta postulaverat, ab eoque jam acceperat. Quamobrem Nos ipsi proposuimus hoc universum negocium ad Nos avocare, ut multis, ac diuturnis litibus aditum praecideremus, ac nostra Sententia definirentur ea, quae in posterum observanda sunt in singulis rerum Capitibus, quae in supplicibus Libellis praedictis, ut praefertur exposita fuerunt. Postquam vero hujus negocii cognitionem, causamque praedictam a memorata Congregatione Cardinalium ad Nos avocavimus, ac omnia, et singula ad difficultates hujusmodi spectantia, atque utrinque proposita per Nos ipsos expendimus, consilium quoque Venerabilis Fratris Josephi Archiepiscopi Damasceni ejusdem Congregationis Secretarii, ac dilecti Filii Magistri Clementis Argenvilliers Auditoris nostri exquirere non praetermisimus. Quibus ea, qua par erat, cura peractis, nihil omnino in rebus ab eodem Paulo Episcopo gestis deprehendentes, quod praeclarae, quam de eximia ipsius Pauli Episcopi virtute ac prudentia semper habuimus opinioni minime responderet, maximam coepimus voluptatem ob singularem praesertim benevolentiam, qua semper illum complexi sumus, et nunc etiam complectimur. Nos itaque pro imposita imbecillitati nostrae omnium Ecclesiarum sollicitudine, cupientes, ut difficultates, lites, et dissidia, atque alia ejusmodi, quae quandoque excitari possent, penitus extinguantur, et disciplina Concilii Tridentini sarta tectaque permaneat, ac servetur, necnon reditus Fabricae Cathedralis Ecclesiae Melitensis praefatae utilius administrentur, atque in omnibus opportune provideatur, et ante oculos habentes ea, quae Praesul Dozzina dudum in Civitate, et Dioecesi Meliten. Visitator auctoritate Apostolica deputatus, ac coeteri Episcopi Melitenses constituenda existimarunt. Motu proprio, ac ex certa scientia, et matura deliberatione nostris, deque Apostolicae Potestatis plenitudine, quamcumque Litem inter dictum Paulum Episcopum, ex una, et dilectos Filios Capitulum, et Canonicos Cathedralis Ecclesiae praedictae, ex altera partibus motam, seu pendentem, seu in posterum super hujusmodi negocio movendam supprimimus, et extinguimus, ac suppressam, et extinctam esse declaramus, perpetuumque Causae hujusmodi silentium imponimus, ac motu, scientia, et potestatis plenitudine paribus volumus, praecipimus, et mandamus, ut omnino serventur Decreta, seu Statuta tenoris, qui sequitur, videlicet.

I. Singulo biennio post Vesperas Sabathi Sancti duo in Procuratores Fabricae eligantur, et tertius in Depositarium ad biennium tantum duraturi, videlicet unus Canonicus per Capitulum, et alius sive Clericus, sive Laicus per Episcopum; Tertius vero, qui erit Depositarius per utrumque in solidum, videlicet Episcopum, et Capitulum.

II. Nemo tamen eligi possit, qui aliarum Ecclesiarum, sive Bonorum Ecclesiasticorum sub quovis nomine, aut praetextu Administrator tunc existat.

III. Item singulo biennio ex Coetu Canonicorum duo eligantur in Deputatos, seu Assistentes Computorum, alter videlicet ab Episcopo, et alter a Capitulo.

IV. Omnes isti Deputati in manibus Episcopi priusquam se ingerant administrationi, juramentum praestent de fideliter administrando, facta prius lectione Decretorum omnium ad ipsorum Officium quomodolibet pertinentium.

V. Item Depositarius, et Procuratores priusquam se ingerant administrationi, idoneos Fidejussores de recte, et fideliter administrando ab Episcopo approbandos dare teneantur.

VI. Procuratores praevia affixione Edictorum, seu Notificatione, et mediante licitatione de more facienda in Sacrario Ecclesiae, Bona tam rustica, quam urbana, quae ceteroquin locari solent, majoribus, et melioribus Oblatoribus locent; quos Episcopus, et Capitulum approbaverint.

VII. Item omnes adhibeant diligentias etiam judiciales usque ad executionem, et subhastationem bonorum, vel capturam inclusive, ut Conductores, Emphyteutae, et alii quicumque Fabricae Debitores suo tempore debitum solvant.

VIII. Pecuniam vero, quam exegerint, integre deponant in fine cujuslibet mensis apud Depositarium, et fidem Depositi ab ipso subscriptam qualibet vice recipiant.

IX. Depositarius pecuniam in singulos menses a Procuratoribus, ut supra depositam, diligenter custodiat, ac retineat una cum libro Introitus, et Exitus, in quo partitas omnes Depositorum, et Expensarum sub illa ipsa die, qua facta fuerint, accurate describant.

X. Solutiones omnes fiant per manus, et in Domo Depositarii ex pecuniis depositis, nunquam vero per manus Procuratorum.

XI. Habeat Depositarius Notulam, sive Listam Expensarum ordinariarum approbatam, et subscriptam ab Episcopo, et duobus Procuratoribus; et ultra eam nihil omnino solvat, nisi vigore Mandati expediti, et subscripti, ut infra, ab Episcopo, et duobus Procuratoribus.

XII. Mandata pro expensis extraordinariis, idest in lista praedicta non descriptis, quotiescumque opus fuerit, hoc ordine expediantur; ordinationes pro expensis supra summam scutorum decem proponantur prius in Capitulo. Si Capitulum, vel major pars decreverit esse faciendas, Decretum ea ipsa die scribatur per Secretarium Capituli in Libro Resolutionum Capitularium, et deinde deferatur ad Episcopum pro approbatione: quod si Episcopus approbare noluerit, effectu vacuum remaneat, sin autem approbaverit, ordinationes executioni demandentur, et pro expensis occurrentibus expediatur Mandatum Depositario directum sub nomine solius Episcopi, sed in ejus corpore enuncietur Resolutio Capitularis cum sua die, et anno, nec non subsequuta Episcopi approbatio, ac deinde subscribatur ab Episcopo, vel ejus Vicario, et duobus Procuratoribus: alias Depositarius nihil solvat sub poena tantundem de proprio.

XIII. Quo vero ad Ordinationes pro minoribus expensis, idest a scutis decem, et infra, Procuratores habeant liberam facultatem ordinandi quidquid pro Ecclesia, aut ejus Fabrica utile, vel necessarium duxerint, dummodo expensa non excedat summam scutorum quinque: alias autem expensas supra scuta quinque usque ad summam scutorum decem inclusive ordinare non possint sine praecedenti consensu duorum Deputatorum, sive Assistentium Computorum.

XIV. De omnibus istis minoribus expensis non excedentibus scuta decem, postquam vigore dictarum Ordinationum factae fuerint, conficiantur listae subscriptae a dictis duobus Deputatis, sive Assistentibus Computorum; et Mandata, ut supra, expediantur sub nomine solius Episcopi ab ipso Episcopo, et Procuratoribus in calce earumdem Listarum: alias Depositarius nihil solvat sub poena tantumdem de proprio.

XV. Caveant tamen memorati Assistentes, seu Deputati Computorum, ne Listas hujusmodi subscribant, nisi eis apparuerit, ordinationes fuisse revera utiles, et necessarias pro Ecclesia: et quoad Artifices, aliosque Operarios, nisi postquam eorum Computa, et respective opera fuerint recognita, et taxata, ac respective subscripta a duobus Fabriceriis, seu Deputatis Fabricae, et melioramentorum, quorum unus in singula biennia similiter eligatur ab Episcopo, et alter a Capitulo.

XVI. Depositarius pro singulis partitis, quas cum effectu solverit, aut vigore hujusmodi Mandatorum, aut vigore Notulae continentis expensas ordinarias, opportunas confessiones de recepto pro sua exoneratione reportet: in fine autem cujuslibet mensis Notulam omnium expensarum tam majorum, idest excedentium scuta decem, quam minorum, idest infra dictam summam, ac respective Depositorum in

decursu mensis a Procuratoribus factorum, Episcopo, et Capitulo exhibeat, ut Episcopus, et Capitulum intelligant quid, et quantum, et in quas causas eo mense acceptum, expensumque fuerit, atque inde congruam rationem ineant pro aliis expensis in posterum faciendis.

XVII. Tam Procuratores, quam Depositarius, finito biennio, legitimam quisque suae administrationis rationem reddere teneantur: depositarius quidem ad summum intra mensem; procuratores vero intra sex menses proxime sequentes: alias Episcopus, Capitulo instante, vel etiam ex Officio ad poenas canonicas contra eos procedat.

XVIII. Ratio autem hoc ordine reddatur. In ultima hebdomada biennii eligantur duo Syndici, seu Revisores, alter ab Episcopo, et alter a Capitulo.

XIX. Coram istis, etsi velit interesse etiam coram Episcopo, vel ejus Vicario, in primis Depositarius exhibeat Librum Introitus, et Exitus bene, et legaliter scriptoratum cum suis documentis, et justificationibus: Revisores autem, recognito prius, an partitae dati, et accepti correspondeant libdibus Depositorum per Procuratores exhibendis, et respective Mandatis de solvendo ipsi, ut supra directis, partitas easdem accurate dispungant. Factaque earum collatione, tunc denique Votum suum in scriptis proferant super Debito, et Credito Depositarii.

XX. Similiter Procuratores coram praedictis duobus Revisoribus, et etiam Episcopo, seu Vicario, si et ipse interesse voluerit, Computa unusquisque sua exhibeat, continentia singulas partitas pecuniarum per eos exactarum, et respective depositarum. Revisores vero super hisce Computis diligenter, et accurate recognoscant, utrum suo tempore exacta fuerint omnia nomina Debitorum. Utrum pecunia omnis per eos exacta in fine mensis, ut supra, deposita fuerit; et utrum denique partitae Depositorum tum in summa, tum in tempore correspondeant partitis a Depositario descriptis in Libro Introitus, et Exitus.

XXI. Si aliqua ex nominibus Debitorum remaneant adhuc inexacta, Procuratores docere debeant de diligentiis etiam judicialibus congruo tempore, et juxta stylum Regionis per eos factis usque ad executionem, et subhastationem Bonorum, aut Personae capturam inclusive: et quatenus doceant de hisce diligentiis, tum demum Revisores Votum suum in scriptis proferant super bene, vel non bene reddita ratione: sin autem Procuratores quoad nomina Debitorum inexacta de praefatis diligentiis non docuerint, ratio per eos exhibita admitti non possit, sed ad instantiam ipsorum Revisorum, vel etiam ex Officio praefigatur ab Episcopo, seu Vicario peremptorius terminus, qui tamen non excedat dictos sex menses a die completi biennii, ad exigendum Debitores inexactos, aut saltem docendum de diligentiis, ut supra, eoque elapso, Procuratores teneantur de proprio.

XXII. Vota Syndicorum, seu Revisorum deferantur ad Episcopum, et Capitulum. Si nihil adversus ea intra decem dies oppositum fuerit, Episcopus procedat ad Sententiam Syndicatoriam, seu solidationem Computorum, quae subscribatur tam ab ipso Episcopo, vel ab ejus Vicario, quam a duobus Revisoribus; sin vero aliquid oppositum fuerit intra dd. decem dies vel a Promotore Fiscali Curiae Episcopalis, vel a Capitulo, aut etiam ab aliquo ex Canonicis, vel denique Depositarius, aut Procuratores ipsi reclamaverint: Episcopus audiat Partes, et in figura Judicis Sententiam, prout de Jure, proferat, reservato succumbentibus beneficio appellandi ad quos de Jure, et prout de Jure.

XXIII. Haec autem Sententia quocumque modo tradatur, remaneat in Actis Curiae Episcopalis; et solummodo illius exemplum gratis tradatur Capitulo, quod reponatur, ac custodiatur in Archivio Fabricae, quod ultra aliud Archivium particulare Capituli, separatim retineri debet, ad effectum reponendi, et conservandi omnia Jura, et Scripturas omnes ad eamdem Fabricam Ecclesiae pertinentes sub duabus diversis clavibus, quarum una sit apud Episcopum, et altera penes Capitulum.

XXIV. Et quoniam fieri non potest, ut in ipsa ultima die biennii ratio, ut par est, diligenter, ac legitime a Depositario, et Procuratoribus reddatur, et multo minus si ab eis reddi velit, priusquam finiatur demandata administratio; nec de caetero decet aliquem, non reddita prius legitima ratione, Computisque non solidatis eidem administrationi iterum immisceri: propterea neque Depositarius, neque Procuratores confirmari in Officio, aut de novo eligi possint pro sequenti proximo biennio: sed alii prorsus diversi in Depositarium, et

Procuratores ab Episcopo, quam a Capitulo eligantur, alias electio nulla sit, atque irrita eo ipso.

XXV. Nomina Debitorum, quae post adhibitas, ut supra, diligentias judiciales, adbuc exigi nequiverint, consignentur Procuratori Residuorum ab Episcopo simul, et Capitulo deputando, assignato eidem praemio, quod magis congruum duxerint, ad effectum ea exequendi, et exigendi. Per contrarium illa, super quibus doctum non fuerit de praedictis diligentiis, nequaquam consignentur Procuratori Residuorum, sed remaneant, ut supra, periculo Procuratorum, qui Debitores, et eorum Bona suo tempore non excusserunt.

XXVI. Electi ad Officium Procuratoris, Depositarii, Revisoris, Assistentis Computorum, aut ad aliud quodlibet Officium, illud recusare nequeant sine justa causa ab Episcopo simul, et Capitulo per secreta suffragia approbanda; alias incidant ipso jure in poenam amissionis omnium fructuum, et emolumentorum per sex menses.

XXVII. In Electionibus Officialium, aut deliberationibus, quae pro sua parte pertinent ad Capitulum, si Vota Capitularium in primo, secundo, et tertio scrutinio convenire nequiverint, sed paria semper inveniantur, Episcopus eos moneat, et congruum terminum praefigat ad concordandum, intra quem, si neque concordare potuerint, electio, deliberatio pro illa vice devolvatur ad Episcopum. In electionibus vero, aliisque deliberationibus ad Episcopum simul, et Capitulum pertinentibus, si Episcopus, et Capitulum inter se non convenerint, habeant et ipsi spatium decem dierum ad concordandum, postquam electio, et deliberatio Capituli delata fuerit ad Episcopum pro approbatione; eoque elapso, electio, et negocium devolvatur ad S. Sedem.

XXVIII. Cappellanorum, Clericorum, Musicorum, aut aliorum quorumvis Ecclesiae inservientium deputatio fiat ab Episcopo. Quod si augendus esset numerus Cappellanorum, Clericorum, Musicorum, aut aliorum bujus generis inservientium, id ab Episcopo non fiat, nisi de consilio Decani, et Archidiaconi, vel duorum Seniorum de Capitulo, et Praefectorum, seu Deputatorum Musicae, si augendus esset Musicorum numerus.

XXIX. Ad hoc autem, ut Cappellani, Clerici, et Musici personaliter, et suo tempore inserviant, Salarium ipsorum reducatur ad distributiones, et Punctaturas, et Punctator quolibet biennio ab Episcopo deputetur.

XXX. Fundationes perpetuae Missarum, et Anniversariorum, quorum implementum a Fabrica Ecclesiae assumitur, acceptari nequeant sine consensu tam Episcopi, quam Capituli. Secus autem se habeat res, si de fundationibus agatur, quarum implementum assumitur a Capsa Missarum; haec enim ad solum Episcopum pertineat, dummodo tamen eorum implementum Capitulo, aut Canonicis non demandetur; si etenim demandabitur, consensus eorum erit requirendus.

XXXI. Et similiter Confraternitates Laicorum cum assignatione Cappellae in Ecclesia Cathedrali erigi nequeant imposterum ab Episcopo sine consensu Capituli sive assignatio sit perpetua, sive ad beneplacitum, firma tamen remanente Confraternitate jam erecta in Cathedrali sub invocatione Beatae Mariae Virginis Septem Dolorum.

XXXII. Cathedralis Ecclesia Episcopo Pontificalia exercenti sive in ipsa Cathedrali Ecclesia, sive in Cappella sui Palatii Pontificalis, sive in qualibet alia Civitatis Ecclesia, assistente Capitulo, Paramenta Sacra subministrare teneatur, quae tamen Pontificalia, functionibus expletis, cum primum commode fieri poterit, restituantur in Sacrario Ecclesiae custodienda. Quoad Paramenta vero necessaria pro celebratione Missae privatae, quae fiat ab eodem Episcopo sive in Cathedrali Ecclesia, sive in propria Cappella, si eis uti voluerit, eidem pro usu consignentur; Episcopum tamen laudandum esse, si Missam celebrando in privata Cappella, supellectilibus propriis utatur.

XXXIII. Semel quolibet mense, idest prima Dominica post Completorium celebretur Capitulum ordinarium super rebus, ac negociis occurrentibus sive Ecclesiae, sive ipsius Capituli. Si Episcopus aliud extraordinarium intra mensem duxerit convocandum, Decanus ad nutum ipsius Episcopi illud convocare teneatur, dummodo Episcopus nihil in eo proponat, quod ad suum, vel suorum commodum pertineat juxta Decretum *Sac. Concil. Tridentini sess. 25. de Reform. cap. 6.* Praeterea idem Decanus Capitula extraordinaria convocare teneatur, quoties ita suadeat vel necessitas, vel utilitas Ecclesiae, et quoties id ad quatuor saltem Capitularibus postuletur; verum pro hisce

Capitulis extraordinariis petatur prius ab Episcopo licentia, qui neque illam denegare possit, neque cogere Decanum, aut Canonicos ad revelandum, quae ibi velint resolvenda proponere: quod si in Capitulis ordinariis, aut extraordinariis, de aliquo tractandum sit, quod non sit levis, sed gravis momenti, ut omnes Canonici accedant, vel ut accedentes parati inveniantur, ut suum proferant suffragium, per diem ante intimatio Capitulorum fiat unicuique Canonico aut personaliter, aut Domi per intimationem sigillo Capitulari obsignatam, et clausam, in qua notitia negotii pertractandi contineatur; eademque intimatio quoties fiat Canonicis, debita etiam cum reverentia praesentetur Episcopo, si in Capitulo ordinario, aut extraordinario non sit agendum, ut infra, de rebus, aut negotiis mox referendis.

XXXIV. Episcopus quotiescumque velit, Capitulis tam ordinariis, quam extraordinariis interesse possit, dummodo tamen agendum non sit de rebus, aut negotiis ad privatam ipsius Episcopi, vel suorum Personam spectantibus, vel de causis, et litibus inter ipsum Episcopum, et Capitulum quacumque de promovendis, aut prosequendis, sed in hisce casibus Episcopus reverenter praemonitus, aut omnino abstineat, aut de Capitulo recedat, ut plena sit Vocalibus consulendi, ac decernendi libertas.

XXXV. Si Vicarius Generalis non sit Canonicus neque cum Episcopo, nec eo absente, Capitulis intersit: interesse tamen poterit, si sit Canonicus, et interesse quoque poterunt Pro-Vicarius, Secretarius, si Canonici sint, aliique pariter Episcopi familiares, et Officiales, qui sint Canonici. Abstinere autem debebunt praedicti omnes a Sententia ferenda, si agendum erit de rebus pertinentibus ad privatam Episcopi, vel suorum personam, quinimo a Capitulo discedere debebunt, cum de iis rebus agendum est. Quod si in Capitulo agendum sit de rebus ad officium, et dignitatem Episcopi pertinentibus, vetitum praedictis esse non debebit sententiam suam, suumque votum dicere, dummodo tamen prolatis suffragiis, a Capitulo exeant, ne sua praesentia libertatem aliorum suffragantium offendant; institutaque, quod absit, lite inter Episcopum, et Capitulum super rebus etiam ad officium, et dignitatem Episcopi pertinentibus, abstineant ab interessentia Capitulis, in quibus de rebus in litem deductis quomodocumque tractabitur. Tractatus, et Secreta Capituli nemo audeat extraneis revelare sub poena Excommunicationis: atque ideo postquam Episcopus ad Aulam Capitularem a suis Familiaribus associatus fuerit, nemo praeter ipsum Episcopum, et Canonicos, et Cancellarium, seu Secretarium, in eadem Aula remaneat. Quod si contingat necessitas colligendi Vota, quae dantur per Fabas albas, et nigras, nullus extraneus, et qui non sit de Capitulo, pro hoc peragendo in Aulam admittatur, sed collectio fiat opera Canonici junioris.

XXXVI. Resolutiones Capitulares adnotentur a praedicto Cancellario, seu Secretario, et deinde in Librum Resolutionum referantur: quod si captae fuerint, absente Episcopo, postquam scriptae fuerint in Libro Resolutionum per Secretarium Capituli, deferantur ad Episcopum pro approbatione, exceptis dumtaxat illis, quae respiciunt, ut supra, directionem, et prosequutionem Litium inter Episcopum, et Capitulum, quas nulla juris, aut aequitatis ratio patitur, ut Parti adversae praemature pandantur.

XXXVII. Juxta demandata a Concilio Romano, fiant a Capitulo Statuta, et Capitulares Constitutiones, utque id methodice adimpleatur, terminus, intra quem opus conficiendum sit, ab Episcopo praefigatur, cujus etiam prorogatio, quatenus opus sit ab eodem Episcopo fiat. Capitulum ab eodem Episcopo praemonitum de Statutis conficiendis, duos, aut plures ex Canonicis deputet, qui rem aggrediantur, rerumque capita denotent in Constitutiones inserendarum: quae postquam fuerint a majori parte Capituli probata, ad Episcopum deferantur, et quatenus approbatis a Capitulo accedat assensus Episcopi, tunc, et non antea, Statuta, et Constitutiones a praedictis Deputatis debito modo extendantur. Facta deinde Statutorum, et Constitutionum extensione, omnia ad Capitulum deferantur, Capitulique assensus intercessisse dicatur in his, in quibus major Capituli pars consenserit. Post haec deferantur nova Statuta ad Episcopum pro examine, correctione, et approbatione. Quae Episcopus approbaverit, Statutorum vim habeant, dummodo nihil in eis contra Sacrorum Canonum, aut Sacri Concilii Tridentini, aut praesentium Decretorum dispositionem Statutum fuerit: quae vero Episcopus non approbaverit, nullam vim Statutorum habeant, sed solum Capitulo liceat adversus approbationem injuste denegatam ad

Sedem Apostolicam appellare. Decernentes easdem praesentes literas, ac praeinserta hujusmodi a Nobis, sicut praemittitur, statuta, et in eis contenta quaecumque etiam ex eo quod quilibet etiam cujusvis status, gradus, ordinis, praeeminentiae, et dignitatis, aut alias etiam specifica, et individua mentione, et expressione digni in praemissis forsan jus, vel interesse habentes, seu habere quomodolibet praetendentes illis non consenserint, nec ad ea vocati, citati, et auditi, neque causae propter quas ipsae praesentes emanarint sufficienter adductae, verificatae, et justificatae fuerint, aut ex alia quacumque quantumvis juridica, pia, legitima, et privilegiata causa, colore, praetextu, et capite etiam in corpore Juris clauso, etiam enormis, enormissimae, et totalis laesionis ullo umquam tempore de subreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis vitio, seu intentionis nostrae, aut interesse habentium consensus, aliove quolibet etiam quantumvis magno, et substantiali defectu notari, impugnari, infringi, retractari, in controversiam vocari, aut ad terminos juris reduci, seu adversus illas aperitionis oris, restitutionis in integrum, aliudve quodcumque juris, facti, vel gratiae remedium intentari, vel impetrari, aut impetrato, seu etiam motu, scientia, et potestatis plenitudine paribus concesso, vel emanato quempiam in judicio, et extra illud uti, seu se juvare ullo modo posse, sed ipsas praesentes literas, ac praeinserta statuta, seu decreta semper, et perpetuo firma, valida, et efficacia existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac illis, ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit in omnibus, et per omnia plenissime suffragari, et inviolabiliter observari. Sicque in praemissis per quoscumque Judices Ordinarios, et Delegatos, etiam Causarum Palatii Apostolici Auditores, ac S. R. E. praedictae Cardinales, etiam de Latere Legatos, et Sedis Apostolicae Nuncios, ac alios quoslibet quacumque praeeminentia, et potestate fungentes, et functuros, sublata eis, et eorum cuilibet quavis aliter judicandi, et interpretandi facultate, et auctoritate judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter, contigerit attentari. Non obstantibus Constitutionibus, et Ordinationibus Apostolicis, ac dictae Ecclesiae, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis Statutis, et Consuetudinibus, Privilegiis quoque, Indultis, et Literis Apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis, et innovatis. Quibus omnibus, et singulis illorum tenores praesentibus pro plene, et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter, et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque. Caeterum earumdem praesentium tenore declaramus, longe alienum esse a mente nostra, si aliqua ex partibus hanc nostram Sententiam, ac Judicium sibi tribuat veluti fructum victoriae, quam ex lite proposita, seu pendente sibi comparaverit, cum potius illud intelligi velimus tanquam normam, ac rationem a Nobis traditam pro rebus in posterum gerendis, ad quam sane statuendam controversiae jam pridem excitatae, et quaestiones pro lite instituenda in medio prolatae Nos adduxerunt. Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die XXIII. Augusti MDCCXLVI. Pontificatus nostri Anno septimo.

Dat. die 23. Aug. 1746.

D. Card. Passioneus.

Loco ✠ Sigilli.

DE RESIDENTIA Episcoporum.

XVIII.

BENEDICTUS EPISCOPUS

Servus Servorum Dei.

Ad perpetuam rei memoriam.

Ad universae Christianae Reipublicae statum, ad Ecclesiasticarum Legum custodiam, et Fidelium Populorum salutem, tam magni refert singulos Patriarchalibus, Primatialibus, Metropolitanis, et Cathedralibus Ecclesiis praepositos, in ipsis Ecclesiis, vel Dioecesibus sibi creditis assidue residere; ut difficile sit aliud ullum reperire Ecclesiasticae disciplinae caput, quod aut Conciliaribus Canonibus atque Decretis, aut Apostolicae Sedis Constitutionibus et Sanctionibus, tam saepe tamque impense

Pontificum et Conciliorum sollicitudo quoad residentiam Episcoporum.

inculcatum fuerit et commendatum. Ut autem antiquiora Canonicæ statuta praetereamus, Nobis satis erit innuere, quid hac de re decreverit Sacrosancta Tridentina Synodus *sess.* 6. *cap.* 1. *et sess.* 23. *cap.* 1. *de Reform.*; tum ea quae rec. mem. Praedecessor Noster Urbanus Papa VIII. praescripsit in sua Constitutione data apud S. Petrum die XII. Decembris Anni MDCXXXIV. quae incipit *Sancta Synodus*, et in qua praecedentes aliorum Romanorum Pontificum Pii IV. Gregorii XIII. Clementis VIII. Leges et Constitutiones retulit, confirmavit, et ampliavit. Neque opus est recensere omnes Encyclicas Literas, quae ad Patriarchas, Primates, Archiepiscopos, et Episcopos de implendo hujusmodi Residentiae onere identidem admonendos, ab hac Apostolica Sede mitti consueverunt; ut patet ex Epistola jussu Ven. Servi Dei Innocentii Papae XI. Praedecessoris quoque Nostri scripta die V. Februarii Anni MDCLXXVIII. item ex alia die XXIV. Dec. Anni MDCCVII. a felic. record. Clemente Papa XI. ad suum et Apostolicae Sedis Nuntium Neapoli commorantem conscripta, ut illius Regni Praesules ad residendum in propriis Ecclesiis et Dioecesibus adigerentur; necnon ex ejusdem Clementis Literis in forma Brevis datis die XXV. Maji Anni MDCCIX. ad Archiepiscopos, et Episcopos Poloniae, qui obtentu turbarum et dissensionum, quae tunc in eo Regno versabantur, suas reliquerant Ecclesias atque Dioeceses.

Quid hac in re praestiterit Sanctissimus Dominus Noster

Neque porro Nos hac in re Apostolici Officii nostri partes desiderari permisimus. Vix enim inscrutabili Divinae Providentiae consilio in hac suprema Ecclesiae universalis specula collocati fuimus, quum veterem Praedecessorum Nostrorum morem in usum revocantes, ad Ven. Fratres omnium per Orbem Ecclesiarum Antistites Apostolica scripta direximus, quibus inter caetera salubria monita, hoc etiam de residendo in propriis Ecclesiis peculiari studio iis inculcare, et tam gravissima damna, quae ex eorum absentia proveniunt, quam magnas utilitates, quas eorum praesentia concreditis ipsis Dioecesibus affert, ante oculos proponere non praetermisimus, ut videre est in §. 4. Epistolae Encyclicae die III. Dec. Anni MDCCXL. a Nobis conscripta, quæ in *Tom. I.* Bullarii Nostri nuper vulgati *num. II.* impressa est. Qui autem hominum corda scrutatur Deus, is sane novit, quanto et quam acerbo animi Nostri dolore nonnumquam acceperimus, Ecclesiasticas Regulas ab aliquo ex Fratribus hac in parte violari, et quantopere studuerimus, nunc admonendo, nunc obsecrando, nunc increpando, absentes quidem per Literas, praesentes vero ipsa voce ad debitum Residentiae Officium revocare. Quin etiam laudabilibus Praedecessorum Nostrorum vestigiis inhaerentes, in Nostra et Cancellariae Apostolicæ Regula, quæ Beneficia Ecclesiastica in octo anni mensibus vacatura Nostrae dispositioni et collationi reservavimus, simul etiam eisdem Patriarchis, Archiepiscopis, et Episcopis residentibus gratiam alternativae mensium, certis modo et forma ab iis acceptandam, libenter obtulimus; nimirum ut quandiu ipsi apud Ecclesias aut Dioeceses suas vere et personaliter residerent, de Beneficiis hujusmodi Ecclesiasticis, quae extra Romanam Curiam in Februarii, aliisque alternis anni mensibus vacare contingeret, dummodo alias dispositioni Apostolicae reservata vel affecta non essent, libere disponere valerent, facultatem tempore Pontificatus Nostri duraturam concessimus; quo scilicet iidem Episcopi, et majorum Ecclesiarum Praesules, ampliorem potestatem in Beneficiis praedictis conferendis sic obtinentes, hac etiam Apostolicae Nostrae liberalitatis gratificatione illecti, ad personalem Residentiam praedictam libentius obeundam adducerentur.

Absentiae causae, et tempora a Concilio Tridentino permissa.

Quoniam vero et certae quaedam causae adesse possunt, et hujusmodi occasiones incidere, propter quas, praevio Romani Pontificis assensu, et approbatione, liceat Episcopo a propria Ecclesia, et Dioecesi per aliquod definitum tempus abesse; ea vero absentia, quae ad modicum tempus protrahitur, nemiuem desertae Residentiae reum constituit; ideo et in Conciliis, et in Apostolicis Constitutionibus ad praecavendos abusus tam circa hujusmodi causarum et occasionum relevantiam, quam circa tolerabilia temporum spatia, providae statutae Leges et Regulae reperiuntur. Et quidem justae ac legitimae absentiae Causae a praefata Tridentina Synodo *citat. cap.* 1. *sess.* 23. non aliae agnitae fuerunt, quam Christiana charitas, urgens necessitas, debita obedientia, at evidens Ecclesiae, vel Reipublicae utilitas. Verum his etiam causis deficientibus, quum eadem Sacrosancta Synodus perpendisset, ex veterum Canonum sententia, minime abesse videri eos, qui aliquantisper absunt, et statim sunt reversuri; omnibus Ecclesiarum Antistitibus indixit, ut sibi licitum non putarent sin-

gulis annis, ultra duos, aut tres ad summum menses, sive continuos, sive interruptos, extra proprias Dioeceses commorari; eosque simul admonuit, ne per illius temporis spatium, Dominici Adventus, Quadragesimae, Nativitatis, Resurrectionis Domini, Pentecostes item, et Corporis Christi diebus, ab Ecclesiis suis Cathedralibus abessent, nisi forte Episcopalia munia in aliis Dioecesum suarum locis eos detinerent; eamque praeterea rationem ab iis haberi voluit, ut absque ullo Gregis detrimento concessa uterentur libertate, et ut id *aequa ex causa fiat*, quibus verbis animi levitas, oblectationum cupiditas, aliaeque futiles causae penitus excluduntur.

Indultum Urbani VIII. a Benedicto XIII ampliatur, pro Episcopis recens in Urbe promotis.

Praefatus autem Praedecessor ad peculiares occurrentes casus descendens, Episcopis in Curia promotis unum concessit mensem (quem postea declaratum fuit, a die ipsorum propositionis in Consistorio computandum esse), quo mense elapso, singuli ad proprias Ecclesias se conferre deberent. Sed quum in Concilio Romano, habito a felic. record. Benedicto Papa XIII. Praedecessore pariter Nostro, Episcopi exposuissent, tam exiguo temporis spatio non posse a recens promotis sua in Urbe negotia expediri, idem Benedictus facultatem concessit Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinali suo, et Romani Pontificis pro tempore in Urbe, ejusque Districtu Vicario, ut praefatum unius mensis terminum, juxta casuum contingentiam, et causa cognita, ad alios quadraginta dies, et non ultra, prorogare posset.

Item pro visitationibus Liminum Apostolorum.

Praeterea Episcopis ad Sacra Apostolorum Limina statutis temporibus visitanda personaliter accedentibus, supradictus Urbanus Praedecessor indulsit, ut, Ecclesiis citra Montes, et citra Mare positis praesiderent, per quatuor; qui vero Ultramarinis, et Ultramontanis Ecclesiis praeessent, per septem menses continuos a Residentia in suis respective Sedibus facienda hujusmodi Visitationis gratia, excusarentur.

Decreta ad praecavendos abusus.

Cum vero idem Urbanus declarasset, se, per ea, quae in suis praefatis Literis constituerat, minime sublatam voluisse dictam trium mensium licentiam a Concilio indultam; hinc plures ortae quaestiones, et varia condita sunt Decreta, ab eodem Urbano ejusque Successoribus approbata; cujusmodi sunt, non licere trimestrem absentiam praedictam conjungere, sive cum eo tempore, quo permittitur Episcopis post suam promotionem in Urbe commorari, sive cum eo, quod ad peragendam Sacrorum Liminum Visitationem eisdem concessum fuit: neque fas esse absentiae tempora ita disponere, ut tres postremi menses unius anni continentur cum tribus prioribus mensibus anni subsequentis. Sicut etiam vetitum est praedictos menses conjungere cum eo anni tempore, quo, propter aeris insalubritatem, alicui Episcopo permittitur extra Dioecesim degere; ne scilicet continuatis absentiae temporibus, vernos simul, et aestivos menses, sive aestivos una cum autumnalibus, extra Dioecesim duci contingat. Denique, ne quis indulgentia Sacri Concilii per fraudem abuti posset, declaratum fuit, praedictam trium mensium vacationem intra cujusque anni limites coerceri, ut qui uno anno usus ea non fuerit, non ideo sequenti anno diutius ab Ecclesia sua abesse valeat.

Et Episcopis S. R. E. Cardinalibus.

Et quoniam Tridentina Synodus sub Legibus, de Residentia hujusmodi ipsos etiam Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinales nominatim comprehendit; praefatus Urbanus Praedecessor, advertens nonnumquam evenire, quod aliquis ex Cardinalibus alicui Patriarchali, seu Metropolitanae, aut Episcopali Ecclesiae praepositus, unum simul ex Episcopalibus Suburbicariis obtineret, constituit, ut hujusmodi Cardinales in primodictis Ecclesiis, non autem apud Episcopatus Suburbicarios, residere tenerentur.

Denique tam in praedicto Concilio, quam in citata Urbani Constitutione, contra Transgressores hujusmodi Legum, quae ad Residentiam pertinent, gravissimae poenae statutae fuerunt; quarum executionem idem Urbanus primo quidem demandavit Auditori Causarum Curiae Camerae Apostolicae: Verum biennio post totam hujus materiae cognitionem delegavit Congregationi particulari a se deputatae, quam compositam esse voluit ex tunc, et pro tempore existentibus Cardinali Romani Pontificis in Urbe Vicario, nec non ejusdem Pontificis Datario, et Secretario Status, ac Secretario Brevium, duobus item Secretariis Congregationum negotiis et consultationibus Episcoporum, et Regularium, ac interpretationi, et executioni Decretorum praedicti Concilii Tridentini respectiva praepositorum. Et quidem praedicto Cardinali Vicario facultatem tribuit, ut, justis ex causis, et cum consilio praedictorum Praelatorum, concedere posset Episcopis licentiam abessendi a propriis Ecclesiis, et

Congregatio super Residentia ab eodem Urbano VIII erecta.

Dioecesibus spatio dumtaxat dierum quadraginta, ut in ipsius Urbani Literis datis die prima Januarii Anni millesimi sexcentesimi trigesimi sexti distinctius praescribitur.

Hujus Congregationis praxis.

Hujus Congregationis Caput, seu Praefectus, ex quo eadem Instituta est, semper fuit praefatus Cardinalis Vicarius pro tempore existens; quemadmodum ejusdem Secretarii munus is semper gessit, qui Congregationi Concilii Tridentini fuit a Secretis; unde etiam Nos ipsi, dum in minoribus constituti Officio Secretarii praedictae Congregationis Cardinalium Concilii Tridentini interpretum fungeremur, par quoque munus Secretarii alterius Congregationis super Residentia Episcoporum simul sustinuimus. Quae sane Congregatio, ut ex illius Secretariae Regestis apparet, tam ipsius Urbani Praedecessoris temporibus, quam aliis subsequentibus, non semel singulis Annis adunari consuevit; id quod a san. mem. Praedecessore pariter Nostro Clemente Papa XI. in usum revocatum fuit, et identidem peractum, Nobismetipsis praefatum Secretarii munus obeuntibus, confectisque a Nobis, et impressis foliis, ea prorsus methodo, quae pro causis ad Congregationem Concilii pertinentibus observatur.

Ut autem Episcopi a suis Ecclesiis, vel Dioecesibus licite abesse possint, quum praeter causam Canonicam, expressa quoque licentia Romani Pontificis, ut supra duximus, sit necessaria; excepto casu praedictae trimestris absentiae a Concilio permissae, pro qua nulla peculiaris requiritur licentia, quum idem Concilium Episcoporum abscedentium conscientiae relinquat, de aequitate causae judicium facere; hinc est, quod quaecumque hujus generis licentia olim indulgeretur, per speciale Chirographum manu Pontificis signatum expediebatur. Postmodum vero inductus fuit mos describendi omnes hujusmodi licentias in unico Folio, quod Pontifici subscribendum deferebatur; quem sane morem a praedecessoribus Secretariis invectum, Nos quoque servavimus.

Quam olim intermissam Pontifex restaurare intendit.

Cum autem post absentiam duodecim annorum quorum duos apud Anconitanam, et decem apud Bononiensem Ecclesias regimini Nostro successive commissas, assidue residendo transegimus, in Urbem reversi, et ad Apostolicam Sedem, quamvis immerentes, evecti fuerimus; Congregationis praefatae sessiones, materia forsan deficiente, non amplius frequentari comperimus; neque porro Chirographa, aut Folia signanda Nobis oblata fuerunt; sed facta Nobis oretenus a Praelato dictarum Congregationum super executione, et Interpretatione Concilii, et super Residentia Episcoporum Secretario, tam petitionum Episcoporum, qui vacationem a Residentia postulabant, quam Causarum, quibus hujusmodi petitiones innitebantur, relatione; nostroque desuper accepto responso; opportuna singulis Decreta perscribi, eaque a Cardinali Vicario Nostro, tamquam saepedictae Congregationis super Residentia Episcoporum Praefecto, signari consueverunt. Verum quum Nos hanc agendi rationem pro rei gravitate nimis compendiariam judicaverimus; visum est Nobis Motu proprio, et ex certa scientia, non solum pro debita, ut ajunt, actus solemnitate, sed etiam pro ipsius rei subsistentia, et pro maturiori examine causarum, quae ad hujusmodi licentias obtinendas afferuntur, infrascriptas leges, et ordinationes inviolabiliter in posterum observandas, Apostolica auctoritate, tenore praesentium, edicere et constituere.

Canonica, et Pontificia statuta confirmat, et innovat, contrariis non obstantibus.

Primum itaque relata superius Sacrosanctae Tridentinae Synodi Decreta, *sess. 6. cap. 1., et sess. 23. cap. 1. de Reformat.*, laudataque Romanorum Pontificum Praedecessorum Nostrorum Pii IV., Gregorii XIII., Clementis VIII., et Urbani pariter VIII. Constitutiones, et Ordinationes, nec non omnes et singulas, quas supra innuimus, Resolutiones Apostolicae Sedis auctoritate editas, innovantes, et tam Decretorum, quam Constitutionum, Ordinationum, et Resolutionum hujusmodi tenores etiam veriores pro satis hic expressis, ac etiam de verbo ad verbum insertis habentes, et haberi volentes; illaque et illas, quatenus opus sit, iterum plenissime approbantes, et confirmantes; omnia et singula in ipsis contenta, ab iis, ad quos spectat, et pro tempore in posterum spectabit, attendi, et in his omnibus, quae Nostris hisce Literis non adversentur, exactissime impleri et observari volumus, statuimus, et in virtute sanctae obedientiae mandamus, atque praecipimus; non obstantibus quibuscumque privilegiis, aut contrariis, etiam quantumvis inveteratis, usibus et consuetudinibus, quae potius abusus et corruptelae dici debent, quibus, si forte adesse, aut allegari contingat, motu ac scientia simili, ac de praedictae Apostolicae auctoritatis Nostrae plenitu-

dine, derogamus, ac derogatum esse volumus et decernimus.

Item poenas in contravenientes latas.

Secundo loco, et consequenter ad praemissa, adversus praedictarum Legum, et Constitutionum Transgressores, omnes et singulas poenas in eisdem Decretis, et Constitutionibus latas et comminatas, auctoritate quoque nostra confirmamus et innovamus; amissionis scilicet quartae partis fructuum unius anni, ipso facto ab iis incurrendae, qui legitimo impedimento, seu justis et rationabilibus causis cessantibus, et absque expressa, ut praefertur, Apostolicae Sedis licentia, sex mensibus continuis extra suam Dioecesim morando abfuerint; et amissionis alterius quartae partis fructuum, eodem modo incurrendae, ubi hujusmodi absentia ad alios sex menses protrahatur; ut in praedicto Concilio Tridentino *sess.* 6. *cap.* 1. *de Reform.* statutum fuit; incursus quoque in peccati mortalis reatum, et obligationis restituendi fructus in absentia perceptos, nulla etiam praevia declaratione, eosque erogandi in Ecclesiarum fabricas, seu in substentationem pauperum ipsius loci, quacumque conventione, seu compositione pro hujusmodi fructibus male perceptis prohibita; ut in eodem Concilio *sess.* 23. *cap.* 1. praescribitur. Similiter impositam a praedicto Pio IV. Praedecessore poenam amissionis facultatum testandi et disponendi, si quae transgressoribus hujusmodi competere dignoscantur; nec non inhabilitatis ad majores Dignitates, et Ecclesias obtinendas, quam praefatus quoque Praedecessor Clemens VIII. indixit, per omnia confirmamus, et innovamus. Quibus omnibus hoc etiam superaddimus, ut iidem transgressores omnibus et singulis Indultis, et Privilegiis, quae forsan ipsis, tamquam Pontificio Solio Assistentibus, concessa fuerint, ipso facto privati esse censeantur: Decernentes, sub Transgressorum nomine comprehendi non solum eos, qui praeter tres menses a Concilio toleratos, absque legitima causa, et expressa Romani Pontificis licentia, extra proprias Dioeceses commorantur; sed eos etiam, qui hujusmodi licentiam falsis simulatisve causis dolose extorquere non dubitaverint; vel ea semel rite recteque obtenta, praescriptos in eadem limites, ac praefinitum tempus praetergressi fuerint. Quod si nihilominus, aliqui, non minus Canonica statuta, quam propositas hujusmodi poenas contemnentes, in sua contumacia obfirmati perseverare praesumpserint; volumus adversus istos ad ulteriora cum effectu procedi, juxta mentem ejusdem Concilii Tridentini, quod in *citato c.* 1. *sess.* 6., Romanum Pontificem pro tempore existentem hortatur, ut suae supremae Sedis auctoritate in hujusmodi Transgressores ad severiorem Sacrorum Canonum normam animadvertat, atque etiam Ecclesiis ipsis de utilioribus Pastoribus provideat, sicut in Domino noverit salubriter expedire.

Addit poenae privationis Indultorum competentium Assistentibus Solio Pontificio.

Congregationem super Residentia, ejusque sessiones in usum reducit.

Tertio loco volumus et mandamus, ut praedictae Congregationis super Residentia Episcoporum ab Urbano Papa VIII. institutae exercitium, atque sessiones resumantur; confirmantes ipsius Praefecturae munus dilecto Filio Nostro Joanni Antonio Tituli S. Martini in Montibus Presbytero S. R. E. Cardinali Guadagni nuncupato moderno Nostro in Urbe ejusque Districtu in spiritualibus Vicario, ejusque in Officio Vicariatus hujusmodi Successoribus; sicut etiam Officium Secretarii ejusdem Congregationis dilecto Filio Magistro Joseph Alexandro Furietto, ejusque Successoribus Congregationis Cardinalium Concilii Tridentini Interpretum Secretariis; eosdemque statuentes in hujusmodi Congregatione nunc et deinceps pro tempore locum habere, et suffragium ferre, quicumque ea officia, et munera obtinent sive obtinebunt in posterum, quae in praecitatis Urbani Praedecessoris Literis designantur. Praeterea quum minime expediat hujusmodi Congregationem Promotore Fiscali carere, Nos eum, qui in Tribunali praedicto Cardinalis Vicarii Urbis Officium gerit Promotoris Fiscalis, ejusque in Officio Successores pro tempore, ad idem munus obeundum deputamus in praefata Congregatione, cui ipsum, seu ipsos cum consultivo suffragio volumus interesse. At vero perpendentes, quod si Congregatio isthaec toties habenda foret, quoties ab aliquo Episcopo licentiam abscedendi a Dioecesi peti contingeret, eadem aut propter frequentiam nimis onerosa evaderet, aut propter negotiorum levitatem tractu temporis negligi, et parvipendi posset; volumus, atque statuimus, eamdem tunc tantum cogendam, habendamque esse, quum aut a Nobis, sive a Successoribus Nostris Romanis Pontificibus, alicujus negotii cognitio ipsi remissa, et delegata fuerit: Aut, hujusmodi etiam remissione cessante, quoties de poenis superius constitutis, adversus aliquem transgressorem reipsa decernendis infligendisque deliberandum fuerit; siquidem hujusmodi

Eique deputat Promotorem Fiscalem.

Praescribit occasiones, quibus adunari debeat.

poenarum modus, prout cujusque major, aut minor contumacia exegerit, ab eadem Congregatione statuendus erit, ut facta per ipsius Secretarium Nobis, seu Successoribus Nostris relatione, approbataque Congregationis resolutione, ad hujusmodi poenarum executionem cum effectu procedatur; aut denique quum aliquis Episcopus instantiam proponat abessendi a propria Dioecesi ratione alicujus muneris, sive officii, cujus ea dicatur natura esse, ut Apostolicum Indultum de non residendo ad longum tempus ipsi sit concedendum; Nos etenim hujusmodi Indulta nemini umquam concedi debere decernimus, nisi praevio causarum examine in eadem Congregatione peragendo, Nostraque et Successorum Nostrorum scientia, et approbatione, et mediante expeditione Literarum Apostolicarum in forma Brevis; ideoque mandamus Nostro et Romani Pontificis pro tempore existentis Supplicum Libellorum Secretario, aliisque Secretariis quarumvis Congregationum, quibus ea de re preces oblatae fuerint, ut illas in praedictam Congregationem super Residentia Episcoporum omnino remittant; simulque prohibemus Nostro, et Successorum Nostrorum pro tempore Secretario Brevium, ne Literarum Apostolicarum super Indultis hujusmodi exempla Nobis, aut Successoribus Nostris signanda, ullatenus afferat, nisi authentica documenta, tam de causarum examine in dicta Congregatione peracto, quam de Apostolica approbatione, et assensu consequenter emanatis, eidem fuerint exhibita.

Folia, cum expressione Indultorum, quae conceduntur ad Pontificis Signaturam deferri mandat.

Quarto loco statuimus, ut Folia superius enunciata in posterum omnino conficiantur, in quibus nimirum describantur nomina Episcoporum, quibus dantur Indulta commorandi extra Dioecesim, una cum causis ab ipsis adductis atque probatis, et spatio temporis ad quod hujusmodi Indulta conceduntur; quae quidem Folia a Romano Pontifice subscripta, in Tabulario praedictae Congregationis, ut alias, asservari praecipimus: Quod tamen intelligi volumus non de iis Indultis, quae per Apostolicas Literas in forma Brevis expedienda esse in paragrapho superiore descripsimus; sed de alterius generis Indultis, de quibus infra dicendum erit, quaeque, post Pontificium assensum a Secretario requisitum et obtentum, expediri debebunt per Decreta a praedicto Cardinali Vicario Urbis, tamquam praefatae Congregationis Praefecto, subscripta. Decet enim has quoque licentias non sine Pontificia subscriptione prodire; idque obtinebitur accedente Signatura Pontificis super praedictis Foliis, in quibus singulorum Indultorum tenores, et causae a Secretario descriptae erunt; quemadmodum elapsis temporibus, atque etiam a Nobis ipsis, dum hujusmodi Secretarii munere fungeremur, servatum fuisse narravimus.

Singulis ob[illegible] causis opportuna Rescripta comparat.

Quinto loco, quoniam experiendo cognovimus, quod ad obtinenda Indulta commorandi extra Dioecesim, infrascriptae plerumque causae ab Episcopis afferri solent; nimirum aut necessitas assistendi personaliter alicui liti, seu controversiae, in qua Ecclesiae, aut Cleri sui, vel etiam propriae Familiae res agatur, quaeque in Romana Curia introducta sit, vel alia in Urbe, in qua resideant majora Tribunalia, quorum ea de re judicium esse debeat; aut corporalis aegritudo, qua correptus fuerit Episcopus, dum extra Dioecesim, Conciliaribus mensibus utens, morabatur, itant ad eamdem Dioecesim reverti nequeat; aut adversa valetudo in ipsa Dioecesi contracta, ad quam depellendam Medici putent necessarium fore, Episcopum aerem, et solum aliquantisper mutare, aut denique malignitas aeris in Dioecesi vigens, quam aliquibus anni mensibus devitari oporteat: Et quoniam nec ulla ex praemissis causis, absque expressa Romani Pontificis approbatione, quemquam ab onere residendi eximere potest, et nisi certis expressis circumstantiis, iisque verificatis, difficile est ad hujusmodi approbationem rite recteque procedere; necessarium Nobis visum est infrascriptas Regulas statuere, quas in singulis respective casibus ab iis, ad quos spectat, et pro tempore spectabit, observari mandamus, atque praecipimus.

An, et quatenus permittendum Episcopo, ut a Dioecesi absit Causa Litis.

Si quis igitur in posterum licentiam petierit abscedendi a Dioecesi sibi concredita, ut judiciali controversiae, quae alibi vertitur, per se ipsum intersit; exprimere debebit in precibus tum Locum, sive Urbem, in qua hujusmodi lis agitatur, tum etiam an ea pertineat ad ipsam Oratoris Ecclesiam, seu Clerum, vel potius ad ipsius Familiam. Et quidem si ad Familiam pertineat, absque eo quod Secretarius Congregationis Pontificem, aut Cardinalem Praefectum adeat, rescribendum ab ipso erit, ut Orator ad effectum, de quo in precibus, utatur mensibus a Conciliis indultis. Quod si eis jam usus fuerit, ulterior ipsi licentia non con-

cedetur. Si vero de ejus Ecclesiae, vel Cleri rebus agatur, exponi debebunt, tum status litis, ejusdemque gravitas, tum causae, propter quas necessaria creditur in loco judicii Oratoris præsentia; tum etiam declarandum, an mensibus Conciliaribus usus fuerit. Et quidem si nondum illis usus sit, rescribendum erit, ut eos in hujusmodi causam impendant. Si vero id amplius Episcopo integrum non sit, (qua in re nec dolus, nec fraus intercesserit, et alioquin ipsius instantia justa videatur,) tantum illi temporis, et non amplius, ad commorandum extra Dioecesim tribuatur; quantum judicatum fuerit necessarium esse, ad Causae Defensores, Advocatos, et Judices de omnibus, quae ad rem pertinent, sufficienter instruendos. Si enim licentia abessendi a Dioecesi usque ad finalem exitum causae extendi deberet, nemo non videt, quam diuturna pleramque foret in hisce casibus Episcoporum absentia, et quam facile evenire posset, ut pleraeque Dioeceses complurium annorum spatio Pastorum praesentia carerent.

Quid ratione infirmitatis extra Dioecesim contractae.

Qui vero licentiam abessendi petieriut ratione infirmitatis extra Dioecesim contractae dum vacatione a Concilio indulta uterentur, asserentes ea de causa regressum ad propriam Dioecesim sibi prohiberi; exponere debebunt contractae infirmitatis qualitatem, et super ea testimonium Medici juramento firmatum exhibere. Atque ubi petita licentia ipsis indulgeatur, ea semper ad certum, ac definitum tempus concedi debebit, adjecta quoque clausula *si tamdiu infirmitas duraverit*.

Quid ad convalescendum ex morbo in Dioecesi contracto.

Ab iis autem, qui hujusmodi licentiam postulaverint, eo quod aeris mutatione opus sibi esse dicant ad convalescendum ex morbis, quos in suis Ecclesiis residendo contraxerunt, exprimendum erit in precibus, quo morbi genere, et quam graviter laborent, ac proferendum testimonium Medici, qui jurejurando testetur, utile ac necessarium Oratori esse, ut in aliam Regionem, atque aerem per aliquod tempus se transferat. Nec illud silentio praetereundum, an scilicet Orator, antequam morbo corriperetur, trimestri licentia a Concilio permissa usus fuerit: si enim id nondum fecerit, et tempus a Concilio indultum sufficiens ipsi non reputetur, poterit eidem concedi, ut per quatuor menses, in quibus tamen Conciliares Menses comprehendantur, a Residentia absens permaneat: ut si praedictos Conciliares Menses, remoto omni dolo et fraude, jam extra Dioecesim transegerit tantum temporis ipsi indulgeatur; quantum ad confirmandam ipsius valetudinem vere necessarium esse prudenter judicabitur.

Quid ratione aeris insalubris.

Qui tandem licentiam commorandi extra Dioecesim postulabit propter malignitatem aeris, quem in sua Dioecesi aliquo anni tempore insalubrem esse affirmet; is videat etiam, atque etiam quid agat. Et quidem pro veritate exponat, quibus anni mensibus perniciosus sit Regionis aer: item an eadem Coeli temperies totam comprehendat Dioecesim, itaut nullus intra ejus tractum locus existat, in quo suspectum illud tempus absque salutis detrimento transigere valeat; postremo an Conciliaribus Mensibus usus fuerit. Etenim si nondum eos sibi sumpserit, non aegre obtinebit Indultum abessendi per quatuor menses (quatenus periculum ab aere tamdiu durare censeatur) in quibus tamen tres illi a Concilio permissi numerandi erunt: si autem hujusmodi Concilii indulgentia jam usus fuerit, frustra novum Indultum praedicta de causa ab Apostolica Sede postulabit; sibique imputare debebit, quod quum sciret certo anni tempore in sua Dioecesi aerem insalubrem fore, concessos vacationis Menses in tempus illud non reservaverit. In omnibus autem absentiae Indultis, quae ratione aeris insalubris in posterum concedentur, hanc clausulam adjici volumus: *Dummodo intra Dioecesim aliquis locus non adsit, in quo aer salubris sit, et in quo Episcopus commorari possit.*

Quid pro celebrandis Conciliis, Assembleis, Dietis etc.

Sane praedictus Urbanus Praedecessor non praetermisit eorum Antistitum causam considerare, qui Provincialibus Conciliis, vel Congregationibus, seu Assembleis generalibus, in quibus Ecclesiastici intervenire solent, personaliter interesse, sive in aliis muneribus, aut Reipublicae officiis, quae ipsorum Episcopatibus, Ecclesiisque adjuncta sunt, ad certum tempus extra Dioecesim occupari solent, ac debent; et his quidem in praecitata Constitutione licentiam abessendi concessit pro eo definito tempore, quo ejusmodi Concilia, Congregationes, et Assembleae peragentur, exercitiumque muneris, seu officii publici eorum Ecclesiis adjuncti, actu duraverit; dummodo iis finitis, recto tramite ad Ecclesias sibi commissas sese conferrent; cujus concessionis aequitatem Nos quoque agnoscentes, eamdem approbamus, et confirmamus. Sed quum idem Urbanus nihil

statuerit de Episcopis qui a Residentiae suae loco discedunt pro Processuum in causis Beatificationum, aut Canonizationum compilatione, Apostolica auctoritate ipsis delegata; necesse est aliquid a Nobis pro his etiam casibus opportune constitui.

Quid pro construendis Processibus Apostolicis in Causis Canonizatione.

Expediuntur a Congregatione Sacrorum Rituum Literae, quas vocant Remissoriales, et Compulsoriales, quibus committitur, ut supradicti Processus auctoritate Apostolica conficiantur; eaeque diriguntur tribus Episcopis, aut Superioribus Praelatis, cum clausula, ut *duo ad minus procedant*. Cumque in hujusmodi Episcoporum numero semper includatur Ordinarius loci, in quo Processus construitur; fere contingit, e tribus, ad quos Literae sunt directae, unum dumtaxat a Residentia avocari. Ubi itaque aliquis Episcopus Titularis Ecclesiae in partibus Infidelium constitutae haberi possit, volumus eum in praefatis Literis pro uno ex tribus Episcopis comprehendi. Quod si tres omnino Antistites in propriis Ecclesiis residentes ad hujusmodi effectum delegari oporteat, statuimus atque praecipimus, ut Literae a praedicta Congregatione dirigantur Episcopis, qui viciniores sunt Dioecesi, in qua Apostolicus Processus conficiendus erit. Quoniam vero de re agitur, quae duabus tribusve hebdomadibus perfici nequeat, sed quae plurium saepe mensium, aut etiam annorum operam requirit; volumus, ut Episcopi, qui ejusmodi delegationem acceptaverint, necessariam licentiam abscedendi a Dioecesi, causam absentiae exprimendo, petere et impetrare non omittant, sub poenis adversus eos constitutis, qui absque causa extra Dioecesim commorantur. In hujusmodi autem licentiis concedendis, statuimus, ut Conciliares Menses semper comprehendantur, et praeter eos, triginta dumtaxat dies, si opus fuerit, adjiciantur; nam et ad plura peragenda quadrimestre spatium sufficiens est; et, si adhuc facienda supersint, quatuor alii menses sequenti anno in idem opus insumi poterunt.

De praemissorum observatio praeceptum.

Haec sunt, quae salubriter in Domino statuenda judicavimus, quaeque pro regula, et norma in posterum haberi volumus, ut a Venerabilibus Fratribus Patriarchis, Archiepiscopis, et Episcopis, gravissimum, quod ipsis incumbit, Residentiae officium exacte impleatur. Itaque Dilecto Filio moderno praefatae Congregationis super eadem Residentia Secretario, ejusque Successoribus in perpetuum, injungimus, et in virtute Sanctae obedientiae, sub poenis contra inobedientes mandatis Apostolicis in re gravi, praecipimus, atque jubemus, ut supplices Libellos pro parte quorumcumque Antistitum sibi oblatos, in quibus ea, quae supra adnotavimus, expressa non fuerint, quibusque necessaria authentica documenta, superius pariter indicata, non sint adjuncta nullo modo recipiant, multoque minus ad Pontificem referant: in Decretis autem, quae post Pontificium assensum ab ipsis Secretariis in consueta audientia reportatum, a Cardinali ejusdem Congregationis Praefecto subscribenda erunt, suprascriptas clausulas respective apponere non praetermittant; illud etiam expresse cavendo, ut quae concedentur Indulta, a die Datae ipsorum Decretorum decurrere intelligantur.

De onere denunciandi non residentes.

Denique Venerabiles Fratres Patriarchas, Primates, Metropolitanos, et Episcopos omnes monemus, ut non solum ipsi statutas de Residentia leges adamussim observent, sed etiam memores sint Decreti a Sacra Tridentina Synodo editi *sess. 6. cap. 1. de Reformatione*, quo jubentur singuli pro virili parte in aliorum agendi rationem respective vigilare, et non residentes Romano Pontifici infra certum tempus denunciare. Nostris quoque, et Apostolicae Sedis Nuntiis hoc idem demandamus, et injungimus; ubi intra ipsorum Nuntiaturae Districtum aliquis Episcopus, seu Superior Praelatus existat, qui Canonicas Leges hac in parte violare dignoscatur.

Specialis commissio Nuntio Apostolico Neapoli commoranti injuncta.

Et quia Nobis relatum est, nullibi frequentius praedictas Leges ab Episcopis violari, quam in proximo Neapolitano Regno, (neque vero id mirum in tanto eorumdem numero), volumus, atque statuimus, ut in Indultis absentiae, quae pro Episcopis praedicti Regni in posterum expediri contingat, ad caeteras clausulas superius praescriptas, haec etiam addatur, ut obtenta licentia exhiberi debeat Apostolico Nuntio Neapoli commoranti, alioquin nullius roboris, et momenti habeatur. Nos siquidem praedicto Nuntio earumdem praesentium tenore committimus, ut hujusmodi Licentias in acta sui Tribunalis referri faciat, itemque de causis, propter quas concessae fuerint, inquirat, ac tempus in iis praefinitum observet, ad hoc scilicet, ut et per eum resciri possit, si quid obreptum, aut subreptum fuerit in precibus; et ipsum latere nequeat, si quis

praescriptos sibi limites transgrediatur; sive absque necessario Apostolicae Sedis Indulto, extra tempora a Concilio permissa, longe ab Ecclesia, et Dioecesi sua commoretur. Pro iis autem, qui, ut Nobis pariter relatum fuit, Dioeceses suas deserunt, et non quidem in Urbem Regni principem, ubi Apostolicus Nuntius moram trahit, sed in alias se conferunt ejusdem Regni Civitates, quin ipse Nuntius quidquam de ipsis audiat; injungimus eidem Nuntio, ut per Officiales suos, atque Ministros, quos in omnibus Dioecesibus retinet, curet se certiorem fieri de Episcopis, quicumque a propriis Dioecesibus recedunt: ut et ii, qui obtentis licentiis abutuntur, et multo magis ii, qui proprio marte se gerere praesumunt, (dum vel absque praevia licentia, praeter tempus a Concilio indultum a suis Dioecesibus absunt, vel si ob aliquem inopinatum eventum ab ipsis discedere compulsi fuerint, hujusmodi licentiam, statim ac ad destinatum locum pervenerint, petere et impetrare non curant;) severiorum sacrorum Canonum, et Apostolicarum sanctionum censurae subjiciantur.

S. R. E. Cardinales praemissis legibus expresse comprehenduntur.

Caeterum intendimus sub praesentium Literarum Nostrarum ordinatione, et dispositione etiam ipsos Venerabiles Fratres Nostros Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinales, qui Patriarchalibus, Primatialibus, Archiepiscopalibus, et Episcopalibus Ecclesiis praedictis ex concessione, et dispensatione Apostolica nunc praesunt, et in futurum praeerunt, comprehendi, ac comprehensos esse, et fore.

Litterarum firmitatis consulitur.

Praesentes quoque Literas, omniaque et singula in eis contenta de subreptionis, obreptionis, aut cujuscumque nullitatis, vel invaliditatis vitio, intentionisque Nostrae, ac quocumque alio defectu, etiam ex eo, quod in praemissis quomodolibet interesse habentes, seu habere praetendentes, et praesertim ejusdem Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinales, praemissis non consenserint, nec ad ea vocati, et auditi, solemnitatesque, et alia servanda, et adimplenda nullatenus servata, et adimpleta fuerint, ac quocumque alio colore, praetextu, occasione, et causa, etiam necessario exprimenda, a quoquam notari, impugnari, in jus, vel controversiam revocari, aut ad terminos juris reduci, vel adversus illa aperitionis oris restitutionis in integrum; vel aliud quodvis juris, facti, vel gratiae remedium impetrari nullo umquam tempore posse; sed semper perpetuoque valida, firma, et efficacia esse et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac per omnes, et singulos, ad quos spectat, et quomodolibet spectabit in futurum inviolabiliter observari, perinde, ac si in Consistorio Nostro secreto, et de eorumdem Fratrum Nostrorum consilio, et unanimi consensu emanassent. Sicque et non aliter in praemissis omnibus, et singulis per quoscumque Judices Ordinarios, vel Delegatos, etiam Causarum Palatii Apostolici Auditores, nec non praedictae Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinales etiam de Latere Legatos, Vice-Legatos, et Apostolicae Sedis Nuntios, praedictamque Congregationem super Residentia deputatam, et quoscumque alios quavis auctoritate, et potestate fungentes nunc, et pro tempore existentes, sublata eis, et eorum cuilibet quavis aliter judicandi, declarandi, interpretandi, et definiendi facultate, judicari et definiri debere, et quidquid secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari, irritum, et inane decernimus.

Sublato etc. irritum etc.

Derogationis.

Non obstantibus Constitutionibus, et Ordinationibus Apostolicis, etiam in Universalibus, Generalibus, Provincialibus, et Synodalibus Conciliis editis, vel edendis, nec non, quatenus opus sit, de non tollendo jure quaesito, aliisque Cancellariae Apostolicae Regulis, Statutis quoque, etiam juratis consuetudinibus, etiam diuturnis, et immemorabilibus, dictarum respective Ecclesiarum, nec non licentiis, privilegiis, et indultis etiam Apostolicis, eisdem Ecclesiis, earumque Praesulibus quomodolibet hactenus concessis, omnibusque et singulis aliis, quae praedictus Urbanus suarum Literarum firmitati, et executioni voluit non obstare, caeterisque contrariis quibuscumque.

Publicationis vis, et exemplorum auctoritas.

Ut autem eaedem praesentes, et in eis contenta quaecumque, ad omnium notitiam deducantur, et ne aliquis illorum ignorantiam praetendere possit; volumus, quod eaedem praesentes per aliquem, seu aliquos ex Cursoribus Nostris ad valvas Basilicae Principis Apostolorum, ac Cancellariae Apostolicae, et in Acie Campi Florae de Urbe publicentur, et earum copiae ibidem affigantur, et affixae relinquantur, quae sic publicae, et affixae omnes et singulos, quos concernunt, arcteant et afficiant, non secus ac si eorum unicuique personaliter intimatae, et notificatae fuissent; quodque earumdem praesentium Transumptis, etiam

impressis, manu alicujus Notarii publici subscriptis, et sigillo Personae in dignitate Ecclesiastica constitutae munitis, eadem prorsus Fides adhibeatur in Judicio, et extra illud ubique locorum, quae adhiberetur ipsis praesentibus, si forent exhibitae, vel ostensae.

Sanctio.

Nulli ergo omnino hominum liceat paginam hanc Nostrarum Ordinationum, Constitutionum, Derogationum, Praeceptorum, Statutorum, et Decretorum infringere, seu eidem ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, et Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum.

Dat. Pontificatus Anno 7. die 3 Septembris 1746.

Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem Anno Incarnationis Dominicae MDCCXLVI. tertio Nonas Septembris, Pontificatus Nostri Anno VII.

D. Cardinalis Passioneus.

J. Datarius.

VISA DE CURIA.

J. C. Boschi.

J. B. Eugenius.

Loco ✝ Plumbi.

Registrata in Secretaria Brevium.

Publicat. die 20. Septembris 1746.

XIX.

FIRMANÆ

Congregationi, quoad Guberniam tam Politicum, quam Oeconomicum Civitatis et Comitatus Firmi privativa jurisdictio tribuitur.

BENEDICTUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Congregatio Firmana a Pontifice instituitur.

Paterni prorsus studii, quo Civitatem nostram Firmum, ejusque Comitatum, et incolas universos, pro imposito Nobis desuper Supremi Principis officio prosequimur, haud leve argumentum edidimus sub ipsum Pontificatus nostri initium; quum per Nostras in forma Brevis Literas datas die xx. Septembris Anni MDCCXL., Congregationis Firmanae, nuncupatae, quae ad illius Civitatis et Comitatus negotia in Romana Curia et Urbe cognoscenda ac dirigenda, a Praedecessoribus Nostris Romanis Pontificibus erecta fuerat, novam utilioremque formam constituimus, immutato veteri ipsius statu, quo permanente, nec satis promptam fore, nec adeo proficuam, ut par erat, hujusmodi negotiorum et Causarum tractationem expeditionemque judicavimus. Ex qua sane providentiae Nostrae dispositione quum uberiora in dies emolumenta ad optimum ipsius Civitatis et Comitatus regimen provenire dignoscantur, non illud tamen sequutum est, ut omnino sublata fuerit vetus quaedam controversia, quae dudum vigebat inter eamdem Civitatem Firmanam ex una, et nonnullas Communitates Castrorum et Locorum ipsius Comitatus ex altera parte, super eo, an cognitio negotiorum Oeconomicorum hujusmodi, ad praefatam Congregationem Firmanam privative spectaret, vigore facultatum a san. mem. Praedecessore Nostro Innocentio XII., in Literis super ipsius erectione die tertia Januarii Anni MDCXCII. emanatis, ipsi concessarum; seu vigore subrogationis hujusmodi Congregationis in locum Cardinalium Nepotum, sive aliorum Consanguineorum Romanorum Pontificum Praedecessorum Nostrorum, quibus ejusdem Civitatis et Comitatus Gubernium, et omnimoda in eam, eumque jurisdictio per duo ferme saecula demandari, ac respective ab iisdem plenissime exerceri consueverat; an vero ad aliam Congregationem Venerabilium Fratrum Nostrorum S. R. E. Cardinalium super Bono Regimine Communitatum Status Nostri universi deputatae, privative potius pertineret, vigore amplissimarum facultatum, quae tam a felic. record. Clemente Papa VIII. Praedecessore pariter Nostro in Bulla erectionis ejusdem Congregationis, quam a simil. mem. Paulo Papa V., et Clemente Papa XI. eidem Congregationi tributae fuerunt, dum per suas respective Literas illius jurisdictionem quoad Communitates ejusdem Status Ecclesiastici in genere asseruerunt, seu declararunt, aut ampliarunt.

Status controversiae.

Quamvis enim in praedicta Civitate Firmana certus quidam Officialis existeret, Commissarius Tabellista nuncupatus, a Romano Pon-

tifice, seu pro rerum circumstantiis, et pro collationis modo, ab ipso Firmanae Congregationis Praefecto ad hoc deputatus, ut revisis et examinatis, sub directione Gubernatoris pro tempore existentis, tam ipsius Civitatis, quam aliarum Comunitatum de praedicto Comitatu, redditaum et expensarum Tabellis, eas in Urbem transmitteret ad praedictam Congregationem Firmanam; cujus esset opportuna Decreta et Mandata super earum Communitatum Oeconomico regimine condere et expedire; Nihilominus praefatae Communitates Locorum et Castrorum de Comitatu, sive ex praetensis gravaminibus in hujusmodi Tabellarum examine sibi aliquando irrogatis, sive ex peculiaribus quibusdam exemplis, quibus constabat praedictam Congregationem Boni Regiminis, pro extraordinariorum quorumdam onerum repartitione et exactione, aliquos jurisdictionis actus exercuisse, variaque Decreta edidisse, ad Oeconomicum ipsius Firmanae Civitatis, et Castrorum statum aliquo modo pertinentia; saepe detrectarunt rerum suarum status atque Tabellas praedicti Commissarii, atque etiam Gubernatoris, ipsiusque Congregationis Firmanae judicio et examini subjicere, eorumque mandatis obtemperare; contendentes, ad solam Congregationem Boni Regiminis hujusmodi Oeconomicorum negotiorum cognitionem spectare: quae controversia pluries agitata, non sine Partium dispendio, et negotiorum confusione ac detrimento, nunquam tamen omnino dirempta, aut definita fuerat.

Quae avocatur ad Sanctissimum, et ad Signaturam Gratiae.

Cumque eadem quaestio nuper, occasione peculiaris cujusdam casus, iterum exorta, atque acerrioris Partium studiis redintegrata esset; visum est Nobis totam hujus materiae cognitionem supremo judicio Nostro reservare, eamque in Signatura Gratiae, cum consilio dilectorum Filiorum ejusdem Signaturae Votantium, et Partibus plene auditis, perpetuo atque irrevocabiliter definire. Quamobrem hujusmodi causa in statu, et terminis ad Nos et ad Signaturam praedictam avocata, per Decretum a dilecto filio Magistro Clemente Argenvillieres Auditore Nostro editum; transmissaque pro parte Civitatis Firmanae opportuna Commissione; cum utraque Pars omnia documenta et exempla in rem suam collegisset, suasque rationes tam in scriptis, quam oretenus per suos Defensores, et Advocatos Nobis exposuisset; Nos demum in praedicta Signatura Gratiae coram Nobis habita die XIX. elapsi mensis Julii, auditis dictorum Votantium suffragiis, omnibusque mature pensatis, decrevimus, et pronunciavimus: *Gubernium tam Politicum, quam Oeconomicum Civitatis et Castrorum Firmi privative spectare ad Congregationem Firmanam.*

Resolutio.

Cujus porro Resolutionis et Rescripti Nostri perpetuae firmitati consulere, ac simul praedictae Congregationis Firmanae facultates amplius atque distinctius declarare volentes, praesentium Literarum tenore, ac Motu proprio, et ex certa scientia, meraque deliberatione Nostris, eidem resolutioni inhaerentes, statuimus, et declaramus, Gubernium tam Politicum, quam etiam Oeconomicum Civitatis Firmanae praedictae, ac Civium, et Incolarum, necnon Territorii et Districtus totius Comitatus, ejusque Castrorum, Terrarum, atque Locorum, antedictae Congregationi Firmanae privative quoad quoscumque alios omnino competere; itaut quemadmodum per declaratam voluntatem praefati Praedecessoris Innocentii Papae XII., in supra relatis ipsius Literis distincte expressam, ad ipsam Congregationem Firmanam, in Gubernio Politico ejusdem Civitatis et Comitatus, similis, atque eadem plane potestas, auctoritas, et jurisdictio, omnesque et singulae competunt facultates, quae quoad universum Statum Nostrum Ecclesiasticum ad Congregationem Venerabilium Fratrum Nostrorum S. R. E. Cardinalium super Consultationibus negotiorum ejusdem Status Ecclesiastici deputatam competere dignoscuntur; ita etiam hujus Nostrae declarationis vigore, et expressa praesentium Literarum sanctione, eidem Firmanae Congregationi, in Oeconomico praefatae Civitatis Regimine, omnes pariter et singulae facultates, eademque jurisdictio, auctoritas, et potestas, quae ad Congregationem etiam Venerabilium Fratrum Nostrorum S. R. E. Cardinalium super Bono Regimine et administratione redditaum Communitatum Ditionis Ecclesiae deputatam, quoad gubernium Oeconomicum hujusmodi, juxta felic. record. Clementis Papae VIII., Pauli Papae V., et Clementis Papae XI., ac aliorum Romanorum Pontificum Praedecessorum Nostrorum concessiones, seu declarationes, quomodolibet spectant et pertinent, pari modo et absque ulla prorsus differentia spectent atque pertineant, atque ab ipsa in omnibus et per omnia plenissime exerceantur.

Gubernium Politicum, et Oeconomicum Firmi, et Comitatus, Firmanae Congregationi privative tributum.

Et aliis Congregationibus, seu Tribunalibus inhibetur, cum avocatione Causarum sub poena nullitatis.

Quamobrem antedictis Congregationibus, nimirum Consultationibus et bono Regimini hujusmodi praepositis, utrumque Gubernium praedictum quoad dictam Civitatem Firmanam, et Cives, et Incolas, necnon Territorium, et Districtum totius Comitatus, Terrasque, Castra, et Loca ejusdem, harum serie expresse interdicentes; volumus praecipimus, et mandamus, eisdemque et aliis quibusvis etiam praedictae S. R. E. Cardinalium Congregationibus, necnon quibuscumque aliis Judicibus, et Tribunalibus districte inhibemus, ne in alterutro Civitatis et Comitatus praedictorum Guberuio, nova in utrumvis concernentibus Causis Politicis, Criminalibus, aut Oeconomicis, sub quocumque praetextu, colore, occasione, vel causa, sese quoquo modo immiscere vel ingerere, etiam de consensu Partium, ullo umquam tempore audeant seu praesumant; ideoque omnes et quascumque causas, lites, et controversias ad alterutrum hujusmodi Firmanae Civitatis et Comitatus Gubernium pertinentes, tam motas, quam movendas, atque etiam ex nunc coram alio quolibet Judice, Tribunali, aut Cardinalium Congregatione coeptas et contestatas, in quocumque statu reperiantur, auctoritate et tenore praedictis, ab ipsis avocamus, praedictaeque Firmanae Congregationi et judicio remittimus. Ac si quid in posterum adversus praemissa quavis in parte, per quascumque ex memoratis Congregationibus, seu quemcumque alium Judicem aut Tribunal, etiam, ut, praefertur, de consensu Partium, fieri, ordinari, decerni, vel judicari contigerit, tamquam privativi juris et jurisdictionis ipsius Firmanae Congregationis laesivum, ex insanabili defectu jurisdictionis prorsus nullum, nulliusque roboris aut momenti fore statuimus et declaramus.

Methodus servanda a Congregatione Boni Regiminis Commissionibus specialibus.

Quoniam vero contingere potest, prout anteactis temporibus aliquoties contigit, ut Romanus pro tempore Pontifex praedictae Congregationi Boni Regiminis, specialem aliquam Commissionem, pro aliqua generali repartitione super omnibus Communitatibus universi Status Ecclesiastici statuenda, aut pro alia quapiam Oeconomica provisione, dirigat atque demandet; ut in casu, et casibus hujusmodi, omnia rite ac debito ordine procedant; per easdem praesentes etiam decernimus et declaramus, licitum fore praedictae Congregationi Boni Regiminis, illiusque Praefecto, in vim talis Pontificiae Commissionis statuere quotam, seu quantitatem, pro qua Civitas Firmana, et universus Comitatus praedictus, cum caeteris Communitatibus dicti Status Ecclesiastici concurrere debebunt: hoc tamen statuentes, ut divisio et distributio ipsius quotae, seu quantitatis, nec non executio repartitionis a Congregatione Boni Regiminis, ut supra, factae, ad praedictam Congregationem Firmanam, illiusque Praefectum omnino spectet, atque pertineat; ita ut quaecumque Ordinationes vigore peculiaris hujusmodi Pontificiae Commissionis pro tempore factae a praedicta Congregatione Boni Regiminis, ejusque Praefecto, eidem Congregationi Firmanae dumtaxat, nullatenus autem Gubernatoribus Localibus, multoque minus Communitatibus Civitatis Firmi, ac Castrorum, Terrarum, et Locorum Comitatus ejusdem, dirigantur, et dirigi debeant: Eisdem plane methodo, ratione, et forma, quae cum S. R. E. Cardinalibus de Latere Legatis, pro Civitatibus, Castris, Terris, et Locis in Provinciis eorumdem Cardinalium Legatorum jurisdictioni subjectis existentibus, observantur.

Congregatio Firmana singulis mensibus habenda.

Ut vero deinceps Civitas Firmana praedicta, ejusque Comitatus, tam in his, quae ad Politicum, quam quae ad Oeconomicam procurationem spectant, facilius et utilius gubernentur, per easdem praesentes volumus et mandamus praefatam Congregationem Firmanam semel singulis mensibus in Ædibus ipsius Cardinalis Praefecti omnino congregari. Ipsius autem pro tempore Secretario statuimus non licere sine ejusdem Congregationis voto aliquam definitivam resolutionem capere, aut ad aliquod Decretum, quod per definitivam reparari nequeat, devenire; praesertim si aliqua ex Partibus petat, aut profiteatur in actis: *Nihil fieri, nisi facto verbo in plena Congregatione.*

De facultatibus Secretarii.

Clausulae praeservativae.

Denique super controversia superius enunciata, atque a Nobis, ut praefertur, solemniter ac peremptorie definita (cujus statum et merita a Nobismetipsis accurate discussa, ac Judicum, Tribunalium, et Collitigantium nomina, aliaque etiam necessario exprimenda, praesentibus pro plene et sufficienter expressis haberi volumus) perpetuum Partibus silentium imponimus, atque os occludimus; praesentesque Literas semper firmas, validas, et efficaces esse et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri et obtinere decernimus, nec de subro-

ptionis, vel obreptionis aut nullitatis vitio, seu intentionis Nostrae, aut interesse habentium consensus, aliove quolibet etiam substantiali, ac formali, necessariamque expressionem requirente defectu notari, impugnari, infringi, retractari, aut in controversiam vocari, vel ad terminos juris reduci ullatenus umquam posse; Sed sic et non aliter in praemissis per quoscumque Judices Ordinarios et Delegatos, etiam Causarum Palatii Apostolici Auditores, ac S. R. E. praedictae Cardinalium Congregationes, aliosque Cardinales etiam de Latere Legatos, Vicelegatos, et Sedis Apostolicae Nuntios, et alios quoslibet, quacumque praeeminentia, et potestate fungentes et functuros, sublata eis et eorum cuilibet quavis aliter judicandi, et interpretandi facultate et auctoritate, judicari et definiri debere, ac irritum et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Decreta irritantia.

Derogationes.

Non obstantibus, quatenus opus sit, Nostra et Cancellariae Apostolicae Regula de jure quaesito non tollendo, ac quibusvis aliis Apostolicis generalibus, vel specialibus Constitutionibus, et Ordinationibus, nec non etiam, quatenus opus sit, dictae Civitatis Firmanae, et Comitatus praedicti ejusque Castrorum, Terrarum, atque Locorum, aut aliorum quorumvis, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, stilis, usibus, et consuetudinibus, etiam immemorabilibus, privilegiis quoque, indultis, facultatibus, et Literis Apostolicis memoratis Boni Regiminis, et super Consultationibus, aliisque S. R. E. Cardinalium Congregationibus, etiam in limine earum respective institutionis, nec non quibusvis aliis Tribunalibus, etiam Collegialibus, ac Personis, et Locis, sub quibuscumque verborum tenoribus et forma, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis aliisque efficacioribus, efficacissimis, et insolitis clausulis, irritantibusque, et aliis decretis in genere, vel in specie, seu alias quomodolibet in contrarium praemissorum concessis, confirmatis, et innovatis: Quibus omnibus et singulis, etiamsi pro illorum sufficienti derogatione de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, et individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio, seu quaevis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores hujusmodi, ac si de verbo ad verbum, nihil penitus omisso, et forma in illis tradita observata, exprimerentur et insererentur, praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum hac vice dumtaxat specialiter et expresse; ac latissime et plenissime, motu ac scientia praedictis, ac de potestatis Nostrae plenitudine derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Sanctio.

Nulli ergo omnino hominum liceat paginam hanc Nostri, statuti, declarationis, praecepti, mandati, decreti, derogationis, et voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, et Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum.

Dat. Pont. an. VII. die 6.Sept. 1746.

Datum Romae apud S. Mariam Majorem Anno Incarnationis Dominicae MDCCXLVI. VIII. Idus Septembris, Pontificatus Nostri Anno VII.

D. Card. Passioneus.

J. Datarius.

Visa de Curia.

J. C. Boschi.

J. B. Eugenius.

Loco ✠ Plumbi.

Registrata in Secretaria Brevium.

XIX.*

Praeceptum Fratribus Militibus Auratae Militiae, ne Crucem alterius Militaris Ordinis publice gestent, sed aliam ex auro consimilem inferius impressae deferant.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Ad futuram rei memoriam.

Apostolicam Praedecessorum nostrorum Romanorum Pontificum providentiam in eo maxime commendari probe intelligimus, quod quo majoribus Militares Ordines ingenti cum Christianae Reipublicae bono, Orthodoxaeque fidei praesidio, et incremento institutos bene-

ficiis, privilegiis, indultis, et gratiarum favoribus ornare, et adaugere non destiterunt; eo majoribus studiis, curis, et sollicitudinibus adlaboraverint, ut unusquisque Ordo Stemmata sua, Insignia, Arma, Ornamenta, ac Nomina ab initio assumpta, confirmata, et praescripta integerrime servare, ac custodire teneretur, ne fortasse umquam contingat, ut iis commixtis, et confusis debitus unicuique Militi juxta Ordinis sui gradum, conditionem, dignitatemque honor auferatur. Quod quantum ad publicam tranquillitatem conservandam, et ad confusionem perturbationemque in singulis quibusque Ordinibus evitandam intersit, ipsa experientia manifestissime apparet. Ea propter, cum, sicut accepimus, et re ipsa Nobis constitit, nonnulli Equites Auratae Militiae vulgo *dello Sperone d' Oro* nuncupatae, qui aut a Romanis Pontificibus Praedecessoribus nostris, aut a Nobis ipsis, aut ab iis, quibus facultas creandi Equites hujusmodi ab Apostolica hac Sancta Sede interdum tribui solet, constituti, et creati fuerint inter caetera insignia, propter quae ab aliis Equitibus caeterorum Ordinum Militarium, seu Militiarum distinguantur, Crucem non iis modo, et forma, quibus Crux hujusmodi in pectore gestanda ipsis praescripta est, sed iis, quibus Fratres Milites Hospitalis S. Joannis Hierosolymitani semper usi sunt, atque utuntur, et gestare debent, omnino similem sibi usurpaverint, itant a Fratribus Militibus dicti Hospitalis minime discriminentur, sed pro ipsismet ab omnibus habeantur: hinc est, quod Nos de modo, et froma Crucis, quam semper gestarunt primo dicti Equites Auratae Militiae, et quam nonnulli dumtaxat ex iisdem Equitibus immutatum ferre, ac gestare ausi sunt, plenissime edocti, omnem confusionem eliminare, falsamque opinionem ab omnium animis removere cupientes, auctoritate Apostolica tenore praesentium statuimus, decernimus, praecipimus, et mandamus, ut Crux, quae in pectore a memoratis Equitibus Auratae Militiae semper, et quandocumque gestanda est Octogona quidem esse debeat ad instar Crucis ab ipsis dicti Hospitalis Sancti Joannis Hierosolymitani Fratribus Militibus gestari solitae, non vero encausto albo obducta, et inusta, sed ex auro tantum cum parva catena, a qua Calchar itidem ex auro pendeat; Ut autem nulla deinceps de hac Nostra quoad modum, et formam Crucis ab Equitibus memoratae Militiae Auratae tam praesentibus, quam futuris in pectore, sicut praemittitur, gestandae praescriptione, ac determinatione afferri valeat ignorantiae causa, formam ejusdem Crucis aere incisam in Nostra Secretaria Brevium Secretorum asservari mandamus, atque insuper Ministris dictae Secretariae injungimus, ut quotiescumque Apostolicas nostras, seu pro tempore existentium Romanorum Pontificum in simili forma Brevis literas pro creando Equite Auratae Militiae hujusmodi dari contigerit, toties exemplum dictae Crucis in Cartha Bombacyna impressum insimul tradant, quod et servandum erit cum facultate creandi dictos Equites Auratae Militiae contigerit impertiri dilectis Filiis Nostris S. Romanae Ecclesiae Cardinalibus de Latere Legatis, ac Venerabilibus Fratribus Nostris, et Sedis Apostolicae Nuntiis, necnon Antistibus Pontificio Solio Assistentibus, aliisque quibuscumque, quibus tot exempla Crucis praefatae tradi debent, quot in facultate Equites ejusmodi Militiae creandi, sive in literis expediendis continentur: In calce vero earumdem praesentium, quas publicari volumus formam dictae Crucis lineis descriptam esse praecipimus. Postquam igitur eaedem praesentes nostrae literae, ut praefertur, propositae, et publicatae fuerint, quisquis Equitum dictae Auratae Militiae Crucem a modo, et forma per Nos descriptis dissimilem, si eam gestare contingat, non deposuerit, atque hisce nostris mandatis non obtemperaverit, non solum ipso facto privatus intelligatur et sit obtenta Equitis dignitate, ac illius privilegiis, et indultis, verum etiam subjectum, et obnoxium esse, et fore volumus, et declaramus omnibus poenis, quae a legibus contra eos, qui Insignia, Stemmata, et Arma, quae et sibi usurpare non debent, et aliis attributa esse constat, assumere audent, latae fuerunt. Decernentes easdem praesentes literas semper firmas, validas, et efficaces existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac illis, ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit, plenissime suffragari, et ab eis inviolabiliter observari, sicque in praemissis per quoscumque Judices Ordinarios, et Delegatos etiam Causarum Palatii Apostolici Auditores, ac dictae Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinales etiam de Latere Legatos, et Sedis praefatae Nuncios, sublata eis, et eorum cuilibet quavis aliter judicandi,

et interpretandi facultate, et auctoritate judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obstantibus Constitutionibus, et Ordinationibus Apostolicis, ac dictae Militiae etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis Statutis, et Consuetudinibus, Privilegiis quoque, Indultis, et Literis Apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis, et innovatis. Quibus, et singulis illorum tenores praesentibus pro pleno, et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes illis alias in suo robore permansuris ad praemissorum effectum hac vice dumtaxat specialiter, et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque. Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem sub annulo Piscatoris die 7. Septembris 1746. Pontificatus Nostri Anno Septimo.

Dat. die 7. Sept. 1746.

D. Cardinalis Passioneus.

XX. LITERÆ

Jam editae adversus Confessarios exquirentes a Poenitentibus Complicum nomina confirmantur, et ampliantur.

BENEDICTUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI.

Ad perpetuam rei memoriam.

Abusus in administrando Poenitentiae Sacramento inductus.

Ad eradicandum pravum zizanii semen, quod ab adversario generis humani in Agro Dominico sparsum, per Lusitaniae primum Regiones pullulare compertum fuerat, ubi nimirum apud nonnullos Confessarios, in administrando Sacramento Poenitentiae, perversa quaedam et absurda praxis, Ecclesiasticis Regulis contraria, eidemque Sacramento injuriosa, et ad avertendos Fideles ab ipsius salutifero usu quammaxime tendens, introduci coeperat; pro imposito Nobis vigilandi debito, Apostolicas in forma Brevis Literas direximus Venerabilibus Fratribus Archiepiscopis, et Episcopis, per Portugalliae et Algarbiorum Regna atque Ditiones constitutis, quas deinde per alias Nostras sub plumbo expeditas Literas, nuper, quarto nimirum Nonas elapsi mensis Junii, confirmavimus et innovavimus, adjectis nonnullis ordinationibus, et declarationibus, quas ad meritas poenas tam delinquentibus, quam contrarium tenentibus, sive docentibus, irrogandas, et ad rectum, adversus eos procedendi ordinem in praedictis Regnis, et Ditionibus servandum, opportune expedire in Domino judicavimus.

Aliis Literis Sanctissimi Domini Nostri damnatus fuit.

Earum autem Literarum, quas ad hujusmodi erroris et abusus reprobationem primum edidimus, hic tenor erat.

Sequitur integer tenor Literarum Sanctissimi Domini Nostri relat. in Tom. I. Constit. CXXXIV. fol. 356.

Dictarum Literarum confirmatio necessaria.

Quoniam vero nullam Pastoralis vigilantiae cautelam superfluam esse ducimus, ubi de Fidelium animarum pernicie, deque subvertenda sanae doctrinae integritate et recta Sacramentorum administratione, periculum subesse dubitetur; neque vero ignoramus, alibi quoque auditas esse poenitentium querelas de importunis nonnullorum Confessariorum perquisitionibus, pro investigandis complicum nominibus aliisque notitiis, juxta praxim in praeinsertis Nostris Apostolicis Literis relatam atque damnatam; erroneas vero quorumdam Doctorum hac de re opiniones, vel pravas aliorum recte opinantium interpretationes et applicationes, in eisdem Literis enunciatas, aliquibus arridere; nec satis eliminatas reputari per ipsas praemissas Literas, quas, utpote ad Lusitaniae Regnorum atque Ditionum opportunitatem accommodatas, et pro iisdem solummodo emanatas, generalis definitionis, et legis vim auctoritatemque habere, ab aliquibus temere negatum fuit. Ideo Nos, Motu proprio, atque ex certa scientia, hujus Nostrae generalis sanctionis tenore, ac de Apostolicae potestatis Nostrae plenitudine, easdem praeinsertas Literas iterum confirmantes et roborantes, decernimus et declaramus, memoratam praxim in se ipsa, et ubique locorum ac temporum, Apostolica auctoritate reprobatam atque damnatam esse, et censeri debere; nec ulli licitum esse contra doctrinam in praefato Nostro Brevi contentam docere, scribere, aut loqui, eamque impugnare, aut perverse interpretari, vel ipsi actu contraire; sub poenis adversus tuentes, asserentes, aut tradentes opiniones scandalosas, perniciosas, et uti tales a Sede Apostolica rejectas et condemnatas; et respective adversus contrafacientes mandatis Apostolicis, et

Unde praecedentibus confirmantur, et ad omnes ubique locorum extenduntur.

Ecclesiasticis sanctionibus statutis atque praescriptis.

Clausulae pro generali, et perpetua Literarum observantia.

Decernentes easdem praeinsertas, nec non praesentes Nostras Apostolicas Literas, nullo, ex capite, colore, aut praetextu, de subreptionis, obreptionis, aut nullitatis vitio, seu intentionis Nostrae, aut alio quolibet defectu notari, impugnari, aut in controversiam vocari posse; sed semper firmas, validas, et efficaces existere, et perpetuo fore, atque omnes ubique Terrarum cujusvis status, gradus, ordinis, praeeminentiae, et dignitatis, et tam saeculares, quam quorumvis etiam quomodolibet exemptorum, ac Sedi Apostolicae immediate subjectorum Ordinum, Institutorum, Societatum, et Congregationum Regulares, quocumque privilegio munitos, aliosque etiam speciali mentione dignos, afficere et arctare, ac suos ubique plenarios et integros effectus sortiri, et obtinere, et ab omnibus et singulis, ad quos spectat, seu pro tempore spectabit, exacte et inviolabiliter observari debere.

Derogationes.

Sicque et non aliter per quoscumque Judices Ordinarios, et Delegatos, etiam S. R. E. Cardinales, et contra haereticam pravitatem Generales Inquisitores, Legatos quoque de Latere, et Apostolicae Sedis Nuntios, aliosque quoslibet quacumque auctoritate et potestate fungentes, et functuros, sublata eis, et eorum cuilibet aliter judicandi, et interpretandi facultate, judicari et definiri debere; ac irritum et inane, si secus super his a quoquam scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Non obstantibus quibusvis Apostolicis, et in Universalibus, sive Provincialibus, aut Synodalibus Conciliis editis generalibus, sive specialibus Constitutionibus, et Ordinationibus; Privilegiis quoque, Indultis, et Literis Apostolicis cuicumque Personae, sive Ordini, Instituto, Societati, et Congregationi, sub quibuscumque tenoribus, et formis, et cum quibuslibet clausulis, atque decretis, etiam motu, et Apostolicae potestatis plenitudine similibus, in contrarium forsan concessis, confirmatis, et innovatis. Quibus omnibus, et singulis, etiamsi pro illorum sufficienti derogatione, de illis eorumque totis tenoribus specialis et individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio, seu quaevis alia expressio habenda, aut alia exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores praedictos pro sufficienter, et de verbo ad verbum expressis et insertis, formasque hujusmodi pro plene et exacte observatis habentes, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat specialiter et expresse derogamus.

De effectu publicationis, et exemplorum necessitate.

Ut autem eaedem praesentes, et in eis contenta quaecumque, ad omnium notitiam deducantur, et ne aliquis illorum ignorantiam praetendere possit; volumus easdem per aliquem, seu aliquos ex Cursoribus Nostris ad valvas Basilicae Principis Apostolorum, ac Cancellariae Apostolicae, et in acie Campi Florae, aliisque consuetis Urbis locis publicari, earumque copias ibidem affigi, et affixas relinqui; quae sic publicatae et affixae, omnes et singulos, quos concernunt, arctent et afficiant, non secus ac si eorum unicuique personaliter intimatae et notificatae fuissent; quodque earumdem praesentium Transumptis sive exemplis, etiam impressis, manu alicujus Notarii publici subscriptis, et sigillo Personae in Dignitate Ecclesiastica constitutae munitis, eadem prorsus fides adhibeatur in judicio et extra illud, ubique locorum, quae adhiberetur ipsis praesentibus, si forent exhibitae, vel ostensae.

Sanctio.

Nulli ergo omnino hominum liceat paginam hanc nostrarum confirmationis, reprobationis, condemnationis, prohibitionis, sanctionis, et voluntatis infringere, seu eidem ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, Indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, et Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum.

Dat. Pont. an. VII. die 28. Sept. 1746.

Datum Romae apud S. Mariam Majorem Anno Incarnationis Dominicae MDCCXLVI. IV. Kalendas Octobris, Pontificatus Nostri Anno septimo.

D. Card. Passioneus.

J. Datarius.

Jo. Florius Substitutus.

Visa de Curia.

J. C. Boschi.

I. B. Eugenius.

Loco ✠ Plumbi.

Registrata in Secretaria Brevium.
Publicat. die 5. Octobris Anni 1746.

XXI. **DISTINCTIO**

Inter Causas Rotales, et Praelatitias, ac Jura Notariorum scribendi, et actitandi in illis respective praefiniuntur: et nova methodus statuitur in Auditorio Rotae observanda, pro celeriori Causarum expeditione.

BENEDICTUS EPISCOPUS.

SERVUS SERVORUM DEI.

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Justitiae et pacis custodes, et adsertores, non solum in universa Ecclesia Christi, sed etiam in subjecta guberulo nostro Republica, a Deo constituti, in id libenter studia nostra conferimus, ut unicuique jus suum aequaliter reddatur; ut negotiorum, et Causarum, quae in Romana potissimum Curia tractantur, et agitantur, ordinatissima ratio constet; sublatisque rerum confusionibus, et noxiis dilationibus, judiciales controversiae non minus rectum, quam expeditum cursum, et finem obtineant.

Sane, cum olim unumquodque Romanae Curiae Tribunal, proindeque Causarum quoque Palatii Apostolici Auditorium, suos proprios haberet Notarios, et dumtaxat Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinales, ac ipsius Curiae Praelati, quibus per speciales Romani Pontificis Commissiones peculiarium Causarum cognitionem interdum delegari contingebat, certos ac proprios Notarios non haberet; ideoque quilibet ipsorum ad scribendum, et actitandum in Causis Commissariis hujusmodi quemcumque maluisset Notarium pro arbitrio suo assumere soleret; fel. recordationis Julius Papa II. Praedecessor Noster per suam perpetuo valituram Constitutionem, sub datum Kalendis Decembris Pontificatus sui Anno Quinto, de Fratrum suorum tunc existentium Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalium consilio, et assensu editam, quae incipit: *Sicut prudens*, Collegium centum et unius Virorum, qui Scriptores Archivii praedictae Romanae Curiae nuncuparentur; Apostolica auctoritate erexit, creavit, et instituit; quos quidem Scriptores voluit, et mandavit Notarios deinceps esse omnium Judicum Commissariorum in Urbe, exceptis tantummodo ejusdem Romanae Curiae Judicibus Ordinariis, vel Delegatis, habentibus Notarios proprios, ac Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalibus, quoad Causas coram eis vertentes, eisque commissas; in quibus quilibet eorum Notarios, quos mallent, dummodo essent authentici, et legitime creati, eligere et deputare valerent: Mox etiam per alias suas Literas, Idibus Decembris ejusdem Anni datas statuit et declaravit, quod Judices Commissarii praedicti ad scribendum in Causis, et Litibus eis Apostolica auctoritate commissis, et committendis quibuscumque, et coram eis vertentibus, praedictis Scriptoribus Notariis Actuariis omnino uti deberent, nec alios ad scribendum in illis coram se admittere possent.

Collegium Scriptorum Archivii a Julio II. erigitur.

Cum privativo jure scribendi in Causis Commissariis.

Postmodum Sanctae memoriae Pius Papa V. etiam Praedecessor Noster antedictam Julii II. Constitutionem confirmans, ac etiam ad Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinales ampliaus, et extendens, per Schedulam sui Motus proprii, sub datum videlicet quintodecimo Kalendas Augusti, Pontificatus sui Anno quarto, propria manu signatam, inter alia concessit et statuit, ut deinceps in omnibus, et quibuscumque Causis coram praedictis Judicibus, etiam Cardinalibus, quomodocumque habendis et agitandis, Collegium ipsum Scriptorum Archivii Romanae Curiae Notarios idoneos, qui in ejusmodi Causis scriberent, constituere deberet, nullique omnino ipsorum Judicum, etiam Cardinalium, alios Notarios, etiam dicti Archivii Scriptores, in Causis hujusmodi pro arbitrio constituere possent; sed eos dumtaxat assumere tenerentur, quos Collegium praefatum suo ex gremio in genere, vel in specie duxisset eligendos.

Quod a Pio V. extenditur ad causas etiam Cardinalibus commissas.

Et ipsi Collegio datur facultas eligendi Notarios Actuarios

Etsi autem ex ipsarum Constitutionum serie plane appareat, jam tunc id esse constitutum, ut jus scribendi, et actitandi in Causis, quae Auditorio Rotae committuntur, ad ipsius Rotae Notarios, ut antea, pertineat; in aliis vero Causis quae committuntur in Curia Praelatis, et Cardinalibus, vel etiam Congregationibus particularibus, scribere et actitare debeat Notarius a Collegio Archivii praedicti deputatus; quod etiam confirmatum dignoscitur a recolendae memoriae Praedecessore Nostro Urbano Papa VIII. qui per suas Literas in forma Brevis, datas die XXII. Februarii Anni MDCXXXI. Pontificatus sui Anno octavo, auditis Partibus in Signatura sua Gratiae, die IV. ejusdem mensis Februarii habita, Apostolica auctoritate declaravit, Causas pro tempore

Jus scribendi regulatur a qualitate Causarum, et Tribunalium

committendas Causarum Palatii Apostolici Auditoribus, uti Praelatis, sive cum clausula: *Etiam extra Rotam, et absque participatione Rotae*, sive absque clausula hujusmodi, spectare ad Officium Archivii praedicti, ejusque Notarium in illis scribere debere; in Causis vero committendis Auditoribus praedictis, etiam extra Notam, et absque participatione Notae, non tamen uti praelatis, jus scribendi esse penes ejusdem Rotae Notarios.

Sed Causarum pertinentia nondum certa lege statuta.

Hactenus tamen nemo Romanorum Pontificum Praedecessorum Nostrorum, genera Causarum hujusmodi secernendo, constituit, quaenam Causae Auditoribus Romae, uti Auditoribus, sint committendae, quae autem aliis praedictae Curiae Praelatis, vel ipsis Rotae Auditoribus, non uti Auditoribus, sed uti Praelatis, committi possint. Quamvis enim, sicut accepimus, piae memoriae Clemens Papa VIII. Noster etiam Praedecessor hujusmodi definitionem, et separationem aggressus, Schedulam quandam sui Motus proprii sub datum Tusculi Kalendis Octobris Pontificatus sui Anno decimo propria manu signaverit; in qua singula Causarum genera expresserat, quae ad praefatum Rotae Tribunali, privative quoad alium quemcumque Romanae Curiae Judicem, pertinere volebat: Haec tamen Schedula nunquam Legis vim, auctoritatem, et efficaciam habuisse dignoscitur; quum nec super ea debita Literarum Apostolicarum expeditio sequuta fuerit; sed ipsa dumtaxat in Regestis Supplicationum Datariae Apostolicae remanserit: Neque vero deinceps Causarum Rotalium a Praelatitiis distinctio ad praescriptum relatae Schedulae, sed juxta consuetudinem et stylum Curiae, ut antea, processerit. Quinimmo quum olim, pro parte Collegii Notariorum Rotae, similis memoriae Alexandro Papa VII. Nostro item Praedecessori humiliter supplicatum fuerit, ut plenam executionem, et observantiam praedictae Schedulae, juxta omnem illius seriem, et continentiam, praecipere dignaretur; idem Alexander Praedecessor instantiam hujusmodi rejecit, edito desuper rescripto: *Nihil innovari*.

Motus proprius hac de re a Clemente VIII signatus

Vim Legis, et effectum non obtinuit.

De necessitate hujusmodi Legis condendae.

Verum ex hoc ipso, quod hujusmodi Causarum distinctio nullius certae legis stabili ordinatione firmata, stylo dumtaxat, et consuetudini in praedicta Curia pro tempore vigentibus inniti consuevit; facile adducimur, ut credamus, aliquas variationes, et innovationes, quoad ipsius divisionis observantiam, successu temporis induci potuisse; quum, et saepe alias in Signatura Nostra Justitiae, super eadem observantia, et consequenter super competentia Tribunalium, et Judicum in Causis particularibus, auditae fuerint controversiae, et ipsi Tribunalium, et Judicum respective Notarii, pro suo quisque jure, et interesse, Pontificiam Praedecessorum Nostrorum, et Nostram providentiam imploraverint. Novissime vero quum inter dilectos Filios Collegium Notariorum Causarum Palatii Apostolici ex una, et Collegium Scriptorum Archivii praedicti ex altera Partibus, orta fuerit lis, et controversia de, et super Causarum diversi valoris, et generis, nec non juris scribendi in illis, respective pertinentia, Nos hujusmodi controversiam, ad Nos, et ad Signaturam nostram Gratiae avocatam, in ipsa Signatura coram Nobis die XIX. elapsi mensis Julii habita examinavimus, et rationibus hinc inde deductis mature sedulo que perpensis, tunc quidem rescribendum duximus, quod *data foret resolutio in Camera*: simul autem animo constituimus, veterem non scriptam praedictae Curiae consuetudinem ad Legem scriptam redigere; ut quum, ad tramites hujusmodi Legis, in posterum evidenter apparuerit, quaenam sint Causae, quae, utpote graviores, committendae sunt Auditorio Rotae, ut ibi collegiali plurium Personarum examine, et judicio decidantur; et quae sint aliae, quae, tamquam minus graves, aliis Romanae Curiae Praelatis extra Rotam, vel etiam ipsis Rotae Auditoribus, non uti Auditoribus, sed uti Praelatis, committi debent; jam dubitari nequeat, quibus in Causis praedictae Rotae Notariis, vel potius Archivii Notario, scribendi jus respective competat.

Causa coram Pontifice in Signatura gratiae discussa.

Quae dat causam Legi per praesentes statuendae.

Itaque nunc stabili, et congruo rerum ordini, nec non omnium in praemissis interesse habentium indemnitati consulere volentes, praedictamque controversiam penitus et omnino extinguentes, ac utrique Parti perpetuum silentium desuper imponentes, Motu proprio, et ex certa scientia, ac matura deliberatione Nostris, deque Apostolicae potestatis plenitudine, hac Nostra perpetuo valitura Constitutione statuimus, et declaramus, Causas omnes graviores, quae in Romana Curia, tam in Tribunali Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalis Nostri, et Romani pro tempore Pontificis in Urbe, ejusque Districtu, Vicarii in spiritualibus Generalis; quam in Tribunali Causarum

Pontifex adjudicat Rotae Causas Graviores in Urbe judicatas, in secunda, et ulterioribus instantiis.

Curiae Camerae Apostolicae Generalis Auditoris, in prima instantia judicatae, et definitae fuerint, in secunda, seu alia ulterius instantia nullatenus Praelatis extra Rotam, nec ipsis Rotae Auditoribus, uti Praelatis, sed quidem tam in petitorio, quam in possessorio Judicio, ejusdem Rotae Auditorio omnino esse, et fore committendas. Ubi vero Causae graviores hujusmodi ad Romanam Curiam deferantur in gradu Appellationis a Sententiis, et Judicatis quorumcumque Judicum de Partibus, decernimus, liberum quidem esse Parti appellanti, pro suo arbitrio, vel eas immediate ad ipsum Rotae Auditorium committi facere, vel, si maluerit, ad praedictum Cardinalem Vicarium, seu ad Causarum Curiae Camerae praedictae generalem Auditorem, juxta horum duorum Tribunalium congruas facultates, appellationem interponere: Verum deinde, si ulteriori appellationi locus sit, volumus eas praedictae Rotae Auditorio, nunquam autem Praelatis extra Rotam, neque ipsis quidem Rotae Auditoribus, uti Praelatis, committi posse.

Item graviores de partibus, in secunda instantia, arbitrio Appellantis.

In ulterioribus vero instantiis, eum privative.

Causae minus graves in Urbe judicatae in secunda, et ulterioribus instantiis, Praelatis, extra Rotam.

Contra vero Causae minus graves, super quibus in prima instantia in alterutro Tribunalium praedictorum Romanae Curiae, nimirum Cardinalis Vicarii, aut Causarum Curiae Camerae Apostolicae Generalis Auditoris, definitive pronunciandum fuerit, volumus, atque statuimus, ut in gradu appellationis, tam in judicio petitorio, quam in possessorio, omnino committi debeant Praelatis extra Rotam, vel etiam ipsis Rotae Auditoribus, non tamen uti Auditoribus, sed dumtaxat uti Praelatis: quod si Causae hujusmodi a Judicatis, et Sententiis Judicum de Partibus ad ipsam Romanam Curiam delatae sint, primo quidem in gradu appellationis earum cognitio ad Cardinalis Vicarii, aut praefati Auditoris Generalis Tribunal, juxta utriusque Tribunalis respectivas facultates, spectet, atque pertineat: in ulterioribus vero Instantiis, quatenus ipsis locus sit, hujusmodi Causae omnino committi debeant Praelatis extra Rotam, vel etiam ipsius Rotae Auditorio: salva nihilominus Partibus collitigantibus facultate recurrendi ad Signaturam Nostram Justitiae in casibus purgationis Spolii, attentatorum, et nullitatis praedictorum Judicatorum, aliorumque Decretorum, et Actorum, quorum propterea circumscriptio coram eadem Signatura Justitiae petatur, in quibus sane casibus, integrum sit eidem Signaturae, praedictas Causas minus graves committere alicui ex Praelatis, aut eas remittere ad Cardinalem Vicarium, aut Causarum Curiae Camerae praedictae Generalem Auditorem, prout ipsarum Causarum qualitates, et dictorum Tribunalium facultates respective exegerint.

Sed illas de partibus in secunda instantia Card. Vicario, sive A. C.

Praelatis autem in ulterioribus.

Salvis facultatibus Signaturae Justitiae.

Quae causae censendae sint graviores.

Porro Causae graviores, et consequenter Rotales, et non Praelatitiae, ut supra, censeantur, et censeri debeant Causae omnes, in quibus agitur de Jurisdictionibus, exemptionibus, adoptionibus, sponsalibus, filiationibus, legitimitatibus, praeeminentiis, et praecedentiis, Juribus quoque Patronatus, aliisque honorificis, nominandi, eligendi, conferendi, et similibus, aut de Juribus decimandi, quotizandi, aliisque similibus: causae quoque servitutis personalis, et generaliter omnes, et singulae Causae pecuniariae et profanae, tum Citramontanae, tum de Partibus ultra Montes positis, infrascriptam summam respective attingentes, Citramontanae nimirum, si et quatenus earum valor, et aestimatio ad summam, et quantitatem quingentorum scutorum auri, aliae vero de Partibus ultra Montes, dummodo ipsarum valor, et aestimatio ad summam mille scutorum auri similium, respective ascendat.

De causis Beneficialibus.

Item Causas graves, et consequenter Rotales, ac minime Praelatitias, ad praemissorum effectum, decernimus intelligendas esse et fore Causas illas Beneficiales, in quibus agitur de Titulo Beneficii, ac de Jure in re, vel ad rem, nempe ad ipsum Beneficium; sicut etiam Causas super Pensionibus Ecclesiasticis, aut super reservationibus fructuum, redditunm, et proventuum Beneficiorum Ecclesiasticorum; quoties annuus valor Beneficii litigiosi, ac respective annua Pensio, aut quantitas fructuum reservatorum, summam viginti quatuor ducatorum auri de Camera excedat; easque praeterea Causas, in quibus agitur de primis Dignitatibus Ecclesiarum, nempe de Dignitate post Pontificalem majore in Cathedralibus, aut de Dignitate principali in Collegiatis Ecclesiis, cujuscumque valoris Dignitas hujusmodi existat; omnesque hujusmodi Causas, utpote graviores, inter Rotales, non autem Praelatitias, volumus accenseri.

De causis Matrimonialibus, et super nullitate Professionis Regularis.

Graviores itidem Causas esse declaramus, et censeri debere statuimus omnes Causas Matrimoniales, tam super foedere Matrimonii, quam super divortio; nec non Causas omnes super nullitate Professionis Regularis emissae; et has

quidem nunquam Praelatis, neque Rotae Auditoribus, uti Praelatis, quantumvis accedente consensu Partium, committi volumus; sed aut ipsi Rotae Auditorio committi, aut a Congregatione Venerabilium Fratrum Nostrorum Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalium interpretationi, et executioni Decretorum Concilii Tridentini praeposita, vel etiam, quoad causas nullitatis Professionis praedictae, a Congregatione ejusdem S. R. E. Cardinalium, negotiis et consultationibus Episcoporum, et Regularium praeposita, pro arbitrio, et ad electionem Partis appellantis, seu recurrentis, cognosci et definiri mandamus; non obstante, quod Causae hujusmodi de sui natura et qualitate, Processum judiciarium, atque etiam formale Testium examen, exigant vel requirant; quemadmodum, quoad Causas Matrimoniales hujusmodi, Nos dudum per aliam Nostram Constitutionem quae incipit: *Dei miseratione* Tertio Nonas Novembris Anno Incarnationis Dominicae MDCCXLI., Pontificatus Nostri secundo, editam, statuimus et ordinavimus.

Hae nunquam Praelatis committentur.

Causas autem minus graves, adeoque Praelatitias, et non Rotales, ut supra, censendas esse et fore decernimus omnes Causas pecuniarias, aut profanas, quarum valor vel aestimatio, quoad Citramontanas, summam quingentorum scutorum aureorum, quo vero ad Causas de Partibus ultra Montes, mille scutorum auri similium summam non attingat: itidem Causas Beneficiales, aut super Pensionibus Ecclesiasticis, seu reservationibus fructuum Beneficiorum Ecclesiasticorum, ubi valor annuus Beneficii, aut annua Pensio, vel quantitas fructuum reservatorum, summam viginti quatuor ducatorum auri de Camera non excedat, ac dummodo non agatur de Dignitate post Pontificalem majorem in Cathedrali, aut principali in Collegiata Ecclesia.

Causae minus graves quaenam censendae sint.

In Censuum autem, Canonum, et Servitutum Causis, ut pro earum valore aestimando, ac determinanda consequenter earum pertinentia, certam similiter, et aequam regulam, et normam tradamus; decernimus, atque statuimus, ut ubi agatur de Censibus redimibilibus, et ad formam Constitutionis praedicti Pii Papae V. creatis seu constitutis, et Census ipse in controversia versetur, attendenda sit quantitas, seu valor sortis, sive proprietatis Censuum hujusmodi: ubi vero controversia sit de aliquo Censu reservativo, Canone, Livello, aut aliqua annua, et perpetua praestatione, tamquam debita ex certo fundo, tunc volumus haberi rationem valoris ipsius fundi, super quo, sive ex quo hujusmodi Census, seu Canon, Livellum, aut praestatio, constituta, reservata, seu alias quoquo modo debita fuerint: in Causis autem Servitutis realis aut mixtae, considerandum esse volumus valorem praedii, super quo Servitus ipsa contenditur; ad hoc nimirum, ut singulae Causae hujusmodi, pro earum respectiva aestimatione, et prout ex partibus citra, vel ultra Montes fuerint, juxta ea, quae in superioribus praescripsimus, Rotales, aut Praelatitiae censeantur.

Qua ratione aestimandus sit valor Causarum super Censibus, Servitutibus etc.

Volumus tamen, atque concedimus, ut, salvis et exceptis, ut supra, Causis Matrimonialibus, et super nullitate Professionis, in quibus ne consensus quidem Partium erit attendendus, in caeteris omnibus Causis praedictis, liceat et integrum sit Partibus collitigantibus inter se concordare, et consentire, quod Causa etiam minus gravis, et de sui natura, et qualitate, ut praediximus, Praelatitia, Auditorio Rotae committatur; et e converso, quod Causa etiam gravior, et de sui natura, ut praescripsimus, Rotalis, committatur alicui Praelato extra Rotam: atque ad hujusmodi effectum consensus Partium attendatur: hoc tamen statuentes, ut consensu hujusmodi a legitimis earumdem Partium respective Procuratoribus expresse praestitus appareat a tergo Commissionis, nec aliter: ac decernentes, quod quoties Partes collitigantes consentiant, ut causa aliqua gravis, et de sui natura Rotalis, ut supra, alicui Praelato committatur, possit quidem in Causa ipsa vim talis consensus committi cuilibet Praelato in Curia extra Rotam, nunquam autem alicui ex ipsius Rotae Auditoribus, uti Praelatis.

Consensus Partium quid operetur, et quomodo apparere debeat.

Quod autem attinet ad Causas, quae ad Forum Curiae Capitolii, ex praescripto Statutorum Urbis, et privilegiorum Populi Romani, pertinere dignoscuntur, declaramus Causas hujusmodi tam graves, quam minus graves, numquam ab ipsa Curia Capitolii avocari, nec nisi accedente, ut supra, communi omnium Partium collitigantium consensu, praedicto Auditorio Rotae, aut alteri cuicumque Judici extra Rotam committi posse.

De Causis ad Forum Capitolii spectantibus.

Causis itaque Rotalibus a Praelatitiis sic, ut praemisimus, distinctis atque discretis, consequens est, ut pertinentiam quoque Juris scri-

Notariorum jura a Tribunalium facultatibus, et competentiae regulantur.

bendi, et actitandi in praedictis respective Causis congrua ratione secernamus: Quocirca statuimus, et simili modo declaramus, atque decernimus, Jus scribendi, et actitandi in singulis respective Causis, Notario, seu Notariis illius Tribunalis, vel Judicis, cui singulae Causae pro tempore commissae remanebunt, omnino competere, affectumque esse, et fore: itaut in omnibus, et singulis Causis, sive ob earum naturam, sive propter Partium collitigantium consensum praedictae Rotae Auditorio pro tempore commissis, et committendis, ipsius Rotae Notariis, privative quoad caeteros quoscumque Notarios, etiam Collegii Scriptorum Archivii, et Curiae Capitolii: contra vero in omnibus, et singulis Causis, quae ob earum naturam, vel de Partium collitigantium consensu, Praelatis extra Rotam, vel, tamquam de sui natura Praelatitiae, ejusdem Rotae Auditoribus, non uti Auditoribus, sed uti Praelatis, commissae fuerint, Notarius Archivii, privative quoad alios quoscumque, et signanter quoad Rotae, et Curiae Capitolinae Notario, scribere debeant, et actitare.

Notarius Archivii jus habet scribendi coram Cardinalibus, et Congregationibus deputatis.

Item praedictus Archivii Notarius, privative quoad quoscumque alios, scribere debeat in Causis cujuscumque qualitatis, aut valoris, quae per specialem Commissionem manu Nostra, aut Successorum Nostrorum signatam, commissae sunt, seu committentur alicui ex Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalibus, aut alicui Congregationi, sive ejusdem Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalium, sive Romanae Curiae Praelatorum specialiter deputatae, excepta dumtaxat Congregatione memorati Tribunalis Auditoris Generalis Causarum Curiae Camerae Apostolicae proprios Notarios habentis.

De Officio Revisoris Commissionum, quoad Causas Rotales.

Quocirca Officiali super revisione Commissionum nunc et pro tempore deputato, per easdem praesentes injungimus, et directe praecipiendo mandamus, quatenus ex nunc antiquum Curiae stylum, alias religiose servatum, omnino resumens, nullam in posterum Commissionem ad Rotam directam in Causis pecuniariis, aut profanis relaxet, seu transitum habere sinat, nisi expressam habeat clausulam; *Attento quod agitur de Causa citra Montes ascendente ad valorem quingentorum scutorum aureorum*; et respective in Causis profanis ultra Montes, nisi habeat clausulam: *Attento quod agitur de Causa ultra Montes ascendente ad valorem scutorum mille auri*. Itidem diligenter attendat, ne transitum habeat aliqua Commissio in Causis Beneficialibus Rotae directa, nisi habeat clausulam: *Attento quod agitur de Beneficio*, aut de Pensione, *excedente annuum valorem vigintiquatuor ducatorum auri de Camera*: vel, *Attento quod agitur de prima Dignitate in Cathedrali, vel Collegiata*.

Quoad Causas Praelatitias.

Pari ratione diligenter observet, ut in Commissionibus ad Praelatos extra Rotam, vel etiam ad ipsius Rotae Auditores uti Praelatos dirigendis, si agatur de Causis pecuniariis, aut profanis, adsit clausula: *Attento quod agitur de Causa citra Montes infra valorem quingentorum scutorum mille aureorum*; seu; *Ultra Montes infra valorem scutorum mille aureorum*: Si vero agatur de Causis Beneficialibus, expressa sit clausula: *Attento quod agitur de Beneficio*, seu de Pensione, *non excedente annuum valorem vigintiquatuor ducatorum auri de Camera*.

Quoad Commissiones de consensu Partium expeditas.

Si vero contingat, quod aliqua Causa, quae propter ipsius qualitatem, aut valorem, praedictae Rotae Auditorio committenda esset, ob Partium collitigantium consensum; alicui Praelato extra Rotam committatur; vel contra, aliqua Causa ad forum Curiae Capitolii pertinens, seu propter ipsius qualitatem, et valorem alicui Praelato extra Rotam committenda, ob hujusmodi Partium consensum, Rotae committatur: In singulis Causis praedictis idem Officialis ad Commissionum revisionem deputatus advertat, ut in Commissione adsit clausula: *Attento consensu Partium*. Et quod a tergo Commissionum hujusmodi dictus consensus per Procuratores Partium collitigantium, prout superius praescripsimus, vere sit praestitus: Quod si Officialis praedictus in praemissis, vel eorum aliquo, injunctum sibi munus neglexerit, omnes et singulas expensas, etiam extrajudiciales, a Partibus factas, tam pro ipsa mendosa Commissione, quam pro quibuscumque actibus inde secutis, eisdem Partibus reficere, ac de suo omnino solvere teneatur, ac praeterea poenam remotionis ab officio, seu privationis ejusdem, arbitrio Nostro, et Successorum Nostrorum incurrat.

Praemissa quatenus procedant et afficiant.

Et quidem hujusmodi decretorum et statutorum Nostrorum formam, in quibuscumque Causarum Commissionibus, quas in posterum post praesentium publicationem expediri continget, omnino servari volumus, et jubemus. Quo vero ad Commissiones, quae jam nunc expeditae et in Causa positae, vulgo *incassatae*,

reperiuntur, declaramus praemissas Nostras leges et ordinationes locum dumtaxat habere, quatenus in ipsarum Commissionum sequelam nondum transportata sint acta, et reproducta citatio *ad dicendum contra jura* coram Judice, cui directa est commissio. Quod si acta jam sint transportata, et citatio hujusmodi coram praefato Judice jam reproducta fuerit, volumus ipsam respective Commissionem, licet contra decretorum Nostrorum formam expedita appareat, firmam remanere, usque ad illius instantiae consummationem, non tamen ultra; itaut in altera ulteriori instantia praesentis Nostrae Constitutionis praescriptum omnino servari debeat, et adimpleri.

Commissiones contra formam praesentium expeditae, nisi signatae sint manu Pontificis, irritantur.

Caeterum omnes et quascumque Commissiones, quas deinceps aut Rotae, aut Praelatis, contra formam et praescriptum earumdem praesentium, respective dirigi contingat, nullas, irritas, et inanes, nulliusque roboris vel momenti fore, nullamque jurisdictionem eidem Rotae, aut Praelatis praedictis tribuere posse, harum serie decernimus et declaramus; nisi forte signatae fuerint manu nostra, aut Successorum Nostrorum, quibus semper integra erit, plenaque, et libera potestas committendi quascumque Causas, cujuscumque naturae, qualitatis, et valoris existant, vel saepedicto Auditorio Rotae, vel alicui Congregationi particulari, vel S. R. E. Cardinalibus, seu Romanae Curiae Praelatis, aut alii cuicumque, etiam simplici Doctori, prout Nobis, aut eisdem Successoribus nostris, magis visum fuerit salubriter expedire.

Nova methodus in Rota servanda, pro celeriori causarum expeditione.

Ad haec celeriori Causarum in praefato Auditorio Rotae vertentium expeditioni, quae, propter facile contingentem in pari judicantium numero suffragiorum aequalitatem, aliquando nimis diu protrahi et retardari dignoscitur, per Nostrae auctoritatis et providentiae remedia prospicere volentes, eisdem motu, scientia, ac tenore, statuimus, et mandamus, ut, firmo remanente stilo, seu consuetudine, proponendi pro prima vice omnes Causas in Turno ordinario, in quo quatuor Causarum hujusmodi Auditores suffragium ferant, si tamen in posterum, in prima seu ulteriori alicujus Causae propositione, propter praedictam suffragiorum aequalitatem, decisiva resolutio prodire nequeat, non amplius hujusmodi Causa cum iisdem quatuor suffragiis reproponatur; itaut, coaequatis forsan iterum suffragiis, rescribi deinde oporteat, ut hactenus rescriptum fuit: *Videant quintus et sextus;* sed statim ab ipsa prima vice rescribi volumus: *Iterum proponatur, et videant quintus, sextus, et septimus*, ad hoc nimirum, ut in altera Causae propositione omnino prodeat illius resolutio: Decernentes ipsam hujusmodi Causam semper deinceps cum quinto, sexto, et septimo, usque ad extremam illius definitionem, remanere.

Causae iterum proponendae, videantur etiam a quinto, et sexto, et septimo.

Quid in Causis, quae proponuntur videntibus omnibus.

Quia vero interdum evenit, ut Romanus Pontifex aliquam Causam eidem Causarum Palatii sui Auditorio committat, cum clausula: *Videntibus omnibus*, aliaeque plures Causae jam in Turno ordinario, sive etiam suffragantibus quinto et sexto, discussae, ob iteratam suffragiorum coaequationem, de mandato ipsius Rotae, ab omnibus videri debeant; ne forte hujusmodi quoque Causarum resolutionem, divisis aequaliter omnium suffragiis, ut nonnunquam accidit adhuc retardari contingat; volumus pariter, atque praecipimus, ut quoties in aliqua Causa, vel ex speciali Commissione Romani Pontificis, vel ex rescripto ipsius Rotae, omnes Auditores suffragium ferre debent, si Auditores suffragia ferentes disparis numeri existant, antiquus stilus servetur, nimirum quod Auditor proponens suffragium non ferat: si vero suffragia ferentes sint numeri paris, vel casu aliquo ad numerum parem reducantur; debeat tunc in ipsa Causa suffragium ferre etiam Auditor proponens, ad hoc ut ipsius Causae resolutio semper et omnino sequatur, nec de caetero, videntibus omnibus, suffragia coaequari possint.

Clausulae pro Literarum perpetua firmitate.

Decernentes easdem praesentes, et in eis contenta quaecumque, nullo umquam tempore de subreptionis, obreptionis, nullitatis, aut invaliditatis vitio, seu intentionis nostrae, aut alio quovis defectu, etiam quantumvis magno, inexcogitato, et substantiali, sive ex eo, quod in praemissis, seu eorum aliquo, solemnitates, et quaevis alia servanda, et adimplenda, servata, et adimpleta non fuerint, aut ex quovis alio capite a jure, vel facto, aut statuto, seu consuetudine resultante, aut quocumque alio colore, occasione vel causa, etiam tali, quae ad effectum validitatis praemissorum necessario exprimenda foret, notari, impugnari, invalidari, retractari, in jus, vel controversiam revocari, aut adversus illas quodcumque Juris, facti, gratiae, vel justitiae remedium impetrari posse, nec sub ullius specialibus, vel gene-

ralibus similium, vel dissimilium gratiarum revocationibus, modificationibus, suspensionibus, limitationibus, aut aliis contrariis dispositionibus pro tempore quomodolibet faciendis comprehendi, sed semper ab illis excepta, perpetuoque valida, firma, et efficacia existere et fore, ac ab omnibus, et singulis, ad quos spectat, et quomodolibet spectabit in futurum, inviolabiliter observari, et adimpleri debere.

Decreta irritantia sublata cuilibet eorum judicandi facultate.

Sicque, et non aliter, in praemissis omnibus et singulis per praedictos et alios quoscumque Judices Ordinarios, et Delegatos, etiam Causarum Palatii Apostolici Auditores, ac ejusdem S. R. E. Cardinales, in quavis Causa, et instantia, sublata eis, et eorum cuilibet quavis aliter judicandi, et interpretandi facultate, et auctoritate, judicari et definiri debere; irritum quoque et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Executio committitur Auditori Sanctissimi.

Quamobrem Dilecto Filio Magistro Clementi Argenvillieres, Nostro, et pro tempore existenti Romani Pontificis Auditori, per easdem praesentes committimus, et injungimus, quatenus hujusmodi ordinationem, declarationem, statutum, aliaque praemissa perpetuo ab omnibus, et singulis, ad quos spectat, et pro tempore spectabit, firmiter et inviolabiliter observari, et adimpleri faciat, et mandet: non permittens eos, quorum favorem illa respective concernunt, in praemissis quomodolibet indebite molestari.

Contrariis amplissime derogatur.

Non obstantibus, quatenus opus sit, Nostra, et Cancellariae Apostolicae regula de jure quaesito non tollendo, aliisque Constitutionibus, et Ordinationibus Apostolicis, nec non quarumcumque Urbis Curiarum, et Tribunalium, etiam Auditorii praefati Causarum Palatii nostri Apostolici, ac Notariorum ejusdem, et Scriptorum Archivii respective Collegiorum, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis respective statutis, reformationibus, legibus, usibus, stilis, et consuetudinibus, quantocumque tempore observatis et toleratis; privilegiis quoque, Indultis, concessionibus, facultatibus, et Literis Apostolicis quibusvis Superioribus, Tribunalibus, Judicibus, et Personis, sub quibuscumque tenoribus et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis: aliisque efficacioribus et insolitis clausulis, ac irritantibus, et aliis decretis in genere vel in specie, etiam motu, scientia, et potestatis plenitudine similibus etiam consistorialiter, ac ex titulo oneroso, aut alias quomodolibet in contrarium praemissorum, concessis, confirmatis, et innovatis; quibus omnibus et singulis, etiamsi pro illorum sufficienti derogatione, de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, et individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quaevis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores hujusmodi, ac si de verbo ad verbum, nihil penitus omisso et forma illis tradita observata, inserti forent, praesentibus pro plene et sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad praemissorum omnium et singulorum effectum, hac vice dumtaxat specialiter et expresse, ac latissime et plenissime, harum serie derogamus, et derogatum esse volumus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Praeservantur Cumulativae, Privativae exhibet jure competentes.

Per praesentes autem nostras Literas non intendimus cuicumque cumulativae, aut privativae Jurisdictioni, S. R. E. Cardinalibus, nec non Curiae Causarum Camerae Apostolicae, aliisque dictae Urbis Curiis, et Tribunalibus, ac Congregationibus, et Judicibus, in vim alicujus Constitutionis Apostolicae, attributae et competenti, in aliquo praejudicare.

Publicationis, effectus, et exemplorum auctoritas.

Ut vero praesentes Literae, ad omnium notitiam facilius deveniant, volumus et decernimus, easdem praesentes ad Valvas Basilicae Principis Apostolorum, et Cancellariae Apostolicae, ac in Acie Campi Florae, aliisque locis solitis et consuetis, per aliquem ex Cursoribus nostris publicari, et illarum exempla ibidem affixa relinqui: quae sic publicatae et affixae, omnes et singulos, quos concernunt, in Urbe commorantes, perinde afficiant et arctent, ac si illorum unicuique personaliter intimatae et notificatae fuissent; quodque earumdem praesentium Transumptis et exemplis, etiam impressis, manu alicujus Notarii publici subscriptis, et sigillo alicujus Personae in Dignitate Ecclesiastica constitutae munitis, eadem prorsus ubique fides in Judicio et extra illud habeatur, quae ipsis praesentibus originalibus haberetur, si forent exhibitae, vel ostensae.

Sanctio.

Nulli ergo omnino hominum liceat paginam hanc nostrae Definitionis, Declarationis, Divisionis, Ordinationis, Statutorum, Decreto-

rum, et Voluntatum infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, et Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum.

Dat. Pon. an. VII. die 9. Octob. 1746.

Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem Anno Incarnationis Dominicae MDCCXLVI. VI. Nonas Octobris, Pontificatus Nostri Anno Septimo.

D. Cardinalis Passioneus.

J. Datarius.

VISA DE CURIA.

J. C. Boschi.

J. B. Eugenius.

Loco † Plumbi.

Registrata in Secretaria Brevium.

Publicat. die 10. Octobris 1746.

XXII.

DIVISIO TERRITORII

Episcopatus Fluminis Januarii in Brasilia, et nova erectio Episcopatuum Marianensis, et Sancti Pauli; nec non Praelaturarum Gojasiensis, Cujabaensis etiam in Brasilia.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Motu proprio etc.

Procemium.

Candor lucis aeternae, et Imago Bonitatis Divinae Unigenitus Dei Filius Jesus Christus Dominus Noster illuminans mirabiliter de excelso sancto suo usque ad longinquum Orbem terrarum suscitavit in corde Charissimi in Christo Filii Nostri Joannis hoc nomine Quinti Portugalliae, et Algarbiorum Regis Illustris spiritum Sapientiae, et Intellectus, ad manifestandum Gentibus magnalia supernae virtutis suae; ad revelandum sedentibus in umbra mortis, quia ipse est Deus conspector saeculorum; et ad confortandum habentes mysterium Fidei, illosque dirigendum ad viam salutis ambulantes in lenitate Nominis sui.

Solicitudo Regis Portugalliae, ut ejus subditi in America Episcoporum vicinum habeant.

Hoc sane spiritu ductus Joannes Rex praefatus mentis suae aciem convertit ad partes Americae Dominio suo in temporalibus subjectas, prospiciensque in Provincia Brasiliensi Fluminis Januarii Dioecesim, benedicente Domino, per manus evangelizantium Nomen sanctum ejus a primaeva sui Episcopatus fundatione eo longitudinis protentam, ut a remotioribus illius Locis preces, et querelae Populorum ad Antistitis auditum, anno nisi transacto, pervenire nequeant; hinc timendum, ne qui fuerunt aliquando tenebrae, nunc autem lux in Domino, ambulent vigilantes, ut filii lucis, et per bona opera certam suam vocationem, et electionem facientes; sed rursus abalienati sint in confusionem, et facti abominabiles, unde illud Prophetae inducatur super eos: *Adducti sunt quasi Grex: Affligentur, quia non est eis Pastor, nisi illa, qui delicta non visitabit, dispersum non quaeret, et contritum non sanabit, et id, quod fiat, non enutriet:* Nobis propterea per dilectum filium Emmanuelem Pereyra de Sampajo Commendatorem Militiae Domini nostri Jesu Christi regiis Lusitaniae negotiis apud Nos, et Sanctam Sedem Praepositum nuper exponi fecit, quod, si amplissima Dioecesis hujusmodi in unum Fluminis Januarii jam existentem pro uno, et in alium in Sancti Pauli pro alio, ac in reliquum Episcopatus in Marianae Civitatibus dictae Dioecesis, ut infra, erigendos, pro reliquo Episcopis, et Pastoribus; nec non in unam super Gojasiensi pro uno, ac in alteram Praelaturas similiter, ut infra, erigendas super Cujabaensi territoriis ejusdem Dioecesis pro altero Praelatis divideretur, qui Populos suae curae respective commissos, vel de potestate tenebrarum eriperent producentes eos ad coruscantem gratiam luminis sempiterni; vel transceuntis Fidei rudimentis erudirent ipsos in operibus justitiae, ea, quae sursum sunt, quaerendo, et ea, quae sursum sunt sapiendo; ex hoc profecto tot incommodis praefatis, tantis animarum periculis, et spirituali earumdem profectui pportune consultum foret.

Petitio a dicto Rege Pontifici facta super divisione Episcopatus Fluminis Januarii.

Sensus Pontificis.

Haec ut percepimus, primum manus nostras levavimus ad eumdem Unigenitum Dei Filium, cujus vices, licet immeriti, gerimus in terris, gratias enixe agentes de tam ferventi praefati Joannis Regis Charissimi Filii Nostri, Filii vere in Christo Charissimi, spiritu sibi caelitus effuso: inde ad Pastoralem solicitudinem nostram respicientes, votis ejusdem Joannis Regis Catholica pietate dignis Nobis su-

potius expositis propensius, ac celeriter annuimus.

Qui Dioecesim Fluminis Januarii in quinque dividit partes.

Quare in praemissis, ut praefertur, providere volentes, Motu proprio, et ex certa scientia, maturaque deliberatione nostris, deque Apostolicae potestatis plenitudine ad Omnipotentis Dei laudem, et gloriam, ac gloriosae ejus Genitricis Mariae, totiusque Curiae Coelestis honorem, et ipsius Fidei Catholicae exaltationem dictam Dioecesim Fluminis Januarii in quinque partes dividimus.

Unam antiquo Episcopatui relinquit.

Ac unam antiquo Episcopatui Fluminis Januarii relinquimus, quae ab infrascripta Dioecesi Sancti Pauli versus Austrum per limites Praefecturarum saecularium Fluminis Januarii, et Sancti Pauli usque ad fluvium Paraibam separatur; inde per istummet fluvium usque ad Cataractam majorem, qua per montes ad campestria Goaitacasim dicta erumpit; a loco vero Cataractae praefatae per summos eorumdem montium vertices a Mariannensi Dioecesi infrascripta disterminata remaneat, donec Archiepiscopatus Sancti Salvatoris territorium attingat, cum quo idem servet confinium dictus Episcopatus Fluminis Januarii, quod hactenus habuit.

Assignat secundam Episcopatui Sancti Pauli.

Ac aliam Episcopatui Sancti Pauli, cujus cum alia Fluminis Januarii usque ad Paraibam supra indicati sunt limites, quaeque ex illo fluvio usque ad alium magnum, sive Paranaensem nuncupatum a Dioecesi Mariannensi infrascripta per terminos inter Praefecturas Sancti Pauli, et Fluminis Januarii, ac Aurifodinarum generalium constitutos distinguatur; inde per ipsum fluvium magnum, quaecumque ditionem Portugalliae Regis interfluit, a Praelatura Gojasiensi, ut infra, erigenda disjungatur.

Tertiam Episcopatui Mariannensi.

Ac aliam Episcopatui Mariannensi, quae ab aliis Episcopatibus Fluminis Januarii, et Sancti Pauli, ut supra, divisa de caetero a Praelatura Gojasiensi, ut infra, erigenda per terminos Praefecturarum saecularium Sancti Pauli, et Aurifodinarum generalium separata remaneat, ac erga praefatum Archiepiscopatum Sancti Salvatoris, et Episcopatum Pernambucensem antiquos praefati Episcopatus Fluminis Januarii limites retineat.

Quartam Praelaturae Gojasiensi.

Ac aliam Praelaturae Gojasiensi, quae a praefatis Episcopatibus Sancti Pauli, et Mariannensi, ut supra, divisa eisdem circumsepta limitibus erga Pernambucensem, Maragnonensem, et Paraensem Episcopatus remaneat, quos nunc habeat praefata Dioecesis Fluminis Januarii.

Et quintam Praelaturae Cujabaensi.

Ac reliquam praefatae Dioecesis Fluminis Januarii divisae hujusmodi partes Praelaturae Cujabaensi, ut infra, respective erigendis, quae a praefata Praelatura Gojasiensi per terminos inter Audientiam, vulgo *Ouvidiora*, Cujabaensem, et duas alias Gojasiensem, et Sancti Pauli constitutos separata remaneat, respective assignamus.

Nova erectio dictorum duorum Episcopatuum, et Ecclesiarum Cathedralium.

Illisque sic divisis, et assignatis in earum secunda Civitatem Sancti Pauli cum suo in unum Sancti Pauli, et in earum tertia Civitatem Mariannensem cum suo respective territoriis praefatis in alterum Episcopatum Mariannensem respective nuncupandos, ac in praefata Civitate Sancti Pauli Parochialem Ecclesiam ejusdem Sancti Pauli in Cathedralem Ecclesiam sub Invocatione Assumptionis Beatae Mariae, et Sancti Pauli, pro uno Sancti Pauli; et in dicta Civitate Mariannensi Parochialem Ecclesiam Beatae Mariae de Carmelo nuncupata, relicta denominatione hujusmodi, in Cathedralem pariter Ecclesiam sub Invocatione ejusdem Assumptionis Sanctissimae Virginis pro altero Episcopis Mariannensi respective nuncupandis, qui illis respective praesint, ac eas ad formam Cathedralium Ecclesiarum redigi respective faciant, nec non in eis Archidiaconatum post Pontificalem majorem, et Archipresbyteratum secundam, et Cantoratum tertiam, et Thesaurariatum quartam Dignitates, nec non decem Canonicatus, totidemque Praebendas, inter quas Theologalis, et Poenitentiaria nuncupatae Praebendae respective existant, cum opportuno, et competenti Cappellanorum, aliorumque Ministrorum numero, quas, et quos in unaquaque earum praefatus Joannes Rex ex suis regiis redditibus congrue respective fundare destinat; nec non in eis, et dictis Civitatibus Sancti Pauli, et Mariannensi, et earumdem Ecclesiarum Dioecesibus alia Beneficia Ecclesiastica cum cura, et sine cura, quae inibi divino cultui, et dictarum Ecclesiastici Cleri decori sibi respective videbuntur convenire, de praefati Joannis, et pro tempore existentis Portugalliae, et Algarbiorum Regis consilio, et assensu, ac praevia earum, et eorum congrua respective dotatione, quamprimum fieri poterit, respective erigant, et instituant; necnon Episcopalem jurisdictionum, authorita-

tem, et potestatem exercere, omniaque, et singula, quae Ordinis, quaeque jurisdictionis, et cujuslibet alterius muneris Episcopalis sunt, et quae alii tam in Portogalliae, et Algarbiorum Regnis, at Dominiis, quam alibi ubicumque constituti Episcopi in suis Ecclesiis, Civitatibus, et Dioecesibus de jure, vel consuetudine, aut alias quomodolibet ex privilegiis, gratiis, et Indultis, ac dispensationibus Apostolicis, quaecumque fuerint, etiam per literas Apostolicas eis desuper nominatim, et in specie concessas authoritate, et facultate suffulti, facere, et quibus uti solent, et possunt, pariformiter aeque principaliter, et absque ulla prorsus differentia, perinde ac sibi quoque nominatim, et in specie concessa, et expressa respective fuissent, etiamsi talia sint, quae specialem notam, et mentionem requirant, et sub generali concessione non veniant, in suis respective Dioecesibus Sancti Pauli, et Mariannensi facere, gerere, et exercere libere, et licite possint, et debeant; ac pro tempore existenti Archiepiscopo Sancti Salvatoris jure Metropolitano, prout ante divisionem, et assignationem praefatas Fluminis Januarii existebat, respective subsint, cum Sede, Mensa, aliisque Insigniis Episcopalibus, nec non praeeminentiis, honoribus, privilegiis, immunitatibus, et gratiis spiritualibus, et temporalibus, personalibus, realibus, et mixtis, quibus caeterae Cathedrales Ecclesiae Regnorum, et Dominiorum praefatorum similiter de jure, vel consuetudine, aut speciali privilegio, seu Indulto Apostolico, vel alias quomodolibet utuntur, potiuntur, et gaudent, ac uti, potiri, et gaudere poterunt quomodolibet in futurum, de simili potestatis plenitudine, Apostolica authoritate praefata perpetuo respective erigimus, et instituimus.

Assignatio Civitatis et Dioecesis.

Ac eisdem sic respective erectis Ecclesiis Sancti Pauli videlicet, Civitatem Sancti Pauli pro Civitate, et alia Oppida, Castra, Villas, et Territoria quocumque nomine nuncupata, quae in secunda parte divisa praefata, et eidem Episcopatui Sancti Pauli assignata, ut praefertur, continentur, pro Dioecesi; Mariannensi vero Civitatem Mariannensem pro Civitate, et alia Oppida, Castra, Villas, et Territoria quocumque nomine pariter nuncupata, quae in tertia parte divisa praefata, et eidem Episcopatui Mariannensi assignata, ut praefertur, continentur pro Dioecesi; nec non Ecclesiasticas pro respective Clero, et saeculares personas in Civitatibus, et Dioecesibus hujusmodi pro tempore respective degentes pro respective Populo, de potestate, et authoritate similibus etiam perpetuo concedimus, et assignamus.

Subjectio Cleri et Populi.

Ac Civitatem, Clerum, et Populum Sancti Pauli Episcopo Sancti Pauli; Civitatem vero, Clerum et Populum Mariannensem Episcopo Mariannensi quoad Episcopalem Ordinariam, et Archiepiscopo Sancti Salvatoris pro tempore existenti praefato quoad Metropoliticam jurisdictionem, et superioritatem de potestatis plenitudine pari etiam perpetuo subjicimus.

Applicatio redditutum.

Nec non Sancti Pauli, et Mariannensi Mensis Episcopalibus hujusmodi pro earum respective dote redditus annuos quingentorum septuaginta unius ducatorum auri de Camera per ipsum Joannem Regem assignandos, quam quidem summam idem Joannes Rex de suis, et pro tempore existentium Portugalliae, et Algarbiorum Regum, hujusmodi bonis gratiose, et irrevocabiliter ad hunc effectum donavit, et obtulit, ac solvere quotannis promisit, seu promittit, ex tunc, prout ex ea die, et ex nunc, postquam assignati fuerint, ut praefertur, similiter perpetuo applicamus, et appropriamus.

Juspatronatus favore dicti Regis.

Et insuper Joanni Regi, et pro tempore existentibus Portugalliae, et Algarbiorum Regibus praefatis Juspatronatus, et praesentandi personas idoneas ad dictas Ecclesias Sancti Pauli, et Mariannensem videlicet Nobis, et pro tempore existenti Romano Pontifici infra annum, ob locorum distantiam, tam hac prima vice, quam quoties illas deinceps quovis modo etiam apud Sedem Apostolicam vacare contigerit, per Nos, et pro tempore existentem Romanum Pontificem praefatum in Sancti Pauli, et in Mariannensis Ecclesiarum hujusmodi respective Episcopos, et Pastores ad Praesentationem praefatam, et non alias respective praeficiendas: Ad majorem vero post Pontificalem, ac alias Dignitates, Canonicatus, Praebendas, nec non Beneficia, ut praefertur, respective erigenda, cum de Joannis Regis, et pro tempore existentium Regum praefatorum pariter bonis dotata fuerint, tam ab eorum primaeva erectione, quam ex tunc deinceps, quoties illa, quibusvis modis, et ex quorumcumque personis etiam apud Sedem eamdem vacare contigerit, Episcopo Sancti Pauli, et Episcopo Mariannensi pro tempore respective existentibus infra terminum a jure praefixum si-

militer per eos ad Praesentationem praefati Joannis Regis, et pro tempore existentium Portugalliae, et Algarbiorum Regum in ipsis Dignitatibus, Canonicatibus, et Praebendis, ac Beneficiis instituendas, eadem auctoritate etiam perpetuo reservamus, et concedimus; Decernentes Juspatronatus, et praesentandi hujusmodi Joanni, et pro tempore existentibus Regibus praefatis ex meris fundationibus, et dotationibus competere; illique etiam per Sedem eamdem, etiam consistorialiter, quacumque ratione derogari non posse, nec derogatum censeri, nisi ipsius Joannis et pro tempore existentium Regum praefatorum ad id expressus accedat assensus; et si aliter quovis modo derogetur, derogationes hujusmodi cum inde secutis nullius roboris, efficaciae, et momenti fore.

Erectio dictarum duarum Praelaturarum.

Quartam vero, et quintam partes divisas praefatas, et, ut praefertur, Praelatoris Gojasiensi, et Cujabaensi, et, ut infra erigendis respective assignatas cum illorum respective Territoriis, Oppidis, Villis, Locis, nec non Clero, Populo, et personis, ac Monasteriis, Ecclesiis, Collegiis, et piis Locis, ac Beneficiis Ecclesiasticis saecularibus, et quorumvis Ordinum regularibus ab omni jurisdictione, subjectione, superioritate, correctione, visitatione, et potestate pro tempore existentis Episcopi Fluminis Januarii, ejusque Vicariorum, et Officialium, ac solutione quorumcumque jurium eidem Episcopo, et dilectis Filiis Capitulo Ecclesiae Fluminis Januarii per Clerum, Populum, ac personas Territoriorum Gojasiensi, et Cujabaensis hujusmodi ratione subjectionis, superioritatis, jurisdictionis, aut visitationis etiam Dioecesis respective facienda, ita quod de caetero praefatus Episcopus Fluminis Januarii aliquam jurisdictionem spiritualem in Oppida, Terminos, Villas, et Loca, ac Clerum, et Populum, personas, Monasteria, Ecclesias, et Loca pia, nec non Beneficia Ecclesiastica in quarta, et quinta partibus divisis, et assignatis praefatis respective existentia exercere, nec eadem Beneficia, quae antea ad ipsius collationem, provisionem, institutionem, vel quamlibet aliam dispositionem pertinebant, conferre, seu de illis etiam providere, aut alias disponere, vel fructus, redditus, et proventus, jura, obventiones, et emolumenta per eum in quarta, et quinta partibus divisis, et assignatis praefatis, illarumque respective terminis, Territoriis, Oppidis, Villis, et Locis praefatis percipi solita de caetero percipere nullatenus possit, dicta auctoritate, ac de potestatis plenitudine pari etiam perpetuo eximimus, et totaliter liberamus.

Qualitates et jurisdictio Praelatorum.

Illasque sic exemptas et totaliter liberatas, quartam videlicet in unam Gojasiensem pro uno Gojasiensi, et quintam in alteram Praelaturas nullius Dioecesis Cujabaensem nuncupandas pro altero Presbytero saecularibus, vel cujusvis Ordinis Regularibus Praelatis Cujabaensi nuncupandis in Theologia, seu Decretis graduatis, vel alias praevio examine, seu judicio Ordinarii sui, seu Ordinarii loci, in quo ipsos respective existere pro tempore contigerit, habilibus, et idoneis ad alios docendum approbatis, ac per ipsum Joannem, et pro tempore existentem Portugalliae, et Algarbiorum Regem perpetuis futuris temporibus etiam hac prima vice libere, nullius ad hoc requisito consensu, etiam ad tempus sibi benevisum deputandis, et constituendis, qui deputationum, et constitutionum hujusmodi vigore absque alia Romani Pontificis, seu praefati Archiepiscopi Sancti Salvatoris, aut cujusvis alterius approbationis, confirmatione, licentia, vel consensu, curam, regimen, et administrationem Gojasiensis, et Cujabaensis Territoriorum praefatorum, ac Cleri, et Populi tam Christiani, quam Gentilis, nec non Oppidorum, Terrarum, et Locorum in eorumdem Territoriorum limitibus, terminis, et locis praefatis respective consistentium respective habere, et inibi respective praedicare, et praedicari facere, Gentilesque praefatos ad Orthodoxae Fidei cultum convertere procurare, et conversis in eadem Fide ministrare, et confirmare, atque Baptismi gratiam, et Confirmationis Sacramentum impendere, et tam illis sic conversis, quam omnibus aliis Fidelibus in Territoriis hujusmodi, eorumque respective Oppidis, Terris, Villis, Locis, et limitibus praefatis pro tempore degentibus, et ad ea declinantibus Sacramenta Ecclesiastica, et alia spiritualia munera, non tamen ea quae sunt Ordinis ministrare, et administrari etiam facere, et procurare.

Ac quaecumque Beneficia Ecclesiastica in quarta, et quinta partibus divisis, assignatis, exemptis, et liberatis praefatis respective existentia, et quae antea ad ipsius Episcopi Fluminis Januarii collationem, provisionem, institutionem, seu quamvis aliam dispositionem

pertinebant, respective conferre, et de illis disponere, ac in eis instituere; Calices, Campanas, Vestimenta, Corporalia, et alia Paramenta, et ornamenta consecrare, et benedicere, Ecclesias, Coemeteria, et Loca Ecclesiastica sanguinis, vel seminis effusione, seu aliàs quomodolibet polluta, seu profanata, aqua per ipsos benedicta reconciliare, ipsasque Ecclesias, et Loca sub Territoriis Gojasiensi, et Cujabaensi praefatis comprehensa, et illorum Personas respective visitare, ac in illorum statum, regimen, statuta, consuetudines, vitam, mores, ritus, delicta, et disciplinam tam in capite, quam in membris inquirere, nec non Evangelicae, et Apostolicae doctrinae, sacrorum Canonum, et generalium Conciliorum Decretis, et Institutis inhaerendo, ubi ea quacumque mutatione, correctione, emendatione, punitione, revocatione, ac etiam ex integro editione indigere cognoverint, respective reformare, mutare, corrigere, punire, ac etiam de novo condere.

Nec non Beneficiales, Matrimonialesque, et quascumque alias causas Ecclesiasticas, et civiles ad forum Ecclesiasticum quomodolibet pertinentes motas, et inchoatas, ac interim movendas, cum earum incidentibus, emergentibus, et connexis audire, decidere, et, prout juris fuerit, terminare, seu causas ipsas, alii, vel aliis idoneis, modo, et forma praefatis cum simili, vel limitata potestate pariter audiendas, et terminandas delegare.

Ac denique plenam, meram, et omnimodam spiritualem, et Ecclesiasticam, ac Ordinariam Jurisdictionem tam in foro interiori, quam in exteriori, non tamen in his, quae sunt Ordinis, ut praefertur, habere, et eam, ac omnia, et singula alia, quae pro tempore existens Episcopus Fluminis Januarii in Territorio hujusmodi hactenus habere, gerere, et exercere debuit, potuit, et consuevit, similiter, et pariformiter, nullaque prorsus differentia, exceptis tamen iis, quae, ut praefertur, sunt Ordinis, prout Divini cultus augumento, ac ipsorum respectivu Cleri, et Populi animarum saluti expedire cognoverint, respective gerere, facere, et exequi; ac pro eorum decenti habitu Subtanam cum Manteliecta nigri coloris deferre, et gestare libere, et licite respective possint, et valeant; cum omnibus, et singulis aliis privilegiis, facultatibus, exemptionibus, libertatibus, jurisdictionibus, praeeminentiis, favoribus, gratiis, et indultis, quibus pro tempore existens Vicarius, et Administrator in spiritualibus Provinciae, seu Districtus Insulae de Mocambique similiter Ordinariam, ut praefertur, Jurisdictionem inibi habens, utitur, potitur, et gaudet, ac uti, potiri, et gaudere potest, et poterit quomodolibet in futurum; assignata per dictum Joannem Regem annua summa biscentum vigintiocto ducatorum auri de Camera, et juliorum decem monetae Romanae ex Ærario Regio cuilibet Praelatorum hujusmodi pro tempore existenti pro congrua ipsorum sustentatione respective persolvenda, de potestatis plenitudine pari similiter perpetuo erigimus, et instituimus.

Decernentes praesentes, et desuper conficiendas literas Apostolicas semper, et perpetuo validas, et efficaces existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac nullo umquam tempore ex quocumque capite, vel qualibet causa quantumvis legitima, juridica, etiam ex eo quod Sedis Episcopalis Fluminis Januarii ad praesens vacet, et proprio Pastore, et Defensore destituta existat, ipsiusque Capitulum, et Canonici, seu quicumque alii cujuscumque Dignitatis, gradus, conditionis, et praeeminentiae in praemissis, et circa eà quomodolibet, et ex quavis causa, ratione, et actione, vel occasione jus, vel interesse habentes, aut habere praetendentes illis non consenserint, aut ad id vocati, et auditi, et causae, propter quas eaedem praesentes emanaverint, adductae, verificatae, et justificatae non fuerint, de subreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis, seu invaliditatis vitio, seu intentionis nostrae, aut jus, vel interesse habentium consensus, aut quolibet alio quantumvis magno, substantiali, inexcogitato, et inexcogitabili, ac specificam, et individuam mentionem, et expressionem requirente defectu, sive etiam ex eo quod in praemissis, eorumve aliquo solemnitates, et quaevis alia servanda, et adimplenda, servata, et adimpleta non fuerint, aut ex quocumque alio capite a jure, vel facto, aut statuto, vel consuetudine aliqua resultante, seu etiam enormis, enormissimae, totalisque laesionis, aut quocumque alio colore, praetextu, ratione, vel causa etiam in corpore juris clausa, occasione, aliave causa, etiam quantumvis justa, rationabili, legitima, juridica, pia, privilegiata etiam tali, quae ad effectum validitatis praemissorum necessario exprimenda foret, aut quod de voluntate

Clausulae.

nostra, et aliis superius expressis nullibi appareret, seu alias probari posset, notari, impugnari, invalidari, retractari, in jus, vel controversiam revocari, aut ad terminos juris reduci, vel adversus illas restitutionis in integrum, aperitionis oris, reductionis ad viam, et terminos juris, aut aliud quodcumque juris, facti, gratiae, vel justitiae remedium impetrari, seu quomodolibet etiam Motu simili, concesso, aut impetrato, vel emanato uti, seu se juvare in judicio, vel extra posse, neque ipsas praesentes, et desuper conficiendas literas Apostolicas sub quibusvis similium, vel dissimilium gratiarum revocationibus, suspensionibus, limitationibus, modificationibus, derogationibus, aliisque contrariis dispositionibus etiam per Nos, et Successores nostros Romanos Pontifices pro tempore existentes, et Sedem Apostolicam praefatam etiam Motu simili, etiam consistorialiter, ex quibuslibet causis, et sub quibusvis verborum tenoribus, et formis, ac cum quibusvis clausulis, et decretis, etiamsi in eis de eisdem praesentibus, earumque toto tenore, ac data specialis mentio fiat, pro tempore factis, et concessis, ac faciendis, et concedendis comprehendi, sed tamquam ad Fidei Catholicae propagationem, et spiritualem animarum profectum tendentes semper, et omnino ab illis excipi, et quoties illae emanabunt, toties in pristinum et validissimum, ac eum, in quo antea quomodolibet erant, statum restitutas, repositas, et plenarie reintegratas, ac de novo etiam sub quacumque posteriori data quandocumque eligenda concessas esse, et fore.

Aliter judicari prohibetur.

Sicque, et non alias in praemissis omnibus, et singulis per quoscumque Judices etiam Causarum Palatii Apostolici Auditores, ac S. R. E. Cardinales etiam de Latere Legatos, Vicelegatos, dictaeque Sedis Nuncios, ac alios quoscumque, quavis auctoritate, potestate, praerogativa, et privilegio, ac honore, et praeeminentia fulgentes, sublata eis, et eorum cuilibet quavis aliter judicandi, et interpretandi facultate, et auctoritate in quocumque judicio, et in quacumque instantia judicari, et definiri debere, et si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari, irritum, et inane decernimus.

Derogatio contrariis.

Non obstantibus Lateranensis Concilii ab Ecclesiis membra distingui, et dividi prohibentis, ac nostris, et Cancellariae Apostolicae regulis de jure quaesito non tollendo, et dismembrationibus committendis, aliisque in contrarium praemissorum quomodolibet editis, vel edendis, etiam in Synodalibus, Provincialibus, Universalibusque Conciliis, specialibus, vel generalibus Constitutionibus, et Ordinationibus Apostolicis, dictaeque Ecclesiae Fluminis Januarii etiam juramento roboratis statutis, ac fundatione, erectione, et institutione, privilegiis quoque, indultis, et Literis Apostolicis eidem Ecclesiae Fluminis Januarii, illiusque Praesuli pro tempore existenti, Capitulo, et Canonicis, ac quibusvis aliis personis sub quibuscumque tenoribus, et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis, et insolitis clausulis, irritantibusque, et aliis decretis in genere, vel in specie etiam Motu simili, ac etiam consistorialiter, vel alias in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis, et innovatis: quibus omnibus, et singulis, etiamsi pro sufficienti illorum derogatione de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, et individua mentio facienda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, eorum tenores eisdem praesentibus, perinde ac si de verbo ad verbum, nihil penitus omisso, hic inserti forent, pro plene, et sufficienter expressis, et insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad praemissorum omnium validissimum effectum hac vice dumtaxat, latissime et plenissime, ac sufficienter, nec non specialiter, et expresse motu simili derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque, cum clausulis opportunis.

Fiat Motu proprio P.

Et de divisione, assignatione, erectione, institutione, subjectione, applicatione, appropriatione, reservatione, concessione, decreto, exemptione, liberatione, derogatione, aliisque praemissis, ut supra, in literis latissime extendendis, et quod praemissorum omnium, et singulorum, etiam denominationum, qualitatum, nuncupationum, invocationum, aliorumque necessariorum major, et verior specificatio, et expressio fieri possit in literis cum clausula perpetuo, et ad perpetuam rei memoriam separatim, et quoad Praelaturas praefatas per Breve Nostrum, seu Officium minoris gratiae etiam separatim expediendas. Volumus autem,

Decreta Pontif.

ac statuimus, et ordinamus, quod respective Clerus, et Populus, aliisque Incolae, et Habitatores suu Praelaturis Gojasiensi, et Cujabaensi per praesentes erectis hujusmodi comprehensi in his, quae sunt Ordinis ad praefatum Archiepiscopum Sancti Salvatoris, habitis tamen a suis respective Praelaturis Gojasiensi, et Cujabaensi hujusmodi ad id literis dimissorialibus, recurrere teneantur: quandoque Praelati Gojasiensis, et Cajabaensis praefati ratione personarum suarum dumtaxat visitationi, correctioni, et superioritati, ac jurisdictioni praefati Archiepiscopi Sancti Salvatoris pro tempore existentis subsint, et a sententiis definitivis tantum, seu vim definitivarum habentibus, et quarum gravamen per appellationem a definitiva reparari nequeat per ipsos Praelatos, aut eorum Officiales, pro tempore latis, appellationes ad eumdem Archiepiscopum Sancti Salvatoris pro tempore existentem interponi, ipsarumque appellationum causas per eum cognosci, decidi, et fine debito, prout juris fuerit, terminari possint. Praeterea etiam volumus, quod taxa praefatae Ecclesiae Fluminis Januarii, quae in libris Camerae nostrae Apostolicae in florenis centum sexdecim cum duobus tertiis descripta existit, fixa, et firma remaneat; quodque taxa tam Ecclesiae Sancti Pauli, quam Ecclesiae Mariannensis erectarum hujusmodi unaquaeque in similibus florenis centum sexdecim cum duobus tertiis in eisdem libris describatur.

Fiat P.

Dat. die 6 Dec. 1746

Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem VIII. Idus Decembris Anno VII.

XXIII.

INDULGENTIÆ

Tam docentibus, et addiscentibus Methodum Orationis mentalis, quam ipsam Orationem mentalem peragentibus concessae.

Venerabilibus Fratribus Patriarchis, Primatibus, Metropolitanis, Archiepiscopis, Episcopis, et Praesulibus locorum Ordinariis universis gratiam, et communionem Sedis Apostolicae habentibus.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Venerabiles Fratres, salutem, et Apostolicam Benedictionem.

Exordium ab excellentia Orationis.

Quemadmodum nihil est hominibus a familiari Dei consortio, et consuetudine avulsis, et ejectis, ad divinos hauriendos fulgores, ad aeternam salutem procurandam, ad Deum quasi manu facta coeundum, magis opportuunm, salutare, ac necessarium Oratione, quae est veluti ascensio animae de terrestribus ad coelestia, inquisitio supernorum, invisibilium desiderium, conjunctio Spiritui Sancto, et ad Deum locutio; ita, ne desolatione desoletur universa terra ex eo, quod nullus recogitet corde, omnes et singuli ubique, et semper salutaribus praeceptis monendi sunt, quod oporteat semper orare, et nunquam deficere; ut in omni oratione, et obsecratione, cum gratiarum actione, petitionibus nostris innotescentibus apud Deum, ipse qui dives est in omnes eum invocantes, nec nostras abs se deprecationes, nec suas a Nobis amoveat miserationes. Eapropter Praedecessores nostri Romani Pontifices divina institutione formati, ut Christifideles ad orationis, sive Vocalis, sive Mentalis, ut dicitur, illa sit, studium cum alacritate incumdum, et sine intermissione frequentandum incitarent, eosdem tum cohortationibus inflammare, tum coelestium etiam munerum thesauris, quorum dispensationem ipsis crediderat Altissimus, allicere studuerunt. Indulgentias enim, peccatorum remissiones, et de injunctis eis quomodolibet, debitis poenitentiis relaxationes elargiti sunt iis, qui sive vocales preces recitarent, sive per aliquod temporis spatium quotidie in lege Domini meditarentur. Nos autem laudatissimis eorumdem Praedecessorum Nostrorum exemplis incensi, non solum omnes et singulas indulgentias, peccatorum remissiones, et poenitentiarum relaxationes per eosdem Nostros Praedecessores pro recitantibus quascumque vocales preces (dummodo numquam revocatae fuerint) aut quomodolibet orantibus, quocumque modo sive ad tempus, sive in perpetuum ad hanc usque diem concessas, Apostolica auctoritate, tenore praesentium, sub iisdem prorsus modo, ac forma confirmamus, et, quatenus opus sit, de novo concedimus; verum etiam alias insuper iis praesertim, qui mentalis orationis, seu meditationis studio operam dederint, ut infra, impertimur. Primum itaque omnibus et singulis, sive qui tam in Ecclesiis, quam alibi, et ubicumque locorum publice, et private quoscumque homines orandi, seu meditandi rudes quomodocumque orare, et meditari docuerint, sive qui pias orandi, et meditandi institutioni hu-

Pontifex confirmat Indulgentias concessas vocaliter orantibus.

Iis vero, qui Orationis Mentalis exercitium docent, concedit novas Indulgentias.

jusmodi, ut praemittitur, interfuerint, dummodo vere poenitentes, ac Sacra Communione refecti, qua vice id egerint, septem annos, et totidem quadragenas de injunctis eis; seu alias quomodolibet debitis poenitentiis in forma Ecclesiae consueta relaxamus. Iis vero tam docentibus, quam addiscentibus, qui assidue praemissa peregerint, ac similiter vere poenitentes, ac Sacra Communione refecti, pro Christianorum Principum concordia, haeresum extirpatione, ac Sanctae Matris Ecclesiae exaltatione pias ad Deum preces effuderint; semel in mense pro uniuscujusque commodo, et arbitrio, plenariam omnium peccatorum suorum indulgentiam, et remissionem, quam per modum suffragii animabus Christifidelium, quae Deo in caritate conjunctae ab hac luce migraverint, applicare possint, misericorditer in Domino concedimus. Insuper iis, qui per duos quadrantes continuatos, vel saltem per quadrantem horae singulis diebus, et per totum mensem, orationi mentali dabunt operam, et vere poenitentes, et confessi, Sanctissimum Eucharistiae Sacramentum sumpserint, ac pro Christianorum Principum concordia, haeresum extirpatione, et Sanctae Matris Ecclesiae exaltatione pias ad Deum preces pariter effuderint, plenariam semel quolibet mense omnium peccatorum suorum indulgentiam, et remissionem, quam itidem per modum suffragii animabus Christifidelium, quae Deo in caritate conjunctae ab hac luce migraverint, applicare possint, auctoritate et tenore similibus misericorditer in Domino elargimur. Etsi autem, juxta divinum Domini Nostri Jesu Christi praeceptum, oporteat ut quisquis oraturus, ne ad instar Hypocritarum videatur ab hominibus, intret cubiculum suum, et clauso ostio oret Coelestem Patrem in abscondito: tamen, cum ipse Dominus dixerit, quod ubi sunt duo, vel tres congregati in nomine meo, ibi sum in medio eorum, et Sanctus Joannes Chrysostomus praedicet, esse in oratione cum fratribus plus aliquid, videlicet concordiam, conspirationem, amoris conjunctionem, et caritatis clamorem felici societate, ex qua orationes infirmiores se simul complexas, validiores in Coelum evehi: optimum esset, ubi commodo fieri posset, ut, quemadmodum in nonnullis institutum esse accepimus, ita in omnibus et singulis Dioecesibus in more poneretur; nimirum, ut singulis diebus dato certo Campanarum signo, sive in Ecclesiis, dummodo totius populi multitudo unum in locum, ubi oret, masculis e feminis seorsim collocatis, convenire facile possit, et nulla suboriatur confusio et inordinatio, sive in propria Domo Patrisfamilias eo, aut alio opportuniori tempore, ante Imaginem Sacram cum tota Familia convenientes orent. Eapropter Vos, Venerabiles Fratres, rogamus, et in Domino hortamur, ut omnibus, et singulis Ecclesiarum, piorumque locorum, in Civitatibus quidem Cathedralis, aliarumque praecipuarum Ecclesiarum, in Oppidis vero Parochialium Ecclesiarum Superioribus, ac Rectoribus injungatis, ut praemisso Campanae sonitu iis diebus, iisque horis, quibus Vobis opportunius in Domino visum fuerit, dando decernendoque, omnes Christifideles uniuscujusque curae commissos, quos in unum convenire contigerit, in mentalis orationis studio erudire, sive per alios peritos erudiri faciant, atque ad illam frequentandam accedere, necessitatem utilitatemque proponere, Indulgentiarum thesauros, quos de benignitate Apostolica elargimur, explicare, et ad ipsos ea, qua decet, pietate, ac reverentia lucrandos inflammare studeant, et enitantur; atque etiam, si commode, ut praemittitur, fieri poterit, orationi mentali in communi practica, ut dicitur, vacare, in eaque exerceri faciant, et curent. Praesentibus perpetuis futuris temporibus valituris. Volumus autem, ut earumdem praesentium literarum transumptis, seu exemplis, etiam impressis, manu alicujus Notarii publici subscriptis, et sigillo Personae in Dignitate Ecclesiastica constitutae munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quae adhiberetur eisdem praesentibus, si forent exhibitae, vel ostensae. Interim Apostolicam Benedictionem Vobis, Venerabiles Fratres, peramanter impertimur.

Illam quoque peragentibus alias elargitur indulgentias.

Adhortatio pro exercitio Orationis in communi.

Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die XVI. Decembris MDCCXLVI. Pontificatus Nostri Anno Septimo.

Dat. die 16. Dec. 1746.

Cajetanus Amatus.

SUPER XXIV.

Congregationibus Generalibus Clericorum Regularium Societatis Jesu.

BENEDICTUS EPISCOPUS

Servus Servorum Dei

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Devotam majori Dei gloriae promovendae, adjuvandaeque proximorum saluti Societatem, a Sancto Ignatio Confessore sub Salvatoris Nostri Jesu nomine auspicioque constitutam, sicuti Ecclesiae Dei utilissimam operam assidue navare, ita ex praescripto sapientissimarum Legum, et Constitutionum ab eodem Beato Institutore ipsi traditarum, a duobus et ultra saeculis feliciter rectissimeque gubernari, compertum habemus. Quapropter libenti animo adducimur, ut, et universae hujusmodi Societatis commodis, atque utilitatibus amplificandis, et praedictarum Legum, et Constitutionum observantiae asserendae, sive in pristinum vigorem revocandae, Apostolicae auctoritatis Nostrae providentia consulamus.

Innocentius X. decrevit Congregationem generalem in Societate Jesu singulis novenniis celebrari.

Dudum siquidem felicis recordationis Praedecessor Noster Innocentius Papa X. per quasdam suas in forma Brevis Literas datas apud Sanctum Petrum die 1. Januarii Anno Domini MDCXLVI. Pontificatus sui II., quarum initium est: *Prospero felicique statui*, decrevit, ac perpetuo mandavit, Congregationem generalem in praedicta Societate Jesu singulo quoque novennio, computando semper a celebratione ultimae Congregationis generalis, haberi, et celebrari omnino debere; ita quod illius celebratio nullo modo, nec ex quavis causa, sive per Praepositum Generalem pro-tempore existentem, sive per quamcumque Congregationem particularem, vel generalem, impediri, vel ultra novennium hujusmodi differri, seu prorogari posset: Praeterea, ut quotiescumque haberetur, et celebraretur Congregatio generalis hujusmodi, toties novi Assistentes, ab illis plane diversi, qui praecedente novennio Assistentium hujusmodi muneribus functi fuissent, eligi, seu assumi, et deputari deberent: Ac demum, ut omnes, et singuli ejusdem Societatis Provinciales, Visitatores, Praepositi, Rectores, Superiores Locales, et alii Officiales jurisdictionem, seu superioritatem habentes, quomodolibet nuncupati, exceptis Magistris Novitiorum, in eorum respective muneribus, ministeriis, administrationibus, et Officiis praedictis quomodocumque nuncupatis; per triennium dumtaxat durare deberent; eaque, elapso triennio hujusmodi, eo ipso vacarent, et vacare censerentur; ipsique ad alia quaevis ejusdem Societatis munera, superioritates, ministeria, administrationes, et officia praedicta, quomodolibet nuncupata, etiam Vice-Provincialis, seu Vice-Praepositi, vel Vice-Rectoris, nullatenus eligi, seu assumi, vel deputari valerent; nisi per annum cum dimidio saltem, a fine dicti triennii computando, a praedictis muneribus, superioritatibus, ministeriis, administrationibus, et officiis cessassent; quemadmodum in praecitatis Innocentii Praedecessoris Literis latius disponitur, et continetur.

Et quod in eo novi Assistentes deputarentur.

Quodque caetera Officia per triennium tantum durarent; Nec quis post dimissum Officium ad aliud, ante Annum cum dimidio assumi posset.

Congregatio Generalis Societatis Anno 1661. recurrit ad Alexandrum VII. pro praemissorum abrogatione.

Cum autem nova haec methodus tam in generali totius Societatis gubernio, quam in peculiarem munerum, et officiorum administratione, vigore hujusmodi Literarum, inducta, neque Constitutionibus ipsius Societatis à Sancto Ignatio Fundatore praedicto conditis, et a Romanis Pontificibus Paulo III., Julio III., Gregorio XIII., Gregorio XIV., et Paulo V. Praedecessoribus pariter Nostris approbatis, et confirmatis, consona dignosceretur; neque vero in praxi utiliter observari posse judicaretur: ex Decreto Congregationis Generalis ejusdem Societatis, quae Anno Domini MDCLXI. habita fuit, delata res est ad piae memoriae Praedecessorem pariter Nostrum Alexandrum Papam VII., eique humiliter supplicatum fuit pro relatae Innocentianae Constitutionis abrogatione.

Alexander VII. Breve Innocentii quoad triennalem Officiorum durationem, nec non cessationem ab Officiis exacto triennio, tantum revocat.

Cumque idem Alexander, pro eo quod attinet ad triennalem Superiorum Localium, et Provincialium durationem, praescriptamque, post exacta respective triennia, ab Officiis hujusmodi cessationem, non modo contrarium praedictarum Legum, et Constitutionum tenorem optime respectum haberet; sed etiam experientia edoctus compluriom, et gravium incommodorum, quae ex praefati Innocentiani Brevis observantia eidem Societati jam obvenerant, ab aliquibus retro annis ejusdem Brevis executionem suspendisset; et quidem per hujusmodi suspensiones pluribus gravibusque periculis, et inconvenientibus occursum esse, magnasque, et multiplices dictae Societati utilitates obvenisse dignosceret: haud aegre adductus fuit, ut hujusmodi Innocentii Praedecessoris statutum, et ordinationem de triennali Superiorum, et Officialium praedictorum duratione, et de cessatione unius anni cum di-

midio a quocumque hujusmodi superioritatum, et officiorum exercitio, postquam aliquod ex ipsis per triennium quis obtinuisset, ipsasque relatas ejusdem Innocentii Literas, quatenus illa concernebant (firma tamen, et illaesa in reliquis omnibus earumdem dispositione), auctoritate apostolica revocaret, abrogaret, et annullaret; quemadmodum distincte, et expresse, et cum opportunis clausulis, ac solemnitatibus praestitit per suas in simili forma Literas, quarum initium est: *Debitum Pastoralis Officii*, datas apud Sanctam Mariam Majorem die prima Januarii Anno Domini MDCLXIII., Pontificatus sui Anno Octavo.

Subinde Clementi IX. supplicavit Praepositus Generalis pro revocatione Brevis quoad celebrationem Congregationis Generalis, et deputationem novorum Assistentium.

Quod autem pertinet ad aliud caput earumdem Innocentii Literarum, celebrationem nimirum Congregationis Generalis quolibet novennio, et in ea novorum Assistentium a praecedentibus diversorum electionem, seu deputationem concernens; quum tunc existens praedictae Societatis Praepositus Generalis Joannes Paulus Oliva, ex Decreto ejusdem Congregationis Generalis Anno MDCLXI., ut praefertur, celebratae, paucis post annis, recol. mem. Praedecessori quoque Nostro Clementi Papae IX. plura exposuisset, ex quibus hujusmodi Congregationis Generalis quolibet novennio celebrationem, et supradictis Constitutionibus a Sancto Ignatio editis, atque a Sede Apostolica pluries confirmatis, minime conformem, et ad ipsius Societatis regimen nullatenus necessariam, et pluribus ex causis universae Societati incommodam, vel potius damnosam existere comprobaret; ideoque pro hujus etiam capitis abrogatione eidem Clementi Praedecessori humiliter supplicasset; ipse tunc quidem ad hujusmodi Praepositi Generalis preces examinandas specialem Congregationem nonnullorum ex tunc existentibus Fratribus suis S. R. E. Cardinalibus deputavit, mox vero, de ejusdem Cardinalium Congregationis sententia, et per Apostolicas Literas sub Annulo Piscatoris apud Sanctam Mariam Majorem die XX. Septembris Anni Domini MDCLXVIII., Pontificatus sui Secundi datas, jussit, atque decrevit, ut ad certius dignoscendum, quid circa petitam abrogationem universa Societas sentiret, in prima tunc proxima Generali Congregatione, quae non vigore praefati Brevis, sed ex praescripto Constitutionum ipsius Societatis, celebranda foret, praevia inter Religiosos ipsam Congregationem constituentes matura rei discussione, et consultatione, per secreta postmodum suffragia disquireretur, an bono dictae Societatis expediens esset, ut terminus Novennalis ad celebrandas Congregationes Generales in allegatis Innocentii Praedecessoris Literis statutus abrogaretur: atque, hujusmodi disquisitione peracta, ad ipsum Clementem, vel pro tempore existentem Romanum Pontificem districte referretur, quo numero suffragiorum ipsa Congregatio Generalis dicti Novennalis termini vel abrogationem, vel observantiam expetisset, ut, quid circa illum deinde observandum esset, Apostolicae Sedis judicio statueretur. Proindeque executionem dictarum Innocentii Praedecessoris Literarum in hac etiam parte interim suspendit, et, usque ad praefatam Congregationem Generalem ex praescripto Constitutionum Societatis, ut praefertur, tunc primo celebrandam, effectu carere voluit et mandavit, ut in memoratis ipsius Clementis Literis latius et uberius continetur.

Ex voto Congregationis particularis S. R. E. Cardinalium Clemens jussit rem ad futuram Congregationem Generalem pro resolutione deferri.

Suspensa interim in hac parte Brevis Innocentii executione.

In quarum executionem, quum in proxima sequenti Congregatione Generali ejusdem Societatis, quae Anno Domini MDCLXXXII. pro novi Praepositi Generalis electione coacta fuit, ante ipsius Praepositi Generalis electionem hujusmodi disquisitio peracta fuisset; capto per congregatos ad consultandum hac super re nonnullorum dierum spatio, factaque singulis potestate, quaecumque sibi placerent, tam voce, quam scripto interim deducendi; imploratoque, ut par erat, Divini Luminis adjutorio; itum deinde fuit in secreta suffragia, quibus lectis, et numeratis, compertum fuit, ex octoginta quinque suffragiis, duo et octoginta pro petenda Congregationis Novennalis abrogatione stetisse, triaque dumtaxat in alteram partem abiisse, quemadmodum ex actis ipsius Congregationis Generalis a Dilecto Filio Francisco Retz, hodierno saepedictae Societatis Praeposito Generali, Nobis exhibitis, aperte cognovimus.

Congregatio Generalis Societatis Anno 1682 resolvit petendam esse Congregationis Novennalis abrogationem.

Porro hujusmodi Congregationis Generalis resolutio, juxta praefati Clementis Praedecessoris praescriptum, quarto post die, ut accepimus, a Vicario Generali ipsius Societatis ad venerabilis memoriae Innocentium Papam XI. Praedecessorem pariter Nostrum in Petri Cathedra tunc sedentem delata fuit, eidemque oblato supplici Libello, totius Societatis nomine humiliter supplicatum fuit pro saepedictae Congregationis Novennalis abrogatione; ad

Resolutio Congregationis Generalis relata fuit Innocentio XI., qui ea proposita huic resolutioni ostendit, sed Apostolicae Literae non emanarunt.

quam concedendam licet idem Innocentius, ut in actis praefatae Congregationis relatum accepimus, suam voluntatem tunc valde propensam declarasset, nihilominus Apostolicae Literae desuper confectae nunquam fuerunt.

Anno 1696. Congregatio Generalis rursus decrevit petendam esse Congregationis Novennalis abrogationem.

Quare quum iterum Anno MDCXCVI. alia Congregatio Generalis ex universa praefata Societate coacta, eamdem instantiam pro hujusmodi Congregationis Novennalis abrogatione apud hanc Sanctam Sedem instaurandam et promovendam, et quidem unanimi consensu, cunctisque propemodum suffragiis secreto collectis, decrevisset: cumque item in postrema Congregatione Generali Anno MDCCXXX. habita, postulantibus nonnullis, ut deinceps, adveniente termino novennii ab Innocentio X. pro celebratione Congregationis Generalis statuti, dispensatio ab hujusmodi Congregationis convocatione non peteretur; ipsa Congregatio, re diligentissime examinata, postulatum illud omnino rejiciendum esse decreverit; quin etiam quum aliquis Decreto super hac re condito intercessisset, proindeque de hujusmodi intercessionis vigore per suffragia inquiri opus fuerit, nemine penitus dissentiente sancitum fuerit, non esse deferendum intercessioni, sed standum Decreto, et abrogationem Congregationis Generalis singulis quibusque Novenniis ab Innocentio Praedecessore praedicto statutae, cum primum opportuna tulisset occasio, ab Apostolica Sede postulandam.

Idem alia Congregatio Anno 1730.

Moderuus Praepositus Generalis supplicat Pontifici pro praedicta abrogatione.

Nunc tandem, ut tot Congregationum Generalium Decretis morem gereret praefatus Franciscus Praepositus Generalis, adeoque universae Societatis votis satisfaceret, quae per graviores Religiosos, ejus instituto optime imbutos, rerumque illius usu, et experientia praeditos, iteratis vicibus manifestata fuerunt; justamque de Nobis, deque Nostra erga se, suamque Societatem, multis nominibus de Catholica Religione optime meritam, paterna prorsus voluntate ac benevolentia opinionem fovens; exhibitis Nobis praemissorum omnium authenticis documentis, totius Societatis nomine, demissis precibus apud Nos institit, ut abrogato demum praefato Innocentii Praedecessoris Statuto, celebrationem Congregationis Generalis ad normam Constitutionum a Sancto Ignatio Fundatore praedicto editarum, et á Romanis Pontificibus Praedecessoribus Nostris approbatarum reducere, et alias in praemissis providere, de benignitate Apostolica dignaremur.

Incipit dispositiva.

Nos igitur ipsius Francisci Praepositi Generalis desiderio favorabiliter annuere volentes, eumque a quibusvis excommunicationis, suspensionis, et interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, et poenis, a jure, vel ab homine, quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes, et absolutum fore censentes; sed et praeterea perpendentes, quod Sanctus Ignatius dictae Sanctae Societatis Fundator, in Constitutionibus ipsius Societatis, quum declarasset minime expediens sibi videri, ut hujusmodi Generales totius Societatis Congregationes certis temporibus, aut crebro fierent; quoniam Praepositus Generalis adjutus communicatione, quam cum universa Societate habet, et eorum opera, qui cum ipso degent, hoc laboris et distractionis universae Societatis, quantum fieri posset, adempturus esset; statuit expresse, quod Praepositus Generalis non deberet frequenter Societatem congregare, nisi urgente rerum agendarum necessitate; sed in Congregationibus Generalibus ad electionem Praepositi pro tempore convocandis, post hujusmodi electionem expletam, de rebus aliis gravioribus, si quae fuerint, quae a Generali, et iis, qui cum ipso agunt, decidi nequeant, commode tractari posse: quodque insuper ad memoratam communicationem inter Praepositum Generalem, universamque Societatem, apte stabiliendam, idem Sanctus Pater, secundum datam sibi sapientiam, constituit, ut praeter assiduum Literarum commercium, ex singulis Provinciis unus saltem, a Professis et Rectoribus earumdem Provinciarum electus, tertio quoque anno, ex Indiis autem quarto, ad ipsum Praepositum Generalem multis de rebus certiorem faciendum convenire deberet; aliasque rationes praescripsit, quibus multa, sine Congregatione totius Societatis, opportune constitui, et expedire valerent: cumque per ea, quae in secunda Congregatione Generali ejusdem Societatis Anno Domini MDLXXIII. praesidente in ea Sancto Francisco Borgia tunc Praeposito Generali, in ipsa Congregatione electo, decreta fuerunt, praecipuum munus hujusmodi Procuratorum a singulis Provinciis deputatorum; qui tertio quoque anno apud Praepositum Generalem, ut praefertur, congregari jubentur; sit et esse debeat, ut, considerato rerum ipsius Societatis statu, simul cum

Pontifex expedit S. Ignatii Constitutiones et Societatis Institutum.

Assistentibus, et ipso Generali, qui duo suffragia habet, per secreta suffragia decernant, an cogi debeat Congregatio Generalis, nec ne; ideoque judicantes praefixionem illam novennalis termini ad celebrandas Congregationes Generales minime necessariam esse, vel, si ita ipsius Societatis res ferent, facile posse, de ejusdem Societatis consensu, per Provinciarum Procuratores singulis trienniis convenientes rite repraesentato, et vigore illius Constitutionum, Generalem ipsam Congregationem convocari.

Item incommoda ex frequenti Congregationum Generalium convocatione obvenientia.

Justa praeterea lance aestimantes ea quae jam pridem, de Congregationis Generalis sententia, praefato praedecessori Nostro Clementi Papae IX. exposita fuerunt, nimirum de ingentibus sumptibus, quos fieri necesse sit in convocanda quolibet novennio, et quidem sine necessitate, hujusmodi Congregatione Generali; deque frequentibus vitae periculis, quibus exponuntur primarii Religiosi omnium Provinciarum ejusdem Societatis, iique plerumque senes, quorum aliqui sublati naufragio, alii extincti febribus in itinere, alii in captivitatem ab hostibus abducti esse memorantur; quibus incommodis adjungitur relaxatio disciplinae Religiosae in Provinciis, dum inde absunt Provinciales, vel alii praecipui Religiosi, qui praesentes conservando illius vigori invigilarent.

Ac dispensationes necessario saepe concessas, et concedendas.

His igitur, aliisque de causis, ob quas etiam non semel Praedecessoribus Nostris Romanis Pontificibus opportunum vel potius necessarium visum est relatae Innocentianae Constitutionis observantiam et executionem ad tempus suspendere, et ab ea dispensare, vel praefixum in ea novennalem terminum prorogare; quum praesertim id etiam praecavendum censeamus, ne quando, adveniente forsan praefiniti novennii, aut concessae prorogationis termino, dum Apostolica Sedes per obitum Romani Pontificis vacaverit, hujusmodi Congregationis Generalis convocatio, (nulla licet urgente necessitate, vel etiam aliqua ex praemissis, aliave qualibet etiam graviore causa contrarium suadente), nullo modo valeat declinari; quumque de universae Societatis hac de re unanimi sententia, ab eodem Clemente Praedecessore expedita, satis ex praemissis constitisse et constare videatur; nec quidpiam alicujus momenti in contrarium Nobis exhibitum fuerit, ipsius Clementis, atque etiam praefati Alexandri, aliorumque Praedecessorum vestigiis inhaerentes, Motu proprio, et ex certa scientia, ac matura deliberatione nostris, deque Apostolicae potestatis plenitudine, memorati Innocentii Praedecessoris statutum, mandatum, praeceptum, et ordinationem, ut Congregatio Generalis in praedicta Societate singulo quoque novennio, computando semper a celebratione ultimae Congregationis Generalis, haberi debeat, et celebrari, et ut, quotiescumque habebitur, et celebrabitur Congregatio Generalis hujusmodi, toties novi Assistentes, ab illis diversi, qui praecedente novennio Assistentium hujusmodi muneribus functi fuerint, aligi, seu assumi, et deputari debeant, easdemque Innocentii Praedecessoris Literas, quatenus illa concernunt, tenore praesentium, perpetue revocamus, abrogamus, irritamus, et annullamus; atque etiam earumdem Literarum abrogationem in ea parte, quae ad triennale munerum et officiorum exercitium, et consequentem a muneribus et officiis hujusmodi cessationem pertinebat, a praefato Alexandro Praedecessore, ut supra diximus, factam atque sancitam, earumdem praesentium serie, quatenus opus sit, confirmantes et innovantes; ipsas Innocentii praefati Literas in omnibus et per omnia cassamus et abolemus, ac veluti nunquam emanassent, quibuscumque viribus et quolibet effectu penitus et omnino vacuamus; et Congregationum Generalium in praedicta Societate convocationes atque celebrationes ad normam praedictarum Constitutionum a S. Ignatio conditarum reducimus; quas quidem Constitutiones praefati, aliique Praedecessores Nostri Romani Pontifices laudarunt, approbarunt, et confirmarunt; Nosque etiam plurimum in Domino commendantes, perpetuis futuris temporibus observari volumus atque praecipimus: salvis nihilominus et firmis remanentibus aliis quibusdam Decretis, quae deinceps ab universa Societate in Congregationibus Generalibus adunata, quoad electionem et missionem Procuratorum, praesertim ex Provinciis Indiarum, aliisque transmarinis et extra Europam constitutis, et quoad universam Congregationum Provincialium rationem, pro rerum atque locorum opportunitate ac necessitate, statuta fuerunt, aut in posterum rite statuentur.

Ex Motu proprio, dicti Innocentii Breve, quoad convocationem Congregationis Generalis singulo novennio, revocat et annullat.

Quae vero ad praefinitionem termini triennalis Officiorum abrogationem jam factam confirmat.

Ac reducit Congregationum Generalium celebrationes ad normam Constitutionum Sancti Fundatoris.

Clausulae

Decernentes easdem praesentes Literas, etiam ex eo, quod quicumque in praemissis,

interesse habentes; seu habere quomodolibet praetendentes, ad illa vocati, citati, et auditi non fuerint, nec illis consenserint, aut ex alia quacumque causa, occasione, praetextu, et capite, etiam in corpore juris clauso, nullo umquam tempore de subreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis vitio, seu intentionis Nostrae, aut interesse habentium consensus, aliove quolibet, etiam substantiali, et individuam expressionem requirente defectu notari, impugnari, redargui, rescindi, infringi, retractari, aut ad terminos juris reduci, seu adversus illas aperitionis oris, restitutionis in integrum, aliudve quodcumque juris, facti, vel gratiae remedium intentari, vel impetrari, aut impetrato, vel etiam motu, scientia, et potestatis plenitudine paribus concesso, quempiam in judicio, vel extra illud uti, seu se juvare posse: sed ipsas praesentes Literas semper et perpetuo firmas, validas, et efficaces existere et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac illis, ad quos spectat, et pro tempore quomodolibet spectabit, plenissime suffragari; sicque in praemissis censeri, atque ita, et non aliter per quoscumque Judices Ordinarios, et Delegatos, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, ac S. R. E. Cardinales, etiam de latere Legatos, et alios quoslibet quavis auctoritate, et potestate fungentes, et functuros; sublata eis et eorum cuilibet quavis aliter judicandi, et interpretandi facultate, et auctoritate, judicari, et definiri debere, ac irritum et inane, si secus super his a quoquam quavis Auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariis. Non obstantibus superius relatis Innocentii Praedecessoris Praedicti Literis, nec non omnibus et singulis illis, quae memoratus Alexander itidem praedecessor Noster praefatus in suis Literis praedictis voluit non obstare, caeterisque contrariis quibuscumque.

Fides praestanda transumptis. Volumus autem, ut earumdem praesentium Literarum transumptis, seu exemplis, etiam impressis, manu alicujus Notarii publici, vel Secretarii dictae Societatis subscriptis, et Sigillo Praepositi, vel Vicarii Generalis ejusdem Societatis, aut alicujus personae in Ecclesiastica Dignitate constitutae munitis, eadem prorsus fides in judicio, et extra adhibeatur, quae praesentibus ipsis adhiberetur, si forent exhibitae, vel ostensae.

Sanctio poenalis. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam Nostrae absolutionis, revocationis, abrogationis, irritationis, annullationis, cassationis, abolitionis, decreti, et voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire: si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, et Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum.

Dat. die 17. Dec. 1746. Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem Anno Incarnationis Dominicae millesimo septingentesimo quadragesimo sexto, sextodecimo Kalendas Januarii, Pontificatus Nostri Anno VII.

D. Card. Passioneus.

J. Datarius.

Jo. Florius Substitutus.

Visa de Curia.

J. C. Boschi.

I. B. Eugenius.

Loco ✠ Plumbi.

Registrata in Secretaria Brevium.

DE LIBERO INGRESSU — XXV.

Clericorum Saecularium in Ordines Regulares.

Dilecto Filio Nostro Angelo Mariae Tit. S. Praxedis Sanctae Romanae Ecclesiae Presbytero Cardinali Quirino nuncupato ejusdem S. R. E. Bibliothecario.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Dilecte Fili Noster, Salutem, et Apostolicam Benedictionem.

Archidiaconus Brixiensis inconsulto Card. Quirino Episcopo ingreditur Societatem Jesu. Ex quo Dilectus Filius Leander Chizzola Archidiaconus Ecclesiae tuae Cathedralis Brixiensis, ex improviso isthic digressus, Bononiam se contulit, ibique habitum suscepit Clerici Regularis Societatis Jesu; statim a Te, Dilecte Fili Noster, datae fuerunt ad Nos Literae, quibus querebaris, cum tanti momenti consi-

lium, Te inconsulto, cepisse, Teque penitus inscio, ad exitum deduxisse; non sine magno detrimento pauperum istius Civitatis atque Dioecesis, quibus largiter subvenire, multorumque piorum operum, quibus se jugiter exercere consueverat; suorum quoque Nepotum in minori aetate constitutorum, quorum curae, atque educationi praeesse debebat; ac sine spe quidquam utiliter peragendi in ipsa Societate Jesu, cui jam prope septuagenarius nomen dederat. Haec eadem, quum ipse proximo Autumno in Urbem advenisses, Nobis coram inculcare non omisisti; deque iisdem nuper in Epistola Nobis directa, ac Typis vulgata, iterum expostulasti; petens praeterea, Nosque excitans, ut auctoritatis Nostrae ope, certaque lege proposita, hujusmodi licentiam reprimamus, qua Saeculares Clerici atque Presbyteri ad Regularium Claustra, quum libet, se conferentes, a Regularibus Superioribus illico recipiuntur; quod sane non aliter fieri debere autumas, quam communicatis consiliis cum Episcopis ipsorum Clericorum seu Presbyterorum Ordinariis; siquidem ipsi Episcopi nunquam Regularibus Viris Ordines conferunt, sine Praelatorum Regularium consensu, in eorum Literis Dimissorialibus declarato.

Te hoc queritur dictus Card.

Et exquirit a Pontifice ut illum cogat ad recedendum, et legem constituat, ne saeculares Clerici libere ad Claustra transire valeant.

Duae sunt res in hoc universo negotio expendendae; peculiare scilicet factum Leandri Archidiaconi; et generale constitutum, quod a Nobis fieri et publicari velles. Ad primum quod attinet, aptiorem querelis Tuis responsionem comparare non possumus, quam si eadem ipsa Tibi rescribamus, quae olim Sanctus Gregorius Magnus Praedecessor Noster Desiderio Episcopo Viennensi in Gallia in simili prorsus casu rescripsit. Quum enim Pancratius quidam Ecclesiae Viennensis Diaconus Monasticam vitam amplexus esset, et in eodem Diaconi gradu in Monasterio degeret; Episcopus autem Pancratium diligens, magnique faciens, ipsum e Monasterio abducere, et ad Ecclesiae servitia retrahere vellet; Sanctus Gregorius, cujus opem Pancratius implocaverat, scripsit ad Desiderium, ut ipsum potius hortaretur, ne a Monasterio discederet, neve se iterum saeculi procellis committeret. Habes Gregorii Epistolam *Tom. II. ipsius Operum anno MDCCV. a Monachis Sancti Mauri accurate editorum, Epistola 35. lib. 12. Indict. V.*, ubi ita scribit: *hortamur igitur, ut tam promptae devotioni ejus, quam in sancto studet habere proposito, minime vestra sit impedimento Fraternitas: magis autem, quibus valetis adhortationibus, Pastorali admonitione succendite, ut fervor hujus desiderii in eo non tepescat; ut qui a turbulento curarum saecularium tumultu se segregans, quietis desiderio, portum Monasterii appetit, rursum in Ecclesiasticarum curarum non debeat perturbationibus implicari; sed in Dei laudibus permittatur secure ab his omnibus, ut postulat, remanere.*

Pontif. dividit postulatum in duas partes.

Respondet primae circa particulare factum de Archidiacono.

Quod quidem Gregorius rescribere non dubitavit; quamvis Pancratius, *in Clericatus officio Ecclesiae Viennensi*, ut ipse ait, *mancipatus* existeret, ipsius nempe servitiis reipsa addictus; quamvis etiam eo tempore hujusmodi disciplina vigeret, de qua late Thomassinus agit, *de Beneficiis par. II. lib. 1. cap. 3. et 4.*, ut Clericus Episcopo ordinanti per omnia subesset, ejusque Ecclesiae ministerio, cui in Ordinatione adscriptus fuisset, perpetuo jure devictus haberetur. Quamvis denique idem Sanctus Gregorius optime nosset, nemini licere ab hujusmodi ministerio Ecclesiae, cui semel addictus fuisset, discedere, sine permissu Episcopis, a quo quis ordinatus, ejusque Ecclesiae servitiis in Ordinatione fuerat adscriptus: unde in alia Epistola, quae est *XVII. lib. 5. Indict. XIII.*, quum ageret de electione Joannis Archidiaconi Catanensis ad Episcopalem Cathedram Syracusanam, inter alia, requirebat ut Leonis Episcopi Catanensis consensus accederet; *quod si factum fuerit, etiam Frater et Coepiscopus Noster Leo ei cessionem facere debebit, ut liber ad ordinandum possit inveniri*; ad quae verba Editores ita observant in Notis; *tam erant Clerici suae Ecclesiae addicti, ut ne, eos quidem in Episcopos alterius Ecclesiae fas esset eligere, nisi missione obtenta, sive, ut vocat, cessione*.

Non itaque dubitamus, quin Tu cum Archidiacono tuo eadem plane ratione agendum tibi esse ducas; qua Episcopum Viennensem cum Diacono suo Pancratio agere, Sanctus Gregorius optavit; tum quia animi tui perspecta magnitudo hoc Nobis suadet; tum quia in ea Epistola, quam publici juris fecisti, postquam praedicti Archidiaconi in Saecularis Praesbyteri statu eximiam operam disertissime, ut soles omnia, demonstrasti, circa finem deinde addis: *te habere causas, cur ultro sinas eumdem in Castris, ad quae discessit, militare.*

Unum tamen, quod Tibi praesenti antea

diximus, nunc etiam scripto iterandum censemus; non scilicet debitae erga Te observantiae defectui tribuendum esse, quod praedictus Archidiaconus tuus, ante discessum, opportunam abs Te veniam minime requisierit; sed potius metui reverentiali, quem vocant, ac desiderio propositi sui reipsa exequendi, justoque timori, ne forte ab ejus impiemento revocaretur. Qua ratione bon. mem. Ardicious Cardinalis de Porta in quadam Epistola ad Praedecessorem Nostrum Innocentium Papam VII. conscripta, suum factum excusat, quod scilicet ad Eremiticam vitam inter Camaldulenses profitendam conferre se volens, Cardinalatus habitum exutus, clanculo ex Urbe se subduxerit. Quum enim, Pontificia venia opportune obtenta, minime necessariom sibi putaret assensum Collegii S. R. E. Cardinalium; consilium vero suum, ne interverti posset, necessario occultandum esse cognovisset; delato deinde ad ipsum murmure eorum, qui, ipsius factum reprehendebant, ita scripsit ad Pontificem, in praecitata Epistola: *quod autem, dimisso Cardinalatus habitu, dissimulata veste, me itineri commiserim, non opinor propterea me notam ullam apud graves, et prudentes Viros contrahere potuisse. Nam cum vellem, quod hactenus feceram, secretissimum esse, idque fratri mihi fidissimo occultassem, existimavi satius etiam in dissimulato habitu inter ignotos, quam cum vero habitu incedere, et propterea a poena et a culpa, et ab omni alia nota me immunem esse existimo.* Haec Epistola refertur in ejus vita edita ab Attichy in Libro, cui titulus: *flores Historiae Sacri Collegii S. R. E. Cardinalium.*

Respondet secundae circa legem generalem constituendam.

Atque haec de prima quaestionis parte. Quod vero ad alteram attinet, ad generalem scilicet Legem, quam pro similibus casibus a Nobis constitui postulas; hoc Tibi respondere posse arbitramur, satis huic rei in Ecclesiasticis Canonibus provisum esse. In Concilio Toletano IV. anno DCXXXIII. sub Sancto Isidoro celebrato, *Canone* 50. ita legitur: *Clerici, qui Monachorum propositum appetunt, quia meliorem vitam sequi cupiunt, liberos eis ab Episcopo in Monasteriis largiri oportet ingressus, nec interdici propositum eorum, qui ad contemplationis desiderium transire nituntur.* Textus habetur *in Collectione Conciliorum Hispaniae Cardinalis de Aguirre Tomo II. pag.* 487., et refertur etiam in Decreto Gratiani *Can. Clerici* 19. *quaest.* 1. Quin immo *in eadem Causa* 19. *quaest.* 2. *Can. alienum*, postquam regula posita est, quod Clericus absque permissu Episcopi ab Ecclesia sua discedere, et alterius servitio se adjungere nequit; hujusmodi exceptio subnectitur: *sed subaudiendum est, nisi ad propositum melioris vitae transire voluerit; tunc enim liberum est illi, etiam Episcopo contradicente, Monasterium ingredi.* Concordat Canon sequenti loco relatus, qui incipit *Duae sunt;* in quo distinctio fit inter Legem publicam, et privatam; et posito, quod publica quidem Lex vetat Clericum ab una ad aliam Ecclesiam transire sine assensu proprii Episcopi; privata vero Lex, quae instinctu Sancti Spiritus in corde scribitur, et dignior est Lege publica, nequaquam id prohibet; ex hujusmodi principio arguitur, licere Clerico Beneficiato, etiam contradicente Episcopo, Beneficium relinquere, et in Monasterium sese recipere: *si quis horum in Ecclesia sua sub Episcopo populum retinet, et saeculariter vivit, si afflatus Spiritu Sancto, in aliquo Monasterio vel Regulari Canonica salvare se voluerit, quia Lege privata ducitur, nulla ratio exigit, ut Lege publica obstringatur; dignior est enim Lex privata, quam publica etc. Quisquis igitur hoc spiritu ducitur, etiam Episcopo suo contradicente, eat liber nostra auctoritate.*

De jure liberum est Clericis transire ad Claustra, etiam absque licentia Episcopi.

Sententia D. Thomae concordat etiam in terminis fortioribus.

S. Thomas 2. 2. *qu.* 189. *art.* 7. quaestionem proponit, *utrum Presbyteri Curati possint licite Religionem ingredi:* eamque affirmative resolvit; ea ratione ductus quod nulla lege obligantur, toto vitae tempore curam animarum sustinere. Articulum vero ita concludit, facta de Archidiaconis expressa mentione: *Unde manifestum est, quod Archidiaconis et Presbyteris Curatis licet ad Religionem transire;* et paulo infra: *Dicendum, quod Presbyteri Curati et Archidiaconi obligaverunt se ad curam agendam Subditorum, quamdiu detinent Archidiaconatum, vel Parochiam; non autem obligaverunt se ad hoc, quod perpetuo Archidiaconatum, vel Parochiam retineant.* Haec a S. Antonino in sua *Summa par.* 3. *tit.* 16. *cap.* 2. §. 2. *in Editione Veronensi pag.* 881., ubi praeterea addit, Episcopi dissensum minime obstare: *Archidiaconis, Presbyteris, Curatis, licet ad Religionem transire, etiam Episcopo contradicente.* Quae verba similiter leguntur *apud Sylvium* 2. 2. *quaest.* 189. *art.* 7. *in postrema ejus Editione Antuerpiae facta, Tom. III. pag.* 945.

Et S. Antoninus.

Et quoniam alicui in mentem venire pote-

Extensio sententiae ad Ordines vitae activae.

rat; hujusmodi libertatem transeundi ad Claustra, quae saecularibus Presbyteris a Canonibus conceditur, locum habere dumtaxat pro Claustris Monachorum, de quibus ipsi Canones expresse loquuntur; idem Sylvius, *loco citato*, affirmat, eam facultatem aeque competere, sive de Instituto agatur contemplativae vitae unice dedito, sive de eo, in quo vitae activae opera exerceantur: *Possunt Religionem etiam illam ingredi, quae in vita mere contemplativa, aut potissimum in corporalibus vitae activae officiis sit occupata; quoniam plus excedit status religionis cujuscumque, statum seu potius officium Archidiaconi vel Plebani, quam status altissimae Religionis, statum cujuscumque infimae;* propter solemnia nimirum Vota Castitatis, Paupertatis, et obedientiae, quae in unaquaque Religione emittuntur.

De limitatione sententiae.

At incidant saepe tempora, quibus opportunum non est, Clericum saecularem suum locum deserere, et in Religiosis Claustris se abdere: qua de re nisi consultatio intercedat inter Episcopum et Superiorem Regularem, impossibile erit quid expediat agnoscere. Durum autem omnino est, Virum Ecclesiasticum qui, in suscipiendo Presbyterii Ordine, conceptis verbis, Episcopo suo reverentiam et obedientiam spopondit, quoties ipsi jiberit, Episcopo inconsulto atque inscio, ad Regularia Claustra discedere, ac Regularis Instituti servitio perpetuo se mancipare. Super quibus omnibus inter se junctis, certam aliquam regulam tradi, et generalem Legem a Nobis promulgari opus esse contendis.

Enumerantur casus, qui obstare videntur.

Equidem fatemur, non omni tempore omnibus opportunum esse Regularem vitam amplecti. Meminimus Epistolae S. Augustini ad Bonifacium Comitem, quae in Editione Monachorum Sancti Mauri impressa est *num.* 220. *Tom. II. pag.* 202., et cujus etiam pars refertur in *Can. Novimus* 17. *quaest.* 2. ubi nimirum Sanctus Doctor testatur, se, una cum Alypio, ipsum Bonifacium a Monasticae vitae proposito dissuasisse, ob praeclaram, quam, in saeculo manens, Ecclesiae et Reipublicae navabat operam, dum Africam a Barbarorum incursionibus tuebatur: *Ut autem non faceres, quid te revocavit, nisi quia consideravi, ostendentibus nobis, quantum prodesset Christi Ecclesiis quod agebas, si ea sola intentione ageres, ut defensae ab infestationibus barbarorum, quietam et tranquillam vitam agerent?* Vidimus etiam apud S. Thomam 2. 2. *quaest.* 101. *art.* 4. *et quaest.* 189. *art.* 6., quaestionem hanc solidis rationibus examinari, utrum possit Filius Religionem ingredi, et Parentes in saeculo relinquere, si ab ipso deserti, inopia sint laboraturi. Ulterius inquirunt Moralistae, an idem dicendum sit de Avo; et an id, quod de Ascendentibus statuitur, locum habeat etiam quoad Filios, Fratres, et Nepotes; et quatenus illius ope, qui Religionem vult ingredi, praedicti omnes indigere debeant.

De reverentia quoque et obedientia, quam non modo Sacerdos, sed quilibet etiam Clericus, proprio Episcopo praestare debet, justam profecto opinionem fovemus. De hujusmodi obedientia agitur in *Cap. cum Clerici de verb. signific.* ubi Innocentius Papa III. exponens formam juramenti, quod a Clericis Ecclesiae Placentinae praestabatur, in haec verba conceptum; *Ego talis ab hac hora in antea fidelis ero, et obediens Placentinae Ecclesiae, et Domino meo Episcopo Placentino;* docet, per Ecclesiae Placentinae vocabulum intelligi Capitulum Ecclesiae Cathedralis; eum vero, qui praestat hujusmodi juramentum, Episcopo tamquam capiti principaliter obligari. Neque porro Nos pro nuda insuique formula habendam esse putamus solemnem illam obedientiae, et reverentiae sponsionem, quam Presbyter facit in manibus Episcopi ordinantis, juxta vetustissimum Ecclesiae morem, ante mille annos indubitanter servatum; ut ex antiquis Ritualibus colligitur, quae expendit *Catalanus ad Pontificale Romanum Tom.* 1. *pag.* 149. *in notis ad* §. 29. Quia imo libenter agnoscimus, Presbyterum, hujusmodi promissionis vigore, ea lege, inter alias, adstrictum teneri, ut a servitio Ecclesiae, cui in ordinatione addictus fuerit, discedere nequeat sine licentia Episcopi; id quod optimis rationibus demonstrat *Hallier de Sacr. elect. et Ordin. par.* 1. *sect.* 6. §. IV. *Edictionis Romanae*, ubi docte graviterque refellit auctorem cujusdam libelli Gallico sermone editi, qui hujusmodi reverentiam, et obedientiam Episcopo in Ordinatione promissam angustis nimium limitibus coercere tentaverat.

Pontif. tamen statuit novam legem non oportere.

Verumtamen, his omnibus non obstantibus, iterum dicimus, novam generalem Legem hac de re minime necessariam Nobis videri; vel quia in Ecclesiasticis Sanctionibus, quodcumque necessarium est, satis constitutum habe-

mus; vel quia, si quid adhuc ordinandum superest, id pro generalis Constitutionis subjecto haberi non potest. Tria siquidem sunt, quae in hujusmodi casibus considerari possunt: primum videlicet, an Presbyter ab Ecclesiae servitio ad Regularia Claustra transiturus permissionem ab Episcopo petere debeat: secundum, quid ipsi faciendum sit, si Episcopus dissentiat: tertium, quid statuendum sit de Parochia, seu Canonicatu, aut Archidiaconatu, quem Presbyter obtinebat. Verum haec omnia jam Sacri Canones considerarunt, atque opportunas pro singulis capitibus regulas praescripserunt.

Et distinguit tres casus in hac re seque in Jure consideratus.

Quod enim pertinet ad Episcopi permissum; nemo dubitat, quin Presbyter, Ecclesiae regimen, aut ministerium dimissurus, ante omnia debeat Episcopo consilium suum, ejusque capiendi rationes, quantum earom natura fert, aperire. In quo non tam officio et honestati, quam naturalis legis praecepto satisfaciet. Quum enim Presbyteri, in animarum cura, aliisque gravibus muneribus ad Pastorale regimen spectantibus, Episcopi Ministri sint; ita cum eo se gerere debent, ut is animarum, quas ipsi regebant, et negotiorum, quae administrabant, necessitatibus opportune consulere valeat. De quo recte loquitur *Passerinus*, licet Ordinis Regularis scriptor, *de statibus hominis Tom. III. quaest.* 189. *art.* 7. *num.* 8. *Minister, qui habet custodiam rerum, et bonorum Domini sui, quae absente custode perire possunt, non ex pura decentia, sed ex debito officii sui, tenetur bona sibi commissa Domino reddere, et illum monere, ut de alio custode provideat; et si, hoc non faciat, puniri potest. Cum ergo Parochus sit Episcopi minister in cura animarum, si deserat animas sibi commissas, inconsulto Episcopo non minus peccat, quam si Minister Pastoris, Ovium Domino, ac Pastore non admonito, gregem errantem sine custode dimitteret;* cum his, quae sequuntur.

Haec autem permissio vel ab Episcopo conceditur, vel negatur. Si concedatur, jam controversiae locus non erit. Sin vero denegetur, hujusmodi dissensus, ex auctoritatibus superius citatis, Presbyterum non adstringet, quominus Religionem ingredi valeat. Neque id mirum videri debet. Si enim Presbyter Episcopo reverentiam et obedientiam in sua Ordinatione promisit, multo solemnius Regulares eam promiserunt proprio Superiori in Religiosa Votorum Professione. Et tamen quoties Regularis in Ordine laxiori Professus ad strictiorem transire cupit, tenetur quidem a Superiore laxioris licentiam petere: verumtamen, ea sibi denegata, nihilominus ad strictiorem libere transire potest, ut expresse statuitur in *Cap. licet. de Regularibus*, ubi sic legitur: *Talis ergo postquam a Praelato suo transeundi licentiam postulaverit, ex lege privata, quae publicae legi praejudicat, absolutus, libere potest sanctioris vitae propositum adimplere, non obstante proterva indiscreti contradictione Praelati; quia privilegium meretur amittere, qui concessa abutitur potestate*.

Denique de Beneficiorum vacatione, in jure statutum habemus, eam non induci per solum ingressum in Religionem, sed per Professionem Regularem dumtaxat; quemadmodum videre est in *Cap. Beneficium, de Regular. in* 6. Et quidem pro eo tempore, quod inter ingressum in Ordinem Regularem, et Professionem solemnem intercedit, debet Episcopus, quoad Beneficia Curata, id ipsum agere, quod alias praestare consuevit, quum Parochus aliquo impedimento detinetur, ne animarum curam exercere valeat; quoad Beneficia vero Choralia relictis Tyroni Religioso, qui Choro interesse nequit, ipsius Beneficii fructibus, de distributionibus ita statuet, ut jura praescribunt; juxta opinionem in praxi receptam, de qua agit *Suarez de Religione Tom. III. lib.* 5. *Cap.* 16. *num.* 12. Quin immo si quis forte Religionem ingressurus, Beneficium suum dimitteret, (quo casu potest Episcopus, per *Constitutionem LVIII. S. Pii V.*; hujusmodi renunciationem admittere); vel etiam si tempore Novitiatus hujusmodi dimissionem expleret, servatis omnibus, quae ex praescripto Sacri Tridentini Concilii *Cap.* 16. *sess.* 25. *de Regularibus*, tam in bonorum temporalium, quam in Beneficiorum Ecclesiasticorum renunciationibus servari debent; nihilominus omnia in suspenso remanere deberent; neque posset Episcopus ad Beneficii sic dimissi collationem devenire, nisi post factam a dimittente solemnem Professionem; uti late ostendit doctus, et in hoc toto rerum genere expertissimus Scriptor, bo: mem. Joannes Baptista Riganti, in suo *Commentario ad Regulas Cancellariae Tom. III. Regul.* 46. *a num. II. ad finem.* Qua in re olim dubitatum est, an Vota simplicia, quae a Clericis Regularibus Societatis Jesu, post biennium Probationis, emittuntur, hujusmodi Beneficiorum vaca-

De vacatione Beneficiorum per Professionem emissionem et quid agendum de ipsis tempore Tyrocinii.

tionem inducerent; sed negativa sententia communiter recepta fuit; ut observat laudatus Riganti *loco cit. num.* 30. *et seq.*, et monet Pitonius *discept.* 126. *num.* 11. *et sequ.* Quamvis in Congregatione quinta Generali ipsius Societatis *Canone* 19. statutum fuerit, ut qui Societati nomen dederit, expleto biennio, antequam Vota simplicia emittat, Ecclesiastica Beneficia dimittere debeat; quo casu hujusmodi Beneficia, si minus propter Professionem, at propter renunciationem, vacare intelliguntur; ut notant *Sanchez ad Praecepta Decalogi lib. VII. Cap.* 4. *num.* 7. *Pellizzarius in manuali Tom. I. Tract.* 3. *Cap.* 4. *num.* 52., cum aliis, quos citant praefati *Rigant. loco cit. num.* 32. *et Piton. num.* 12.

Proceditur ad quaestionem an ferri debeat Constitutio super consultatione inter Episcopum, et Superiorem Regularem super idoneitate illius, qui Religionem ingredi vult.

At enim, dices, praemissa omnia recte procedere; verum per ea non tolli propositam difficultatem, de peculiaribus circumstantiis aliquando occurrentibus, ob quas permitti nequit Presbytero Saeculari ad Regularem vitam transire; et quidem necessarium esse, earum cognitionem et examen institui; id quod obtineri nequit, nisi, lata Constitutione, praescribatur aliqua consultationis species inter Episcopum, et Superiorem Regularem; ut unicuique sua ratio constet, ipseque Superior Regularis ab Episcopo edoceri valeat de idoneitate illius, qui Religioni nomen suum offert; ne forte eidem inutilis inveniatur; qualem profecto, ob ingravescentem illius aetatem, repertum iri suspicaris Archidiaconum Chizzola, qui inter Clericos Societatis Jesu, Te inconsulto, admissus fuit.

Examinatur quaestio.

Porro nec interdicta fuit umquam hujusmodi consultatio inter Episcopum, et Superiorem Regularem, neque Nos eam vetare intendimus; quin potius utilitatem, atque opportunitatem agnoscimus. Ut autem specialis Legis mandato, tamquam necessaria, praecipiatur, in eo non modica est difficultas. Neque enim in jure cautum reperitur, ut duorum Ordinum, laxioris, atque strictioris, Superiores inter se convenire debeant, quoties aliquis in illo professus, ad hunc transire velit; sed solum, ubi inter praefatos Superiores oriatur controversia, an hujusmodi transitus ex laudabili causa, vel potius ex animi levitate et inconstantia suscipiatur. Ecclesiasticae Leges, Superioris Majoris judicium requiri voluerunt. *Si vero probabiliter dubitetur, utrum quis velit ad Ordinem arctiorem, aut laxiorem, ex charitate, an ex temeritate transire, Superioris est judicium requirendum.* Ita legitur in *citat. Cap. licet, de Regularibus.* Quod si, hujusmodi controversia pendente, Religiosus in altero illo Ordine recipiatur, atque etiam in eo Professionem emittat; tunc ex ipsius controversiae exitu decernendum erit, an ipse ad priorem reverti, an vero in posteriori remanere debeat; ut recte monet *Abbas Parnomitanus in citat Cap. licet, num.* 15. *de Regular.* Hodierna vero praxis est, per quam omnes hujus generis controversiae, et morarum prolixitates devitantur, ut Religiosis Viris, qui a laxiori ad strictiorem Ordinem transire cupiunt, postquam voluntatis suae causas coram competentibus Apostolicae Sedis Tribunalibus exposuerint, atque probaverint, haud aegre a Romano Pontifice indulgeantur, opportunae facultates, in quibus derogatio super consensu Superioris Ordinis laxioris includitur.

Quod vero jus certis in casibus, certisque de causis, competit Superiori Ordinis laxioris, ut suum subditum Regularem ad strictiorem Ordinem digressum, etiam post solemnem Professionem in eo emissam, repetere et revocare valeat; idem similiter, certis in casibus, justisque vigentibus causis, Episcopo competit, ut suum Clericum Saecularem Ordini Regulari adscriptum repetere possit. Hoc tradit clarissimus Canonum doctor *Innocentius IV. ad saepe citatum Cap. licet, de Regular.* cujus haec sunt verba, ibi *num.* 3. *Clericus potest transire ad Religionem, non petita licentia, etiamsi contradicatur; Crederemus tamen, quod posset eum repetere, si ex transitu suo prima Ecclesia gravem sustineret jacturam.* Concordat Abbas *in idem Cap.* 14. ubi sic ait: *Ulterius quaeritur, quid in Saeculari Clerico? Numquid potest intrare in Religionem, non petita licentia ab Episcopo? Innocentius tenet quod sic: sed si Ecclesia graviter laederetur, esset revocandus.* Satis itaque provisum est etiam Episcopo, qui factum Clerici sui, ad Regularia Claustra, se invito, digressi, impugnare velit. Unde nec ulla nova Constitutione opus est, ut Episcopalia jura hac in parte afferantur; neque porro, ut peculiares indicentur casus, quibus hujusmodi juris exercitio locus esse possit; quum satis sit Regulam generalem tradidisse; quam Judex sequatur, quamque ad peculiares causas, pro sua prudentia, justoque arbitrio, valeat applicare.

Resolvitur opus non esse nova Constitutione.

Et difficile esse, ut Episcopus Clericum ad saecularem statum revocare possit.

Hujus tamen juris, quo Episcopus Clericum Saecularem sibi subjectum, qui Regulari Instituto sine ipsius assensu nomen dedit, repetere, et ad Ecclesiae servitium revocare potest, hujus, inquam, juris persequutio in casibus particularibus non admodum facilis esse videtur. Ponamus enim Episcopo rem esse cum Clerico Beneficiato, cum Canonico, cum Archidiacono; vel (quoniam de simplici Beneficiato, aut Canonico, minus fortasse laborabit) de Archidiacono videamus. Hujus dignitatis, sive Officii, veteribus quidem temporibus gravissimi, nunc munus omne eo redactum est, ut Episcopo Ordinationes generales celebranti, quum ipsi commodum fuerit, assistat, promovendos ad ipsam Ordinationem evocaturus. Si vero agatur de Parochis, aliisve Animarum curam gerentibus, nemo quidem negabit, ipsorum munus magni in Ecclesia momenti esse; sed quum simul negari nequeat *Praelationis munus, seu statum* (ut inquit *Suarez de Religione Tom. III. lib. 1. Cap. 21.* ubi de animarum cura loquitur) *minus securum esse, Religionis vero esse statum majoris securitatis in ordine ad spiritualem salutem;* unusquisque Parochus Religiosae vitae cupidus, hac exceptione in judicio se tuebitur adversus Episcopum, qui ipsum ad Animarum curam revocare contendat. Sanctus Gregorius Magnus, quum olim scriberet adversus Legem ab Imperatore Mauritio editam, qua interdictum erat Militibus Monasticam vitam amplecti, hanc, inter alias, rationem afferebat: *Multi sunt, qui possunt Religiosam vitam etiam cum saeculari habitu ducere, et plerique sunt, qui, nisi omnia reliquerint, salvari apud Deum nullatenus possunt:* ut videre est in ipsius *Epistola 65. lib. 3. Indict. VI. Tom. 2. praefatae Editionis Parisinae*. Nunc ergo quilibet Beneficiatus, Canonicus, Archidiaconus, Parochus, qui officium, aut ministerium suum cum Religiosa vita commutaverit, se non inter *multos*, sed inter *plerosque* a S. Gregorio indicatos, connumerandum esse affirmabit.

Si autem ipsi objiciatur, quod in saeculari statu pauperibus largiter subvenire consueverat, respondebit, se non minus ex ipsis Religiosis Claustris, si bonorum suorum possessionem ad Religionem attulerit, opportunis obtentis facultatibus, pauperum indigentiis subventurum. Sane quum in praefata Lege Mauritius Imperator inhiberet, ne debitores publici Ærarii in Monasteriis reciperentur: Sanctus Gregorius eam partem Legis impugnans, (de qua tamen deinde suam opinionem mutavit, ut observant laudati Editores, *in Notis, literas d.*) ita scribebat in citata Epistola: *quod vero in eadem Lege dicitur, ut ei in Monasterium converti non liceat, omnino miratus sum; dum et rationes ejus possunt per Monasterium fieri; et agi potest, ut ab eo loco, in quo suscipitur, ejus quoque debita suscipiantur.*

Quod si objiciatur gravis aetas Presbyteri ad Religionem transeuntis, facilis et obvia erit responsio, quod multi sunt in Regularium Familiis Religiosi Viri in senili aetate constituti, qui pro modo virium suarum, laudabilem operam Religioni praestant; quorum numero ipsum, de quo est quaestio, adjungi nil vetat: Ita pariter Sanctus Gregorius, contra propugnatores supradictae Legis, qui dicebant, Milites ad Monasteria convolantes, bonos Monachos non evadere; affirmabat: *ego indignus famulus vester scio, quanti his diebus meis in Monasterio Milites conversi, miracula fecerunt; signa et virtutes operati sunt.*

Aliae rationes, ob quas non est ferenda Constitutio.

Denique, huic Epistolae jam nimis prolixae finem facturi, unum adhuc addimus; ex centum nimirum Archidiaconis non facile duos inventum iri, qui Archidiaconatum dimittere, et Religionem ingredi velint. Contra vero, in pari Regularium numero, multos sane inveniri posse, qui Regularem vitam pro Archidiaconato adipiscendo relinquerent. Quare, quum Leges versari oporteat circa ea, quae frequenter accidunt; profecto non tam nova Lege opus erit ad retinendos Clericos, et Presbyteros Saeculares, ne Religiones ingrediantur; quam necesse esset aliquid excogitare, quo magis intra Religiosa Claustra continerentur ii, qui Regularem vitam amplexi, et professi sunt. Vix enim credibile est, quam multi a Regularibus Ordinibus migrare variis artibus quotidie moliantur. Neque solum de Apostatis loquimur, quorum numerus in dies augetur; sed, si omnes, qui nullitatem Professionis suae judicio experiri aggrediuntur, illam apud Judices probarent; si omnes, qui Dignitates extra Religionem ambiunt, voti compotes fierent; si demum facilem apud Nos aditum invenirent eorum instantiae, qui e Claustris exire, et in habitu Presbyteri Saecularis, sub obedientia Episcoporum, et cum obligatione servandi Vota Religiosa, quatenus conciliari possunt cum statu Clerici Saecularis, in Saeculo manere vel-

lent; longe utique minor eorum foret numerus, qui Religionem professi, ad mortem usque in illa perseverarent.

Dum itaque, Dilecte Fili Noster, consiliis tuis, quae tum privatis Literis, tum etiam Typis impressis, non minus docte, quam eloquenter proposuisti, obsecundandum Nobis esse non arbitramur; in eo tamen singularem aestimationem, quam de Te merito fovemus, agnosces, quod Tibi causas, atque rationes, quibus ab iis sequendis retrahimur, exponere non detrectavimus his Literis Nostris; quibus etiam tibi, novum benevolentiae Nostrae pignus, Apostolicam Benedictionem impertimur.

Dat. die 14. Jan. 1747.

Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem die XIV. Januarii MDCCXLVII. Pontificatus Nostri Anno Septimo.

XXVI. DE CLAUSURA

Monialium, et admissione Famularum in Monasteria.

Venerabili Fratri Josepho Mariae Episcopo Portugalliensi.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Venerabilis Frater; salutem, et Apostolicam benedictionem.

Leges super Clausura a Pontifice latae enunciantur.

Per binas alias nostras in simili forma Brevis literas, quarum unae quidem datae fuerunt die 1. mensis Junii anno MDCCXLI. incipientes: *cum Sacrarum Virginum*: alterae vero die III. mensis Januarii anno MDCCXLII. itidem incipientes: *salutare in Catholica Ecclesia institutum*: ea opportuna adhibere curavimus Apostolicae providentiae supremaeque auctoritatis nostrae remedia, quae ad instaurandam regularem quoad clausuram Monialium observantiam, a primaeva disciplina per Praedecessores nostros Romanos Pontifices, et Sacros Canones confirmata sensim dilabentem, satis esse in Domino duximus. Quoniam autem non sine gravissimo animi nostri angore accepimus novas artes, ac nova inventa, etsi antiqua sint, ac toties proscripta, sub variis exquisitisque causis, et rationibus in dies excogitari, quae non solum per praescriptas leges prohibentur, sed quamplurimis etiam inordinationibus, et offendiculis aditum patefaciunt: ac primum

Novi abusus ad eumdem delati.

quidem eo pervenit famularum ad Monialium ministerium in Monasteria admittendarum abusus, ut indultum, quod ab Apostolica hac Sancta Sede sub tot salutaribus conditionibus concedi solet, etsi pro prima vice servatis iisdem conditionibus executioni demandetur, deinceps tamen quoties admissam famulam, aut e Monasterio egredi, aut viam universae carnis ingredi contingat, toties, nulla indulti hujusmodi habita ratione, ad libitum Monialium, sine alia Antistitum Ordinariorum locorum, ad quos spectat, scientia et licentia, sed de Superiorum Regularium eorumdem Monasteriorum dumtaxat aliquando consensu, aliae, atque aliae in Monasterium inducantur famulae, de quarum moribus, fama, vitiis, ac virtutibus nulla praecesserit legitima cognitio; unde fit, ut sub Famularum nomine, ac praetextu, foeminae quaecumque in Clausuras, non sine Clausurae violatione admittantur: illud praeterea in more positum esse dolentes audivimus, ostia nimirum Monasteriorum, quae semper clausa esse, nec nisi ad necessaria eorumdem Monasteriorum commoda recludi debent, ita assidue patefieri, ut Moniales, et quaecumque aliae in Monasteriis degentes Virgines in propatulo sedentes, sive stantes, cum quibusvis utriusque sexus hominibus illic accedentibus indiscriminatim colloqui, et jocari etiam non erubescant, ut saepe quamlibet foeminam in quacumque aetate constitutam sive consanguineam, sive affinem, sive tamquam famulam cujuslibet earumdem Monialium in ipsam Clausuram accersant; et quamvis ipsae Moniales impellant, sponte tamen ingressam deinde asserant; nec Religioni ducant censuras, ac poenas canonicas, quibus exproptor obnoxiae fiunt: nos sane, qui pro imposita Nobis divinitus suprema Apostolicae servitutis procuratione saluberrime occurrere debemus hisce abusibus, et inordinationibus, et si abusus, et inordinationes hujusmodi in ista Fraternitatis Tuae Dioecesi neque umquam irrepsisse, neque umquam irrepturas esse in Domino confidimus; Fraternitati tamen Tuae notum esse volumus, quod Nos non solum omnes, et singulas Constitutiones tam ab iisdem Praedecessoribus Nostris Romanis Pontificibus, quam a Nobis ipsis super clausura Monialium editas, verum etiam omnia et singula decreta tam a Concilio Tridentino, quam a Congregationibus Venerabilium Fratrum Nostrorum Sanctae Romanae

Apostolica et Conciliorum statuta ignorantur.

Ecclesiae Cardinalium super eadem clausura, et admissione, et receptione Educandarum puellarum, et famularum, sive quarumcumque foeminarum promulgata, quatenus opus sit, tenore praesentium auctoritate Apostolica confirmamus, et sub poenis etiam per easdem Constitutiones, et Decreta contra inobedientes inflictis, servari mandamus, ac praecipimus. Insuper tenore, et auctoritate paribus statuimus, ac declaramus, admissionem receptionemque quarumcumque foeminarum, sive puellarum Educandarum, sive Famularum in Monasteria, quacumque ex causa, sine legitima authenticaque ejusdem Apostolicae Sedis licentia toties, quoties opus fuerit, impetranda, et praevio examine super moribus, fama, habilitate, et necessitate ipsarum Educandarum puellarum, vel famularum, per Antistites locorum Ordinarios tantummodo, et non alios quoscumque Superiores toties itidem, quoties necessitas postulaverit, habendo, non obstante quacumque consuetudine etiam longi temporis, fieri non debere. Quod si secus factum, ac fieri in posterum contingat, statuimus pariter ac declaramus, tam Moniales, et quascumque in Monasteriis degentes, quae foeminas quascumque in eadem Monasteria quomodocumque admiserint receperintque, quam ipsas foeminas admissas et receptas, canonicis censuris, et poenis obstrictas esse, ac fore, a quibus easdem Moniales, et foeminas hujusmodi ejusdem tuae Dioecesis, si fortasse hac in parte deliquisse contigerit, de praeterito tantum absolvendi facultatem Fraternitati Tuae, cum facultate etiam alios subdelegandi, tribuimus et impertimur. Caeterum Fraternitati Tuae injungimus, ac praecipimus, ut omnium, et singularum ordinationum per laudatum Concilium Tridentinum, et Apostolicas Constitutiones, et dictarum Congregationum decreta, super clausula Monialium, et delegata Antistitibus locorum Ordinariis Visitatione tam interna, quam externa praescriptarum memor, easdem ordinationes sub poenis desuper inflictis debitae executioni mandare satagas et studeas, nec non mandari facias, cures, et adnitaris. Interim, ad prosperi successus auspicium, Tibi, Venerabilis Frater, Apostolicam benedictionem peramanter impertimur.

Praescribitur ordo servandus pro ingressu Mulierum in Monasteriis, sub poenis etc.

Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem die XXIV. Januarii MDCCXLVII. Pontificatus Nostri Anno VII.

Dat. die 24. Jan. 1747.

DE ORDINATIONIBUS Regularium. XXVII.

BENEDICTUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI.

Ad perpetuam rei memoriam.

Impositi Nobis licet immerentibus Apostolici Ministerii ratio postulat, ut ad tuendum Ecclesiasticae disciplinae vigorem, non modo novas interdum Leges provide constituamus; verum etiam veteres a Praedecessoribus Nostris sapienter statutas, si quidem fallacium rationum praesidio debitis fraudentur effectibus, novis et invincibilibus sanctionibus communiamus; si vero earum claritas pravis et captiosis interpretationibus involvi et obumbrari dignoscatur, easdem perspicuis apertisque declarationibus in propria luce collocemus.

Exordium.

Sane quae olim de Ordinationibus Regularium controversia viguit, an scilicet Regulares a quocumque Catholico Antistite indistincte ordinari possent, an vero id juris privative pertineret ad Episcopum illius Dioecesis, intra quam sita est Religiosa Domus, quam Regularis ad Ordines promovendus inhabitat, providis Romanorum Pontificum Praedecessorum Nostrorum Constitutionibus et declarationibus jamdudum sublata fuit. In qua quidem controversia Episcopi Locorum Ordinarii jura sua fundantes in generalibus Canonum statutis, et in ipsis exemptionum privilegiis, quae Regularibus indulta sunt, ajebant, ipsorum Ordinationes, utpote Dioecesanis Episcopis expresse reservatas, neque spectare posse ad Ordinarios eorum Originis, quam Regulares a se abdicant, dum saeculo nuntium remittunt, neque porro ad Ordinarios Beneficii, quoniam ipsi ad titulum Beneficii non promoventur; proindeque unice spectare ad Episcopos Ordinarios eorum Domicilii, nimirum illius Dioecesis, ac Loci, in quo ipsi Ordinarii commorantur. Contra vero Regulares Apostolicis Privilegiis innixi, quae certis Ordinibus recentius elargita, ac deinceps per viam communicationis ad omnes extensa fuerant, licitum sibi esse contendebant Sacros Ordines a quocumque Catholico Antistite, juxta eorum Privilegiorum tenorem, pro arbitio suscipere.

Vetus controversia de Ordinatione Regularium.

Rationes pro Episcopis Dioecesanis.

Item pro Regularibus.

Privilegia Regularium a Gregorio XIII. redacta ad terminos juris.

Verum quum felicis recordationis Praedecessor Noster Gregorius Papa XIII. per suam Apostolicam Constitutionem, quae incipit *In tanta rerum*, datam apud Sanctum Petrum Anno Incarnationis Dominicae MDLXXIII. Kalendis Martii, justis gravibusque de causis, alteram Constitutionem sui nostrique pariter Praedecessoris S. Pii Papae V., cujus initium est, *Etsi Mendicantium*, ad juris communis et Sacri Concilii Tridentini terminos reduxisset;

Decretum ejusdem de Ordinationibus.

eodem quoque anno in Causa Monachorum Ordinis Carthusiani Decretum edidit, quo ipsos ab Episcopis Dioecesum, in quibus eorum Monasteria respective sita sunt, vel nonnisi de istorum licentia, ab aliis quibusque Episcopis ordinandos esse declaravit; quemadmodum legitur *Lib. I.* Decretorum Congregationis Concilii *pag.* 75. *a terg. Dub. An Nostri Ordinandi obligentur habere expressam licentiam Ordinarii, in cujus Dioecesi sunt, pro Ordinibus conferendis ab Episcopo alterius Dioecesis: Sanctissimus Dominus Noster, etiam ex sententia Sacrae Congregationis Concilii, declaravit, obligari.*

Quod a Sixto V confirmatur et declaratur.

Contigit autem, sub illius Successore Sixto Papa V. eamdem quaestionem retractari, instante universo Ordine Fratrum Praedicatorum. Qua de re idem Praedecessor, post maturum Causae totius examen in praefata Congregatione Concilii habitum, constituit, licere Superioribus Regularibus Literas Dimissoriales concedere suis respective Subditis, ad Ordines suscipiendos; sed eas tamen Dioecesano dumtaxat Episcopo directas, nec alteri umquam, nisi quum forte is a Dioecesi abfuerit, aut quatenus in Dioecesi extiterit, Clericorum tamen Ordinationem non sit habiturus. Ita relatum habetur *Lib. IV.* praedictorum Decretorum *pag.* 108. *Sanctissimus Dominus Noster Xistus V., ex sententia Congregationis, respondit, Regulares posse concedere Dimissorias ad Episcopum Dioecesanum, eoque absente, vel etiam praesente, et Ordinationem non tenente, ad quemcumque; dummodo ab eo Episcopo, qui Ordines contulerit, examinentur quoad doctrinam.*

Tum etiam latius a Clemente VIII.

Demum a sanctae memoriae Praedecessore quoque Nostro Clemente Papa VIII., ad hujusmodi controversias perpetuo extinguendas, sequens Decretum editum fuit: *de mandato Sanctissimi Domini Nostri Clementis Divina Providentia Papae VIII. tenore praesentium mandatur omnibus et singulis quorumcumque Regularium Superioribus, ut de caetero observent, et observari faciant ea, quae in Decreto Sacrae Congregationis Concilii Tridentini continentur, cujus tenor est talis: Congregatio Concilii censuit, Superiores Regulares posse suo subdito itidem Regulari qui praeditus qualitatibus requisitis Ordines suscipere voluerit, Literas dimissorias concedere, ad Episcopum tamen Dioecesanum, nempe illius Monasterii, in cujus familia ab iis, ad quos pertinet, Regularis positus fuerit, et, si Dioecesanus abfuerit, vel non esset habiturus Ordinationes, ad quemcumque alium Episcopum; dum tamen ab eo Episcopo, qui Ordines contulerit, examinetur quoad doctrinam, et demum ipsi Regulares non distulerint de industria concessionem dimissoriarum in id tempus, quo Episcopus Dioecesanus vel abfuturus, vel nullas esset habiturus Ordinationes. Verum, cum a Superioribus Regularibus, Episcopo Dioecesano absente, vel Ordinationes non habente, Literae Dimissoriae dabuntur, in eis utique hujusmodi causam absentiae Dioecesani Episcopi, vel Ordinationum ab eo non habendarum, exprimendam esse. Quod qui non fecerint, officii, et dignitatis, seu administrationis, ac vocis activae, et passivae privationis, ac alias arbitrio ejusdem Sanctissimi Domini Nostri Papae reservatas poenas incurrant. In quorum fidem etc. Datum Romae die* 15. *mensis Martii* 1596.

Controversiae utrinque renovantur.

Hoc emanato Pontificio Decreto, eoque tam claris verbis concepto, jure sperandum videbatur hujus generis lites non amplius aditum iri; sed contra accidit, dum ex una parte nonnulli Episcopi ultra montes constituti contendere coeperunt, necessarias esse Regularibus Dimissorias etiam Ordinariorum eorum Originis, quo possent ab Episcopis aliorum Locorum ad Sacros Ordines promoveri; ex altera vero Regulares, obtendentes, in praefato Clementis VIII. Decreto derogatum non fuisse Apostolicis Privilegiis, quae eorum Ordinibus, sive directe, sive per communicationem indulta fuerant, ut scilicet a quocumque Catholico Antistite ordinari possent, hujusmodi Decreti vim et observantiam declinare se posse putarunt.

Dimissoriae Ordinariorum Originis a Regularibus non requirendae.

Verum, quod attinet ad Episcopos, ipsa Congregatio Concilii die 28. Februarii anni MDCLIV., ut notatum reperitur *Libro XIX.* ipsius Decretorum *pag.* 316. ita rescripsit: *Regulares volentes se promovere ad Ordines, non teneri ostendere Dimissorias Ordinariorum propriae Originis, sed sufficere ut observent formam praescriptam in Decreto san. mem. Clementis VIII.*

Quod etiam amplissime confirmatum fuit in alio Decreto edito die 17. Martii anni MDCLXXIV., Decretorum *Libro XXVIII. pag. 261., et sequentibus.*

De Privilegio Regularium judicium sub Innocentio XIII

Quod vero spectat ad Regulares; quum eorum praesumptum jus, una cum rationibus ab ipsis plenissime deductis, in quadam Congregatione particulari nonnullorum Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalium a felicis recordationis Praedecessore Nostro Innocentio Papa XIII. deputata, cui Nos in minoribus tunc existentes nostram qualemcumque operam, pro demandato Nobis Secretarii munere, contulimus, diligenter expensum, et examinatum fuisset; cumque ad hujusmodi quaestionem definiendam, id potissimum visum esset in jure statuendum, an ad effectum eximendi Regulares a praefati Decreti Clementini observantia, sufficeret, quod Privilegia suscipiendi Ordines a quocumque, ipsis concessa fuissent post Concilium Tridentinum, a quo hujusmodi antiqua Privilegia abrogata fuisse satis constat; an vero oporteret eadem concessa fuisse post ipsum Clementis Praedecessoris Decretum: Ac praeterea an hujusmodi Privilegia aeque suffragarentur iis, ad quos per viam communicationis extensa dicerentur; ac iis, quibus directe et expresse indulta fuerunt; idem Innocentius Praedecessor, audito praefatae Congregationis particularis consilio, decrevit, satis esse, ad supradictum effectum, quod hujusmodi Privilegia post Concilium Tridentinum concessa fuerint, quamvis praefato Clementino Decreto posteriora non sint; dummodo tamen directe concessa fuisse constet, non vero in communicationem Privilegiorum de uno in alium Ordinem derivata asserantur; quemadmodum ipse Innocentius in suis Apostolicis Literis, incipientibus *Apostolici ministerii*, die 30. Maji anni MDCCXXIII. datis, ac deinde confirmatis a Sanctae memoriae Praedecessore pariter Nostro Benedicto Papa XIII. per alias similes Literas datas die 23. Septembris anni MDCCXXIV., quarum initium est *In supremo*, aperte declaravit, his verbis: *Quoties ergo Regulares ad Ordines erunt promovendi, servetur omnino Decretum Congregationis Cardinalium Concilii Tridentini Interpretum a piae memoriae Clemente VIII. Praedecessore etiam nostro confirmatum die 15. Martii 1596., quo sancitur, ad Episcopum Dioecesanum Literas Dimissorias pro eorumdem Ordinum susceptione a suis Superioribus esse dirigendas, praeterquam in casu, quo Dioecesanus a Dioecesi abesset, vel Ordinationes non esset habiturus, quo etiam casu in Literis Dimissoriis ad alium Episcopum dirigendis expressa fieri debeat mentio, vel de praedicta Episcopi Dioecesani absentia, vel de ulla alia causa, videlicet quod Ordinationes non sit habiturus: exceptis tamen, quoad praedicta, Regularibus illis, quibus per speciale Privilegium a Sede Apostolica post Concilium Tridentinum fuerit concessum, ut a quolibet Catholico Antistite Ordines suscipere possint, super quo indulto nihil per praesentes innovare intendimus.*

Quaestionis nodus.

An eodem Innocentio solvitur.

Particula ipsius Literarum.

Transgressiones ex Legum ignorantia, et prava interpretatione.

Porro si aliqui vigilias laboresque suos, non tam in extricandis inutilibus quaestionibus, vel forte in rebus profanis, et ab Ecclesiastica professione alienis addiscendis consumerent, quam in studio sacrarum Legum, quibus Ecclesiastica disciplina continetur, utiliter collocarent; ac nisi aliquibus arbitrium pro lege, praejudicata opinio pro ratione, atque in Legum etiam clarissimarum interpretatione, suus cuique sensus pro auctoritate esset; nec olim Nobis in nostro Bononiensi Archiepiscopatu residentibus contigisset, ut Regularis quidam ex ea Urbe repente digressus, suique Superioris Dimissorias ad Episcopum finitimum deferens tametsi nullo pacto docere posset, Nos Clericorum Ordinationem non habituros, Sacrum Presbyteratus Ordinem susciperet, nullaque interjecta mora Bononiam ad primum Sacrificium non sine pompa offerendum reverteretur: Quam tamen intolerandam audaciam Nos ad Canonicarum sanctionum rigorem exigere, atque etiam, servata Pastorali mansuetudine, vindicare non praetermisimus, ut videre est in Monito Pastorali a Nobis tunc edito *inter impress. Monit. 3. Lib.* 11. Neque rursus, ex quo ad universalis Ecclesiae regimen, Deo sic disponente assumpti fuimus, plurium Episcoporum Fratrum Nostrorum querelae ad Apostolatum Nostrum delatae fuissent; qui nimirum, non sine magno animi nostri dolore, apud Nos expostulare non desinunt, a pluribus saepe Regularibus in eorum Dioecesibus respective commorantibus similia perpetrari, in spretum Ecclesiasticarum Legum, atque poenalium sanctionum, quibus ipso facto adstringuntur, (siquidem in authographo supra relati Clementini Decreti distincte legitur *incurrat;* non autem, quod falso nonnemo asseruit, *incurrent*), dum scilicet,

Poenae, quas incidentes incurrunt.

Superiores Regulares, qui Subditis suis non ad praescriptum ejusdem Decreti Dimissorias Literas concedunt, suorum Officiorum, ac Dignitatum, et vocis activae, atque passivae amissione multantur, Ordinati vero, suspensionis poenam, atque etiam, si in suscepto Ordine ministraverint, Irregularitatem incurrunt; ac denique Antistites, qui ipsis manus imponunt, non facile effugiunt Canonicas poenas adversus eos propositas, qui alienos Subditos absque sufficientibus Dimissoriis ordinare praesumunt. Qui etiam plerumque culpa non vacant in eo, quod, quum ex usu rerum intelligere possint, complures Regulares non alia de causa, proprio domicilio relicto, iter arripere, quam ut se subducant examini Episcopi Dioecesani, cujus hac in re jurisdictionem aut nimium rigorem perhorrescunt, aliumque inveniunt, qui vel nullo, vel admodum levi praemisso examine, Ordines ipsis impertiatur; quoties hujusmodi facilitate erga illos utuntur, toties adversus consultissima Tridentinae Synodi Decreta delinquunt: Ea siquidem *sess.* 23. *cap.* 12. *de Reformatione*, sic statuit: *Regulares quoque, nec in minori aetate, nec sine diligenti Episcopi examine ordinentur, privilegiis quibuscumque quoad hoc penitus exclusis.*

Pontifex absolvit transgressores quoad praeterita.

Nos autem consueta Sedis Apostolicae clementia uti volentes, libenter abstinemus a designandis aut nominandis hoc loco Regularibus, de quorum excessibus in hoc rerum genere graves Episcoporum querimoniae ad Nos delatae fuerunt. Quaecumque etiam hac in re inordinate ad hunc diem admissa sunt, a districtioris judicii inquisitione liberamus; quin immo omnes et singulos in hoc delinquentes, sive Superiores Regulares, sive Regulares ad Ordines promotos, sive Antistites, qui eos ordinaverint, a quibuscumque sententiis, censuris, et poenis Ecclesiasticis, quas hac de causa respective ante hac incurrerint, quibuscumque innodati forsan existant, auctoritatis Nostrae plenitudine, ac de Apostolica benignitate, tenore praesentium absolvimus, et absolutos esse censeri decernimus, et cum iisdem super quacumque irregularitate per eos forsan, causa et occasione praemissis quomodolibet contracta, ad omnes etiam sacros et Presbyteratus Ordines, eorumque exercitium, atque ad omnia et singula eorum respective Religionum munera, pari auctoritatis plenitudine dispensamus. De caetero tamen infrascriptas Leges in posterum omnino observandas, Motu proprio, et ex certa scientia Nostra, ac matura deliberatione praemissa, edicimus atque statuimus.

Confirmat relatas sanctiones, sub poenis, ibidem, et in jure statutis.

Quaecumque nimirum hac in re a praefatis Praedecessoribus Nostris Gregorio XIII., Sixto V., Clemente VIII., et Innocentio XIII., in supra citatis ipsorum Literis seu Decretis, statuta, mandata, definita, atque sancita fuerunt, ea omnia et singula, motu, scientia, et potestatis plenitudine praefatis, earumdem praesentium serie confirmamus, roboramus, et innovamus; atque ab omnibus, ad quos spectat, seu quandocumque in futurum spectabit, inviolabiliter observari praecipimus et jubemus; Transgressores quoque omnibus poenis in praemissis contentis, aliisque per Apostolicas Constitutiones, et per sacros Canones latis atque statutis, cum effectu subjacere, easque ipso facto et absque aliqua declaratione incurrere decernimus; Superiores nimirum Regulares eas omnes, quas, ut praefertur, supradictus Clemens VIII. Praedecessor constituit et sanxit; Regulares autem, qui contra illius Decreti praescriptum promoti fuerint, et Antistites eos promoventes, Canonicas poenas atque censuras, quae adversus sacram Ordinationem suscipientes ab Episcopo, qui proprius ad hunc effectum dici et haberi nequit, nec non adversus Episcopos, alienos Subditos indebite ordinantes, in jure Canonico, et in Constitutionibus Apostolicis statutae habentur.

Mandat in posterum exhiberi documenta super requisitis in Decreto Clementis VIII.

Praeterea volumus atque decernimus, ut Superiorum Regularium Dimissoriae, quae ideo ad alium Antistitem directae fuerint, propterea quod Episcopus Dioecesanus extra Dioecesim commoretur, vel Ordinationem non sit habiturus, nullius sint roboris et momenti, nisi illis juncta fuerit authentica attestatio Vicarii Generalis, vel Cancellarii, aut Secretarii ejusdem Episcopi Dioecesani, ex qua constet, vel ipsum a Dioecesi abesse, vel Clericorum Ordinationem habiturum non esse proximo legitimo tempore per Ecclesiasticas Leges ad hunc effectum statuto: hoc enim expresse declarari opus est, ad excludendam nonnullorum arrogantiam, qui quum Privilegio gaudeant suscipiendi Ordines extra tempora, existimarunt Episcopos ipsorum voluntati adeo addictos esse debere, ut si, quandocumque ipsis placuisset ad Ordines promoveri, non statim, ipsoque die ab ipsis designato, voti compotes fierent, jam dici posset, Ordinationem ab Episcopo non ha-

Episcopi non arctantur Privilegiis Regularium de Ordinibus suscipiendis extra tempora.

beri, proindeque alius Episcopus pro suscipiendis Ordinibus adeundus esset. Quod si aliquis Antistes Regularem virum, in sua Dioecesi proprium domicilium non habentem, solis ipsius Superioris dimissorialibus Literis contentus, sine adjuncta praefata attestatione in forma probanti, ad Ordines promovere praesumpserit; decernimus et declaramus hunc ipso facto incurrere in poenas Canonicas adversus eos constitutas, qui alienum Subditum legitimis Dimissoriis destitutum ordinaverint.

Privilegia suscipiendi Ordines a quocumque, ea, et quibus suffragentur.

Quemadmodum vero eorum Ordinum Regularium Privilegia firma et rata esse volumus, quibus ab Apostolica Sede reperitur indultum, ut eorum Alumni a quolibet Catholico Antistite ipsius Sedis gratiam et communionem habente ordinari valeant; dummodo hujusmodi Privilegia post Tridentinum Concilium, et ipsis Ordinibus nominatim atque directe, non autem per communicationem concessa fuerint; Ita porro omnia similia Privilegia, quae aliis Ordinibus ante praefatum Concilium Tridentinum, ab ipsa etiam Apostolica Sede, et sub quibuscumque tenoribus et formis, indulta sint, vel etiam post ipsum Concilium non ipsis directe concessa, sed per communicationem ad eos extensa esse dicantur, iisdem auctoritate, et tenore, nulla et irrita, omnique vigore ac robore, ad effectum, de quo agitur, penitus destituta et vacua esse volumus et statuimus: Decernentes hujusmodi Privilegia nequaquam post Concilium Tridentinum indulta censeri, nisi, vel post ipsius Concilii confirmationem reipsa fuerint concessa, vel, quatenus antea concessa, et posterius confirmata esse asserantur, hujusmodi confirmationes *in forma specifica* cum literali veteris Indulti insertione, ejusque expressa innovatione, factae dignoscantur; ac declarantes, alterius generis confirmationes, quae *in forma communi* nuncupantur, nemini ad praemissum effectum ullo pacto suffragari.

Quod observandum in eorum usu.

Quod vero spectat ad eorumdem Privilegiorum usum et exercitium, monendi sunt ii, quibus eadem, juxta praemissa, pleno jure competere dignoscuntur, ut non sine justa causa, nec extra debitas circumstantias, pro libito ipsius utantur, minime vero ad ostentandam dumtaxat ipsorum Privilegiorum singularitatem; quemadmodum aliquibus in more positum esse novimus, qui pridie illius diei, quo ab Episcopo Dioecesano Clericorum Ordinationes publice habendae sunt, ad alterius Episcopi Dioecesim consulto migrant, moxque suscepto ibidem Ordinationis munere, ad pristinum domicilium redeunt; idque se facere ajunt, ut jurium suorum indemnitati consulant; quasi vero Apostolica Privilegia nonnisi cum aperto Episcopi Dioecesani contemptu, suarum vim et robur habitura forent.

Adhortatio Pontificis ad sincerum animorum conjunctionem.

Denique tam Venerabiles Fratres Patriarchas, Archiepiscopos, et Episcopos, quam Dilectos Filios omnium Regularium Ordinum Professores, quam maximo possumus Apostolicae voluntatis studio, per misericordiam Dei Nostri, et per charitatem Sancti Spiritus, hortamur in Domino et obtestamur, ut tam in hoc negotio, quam in caeteris omnibus, soliciti sint unitatem spiritus, et sincerae dilectionis concordiam servare. Meminerint Regulares, quo loco Spiritus Sanctus posuerit Episcopos regere Ecclesiam Dei; quod ipsis a Sacrosancta Oecumenica Lateranensi Synodo sub Leone X. habita, inculcatum fuit, per haec verba: *Eosdem insuper Fratres in virtute sanctae obedientiae, ut eosdem Episcopos loco Sanctorum Apostolorum subrogatos, pro debita et Nostra, ac Apostolicae Sedis reverentia, congruo honore, et congruenti observantia venerentur.* Neque obliviscantur Episcopi, Regulares viros ipsis datos esse adjutores in Dominicae vineae cultura; subdit enim eadem sancta Synodus: *Ipsos quoque Episcopos hortamur, ac per viscera misericordiae Dei nostri requirimus, ut Fratres ipsos affectu benevolo prosequentes charitative tractent, ac benigne foveant etc.*, *et tamquam in agro Dominico cooperatores, eorumque laborum participes, prompta benignitate recipiant;* Demum et Episcopi et Regulares simul animum advertant ad id, quod ibidem subjicitur: *Una est Regularium, et Saecularium, Praelatorum et Subditorum, exemptorum et non exemptorum universalis Ecclesia, extra quam nullus omnino salvatur, eorumque omnium unus Dominus, una Fides, et propterea decet eos, qui ejusdem sunt corporis, unius etiam esse voluntatis.*

Et mutuam decentiam.

Haec profecto Christianae veritatis, et charitatis documenta quum utrimque servata fuerint, omnibus in rebus, adeoque in hac etiam Ordinationum materia, importunae partium querelae penitus conticescent. Neque enim Regulares conqueri poterunt, quod, recusantibus Episcopis sacram Ordinationem administrare, praeterquam in Temporibus ab Ecclesia statutis, eorum Privilegia de Ordinibus extra Tem-

pora suscipiendis effectu vacua remaneant; Episcopi enim alios etiam opportunos dies ordinandis Regularibus facile invenient. Episcoporum autem cessabunt querelae, quod Superiores Regulares, ad eludendam Decreti Clementis observantiam, advenientibus Ordinationum temporibus, subditos suos domicilio moveant, eosdemque statim post susceptos Ordines, falsis de causis ad pristinum Monasterium reverti jubeant; siquidem Regulares hujusmodi agendi rationem (quam et alias in foro externo graviter vindicatam fuisse, et in posterum districte coercendam fore noveriet), tum a probi viri honestate et fide alienam, tum etiam debitae erga sacros Ecclesiarum Antistites observantiae contrariam esse, ipsi per se facile cognoscent.

Clausulae praeservativae.

Praesentes vero Nostras Literas, et in eis statuta quaecumque, etiam ex eo, quod quilibet in praemissis, seu eorum aliquo, jus, vel interesse habentes, seu habere quomodolibet praetendentes, cujusvis status, gradus, ordinis, praeeminentiae, vel dignitatis, existant, sive alias specifica, et individua mentione, et expressione digni, illis non consenserint, nec ad ea vocati, et auditi, neque causae, propter quas eaedem praesentes emanaverint, adductae, verificatae, vel sufficienter, aut ullo modo justificatae fuerint, aut ex alia quaulibet, etiam quantumvis juridica, et privilegiata causa, colore, praetextu, et capite, etiam in corpore juris clauso, nullo umquam tempore de subreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis vitio, seu intentionis Nostrae, aut interesse habentium consensus, aliove quolibet, etiam quantumvis magno, ac formali, et substantiali defectu notari, impugnari, infringi, retractari, in controversiam vocari, aut ad terminos juris reduci, seu adversus illas aperitionis oris, restitutionis in integrum, aliudve quodcumque juris, facti, vel gratiae remedium intentari, vel impetrari, aut etiam Motu pari, et de Apostolicae potestatis plenitudine sibi concesso vel emanato quempiam in judicio, vel extra illud uti, seu se juvare ullo modo posse; sed ipsas praesentes semper firmas, validas, et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac ab illis, ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit inviolabiliter, et inconcusse observari.

Aliter judicari prohibetur.

Sicque et non aliter in praemissis censeri, atque ita per quoscumque Judices Ordinarios et Delegatos, etiam Causarum Palatii Apostolici Auditores, ac S. R. E. Cardinales, etiam de Latere Legatos, et Apostolicae Sedis praedictae Nuntios, aliosve quoslibet quacumque praeeminentia, ac potestate fungentes, et functuros, sublata eis, et eorum cuilibet aliter judicandi, et interpretandi facultate, judicari, et definiri debere, ac irritum et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Contrariis plenissime derogatur.

Non obstantibus, quatenus opus sit, Nostra, et Cancellariae Apostolicae Regula, de jure quaesito non tollendo, aliisque Apostolicis, ac in Universalibus, Provincialibus, et Synodalibus Conciliis editis generalibus, vel specialibus Constitutionibus, et Ordinationibus, nec non quibusvis, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, et consuetudinibus etiam immemorabilibus, privilegiis quoque, exemptionibus, et indultis, etiam in corpore juris clausis, aut Literis Apostolicis quibusvis Personis, Collegiis, locis, Ordinibus etiam Militantibus, Congregationibus, Societatibus, et Institutis, aliisve quibuslibet specifica et individua mentione dignis; etiam sub quibuscumque verborum tenoribus, et formis, et cum quibusvis etiam clausulis et decretis, etiam derogatoriarum derogatoriis, et irritantibus, in genere, vel in specie, etiam Motu simili, et de Apostolicae potestatis plenitudine, seu consistorialiter, ac alias quomodolibet in contrarium praemissorum concessis, ac pluries confirmatis, approbatis, et innovatis. Quibus omnibus et singulis, etiamsi pro illorum sufficienti derogatione de illis eorumque tenoribus specialis, specifica, et individua mentio, seu quaevis alia expressio ad id servanda foret, illorum tenores, formas, causas, et occasiones praesentibus pro plene et sufficienter expressis, et exactissime servatis, et specificatis respective habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat, ad praemissorum effectum, plenissime et amplissime, Motu pari derogamus, et derogatum esse volumus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Publicationi praesentis Constitut. omnis in Urbe, tribuatur vis personalis intimationis omnibus factae.

Volumus insuper, et eadem auctoritate praedicta mandamus, ut eaedem praesentes, et in eis contenta quaecumque ad omnium notitiam facilius deducantur, nec quisquam de eis ignorantiam praetendere valeat; ipsas praesentes, seu earum transumpta, ad valvas Ecclesiae

Sancti Joannis in Laterano, et Basilicae Principis Apostolorum de Urbe, nec non Cancellariae Apostolicae, Curiae Generalis Innocentianae in Monte Citatorio, et in Acie Campi Florae, per aliquem ex Cursoribus Nostris, ut moris est, publicari, et affigi, sicque publicatas et affixas, omnes et singulos, ad quos spectat, seu spectabit in futurum, perinde afficere et arctare, ac si unicuique illorum personaliter intimatae, et notificatae fuissent.

Transumptis fidem praestari mandatur

Utque earumdem praesentium transumptis seu exemplis, etiam impressis, manu alicujus Notarii publici subscriptis, ac sigillo Personae in Ecclesiastica Dignitate constitutae munitis, eadem prorsus fides, tam in judicio, quam extra illud ubique locorum habeatur, quae ipsis praesentibus haberetur, si forent exhibitae, vel ostensae.

Sanctio poenalis

Nulli ergo omnino hominum liceat paginam hanc Nostrarum Confirmationis, Approbationis, Innovationis, Voluntatis, Mandati, Statuti, Decreti, et Declarationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri et Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum.

Dat. die 27. Febr. 1747.

Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem Anno Incarnat. Dominicae MDCCXLVII. III. Kalen. Martii Pontificatus Nostri Anno VII.

D. Card. Passioneus.

J. Datarius.

VISA DE CURIA.

J. C. Boschi.

J. B. Eugenius.

Loco ✝ Plumbi.

Registrata in Secretaria Brevium.
Publicat. die 4. Martii 1747.

XXVIII.

DE BAPTISMO JUDÆORUM

Sive Infantium, sive Adultorum.

Venerabili Fratri Archiepiscopo Tarsen. Vicesgerenti.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Venerabilis Frater, salutem et Apostolicam Benedictionem.

Casus trium infantium Judaeorum super Romae novitus Parentibus, baptisatorum refertur.

Postremo mense superioris anni cum de more ad Nos accessisses, retulissesque Antonium quemdam Vivianum in Hebraeorum vico domum Perlae Misani Hebreae ingressum esse, ibique cum tres ejus Filias, quibuscum puer dumtaxat aderat, earum frater, annos natus duodecim, invenisset, eam, quae nonum annum agebat, baptismate abluisse, Sacramenti verbis rite eodem tempore pronunciatis, quo caput aqua lustravit, idemque deinceps cum reliquis duabus sororibus primae adhuc aetatulae peregisse, marem autem non baptizasse, quod aquam sibi deesse viderit. Tunc Nobis quoque significavisti, quid ad mulctandam Viviani audaciam statueras, quidque de puellis Sacro Baptismate initiatis statuere in animo habebas: id porro a Nobis omnino probatum fuit.

Casus hujusmodi quum accidunt, statim novi sermones, et opiniones excitantur.

2. Sed quoniam facta hujusmodi frequenter Romae, et alibi, audiuntur; quotiescumque vero id accidit, multae hic statim opiniones, maximeque diversae, perinde quod tunc id primo evenerit, excitantur, quod sane inde oritur, quia bene multi temere obloquuntur, cum hac de re scriptos neque expenderent libros, neque noverint; alii vero, qui Scriptores legerunt, cum eosdem non semel videant sibi invicem adversantes, non satis ingenii, et facultatis habent ad judicandum quis eorum prudenter senserit, quis vero secus; alii demum aut nunquam Tribunalium judicata cognoverunt, aut eorum certe non reminiscuntur; ideo operae pretium existimavimus epistolam hanc scribere, eamdemque typis impressam in lucem edere, quae si tibi usui non erit, quia probe jam nosti omnia, quae hic continentur, non parum opinor iis fortasse proderit, qui in eodem Vicesgerentis munere tibi succedent, vel aliis extra Romam degentibus, ad quos pertinet, quemadmodum ad Vicesgerentem Romae spectat, hujusmodi casibus providere, aut non omnino diversis, aut huic plane similibus, qui novissime in Urbe accidit, quique, ut vulgo dicitur, *dat causam Edicto*.

Ideo Pontifex certam super hoc instructionem, et methodum edere statuit.

Divisio materiae in duas partes. Prima Hebraeorum Infantium, II Hebraeorum adultorum.

3. Atque ut omnis, quoad fieri potest, confusio evitetur, materiam duximus in duas partes distribuendam. In prima enim de Hebraeorum infantium: in secunda de Adultorum baptismate disseremus. Prima autem pars multifariam dividitur: Prima enim expendetur, utrum invitis parentibus, ac reluctantibus, Hebraei infantes baptizari licite possint: Secundo, si hoc nefas esse dixerimus, an casus unquam contingat aliquis, in quo id fieri non

Subdivisio primae

modo possit, sed etiam liceat, planeque deceat: tertio, baptismum Hebraeis infantibus tunc impertitum, cum fas non sit, ratum ne, an vero irritum haberi debeat: quarto, quid sit faciendum, quum Infantes Hebraei afferuntur, ut baptizentur, aut compertum sit eos jam fuisse Sacro Baptismate initiatos; demum quomodo probari possit, eosdem aquis salutaribus jam lustratos fuisse.

1. Punctum, An dissentientibus Parentibus infantes baptizari possint.

4. De primo primae partis capite si sermo sit, utrum nempe dissentientibus Parentibus hebraei infantes baptizari possint, aperte asserimus, hoc jam a Sancto Thoma tribus in locis definitum fuisse, nempe in *quolibet*. 2. *art*. 7. *in* 2. 2. *in quaest*. 10. *art*. 12, ubi ad examen revocans quaestionem in quodlibetis propositam: *utrum pueri Judaeorum, et aliorum Infidelium sint invitis Parentibus baptizandi*, ita respondet: *respondeo dicendum, quod maximam habet auctoritatem Ecclesiae consuetudo, quae semper est in omnibus aemulanda etc. Hoc autem Ecclesiae usus nunquam habuit, quod Judaeorum Filii invitis Parentibus baptizarentur, quamvis fuerint retroactis temporibus multi Catholici Principes potentissimi, ut Constantinus, Theodosius, quibus familiares fuerunt Sanctissimi Episcopi, ut Sylvester Constantino, et Ambrosius Theodosio, qui nullo modo praetermisissent ab eis impetrare, si hoc esset consonum rationi: et ideo periculosum videtur hanc assertionem de novo inducere, ut, praeter consuetudinem hactenus in Ecclesia observatam, Judaeorum filii, invitis Parentibus baptizentur*. Transitum deinde facit Doctor Angelicus ad exponendas rationes, atque ita ait *in* 3. *par. quaest*. 68. *art*. 10. *Respondeo dicendum; quod pueri infidelium filii aut habent usum rationis, aut non habent etc. Si nondum habent usum liberi arbitrii, secundum jus naturale sunt sub cura parentum, quandiu ipsi sibi providere non possunt: unde etiam et de pueris antiquorum dicitur, quod salvabantur in fide parentum; et ideo contra justitiam naturalem esset, si tales pueri invitis parentibus baptizarentur; sicut etiam si aliquis habens usum rationis baptizaretur invitus. Esset etiam periculosum taliter filios infidelium baptizare, quia de facili ad infidelitatem redirent, propter naturalem affectum ad Parentes; et ideo non habet hoc Ecclesiae consuetudo, quod filii Infidelium invitis Parentibus baptizentur.*

5. Scotus *in quarto sententiarum distinct*. 4. *quaest*. 9, *num*. 2. et *in quaestionibus relatis ad quaest*. 2. censuit laudabiliter posse Principem imperare, ut, invitis etiam Parentibus, Hebraeorum, atque infidelium infantuli baptizentur, dummodo id potissimum prudenter caveatur, ne iidem Infantes a Parentibus occidantur. Habet sectatores haec sententia suos non solum in Scholis, verum etiam apud Auctores recentiores in saecularibus negotiis apprime versatos, quos inter recensendus est *Loysa in notis ad Concilium decimumseptimum Toletanum pag*. 761. *tom*. 2. *collect. Concil. Hispan. clar. mem. Cardinalis Aguirre*. Praevaluit tamen in Tribunalibus S. Thomae sententia, ut testatur Cardinalis Albizi *de inconstantia in Fide cap*. 11. *n*. 32., atque inter Theologos, Canonumque peritos vulgatior est, quorum nomina recensentur a Cardinali Santorio in Rituali Sacramentorum, ut videre licet *pag*. 209. *et seqq*. in quo Rituali complures viri doctrina illustres multum laboris, atque operae insumpserunt, quos inter Cardinalis Bellarminus.

6. Ut colligi potest ex nuper allatis S. Thomae verbis, sententiae ipse suae praecipuum statuit in Ecclesiae consuetudine fundamentum; quod si, ad gravissimi hujus argumenti vim labefactandam, Matathiae, aliorumque exemplum proponeretur, qui nimirum, ut legitur *in lib*. 1. *Machabaeorum cap*. 2. *Circumciderunt pueros incircumcisos, quotquot invenerunt in finibus Israel*; quod quidem invitis eorum Parentibus evenit, respondet Liranus, solos Hebraeorum filios circumcisos fuisse, cujus sententiam sequutus est Verhost *de lib. Machabaeorum pag*. 88. Concedit Scotus in Hebraeorum filios hoc gestum esse, sed ulterius procedens addit, quod si hoc pariter in Ethnicorum liberos factum esset, Matathias erravisset: Scriptoris haec sunt verba *in* 4. *sent. dist*. 5. *quaest. unic. art*. 10. §. *Quod si historiam; Respondetur, eos, qui Judaeis Parentibus erant prognati, jure poterat vi circumcidere; si quos autem inter eos circumcidit Gentilium, fecit zelo fidei, sed tamen non secundum scientiam*. At enimvero cum in Divinis Literis nulla occurrat distinctio inter Hebraeorum, et Infidelium filios, illa sane responsio videtur certior, ac probabilior, Matathiam nempe, quotquot invenit pueros, circumcidisse; cumque idem vir esset virtute egregius, et sanctitate clarus, id jure gessisse optimo, cum illi infantes lege belli captivi essent sui, quos propterea, merito quidem vel invitis Parentibus circumcidi jussit,

quemadmodum multa cum laude Christiani solent Turcarum filios in bello captos sacrosancto Baptismate initiare. Sapienter ita disserit Suarez *in* 3. *parte S. Thomae tom.* 3. *quaest.* 68. *art.* 10. *disput.* 25. *sess.* 4. §. *Secundo est certum.* Cornelius a Lapide *lib.* 1. *Machab. cap.* 2. *vers.* 46.

II. An aliquo casu id liceat.

7. Hoc igitur posito, quod nefas sit Hebraeorum infantes, reluctante parentum arbitrio, baptizare, nunc juxta ordinem initio propositum descendere jam oportet alteram partem; an videlicet contingere umquam possit occasio aliqua, in qua id liceat et conveniat. Ex his quidem casibus unum modo exposuimus, cum Matathiae exemplum consideravimus. Sed quum ejusmodi eventus nostris hisce temporibus contingere nusquam possint, cum neque Hebraeorum quisquam contra Christianos stipendia mereatur, neque talis eorum conditio sit, ut bellum indicere Christianis valeant, rem fore opportuniorem ducimus, si sermo hic noster de frequentibus tantum casibus habeatur, in iisdemque si prudens, si certa methodus proponatur, cujus etiam hoc loco addatur non inutilis aliqua declaratio.

Casus praecipui, in quibus liceat Infantes baptizare.

8. Duo, ut plurimum, casus evenire solent: cum Christianorum aliquis Hebraeorum infantes invenit in extremo mortis discrimine constitutos; alter autem, quum iidem infantuli crudeliter a parentibus projecti, destitutique inveniuntur. Cum id eveniat, ut ab aliquo Christiano Hebraeorum puer morti proximus reperiatur, rem oppido laudabilem, Deoque gratam is certe efficiet, qui salutem puero aqua lustrali praebeat immortalem. Inter caetera Congregationis Sancti Officii decreta unum extat latum postridie Kalend. Novembris ann. 1678. cujus verba haec sunt: *Cum filius Hebraeorum consignatus fuisset Nutrici Christianae in deficientia Nutricum Hebraearum, dum esset proximus morti, fuit baptizatus, et Sacra Congregatio declaravit, praedictum puerum fuisse licite baptizatum.* Cum quo convenit alterum emanatum die 18. Februarii an. 1705. quaestioni respondens fel. mem. Praesulis Caroli Maigrot; illud autem est hujusmodi: *An filii infantes Infidelium possint baptizari invitis parentibus: Eminentissimi, audito voto DD. Consultorum, dixerunt, non licere, nisi in articulo mortis.* Gobat *in Theologia experimentali tractatu* 2. *cas.* 11. *n.* 329. maxime commendat Virum Religiosum de Societate Jesu, qui cum vi quasi coactus Mahumetani domum ingressus esset, veluti Medicus, ejus puellam morti proximam invisurus, eam canto baptizavit, quin id pater cognoverit; quae quidem puella post menses aliquot ex hac Vita emigrans ad Coelum feliciter evolavit. Conveniunt quoque in eamdem sententiam Suarez *in tertiam partem S. Thomae disp.* 78. *quaest.* 25. *art.* 3. §. *Ex his autem.* Becanus *de sacram. Baptismi cap.* 19. *quaest.* 7. *n.* 7. Hurtadus *de sacr. Bapt. disp.* 3. *diss.* 3. Azorius *part.* 1. *lib.* 8. *c.* 25. *q.* 10. Castrus Palaus *tract.* 19. *disp. unic. de Bapt. punct.* 9. *n.* 16. Paschal. *de viribus patriae potestatis part.* 1. *n.* 11. Barbosa *in Canon. Judaeorum.* 28. *q.* 1. *n.* 3. Ad hanc rem praeclare facit epistola Sancti Francisci Xaverii *p.* 67. Romae typis edita, in qua confirmans Patrem Franciscum Henricum, quod quereretur paucos a se Infideles in Indiis ad veri Numinis cultum revocari, sic scribit. *Plus itaque proficis, quam tu putas, infantes diligentissime conquisitos per Baptismum Coelo parturiendo.* Nam certum est, Xaverium hic loqui de Indorum infantibus extremum vitae agentibus, quos Pater Franciscus Henricus rite ac licite baptizabat. *At memento, te octo mensibus, quibus isthic versaris, plures animas conservasse moribundis infantibus baptizandis.*

De Infantibus expositis.

9. Si item eveniret, ut puer aliquis Hebraeus projectus esset, atque a Parentibus derelictus, communis omnium sententia est, pluribus quoque confirmata judiciis, eum baptizari oportere, reclamantibus etiam, repetentibusque parentibus, ut recte docent Azorius *Inst. Moral. par.* 1. *lib.* 8. *cap.* 25. *quaest.* 5. Ricciul. *Lucubrat. lib.* 2. *cap.* 32. *num.* 30. Clericatus *de Jurisdictione, discord.* 17. *num.* 12. Sessa *de Judaeis cap.* 51. *num.* 110. *et seqq.* At Hebraeorum parentes Patriam se in filios habere potestatem contendunt, nec plane injuria. Compertum est patriam potestatem neque ad jus Divinum positivum, neque ad jus naturale, neque ad jus gentium pertinere, sed juris, ut ajunt, *humani Romani* esse; cum autem Civitate Romana Antoninus Imperator omnes Imperio Romano subjectos donaverit, juxta ea, quae leguntur *in L. in Orbe Romano,* quaeque in aliis exemplaribus incipiunt *in Urbe Roma ff. de statu hominum,* et Hebraei Imperio Romano tunc essent subditi, hoc ipsis argumentum suppeditat pro patria in filios potestate. Sic disserit *Abbas in cap. cit. ex literis n.* 3.

de convers. Infid. Judaeus habet filium in potestate; et est ratio, quia Judaei contrahunt justas nuptias, sunt sub Romano Imperio, et sic gaudent legibus Imperialibus. Sed itidem plane constat praedictam patriam potestatem tunc certo amitti, cum filius derelinquitur, projiciturque, juxta responsum Gregorii IX. *cap. 1. de Infantibus, et languidis expositis*, cujus haec sunt verba: *Si a Patre, sive ab alio, sciente ipso, aut ratum habente, (relegato pietatis officio,) infans expositus extitit, hoc ipso a potestate fuit patria liberatus.*

10. Animadvertendum tamen est, eum infantem non inter projectos, expositosque adnumerandum, quem sine Patre, sine Matre, nullo comite, aut per urbem, aut extra Hebraeorum vicum temere vagantem inveneris; sed quem in loco publico solum, derelictum, abjectum, atque omni cura, et spe destitutum offenderis, is absque dubio projectus, is sane expositus censendus est.

11. Benigna haec interpretatio nonnullis improbanda videtur; neque enim ignoramus, apud Auctores multas hac de re sententias valde huic nostrae dissimiles inveniri, quae eo potissimum innituntur, quod Hebraei, quamvis non jure belli, Christianorum tamen mancipia sunt. Itaque cum servitutem serviant, tametsi sententiam admittant, eorum infantes sine parentum consensu baptizari non posse, non decere tamen subtiliores addere limitationes. Multa de hac re habet Antonius Francus in *additionibus in Abb. cap. Ex literis, lit. B. de conversione Infid.* Nostri autem instituti non est in hanc epistulam omnes congerere limitationes, explicationesque regulae; non enim tractatum, sed simplicem tantum methodum hic proponimus quoad casus et eventus passim obvios, ac frequentes. Sanctus Thomas in locis praefatis docet, Hebraeos in servitute quidem apud Christianos esse, non vero poenali libertatique contraria, sed civili, quae licet in abjectissimo gradu constituat, non eum tamen praestat, quem altera dominatum: quod item in rem nostram sapienter a Suarez consideratur *in 3. par. S. Thomae quaest. 68. art. 10. disp. 25. sess. 4. §. Dico secundo*, et a Sylvio *in 3. part. S. Thom. tom. 4. quaest. 68. art. 10. concl. 7.*

12. San: mem: Pius V. Praedecessor Noster *in sua Constit. 80.* omnes Hebraeos ab omni Ecclesiastica ditione, exceptis Romae, et Anconae Civitatibus, eliminavit. Sixtus V. iisdem concessit omnia ditionis Ecclesiasticae loca, dummodo septa moenibus essent, habitanda. Sed Pontifex Clemens VIII. rem in antiquum statum restituit; Romae tamen, Anconaeque, Avenionem adjunxit, ut videri potest *in ejus Constit. 19.* Cum vero Apostolica Sedes Urbini, Ferrariaeque Ducatus recepisset, non ejecti fuere Judaei ab iis urbibus, Oppidisque, ubi antea per Duces iis licuerat commorari. At si quis peteret, qua de causa non hebraeis negatum fuerit, nec negetur, in Pontificia ditione, ac Romae etiam libere permanere, is quidem quaestiones adeat Theologicas Piette, qui *part. V.* usitata ingenii sui sagacitate quaestionem agitat, an infantes Hebraeorum possint invitis Parentibus baptizari, tum id affirmantes (quorum et sententiam ipse amplecti videtur) hac interrogatione provocat *pag. 335. Cur ergo Romae Ecclesia Filios Judaeorum non baptizat, baptizatosque a Parentibus non avellit, ne in odio Christi, multiplicique impietate enutriantur?* Hanc deinde responsionem subjungit: *Respondeo, et peto vicissim ego: Cur infensissimos illos Christi hostes ipse Christi Vicarius Pontifex Romanus in suo Civitate tolerat? Cur eos inde non amandat? sicut ergo suas habet rationes, gentem illam Deo abominabilem, Christoque infensissimam tolerandi, ita et rationes habet, quare infantes eorum, ipsis invitis, non baptizet, nec ab eis avellat.* Et inter caetera, quibus nititur, argumenta, unum extat S. Augustini lib. 18. *de Civitate Dei cap. 46.*, in quo exponit Deum non eos extinguere penitus voluisse, sed tantum disperdere, ac dissipare, ut quocumque pergerent, sacras literas ferentes, id boni Ecclesiae parerent, ut suorum Codicum testimonio, Christi vaticinia vel invito animo ubique terrarum disseminarent. *Ideo parum fuit*, (verba sunt Augustini,) *ut diceret: Ne occideris eos, ne quando obliviscantur legem tuam; nisi etiam adderet: Disperge eos; quoniam si cum isto testimonio scripturarum in sua tantummodo terra, non ubique essent, profecto Ecclesia, quae ubique est, eos prophetiarum, quae de Christo praemissae sunt, testes in omnibus gentibus habere non posset.*

13. Hoc vero obiter attigimus, non contendentes veram causam constituere, cur Hebraeis liceat et Romae, et in aliquibus Pontificiae ditionis urbibus moram facere; Id enim ad rem propositam satis est quod si Hebraei servitutem Christianis serviunt, ea quidem non poe-

nalis est, sed civilis, ac si Romae, aliisque de Pontificiis Urbibus commorantur, id potissimum Summorum Pontificum Indulgentiae acceptum referunt; ex quo quidem colligere aperte licet, non id ab iis expetendum esse, quod jure non potest exigi; tum etiam eorum ad Christum conversionem, atque infantium baptismum, moderate, religiose, pie procurandum esse, sine ulla vi, aut injuria; quoniam quidquid injustitiam sapit, Christianorum indignum est; contumelia vero omnis asylo ipsis concesso penitus adversatur. S. Gregorius Pontifex ad Paschasium Episcopum Neapolitanum scribens, eum admonet, ut humaniter, et mansuete in Hebraeos se gerat, qui tunc eam Civitatem incolebant. *Agendum est ergo, ut potius ratione, et mansuetudine provocati sequi nos velint non fugere, ut eos ex eorum Codicibus ostendentes, quae dicimus, ad sinum Matris Ecclesiae Deo possimus auxiliante convertere.* Et quoniam Paschasius quasdam iis celebritates jampridem concessas interdixerat, haec subjungit: *Itaque Fraternitas tua eos monitis, prout poterit, Deo adjuvante, ad convertendum accedat, et de suis illos solemnitatibus inquietari denuo non permittat, sed omnes festivitates, feriasque suas, sicut hactenus tam ipsi, quam parentes eorum per longa colentes retro tempora tenuerunt, liberam habeant observandi, celebrandique licentiam.* Et quae in eadem Epistola decernebantur, pertinere quoque vult ad omnes Episcopos, in quorum Dioecesibus Hebraei commorabantur: *Item universis Episcopis per Galliam, et Europam, et Germaniam constitutis.* Haec autem Epistola recensetur *in Can. Qui sincera, dist.* 45.

Declarationes circa casus praemissos.

14. Postquam casus magis obvios exposuimus, in quibus nostra haec regula prohibet, Hebraeorum infantes, invitis parentibus, baptizari; aliquas insuper declarationes addimus ad hanc regulam pertinentes, quarum haec prima est: si parentes desint, infantes vero alicujus Hebraei tutelae commissi fuerint, eos sine tutoris assensu licite baptizari nullo modo posse, cum omnis parentum potestas, ad tutores pervenerit. Sic Azorius *Instit, Moral. par.* 1. *lib.* 8. *cap.* 25. *quaest.* 9. Thomas a Jesu *de Convers. gent. pag.* 212. Sessa *de Jud. c.* 25. *n.* 30.; alios praeterea auctores eadem sentire non ignoramus, a quibus recensendis brevitatis gratia supersedemus.

15. Secunda est, si Pater Christianae Militiae nomen daret, juberetque, infantem filium baptizari, eum quidem vel Matre Hebraea dissentiente baptizandum esse, quum filius non sub Matris, sed sub Patris potestate sit habendus, juxta textum *in lege Nulla ff. de suis, et legitimis haeredibus, et in* §. *foeminae, Instit. tit. de adoptionibus*, quod quidem ad verbum statuit Gregorius IX. in sua Decretali ad Argentinae Episcopum scripta, et relata *in cap. Ex literis, de conversione Infidelium.*

16. Tertia est, quamvis Mater filios sui juris non habeat, tamen ad Christi Fidem si accedat, et infantem offerat baptizandum, tametsi Pater Hebraeus reclamet, eum nihilominus aqua baptismatis abluendum esse: Ita cum caeteris Azorius verba facit *in loco praefato quaest.* 3. *Ubi de communi fidei bono agitur, nulla habenda est ratio patriae potestatis, quam leges, et jura Romana sanxerunt; et propterea mater fidelis, quamvis ei jus civile patriam potestatem non tribuat, jus habet ad Baptismum filium offerendi.* Huic quidem sententiae favet praedicta Decretalis Gregorii IX., in qua licet loquatur de potestate in eo casu, quem explicabat, Patris nempe Christiani filius aquis lustralibus offerentis, matre Hebraea perperam discrepante: statuit tamen sententiae suae in favorem fidei fundamentum: *In favorem maxime fidei Christianae respondemus, patri eumdem puerum assignandum:* favor autem fidei in utroque casu valere plurimum jure debet.

17. Quarta est, quod si pro certo habeatur, parentum voluntatem esse Infantium baptismati necessariam, quoniam sub appellatione parentum locum quoque habet paternus avus, ut observatur *in l. justa interpretatione* 201. *ubi Glossa in verb. avus ff. de verb. signif.* cum eo quod amplius legi potest *in discept.* 977. *num.* 4. *Gratiani:* hinc necessario sequitur; ut, si avus paternus Catholicam Fidem amplexus sit, ac nepotem ferat ad sacri lavacri Fontem, quamvis mortuo jam patre, mater Hebraea repugnet, tamen infans sit absque dubio baptizandus. Martinus Navarrus vir Sacrorum Canonum doctrina excellens, cum hic Romae casus hujusmodi avenisset, plus valere contendebat matris dissensum, ut videre licet in ejus *cons.* 4. *lib.* 3. *de conversione Infidelium.* Contra eum scripsit Praesul Rutilius Benzoni: Pontifex autem Gregorius XIII. pro avo sententiam tulit, ut ipse refert in suo *speculo Episcoporum lib.* 1. *q.* 9. *dub.* 1. ubi testatur, hebraeo infanti baptismum se contulisse. Quamobrem

in fine Consilii Navarri haec leguntur: *Advertendum autem, contra hanc opinionem latam sententiam, infantemque traditum fuisse Avo Christiano, et demum baptizatum, perseverareque adhuc in fide*. Hujusce facti Marchinus etiam testis *de Bello Divino part.* 1. *cap.* 2. Non desunt alia judicata, quorum vi avus ad fidem conversus praeferri debet, non solum si Mater, sed etiam si Pater dissentiat, et quamvis ambo pariter protestentur, sese filii baptismati non assentiri, ut videri potest in *cit. disc.* 977. *Grationi*, cum praeter favorem Religionis, qui maximi habendus est, argumenti loco etiam esse debeat *Text. in Can. Patrem.* 32. *q.* 3. ubi in neptis nuptiis, avi sententia patris judicio anteponitur, cum avus liber, pater autem servus existit. *Patrem puellae Ecclesiae nostrae famulum, avum vero ejus liberis ortum constat esse natalibus, et ideo avi magis electionem de conjunctione neptis quam patris ejus, cujus nullo modo liberum potest esse arbitrium, decernimus attendi. Quia ergo electione avi huic ista nupsisse probatur, hanc constat legitime esse copulatam.*

18. Fictitia res non est, quod aliquando Pater Hebraeus se velle Catholicam Religionem amplecti praedicet, ac se ipsum, filiosque Infantes baptizandos offerat, postmodum vero sui se consilii poeniteat, abnuatque filium baptizari. Id Mantuae evenit, ubi Hebraeus quidam non modo cum viro perhonorificum dignitatis gradum tenente, sed ipso etiam cum Duce id rei gessit. Duos habebat infantes liberos, totidemque pueros, atque uxorem, cumque deinceps ad Christi fidem accedere recusasset, Ducisque spem frustratus esset, res ad examen deducta est in Congregatione Sancti Officii, ac Pontifex *die* 24. *Septembris anni* 1699. statuit, ea fieri, quae sequuntur: *Sanctissimus, auditis votis Eminentissimorum, decrevit, quod duo filii infantes, alter scilicet triennis, alter quinquennis baptizentur. Alii; nempe filius octo annorum, et filia duodecim, collocentur in domo Cathecumenorum, si ea Mantuae adsit, sin minus apud pium, honestamque personam, ad effectum explorandi ipsorum voluntatem, eosque instruendi. Uxoris quoque in loco a filiis separato exploretur voluntas. Patrem vero, et Maritum respective, qui a proposito suscipiendae fidei Christianae recessit, non esse cogendum, sed contra eum posse procedi, prout de jure*. Idem ferme accidit Augustae Taurinorum, ubi cum Hebraeus quidam Religionem Catholicam amplecti nollet, postquam id se facturum promiserat, cumque instaret, filiola, quam baptizandam obtulerat, ideoque a Matre Hebraea jam ablatam Christianae nutrici lactandam dederat, in potestatem rediret suam; Congregationis Sancti Officii auctoritate Romae sancitum fuit, ut puellula Christianos penes esset, et ad Sacrum regenerationis Fontem elevaretur, quod videri potest apud Sessam *cap.* 51. *n.* 98. Hoc autem prudenter statutum est, ne scilicet Parentes Hebraei, quibuscum summa aequitate apud Christianos agitur, eo imprudentiae deveniant, ut et nos, et Ecclesiam audeant irridere.

De Infidelibus, qui Baptismum recipiunt ob bonum aliquod temporale.

19. Sunt quoque aliqui infideles, suos infantes Christianis offerre soliti, ut aquis salubribus abluantur, non tamen Christi ut stipendia mereantur, neque ut originalis culpa eorum ex anima deleatur: sed id faciunt indigna quadam superstitione ducti, quod nempe Baptismi beneficio existimant, eosdem a malignis spiritibus, a foetore, aut morbo aliquo liberandos. Sanctus Augustinus *in epistola ad Bonifacium Episcopum tom.* 2. *typis Patrum S. Mauri n.* 4. de hac re ita disserit: *nec illud te moveat, quod quidam non ea fide ad Baptismum percipiendum parvulos ferunt, ut gratia spirituali ad vitam regenerentur aeternam, sed quod eos putant hoc remedio temporalem retinere, vel recipere sanitatem. Non enim propterea illi non regenerantur, quia non ab istis hac intentione offeruntur. Celebrantur enim per eos necessaria ministeria, et verba Sacramentorum, sine quibus consecrari parvulus non potest.* Mens quippe non infantem baptismo offerentis, sed baptizantis est serio consideranda: *at non parentum, sed ministrorum mens est spectanda, hi enim si bona, et recta mente voluerunt exequi, quod Ecclesia postulat, omnino baptismum valide contulerunt*. Verba sunt Arcudii *lib. de concordia Ecclesiae Occidentalis, et Orientalis lib.* 1. *cap.* 12.

20. Res ad examen revocata fuit in Synodo habita anno 1148. sub Patriarcha Luca, de qua Synodo sermonem habet Balsamon *super Canone* 84. *Trullano*. Agareni quidam Synodo adfuerunt, qui ut baptismum reciperent, invitati, illico responderunt, sese jam pridem Sacro Baptismate initiatos; nam id in more suam apud gentem esse dixerunt, infantes vix natos ad Sacerdotes Catholicos deferri solitos, ac baptizari: *non tamen admissi fuerunt; audierat enim* (praedictus scilicet Patriarcha) *quod*

Baptismus, quem Infideles a Christianis petunt, non bona affectione, et orthodoxo proposito petitur, sed propter corporalem medicinam. Persuasum est enim Agarenis, fore, ut sui liberi ab daemone vexentur, et tamquam canes male oleant, nisi baptismum Christianum assequantur. Verba sunt Balsamonis e Graeco idiomate in Latinum versa a Card. Baronio *in annalibus ad annum praedictum* 1148. unde significari videtur, illius Concilii Patres Baptismum ratum, ac validum nequaquam existimasse.

21. Cum ad Theologos, Canonumque peritos hujus quaestionis examen transisset, varii casus propositi, ac discussi fuerunt. Infideles aliqui, cum hoc sibi in animum induxissent, Baptismi gratia Infantes suos a morbis, Daemonumque vexationibus liberatum iri, eo dementiae adducti sunt, ut mortem quoque minitati sint Catholicis Sacerdotibus, qui, utpote eorum pravae mentis conscii, baptismum eorumdem liberis constantissime denegabant. *Navarrus in suo cons. 5. de tit. Bapt.* respondit, pueros jam rationis compotes in casu ejusmodi a Baptismi fontibus repellendos, infantes vero omnino admittendos esse, qui adhuc rationis expertes sint. Alii vero perperam sentiunt, omnibus conferri baptismum posse, mors ut evitetur, dum materia solum, non autem forma adhibeatur. At huic sententiae refragatur Congregatio Sancti Officii coram Pontifice habita die 6. Septembris 1625. *Sacra Congregatio Universalis Inquisitionis habita coram Sanctissimo, relatis litteris Episcopi Antibarensis, in quibus supplicabat pro resolutione infrascripti dubii: an cum Sacerdotes coguntur a Turcis, ut baptizent eorum filios, non ut Christianos efficiant, sed pro corporali salute, ut liberentur a foetore, comitiali morbo, maleficiorum periculo, et Lupis, an in tali casu possint saltem ficte eos baptizare, adhibita Baptismi materia sine debita forma? Respondit negative, quia Baptismus est Janua Sacramentorum, ac protestatio fidei, nec ullo modo fingi potest.* Hoc decretum typis editum extat in *Verricello de Apostolicis Missionibus tit. 5. ad verb. Baptismus quaest.* 219. Neque hoc loco praetermittendum est, vigesimam nonam inter propositiones ab Innocentio XI. damnatas die 2. Martii 1679. esse hujusmodi: *urgens metus gravis est justa causa Sacramentorum administrationem simulandi.*

Conferri nequit Baptismus, quem

22. Si tamen mortis discrimen absit, omnibus haec opinio insedisse videtur, Baptismum conferre nefas esse, cum dubitari prudenter possit, id futurum, ut baptizatus tractu temporis a Catholica Religione desciscat; quod quidem experientia docet plerumque iis infantibus evenire, qui a Parentibus infidelibus oblati, ut ab infirmitate aliqua baptismo liberentur, postea vero in eorum educationem, ac potestatem revertuntur. Hoc idem comprobat suffragio suo *Castrus Palaus tom. 4. suorum operum Moralium tract. 19. disput. unic. punct. 6. num. 11. Cardinalis Albizi de inconst. in fid. c. 33. num. 47. Verricellus de Apostolicis Missionibus titul. 6. quaest.* 113. *n.* 8. Hinc vero id sequitur, quod si baptizatus infans non ad Parentes infideles rediret, sed Christiano cuipiam committeretur, is baptizari deberet, etiamsi non a Parentibus oblatus esset, ut Catholicus evaderet, verum ut ab aegritudine, ac morbo aliquo servaretur. Apposite ita concludit Azorius *institut. moral. par. 1. lib. 8. c. 25. quaest. 6. Ex quo perspicuum est, ejusmodi infantes jure donari, et ablui Baptismo posse, quoties commoda occasio obtulerit a patrio eos juri, et potestate liberandi.*

adest periculum perversionis

23. Negari profecto nequit grave perversionis periculum in hac materia rem esse maximi momenti. Episcopus Quebec alias significavit, barbarorum aliquot, etiamsi Christianae militiae adscriptos, nullum Religionis specimen exhibere; hoc enim habent in more positum, ut statim ac filius nascitur, eum Christianis offerant baptizandum, is vero ubi adolevit, a Religionis nostrae sanctimonia abhorret, parentum scilicet exemplo edoctus. Quare non sine causa praedictus Episcopus postulavit, iis ne infantibus Sacramentum esset baptismatis conferendum? Huic petitioni diligenter expensae in Congregatione Sancti Officii habita die 3. Maji 1703. responsum fuit, Baptismum conferre infantibus non licere, qui filii Infidelium essent, atque in eorum potestate mansuri. Hoc tamen decretum eos excepit pueros, qui gravissime aegrotantes vita periclitarentur. *Non licere, si sint filii infidelium, et in potestate eorum relinquendi; secluso tamen mortis imminentis periculo.* Licere autem, si filii quidem barbarorum sint, sed jam Christi militum, dum tamen, aut a viris Apostolicis illic degentibus, aut ab ipsis Parentibus, de Sanctae Religionis praeceptis, ac mysteriis edoceantur, cum adoleverint. *Licere vero, si sint filii barbarorum baptizatorum, curandum tamen per Missiona-*

rios, ac per ipsosmet eorum parentes, ut, cum ad annos discretionis pervenerint, a se, vel ab aliis instruantur, praesertim in illis regionibus, si non praevideatur in promptu adfuturos Ministros Evangelicos, qui in hoc parentum commode supplere possint defectum. In Servia audivimus pauperculas esse Christianas mulieres invito cum Turcis matrimonii vinculo copulatas, quae cum filium pariunt, eum Sacerdotibus offerre solent, ut baptizetur. Idcirco postulatum fuit, qui debeant in casu hujusmodi sese gerere Sacerdotes. De hac re decretum habetur in nostro Bullario *num.* 89. §. 8. *num.* 339., ubi apparet, conferendum esse baptismum, si constet, mortem oblato puero imminere: *istarum vero filios, quos Parochis baptizandos exhibent, ubi eorum vitae periculum imminere videatur, sacro lavacro abluere praedicti Parochi minime dubitent, admonitis matribus, ut, si convaluerint, ipsos in Christiana Religione educare sedulo curent.* Si nullum adsit vitae periculum, certa regula generalis statuta non est, cum oporteat diligenter omnes expendere circumstantias, et praesertim, *vel eos in Evangelicae legis, et fidei cultu perseveraturos, vel Christiana educatione ab ejusmodi matribus fraudatos, Mahometani patris impietatem secuturos esse.* Si Sacerdotes, postquam pie, et religiose hoc negotium Deo commendaverint, aequum, bonumque existiment, praedictos infantulos baptizare, id quidem facerent, matres tamen enixe admonerent de Christiana Religione sedulo edocenda.

24. Nos certe ignoramus, accidisse, ut Pater aliquis Hebraeus Romae, aut alibi infantem obtulerit Sacris Baptismi aquis tingendum, non quod eum cuperet Christianum fieri, sed morbo aliquo liberari. Hoc si umquam eveniat, S. Augustini sententia, nempe pravam parentum intentionem baptismati non obesse rite collato, prae oculis habita; et conjunctim communi opinione considerata, in hoc casu baptismum minime negandum esse, dum nullum sit periculum perversionis, quod sane est maximum, si baptizatus in Infidelium potestatem sit rediturus; prudentum certe judicio rite lustrari deberet infans, et Christianis tradi, ut probe educatus, aetate, et sapientia coram Deo proficeret; hoc autem si diligenter fieret, ut semper post Baptismi Sacramentum decet, nullum esset periculum perversionis; quod vitari non potest, si Patri Hebraeo filius restituatur; atque hoc pacto omnis etiam difficultas tolleretur, quae saepissime in causa fuit, cur responsio categorica Missionariis negata sit enixe postulantibus, liceret ne Baptismum conferre Infidelium Infantibus Sacro Fonte oblatis, non pietatis, non religionis causa, sed rerum temporalium caducarumque cupiditate. *Vid. Card. Albizi citat. cap.* 33. *de Inconstant. in Fide* n. 47.

25. Satis abunde diximus non solum de primo hujus partis capite, utrum nempe, invitis Parentibus, Hebraei infantuli baptizari possint: verum etiam de secundo, an casus umquam contingat aliquis, in quo id aeque licitum sit, ac decorum: ad tertium nunc accedimus, Baptismum videlicet Hebraeis Infantibus impertitum, cum fas non sit, ratumne, an vero irritum haberi debeat.

III. An Baptismum collatum in casibus non licitis collatum, validum sit.

26. Nulla de hac re inter S. Thomam, et Scotum dissensio est, cum non in eam sententiam disputaverint, utrum Baptismus Hebraeis infantibus sine Parentum consensu conferri valide possit, verum an licite; ut prudenter animadvertit Cardinalis Lauria egregius Scotista *in tom.* 1. *lib.* 4. *sententiarum disp.* 14. *art.* 5. *num.* 38. *Et nota, quod sermo non est de posse valido, quia si baptizarentur, certum est remanere baptizatos; sed de posse licito, idest, an licite fiat, si baptizentur.* Durandus *in* 4. *sent. dist.* 4. *quaest.* 7. *art.* 13. contendens irritum baptismum esse sine consensu saltem interpretativo illius, qui baptizatur, ideo si hoc Sacramentum Hebraeorum, aut Infidelium filiis, invitis Parentibus, impertitum fuerit, illud esse irritum omnino existimat; ea ratione ductus, quod Infantulis non alia, quam Parentum voluntas sit, quae si desideretur, omnis deest voluntas, cujus necessitas est sane maxima, Baptisma ut validum habeatur. Verum haec Durandi opinio singularis numquam aut plausum, aut existimationem nacta est; quod revera constet Baptismum esse ratum, ac validum, quotiescumque Baptizantis voluntas cum forma et materia necessaria accedat. Quamobrem Durandi sententiam, Suarez falsam, Cajetanus a ratione alienissimam esse affirmant. Praefati argumenti, validitatem Baptismi collati sine consensu Patris contra Durandum comprobantis, Silvius auctor est, doctissimus S. Thomae sectator *in* 4. *tom. in* 3. *part. S. Thomae quaest.* 68. *art.* 10. *Si Filiis quorumcumque Infidelium conferatur Baptismus, erit va-*

tidus etiamsi Parentes sint inviti, quia subjectum est capax, et Minister cum debita intentione adhibet ei materiam, et formam. Nihil autem aliud requiritur, ut Baptisma parvulorum teneat; nam intentio Parentum est impertinens. Et Frassen eximius Scotista tom. 10. sui Scoti Academici tract. 10. disput. 1. art. 2. quaest. 3. Durandi sententiam refellens, et ejusdem argumento, hoc est, in Baptismo Infantium voluntatem deesse, si Parentum vel offerentium voluntas desit, respondens admonet, Ecclesiae voluntatem semper inesse: *quid si nullus offerat, sed solus Minister baptizet? Recte intelligitur respondere tota Mater Ecclesia, quae in Sanctis est, quia tota omnes, tota singulos parit per voluntatem Ministri, suo, et Christi nomine baptizantis.* Quae quidem responsio S. Augustino auctoritatem debet, qui in memorata epistola ad Bonifacium sic scribit: *offeruntur ad percipiendam spiritalem gratiam non tam ab eis, quorum gestantur manibus, quam ab universa societate Sanctorum, atque fidelium. Ab omnibus namque offerri recte intelliguntur, quibus placet quod offeruntur, et quorum sancta, et individua charitate ad communionem Sancti Spiritus adjuvantur. Tota ergo Mater Ecclesia, quae in Sanctis est, pueros gestat, et offert, quia tota omnes, tota singulos offert.*

27. Argumentis per se clarissimi, tantorumque auctoritate hominum corroboratis alia addere supervacaneum ducimus: quaedam vero Congregationum responsa in medium proferre nullo modo non possumus, inter quae primo loco afferemus illud Congregationis Sancti Officii *habita die* 30. *Martii* 1638. *Circa baptismum datum parvulae puellae annorum trium circiter filiae Hebraeorum a Faustina Christiana, invitis Parentibus, Eminentissimi Domini censuerunt, parvulam puellam esse vere baptizatam, concurrente materia, forma, et intentione: Baptismum probari unico teste; et quamvis filii Hebraeorum non possint invitis parentibus baptizari, si tamen de facto baptizentur, valere Baptismum, et characterem imprimi, et filiam baptizatam penes Christianos alendam; mulierem baptizantem acriter monendam, ut in posterum caveat a similibus; notificandum vero populo, non licere invitis parentibus filios Hebraeorum baptizare, quia licet finis sit bonus, media non sunt licita, praesertim stante Bulla Julii III. imponere poenam mille ducatorum, et suspensionem baptizantibus filios Hebraeorum invitis parentibus.* Ante hanc resolutionem alia extat *die* 3. *Martii* 1633., cujus haec sunt verba: *quaeritur, an infantulus filius Judaei a Nutrice Christiana baptizatus inscio patre Hebraeo, sit vere baptizatus, et hujusmodi baptismate teneatur, et apud quem debeat infantulus educari? Respondetur infantulum esse vere baptizatum, Baptismumque esse validum, eumdemque educandum penes Christianos, a quibus instruatur, et cum pervenerit ad usum rationis, posse cogi ad perseverantiam in Fide Catholica, eidemque providendum a patre, si habeat in bonis, sin minus in necessariis ad minus ad sustentationem.* Conveniunt aliae quoque ejusdem Congregationis resolutiones, quarum altera emanavit *die* 23. *Decembris* 1698., altera die 8. Martii 1708., et a Leone *in suo Thesauro Fori Ecclesiastici part.* 4. *cap.* 4. *n.* 8. alia huic similis producitur in Congregatione Concilii habita in causa Fossani, quae tamen cum registris conferri non potuit.

IV. Quid faciendum, quando Infantes Hebraei baptizandi exponuntur, vel fuisse baptizatos notitia habetur.

28. Nihil aliud nunc restat, ut primae parti finis imponatur, quam exponere, quid sit faciendum, cum infantes Hebraei aut baptizandi offerantur, aut compertum sit, eos jam fuisse sacro baptismate initiatos, demum quomodo probari possit eosdem aquis salutaribus fuisse rite lustratos; quae postrema sunt hujus primae partis capita, et quorum explicationem paucis expedimus.

29. Nihil hoc cum iis infantibus nobiscum est, qui vel ad sacrum fontem ab iis feruntur, quibus id faciendi jus esse constat, vel qui juxta sacrarum legum vim, invitis, licet, reluctantibusque parentibus, sunt baptizandi, ut ante demonstravimus, de his, inquam, infantibus nullus hic sermo est, quoniam patet, omnino esse ad sacrosanctum regenerationis lavacrum elevandos. Ad eos itaque spectat hic sermo noster, qui baptismo neque a parentibus, neque ab aliis qui jus in eos habeant, offeruntur, sed ab aliquo nullam habente auctoritatem. De iis praeterea agitur, quorum casus non comprehenduntur sub ea dispositione, quae sinit Baptismum conferri, etiamsi majorum consensus desit: hoc quidem in casu baptizari non debent, sed ad illos remitti, quorum in potestate ac fide sunt legitime constituti. Quod si jam sacramento initiati essent, aut detinendi sunt, aut ab Hebraeis parentibus recuperandi, tradendique Christifidelibus, ut ab illis pie, sancteque informentur; hic enim Baptismi licet illiciti, tamen veri, validique effectus est. Ex

quibusdam paulo ante citatis resolutionibus hoc eruitur, quibus accedit Concilii Toletani quarti textus expositus *in Can. Judaeor. dist.* 26. *quaest.* 1. *Judaeorum filios, vel filias, ne parentum ultro involvantur erroribus, ab eorum consortio separari decernimus, deputatos aut Monasteriis, aut Christianis viris aut mulieribus Deum timentibus, ut sub conversatione cultum Fidei discant, atque in melius instituti tam in moribus, quam in Fide proficiant.* Si autem postquam adoleverint, suo ipsi infortunio Catholicam Fidem desererent, et Hebraeorum ritibus adhaererent, contra eosdem legibus utendum esset, ut contra Haereticos, juxta Decretalem Bonifacii VIII. *in Cap. Contra, de Haereticis, in sexto: Contra Christianos, qui ad ritum transierint, vel redierint Judaeorum, etiamsi hujusmodi redeuntes, dum erant infantes etc. baptizati fuerunt, erit tamquam contra Haereticos, si fuerint de hoc confessi, aut per Christianos, seu Judaeos convicti etc. procedendum.*

30. Dura nonnullis haec sententia visa est, qui eamdem ut minus asperam facerent, existimarunt fas esse, puerulos Judaeis parentibus restituere, dummodo ipsius parentes cautione, aut fidejussione data, ingenue spondeant, ab se filios, vix cum ad convenientem aetatem pervenerint, Christifidelibus restituendos, nec quidquam contra fidem Catholicam edocendos. Ita opinatus est Calderinus *in suo Consil.* 3. *de Judaeis*, quem sequutus est Graffius *in suis decis. cas. conscien. part.* 2. *lib.* 2. *c.* 23. *n.* 23. Verum haec Calderini sententia a caeteris omnibus erroris insimulata fuit, ut Afflict. *decis. n.* 13. Sperel. *decis.* 1. *num.* 42. Sessa *de Judaeis cap.* 55. et *n.* 64. Piton. *Discept. Eccles. p.* 4. *discept.* 146. *dub.* 3. at *num.* 33. Card. Albizi *de Inconst. in fide cap.* 11. *num.* 33. *Et vere scio in hac Sacra Congregatione*, loquitur de Congregatione S. Officii, *sententiam Calderini uti erroneam fuisse rejectam.*

▼ Quomodo probetur Baptismum collatum fuisse infanti.

31. In quibusdam praefatis resolutionibus innuitur, eum, qui Hebraeorum filios sine parentum consensu Baptismo lustrare ausus fuerit, exceptis iis casibus, in quibus hoc liceat, eum, inquam, poena mulctandum esse; Baptismum autem unius testimonio comprobari. Ut primae parti hujus nostrae instructionis extrema manus accedat, nihil aliud restat, quam praedictarum resolutionum judicium confirmare; et quidquid in eisdem continetur, nostra quoque sententia stabilire. Baptizantis mentem esse sanctam, rectamque non dubitamus; modus autem omnino illicitus habendus est; et ea quicumque facit, quae Ecclesia fieri vetat, pro Judicis prudentia mulctari debet, poena scilicet aut mitiori, vel severiori, juxta circumstantias. Additur etiam, qui infantes Hebraeorum liberos baptizare solent, eos plerumque aut laicos, aut mulieres esse; quod neutris liceat, nisi necessitas interfuerit, ut videri potest *in Can. ad limina* 30. *quaest.* 2. *in Can. Sanctum, in Can. in necessitate de Consecr. dist.* 4. *in Conc. Flor. Armen. instruct. In casu autem necessitatis non solum Sacerdos, vel Diaconus, sed etiam laicus, vel mulier, imo etiam Paganus, et Haereticus baptizare potest.* Hoc etiam in trigesimo octavo Concilii Illiberitani Canone statutum est, *peregre navigantes, aut si Ecclesia in proximo non fuerit, posse fidelem, qui lavacrum suum integrum habet, nec sit bigamus, baptizare in necessitate.* Et quamvis Petavius *in not. ad Sanctum Epiph. pag.* 341. miretur, Concilium, etiamsi necessitas interfuerit, bigamis, ne quemquam baptizent, interdicere; *ergo ne a bigamis baptizari in tanta necessitate non licuit?* Mendoza tamen, et Albaspineus ajunt, in Canone quemquam baptizari a bigamis interdici, cum plures adsint rei conficiendae magis idonei, quod Catholicus Ethnico, laicus autem non bigamus jure sit bigamo anteponendus. Jam vero baptismati comprobando unius sufficere testimonium, vetus Jurisperitorum axioma est; ut videtur in Glossa *Cap. Nuper. ad verbum: nisi juratus, de testibus et attestationibus. Quandoque tamen bene creditur uni, quando non fit praejudicium alicui; puta utrum aliquis sit baptizatus, vel utrum esset Ecclesia consecrata, et ubi quis vult probare se egisse poenitentiam per Confessorem suum. Et in Can. placuit, in verbo: testentur, de Consecrat. dist.* 4. *Creditur ergo testimonio unius in Baptismo, et in Consecratione Ecclesiae.* Hoc tamen intelligendum est, dummodo testi aut mari, aut foeminae, fides adhiberi prudenter possit, aut idem si testatur qui baptizavit; hic siquidem se ipsum asserens Baptismum Hebraeo infantulo ministrasse, non rem modo ab se gestam, sed etiam poena dignissimam suo ipse testimonio confirmaret. In S. Spiritus Xenodochium, projectorum perfugium, feruntur non raro infantes chartam collo suspensam praeseferentes, in qua scriptum legitur jam Baptismum eidem collatum esse. Cum adhuc in minoribus a Secretis Sac. Congregationis

Concilii munere fungebamur, Sancti Spiritus Parochus interrogavit, quid sibi agendum esset in hujusmodi casibus? Proposita quaestio fuit in Congregatione *die* 18. *Decembris* 1723., *ut declarat Thesaurus resolut. tom.* 2. *pag.* 412. *die autem* 15. *Januarii* 1724. ita rescriptum fuit: si non lateret, qui chartulam scripserat, eidemque fides tuto praestari posset, tunc Infantem ut baptizatum habendum esse, ac ne Baptismo quidem initiandum *sub conditione*, ut aperte liquet *in tom.* 3. *praefati Thesauri pag.* 2.

Secunda Pars.

32. Haec sunt, quae breviter exponenda censuimus quoad primam partem ad Hebraeorum infantes unice pertinentem. Itaque ad secundam descendimus, sermonem de Hebraeis adultis, ac ratione pollentibus habituri. Atque ut ordine utamur, et claritate, disseremus primo de iis, qui ultro Baptismum petunt, tum de iis, qui jam baptizati ad Ecclesiam se conferunt. Verum in primis constituendum est, quaenam plerumque ea aetas sit, in qua Hebraeus sponte Baptismum expetens, non infans, sed sui compos censendus est, et quodammodo adultus, atque hac quidem in re duos Jurisperitos, licet haud indoctos, cavere necesse est; Nattam scilicet *in consil.* 454. *lib.* 2., et Bursat. *in consil.* 231. *lib.* 3. quibus in casu, de quo agitur, necessaria videtur duodecim annorum aetas; id autem perperam quibusdam decretis probant aeque antiquis, ac antiquatis. Hac in re consulendus est seduius, accuratusque Praesul Sperelius *in sua decis.* 1. *num.* 32. *et duobus seqq.*, ubi probat rationis usum ab anno septimo completo inchoari; idemque confirmaturus, praeclara quaedam in unum collegit Cardinalis Albizi *de inconst. in Fide cap.* 11. *num.* 39. Ricciul. *in tract. de Personis extra gremium Ecclesiae lib.* 2. *cap.* 33. *num.* 3. Zasius *in tract. de Judaeis quaest.* 2. Clericat. *de Jurisdict. discor.* 18, *num.* 25. Sessa *de Judaeis cit. c.* 43., quibus addimus Congregationis Concilii resolutionem, quae extat *lib.* 16. *Decretorum pag.* 233. *a tergo* in quadam causa Vilnae: *die* 16. *Julii* 1639. *Sacra Congregatio Concilii respondit filios Judaeorum non esse invitis parentibus baptizandos, donec perveniant ad aetatem legitimam: et tunc, si ipsi consentiant: Ætatem vero legitimam regulariter censeri completo septennio.* Animadvertere opus est illud *regulariter*, nam indicat oportere Praesidem Ecclesiasticum etiam atque etiam considerare, quisnam sit Baptismi petitor, cum possit contingere, ut is etiam non completo septennio sufficienti sit praeditus ratione; ideoque baptizandus, invitis licet reluctantibusque parentibus, ut sapienter disserit Sotus *in* 4. *sentent. dist.* 5. *quaest. unic. art.* 10. *dub.* 2. *Certissima regula est, quod si citra illam aetatem certe constet, puerum Fidei Catechismis instructum satis intelligere, quidnam sit baptizari, et quemadmodum fit professio Christianae legis, baptizandum est, quoniam aetas ad contrahendum matrimonium lege humana statuitur; Lex autem divina Baptismi neutiquam ab humana dependet.*

De Baptismo Judaeorum adultorum.

Quando adultus dici possit.

33. Si vero de perfecto rationis usu dubitaretur, et Baptismum implorantis capacitas anceps, ac incerta esset, cavendum est ab eorum sententia, qui juxta tritum illud axioma, in dubio nimirum semper possidentis conditionem meliorem esse, contendunt, petentem Baptismum ad Hebraeos, et ad patrem potissimum, si superstit, necessario remittendum. Cavendum est, inquam, ne quis arbitretur sententiam ejusmodi approbandam, et axioma, cujus dumtaxat est ratio habenda in causa aequali: nulla vero aequalitas intercedit Hebraeos inter atque Christifideles, ac multo minus inter patrem, et filium; quum alter patriae potestatis jacturam ad breve tempus, damnum nempe levissimum evitaret; aerumnae alter gravissimae provideret, hoc est mortem fugeret sempiternam, cujus periculum certe subiret, regressus ad Infidelium curam, ac sub patriam potestatem. Quare in supradictis casibus sacramentum est differendum, sed hoc qui postulat retinendus, ac sic interea informandus, ut idoneus evadat baptismati postmodum suscipiendo.

34. *Suarez in* 3. *part. S. Thomae tom.* 3. *quaest.* 68. *art.* 10. *disp.* 25. *sect.* 3. *ad fin.* sic scribit: *Ad cognoscendum autem, an pervenerit parvulus ad eum statum, et facultatem usus rationis, utendum est signis, et conjecturis ex experientia desumptis, et hominis prudentis arbitrio judicium ferendum est. Quod si signa non fuerint satis evidentia, tamen rem faciant dubiam, et aliquo modo probabilem, si necessitas non urgeat, expectari potest et debet commodior occasio, et major cognitio.* Magni hujus Theologi auctoritas quidquid supra diximus mirifice probat, Baptismum nempe, donec dubio locus fuerit, protrahendam; adultum vero id temporis a Christifidelibus detinendum procul a Genitoribus, ex his, quae subjungimus aperte patet. *Cardinalis de Lugo lib.* 5. *respons. moral. ad dub.* 4.

hoc Romae accidisse narrat aetate sua : *Contigit Romae, ut parvula quaedam puella casu inveniretur longe ab Hebraeorum domibus, quae interrogata de suis Parentibus, respondit, se parentes habere Hebraeos, et velle fieri Christianam. Conducta ergo ad Catechumenorum domum, parens petiit, filiam sibi restitui, quae adhuc sui juris non erat, nec rationis compos ad deliberandum de Religione*. Consilium expetitum est sapientissimi Cardinalis, qui postquam diligenter puellam examinasset, dubitavit, an perfecto rationis usu praeditam judicaret : *Consultus ergo tunc fui, et examinavi puellam, nec perfectum rationis usum affirmare potui, nec etiam sufficientem, negare, sed mansi dubius*. Cum puella septennium adhuc non complevisset, dubitaretque Cardinalis de perfecto rationis usu, Baptismum protrahendum esse respondit, et puellam interea apud Catechumenos detinendam : *Ego, quoniam puella illa septennium non compleverat, et de sufficienti rationis usu dubitabatur, dixi, Baptismum quidem suspendendum esse, donec cum pleno rationis usu certo constare posset de sufficienti ejus voluntate; interim tamen non debere, nec posse restitui, sed custodiae causa retinendam in eadem Catechumenorum domo*. Atque ita gestum est, ac puella deinceps, nova adhibita diligentia, baptizata fuit, ut videtur in fine praedicti Dubii IV. *Non erat controversia, an puella baptizanda esset, sed an Patri reddenda, in dubio de usu rationis sufficienti; in quo dubio de facto reddita non fuit; sed in loco tuto deposita, donec suo tempore, et explorata jam ejus voluntate, cum certissimo rationis usu, baptizata fuit*.

35. Species facti, quam modo exposuimus, de puella est, quae septennium nondum expleverat; si autem illud superasset, et non constaret de perfecto rationis usu, non ideo Hebraeis Parentibus reddenda esset, sed Christianorum curae mandanda. Etenim idem argumentum et ad puellam detinendam, et ad Baptismum protrahendum in utroque casu valeat necesse est, *auctore Sessa de Jud. cap. 54. num. 8. et seq. Ego vero adhaerendum puto sententiae Henriquez, ut baptizari in dubio usus rationis non debet, sive septennium compleverit; sive non etc. modo non urgeat periculum mortis etc. Erit tamen eo casu a Parentibus segregandus, et in domo Catechumenorum, vel penes honestam mulierem collocandus, ad vitandum periculum, ne a Parentibus subvertatur*. Et ante Sessam id docuerat Sotus loco cit. *Quid vero quando res esset aliquo modo dubia, nempe si bonae essent conjecturae, et indicia, puerum annum agentem octavum intelligere quid vellet profiteri, Baptismumque peteret? esset baptizandus, ac subinde ab eorum educatione subtrahendus*.

36. Tempore constituto, in quo Hebraeus rationis compos prudenter censendus est, statuto etiam quid sit agendum, cum Baptismi petitor, an sit idoneus, dubitatur : de iis jam disseremus, qui aut ab adolescentia, aut aetate etiam maturiori Baptismum postulant. Quoad hanc aetatem, Parentum consensum necessarium omnino non esse, auctor est Sanctus Thomas *in praef. loco id est in 2. 2. quaest. 10. art. 12.* quo in loco disputans de Baptismo Filiorum Hebraeorum, dissentientibus Parentibus, sic scribit: *Postquam autem incipit habere usum liberi arbitrii, jam incipit esse suus, et potest quantum ad ea, quae sunt juris Divini, vel naturalis, sibi ipsi providere; et tunc est inducendus ad Fidem, non coactione, sed persuasione, et potest etiam invitis Parentibus consentire Fidei, et baptizari, non autem, antequam habeat usum rationis*. Eadem vero repetit in 3. *part. quaest. 68. art. 10. Respondeo dicendum, quod pueri infidelium filii aut habent usum rationis, aut non habent. Si autem habent, jam quantum ad ea, quae sunt juris Divini, vel naturalis, incipiunt suae potestatis esse; et ideo propria voluntate, invitis Parentibus, possunt Baptismum suscipere, sicut et matrimonium contrahere; et ideo tales licite moneri possunt, et induci ad suscipiendum Baptismum*. Quae quidem cum iis conveniunt, quae scripta reliquit idem *Doctor Angelicus in quodlib. 2. art. 7.*

De iis adultis, qui Baptismum petierunt.

37. S. Thomae doctrina de modo, quo Hebraei jam rationis compotes ad fidem Catholicam amplectendam inducendi sunt, omnino congruit cum Sancti Gregorii sententia *in Can. Qui sincera, dist. 45.* cujus haec sunt verba : *Qui sincera intentione extraneos a Christiana religione ad fidem cupiunt recta perducere, blandimentis, non asperitatibus debent studere, ne quorum mentem reddita ad planum ratio poterat revocare, pellat procul adversitas. Nam quicumque aliter agunt, et eos sub hoc velamine a consueta ritus sui volunt cultura suspendere, suas illi magis, quam Dei causas probatur attendere*. Accedit Concilii Toletani IV. auctoritas *in Can. de Judaeis dist. 45. De Judaeis autem praecipit Sancta Synodus, nemini deinceps ad credendum vim*

inferri. Cui enim vult Deus, miseretur; et quem vult, indurat. Non enim tales inviti salvandi sunt, sed volentes, ut integra sit forma justitiae. Sicut enim homo proprii arbitrii voluntate serpenti obediens periit, sic, vocante se gratia Dei propriae mentis conversione homo quisque credendo salvatur. Ergo non vi, sed liberi arbitrii facultate, ut convertantur, suadendi sunt, non potius impellendi. Idem sentit Clemens III. in sua Decretali, cujus hoc est exordium: *Sicut Judaei sub tit. de Jud. et Saracen. Statuimus, ut nullus invitos, vel nolentes Judaeos ad Baptismum venire compellat: Si quis autem ad Christianos causa fidei confugerit, postquam voluntas ejus fuerit patefacta, Christianus absque calumnia efficiatur, quippe Cristi fidem habere non creditur, qui ad Christianorum Baptismum non spontaneus, sed invitus cogitur pervenire.*

38. Nec plane obest huic sententiae auctoritas Adriani Pontificis, qui Baptismum a Carolo Magno Saxonibus vi collatum, ut fertur, comprobavit, cum infidelium ratio aeque ac Hebraeorum habenda sit, juxta S. Thomae sententiam *in* 2. 2. *quaest.* 10. *art.* 8. ubi sic scribit. *Infideles quidam sunt, qui nunquam susceperunt fidem, sicut Gentiles, et Judaei, et tales nullo modo sunt ad fidem compellendi, ut ipsi credant etc. alii vero sunt Infideles, qui quandoque fidem susceperunt, et eam profitentur, sicut Haeretici, et quicumque Apostatae: et tales sunt etiam corporaliter compellendi, ut impleant, quod promiserunt, et teneant, quod semel susceperunt.* Nulllus quoque momenti sunt, quae gesta fuerunt a Sisebuto Hispaniarum Rege, quem Concilium IV. Toletanum *cap. Majores, de Baptismo*, Principem Religiusissimum compellavit, propterea quod vi, ac minis Hebraeos ad Baptismum impulerit, cujus vestigiis institerunt Rex Ægaea, Ferdinandus, atque Isabella, ut videre licet in Mariana novissimae editionis *ann.* 1733. *tom.* 1. *pag.* 202. *et in tom.* 3, *pag.* 184. *et* 211.

39. Placet hic vero nonnulla breviter adnotare: ac primo: Pontifex Adrianus gratulatus est quidem Carolo Magno, quod Saxones jussisset ad Baptismum accedere; in ejus tamen epistola typis impressa *in tom.* 2. *Concil. antiqu. Galliae pag.* 112., quod unum extat facti ejusmodi monumentum, in ejus, inquam, epistola ne leviter quidem commemoratur modus, quo fuerant Saxones baptizati; deinde, iidem Saxones fidem Imperatori dederant, sua se sponte ad Baptismum venturos, quam armis superati, et praelio victi se Carolo tradiderunt: *Spoponderunt se esse Christianos, et se sub ditione Domini Caroli Regis, et Francorum subdiderunt:* ut narrat Annalium scriptor Loisselianus *tom.* 6. *Annal. Ecclesiastic. Galliae Patris le Cointe pag.* 110. Tertio, Rex Sisebutus non ubique fuit, neque ab omnibus commendatus; quapropter Rex Sisenandus imperavit, ut nulla vis in posterum adhiberetur, quod Mariana testatur *tom.* 1. *pag.* 207. *Judaeos amplius ad Religionis Christianae professionem cogere nefas esto.* Quarto, Religiosissimi nomen Sisebutus, non scientiae merito, sed pietatis causa, est consequutus, *propter zelum, quem habebat, licet is non esset secundum scientiam*, ut notat *Silvius in* 2. 2. *S. Thomas quaest.* 10. *art.* 8. *concl.* 4. *§. Ad hoc tamen.* Quinto in Hispania per eam aetatem Ecclesiastica disciplina nimis remissa erat; ideoque Episcopi non ausi sunt Regum voluntati adversari, uti animadvertit Natalis Alexander in sua *Theologia dogmatica, et morali, de Sacr. Bapt. lib.* 2. *c.* 7. *proposit.* 7. *ad fin. Mores illos in Hispaniarum Ecclesiis viguisse negari non potest, Episcopi Ecclesiasticam disciplinam ad nutum Regum suorum flectentibus; sed saniorem fuisse, ut et antiquiorem, disciplinam de Judaeis ad fidem Christianam per Baptismum non cogendis, perspicuum est.* Demum Principum gesta legem praescribere privatis nequeunt, cum fas sit Regibus Infideles devictos, captivosque suos vi ad Baptismum impellere, edictoque sancire, ut illud accipere si recusent, a Regno eliminentur; id autem Regibus licet non sine causa: metuunt enim, ne ipsi aliquando ad rebellionem deficiant, aut alios ad infidelitatem perducere moliantur. Quamobrem S. Augustinus in epistola ad Vincentium, quae nunc XCIII. est, olim XLVIII. postquam suam sententiam semper fuisse ait: *neminem ad unitatem Christi esse cogendum;* hoc ad rem nostram addit: *Legum terror, quibus promulgandis Reges serviunt Divino in timore, ita profuit, ut nunc alii dicant... gratias Domino, qui vincula nostra disrupit, et nos ad pacis vinculum transtulit.*

40. Hebraeis igitur, ut Baptismum accipiant, vim facere nefas est; quare si quis Hebraeorum, expleto jam septenuio, Catholicam Religionem amplecti cupiat, aut si non dubia, sed certa significatio detur, Hebraeum aliquem praedictae aetatis Baptismum petere, in hoc casu tum Index, qui hoc admonet, est retinendus,

tum Sacramenti petitor ex Hebraeorum vico evocandus, Christianisque tradendus est, ut interrogetur, qua potissimum de causa velit ab Hebraeorum institutionibus ad Christi cultum accedere; diligenter demum instrui debet, ut paulo post edocebimus. Hac autem adhibita diligentia, si forte incapax inveniretur, iterum absque dubio Judaeis tradendus esset. *Et memini*, verba sunt Cardinalis Albizi *de inconst. in fid. cap.* 11. *sub* n. 38. *a Congregatione Consultorum Sancti officii revocatum fuisse ad examen puerum quemdam Hebraeum, qui supponebatur petiisse Baptismum, et ad domum Catechumenorum redactus fuerat; qui tamen adeo hebetis ingenii visus fuit, ut, etiamsi explevisset septennium, nihilominus Patri Hebraeo restitutus fuit.*

41. Si contingat, ut Hebraeorum aliquis aetate adultus Baptismum cupiat; is quidem est retinendus, aut e vico evocandus, dum ejus optimam voluntatem quispiam fide dignus attestatur. Magna hic vero diligentia opus est, experientia edocente, Hebraeas seu mulieres, seu puellas frequenter ad Baptismum confugere, non Religionis, sed matrimonii causa, quod nimirum Christianum aliquem depereant: mares autem Christianae fidei desiderium affectare, quod matrimonii jam contracti laqueos declinare cupiunt, et uxorem Hebraeam relinquere, aut quod aere alieno gravati sunt, ac solvendo impares. Atque utinam in praesentiarum non eveniret, quod Stephanus Tornacensis scripsit in epist. XXXII. *Raro accidit, ut de plebis circumcisae duritia in novam Ecclesiae renatus infantiam, fideliter aliquis conversetur.* Hanc vocem *raro* ita interpretamur, ut non negemus persaepe Hebraeos ad veram fidem divinitus avocatos, ea fecisse omnia, quae bonos viros, et utiles Christianos decent. Eorum Elenchum vide apud Possevinum, et Thomam a Jesu *de convers. gent. lib.* 9. *par.* 2. *cap.* 1. *pag.* 635. Praeviam institutionem multum ad hanc rem conferre fatendum est. Sapientes Instructiones pro Missionariis Romae in lucem editae an. 1699. pag. 187. haec habent: *Enimvero comprobatum est experientia, Christianos pejores non inveniri, quam qui ante competentem instructionem ad Baptismum admissi sunt; quippe qua facilitate Christo nomen dederunt; eadem ut plurimum nuntium ei remittunt etc. quodque miserabilibus est, deteriores multo sunt, quam ante Baptismum, et correctionis omnino impatientes.* Concilium Tridentinum *sess.* 6. *cap.* 6. indicat, quae adulto, ad Baptismum cum spirituali utilitate accipiendum, sunt necessaria. Catechismus Romanus *par.* 2. *de Baptismo* moram, et tarditatem in hoc negotio inculcat cum mortis discrimen abesse videatur. *Dilatio aliquas videtur utilitates afferre, primum enim quantum ab Ecclesia providendum est, ne quis ad hoc Sacramentum ficto, et simulato animo accedat, eorum voluntas, qua ad Baptismum accedunt, magis exploratur, atque perspicitur; deinde in fidei doctrina, quam profiteri debent, et Cristianae vitae institutionibus erudiuntur perfectius.* Quoad ea, quae ante Baptismum adulto credenda sunt, animadversione dignum est dubium, seu quaestio ab Episcopo Quebec Sancti Officii Congregationi proposita, definita 3. Maji an. 1703. *Utrum, antequam adulto conferatur Baptisma, Minister teneatur ei explicare omnia Fidei nostrae mysteria, praesertim si est moribundus, quia hoc perturbaret mentem illius; an non sufficeret, si moribundus promitteret fore, ut ubi e morbo convalesceret, instruendum se curet, ut in praxim redigat, quod ei praescriptum fuerit? Respondetur, non sufficere promissionem; sed Missionarium teneri adulto etiam moribundo, qui incapax omnino non sit, explicare mysteria fidei, quae sunt necessitate medii, ut sunt praecipue mysteria Trinitatis, et Incarnationis.*

De illis, qui extra infantilem aetatem baptizantur absque eo, quod ipsi Baptismum petierint.

42. Hactenus verba fecimus de Hebraeis adultis ultro Baptismum petentibus; modo, finis ut epistolae imponatur, de iis sermonem instituemus, quibus, infantium aetate expleta, nec ipsis quidem petentibus, Baptismus impertitur, ut re ipsa contigit in Viviani facto; unde oblata Nobis hujus epistolae conscribendae occasio fuit. Is enim praeter Infantes, filiam annorum novem Baptismate consecravit, idem cum filio jam duodenni facturus; nisi aquam deficere comperisset. Eos itaque et retinere oportet, et diligenter inquirere, a quo baptizati sint; an debita forma et materia adhibita; tum etiam oportet eos instruere et docere supplendo quidquid antea non factum fuit, ac fieri omnino debuit. Neque vero haec satis sunt, sed nonnulla insuper observari necessario debent.

Intentio baptizati an requiratur, quando est extra infantilem aetatem.

43. Non raro fit, ut puer adhuc rationis impos in rebus momenti maximi cogatur alienae inservire voluntati, quod solebat olim ex veteri disciplina frequenter usuvenire. Quos enim ab infantia parentes ad Monasterium miserant, ii toto vitae spatio solitudinem colere teneban-

tur, quamquam ubi adolevissent, sese palam profiterentur ab Instituto ejusmodi abhorrere. *Vide Can. Audistis* 20. *quaest.* 1. Atqui adultus alienae subnoxius voluntati, nisi sponte sua obligari nequit: quare, quum Baptismo Catholicae Religionis observantia conjuncta sit, hinc sane oritur, hoc sacramentum non esse validum in adulto palam ac libere dissentiente. Sanctus Thomas 3. *part. ad quaest.* 68. *art.* 7. quaerit: *Utrum ex parte baptizati requiratur intentio suscipiendi sacramentum Baptismi?* Et quibusdam more suo propositis argumentis intentionem non esse necessariam probantibus, ita quaestionem solvit: *Respondeo dicendum, quod per Baptismum aliquis moritur veteri vitae peccati, et incipit quamdam vitae novitatem etc. Et ideo sicut ad hoc, quod homo moriatur veteri vitae, requiritur, secundum Augustinum, in habente usum liberi arbitrii voluntas, quae eum veteris vitae poeniteat, ita requiritur voluntas, qua intendat vitae novitatem, cujus principium est ipsa susceptio Sacramenti; et ideo ex parte baptizati requiritur voluntas, seu intentio suscipiendi Sacramentum.* Glossa Canonica in *Can. Solet*, ad verbum *implorandum, de Consecratione dist.* 4. intentionis necessitatem in adulto, qui baptizatur, non requirit, sed baptizantis tantummodo satis esse affirmat. *Si baptizans intendit baptizare, qualemcumque intentionem baptizatus habeat, recipit Sacramentum; sed si non intendit baptizare, licet verba proferat, non est baptizatus.* Sed juxta Sotum *in* 4. *sent. dist.* 5. *quaest. unic. art.* 7. §. *His igitur*, supradicta Glossa, sicut et alia *in cap. Majores, de Baptismo, tum contra veritatem, tum etiam contra textus ipsos aperte pugnant.* Ratio vero, qua Glossa innititur, nempe baptizatum patientis partes agere in Sacramento, intentionem autem quoad agentem, minime quoad patientem necessario requiri, ratio, inquam, ejusmodi refellitur a Sancto Thoma *loc. cit.* in responsione ad primum argumentum: *Ergo dicendum, quod in justificatione, quae fit per Baptismum, non est passio coacta, sed voluntaria: et ideo requiritur intentio recipiendi id, quod ei datur.* Quidquid Sanctus Doctor in summa de hac voluntatis necessitate scribit, jam antea declaraverat in 4. *Sentent. distinct.* 6. *quaest.* 1. *artic.* 6. *quaestiuncul.* 3.

44. Cum ergo voluntatis, sive intentionis in adulto, quoad Baptismum, necessitas certa sit, is debet ideo interrogari, quo esset animo, aut voluntate, cum ab se non postulatum acciperet Sacramentum; fieri enim potuit, ut in ipso actu intentionem habuerit accipiendi Baptismum, aut quoddam veluti lavacrum in Ecclesia solitum frequentari, aut ut profanam quamlibet lavacri speciem. Nihil prohibet, quo minus ante Baptismum intentio fuerit illius, at lavacrum est Ecclesiae proprium, accipiendi, ea deinde intentione in ipso actu caruerit, cum lustraretur. Contingere item potuit, ut animo, ac voluntate extiterit Sacramento contraria, licet modestam vultus, ac corporis totius compositionem in accipiendo Baptismate praeseferret. Nihil demum impedimento est, quin ipsa rei novitate perculsus, nulla omnino voluntate, nec assentiendi scilicet, nec abnuendi fuerit; et fieri etiam potest, ut animo prorsus a sacris mysteriis alieno, vel voluntate coacta et repugnante Baptismum acceperit.

45. Si quis adultus ad salutis fontem accesserit voluntate animatus accipiendi, non quodcumque lavacrum, sed unice Ecclesiae proprium, ac peculiare, Baptismum esse validum dubitari non potest. Ita Est. *lib.* 4. *sent. dist.* 4. §. 10. *In his enim ad veritatem Baptismi, sive ad characteris susceptionem omnino necessaria est intentio suscipiendi Sacramentum, non tamen ut est lotio quaedam in genere, sed ut talis, qualem frequentat Ecclesia.*

46. Verum si quis Baptismum accipiens praesenti voluntate careat, quam alias tamen habuerit, talis suscipiendae lotionis, qualis in Ecclesia frequentatur, tunc examinare oportet, utrum voluntas antecedens, nunquam deinceps retractata, adhuc moraliter perseveret. Nam ubi nulla praecesserit retractatio, et moraliter perdurare intentio videatur, est certe validum Sacramentum. Hic casus ad eos spectat, qui ante furorem, vel somnum, Baptismum petuut; accipiunt vero, dum aut insania vexantur, aut somno indulgent, et hoc genus hominum valide baptizatum dicitur in *Conc. III. Carthagin. cap.* 34. Non secus accidit S. Augustini amico, qui febris ardore delirans, *baptizatus est nesciens, mente, atque sensu absentissimus*, ut habetur *in lib.* 4. *Confess. cap.* 4. Is enim cum adhuc inter Catechumenos versaretur, propositum absque dubio habuerat baptizandi. Ad hanc rem animadversione dignissima verba sunt Innocentii III. *cap. Majores, ad* §. *Verum, de Baptismo*, ubi haec leguntur: *Dormientes autem, et amentes, si priusquam in amentiam inciderent, aut dormirent, in contra-*

dictione perstiterant, quia in eis intelligitur contradictionis propositum perdurare, si fuerint sic immersi, characterem non suscipiunt Sacramenti secus autem, si prius Catechumeni extitissent, et habuissent propositum baptizandi.

47. Qui vultu, atque oculis, ac toto corpore ad modestiam composito, voluntate tamen alienissima, ad hoc Sacramentum veniat, is aditum aperit ad controversiam non pravi momenti. Quidquid sit de opinione Catherini, qui sustinet, conferenti exteriorem sufficere compositionem, etiam si non id animo proponat facere, quod Ecclesia solet, de qua opinione multa alibi diximus in nostro Tractatu *de Sacrificio Missae ad part. 4. sect. 2. num. 76. et seqq.* haec, inquam, opinio minus habet difficultatis, cum non de conferente agatur, sed de accipiente Baptismum. Propositio autem ab Alexandro VIII. damnata, objici Catherino solita, conferentem respicit, non accipientem: *Valet Baptismus collatus a Ministro, qui omnem ritum externum, formamque Baptismi observat, intus vero, et in corde suo resolvit, non intendo facere, quod facit Ecclesia.*

48. Quotiescumque sacra haec mysteria suscipiuntur indifferenti prorsus animo ac proposito, neutra scilicet voluntate, Cardinalis Cajetanus *art. 7. in Summa S. Thomae 3. par. quaest.* 58., admissa in recipiente intentionis necessitate, docet, intentionem non *per se*, ut scholae loquuntur, sed *per accidens*, necessariam esse, ut nimirum contraria voluntas, si adfuisset, sublata penitus intelligatur. Itaque si quis nec abnuens, nec assentiens, neutra videlicet voluntate, baptizaretur, censendus esset Baptismum valide suscepisse. At enim Sotus 4. *sent. dist.* 5. *q. unic. art.* 7. Cajetano vehementissime adversatur, et ea quidem felicitate, ut plurimos habeat sententiae suae Theologos assertores. Silvius *tom.* 4. *in* 3. *part. S. Thomae q.* 68. *art.* 7. postquam rem prolixe discussit, ita concludit: *Ex jam dictis certum est, non sufficere, quod quis neque sit volens, neque sit nolens, quia talis non habet intentionem recipiendi Sacramentum.* Valentia *tom.* 4. *suorum comment. Theolog. disp.* 4. *q.* 3. *punct.* 2., Cajetano valere jusso, adhaeret Soto: *Quod si neuter prorsus aliquis esset, id est qui neque vellet, neque nollet suscipere, putavit Cajetanus, si sic baptizaretur, fore Baptismum validum, sed admodum false id putavit, ut multis argumentis probat Sotus.* Consulendus quoque est Cardinalis Lauria *lib.* 4. *sent. tom.* 1. *disp.* 11. *q.* 2. *n.* 22. *et seqq.* Cajetanus fulcire studet sententiam suam auctoritate Decretalis Innocentii III., de qua mox sermo erit, *in cap. Majores, de Baptismo*, ubi leguntur haec verba: *Tunc characterem Sacramentalis imprimit operatio, cum obicem contrariae voluntatis non invenit obsistentem:* ubi sentire videtur, Baptismo satis esse, recipienti voluntatem non inesse contrariam. At enim vero animadvertatur necesse est, Pontificem Innocentium respondere quaestioni, utrum amentes baptizari absque consensu possint, ac decernere hoc licere, eorum si consensus adfuerit furori praevius, secus vero, si nullus dementiam consensus praecesserit ac voluntas. Itaque Pontificis postea asserentis Sacramento imprimi characterem, *quando non invenit obicem contrariae voluntatis*, nemo non videt, hanc mentem esse, Baptismatis haberi effectum, quando quis vel in actu assensum praebeat, vel jam ante praebuerit. Quod si Pontifex ea in sententia fuisset, suscipiendo Baptismati satis esse voluntatem non obsistentem, utique non decrevisset, ut revera statuit, in amentibus voluntatem necessario requiri antecedentem.

49. Demum si Baptismus violenter, atque animo palam contrario suscipiatur, supradictus Pontifex Innocentius III. *eadem in Decretali Majores, de Baptismo*, distinctione utendum judicat. Etenim eos, qui minis ac terrore correpti violentiae cedunt, Baptismum, ut sibi consulant, suscipientes, ab iis distinguit, quibus, vi etiam illata, contradicentibus palam, et reluctantibus, hoc Sacramentum per vim confertur. Decernit autem in primo casu, non in secundo, Baptismatis imprimi characterem: *Is, qui terroribus, atque suppliciis vehementer attrahitur; ne detrimentum incurrat, Baptismi suscipit Sacramentum, sicut et is, qui ficte ad Baptismum accedit, characterem suscipit Christianitatis impressum etc. ille vero, qui nunquam consentit, sed penitus contradicit, nec rem nec characterem suscipit Sacramenti, quia plus est expresse contradicere, quam minime consentire; sicut nec ille notam alicujus reatus incurrit, qui contradicens penitus et reclamans, thurificare Idolis cogitur violenter.* Distinctio ejusmodi occurrit quoque in Glossa Canonica *in Can. de Judaeis, ad verbum, coacti sunt, dist.* 45. *in cap. Majores* §. *Item quaeritur, ad verbum, conditionaliter, de Baptismo, et in cap. contra Christianos, ad verbum, absolute, de Haereticis, in sexto.*

Quid servandum si post Baptismum quis negat intentionem sufficientem habuisse.

50. Examen porro si haberi debeat de adulti proposito, aut voluntate, cum Baptismum accepit, is profecto est ante caeteros audiendus, et interrogandus; cavendum tamen, ne inconsulto fides eidem illico habeatur, ubi responderit, se baptizatum non libere, sed invito. Fieri enim potest (nec casus sane hic metaphysicus est) ut ipso in actu intentionem habuerit sufficientem, diabolicis deinde stimulis incitatus, et victus, ad vomitum rediturus mendacium proferat, et de intentione interrogatus nigrum pro albo, ut inquiunt, repraesentet. Qui in foro, in Curia, in Republica versatus est, non ignorat, et saepe alias contigisse, et frequenter usuvenire, ut Sacris Ordinibus initiati, ac vitam Regularem professi, enixe postulent contractis a vinculis solutionem, dictitantes, nimirum, et nonnunquam jurejurando affirmantes, sese illo tempore, aut nullam penitus intentionem, aut omnino contrariam habuisse. In hoc rerum statu quid solet consilii capere Judex cautus, et prudens? Clamores aspernatur, respuit jusjurandum, nisi hoc idem comprobent adjuncta plurima, et circumstantiae antecedentes, concomitantes, et subsequentes, et eae quidem momenti sint ineluctabilis, et inconcussi. Hac profecto ratione, hoc examine, hac diligentia opus est, ubi adultus post Baptismum aut intentionem sibi fuisse pernegat, aut non idoneam, minimeque sufficientem extitisse contendit.

51. Quod si nulla sit reliqua dubitatio, planeque constet hac luce clarius, adulto Baptismum accipienti nullam prorsus fuisse voluntatem, aut intentionem, nil restat aliud, quam eumdem et hortari, et admonere, ut rite id faciat, quod jam irrito fecit, et suscipiat *absolute*, ac libere Sacramentum; ac si obstinate repugnet, tum nihil aliud superest, nisi ut remittatur. Si autem res in dubio sit, nec intelligi possit; an defuerit intentio, an sufficiens adfuerit necne, adultus tum retinendus, baptizandusque *sub conditione*: S. Thomas 3. *par. q.* 68. *art.* 7.; ubi, ut antea diximus, in Baptizato intentionis necessitatem probans, hoc sibi objectum proponit secundo loco: *Cum de intentione Baptizati non constet, quilibet posset petere, se denuo baptizari, propter intentionis defectum. Non videtur ergo, quod intentio requiratur ex parte baptizati, ut suscipiat Sacramentum*: atque ita respondet: *Dicendum ergo, quod si in adulto deesset intentio suscipiendi Sacramentum, esset rebaptizandus: si tamen hoc non constaret, esset dicendum, si non es baptizatus, ego te baptizo.*

52. Demum quotiescumque aliqua ex parte de collato Baptismate dubitetur aut in facto, aut in jure; cum ex facto articulus juris oriatur, de quo nihil adhuc certi Ecclesia statuit, Theologorum autem, scriptorumque sententiae divisae sunt, Hebraeus jam lustratus non remitti, sed retineri debet, et baptizari *sub conditione*, juxta regulam Alexandri III. *in cap. De quibus, sub tit. De Baptismo: De quibus dubium est, an baptizati fuerint, baptizentur his verbis praemissis: Non te rebaptizo, sed, si nondum baptizatus es, ego baptizo te.* Hi porro ita baptizati tenentur omnino fidem Catholicam observare, eorum instar, qui minis, ac terrore adducti, suscipiendo baptismati assensum libere praebuerunt: vide *cit. cap. Majores* §. *Verum, de Baptismo: Et ipse tamquam conditionaliter volens, licet absolute non velit, cogendus est tamen ad observationem Fidei Christianae.* Et prolixius in *Can. de Judaeis, ad dist.* 45., ubi sic legitur: *Oportet, ut Fidem, quam etiam vi, vel necessitate susceperunt, tenere cogantur, ne nomen Domini blasphemetur, et Fides, quam susceperunt, vilis, et contemptibilis habeatur.*

Alia dubia circa hanc materiam solvuntur.

53. Statutum hic nobis fuerat, epistolam terminare; sed deinceps audivimus operae pretium esse, quasdam quaestiones solvere huc spectantes, quarum usus haud infrequens esse solet. Tenemur itaque huic epistolae additamentum nectere, et opportunius hoc fore existimamus, quam opus jam perfectum retexere, aut fasciolas, ut dici solet, ac frustula infarcire.

1. in casu denuntiationis aliquem Christianum effici optare, quibus testibus fides praestari debeat.

54. Superius, hoc est n. 40. e vico evocandum, tradendumque Christianis diximus, eum, qui nuncio haud dubio, sed certo et indubitato delatus est, et dedisse, et adhuc exhibere indicia desiderii, quo flagrat, suscipiendi Baptismatis. Hoc praemisso, in praesentia quaeritur, quandonam ejusmodi denuntiatio tuta, minimeque dubia habenda sit? Cum non de adulto ad salutis fontem ultro se conferente, sed de eo nunc sermo sit, quem alii significant Baptismum votis omnibus exoptare, jam patet non posse quaestionem solvi, nisi decernatur, cujusmodi et quot esse testes debeant, eorum ut denunciatio incerta, non anceps, sed fide dignissima existimetur.

55. Regula generalis, quam Te non igno-

rare compertum habemus, aperte jubet non unius testimonio haberi fidem. Haec vero jure Divino innititur, *in ore scilicet, duorum, vel trium, stabit omne verbum*. Concordat jus Pontificium *in cap. Veniens* 10. *et c. Licet universis* 23. *de testibus*, et jus Civile *in leg. Jurisjurandi C. de Testibus*. Aliquae porro sunt hujus regulae limitationes, quarum unam paulo ante produximus, nimirum collationem Baptismi unius testimonio probari: praeter hanc si quis alias undetriginta legere cupiat, Speculatorem adeat *tit. de testib. n.* 6. Nobis in praesentiarum satis erit earum unam memoravisse, rem nempe aliquam unico etiam teste probari, dum is tamen fultus haud dubiis indiciis fuerit, et claris oppido conjecturis: *ita Farinaccius de test. q.* 63. *cap.* 1. *n.* 35. *Pac. Jordan. elucubr. lib.* 14. *tit.* 18. *n.* 66. *Panimoll. decis.* 23. *annot.* 5. *n.* 18. Quoad testium conditionem, usus invaluit, tam in judiciis Canonicis, quam civilibus, admitti mulierum testimonia, ut apud *Tiraquell. de legib. connub. leg.* 9. *n.* 64. *et seq. Farinac. de test. q.* 59. *per tot. Pac. Jordan. loc. cit. n.* 529. *Pirhing. titul. de test. num.* 66. *et* 69. *Anaclet. ad eumdem tit. n.* 84. *Sperell. decis.* 81. *n.* 45. Quid hactenus dictum est, probatum suis, ut inquiunt, a principiis videre qui cupiat, suffragium perlegat admodum elaboratum, et 19. Julii 1709. typis editum a bo. mem. Praesule Frosini Pisarum Archiepiscopo in quadam controversia, quae ipsi cum illius Civitatis Hebraeis intercessit.

56. Ut ergo regulae hae generales in quaestione proposita locum habeant, cavendum est, ne inconsulto ac temere quidquam fiat, si testes Hebraeum aliquem serio Baptismum petere significaverint. Ac in primis videndum, num Index, sive mas, sive foemina fuerit, certae sit probitatis, ac notae fidei; deinde examinari debet, et admoneri de gravitate jurisjurandi; tum ejus examen est describendum, cui et Index ipse subscribat necesse est. Si duo inter se testes concordent quoad locum, tempus, et occasionem, in qua Hebraeus suscipiendi Baptismatis voluntatem aperuit, tunc prudentis erit Praesidis, Hebraeum ad Catechumenos evocare, eumdemque ibi ad dies duodecim detinere, ut non minus rei veritas, quam voluntatis constantia cognoscatur. At cum rem denuntiant, aut duo testes singulares, aut unus tantummodo, sed fide dignus, et omnem circa dubitationem idoneus, et multo magis si adminiculis suffultus, tunc habito, ut diximus, testium, vel testis examine, non oportebit Hebraeum ad Catechumenos ducere, sed Judex Catholicus, qui Romae est Vicesgerens pro tempore, ejus voluntatem extra vicum, vel domi suae, vel in Templo aliquo semel, atque iterum, aut etiam pluries explorabit, ut Hebraei consilio clare perspecto et cognito, eum tuto jubeat, aut ad vicum remitti, aut Catechumenis recenseri.

57. Neque id vero recens inventum est, sed decretum a Congregatione Sancti Officii anno 1727. cum adhuc in minoribus eadem in Congregatione Consultoris munere fungeremur; itemque hoc postea confirmavit per Literas Apostolicas die 14. Februarii anni praedicti Benedictus Papa XIII. fel. rec. cujus in Nos beneficentia haud parva fuit: ejus Decreti verba talia sunt; *Feria* 4. *die* 7. *Februarii* 1727. *In Congregatione generali Sanctae Romanae, et Universalis Inquisitionis habita in Conventu Sanctae Mariae supra Minervam coram Eminentissimis, et Reverendissimis Dominis Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalibus, in tota Republica Christiana contra Haereticam pravitatem Generalibus Inquisitoribus a Sede Apostolica specialiter deputatis: Cum plures exortae sint controversiae super intelligentia, et executione Decreti ab hac Sacra Congregatione editi die* 7. *Julii* 1641. *quoad Hebraeos utriusque sexus denuntiatos de eorum animi declaratione suscipiendi Baptismum; Eminentissimi, et Reverendissimi Domini Cardinales Generales Inquisitores praedicti dictum Decretum declarando, et quatenus opus sit, reformando, in posterum illud sequenti modo exequi mandarunt, et decreverunt; nempe quod Testes, qui Hebraeos denuntiabunt, sive mares, sive foeminas de declaratione animi suscipiendi Baptismum, per Notarium, juxta interrogatoria generalia ab R. P. D. Vicesgerente praescribenda, cum speciali monitione relevantiae Juramenti, in scriptis coram eodem R. P. D. Vicesgerente, et eo impedito, coram ejus Auditore, examinentur; qui etiam examen praefatum subscribere debeant; et, quatenus duo Testes sint de loco, tempore, et occasione contestes, tunc denuntiati ad domum Cathecumenorum duci, et collocari in loco separato, ad hunc effectum destinato, in eoque per duodecim dies detineri possint, ut super veritate, et constantia declarationis eorum voluntatis suscipiendi Baptismum explorentur. Si autem Testes erunt singulares, vel unus adesset Testis*

idoneus, et fide dignus, tunc denuntiati, non statim post denunciationem, et Testium examen ducendi erunt ad domum Catechumenorum, sed per R. P. D. Vicesgerentem extra Ghettum, vel in ejus domo, vel in aliqua Ecclesia, vel alio loco sibi bene viso, et intra tempus necessarium, et opportunum, juxta facti speciem et circumstantias, pro arbitrio, et prudentia dicti R. P. D. Vicesgerentis, eorum voluntas exploranda erit.

II De uxoribus, et sponsis oblatis a Maritis, qui Christiani efficiuntur.

58. Hanc alia quaestio sequitur ad sponsas pertinens, atque conjuges Hebraeorum, qui viri jam Christiani, aut sponsi opera Fidei Catholicae offeruntur. Nulla Judaeorum querela est, quod a viris, aut sponsis Christifidelibus sponsae, aut conjuges ad lavacrum Sanctissimum offerantur; non enim nesciunt vel ipsi Hebraei, nullam hac invitamenti, vel adhortationis specie violentiam includi, ita ut si mulier Baptismum respuat, matrimonium in Judaismo contractum omnino solvatur, teste Apostolo 1. *ad Corinth. c.* 7. et juxta *Decretalem, Quanto, de divortiis*, quae quidem matrimonii solutio fit statim ac Judaeus Ecclesiae gremio admissus transit ad alias nuptias, ut a Nobis longa disceptatione probatum est, cum in Congregatione Concilii a Secretis essemus, in quadam causa Florentina proposita 27. *Julii* 1726. ut videre licet in *tom.* 3. *Thesauri Resol. pag.* 346. *et pag.* 350. *et seq. ac tom.* 4. *pag.* 30. *et sequ.* Quando infidelis ad Christum conversus transitum facit ad alias nuptias, an eadem sit libertas conjugi infideli alias contrahendi nuptias, res adhuc in dubio est. Sententiam negativam sustinet Pontius *de matrim. lib.* 7. *cap.* 48. *num.* 25. Affirmative adhaeret Sanchez *de matrim. lib.* 7. *disp.* 77. n. 6. Utramque probabilem Diana existimat *in edit. coordinata de matrim. tom.* 2. *resol.* 122. *tract.* 6.

59. Illud quoque Hebraeis est probe cognitum, conjugem viro esse obnoxiam, ejusdemque in potestate constitutam, quod legunt *Geneseos c.* 3. *Sub viri potestate eris, et ipse dominabitur tui.* Ipsis praeterea compertum est sponsalia plurimum a matrimonio differre, cum haec non sint aliud, quam futuri promissio matrimonii, ut in *Can. Nostrates* 30. *quaest.* 1. *et in leg.* 1. *ff. de spons.* quod et colligitur ex historiae Jacobi *Genes. c.* 29. qui servitutem servire Labano debuit ad statum tempus, ut uxorem duceret promissam sibi Rachelem. Non id audeat Hebraeorum quispiam inficias ire, juxta eorum mores, per sponsalia jus quoddam Sponso; et auctoritatem in Sponsam dari forsan etiam majorem illa, quam Christifidelis habet in Christianam mulierem sibi desponsatam. Nam jure Pontificio gravis est reus culpae, non adulterii, qui aliena cum sponsa turpi consortio conjugatur, ut Nos alibi demonstravimus in *nostra notificatione V. tom.* 3. *pag.* 65. *edit. Bonon.* At apud Hebraeos, ex veteri instituto qui rem aliena cum sponsa habuerit, non impudicus dicitur, sed adulter, ut *post Seldenum lib.* 2. *Uxor Hebr. c.* 1. animadvertit Calmet *in sua dissert. de Connubiis Hebr.* et adhuc in praesens apud Hebraeos scelus, quo de nunc agimus, est capitale, ut observat Cardinalis de Luca *de matrim. in discur.* 9. *n.* 15. quem habuit de quorumdam Judaeorum Romae connubio. Igitur quemadmodum cum ad fidem accedunt, qui potestatem in filios, aut filias habent, eorum oblationem Ecclesiae libere, ac jure faciunt; ita vir, aut sponsus Christi legem amplexus jure optimo oblationem facit suae vel uxoris, aut sponsae, in quam jus a Legibus, et auctoritatem sibi concessam habet. Facta haec vero oblatio nec sane potest, nec omnino debet a Christifidelibus recusari, qui tenentur nulli parcere diligentiae, nullique studio, ut Christiana veritas jam viro, aut sponso cognita, uxori quoque, aut sponsae lucem afferat, ac salutem, eo vel maxime quod Romani Pontifices licet Judaeis vim fieri quoad Religionem severe prohibeant, palam tamen significant, nihil sibi antiquius esse, optabilius nihil, quam ut iidem aliquando e tenebris ad lucem, ab errore ad veritatem veniant; ideo semel in singulas Hebdomadas iis publice Evangelium annuntiari, eosdemque jubent Sacris hisce concionibus interesse, ut apparet *in Constit.* 1. *Nicolai III. et Constit.* 106. *Gregorii XIII.*

60. Verum quamquam Hebraei de uxorum, sponsarumque oblatione nec conquerantur, nec conqueri possint; queruntur tamen, ut primum Hebraeorum aliquis ad Fidem profectus, aut profecturus, suam offert Ecclesiae sponsam, quod haec illico evocatur, domumque Catechumenorum transferetur, ubi quadraginta dierum spatio detinetur. Clamant in casu ejusmodi nimiam Christianos incertis vocibus habere fidem, et imprudenter agere, priusquam ullis probationibus demonstratum fuerit, sponsalia rite ac valide contracta fuisse. Hinc dictitant damna, turbationesque oriri plurimas, cum non semel evenerit, ut Hebraeus infima

de plebe aliquis, mulieris, aut virginis amore flagrans et divitis et honestae, desperans vero eam in Judaismo ducere uxorem posse, id consilii ceperit, contracta nempe sponsalia falso, ac temere venditare, illustrem ut ad thalamum perveniret.

61. Magnus ille Praedecessor Noster S. Gregorius laudabili semper methodo, et incorrupta justitia in Hebraeorum negotiis usus est. Consule *ejus epist.* 25. *lib.* 8. *indict.* 1. *ultimae edit.* Victori Episcopo Panormitano datam: *Si igitur querimonia eorum veritate fulcitur, oportet, ut Fraternitas Vestra, legis seris diligenter inspecta, ita eis quidquid hac re decretum est custodire debeat, ac servare, ut nec ipsa aliquid injustum facere, nec illi pati praejudicium videantur.* Sed admonet eodem tempore, ut facta diligenter accurateque perpendantur, ad veritatem rei a Judaeis propositae cognoscendam; ut colligitur ex alia ejus epistola ad Fantinum Panormi Defensorem missam, quae 53. *est, lib.* 9. *indict.* 2. ubi legitur, *ne forte in eorum sola voluntate versari praejudicium videretur.* A S. Gregorio edocti, ne ullam his de sponsalibus diligentiam praetermisisse videremur, Seldenum, Buxtorfium, Leonem Modena, et alios Scriptores consulendos adjudicavimus. Decreta quoque percurrimus, quae alias in casibus hujusce generis Congregatione Sancti Officii emanarunt. Sed auctorum lectio praedictorum, quam nobis utilis extitisse exornandae dissertationi pro aliqua ex Academiis Ecclesiasticis, quae coram Nobis singulis hebdomadis haberi solent; tam plane inutilis, ac supervacanea fuit certo ac tuto decernendo sistemati, quod maximopere optabamus. Ex praedictis Decretis, quorum principium est ab anno 1725., licet illud intelligatur, quod si sponsus Hebraeus jam Christianus sponsae adhuc Judeae oblationem fecit, hanc inter Catechumenos ad quadraginta dies detentam fuisse; nullo tamen modo cognosci potuit, an, et qua ratione sponsalia probata fuerint, itemque, an eorum probatio solius sponsi, vel plurium testimonio inniteretur; an demum quodlibet mutuae sponsionis genus existimatum fuerit verus, ac legitimus sponsaliorum contractus.

62. Doctor Paulus Medicens in suo Tractatu de Hebraeorum ritibus, ac institutis, quorum ipse peritissimus erat, quippe qui è Mosaica ad Christianam legem transierat, *cap.* 27. de sponsalibus agit; et matrimonio Judaeorum, et id, ut paucis dicam, ostendit, in hoc instituto non admodum a Christifidelibus differre Hebraeos. Nam hanc apud eos consuetudinem esse testatur, ut scriptura conficiatur, in qua parentum alteruter filiam suam aut puellam, aut viduam promittit sponso, hic autem eam se ducturum pollicetur. Tempus quoque decerni solitum, in quo nuptiae celebrentur. Contractui demum subscribere tum sponsus, tum duo praeterea testes de more debent. Sed quia Hebraei eorum, qui Christi fidem amplexi sunt, dictis, ac testimonio aegre acquiescunt, ideo Nos veritatis apprime cupidi, cuidam familiari nostro jurisperito mandavimus, ut convocaret in unum Judaeos aliquot, quorum unus jampridem Nobis, cum adhuc Anconae Ecclesiam gubernaremus, est probe cognitus, et in Mosaicis ritibus egregie versatus. Ex eo autem conventu ea, quae sequuntur, evicta sunt.

63. Primo, semper sponsalia contrahi inter virum, et parentes mulieris, aut inter virum, et mulieris propinquos, si parentes mulieri desint: mulierem sponsalia non contrahere pudoris causa et honestatis, imo contractum, qui hebraice dicitur תנאים *Tenaim*, foeminae plerumque ignotum esse, quae postea explicite praebet assensum suum in solemni nuptiarum celebratione hebraice nuncupata קדושים *Kidduscim*.

64. Secundo, sponsalibus hac ratione contractis obligari utramque partem; cum autem consensum parentes tantum mulieris, aut consanguinei praebuerint, non vero foemina, ideo hanc, si dissentiat, minime cogi posse, et dissentientem non contractum frangere, sed peccare graviter juxta Hebraeos, debitam nempe obedientiam parentibus, aut majoribus denegando.

65. Tertio, contractum dici obligatorium, et absolutum, cum a viro, ac foeminae parentibus sponsio facta est, ac descripta, nec non testibus confirmata aut duobus, aut pluribus. Hic contractus Romae describi solet Notarii opera, alibi a Judaeis hebraice.

66. Additur, contractum dici pariter absolutum, cum pars utraque, vel privatim, vel coram Rabbino sponsionem firmant jurejurando, coram duobus, aut pluribus testibus, et sponsionem insuper describi jubent. Quod si vel absque scripto, et testimoniis, aut coram testibus tantum sine jurejurando sponsio facta fuerit, tunc neque obligationem inducit, nec

contractum perficit sponsaliorum, ita ut pars utraque libera omnino sit; at si de sponsione constet, et de juramento per testes, tunc recedere licet utrique parti dummodo praeviam a Rabbino impetrent absolutionem a juramento.

67. Haec Hebraeorum ex conventu collecta sunt. Hinc vero deducitur, duabus tantummodo supradictis modis contracta sponsalia inter Judaeos haberi valida, atque obligatoria. Mutuae igitur viri, ac mulieris sponsionis, epistolis, aut schedulis expresse nihil ad effectum, de quo quaeritur, valent; ac multo minus munera, vestes, et nuptiarum apparatus. Non probato autem, quod sponsio uno vel altero ex supradictis modis facta fuerit, si copula sequatur ante *Kiddusciṁ*, seu matrimonium, utraque pars ad contrahendum obligatur, non quidem contractus vi, sed commissi sceleris poena, et ut crimen admissum luatur.

68. Si de sponsaliorum validitate, aut invaliditate, itemque de obligatiuna, aut contra, deberet judicium fieri, res autem inter Hebraeum, et Hebraeam intercederet, aequum esset sententiam ferre legibus consentaneam, et consuetudinibus Hebraeorum; communis enim, et probata opinio est, in judiciis hujusmodi oportere non juri Pontificio, vel civili, sed legi, et Mosaicae consuetudini adhaerere. Marquard. *de Judaeis part.* 2. *c.* 4. Ricciul. *de jure person. lib.* 2. *cap.* 18. *n.* 7. Sessa *de Judaeis cap.* 33. *num.* 6. Card. de Luca *de Matrimonio discurs.* 15. *num.* 3. In praesens vero res in disceptationem venit ad Hebraeam pertinens, et ad Hebraeum jam Christo servientem, aut inservire optantem: negotium nempe agitur sane maximum, quod ad Christianam summopere pertinet Religionem. Consilio igitur prudenti admodum opus est ac salutari. Nos autem re diu ac multum considerata, hoc, quod sequitur, opportune decernendum existimavimus.

69. Quotiescumque sponsus Hebraeus Christianae Religioni nomen dare statuerit, et Evangelio sponsam offerat, Tuum erit, eum prudenter interrogare, vel ut ab aliis interrogetur; imperare, quomodo sponsalia probentur, neque enim decet ejus affirmationi unice habere fidem. Editas sponsaliorum probationes Tuum pariter munus erit examinare, aut alicui prudenti viro examinandas tradere. Argumenta sponsalibus comprobandis idonea erunt, si tanti esse ponderis, et momenti videbuntur, ut contracta inter Catholicos sponsalia iisdem rationibus evinci aperte ac tuto valeant. Apud Christianos scriptura non opus est, cujus defectu testium auctoritate suppleri solet, adhibitis etiam censuris, cum quis post Canonicas admonitiones sponsionem vel sine juramento factam implere negat. Sponsaliorum itaque probationes si tales fuerint, ut modo diximus, antiqua tibi methodus, quae usui erat ante an. 1725., adhibenda est; è vico scilicet evocanda mulier, et semel atque iterum, aut quamdiu opportunum duxeris, ejus voluntas in templo aliquo, aut alibi exploranda, ac demum aut innata in pervicacia, atque errore relinquenda, si resipiscere nolit, aut inter Cathecumenos retinenda est, ut instruatur, si conversionis certa spes aliqua oboriatur.

70. Cum aut sponsus, aut alius quilibet fide dignus ejusmodi argumenta proferat, quibus plane constet, sponsalia ita, ut supra diximus, contracta fuisse, nempe apud ipsos Habraeos valida, atque obligatoria; ad Te spectabit, sponsam illico inter Catechumenos collocare, ubi tamdiu versabitur, quamdiu necesse erit, dummodo quadraginta dierum spatium non superetur; infra enim hos limites procedere absque dubio putamus supradicta decreta quae initium habent ab *anno* 1725.

71. Inter Cassiodori epistolas Regis Theodorici nomine exaratas, septima supra trigesimam ad Hebraeos Mediolanenses transmissa fuit, in qua iis significatur, hoc decretum fuisse, quod nimirum *nullus Ecclesiasticus, quas Sinagogas vestras jura competunt, violentia intercedente pervadat, nec vestris se causis importuna acerbitate permisceat, sed ut religionis cultu, ita et actuum sint conversatione discreti*. Et hoc idem Nos hactenus facere procuravimus. Eadem praeterea epistola admonentur Judaei, ne ingrati sint, Christianorum aequitate temere abutentes: *Hac tamen moderatione Principalis auxilii beneficium concedentes, ut nec vos, quod ad praefatae Ecclesiae jus, vel religiosas personas caeteras, legibus pertinere constiterit, inciviliter attrectare tentetis*. Et id quoque Nos addere non praetermittimus. Experimento enim didicimus, cum Hebraeus palam declarat, Christianorum se vèlle institutis, ac legibus obtemperare, a Synagoga, si ejus voluntatem nequeat immutare, rationem, aut potius fraudem excogitare de more aliquam, celare scilicet, aut alio mit-

tere eum; qni a bono proposito deterreri non potest. Cum vero sponsus Christiano se nomini devovere statuit, statim id Synagoga efficit, ut sponsa pervicari aliquo cum Hebraeo matrimonii vinculo copuletur, aut ut omnes illico evanescant sponsaliorum rationes, probationesque. Hi porro eventus cum metaphysicos non esse scias, ideo severitatis erit ac vigilantiae tuae, remediis, ac poenis etiam, si opus fuerit, Hebraeorum principes in officio continere, ut fraus mulctetur, ac rerum perturbatio tollatur. Haec sunt, quae nostra hac epistola explicanda duximus, quibus ut feliciter utaris, paternam tibi ex animo Apostolicam Benedictionem impertimur.

Dat. Pontif. an. VII. die 28. Februarii 1747.

Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem die 28. Februarii 1747. Pontificatus Nostri Anno Septimo.

XXIX.

SUPER CULTU

Sancti Lucae Casalii.

Venerabili Fratri Archiepiscopo Messanen.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Venerabilis Frater, salutem, et Apostolicam Benedictionem.

Adducitur causa morae in respondendo.

Jampridem epistola est reddita Nobis tua IV. idus quintiles superioris anni conscripta, cui nunc dumtaxat licuit respondere, propter gravissimas Ecclesiae res, quibus undequaque sumus occupatissimi. Non enim, de qua scribis, materia Nos deterruit, quippe qui adhuc in minoribus cum versaremur, octo supra viginti annorum spatio ejusmodi de rerum genere pertractavimus, nunc Advocati Personam in sacrae Consistorialis Aulae muneribus sustinentes, nunc gravissimum Fidei Promotoris officium exercentes; amplissimo demum Purpurae ornamento, et Bononiensis Ecclesiae Infulis illustrati quatuor volumina in lucem edidimus, quae benigna omnium voluntate excepta sunt, quorum si nullum in Siciliam exemplum pervenit (quod vix credibile existimamus) istuc facile transmitti potest.

Compendium Epistolae, cui respondetur cultum

2. Res porro, de qua epistola agit tua, ad cultum S. Lucae Casalio tribuendum attinet, de quo Nicosiae dissensio est, cum illum alii delendum, alii contra amplificandum censeant; ideoque enixe id expetunt, ut Officium proprium concedatur, et Civitatis patrocinium, quod eidem S. Casalio jampridem collatum fuit, auctoritate Apostolica confirmetur. At sententiam ut nostram libere proferamus, ingenue fatemur, utramque partem in errore versari: nec enim S. Lucae Casalio Cultus omnino negandus, nec agendus, aut lectionibus propriis, aut patrocinii confirmatione.

nimirum Sancti Lucae non esse modificandum nec amplificandum.

In Oppido Nicosiae variis actibus Sanctus Lucas honoratur.

3. Anno 1575. Nicosiae Civitas cum peste teterrima laboraret, Senatus, Populique consilio sancitum fuit, ut sacra aedes S. Lucae Casalio conderetur: Item anno 1586. decretum est, ut gratia a Summo Pontifice imploraretur, unde liceret eo plane solemni ritu, quo celebritates ex praecepto solent, dies festos colere Sanctorum Josephi, Cosmae, et Damiani, tum Francisci de Paula, et Lucae Casalii: deinceps anno 1589. statutus est locus, ubi praedictum templum aedificaretur, quod tamen postea conditum non fuit, ne nova aedes S. Josephi sacello obesset: Publica quoque auctoritate latum fuit anno 1662., ut S. Lucae celebritas expensis publicis recoleretur: pecuniam vero ex aerario usque ad annum 1744. depromptam fuisse constat. Demum cum ejusdem S. Lucae Corpus in Templo S. Philippi de Argyrio servaretur, cumque Coenobii Abbas Commendatarius esset bo. me. Cardinalis Carolus Columna, Nicosiae Senatus enixe ab eo postulavit, ut insignes aliquae sibi ejus Corporis Reliquiae concederentur, quo scilicet majori pompa, et religione ejusdem dies festus celebraretur. Concessa petentibus perbenigne fuit Costa, quae consuetis est ritibus, ac caeremoniis tum recognita tum tradita, ac demum facultate a Praedecessore tuo Praesule Alvarez Messana Archiepiscopo impetrata, die Dominico Augusti tertio magna Populi frequentia per Civitatem translata fuit, cum icone ejusdem S. Lucae Casalii, cujus in laudem aram quoque erectam scimus in oppido Sancti Michaelis.

Ex quibus evincitur ejus publicus cultus.

4. Quae sunt hactenus commemorata, publici sane cultus, et quidem inveterati, testimonia et argumenta esse nemo negaverit. Id enim prorsus a consuetudine abhorret, ut publicis in Consiliis de Templo agatur illius in gloriam erigendo, qui non apud Populum venerationem habeat, et cultum publicum. Nec minus absurdum esset, si non Reliquiae modo expeterentur, sed etiam a Summo Pontifice fa-

cultus imploraretur diei festi ex praecepto ejus in laudem instituendi, qui nullo sacello, nullo cultu, nulla sanctitatis fama praeclarus esset, atque admirandus. Ex quo fit, ut intelligere non possimus, quonam jure a certis hominibus contendatur venerationem et cultum publice denegandum huic Servo Dei, qui jampridem et supremis honoribus celebratur, et Sanctus consensu populorum unanimi appellatur.

Casus, in quibus, ab latus fuit cultus iis, qui jam publice celebrantur.

5. Quamquam vero in scripto quodam ad Nos transmisso legatur, publicam aliquibus venerationem sublatam fuisse, tamen libere respondemus hoc minime Nos latere, cum *in nostro lib. 1. de Canonizatione Sanctorum cap.* 6. *num.* 1., et multo etiam clarius *lib.* 2. *cap.* 8. *num.* 1. *et seqq.* id probaverimus exemplorum auctoritate. Illud autem a Nobis adnotatum animadvertas velim, cultum scilicet aut iis sublatum esse, quibus et recens datus, et inconsulto erat, aut iis, qui ad Sanctorum honores ascenderant, acclamatione Populi, quem falsa quaedam portenta fefellerant, et virtutes inanes, utpote ab hypocrisi non alienae, et interdum ab erroribus ad fidem spectantibus non sejunctae. Rem vero ejusmodi nullam penitus deprehendis in causa, qua de nunc agimus, quin imo momenta occurrunt plurima tum sanctitatis claritatem, tum cultus justitiam publici comprobantia, ut paulo post videbimus, ac propterea nihil Sancto Casalio obesse hoc debet, quod nonnullorum memoriae cultus publicus interdum sit abrogatus.

Opponitur quoque cultum Sancti Lucae non fuisse a Sancta Sede probatum.

6. At enim iisdem in scriptis opponitur, cultum hunc publicum auctoritate Sedis Apostolicae neque probatum, neque concessum esse, sine qua nullo modo licet quempiam vel Beatum, vel Sanctum hominem publica venerari. Id quidem et fatemur, et scimus; in nostro siquidem jam citato *de Canonizatione* Libro Primo non exiguo sane labore id copiose, ac evidenter probavimus, jus esse Romani Pontificis privativum, aliquem aut Beatorum, aut Sanctorum Albo adscribere, nec absque ejus consensu posse cuiquam cultum exhiberi, quem praebet iis Ecclesia viris, quorum in aeternitate memoria est. Abunde scribunt de Sancto Luca Casalio multi Siciliae historici, et auctores. Nos quidem scripta perlegimus Carrerae, Perdicari, Novarini, Aprilis, et Mennitii. Hi vero cum recentiores sint, salva et integra eorum fama, non praetermisimus antiquiores etiam consulere, utpote auctoritate

Licet contrarium ab Auctoribus affirmetur.

praestantiores, ac fide. Pater Octavius Cajetanus, qui vitas exornavit Sanctorum Siculorum, cum omnia illius Regni Tabularia excusserit, auctor est fide quidem dignissimus, quem propterea multa cum laude memorat Antonius Mongitorius *pag.* 110. *tom.* 2. *Biblioth. suae de Scriptoribus Siculis.* Eumdem plurimi facit Philippus Labbè in Chronologica Pinacotheca Scriptorum Societatis Jesu *ann.* 1620. *pag.* 336. tum etiam qui scribunt acta Eruditorum Lipsiae *ad mens. Aprilis ann.* 1710., quorum testimonium omni suspicione carere debet, in examine Isagoges ad Cajetani Historiam Sacram Siculam, haec habent: *Morum pariter innocentia, et eruditione conspicuus dicitur.* Cajetanus porro in Actis Sancti Lucae Casalii ita scribit: *In Sanctorum numerum a Summo Pontifice relatus est efflagitante Oppido Aggyrio,* quod videre licet in ejus *tom.* 2. *Sanctorum Siculorum pag.* 184., itemque ejus in Martyrologio *die* 2. *Martii: In Nicosia S. Lucae Abbatis cognomento Casalis Ordinis S. Benedicti:* additque in margine, ubi ejusdem de cultu mentionem facit, *ex Sedis Apostolicae concessu.* Si quis Rocchi Pyrrhi, qui *notitiam Ecclesiarum Siculorum* edidit, doctrinam habere cognitam velit, is citatum adeat Mongitorem in *supradicto tom.* 2. *pag.* 201., et Pyrrhum ipsum in *tom.* 1. *ultimae editionis pag.* 540. ubi de S. Luca Casalio haec profert: *Pontificio permissu apud suos Nicosienses celebrior est dies festus.* Ferrarius, ut nemo ignorat, auctor advena, Lectorque olim in Archigymnasio Papiensi, Catalogum composuit Sanctorum, qui in Martyrologio Romano desiderabantur, et die 2. Martii nomen inserit S. Lucae Casalis: *Nicosiae in Sicilia Sancti Lucae Abbatis Ordinis S. Benedicti cognomento Casalis:* In notis autem addit: *Ex tabulis, et monumentis Ecclesiae Nicosiensis; ex Martyrologio Siculo, fuit ex ordine S. Benedicti circa ann.* 890., *colitur ibi praecipue ex Romani Pontificis auctoritate.* Bollandistae demum die Martii 2. vitam non praetermittunt S. Lucae typis a Cajetano editam, ubi ejusdem cultus dicitur a Sede Apostolica approbatus. Eamdem praeterea vitam Cajetani studio exornatam, et apud Pyrrhum, ac Bollandistas laudatam, Mabillonius etiam inseruit Actis Sanctorum Ordinis Benedictini *saeculo IV. par.* 2. *pag.* 93. *editionis Venetae anno* 1738.

Eorum tamen dictum non sufficit

7. Verum dicet quispiam, non satis esse, auctores etiam gravissimos attestari, nutu Se-

nisi afferatur Documentum

dis Apostolicae alicui Servo Dei cultum publice exhiberi; sed oportere insuper praeferri certissimum facultatis Apostolicae documentum. Itaque non abs re erit, si Nos hoc breviter repetamus, quod fusius explicavimus in libris Nostris *de Canonizatione Sanctorum*. Sedente Praedecessore Nostro Clemente VIII. actum fuit de veneratione, cultuque publico exhiberi quandoque solito eorum meritis, quos nec Beatorum, neque Sanctorum numero Pontificia Sedes adscripserat. Eo quidem tempore nulla est lata lex, sed quod tunc praetermissum fuit, statutum est postea in Pontificatu Praedecessoris Nostri Urbani VIII., atque a Sancti Officii Congregatione Decreta saluberrima emanarunt, quorum vi interdictum fuit, ne Sanctorum honores iis publice praestarentur, quos Vaticani auctoritas nec Beatos appellaverat, neque Sanctos. Omnem Nos historiam retulimus, et comprobavimus *lib.* 2. *de Canonizatione Sanctorum cap.* 10. *et* 11. At vero cùm supradictae regulae generali deesse aliquid videretur, ideo ejus Decretis nonnullae declarationes additae sunt, quarum una ad cultum immemorabilem spectat, quem si quis Dei servus consecutus sit, eo privari nullo modo debet, etiamsi probari non possit, eum a Sede Apostolica vel Beati, vel Sancti nomine nuncupatum fuisse, quod videre aperte licet in citato nostro *lib.* 2. *cap.* 17. Tum quoque controversia exorta est, quantum temporis necesse esset, ut cultus publicus diceretur immemorabilis, ac idcirco idem Urbanus VIII. anno 1634. decrevit, Cultui immemorabili constituendo tempus requiri, quod centum annorum spatium excederet, ut Nos notavimus in supradicto *lib.* 2. *cap.* 22. Quare si cultus publicus, scientibus, nec repugnantibus Ordinariis, S. Lucae Casalio praestitus, statuto temporis spatio superior est, jam nemo existet tam injustus rerum existimator, qui hunc cultum aut illicitum putet, aut a Sede Apostolica improbatum ducat, quamvis documentis evinci nequeat, hunc Heroem Pontificia auctoritate vel Beatorum, vel Sanctorum laurea exornatum fuisse.

Quo modo introduci possit cultus absque S. Sedis approbatione juxta Decreta Urbani VIII

A quo tempore numerari debeat centenarius Cultus

8. Fidei Promotoris officium, quod diu sustinuimus, Nos quidem admonet, ubi difficultatis nodus existat maximae, quam dissimulare non possumus. Centum annorum spatium ab Urbano VIII. statutum, debet ann. 1634. praecessisse, quo tempore Literae Apostolicae emanarunt; tempus autem, quod ab an. 1634. infra decurrit, probat quidem cultus continuationem, sed non centenarium spatium ab Urbano Pontifice constitutum, ut Nos docemus *in cit. lib.* 2. *cap.* 22. *num.* 3. *et seq.* Quotquot autem vel auctores, vel documenta supra retulimus, nullum extat, unde probetur Cultus centenarius ante ann. 1634. Hinc concludere quispiam poterit, absque ullo jure, ac sine permissu Sedis Apostolicae Cultum Sancti Lucae Casalio praestitum fuisse.

9. Argumenti vim probe agnoscimus, sed hoc et fateri adversarii debent, cultui publico ac legitimo juxta Sedis Apostolicae regulas constituendo nihil plane deesse, quotiescumque documenta non desint cultus publice exhibiti S. Lucae Casalio, non tantum uno, sed aliquot etiam saeculis ante annum 1634., cui tempori si anni posteriores addantur, ac rumor et fama jam inveterata consensum indicans a Summis Pontificibus praebitum, non video quid possit amplius desiderari.

Monumentum obitus, et sepulturae S. Lucae.

10. S. Lucas Casalius multis abhinc saeculis obiit, ac post mortem tam late cepit ejus Sanctitas celebrari, ut ejus Corpus in Monasterio, et Arca S. Philippi Argyreorum honorifice sepultum fuerit: *Migravit ad Dominum Lucas in senectute bona vj. nonas Martii in Monasterio S. Philippi Argyreorum; ubi Corpus ejus servatur in eadem cum Sancto Philippo Presbytero Arca.* Ita legitur in S. Lucae Actis. Et in Breviario Gallo-Siculo Matthaei Caldi opera castigato, typisque Venetiis edito ann. 1527., quod forte invenimus inter Codices Venerabilis Cardinalis Thomasii in S. Silvestri Collegio Clericorum Regularium, in sexta lectione S. Philippi Argyriorum pag. 347. legitur, ipsum Belisario cuidam civi apparuisse, eidemque imperavisse, ut Templum ad Crucis imaginem aedificaret, ubi deinceps ejus corpus collocatum fuit una cum S. Eusebio, qui miracula S. Philippi ope, ac patrocinio divinitus perpetrata descripsit: *Apparuitque uni Civium regionis illius, qui dicebatur Belisarius, venitque ad Montem Argirionem, ostensumque est ei in somnis; quasi aedificata esset Ecclesia in forma Crucis; aedificatae sunt ab eo duae Cellae; superior quidem Eusebio, qui scripsit vitam, et inferior Sacris Reliquiis Philippi.*

De transitu Siciliae e Ritu Graeco ad Latinum.

11. Nec mirum tu existimes velim, tanta Nos diligentia usos esse, ut Breviarium Gallo-Siculum inveniremus. Saracenis e Sicilia

expulsis virtute, ac fortitudine clarissimi Ducis Roberti, et Comitis Rogerii, qui isthuc e Gallia profecti fuerant, in eo viri principes post victoriam cogitationibus, et consiliis invigilarunt suis, ut antiquam Christianae Religionis gloriam, et Ecclesiasticam disciplinam jam fere ubique jacentem extollerent, et ad primaeva revocarent; cujus ut voti compotes fierent, diligenter curarunt, ut Episcopi e Gallis Sacerdotibus deligerentur, inter quos adnumerantur in primis Robertus antea Episcopus Trojanensis, postea Messanae, Augerius Cathanae, Girlandus Agrigenti, Stephanus Mazariae, et Rogerius Siracusarum. Hinc paulatim istius Insulae Ecclesiae a Graecis Ritibus desciverunt, qui ab octavo saeculo istic invaluerant, et linguae latinae usu Ritus, et Liturgias Gallicas sequutae sunt, nec primis iis temporibus alios libros, quam Gallicos, ad Sacra Officia adhibuerunt, ut animadvertit, qui Bollandi historiam continuavit, Papebrochius *in act. Sanctorum mens. Junii tom. 4. die 23. festo S. Agrippinae Virginis, et Martyris* §. 2. *num.* 2. ac praeter Papebrochium id ipsum erudite ostendit Canonicus Joannes a Joanne in perpolito tractatu suo de Divinis Siculorum Officiis Panormi *edito ann.* 1739. *cap.* 12. *n. et seqq.* Temporum progressu Gallicis ritibus quidam alii Siciliae proprii, ac peculiares admixti sunt, Breviario quoque nonnulla Sanctorum Officia particularia sunt addita, unde patuit confusioni locus, ac ideo oportuit Officium Gallo Siculum reformari emendarique, quam sibi curam sumpsit supracitatus Matthaeus Caldus, quem honoris gratia commemorat Mongitorius in sua Bibliotheca Sicula *tom.* 2. *pag.* 55.

Aliqua acta sancti Lucae.

12. Dum S. Lucas Casalius adhuc in vivis erat, lucis usuram amisit, ac propterea Argyrio discedere statuit, Nicosiam profecturus, invisurusque affines suos: Tum Monachis eum comitantibus in mentem venit ipsum illudere. Dixerunt itaque, in quemdam locum magnam Populi multitudinem convenisse, sacrae ut concionis pabulo enutriretur. Vir optimus verba facere non recusavit, et orationem cum id temporis usitata formula conclusisset *Per omnia saecula saeculorum*, saxa et lapides mirifice responderant, *Amen*. Tum vero Monachi ipsa admiratione obstupefacti, ac perterriti, in genua prolabi, lacrymas fundere, veniam implorare, quam iis vir Sanctissimus perbenigne concessit. Ad Argyrii Monasterium reversi hoc prodigium unanimes praedicarunt, cujus claritate commoti Nicosiae Cives in eo loco Templum postea erexerunt in honorem S. Lucae Casalis, quod ejus in Actis legitur: *Sed Nicosienses honestare Patriam, ac Civem volentes, Ecclesiam, quo in loco concionem habuerat, inclamantibus saxis, Divo Lucae constituerunt, quae prodigium posteris praedicaret ad Dei gloriam, qui regnat per saecula*. Quamvis autem per hosce dies id Templum desideretur, Nobis tamen significatum est, viam quamdam S. Lucae nomine decoratam, lapide insignem esse, in quo imago impressa est ipsius S. Lucae eodem in loco ubi quondam Templum extiterat. Ad hujus portenti memoriam sempiternam in S. Lucae statua Nicosiae posita, haec sunt, quae sequuntur, inscripta carmina:

Civibus exultant urbes, magis Herbita Sancto
Luca Casali Patria clara suo.
Fratribus elusus . . . . praedicat orbus:
Facto fine, Amen, res nova! saxa tonant:

Hisce versibus tuta vides existimari, Casalium Herbitae fuisse Civem, cujus Urbis nunc plane dirutae mentionem faciunt, praeter Ciceronem, Plinius, et Diodorus Siculus.

Mentio S. Lucae apud Cajetanum.

13. Apud Cajetanum *tom.* 2. *de Sanctis Siculis* in perveteri Chronico Benedictino, quod Bollandistae in S. Lucae Casalii vita descriptum putant *an.* 1483., inter caeteros egregios sanctitate Viros S. Noster Casalius recensetur: *Sanctus Lucas Abbas Monasterii S. Philippi de Argyrio positi in Sicilia, admirandae sanctitatis vir, Kalendis Martii, secundum Usuardum, Caelos petiit.* Et quamvis in Usuardi Martyrologio non id occurrat, prudenter tamen, sciteque animadvertit Cajetanus in Sicilia Usuardi Martyrologia usui apud omnes fuisse, cui vero quodlibet Monasterium Sanctos addebat suos. Hinc orta confusio est aliqua, vel potius varietas Martyrologiorum, quae Usuardi nomine legebantur, unde Abbas Maurolicus curam suscepit corrigendi Martyrologii, ut notat laudatus Joannes a Joanne *suo in Tractatu de Divinis Siculorum Officiis cap.* 23. *n.* 5.

Inventio ejus Corporis.

14. Demum invidia temporum jam nulla erat reliqua memoria vel notitia situs, ubi S. Lucas sepultus fuerat; sed *an.* 1596. dum quoddam aedificium in Templo substrueretur, non sine Divino Consilio inventum fuit Casalii Corpus una cum S. Philippi de Argyrio, et Eusebii corporibus, qua quidem occasione multo in dies magis exarsit pietas in Sanctum Lu-

cam. Idem plane Bononiae accidit, ubi postquam aliquot seculis latuerat, inventum denique fuit S. Petronii Corpus in S. Stephani Templo sepultum; nostris Civibus locum; ubi is thesaurus jaceret, penitus ignorantibus, uti enarravimus in nostro Opusculo de historia, ac vita Sanctorum Bononiensium.

15. Quidquid paulo ante diximus de S. Luca Casalio, id ejusdem in actis legimus, a Patre Cajetano memoriae traditis *in tom. 2. vit. Sanctor. Sicil.* ubi haec habet in *Animadversionibus pag. 63. Vitam hanc S. Lucae barbara dictione scriptam accepimus ex libris Nicosiensibus manu exaratis: eam ob causam paulo a nobis concinnatam oportuit*. Eadem acta sunt quoque in lucem edita a Bollandistis *die 2. Martii*. Quod ad hujus praeclari Herois Corpus, ejusque inventionem pertinet, ediscere hoc etiam licet praedicto ex Cajetano *tom. 1. Sanctorum Sicil. in Animadvers. pag. 25.* itemque ex Pyrrho in *notitia Ecclesiae Catanien. pag. 589.* §. 5. *et 6.* Haec monumenta luculenter, planeque ostendunt antiquam venerationem publice virtuti exhibitam Sancti Lucae Casalis, et multa quidem secula ante Decretum Urbani VIII. Separato enim ac peculiari sepulcro mandari, et inter Sanctorum Corpora condi non solet, nisi qui eximiae sanctitatis fama clarescat, et publica populi veneratione dignissimus habeatur; quae quidem S. Lucae debita omnino fuit: Licet enim quo praesertim tempore e vivis cesserit, ignotum sit; liquido tamen constat, multo post SS. Philippum, et Eusebium, quibuscum una sepultus est, mortem ejus fuisse in conspectu Domini pretiosam. Templa vero, aut sacella nunquam in eorum honorem publice dicata sunt, qui non tamquam Divini, Sanctique homines colerentur; neque eorum ulla in Martyrologiis, vel Chronicis cum clarissimis Sanctorum nominibus mentio habita fuit.

Ex quibus educitur ejus cultus publicus ante decreta Urbani VIII.

16. Quaeret hic vero quispiam, cum duo sanctitate celebres Philippi fuerint Argyrienses, uter eorum sit, quocum sepultus colitur S. Lucas Casalius. Huic autem quaestioni satisfacere haud instituti est nostri; quamquam enim non ignoremus duos cognomine fuisse Viros sanctitatis gloria immortales, tamen non oportet id a Nobis decerni, utri eorum cum S. Luca sepulcrum commune fuerit. S. Philippi Argyriensis primi memoria celebratur in Martyrologio Romano *di 12. Maji*, et de hoc vetus est controversia, missus ne sit in Siciliam a S. Petro, Evangelium ut annunciaret (quod nimis fortasse mordicus Faxellus sustinet clarus Siciliae Historicus *in decade 1. lib. 10.*) an fidei propagandae causa Siciliam adierit quarto seculo, Arcadio imperante, uti prolixe, eruditeque probat Placidus Reina *in Notitiis Historicis Civitatis Messanen. par. 2. pag. 362. et seqq.* De altero S. Philippo, vulgo, Philippello, scribunt Cajetanus *tom. 1. Vit. Sanctorum Sicil. pag.* 33. tum Ferrarius *in Catalogo Sanctorum Ital. 12. Maji pag.* 276. Sermo quoque hoc de Philippello habetur in vita S. Philippi a S. Eusebio descripta, quam Bollandistae anteponendam judicant alteri ejusdem vitae apocryphae, et temere tributae S. Athanasio Episcopo Alexandrino: *Proferunt*, haec sunt Bollandistarum verba *die 12. Maji, Vitam aliam ejus, quasi a Sancto Athanasio Episcopo Alexandrino scriptam, quam, ut satisfiat horum clamoribus, licet apocripham, subjungimus*. In lucem prodiisse legitur patrocinio primi S. Philippi, ac severiori se instituto ejusdem in Monasterio devovisse, ibique Diaconi munere functum esse. His de utriusque Philippi notitia constitutis, ea est reliqua difficultas, ac dubitatio, utri scilicet eorumdem S. Lucas Casalius conjunctus tumuli fuerit ac sepulcri honore. Cajetani acta si comprobentur, sentiendum est, Casalium fuisse cum seniori Philippo, qui Sacerdos extitit, consepultum: *Corpus ejus asservatur in eadem cum Sancto Philippo Presbytero arca*. Animus autem si convertatur ad Pyrrhum in notitia Ecclesiae Cataniensis, verisimilius videtur, conditum fuisse in Philippi junioris, ac Diaconi monumento. Nam ubi is agit de corporis inventione *an.* 1596. haec habet. *In cella superiori inventa fuerunt Corpora Beatorum Philippi junioris Diaconi, Eusebii Monachi, atque Lucae Abbatis*. Cajetanus *tom. 2. pag.* 33. Belisarii historiam retexens scribit: *In ea* (Æde nimirum ejus opera aedificata) *thecas duas extruxit, superiorem quidem B. Eusebio, inferiorem S. Philippo Presbytero. In praesentiarum Corpora Sanctorum Eusebii, Philippi Diaconi, et Lucae Abbatis eadem in arca servantur; sed Caput Eusebii argento tectum ostenditur festo die S. Philippi ad 4. Idus Majas, quo die Eusebius una cum Philippo Argyrii colitur*. Nos autem hoc loco cum id unice contendamus, ut divinos honores antiquitus, ac publice S. Casalio praestitos comprobemus, dumque hujusmodi cultus argumentum ex eo potissimum deduxerimus,

Quaeritur cum quo ex duobus SS. Philippis fuerit S. Lucas sepultus.

quod ejus Corpus in SS. Philippi, et Eusebii urna inventum est, nemo non videt Nostrum nequaquam esse constituere ac definire, senioris, ne, an junioris Philippi sepulcro mandatus fuerit S. Lucas. Nam utriusque memoria cultu publico, atque immemorabili celebratur, quemadmodum et S. Eusebii, quorum omnium hoc quoque tempore dies festus in Sicilia recolitur 12. *Maji*. Quare si tres clarissimi Heroes S. Lucae praemortui Sanctorum in Sicilia honoribus celebrantur, et id temporis etiam coluntur, illud jam sequitur necesse est, ut quocumque cum Philippo sepultus sit S. Lucas, eumdem credamus venerationi publicae, atque immortalitati a populo consecratum fuisse. Communis enim ei fuit non sepulcri minus, quam cultus, et celebritatis honor, qui tribus viris sanctissimis jampridem est habitus, et nunc habetur.

Memoria S. Lucae in Chronicis Benedictinis.

17. Illud quoque Nobis objici fortasse potest, quod in praedictis Chronicis Benedictinis an. 1483. Sermo habetur de S. Leone Luca, cujus memoria celebratur die prima Martii, non de S. Luca Casalio, cujus dies festus est postridie Kal. ejusdem Mensis, haec sunt enim Chronicorum verba: *S. Lucas Abbas Monasterii S. Philippi de Argyrio positi in Siciliæ, admirandae Sanctitatis vir, Kalendis Martii secundum Usuardum Coelos petiit*. At enimvero Vir sanctissimus, quem Chronica memorat, non Leo Lucas, sed Lucas nuncupatur; deinde Abbas dicitur Monasterii S. Philippi Argyriensis; cui quidem Coenobio praefuit Abbas Casalius, nunquam Leo, quippe qui eodem ex Monasterio profectus, in Calabriam secessit, ubi et Abbas fuit, et in pace quievit, juxta Bollandistas *ad primum diem Martii cap.* 3. Hinc ergo colligi, et concludi merito debet in Chronicis agi de S. Luca Casalio, non de S. Leone Luca. Neque obstat ibidem scribi *Kalendis Martii*, nihil enim facilius, quam Amanuenses praetermisisse, per negligentiam vocem *postridie*, scripsisseque *Kalendis Martii*, non *postridie*, uti necesse fuerat, *Kalendas Martii*, quod prudenter Bollandistae notant in Commentario vitae praevio Sancti Lucae Casalis: *Quidni Chronicum Benedictinum manuscriptum circa annum 1485. exaratum . . . censendum de hoc Sancto agere his verbis: S. Lucas Abbas Monasterii S. Philippi de Argyrio positi in Sicilia admirandae sanctitatis vir, Kalendis Martii, secundum Usuardum, aut certe Usuardi Martyrologium ibidem auctum, Caelos petiit: forsan postridie Kalendas Martii scriptum:* Iidem interpretes cum praedicta Chronica memorant in vita S. Leonis Lucae, haec addunt: *Forsan omnia de Sancto Luca Casali Abbate ibidem, de quo secunda Martii agemus intelligenda*. At id opponere quispiam potest, Chronica hoc loco agere de tertio S. Luca Abbate, itemque Monacho in Coenobio S. Philippi Argyriensis. Verum tertius huic Lucas numquam fuit praedicti Monasterii Abbas, quin imo inde in Calabriam transiit, et Monasterio praefuit Carbonae, ubi mortuus est, cujus dies festus recolitur 13. *Septembris* auctore Cajetano *tom.* 2. *pag.* 96., et *in Animadv. pag.* 34. Jure itaque sentiendum est, sermonem in Chronicis non de alio haberi, quam de Sancto Luca Casalio.

Concluditur non esse auferendum cultum, sed non deberi Officium concedi.

18. Ex privatae nostrae Bibliothecae voluminibus haec colligere Nobis licuit, et haec tanti esse ducimus, ut pro religiosa quorumdam petitione cultus, ac veneratio S. Lucae Casalis jampridem praestita conservetur. Altera petitionis pars eo spectat, Officium ut proprium concedatur, et S. Lucas decreto nostro Patronus Civitatis Nicosiae confirmetur, adeoque cultus ejusmodi auctoritate Apostolica augeatur. At ingenue fatemur ad cultus incrementum Officii proprii concessione, hoc praesertim inter alia necessario requiri, ut ab Ordinario processus formalis fiat, evincatur nempe cultus immemorabilis illi praestitus cujus in laudem Officium petitur. Debent in processum praeterea congeri monumenta cultum probantia una cum testium jurejurando, qui sese quadraginta annorum spatio cultum vidisse publicum attestentur, ejusque memoriam accepisse a suis Majoribus, quibus ipsis hanc quoque notitiam tradiderint Majores sui. Demum Ordinarius processu diligenter examinato, debet ipse hoc de cultu sententiam ferre, quam et oportet a Sede Apostolica confirmari, ut Nos diserte ostendimus in *libro secundo de Canonizatione Sanctorum cap.* 23. Quamquam modo diximus plerumque non concedi solere Officium, neque Missam, quin processus formalis de cultu immemorabili proferatur: non ignoramus tamen interdum ejusmodi privilegium concessum fuisse, propter peculiares aliquas circumstantias, quae huic petitioni accommodari non possunt, ut Nos alias declaravimus in *nostro lib.* 4. *de Canonizatione part.* 2. *cap.* 5.

Requisita pro concessione Missae, et Officii proprii.

Quae non concurrunt in casu.

19. Quoniam vero non Officium de Communi, sed proprium, lectiones, nimirum secundi nocturni proprias libello a Nobis supplici postulasti, videre tu ipse poteris *in nostro lib.* 3. *de Canonizat. cap.* 8. *num.* 8. *et seq.*, *ac lib.* 4. *par.* 2. *cap.* 10. *num.* 6. quantae auctoritatis esse historicum deceat, cujus ex monumentis lectiones Officii proprii desumuntur pro Ecclesiae usu sive universalis, sive particularis, consilii ac prudentiae erit tuae etiam, atque etiam considerare, num tales Tibi historici faveant, quales ii debent esse, ex quorum scriptis pro S. Lucae Officio desumere lectiones proprias meditaris. In actis, Cajetani studio in lucem editis, legitur, Monachum, nescio quem, nomine Bonum vitam S. Lucae Casalii exornavisse; sed haec historia in praesens temporum injuria desideratur, ut conjiciunt Bollandistae. Quidquid Cajetanus memoriae tradidit, quibusdam Nicosiae de manuscriptis hausit, stylo quidem rudi admodum, ac plano barbaro exaratis. Nihil ibidem de Casalii parentibus, nihil de nativitatis tempore, nihil do Principe dicitur, quo regnante vitam aut duxerit, aut inchoaverit. Aonus vero, quo fuit in lucem editus, cum ignoretur, ne cognoscere quidem licet, instituto ne Basiliano, an Benedictino se devoverit, qua certe in re non Te latet, historicos etiam Siculos dissentire. Pyrrhus supplere contendens, quae in Cajetano desiderantur, scribit, Leonem quemdam S. Lucae Casalii Patrem, et Theotistam fuisse Matrem, vixisseque ad centum annos, et morti proximum successorem suum quemdam Theodorum designavisse; sed Pyrrhi errorem nemo non deprehendit, cum S. Lucae Casalio tribuat, quae S. Leoni Lucae sunt adscribenda, uti acta probant a Cajetano diligentissimo exornata. Iisdem ex Cajetani actis colligitur, S. Lucam Casalium Abbatis dignitatem diu recusavisse, eamque deinceps jussu Pontificis accepisse, quin ejus nomen Pontificis declaretur. Illud quoque miraculum memoratur, quo saxa, mutique lapides responderunt *Amen*. Constanter autem Nos credimus, Deum facere plane posse quaecumque velit, ut magnifice servos illustret suos, hec Nobis in mentem venit inficiari hoc portentum S. Lucae Casalio tribuendum esse, cum ejus memoriam praedictis in actis, eidemque plausum Nicosiae datum legamus. At hoc miraculum, quod pars esset omnium honorificentissima Lectionibus propriis inserenda, prætermittendum omnino esset. Actorum enim, quae Cajetanus edidit, non solum auctor ignoratur, verum etiam latet, an S. Lucae coaevus extiterit, aut a coaevis saltem, atque contemporaneis hoc portentum acceperit. Ætate hac nostra criticem fatemur ad gradum altissimum pervenisse, quae si prudens, si moderata, si talis place sit, qualem in Cardinali Baronio admiramur, nemini non videbitur cognoscendae rerum veritati apprime utilis, et opportuna.

Exemplis concluditur Officium proprium non esse concedendum.

20. Octavo saeculo vixit, ac floruit Beda, do quo id prorsus scribitur, quod de S. Luca Casalio: *Cum ex nimia senectute oculis caligasset, et discipulo duce ad lapidum congeriem pervenisset, discipulus ei suadere coepit, quod magnus illic esset populus congregatus, qui summa affectione, et silentio ejus praedicationem expectabant; cumque Sanctus ferventi spiritui elegantissimum sermonem fecisset, et conclusisset, Per omnia saecula saeculorum, lapides responderunt Amen. Venerabilis Beda.* Hoc factum postquam diu perpendit Cardinalis Baronius ad annum Christi 731. n. 25. ita concludit: *De his cum nihil Bedae assectator discipulus dicat, post ipsum ista excogitata esse videri possunt, quae nec a Trithemio recepta esse noscuntur*. Multa hic addi profecto possent, quae silentio involvuntur: caeterum id videtur opportune statuendum, ut S. Lucae Casalio cultus quidem et veneratio, quae nunc habetur, in posterum praebeatur; Officium tamen proprium denegetur, cum tanti ponderis acta desint, ex quibus liceat absque erroris periculo lectiones sumere peculiares. Neque id vero nunc primum accidit, sed saepe alias: Nam caetera ut missa faciamus, celeberrimum est exemplum S. Crescii, Sanctorumque Sociorum Martyrum. Erat eorum cultus immemorabilis: Sacella iisdem, et Templa dicata fuerant: aderant Rituales, praeterea libri veteres charta pergamena descripti, unde cognosci plane poterat, nedum conjici, usum eiim invaluisse, ut Metropolitana Florentina eorum in honorem Officium proprium recitaret, quod postea desueverat: acta demum Martyrii in promptu erant. Orta vero inter eruditos iis de actis controversia, non defuit, qui nimis audacter senserit, omnem cultum dictis Martyribus denegandum. Nimis asperum, atque absurdum hoc visum est. Quid ergo? Cultus fuit in statu pristino conservatus, et Sanctis Martyribus eadem est habita, quam

antea, veneratio. At propter graves difficultates, quae in actis occurrebant, Congregatio Rituum concedere Lectiones proprias recusavit, ut ex Decreto constat, quod emanavit *die* 1. *Octobris* 1707.

De concessione Patrocinii S. Lucae pro Oppido Nicosiae.

21. Reliquum est, aliqua ut addamus de patrocinio S. Lucae Casalii. Scripta ad Nos translata significant, Nicosiae Civitatem in duas partes divisam esse, quarum altera S. Lucam Patronum Urbanis principem esse cupit, altera renuit. Id autem a Nobis enixe petitur, ut S. Casalium Patronum designemus una cum S. Nicolao, quem unanimi consensu omnes Patronum Civitatis principem venerantur. Compertum est, non alios eligi patronos posse, quam *qui ab Ecclesia universali titulo Sanctorum coluntur, non autem beatificati duntaxat*. Cum vero Cultus S. Lucae non ad Ecclesiam pateat universam, hinc fit, ut Beati potius, quam Sancti proprius videatur, tametsi qui colitur, Sancti nomine nuncupetur. Neque enim non exempla suppetunt, unde edoceamur, iis, qui tempore ab immemorabili Sanctorum numero adscripti sunt, hunc Titulum non auferri, licet eorum cultus certis terminis circumscribatur, nec alius omnino sit, quam qui Beatorum meritis reddi solet. Praeclare hoc videmus in duabus Lusitaniae Reginis Theresia, et Sancia, quarum memoria liceat Beatarum more taotummodo celebretur, iis tamen Sanctarum nomen, de quo controversia erat, Congregatio Rituum non denegavit, quo Nos argumento utimur in nostro *libro* 2. *de Canonizatione Sanctorum cap.* 24. *num.* 115. Luculentissima est quoque supradictae regulae circumscriptio, idest huic regulae non esse locum, nisi in Patronorum electione, quae fiat post ann. 1630., quo tempore statuta est regula, cujus quidem et post annum 1630. nulla est auctoritas, si praedicto Decreto a Summo Pontifice derogetur. Inficias ire non possumus, ad sedandas Populorum controversias interdum a Sede Apostolica prudentissime statutum esse, alicujus ut Civitatis duo Patroni principes colerentur; quod a Nobis animadvertitur in Nostro *lib.* 4. *de Canonizatione Sanctorum part.* 2. *cap.* 14. *et* 15. Jam vero Nos penitus lateat, quo tempore, aut qua ratione Patronus electus fuerit S. Lucas Casalius, cum nec exposita Nobis argumenta fuerint satis idonea rei obtinendae, quae petitur; nihil novi decernendum existimamus, atque id negotii in gradu pristino relinquendum. Prudentiam interea Tuam Nobis et perspectam, et cognitam ad sedandos Populi tumultus hortamur, ac Tibi, gregique tuo Nobis carissimo paternam Benedictionem benevolentissimo ex animo impertimur.

Quod pariter denegetur.

Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem die 28. Februarii 1747. Pontificatus Nostri Anno Septimo.

Dat. die 28. Febr. 1747.

ASSIGNATIO XXX.

Annuae praestationis favore Collegii Poenitentiariorum Basilicae Lateranensis.

BENEDICTUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Proemium.

Laborantibus in Vinea Domini, et Apostolicae Sedi assidue et laudabiliter inservientibus, diurnum denarium non suppeditari, et necessaria ad vitae sustentationem deesse, minime decet.

Angustia rei domesticae, et indigentia Patrum Poenitentiariorum.

Haec tamen propemodum conditione, non sine admiratione ac dolore, nuper accepimus, operam laboremque suum praestare Dilectos Filios Sacerdotes Ordinis Minorum Sancti Francisci Reformatorum nuncupatorum, qui pro demandato sibi Poenitentiariorum Minorum Officio, apud Basilicam nostram Lateranensem in peculiari Collegio simul degentes, excipiendis Sacramentalibus Confessionibus Christifidelium ad eamdem Basilicam confluentium incessanter occupantur. Quamvis enim eorum habitationis Domus non ita pridem a rec. mem. Decessore Nostro Clemente Papa XII., veteri disjecta, in ampliorem formam a fundamentis extructa fuerit, eam tamen nonnullis adhuc necessariis commoditatibus carere, jam vero ipsius Tectum magna, ac dispendiosa reparatione indigere, aream autem horto destinatam, subterraneis fornicibus, quibus fulciebatur, jamdudum subsidentibus, magna ex parte inutilem remansisse cognovimus. Praeterea, ipsi Religiosi Viri, ut ex relationibus omni fide dignis accepimus, maxima laborantes inopia, in summa rerum omnium augustia vivunt, itaut non modo necessaria Cellarum et Mensae

supellectilia, sed ipsos pauperes lectos, atque pannosas vestes comparare nequeant, ac saepe etiam quotidiani cibi defectum sustineant.

Eorum necessitatibus Pontifex succurrit.

Quam ob rem valde mirandum non est, si, qui potissimum sacrarum disciplinarum scientia et professione, inter praefati Ordinis Alumnos excelluot, quippe, pro sua doctrina et experientia, in arduis rebus et controversiis, non solum Majori Poenitentiario, sed ipsi etiam Apostolicae Sedi, ut alias, utilia et gravia consilia maxime praebere possent; a suscipiendo hujusmodi Poenitentiarii Lateranensis munere, et labore refugiunt. Quare quum ad nostram Pastoralem solicitudinem pertinere censeamus, ut ejusmodi Officia, quae ad Forum Poenitentiarium spectant, nonnisi praestantibus in Theologica facultate, et in Sacrorum Canonum scientia versatis, atque probatae prudentiae Viris commendentur; aequum praeterea censentes praedictorum Dilectorum Filiorum indigentias paterna charitate sublevare; quum praesertim novissime acceperimus, in praefati Collegii Praesidem deputatum fuisse Religiosum Virum spectata virtute et egregiis dotibus praeditum; postquam Oratorium in ipsius Collegii Ædibus ad pium domesticum usum Poenitentiariorum ibi degentium aedificari, et ad sacrae antiquitatis memoriam conservandam, juxta exemplum illius, quod a pluribus saeculis in veteri Poenitentiaria visebatur, ornari curavimus; Ædium ipsarum Tecta, sumptibus quoque Nostris reparari; Communis Foci Conclave, quo a fumi molestia liberetur, aptari et renovari; novos lectos, nova linteamina parari; ipsosque Religiosos Viros in frigore et nuditate, supra quam Franciscana paupertas jubet, laborantes, convenienti amictu operiri mandavimus; majora deinceps Deo adjuvante facturi, ubi consilia Nostra ad ipsius Dei gloriam directa, optatum consequantur effectum.

Annuum censum eorum sustentationi imparem agnoscit.

Nunc vero ad annuum censum eidem Collegio attributum oculos intendentes, invenimus illum ad quadringenta sexaginta scuta monetae Romanae dumtaxat pertingere, quorum tercenta exiguntur ex fructibus duorum Canonicatuum ipsius Basilicae Lateranensis, super quibus hujusmodi Pensiones annuorum scutorum centum quinquaginta pro quolibet, ad ejusdem Collegii favorem, perpetuo reservatae existunt; alia vero centum sexaginta eidem persolvuntur a Dataria Nostra Apostolica, ad rationem scutorum quadraginta de trimestre in trimestre; ac denique singulis bienniis a Capitulo praefatae Basilicae eidem Collegio solvuntur scuta quinquaginta monetae similis, pro Poenitentiariorum vestiario. Quas porro summas clare patet minime sufficere posse pro alendis decem Fratribus praefatum Collegium constituentibus, et pro aliis Religiosae Familiae necessariis expensis sustinendis; quum praeterea ob magnam ejusdem Collegii ab Urbis centro distantiam, hoc etiam necessario addendum videatur, ut alius sive Frater Conversus, sive Tertiarius ejusdem Ordinis, pro ipsius Familiae servitiis inibi alatur, quo excurrente ad quotidianum victum in Urbe comparandum, aliaque negotia pro Religiosorum indigentiis explenda, ipsi Sacerdotes Poenitentiarii a Saecularibus curis vacui, toti sint in spiritualis Officii pro Animarum salute ipsis impositi muneribus adimplendis.

Ipsorum redditus augendos, ut infra, deliberat.

Quare quum de augendis ejusdem Collegii redditibus solicite cogitaremus, occurrit Nobis, pro diuturna experientia, quam de rebus ad Officium Poenitentiariae Apostolicae spectantibus acquisivimus, dum in minoribus existentes in ipsa Poenitentiaria munus Doctoris in Decretis plures annos sustinuimus, Sigillatoris munus in eodem Poenitentiariae Officio adesse, cui satis ampla emolumenta attributa dignoscuntur, quae sane, pro ratione laboris ipsi incumbentis, et pro mensura honorarii, quod aliis ejusdem Poenitentiariae Officialibus magis laborantibus constitutum est, justo lautiora communiter reputantur. Dum enim Doctor in Decretis praefatus, aliusque Consultor Theologus, gravissimis assiduisque studiis pro ipsius Apostolici Officii servitio occupati, annua scuta monetae centum nonaginta et octo dumtaxat honorarii titulo singuli percipiunt; praedictus Sigillator, praeter annuum honorarium scutorum similium ducentorum nonaginta septem, quod tamen, deductis inferiorum Ministrorum salariis, ad annua scuta monetae triginta tria redigitur, alia incerta emolumenta percipit ex expeditionibus minoris gratiae, ad rationem videlicet obulorum octo pro qualibet Bulla, quae, ducto calculo per decennium, annua similia scuta constituunt sexcenta quadraginta quinque: quod si etiam ratio haberi velit alterius oneris, quod in nostris Literis incipientibus: *In Apostolicae Poenitentiariae*, Anno Incarnationis Dominicae millesimo se-

ptingentesimo quadragesimo quarto, Idibus Aprilis, editis, futuris in posterum Sigillatoribus injunximus: nihilominus apparebit, hujus Officialis emolumenta singulis annis scutorum sexcentorum summam ab omni onere liberam, vel prope attingere, vel etiam superare.

Annua scuta ducenta ex redditibus Sigillatoris Poenitentiariae Apostolicae ex nunc pro tunc ipsis assignat.

Quapropter aequum judicantes ex suprabundantibus unius Officialis emolumentis aliorum ejusdem Fori et Officii Ministrorum indigentiam sublevare, matura deliberatione praehabita, ac Motu proprio, et ex certa scientia, ut praefertur, ac de Apostolicae potestatis plenitudine statuimus, et decernimus, ut eveniente quandocumque hodierni Sigillatoris cessu, vel decessu, ex praefatis emolumentis hujusmodi Officio dudum attributis, annua scuta ducenta monetae Romanae de juliis decem pro quolibet scuto detrahantur, ac praefato Collegio Poenitentiariorum Minorum Basilicae Lateranensis persolvantur, prout Nos ex nunc, prout ex tunc, et e contra, bujusmodi annua scuta ducenta a praefati Sigillatoris emolumentis dismembramus, ac de ipsis et super ipsis reservamus, eidemque Collegio perpetuo applicamus, et appropriamus; mandantes pariter ex nunc, prout ex tunc, et e contra, omnibus futuris Apostolicae Poenitentiariae Sigillatoribus, ut pro hujus voluntatis Nostrae executione, et annuae praefatae summae solutione, quinquaginta scuta monetae hujusmodi libera ab omni onere, eidem Collegio de Trimestre in Trimestre, omni mora et tergiversatione remotis, cum effectu tradant, atque persolvant.

Interim mandat ex Dataria centum quinquaginta annua scuta persolvi.

Interim vero, quoniam venter non patitur dilationem, donec dismembratio, et applicatio hujusmodi suum sortiantur effectum, volumus annua scuta centum quinquaginta monetae similis ex redditibus Datariae Nostrae, et ex emolumentis Componendae Beneficialis, eidem Collegio subministrari; mandantes Dilecto Filio Magistro Joanni Jacobo Millo Datario Nostro, sive ejus in Officio Successoribus, ut hujusmodi praestationem, quam post praedictam applicationem quandocumque sequutam illico cessare decernimus, interea quotannis in Festis Natalitiis Domini Nostri Jesu Christi saepedicto Poenitentiariorum Lateranensium Collegio persolvant. Quoniam vero nec ita praedictorum undecim Religiosorum sustentationi, aliisque ipsorum Collegii necessitatibus satis plene, et sufficienter consultum fore videmus; memores, Nos in praeallegata Constitutione Nostra super Apostolicae Poenitentiariae Officialibus, eorumque muneribus edita, certam annuam summam scutorum biscentum e superfluis ejusdem Poenitentiariae emolumentis retrahendam, at a praefato Clemente Praedecessore ad Majoris Poenitentiarii dispositionem antea concessam, in eleemosynis tamen erga pauperes recurrentes ad ipsius Poenitentiariae Forum omnino erogandam, ipsi Majori Poenitentiario auctoritatis quoque Nostrae robore confirmasse, et ad ipsius dispositionem, ut praefertur, ex integro concessisse; experientia vero edocti, ipsius summae medietatem abunde sufficere pro ordinariis eleemosynis in hujusmodi personas erogandis; pro extraordinariis vero et particularibus casibus, relictam esse Majori Poenitentiario facultatem adeundi Summum Pontificem, ut videre est in ipsius Constitutionis *paragrapho* incipien.: *sed praeterea:*

Insuper eorumdem poenitentiariorum Collegio applicat annua scuta centum ex superfluis redditibus poenitentiariae.

Idcirco nunc praefatam Clementis Praedecessoris, Nostramque concessionem hac in parte moderantes, volumus et statuimus, ex hujusmodi pecuniis annua scuta centum monetae Romanae eidem Collegio Poenitentiariorum Minorum Basilicae Lateranensis similiter applicari: mandantes venerabili Fratri Nostro Vincentio Episcopo Praenestino ac R. E. Cardinali Petra nuncupato hodierno Majori Poenitentiario, ejusque in Officio hujusmodi Successoribus in perpetuum, e praedictis emolumentis in eleemosynas, ut praefertur, convertendis, annua scuta centum, in duabus aequalibus solutionibus, pro una videlicet in Nativitate Sancti Joannis Baptistae, et pro altera in Festis Natalitiis Domini Nostri Jesu Christi, eidem Collegio in posterum omnino persolvant;

Tum etiam summam mulctas, et condonationes pro manutentione Supellectilium.

atque insuper decernentes, ut omnes et singulae mulctae, et condonationes ab eodem Apostolicae Poenitentiariae Officio per singulos annos percipi solitae, et in futurum percipiendae, quae, juxta calculos jussu Nostro efformatos, vix annua scuta triginta plerumque attingunt; eorumdem Poenitentiariorum Lateranensium Collegio et pro Linteaminum et Suppellectilium manutentione, ab eodem Poenitentiario Majori applicentur, et in fine cujuslibet anni persolvantur; quemadmodum Nos earumdem praesentium tenore, et Apostolica auctoritate ipsi Collegio applicamus, et perpetuo concedimus et assignamus.

Praesentes quoque Literas, etiam ex eo

Clausulae.

quod Major Poenitentiarius, ac praefatae Poenitentiariae Sigillator, sive alii quicumque in praemissis interesse habentes, seu habere quomodolibet praetendentes, eisdem praemissis non consenserint, aut vocati, seu auditi non fuerint, aliaque quavis etiam juridica, et privilegiata causa, nullo umquam tempore de subreptionis, obreptionis, seu nullitatis vitio, aut intentionis Nostrae, vel alio quocumque defectu, notari aut impugnari posse; sed omnino et perpetuo validas, et efficaces existere, eisdemque Poenitentiariis Minoribus, eorumque Collegio plenissime suffragari, et ab eodem Majori Poenitentiario, ejusque Successoribus, nec non futuris Sigillatoribus pro tempore existentibus, aliisque praemissis, inviolabiliter observari decernimus, et respective mandamus. Non obstantibus Sancti Pii Papae V. Praedecessoris Nostri, super erectione praefati Officii Poenitentiariae Apostolicae, nec non Innocentii Papae XII. Praedecessoris pariter Nostri, super applicatione superfluorum ejusdem Poenitentiariae emolumentorum favore Hospitii Apostolici Pauperum Sancti Michaelis de Urbe; atque etiam praedicti Clementis Papae XII., super concessione annuae certae summae ad ejusdem Majoris Poenitentiarii dispositionem, Nostrisque praemissis, super ejusdem Officii reformatione, aliisque quibusvis Literis, Constitutionibus, Regulis, et Ordinationibus Apostolicis, et dictae Poenitentiariae Privilegiis, Indultis, Statutis, et consuetudinibus quibuscumque, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis; quibus omnibus et singulis, eorum tenores, quatenus opus sit, praesentibus pro expressis et insertis habentes, ad effectum praesentium, illis alias in suo robore permansuris, harum serie, et aucteritate praedicta, plenissime, et expresse derogamus. Nulli ergo omnino hominum liceat paginam hanc Nostrarum Dismembrationis, Reservationis, Assignationis, Applicationis, Concessionis, Mandati, Statuti, et Voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri et Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum.

Dat. Pontif. Anno VII die 15. Martii 1747.

Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem Anno Incarnationis Dominicae Millesimo septingentesimo quadragesimo sexto, tertio Idus Martii, Pontificatus Nostri Anno Septimo.

D. Card. Passioneus.

J. Datarius.

VISA DE CURIA.

J. C. Boschi.

J. B. Eugenius.

Loco ✠ Plumbi.

Registrata in Secretaria Brevium.

SEQUITUR **XXXI.**

Declaratio praecedentis Constitutionis.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Motu proprio etc.

Proemium.

Decet Romanum Pontificem diligenter prospicere, ut concessiones, et gratiae, quae de provida Sedis Apostolicae benignitate processerunt, ac necessariam sustentationem Religiosorum Virorum, pro salute Animarum assidue laborantium, concernunt, plenam obtineant roboris firmitatem; omnemque in eis ambigendi rationem tempestive succidere, ne quando possint in controversiam adduci, aut quomodolibet impugnari.

Enarratio praecedentis Constitutionis.

Sane Nos alias, seu nuper ad temporalia vitae subsidia, catenus attributa dilectis Filiis Presbyteris Regularibus Ordinis Fratrum Minorum Sancti Francisci Reformatorum nuncupatorum, in Basilica nostra Lateranensi Poenitentiariorum Minorum munus obeuntibus, et apud ipsam in peculiari Collegio simul degentibus, oculos intendentes, invenimus illa ad quadringenta sexaginta scuta monetae Romanae dumtaxat pertingere, quorum nimirum trecenta percipiuntur ex duabus pensionibus annuis scutorum centum quinquaginta pro qualibet, super fructibus, non quidem duorum Canonicatuum ejusdem Basilicae, prout in infrascriptis nostris Literis per errorem enunciatum est, sed verius unius Canonicatus

et Praebendae, nec non Vicariae perpetuae praedictae Basilicae, Apostolica eis auctoritate in perpetuum reservatis, alia vero centum sexaginta eisdem persolvuntur a Dataria nostra Apostolica ad rationem scutorum quadraginta de trimestre in trimestre; ac denique scuta quinquaginta monetae similis eorumdem Poenitentiariorum Collegio pro eorum Vestiario, non singulis bienniis a Capitulo praedictae Basilicae, prout in ipsis nostris Literis expressum est, sed singulis trienniis ex eisdem respective fructibus, redditibus, et proventibus praedictorum Canonicatus, et Praebendae, ac Vicariae Curatae, ab uno ex ipsis Basilicae Canonicis, Canonicatum et Praebendam hujusmodi pro tempore obtinen., nec non a Vicario perpetuo Curam Animarum Parochianorum ibi exercente, nempe scuta vigintiquinque a quolibet ipsorum, itidem persolvuntur.

Et eorum quae in ipsa disponuntur.

Cumque clare pateret praedictas summas impares esse alendis decem Fratribus praedictum Collegium constituentibus, aliisque ipsius Religiosae Familiae necessariis expensis substinendis, de augendis eidem Collegio subsidiis solicite cogitavimus. Ea igitur cura moti per nuperas nostras Literas Apostolicas incipientes: *Laborantibus in vinea Domini*, datas apud Sanctam Mariam Majorem Anno Incarnationis Dominicae millesimo septingentesimo quadragesimo sexto, tertio Idus Martii, Pontificatus Nostri Anno Septimo, Motu simili etc. statuimus et decrevimus, ut eveniente quandocumque hodierni Sigillatoris Poenitentiariae Apostolicae cessu, vel decessu, ex emolumentis ipsius Sigillatoris Officio dudum attributis, annua scuta ducenta ejusdem monetae Romanae de juliis decem pro quolibet scuto detraherentur, ac praedicto Collegio Poenitentiariorum Minorum Basilicae Lateranensis persolverentur; prout Nos hujusmodi annua scuta ducenta praedicti Sigillatoris emolumentis, cum clausula ex nunc prout ex tunc, et e contra, separavimus, eidemque Collegio, per futuros Apostolicae Poenitentiariae Sigillatores in certis terminis, modoque et forma tunc expressis, libera ab omni onere, annuatim persolvenda, perpetuo applicavimus, et appropriavimus: Interim vero donec dismembratio, et applicatio hujusmodi suum sortirentur effectum voluimus annua scuta centum quinquaginta ejusdem monetae ex redditibus Datariae nostrae, et ex emolumentis Componendae Beneficialis quotannis in Festis Natalitiis Domini Nostri Jesu Christi eidem Collegio subministrari.

Quoniam vero, nec ita praedictorum Religiosorum sustentationi, aliisque ipsorum Collegii necessitatibus satis plene, et sufficienter consultum fore dignoscebamus; voluimus itidem, statuimus, et mandavimus, ex annua summa scutorum biscentum e superfluis dictae Poenitentiariae Apostolicae emolumentis retrahenda, et ad Majoris Poenitentiarii dispositionem alias concessa, per eum tamen in eleemosynas erga pauperes recurrentes ad ipsius Poenitentiariae Forum eroganda, medietatem, nimirum annua scuta centum dictae monetae, Collegio praedicto similiter applicari, ac per eumdem Majorem pro tempore Poenitentiarium duobus aequalibus solutionibus, altera videlicet in Nativitate Sancti Joannis Baptistae, altera vero in Festis Natalitiis Domini Nostri Jesu Christi in perpetuum omnino persolvi.

Volumus insuper, ut omnes et singulae mulctae, et condonationes ab ejusdem Poenitentiariae Apostolicae Officio per singulos annos percipi solitae, et in futurum percipiendae, dicto Collegio Poenitentiariorum Lateranensium pro linteaminum, et suppellectilium manutentione ab eodem Poenitentiario Majori applicarentur, et in fine cujuslibet anni persolverentur, quemadmodum Nos ipsi Collegio Apostolica auctoritate applicavimus, ac perpetuo concessimus, et assignavimus: Et alias, prout in praedictis nostris Literis, quarum integrum tenorem hic pro pleno, et sufficienter, ac de verbo ad verbum inserto haberi volumus, plenius et uberius continetur.

Post. declarat assignationem hujusmodi factam fuisse per modum eleemosynae.

Cum autem Poenitentiarii Minores praedicti, tamquam dicti Ordinis Fratrum Sancti Francisci Strictioris Observantiae Professores, strictam quoque paupertatem profiteantur; proindeque super validitate reservationum, concessionum, et assignationum praedictarum, nec non super capacitate eorumdem Poenitentiariorum Minorum exigendi, et percipiendi subsidia eis, ut praediximus, reservata, applicata, concessa, et assignata, possit aliquando perplexitas exoriri; Nos volentes dubietatibus hujusmodi obviam ire, eorumdemque Poenitentiariorum Minorum quieti, et indemnitati in praemissis omni opere providere; Motu pari, et ex certa scientia, meraque deliberatione Nostris, ac de Apostolicae potestatis plenitudine, tenore praesentium expresse declaramus,

omnia et singula superius relata subsidia, et ut supra reservata, applicata, concessa, et assignata pro victu, vestitu, aliisque necessitatibus Poenitentiariorum Minorum, eorumque Collegii praedictorum, non aliter, quam per modum eleemosynae, juxta capacitatem eorumdem Fratrum Ordinis Sancti Francisci Strictioris Observantiae, reservata, applicata, concessa, et assignata fuisse, et esse, ac censeri debere.

Clausulae. Decernentes omnes, et singulos, ad quos solutiones, et praestationes singulorum subsidiorum praedictorum nunc quomodolibet spectant, et pertinent, et pro tempore spectabunt, et pertinebunt, ad integras solutiones, et praestationes hujusmodi, juxta reservationum, applicationum, concessionum, et assignationum praedictarum, nec non Literarum Apostolicarum desuper respective confectarum vim, continentiam, seriem, et tenorem, fuisse, ac esse, et fore efficaciter obligatos. Quocirca memoratas nostras Literas, ipsasque praesentes, cum omnibus, et singulis in eis contentis, nullo umquam tempore de subreptionis, obreptionis, aut nullitatis vitio, aut intentionis nostrae, vel alio quocumque defectu notari, vel impugnari posse, sed eas omnino, ac semper, et perpetuo firmas, validas, et efficaces existere, eisdemque Poenitentiariis Minoribus dictae Lateranensis Basilicae, eorumque Collegio plenissime suffragari, nec non ab omnibus, et singulis, ad quos spectat, inviolabiliter observari; sicque, et non aliter per quoscumque Judices Ordinarios, et delegatos quavis auctoritate, et potestate fungentes, etiam Causarum Palatii Apostolici Auditores, ac Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinales, etiam de Latere Legatos, sublata eis, et eorum cuilibet quavis aliter judicandi, definiendi, et interpretandi facultate, et auctoritate, judicari, et definiri debere, et si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari, irritum, et inane decernimus. Non obstantibus omnibus illis, quae in dictis Nostris Literis voluimus non obstare, caeterisque contrariis quibuscumque.

Fiat Motu proprio P.

Et cum absolutione a censuris, ad effectum etc. Et quod Nostrarum Literarum praedictarum tenores, ac data habeantur pro expressis, seu in toto, vel parte exprimi possint in literis etiam gratis per viam de Curia cum clausula perpetuo, et ad perpetuam rei memoriam, si, et quandocumque videbitur expediens. Et de perpetuis declaratione, decreto, aliisque praemissis, ut supra, in dictis literis latissime extendenda. Volumus autem, quod sola praesentis schedulae Nostri Motus proprii signatura sufficiat, illique, ac illius quoque exemplis, seu transumptis, etiam impressis, manu alicujus Notarii publici subscriptis, et Personae in Ecclesiastica dignitate constitutae Sigillo munitis, tanta ubique fides adhibeatur in judicio, et extra, quanta si sub Plumbo Nostro expedirentur, et originaliter exhiberentur, adhibenda esset, et adhiberi deberet, regula quacumque contraria non obstante.

Fiat P.

Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem sexto Kalendas Junii Anno Septimo.

Dat. Pontif. an. VII. die 6 Maji 1747.

XXXII.

PRÆFINITIO

Jurisdictionis Abbatiae Farfensis, et Sancti Salvatoris Majoris, quoad Loca et Ecclesias in alienis Dioecesibus existentia.

BENEDICTUS EPISCOPUS,

SERVUS SERVORUM DEI.

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium. Vigilantia Pontificis, ut Pastores gregem tranquille regant.

Dum universi gregis Dominici curam imbecillitati Nostrae commissam; ex hoc Apostolicae Sedis fastigio, majori, qua possumus, vigilantia ac solicitudine administrare satagimus; peculiarium quoque gregum commodis, eorumque utiliori regimini prospicere Nos oportet, ut singuli Ecclesiarum Pastores impositum sibi munus tranquille exercere; et subjectas sibi plebes ad Divinarum, et Ecclesiasticarum Legum normam utiliter valeant gubernare.

Incommoda ex jurisdictione Praelatorum inferiorum intra fines Dioecesium Episcopalium.

Quam ob rem advertentes quot quantaque in Ecclesiastici regiminis administratione oriri soleant incommoda ex eo, quod intra variarum Dioecesium fines, et in ipsis veluti earum visceribus, aliqui inferiores Praelati gaudentes qualitate Nullius et Territorii separati, in Ecclesias et Loca, atque Personas tam Ecclesiasticas, quam Laicas activam obtineant jurisdictionem; non semel, occasione data, cogitavimus, etiam cum consilio nonnullorum hujus Nostrae Curiae Praelatorum, hujusmodi peculiares ju-

Quae Pont non semel justa opportunitatem tollere curavit

risdictiones, pro rerum, atque Locorum conditionibus, et opportunitatibus, aut imminutas, ad aliam formam, et ad congruentes terminos redigere; aut omnino extinctas, atque sublatas, Episcoporum Localium Ordinariae Potestati, et Auctoritati adjungere, et incorporare.

Jurisdictio Monasterii Abbatiae Farfen. nimis ampla, et extensa etiam in Loca, et Ecclesias intra Dioeceses Episcopales.

Quod quidem speciali studio jamdudum perficere optavimus in moderatione, et reductione illius jurisdictionis, quam intra diversarum Dioecesum limites extendit celebre, et insigne Monasterium, Abbatia nuncupatum, Sanctae Mariae Farfen. Nullius Dioecesis in Districtu Urbis Ordinis Sancti Benedicti, cui alterum Sancti Salvatoris Majoris adnexum existit: Quodque cum saepius Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalibus virtute, doctrina, et generis nobilitate praestantibus commendari consueverit, a pluribus Romanis Pontificibus Praedecessoribus Nostris, ac praecipue a felicis recordationis Urbano Papa VIII., singularibus Privilegiis, honoribus, et praeeminentiis abunde cumulatum fuit; et jurisdictio quasi Episcopalis illius Abbatis, seu perpetui Commendatarii, separatum ac peculiare Territorium habentis, late porrecta extitit, et ampliata.

Inconvenientia, et lites ex hac nimia extensione jurisdictionis procedentia.

Ex hac enim hujusmodi Jurisdictionis propagatione ad Ecclesias et Loca, extra proprium Territorium praedictum, in diversis Episcoporum Dioecesibus existentia, multa profecto, et gravia inconvenientia consecuta esse dignoscuntur; dum, vel Episcopi pro jurium suorum indemnitate certantes, diuturnas lites, et controversias coram Congregationibus Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalium, aut in Causarum Palatii Apostolici Auditorio, aliisque Urbis Tribunalibus sustinere coacti sunt, non sine magno expensarum utrinque factarum dispendio, et ingenti profusione pecuniarum, quae in pauperum alimoniam, aut in Domus Dei decorem et utilitatem, convenientius erogari potuissent; quemadmodum evenisse constat sub finem elapsi saeculi, et currentis initium, quo tempore bon. mem. Cardinalis Cincius nuncupatus Archiepiscopalem Firmanam Ecclesiam obtinebat; vel, si iidem Episcopi hujusmodi litium dispendia formidantes, aut Cardinalis pro tempore dicti Monasterii Farfensis Abbatis Commendatarii auctoritate, et gratia deterriti, satius duxerunt, in proprii juris prosecutione, et in Episcopalis jurisdictionis usus remissius se gerere, et contra delinquentes Personas tam Ecclesiasticas, quam Laicas, a praedicto Abbate dependentes, ad formam sacrarum Legum, aut nullo modo, aut mitius quam oportebat procedere; deplorabilis excessuum et criminum impunitas, et effrenata vivendi licentia in hujusmodi locis summopere excrevit, cum gravi Divini Cultus detrimento, et magna Fidelium animarum pernicie; praesertim si quando praefati Abbates Farfenses, a Residentia longius absentes, et Pastoralem Visitationem diutius, quam par erat, protrahentes, numerosum gregem eorum curae concreditum uni Vicario Generali necessariis qualitatibus ad gravissimum munus obeundum fortasse destituto, pascendum, regendumque commiserunt.

Pontifex ad haec mala occurrendum, de illius jurisdictionis dismembratione agit cum Reverendissimo Cardinali Passioneo Abbate dicti Monasterii.

His porro malis, pro debita, Nobisque potissimum demandata omnium Ecclesiarum sollicitudine, remedium afferre, et in futurum obviam ire cupientes, quum proximis superioribus annis cum dilecto Filio Nostro Dominico Tituli Sancti Bernardi ad Termas Presbytero Cardinali Passioneo nuncupato, tunc praedicti Monasterii Farfensis Abbate Commendatario hac de re ageremus; non solum ipse pro sua prudentia, et pietate, in eamdem nobiscum sententiam, de hujusmodi Locis, et Ecclesiis a Territorio Farfensi remotis, et in alienis Dioecesibus, ut praefertur, constitutis, ab ipsius Monasterii dependentia eximendis, ac respective Dioecesanorum Antistitum jurisdictioni per omnia subjiciendis, facile descendit; verum etiam promptum se, atque paratum exhibuit ad dimittendam, extendendamque jurisdictionem illam, quam uti Abbas, in hujusmodi Loca, et Ecclesias exercebat.

Et deinde cum Reverendissimo Cardinali Lante in eadem Abbatia Successore.

Cum vero ante bos aliquot menses ipse Dominicus Cardinalis, ex certis rationabilibus causis animum suum moventibus, Commendae ejusdem Monasterii Farfensis ac omni et cuicumque juri sibi in Monasterio hujusmodi, illiusque regimine, et administratione, vel ad illa quomodolibet competenti, in manibus Nostris, et ad Dilecti similiter Filii Nostri Federici Tituli Sancti Pancratii Sanctae Romanae Ecclesiae Presbyteri Cardinalis Lante nuncupati favorem sponte et libere cedere proposuisset; Nos hinc opportunam sumpsimus occasionem consilia nostra tandem re ipsa ad exitum perducendi; proindeque cessionem praedictam non aliter duximus admittendam, quam si dictus Federicus Cardinalis suum praestaret as-

sensum dismembrationi plurium Locorum et Ecclesiarum, illorumque et illarum incorporationi, et subjectioni Ordinariae jurisdictioni Episcoporum inferius nominandorum.

Qui huic dismembrationi consensit.

Cum itaque praedictus Federicus Cardinalis non minori zelo pro Ecclesiarum, ac Populorum utilitate, et pro recto rerum ordine incensus, Nostris consiliis, ac suasionibus acquiescens, dismembrationi hujusmodi assenserit, Nosque Monasterium Farfense praedictum eidem Federico Cardinali Apostolica Auctoritate commendaverimus; praesenti nostra in perpetuum valitura Constitutione volentes relatos superius abusus de medio tollere, atque in futurum meliori locorum, et Personarum hujusmodi gubernationi, adjuvante Domino, salubriter providere, auditis prius Venerabilibus Fratribus Archiepiscopo Firmano, nec non Montis Alti, Reatino, at Spoletano Episcopis, Motu proprio, non ad ipsorum Archiepiscopi, et Episcoporum petitionem, vel instantiam, sed ex certa scientia, meraque, et matura deliberatione Nostris, deque Apostolicae Potestatis plenitudine, primo loco dismembrationem a recolendae memoriae Gregorio Papa XIII. Praedecessore Nostro Anno Domini millesimo quingentesimo septuagesimo secundo factam plurium Locorum, et Ecclesiarum ad praedictam Abbatiam Farfensem antea spectantium, illorumque, et illarum concessionem Archiepiscopali Ecclesiae Firmanae, in compensationem aliorum Locorum, et Ecclesiarum, quae ab eodem Archiepiscopatu fuerant avulsae, pro erectione novi Episcopatus Ripani, (ipsarum dismembrationis, et concessionis, nec non Literarum Apostolicarum desuper confectarum seriem, et tenorem praesentibus pro plene, et sufficienter expressis, et de verbo ad verbum insertis habentes) in omnibus, et per omnia Apostolica auctoritate confirmamus, approbamus, et innovamus, illisque novum, perpetuumque firmitatis robur adjicimus.

Hinc, auditis Ordinariis, intra quorum Dioecesum fines eadem Jurisdictio se extendit.

I. Confirmat dismembrationem plurium Locorum, et Ecclesiarum alias a Gregorio XIII. factam favore Archiepiscopatus Firmani.

Item extirpandis radicitus litibus, et controversiis, tam ortis, quam in posterum facile orituris, intenti, omnes et quascumque lites, et controversias desuper, sive in praedicto Causarum Palatii Apostolici Auditorio, sive forsan alibi, coram quibuscumque etiam Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalium Congregationibus, Judicibus et Tribunalibus in quacumque Instantia pendentes, et introductas (quarum respective statum et merita, nominaque et cognomina Judicum, et Collitigantium, ac jurium, actionum, exceptionum, et praetensionum, nec non privilegiorum quorumcumque, et indultorum, concessionum, gratiarum, consuetudinum, et praescriptionum, etiam longissimarum, et immemorabilium, aliorumque forsan exprimendorum tenores itidem pro plene, et sufficienter expressis haberi volumus), ad Nos avocantes, extinguentes, et respective cassantes, tollentes et abolentes: simili modo approbamus, emologamus et confirmamus, ac executioni demandandam esse, et fore decernimus Decisionem Rotalem coram bon. mem. Molines editam die vigesima Martii Anni millesimi septingentesimi secundi, confirmatoriam aliarum, et in rem judicatam transactam, quae inter impressas ipsius Molines habetur numero septingentesimo septuagesimo primo, nec non Votum a praedicto Auditori successive extensum, observatum, et emologatum a praedicta Congregatione Decretorum Concilii Tridentini Interprete.

II. Extinguit lites super jurisdictione dictae Abbatiae pendentes.

Et approbat rem judicatam Rotalem super jurisdictione Archiepiscopi Firmani in Locis videlicet.

In quorum sequelam dicimus et declaramus, hujusmodi Oppida, et Ecclesias, et Loca Pia sub jurisdictione Abbatis Farfensis antea existentia, et tempore Gregorii Praedecessoris praedicti evasisse subjecta, adeoque esse, et remanere semper debere subjecta plenariae, et Ordinariae jurisdictioni Archiepiscopi Firmani in locum Abbatia Farfensis suffecti, nempe in Castro Sanctae Victoriae Ecclesias infrascriptas videlicet: Ecclesiam Sanctae Mariae Misericordiae, et Ecclesiam et Hospitale Sancti Jacobi, Ecclesiam Sanctissimi Crucifixi, Ecclesiam et Oratorium Sancti Sebastiani, Ecclesiam Ruralem Sanctae Mariae de Monte, Ecclesiam Ruralem Sanctae Mariae de Palladiis sub Pladiis, Ecclesiam Ruralem Sanctae Mariae Angelorum, Ecclesiam Ruralem Sanctae Mariae del Piano, Ecclesias Rurales Sanctorum Tiburtii et Rochi, Cappellam SS. Petri et Pauli in Ecclesia Fratrum Minorum Sancti Francisci, et Montem Pietatis. In Castro vero Montis Falconis Ecclesiam Parochialem Sancti Petri de Porta, Ecclesiam Parochialem Sancti Petri in Penna seu Ripa, Parochialem Sancti Januarii, Parochialem Sancti Angeli, Parochialem Sanctae Mariae; Ecclesiam Sanctae Catharinae, Ecclesiam Ruralem Sanctae Mariae Scalarum, sive delle Scalelle. In Castro domum, seu Oppido Montis Sanctae Mariae in Sancto Georgio, Parochialem Sancti Joannis, Ecclesiam Sancti Be-

Castri S. Victoriae cum novem Ecclesiis etc.

Castri Montis Falconis cum septem Ecclesiis.

Castri Montis Sanctae Mariae cum tribus Ecclesiis.

nedicti, Ecclesiam Sancti Sebastiani: Ita quod in omnibus hisce Locis et Ecclesiis habeat, et retineat Archiepiscopus Firmanus jus conferendi, et instituendi, omnesque et singulos actus jurisdictionis spiritualis exerceat, qui ab ordinariis exerceri solent.

III. Dismembrata dicta Abbatia Ecclesias, Monasteria, Oppida, et Loca pia existentia in Dioecesibus itemque.

Praeterea ex praemissis causis, aliisque justis et rationabilibus animum nostrum moventibus, ad quarum verificationem nolumus quemquam ullo umquam tempore teneri, a praedicto Monasterio Farfense, et ab ejusdem Monasterii pro tempore Abbatis perpetui Commendatarii jurisdictione, superioritate, potestate, et auctoritate in perpetuum dismembramus, separamus, et sejungimus, quae sequuntur, Ecclesias, Monasteria, Oppida, et Loca pia in infrascriptis Dioecesibus Nostrae Ditionis Ecclesiasticae sita, nimirum: In Dioecesi Firmana, et in Castro Sanctae Victoriae, Ecclesiam et Capitulum Collegiatae sub titulo ejusdem Sanctae Victoriae, Ecclesiam et Monasterium Sanctae Catharinae Ordinis Sancti Benedicti, Ecclesiam seu Cappellam Sanctae Crucis, Ecclesiam, seu Cappellam Sanctissimae Trinitatis: et in Civitate Firmana Parochialem Ecclesiam Sancti Petri in Penna.

In Firmana, et in Castro Sanctae Victoriae.

Unam Collegiatam, unum Monasterium, et duas Ecclesias in Civitate Firmana unam Parochialem.

In Dioecesi vero Montis Alti in Terra Rotellae Collegiatam Sanctae Mariae, Ecclesiam Ruralem Sanctae Mariae di Rovetino, Ecclesiam Ruralem Sancti Laurentii, Societates Sanctissimi Sacramenti, et Rosarii cum earum annexis. In Terra Montis Elpari Ecclesiam, Prioratum, seu Vicariam Sancti Angeli, Ecclesiam Ruralem Sancti Joseph, Ecclesiam Sanctissimi Crucifixi, aliasque Ecclesias penitus dirutas, nempe Ecclesiam Sanctae Mariae de Misericordia, Ecclesiam S. Caroli, Ecclesiam Sancti Benedicti in Rosignano, Ecclesiam Sanctorum Laurentii et Petri Martyris in Contrata Pedemontis, aut Castigliani; Societates Sanctissimi Sacramenti, Rosarii, et Sancti Joseph, cum earum dependentiis, Montemque Frumentarium. In Loco Montis de Nove, Parochialem Ecclesiam Sanctae Mariae de Cellis, Ecclesiam Sanctissimi Crucifixi, Societatem Sanctissimi Sacramenti, ejusque Oratorium. In Terra Forcis, Collegiatam Sancti Pauli, Ecclesiam seu Oratorium Sancti Blasii, Ecclesiam Ruralem Sancti Georgii, Ecclesiam Ruralem Sanctae Mariae de Lacu, Ecclesiam Ruralem Sancti Stephani, Ecclesiam Suburbanam, cum alia annexa Sanctae Mariae Gratiarum, Ecclesias Rurales Sancti Joannis Baptistae, Sancti Salvatoris, et Sancti Angeli, Societates Sanctissimi Sacramenti, Sanctissimi Rosarii, earumque Oratoria, et alia annexa, Hospitale quoque, Montemque Frumentarium.

In Dioecesi Montis, Alti, et in Terra Rotellae unam Collegiatam duas Ecclesias, duas Confraternitates.

In terra Montis Elpari septem Ecclesias, tres Confraternitates, et Montem Frumentarium.

In Loco Montis de Nove unam Parochialem et unam Societatem cum Oratorio.

In terra Forcis unam Collegiatam octo Ecclesias, duas Confraternitates, Hospitale, et Montem Frumentarium. In Dioecesi Reatina decem Ecclesias.

Item in Dioecesi Reatina, Ecclesiam Turritae, Ecclesiam Sancti Georgii, Ecclesiam Flumatae, et in Territorio Cicoli Ecclesiam di Casalivieri, Ospanisci, Collis, Collium, Sancti Thomae de Latusio, Nesposii, et Collis Gentileschi.

Insuper in Dioecesi Spoletana, in Loco di Savelli praepositaturam Curatam Sancti Angeli, Ecclesiam Sanctae Mariae del Colle, et Sanctae Mariae ad Nives. In Loco di Paganelli, Ecclesiam Sancti Pauli. In Villa Sancti Andreae aliam Ecclesiam Sancti Pauli, et Sanctae Mariae de Quercu. In Castro Sancti Marci, Ecclesiam Sancti Laurentii, Sancti Salvatoris di Casalino, et Sancti Ægidii delli Castigliani, cum Beneficio, Praepositura noncupato, et quinque Canonicatibus Ruralibus. In Territorio Casciae, Monasterium Monialium Sanctae Margaritae cum omnibus eidem annexis, et Ecclesiam dirutam Sanctae Crucis Vezzani. In Villa Sanctissimae Trinitatis, Parochialem Sancti Blasii, et Ecclesiam dirutam Sancti Petri de Motillo in Loco Roronellae, et Parochialem Sanctae Luciae. In Villa Trognani, Parochialem Sancti Martini, cum aliis ei annexis, et Ecclesiam Sanctae Mariae a Confinin. In Civitate Spoletana, Ecclesiam Sancti Marci, et Ecclesiam Sancti Viti. Demum in Dioecesi Assisien., Ecclesiam Sanctorum Stephani, et Fortunati.

In Spoletana Ecclesias, et Beneficia in Locis, nimirum di Savelli.

Di Paganelli.

In Villa S. Andreae.

In Castro S. Marci.

In Territorio Casciae.

In Villa Sanctissimae Trinitatis.

In Villa Trognani.

In Civitate Spoletana.

In Dioecesi Assisiensi unam Ecclesiam.

Quae quidem omnia et singula superius adnotata, et expressa Monasteria, Ecclesias, Oppida, Terras, et Loca Pia a praedicto Monasterio Sanctae Mariae Farfensis, et a jurisdictione illius pro tempore Abbatis, seu perpetui Commendatarii, sic, ut praemissimus, dismembrata, separata, et sejuncta, singulis Firmanae, Montis Alti, Reatinae, Spoletanae, et Assisiensis Ecclesiarum Dioecesibus, et Territoriis, in quibus respective posita sunt, itidem perpetuo unimus, annectimus, et incorporamus, omnimodamque jurisdictionem Ordinariam, quae ipsius Monasterii Farfensis Abbati perpetuo Commendatario in Ecclesias, Monasteria, Oppida, Terras, et Loca Pia praedicta, eorumque Personas competebat, ad Archiepiscopum Firmanum, ac Montis Alti, Reatinum, Spoletanum, et Assisiensem Episcopos praedictos, singula singulis congrue referenda, transferimus; eamque illis respective concedimus et assignamus,

Applicat jurisdictionem in Ecclesias et Loca dismembrata, dictis quinque Dioecesibus, et earum Ordinariis.

ipsosque Archiepiscopum et Episcopos ex nunc plenarios successores praedicti Abbatis Farfensis in jurisdictione, superioritate, potestate, et auctoritate ordinaria hujusmodi esse et fore decernimus.

Salva jurisdictione dicti Abbatis in Locis, et Ecclesiis intra proprium et particulare Territorium consistentibus.

Et in nonnullis aliis Ecclesiis diversarum Dioecesum.

Caeterum firmam, salvam, et illaesam, ut prius, remanere debere declaramus Ordinariam jurisdictionem ejusdem Abbatis Farfensis in caeteris Locis, Castris, et Ecclesiis intra proprium, et particulare Territorium praedictum consistentibus; Item in Suburbiis, et Ecclesiis positis in Suburbiis Reatin., in caeteris pariter Ecclesiis existentibus in Dioecesibus diversis subjectis Episcopis Regni Neapolitani, videlicet in Parochiali Ecclesia Sancti Petri d' Azzano, cum aliis eidem annexis, Aprutinae Dioecesis; in Parochialibus Ecclesiis Sancti Laurentii in Beffi, Sancti Pii di Fontecchio, seu Fonticoli, Scopeti, Sanctae Mariae di Forfona, seu Forcelli, et Sociani; in Ecclesia Sancti Stephani in Terra Sancti Demetrii, in Ecclesia Sanctae Mariae in Arqnate; in Terra Fagnani; in Ecclesia Sanctae Mariae, vulgo Sancta Marinella, in Villa Pretusi, et Ecclesia Sanctae Mariae in terra Barigiani Dioecesis Aquilanae, et in Ecclesia di Rosciolto, et in Ecclesia Sanctae Mariae Terrae Magliani, cum aliis, Dioecesis Marsorum; et demum in Ecclesia S. Joannis Baptistae in Terra Gagliani Sulmonensis Dioecesis: Per praesentes enim non intendimus super hisce quidquam innovare.

Quoad Collationes Beneficiorum decernit Archiepiscopum, et Abbatem praedictos, non decidisse a jure conferendi, quo ante praesentes gaudebat.

Quia vero Nostrae mentis et intentionis existit, ut dum confirmatio, dismembratio, unio, annexio, incorporatio, aliaque praemissa suum sortiantur effectum, in Collatione tamen, et provisione Beneficiorum Ecclesiasticorum nihil admodum innovetur, sed cum ampliatione jurisdictionis praedictorum Antistitum, ipse nihilominus Abbas Farfensis in hoc rerum genere, minori, quo fieri possit, detrimento afficiatur; per easdem praesentes decernimus pariter, et statuimus, nec Archiepiscopum Firmanum, nec Abbatem Farfensem per hoc decidisse a jure conferendi, et providendi Ecclesias cum cura, et sine cura, Canonicatus, et Praebendas, caeteraque Beneficia Ecclesiastica, quorum collatio, et provisio, seu quaevis alia dispositio ad ipsos respective spectabat, et pertinebat, tam jure Ordinario, quam in vim privilegiorum Apostolicorum, ac memoratae dismembrationis Gregorianae, nec non decisionum, et voti praedicti Auditorii, resolutionum quoque Congregationis Concilii, et Laudi die duodecima mensis Augusti Anni Domini millesimi septingentesimi vigesimi primi; prolati a tribus Romanae Curiae tunc temporis Praelatis, nimirum Petra nunc Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinale, ac Horrera, et Ansideo, quoad Collegiatam Ecclesiam Sancti Antonii de Altidona: Quinimmo hujusmodi jus utriusque integrum praeservamus: non innovantes, nisi ut infra:

Statuit tamen, quod Archiepiscopus Firmanus in Ecclesiis a Gregorio XIII. dismembratis conferat uti Ordinarius.

Archiepiscopus nimirum Firmanus in Ecclesiis, et Locis a praedicto Gregorio Praedecessore dismembratis conferet uti proprius Archiepiscopus, ut prius jure Ordinario, omnia Beneficia Ecclesiastica, praeterquam in mensibus Apostolicis vacantia, ut alias dispositioni Apostolicae reservata, vel affecta. Insuper in Ecclesiis a Nobis per praesentes dismembratis, et respective incorporatis, tam praedictus Archiepiscopus Firmanus, quam Montis Alti, Reatinus, Spoletanus, et Assisiensis Episcopis dabunt institutionem in Beneficiis Jurispatronatus tam Laicalis, quam Ecclesiastici, cessantibus reservationibus, et affectionibus Apostolicis, absque examine, si curata non sint, si vero Curata fuerint, praevio examine, et approbatione, aliisque servatis servandis, quoad Personas nominandas, et praesentandas a Patronis Laicis ex fundatione, dotatione, privilegio, seu indulto Apostolico existentibus, atque etiam praevio consueto concursu, et approbatione quoad Personas a Patronis Ecclesiasticis ex similibus titulis nominandas, et praesentandas.

Quoque in Ecclesiis, et Locis nunc dismembratis Archiepiscopus, et Episcopi praedicti quoad Beneficia Jurispatronatus habent jus instituendi.

Abbas vero Farfensis Ecclesiarum, et Beneficiorum dismembratorum habeat Juspatronatus Ecclesiasticum.

Abbas vero Farfensis in ipsis Ecclesiis a Nobis per praesentes ab eis Territorio divulsis, et separatis, in quibus hactenus jus habuit conferendi, et providendi Paroecias, et Beneficia omnia, etiam Dignitates principales in Collegiatis, cessantibus reservationibus, et affectionibus Apostolicis, ex speciali privilegio memorati Urbani Praedecessoris, imposterum si Praelatus, non autem Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalis fuerit, jus habebit nominandi, et praesentandi, qua Patronus Ecclesiasticus, in Mensibus dumtaxat Sedi Apostolicae non reservatis, aliisque cessantibus reservationibus, et affectionibus praedictis, ad Beneficia nempe simplicia, et residentialia Personas idoneas sibi magis benevisas, ad Paroecias vero, et signanter ad Paroeciam Sancti Petri de Penna, Personas, quas maluerit, ex approbatis de Ordinariis in Concursu praecedenter habito ad praescri-

ptum Concilii Tridentini *Cap.* 18. *Sess.* 24. *de Reformatione*, coram iisdem Ordinariis Locorum, a quibus erunt Literae provisionis in eorum respectiva Cancellaria expediendae, cum solita taxa expensarum hactenus servata ab Abbatibus Farfensibus, et concedenda absque controversia institutio autorizabilis.

Si autem Abbas Cardinalis fuerit, in Mensibus alias non reservatis nominabit coram Ordinariis; sed in Mensibus reservatis nominabit coram Pontifice.

Si autem Abbas Commendatarius fuerit, ut plerumque contigit, S. R. E. Cardinalis consueto gaudens Indulto conferendi Beneficia Ecclesiastica Sedi Apostolicae reservata, vel affecta, tunc idem Abbas Cardinalis semper, et quandocumque nominabit; videlicet qua Patronus Ecclesiasticus, si vacatio sequuta fuerit in Martii, Junii, Septembris, aut Decembris mensibus, aliaeque reservationes, et affectiones Apostolicae omnino cessent, coram praefatis Ordinariis Locorum, ad simplicia quidem, et residentialia, Personas idoneas sibi magis benevisas, ad Parochias vero Personas a se praelectas inter approbatas ab ipsis Ordinariis Locorum in Concursibus praecedenter habitis et per eosdem Ordinarios respective instituendas, et omnibus, et per omnia, prout de Abbate non Cardinale superius disposuimus: Si autem vacatio sequuta fuerit in aliis octo anni mensibus alioquin eidem Apostolicae Sedi reservatis, aut aliqua alia reservatio, vel affectio Apostolica occurrerit, tunc praedictus Abbas Cardinalis, qua Patronus Ecclesiasticus simul, et Indultarius, nominabit, seu praesentabit coram Nobis, et Romano pro tempore Pontifice, Personas, ut praemisimus, idoneas sibi magis benevisas, seu respective a se praelectas, quorum nomina, et cognomina transmittet ad Datariam Nostram Apostolicam, ubi nimirum in earumdem Personarum favorem Literae Apostolicae expediendae erunt; dummodo tamen Beneficia pro tempore vacantia, ac reservata, vel affecta, ut praefertur, sub Indulto praedicto comprehendantur, et non alias; ac salvo semper remanente Nostro, et Sedis Apostolicae jure libere conferendi ea Beneficia pro tempore vacantia quae subjecta fuerint reservationibus, et affectionibus in eodem Indulto non comprehensis.

V.
Tenui Canonem ab Archiepiscopo, et Episcopis praedicto Abbati praestandum.

Tandem in memoriam, et in recognitionem praesentis dismembrationis, quae dum in Abbatia Farfensis praejudicium cedit, contra, memoratis Archiepiscopo, et Episcopis ad commodum cedere dignoscitur; volumus, atque statuimus, ut iidem Archiepiscopus, et Episcopi perpetuis futuris temporibus praedicto pro tempore Abbati Commendatario Farfensi infrascriptum Canonem Cerae Albae, Archiepiscopus videlicet Firmanus libras triginta, Episcopus Montis Alti libras triginta, Episcopus Reatinus libras viginti, Episcopus Spoletanus libras decem, demum Episcopus Assisiensis libram unam quotannis solvere, et praestare teneantur; Nos enim Canonem hujusmodi juxta numerum, et qualitatem Ecclesiarum dismembratarum, et habita ratione majoris, et minoris quantitatis redditiuum Mensarum Archiepiscopalis, et Episcopalium Ecclesiarum praedictarum, congrue, et proportionabiliter taxavimus, et constituimus.

Clausulae praeservativae.

Praesentes quoque Literas de subreptionis, obreptionis, ac quocumque alio vitio, seu intentionis Nostrae, aut quolibet alio defectu, quantumlibet juridico, et substantiali, etiam ex eo, quod quicumque in praemissis omnibus, et singulis quomodolibet interesse habentes, seu habere putantes, et praetendentes, cujuscumque qualitatis, status, gradus, conditionis, et dignitatis existant, etiam si essent Universitates etiam Laicales, ac Conventus, Monasteria, Capitula, et Collegia etiam Laicalia, citati, vocati, et auditi non fuerint, ac eisdem praesentibus Literis non consenserint, ac causae, propter quas omnia, et singula praemissa emanaverint, minime, vel minus sufficienter examinatae fuerint, et ex quacumque alia causa quantumlibet legitima, etiam in corpore juris clausa, etiam pia, ac alias quomodolibet favorabili, aut publica, ac etiam ratione observantiae, usus, et consuetudinis etiam longissimae, et centenariae, aut immemorabilis, sive ratione cujusvis concordiae inter Abbatem Farfensem praedictum, et Archiepiscopum, aut quemlibet ex Episcopis praedictis quandocumque forsan initae, etiam juramento et confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratae et vallatae et alias quomodolibet impugnari, invalidari, infringi, aut irritari, ad viam et terminos juris reduci, nec adversus illa oris aperitionis, aut aliud quodcumque juris, vel facti remedium, etiam ex capite laesionis quantumvis enormis, et enormissimae, vel cujuscumque praejudicii etiam majoris, quam expressum sit, impetrari, ac etiam motu, scientia, et potestate paribus per quoscumque Romanos Pontifices Successores Nostros quomodolibet contra praemissa omnia, et eorum sin-

gula concessum acceptari, ac in judicio, et extra illud allegari, deduci, produci, aut alias illo quomodolibet uti non posse, quinimmo praedicta omnia, et singula perpetuo, firma, valida, et efficacia esse et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri et obtinere, illaque sub quibuscumque etiam generalibus revocationibus, derogationibus, limitationibus, suspensionibus, modificationibus, et quibuscumque aliis contrariis dispositionibus, etiam consistorialibus, non comprehendi, nec comprehensa aliquo modo censeri, sed semper et perpetuo ab illis libera, et immunia.

Aliter judicari prohibetur.

Sicque et non aliter per quoscumque Judices Ordinarios, et Delegatos quacumque potestate, et auctoritate fungentes, ac dignitate, et praeeminentia fulgentes, etiam Causarum ejusdem Palatii Apostolici Auditores, ac S. R. E. Cardinales etiam de Latere Legatos, Vicelegatos, et Sedis Apostolicae Nuncios, sublata eis, et eorum cuilibet quavis aliter judicandi, et interpretandi facultate, et auctoritate, ubique judicari, et definiri debere; et si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari; irritum et inane decernimus.

Derogatio contrariis.

Non obstantibus Nostris, et Cancellariae Apostolicae Regulis, de jure quaesito non tollendo, et de unionibus committendis ad partes vocatis quorum interest, ac de exprimendo vero valore in unionibus, nec non Lateranensis Concilii novissime celebrati, uniones perpetuas; nisi in casibus a jure permissis, fieri prohibentis, aliisque Apostolicis, ac in Generalibus, Provincialibus, et Synodalibus Conciliis editis specialibus, vel generalibus Constitutionibus, et Ordinationibus, nec non praedicti Monasterii Farfensis, et Ordinis Sancti Benedicti, cujus illud existit, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, et consuetudinibus, ac quibuscumque concordiis, et conventionibus, ut praefertur; forsan initis, roboratis, confirmatis, et approbatis; Privilegiis quoque, Indultis, et Literis Apostolicis dicti Monasterii Farfensis pro tempore Abbati, seu perpetuo Commendatario, a quibusvis aliis Superioribus, et Personis, sub quibuscumque tenoribus et formis, ac cum quibusvis clausulis et decretis, etiam motu pari, et consistorialiter, etiam in fundatione, et primaeva institutione, seu alias quomodolibet concessis, approbatis, et innovatis; quibus quomodolibet obesse posse ut, etiamsi de illis, eorumque totis tenoribus, specialis, specifica, expressa, et individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio, seu quaevis alias expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores hujusmodi etiam veriores, totosque et integros, etiam praesentibus pro expressis, insertis, ac de verbo ad verbum registratis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad effectum praesentium, et validitatis omnium et singulorum praemissorum, hac vice dumtaxat, harum serie, motu, scientia, et potestatis plenitudine paribus, specialiter et expresse derogamus, et derogatum esse volumus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Fides praestanda transumptis.

Volumus autem, quod praesentium Literarum transumptis, etiam impressis, manu alicujus Notarii publici subscriptis, et sigillo alicujus Personae in Dignitate Ecclesiastica constitutae munitis, eadem prorsus fides in judicio, et extra illud adhibeatur, quae ipsis praesentibus adhiberetur, si forent exhibitae, vel ostensae.

Per hanc dismembrationem Taxa dicti Monasterii non imminuitur.

Caeterum per ea, quae in praesentibus innovando statuimus, non intendimus Taxam Abbatiae Farfensis, sive utriusque Monasterii praedictorum, in Libris Camerae Nostrae Apostolicae praefinitam, ullatenus imminui, aut immutari debere.

Sanctio poenalis.

Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam Nostrae Confirmationis, Approbationis, Dismembrationis, Sejunctionis, Unionis, Annexionis, Incorporationis, Declarationis, Statuti, Decreti, Derogationis, et Voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri et Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum.

Dat. die 15 Martii 1747.

Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem Anno Incarnationis Dominicae Millesimo septingentesimo quadragesimo septimo, Idibus Martii, Pontificatus Nostri anno Septimo.

J. Datarius.

Pro D. Card. Passioneo.

Joannes Florius Substitutus.

Visa de Curia.

J. C. Boschi. J. B. Eugenius.

Loco ✝ Plumbi.

Registrata in Secretaria Brevium.

Publicat. die 11. Aprilis 1747.

XXXII. SCHEDULA.

Motus proprii super secunda dismembratione Jurisdictionis dictae Abbatiae.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Motu Proprio etc.

Etsi ea, quae a Nobis pro Pastoralis officii debito per Apostolicas nostras Literas optima ratione statuta sunt, matura prius consideratione, singulisque facti circumstantiis serio pensatis prodeunt: Quia tamen nonnumquam evenit, ut aliae ejusdem facti circumstantiae, quae ante Nobis non innotuerant, subinde pateflant: hinc est, quod, quum illae Nobis innotescunt, supplendo, vel immutando, aut ampliando ea, quae a Nobis antea sancita fuerant, de Apostolica nostra benignitate providere non detrectamus.

Quia postea innotuit in Civitate Assisiensi unum Monasterium, et intra fines Dioecesis Asculanae plures Ecclesias sub Abbatis Farfensis jurisdictione reperiri.

Cum itaque Nos alias provide attendentes jurisdictionem quasi Episcopalem pro tempore existentis Abbatis Commendatarii Monasterii Abbatiae nuncupati Sanctae Mariae Farfensis nullius Dioecesis in districtu Urbis, Ordinis Sancti Benedicti, cui alterum Sancti Salvatoris Majoris nuncupatum annexum existit; ad plurimas Ecclesias, et non pauca loca extra proprium et particulare Territorium, ac intra fines Dioecesum diversorum Episcoporum existentia, ex variis Romanorum Pontificum Praedecessorum nostrorum concessionibus, late propagatam fuisse; et ex hac nimis ampla ac sejuncta jurisdictionis extensione ea in Ecclesiastici regiminis administratione eatenus consequuta fuisse mala et inconvenientia, quae ob inferiorum Praelatorum in Loca, Ecclesias, et Personas intra aliarum Dioecesum fines existentia activae jurisdictionis exercitium non raro evenire solent: de dismembratione jurisdictionis dictae Abbatiae quoad loca et Ecclesias in alienis Dioecesibus Status Nostri Ecclesiastici existentia cum dilecto Filio nostro Federico Tituli Sancti Pancratii S. R. E. Presbytero Cardinale Lante nuncupato moderno dicti Monasterii Abbate Commendatario egissemus, ipseque Federicus Cardinalis eo, quo pollet, zelo, prudentia, et pietate, Nostrae assensus esset voluntati: auditis propterea Venerabilibus Fratribus nostris Archiepiscopo Firmano, et Montis Alti, Reatino, et Spoletano Episcopis, intra quorum Dioecesum fines plurima Loca et Ecclesias dicti Monasterii Abbatis jurisdictioni subjecta esse dignoscebantur: Motu simili etc. Oppida, Loca, Terras, Ecclesias, Monasteria et Loca pia intra Archiepiscopatus Firmani et Montis Alti, ac Reatini, et Spoletani Episcopatus Dioecesum fines existentia et existentes, necnon unam Ecclesiam, quam in Assisiensi Dioecesi sub ejusdem Abbatis jurisdictione existere, tunc tantum in comperto erat: sub certis modo et forma tunc expressis per Apostolicas Nostras Literas incipien. *Dum universi* sub datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem anno Incarnationis Dominicae MDCCXLVII. Idibus Martii Pontificatus Nostri anno septimo, a praedicto Monasterio, illiusque pro tempore existentis Abbatis, seu perpetui Commendatarii jurisdictione, superioritate, potestate, et auctoritate in perpetuum dismembravimus, et separavimus et sejunximus, eademque Oppida, Loca, Terras, Ecclesias, Monasteria et Loca pia, ut praefertur, dismembrata, separata, et sejuncta, et singulis Firmanae, Montis Alti, Reatinae, Spoletanae et Assisiensis Ecclesiarum Dioecesibus etiam perpetuo univimus, anneximus et incorporavimus, prout in dictis Literis plenius continetur.

Cum autem, postquam Literae praedictae jam editae erant, Nobis innotuisset praeter unam, ut praeferebatur, Ecclesiam dictae Assisiensis Dioecesis, in ipsa quoque Assisiensi Civitate unum Monasterium Monialium sub Titulo Sanctorum Jacobi et Donati, intra vero Dioecesis Asculanae fines plures partim in Ditione dicti Status Nostri, partim vero in Regno Neapolitano sitas Ecclesias ejusdem Abbatis jurisdictioni obnoxias reperiri. Et quamvis jamdudum, videlicet de anno ejusdem Domini MDCLXVI. quaedam Schedula per modum Concordiae inter Episcopum Asculanum, et dicti Monasterii Abbatem Commendatarium tunc existentes, pro extinctione litis inter eos jam tunc ortae super exercitio jurisdictionis in ultimo dictis Ecclesiis, ut accepimus, inita et subscripta, ac successive ab eorum respective Successoribus ratificata fuisset, quia tamen Concordia hujusmodi Apostolica caret confirmatione, nec in ea singulis casibus consulitur, et quandoque ab una, aut altera ex futurorum Episcopi, vel Abbatis parte in dubium revocari, vel ab ea resiliri posset.

Nos qui pro his quoque Ecclesiis stabilem,

Hinc ob easdem causas illud, et illas dismembrat ab ejus jurisdictione.

et indeficientem regiminis et gubernii methodum assignare cupimus; iisdem Causis in Nostris Literis praedictis late enunciatis adducti, dictamque Concordiam, illiusque integrum tenorem praesentibus pro expresso habentes: Motu pari etc. Monasterium praedictum in dicta Civitate Assisien., necnon Ecclesiam Abbatialem nuncupatam Sanctissimi Salvatoris extra maenia Civitatis Asculanae dictae Asculanae Dioecesis, et in infrascriptis Locis, Castris, et Villis ejusdem Asculanae Dioecesis in parte Ditionis Status Nostri praedicti sitas Ecclesias, videlicet: Ecclesiam etiam Abbatialem nuncupatam Sancti Joannis in Salaria, cum ei annexis Sancti Petri de Rosara, et Sanctae Mariae ad Caprigliam nuncupat. ac ejusdem S. Mariae Villae Funti Parochialibus, seu aliis Ecclesiis, necnon Oratorio publico ejusdem Beatae Mariae Virginis Lauretanae in eadem Villa Funti, necnon unam Sancti Stephani Loci Quinzani, cum Ecclesia ei annexa Assumptionis Beatae Mariae Virginis dicti loci, et aliam B. Mariae Virginis Villae Osoli, cum ei annexis Ecclesiis Sanctae Luciae Villae Boveechiae, et Sancti Joannis ad Saxum nuncupat., ac aliam B. Mariae Virginis inter Sylvas Villae Gaici; et aliam Sanctae Anatoliae Villae Pastini, ac aliam Sancti Sylvestri Villae Rocchettae cum filiali Oratorio Sanctae Luciae dictae Villae; et aliam Sancti Petri Villae Talleani, cum ei annexa Ecclesia Annunciationis Beatae Mariae Virginis dicti loci, ac aliam Sancti Joannis Villae Forcellae, cum uno Sancti Andreae Planarum nuncupat., et altero Sancti Antonii Oratoriis publicis ejusdem Villae Forcellae, et aliam Sanctissimae Annunciationis Villae Arli, cum Ecclesia ei annexa Sancti Petri ejusdem Villae, ac aliam Sanctae Justae Villae Justinianae, et aliam Sanctorum Nicolai et Hilarii Villae Rocchae Casaregnanae, ac aliam Sancti Stephani Villae Martiae, cum Sancta Maria Villae Vallicellae, et ejusdem Sanctae Mariae Villae Vetulli, ac Beatae Mariae Virginis de Ponte nativo, ac Sanctae Catharinae Villae Menestini, et B. Mariae Virginis Castiglionum, ac Sancti Sebastiani Villae Casacagnani annexis, seu filialibus Ecclesiis, et aliam Sancti Flaviani Loci, seu Villae Venaeruptae, ac aliam Sanctae Luciae Loci, seu Villae Capradossi, et aliam Sancti Salvatoris Villae Correti, et aliam Beatae Mariae Virginis Castri Polesii, cum Oratorio Sancti Benedicti in Valle Ginevra, et aliam Sancti Gregorii Villae Talvacchiae, et aliam S. Mariae Arcis Montis Calvi, et aliam Sancti Joannis Villae Arolae, cum ei annexa Ecclesia Beatae Mariae Villae Pedis Cavae, et Oratorio publico Annunciationis ejusdem Beatae Mariae Virginis Villae Turris, ac aliam S. Benedicti Vallis Aquarum cum Oratorio similiter publico Sanctae Mariae Gratiarum nuncupat. dictae Vallis Aquarum, et aliam Sancti Joannis Baptistae Aquae Sanctae, cum Oratorio Sancti Josephi Villae Cagnani, ac alia Beatae Mariae Virginis Villae Farni, cum una Sancti Petri, et altera Sancti Gregorii Villae Fleni Parochialibus Ecclesiis ei annexis, et Oratorio Sancti Cernobii, seu Sanctae Cernobiae in Territorio Petraltae, et aliam Sancti Joannis Baptistae Collagrati juxta fines Regni Neapolitani praefati cum Ecclesiis intra idem Regnum sitis ei annexis, et Oratorio Sanctae Mariae Villae Franchae, et reliquas Parochiales Ecclesias Sancti Laurentii Castri Trosei, antea, et usque nunc jurisdictioni primodicti Monasterii, illiusque pro tempore existentis, aut perpetui Commendatarii obnoxiem et obnoxias, ab ejusdem Monasterii, illiusque Abbatis, seu Commendatarii praedicti jurisdictione, superioritate, potestate et authoritate una cum ejus, et earum respective annexis, et Oratoriis praedictis, necnon aliisque dependentibus Ecclesiis, si quae sint, praesentia tenore de novo in perpetuum dismembramus, separamus et conjungimus.

Et annectit uni, et alteri Dioecesibus in quibus sitae sunt.

Illoque et illis sic dismembratis, separatis et sejunctis, et dictum videlicet Monasterium Civitatis Assisiensis praedictae Assisiensi; Ecclesias vero praedictas, cum earum respective annexis, et Oratoriis praedictis, aliisque dependentibus Ecclesiis, si quae sint, Asculanae respective Dioecesibus praedictis, etiam perpetuo unimus, annectimus et incorporamus, omnimodamque in illo, et in illis jurisdictionem Ordinariam, quae ipsi primo dicto Monasterio illiusque Abbati, seu Commendatario praedicto competebat, ad Assisiensem et Asculanum Episcopos pro tempore existentes praedictos transferimus et respective tribuimus, concedimus et assignamus; ipsosque Venerabiles Fratres modernos Assisiensem, et Asculanum Episcopos ex nunc plenarios in praedicti Abbatia, seu Commendatarii jurisdictione hujusmodi Successores fore et esse decernimus.

Quemadmodum vero in praedictis nostris

Salvat jurisdictionem Abbatis in aliis Ecclesiis.

Literis salvam et illaesam, ut prius, remanere debere declaravimus Ordinariam jurisdictionem primodicti Monasterii, illiusque Abbatis, seu Commendatarii in Locis, Castris, et Ecclesiis intra proprium et particulare Territorium consistentibus, et in aliis Locis et Ecclesiis, signanter in Ecclesiis aliis sitis in Dioecesibus nonnullis Episcopis Regni Neapolitani subjectis: Ita quoque per praesentem dicti Monasterii, illiusque Abbatis, seu Commendatarii jurisdictionem in aliis Ecclesiis intra fines dictae Asculanae Dioecesis, sed in Locis temporalis Dominii Regni praedicti sitis, praeter tamen illas annexas dictae Parochiali Ecclesiae Sancti Joannis Baptistae Collagrati, cum dicto Oratorio Sanctae Mariae Villae Franchae; salvam et illaesam praeservamus.

Quoad jus conferendi Ecclesias dismembratas et Beneficia in eis sita idem praecipit quod in prima dismembratione.

Praeterea respectu collationum et provisionum dictarum Ecclesiarum etiam Parochialium per praesentem dismembratarum, et ut praefertur, incorporatarum, necnon Beneficiorum in eisdem Ecclesiis ac etiam illa dicti Monasterii Monialium Civitatis Assisien. praefatae, forsan consistentium, et quarum, ac quorum provisio Abbati, seu Commendatario praedicto, hactenus spectavit, idem prorsus quoad jus, formam, et modum ad illas et illa nominandi seu praesentandi, et illas, ac illa conferendi et providendi, quod in eisdem Literis pro aliis Ecclesiis, et Beneficiis per illas, ut praefertur, dismembratis, praescripsimus; etiamsi ipsius primodicti Monasterii Commendatarius fuerit praedictae S. R. E. Cardinalis, servari etiam volumus et mandamus.

Taxat Canonem solvendum ab Episcopo Asculano.

Demum in recognitionem dismembrationis dictarum Ecclesiarum intra fines Dioecesis Asculanae existentium per praesentem factae, volumus quoque et statuimus, ut Ecclesiae Asculanae praedictae Episcopus pro tempore existens, pro tempore etiam existenti primodicti Monasterii Abbati, seu Commendatario, aut illius Procuratori legitimo, libras viginti cerae albae singulis annis offerre et praestare teneatur.

Clausulae praeservativae.

Quocirca memoratas nostras Literas, et praesentem Motus Nostri Schedulam cum omnibus, et singulis in eis contentis, nullo unquam tempore de subreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis vitio, seu intentionis nostrae, vel alio quocumque defectu notari, vel impugnari posse, sed eas, et praesentem, omnino ac semper, et perpetuo firmas, validas, et efficaces existere, eisdemque Episcopis plenissime suffragari, necnon ab omnibus, et singulis, ad quos spectat, inviolabiliter observari; sicque, et non aliter per quoscumque Judices Ordinarios, et Delegatos quavis auctoritate, et potestate fungentes, etiam Causarum Palatii Apostolici Auditores, ac ejusdem S. R. E. Cardinales, etiam de Latere Legatos, sublata eis, et eorum cuilibet quavis judicandi, definiendi, et interpretandi facultate, et auctoritate, judicari, et definiri debere, et si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari, irritum, et inane decernimus. Non obstantibus Schedula subscripta, seu Concordia praedicta, quatenus opus sit, ac omnibus illis, quae in dictis Nostris Literis voluimus non obstare, caeterisque contrariis quibuscumque.

Fiat Motu proprio P.

Et cum absolutione a censuris, ad effectum etc. Et quod Nostrarum Literarum praedictarum tenor, ac data habeantur pro expressis, seu in toto, vel parte exprimi possint in litteris etiam gratis per viam de Curia cum clausula perpetuo, et ad perpetuam rei memoriam, si, et quandocumque videbitur expediendis. Et de perpetuis dismembratione, separatione, sejunctione, unione, annexione, incorporatione, voluntate, decreto, aliisque praemissis, ut supra, in dictis literis latissime extendendis. Volumus autem, per ea, quae in Praesenti statuimus, taxam primodicti Monasterii in Libris Camerae Apostolicae praefinitam nullatenus imminui. Volumus praeterea, quod sola praesentis schedulae Nostri Motus proprii signatura sufficiat, illique, ac illius quoque exemplis, seu transumptis, etiam impressis, manu alicujus Notarii publici subscriptis, et Personae in Ecclesiastica dignitate constitutae Sigillo munitis, tanta ubique fides adhibeatur in judicio, et extra, quanta si sub Plumbo Nostro expedirentur, et originaliter exhiberentur, adhibenda esset, et adhiberi deberet, regula quacumque contraria non obstante.

Fiat P.

Datum Romae apud S. Mariam Majorem pridie Idus Augusti Anno VII.

Dat. Pontif. anno VII die 12 Augusti 1747.

DE JURISDICTIONE XXXIII.

Episcopi Tusculani in Clerum, et Populum Territorii Abbatiae Cryptae Ferratae.

BENEDICTUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI.

Ad perpetuam rei memoriam.

Pontificis studium in discutiendis negotiis Ecclesiasticis.

Inter multa onera cum Sacrosancti Apostolatus Officio debilibus humeris nostris imposita, ad evitandam, quantum in Nobis esset, inutilis Servi condemnationem, hoc plane connumerandum censuimus, ut non solum praesentia nostra assiduam operam impenderemus Congregationibus Venerabilium Fratrum Nostrorum S. R. E. Cardinalium, in quibus Religionis negotia, aliaque graviora, pro Catholicae Ecclesiae regimine in dies occurrentia tractantur; Generali nimirum Congregationi Sacrorum Rituum, quoties praecipua capita Causarum Beatificationis Servorum Dei, aut Beatorum Canonizationis in ea expenduntur; sicut etiam Congregationi Sanctae Universalis Inquisitionis, quae per singulas hebdomadas coram Nobis habetur, saepe etiam illi, in qua de Propagandae Fidei rationibus agitur; atque alteri, quae proposita est executioni et interpretationi Decretorum Sacri Tridentini Concilii, ac demum praeter alias Congregationes in peculiaribus casibus deputatas, et coram Nobismetipsis coactas, Supremae Signaturae Gratiae; quam vocant, in qua inferiorum Tribunalium judicata, totaque administrandae Justitiae ratio ad trutinam revocatur; Verum etiam, si quando graviores controversiae inter Ecclesiasticas potissimum personas orirentur, ut eas ad judicium Nostrum avocaremus, easque, resecatis tum litium diuturnitatibus ac dispendiis, tum partium querelis ac simultatibus, modo cum Auditorum Causarum Palatii nostri coram Nobis congregatorum, modo cum aliorum gravium, atque prudentum Virorum consilio, non sine proprio labore ac diligentia, multique temporis, ut plurimum somno detracti, in discutiendis rationum momentis, evolvendisque domesticae Bibliothecae nostrae libris, impendio, definitionis nostrae Oraculo decideremus, penitusque de medio tolleremus.

Et in litibus judicandis, et extinguendis.

Controversia jurisdictionalis inter Episcopum Tusculanum, et Abbatem Commendatarium Cryptae Ferratae.

Quod genus muneris a Nobis pro communi utilitate libenter susceptum, quum Nobis propositum sit, donec Omnipotenti Deo valetudinis nostrae vires servare placuerit, nullo pacto deponere; facile adducti sumus, ut exortam nuper litem et controversiam inter bonae memoriae Josephum hujus S. R. E. Cardinalem Accoramboni nuncupatum, cujus ex hac vita migrationem superioribus diebus eluximus, tamquam Episcopum Tusculanum ex una, et dilectum Filium nostrum Joannem Antonium Tituli Sanctorum Silvestri et Martini in Montibus Presbyterum ipsius Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalem Guadagni nuncupatum, tamquam Monasterii, Abbatiae nuncupati, Sanctae Mariae de Crypta Ferrata Ordinis Sancti Basilii, Abbatem Commendatarium ex altera, partibus, ad Nosmetipsos avocaremus, inappellabili judicio Nostro definiendam ac terminandam. In qua controversia quum praedictus Joseph Episcopus Cardinalis contenderet praedicti Monasterii Territorium suae Tusculanae Dioecesis portionem esse, proindeque se omnimodam suam Ordinariam Jurisdictionem in eo exercere posse; contra vero praefatus Joannes Antonius Cardinalis et Abbas Commendatarius defenderet, hujusmodi Territorium ab ipsa Tusculana Dioecesi omnino separatum existere, seque illius Ordinarium esse, cum plena et quasi Episcopali Jurisdictione in Clerum et Populum, privative ad ipsum Episcopum Tusculanum; Nos omnibus mature libratis, quae in copiosis juris et facti allegationibus, et monumentorum collectionibus tam ex una, quam ex altera parte oblatis, deducta sunt, auditis quoque oretenus utriusque partis Defensorum et Advocatorum Informationibus, atque in consilium adhibitis duobus Viris in Canonica facultate peritissimis, Dilecto scilicet Filio Magistro Ildephonso Clemente de Arostegui Cappellano Nostro et Causarum Palatii Apostolici Auditore, qui, edito volumine, cujus Titulus est: *Concordia Pastoralis:* eximium suae in hoc rerum genere scientiae specimen dedit; ac dilecto pariter Filio Magistro Clemente Argenvilliers Consistorialis Aulae nostrae Advocato, ac Praefato Domestico, et Auditore nostro, cujus etiam doctrinae in hac ipsa controversiarum specie plura monumenta extant in consultissimis disceptationibus multorum annorum decursu, dum in exercitio Fori magna cum laude versaretur, ab ipso editis; hisque coram Nobis die XIII. elapsi Februarii mensis accitis; ac diligenti cum iisdem tractatu habito, totam hujusmodi controversiam in hunc, qui sequitur, modum dirimere ac definire statuimus.

Ad Pontificem avocatur, et ab eo definitur cum consilio etc.

Quaedam incidentis controversiae capita.

Quamvis autem, ut supra diximus, ipsius controversiae summa praecipuè circa Territorium separatum, et jurisdictionis Ordinariae et quasi Episcopalis competentiam verteretur; quum tamen in ipsius discussione alii quidam articuli excitati fuerint, nimirum circa jurisdictionem Baronalem Abbatis Commendatarii in praefati Monasterii Territorio; circa ipsius Monasterii et Monachorum in eo degentium exemptionem passivam ab Ordinaria jurisdictione Episcopi Tusculani; ac demum circa curam animarum, quae in praefata Ecclesia Sanctae Mariae Cryptae Ferratae, et in ipsius Parochiae ambitu exercetur ab uno ex Monachis ipsius Monasterii: Nos ut omnia litium germina stirpitus evelleremus, ac perpetuae pacis tranquillitatem firmiter stabiliremus, super his etiam matura deliberatione praehabita, opportunas declarationes et ordinationes futuris temporibus observandas, edere, et pronunciare statuimus.

I. De Jurisdictione Baronali Abbatis. Rejicitur contraria instantia Episcopi Tusculani.

Itaque, quod attinet ad primum, ad temporalem videlicet, seu Baronalem Jurisdictionem Abbatis Commendatarii, quam Episcopus Tusculanus in suis allegationibus impugnabat, decrevimus, et pronunciavimus, ipsum Episcopum in hoc non esse legitimum Contradictorem; ideoque Abbatem Commendatarium praedictum, hujusmodi oppositione nihil obstante, jure suo uti posse, si quod ipsi competit quoad praedictam temporalem et Baronalem jurisdictionem.

II. Exemptio passiva Monasterii et Monachorum firmatur.

Ad secundum, nimirum quod spectat ad exemptionem passivam Monachorum et Monasterii Cryptae Ferratae ab Ordinaria jurisdictione Episcopi Tusculani, diximus et pronunciavimus, hujusmodi exemptionem passivam praedictis Monachis et Monasterio competere, eosdemque illa gaudere debere, ad formam Privilegiorum eisdem, ut infra latius dicemus, ab Apostolica Sede indultorum: salvis nihilominus, et firmis remanentibus Sacrosancti Tridentini Concilii, necnon ejusdem Apostolicae Sedis posterioribus Constitutionibus, et Ordinationibus, quoad illos omnes et singulos casus, in quibus Regulares, etiam exempti, Episcopi jurisdictioni sive Ordinariae, sive Delegatae, subesse debent.

III. Animarum cura, et legitima existentia Parochiae in Ecclesia Cryptae Ferratae conceditur.

De tertio, videlicet de animarum cura in Ecclesia praefati Monasterii, ut supra diximus, administrata; decrevimus ac definivimus, constare de legitima existentia Parochiae in praedicta Abbatiali Ecclesia, quamvis illius erectio nequaquam exhibita fuerit, quum satis demonstratum fuerit, hujusmodi Curae Parochialis exercitium in ipsa Ecclesia, at in ipsius Monasterii Territorio, ab antiquo tempore viguisse et vigere; quocirca statuimus, praedicto Abbati Commendatario competere jus praesentandi coram Episcopo Tusculano unum aliquem pro tempore Sacerdotem sive Saecularem, sive Regularem, qui tamen Latinum Ritum observet, atque hunc a praedicto Episcopo examinandum esse, et ad ipsius Curae exercitium rite approbandum; eumdem vero, quamvis Regularis Monachus existat, tamen eidem Episcopo subesse debere in his omnibus, quae praedictam Curam et Sacramentorum administrationem concernunt, juxta Decretum praedicti Concilii Tridentini *cap.* 11. *sess.* 15. *de Regularibus*, nostramque Constitutionem, quae incipit: *Firmandis*, VIII. Idus Novembris anni MDCCXLIV. editam, et impressam in Bullario nostro *Tom.* 1. *num.* 109.

Jurisdictio Ordinaria in Territorium Cryptae Ferratae adjudicatur Episcopo Tusculano.

De ipsa denique Episcopali Ordinaria jurisdictione in praefato Territorio Cryptae Ferratae, an scilicet ea ad Episcopum Tusculanum, an vero ad Abbatem Commendatarium, aut Monachos ipsius Monasterii, pertineat; quod erat praecipuum, vel potius unicum propositae controversiae caput: decernendo pronunciavimus, et pronunciando decrevimus, hujusmodi jurisdictionem Ordinariam et Episcopalem in Clerum et Populum universum praedicti Loci, et Territorii Cryptae Ferratae, competere Episcopo Tusculano, non autem Abbati Commendatario, aut Monachis ipsius Monasterii.

Monasterium cum suo Territorio in Dioecesi Tusculana existat.

Et sane dubitari nequit, quin Territorium Cryptae Ferratae situm sit intra fines Dioecesis Tusculanae. Nam praeterquamquod in eo loco, ubi nunc Monasterium ipsum cum adnexis Ædificiis existit, ex magis recepta Antiquariorum sententia, Ciceronis Villa olim fuit, in qua scilicet ille Philosophicas Quaestiones conscripsit, quas de Loci nomine *Tusculanas* appellavit; id quod magno argumento est, eumdem locum deinceps in Dioecesi Tusculana comprehensum fuisse; ipsi profecto ejusdem Monasterii Monachi jam usque ab anno MCXLV. in quadam controversia inter ipsos, et Episcopum Tusculanum oborta, quae a Praedecessore Nostro Eugenio Papa III. definita fuit; dum exemptionis suae amplitudinem adversus eumdem Episcopum, nonnulla jura in eorum Mo-

nasterium sibi competere asserentem, strenue tuerentur, ultro tamen professi sunt, Monasterium suum *in Tusculanensi Parochia constitutum* existere. Ubi autem constat de existentia Loci intra alicujus Episcopi Dioecesim, non potest Praelatus inferior jure asserere, in eo loco veram qualitatem Nullius cum Territorio separato sibi acquisitam esse, et jurisdictionem Ordinariam et quasi Episcopalem in eumdem, privative ad Episcopum, sibi competere; nisi clarum exhibeat Apostolicae Sedis Privilegium, quo idem locus, a Dioecesi et jurisdictione Ordinaria Episcopi dismembratus, avulsus, et separatus fuerit, ipsiusque Praelati jurisdictioni per omnia subjectus; vel nisi deficiente hujusmodi Privilegio Apostolico, immemorabilem saltem consuetudinem sibi faventem attulerit, cum omnibus requisitis circumstantiis juridice probatam, eamque non limitatam ad unum aliquod actuum genus, sed quae omnes complectatur actus, in quibus Episcopalis jurisdictionis jura consistunt, eosque ostendat a se pacifice, et sine ulla Dioecesani Episcopi contradictione, exercitos fuisse, quum ea sit immemorabilis possessionis et consuetudinis natura, ut legitimam Privilegii Apostolici praesumptionem et famam inducat.

Unde illius praetensa separatio probanda esset.

Vel per privilegium Apostolicum.

Vel immemorabilem consuetudinem.

His sane principiis in hujus generis Litibus definiendis proceditur; et procedendum esse non dubitatur, ex quo potissimum ea de anno MDCCXXI. studiose ac mature discussa, et pro regulis constituta sunt in quadam Congregatione particulari ex sapientioribus et doctioribus illius temporis S. R. E. Cardinalibus, Romanaeque Curiae Praelatis composita, cujus Congregationis Nos tunc in minoribus constituti Secretarii munus obtinuimus; eademque a sanctae memoriae Praedecessore, Nostro Clemente Papa XI. approbata sunt, ut videre est in Decreto V. impresso ad calcem illius Bullarii. Nec aliis profecto principiis inhaerendum esse censuimus, quum actum fuit de dirimenda veteri controversia inter Episcopum Conversanum, et Militiam Hospitalem Sancti Joannis Hierosolymitani, super competentia jurisdictionis Ordinariae in Oppido Putiniani; quam controversiam Nos ipsi quatuor ab hinc annis, cum consilio totius Auditorii Causarum Palatii Nostri Apostolica auctoritate definivimus, et perpetuo extinximus: qua de re extant Literae Decretales in Bullario Nostro impressae *Tom. I. num. 76.*

Praemissae regulae fundamenta.

Equidem Praedecessor Noster Callistus Papa II. praefatam Monasterium Cryptae Ferratae *sub jurisdictione S. R. E. despondit*, constituitque, ut *nullus Episcopus, praeter Romani Pontificis licentiam, in ipsum excommunicationis seu interdictionis sententiam inferre praesumeret.* Eugenius quoque Papa III. similiter Praedecessor Noster praedicti Callisti Privilegia eidem Monasterio confirmavit; cumque tunc existens Episcopus Tusculanus, non obstantibus hujusmodi Privilegiis, nonnullos Episcopalis jurisdictionis actus in ipso Monasterio exercere contenderet, quae ab Episcopis Praedecessoribus suis exercita fuisse dicebat; ipse Eugenius Praedecessor, re cognita, adversus Episcopum non plane acquievisset, eandem litem sub altero Praedecessore Hadriano Papa IV. instauravit, nova veteribus addens postulata, quae tamen omnia ab ipso Hadriano Pontifice rejecta fuerunt, injunctumque Episcopo fuit, ut sententiae a praefato Eugenio Pontifice promulgatae irrefragabiliter acquiescens, si quid praeterea juris, praeter id, quod in ipsa sententia continebatur, in praefato Monasterio eundem habere contingeret, id omne, etiamsi post latam sententiam illud obtinuisset, abrenunciare, et resignare deberet. In quorum tamen compensationem ipse Hadrianus Praedecessor aliud Monasterium Sanctae Mariae de Pescho nuncupatum Episcopo Tusculano concessit, ejusque Dioecesi perpetuo univit et incorporavit. Atque haec omnia a Gregorio Papa IX. Praedecessore pariter Nostro per Literas Apostolicas confirmata et roborata dignoscuntur.

Privilegia et judicata ab Abbate Commendatario producta.

Verum Apostolica hujusmodi Privilegia, ipsum dumtaxat Monasterium Cryptae Ferratae, aut ad summum Monachos in eo degentes respiciunt; atque illius, illorumque demonstrant exemptionem a jurisdictione Ordinaria Episcopi Tusculani, cui de caetero ex jure Canonum subesse debuissent. Sed in ipsis nulla mentio fit jurisdictionis activae Abbatis, aut Monachorum in Clerum et Populum illius Territorii. Ideoque ad meram exemptionem passivam referri debent; neque eorum vigore dici potest eisdem concessam fuisse Ordinariam activam jurisdictionem in Clerum et Populum, aut constitutum fuisse Territorium separatum, ab ipsius Monasterii Abbate, aut Monachis, cum hujusmodi quasi Episcopali jurisdictione regendum, et gubernandum. Quin immo quum supradictus Eugenius Praedecessor in praefata

Eadem ad exemptionem passivam Monasterii referuntur.

Jurisdictio Episcopi in Territorium in ipsis supponitur.

sententia, de duabus ipsius Monasterii Granciis, nimirum de Cappellis Sancti Benedicti, et Sancti Pancratii, quas Episcopus ad se pertinere, Monachi autem ab illius potestate immunes esse asserebant, statuerit ac decreverit, Episcopum Tusculanum in Ecclesia Sancti Benedicti quartam partem omnium Decimarum, et oblationum mortuorum; et in Ecclesia Sancti Pancratii quartam partem totius medietatis omnium Decimarum, et oblationum mortuorum jure perpetuo habere; Presbyteris vero, qui in Cappellis ipsis pro tempore ad animarum curam deputandi essent, ab eodem Episcopo, cum Abbatis consensu, Institutionem authorizabilem concedi debere; ipso autem teneri de Populi quidem Cura, Episcopo Tusculano, de rebus vero temporalibus ad Monasterium pertinentibus, ipsius Monasterii Abbati rationem reddere; tantum abest, ut sententia ab Eugenio Pontifice lata, et a praedictis illius Successoribus confirmata, ad stabiliendam Ordinariam, et quasi Episcopalem Abbatis jurisdictionem, et praetensum ab eo Territorium separatum, ullo modo conferat; quin potius Episcopi Tusculani juribus mirifice favet, dum illius jurisdictionem in Clerum et Populum, non obstante passiva exemptione Monasterii, et Ecclesiarum ab eo dependentium, expresse praeservare dignoscitur.

Ritus Graecus in Monasterio Cryptae Ferratae constanter servatus.

Ut autem magis elucescerent, quae ad hujusmodi controversiam dirimendam amplius conferrel possent, minime supervacaneum duximus ad Historiam fundationis ipsius Monasterii Sanctae Mariae de Crypta Ferrata, animum intendere. Ex hac itaque constat, illud sub initium saeculi undecimi fundatum fuisse a duobus Sanctis Monachis Nilo et Bartholomaeo, qui et natione, et ritu Graeci erant, et quidem hujusmodi Ritum Graecum in ipso Monasterio semper servatum fuisse, annuentibus, quin potius volentibus Romanis Pontificibus; qui etiam, quoties Missarum solemnia augustiore Ritu celebrabant, ut in Libris Ritualibus memoriae proditum est, antequam Collegium pro Clericis Graecis a piae memoriae Gregorio Papa XIII. in Urbe erigeretur, consueverunt ex eodem Monasterio duos evocare Monachos, quorum unus Epistolam, alter Evangelium Graeco idiomate, ut mos est, in Missa Pontificali canerent. Praeterea Monachi in praedicto Monasterio degentes Sacrosancta Mysteria in fermentato conficere non destiterunt, usque

Addu etiam usus Fermentati in Missa

ad tempora Bessarionis hujus S. R. E. Cardinalis, cui primum a felicis recordationis Pio Papa II. Praedecessore Nostro, Anno Domini MCDLXII., idem Monasterium commendatum fuit: Ipse autem Bessarion Cardinalis ab Apostolica Sede indultum obtinuit, ut Monachi praedicti, exemplo Maronitarum et Armenorum, a proprio Ritu non recedentes, in azymo consecrarent; et sacris Latinorum Vestibus induti, Graeco tamen idiomate et Ritu Missas celebrarent. Nec nisi sub posterioribus Romanis Pontificibus Paulo V., Urbano VIII., et Innocentio X., iisdem concessum fuit, ut in gratiam Christifidelium confluentium ad Ecclesias Ordinis Sancti Basilii, cujus ipsi Regulam profitentur, nonnulli ex ipsis deputarentur, qui Latino Ritu, et lingua Missarum Sacrificia peragerent.

Quae excludunt praesumptionem concessae jurisdictionis in Clerum, et Populum Latinum

Ex quibus omnibus validum conficitur argumentum, ut ne quis probabiliter putet, supradictos Praedecessores Nostros Callistum II., et Eugenium III. constituere voluisse Territorium separatum, cum Ordinaria, et quasi Episcopali jurisdictione in Clerum et Populum, favore Abbatis, Monachorum Monasterii Cryptae Ferratae; quod sane nil aliud fuisset, quam subditos Latinos ab Episcopi Latini superioritate divulsos, contra constantem Ecclesiae disciplinam, Praelati Graeci jurisdictioni subjicere; ac praeterea efficere, ut Fideles Latini, prope ipsa Romanae Urbis moenia, relicto usu azymi, sacram Eucharistiam in fermentato susciperent; neque enim in Ecclesia praefati Monasterii de mysticis donis potuissent in alia specie communicare, quam in ea, qua inibi consecrabantur. Quod quidem nemo sibi persuaserit, qui sciat, inter Auctores, qui celebrem quaestionem de Azymo, et Fermentato tractarunt, nullum inveniri, qui promiscuum utriusque usum in Ecclesia Latina, eumdemque non continuum, sed interruptum post decimum Ecclesiae saeculum mansisse contendat; multos vero esse, qui solidis rationibus confirment, disciplinam Azymi ab ipsis Apostolorum temporibus in Ecclesia Occidentali invectam, et semper deinceps inviolate servatam fuisse. In omnibus vero locis Italiae Nostrae, in quibus Graeci simul degerent et Latini, hoc fuit perpetuum Apostolicae Sedis institutum, ut Graecus, sine ullo proprii Ritus detrimento, Latinorum Antistitum jurisdictioni subesse voluerit: Nullibi autem statutum esse reperietur, ut Po-

pulus Latinus ab obedientia Episcopi Latini subtractus, Praelati Graeci jurisdictioni subditus fieret.

De praetensa immemorabili.

Atque haec sufficere visa sunt, ut Apostolicorum Privilegiorum, quae pro parte Abbatis Commendatarii Cryptae Ferratae, tamquam expressa praetensae suae jurisdictionis fundamenta afferebantur, nullam rationem habendam esse judicaremus. Sed quoniam, ut supra diximus, deficiente Titulo expresso, fundari potest Titulus praesumptus in immemorabili hujusmodi jurisdictionis exercitio, et quasi possessione, de hac consequenter videndum superest. Neque vero a Nobis summo jure expenditur, an postquam praetensus Titulus productus est, isque minus aptus, et ad intentum inefficax deprehensus fuit, adhuc tamen permittendum sit ut de adstruendo praesumpto Titulo agatur. Sed quum sit de essentia immemorabilis consuetudinis, ut nihil contra eam auditum umquam, vel dictum, aut factum fuerit; contra vero satis constat, quod series actuum jurisdictionalium, quos Abbates pro tempore exercuerunt, non semel interrupta fuit per alios similes actus intra Territorium Cryptae Ferratae ab Episcopis Tusculanis pro tempore exercitos; non modo exclusa remanet hujusmodi praetensa immemorabilis favore Abbatis, quin potius Episcopo, qui pro se habet assistentiam juris, ea quoque regula suffragatur, quod unus dumtaxat actus ab ipso exercitus in eo Territorio, quod intra fines propriae Dioecesis consistit, totam ipsius Ordinariam jurisdictionem in idem Territorium, quoad reliqua etiam, integram praeservat.

Ea destruitur, 1. per actus jurisdictionales ab Episcopis exercitos.

2 Per appellationem Tusculanae Dioecesis eidem Monasterio saepe tributam.

Quod autem pertinet ad Titulum *Nullius Dioecesis*, quod praedictus Abbas Commendatarius Monasterio suo dudum attributum fuisse, monumentis undique collectis demonstrare nitebatur, ex adverso Episcopus, aliis adductis tum veteribus, tum recentioribus documentis, in quibus idem Monasterium *Tusculanae Dioecesis* nuncupatur, satis probavit praefatam appellationem nequaquam constantem et perpetuam, ut par erat, extitisse. Neque vero novum est, quod Monasteria aut Loca, quae gaudent exemptione passiva, quemadmodum proculdubio gaudet Monasterium, de quo agitur, aliquando appellata fuerint *Nullius Dioecesis*, quum et apud Scriptores, et in ipsis Decretis Sacri Tridentini Concilii, plura hujusmodi loquutionis exempla suppetant.

3. Per actus Abbatum de propriis facultatibus dubitantium.

Denique quum Abbates Commendatarii Cryptae Ferratae pro tempore existentes, facultatem approbandi Monachos ipsius Monasterii ad audiendas in ea Ecclesia Sacramentales Confessiones Saecularium, sive in ipso Monasterio habitantium, sive aliunde ad ipsam Ecclesiam confluentium, ab Apostolica Sede postulaverint, et obtinuerint; quamvis ea facultas ad cautelam, et ad majorem conscientiae securitatem petita fuisse dicatur; hoc ipsum aperte demonstrat, non satis firmam eisdem Abbatibus fuisse opinionem de suo Territorio separato, ac de activa et quasi Episcopali jurisdictione in Clerum, et Populum; adeoque ipsosmet aliquando andivisse, praetensa jura sua non levibus rationibus in dubium revocari; id quod assertam immemorabilem prorsus destruit, ut supra diximus.

Sententia profertur favore Episcopi Tusculani.

His igitur, aliisque legitimis fundamentis innixa fuit definitiva sententia, quam pro hujus litis, et controversiae decisione, omnibus mature perpensis, ac de unanimi praemissorum consilio, ipsa die decima tertia proxime elapsi mensis Februarii, protulimus; quamque nunc per haec Apostolica scripta edicimus, promulgamus, et Apostolicae potestatis Nostrae plenitudine communimus, et roboramus.

Nova Privilegia, et Indulta conceduntur Abbati Commendatario Cryptae Ferratae.

Et nihilominus antiquum respicientes splendorem ipsius Monasterii Sanctae Mariae de Crypta Ferrata, ac memores insignium Abbatum, qui et ejus primaevum Claustrale regimen, et deinceps ipsum commendatum regimen obtinuerunt; praecipuam vero rationem habentes singularium meritorum praedicti Dilecti Filii Nostri Joannis Antonii Presbyteri Cardinalis, hodierni ipsius Abbatis Commendatarii, qui non modo, cum eximia sui nominis laude demandatum sibi munus Vicarii Nostri in Urbe, ejusque Districtu exercet, sed etiam, tamquam diligens praefati Monasterii Praesul, pro commendata sibi illius jurium defensione, omnia monumenta ad hunc effectum opportuna, etiam in sanctioribus Apostolicae Sedis Tabulariis conquisita, non sine magna impensa, colligere et proferre non praetermisit, omniaque rationum monumenta ab egregiis Jurisconsultis deduci et exponi curavit; eidem Joanni Antonio Cardinali, et Abbati Commendatario, ejusque in Commenda hujusmodi Successoribus in perpetuum, infrascripta Privilegia, et Indulta, Motu proprio, ac de

Apostolica liberalitate, et auctoritate, tribuimus et impertimur.

I. Conferendi Sacramentum Confirmationis semel in anno.

Primum videlicet, ut tam ipse, quam illius Successores praefati, dummodo Episcopali charactere praediti sint, Sacramentum Confirmationis in ipsa Ecclesia Abbatiali semel singulis annis administrare, ac omnibus illud expetentibus per se ipsos rite conferre possint, et valeant.

II. Approbandi Confessarios pro Saecularibus, in perpetuum.

Secundum, ut, quoniam Praedecessores Nostri Romani Pontifices ejusdem Monasterii Abbatibus pro tempore Commendatariis facultatem concesserunt approbandi aliquot ex ipsius Monachis ad excipiendas Confessiones Sacramentales Fidelium ad eamdem Abbatialem Ecclesiam confluentium, hujusmodi facultas, quam Nos ipsi praedicto Joanni Antonio Cardinali ad ejus vitam, seu donec ejusdem Monasterii Commendam obtinuerit, per Apostolicas Literas in forma Brevis elargiti fuimus, non ad ipsum solummodo hodiernum Abbatem Commendatarium, sed ad futuros etiam illius Successores in perpetuum extensa sit, et esse censeatur; quibus etiam Monachis, ab Abbatibus Commendatariis pro tempore, ut praefertur, ad Saecularium Confessiones approbatis, aliquoties infra annum, ac potissimum in solemnioribus Festivitatibus, in quibus frequens populus ad praedictam Ecclesiam Cryptae Ferratae accedere solet, facultatem absolvendi a peccatis in ipsa Tusculana Dioecesi reservatis, per futuros pro tempore Episcopos Tusculanos indulgeri, plurimum in Domino cupimus, et Apostolicis hortationibus suademus.

III. Recipiendi examina Testium super statu libero.

Tertium, quod spectat ad Matrimonia contrahenda a personis Territorium incolentibus Cryptae Ferratae, ut idem Abbas Commendatarius, ejusque Successores possint examina Testium super statu libero contrahentium per Cancellarium Abbatialem recipi facere; nec non Monacho animarum curam pro tempore exercenti licentiam impertiri pro denunciationibus ad formam Concilii Tridentini faciendis, quoad personas ipsius Parochiae odditas; dummodo tamen causae tam super separatione Tori, quam super nullitate Matrimonii in ipsa Parochia contracti, si quas judicialiter cognosci oporteat, ad Episcopi Tusculani, non autem ad Abbatis praedicti judicium deferantur.

Et concedendi licentias pro publicationibus Matrimoniorum

Salvo jure Episcopi in Causis Matrimonialibus.

IV. Cognoscendi in prima instantia

Quartum denique, ut praeter causas civiles, criminales, et mixtas, quaecumque ad Abbatis Commendatarii Forum Laicale, seu Baronale, spectare dignoscuntur, idem Abbas, ejusque Successores pro tempore futuri, eos etiam causas mere civiles, quae inter Mensam Abbatialem, aut Monasterium, seu eorum Conductores ex una, et ipsius Mensae, aut Monasterii debitores ex altera, partibus, super canonibus, livellis, aliisque responsionibus, verti contingat, etiamsi hujusmodi causae, ratione personae, vel ratione rei controversae, ad Forum Ecclesiasticum pertineant, tam per se ipsos, quam per Judices a se deputatos; dummodo hi Clericali qualitate praediti sint; et dummodo neminem verbaliter, seu realiter citent, nisi intra Territorium ipsius Monasterii, aut si quem extra Territorium praedictum citare voluerint, opportunas facultates, sive *exequatur*, ab Ordinario Loci antea obtinuerint; in prima instantia cognoscere, decidere, ac debito fine terminare possint et valeant, motu et auctoritate praedictis, ac praesentium Literarum tenore perpetuo concedimus, at indulgemus.

causas civiles Mensae Abbatialis, etiam ad forum Ecclesiasticum spectantes.

Servata juris forma in Citationibus extra proprium Territorium exequen.

Clausulae praeservativae.

Caeterum supradictam sententiam a Nobis prolatam, easdemque praesentes Literas, cum omnibus, et singulis in ipsis contentis, semper firmas et efficaces existere, et fore decernimus, nec ullo unquam ex capite, colore, praetextu, aut causa, etiam quantumvis juridica, etiam litis pendentis coram quocumque Judice, aut Tribunali, cujus litis statum et merita, et alia quaecumque etiam specificam mentionem, et individuam expressionem requirentia, praesentibus pro plene, et sufficienter expressis, et insertis haberi volumus, vel etiam ex eo, quod ipse Abbas Commendatarius, aut Monachi praefati, vel alii quicumque in praemissis jus, vel interesse habentes, sub habere praetendentes, illis non consenserint, vel non satis anditi, et causae, propter quas eaedem praesentes emanaverint, sufficienter verificatae, aut justificatae non fuerint, de subreptionis, obreptionis, aut nullitatis vitio, seu alio quocumque defectu notari, impugnari, aut in controversiam vocari, seu adversus illas aperitionis oris, restitutionis in integrum, aliudve juris, facti, vel gratiae remedium intentari, vel impetrari posse; sed ipsas praesentes suos debitos, ac plenarios effectus perpetuo sortiri et obtinere, et tam Episcopis Tusculanis pro tempore existentibus, quam dicto Joanni Antonio Cardinali, at Abbati Commendatario, ejusque in praefata Commenda Successoribus respecti-

ve, in omnibus, et per omnia etiam perpetuo suffragari.

Sicque, et non aliter in praemissis censeri, atque ita per quoscumque Judices, Ordinarios, et Delegatos, etiam Causarum Palatii Apostolici Auditores, et S. R. E. Cardinales, aliosque quoslibet, quacumque praeeminentia, potestate, et auctoritate fungentes, et functuros sublata eis, et eorum cuilibet, aliter judicandi, et interpretandi facultate, judicari, et definiri debere; ac irritum et inane, si secus super his a quoquam scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariis

Non obstantibus praemissis Callisti, Eugenii, Gregorii, aliorumque Romanorum Pontificum Apostolicis Literis, Constitutionibus, et Ordinationibus, aliisque quibuscumque privilegiis, aut indultis, eidem Monasterio, ejusve Abbatibus Claustralibus, sive Commendatariis, nec non praefato Ordini Sancti Basilii, ejusque Professoribus, sub quibuscumque tenoribus, et formis, ac cum quibusvis clausulis, et decretis, etiam ex titulo oneroso, etiam Consistorialiter, et motu, scientia, ac potestatis plenitudine similibus, concessis, aut pluries approbatis, confirmatis, et innovatis; nec non Nostra, et Cancellariae Apostolicae Regula de jure quaesito non tollendo, ejusque Monasterii usibus, stilibus, et consuetudinibus, si quas etiam ab immemorabili tempore pacifice observatas fuisse apparuerit, quibus omnibus et singulis, etiam si pro illorum sufficienti derogatione, de illis, eorumque totis tenoribus, specialis, specifica, et expressa, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio habenda, aut aliqua alia exquisita forma servanda foret, latissime et plenissime, ac specialiter et expresse derogamus, ac derogatum esse volumus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Fides praestanda transumptis.

Volumus autem, ut earumdem praesentium Literarum transumptis, seu exemplis, etiam impressis, manu alicujus Notarii publici subscriptis, et sigillo Personae in Dignitate Ecclesiastica constitutae munitis, eadem fides tam in judicio, quam extra illud habeatur, quae haberetur iisdem praesentibus, si forent exhibitae, vel ostensae.

Sanctio poenalis.

Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam Nostrae Sententiae, Decreti, Declarationis, Constitutionis, Concessionis, Ordinationis, et Voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, Indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri et Pauli Apostolorum ejus, se noverit incursurum.

Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem Anno Incarnationis Dominicae Millesimo septingentesimo quadragesimo septimo, pridie nonas Aprilis, Pontificatus Nostri Anno Septimo.

Dat. die 24. Apr. 1747.

D. Card. Passioneus.

J. Datarius.

Visa de Curia.

J. C. Boschi.

J. B. Eugenius.

Loco ✠ Plumbi.

Registrata in Secretaria Brevium.
Public. die 11. Aprilis 1747.

AMPLIATUR XXXIV.

Episcopis facultas impertiendi Benedictionem cum Indulgentia Plenaria Fidelibus in mortis articulo constitutis; etiam per alios, tam in Civitatibus, quam in Dioecesibus, ab ipsis subdelegatos.

BENEDICTUS EPISCOPUS

Servus Servorum Dei.

Ad perpetuam rei memoriam.

Ecclesiae pia cura erga morituros Fideles.

Pia Mater Catholica Ecclesia, de aeterna Filiorum suorum salute in primis solicita, quum hanc intelligat ab extremo ipsorum mortis articulo potissimum pendere, numquam praetermisit omnibus eos subsidiis pro hujusmodi temporis necessitate opportunis juvare, atque instruere, tam iis nimirum, quibus opus esset ad aeterna praecavenda supplicia, quam quae apta et salubria forent ad evitandas poenas temporibus definitas, quas in altera vita humanis plerumque spiritibus, etiam dimisso mortalis culpae, aeternaeque poenae reatu, in Purgatorio igne luendas manere non ignorat.

Ut et a peccatis absolvantur.

Quamobrem, licet ex veteri simul, et recenti Ecclesiae disciplina, graviorum quorumdam criminum absolutio Romano dumtaxat Pontifici in universo Christiano Orbe, aliorum autem singulis Ecclesiarum Praesulibus in eorum Dioecesibus, reservata fuerit; attamen adveniente unicuique Fidelium supremo migrationis die, omnes hujusmodi absolutionum reservationes cessare, et cuilibet Sacerdoti liberam, et plenam facultatem esse, quemcumque poenitentem a quibuscumque peccatis, et criminibus, nec non Ecclesiasticis sententiis, atque censuris absolvendi, provide declaratum fuit. Praeterea quum in Ecclesia immensus, et inaestimabilis existat Thesaurus spiritualis, ex infinitis constans satisfactionibus Passionis, et mortis Domini Nostri JESU CHRISTI, ac praeterea ex meritis, et satisfactionibus gloriosae Virginis Genitricis Dei MARIAE, omniumque Sanctorum, et Electorum, cujus Thesauri dispensationem Salvator Noster Beato Petro Apostolorum Principi, ejusque in perpetuum Successoribus tradidit; hoc semper summo studio curarunt Praedecessores Nostri Romani Pontifices, ut illius divitias in moribundos Fideles large diffunderent, et max ima omnium amplitudine, quae Indulgentia Plenaria nuncupatur, cujusque impertiendae jus in Apostolica Sede unice residet, ipsis potissimum applicarent: quam quidem in rem Episcopis per Ecclesias constitutis vices suas cum opportunis facultatibus delegarunt; ne ullus in Orbe Terrarum angulus esset, ubi Catholicae Religionis professoribus hujusmodi adjumenti copia deesset, pro extremo illo momento, quo ipsorum salutis causa in discrimen adducitur.

Et promeritas poenas evadant.

Forma Indultorum pro largitione Indulgentiae Plenariae in articulo mortis, Episcopis concedi solet.

Hactenus hujusmodi facultas Episcopis concedi consuevit, Pontificis nomine, et auctoritate, per privatas Epistolas Ipsius Secretarii Brevium secretorum, qui exposita Pontifici petitione pro parte cujusque Episcopi, et pro spirituali utilitate ipsius Subditorum ad se delata, rescribere solebat, petitam facultatem ab ipso Pontifice eidem indulgeri *ad Triennium proximum;* hac tamen lege, ut ipse ea uteretur, nimirum Benedictionem impertiret, et Indulgentiam Plenariam aegrotis, in mortis articulo constitutis largiretur *per se ipsum immediate*, vel, quatenus Episcopum suffraganeum haberet, *per Dominum suffraganeum suum;* nec, nisi necessitate cogente, et quidem nocturno tempore, alium Sacerdotem iu singulis peculiaribus casibus subdelegare posset: *ubi vero praecisa necessitas exegerit, ac insimul noctis tempore dumtaxat, idem permittit, ut alicui Sacerdoti pio, per Dominationem Vestram qualibet vice eligendo etc. communicare valeat.* Quo vero ad Moniales, Ordinarii earum Confessarii opera in eum finem uteretur.

Earum amplatio alias exercita fuit.

Hanc porro facultatem, prout in hujusmodi Literis concedebatur, Ecclesiarum Pastores jamdudum judicarunt angustis nimium limitibus circumscriptam, non solum ob breve Triennii spatium ipsi praefinitum; verum etiam quia, propter relatas leges circa illius usum praescriptas, ab hujusmodi Indulgentiae Plenariae beneficio excludi videbant plerosque fideles sibi subjectos, praesertim vero eos, quos extra ipsorum Residentiae locum, et in remotis Dioecesum regionibus infirmari contingeret; nec defuerunt instantiae Vicariorum Capitularium, et Vicariorum Apostolicorum, sicut etiam Praelatorum inferiorum Territorium separatum habentium, cum activa in Clerum et populum jurisdictione, qui eamdem facultatem Episcopis concedi solitam, sibi quoque tribui postularunt: quibus de rebus actum fuit die XXII. Novembris MDCCX. in Congregatione Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalium Indulgentiis et Sacris Reliquiis praeposita, cujus Consultoris officium in minoribus tunc constituti obtinebamus; sed nihil tunc temporis est innovatum, resque in priori statu relicta fuit.

Congregatio Concilii in eamdem sententiam devenit.

Cum vero deinceps alterum quoque munus Secretarii Congregationis Decretorum Concilii Tridentini interpretis Nobis in minoribus pariter degentibus demandatum fuisset; instante Episcopo Mazariae tunc existente, duo Dubia eidem Congregationi definienda proposuimus, unum videlicet, an, stante dispositione praemissarum Epistolarum Secretarii Brevium, ut scilicet Episcopus pro impertienda Monialibus Benedictione, et Indulgentia Plenaria eisdem in articulo mortis applicanda, earum Confessarii opera uteretur, licitum sit Episcopo, Monasterii Claustra ingredi, ut hujusmodi pium opus per se ipsum adimpleat; alterum vero, quatenus id Episcopo permittatur, an, et a quibus comitatus Monasterium ingredi debeat; super quibus, perpenso Folio a Nobis pro hujusmodi quaestionum elucidatione de more exarato, die X. Maji anni MDCCXXVII., responsum fuit, ad primum: licere Episcopo, quoties voluerit, ad impertiendam Benedictio-

nem Moniali in mortis articulo constitutae Monasterium intrare. Ad secundum; Episcopo ad hunc effectum intra Monasterii septa se conferenti comites esse debere Confessarium ordinarium ipsius Monasterii, aliumque Sacerdotem ipsius Episcopi arbitrio eligendum. Rescripto autem additum fuit: *et ad Dominum Secretarium cum Eminentissimo Secretario Brevium;* quibus nimirum verbis Nobis demandatum fuit, ut cum bonae memoriae Cardinali Oliverio nuncupato, tunc Brevium secretorum Praedecessoris Nostri Benedicti Papae XIII. Secretario, ageremus, pro ampliatione facultatum in memoratis Epistolis contentarum, quarum formulam a Nobis in Folio tunc eidem Congregationi, ut praefertur, exhibito, integre insertam, ipsa Congregatio paulo arctioribus conclusam limitibus judicavit.

Neque porro omisimus injunctum Nobis munus agendi cum praefato Cardinali Brevium Secretario quamprimum implere; verum quum paulo post ab eodem Benedicto Praedecessore in Collegium S. R. E. Cardinalium cooptati, ad regendam Episcopalem Anconitanam Ecclesiam Nos contulerimus, ex qua biennio post ad Metropolitanam Bononiensem translati fuimus, non licuit Nobis negotium istud ad optatum finem perducere. Interim vero, quum non minus pro Anconitano, quam pro Bononiensi Populo, hujusmodi facultatem Indulgentiae Plenariae moribundis Fidelibus impertiendae ab Apostolica Sede, ut par erat, expetitam, juxta consuetam formam, ac superius enunciatis limitibus circumscriptam obtinuissemus; ipso statim usu, et propria experientia, in eas incidimus difficultates, quae et anno MDCCX. ut praefertur, in Congregatione Sacris Reliquiis, et Indulgentiis praeposita, a Nobis tamquam Consultore propositae fuerant; quaeque deinceps anno MDCCXXVII. alteri Congregationi Cardinalium Concilii Tridentini interpretum a Nobis etiam, pro Secretarii munere, expositae, causam dederunt memoratae consultationi cum Secretario Brevium introducendae. Etiam tum in Anconitanae, tum vero in amplioris Bononiensis Ecclesiae regimine, animadvertimus, ob interdictam Nobis hujusmodi facultatis subdelegationem, omnes plerumque Dioecesis habitatores hoc tanto spirituali beneficio summis suis temporibus orbatos manere; et quidem cum irreparabili damno, deficientibus per Dioecesim Collegiis Clericorum Regularium Ministrantium Infirmis, quibus a felicis recordationis Praedecessore Nostro Alexandro Papa VII. per Literas die XV. Januarii anni MDCLVI. datas, et perpetuo valituras, indultum fuit, ut Christifidelibus in mortis articulo constitutis Benedictionem cum Indulgentia Plenaria impertiri valeant; nec aliis extantibus Coenobiis Regularium, quibus, pro Confratribus plurium quarumdam Societatum ab eorum Ordinibus institutarum, similia Indulta, et Privilegia ab Apostolica Sede concessa fuerunt. Quod vero spectat ad Incolas ipsius Civitatis, si quidem haec, ut Bononia est, frequenti Populo sit referta, quum facultas substituendi non aliter in praefata Epistola tribuatur, quam in casu praecisae necessitatis cum nocturno tempore conjuncto, cum magno animi Nostri dolore experti sumus Paternae hujusmodi charitatis actus erga dilectos in Christo Filios nostros, non ea assiduitate, qua cupiebamus, per Nos ipsos praestari posse. Nam praeterquam quod necesse habebamus nonnullis per annum mensibus a Civitate abesse, ut juxta praescriptum Sacrae Tridentinae Synodi, si non totam, saltem aliquam illius amplae Dioecesis partem singulis annis coram invisendo, corrigendo, docendo, ut Sacramentum Confirmationis visitatis plebibus ministrando, lustraremus; jam in ipsa Civitate degentes, nullam fere diuturni temporis horam vel a Divinis rebus, vel a Pastoralis Officii occupationibus vacuam habebamus; dum pro occurrentium negotiorum expeditione, nunc adeuntium postulationibus, nunc Ministrorum relationibus, nunc Congregationum consultationibus operam dare oportebat; recurrentibus autem Ordinationum temporibus, vel evenientibus Ecclesiarum Parochialium vacationibus; aut cessantibus Confessariorum facultatibus, quas, ad nova de ipsis experimenta identidem capienda, nonnisi temporibus definitis iisdem concedere consuevimus, Examina atque Concursus sine Nobis haberi non permittebamus. Et sane, si quis Episcopalis vitae conditiones ut vere se habent, considerare velit, facile agnoscet, majorum Civitatum Episcopos fere redactos esse ad hujusmodi Benedictionis, et Indulgentiae beneficium aliquibus dumtaxat Personis, vel genere, vel aliis qualitatibus conspicuis, et quidem instantibus, et postulantibus, exhibendum; pauperibus autem et, humilioribus, ob praeclusam sibi, extra ne-

Pontificis experientia in Episcopalis Officii administratione.

Episcopalis vitae assidua occupatio.

cessitatis et noctis tempora, subdelegandi facultatem, vix umquam succurrere posse.

Objectum adversus frequentes concessiones Indulgentiae Plenariae in articulo mortis diluitur.

Quod si satis momenti, et auctoritatis haberet sententia non nemine proposita, Plenariam scilicet Indulgentiam in mortis articulo concedendam non esse, nisi bis, quorum eximia in Ecclesiam merita extitissent; ea nimirum de causa, quod quum pro hujusmodi Indulgentiae consequutione vel nullum omnino opus injungi, vel nonnisi morientis statui et viribus accommodatum imponi possit, praeterita dumtaxat in Ecclesiam merita, cum extrema praesenti necessitate conjuncta, locum supplere possint aliorum operum, quae caeteroquin ad Plenariam Indulgentiam adipiscendam praescribi solent; nihil profecto esset, cur aliqoid nunc a Nobis innovando statueretur. Verum Praedecessorum nostrorum hac in re agendi ratio, relatae opinioni contraria dignoscitur. Ut enim multas praetereamus concessiones Indulgentiae Plenariae morientibus fidelibus indistincte applicandae; quaenam porro, et qnam magna in Ecclesiam promerita fnisse dicemus eorum, qui quatuor ab hinc saeculis, pestifera lue per Angliam grassante, ex hac vita decedebant? quibus tamen omnibus, dummodo sacramentaliter confessi, et sacra Communione refecti fuissent, Praedecessores Nostri Clemens Papa VI. et Gregorius Papa XI. Benedictionem cum Indulgentia Plenaria per Legatos suos impertiri non recusarunt. Sed et ipsa Congregatio Indulgentiis, et Sacris Reliquiis praeposita jam usque ab an. MDCLXXV. die XIII. Aprilis, re diligenter perpensa, censuit, Indulgentiae Plenariae largitionem in eos etiam, qui singularibus in Ecclesiam meritis nequaquam excellerent, recte et utiliter conferri, atque diffundi.

Pontificia benignitas veteribus, et recentibus exemplis innititur.

Quapropter Apostolicae charitatis nostrae viscera dilatantes, et tam veteribus, quam recentioribus Ecclesiasticae benignitatis exemplis inhaerentes; siquidem extat illustre monumentum tertii Ecclesiae saeculi in Epistola Sancti Cypriani, quae in novis Editionibus impressa est *num. XII.*; qua scilicet, in eorum gratiam, qui Libellos Martyrum obtinuerant, et in mortis periculo versabantur; quum ipse aestivis ardoribus praepediretur; quo minus, ut optaverat, ad eos reconciliandos sese conferre posset; permittit ut id, vice sua, a quocumque Presbytero, aut etiam Diacono, praestari queat: Novissimis vero temporibus, ex secunda Mediolanensi Provinciali Synodo constat, a felicis recordationis Praedecessore Nostro Gregorio Papa XIII., omnibus Episcopis illins Provinciae concessum fuisse, non solum ut ipsi Benedictionem cum Indulgentia Plenaria moribundis Fidelibus impertiri; sed etiam, ut aliis hujusmodi facultatem libere subdelegare possent: his igitur, allisque exemplis, nec non rationibus superius relatis permoti, hac Nostra perpetuo valitura Constitutione novas in hac materia regulas praefinire, quodque olim, ut praemisimus, de alterius sententia deliberandum Nobis fuerat, nunc demum de concessa Nobis Apostolicae potestatis plenitudine absolvere, ac perficere constituimus.

Indulta ad triennium concessa confirmantur et ampliantur ad vitam, seu etc.

Itaque primum volumus atque decernimus, ut facultates impertiendi Benedictionem cum Indulgentia Plenaria Fidelibus in mortis articulo constitutis, Venerabilibus Fratribus Patriarchis, Primatibus, Archiepiscopis, et Episcopis nunc existentibus a Nobis, vel a Praedecessoribus Nostris ad hunc diem concessae reperiuntur, licet illae in consuetis Epistolis Secretarii Brevium ad Triennium dumtaxat, vel alias ad definitum tempus indultae fuerint, nihilominus praesentis nostrae Constitutionis vigore eo usque in suo robore maneant, quoad iidem Antistites earum Ecclesiarum, atque Dioecesum regimen obtinebunt, quarum favore, et intuitu easdem facultates a Nobis, et ab Apostolica Sede impetrarunt. Nos enim eas ad omne tempus hujusmodi; motu proprio, et auctoritate praefata, atque earumdem praesentium Literarum serie, extendimus, et prorogamus.

Adjecta facultate subdelegandi in Civitatibus, et Dioecesibus, etiam de die.

Utque praeterea unusquisque ex Antistitibus praefatis, unum, aut plures pios Sacerdotes sive Saeculares, sive Regulares, prout necessarium fore judicabunt, in eorum Civitatibus subdelegare valeant, qui, dum ipsi Antistites aliquo legitimo impedimento detinebuntur, quamvis hujusmodi impedimentum diurno tempore occurrat, eorum vice, Benedictionem hujusmodi cum Indulgentiae Plenariae applicatione Christifidelibus in praefato articulo constitutis impertiantur; aliosque similiter per Dioecesim Saeculares, aut Regulares Sacerdotes, quotquot pro numero animarum in Dioecesibus existentium necessarios judicaverint, ad praedictum effectum deputare; et subdelegare possint; nec non eosdem a se deputatos, et subdelegatos removere, aliosque in eorum

locum pro suo arbitrio, et prudentia subrogare valeant; iisdem motu, potestate, et tenore, concedimus, et indulgemus.

Ampliora Indulta in posterum concedentur per Literas Apostolicas.

Si vero aliquem ex Antistitibus nunc per Ecclesias constitutis, et praefata facultate gaudentibus, ad aliarum Ecclesiarum regimen Apostolica auctoritate transferri contingat; sive aliquis eorum sit, quorum favore consuetae Literae Secretarii Bravium ad hunc diem expeditae non fuerint; ac denique quum novi Episcopi Catholicis Gregibus in posterum praeficientur; volumus atque statuimus, ut singulis eorum hujusmodi facultatem a Nobis, sive a Romano pro tempore Pontifice postulantibus, Apostolicae Literae in forma Brevis gratis per omnia expediantur, quibus praedicta facultas ipsis concedatur, non ad Triennium, sed ad omne tempus, quo adeptum semel Ecclesiae regimen obtinebunt; adjecta etiam facultate subdelegandi tam pro Civitate, quam pro Dioecesi, non quidem in casu dumtaxat impedimenti cum nocturno tempore conjuncti; sed in omnibus et per omnia ad normam eorum, quae pro Episcopis nunc existentibus, et Indulto hujusmodi actu gaudentibus, supra statuimus.

Etiam favore Praelatorum Inferiorum Jurisdictionem habentium.

Insuper pro Praelatis Inferioribus Territorium separatum habentibus, cum vera qualitate Nullius, et activa in Clerum et Populum jurisdictione; quamvis Praedecessores Nostri hanc de praeterito consuetudinem non habuerint; nihilominus de Apostolica liberalitate, ac simili motu et tenore concedimus et indulgemus, ut, si ab ipsis hujusmodi facultas petita fuerit, similes Literae in forma Brevis in posterum singulis eorum expediantur, juxta eamdem formam, mutatis mutandis, quam pro Episcopis constituimus; ne excepta quidem facultate subdelegandi, ut supra; dummodo ipsi Praelati hanc gratiam postulantes, Apostolicis Literis nostris Anno Incarnationis Dominicae MDCCXL. non. Kalend. Decembris datis, quarum initium est: *Quod sancta*, impressis in Bullario nostro *Tom.* 1. *num.* 7., obtemperaverint, nimirum sacra Apostolorum Limina praescriptis temporibus visitaverint, et relationem status Ecclesiarum sibi subjectarum Apostolicae Sedi exhibuerint; vel, quatenus Praelationis honorem de novo accipiant, debitum juramentum in memorata Constitutione praescriptum antea praestiterint.

Indulta non expirant morte Pontificis.

Dum autem hujusmodi facultatem Episcopis eam actu obtinentibus prorogavimus, et ampliavimus, ut praefertur; caeteris vero tam Episcopis, quam Praelatis Inferioribus in posterum eam petentibus, supradicta forma et amplitudine concedendam fore decrevimus; sequitur, ut hujusmodi Indulta nequaquam morte concedentis expirent; quum jurisdictio delegata in iis, quae non justitiam, sed gratiam concernunt, etiam post obitum delegantis manere debeat. Quoniam vero iisdem Episcopis, et Praelatis permittimus, ut hujusmodi facultatem, pro Incolarum Civitatum, Locorum, atque Dioecesum opportunitate et necessitate, uni, vel pluribus Sacerdotibus in posterum subdelegare valeant; statuimus atque decernimus, hujusmodi subdelegationes, per subdelegantis cessum aut decessum similiter non expirare; sed potestatem ipsis tributam perseverare usque ad superventum novi Praesulis, cujus arbitrio relinquimus, eosdem in hujusmodi officio confirmare, vel ab eo removere. Atque ita quicumque Antistes memoratam facultatem a Romano Pontifice semel obtinuerit, eo decedente, opus non habet pro illius confirmatione ad Apostolicae Cathedrae Successorem recurrere. Sicque etiam cedente vel decedente Episcopo, seu Praelato, a quo eadem facultas in sua Dioecesi aut Territorio subdelegata fuerat, nova concessione opus non erit pro temporaneo Vicariorum Capitularium, aut Apostolicorum regimine; quum Subdelegatorum auctoritas semper manere debeat, quamdiu vel Episcopus ipse, aut Praelatus, vel illius Successor eamdem ipsis non ademerit.

Nec subdelegationes per cessum aut decessum subdelegantis.

Hac igitur ratione animarum saluti consulentes, quantum Nobis in Domino licuit, piam consuetudinem applicandi Plenariam Pontificiam Indulgentiam Ecclesiae Filiis in mortis articulo constitutis, ampliare, et faciliorem reddere curavimus. Permissaque Venerabilibus Fratribus, ac Dilectis Filiis, Ecclesiarum Episcopis et Praesulibus, facultate alios Sacerdotes ad hunc effectum, tam in Civitatibus quam in Dioecesibus subdelegandi, non parum levaminis eorum anxietatibus, et solicitudinibus per Nos allatum esse putamus. Verumtamen ipsis declaratum volumus, non id propositum Nobis fuisse, ut eos prorsus eximeremus ab hoc paternae charitatis officio, per se ipsos adeundi miseros aegrotos Plenariae absolutionis in extremo articulo adipiscendae cupidos; sed ut eorum pietatem opportune juvaremus, ne, dum ipsi aliis Pastoralibus curis

Monitum ad Episcopos ut ad Aegrotos personaliter accedant.

detineantur, dolere debeant, commissos sibi Fideles hoc tanto spirituali beneficio destitutos ex hac vita migrare. Qui vero pium hujusmodi opus per semetipsos exercere gaudent (quod sane omnes, quoties legitime impediti non fuerint, facturos esse confidimus), meminerint, non id dumtaxat erga nobiliores et potentes hujus saeculi, sed erga pauperes quoque, et abjectae sortis homines praestandum esse. Qua de re utiliter legi poterit Praedecessoris Nostri S. Gregorii Magni Homilia XXVIII. in Evangelia *ad cap. IV. Joannis: erat quidem Regulus, cujus Filius infirmabatur Capharnaum*, in qua mirabilem atque coelestem observat amantissimi Redemptoris Nostri JESU CHRISTI agendi rationem, qui ad invisendum aegrotantem Reguli filium invitatus ire abnuit, ad Centurionis Servum nec invitatus iturum se profitetur: *quid est quod Regulus rogat, ut ad ejus filium veniat, et tamen venire recusat; ad Servum vero Centurionis non invitatur, et tamen se corporaliter ire pollicetur? Reguli filio per corporalem praesentiam non dignatur adesse; Centurionis Servo non dedignatur occurrere.*

Monitio salutaris Fidelibus inculcanda.

Ut autem Indulgentiae fructus a Fidelibus in mortis articulo percipiatur, hoc sedulo agendum erit, ut Populus in Sacris Concionibus et Catechesibus frequenter edoceatur, quod iis, qui gratiae Dei, quam in Baptismo acceperant, ingrati, per actualia peccata Spiritum Sanctum contristaverunt, et Templum Dei violare non sunt veriti, quantumvis aeterna supplicia in Poenitentiae Sacramento condonata fuerint, nihilominus temporalis plerumque poena Divinae justitiae exsolvenda superest, cujus remissio obtinenda est non solum per satisfactiones a Sacerdote Confessario in ipso Poenitentiae Sacramento pro mensura delicti impositas, aut per Christianam tolerantiam earum adversitatum, a quibus mortalium vita immunis esse nequit; verum etiam per jejunia, eleemosynas, orationes, et alia pia spiritualis vitae exercitia. Alioquin verendum esset, ne salutis remedia ab Ecclesiae benignitate Fidelibus suppeditata, paulatim in pravae libertatis et licentiae fomentum traherentur; compluribus sibi temere blandientibus de remissione tum sempiternae poenae, per Sacramentalem absolutionem, tum temporalis per Indulgentiae Pontificiae applicationem, in exitu vitae impetranda; neque cogitationibus quam incertum sit omnibus non solum qua hora, et quo mortis genere ex hac vita migrandum sibi fuerit, sed etiam an Indulgentiam, licet externo ritu sibi applicatam, cum effectu sint percepturi. Praepostera aeque ac periculosa antiquis Ecclesiae temporibus inoleverat consuetudo, ut non pauci ex iis, qui ad Baptismum nomina obtulerant, ad finem usque vitae ipsius Sacramenti perceptionem prorogarent, quo scilicet interim ingenio libero indulgerent, ac demum quum e vita discessuri essent, per salutare lavacrum, ab omni culpa, et tam ab aeterna, quam a temporali poena soluti, ad coeleste Regnum recta transferrentur; contra quos extant gravissimae objurgationes Sancti Gregorii Nazianzeni in Oratione XL.; et Sancti Joannis Chrysostomi in Homilia I. super Acta: sed et Ecclesia Catholica pravam hujusmodi confidentiam improbare se declaravit, dum eos, qui in mortis periculo Baptismum susceperant si convaluissent, a Sacris Ordinibus et ab Officiis Ecclesiasticis arcendos, ac perpetuo irregulares fore decrevit.

Religiosi actus moribundis Fidelibus commendandi.

Et quoniam Sacerdotibus, qui Fideles in extremo agone laborantes pie adjuvant, vel Ecclesiae Sacramenta ipsis ministrant, Rituale Romanum injungit, ut si aegrotus Indulgentiam Plenariam legitima auctoritate concessam consequi valeat, eam illi in mentem reducant, proponantque quid ad eam consequendam agere debeant; ex his autem, qui ad hujusmodi statum redacti sunt, alii quidem cum plena cognitione integrum loquelae usum retinent, alii vero loquendi facultatem amiserunt, licet antea sincerae contritionis indicia dederint, eaque, adhuc ratione utentes, identidem dare non desinant; ideo, quo certius praedicti omnes Indulgentiae fructum consequi valeant, praefatis Sacerdotibus mandamus, ut omni ratione studeant moribundos Fideles excitare ad novos de admissis peccatis doloris actus eliciendos, concipiendosque ferventissimae in Deum charitatis affectus; praesertim vero ad ipsam mortem aequo ac libenti animo de manu Domini suscipiendam. Hoc enim praecipuum opus in hujusmodi articulo constitutis imponimus et injungimus, quo se ad Plenariae Indulgentiae fructum consequendum praeparent, atque disponant. Qua in re auctor Nobis est Sanctus Doctor Augustinus, qui *in Libro XIII. de Civit. Dei cap.* 6. postquam horridam mortis speciem, eique renitentes hominum animos descripsit, quodque in aliis suis operibus non

Praesertim acceptatio mortis, tanquam opus pro Indulgentia injunctum.

semel docuerat, mortem nimirum esse peccati originalis poenam, ibi quoque asseruit et confirmavit; haec ad rem nostram apposite subdit: *quidquid tamen illud est in morientibus; quod cum gravi sensu adimit sensum, pie, fideliterque tolerando, auget meritum patientiae, non aufert vocabulum poenae. Ita cum ex hominis primi perpetuata propagine procul dubio sit mors poena nascentis; tamen, si proprietate, justitiaque pendatur, fit gloria renascentis; et cum sit mors peccati retributio, aliquando impetrat, ut nihil retribuatur peccato.*

Formula impertiendae Benedictionis a Pontifice constituitur.

Pro impertienda vero Benedictione Fidelibus in mortis articulo constitutis, applicandaque ipsis Plenaria Indulgentia, quum nulla certa formula olim praescripta foret, sanctae memoriae Praedecessor Noster Benedictus Papa XIII. anno Domini MDCCXXVI. pias quasdam Preces et Orationes ad hunc effectum adhibendas publicari mandavit; quarum exemplo, in his, quae opportuna judicavimus, inhaerentes, aliam de novo formulam, cum his, quae in hac nostra Constitutione praescripta sunt, magis congruentem confecimus, et instituimus, quam ab omnibus in posterum usurpari praecipimus; mandantes, hoc ipsum inculcari, et injungi in Apostolicis Literis, quae deinceps pro concessione praedictae facultatis Indulgentiae Plenariae moribundis impertiendae, ut praemisimus, expediendae erunt.

Clausulae et derogationes.

Ac decernentes, ipsas praesentes Literas semper validas et efficaces existere, et fore, suosque plenarios effectus perpetuo sortiri, et obtinere, atque iis ad quos spectat, seu spectabit in futurum, plenissime suffragari: Non obstantibus Apostolicis, et in Generalibus, seu Provincialibus, aut Synodalibus Conciliis editis generalibus, seu specialibus Constitutionibus, ac quibuscumque contrariis, etiam Congregationum S. R. E. Cardinalium, Decretis et Resolutionibus etiam Apostolica auctoritate approbatis, roboratis, et pluries confirmatis; usibus quoque, stilibus, et consuetudinibus, etiam immemorabilibus: quibus omnibus et singulis, ad praemissorum effectum, motu, scientia, et potestate praefatis amplissime derogamus, aliisque contrariis quibuscumque.

Fides praesentis Transumptis.

Volumus autem, ut earumdem praesentium transumptis, sive exemplis, etiam impressis, manu Notarii publici subscriptis, et sigillo Personae in dignitate Ecclesiastica constitutae munitis, eadem ubique fides habeatur, quae ipsis praesentibus haberetur, si forent exhibitae, vel ostensae.

Tenor Formulae supra enunciatae.

Formula igitur, quam pro impertienda Benedictione, et Plenaria Indulgentia moribundis Fidelibus applicanda, ut praefertur, in posterum adhibendam esse praescripsimus, talis est.

MODUS

A SS. D. N. BENEDICTO PAPA XIV.

approbatus,

Pro opportunitate temporis servandus, ut infra in Rubricis notatur, ad impertiendam Benedictionem in articulo mortis constitutis, ab his, qui facultatem habent a Sede Apostolica delegatam.

Benedictio in Articulo mortis cum soleat impertiri post Sacramenta Poenitentiae, Eucharistiae, et Extremae unctionis illis Infirmis, qui vel illam petierint, dum sana mente, et integris sensibus erant, seu verisimiliter petiissent, vel dederint signa contritionis; impertienda iisdem est, etiamsi postea linguae, caeterorumque sensuum usu sint destituti, aut in delirium, vel amentiam inciderint: Excommunicatis vero, impoenitentibus, et qui in manifesto peccato mortali moriuntur, est omnino deneganda.

Habens praedictam facultatem, ingrediendo cubiculum, ubi jacet Infirmus, dicat: Pax huic Domui etc., *ac deinde aegrotum, cubiculum, et circumstantes aspergat aqua benedicta, dicendo Antiphonam.* Asperges etc.

Quod si Ægrotus voluerit confiteri, audiat illum, et absolvat. Si Confessionem non petat, excitet illum ad eliciendum actum contritionis; de hujus benedictionis efficacia, ac virtute, si tempus ferat, breviter admoneat; tum instruat, atque hortetur, ut morbi incommoda ac dolores in anteactae vitae expiationem libenter perferat, Deoque sese paratum offerat ad ultro acceptandum quidquid ei placuerit, et mortem ipsam patienter obeundam in satisfactionem poenarum, quas peccando promeruit. Tum piis ipsum verbis consoletur, in spem erigens fore, ut ex divinae munificentiae largitate eam poenarum remissionem, et vitam sit consecuturus aeternam. Postea dicat.

℣. Adjutorium nostrum in nomine Domini.
℟. Qui fecit Coelum, et Terram.

Antiphona.

Ne reminiscaris Domine delicta Famuli tui (*vel* Ancillae tuae) neque vindictam sumas de peccatis ejus.
Kyrie eleison, Christe eleison, Kyrie eleison.
Pater noster etc.
℣. Et ne nos inducas in tentationem.
℟. Sed libera nos a malo.
℣. Salvum fac Servum tuum (*vel* Ancillam tuam, *et sic deinceps*).
℟. Deus meus sperantem in Te.
℣. Domine exaudi orationem meam.
℟. Et clamor meus ad te veniat.
℣. Dominus vobiscum.
℟. Et cum spiritu tuo.

OREMUS.

Clementissime Deus, Pater misericordiarum, et Deus totius consolationis, qui neminem vis perire in te credentem, atque sperantem, secundum multitudinem miserationum tuarum respice propitius Famulum tuum N., quem tibi vera Fides, spes christiana commendant. Visita eum in salutari tuo, et per Unigeniti Tui Passionem, et Mortem, omnium ei delictorum suorum remissionem, et veniam clementer indulge, ut ejus anima in hora exitus sui Te Judicem propitiatum inveniat, et in sanguine ejusdem Filii tui ab omni macula abluta, transire ad vitam mereatur perpetuam. Per eumdem Christum Dominum nostrum.
Tum dicto ab uno ex Clericis adstantibus Confiteor etc. *Sacerdos dicat* Misereatur etc. *deinde.*
Dominus Noster Jesus Christus Filius Dei vivi, qui Beato Petro Apostolo suo dedit potestatem ligandi, atque solvendi, per suam piissimam misericordiam recipiat confessionem tuam, et restituat tibi stolam primam, quam in Baptismate recepisti; et Ego facultate mihi ab Apostolica Sede tributa, Indulgentiam plenariam et remissionem omnium peccatorum tibi concedo. In nomine Patris etc.
Per sacrosancta humanae reparationis mysteria, remittat tibi omnipotens Deus omnes praesentis, et futurae vitae poenas, Paradisi portas aperiat, et ad gaudia sempiterna perducat. Amen.
Benedicat Te Omnipotens Deus, Pater, Filius, et Spiritus Sanctus. Amen.

Si vero Infirmus sit adeo morti proximus, ut neque confessionis generalis faciendae, neque praemissarum precum recitandarum tempus suppetat, statim Sacerdos benedictionem ei impertiatur.

Sanctio.

Nulli ergo omnino hominum liceat paginam hanc nostrarum confirmationis, prorogationis, ampliationis, et concessionis, mandatorum, statutorum, decretorum, ac derogationum infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri et Pauli Apostolorum ejus, se noverit incursurum.

Dat. Pontif. an. VII. die 5. Apr. 1747.

Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem Anno Incarnationis Dominicae Millesimo septingentesimo quadragesimo septimo, Nonis Aprilis, Pontificatus Nostri Anno Septimo.

D. Card. Passioneus.

J. Datarius.

VISA DE CURIA.

J. C. Boschi.

J. B. Eugenius.

Loco ✠ Plombi.

Registrata in Secretaria Brevium.

Publicat. die 4. Maji anni 1747.

DE RESUMENDO — XXXV.

Ac retinendo Titulo Episcopi Anconae, et Humanae.

Venerabili Fratri Nicolao Episcopo Anconitano, et Humanatensi:

BENEDICTUS PAPA XIV.

Venerabilis Frater, salutem, et Apostolicam Benedictionem.

Pontifex antea fuit Episcopus Anconitanus.

Notum tibi est, Ven. Frater, Nos quoque Anconitanam Ecclesiam rexisse, cujus Dioecesis, Cleri, ac Populi numquam obliti sumus, numquamque obliviscemur. Quum vero primum ad

Et invenit Episcopos Praedecessores se Comites Humanae denominasse.

cum accessissemus, invenimus Praedecessores Nostros, quorum adhuc vivit memoria, in actis publicis sibi Titulos dedisse Episcopi Anconae, et Comitis Humanae, quorum morem sequuti sumus et Nos ipsi, at non sine aliqua animi haesitatione, quum legimus in Ughellio, ubi agit de Anconitana Ecclesia, Martinum V. Pontificem Maximum anno Christi Domini 1422. cum Anconitano Episcopatu Humanatensem Episcopatum conjunxisse, hincque Anconae Episcopos titulum assumpsisse non Comitis, sed Episcopi Humanae: *Quomobrem in posterum Praesules Anconitani etiam Humanatenses dicti sunt.* Quapropter Nobis videbatur, Episcopum Anconae debere se nuncupare non Comitem, sed Episcopum Humanae; accedente sententia quoque Saracini historici Anconitani, cui quamquam minime displiceret Episcopum Patriae suae Titulo gaudere Comitis Humanae, negare ausus non est ei quoque convenire Titulum Episcopi Humanae; in sua enim historia Italice scripta, haec habet: *Quae Urbs*, loquitur de Humana, *quamquam olim destructa fuerit, uti in hisce notitiis meis ostendi, tamen a Martino V. anno 1422. fuit ejus Episcopatus unitus cum Episcopatu Anconae; Unde ab eo tempore Anconitani Episcopi se subscribunt: N. N. Episcopus Anconae, Humanae, et Comes dictae Humanae.* Baldovinettus de Baldovinettis Nobilis Florentinus a Paulo III. renuntiatus est Episcopus Anconae anno salutis 1523., obiitque anno 1538., ut narrat Ughellius. Anno autem 1536. fieri curavit pro Canonicis Subsellia ex nuce, quae adhuc integra perstant exposita omnium commodo in anteriori Secretario Cathedralis Ecclesiae, quae, insertis nuci sub coronide albis patentibusque Literis, exhibent hanc inscriptionem: *Hoc opus fecit fieri Baldovinettus de Baldovinettis Episcopus Anconae, et Humanae, dictosque Humanae Comes suis sumptibus MDXXXVI.*

Dubitavit Pontifex de hoc titulo Comitis, quia Martinus V. Anconitanae Humanatensem Ecclesiam univit.

Ac propterea putavit Episcopos Humanatenses, quam Comes esset denominandos.

Auctoritas historici Anconitani.

Usus denominationis ab utraque Ecclesia anno 1536.

Civitas Humana in Piceno, Humana quoque ab antiquis dicta est, posterioribus saeculis Umana, dempta priori litera. Ejus nominis meminerunt prisci Scriptores, inter quos Pomponius Mela lib. 2. cap. 4. scribit: *Piceni littora excipiunt, in quibus Humana, Potentia, Cluana, Cupra.* Et Plinius lib. 4. cap. 13. *Cluana, Potentia, Humana a Siculis condita.* At multis praetermissis ad Civitatem hanc pertinentibus, cujus annales scribere Nobis non est in animo, satis Nobis erit indicare, fuisse eam Sedem Episcopalem, cujus Episcoporum series in Ughellio non quidem integra est, sed solos vigintiquinque commemorat, incipiens a Gratioso, qui fuit sexto saeculo sedente in Petri Cathedra S. Gregorio Magno, desinensque in Astargio, de quo mentionem, re id postulante, inferius faciemus.

Percurritur historia Civitatis Umanae, et ejus destructionis.

In Bulla Bonifacii VIII., qui creatus fuit Pontifex anno 1294. inspecta alias a Nobis intra scripturas ad Humanae rem publicam spectantes, haec leguntur: *Sane petitio dilectorum Filiorum Communis Civitatis nostrae Anconitanae Nobis nuper exhibita continebat, quod cum olim, videlicet a centum annis proxime praeteritis, aut cum Civitas Humanae, quae tunc satis potens, nec non opulenta divitiis, ac populosa fuisse dicitur, peccatis forsan exigentibus, aut Divino interdicto, ad tantam ruinam devenisset, quod nunc non Civitatis, sed vix parvi Castri videretur, ac videatur habere figuram.* Quo Bonifacii testimonio referenda est ad finem XII. saeculi Humanae ruina, quae quamquam ingens fuerit, non tamen Civitatem penitus delevit, ut ex praefato monumento colligitur, et ex iis, quae mox subjiciemus.

Civitatem igitur Humanam ruinis suis deformem, stetisse tamen adhuc saeculo XIV. compertum est. Nam Raynaldus *annal. an.* 1353. *num.* 8. narrat quemdam fuisse Fratrem Morialem Sancti Joannis Hierosolymitani ex Provincia, qui sub praetextu ferendi auxilii Cardinali Egidio Albornozio Sedis Apostolicae Legato, cohortem conflavit perditorum Hominum, quibuscum postquam coepta aliqua pro Status Ecclesiastici utilitate perfecerat, Picenum ingressus, ad partes Malatestarum hostium Ecclesiae transiit, et coacto agmine, quod italico nomine *la gran Compagnia* vocabatur, multas Marchiae Anconitanae Urbes diripuit, et Civitate Humana potitus est, teste Matthaeo Villani in Chronico *l.* 3. *cap.* 107. At raptorem diu inultum non passus est Deus. Nam captus tandem, Romamque ductus, ut grassatorum dux, vastatorque Marchiae, capite truncatus est die 29. Augusti an. 1354. uti habetur in eodem Villani *lib.* 4. *c.* 16. 24. et in antiqua vita Nicolai a Laurentio, vulgo Cola di Rienzo *c.* 15. 20. 21. *et* 22.

Non longum tempus est inter annum 1354., et 1422., quo tamen intervallo Civitatem Humanam penitus concidisse fateri necesse est. Nam in Bulla Martini V., de quo inferius in-

quemur, data anno 1422. haec habentur: *Sane per Nos nuper intellecto, quod Civitas Humanatensis propter incendia, guerrarum turbines, mortalitatum pestes, et alias calamitates, quae illam multipliciter afflixerunt, funditus quasi destructa est.* Hinc Scriptores subsequentis aevi, ubi de Humana sermo incidit, de ea loquuntur tamquam de Urbe excisa, ac deleta. Flavius in Italia illustrata, quod opus edidit circa annum 1550. haec de ea prodidit *pag.* 339. *Et paulo supra mare vetustissima interiit Urbs Humanae, et parvo ab inde spatio adhaeret mari, ipso in promontorio, Siriolum Oppidum.* Apud Leandrum Albertum, qui Italiam descripsit ante medium saeculi decimi sexti *pag.* 244. editionis Bononien. anno 1550. haec ex Italico sermone in Latinum versa habentur: *Descendendo ad mare ad fauces Musonis tribus miliaribus situs apparet, ubi erat antiqua Civitas Humana, hoc nomine dicta a Pomponio Mela*: Numana vero a Plinio et Ptolomeo, et a Silio *lib.* 8. hoc versu:

Hic, et quos pascunt scopulosae rura Numanae.

Anno 1422. erat Episcopus Anconae Astorgius ex Familia Agnesi Neapolitana, qui sexaginta annis vixit, ut habetur in ejus epitaphio in Claustro S. Mariae supra Minervam Fratrum Praedicatorum, at pluries translatus est ab una ad aliam Ecclesiam, gessitque plura, ac magna negotia. Anno 1411. fuit creatus Episcopus Mileti in Calabria a Joan. XXIII., hinc ad Ravellensem Ecclesiam translatus est anno 1413., deinde ad Melphitanam; postremo a Martino V. anno 1422. ad Anconitanam. Eo tempore, quo eam gubernabat, fuit Locumtenens Pontificis in Marchia Anconitana. Ab Eugenio IV. deinde promotus ad Archiepiscopatum Beneventi anno 1436. Et tandem a Nicolao V. creatus est Cardinalis Presbyter Tituli S. Eusebii anno 1447., uti in Ughellio videre est in Ecclesia Mileti, et in Ecclesia Anconae. Obiit Romae 10. Octobris anno 1451., ut in citato Epitaphio habetur.

De causa unionis utriusque Ecclesiae.

Credibile est Astorgium, cum regimen accepit Anconitanae Ecclesiae, eam invenisse redditibus tenuiorem, quam speraverat; quamobrem Martino V. exposuit, redditus Mensae Anconitanae non superare summam quadringentorum florenorum aureorum, quo modico proventu non posset pro dignitate provinciam suam gerere: Redditus autem Ecclesiae Humanae, cujus tunc Episcopus erat quidam Antonius, non plus esse, quam ducentos florenos aureos; hincque bene provisum, atque opportunum fore, si duae simul Ecclesiae conjungerentur, Anconae videlicet, et Humanae *nunc pro tunc*, idest differendo effectum unionis ad tempus, quo Episcopus Antonius aut obiisset, aut translatus esset ad aliam Ecclesiam. Martinus, ne temere postulatis annueret, rem commisit inquirendam Cardinali Francisco Lando Tituli Sanctae Crucis in Hierusalem, qui cum exposita vera esse cognovisset Astorgioque favisset apud Pontificem, in Bullam unionis dedit anno quinto sui Pontificatus.

Bulla unionis Ecclesiae Humanatensis in comperto non erat.

Bullam illam cum Anconae essemus, nullo loco invenire potuimus, ut praeteritis mensibus quum in privata Bibliotheca nostra moraremur, quo in loco, ubi Nobis permissum est, levamen a gravibus ministerii Nostri curis quaerimus, et invenimus, contigit, ut legentes dissertationem historicam Cathedrae Episcopalis Setiae compositam a Dominico Georgio Secreto Cappellano Nostro viro admodum erudito Romae editam an. 1727. In appendice Monumentorum §. 26. inveniremus impressam per extensum Martini V. Bullam unionis Ecclesiae Humanatensis cum Anconitana, depromptam ex Archivis hujus S. Sedis, et praeter caetera, quae superius indicavimus, praecipitur in ea, ut Astorgius, ejusque successores in Ecclesia Anconitana, Titulo Episcopi Anconae Titulum Episcopi Humanae conjungerent: *Decernentes, ut praedictus Astorgius ex tunc in antea Episcopus Anconitanus, et Humanatensis, sic consequenter illius in posterum successores etc. nuncupentur.* Quapropter opportune praedictus Georgius *pag.* 99. scripsit: *Martinus V. anno Domini* 1422. *Humanam Civitatem jamjam ruituram ob varias calamitates Anconitanae Ecclesiae conjunxit, ea lege, ut Anconitanus Episcopus Humanatensis etiam diceretur. Tabulas hujus conjunctionis nunc primum luci donare duximus.*

Tandem a Pontif. invenitur.

Etiam praecipitur, quod Episcopus utriusque Ecclesiae denominetur.

Idem testantur varii Scriptores.

Testatur Ughellius, Astorgium, perfecta unione, Titulo Episcopis Anconitanis Titulum addidisse Episcopi Humanatensis. Compagnonius in Regia Picena *lib.* 6. *pag.* 313. et Lucentius in *additionibus ad Ughellium* idem testantur nixi statuto Recinetensi, in quo haec leguntur: *Actum Maceratae in domibus residentiae Domini Astorgii Episcopi Anconae, et Humanae.* Wadingus in Annal. Minorum anno Christi 1426. postquam dixit Astorgium cum S. Jacobo a Marchia renunciatum fuisse Inquisitorem contra Sectam Fraticellorum, affert

ejus Epistolam, cujus hic est titulus: *Astorgius Dei, et Apostolicae Sedis gratia Episcopus Anconitanus, et Humanae*. Data fuit haec epistola die 19. Novembris *anno* 1426. Idem Astorgius Commissarius Romanae Ecclesiae, ac Quaestor generalis anno sequenti 1427, coegit Monticellenses ad solvenda Sanctae Sedi tributa, ac vectigalia, huncque edicto suo Titulum praefixit: *Reverendus in Christo Pater, et Dominus Astorgius Episcopus Anconitanus, et Humanus, Marchiae Commissarius, et Thesaurarius Generalis*, in antiquis libris reformationum Civitatis novae in Marchia legitur ejus epistola scripta eodem anno 1427., cujus initium est: *Astorgius Dei, et Apostolicae Sedis gratia Episcopus Anconae, et Humanae, Marchiae Anconitanae pro Sanctissimo Domino Nostro Locumtenens*. Fateri necesse est Astorgii successores Titulos hosce longo tempore retinuisse. Nam duo Cives Bononienses ex Familia de Luchis Anconitani Episcopi fuernnt, quorum alter, scilicet Joannes Matthaeus, translatus est ad Ecclesiam Tropeae, alter Vincentius, qui obiit anno 1585., sepultusque est in Cathedrali Ecclesia Anconae, sibi hos titulos tribuit, quos ejus sepulcrum exhibet his verbis: *Vincentio de Luchis Bononiensi Episcopo Anconae, et Humanae*. Et ut superius observatum est, testatur Canonicus Julianus Saracenus in Notitiis Historicis Patriae suae Anconae, ad sua usque tempora Episcopos Anconae dictos fuisse etiam Episcopos Humanae, quod evincit usque ad annum 1675., quo et Saracenus scribebat, et Nos nati sumus, fuisse conjunctos Titulos utriusque Episcopatus.

De non utriusque denominationis habito ab Episcopis post unionem.

Quae cum ita se habeant, et existente Bulla unionis Episcopatus Humanae cum Anconitano, et urgente praecepto ejusdem, ut Episcopus Anconae Humanae quoque Episcopus nuncuparetur, et stantibus monumentis observantiae hujus praecepti ad nostra usque tempora; scire peroptaremus, quo pacto mutatus fuit Episcopatus in Comitatum; quaque ratione Episcopus Anconae in Actis publicis omittat Titulum Episcopi Humanae. Quae dicimus, non quod Anconitano Episcopo Titulum Comitis Humanae invideamus, quandoquidem illius assumendi fundamentum sit, quod esse quidem credimus argumentis ante duo saecula certis, ac superius allatis; sed ut, aut retento, aut relicto Humanae Comitis Titulo, nunquam Titulus Ecclesiasticus Episcopi Humanae relinquatur.

Ex quibus concludit Episcopum utraque denominatione uti debere.

Quod si quis dixerit, cum Martinus V. Bullam unionis dedit, fuisse Anconae Capitulum Canonicorum, uti adhuc nunc est, fuisse autem Humanae Capitulum Canonicorum, quod nunc non amplius est: Et in Martini Bulla, vacante Anconitana Ecclesia, ac reservationibus Apostolicis cessantibus, statui, ut utrumque Capitulum debeat ad Episcopi electionem procedere: respondemus, qui hoc dicat, verum dicere; Nos autem vim argumenti non videre, cum ex deficientia Capituli deficientia Episcopatus non inferatur, nec proinde relinqui debeat titulus, qui in Bulla Martini retineri praecipitur: Capitulum erat corpus civile, quod esse destitit, cum nulla pars ejus corporis remansit, *juxta observat. Gloss. in leg. sicut municipium §. in Decurionibus, verb. nomen, ff. quod cujusque universitatis, ibi; Quod si nullus omnino remansit? Respondet Joannes, solutum esse Collegium*. Haec autem deficientia fuit deficientia, quae vocatur, *de facto*, et quae quamquam distincta ab ea, quae dicitur *de jure*, et quae provenit ab auctoritate Superioris, qui supprimit Collegium, aut Capitulum, est tamen quantum ad effectum similis deficientiae de jure, ut docet *Baldus leg. non ambigitur ff. de legibus num.* 3. ubi: *Nam paria sunt, aliquid esse destructum de jure, vel per rerum naturam*. Quod autem, destructo, ut diximus, Capitulo, destructus remanserit etiam Episcopatus, et annihilatus Titulus, qui, ut habetur in Bulla Martini, uniendus erat cum Anconitano, hoc punctum est, in quo haeremus.

Objectio respondet rationibus.

Tibi res plana videbitur, Venerabilis Frater, si libebit animadvertere, per plurima saecula fuisse in Ecclesia, Episcopos, et Episcopatus sine Canonicis, aut Capitulis, si cogitationem converteris ad tot Sedes Patriarchales, Archiepiscopales, Episcopales, quae gemunt sub potestate Paganorum, in quibus nulli certe sunt Canonici, nulla Capitula: sunt autem veri Tituli, ad quos quotidie ordinantur a Summis Pontificibus, Patriarchae, Archiepiscopi, Episcopi, qui Episcopi *in partibus* nuncupantur. Quoniam vero compertum est, exemplis recentioribus magis moveri homines; exemplum adducimus Cardinalis Decani Sacri Collegii, qui ut plurimum Episcopus est Hostiae, et Velitrarum, quae Episcopales Ecclesiae simul unitae sunt: Is utriusque titulo utitur, quamquam Hostiae nulli sint Canonici, nullum Capitulum. Huc accedunt duae Episcopales Ecclesiae a Ca-

Et exemplis.

listo II. unitae, scilicet Portuensis, et Sylvae Candidae, seu SS. Rufinae, et Secundae. Episcopus autem Portuensis, qui ut plurimum est Cardinalis Sub-Decanus, utitur pro libitu titulis ambarum Ecclesiarum, uti videre licet in opere citato Dominici Georgii pag. 143., quamvis in Ecclesia Portuensi, quae sola nunc superest, nec Canonici sint, nec Capitulum: *Cathedrale Portuense Templum*, inquit Lucentius in additionibus, ad Ughellium, *S. Hyppolitho sacrum, extra, et prope Civitatis muros exsurgebat; modo parvula exsurgit Ecclesia sub invocatione S. Luciae, in qua nulla Dignitas, nulli Canonici, seu beneficiati. Ibi cura animarum exercetur per Presbyterum in nautas, et advenas.*

Philippus Cluverius scriptor decimi septimi saeculi *l.* 2. *Italiae antiquae cap.* 11. statum describens quo tempore suo erat Humana, haec habet: *Vicus in eodem litore visitur vulgari vocabulo Humana, Templo splendidissimo maxime nobilis.* De nullo alio Templo haec verba videntur posse accipi, quam de Templo Crucifixi Siroli, cujus situm ponit non in Anconitana, sed in Humanatensi Dioecesi. At haeremus adhuc animo in ejusmodi re, quamquam propensi sumus ad credendum, quod Cluverius asserit, postquam indicata Nobis fuit Bulla Episcopalis Vincentii de Luchis Episcopi Anconitani data anno 1560. sub die 14. Maji, quae in Archivo Siroli servatur, in qua haec leguntur: *Cum itaque Ecclesia S. Nicolai Plebis Castri Siroli cum suis annexis sit in Castro praedictae Humanensis Dioecesis.* Quod si in Portuensis Civitatis situ unica est Ecclesia, cui praeest Presbyter curam animarum gerens, quam in modicam miseramque plebem exercet, illud itidem contigit Humanae: Sylva Candida lapsis retro saeculis penitus fuit deleta, sedesque Episcopalis translata ad Ecclesiam a Plautilla aedificatam in honorem SS. Rufinae, et Secundae, quae pariter Ecclesia temporis injuria prorsus concidit. At nihilominus Episcopi Portuenses, ut paulo ante indicavimus, Titulum retinent Episcopatus Sylvae Candidae, seu SS. Rufinae, et Secundae; ita decernentibus Romanis Pontificibus, ut testatur Ughellius agens de praefata Ecclesia a Plautilla aedificata, his verbis: *Hujus itaque Ecclesiae cum vel tenue vestigium antiquior, ut non semel dico, aboleverit aetas; factum est, ut ejusdem Praesul, Romano ita censente Pontifice, promiscue et Portuensis, et Sylvae Candidae, Sanctarumque Rufinae, et Secundae Pontifex appellaretur.* Addimus his, in Senensi ditione nullum amplius esse vestigium Populoniae Urbis olim celebris, quam primum Sylla, deinde Carolus Magnus excidit, ac delevit; attamen Episcopus Massae Titulum Episcopi Populoniae numquam dimisit, ut saepe citatus Ughellius affirmat: *Sub excisae Populoniae promontorium*, inquit, *Plumbinum extulit muros; episcopalisque dignitas Massam demigrasse narratur, tametsi ad multos annos Massensis Antistes adhuc Populoniae Titulum praeseferret, quo etiam hodie iidem nobilitantur Antistites.*

Et rursus concludit retinendum esse Titulum Episcopi Humanatensis.

Quae omnia plane demonstrant non esse ab Episcopo Anconitano omittendum Titulum Episcopi Humanae, quamquam ibi nulli sint Canonici, et tota Humana redacta sit ad unicam Ecclesiam Parochialem, paucosque ac miseros Incolas, eo vel maxime quod cum Martinus V. eam univit cum Anconitana, praecepitque Episcopo Anconitano, ut assumeret Titulum Episcopi Humanae, ut supra diximus, *Humana erat funditus quasi destructa;* et tam longo tempore Anconitani Episcopi nuncupati sunt etiam Episcopi Humanae, licet Humana jam eo in statu esset, quo nunc eam jacere videmus. Si vero argumentum hoc magnam vim habet, supposito, quod Humana redacta sit ad Ecclesiam Parochialem, paucosque incolas; quid dicendum est, cum verisimile sit valdeque probabile, Sirolum Castrum populo plenum, florensque pertinere ad Dioecesim Humanae, quod supra indicatum est.

Commemorat unum Episcopum Anconitanum in Serie aliorum praetermissum.

At de Humana satis: De Anconae vero aliqua adhuc supersunt dicenda. Ughellius, commemorato Trasone Episcopo Anconae, qui unus ex testibus fuit sententiae ab Othone Imperatore anno 983. prolatae in favorem Ecclesiae Sanctae Florae Aretii, subdit post dictum Trasonem deficere memoriam seriei Episcoporum Anconitanorum propter incendium Archivi, quod contigit an. 1179. Nos vero cum legeremus, primum tomum Philippi Labbaei Bibliothecae Libr. mss. pag. 793. invenimus seriem Episcoporum Magalonae descriptam ab Arnaldo de Verdula, qui obiit anno 1351. ut tradit Jacobus de Long in historia Galliae pag. 175. In hac serie inserta est epistola Joannis XIX. ibi dicti XX., quae spiritualia bona concedit iis, qui promoverint restaurationem Cathedralis Magalonensis: in ea antem Bulla, de more eorum temporum, subscripta sunt nomina aliquorum Episcoporum cum Gallorum, tum Ita-

lorum inter quae invenimus nomen Stephani Episcopi Anconitani: *Stephanus Anconensis*. Pontificium hoc Diploma prodiit circa annum 1030. Itaque inter Anconae Episcopos post Trasonem numerandus est etiam hic Stephanus, cujus notitiam non habuit Ughellius. Nec mireris Stephanum scripsisse: *Anconensis*, *non Anconitanus*. Nam testatur Cluverius antiquitus dictam esse Urbem, et *Anconam*, et *Anconem*. Quamobrem Stephanus, tempore praesertim, quo Latini sermonis puritas obsoleverat, nullam difficultatem habuit subscribendi se *Anconensis*, non, uti Nos fecissemus, *Anconitanus*; cum nulla sit, aut fuerit in Italia, neque extra Italiam Urbs nomine Ancona, praeter eam, cujus Nos fuimus, Tuque nunc es Episcopus. Dum interim speramus, Te quo in Nos es benevolenti animo accepturum hasce Literas voluntatis Nostrae indices, rerumque, quas in iis exposuimus, notitiam, quae argumenta sunt haud dubia; apud Nos perpetuo vigere memoriam et Ecclesiae Anconitanae, et Tui; Tibi, Venerabilis Frater, et dilectis Filiis Canonicis, et omni Clero, ac Populo, Apostolicam Benedictionem impertimur.

Dat. Pontif. Anno VII. die 22. Aprilis 1747.

Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem die 22. Aprilis 1747. Pontificatus Nostri Anno Septimo.

XXXV.°

CONSTITUTIO

Sanctissimi domini nostri Benedicti divina providentia Papae XIV. in qua eriguntur duae Cathedrae una Sacrorum Rituum, et altera Historiae Ecclesiasticae in Collegio Sancti Augustini Sapientiae nuncupato Congregationis Canonicorum Regularium S. Crucis Colimbriensis cum susceptione earumdem Cathedrarum sub Sedis Apostolicae tutela, et cum unione trium Parochialium pro earum dote.

BENEDICTUS EPISCOPUS.

SERVUS SERVORUM DEI.

Ad perpetuam rei memoriam.

§. 1. Gloria Domini, educto Israel in brachio excelso, et judiciis magnis de Ergastulo Egyptiorum in solitudinem Sinai, fixisque tentoriis e regione Montis; descendit de Coelis in caligine nubis, sedensque in ipso Montis vertice docuit Moysen servum suum universas Caeremonias, et Ritus; Tabernaculum foederis, et Arcam testimonii; Propitiatorium, et Mensam; Vasa, et Altaria thymiamatis, et holocausti; ac Vestes sanctas, et Oleum unctionis, et Thymiama aromatum ad venerandam plenitudinem Sanctitatis suae in cunctis mirabilibus Misericordiarum suarum sub velamine figurarum absconsis: reversoque Moyse de Monte, cum perfecisset omnia juxta exemplar sibi ostensum; descendit iterum Gloria Domini in nube, implensque Tabernaculum testimonii Majestate coruscante locuta est Moysi secundo de oblationibus Hostiarum, Holocaustis, et Sacrificiis ad nunciandum per multas significationes Sacramentum ante tempora aeterna dispositum, quod sub ipsis erat profundum, nunc vero revelata luce perspicuum.

§. 2. Haec edoctus fuit Moyses, postquam a Majestate Dei perceperat virtutem, et sapientiam, qua Mundi universitatem creavit ex nihilo, et in quas volvit formas, atque mensuras; terrenam, coelestemque substantiam omnipotenti ratione produxit; Adam de Limo terrae formavit; Evam vero de Viri carne plasmavit; Quomodo collapsa in ipsis Humani Generis plenitudo; Et unde caeterorum Hominum de utriusque sexus permixtione conditio.

§. 3. Cum vero advenissent tempora, quae Redemptioni humanae fuerant praestituta, aperto salutis nostrae Sacramento venit a Coelo, et ingressus fuit haec infima ipse Unigenitus Dei Filius, qui manens in forma Dei, et incommutabiliter, atque intemporaliter habens non aliud esse, quam Pater; formam Servi in similitudinem carnis peccati sine suo detrimento Majestatis sibi coaptavit, ut Creaturam ad imaginem Dei conditam a jugo dirae dominationis erueret, dum effectum Misericordiae suae, quem restitutioni impendebat humanae; sola exequi poterat virtute Deitatis, in Carnis nostrae Animaeque natura sine contagione antiquae praevaricationis Redemptor exortus.

§. 4. Hic appellatus a Deo Sacerdos in aeternum secundum ordinem Melchisedech, et misericors factus, et fidelis Pontifex ad Deum, ut repropitiaret delicta Populi; obtulit in diebus carnis suae semetipsum Patri cum clamore valido, et lacrymis Hostiam Immacu-

latam, et consummatus purgationem peccatorum fecit per sanguinem suum pretiosum in ara Crucis effusum.

§. 5. Quia tamen per mortem Sacerdotium ejus extinguendum non erat, in ultima Coena, quando Pascha cum Discipulis celebrato transiturus erat de hoc Mundo ad Patrem, ut dilectae Sponsae suae Ecclesiae visibile relinqueret Sacrificium passionis suae Memoriale perenne, et figurarum veterum impletivum, atque illius salutaris virtus in remissionem eorum, quae a Nobis quotidie committuntur, peccatorum applicaretur; Corpus, et sanguinem suum sub speciebus, panis, et vini Deo Patri obtulit, ac sub earumdem rerum symbolis, ut sumerent, Apostolis tradidit, eosdemque novi Testamenti Sacerdotes constituit, dum eis, eorumque in Sacerdotio successoribus praecepit, ut offerrent, hoc facientes in sui commemorationem.

§. 6. In hoc autem novo Testamento evacuatis, quae erant sub priori Testamento; idem Unigenitus Dei Filius in repromissionem aeternae haereditatis nova condidit Sacramenta, per quae omnis vera justitia vel incipit, vel coepta augetur, vel amissa reparatur: unde novi Ritus, novae itidem Coeremoniae, novaeque Functiones, quo et Majestas commendaretur, et mentes Fidelium per Visibilia Religionis, et pietatis signa ad rerum altissimarum, quae in iis latent, contemplationem excitarentur.

§. 7. Completo humanae reparationis opere ipse Dominus Noster visibilem Ecclesiae suae Monarchiam, quam suo sanguine comparaverat; supra illius firmissimam soliditatem fundavit, qui mensuram carnis egressus, divino illustratus lumine altissimum Majestatis aeternae cognovit, et patefacit arcanum: Is fuit Beatissimus Petrus: Hunc propterea uti primum in Domini confessione, primum quoque in Apostolica dignitate, et Principem totius Ecclesiae constituit, illius gubernaculis tanta cum potentia praeficiens, ut judiciorum suorum definitione etiam in Coelis mansura ligandorum, atque solvendorum Arbiter esset in terris.

§. 8. Haec autem Petri potestas, quae etiam in indigno haerede non deficit, dum semper permanebit, quod in Christo Petrus credidit, quod in Petro Christus instituit; semper in illius Sede vivit, et adeo excellit, ut quamvis in Populo Dei multi Sacerdotes sint; multique Pastores; omnes tamen proprie regat Petrus, quos principaliter regit et Christus.

§. 9. Tanta igitur firmitate fundata Christi Ecclesia nullo umquam adversantium Potestatum impetu fuit fracta; nulla desevientium hostium incussione fuit dejecta, sed firmior semper stetit, atque immobilior, et per Petri legitimos, verosque Successores Romanos Pontifices Praedecessores nostros inviolate conservata, et religiose custodita, ac mirificis incrementis per totum Terrarum Orbem diffusa, et longe, lateque in unius visibilis Capitis conjunctione coagmentata, atque in uno spiritu propagata, cunctisque saeculis illorum sanctitate, quos dedit Dominus in lucem Gentium, et tutelam Ecclesiae, ut in quibus haberent Fideles omnes, quid intuerentur; quasi ex multarum honore gemmarum conserto uno diademate coronata.

§. 10. Haec secum perpendentes Venerabilis Frater noster Michael modernus Episcopus Colimbriensis, qui primus ex Canonicis reformatis Congregationis Canonicorum Regularium Sanctae Crucis Colimbriensis Ordinis Sancti Augustini Generalatus munus obivit, et dilectus filius Gaspar ab Incarnatione Ordinis Sancti Francisci Minorum de Observantia Reformatorum nuncupatorum expresse professus, Congregationis praefatae Visitator, et Reformator Apostolica auctoritate deputatus agnoverunt; excellentiam scientiae sacrorum Rituum, et coeremoniarum, ac sacrae Historiae eam esse, quod primus illius Author, et Magister fuit Deus ipse, edocens illam in Sede Gloriae suae; quodque scientia hujusmodi pandit Nobis Mysteria divinae largitatis; revelat opera Verbi Dei, per quod facta sunt omnia, et data Nobis haereditas sua, et potestas Filios Dei fieri; ac monstrat illud perenne praesidium, quo cunctis seculis adest Ecclesiae suae sedens ad dexteram Patris, illamque tuetur adversus Mundi nequitias, et Principes tenebrarum innumeris Divinae Providentiae suae beneficiis, et ineffabilibus suae gratiae donis.

§. 11. Significarunt Nobis propterea per suas literas de instituenda ad Ecclesiastici Ordinis instructionem nova Liturgiae, et ejus voluti adjutrici historiae Ecclesiasticae Schola, eaque committenda dilectis filiis Canonicis Regularibus Congregationis reformatae praefatae, qui scientiam hujusmodi peculiari quo-

dam titulo sibi familiarem, uti per suas leges eis maxime demandatam, caeteris quoque ecclesiasticis Viris Civitatis, et Dioecesis Coiimbriensis, et totius Lusitaniae Regni communicarent.

§. 12. Nos igitur propositum hujusmodi tam sanctum, tam praecelsum, tam perutile, ac tam praecipuum plurimum in Domino commendantes, et attendentes ad praeclarissima etiam Venerabilium Fratrum nostrorum Thomae Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalis Patriarchae Lisbonensis, et Josephi Bracharensis, ac Michaelis Elborensis Archiepiscoporum, et Ignatii Pharaonensis, et Josephi Mariae Portugallensis, et Julii Francisci Visensis, et Balthassaris Elvensis, et Bernardi Antonii Egitaniensis, et Didaci Mirandensis; ac Feliciani Lamacensis Episcoporum testimonia, quibus grandi animi nostri exultatione percepimus, Congregationem reformatam praefatam eximia regularis disciplinae sanctimonia, et peculiari literarum, et Sanctorum scientia, praecipuaque dicti Lusitaniae Regni nobilitate ad Populorum aedificationem, et divini cultus incrementum mirabiliter efflorescere; Motu proprio, et ex certa scientia, meraque deliberatione nostris, deque apostolicae potestatis plenitudine in Collegio Sancti Augustini Sapientiae nuncupato Civitatis Colimbriensis Congregationis reformatae praefatae unam Sacrorum Rituum, et Coeremoniarum pro uno, et alio, ac alteram Cathedras Historiae ecclesiasticae pro altero Lectoribus Canonicis Regularibus, et altero substitutis pariter Canonicis Regularibus Congregationis reformatae praefatae ex nunc, et munere Visitatoris, et Reformatoris durante a praefato Gaspare, et subinde perpetuis futuris temporibus a Superiore Generali una cum Definitoribus Congregationis reformatae praefatae nominandis, et deputandis, qui vel debeant esse per Universitatem Colimbriensem, aut aliam publicam, et approbatam Universitatem Regni Lusitaniae in Theologia Doctores; vel saltem, emenso jam Theologiae curriculo, aliquem actum ulteriorem in Theologia proxime sint subituri, ita quod alios actus successive subeant, et continuent tempore apto, et juxta morem Universitatis Coiimbriensis, donec reliquos gradus Theologicos, et demum Doctoratus lauream obtineant, cum praelatione tamen super his laurea Doctorali donandis semper habenda de illis, qui lauream Doctoralem jam adepti fuerunt, dummodo aliquid eis non obstet; et cum conditione, quod si dicti Lectores, et Substituti, ut praefertur nominati, et deputati ex eo, quod ad munus lecturarum hujusmodi adimplendum apti, et idonei non fuerint, munus suum neglexerint, vel Cathedrae ipsae aliquo modo ex eorumdem Lectorum, et Substitutorum culpa indebite vacent, tunc, et non alias Episcopus Coiimbriensis pro tempore existens una cum Sedis Apostolicae Nuncio in Portugalliae, et Algarbiorum Regnis pro tempore commorante, monito prius dictis Superiore Generali, et Definitoribus Congregationis reformatae praefatae pro aliorum Canonicorum Regularium capacium deputatione, vel pro opportuno remedio, et talis deputatio minime facta, et dictum remedium minime praestitutum fuerit; ad praefatas Cathedras alios Lectores, et Substitutos in Theologia Doctores ad munus lecturarum hujusmodi aptos, et idoneos tam ex saeculari, quam ex regulari Clero assumere valeat: qui quidem Lectores, et Substituti, ut praefertur, nominati, et deputati, vel, ut praefertur, assumpti scientiam praefatam in dicto Collegio modo, et forma per praefatum Michaelem Episcopum statuendis publice edoceant; perpetuo erigimus, et instituimus, ac sub nostra, et Sedis Apostolicae tutela, et patrocinio suscipimus, atque recipimus.

§. 13. Illisque sic erectis, et institutis pro earum dote, ac Lectorum, et Substitutorum suorum hujusmodi congrua sustentatione, aliisque explendis juxta leges, ordinationes, et statuta, ut infra, per dictum Michaelem Episcopum praescribenda unam de Lavos do Campo, cujus viginti quatuor una vero cum incertis quadringentorum: et aliam Sanctae Marinhae de Palmas, cujus etiam viginti quatuor, una vero cum incertis quadringentorum; ac reliquam Parochiales Ecclesias de Vinha da Rainha Coiimbriensis Dioecesis, cujus et illis forsan respective annexorum septuaginta, una vero cum incertis quingentorum septuaginta ducatorum auri de Camera respective fructus, redditus, et proventus secundum communem extimationem valorem annuum, ut accepimus, non excedunt; ex nunc, prout ex tunc, et e contra, cum primum illas per cessum, etiam ex causa permutationis etiam in manibus nostris, seu alterius Romani Pontificis Successoris nostri, vel decessum, seu privationem, aut

quamvis aliam dimissionem, vel amissionem, aut Religionis ingressum, et professionis in ea emissionem illas nunc obtinentium, seu alias quovis modo etiam apud Sedem Apostolicam, et ex quocumque decreto vacationis, seu cessationis cujuscumque juris Apostolica auctoritate in provisionibus de aliis Beneficiis primo, et secundo, ac tertio dictas Parochiales Ecclesias nunc obtinentibus Apostolica auctoritate factis quomodolibet apponendo, ac etiam in aliquo ex Mensibus Nobis, et Successoribus nostris Romanis Pontificibus pro tempore existentibus, Sedique praefatae per quascumque Constitutiones Apostolicas, aut Cancellariae Apostolicae Regulas editas, vel edendas, aut alias quomodolibet reservatis, et reservandis, seu Ordinariis Collateribus etiam per Constitutiones, et Regulas easdem, aut literas alternativarum, vel alia privilegia, et indulta hactenus concessa, et imposterum concedenda, vel alias quomodolibet competentibus, et competituris, aut ex aliorum quorumcumque personis, seu per liberas primo, et secundo, ac tertio dictas Parochiales Ecclesias nunc obtinentium, vel quorumvis aliorum resignationes de illis in Romana Curia, vel extra eam etiam coram Notario publico, et Testibus sponte factae, aut Constitutionem piae memoriae Joannis Papae XXII. Praedecessoris nostri, quae incipit: *Execrabilis*, vel assequutionem alterius Beneficii Ecclesiastici quavis auctoritate collati vacare contigerit; etiamsi actu nunc, ut praefertur, aut alias quovis modo vacent, etiamsi tanto tempore vacaverint, quod earum collatio juxta Lateranensis Statuta Concilii ad Sedem praefatam legitime devoluta, ac primo, et secundo, ac tertio dictae Parochiales Ecclesiae dispositioni Apostolicae specialiter, vel si primo, et secundo, ac tertio dictas Parochiales Ecclesias nunc obtinentes dictae Sedis Notarii, Accoliti, Cappellani, aut Jurium Camerae Apostolicae debitorum Collectores, vel unici Subcollectores, seu dictae Curiae Officiales, aut nostri, vel alterius Romani Pontificis, seu alicujus Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalis etiam viventis Familiares, et continui Commensales forsan fuerint, seu alias quomodolibet generaliter reservatae existant, et super eis inter aliquos lis, cujus statum praesentibus haberi volumus pro expresso pendeat indecisa, cum annexis hujusmodi, ac omnibus Juribus, et pertinentiis suis praevia illarum, et cujuslibet earum tituli collativi perpetua suppressione, et extinctione, ita quod liceat Lectoribus Cathedrarum erectarum, et institutarum hujusmodi, eorumque Substitutis praefatis pro tempore existentibus primo, et secundo, ac tertio dictarum Parochialium Ecclesiarum, ac annexorum eorumdem, juriumque, et pertinentiarium praefatorum cujuscumque qualitatis, quantitatis, ac etiam annui valoris existentium corporalem, realem et actualem possessionem per se, vel alium, seu alios eorum nominibus propria auctoritate libere apprehendere, et apprehensam perpetuo retinere, fructus quoque, redditus, et proventus, jura, obventiones, et emolumenta universa inde provenientia pro una videlicet centum septuaginta unius, quae in primodictae; ac alia etiam centum septuaginta unius, quae in secundo dictae; ac reliqua summis annuis ab omni, et quocumque onere nunc imposito, et pro tempore quavis etiam Apostolica auctoritate quomodolibet imponendo, vel eisdem primo, et secundo, ac tertiodictis Parochialibus Ecclesiis ex fundatione, dotatione, institutione, consuetudine, aut quocumque alio capite, vel alio quolibet modo, et causa respective inhaerenti: ac etiam a quacumque rata, et a quibusvis pensionibus annuis sive ad vitam, sive etiam perpetuis cujuscumque qualitatis, et quantitatis existant, sive in favorem Seminarii puerorum Ecclesiastici, aut Tribunalis Inquisitionis contra haereticam pravitatem in Portugalliae, et Algarbiorum Regnis, vel cujuslibet alterius pii loci; sive in favorem certarum personarum ecclesiasticarum illas annuatim percipientium, aut alias quomodolibet, et ex quavis causa Apostolica auctoritate nunc reservata, et in futurum reservanda, ac nunc reservatis, et in futurum reservandis, prout per praesentes motu, scientia, et potestatis plenitudine similibus liberamus, et eximimus, eamque, et eas cum fructibus, redditibus, et proventibus infrascriptis Vicariarum perpetuarum, ut infra erigendarum respective consolidamus, et per earumdem Vicariarum Vicarios perpetuos pro tempore existentes respective persolvi debere volumus, et decernimus; liberis, immunibus, et exemptis trecentorum ducatorum auri de Camera hujusmodi, quae in tertiodictae Parochialium Ecclesiarum unitarum hujusmodi respective fructibus, redditibus, et proventibus praefatis per dictum Michaelem Episcopum Executorem in-

frascriptum earumdem praesentium individualiter designandis integre, et absque ulla diminutione, vel defalcatione, aut deductione aliqua etiam minima ex quavis etiam rationabili, et rationabilissima causa ab eodem Michaele Episcopo Executore respective stabiliri debent; percipere, exigere, levare, arrendare, locare, dislocare, ac in eorum respective sustentationem, et alios usus, et utilitatem per dictum Michaelem Episcopum, ut infra, praescribendos convertere, Dioecesani loci, vel cujusvis alterius licentia desuper minime requisita; motu, scientia, et potestatis plenitudine similibus etiam perpetuo unimus, annectimus, et incorporamus.

§. 14. Ac primo, et secundo, ac tertiodictas Parochiales Ecclesias eisdem Cathedris erectis, et institutis hujusmodi ex nunc per Nos, ut praefertur, perpetuo unitas, annexas, et incorporatas, ac plenum jus in illis eisdem Cathedris erectis, et institutis hujusmodi vere, et non ficte acquisitum existere, ac insuper primo, et secundo, ac tertiodictas Parochiales Ecclesias per illas nunc obtinentes in cujusvis, praeterquam dictarum Cathedrarum erectarum, et institutarum hujusmodi favorem etiam ex causa permutationis resignari minime umquam posse, nec debere, omnesque, et singulas, praeterquam in dictarum Cathedrarum erectarum, et institutarum hujusmodi favorem resignationes, collationes, provisiones, concessiones, et quasvis alias dispositiones de primo, et secundo, ac tertiodictis Parochialibus Ecclesiis quavis etiam apostolica auctoritate praefata etiam per Nos, et Successores Nostros Romanos Pontifices pro tempore existentes, ac Sedem Apostolicam praefatam, ejusve etiam de Latere Legatos, vel Nuncios, aut alios quoscumque, etiam cum praesentis unionis nostrae hujusmodi ac earumdem praesentium suspensione, derogatione, ac quibusvis aliis clausulis, et decretis pro tempore faciendis, tamquam praeter, et contra mentem, et intentionem Nostras factas, nullas, et invalidas, nulliusque valoris, vel momenti fore, ac pro nullis, et infectis, et non concessis haberi, et censeri debere, nullumque per eas cuiquam jus acquiri, vel etiam coloratum titulum possidendi tribui posse; motu, scientia, et potestatis plenitudine paribus volumus, decernimus, et declaramus.

§. 15. Ac in primodicta unam, et in secundodicta aliam, ac in tertiodicta Parochialibus Ecclesiis unitis hujusmodi relictam perpetuas Vicarias, quae sint liberae collationis, pro uno, et alio, ac reliquo Presbyteris saecularibus futuris primo, et secundo, ac tertiodictarum Parochialium Ecclesiarum unitarum hujusmodi Vicariis perpetuis per Ordinarium loci ad illas pro tempore vacantes ad formam Concilii Tridentini in concursu aliorum examinandis, et approbandis, qui apud easdem primo, et secundo, ac tertiodictas Parochiales Ecclesias unitas hujusmodi continuo personaliter residere, ac omnia, et singula officia, munia et onera Parochialia eisdem primo, et secundo, ac tertiodictis Parochialibus Ecclesiis unitis hujusmodi, et earum cuilibet quomodolibet nunc, et pro tempore incumbentia subire, et adimplere respective debeant, et teneantur, Motu, scientia, et potestatis plenitudine similibus etiam perpetuo erigimus, et instituimus.

§. 16. Illisque sic erectis, et institutis pro illarum congrua, et competenti dote, easque pro tempore respective obtinentium congrua sustentatione onerumque illis respectiva incumbentium supportatione ex reliquis primodictae unam etiam una cum incertis ducentorum viginti novem, et secundo dictae aliam etiam una cum incertis similiter ducentorum viginti novem et tertiodictae Parochialium Ecclesiarum unitarum hujusmodi fructibus, redditibus, et proventibus praefatis reliquam congruas portiones annuas etiam una cum incertis ducentorum septuaginta ducatorum auri de Camera hujusmodi per eundem Michaelem Episcopum executorem individualiter respective stabiliendas, et per singulos Vicarios praefatos annuatim respective percipiendas, et exigendas; motu, scientia, et potestatis plenitudine paribus etiam perpetuo applicamus, et appropriamus.

§. 17. Pro felici vero dictarum Cathedrarum sic erectarum, et institutarum statu, regimine, et directione, et pro potiori Studentium commodo, et utilitate, ac proficientium remuneratione dicto Michaeli Episcopo quaecumque statuta, ordinationes, et decreta aequa tamen, et honesta, sacrisque Canonibus, ac Constitutionibus, et ordinationibus Apostolicis, et Concilii Tridentini decretis non adversantia cum dicto tamen Gaspare prius concordanda faciendi, et condendi, ac onera, munia, et officia, nec non usus, et repartitionem primo, et secundo, ac tertiodictarum summarum pro dictarum Cathedrarum sic erectarum, et insti-

tutarum dote, eorumque Lectorum, et Substitutorum praefatorum congrua sustentatione, aliisque juxta statuta, ordinationes, et decreta praefata expiendis cum eodem Gaspare etiam prius concordanda praescribendi, et decernendi, nec non omnia, et singula praefata, ubi ipse Michael Episcopus una cum dicto Gaspare propter rerum experientiam melius esse judicaverit, praevia concordatione cum ipso Gaspare, ut praefertur, habenda, etiam mutandi, corrigendi, variandi, ac de novo statuendi, quae postquam facta, condita, praescripta, et decreta, nec non mutata, correcta, variata, ac de novo statuta fuerint; perinde habeantur, et observentur, ac si Apostolica auctoritate approbata, et confirmata essent, prout illa ab omnibus ita haberi, et inviolabiliter observari mandamus; plenam, et liberam facultatem, et auctoritatem, motu, scientia, et potestatis plenitudine similibus concedimus, et impertimur.

§. 18. Ut autem praesentes, omniaque, et singula in eis contenta debitae, parataeque exequutioni, omnimodaeque demandentur observantiae eidem Michaeli, et pro tempore existenti Episcopo Colimbriensi, ac dilectis filiis Decano, et Antiquiori Canonico Ecclesiae Colimbriensis nunc, et pro tempore existentibus per praesentes committimus, et mandamus, quatenus ipsi, vel duo, aut unus eorum per se, vel alium, seu alios etiam quavis difficultate occurrente a Nobis non praevisa, quae effectum praesentium minime retardare valeat; easdem praesentes, et in eis contenta, et expressa quaecumque, nec non primo, et secundo, ac tertiodictarum Parochialium Ecclesiarum unitarum hujusmodi fructuum, reddituum, et proventuum individuationes tam pro Cathedrarum, quam Vicariarum perpetuarum, ut praefertur, erectarum, et institutarum hujusmodi respective dote praefata ab ipso Michaele Episcopo, ut praefertur, respective faciendas, et stabiliandas, et quidquid ab ipso Michaele Episcopo super individuationibus hujusmodi respective factum, et stabilitum fuerit; debitae executioni demandari faciant, ac ubi, et quando opus fuerit, ac quoties pro parte, et ad instantiam Lectorum Cathedrarum erectarum, et institutarum hujusmodi; eorumque Substitutorum praefatorum conjunctim, vel divisim fuerint requisiti solemniter publicantes, eisque in praemissis efficacis defensionis praesidio assistentes faciant Apostolica auctoritate omnia, et singula praemissa suum debitum sortiri effectum, atque ab omnibus, et quibuscumque personis firmiter, et inviolabiliter observari, et adimpleri, non permittentes eosdem Lectores Cathedrarum erectarum, et institutarum hujusmodi, eorumque Substitutos praefatos a quoquam super iisdem praemissis quomodolibet molestari, perturbari, aut inquietari, Contradictores quoslibet, et Rebelles per sententias, censuras, et poenas Ecclesiasticas, aliaque opportuna juris, et facti remedia appellatione postposita compescendo; invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio Brachii Secularis.

§. 19. Et insuper Judicibus praefatis, et eorum cuilibet omnium, et singularum praemissorum effectum impedientes, seu eosdem Lectores Cathedrarum erectarum, et institutarum hujusmodi, eorumque Substitutos praefatos super eisdem praemissis molestantes, perturbantes, eisque quovis modo contradicentes, etiam per edictum publicum constito summarie de non tuto accessu citandi, illisque, ac quibus, et quoties inhibendum fuerit sub excommunicationis, ac etiam pecuniariis, nec non privationis Beneficiorum, et Officiorum Secularium, et Ecclesiasticorum eorum arbitrio imponendis, moderandis, et applicandis poenis inhibendi, ac eos, quos censuras, et poenas praefatas incurrisse constiterit, eas incurrisse, servata forma Concilii Tridentini declarandi, ac censuras, et poenas ipsas etiam iteratis vicibus aggravandi, reaggravandi, et interdicendi plenam, et liberam motu scientia, et potestatis plenitudine paribus facultatem concedimus, et impertimur.

§. 20. Praesentes quoque semper, et perpetuo validas, et efficaces esse, et foro, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere debere, ac nullo umquam tempore ex quocumque capite, vel ex qualibet causa quantumvis legitima, et juridica, pia, privilegiata, ac speciali nota digna, etiam ex eo quod moderni Rectores primo, et secundo, ac tertio dictarum Parochialium Ecclesiarum, seu quicumque alii cujuscumque dignitatis, gradus, conditionis, et praeeminentiae sint in praemissis, et circa ea quomodolibet, et ex quavis causa, ratione, actione, vel occasione jus, vel interesse habentes, aut quomodolibet habere praetendentes illis non consenserint, aut ad illa vocati, citati, et auditi non fuerint, et causae

propter quas easdem praesentes emanaverint adductae, verificatae, et justificatae non fuerint; de subreptionis, obreptionis, aut nullitatis, seu invaliditatis vitio, vel intentionis nostrae, aut jus, vel interesse habentium consensus, aut quolibet alio quantumvis magno, substantiali, inexcogitato, et inexcogitabili, ac specificam, et individuam mentionem, et expressionem requirente defectu; sive etiam ex eo quod in praemissis, eorumve aliquo solemnitates, et quaevis alia servanda, et adimplenda servata, et adimpleta non fuerint; aut ex quocumque alio capite a jure, vel facto, aut statuto, vel consuetudine aliqua resultante; seu etiam enormis, enormissimae, totalisque laesionis, aut quocumque alio colore, praetextu, ratione, etiam in corpore juris clausa, occasione, aliave causa etiam quantumvis justa, rationabili, legitima, juridica, pia, privilegiata, etiam tali, quae ad effectum validitatis praemissorum necessario exprimenda foret; aut quod de voluntate nostra hujusmodi, et aliis superius expressis nullibi appareret, seu alias probari posset; notari, impugnari, invalidari, retractari, in jus vel controversiam revocari, aut ad viam, et terminos juris reduci; vel adversus illas restitutionis in integrum, aperitionis oris, reductionis ad viam, et terminos juris, aut aliud quodcumque juris, facti, gratiae, vel justitiae remedium impetrari, seu quomodolibet etiam motu, scientia, et potestatis plenitudine similibus concesso, aut impetrato, vel emanato uti, seu se juvare in judicio, vel extra posse; neque easdem praesentes sub quibusvis similium, vel dissimilium gratiarum revocationibus, suspensionibus, limitationibus, modificationibus, derogationibus, aliisque contrariis dispositionibus, etiam per quascumque Constitutiones Apostolicas, aut dictae Cancellariae regulas quandocumque etiam in crastinum Assumptionis Nostrae, et Successorum Nostrorum ad summi Apostolatus apicem, vel alias etiam motu, scientia, et potestatis plenitudine paribus, etiam consistorialiter, et quibusvis de causis, aut sub quibuscumque verborum tenoribus, et formis, ac cum quibusvis clausulis, et decretis, etiamsi de eisdem praesentibus, earumque toto tenore, ac data specialis mentio fieret; factis, et pro tempore faciendis comprehendi, sed semper ab illis excipi, et quoties illae emanabunt, toties in pristinum, ac eum, in quo antea quomodolibet erant, statum restitutas, repositas, et plenarie reintegratas, ac de novo etiam sub quacumque posteriori data per earumdem Cathedrarum erectarum, et institutarum hujusmodi Lectores, eorumque Substitutos praefatas quandocumque eligenda concessas esse, et fore; sicque, et non alias per quoscumque Judices Ordinarios, vel Delegatos quavis auctoritate fungentes etiam Causarum Palatii Apostolici Auditores, ac praefatae Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinales etiam de Latere Legatos, Vicelegatos, dictaeque Sedis Nuncios, et alios quoscumque quavis auctoritate, potestate, officio, et dignitate fungentes, ac praerogativa, privilegio, praeeminentia, et honore fulgentes, sublata eis, et eorum cuilibet quavis aliter judicandi, et interpretandi facultate, et auctoritate, in quocumque judicio, et quacumque instantia judicari, definiri, et interpretari debere, et si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari, irritum, et inane motu, scientia, et potestatis plenitudine similibus ipsarum tenore praesentium decernimus.

§. 21. Non obstantibus una per quam dudum inter alia voluimus, et ordinavimus, quod petentes Beneficia Ecclesiastica aliis uniri, teneantur exprimere verum annuum valorem secundum communem extimationem tam Beneficii uniendi, quam illius, cui uniri petitur, alioquin unio non valeat, et semper in unionibus commissio fiat ad partes, vocatis quorum interest, et idem voluimus observari in quibusvis suppressionibus, perpetuis concessionibus, dismembrationibus, et applicationibus, etiam de quibuscumque fructibus, et bonis Ecclesiasticis: ac alia, per quam decrevimus, et declaravimus, nostrae intentionis fore, quod deinceps per quamcumque Signaturam, seu concessionem, aut gratiam, vel literas Apostolicas pro commissionibus, seu mandatis, aut declarationibus in quibusvis causis, etiam si motu proprio, et ex certa scientia, ac etiam ante motam litem a Nobis emanaverint, vel de mandato Nostro faciendas, nulli jus sibi quaesitum quomodolibet tollatur: ac alia de praestando consensu, aliisque Nostris, et Cancellariae praefatae in contrarium praemissorum quomodolibet editis, vel edendis regulis; nec non felicis recordationis Bonifacii Papae Octavi similiter Praedecessoris Nostri, in qua cavetur expresse, ne quis, extra suam Civita-

tem, et Dioecesim, nisi in certis tunc expressis casibus, et in illis ultra unam Dietam a fine suae Dioecesis ad judicium evocetur, seu ne Judices a Sede praefata deputati extra Civitatem, vel Dioecesim, in quibus deputati fuerint contra quoscumque procedere, aut alii, vel aliis vices suas committere audeant, vel praesumant, et in Concilio generali edita de duabus Dietis, dummodo tamen ultra tres dietas aliquis vigore earumdem praesentium ad judicium non trahatur, nec non Lateranensis, et aliorum, etiam generalium, et ultimo celebratorum Conciliorum, uniones, seu applicationes perpetuas, nisi in casibus a jure permissis fieri prohibentium, ac quibusvis aliis Apostolicis in contrarium eorumdem praemissorum, etiam in Synodalibus, Provincialibus, Generalibus, et Universalibus Conciliis editis, vel edendis, specialibus, vel generalibus Constitutionibus, et Ordinationibus Apostolicis, nec non Congregationis, et Ordinis praefatorum, ac dictae Universitatis Studii generalis Colimbriensis etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia respective roboratis, statutis, eorumdemque Statutorum reformationibus, et novis editionibus, ac quibusvis stilis, usibus, et consuetudinibus, etiam immemorabilibus dispositionibus, et ultimis voluntatibus in contrarium eorumdem praemissorum, quibuscumque privilegiis etiam ex fundatione competentibus a Nobis, seu a quibuscumque Romanis Pontificibus Praedecessoribus Nostris, seu alias respective concessis, nec non indultis, et literis Apostolicis Congregationi, et Ordini praefatis, ac dictae Universitati, ejusque Rectori, et Lectoribus, ac quibusvis Superioribus, et Personis, ac locis quibuscumque etiam speciali, specifica, expressa, et individua mentione dignis, sub quibuscumque tenoribus, et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis, et insolitis clausulis, irritantibusque, et aliis decretis in genere, vel in specie, etiam motu, scientia, et potestatis plenitudine similibus, ac etiam consistorialiter, aut alias quomodolibet etiam iteratis vicibus in contrarium praemissorum concessis, approbatis, confirmatis, et innovatis, etiamsi in eis caveatur expresse, quod illis per quascumque literas Apostolicas, etiam motu, scientia, et potestatis plenitudine paribus pro tempore concessas quascumque etiam derogatoriarum derogatorias clausulas in se continentes derogari non possit, neque censeatur eis derogatum.

§. 22. Quibus omnibus, et singulis etiamsi de illis, eorumque totis tenoribus, specialis, specifica, expressa, et individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quaevis alia expressio habenda, aut quaecumque alia exquisita forma ad hoc servanda foret, illorum omnium, et singulorum tenores, formas, et causas, etiam quantumvis pias, et privilegiatas eisdem praesentibus pro plene, et sufficienter, ac de verbo ad verbum, nihil penitus omisso insertis, expressis, atque specificatis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad praemissorum omnium, et singulorum validissimum effectum, hac vice dumtaxat latissime, et plenissime, ac sufficienter, nec non specialiter, et expresse motu, scientia, et potestatis plenitudine similibus harum serie derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque.

§. 23. Volumus autem, ut earumdem praesentium transumptis, seu exemplis etiam impressis manu alicujus Notarii publici subscriptis, et sigillo Personae in dignitate Ecclesiastica constitutae munitis eadem prorsus fides, tam in judicio, quam extra illud ubique adhibeatur, quae eisdem praesentibus adhiberetur si forent exhibitae, vel ostensae.

§. 24. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam Nostrae erectionis, institutionis, receptionis, unionis, annexionis, incorporationis, voluntatis, decreti, declarationis, applicationis, appropriationis, concessionis, impartitionis, commissionis, mandati, et derogationis infringere, vel ei ausu temerario contraire; si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri et Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum.

Datum in Arce Gandulphi Albanensis Dioecesis Anno Incarnationis Dominicae Millesimo septingentesimo quadragesimo septimo, decimo Kalendas Julii, Pontificatus Nostri Anno septimo.

Dat. die 22 Junii 1747.

Loco † Plumbi.

XXXV.°° SANCTISSIMI DOMINI NOSTRI

BENEDICTI PAPÆ XIV.

ALLOCUTIO

Ad Eminentissimos, et Reverendissimos Dominos S. R. E. Cardinales habita in Consistorio Secreto Feria II. Die 3. Julii 1747.

Venerabiles Fratres.

Ad gloriam Omnipotentis Dei, Sanctaeque Romanae Ecclesiae praesidium ac decus, creare intendimus unum Diaconum Cardinalem, videlicet dilectissimum in Christo Filium nostrum Henricum Benedictum Clementem Ducem Eboracensem, Clericali Militiae jam a Nobis adscriptum, et secundum carnem Filium Charissimi in Christo Filii nostri Jacobi III. Magnae Brittaniae Regis. Si Filiorum laudes a Parentibus exordiri velimus, non desunt exempla, quae ex Sacris literis desumantur: sed Jacobi Regis res praeclare gestas enumerare praetermittimus, eo quod perspectae satis, exploratae que sunt omnibus, qui rerum publicarum cognitione delectantur. Quis enim ignorat, illum quidem a pueritia, licet immerentem, Regno caruisse, indole tamen regali, iisque virtutibus ornatum se praebuisse, quibus optimi Reges commendantur? Bellicas expeditiones suscepit, acerrimis praeliis interfuit, in quibus ob singularem prudentiam, animique fortitudinem maximam gloriam sibi vindicavit: Provincias, ac Regna a nobis disjunctissima non sine gravi incommodo, ac vitae periculo saepius peragravit, non eo tantum consilio, ut Familiam suam in avitam Sedem restitueret, sed potissimum, ut Fidem, ac Religionem in pristinum splendorem revocaret: sed quis judicia Dei perscrutari, aut intelligere possit? omnes aditus semper interclusos invenit, nempe, ut ejus virtus in humilitate magis perficeretur. Nulla enim calamitas ipsius animum frangere, aut virtutem debilitare, nullus labor, nullae angustiae a Christianis legibus, et institutis eum avocare potuerunt: siquidem Evangelium ipse non verbis, sed moribus toto suae vitae cursu professus est, ex quo illud didicit, et animo infixit, nihil prodesse homini, si universum Mundum lucretur, animae vero suae detrimentum patiatur.

Sed quid de Maria Clementina hujus praeclarissimi Regis Uxore praedicabimus? Illa profecto ante oculos omnium per plures annos in hac Urbe ita versata est, ut ejus integritatem, moresque sanctissimos universa Civitas miraretur; ita vero cursum vitae suae consummavit, ut omnium virtutum exempla reliquerit, de quibus nulla umquam aetas conticescet.

Ex his Parentibus natus est Henricus Dux Eboracensium, ut nempe innotesceret ex arbore bona bonos fructus exoriri. Ipse vigesimum tertium annum attigit, eam videlicet aetatem, in qua Sanctus Carolus Borromaeus a Pio IV. Avunculo suo, et Praedecessore nostro inter Cardinales adscriptus fuit. Neque ignorare Vos arbitramur, Petrum Lucemburgensem in vestrum Collegium cooptatum fuisse, cum ad annum decimum septimum vix pervenisset; Robertum vero de Nobilibus a Julio III. Avunculo suo, ac Praedecessore nostro Cardinalium Coetui additum fuisse, cum tredecim annos enumeraret. Porro, licet immatura aetate ad gravissimam dignitatem sustinendam viderentur, tamen virtutis praesidio in admirationem sui universos pertraxerunt. Supervacaneum est de Sancto Carolo Borromaeo verba facere, qui ob vitae innocentiam, susceptosque pro Ecclesia labores a Paulo V. Praedecessore nostro in sanctos solemni pompa relatus fuit. De Petro autem Lucemburgensi illud quidem certum est a Clemente VII. Pseudo-Pontifice inter Cardinales recensitum fuisse Avenione, tamen ob morum sanctitatem a Clemente VII. legitimo totius Ecclesiae Pastore inter Beatos adscriptus fuit, quibus cultus publicus conceditur: Postremo non multis ab hinc annis edita est in lucem vita Cardinalis Roberti de Nobilibus, et certissimis documentis confirmata, ex qua manifesto constat illum vitae sanctimonia, ac virtutum praestantia singulari praeditum fuisse, licet ad annum aetatis suae decimum septimum solum pervenerit. His praeclarissimis Cardinalibus haud dissimilem futurum meritu conjicimus Henricum Benedictum Ducem Eboracensium: ille quidem ab ineunte Adolescentia diligenter, accurateque iis artibus operam impendit, quibus ingenium excoleretur; sed illud praecipue sibi ob oculos proposuit, ut Parentum suorum vestigiis inhaereret. Quamobrem maximo studio Religionis incensus, pietatem Sibi comitem, ac ducem in omni vitae cursu ita delegit, ut nullis un-

quam illecebris, nullo saeculi hujus apparatu, ac pompa a suscepto virtutis tramite declinaverit. Ex hoc fonte praeclara voluntas excitata est, oh quam militiae Ecclesiasticae nomen dare vehementer optavit, ubi caeteris negotiis, curisque solutus, unum, quod necessarium est, videlicet animae salutem, liberius operaretur. Hinc facili conjectura perspicimus, si ipse inter Cardinales referatur, non mediocrem Sedi Apostolicae gloriam, et Religioni utilitatem futuram: etenim tam praeclaro Juveni aptissime conveniunt verba Sancti Bernardi ex Epistola 42. » *Moribus antiquavit dies, praevenit tempora meritis, et quod aetati deest, compensavit virtutibus.* » Illud quoque aptari potest, quod in Sacris literis continetur » *Cani sunt sensus hominis, et aetas senectutis vita immaculata*.

Quid Vobis videtur?

Auctoritate Omnipotentis Dei, Sanctorum Apostolorum Petri et Pauli, ac Nostra creamus Sanctae Romanae Ecclesiae Diaconum Cardinalem Henricum Benedictum Clementem Ducem Eboracensem, cum dispensationibus, derogationibus, et clausulis necessariis et opportunis, et firma remanente reservatione duorum in pectore alias a Nobis facta. In Nomine Patris ✠, et Filii ✠, et Spiritus ✠ Sancti. Amen.

XXXV.***

ALLOCUTIO

SANCTISSIMI DOMINI NOSTRI

BENEDICTI PAPÆ XIV.

HABITA

In Consistorio Secreto die 31. Julii 1747.

De Ense, et Pileo ad Fratrem Emmanuelem Pintum Ordinis Hierosolymitani Magnum Magistrum dono transmittendis.

Venerabiles Fratres.

Nemo Vestrum fortasse reperietur, qui praesens aliquando non interfuerit, cum Nos ipsi, vel aliquis ex Pontificibus Praedecessoribus nostris *Gladio* benedictionem impertivit, priusquam die Natalis Salvatoris sacra solemnia peragerentur. Equidem vulgi vocabulo *Gladium* nuncupavimus: sed in Ritualibus libris *Ensis* appellatur; nam inter reliquas illius Festivitatis ceremonias, ac ritus, *Benedictio Ensis, ac Pilei* recensetur.

Porro hunc ritum Ecclesiasticum commemorat Liber de Sacris Romanae Ecclesiae Ceremoniis, qui in lucem editus fuit, cum Leo Decimus Praedecessor noster Summum Pontificatum gereret, a Christophoro Marcello Corcyrensi Archiepiscopo, quem universa fere antiquitas ejusdem Libri auctorem censuit, quod plures etiam hac aetate verum arbitrantur, qui nempe ignorant, eum Librum confectum fuisse ab Augustino Patricio Piccolomineo, Pientino Episcopo, cum Innocentius Octavus hanc Sedem Apostolicam obtineret.

Hic libenter praetermittimus hujus Ecclesiastici ritus mysterium explanare; cum Theophilus Raynaudus de illo satis erudite copioseque disseruerit. Id etiamsat isperse explicatur ex verbis, quibus in benedictione *Ensis, et Pilei* a Sixto Quarto ad Urbanum Octavum Summi Pontifices utebantur. Idem aperte constat ex verbis, quae substituit Urbanus Octavus, et quae in ea benedictione peragenda ad hanc usque diem proferuntur. Haec, inquam, libenter omittimus, sed eximiam Reginaldi Poli Cardinalis Epistolam Angliae Rege, Reginaeque inscriptam, praeterire nullo modo debemus. In ea symbolum *Ensis Pileique* declarans, quae a Julio Tertio Praedecessore nostro iisdem Principibus dono missa fuerant, Justitiae exercitium per *Ensem* significari testatur; benedictione autem illum sacrari die Natali Salvatoris, ut Reges intelligant, a Christo Domino Ensem se accipere, qui Justitiae Rex a Prophetis nuncupatur: *Pileum* vero gemmis exornatum, Columbae effigie superaddita, Reges potissimum admonere, ne unquam prava cupiditate adducti Ensem distringant atque adhibeant, sed ea solum mente, animoque, quem Salvator in terris gerebat, qui margaritas ipsas candore superavit, in quem etiam Spiritus Sanctus Columbae figuram praeferens descendit, ut sedem in eo figeret, et suorum munerum amplitudine cumularet.

Missam quoque facimus veterem Romanorum Pontificum consuetudinem, qui Imperatori, Regi, aut Principi praesentibus *Ensem, et Pileum* largiebantur. Id clare desumitur ex Libro, quem superius nominavimus, *de Sacris*

Romanae Ecclesiae Caeremoniis. Ejusdem autem rei testimonium vetustius continetur in Actis Concilii Constantiensis celebrati coram Pontifice Joanne Vigesimo tertio, et Imperatore Sigismundo. Theodoricus quippe Uriè, qui totius Concilii historiam posteritati commendavit, illud scriptum reliquit, ab eodem Imperatore lectum fuisse cum cantu Evangelium *Exiit Edictum*, cum die Natali Domini Pontifex rem Divinam Sacro solemni conficeret: quo peracto, *Ensem* manu Pontificis accepit Imperator, qui simul admonitus de Ecclesia tuenda, ac defendenda, id se facturum majori, quo posset, studio, et contentione, jure jurando confirmavit. Et in Libro Caeremoniali Cardinalis Rothomagensis, qui anno millesimo quadringentesimo trigesimo nono in vestrum Collegium ab Eugenio Quarto cooptatus fuit, memoriae posterorum traditum est, a Clericis Apostolicae Camerae ornatissimum Pluvialem parari consuevisse, quo Princeps indutus, Gladioque districto saepius aerem verberabat; deinde cum *Pileus* ipsi imponeretur, caput Pontifici inclinabat; ut ab illo benedictionem exposceret; postremo, lectione cum cantu absoluta, in locum suum revertebatur.

In eodem quoque memorato Libro *de Sacris Romanae Ecclesiae Caeremoniis* aliquid innuitur de *Ense, et Pileo*, qui ad absentes Principes transmittuntur. Ante vero haec tempora deprehendimus, Callixtum Tertium Praedecessorem nostrum anno millesimo quadringentesimo quinquagesimo septimo ea munera Henrico IV. Regi Castellae, ac Legionis misisse, qui ex Mauris Granatensibus post acerrimum bellum victoriam reportaverat. Biennio peracto, Pius Secundus Praedecessor noster eodem munere Fridericum Tertium Imperatorem Roma absentem cumulavit. Ex quibus desumi posse videtur, ejusmodi honorem absentibus traditum fuisse ob singularia beneficia, quae sua virtute atque armis in Religionem contulerant.

His exemplis adducti Sanctus Pius Quintus, ac Sixtus Quintus Praedecessores nostri, idem munus concesserunt Ferdinando Duci Albensi, et Alexandro Farnesio absentibus: quorum primus in Belgio, devictis haereticis, maximam sibi gloriam comparaverat; alter vero rebus praeclare ac fortiter gestis ditionem Ernesti Bavari Coloniensis Archiepiscopi, et Electoris ab haereticis vindicaverat. Iisdem vestigiis institerunt posteriori tempore Innocentius Undecimus, qui *Ensem, et Pileum* ad Joannem Tertium Polonorum Regem dono misit, qui Viennam in Austria diuturna Turcarum obsidione liberaverat; et Alexander Octavus Praedecessor noster ad Ducem Venetorum Franciscum Maurocenum, qui Corcyram armis subactam in potestatem suae Reipublicae redegerat; et postremo Clemens Undecimus ad praeclarissimum virum Eugenium Sabaudiae Principem, postquam incredibili gloria Temiswarium expugnaverat.

Ab eo tempore, quo Nos, licet immerentes, ad hanc Sedem Apostolicam ascendimus, si perpaucos menses secernamus, nulla fere dies praeteriit, qua bellorum diversa nuncia ac tumultus ad aures nostras minime pervenerint. In maxima fortunae varietate nunc victoriae, nunc caedes delatae sunt, quae cum inter Christianos Principes carissimos Nobis in Christo Filios contigerint, nihil profecto Nobis, praeter acerbissimum maerorem atque tristitiam, attulerunt. Nec cogitationes nostras usque adhuc convertere potuimus, ut Principem Catholicum aliquem *Ense Pileoque* donaremus, etiamsi plures ob virtutem militarem hac benevolentiae nostrae significatione dignissimi visi sint. Nobisque tantum datum est Deum Optimum Maximum quotidie precari, ut Pacem Christiano populo impertiat; etiamsi, nostris ita exigentibus peccatis, in pace amaritudo nostra deberet esse amarissima.

At, cum subinde diligenter expenderimus, Ordinem Hierosolymitanum gravissimis expensis bellum cum Turcis gerere perpetuum, et nobilissimos Equites sacramento addictos vitam suam periculis ita objicere, ut incredibilis utilitas Christiano populo afferatur, et jure merito Catholicae Religionis firmissimum propugnaculum contra Barbaros appellentur in Constitutionibus Apostolicis Summorum Pontificum Innocentii Octavi, Pii Quarti, et Quinti, Sixti Quarti, Gregorii Decimiquarti, et postremo Clementis Undecimi; inhaerentes quoque exemplo Benedicti Decimitertii Praedecessoris nostri, ac de Nobis optime meriti, qui *Pileum*, et *Ensem* Magno tunc Ordinis Hierosolymitani Magistro dono misit, constituimus idem munus elargiri Fratri Emmanueli Pinto ejusdem Sacri Ordinis Magistro, ut benevolentiam nostram in ordinem universum ob res praeclarissime gestas testemur, utque majores, quae postu-

mus, in Magistrum ipsum honoris ornamenta conferamus, cujus virtute, prudentia, et aequitate Hierosolymitanus Ordo feliciter administrator, et universi Equites ad egregia facinora pro Religionis defensione suscipienda magnopere inflammantur. Quod, ut Vobis innotescat, retulimus.

XXXV.

Dilectis Filiis Religiosis Viris Congregationis S. Crucis Canonicorum Regularium Ordinis Sancti Augustini in Lusitania Reformatorum.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Dilecti Filii salutem, et Apostolicam Benedictionem.

Incredibili cum Pontificii animi Nostri voluptate perlegimus praeclara praeconia, quibus dilectus Filius Noster Thomas S. R. E. Cardinalis de Almeyda nuncupatus Patriarcha Lisbonensis, aliique Venerabiles Fratres Portugalliae et Algarbiorum Antistites Congregationem vestram in pristinum Regularis disciplinae et doctrinarum splendorem a dilecto Filio Gaspare ab Incarnatione Fratrum Minorum Ordinis S. Francisci Strictioris Observantiae Fratre expresse professo dictae Congregationis vestrae Apostolico Reformatore restitutam, novisque in dies eximiarum virtutum incrementis, sub ejusdem Gasparis auspicio ductuque florere pergentem, cumulant atque ornant. Honorifica autem hujusmodi de Vobis lata suffragia quemadmodum Nostram ad vestrae Congregationi amplius opportune gratificandum studiosam voluntatem excitant, ita Vos incendere debent, ut per eadem vestigia, quibus ad eas Vobis tributas laudes aditum aperuistis, ad inceptum iter veluti additis calcaribus persequendum semper insistere magis magisque contendatis. Illud vero vestris in animis semper infixum esse oportet, vestrum Canonicorum Regularium Institutum ita sapientissime temperari, ut non modo in ascetica religiosarum virtutum palaestra, sed in literario etiam bonarum artium sacrarumque doctrinarum studio vestrae Congregationis Alumni exerceantur. Ex quo sane Instituto, ac praesertim ex vestro Sanctae Crucis coenobio tot viri pietate, eruditione, et Ecclesiastica dignitate insignes prodierunt, adeo ut vestrae Congregationis Prior Generalis pro tempore insimul conspicuo Cancellarii celeberrimae Universitatis Conimbricensis munere decoratus fuerit. Porro ut exempla non aliunde petita, sed domestica, ac viva habeatis quotidie ad imitandum oculis vestris objecta, omissis aliis de vestra Congregatione post inceptam reformationem illustribus viris, duos duntaxat Vobis proponere ducimus, et dilectum Filium Franciscum ab Annunciatione Modernum, et venerabilem Fratrem Michaelem Episcopum Conimbricensem olim ejusdem Congregationis Priorem Generalem ab ipso Gaspare Apostolico Reformatore ad ejusmodi officium electos. Hic quidem iisdem, quibus in ipsa Congregatione vestra informatus eamdem Congregationem sapientissime rexerat, auxeratque virtutibus, commissam fidei suae Ecclesiam ac dioecesim magna cum nominis sui laude, divini honoris incremento, et aeterna Christifidelium salute administrare pergit; ille vero saluberrimis ipsius Michaelis Episcopi et Prioris exemplis inhaerens non minori sapientia, prudentia et charitate saepedictam Congregationem vestram moderatur, quam officium Rectoris laudatae Universitatis a Carissimo in Christo Filio Nostro Joanne Portugalliae et Algarbiorum Rege Illustri, de Vobis praesertim benemerentissimo, sibi collatum exercet, unde Prior Generalis vester in praesentia utrumque Cancellarii ac Rectoris ministerium gerit. Ad pristinam autem hujusce salubarrimi Instituti conditionem retinendam confirmandamque maxime prodesse exactam horarum partitione probe intelligens ipse Gaspar Reformator, ita ad asceticae literariaeque exercitationis commodum prudentissime distribuit, ut ea integerrime servata fieri non possit, quin novis uberrimisque semper Congregatio vestra pietatis et doctrinae fructibus exundet atque exuberet; quemadmodum summa cum Congregationis vestrae laude praedicari audientes, maximopere Vobiscum gratulamur. Hujusmodi vero horarum distributio, quam Nobis exhibendam curastis, est tenoris sequentis:

Temporum et horarum distributio observanda in omnibus Monasteriis Reformatis Canonicorum Regularium S. Augustini a Festo Exaltationis S. Crucis usque ad Pascha.

TEMPORE MATUTINO

1. Hora sexta. Expergefient Religiosi, et intra horae dimidium prompte sese decenter induent; flexis genibus a Deo et Beatissima Virgine ac Sancto Josepho benedictionem petent; quaecumque illa die opera facienda erunt, ad Deum et Dei gloriam referre se profitebuntur, seque lavabunt et accingent, ut in Chorum pergant.

2. Hora sexta cum dimidia. Ad Chorum pergent, ibique Primam recitabunt, qua absoluta, lectoque prius brevi ad meditandum Puncto, in Oratione mentali semihoram impendent, nisi cantanda sit Missa ad Primam, vel omnes horae minores immediate post dicendae sint.

3. Ab hora septima cum dimidia, Missam celebrabunt, in qua ad altare insument semihoram plus minus, et quartam horae partem in gratiarum actione. Cum vero expediens non sit, ut omnes Sacerdotes Missam celebrent peracta Oratione mentali, ne externis ad templum monasterii accedentibus Missae audiendae deficiant, qui tempore studii celebraturi sunt, tempus studio subtractum compensabunt tempore, quo reliqui Missam celebraverint.

4. Ab hora octava cum dimidia. Tres istius horae partes studio literarum dabunt; quartam quieti ad respirandum.

5. Ab hora nona cum dimidia usque ad decimam lectioni spirituali vacabunt, Opera Patris Alphonsi Rodericii perlegentes.

6. Hora decima. Chorum adibunt Tertiam cum cantu dicturi, Missaeque Conventuali adfuturi; hacque peracta dicent Sextam et Nonam (cum cantu diebus solemnibus dicendae sunt); haec omnia plerumque absolventur undecima hora cum dimidia, vel tertio post undecimam quadrante.

7. Peracto Choro dabitur signum prandii; quo finito, gratiisque redditis, in Dormitorium ad Sacellum, in quo Sanctissimum Eucharistiae Sacramentum in Tabernaculo asservatur, ordine divertent; ibique Sanctissimum Sacramentum adorabunt, preces pro statione recitabunt, et quisque conscientiae suae maculas examinabit.

8. Diebus solemnibus, et in quibus habetur concio matutina, ne lectio spiritualis omittatur, signum huic habendae tanto prius dabitur, quanto solito prius accedendum est ad Chorum.

9. Dominicis Adventus et Dominicis a Septuagesima usque ad Pascha in monasteriis, in quibus iisdem diebus habetur concio matutina, omittenda erit Oratio mentalis post Primam, ut functionibus iis diebus occurrentibus commode et exacte satisfieri possit.

TEMPORE VESPERTINO

10. Peracto conscientiae examine in cellam quisque sibi designatam statim se conferet somno indulturus; tum quia labor omnis hoc tempore importunus saluti corporis noxius est, otium autem animae valde nocet; tum ne studium nocturnum somno impediatur, aut ab absurgendo e lecto Matutino sequenti retardentur.

11. Hora secunda. Excitator eosdem expergefaciet, et illico ad Chorum Vesperas cum cantu dicturi accedent.

12. Dominicis Quadragesimae in illis Monasteriis, in quibus expediens judicatur Vesperas tardius dici, ut interim detur locus Populo ad Templum confluenti pro audienda Concione vespertina; et pariter diebus, quibus ob Festivitatem aliquam, Concionem, vel Processionem etc. Functiones Chori matutinae ad tempus post, vel prope meridiem protrahuntur, poterit Praelatus praefatis diebus, si ipsi expediens videbitur, praecipere, ut signum pro Vesperis detur hora secunda cum dimidia, vel tanto post horam secundam tardius, quanto etiam solito tardius plus minusve Functiones Chori matutinae absolutae sunt; tuncque peracta statione coram Sanctissimo Sacramento fieri solita, monebitur Communitas de tempore praefixo pro incipiendis Vesperis, ut omnes parati sint.

13. Absolutis Vesperis habebitur conferentia de re morali per integram horam, quae plerumque tertio post horam tertiam quadrante finitur.

14. Quod reliquum est temporis usque ad quintam horam insumeat in re aliqua utili; ex. gr. qui manu Confessionibus audiendis operam dedere, pensis, quibus ceteri satisfacere-

runt, satisfacient et ipsi; et qui labore fatigatus quiete indigebit, quiescet.

15. Qui conferentiae de re morali interesse nondum debent, post Vesperas semihoram in lectione spirituali insument, postea horam iliam cum dimidia, quae superest, vel latinitati in aula, vel cantui plano, aut organo addiscendis, vel conficiendis disciplinis, alterive manuali labori juxta Constitutionem, vel etiam aliquid necessariae quieti dabunt.

16. Magister vero Novitiorum absoluta lectione spirituali vespertina designabit Fratribus Scholasticis in Breviario Lectiones; et coram ipso praelegent, quae iidem postea publice dicturi sunt.

17. Novendia in Congregatione haberi solita, necnon Viae Sacrae feriis sextis Quadragesimae peragentur tempore inter tertiam et quintam horam medio.

18. Hora quinta. Completorium in Choro dicent; hocque absoluto legetur Punctum breve pro meditatione, quae per semihoram subsequetur.

19. Quando dicendum erit Nocturnum pro aliquo Congregationis Religioso vita functo, de cujus morte nuntius ad monasterium pervenerit; et pariter quando dicendum erit Anniversarium pro obligatione monasterii etc. haec dicenda erunt immediate post hanc Orationem vespertinam.

20. Absoluta Oratione, vel Nocturno etc. omnes ad cellam quisque sibi designatam recedent, ubi quiescere a labore poterunt per horae quadrantem, et hoc transacto intervallo signum dabitur studio, quod ad octavam usque horam protrahetur, nempe per horam cum dimidia, et fermo nonnihil ultra.

21. Ab hora octava incipit conferentia de rebus spiritualibus, quae ad tertium usque quadrantem protrahetur.

22. Quando autem haec conferentia non habebitur, tempus pro ea praefixum addetur tempori designato pro studio.

23. Dominica et Feria quinta cujuslibet hebdomadae singuli rationem reddent conscientiae suae ordine et modo, quem praescribit Pater Alphonsus Rodericius. Utque omnibus sit locus, saltem semel in qualibet hebdomada inchoabitur hoc munus immediate post Orationem vespertinam, aut post Nocturnum etc.

24. Tertio post octavam horam quadrante. Matutinum in Choro inchoabitur, in quo debita cum pausa recitando cantandoque *Te Deum laudamus*, Capitulo Laudum, et iis, quae post Capitulum subsequuntur, integram horam et quartam alterius horae partem adimplebunt.

25. Post decimam horam signum dabitur pro coena, qua peracta, ac gratiarum actione, in Dormitorium ad Sacellum Sanctissimi Sacramenti ordine Communitatis revertentur; ibique conscientiae examen habebitur per horae quadrantem.

26. Quod superest temporis ad tertium usque quadrantem post horam undecimam, quod semihoram plerumque excedit, insumetur in recitandis precibus, quae Beatissimae Virginis Corona vulgo dicuntur, vel in aliis Devotionibus, si quae interdiu impedimenti alicujus causa omissae sunt.

27. Tertio ante mediam noctem quadrante dabitur signum extinguendis cellarum lucernis, et somno; quod tempus nocturni somni simul cum tempore somni meridiani septem horas somno datas abunde complet.

28. Praefatis Matutinis omnes aderunt, nullo excepto, omnesque Religiosi, quamvis molestia aliqua impediti nec canere, nec recitare valeant, aderunt tamen, et qua poterunt, reliquos de Communitate associabunt; si tamen morbus eosdem e cella egredi non impediat: Si enim in cellula, vel extra illam otiabuntur, satius erit Deum laudantes interim audire, et de communi in Deum obsequio aliquid participare. Quare Praelati nullam exemptionem a Choro praefatis matutinis horis ulli concedent sine causa valde urgenti; et tunc pro singulis vicibus petenda, et pro singulis tantum vicibus concedenda erit. Si quis tamen aegrotus lecto forte decumbet, et tunc temporis ea indigeat assistentia, quae a Frate Laico suppleri nequeat, tunc cum assistente dispensabit Praelatus, ut Choro absens aegroto adsit, Religionis opus charitate cum foenore commutans.

29. Omnes, qui in secunda Mensa reficiuntur, cum meridiano, tum nocturno cibo, ea refectione absoluta, in Dormitorium ad Sacellum Sanctissimi Sacramenti ordine Communitatis divertent, sicuti qui in prima refecti sunt Mensa, diverterunt; ibique eadem, quae illi ibidem peregerunt, peragent.

30. Omni Feria sexta per annum, necnon Feria secunda, et quarta per Adventum, et Quadragesimam sese flagellabunt, seu, ut dici solet, fiet disciplina a tota Communitate in

Dormitorio, quod fieri debet statim absoluta Oratione vespertina, vel Nocturno, Anniversario etc., quando haec habebontur. Si tamen bis finitis noodum tenebrae sint, fiet signum huic Functioni tertio post septimam horam quadrante ante conferentiam, quando haec habenda erit; si habenda non erit, fiet signum octava hora cum dimidia. Haec tamen flagellatio habenda non erit diebus sequentibus: Die Conceptionis, Anouociationis, et Assumptionis Beatissimae Virginis, et in hujus Festi Octavario, diebus Sancti Theotonii, Sancti Josephi, Sanctae Annae, et Sancti Francisci; necnon die Sancti Patriarchae Augustini, et in hujus Octavario; et tandem a die Nativitatis usque ad Epiphaniam inclusive; ac a die Resurrectionis Domini usque ad Domioicam secuodam post Pascha Inclusive.

31. Fratres tamen Scholastici omni feria quarta per aonum, etiam extra tempus Adventus, et Quadragesimae se modo dicto flagellabunt: fietque signum tertio post horam septimam quadrante, ut hora octava Conferentiae iotersint. Quando tamen Conferentia non habenda erit, fiet sigoum flagellationi faciendae semihora post octavam. Illi tamen dies proximo pro aliis excepti pro ipsis etiam excipiuntur.

32. Diebus Quadragesimae, quibus Vesperae dicuntur ante Refectionem meridianam, Completorium cum caotu dicetur hora secunda post meridiem: Oratio vero mentalis Vespertina, a Constitutionibus sancita hora Vesperarum, quando hae dicuntur ante prandium, incipiet hora quinta: tempus enim praecedens minus aptum ad orandum habetur.

33. Diebus, quibus Matutinum dicendum erit cum canto, signum huic incipiendo tanto prius dabitur, quantum necesse erit, ut eodem ferme tempore absolvatur, quo absolvi solet sioe cantu. Nomquam tamen Refectioni nocturnae signum fiet, nisi postquam in horologio Monasterii publico etiam pro externis signum factum fuerit decimae horae transactae.

34. Circa vero dies, in quibus totum Matutinum vel solum a Capitulo Laudum cum Hymno *Te Deum*, vel aliquo alio modo dicendum est, juxta qualitatem festorum observetur methodus in Coogregatione ioter Reformatos Canonicos novissimo disposita. Ut enim locus detur literarum studio, iis primis temporibus magis necessario, dum aliud non decernetur, diebus ordinariis, nimirum quibus in Calendario nec duo Cantores assignantur, ad Matutinum solum caotabitur Hymnus *Te Deum*, et ad Laudes Capitulum cum Hymno, et sequentibus. Praeterea diebus, quibus in Calendario duo assignantur Cantores, ulterius dicetur cum cantu Hymnus ad Matutinum. Diebus vero festivitatum, pro quibus in Calendario Congregationis quatuor, vel sex Cantores assignatur (vulgo quatuor Cantorum Festa dicuntur) totum Matutinum, et Laudes dicentur cum cantu; quod pariter observabitur diebus sequentibus, nempe in omnibus Festivitatibus Beatae Mariae Virginis, tribus diebus immediate post Nativitatem Domini, et duobus immediate post Pascha, et Pentecosten, in festis S. Joachim, S. Annae, S. Monicae, S. Francisci Borgiae, S. Theresiae, et S. Petri de Alcantara.

35. Praxis hujus distributionis, et dubia in eadem occurrentia dirimentur ex methodo et usu, qui in Monasterio Sanctae Crucis observatur. Item Matutini recitatio anticipari vel postponi poterit, juxta moram in eo recitaodo insumeodam, dummodo neque ante septimam neque post nonam horam transmutetur.

36. Qui horis pro studio literarum praefixis studio non vacant, ne otio multorum malorum radici locus detur, juxta Praelatorum praescriptum Historiae Ecclesiasticae, Caeremoniarumve lectioni incumbent, aut rei cuique Religioso Reformato idoneae, vel denique labori manuum more Apostoli Pauli, et antiquorum Monachorum.

37. Feriis sextis Quadragesimae, in quibus fit Via Sacra, et diebus quibus Novendium vel Concio Vespertina habetur, omittetur Conferentia de re morali, et lectio spiritualis. Oratio vero mentalis Vespertina per semihoram tantum habebitur; integra enim Orationis mentalis hora Vespertina a Constitutionibus pro diebus Quadragesimae, in quibus Vesperae ante prandium dicuntur, sancita, non solum praefatis spiritualibus exercitiis compensatur, sed semihora matutina denuo addita integre completur.

DIES RUSTICATIONIS.

38. Ad respirandum a labore praeterito, et ad majores vires pro futuris laboribus capiendas, solet Communitas ad Villam intra Monasterii septa egredi Vespertinis horis, diebus

Dominicis, et Festis de praecepto, qui impediti non sunt, nec non feria quinta cujuslibet hebdomadae, et diebus Festivitatum Beatissimae Virginis, S. Monicae, S. Francisci Borgiae, S. Theresiae, S. Petri de Alcantara, de diebus immediate post Festa, quae dicuntur quatuor Cantorum, nisi hi solemnitate aliqua in Ecclesia vel Monasterio, vel noxio tempore impediti sint, tunc enim in diem subsequentem transfertur digressio ad Villam. Sique in aliquo quatuor Cantorum die concedetur Communitati in Villam digressio, numquam Vesperae inchoabuntur ante secundam post meridiem horam hyberno tempore, neque ante horam tertiam aestivo.

39. A die Exaltationis Sanctae Crucis usque ad Festum Sanctae Theresiae, et forte nonnihil ulterius, si is aestus sit, ut videatur Praelato digressionem ad praefatam Villam interim regulari debere modo pro aestivo tempore infra praescripto, integrum erit eidem Praelato iis diebus id ita disponere: in reliquo, quod superest hyberni et autumnalis temporis, nulla est differentia, praeterquam in signo, quod citius datur pro dicendis Vesperis, nempe prima hora, vel prima cum dimidia post meridiem.

40. Absolutis Vesperis in Villam domesticam pergent: unde revertentur hora quinta ad Completorium recitandum.

Temporum et Horarum distributio observanda in omnibus Monasteriis Reformatis Canonicorum Regularium S. Augustini a die Resurrectionis Domini usque ad Festum Exaltationis Sanctae Crucis.

TEMPORE MATUTINO.

41. Hora quinta. Expergefient Religiosi, et intra horae dimidium prompte sese decenter induent, flexis genibus a Deo, Beatissima Virgine et S. Josepho benedictionem petent: quaecumque illa die facienda erunt, ad Deum referent etc. seque lavabunt et accingent, ut in Chorum pergant.

42. Hora quinta cum dimidia. Ad Chorum pergent, ibique Primam recitabunt, qua absoluta, lectoque prius brevi ad meditandum Puncto, semihoram in Oratione mentali peragent, nisi Missa solemnis dicenda sit.

43. Ab hora sexta cum dimidia. Missam celebrabunt, in qua ad Altare insument semihoram plus minusve, et quartam horae partem in gratiarum actione.

44. Ab hora septima cum dimidia per quartam horae partem quiescent, et a labore respirabunt.

45. Tertio post horam septimam quadrante. Signum dabitur literarum studio, quod ad horam cum dimidia protrahetur. Diebus vero, quibus Capitulum, aut processio pro Defunctis fiet, signum dabitur studio tantum post tertium a septima hora quadrantem, quantum responsum Claustri ultra solitum tempus protractum est.

46. Cum expediens non sit, ut omnes Sacerdotes Missam celebrent, peracta Oratione mentali, ne externis ad Templum Monasterii accedentibus Missae audiendae deficiant, qui tempore studii celebraturi sunt, tempus studio subtractum compensabunt tempore, quo reliqui Missam celebraverint.

47. Absoluto temporis studio, nempe a quadrante post horam nonam per horae quadrantem respirabunt.

48. A semihora post nonam. Lectioni spirituali vacabunt usque ad decimam horam Opera Patris Alphonsi Rodericii perlegentes.

49. Hora decima. Chorum adibunt Tertiam cum cantu dicturi, Missaeque Conventuali adfuturi. Hac peracta dicent (cum cantu diebus solemnibus) Sextam et Nonam. Haec omnia plerumque absolventur semihora post undecimam, vel uno ante duodecimam quadrante.

50. Absoluto Choro signum dabitur prandio, quo finito, pariterque gratiarum actione, in Dormitorium ad Sacellum, in quo Sanctissimum Eucharistiae Sacramentum in Tabernaculo asservatur, ordine Communitatis divertent, ibique Sanctissimum Sacramentum adorabunt, preces pro statione recitabunt, et quisque conscientiae maculas examinabit.

51. Diebus solemnibus, et in quibus habetur Concio matutina vel sordes verri solent, vel alia incidit causa, ne lectio spiritualis omittatur, signum huic habendae tanto prius dabitur, quanto solito prius accedendum est ad Chorum.

52. Cum nonnumquam adhuc in Paschate tempus Matutinum frigidum ut hybernum sit, poterunt Praelati, quando ita expedire judica-

bunt, ne Religiosorum salus periclitetur; pro temporum et regionis, in qua Monasteria sita sunt, asperitate praescribere, ut tempus e lecto assurgendi, et Primam dicendi hyberno tempore protrahatur per quotquot dies ipsis videbitur ad finem usque Aprilis tantum; tuncque Matutino tempore idem ordo servabitur, qui pro hyberno tempore praescribitur.

TEMPORE VESPERTINO.

53. Peracto conscientiae examine, in cellulam quisque sibi designatam statim divertet somno indulturus usque ad tertium post horam secundam quadrantem; tuncque excitator eosdem expergefaciet, ut prompti sint, cum primum signum dabitur ad pergendum in Chorum.

54. Hora tertia, Vesperas in Choro cum cantu dicent: his peractis habebitur Conferentia de re morali per integram horam, quae plerumque tertio post quartam horam quadrante finitur.

55. Quod reliquum est temporis usque ad horam sextam, quod ferme horam complet, insument in re aliqua utili ex. gr. qui mane Confessionibus audiendis operam dedere, pensis ab aliis interim satisfactis satisfacient et ipsi; et qui labore fatigatus quiete indigebit, quiescet.

56. Qui Conferentiae de re morali interesse adhuc non debent, post Vesperas semihoram in lectione spirituali insument: quae, diebus solemnibus exceptis, primo post quartam horam quadrante absolvitur.

57. Hac absoluta reliquum temporis usque sextam horam latinitati in Aula, vel Cantui plano, aut Organo addiscendis, vel conficiendis disciplinis, alterive manuali labori juxta Constitutionem, vel etiam aliquid necessariae quieti dabunt. Magister vero Novitiorum designabit Fratribus Scholasticis Kalendas, et in Breviario Lectiones; et coram ipso praelegent, quae iidem postea publice dicturi sunt.

58. Novendia in his mensibus fieri solita a Congregatione, peragentur tempore inter quartam, et sextam horam medio.

59. Hora sexta. Completorium in Choro dicent, hocque absoluto legetur Punctum breve pro meditatione, quae per semihoram subsequetur.

60. Quando dicendum erit Nocturnum pro aliquo Congregationis Religioso vita functo, de cujus morte Nuntius ad Monasterium pervenerit; et pariter quando dicendum erit Anniversarium pro obligatione Monasterii etc. haec dicenda erunt immediate post hanc Orationem Vespertinam. Porro in his eventis signum pro Completorio semihora prius tempore solito dabitur.

61. Absoluta Oratione vel Nocturno etc. omnes ad cellam quisque suam recedent, ubi quiescere a labore poterunt per horae quadrantem, et hoc transacto intervallo, signum dabitur studio, quo ad octavam usque horam protrahetur, nempe per tres horae quadrantes.

62. Feriis tertia et sexta cujuslibet hebdomadae singuli rationem reddent conscientiae suae; sique hoc tempus non sufficiet (uti vero non sufficiet pro Monasteriis majoribus) qui supersunt, rationem reddent conscientiae vespertino tempore post Conferentiam de re morali.

63. Hora octava. Incipiet Conferentia de rebus spiritualibus, quae ad tertium usque quadrantem protrahetur. Quando autem haec Conferentia non habebitur, tempus prqeo praefixum addetur tempori designato pro studio.

64. Tertio post horam octavam quadrante Matutinum in Choro inchoabitur; in Festoque semiduplici cum cantu dumtaxat dicenda erunt Capitulum Laudum, et quae sequuntur ad Laudes post Capitulum.

65. Post decimam horam signum dabitur pro Refectione nocturna; qua peracta et gratiarum actione, in Dormitorium ad Sacellum Sanctissimi Sacramenti ordine Communitatis revertentur; ibique conscientiae examen habebitur per horae quadrantem.

66. Quod superest temporis ad tertium usque quadrantem post horam undecimam in recitandis precibus solitis insumetur.

67. Tertio ante mediam noctem quadrante dabitur signum extinguendis Cellarum lucernis; omnesque statim (petita prius benedictione a Christo Domino, Beatissima Virgine, et a S. Joseph) dormitum se recipient.

68. Quoniam verno et aestivo tempore tertio post horam septimam quadrante adhuc tenebrae non sunt; et hac de causa flagellatio ordine Communitatis eo tempore nequit decenter fieri, signum dabitur pro Conferentia tertio post horam septimam quadrante, protrahe-

turque ad semihoram post octavam, et post quadrantem fiet disciplina in Dormitorio; qua peracta ad Matutinum dicendum pergent. Quando non habenda erit Conferentia signum fiet disciplinae seu flagellationi semihora post octavam.

69. Omnes Religiosi semel singulis mensibus diem peragent solitudinis, illumque quisquis seliget, in quo majorem concipiet devotionem; sequenturque directionem solitudinis spiritualis Patris Croiset; et semel singulis triennis decem dies Exercitiorum S. Ignatii peragent omnes: iis vero, qui singulis quoque annis eosdem Exercitiorum dies peragere optaverint, facultatem concedet Praelatus.

70. Reliqua hic non expressa eodem modo et ordine peragenda erunt, quo peragenda praescribuntur tempore hyberno.

DIES RUSTICATIONIS.

71. Rusticatio, sive disgressio ad Villam intra Monasterii septa arbitrio Praelatorum attenta majori vel minori dierum longitudine, vel aestu dupliciter praescribi solet.

PRIMO MODO.

72. Hora tertia (vel semihora post secundam, quando dies non adeo longi sunt) cantantur Vesperae; et his finitis immediate dicitur Completorium, hocque absoluto Communitas in Villam statim digreditur.

73. Quando signum datur Salutationi Angelicae debent omnes jam intra Monasterii aedificium vel prope januam adesse.

74. Quod superest temporis usque ad horam octavam in re aliqua Religioso Reformato utili impendent.

75. Paulo post octavam horam signum dabitur Orationi mentali, qua finita incipietur immediate Matutinum, postea Refectio nocturna etc.

76. Quando Matutinum cum cantu dicendum erit, Communitas e Villa regredietur hora septima, vel tanto prius, quantum necesse erit, ut hora decima praehabita jam sit Oratio mentalis, et Matutinum, ac Laudes cum cantu, et competenti pausa dictae sint.

SECUNDO MODO.

Et maxime pro diebus magis aestuosis Junii et Julii.

77. A primo quadrante post horam secundam signum fiet Vesperis dicendis, quae prope tertiam horam ante vel post finiuntur. Immediate postea usque ad semihoram post tertiam habenda erit lectio spiritualis.

78. Lectionem spiritualem immediate subsequetur Completorium et Orationis mentalis semihora usque ad semihoram post quartam.

79. Immediate post hanc Orationem ad Villam digredientur, ut fit tempore hyberno.

80. Cum diebus Rusticationis aestivo et verno tempore Conferentia haberi nequeat, quod superest temporis a regressu e Villa usque ad tertium post octavam horam quadrantem, cum signum datur Matutino, in re aliqua Religioso Reformato utili impendent.

Nos autem, qui non modo in minoribus sed in hac etiam quotidiana omnium Ecclesiarum sollicitudine temporis spatium providentissime dimetimur, ut nec Christianae pietati, nec sacris ministeriis, nec gravissimis Sacrosancti Apostolatus negotiis, nec severioribus studiis quidquam detractum esse patiamur, praeinsertam Horarum distributionem maxime laudamus; atque etiam, ut porrectis precibus vestris obsecundantes, vestrum de Religiosa observantia conceptum fervorem, alacritatemque novo paternae Nostrae benevolentiae incitamento magis magisque foveamus, inflammemus atque corroboremus; ipsam horarum distributionem Apostolica auctoritate Nostra tenore praesentium approbamus, et confirmamus, atque ut in futurum ab omnibus et singulis, ad quos spectat, inviolabilis servetur, in virtute sanctae Obedientiae iisdem praecipimus et mandamus, salva tamen Prioris Generalis vestri pro tempore existentis prudenti in occasionibus sese offerentibus ad breve tempus dumtaxat, prout occasio postulaverit, ipsa aliter in nonnullis disponendi ordinandique auctoritate. Ceterum nolumus vos ignorare, quod Nos supplicibus vestris potius, quam aliorum postulatis benigne annuentes, tandem Dilecto Filio Religioso Viro Emmanueli de Azevedo Societatis Jesu Nationis vestrae Lusitanae in hac Alma Urbe Nostra commoranti copiam

fecerimus, quemadmodum et Vos eidem commisistis, ut non tam novam evulgatorum librorum Nostrorum, quam aliorum etiam ineditorum, ac praesertim illius, quem de Synodo in Minoribus conscriptum, nuper quamplurimis etiam Venerabilibus Fratribus Antistitibus rogantibus instantibusque, inter Apostolicas curas furtim conficere studuimus, omnium te unum veluti corpus cogendorum editionem curaret, librum itidem antedictum de Synodo tractantem tamquam luculentissimum Paternae Nostrae erga Vos voluntatis testimonium Vestrae Academiae largimur; qui et si in duodecimo postremoque Operum Nostrorum tomo collocari debeat, quamprimum tamen in lucem prodibit. Pluribus vero ipsum Emmanuelem, quo cum saepe mentem Nostram super hujusmodi tertia universali editione aperuimus, ad Vos praescribet non tam de eadem, quam de recta Liturgicae Academiae a Vobis ad earum, quae de Conciliis, rebus Liturgicis, Historia Ecclesiastica, et de Romana antiquitate in Ædibus Pontificiis coram Nobis vicissim semel per hebdomadam habentur, normam, et exemplum istic institutae cum Vestrae Nationis, aliarumque profectu et incitamento moderandae ratione praescribere jussimus; quippe qui de hisce omnibus apprime instructus, Vos, data occasione, saepe edocere potest. Immo ipse Nostris cohortationibus incensus supremam manum Liturgicis Institutionibus, post absolutam Operum Nostrorum editionem, adjiciet, ut majori commodo Vobis sint atque utilitati. Ceterum de Cathedris altera quidem Sacrorum Rituum, altera vero Historiae Ecclesiasticae a Nobis Conimbriae Apostolica auctoritate ac liberalitate erectis fundatisque nihil addimus, cum ex aliis Nostris Apostolicis sub Plumbo datis literis dilucidius omnia constent. Reliquum tamen est, ut Vos, Dilecti Filii, quos paterna complectimur charitate, admoneamus, et in Domino hortemur, ut Pontificiis Nostris curis studiisque ad Vestrae in primis et aliarum quoque Nationum decora et incrementa provehenda intentis, pari cum sedulitate reverentia et contentione assiduam operam Vestram rependatis et luculentiore semper filialis Vestrae erga Apostolicam hanc Sanctam Sedem obedientiae constantiaeque argumenta exhibere satagatis. Ita enim fore confidimus, ut et Nos de nimia Nostrae erga Vos Pontificiae indulgentiae ac benignitatis propensione in Domino glorìemur, at Vos ex eadem consentaneos vocationi Vestrae fructus colligatis, atque omnia ad Divinae Gloriae incrementum, et ad aeternam salutem cedant. Interim pignus Paternae Nostrae benevolentiae Apostolicam Benedictionem Vobis, Dilecti Filii, peramanter impertimur.

Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die secunda Augusti Millesimo septingentesimo quadragesimo septimo, Pontificatus Nostri Anno Septimo.

Dat. die 2. Aug. 1747.

Cajetanus Amatus.

SUPER XXXVI.

Assignatione Archiepiscopatus Nicosiensis Cardinali delle Lanze.

Dilecto Filio Nostro Carolo Victorio Amedeo S. R. E. Diacono Cardinali delle Lanze nuncupato.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Dilecte Fili Noster, Salutem, et Apostolicam Benedictionem.

Cum a Nobis Carissimus in Christo Filius noster Carolus Emmanuel Sardiniae Rex Illustris postulaverit, ut Titulum Episcopi *in partibus* tibi impertiremur, hoc est alicujus ex illis Civitatibus ac Dioecesibus, quae tyrannico Infidelium jugo premuntur, eo quod ille munus Supremi Eleemosynarii, seu Majoris Capellani in suo Regio Sacello tibi demandaverit, nullae menti nostrae propositae fuerunt ex iis difficultatibus, quae Nobis obvenire solent, cum ejusmodi negotia ad Nos deferuntur.

Rex Sardiniae petiit a Pontif. ut Card. delle Lanze Episcopatum assignaret pro exercitio ejus Officii

Equidem in ea sententia semper versati sumus, et nunc etiam versamur, consentaneum valde esse, si Tituli *in partibus* aliquando conferantur, nempe si justa intercesserit causa, si non ambitioni serviant illius, qui solam Episcopi dignitatem expetit, omni negotio, et animarum cura vacuam et immunem, si denique Episcopus *in partibus* aliquam Ecclesiae Dei afferre possit utilitatem; et iis muneribus perfungi debeat, quae Characterem Episcopalem necessario requirunt, et quae Ecclesiastico Regimini prodesse maxime judicantur.

Sententia Pontif. de non promovendo ad Ecclesias in partibus absque speciali causa.

Quae jure communi sanciuntur.

Inter Canonica statuta se nobis offert Clementina, *In plerisque, de Electione*, quae vehementer improbat eos Episcopos *in partibus*, plerumque Regulares, *qui nec, ut expediret, prodesse, nec praeesse, ut deceret, valentes, instabilitate vagationis, et mendicitatis opprobio serenitatem Pontificalis nubilant dignitatis*. Ex Tridentino Concilio *sess.* 14. *cap.* 2. deprehendimus Titularibus Episcopis gravissime indici, ne consistant in locis *Nullius Dioecesis*, nec ibi conferant Ordines, nisi illi, qui ordinari postulant, sui Episcopi patentes literas exhibeant. Percurrimus etiam libros illorum, qui temere nimis, et inconsulto negotium reformandae Ecclesiae susceperunt, et praesertim Petri Alliaci *de necessitate reformationis in Concilio universali cap.* 12., qui primo adfirmans, ab *Episcopis Titularibus*, dum munere Suffraganei Episcopi in aliorum Dioecesibus funguntur, pecuniam exprimi pro conferendis Ordinibus, deinde his verbis utitur: *Expediret, ut eis in ipso Concilio regula daretur super hoc limitationis providae, quam excedere non deberent; ipsi enim emunt exercitium illud spirituale, ut plurimum, et postea rodunt alios pro libito voluntatis*.

Porro his corruptelis Romani Pontifices Praedecessores Nostri opportune consuluerunt, uti constat apertissime ex Decretis Sancti Pii V. post Synodum Tridentinum pro *Episcopis Titularibus*, qui suffraganei eliguntur, et pro statuenda illis congrua sustentatione; quae omnia complectitur Fagnanus *in c. Episcopalia n.* 48. *et seqq. de Privilegiis*. At vero, si Titulares Episcopi illi nominentur, qui merentes ob virtutem putantur; et qui praediti sunt in Ecclesia quibusdam muneribus, quibus omnino satisfacere nequeant, vel parum decenter, nisi dignitas Episcopalis adjungatur, corruptelae omnes de medio auferuntur, pietati, ac religioni promovendae aditus reseratur, et illarum Dioecesum memoria excitatur, quae in potestatem Infidelium devenerunt. Vetus Apostolicae Sedis consuetudo id magnopere commendat; nec aliena fuit sententia Patrum virtute praestantium, qui in Tridentina Synodo *de Episcopis Titularibus* agentes, haud censuerunt nullos in posterum *Titulares Episcopos* constituendos esse, sed corruptelas tantummodo hoc in negotio corrigendas, et abstinendum deinceps ab hujusmodi Episcopis sacrandis, nisi legitima causa, ac necessitas id exigere videretur; uti commemorat Cardinalis Pallavicinus in historia, quam de Synodo Tridentina conscripsit *lib.* 21. *cap.* 6. *n.* 12., *et cap.* 8. *n.* 2.

Dignitatem Episcopalem cum munere Supremi Eleemosynarii, seu Capellani Majoris Regalis Sacelli jungi oportere testatur Petrus Galandius in vita Petri Castellani Galliarum Magni Eleemosynarii his verbis: *Aulae totius Regiae unicus Episcopus est: quocumque in loco per totum Regnum Rex versatur, ab eo Sacramenta petere solet*. In Glossario Du Fresne, ac Du Cange, quod ultimo typis commissum est, adverbum *Eleemosynarii*, recensentur illorum nomina, qui Magni Eleemosynarii apud Reges Galliarum constituti fuerunt, cum essent Episcopi, et peculiares Ecclesias regendas obtinerent. Idem ostendit Thomassinus *de veteri, et nova Ecclesiae disciplina par.* 1. *lib.* 2. *cap.* 112. *num.* 9. Sed omissis quibuscumque exemplis, cum Nos Ipsi Literis Apostolicis datis die 11. Augusti anno 1745. jam concesserimus eidem Carissimo in Christo Filio nostro Carolo Emmanueli Sardiniae Regi, ut supremus ipsius Eleemosynarius, seu Regalis Sacelli Major Capellanus Episcopali dignitate exornetur, utque is Territorium proprium habeat, et subditos, in quos suam exerceat ordinariam jurisdictionem, hinc facile perspici potest, nullam superesse nobis difficultatem, ac scupulum (quo a sacrandis *Titularibus Episcopis* retrahi solemus, nisi gravis causa id requirat), ut Episcopum *in partibus* te constituamus, quem paucis abhinc mensibus ob virtutem, ac praeclara merita inter Cardinales cooptavimus.

Verum proponitur dubium, an Cardinalis ad Ecclesiam Titularem sit promovendus.

Illud accurate, ac diligenter examinandum superest, an conveniens judicetur, cum Cardinalis sis, ad Episcopatum in partibus te adhuc assumi. Nam, si primo Episcopus in *partibus*, deinde Cardinalis renunciatus fuisses, procul dubio ad omnem tollendam difficultatem satis visum esset, si, quo tempore Diaconiam Sanctorum Cosmae, et Damiani tibi contulimus, eo vinculo, seu spirituali matrimonio, quod inter Te, tuamque Ecclesiam, licet *in partibus Infidelium* positam, prius initum fuerat, minime solvissemus; quemadmodum Decreto nostro Consistoriali die 11. Martii 1745. faciendum mandavimus, quoties Cardinali, qui jam sit Episcopus *in partibus*, seu Titulus, seu Diaconia tribuatur; neque defuisset nobis ad hoc faciendum legitima causa, eo quod Magni Eleemosynarii munere perfungi debeas,

quod exerceri minime potest, nisi dignitas Episcopalis adjungatur: at vero, cum Episcopus antea non esses, quum insignia Cardinalis obtinuisti, et cum pro ineundo munere Magni Eleemosynarii, Titulo Episcopi carere nequeas, id profecto Nobis aliisque dubitandi praebuit occasionem; quamquam, eodem negotio diligenter examinato, dubitationem omnem deposuimus.

Episcopi quandoque tenuerunt Cardinalatum, ut suis Ecclesiis adessent.

Omnibus, qui parumper in Historia Ecclesiastica versati sint, cognitum perspectumque est, non semel contigisse, ut non multis ab hinc saeculis Episcopi honorem Cardinalis recusaverint; cum enim Romae Cardinalis immorari deceret, ut suam operam, et consilium in administrandis Ecclesiae universalis negotiis praestarent; ideo si quis Episcopus in Cardinalem seligeretur, illum oportebat Ecclesiam suam dimittere. Thomassinus *de veteri, ac nova Ecclesiae disciplina par. 2. lib. 2. cap. 5. num. 12. et cap. 33. §. Primogenia*, plura recenset Episcoporum exempla, qui, ne cogerentur Episcopatum relinquere, inter Cardinales cooptari noluerunt: deinde commemorat inductam consuetudinem, ob quam Romani Pontifices facultatem impertiri coeperunt, Cardinalis honorem una cum Episcopatu retinendi: quare Hieronymus Platus in suo libro *de Cardinalis dignitate, et officio c. 4. §. 1.* scriptum reliquit: *morem olim fuisse in Ecclesia, eumque diutissime servatum, ut non alii essent Cardinales Episcopi, quam illi septem prius, postea vero sex:* Cardinalitios Episcopatus Suburbicarios intelligit, de quibus Cardinalis Brancaccius praeclaram edidit dissertationem: *qui, ob locorum propinquitatem, simul et Pontifici adesse, et suo tamen Gregi non deesse poterant; alii vero aliarum Civitatum Episcopi numquam ad Cardinalatum promoverentur.* Equidem venerabiles Cardinales, quos pro Ecclesia reformanda Paulus III. elegerat, veterem hanc disciplinam iterum proponere, et collapsam restaurare conati sunt: Nam his verbis consilium suum anno 1538. declarant: *Officium Cardinalium, et officium Episcopi, incompatibilia sunt. Nam Cardinalium est assistere Sanctitati Tuae pro gubernanda universali Ecclesia, officium autem Episcopi est pascere Gregem suum, quod praestare bene, et ut debet, haud potest, nisi habitet cum ovibus, ut pastor cum grege.* Attamen ob contrariam consuetudinem jam diu inveteratam hujusmodi consilium executioni mandari non

Et olim alii non erant Cardinales Episcopi, quam sex.

potuit: sed illud semper cautum fuit, ut Cardinales ad Episcopatum adsumpti, et Episcopi inter Cardinales adlecti, si Ecclesiam suam retinerent, residendi lege tenerentur; uti constat ex variis Concilii Tridentini Decretis, Romanorum Pontificum Constitutionibus, ac potissimum Urbani VIII., quibus congruunt Apostolicae literae, quas Nos ipsi super hac eadem re promulgavimus. Porro non desunt rationes, quae id maxime consentaneum ostendunt; Nam, cum septuaginta Cardinales modo numerentur, plures ex illis Romae semper degere consueverunt, qui in regenda universali Ecclesia Pontificem Romanum adjuvent: hinc maxime decet alios ex Cardinalibus in suis Dioecesibus morari, et Ecclesias administrare ipsorum curae commendatas; alios vero perhonorificis muneribus ornatos longe ab Urbe ita se gerere, ut novum Cardinalium Collegio ornamentum, et Sedis Apostolicae negotiis operam, quam possunt, exhibeant.

Mos inde introductus assumendi ad Episcopatum etiam Cardinales ex mente Concilii Tridentini, et Romanorum Pontif.

Cum haec ita se habeant, argumentationem ita conficere possumus. Si recens Ecclesiae disciplina, videlicet sacrandi Episcopos *in partibus*, tum viguisset, cum non licebat Episcopis inter Cardinales adscribi, neque Cardinalibus conferri poterant Episcopatus, nisi Suburbicarii; si, inquam, tunc temporis legitima causa postulasset, ut Episcopus *in partibus* Cardinalis fieret, vel aliquis ex Cardinalibus ad Episcopatum *in partibus* eligeretur, procul dubio tunc difficile fuisset asserere, Cardinalis munus cum Episcopatu conjungi nequaquam posse; cum ex lege residendi, qua tenentur Episcopi, id solum decidatur, uti superius ostendimus, qua quidem lege uti Titulares Episcopi non adstringuntur. Quamobrem, si tunc temporis nihil adversari potuisset, quin Episcopus *in partibus*, si quis fuisset, inter Cardinales adlegeretur, et Cardinalis Episcopatu *in partibus* donaretur; si quis umquam jure postulabit, ut his temporibus, cum mos obtinuit ut Cardinales creentur etiam Episcopi residentes, et Cardinalibus administrandae tradantur Ecclesiae, quae residendi legem habent, quis, inquam, jure postulabit, ut Episcopus *in partibus*, inter Cardinales haud numeretur, retenta Ecclesia sua *in partibus*, aut aliquis ex Cardinalibus ad Episcopatum *in partibus* minime renuncietur, si pro his gerendis legitima causa Romanus Pontifex adducatur?

Arguitur ab antiqua disciplina ad praesentem, ut liceat Cardinalem ad Episcopatum promoveri.

Quod si difficultas ea proferatur in me-

Respondetur objectio, an consentaneum sit Cardinalium dignitati, illos ad Episcopatum titularem assumere.

dium, videri nempe parum consentaneum Cardinalis dignitati, si *Episcopus in partibus* ipse consecretur, qui omni prorsus jurisdictione reipsa careat; id sane a nobis, ut ingenue fateamur, nullius momenti, ac ponderis judicabitur. Non ignoramus, quam praeclara sit Cardinalium dignitas, qui praecedere debent Patriarchis ipsis, Archiepiscopis, et Episcopis. Legimus quoque Eugenii IV. Constitutionem, quae incipit: *non mediocri*, quae decima quinta inter ipsius Constitutiones *in Bullario Romano tom.* 1. recensetur. Postremo Nos minime latet Decretum Nicolai V. Summi Pontificis, cum ageretur controversia de loci primatu in Regni Conventibus inter Gnesnensem Archiepiscopum totius Regni Poloniae Primatem, et Cardinalem Sbigneum Episcopum Cracoviensem: tunc enim Pontifex ita statuit, ut Cardinalis Sbigneus principem locum in iisdem Conventibus obtineret, ut tradit Raynaldus ad *annum Christi* 1419. *num.* 9., quod sane Decretum, interposita Regis Polonorum auctoritate, statim executioni mandatum fuit, quemadmodum Cromerus *lib.* 22. commemorat. Porro id maxime convenit Cardinalibus, qui pars *Corporis Pontificis* appellantur a Doctoribus, eo quod in regimine totius Ecclesiae universalis operam suam praebeant: idem sentiunt alii Scriptores, licet a communione Romanae Ecclesiae disjuncti et alieni; inter quos Theodorus Rinkinghius in Tractatu *de Regimine Saeculari, et Ecclesiastico lib.* 3. *class.* 2. *cap.* 3., Jacobus Andreas Crusius in Tractatu *de Praeeminentia cap.* 3. *de Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalium Sessione, tam quoad Ecclesiasticos, quam Saeculares, Reges, et Principes.* Attamen certum est, Episcopum Ordinis potestate Cardinali Diacono, et Cardinali Presbytero praestare: *si consideremus* (inquit Cardinalis Bellarminus *tom.* 2. *Controvers. lib.* 1. *de Clericis cap.* 16. §. *Quantum ad tertium*) *Ordinis potestatem, major est Episcopus Presbytero, vel Diacono Cardinali; nam Episcopus ordinat Presbyteros, confirmat baptizatos, aliaque id genus facit, quae Cardinales Presbyteri, vel Diaconi facere non possunt: qua etiam ratione Summus Pontifex Episcopum se vocat, non Cardinalem, et Episcopos omnes appellat Venerabiles Fratres, Cardinales autem dilectos Filios, quomodo vocat etiam Laicos.* Equidem potestas Ordinis, quae in Episcopo residet, non satis est, ut ipse Cardinali praecedat; eo quod loci primatus non Ordinis potestati, sed dignitati potissimum tribuatur: hinc Archidiaconus, licet Presbyter non fuerit, ob suam jurisdictionem Archipresbytero antecedit; Diaconus pariter, vel Subdiaconus, aut etiam Clericus, qui Vicarium Metropolitani gerunt, aut ipsius locum tenent, in Synodis Provincialibus antefeuntur Episcopis Suffraganeis, ob auctoritatem, quam obtinent, et ratione personae, quam praeseferunt, uti Eugenius IV. declarat in sua Constitutione: *non mediocri* §. 13. quam superius nominavimus. Haec quidem vera sunt; tamen ex his, quae diximus, satis aperte constat, non alienum esse, et indecorum Cardinalibus, si Episcopatum *in partibus* accipiant, cum Titulares quoque Episcopi eadem potestate Ordinis praediti sint, qua reliqui Episcopi residentes fruuntur; quippe Ordines valide conferunt, et Sacramentum Confirmationis jure administrant, dummodo rite praescripta materia, forma, et intentione utantur; etiamsi nulla facultas intercedat Ordinarii, in cujus Dioecesis haec peragunt, nullæque ab Ordinando literæ dimissoriales exhibeantur: ita perpendunt Scriptores, quos Vasquesius recenset, et quibus etiam ipse subscribit in 3. *part. disput.* 243. *num.* 21. *tom.* 2.; Verumtamen, nisi proferantur ab Ordinando literae, quas diximus, et facultas Ordinarii loci intervenist, illicite Titulares Episcopi ejusmodi muneribus funguntur, quemadmodum decernitur a S. Tridentina Synode *sess.* 14. *cap.* 2. superius citato.

Cardinales etiam sunt, Archipresbyteri Basilicarum Patriarchalium.

Omittimus hoc loco verba facere de Archidiaconatibus, Decanatibus, et Canonicatibus, aliisque Ecclesiasticis Beneficiariis, quibus abesse Choro non licet, ideoque cantum fuit Decreto Sixti V. Praedecessoris nostri (illud est 79. in Bullario Romano *tom.* 2.) ne hujusmodi Beneficia simul cum Cardinalatum retinerentur, eoquod dignitati Cardinalium convenire non videatur, ipsos in Choro secundum post Episcopum locum obtinere: haec, inquam, omittemus, cum exemplis quotidianis hic Romae videamus conferri Cardinalibus Archipresbyteratus Patriarchalium Ecclesiarum; neque alienum a Cardinalium dignitate id existimari, neque ob hanc causam a quopiam censeri per Cardinalium viam ad honorem Archipresbyteratus sterni, et comparari: cum haec ita sint nemo inficiabitur Episcopatum *in partibus* tribui posse alicui ex Cardinalibus, quin ipsius titulo, atque amplitudini indecorum id judicetur, et quia Cardinalatus, veluti quidam gradus ha-

Et concluditur Cardinalibus Episcopatum in partibus tribui posse.

beatur ad Episcopatum attingendum, praesertim cum Archipresbyteratus longe inferior sit Episcopatu. Nam inter Archipresbyteros Patriarchalium, ille solum, qui in Basilica S. Petri hoc munere fungitur, ob singularia privilegia, Clericis suae Basilicae addictis, et subjectis, ad Ordines suscipiendos Literas Dimissoriales impertit, et Sacramentum Confirmationis administrat. Attamen, nec ipse, neque caeteri Archipresbyteri ulla gaudent jurisdictione ad cognoscendas, ac dijudicandas causas, quae excitantur inter Canonicos, aliosque, qui Basilicis ipsis inserviunt, cum hac facultate spoliati fuerint Innocentii XIII. Constitutione, quam nos alia Constitutione confirmavimus, quae incipit: *quantum ad procurandam:* ea fuit in lucem edita *die* 15. *Februarii anno* 1742., et *lib.* 1. nostri Bullarii quadragesima quarta recensetur. Porro nulla alia jurisdictio post has Constitutiones ipsis Archipresbyteris relinquitur, nisi *paterna*, et *oeconomica* in iis, quae ad cultum Ecclesiae, morum emendationem, vel Ecclesiasticam disciplinam pertinent, uti manifesto desumitur *ex decreto* 65., quod in peculiari Bullario Innocentii XII. continetur. At vero Titulares Episcopi ob potestatem Ordinis, quae plene post Consecrationem praediti sunt, non modo conferre Ordines, et Confirmationis Sacramentum administrare possunt, si Ordinarii loci facultas, et caetera, quae superius memoravimus, interveniant; sed etiam (si per eumdem Ordinarium loci liceat exercere Pontificalia) a Titulari Episcopo Ordinibus initiari posse contendunt gravissimi Scriptores, ac praesertim Hallier *in Tractatu de Sacris Ordinationibus*, eos omnes, qui profecti ab ea Civitate, a qua Titularis Episcopus nominatur, in has regiones venirent, et Catholicam Religionem amplecterentur. Accedit, quod licet Episcopus Titularis revera subditis careat, eoquod solum Infideles in ipsius Dioecesi versentur, tamen in illos jurisdictionem exercere potest, si ad Christianam Religionem traducantur, vel si Fideles aliqui in eam Dioecesim commigrarent, ibique domicilium suum constituerint. Hinc in Literis Apostolicis, quae ad Episcopum Titularem declarandum exarantur, ipse monetur, ut suam in Dioecesim se conferat, si fieri possit, ut pastorali munere fungatur; cum vero ipse consecratur, tum Episcopus consecrans illis verbis utitur, quae in reliquis omnibus Episcopis consecrandis proferri solent: *Accipe*

Episcopus Titularis jurisdictionem exercere potest in subditos, si ad Christianam Religionem convertantur.

Evangelium, et vade; praedica populo tibi commisso: Id animadvertit Cardinalis de Lugo in *responsis Moralibus lib.* 5. *quaest.* 15. *n.* 2.

Quaeritur, an de hoc adsit exemplum.

Haec sane in medium afferri possunt, si intimam rei, de qua agimus, naturam inspicere, ac perpendere velimus. Sed quoniam exploratum Nobis est, homines plerumque exemplis magis permoveri, inquirendum duximus, an Cardinalis aliquis superiori tempore Titularem Episcopatum habuerit.

Exemplum proponitur Cardinalis Gotti, quod casui non applicaret.

At primo Cardinalis Vincentii Gotti idoneum exemplum visum est. Ipse die 30. Aprilis anno 1728. creatus fuit Cardinalis, quo die Nos etiam, aliique plures, a Benedicto XIII. de Nobis optime merito in Cardinalium Collegium cooptati fuimus. Tunc ille Bononiae morabatur, ad quem de more Birettum novae dignitatis insigne missum fuit, quod ille manu Cardinalis Georgii Spinulae Legati Bononiensis, magno cum apparatu ac pompa, suscepit die 9. Maji in Ecclesia Ordinis Praedicatorum, ubi die 19. ejusdem mensis Constantinopolitanus Patriarcha fuit consecratus a Cardinali Jacobo Boncompagni Bononiensi Archiepiscopo, cui simul aderant Torrellus Episcopus Forlivii, et Cervionus tunc Episcopus Faventinus. Attamen advertimus idem Consistorium, habitum die 30. Aprilis, initium desumpsisse a Patriarchatu Constantinopolitano, cujus vacatio antea contigerat, cum Cardinalis Cybo in Sacrum Collegium adscriptus fuerat, cujus loco Pater Magister Gotti Ordinis Praedicatorum a Pontifice suffectus fuit; quo negotio peracto, ad Ecclesias alias Episcopales Pastore donandas in eo Consistorio Pontifex se convertit; ac postremo Cardinales creati fuerunt, inter quos idem Vincentius Gotti jam Patriarcha Constantinopolitanus numerabatur. Quamobrem advertimus in hoc exemplo, ad Patriarchatum Constantinopolitanum electum, et renunciatum fuisse Vincentium Gotti tunc, quum Cardinalis honore nondum exornatus erat; qui deinde inter Cardinales adscitus Consecrationem suscepit, quod praetermitti nullo modo poterat, eo quod *Provisio Consistorialis* (ut inquit Fagnanus *Cap. Nihil num.* 29. *de Electione*) *habet vim electionis, et confirmationis*. Quare juxta Canones intra tres menses consecrari omnino debebat; Ita *Can. Quoniam dist.* 100. *et cap.* 9. Concilii Tridentini *sess.* 7. *de Reformatione, et cap.* 6. *sess.* 23., ubi Cardinales etiam eidem legi obnoxii declarantur, et resti-

tuendi fructus decernuntur ab iis, qui intra tres menses haud consecrantur, et Episcopatu etiam spoliantur, si alii tres menses ante Consecrationem elabantur : Neque illud adversatur, in Synodo Tridentina actum tunc fuisse de residentibus Episcopis, non vero Titularibus, qui nullos omnino fructus ab Ecclesiis suis consequuntur; Quippe nonnulli ex iisdem Titulis dotem aliquam adnexam habent, quemadmodum Archiepiscopatus Theodosiae, quo Nos ornati quondam fuimus a Benedicto XIII., tum quia Titulares Episcopi, quamvis nullis fructibus instructi sint, possunt Episcopali dignitate privari, si intra sex menses consecrari recusent : Ita perpendit Sacerdos Societatis Jesu in Tractatu, quem Romae typis commisit *anno* 1732. *Episcopo Titulari part.* 4. *num.* 186.

Alia exempla ex Historia Ecclesiae desumpta.

Itaque, omisso exemplo Cardinalis Gotti, quod rei nostrae nequit accommodari, animum tamen haud despondimus; Annales Ecclesiae percurrimus, in quibus tres Patriarchas Constantinopolitanos deprehendimus, qui hunc Titulum assecuti fuerunt, cum jam inter Cardinales adnumerarentur, et urbs Constantinopolis Turcarum imperio subderetur. Illi nempe fuerunt Cardinales Isidorus, Bessarion, ac Riarius: Equidem duo primi ab Eugenio IV. Cardinales creati sunt anno 1439.; Isidorus autem Patriarchatu deinceps auctus fuit a Pio II. anno 1459.: cumque is mortali hac vita Romae defunctus fuisset die 27. Aprilis anno 1463., uti scriptum reliquit Olduinus, vel die 8. Martii anno 1464., uti plures alii tradiderunt, Cardinalis Bessarion in Patriarchatum Constantinopolitanum demortui loco suffectus fuit, quemadmodum in Commentariis Pii II. *lib.* 11. *pag.* 299. continetur. Deinde post mortem ejusdem Cardinalis Bessarionis anno 1472. Sixtus IV. Patriarcham Constantinopolitanum constituit Petrum Riarium Nepotem suum, quem superiori anno Cardinalem creaverat; quod apertissime constat ex Raynaldo ad annum Christi 1472. *num.* 11., et ex Patre le Quien *tom.* 3. praeclari operis, quod inscribitur *Oriens Christianus pag.* 835. *et* 836. Illud quoque affirmavimus, Constantinopolim sub Turcarum potestate tunc extitisse, cum Cardinales, quos paulo ante nominavimus, Patriarchatum illius Urbis susceperint. Nam primus inter ipsos Isidorus missus ab Eugenio IV. Constantinopolim Sedis Apostolicae Legatus, ut concordiam inter Latinos, et Graecos in Concilio Florentino feliciter sancitam plene confirmaret, cum in illa Urbe moraretur, ipsam Mahumetus II. expugnavit: mortem sagacissimo consilio effugit, Cardinalitiis insignibus exanimum cadaver induens, quod ipsius vultum, ac lineamenta mirifice referebat. Qua re Turcae decepti, obtruncatum cadaveris caput, ac Pileum Cardinalitium hastae praefixerunt, putantes, se Cardinali Romani Pontificis Legato mortem intulisse. Illud etiam fortunate contigit, ut factus ipse Turcarum captivus, sed illis omnino incognitus, a captivitate vindicari potuerit, et Romam se conferre, quo prius anno 1451. confugerat Gregorius IV. Patriarcha Constantinopolitanus, ut schismaticorum vexationes, et belli imminentia pericula devitaret, qui paulo post, videlicet anno 1459. Romae vitae suae cursum absolvit, cujus loco idem Cardinalis Isidorus Patriarcha Constantinopolitanus renunciatus fuit. Hanc historiam desumpsimus ex Commentariis Pii II., quae antea commemoravimus; ex Atlichy, cum verba facit de Cardinalibus Isidoro, et Bessarione; ex Ciacconio, et ex libris Aubery, qui generalem historiam Cardinalium complectuntur; et postremo ex allato superius Patre le Quien *tom.* 1. *pag.* 309., *ac tom.* 3. *pag.* 835. Hinc apertissime consequitur, eosdem tres Cardinales, de quibus sermo est, Patriarchatu Constantinopolitano ornatos fuisse, postquam ea Civitas in potestatem Turcarum devenerat: equidem, ut id perspectum fieret, satis superque fuisset indicare, Urbem Constantinopolitanam a Mahumeto II. penitus subactam die 19. Maji anno 1453., cum Nicolaus V. Pontificatum gereret, qui ob hanc calamitatem tanto moerore perculsus fuit, ut vitam ipsam paulo post dolore amiserit.

Censura dictorum Exemplorum.

Fortasse his exemplis, quae paulo ante recensuimus, Nos prorsus acquiescere putabis; sed ut verum ingenue fateamur, aliter se res habet. Revera non inficiamur tres Cardinales Nobis occurrere, qui Patriarchatum Constantinopolitanum obtinuerunt, et quidem cum in Collegium Cardinalium jampridem cooptati fuissent; Illud quoque veritati consentaneum est, eosdem Cardinales ad Patriarchatum pervenisse, cum Civitas Constantinopolitana in Turcarum potestate jam versaretur. At vero iidem tres Patriarchae inter Episcopos *in partibus* adnumerandi non videntur, eoquod Summi Pontifices, post devictam, captamque Con-

stantinopolim, nihil intentatum reliquerunt, ut ipsam recuperarent, eaque de causa Principes Christianos solicitare non destiterunt, ut unanimi consilio arma caperent, et bellum Turcis indicerent. Porro hoc temporis spatio tres Cardinales, quos antea commemoravimus, sibi invicem in Patriarchatum illius Urbis successerunt; Quamobrem inter eos Episcopos recensendi potius videntur, quibus magna spes affulgebat, ut jurisdictionem in suum populum exercerent: Nam Episcopi *in partibus* il revera sunt, qui Titulum obtinent Ecclesiae sub infidelium potestate ita constitutae, ut vindicari ab ipsorum tyrannide difficillime posse videatur; ideoque ejusdem Ecclesiae Titulus conceditur, ut ejus memoria apud posteros conservetur.

Equidem ex historiis clare desumitur, quales conatus impenderint Romani Pontifices, ut simul conspirantibus Christianis Principibus Constantinopolim a Barbarorum manibus eriperent. Nicolaus V., qui subactae eidem Civitati per duos annos assiduo moerore tabescens superstes fuit, omnem curam, et operam contulit, ut in manus Christianorum illa rediret; Id constat ex ejus vita, quam Dominicus Georgius Cappellanus noster, non sine magno animi nostri dolore nuper defunctus, accuratissime in lucem edidit *pag.* 139. *et seqq.* Callistus III. idem consilium suscepit restituendae Constantinopolis; et barbaros victoria superbos, et insolentes non mediocriter compescuit, quemadmodum Æneas Silvius in Historia Bohemica *cap.* 67. testatur. Pius II., qui post Callistum III. Summum Pontificatum accepit, ejusdem praeclari facinoris ardore adeo succensus fuit, ut Christianos Principes ab bellum contra Barbaros ineundum inflammare magnopere contenderit, et ipsemet, licet aetate gravis, et infirma corporis habitudine, Anconam se contulerit, ut operi vehementius instaret, ac praeesset; verum in ea Civitate ad immortalem vitam migravit, quae omnia in Commentariis Cardinalis Papiensis continentur. Paulus II. in loco Pii Pontifex renunciatus, ob eamdem causam maximo studio adlaboravit, et incredibilem pecuniae summam impendit, uti fuse comprobatur *cap.* 3. *vindiciarum*, quas Dilectus Filius Noster Angelus Maria Cardinalis Quirinus Brixiensis Antistes, et Sanctae Romanae Ecclesiae Bibliothecarius erudite, ac diligenter conscripsit, ut eumdem Pontificem ab infensis Scriptoribus, et praesertim Platina, falsisque ipsius criminationibus vindicaret. Postremo quantum studii contulerit pro recuperanda Constantinopoli Sixtus IV., qui Paulo II. suffectus fuit, Spondanus, aliique rerum Scriptores commemorant. Quamobrem, cum Cardinales Isidorus, ac Bessarion Patriarchatum Constantinopolitanum a Pio II., Cardinalis autem Riarius a Sixto IV. acceperint, dubitandum non est id contigisse, cum spes magna recipiendae Constantinopolis affulgeret.

Hinc sequitur eosdem Patriarchas haud numerandos esse inter Episcopos *in partibus*, sed potius inter eos, de quibus sperandum videbatur, ut jurisdictionem reciperent, quod Hierosolymitani Patriarchae suo exemplo satis ostendunt. Praeclarissimus Dux Gotifredus anno 1099., cum Urbanus II. Pontificatum administraret, Saracenos devicit, et Hierosolymam subegit, quae deinde anno 1187. rursum in potestatem Barbarorum redacta fuit, cum Urbanus III. Sedem Apostolicam teneret. Attamen Christiani in finitimis Oppidis adhuc versabantur, donec anno 1290., capta Ptolemaida, ab omni Terra Sancta depulsi penitus fuerunt; quae calamitas Nicolaum IV. adeo afflixit, ut post undecim menses moerore vitam hanc mortalem reliquerit. Sanctus Coelestinus V. ad summum Ecclesiae regimen evectus, consilium restituendae in pristinam libertatem Terrae Sanctae, brevi licet Pontificatus sui tempore, minime deposuit, et Rodulphum a Magnavilla Ordinis Praedicatorum Patriarcham Hierosolymitanum constituit. Sancto Coelestino Bonifacius VIII., et Beatus Benedictus XI. suffecti fuerunt, quorum ultimus octo mensium spatio Pontificatum, et vitam absolvit. Post illum Clemens V. Pontifex renunciatus, in expeditione bellica, quae suscepta fuit anno 1305. contra Barbaros, Antonium Episcopum Denulmensem Hierosolymae Patriarcham designavit, cujus virtutem, ac religionis studium magnopere commendavit; quo mortuo Patriarcham in ejus locum Petrum Rutenensem Episcopum an. 1314. elegit, cum ad ultimos Pontificatus sui menses Clemens ipse jam pervenisset. Deinde Sedem Romanam obtinuit Joannes XXII., qui anno 1314., defuncto jam Petro Hierosolymae Patriarcha, in ipsius locum Raymundum ex Ordine Praedicatorum substituit, cui Nimosiensem Ecclesiam administrandam reliquit, eo quod facili conjectura

perspiceret, Terram Sanctam non posse tam cito a Barbarorum manibus vindicari. Petrus de Palude ex eodem Ordine Praedicatorum post Raymundum secutus est Patriarcha anno 1329. qui, Pontifice assentiente, Filiam Comitis Clarmontii ad Filium Regis Cypri adduxit, inter quos jampridem sponsalia inita fuerant; sperabatque a Cypro Hierosolymam se conferre, ut eam Ecclesiam sibi commendatam praesens administraret, et Divinum Salvatorem in eo loco veneraretur, *ubi steterunt pedes ejus*. Hi Patriarchae omnes, quos enumeravimus, a Raynaldo in suis Annalibus eadem serie memorantur, et etiam accuratissime recensentur in Historia Chronologica, quam Bollandi sectatores conscripserunt initio *tom.* 3., qui mensem Majum complectitur *pag.* 69. *num.* 272. Insuper *num.* 274. illud sapienter indicant, eosdem Patriarchas adscribendos non esse inter Episcopos *in partibus*, sed illud potius conjici posse, nempe ex his Patriarchis eo tempore constitutis, quo spes non deerat recipiendae Hierosolymae, eam disciplinam, et consuetudinem dimanasse, ob quam conferrent ur Ecclesiarum Tituli, quae Infidelium jugo premuntur, nec liberari posse a captivitate videntur. Quippe Sedes Apostolica jurisdictionem suam designandi Pastores in illis Ecclesiis dimittere noluit, nec ullo modo pati debuit, ut ipsarum memoria oblivione deleretur.

Aliud Exemplum.

Cum haec ita se habeant, quod initio probandum suscepimus, nullo exemplo, sed a ratione tantum demonstrabitur? Non ita profecto, sed illud subjicimus. Clemens VIII. Ferdinandum Ninnum de Guevara (cujus meminit Cardinalis Bentivolus in Commentariis Historicis) a Rege Hispaniarum commendatum inter Cardinales adsciverat. Ille Romam veniens, ut Pileum novae dignitatis insigne acciperet, ob suam virtutem omnium sibi existimationem conciliavit, uti commemorat in ipsius vita Ciacconius *tom.* 4. *pag.* 306. Salellesius *in tom.* 1. *Tribunalis Sacrae Inquisitionis prolegom.* 4. Generales Inquisitores Hispaniarum ordine recenset, ex quo desumitur, honore Episcopali fere semper ornatos eos fuisse, qui locum Generalis Inquisitoris haberent. Rex Hispaniarum virum meritis praestantem Romano Pontifici ad eam dignitatem nominat, et commendat: Itaque Salellesius decimum sextum inter Generales Hispaniarum Inquisitores enumerat Ferdinandum de Guevara Archiepiscopum Hispalensem, et Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalem, quem Rex ad illud munus nominaverat, et Clemens VIII. sua auctoritate Generalem Inquisitorem constituerat. Congruit etiam Ciacconius bis verbis: *In Hispaniam revocatur, totius Regni contra haereticam pravitatem Generalis Inquisitor institutus, Hispalensis Ecclesiae administrationem delatam suscepit*. Sed illud omiserunt, cum Salellesius, tum Ciacconius, quod tunc temporis evenit; videlicet, quod Cardinalis de Guevara Generalis Inquisitor declaratus, nondum Episcopali honore praeditus erat; ideoque consentaneum visum fuit ad munus Inquisitoris gerendum, titulum, ac dignitatem Episcopi ipsi superaddere: Hoc Clemens VIII. id praestitit, quemadmodum ex Paulo Alaleone Caeremoniarum Magistro *tom.* 2. *par.* 2. his verbis ostenditur. *Die* 10. *Octobris* 1599. *Dominica. Clemens Papa VIII. consecravit in Episcopum, et Pastorem Ecclesiae Titularis Philippensis, in Ecclesia Sanctae Mariae Angelorum in Thermis, Illustrissimum et Reverendissimum Dominum Ferdinandum Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalem de Guevara nuncupatum, assistentibus sibi Illustrissimis, et Reverendissimis Dominis Cardinalibus Burghesio olim Episcopo Æsino, et Alphonso Vicecomite Episcopo Cerviensi, et ministrantibus Papae Illustrissimis et Reverendissimis Dominis Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalibus Gesualdo Episcopo Ostiensi Decano Sacri Collegii Cardinalium, Sancti Georgii, Caesio, et Deto Diaconis*. Si haec addantur Salellesio, et Ciacconio, nihil superest nobis ipsorum testimoniis desiderandum, et illud quoque cum ipsis adfirmabimus, traditam deinde fuisse eidem Cardinali Ecclesiae Hispalensis, cujus vacatio contigerat, administrationem, et ipsum postremo acerbissime laborantem ex renibus supremum diem obiisse die 8. Januarii anno 1609.

Illius applicatio casui praesenti.

Hoc potissimum exemplo res nostra perfecte demonstratur. Nam Ferdinandus de Guevara in Collegium Cardinalium cooptatus erat, inter quos Te quoque jampridem numeravimus. Eidem Cardinali de Guevara, cum Episcopus nondum esset, ad gerendum munus Generalis Inquisitoris a Rege Hispaniarum nominato, Titulus *in partibus* collatus fuit, eo quod decere id maxime Generalem Inquisitorem vetera exempla probarent, ut ipse Episcopali honore decoraretur. Nos etiam Titulum *in partibus* elargiri Tibi proposuimus, eo quod Sardiniae

Rex Te Magnum Eleemosynarium, seu Majorem Cappellanum declaraverit; quod quidem munus, si prima ipsius institutio perpendatur, potestatem Episcopalem sibi adjunctam postulat, ac requirit. Cardinalis de Guevara Titulum Philippensis Archiepiscopi consecutus fuit, quae sane Ecclesia ab Apostolis fundata magnam sibi celebritatem ab Epistola S. Pauli comparavit: Porro ipsa jugo Infidelium ab anno 1391. ita premebatur, ut nullus pene ipsius recipiendae locus relinqueretur. Titulum ejusdem naturae, et conditionis tibi pariter designavimus. Postremo exemplum praeclari Pontificis imitamur, qui juris Canonici scientia tunc temporis magnopere commendabatur; Itaque Nos ipsi Te consectantes, quem antea Cardinalem creavimus, idem praestabimus, quod Clemens VIII. Ferdinando de Guevara Cardinali ab se renunciato, praestandum existimavit. Id tamen perficiemus, cum immodici calores paulum imminuentur; nam satis superque fatigati fuimus has literas postmeridianis horis dictantes, cum aestus magnitudo vix respirare permitteret; postquam antemeridianas in audiendis, et expediendis negotiis impendimus. Haec Tibi declaranda censuimus, et peramanter Te amplectentes Apostolicam Benedictionem impertimur.

Dat. die 4. Aug. 1747.

Datum Romae apud S. Mariam Majorem die 4. Augusti 1747. Pontificatus Nostri Anno VII.

Tenor Literarum promotionis dicti Cardinalis ad Archiepiscopatum Nicosiensem.

Dilecto Filio Nostro Carolo Victorio Amedeo S. R. E. Diacono Cardinali delle Lanze nuncupato.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Dilecte Fili noster, Salutem, et Apostolicam Benedictionem.

Romani Pontificis, quem Pastor ille Coelestis, et Episcopus Animarum, potestatis plenitudine sibi tradita, Ecclesiis praetulit universis, solicitudo requirit, ut circa cujuslibet Ecclesiae statum sic vigilanter excogitet, sicque prospiciat diligenter, quod per ejus providentiam circumspectam, nunc per simplicis provisionis officium, quandoque vero per ministerium accommodo, prout personarum, locorum, et temporum qualitas exigit, atque Ecclesiarum ipsarum utilitas persuadet, Ecclesiis singulis Pastor accedat idoneus, et Rector providus deputetur, qui Populum sibi commissum salubriter dirigat, ac bona Ecclesiae sibi traditae non solum gubernet utiliter, sed etiam multimodis efferat incrementis. Dudum siquidem provisiones Ecclesiarum omnium tunc vacantium, et in antea vacaturarum, ordinationi, et dispositioni nostrae reservavimus, decernentes ex tunc irritum, et inane, si secus super his per quoscumque quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Postmodum vero Metropolitana Ecclesia Nicosiensis, quae in partibus Infidelium consistit, per assumptionem ad Cardinalatus Dignitatem Dilecti Filii Nostri Raynerii Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalis Simonetti nuncupati, Pastoris solatio destituta remansit: nos ad provisionem ejusdem Metropolitanae Ecclesiae Nicosiensis celerem, et felicem, in qua nullus praeter Nos hac vice se intromittere potuit, seu potest, reservatione, et decreto obsistentibus supradictis, ne Ecclesia ipsa Nicosiensis longae vacationis exponatur incommodis, paternis, et solicitis studiis intendentes, post deliberationem, quam de praeficiendo eidem Ecclesiae Nicosiensi personam utilem, ac etiam fructuosam, habuimus diligentem, demum ad Te, qui Sanctae Romanae Ecclesiae praefatae Diaconus Cardinalis existis, et Fidem Catholicam juxta articulos pridem a Sede Apostolica propositos expresse professus es, ob tuorum exigentiam meritorum, consideratis grandium virtutum meritis, quibus personam tuam illarum Largitor Altissimus multipliciter insignivit, et attendentes, quod Tu Ecclesiam Nicosiensem praedictam scies, voles, et poteris auctore Domino salubriter regere, et fideliter gubernare, direximus oculos nostrae mentis. Intendentes igitur tam dictae Ecclesiae Nicosiensi, quam ejus gregi Dominico salubriter providere, de Apostolicae potestatis plenitudine Ecclesiae Nicosiensi praefatae de persona tua providimus, Teque illi in Archiepiscopum praefecimus, et Pastorem, curam, regimen, et administrationem ipsius Ecclesiae Nicosiensis Tibi in spiritualibus, et temporalibus plenarie committendo, Tibique, quod donec Ecclesia

praefata Nicosiensis ab Infidelibus detinebitur, ad illam accedere, et, apud eam personaliter residere minime tenearis, dicta auctoritate indulsimus, firma spe, fiduciaque conceptis, quod, dextera Domini Tibi assistente propitia, hujusmodi Ecclesia Nicosiensis per Tuae circumspectionis industriam, et studium fructuosum, regetur utiliter, et prospere dirigetur, ac grata in eisdem spiritualibus, et temporalibus suscipiet incrementa. Quo circa circumspectioni Tuae per praesentes injungimus, quatenus curam, et administrationem praedictas sic exercere studeas solicite, et fideliter, ac prudenter, quod exinde sperati fructus adveniant, et tuae bonae famae odor ex tuis laudabilibus actibus latius diffundatur; ipsaque Ecclesia Nicosiensis Gubernatori provido, et fructuoso Administratori gaudeat se commissam, Tuque, praeter aeternae retributionis praemium, Nostram, et dictae Sedis Benedictionem, et gratiam exinde uberius consequi merearis. Ac Tecum, ut statum tuum juxta Cardinalatus sublimitatem decentius tenere, ac expensarum onera, quae Te de necessitate jugiter subire oportet, facilius perferre valeas; quod etiam, postquam in vim provisionis, et perfectionis praedictarum, pacificam possessionem, seu quasi possessionem regiminis, et administrationis praefatae Ecclesiae Nicosiensis, et illius Mensae Archiepiscopalis bonorum, seu majoris partis eorum assecutus fueris, una cum eadem Ecclesia Nicosiensi, quamdiu illi praefueris, Ecclesia Tibi pro titulo tui Cardinalatus assignatam, seu pro tempore assignandam, ac quaecumque Romanae Curiae officia, et Montium tam vacabilium, quam non vacabilium loca, et quaecumque Monasteria, etiam consistorialia, et conventualia, et quaevis alia Beneficia Ecclesiastica cum cura, et sine cura, saecularia, et quorumvis Ordinum, et Militiarum, etiam Sancti Joannis Hierosolymitani, et Sancti Antonii Viennensis regularia, quae ex quibusvis concessionibus, et dispensationibus Apostolicis in titulum, commendam, vel administrationem, aut alias quomodolibet obtines, et in quibus, et ad quae jus Tibi quomodolibet competit, quaecumque, quotcumque, et qualiacumque sint, etiamsi saecularia, Canonicatus, et praebendae, Dignitates etiam majores, et principales, personatus, administrationes, vel officia in Cathedralibus, et Metropolitanis, ac Patriarchalibus, vel Collegiatis Ecclesiis, regularia vero Beneficia hujusmodi, Prioratus, Praepositurae, Praepositatus etiam conventuales, Personatus administrationes, vel officia etiam claustralia; et tam illa, quam saecularia Beneficia hujusmodi electiva, et curata, curam etiam jurisdictionalem, ac de jurepatronatu Regum, Ducum, Principum, vel aliorum laicorum etiam Nobilium, et Illustrium, vel Clericorum, mixtim etiam ex fundatione, et dotatione, ac inter Te, et alios quoscumque in Romana Curia, vel extra eam, litigiosa sint, ut prius, quoad vixeris, retinere, ac jus Tibi in illis, vel ad illa competens prosequi, et non deductum deducere; nec non quibusvis regressibus, accessibus, et ingressibus; ac regrediendi, accedendi, et ingrediendi ad Cathedrales, etiam Metropolitanas, Primatiales, et Patriarchales Ecclesias, et Monasteria etiam consistorialia, aliaque Beneficia quaecumque etiam, ut praefertur, qualificata, ac etiam testandi, et disponendi de bonis tuis, illaque ab intestato transmittendi, et beneficia conferendi, fructus, redditus, proventus, et pensiones transferendi, aliisque concessionibus, et facultatibus, gratiis, dispensationibus, et indultis Tibi concessis uti, et quoscumque fructus, redditus et proventus etiam loco pensionum annuarum, et quascumque pensiones annuas super similibus; ac etiam quarumvis Episcopalium, Archiepiscopalium; Abbatialium, aliarumque Mensarum, quorumcumque Beneficiorum etiam, ut praefertur, qualificatorum fructibus, redditibus, et proventibus, ac distributionibus etiam quotidianis Tibi reservatos, et assignatos, a reservatas, et assignatas, seu in te canonice translatos, et translatas, etiam ut prius, quoad vixeris, percipere exigere, et levare, ac in tuos usus, et utilitatem convertere valeas, motu proprio, ac Apostolicae potestatis plenitudine hujusmodi dispensamus. Ac propterea Ecclesias, Monasteria, et Beneficia, ac officia loca Montium, et alia praedicta non vacare, ac Commendas, et administrationes non cessare, nec accessus, regressus, et ingressus, vel accedendi, vel regrediendi, et ingrediendi, transferendi, conferendi, testandi, et disponendi facultates, concessiones, et indulta, neque reservationes fructuum, redditum, proventuum, et pensionum hujusmodi expirasse, vel extinctas esse; irritumque, et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoran-

ter contigerit attentari, decernimus. Insuper volumus et concedimus, ut omnia et singula Ecclesiae, et Monasteria, et Beneficia praedicta, illorumque qualitates, majoritates, principalitates, invocationes, denominationes, nuncupationes, situationes, Civitates, et Dioeceses, Ordines, dependentia, et adnexa, ac alia quaecumque etiam speciali mentione digna, illorumque fructuum, redituum, et proventuum, secundum communem aestimationem, vel librorum Camerae Apostolicae taxationem, veri annui valores, ac ipsorum Beneficiorum litigiosorum statum, litium, et facultatum, concessionum, gratiarum, dispensationum, indultorum, reservationum, regressuum, accessuum, vel ingressuum, Literarumque desuper confectarum tenores, ac fructuum, redituum, proventuum, et pensionum hujusmodi quantitates, aliaque desuper necessaria, et opportuna pro expressis, prout opus fuerit, habeantur, et haberi debeant in omnibus, et per omnia, perinde ac si super illis, regula quacumque contraria non obstante, singulae Literae expeditae fuissent. Non obstantibus Nostra de exprimendo vero valore Beneficiorum per promotos ad Ecclesiarum regimina obtentorum in dispensationibus sibi super illorum retentione concedendis, ac fel. record. Julii II., Leonis X., Julii III., et aliorum Romanorum Pontificum Praedecessorum Nostrorum, quibus cavetur, quod dispensationes super Beneficiis per promotos ad Metropolitanarum Ecclesiarum regimina retinendis non valeant, nec suffragentur, nisi Literae Apostolicae super omnibus simul expediantur, aliisque Apostolicis; ac Conciliorum etiam generalium Constitutionibus, et Ordinationibus, nec non praefatae Metropolitanae Ecclesiae Nicosiensis, aliarumque Ecclesiarum, in quibus saecularia, et Monasteriorum, seu aliorum locorum, in quibus regularia Beneficia hujusmodi fuerint, ac Ordinum, quorum illa extiterint, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis, et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, et Literis Apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis, et innovatis. Quibus omnibus, et singulis, illorum tenores praesentibus pro plene, et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum hac vice dumtaxat specialiter, et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud S. Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die undecima Augusti Millesimo septingentesimo septimo, Pontificatus Nostri Anno VII.

Dat. die 11. Aug. 1747.

D. Cardinalis Passioneus.

XXXVI.°

SANCTISSIMI DOMINI NOSTRI DOMINI

BENEDICTI PAPÆ XIV.

SCHEDULA

MOTUS PROPRII

Super nova dismembratione Jurisdictionis Abbatiae Farfensis, et S. Salvatoris Majoris quoad alias Ecclesias, et Loca pia in alienis Dioecesibus existentia.

Motu proprio etc.

Prooemium.

Etsi ea, quae a Nobis pro Pastoralis officii debito per Apostolicas nostras Literas optima ratione statuta sunt, matura prius consideratione, singulisque facti circumstantiis serio pensatis prodeant: quia tamen nonnunquam evenit, ut aliae ejusdem facti circumstantiae, quae antea Nobis non innotuerant subinde patefiant: hinc est, quod, quum illae Nobis innotescunt, supplendo, vel immutando, aut ampliando ea, quae a Nobis antea sancita fuerant, de Apostolica nostra benignitate providere non detrectamus. Cum itaque Nos alias provide attendentes jurisdictionem quasi Episcopalem pro tempore existentis Abbatis Commendatarii Monasterii Abbatiae nuncupati Sanctae Mariae Farfensis Nullius Dioecesis in Districtu Urbis Ordinis Sancti Benedicti, cui alterum Sancti Salvatoris Majoris nuncupati annexum existit; ad plurimas Ecclesias, et non pauca loca extra proprium et particulare Territorium, ac intra fines Dioecesum diversorum Episcoporum existentia, ex variis Romanorum Pontificum Praedecessorum nostrorum concessionibus, late propagatam fuisse, et ex hac nimis ampla ac sejuncta jurisdictionis extensione ea in Ecclesiastici regiminis administratione

Pontifex enunciat causas primae dismembrationis jurisdictionis Abbatiae Farfensis ab eo factae.

catenus consequuta fuisse mala et inconvenientia, quae ob inferiorum Praelatorum in Loca, Ecclesias, et Personas intra aliarum Dioecesum fines existentia activae jurisdictionis exercitium non raro evenire solent: de dismembratione jurisdictionis dictae Abbatiae quoad loca et Ecclesias in alienis Dioecesibus Status Nostri Ecclesiastici existentia cum dilecto Filio nostro Federico Tituli Sancti Pancratii S. R. E. Presbytero Cardinale Lante nuncupato moderno dicti Monasterii Abbate Commendatario egissemus, ipseque Federicus Cardinalis eo, quo pollet zelo prudentia et pietate Nostrae assensus esset voluntati: auditis propterea Venerabilibus Fratribus nostris Archiepiscopo Firmano, et Montis alti, Reatino, et Spoletano Episcopis, intra quorum Dioecesum fines plurima Loca et Ecclesias dicti Monasterii Abbatis jurisdictioni subjecta esse dignoscebantur: Motu simili etc. Oppida, Loca, Terras, Ecclesias, Monasteria, et Loca pia intra Archiepiscopatus Firmani et Montis Alti, ac Reatini, et Spoletani Episcopatuum Dioecesum fines existentia et existentes, necnon unam Ecclesiam, quam in Assisiensi Dioecesi sub ejusdem Abbatis jurisdictione existere, tunc tantum in comperto erat: sub certis modo et forma tunc expressis per Apostolicas Nostras Literas incipien. *Dum universi* sub datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem anno Incarnationis Dominicae MDCCXLVI, Idibus Martii Pontificatus Nostri anno septimo, a praedicto Monasterio, illiusque pro tempore existentis Abbatis, seu perpetui Commendatarii jurisdictione superioritate, potestate, et auctoritate in perpetuum dismembravimus, separavimus et sejunximus, eademque Oppida, Loca, Terras, Ecclesias, Monasteria et Loca pia, ut praefertur dismembrata, separata et sejuncta singulis Firmanae, Montis Alti, Reatinae, Spoletanae et Assisiensis Ecclesiarum Dioecesibus etiam perpetuo univimus, annexímus et incorporavimus, prout in dictis Literis plenius continetur. Cum autem, postquam Literae praedictae jam editae erant, Nobis innotuisset praeter unam, ut praeferebatur Ecclesiam dictae Assisiensis Dioecesis, in ipsa quoque Assisiensi Civitate unum Monasterium Monialium sub Titulo Sanctorum Jacobi et Donati, intra vero Dioecesis Asculanae fines plures partim in Ditione dicti Status Nostri, partim vero in Regno Neapolitano sitas Ecclesias ejusdem Abbatis jurisdictioni obnoxias reperiri. Et quamvis jamdudum, videlicet de anno ejusdem Domini MDCLXVI. quaedam Schedula per modum Concordiae inter Episcopum Asculanum, et dicti Monasterii Abbatem Commendatarium tunc existentes, pro extinctione litis inter eos jam tunc ortae super exercitio jurisdictionis in ultimo dictis Ecclesiis, ut accepimus, inita et subscripta, ac successive ab eorum respectiva Successoribus ratificata fuisset, quia tamen Concordia hujusmodi Apostolica caret confirmatione, nec in ea singulis casibus consulitur, et quandoque ab una, aut altera ex futurorum Episcopi, vel Abbatis parte in dubium revocari, vel ab ea resiliri posset: nos qui pro his quoque Ecclesiis stabilem, et indeficientem regiminis et gubernii methodum assignare cupimus, iisdem Causis in Nostris Literis praedictis late enunciatis adducti, dictamque Concordiam, illiusque integrum tenorem praesentibus pro expresso habentes; motu pari etc. Monasterium praedictum in dicta Civitate Assisien., necnon Ecclesiam Abbatialem nuncupatam Sanctissimi Salvatoris extra moenia Civitatis Asculanae dictae Asculanae Dioecesis, et in infrascriptis Locis, Castris, et Villis ejusdem Asculanae Dioecesis in parte Ditionis Status Nostri praedicti sitas Ecclesias videlicet: Ecclesiam, etiam Abbatialem nuncupatam Sancti Joannis in Salaria, cum ei annexis Sancti Petri de Rosara, et Sanctae Mariae ad Capregliam nuncupat., ac ejusdem Sanctae Mariae Villae Funti Parochialibus, seu aliis Ecclesiis, necnon Oratorio publico ejusdem Beatae Mariae Virginis Lauretanae in eadem Villa Funti, necnon unam Sancti Stephani Loci Quinzani, cum Ecclesia ei annexa Assumptionis Beatae Mariae Virginis dicti loci, et aliam Beatae Mariae Virginis Villae Osoli, cum ei annexis Ecclesiis Sanctae Luciae Villae Bovecchiae, et Sancti Joannis ad Saxum nuncupat., ac aliam Beatae Mariae Virginis inter Sylvas Villae Gaici, et aliam Sanctae Anatoliae Villae Pastini, ac aliam S. Sylvestri Villae Rocchettae cum filiali Oratorio Sanctae Luciae dictae Villae, et aliam Sancti Petri Villae Talleani, cum ei annexa Ecclesia Annunciationis Beatae Mariae Virginis dicti loci, ac aliam Sancti Joannis Villae Forcellae, cum uno Sancti Andreae Planarum nuncupat., et altero Sancti Antonii Oratoriis publicis ejusdem Villae Forcellae, et aliam Sanctissimae Annunciationis Villae Arli, cum Ecclesia ei annexa

Quia postea innotuit in Civitate Assisiensi unum Monasterium, et intra fines Dioecesis Asculanae plures Ecclesias sub Abbatia Farfensi jurisdictione reperiri.

Hinc ob easdem causas illud, et illas dismembrat ab ejus jurisdictione.

Sancti Petri ejusdem Villae, ac aliam Sanctae Justae Villae Justinianae, et aliam Sanctorum Nicolai et Hilarii Villae Rocchae Casaregnanae, ac aliam Sancti Stephani Villae Mariiae, cum Sanctae Mariae Villae Vallicellae, et ejusdem Sanctae Mariae Villae Vetali, ac Beatae Mariae Virginis de Ponte nativo, ac Sanctae Catharinae Villae Monestini, et Beatae Mariae Virginis Villae Castiglionum, ac S. Sebastiani Villae Casacagnani annexis, seu filialibus Ecclesiis, et aliam Sancti Flaviani Loci, seu Villae Venaeruptae, ac aliam Sanctae Luciae Loci, seu Villae Capradossi; et aliam Sancti Salvatoris Villae Cerreti, et aliam Beatae Mariae Virginis Castri-Polesii, cum Oratorio Sancti Benedicti in Valle Ginestra, et aliam Sancti Gregorii Villae Talvacchiae, et aliam Sanctae Mariae Arcis Montis Calvi, et aliam Sancti Joannis Villae Arolae, cum ei annexa Ecclesia Beatae Mariae Villae Pedis Cavae, et Oratorio publico Annunciationis ejusdem Beatae Mariae Virginis Villae Turris, ac aliam Sancti Benedicti Vallis Aquarum cum Oratorio similiter publico Sanctae Mariae Gratiarum nuncupat. dictae Vallis Aquarum, et aliam Sancti Joannis Baptistae Aquaesanctae, cum Oratorio Sancti Josephi Villae Cagnani, ac aliam Beatae Mariae Virginis Villae Farni, cum una Sancti Petri, et altera Sancti Gregorii Villae Fleni Parochialibus Ecclesiis ei annexis, et Oratorio Sancti Cerbonii, seu Sanctae Cerboniae in Territorio Petraliae, et aliam Sancti Joannis Baptistae Collagrati juxta fines Regni Neapolitani praefati cum Ecclesiis intra idem Regnum sitis ei annexis, et Oratorio Sanctae Mariae Villae Franchae, et reliquas Parochiales Ecclesias Sancti Laurentii Castri Trosci, antea, et usque nunc jurisdictioni primodicti Monasterii, illiusque pro tempore existentis Abbatis, aut perpetui Commendatarii obnoxiam et obnoxias ab ejusdem Monasterii, illiusque Abbatis, seu Commendatarii praedicti jurisdictione, superioritate, potestate et authoritate una cum ejus, et earum respective annexis, et Oratoriis praedictis, necnon aliisque dependentibus Ecclesiis, si quae sint, praesentis tenore de novo in perpetuum dismembramus, separamus et sejungimus. Illoque et illis sic dismembratis, separatis et sejunctis, dictum videlicet Monasterium Civitatis Assisiensis praedictae Assisiensi; Ecclesias vero praedictas, cum earum respective annexis, et Oratoriis praedictis, aliisque

Et annectit uni, et alteri Dioecesibus

dependentibus Ecclesiis, si quae sint Asculanae respective Dioecesibus praedictis, etiam perpetuo unimus, annectimus et incorporamus; omnimodamque in illo, et illis jurisdictionem Ordinariam, quae ipsi primo dicto Monasterio illiusque Abbati, seu Commendatario praedicto competebat ad Assisiensem et Asculanum Episcopos pro tempore existentes praedictos transferimus et respective tribuimus, concedimus et assignamus, ipsosque Venerabiles Fratres modernos Assisiensem, et Asculanum Episcopos ex nunc plenarios in praedicti Abbatis, seu Commendatarii jurisdictione hujusmodi Successores fore et esse decernimus. Quemadmodum vero in praedictis nostris Literis salvam et illesam, ut prius remanere debere declaravimus Ordinariam jurisdictionem primodicti Monasterii, illiusque Abbatis, seu Commendatarii in Locis, Castris, et Ecclesiis intra proprium et particulare Territorium consistentibus, et in aliis Locis et Ecclesiis signanter in Ecclesiis aliis sitis in Dioecesibus nonnullis Episcopis Regni Neapolitani subjectis: ita quoque per praesentem dicti Monasterii, illiusque Abbatis, seu Commendatarii jurisdictionem in aliis Ecclesiis intra fines dictae Asculanae Dioecesis, sed in Locis temporalis Dominii Regni praedicti sitis, praeter tamen illas annexas dictae Parochiali Ecclesiae Sancti Joannis Baptistae Collagrati, cum dicto Oratorio Sanctae Mariae Villae Franchae; salvam et illesam praeservamus. Praeterea respectu collationum et provisionum dictarum Ecclesiarum etiam Parochialium per praesentem dismembratarum, et ut praefertur incorporatarum, necnon Beneficiorum in eisdem Ecclesiis, ac etiam illa dicti Monasterii Monialium Civitatis Assisien. praefatae forsan consistentium, et quarum, ac quorum provisio Abbati, seu Commendatario praedicto hactenus spectavit; idem prorsus quoad Jus formam, et modum ad illas et illa nominandi seu praesentandi, et illas, ac illa conferendi et providendi, quod in eisdem Literis pro aliis Ecclesiis, et Beneficiis per illas, ut praefertur dismembratis, praescripsimus, etiamsi ipsius primodicti Monasterii Commendatarius fuerit praedictae S. R. E. Cardinalis, servari etiam volumus et mandamus. Demum in recognitionem dismembrationis dictarum Ecclesiarum intra fines Dioecesis Asculanae existentium per praesentem factae, volumus quoque et statuimus, ut Ecclesiae Asculanae

in quibus sitae sunt.

Salvat jurisdictionem Abbatis in aliis Ecclesiis.

Quoad jus conferendi Ecclesias dismembratas et Beneficia in eis sita idem praecipit quam in prima dismembratione.

Taxat Canonem solvendum ab Episcopo Asculano.

praedictae Episcopus pro tempore existens, pro tempore etiam existenti primodicti Monasterii Abbati, seu Commendatario, aut illius Procuratori legitimo libras viginti cerae albae singulis annis offerre et praestare teneatur. Quocirca memoratas Nostras Literas, et praesentem Motus Nostri Schedulam cum omnibus et singulis in eis contentis nullo umquam tempore de subreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis vitio, seu intentionis nostrae, vel alio quocumque defectu notari, vel impugnari posse, sed eas, et praesentem omnino, ac semper et perpetuo firmas, validas et efficaces existere eisdemque Episcopis plenissime suffragari, necnon ab omnibus et singulis, ad quos spectat, inviolabiliter observari, sicque et non aliter per quoscumque Judices Ordinarios et Delegatos quavis auctoritate et potestate fungentes, etiam Causarum Palatii Apostolici Auditores, ac ejusdem S. R. E. Cardinales, etiam de Latere Legatos, sublata eis, et eorum cuilibet quavis aliter judicandi, definiendi et interpretandi facultate et auctoritate, judicari, et definiri debere. Et si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari irritum et inane decernimus. Non obstantibus Schedula subscripta, seu Concordia praedicta, quatenus opus sit, ac omnibus illis, quae in dictis nostris Literis voluimus non obstare, caeterisque contrariis quibuscumque.

Clausulae praeservativae.

Fiat Motu proprio P.

Et cum absolutione a censuris ad effectum etc. Et quod nostrarum Literarum praedictarum tenor et data habeantur pro expressis, seu in toto vel parte exprimi possint in Literis, etiam gratis per viam de Curia cum clausula perpetuo, et ad perpetuam rei memoriam, si et quandocumque videbitur expediendis. Et de perpetuis dismembratione, separatione, sejunctione, unione, annexione, incorporatione, voluntate, decreto, aliisque praemissis, ut supra in dictis Literis latissime extendendis. Volumus autem, per ea, quae in praesenti statuimus taxam primodicti Monasterii in Libris Camerae Apostolicae praefinitam ullatenus imminui. Volumus praeterea, quod sola praesentis Schedulae Nostri Motus proprii signatura sufficiat, illique, ac illius quoque exemplis, seu Transumptis etiam impressis manu alicujus Notarii publici subscriptis, et Personae in Ecclesiastica dignitate constitutae Sigillo munitis tanta ubique fides adhibeatur in judicio et extra, quanta si sub Plumbo nostro expedirentur et originaliter exhiberentur adhibenda esset, et adhiberi deberet Regula quacumque contraria non obstante. *Fiat P.*

Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem Pridie Idus Augusti Anno Septimo.

Dat. die 12. Aug. 1747.

ERECTIO — XXXVII.

Publicae Universitatis Studii generalis in Collegio Societatis Jesu Civitatis Sancti Dominici Insulae Hispaniolae.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Ad perpetuam rei memoriam.

Prooemium.

In supereminenti Apostolicae Sedis specula, meritis licet imparibus, disponente Domino constituti, et intra Mentis Nostrae arcana revolventes, quantum ex Literarum Studiis Catholica Fides augeatur, Divini Numinis cultus protendatur, veritas agnoscatur, ac justitia colatur, ad ea, propter quae Literarum Studia hujusmodi ubilibet excitentur, ac etiam humiles personae eis incumbere desiderantes, id efficere possint, libenter intendimus, et in iis Nostrae solicitudinis partes propensius impertimur, prout pia Christifidelium, praesertim Regali dignitate fulgentium accedentium vota exposcunt, Nosque, locorum qualitate pensata, in Domino conspicimus salubriter expedire.

Exponi siquidem Nobis nuper fecit dilectus Filius Josephus de Lata Presbyter Societatis Jesu in Alma Urbe Nostra pro Provinciarum Hispaniarum, et Indiarum Regnis Procurator, quod alias, nempe die XXIII. Septembris Anni MDCCI. clar. mem. Philippus, dum vixit, earumdem Hispaniarum Rex, ad Religionem, literarumque scientias promovendas, provehendasque, licentiam concessit, ut in Civitate Sancti Dominici Insulae Hispaniolae unum Col-

Expositio facta Pontifici a Procuratore Societatis Jesu in Urbe.

Philippus V. Rex anno 1701. mandaverat erectionem Collegii Societatis Jesu.

Cum applicatione bo-

norum, et rerum alterius Universitatis Studiorum.

legium ejusdem Societatis ex bonis, et rebus ad hanc effectum a tunc in humanis agente Hieronymo de Quesada relictis erigi posset, ac insuper mandavit, ut hujusmodi Collegia, sic ut praefertur, de novu erigendo domus assignaretur, ac redditus applicarentur, ad aliud Collegium, et domum studiorum jamdudum, nempe Anno MDLVIII. in dicta Civitate a quondam Hernandu de Jorgon fundatum, quod in publicam Studiorum Generalium Universitatem, ad instar alterius publicae Studiorum Generalium hujusmodi Uulversitatis Civitatis Salamantinae, erectum fuerat, spectantes, ac insuper declaravit, quod Collegium sic erigendum ad sustinendas Cathedras, et onera, juxta redditus a memorato Hernando relictos, assignatosque, obligatum esset, et remaneret; quoniam nonnullis ex causis sperari nequibat casus, ut in secundodicto Collegio morarentur Collegae, Magistri, nec adesset Discipulorum copia, prout dictus Hernandus fundatur optaverat.

Et alia anno 1715 disputat pro dicti Collegii erectione.

Ac successive, et de Anno MDCCXLV. dictus Philippus Rex injunxit, quod secundodictum Collegium, cum ruinam minaretur, ac ob defectum capitalium necessariae reparationes minime peragendae essent, demoliretur, eaque occasione omnes redditus, a praedicto Hernando hujusmodi Collegio relictos, cum eisdem oneribus, at gravaminibus per ipsum Hernandum injunctis, primodicto Collegio de novo applicavit, ac demum imposuit, ut laudabilis memorati Hernandi tamquam de Fundatore, et Benefactore memoria, in principalioribus Collegii primodicti hujusmodi actibus literariis quoque haberetur. Pro praemissorum vero observantia, Collegiique primodicti progressu, Judicem Conservatorem cum privativa jurisdictione cognoscendi omnia negotia, recuperatione bonorum, redditum, et rerum alias secundodicto Collegio assignatorum, quae in primodictum Collegium translata remanebant, concernentia, elegit, et deputavit.

Lis orta fuit cum Conventu Ordinis Praedicatorum super facultate conferendi gradus.

Vix tamen a memorato Philippo Rege primodictum Collegium erectum fuerat, quaedam lis, seu verius quaestiunis materia, in Tribunali Regiae Audientiae dictae Civitatis Santi Dominici inter dilectos Filios tunc existentes primodicti Collegii Rectarem ex una, et Priorem Conventus ejusdem Sancti Dominici Fratrum Ordinum Praedicatorum ex altera partibus, introducta remansit, super privativa facultate conferendi gradus in scientiis, quae docebantur: et pro parte dicti Rectoris adducebautur, in primodictum Collegium translatum fuisse aliud secundodictum a dicto Hernando fundatum, quod Anno MDLVIII. in publicam Studiis Generali Universitatem erectum fuerat; pro altera vero dicti Prioris parte, nuda possessio privilegii conferendi gradus allegabatur.

Rationes utriusque Partis.

In hujus Causae progressu, manutentio in possessione, seu quasi possessione privilegii praedicti eidem Priori, et Conventui de facili data fuit, sed coactus dictus Prior ad exhibendum titulum, seu documentum concessionis hujusmodi privilegii, quoddam sumptum de alio sumptu quarumdam literarum fel. record. Pauli Papae III. Praedecessoris Nostri, vel sub Plumbo, vel in simili forma Brevis expeditatum, quibus idem Conventus in publicam Studii Generalis Universitatem erectus declarabatur, produxit: ob defectum tamen originalis dictarum literarum, et quia de concessione hujusmodi facultatis, et erectionis, nullum in Regestis Regii Concilii Indiarum, prout moris est, monumentum reperitur, sumptum hujusmodi adulterinum, ac supposititium habitum fuit.

Resolutio capta.

Postmodum, pro parte dicti Collegii, dilectus etiam Filius Petrus Ignatius Altamirano ejusdem Societatis Professor, ac Indicarum Provinciarum praedictarum Procurator, institit, quod quatenus privativa facultas ipsi Collegio minime competerat, saltem cumulativa non impugnaretur; sed ob novas a Priore, et Conventu praedictis factas oppositiones, non sine gravamine, lis, et causa hujusmodi per plures annos, et ad usque annum MDCCXLIII. in suspenso remansit; Interea temporis cum novae rationes, probationesque a Rectore, et Collegio praedictis pararentur, ad hoc ut causa hujusmodi absolveretur, dilectus etiam Filius Thomas Ripoll Magister Generalis Ordinis Praedicatorum, cui praemissa uon latebant, et proposita a dicto Procuratore primodicti Collegii probabat, ad dirimendas lites inter partes hujusmodi ortas, Procuratoribus memorati Conventus mandavit, ut supersederent, et propositionem pro parte dictorum Rectoris, et primodicti Collegii factam amplecterentur.

Procurator Societatis institit saltem pro facultate cumulativa conferendi gradus.

Magister Generalis Ord. Praedicat. propositionem a Rectore Collegii factam amplecti mandavit.

Hisce praehabitis, Procurator primodicti Collegii Charissimo in Christo Filio nostro Ferdinando earumdem Hispaniarum Regi Catholico supplicavit, quatenus instantiae assentiri dignaretur, commissaque ab eodem Ferdinan-

Supplicatur Regi Hispaniarum pro ejus Regio adsensu.

do Rege cuidam ejus Ministro plenae fiduciae, et litteraturae praedito, quaestioni, seu litis hujusmodi cognitione; post cognitionem hujusmodi, relationemque eidem Ferdinando Regi factam, ipse Ferdinandus Rex die XVII. Februarii proxime praeteriti suum edidit decretum; in quo, facta prius de omnibus praemissis actis, et gestis mentione, primodictum Collegium in publicam Studii Generalis Universitatem cum eisdem facultatibus, et privilegiis, quibus secundodictum Collegium a dicto Hernando, sicut praemittitur, fundatum, gaudebat et fruebatur, erexit; et ad hujusmodi effectum mandavit, quod gradus quicumque inibi Studentibus conferri possent, cum onere sustinendi Cathedras, juxta redditus, qui ex secundo dicto Collegio illi fuerant adjudicati, et adjectione aliarum Cathedrarum, quatenus Rectori primodicti Collegii propriis expensis illas adjicere placuerit; Injungens eidem Judici Conservatori a praedicto Philippo Rege deputato, ut praemissa omnia adimpleri facere, et in singulis artibus publicis de dicto Hernando tanquam Fundatore, et Benefactore memoriam haberi, et decrevit gradus in hujusmodi primodicto Collegio in singulis Scientiis, et facultatibus susceptos, eamdem vim, et praerogativam habere, quas habent illi in quacumque Universitate suscepti, et illorum virtute, Officia, et Dignitates illis correspondentia conferre posse. Pro eo vero, quod ad dictum Conventum attinet, circa ejus continuationem in praetensa facultate, de qua legitime, et valide, ut praefertur, non docebatur, dictus Ferdinandus Rex attendens supplicationem dicti Petri Ignatii Procuratoris pro bono pacis promovendae factam, amplecti etiam erectionem Universitatis in dicto Conventu, erectionem quoque hujusmodi una, eademque die concessit, itaut una, et altera Universitates gradus quoscumque in eis respective Studentibus conferre possint, ad instar Universitatum, quibus tam Ordo Fratrum Praedicatorum, quam Societas Jesu hujusmodi, in Civitatibus de Manila Sanctae Fidei, et Quitensi gaudent: Ac pro suae voluntatis executione, Dilectis quoque Filiis Consilio Indiarum mandavit, quod super hisce actus quicumque in Judicio habiti delerentur, nec amplius ulla instantia admitti deberet, perpetuumque silentium in praemissis imposuit, et alias, prout in ejusdem Ferdinandi Regis decreto manu propria subscripto, et die XXVI. Maji proxime elapso expedito, cujus tenorem praesentibus pro expresso haberi volumus, uberius dicitur contineri.

Qui nolaesiter annuit cum opportunis ordinationibus.

Cum autem, sicut eadem expositio subjungebat, dictus Josephus Procurator, quo praemissa firmius subsistant, et serventur exactius Apostolicae Confirmationis nostrae patrocinio communiri, Collegiumque hujusmodi in supradicta Sancti Dominici Civitate erectum, fundatumque, in publicam Studiorum Generalium Universitatem per Nos erigi; et institui summopere desideret.

Petitio dicti Procuratoris de Urbe.

Nos, qui Societatem hujusmodi, cujus Alumni, et Professores uberes literarum, et pietatis in publicum fructus producere pergunt, paternis complectimur affectibus, ipsius Josephi Procuratoris votis hac in re, quantum cum Domino possumus, favorabiliter annuere volentes, ipsumque Josephum Procuratorem a quibus excommunicationis, suspensionis, et interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, et poenis, a Jure, vel ab homine quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum praesentium tantum consequendum, harum serie absolventes, et absolutum fore, censentes, supplicationibus ejus nomine Nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, supradictum Decretum a memorato Ferdinando Rege, sicut praemittitur, factum, edictum, subscriptum, et publicatum, cum omnibus, et singulis in eo contentis, auctoritate Apostolica tenore praesentium approbamus, et confirmamus, illique inviolabilis Apostolicae firmitatis robur adjicimus, omnesque, et singulos juris, et facti defectus, si qui desuper quomodolibet intervenerint supplemus, et sanamus.

Pontifex regium Decretum confirmat.

Ipsumque Collegium Societatis Jesu in dicta Civitate Sancti Dominici Insulae Hispaniolae, ut praefertur, erectum, et institutum, ubi Scholae nunc habentur, seu forsan in ampliorem formam constituentur, in publicam Studiorum Generalium Universitatem, in qua dictae Societatis Alumni, et Professores, Grammaticam, Rethoricam, Logicam, Physicam, et Theologiam Scholasticam, et Moralem, ac Sacros Canones, ac Jus tum Canonicum, nec non per Lectores saeculares Jus Civile, ac Medicinam, aliarumque literarum studia profiteantur, et Juvenes quoscumque doceant, eadem auctoritate, tenore itidem praesentium, sine tamen quorumcumque praejudicio, erigi-

Et quatenus opus sit, dictum Collegium in publicam Universitatem studiorum erigit.

mus, et instituimus, ipsumque Collegium sic in publicam Universitatem erectum, et institutum, curae, et regimini, et administrationi dictae Societatis, illiusque Praepositi Generalis pro tempore existentis, seu ab eo deputandi, praedicta auctoritate etiam perpetuo supponimus, ac submittimus.

Cum cumulativa privilegiorum aliarum Universitatum.

Ac eidem Collegio, illiusque Rectori, Magistris, Lectoribus, Scholasticis, aliisque praedictis universis, et singulis, ut omnibus, et quibuscumque privilegiis, Indultis, libertatibus, immunitatibus, exemptionibus, favoribus, gratiis, praerogativis, honoribus, et praeeminentiis hujusmodi publicis Studiorum Generalium Universitatibus, illarumque pro tempore existentibus Rectoribus, Magistris, Lectoribus, Doctoribus, Praeceptoribus, Scholasticis, Procuratoribus, et aliis Personis in genere, vel in specie quomodolibet concessis non solum ad eorum instar, sed pariformiter, et aeque principaliter, in omnibus, et per omnia uti, potiri, et gaudere: Ac insuper Rectori pro tempore existenti Collegii hujusmodi, ut quoscumque ad illud accedentes, ac per debitum tempus Studentes, si scientia, et moribus idoneos esse repererit, in omnibus Facultatibus, quae in dicto Collegio, ut praefertur, docentur, et leguntur, ad Baccalaureatus etiam formati, Licentiaturae, Laureae, ac Doctoratus, nec non Magisterii gradus, servata tamen in omnibus, et per omnia forma Decretorum Viennen., et Tridentini Conciliorum, quibus in aliquo derogare non intendimus, et alias laudabiles aliarum publicarum Universitatum consuetudines, promovere, et ipsorum graduum insignia eis exhibere, usque ad dictos gradus; Utque per Rectorem hujusmodi Collegii promoti, possint publice privatimque omnium aliarum publicarum Studiorum Generalium Universitatum Facultates praedictas interpretari, et alios docere, de eis disputare, gradui, seu gradibus hujusmodi convenientes actus exercere, nec non omnibus aliis privilegiis, favoribus, gratiis, praerogativis, et indultis, quibus alii in aliis quibusvis Universitatibus, et alibi, juxta illarum Constitutiones, et mores, ad gradus praedictos promoti, de jure, usu, vel consuetudine, aut alias quomodolibet utuntur, fruuntur, potiuntur, et gaudent, ac uti, frui, potiri, et gaudere possunt, et poterunt in futurum, pari modo, et absque ulla prorsus differentia, uti, frui, potiri, et gaudere in omnibus, et per omnia; perinde ac si gradus praedictos in publicis Universitatibus praedictis, juxta illarum mores, et consuetudines, rite suscepissent.

Et facultate conferendi gradus quoscumque.

Nec non moderno, et pro tempore existenti dictae Societatis Praeposito Generali, ut per se, vel dicti Collegii, et sic erectae Universitatis Rectorem, aut alium; vel alios deputandos, pro felici salubrique sic erectae Universitatis directione, ac Rectoris, Magistrorum, Lectorum, et aliorum Ministrorum, et Officialium muneribus, et functionibus, modoque, et forma docendi, et alias sua respective Officia exercendi, et Scholasticorum manutentione, quaecumque statuta, et ordinationes, licita tamen, et honesta, ac Sacris Canonibus, et Concilii Tridentini praedicti Decretis, ac Constitutionibus Apostolicis minime contraria, edere, et promulgare, ac edita, et promulgata, pro temporum, rerum, et personarum qualitate, mutare, corrigere, et reformare, seu illa cassare, vel abrogare, ac alia de novo condere, edere, et publicare, et super illorum observatione poenas ejus arbitrio imponere, ac impositas, poenas executioni demandare, dictique Collegii, ac sic erectae publicae Universitatis hujusmodi Doctores, Magistros, Lectores, Scholasticos, Procuratores, Bidellos, aliosque Ministros, et Officiales eligere, nominare, ac electos, et nominatos amovere, electionesque factas confirmare libere, et licite, ac valide possint, et valeant respective, auctoritate, et tenore praedictis concedimus, et indulgemus.

Praeposito Generali Societatis Jesu tribuit facultatem condendi statuta.

Decernentes easdem praesentes literas semper firmas, validas, et efficaces existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere; ac illis, ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit, in omnibus, et per omnia plenissime suffragari, et ab eis inviolabiliter observari; sicque in praemissis per quoscumque Judices Ordinarios, et delegatos, etiam Causarum Palatii Apostolici Auditores, ac Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinales etiam de Latere Legatos, et Sedis Apostolicae Nuncios, sublata eis, et eorum cuilibet quavis aliter judicandi, et interpretandi facultate, et auctoritate, judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Clausulae pro praemissorum firmitate.

Non obstantibus constitutionibus, et ordinationibus Apostolicis, nec non dictorum Col-

Derogatio contrariis.

legii, Civitatis, et Societatis, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis, et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, et literis Apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis, et innovatis. Quibus omnibus, et singulis, illorum tenores praesentibus pro pleno, et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat specialiter, et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Dat. Pontif. Anno VIII. die 14. Sept. 1747.

Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem sub Anulo Piscatoris die XIV. Septembris MDCCXLVII. Pontificatus Nostri Anno Octavo.

D. Card. Passioneus.

XXXVIII. SUPER

Abusu libelli Repudii Conversorum a Judaismo ad Fidem Catholicam.

BENEDICTUS EPISCOPUS.

SERVUS SERVORUM DEI.

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium

Apostolici Ministerii munus Nobis licet immerentibus commissum assidue Nos excitat, atque impellit, ut solicito studio, ac vigili cura, abusus, pravasque consuetudines, si quas in Ecclesia Dei, vel hominum infirmitate, vel malitia, certo noverimus irrepsisse, Pastoralis Providentiae solicitudine compescamus, congruisque adhibitis remediis, quo citius fieri potest, aboleamus.

Judaei ad Fidem conversi, si habent Uxorem in Judaismo, illam quandoque repudiant.

Nuper quidam Nobis relatum est, certisque probationibus manifesto comprobatum, quod aliqui Hebraeorum, qui ad Christianam Fidem conversi uxorem habent renuentem Christianam veritatem amplecti, minime dubitant, posteaquam ejurata Judaica perfidia sacro lavacro abluti sunt, et solemni professione se ad Christi Fidem adstrinxerunt, reverti sacrilego ausu ad Judaeorum Castra, seu Vicum, vulgo *il Ghetto*, ibique Rabbinico ritu, Judaicis superstitionibus, damnandisque observationibus, libellum repudii uxoribus concedere, vel etiam extra Judaeorum domicilium, coram Notario Testibusque Christianis, eumdem libellum repudii uxoribus dare, ut liberam eis nubendi alteri Viro potestatem faciant. Moyses quidem in Deuteronomio *cap.* 24. ita scriptum reliquit: *Si acceperit homo uxorem, et habuerit eam, et non invenerit gratiam ante oculos ejus propter aliquam foeditatem, scribet libellum repudii et dabit in manu illius, et dimittet eam de domo sua.* Utrum vero haec dumtaxat indulgentia quaedam fuerit ad majus malum evitandum, adeout qui daret, acciperetque repudium, liber quidem a poena esset, non autem a culpa; an autem dispensatio potius esset a Deo concessa ob cordis Hebraeorum duritiam, adeout qui libellum repudii mitteret, et quae missum reciperet, et a culpa, et a poena exemplus foret, eisque minime vetitum esset ad aliud matrimonium valide, ac licite contrahendum procedere, dissident inter se veteres, recentioresque Theologi; cum alii primam, alii alteram opinionem sequantur. Verum quidquid hac de re sit, illud certum est, quod Redemptor Noster Jesus Christus Dei Filius interrogatus quid censeret de libello repudii, quem Moyses permiserat, respondit, ut legitur in Evangelio apud Matth. *c.* 19., et apud Marc. *cap.* 10. *Quoniam Moyses ad duritiam cordis vestri permisit vobis dimittere uxores vestras; ab initio autem non fuit sic: dico autem vobis, quia quicumque dimiserit uxorem suam, nisi ob fornicationem, et aliam duxerit, moechatur: et qui dimissam duxerit, moechatur:* Sermonemque suum ita conclusit: *Quod ergo Deus conjunxit, homo non separet.* Ex his autem verbis per legitimam consequentiam inferunt Theologi, in praesentiarum non amplius licere Hebraeis proprias uxores repudiare, neque per libellum repudii, matrimonii vinculum amplius dissolvi, eo quod Jesus Christus illud ad suum primaevum statum redegit, nempe ad indissolubilitatem, non lege nova condita, sed dumtaxat sublata veteri induigentia, seu dispensatione super praedicta indissolubilitate concessa. Quae cum ita se habeant, etiamsi repudium toleretur inter Hebraeos conjuges, qui ambo in eadem Judaica perfidia permanent, certe ferri, ac tolerari nullo modo debet, ut Hebraeus ad Fidem conversus, et sacro Baptismate ablutus, libellum repudii uxori, quae in Hebraica pervicacia remanet, judaico more, ac ritu concedat.

Repudium in Veteri Testamento permissum.

Sed in Nova Lege Gratiae absolute vetitum.

Quamobrem ut in posterum omnia debito

Hinc Pontifex decernit, quod Hebraeus conversus interpellet Uxorem Hebraeam.

ordine, et laudabili modo, ac ratione fiant; volumus, ac decernimus, ut Hebraeus ad Fidem conversus, si uxorem Hebraeam habet, eam more solito interpellet, an etiam ipsa converti, et cohabitare velit sine contumelia Creatoris: renuente autem muliere, liberum ei erit aliud matrimonium contrahere, juxta verba Beati Apostolici Pauli *in Epist.* 1. *ad Corinth. cap.* 7.: *Quod si infidelis discedit, discedat, non enim servituti subjectus est Frater, aut Soror in hujusmodi, in pace autem vocavit nos Deus.* Ut bene jam ante animadvertit clar. me. Praedecessor Noster Innocentius III. in sua Decretali, quae incipit: *Quanto de divortiis*.

Eaque renuente, possit contrahere cum Christiana.

De Theologorum quaestione, quando dissolvatur Matrimonium infidelium ob conversionem unius e conjugibus.

Quaeritur a Theologis, et Canonici juris eo Consultis, quando solvatur matrimonium contractum ab Hebraeo cum Hebraea, quae se convertere recusat; et quando conversus novum matrimonium cum muliere Christiana, et quando Hebraeus cum Hebraea contrahere possit. Quod ad conversum attinet, quidam volunt, praecedens matrimonium dissolvi quoad vinculum, statim ac infidelis renuit Fidem Christianam amplecti, aut intra terminum, seu temporis spatium praefixum in interpellatione, quae illi facta est, nullum responsum praebet. Alii vero putant matrimonium solvi, quando conversus aliud matrimonium celebrat cum Christiana: quae opinio in praesenti communior est inter Theologos, et Canonici juris peritos, et in praxi eam sequitur Congregatio Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalium Decretorum Concilii Tridentini Interpretum. De solutione autem vinculi matrimonialis, pro eo quod pertinet ad uxorem, quae in hebraica superstitione perseverat, aliqui censent, quod ea in poenam suae perfidiae semper illigata remaneat, neque aliud matrimonium contrahere valeat, donec et quousque Maritus Christianus factus vivit: alii vero putant, nullo modo eam matrimonium celebrare posse, si Maritus conversus non adhuc ad alias nuptias transierit: ubi vero conversus matrimonium iniverit, permitti debere mulieri, ut idem facere possit, quia solutio matrimonii privilegium est concessum favore Christianae Fidei, quam ad Christum conversus amplectitur; et ideo recte affirmari posse, datum esse directe, et per se fideli, indirecte vero, et per accidens infideli. Sed quidquid sit de hujusmodi controversiis, quae inter Theologos, et juris Canonici professores disceptantur; de quibus nihil Nos definire intendimus, singulas illorum sententias eo loco, quo sunt relinquentes; cum Nostra mens, et voluntas nequaquam sit aliquid nunc definire de matrimonio, quod a muliere Hebraea contrahitur, posteaquam nolle se Christianae Fidei nomen dare declaravit: sed id solum Motu proprio, ex certa scientia, et plenitudine potestatis tenore praesentium volumus, et intendimus, ac jubemus, ut cum aliquis Hebraeorum Christianam veritatem amplexus fuerit, non praetermittatur Interpellatio mulieri more recepto facienda, an velit, nec ne, se ad Christum convertere, dummodo tamen ex aliqua gravi causa, vel a Nobis, vel a Romanis Pontificibus Successoribus nostris, non censeatur hujusmodi interpellatio omittenda, ut videre licet in nostra Constitutione: *In suprema*, data die 16. Januarii anno MDCCXLV., quae est CXVII. *in Tom. I.* Nostri Bullarii; immo expresse vetamus, prohibemus, ac interdicimus, ne Conversi quovis tempore, et quovis modo, sive in Judaeorum domicilio, nempe *Ghetto*, Rabbinico ritu, sive extra, coram Notario et Testibus Christianis, libellum repudii uxoribus, quae interpellatae recusant se convertere, aut, omissa vigore dispensationis ejusmodi interpellatione, quia ex probabili conjectura creditum est, minime se ad Christi Fidem conversuras, dare, scribere, aut mittere audeant, et possint.

Circa quam nil Pontifex statuere intendit.

Sed solum statuit, ut supra.

Et quoniam ut plurimum contingit, ut leges debitam executionem non consequantur, nisi Sanctio poenalis contra eas transgredientes accedat; hac Nostra in perpetuum valitura Constitutione, motu, scientia, ac potestate pari mandamus, ac praecipimus, ut omnia Tribunalia, ac Judices competentes, habita notitia, aliquem ex Hebraeis conversis, post susceptum Baptismum, libellum repudii intra ipsum Judaeorum domicilium, Rabbinicis superstitionibus adhibitis, uxori non conversae dedisse, statim in eum sine ulla cunctatione, tamquam in Judaizantem, solitis poenis animadvertant; et insuper contra ipsam Judaeorum Universitatem in casu praedicto procedant manu regia mulctam ab ea exigentes centum scutorum aureorum, cujus tertia pars in praemium accusatori tribuatur, quod vero superest, concessum, et addictum ipso jure per hanc Nostram Constitutionem intelligatur Piae Domui Catechumenorum in illis Civitatibus, in quibus ea reperitur: ubi autem hujusmodi Cate-

Poenae contra delinquentes.

chumenorum Domus non extat, remaneat liberae dispositioni Episcoporum, et Ordinariorum, ut eam pecuniam pauperibus Christianis pro eorum arbitrio, et conscientia distribuant. Sin autem ad Tribunalium, seu Judicum competentium cognitionem pervenerit, quod Conversus libellum repudii extra Judaeorum domicilium, seu *Ghetto*, dederit coram Notario, et Testibus Christianis, pari modo eum tamquam Judaizantem debita poena afficiant, minori tamen, qua plecti debet, qui intra ipsum *Ghetto* Rabbinicis superstitionibus libellum repudii scripserit. Item procedatur contra Notarium Christianum, et dictam Hebraeorum Universitatem, sine cujus scientia, et procuratione hujusmodi damnabilia negotia non transiguntur, et pro rata parte mulctentur centum scutis aureis, exigendis, distribuendis, applicandisque, ut supra dictum est; tum etiam Testes Christiani poena arbitria, etiam corporis afflictiva, pro prudenti Judicum arbitrio puniantur. Praeterea, etsi libellus repudii, juxta hebraicum morem, ac ritum, solum a Marito uxori mittatur, non autem permissum sit uxori, ut illum Marito praebeat, nihilominus, quia nobis compertum est, esse aliquos, qui existimant etiam a Muliere Marito dari posse, ut omni in futurum dubitationi, ac quaestioni, quae exoriri posset, occurramus, hac Nostra praesenti volumus, ac declaramus, ut omnia, et singula, quae a Nobis superius de marito ad Fidem converso, remanente ejus uxore in Judaica superstitione, disposita ac statuta sunt, etiam in casu uxoris ad Christum conversae, remanente marito in infidelitate, locum omnino habeant, atque obtineant, et ab omnibus serventur, et custodiantur.

Declarat, quod dictum est de Marito erga Uxorem, intelligendum esse etiam de Uxore erga Maritum.

Derogatio contrariis.

Non obstantibus Constitutionibus, et Ordinationibus Apostolicis, privilegiis quoque, Indultis, et Literis Apostolicis, dictis Hebraeis, eorumve Universitatibus, sub quibuscumque tenoribus, et formis, et cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, et insolitis clausulis, decretis in genere, vel in specie quomodolibet concessis, etiam saepius approbatis, et innovatis. Quibus omnibus, et singulis, etiam alias pro illorum sufficienti derogatione de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, et individua mentio habenda, seu quaevis alia exquisita forma ad hoc servanda esset, tenores hujusmodi, nec non formas, et decreta in illis apposita, ac si de verbo ad verbum insererentur, praesentibus pro sufficienter expressis, et insertis habentes, illis quoad reliqua in suo robore permansuris, ad effectum praemissorum, specialiter, et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Publicationem praesentium decernit.

Volumus autem praesentes Literas ad valvas Basilicae Principis Apostolorum de Urbe, in Acie Campi Florae, atque in Platea, quae Judaeorum nuncupatur, per Cursores Nostros publicari, earum exemplis inibi affixis, et dimissis, ac post hujusmodi publicationem, et elapsum terminum superius praescriptum, cunctos, et singulos, quos concernunt, perinde arctare, atque afficere, ac si eorum cuilibet personaliter intimatae fuissent, illarumque exemplis, etiam impressis, manu alicujus Notarii publici subscriptis, et Sigillo Personae in Dignitate Ecclesiastica constitutae munitis, eamdem prorsus fidem in judicio, et extra illud haberi, quae ipsis praesentibus haberetur, si essent exhibitae, vel ostensae.

Sanctio poenalis.

Nulli ergo omnino hominum liceat paginam hanc nostrae voluntatis, inhibitionis, praecepti, mandati, et derogationis infringere, vel ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri et Pauli Apostolorum ejus, se noverit incursurum.

Dat. Pont. Anno VIII. die 16. Sept. 1747.

Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem Anno Incarnationis Dominicae millesimo septingentesimo quadragesimo septimo, decimosexto Kalendas Octobris; Pontificatus Nostri Anno VIII.

D. Card. Passioneus.

J. Datarius.

Visa de Curia.

N. Antonellus Pro-Abbreviator.

J. B. Eugenius.

Loco ✠ Plumbi.

Registrata in Secretaria Brevium.

Publicat. die 30. Septembris anni 1747.

XXXIX.

DE ÆDIFICIIS,

De Jure congrui in Civitate Centumcellarum, ejusque Suburbiis.

BENEDICTUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI.

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium ab accessu Pontificis ad Centumcellas.

Ad Centumcellas Civitatem Nostram superioribus mensibus Nos contulimus, ut Cives illos Nobis temporaliter Subditos conspectu Nostro solaremur, quod tamen perbreve paucorum dierum spatium, quo ibi morati sumus, a curis Apostolicae servitutis Nobis impositae vacuum esse non sivimus; inter caetera enim respondimus Consultationibus nonnullorum Venerabilium Fratrum Nostrorum Episcoporum, atque etiam dilecti Filii Sigismundi Vicarii Generalis Zagrabien. de quartis nuptiis apud Graecos initis, irritae ne, an validae essent; aliaque plura Pontificalis sollicitudinis munera obivimus. Siquidem Pastoralis Officii Nobis coelitus demandati, Nos ipsius Tyrreni maris aspectus admonebat. In memoriam enim Nostram redibat, apud Ostia Tyberina Beatum Augustinum magnum Ecclesiae lumen, dum se post longi itineris laborem navigationi instaurat, cum Sancta ejus Matre, paulo ante quam migraret ad Deum, de Divinae contemplationis dulcedine, et de coelestis Patriae jucunditate colloquentem, in deliciis Domini diem suavissime transegisse; in hujus maris littore Marcum Minutium Felicem, vindemialibus feriis, dum a Foro vacabat, egregium illum Dialogum pro Christiana Religione adversus Gentilium calumnias inter Caecilium, et Octavium medium sedentem disceptationis arbitrum audivisse, et scripsisse: demum hujus maris Insulas innumeros propemodum Dei Servus pro Christi nomine egentes, vexatos, afflictos verbera et carceres expertos, vinculis et ludibriis onustos, expulsos, ejectos, et quibus dignus non erat mundus, excepisse, et in sinu suo fovisse quodammodo, et amplexos esse. Decet autem, ut adventus Noster in eam Urbem Paterno non destituatur beneficio, et Pontificiis gratiis, ac favoribus non careat, quo benevolentiae Nostrae memoria apud illos Cives gratior, et diuturnior benignitate Apostolica reddatur.

Ubi curis non fuit vacuum.

Et ex aspectu illius Litoris varia, ipsius mente eligua, et meditanda occurrerunt.

Accessus Pontificis ad illam Civitatem aliquod ei afferre debet beneficium.

Expositio pro parte dictae Civitatis super mala conditione ejus domorum tunc facta.

Nuper autem dilecti Filii Populus, et Incolae dictae Civitatis Centumcellarum Nobis exponi fecerunt, quod cum die tertia mensis Octobris anni proxime praeteriti duae parvae domunculae nocte ex improviso concidissent, earum ruinis oppressi, quod non sine animi Nostri dolore audivimus, duodecim homines sunt: Hujusmodi gravis infortunii nuncio delato ad Congregationem Venerabilium Fratrum Nostrorum Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalium Consultationibus negotiorum Status Ecclesiastici praepositam, eadem Congregatio jussit Gubernatori, ut Domus omnes praedictae Urbis visitari, et recognosci, easque describi eo statu, ac conditione, qua reperirentur, curaret. Electis autem duobus Magistris Caementariorum, et duobus ejusdem Urbis Civibus, omnia, quae praecepta fuerant, probe, ac diligenter executioni demandata sunt, et totius Civitatis descriptio accurate confecta Congregationi praedictae exhibita est: Ex ea autem descriptione, seu relatione, subjungebatur, evidenter constare, Centumcellensem Civitatem plurimis abundare domibus parvis, veterrimis, ruinosis, male materiatis, rimisque fatiscentibus, jam prope collabentibus, fulcimentisque subnixis, quae informem Civitatis aspectum, aerem insalubrem, et incolatum, atque habitationem ingratam, atque injucundam efficiunt, neque hujusmodi publico malo, atque incommodo novis construendis aedificiis remedium aliquod afferri posse: Nam contractus emptionum et venditionum, ob obstinatam Dominorum renuentium vendere voluntatem, aut avaritiam plus justo distrahere volentium, vel ob hypothecas, oppignorationes, Canones, Fideicommissa, aliaque hujusmodi vincula, et onera iisdem domibus imposita, difficillimi, maximeque periculosi redduntur: Propterea humiliter Nobis supplicare, ut Apostolica Nostra Indulgentia, et suprema auctoritate, eorum necessitatibus prospicere, ac subvenire dignaremur.

Cui remedium afferri nequit, ob difficultates, quae in contractibus emptionum, et venditionum inveniuntur.

Nos igitur, cum superius exposita Nobis ipsis probe perspecta, et plane cognita sint, supplicationibus hujusmodi benigne inclinati, volentes ea quae ad praedictae Civitatis ornatum, salubritatem aeris, ac Populi, et Incolarum praedictorum commodum, et incolumitatem conducunt, paterna Nostra Providentia efficaciter procurare, exemplo Praedecessorum Nostrorum Alexandri VI., Pii IV., Gregorii

Pontifex, supplicationibus Civitatis succurrere intendit.

XIII., et Sixti V., qui in suis respective Constitutionibus pro hac Alma Urbe plura statuerunt, quae Nobis a jure, et aequitate minime aliena, sed maxime consona, et dictae Civitatis Centumcellarum ampliandae, ornandaeque apta, et necessaria visa sunt, disponere, ac ordinare constituimus.

Et propterea mandat, ut singulis annis Ædificia illius visitentur.

Itaque praesenti hac Nostra in perpetuum valitura sanctione, motu proprio, ex certa scientia, et de potestatis Nostrae plenitudine statuimus, ac decernimus, ut Gubernator praefatae Civitatis Nostrae Centumcellarum pro tempore, cum aedificiorum, viarumque Magistris duobus, vel tribus, quolibet anno, vel triennio, publici Consilii decreto eligendis, cum duobus peritis Architectis, seu Fabris Murariis ejusdem Civitatis, singulis annis intra tres menses aestivos, universam Civitatem, quemadmodum hoc veriente anno jussu praefatae Congregationis super consultationibus Status Ecclesiastici peractum est, circumeat, visitet, atque inspiciat, et ubi in visitatione hujusmodi singulis annis aliquas domos ruinosas, vel ex parte collapsas, aut omnino dirutas, locave aperta viis publicis haerentia esse cognoverit, solicite curet, ne lacerae, atque inhabitatae domus, interruptaque spatiis viarum interjacentibus domorum septa Urbi deformitatem, atque incommoditatem afferant, eas celeriter de novo construi, aut resarciri.

Et Domus ruinosae reaedificentur et sarc… tur.

Interpellando earum Dominos.

Quare quoscumque earum domorum Dominos, ad instantiam dictorum Magistrorum Viarum, debitis poenis propositis, cogat coram publico Notario in actis intra terminum unius mensis declarare, an velint domus hujusmodi dirutas, vel ruinam minitantes vel apte instaurare, vel rursus aedificare; areas vero, aliaque loca hujusmodi operta ab iisdem possessa, an velint in eis nova aedificia construere, an muro saltem claudere, si locum, seu spatium praedictum ad novum aedificium construendum minime sufficere, aut idoneum esse idem Gubernator censuerit, murumque ipsum ad eam altitudinem, quae proxima aedificia, proximosque muros aequet, vel ad aliam, quam ipse, ex consilio praedictorum Viarum Magistrorum praescripserit, attollere: Si autem dicti Domini, et possessores intra praefatum spatium modo praedicto se ad restaurandum, vel de novo aedificandum promptos, ac paratos esse declaraverint, idem Gubernator pro tempore alium terminum duorum mensium praestituat, intra cujus spatium arenam, calcem, lapides, caementa, aliaque hujusmodi ad aedificationem necessaria conquisita, et parata habeant, et deinde tertium terminum novem, vel plurium mensium, juxta qualitatem reparationis, seu novae aedificationis faciendae, ex consilio dictorum peritorum, et Magistrorum Viarum, assignet, intra quod necessariam reparationem, seu novam aedificationem absolvere, ac perficere debeant sub poena, in casu contraventionis, amittendae domus, vel areae, vel spatii praedicti, quod statim sine ulla dilatione, omnique beneficio purgationis morae excluso, ipso jure statim addictum, et adjudicatum Camerae Nostrae Fisco censeatur, non obstantibus quibuscumque fideicommissis, primogenituris, investituris, donationibus, pactisque succedendi, aliisque juribus, et oneribus hujusmodi; Easdem vero domos, areas, vel spatia, statim ac adeptus est, debeat Fiscus Noster aliis vendere, et concedere, qui ad eas apte restaurandas seu de novo aedificandas, oblatis fidejussoribus, seu data idonea cautione, aliisque observatis inferius respectu emptoris sub hasta praescribendis, se obligaverit.

Alias devolvantur ad Fiscum, qui illas sub onere novae aedificationis vendat.

Consulit tamen Dominorum construere volentium indemnitati.

Ad consulendum vero majori Dominorum commoditati, seu facilitati pro dictis reparationibus faciendis, vel novis aedificiis construendis, volumus, et mandamus, ut quicumque illis pecuniam ad dictum effectum dederit, praelatio ei super dicta domo restaurata, vel novo aedificio constructo, ante omnem alium Creditorem cuicumque juri, hypothecae, anterioritatis, vel titulo dotis, fideicommissi, reservationis dominii vel alio quocumque quantumvis privilegiato, vel privilegiatissimo innixum, vel suffultum, omnino competat, dummodo tamen pecunia praedicta deposita in Monte Pietatis cum ordinibus ab ipso Domino domus aedificandae, vel restaurandae, et ab ipso pecuniae datore, et ab uno ex Magistris Viarum subscriptis, in praefatam restaurationem, seu novam aedificationem, vere conversa et erogata fuerit.

Secus si renuant.

E diverso autem, si Dominus domus, seu areae praedictae, intra primum unius mensis terminum, in actis voluntatem suam restaurandi, aut aedificandi non declaraverit, Gubernator pro tempore, solitis propositis edictis, intra terminum alterius mensis ad venditionem ejusdem domus, seu areae deveniat, eamque plus licitanti, majusque pretium offerenti ad-

dicat, eumque, omnibus aliis oblatoribus praeferendum decernat; si autem plures fuerint ejusdem pretii Oblatores; tunc, et in eo casu dumtaxat, is prae omnibus obtineat, qui rei particeps, et consors fuerit; post hunc vicinus, et inter plures vicinos, qui magis indiget, vel qui vicinus est pluribus partibus, inter caeteros vero, qui plus, quique ad majorem Civitatis ornatum, et commoditatem publicam aedificare voluerit, judicio ejusdem Gubernatoris, ex consilio dictorum Magistrorum Viarum, praeferatur. Is autem, qui licitatione vicerit, et adjudicationem domus, seu areae sub hasta venditae obtinuerit, teneatur integrum pretium, seu pecuniam deponere in Monte Pietatis ad eam insumendam in emptionem tot Locorum Montium non vacabilium, sive unius, aut plurium censuum cum Locis piis, seu Communitatibus Status Ecclesiastici contrahendorum, quae Loca Montium non vacabilia, seu census, perpetuo subjecta, et illigata remaneant iisdem vinculis fideicommissi, investiturae, hypothecae, aliorumque onerum cujuscumque conditionis, et qualitatis, quibus antea domus vendita obnoxia erat; adeo ut domus illa ab omni quocumque onere, praeterquam ab annuo Canone, cui forte subjecta esset favore Domini directi, libera, et exempta in Emptorem, ejusque Successores pertranseat.

De gradibus praelationis quoad emptores sub hasta.

In hujusmodi autem publicis auctionibus, et venditionibus sub hasta faciendis, illud etiam palam edicatur, quod auctione, seu subbastatione peracta, non amplius ad efferendum, quicumque alius fuerit; admittetur, sive pupillus, sive minor, sive mulier, sive Ecclesia, sive Locus Pius, seu alia quaecumque Persona, quae ex quavis causa, vel titulo etiam fundato in jure communi, aut statuto municipali, et quantumvis privilegiato, et privilegiatissimo, vel etiam ex pacto, et conventione expressa, se omnibus aliis praeferri intendat; ut a litibus, et controversiis, quae hinc exoriri possent super praelatione hujusmodi, celeris dirutarum domuum restauratio, sive aedificatio non retardetur. Propterea illud etiam in publicis auctionis, seu subhastationis Edictis aperte exprimatur, et declaretur, quod major Oblator, seu is, cui domus, vel area sub hasta posita addicetur, non solum tenebitur integrum pretium oblatum, cum supradictis vinculis, apud Ædem Sacram deponere, sed ulterius debebit in actis, oblata idonea fidejussione, seu cautione, a Magistris Viarum eorum periculo approbanda, se obligare instituendi statim, et sine ulla mora reparationem, seu novam aedificationem domus, seu areae in auctione emptae, eamque absolvendi, et perficiendi intra alium terminum octo, vel plurium mensium, juxta qualitatem aedificationis, seu reparationis faciendae, a Gubernatore pro tempore ex consilio Magistrorum Viarum determinandum, sub poena in casu contraventionis confiscationis ejusdem domus, seu areae, et alterius quingentorum aureorum, applicandorum similiter Fisco ad effectum deponendi in Monte Pietatis, et erogandi in restaurationem, seu aedificationem ejusdem domus, seu areae, absque eo quod in alium usum ex quacumque urgenti, et urgentissima causa converti possint.

Quid in Edictis subhastationis exprimi caveri debeat.

Ut vero ex restaurationibus, seu novis aedificiis construendis majus ornamentum Urbi, nullum vero detrimentum publicis viis, et Foris, sive Urbis munitionibus proveniat, munus sit Magistrorum Viarum diligenter curare, ut nova aedificia apto modo, ac forma fiant, et si opus fuerit, per ipsos Viarum Magistros ad vias dirigendas, informesque situs tollendos praescribitur locus jacendis fundamentis novi aedificii, jussu tamen, et decreto Gubernatoris pro tempore, eo modo, ratione, et forma ab ipso Gubernatore ante approbanda, quo magis, sine damno tamen ac praejudicio Dominorum domuum, aliorumque aedificiorum, pulchritudini, et commoditati Civitatis consulatur.

De facultate Magistrorum Viarum quoad formas Ædificiorum.

Ulterius ut eadem Civitas Nostra Centumcellarum populi multitudine, et Incolarum frequentia augeatur, quia brevi, et angusto murorum spatio circumdatur, ad ejus Suburbia inhabitanda, novisque aedificiis replenda, non solum temporali Ditioni Nostrae subditos, sed etiam exteros paternis favoribus, et gratiis invitare decrevimus. Quo igitur promptius alacriusque ad aedificandum, habitandumque in Suburbiis praefatae Civitatis Nostrae omnes cujuscumque gradus, et conditionis alliciantur, et provocentur; Motuproprio, scientia, et potestate simili, tenore praesentium concedimus, et indulgemus, ut omnibus Ecclesiis, et Locis Piis, aliisque quibuscumque, qui penes quamcumque idoneam personam, aut Ædem Sacram, et in quocumque loco pecunias ad effectum illas in emptionem aliorum bonorum stabilium, et in evidentem utilitatem convertendi depositas tenent, vel in futurum tene-

Insuper indulget Ecclesiis et Locis piis, ut in Suburbiis Centumcellarum aedificando, in evidentem Ecclesiae utilitatem pecuniae investimentum cedere censeatur.

bunt, illas in dumorum in praefatis Suburbiis existentium aedificationem impendere possint, et pecuniae hoc modo collocatae et impensae, in evidentem utilitatem, ipsarum Ecclesiarum et Locorum Piorum, aliorumque ad similia obligatorum cessisse, et cedere censeantur.

Habitantes in Suburbiis, ratione Debiti extra Statutum contracti cum Persona non subdita molestari nequeat.

Insuper eisdem motu, auctoritate, et scientia, praesentiumque tenore praecipimus, et mandamus, ut ii, qui domos, seu aedificia in dictis Suburbiis constituta pro tempore habitabunt, ratione aeris alieni, aut cujusvis contractus, obligationis, instrumenti etiam juramenti, etiam sub Camerae Apostolicae, vel alia quavis forma, et conceptione verborum, extra tamen Loca Ditioni Nostrae Ecclesiasticae in temporalibus subjecta initi, et celebrati, seu contracti; cum exteris tamen, non autem cum temporali Nostrae ditioni subditis; quamdiu aedificia, vel domus hujusmodi inhabitabunt, vigore mandati hujusmodi Judicis, vel Tribunalis, vel in persona, vel in rebus, seu mobilibus in iisdem domibus, seu aedificiis, quas incolunt, existentibus, molestari minime possint, nec debeant; utque eadem domus, seu aedificia de novo instruenda in generali obligatione bonorum in quovis contractu, et instrumento quovis modo, et quavis obligatione munito, dummodo tamen contractus, et instrumentum praedictum sit favore exteri, non autem subditi Nostri, et simul sit extra Statum Nostrum Ecclesiasticum stipulatum, et peractum, adeo ut si una ex dictis duabus conditionibus deficiat, hujusmodi privilegium nullo modo locum habeat, hypothecae, et cuicumque alii juri, et obligationi simili nunquam subjecta, et obnoxia habeantur.

Neque domus in dictis Suburbiis aedificatae Fisco adjudicari queant.

Insuper ut praefatae domus, et aedificia quaecumque, per quosvis in praenominatis Suburbiis aedificata, vel in futurum aedificanda, ex quocumque crimine, et delicto quantumvis gravi, criminibus tamen Divinae, et humanae Majestatis laesae tantum exceptis, in Fiscum redigi, seu confiscari nequeant, sed eorum Dominis, vel in eis jus habentibus, ipsorumque Successoribus, perinde ac si delicta non commisissent, firma et illaesa remaneant.

De jure appoggi tam in Civitate, quam extra.

Pro domibus autem, et aedificiis aut novis construendis, aut veteribus ampliandis, tam in praedictis Suburbiis, quam in ipsa Civitate Centumcellarum, liceat quicumque quovis muro sibi propinquo libere uti, eique tigna, lapides, aliamque materiam aedificii sui, totumque ipsum aedificium injungere, atque annectere, etiamsi murus is ad vicinum suum totus pertineat, persoluto tamen ejusdem muri dimidio pretiu, ad eam aestimationem quam duo periti, quorum singulos singulae partes elegerint, vel illis discordibus, tertius, quem ex officio dictus Gubernator destinaverit.

Intercapedines primo aedificantis sint.

Et si inter duas domos angusta aliqua semita, seu angiportus, vel intercapedo trium circiter non amplius palmorum intersit, liceat ei, qui primus in altera earumdem domorum aedificare caeperit, habita tamen ab ipso Gubernatore ex consilio Magistrorum Viarum licentia, totum ubi angustum illud spatium, sive intercapedinem, nullo persoluto pretio, dummodo luminibus vicini non officiat, occupare, ac domui suae adjungere, domumque ad vicini murum ducere, muroque ut supra dictum est, communiter uti.

Forma servanda in venditione favore Tertii, in exclusionem vicini, in casu spontaneae venditionis.

Si autem aliqua domus, sive fundus, aut solum, in iisdem Civitate, et Suburbiis, volente suo sponte Domino, vendendum erit, teneatur venditor perquirere a vicinis, quotquot erunt, qui rem aliquam immobilem illi contiguam habuerint (etiamsi se empturos nullo modo antea professi sint) an aliquis eorum velit rem vendendam emere, eisque pretium, atque omnia pacta, et conditiones, quibus cum alio vere, omnique procul fictione contraxit, intimare: quo peracto, jurent tam venditor, quam emptor apud acta publici Notarii, venditionem de hujusmodi re jam factam, et intimatam esse veram, et in ea, ejusque pretio non intercessisse dolum, fraudem, aliquamve simulationem: si autem vicini praedicti se eisdem pretio, ac pactis, et conditionibus empturos non permiserint, praesentes scilicet intra quindecim dies, absentes vero intor triginta a die praestitorum hujusmodi juramentorum, vel si tam praesentes, quam absentes intra alios quindecim dies ab hujusmodi declaratione, et promissione, si fiat, omnia juxta ea, quae in venditione intimata continebuntur, non praestiterint, pretiumque si quod in illa solutum fuerat, non persolverint, et de aedificando ibi ad certam summam, certumque tempus, ac sub certa poena, prout ab eodem Gubernatore praescriptum fuerit, se non obligaverint, illis posthabitis, venditio cuicumque alii facta maneat, et rata sit; e contrario autem si superius statuta neglecta, ac praetermissa fuerint, venditio irrita, ac nulla habeatur, nullumque jus

emptori tribuat, et quoad illum omnino pro infecta sit, si vicini intra annum a die, quo illam reselverint, se opposuerint.

De actione Inquilini aedificare volentis.

Eadem omnia, et in Inquilino locum habeant, cum domus, volente Domino, venalis erit, videlicet ut etiam ipsius domus Inquilino, si quis erit, perquisitio, et intimatio fiant modo praedicto, ipseque si emere voluerit, tum intra eosdem terminos, tum deinceps, eadem faciat, quae vicini facere debent, excepta dumtaxat oblatione, et obligatione de aedificando. Etenim inter Inquilinum, et vicinos ea sit distinctio, ut volentibus aedificare vicinis, Inquilini nulla ratio habeatur, sed tantum vicinorum. At illis non promittentibus aedificare, Inquilino, etiamsi aedificaturus non sit, idem jus in emptionem competat, quod vicinis, si aedificare vellent, secundum praedicta competeret.

Quid servandum in concursu duorum vicinorum emere volentium in casu spontaneae venditionis.

Verumtamen quando in casu praedicto spontaneae venditionis duo vicini fuerint, quorum aedificiis vendenda res opportuna existat, et propterea illam sibi quisque ex hac Constitutione vendi postulet, is obtineat, qui magis illa indiguerit, aut si uterque aeque indigeat, inter utrumque dividatur, quatenus utrique commoda portio tribuatur. At si hujusmodi portiones utrique forent inutiles, tota illi detur, cujus aedificio a pluribus partibus, vel alias magis adhaeserit; si vero alteri tantum divisio inutilis futura sit, nihil illi, sed tota alteri detur. Quod si nulla fuerit aedificantium indigentia, is praeferatur, qui magis fuerit vicinus; vel in vicinitate pari, is, qui majora aedificia, quaeque magis ad commoditatem, et pulchritudinem Civitatis conferunt, judicio ejusdem Gubernatoris, ut superius de venditione sub hasta statutum est, construere promiserit.

Facultatem tribuit Gubernatori aedificandi Domus, et solum

Praeter supradictos autem vicinitatis casus, si quis domum, aliumve fundum, aut solum, in emphytheusim, aliumve titulum, perpetuo, vel ad unius, aut plurium personarum vitam, pro annuo Canone, aliave responsione concessam habeat, ibique aedificare velit, et se ad aedificandum, aedificiumque perficiendum intra terminum, modo, et forma superius expressa si praescribendum, obligaverit, liceat eidem Gubernatori, eo petente, domum, fundum, aut solum hujusmodi, ab ejus directi Domini, licet nolentis, proprietate, dominio, ac jure, nec non a Canonis, seu responsionis praestatione eximere, et liberare, alia re stabili prius constituta, pretii, commoditatis, redditus, ac bonitatis, saltem paris, quae loco illius liberatae sit, quoad omnia; et ad eumdem directum Dominum ratione proprietatis, dominii, devolutionis, et alias cujuscumque juris, et oneris, eisdem modo et forma, pertineat, quibus illa pertinebat, translato quoque ad istam hujusmodi Canone, sive responsione, cum augumento quintae illius partis; et insuper praestita idonea cautione, et etiam facta per illum, qui aedificaturus est, obligatione omnium suorum bonorum, tum quod res, in quam facta est hujusmodi translatio, libera est, tum etiam de evictione, in ea forma qua in hac Romana Urbe praestari solet.

Praemissa de quibuscumque bonis, etiam Ecclesiasticis, intelliguntur.

Quaecumque autem superius statuta sunt de praediis urbanis, seu domibus, aedificiisque dirutis, seu ruinosis, aereis, locis, aut sponte, aut coacte vendendis, vel etiam a directis Dominis liberandis, eo locum omnino habeant, etiamsi ad Ecclesias, ad cujusvis ordinis Monasteria, et etiam Mendicantium domos, aliaque loca Religiosa, necnon Hospitalia, Sodalitatesque, aut Confraternitates, caeteraque Pia Loca pertineant, dummodo neque contigua Ecclesiis, Monasteriis, Hospitalibus, Religiosisque, ac Piis Locis hujusmodi, neque intra illorum septa consistant; sive sint laicalia, et cuicumque fideicommisso, substitutioni, successioni, vel dispositioni obnoxia; ut tam haec laicalia, quam illa Ecclesiastica eorum, qui illa reliquerunt, seu dederunt, ultima, vel alia voluntate alienari prohibita, ac quocumque onere gravata.

Gubernator Civitatis super hisce summarie cognoscere debet.

Ad supradicta autem omnia et singula facienda, et exequenda, et in illis, et pro illis summarie, et simpliciter, et de plano, solaque veritate inspecta procedendum, plenam liberamque auctoritatem, et potestatem dicto Gubernatori pro tempore, de consensu tamen Cardinalis Praefecti Congregationis praedictae super consultationibus negotiorum Status Ecclesiastici in Ecclesiasticas Personas, eidemque Gubernatori ex consilio praefatorum Magistrorum viarum in Laicas, de eadem Potestatis plenitudine, praesentis Constitutionis auctoritate, tribuimus et demandamus.

Et in casu controversiae, illa in partem majoris Civitatis ornatus decidi debent.

Decernentes eadem omnia, et singula, quae supra statuta sunt, si quando in aliquo casu de eorum sensu controversia contingat, in eam partem interpretanda esse, quae ad Urbis or-

natum magis facere videbitur; ac semper, et ubique sive in judicio, sive extra judicium, favorabilia censeri. Et ita ab omnibus Judicibus, etiam Palatii Apostolici Auditoribus, et Cardinalibus, sublata quavis aliter interpretandi, et judicandi potestate, interpretari, et judicari debere: et si secus fiat, fore irritum, et inane.

Sublata aliter judicandi facultate

Derogatio contrariis.

Non obstantibus praemissis, ac felicis recordationis Symmachi, et Pauli II. de rebus Ecclesiae non alienandis, aliisque Constitutionibus, et ordinationibus Apostolicis, legibus etiam Imperialibus, dictaeque Urbis, atque Ecclesiarum, Monasteriorum, et Locorum Religiosorum, sive Piorum, Ordinumque, quorum bona hujusmodi fuerint, statutis, et consuetudinibus, nec non testantium voluntatibus, aliisque dispositionibus, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis alias firmitate roboratis, privilegiis quoque, et Literis Apostolicis eisdem Ecclesiis, Monasteriis, et Locis, eorumque Superioribus, Capitulis, et Conventibus, aliisque quibuscumque concessis, et quibusvis aliis Sedis Apostolicae indulgentiis, per quae praesentium executio, et per eas tribntae jurisdictionis explicatio posset quomodolibet impediri, vel retardari; quibus omnibus, eorum tenores pro plene, et integre expressis habentes, de potestatis plenitudine praedicta derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Sanctio poenalis

Nulli ergo omnino hominum liceat paginam hanc nostrae ordinationis, concessionis, praecepti, indulti, statuti, decreti, et voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire: Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri et Pauli Apostolorum ejus, se noverit incursurum.

Dat. die 30. Sept. 1747.

Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem Anno Incarnationis Dominicae millesimo septingentesimo quadragesimo septimo, pridie Kalend. Octobris; Pontificatus Nostri Anno VIII.

Pro Domino Cardinali Passioneo.
Jo. Florius Substitutus.
J. Datarius.

VISA DE CURIA.

N. Antonellus Pro-Abbreviator.
J. B. Eugenius.

Loco ✠ Plumbi.
Registrata in Secretaria Brevium.

DE JURISDICTIONE — XL.

Episcopi Spirensis in Ecclesiam Collegiatam Beatae Mariae Virginis *in Bruchsal*, ejusque Capitulum.

BENEDICTUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI.

Ad perpetuam rei memoriam.

Pontifex, Praedecessorum morem sequutus, Auditorum Rotae consilio utitur.

Causarum Palatii Apostolici Auditorum Collegium, quod vulgo Rotam Romanam vocant, ex duodecim Viris, Juris Civilis, et Canonici scientia aeque, ac probitate insignibus, et a diversis terrarum Orbis partibus in hanc Almam Urbem accitis compositum, Romani Pontifices Praedecessores Nostri summo semper in honore habuerunt, eosque in rebus arduis quandoque consulere, et eorum opera, atque industria in Causis coram se cognoscendis uti quoque consueverunt. Nos igitur in eadem Beati Petri Cathedra Divino consilio collocati, Nostrorum Praedecessorum exempla sequi, eorumque vestigiis insistere cupientes, quae probe, recteque ab iisdem Praedecessoribus constituta, diuque retenta sunt, servare, ac custodire, quantum in Nobis est, temporumque, ac rerum conditio sinit, summopere studemus, atque satagimus. Itaque quatuor ab hinc annis veterem controversiam, quae ab antiquissimo tempore intercedebat inter Episcopum Conversanum ex una, ac Magnum Magistrum, et Fratres Milites Militiae Hospitalis Sancti Joannis Hierosolymitani ex altera Partibus, ad Nostram cognitionem revocavimus, et juribus utriusque Partis mature perpensis, adhibitis insuper in consilium dilectis Filiis praedictis Causarum Palatii Nostri Auditoribus coram Nobis ea de Causa congregatis, eorumque sententiis auditis, supremo judicio Nostro decidimus, ac definivimus, ut videre licet in Nostri Bullarii *Tom. I. Constitut.* 76.

Eorum sententias exquirit in Causa Spiren. praetensae Exemptionis.

Id ipsum nuper agendum duximus in Causa, quae vertebatur inter dilectos Filios Canonicos, et Capitulum Ecclesiae Collegiatae Odenheimensis in Bruchsal ex una, et dilectum Filium Promotorem Fiscalem Curiae Episcopalis Spirensis ex altera Partibus, quam ad Nostram cognitionem a quocumque Tribunali avocatam, posteaquam Advocatos, utriusque Partis Jura

tam voce, quam scripto tuentes, audivimus, Apostolica, aliaque Privilegia, atque Diplomata, caeteráque omnia per Nos ipsos accurate inspeximus, et interiora Causae rimati sumus, rogatis eorumdem dilectorum Filiorum Palatii Nostri Auditorum sententiis, ad parcendum litigantium expensis, et consulendum paci, et concordiae Ecclesiarum, quae hujusmodi litibus, et controversiis non paulùm interturbatur; interposito supremo Judicio Nostro, et auctoritate Apostolica, modo, et forma inferius a Nobis exprimendis, terminare voluimus.

Collegiatae Odenheimensis origo, et vices.

Monasterium in loco Odenheim Dioecesis Spirensis a Brunone Archiepiscopo Trevirensi fundatum esse sub invocatione Sanctorum Apostolorum Petri et Pauli, et sub Regula Sancti Benedicti, narrat Trithemius in Annalibus Hirsaugiensibus *Tomo 1. ad Annum Christi MCXXIII.* eique Monasterio pro doto assignata fuisse bona de domestico ipsius Brunonis patrimonio, consentiente Popone ejus fratre; ad illud autem inhabitandum missos fuisse ab Abbate Volmaro nonnullos suae Congregationis Monachos, atque inter eos Eberardum Monachum sanctitate vitae, et regulari observantia eximium, qui primus ejusdem Monasterii Abbas fuit. Eadem referuntur etiam a Joanne Mabillonio *in suis Annalibus Ordinis S. Benedicti pag. 98. novissimae Editionis Lucensis.* Aliquot Saeculis elapsis Anno MCDXIV. ab Alexandro VI. Praedecessore Nostro, ad enixas Maximiliani I. Imperatoris preces, Monasterium e Regolari ad statum saecularem redactum est, illudque in Collegiatam Ecclesiam saecularem, pluribus Canonicatibus, et Dignitatibus constitutis, erectum; deinde vero ejusdem Ecclesiae Collegiatae secularis Capitulum translatum fuit ad Ecclesiam Beatae Mariae Virginis Oppidi Bruchsalen., quod pariter intra ejusdem Dioecesis Spirensis fines continetur.

Capituli Bruchsalensis intentio.

Hujus Collegiatae Ecclesiae saecularis Canonici, et Capitulum contendebant, se in omnibus prorsus exemptos esse a jurisdictione Ordinaria Episcopi Spirensis: et tribus veluti firmissimis fundamentis eorum intentio innitebatur; nempe iis primo, quae per id tempus peracta fuerunt, quo tempore Monasterium cum

Partitio Causae.

Monachorum Conventu in loco Odenheim permansit; deinde iis, quae sequuta sunt cum Monasterium ad statum saecularem redactum fuit; et demum iis, quae acta sunt, postequam Monasterium e loco Odenheim ad Oppidum Bruchsalense translatum est. E diverso Promotor Curiae Episcopalis Spirensis affirmabat, Capitulum Odenheimense, in omnibus illis statibus, ac temporibus, episcopali jurisdictioni semper subjectum fuisse.

De instrumentorum editorum fide disquisitio instituitur.

In primis autem a Capitulo in medium prolatae fuerant plures Apostolicae Literae, seu Bullae Romanorum Pontificum Praedecessorum Nostrorum, et nonnulla Imperatorum Privilegia, seu Diplomata. At a Promotore Curiae Episcopalis probationes ex illis desumptae elidebantur exceptione falsi; qua exceptione in re haud dissimili usus est etiam Petrus Blesensis in Epistola ad Alexandrum III., quae est sexagesima octava, et sub nomine Richardi Archiepiscopi Cantuariensis circumferri solet: *Falsariorum enim*, inquit, *praestigiosa malitia ita in Episcoporum contumeliam se armavit, ut falsitas in omnium fere Monasteriorum exemptione praevaleat, nisi in decisionibus, et examinationibus faciendis, judex veritatis exactior districtissimus intercedat.* Exorta inter Partes hujusmodi disputatione, eaque exardescente, judicialem disceptationis ordinem sequendo, necessarium omnino fuisset, de veritate, seu falsitate dictarum Literarum, seu Diplomatum judicium proferre, juxta monitum Praedecessoris Nostri Bonifacii VIII. *in Cap. Cùm Personae, de Privil. in sexto: Statuimus, ut hi, qui se asserunt per privilegia, seu indulgentias Apostolicae Sedis exemptos, a Locorum Ordinariis requisiti, hujusmodi privilegia, vel indulgentias, quibus se dicunt fore munitos etc. ad legendum integraliter exhibere teneantur.* Sed visum est, hujusmodi examen veritatis, seu falsitatis dictarum Bullarum, et Diplomatum, ad Causae definitionem parum, aut nihil conferre, ut melius constabit ex iis, quae inferius dicentur.

Regula Juris in hujus generis controversiis.

Etenim admissa etiam hujusmodi Apostolicarum Literarum, aliorumque Diplomatum veritate, nihilominus totius controversiae summa expendenda remanebat ad regulas Juris Canonici. Cumque, juxta eas, assistentia militet pro Jurisdictione Ordinaria, profecto, si quis ab ea exemptum se esse contendat, evincere id debet argumentis, et probationibus a Jure Canonico praescriptis, iisque minime dubiis, sed omnino certis, ac manifestis.

Fundamenta Regulae.

Nam usque ab Ecclesiae Saeculo quinto, cum quidam Monachi impii Barsumae asseclae assererent, se Episcopis Palestinae, in quorum

Dioecesibus sita erant Monasteria, minime esse subditos, nec sub eorum Jurisdictione, ac potestate positos; Patres Concilii Generalis Chalcedunensis *Can.* 4. decreverunt: *Monachos, qui sunt in unaquaque Regione, et Civitate, Episcopo subjectos esse*. Celebre est quoque in hac re dictum illud Pontificis Hadriani II. in Epistola ad Carolum Regem, quam refert Saeculo nono Cardinalis Baronius Tomo X. suorum Annalium ad Annum 871. pag. 501. Romanae Editionis: *Nostis enim, quia omne Monasterium in potestate Episcopi consistere debet, juxta Canonicam Sanctionem*. Neque silentio praetereundum est, quod juxta Concilium Aurelianense relatum in *Canone omnes Basilicae, XVI. q.* 7. Ecclesiae omnes, quae in Dioecesi reperiuntur, Episcopo subjectae sunt: *Omnes Basilicae, quae per diversa loca constructae sunt, vel quotidie construuntur, in Episcopi potestate consistunt, in cujus territorio positae sunt*. Quamobrem onus est praetendentis exemptionem ab Episcopali jurisdictione, id certum, ac probatum facere, aut Privilegiis, aut Praescriptione legitima, quae consequenter ad titulum, causam, et fundamentum praescribendi praebuerit; ut prosequitur idem Praedecessor Noster Bonifacius VIII. in *cit. Cap. Cum Personae, de Privil. in sexto*, hujusmodi verbis: *Cum de jure communi Ordinariorum intentio sit fundata, sua jurisdictione* (loquitur de Episcopis) *uti possint libere in eisdem, donec de praescriptione Canonica* (aut de privilegiis, de quibus antea loquutus fuerat) *ut praemissum est fecerint plenam fidem*.

Quid probandum pro parte Capituli.

Id autem amplius in specie proposita accedit, quod quum agatur de plenaria exemptione, et libertate indefinita a potestate, et jurisdictione Ordinaria, ac proinde non solum ab illis juribus, quae ad legem Dioecesanam referuntur, sed ab illis quoque, quae respiciunt legem jurisdictionis, nimirum a correctione, et emendatione; opus est, ut privilegium ex plenitudine Apostolicae Auctoritatis promanet; cum Episcopus ex limitata sua Auctoritate concedere nequeat plenam, et absolutam exemptionem, ut docent Juris Canonici Interpretes in *Cap. Constitutus, de Religiosis Domibus*; quorum antiquissimus est doctus Praedecessor Noster Innocentius IV. in *dicto Cap. Constitutus n.* 2. *Non potest*, loquitur de Episcopo, *in totum jus Episcopale dimittere, et Ecclesiam a tota sua jurisdictione dimittere etc. Alii dicunt, quod non valuit haec concessio suis juribus, sed confirmatione Papae tantum etc. sola confirmatio sufficit ex scientia Papae concessa*.

I. De his, quae pertinent ad primum Monasterii statum.

Profecto ad Monasterium a Brunone, Archiepiscopo Trevirensi, ut dictum est, fundatum in loco Odenheim, pertinent Testamentum ejusdem Brunonis, Constitutiones omnes Pontificiae, quae in hac causa exhibitae fuerunt usque ad Alexandrum VI., tum etiam Imperialia omnia Diplomata.

1. de Testamento Brunonis Fundatoris.

Prolatum quidem non est Testamentum Archiepiscopi Brunonis; sed ejus tenor plene relatus est in duobus Privilegiis, seu Diplomatibus Henrici IV. Friderici I., quae sicut superius indicatum est, non pro authenticis ponuntur, quia in eorum veritate examinanda supersedendum esse censuimus. In suo Testamento Archiepiscopus Bruno Monasterium cum suis pertinentiis Romanae Ecclesiae subjicit, solutionem annui Census adhibet, aliam quamcumque personam excludit, et uni Abbati illud subjici vult; praecipit Abbatis electionem a Monachis duntaxat faciendam, eorumque in potestate esse jubet, illum regimine destituere, si male in gubernando Monasterio versetur, iisque etiam potestatem facit eligendi Advocatum, seu Monasterii Defensorem.

Omissis, quae ad rem non pertinent; tria in Testamento expenduntur.

De subjectione Monasterii Beato Petro, et Sanctae Romanae Ecclesiae, tum etiam de solutione annui Census, verba hoc loco facere omittimus, quia Nobis inferius ea de re loqui necesse erit. Superfluum quoque est de exclusione Saecularis potestatis disserere, cui nihil commune est cum exemptione a jurisdictione Ordinaria, et Spirituali Episcopi. Itaque quod ad Testamentum Brunonis attinet, totius investigationis summa ad tria redigitur, scilicet, ad facultatem eligendi Abbatem, privandi eum regimine, si male regat, et ad libertatem eligendi Advocatum, seu Defensorem. Harum autem omnium nulla res est, quae ad plenariam exemptionem a jurisdictione Ordinaria Episcopi stabiliendam inserviat.

Abbatis electio Patronis sibi reservata.

Etiam ineunte saeculo XI. Theudaldus Marchio fundavit celebre Monasterium Sancti Benedicti in Pollrone in Statu Mantuano, eique amplissima latifundia assignavit, reservata sibi, suisque Successoribus, et Haeredibus facultate nominandi Abbatem, ad quem regimen Monachorum, qui Regulam Sancti Benedicti profitebatur, pertinet: *Hoc Monasterium nulli Regi, nec alicui Potestati concedimus, ut habeant aliquam potestatem alicui pro quovis ingenio*

dandi, neque alicui Archiepiscopo, vel Episcopo constringendi, aut inquietandi, sed in perpetuum in meam, et in meorum Haeredum, qui de eis legitime nati fuerint, ut supra legitur, permaneant potestatem. Praeterea volo, et statuo, ut Abbas ipsius Monasterii, qui a me, vel a meis Haeredibus, et qui de eis legitime nati fuerint, ut supra legitur, missus fuerit, benedictionem, et consecrationem suae Mantuanae Ecclesiae primo postuletur, et si evenerit, quod Episcopus Mantuanensis Ecclesiae refutaverit etc. ad quemcumque Episcopum voluerit, vadat, et benedictionem sacrationis ab eo recipiat, absque alicujus contradictione: sunt verba Instrumenti fundationis, rudi illius aetatis stilo conscripti, ut quae edita sunt in fine historiae ejusdem Monasterii quam bonae memoriae Abbas Bacchinus literis tradidit.

In hoc Monasterio Monachis tribuitur, cum facultate deponendi Abbatem.

At vero diversam viam, ac rationem sequutus est Archiepiscopus Bruno, cum Saeculo post Monasterium Odenheimense fundavit: Nam, consentanee ad Regulam S. Benedicti, voluit, ut Monachi Abbatem sibi eligerent; id quidem solummodo addidit, quod in Regulis S. Benedicti non continetur, quod Juri Canonico contrarium est, nempe si Abbas in gubernatione Monasterii perperam versaretur, privari posse a Monachis, et alium in ejus locum eligi. Siquidem legitur in *Can. Monasteria. XIII. quaest. 2. quod Monasteria, vel Monachorum Disciplina, ad eum pertineat Episcopum, in cujus sunt Territorio constituta.* Ad Episcopum igitur pertinebat, irreligiosum Abbatem in ordinem redigere, vel, si opus esset, Abbatiam ipsi adimere, ut etiam scriptum est in *Can. si quis Abbas*, loco laudato: *Ab Episcopo, in cujus Territorio consistit, et a vicinis Abbatibus, et caeteris Deum timentibus, a suo arceatur honore, etiamsi omnis Congregatio vitiis suis consentiens eum Abbatem habere voluerit.* Veruntamen ex praemissis affirmari nequaquam potest, Archiepiscopum Brunonem ab electione Abbatis Episcopum omnino excludere voluisse: quoniam cum in suo Testamento loquutus est de Monachorum facultate in Abbate sibi eligendo, eoque exauctorando, si, posteaquam bonus electus esset, improbus fieret; neutiquam de casu illo cogitavit, quo a malis Monachis deterior Rector, et Abbas eligeretur: quo casu Regula, quam Sanctus Benedictus omnes suos Monachos servare voluit, quamque Archiepiscopus Fundator in suo Monasterio profitendam esse praescripsit, potestatem facit Episcopo, se ingerendi in ipsius Abbatis, et Monasterii reformationem, usque ad depositionem Abbatis, et alterius deputationem; uti legitur *cap.* 64. ejusdem Regulae: *In Abbatis electione illa semper consideretur ratio, ut hic constituatur, quem sibi omnis concors Congregatio secundum timorem Dei, sive etiam pars, quamvis parva, Congregationis saniori consilio elegerit. Vitae autem merito, et sapientiae doctrina eligatur, qui ordinandus est, etiamsi ultimus fuerit in Ordine Congregationis. Quod si etiam omnis Congregatio vitiis suis (quod quidem absit) consentientem personam, et vitia ipsa aliquatenus in notitiam Episcopi, ad cujus Dioecesim pertinet locus ipse, aut Christianis vicinis claruerint, prohibeant pravorum praevalere consensum, et Domui Dei dignum constituant dispensatorem.*

Sed non excluditur jurisdictio Episcopi pro casu considerato in Regula S. Benedicti.

Facultas sane data Episcopo, se eo casu ingerendi, praetensam exemptionem ab ejus auctoritate omnino excludit; sed quod bene animadvertit, qui declarationes scripsit ad Regulam Sancti Benedicti, pro eo, quod ad gubernium Monachorum Congregationis Cassinensis attineat: quod Opus confirmatum est in forma specifica a Venerabili Servo Dei Praedecessore Nostro Innocentio XI. Anno MDCLXX. Siquidem Auctor ille, ad ea verba Regulae *ad notitiam Episcopi*, quae paulo ante a Nobis relata sunt, adnotat, quod cum hodie Congregatio Cassinensis amplissimis Privilegiis exemptionis ab auctoritate Episcopali, quae omnibus nota sunt, fruatur, ex laudatis verbis minime praetendi potest, eam Episcopali jurisdictioni subjectam esse: *Hodie ex Indulto Apostolico tota nostra Congregatio, et singula Monasteria exempta sunt ab Ordinariorum jurisdictione, et immediate Apostolicae Sedi subjecta.*

Qua stante, corruit omnimoda exemptio.

Nec majoris ponderis ad id, de quo agitur, reputanda sunt caetera omnia, quae in Brunonis Testamento ab Imperatoribus confirmato continentur, quia universa pertinent, vel ad liberum Abbatis regimen, vel ad Regularem observantiam, vel ad necessariam Monachorum quietem; quae minime excludunt auctoritatem Episcopi; ut bene deducitur ex *cap.* 1, *lib. Formularum Marculpi Monachi*, quod Opus Saeculo VII. compositum, ineunte Saeculo XVII. a Bignonio publicatum est. Nam in eo Capite, posteaquam id omne expositum est, quod respicit electionem Abbatis, observantiam Regularem, Monachorum quietem, pacificam bonorum possessionem, quae omnia ex relata Pri-

Quae nec inducitur per ea, quae disponuntur, quoad internum Monasterii regimen.

vilegii formula auctoritatem, et firmitatem habebant, hujusmodi verba sequuntur: *Et si aliquid ipsi Monachi de eorum Religione tepidi, aut secus egerint, secundùm eorum Regulam ab eorum Abbate, si praevalet, corrigantur. Sin autem, Pontifex de ipsa Civitate exercere debet; quia nihil de canonica auctoritate convellitur, quidquid domesticis fidei pro quietis tranquillitate tribuitur.* Itidem *Franciscus Florensus:* In suis Operibus legalibus *tom.* 1. *pag.* 284. affert diversa Privilegia a Galliarum Episcopis ejusdem Regni Monasteriis in Conciliis Nationalibus, aut Provincialibus concessa; addit postea pro majori solemnitate a Regibus confirmata fuisse; subinde apposite ad rem nostram ita scribit: *Hujusmodi vero Privilegiis hac forma impetratis, et confirmatis, Reges Nostri consensum accommodabant, et concessiones largiebantur, in quibus singillatim, et per partes singuli articuli recensebantur, qui tamen articuli omnes ad liberam Abbatis electionem pertinebant, quae Congregationi permittebatur, et ad liberam rerum, et bonorum Monasterio Oblatorum administrationem et dispositionem; Regula quae a Fundatoribus ipsius Monasterii constituta fuerat, in omnibus custodita; salva Episcoporum in reliquis omnibus competenti, et canonica jurisdictione in Monachos.*

Facultas eligendi, et dimittendi Advocatum, non officit in jurisdictione, Ordinarii.

Et quoniam pluries in Brunonis Testamento facultas tribuitur Monachis eligendi sibi Advocatum, eumque in ordinem redigendi, si prave munere suo fungatur; tum etiam ipsi Advocato potestas sit, ut invitante Abbate, et venia a Rege impetrata, conventus juridicos habere possit in locis dominio Monasterii subjectis; haud alienum a re proposita erit si hoc loco indicabimus, advocatos, qui olim ab Ecclesiis pro juribus suis in Foro tuendis eligebantur, paulatim coepisse jurisdicendi assumere potestatem, pingues redditus, et ampliora honoraria sibi exposcere, quin etiam armis, ac militibus adversus invadentes bona Ecclesiae rem gerere; quae omnia quisque per se videre potest apud *Thomassinum de vet. et nov. Eccles. disciplina par.* 3. *lib.* 2. *cap.* 3. *lib.* 2. *cap.* 55. in *glossar. Du-Cange ad verb. Advocatus,* apud *Mabillonium in praefat.* 1. *sect.* 3. *ad Act. SS. Ordinis S. Benedicti;* ubi testatur, Advocatos, qui ad tuenda Monasteria constituti erant, cum eorum depopulatores plerumque facti essent, Saeculo XIV. tandem e medio sublatos fuisse. Mentionem faciunt de Advocatis etiam *Can. Salvator.* 1. *quaest.* 3. *Can. ab Imperatoribus* 23. *quaest.* 3. Et quoniam illis districte vetitum erat, ne se in Disciplina Ecclesiastica immiscerent, juxta praescriptum Romani Pontificis Lucii III. Praedecessoris Nostri in *cap. Praeterea* 23. *de jurepatr.* ubi excommunicantur, si in eam manus inferre ausi fuerint: *Advocati Ecclesiarum in tantam noscuntur insolentiam prorupisse, ut Sacerdotes, et alios Ecclesiasticos Viros pro suae voluntatis arbitrio in Ecclesiis ipsis constituant, atque destituant.* Ex his nemo certe est, qui non intelligat, nullius esse momenti ad praetensam omnimodam exemptionem a jurisdictione Episcopi probandam, sed illud, quod Monachis ex Brunonis Testamento datum fuit, ut Advocatum sibi eligerent, eumque, justis exigentibus causis pro arbitrio deponerent.

2. De Constitutionibus Pontificum Romanorum.

Subsequuntur Bullae, seu Constitutiones Pontificiae, usque ad Alexandrum VI., ex quibus nihilo magis persuaderi poterat, plenam exemptionem ab auctoritate Ordinaria Episcopi concessam fuisse. Bruno Archiepiscopus Trevirensis Monasterium, de quo agitur, fundavit in Loco Odenheim, hoc est in Dioecesi Spirensi; quod utique fieri nequibat sine consensu Spirensis Episcopi, juxta canonicas sanctiones in *Canon. quidam Monachorum,* et in *Canon. de Monachis,* in *Canon. Cellulas* 18. *quaest.* 2., nec juxta easdem canonicas sanctiones ab ejus jurisdictione eximi poterat, non requisito ejusdem consensu:

Exemptio Monasterio concedi non poterat ab Archiepiscopo Treviren. sine consensu Episcopi Spirensis.

Sedes Apostolica non consuevit sine eorum exemptionem plenariam concedere, absque Superiorum consensu.

Licet enim Romanus Pontifex ex potestate absoluta, etiam sine consensu Episcopi, Monasterium plenarie ab ejus jure subtrahere possit, cum tamen, exceptis quibusdam particularibus casibus ea absoluta potestate uti non consueverit, Episcopique idcirco consensum ante plenariae exemptionis concessionem requirere consueverit; hinc est, quod nullo in praesenti nostra hypothesi apparente vestigio requisiti consensus, nulla accedente circumstantia, ob quam requiri non debuisset, fas est asserere, Privilegia utique fuisse concessa Monasterio, sed illud plenariae exemptionis nullatenus indultum fuisse. In hisce terminis versatur species facti, quae agitata, et discussa est in Concilio Romano; quod habitum est coram Praedecessore nostro Romano Pontifice Silvestro II. Anno MII. Asserebat Abbas S. Petri de Perusio, se frui omnimoda exemptione a jurisdictione Episcopi ejusdem Civitatis, vi, ac ope Privilegiorum,

quae sibi a Summis Pontificibus concessa fuerant. Mandavit Pontifex, ut ea ederentur, et deinde Synodus sententiam suam proferret: *Veniant Privilegia Nostrorum Antecessorum Paparum, et his perlectis, censeant Fratres Coepiscopi, quae sit aequitatis rectitudo.* Allatis, lectisque Privilegiis, Episcopus opposuit, Romanos Pontifices non consuevisse dare hujusmodi Privilegia plenariae exemptionis sine consensu Episcopi, in cujus Territorio Monasteria sita sunt; ideo opus esse, ut exhiberetur consensus Episcopi Praedecessoris sui, cujus tempore Privilegium illud, de quo quaestio erat, concessum fuerat: *Ait Episcopus: Privilegia haec non reprobo; sed sine consensu Praedecessoris mei, cujus temporibus illud prius Privilegium factum est; factum fuisse dico; si solum viderem consensum, haberem inde aeternum silentium.* Episcopi autem oppositioni universus Clerus respondit, consensum intervenisse, et a se visum, ac lectum fuisse: *Vidimus omnes Epistolam Antecessoris tui, in qua, et consensus erat, et precibus, ut hoc fieret, Episcopus obnixe postulat, cujus rei testes sumus, et secundum canonicam sanctionem verum fuisse comprobamus.* Prolata est deinde sententia secundum Abbatis petitionem, impositumque est silentium Episcopo, ejusque Successoribus. Haec omnia recensentur ab Ughellio *tom.* 9. *Ital. Sacr. et in collectione Labbeana Concil. tom.* 9. *pag.* 1247. In casibus autem, in quibus, aliquando contigit, ut a Romanis Pontificibus Praedecessoribus Nostris plenaria exemptio sine praecedenti Episcoporum consensu Monasteriis concederetur, id utique factum est culpa, et vitio ipsorum Episcoporum, qui potestate sibi data ad regenda Monasteria, in eorum subversionem, et perturbationem abutebantur. *An ignoras*, verba sunt san. mem. Gregorii VII. Praedecessoris Nostri ad Episcopum Taurinen. *quod Sancti Patres plerumque, et Religiosa Monasteria de subjectione Episcoporum, et Episcopatus de Parochia Metropolitanae Sedis, propter infestationem praesidentium diviserunt, et perpetua libertate donantes, Apostolicae Sedis velut principalia Capiti suo membra adhaerere sanxerunt?* Nec dissimiliter respondit Alexander II. pariter Praedecessor Noster Gervasio Rhemensi, qui contraria esse ajebat Sacris Canonibus Privilegia, quae Monasterio Corbojensi concessa fuerant: *Alias esse leges Ecclesiarum, quae sunt generales, et alias esse eas, quae specialiter in Privilegiis quibusdam praerogantur Ecclesiis ad Immunitatem, ne quorumlibet importunitate patiantur inquietudines.*

Exempti ab Ordinariorum jurisdictione, Apostolicae Sedi immediate submitti debuissent.

Accedit in casu, de quo agitur (id quod praecipuum ac summum videtur), quod in nullo Privilegiorum, quae huic Monasterio concessa fuerunt, legitur, exemptos Apostolica auctoritate fuisse Monachos a jurisdictione Episcopi, et solius Romanae Ecclesiae potestati submissos; idque unum satis esse videtur, ut bene concludatur, a Romanis Pontificibus Monasterio Praedicto plenariam exemptionem a jurisdictione Episcopi minime datam, et concessam fuisse. Habentur etiamnunc formulae exemptionis plenariae, quae a Sede Apostolica Monasteriis, atque Ecclesiis, ab octavo usque saeculo concedebantur; quae conceptae sunt his verbis: *sub jurisdictione Sedis Apostolicae, et nullius alterius Ecclesiae jurisdictionibus submittatur.* Et his iisdem verbis conceptae sunt plenariae exemptiones, quas subsequentibus temporibus Religionibus Mendicantibus Romani Pontifices elargiti sunt, ut constat ex Constitut. III. et XIII. Nicolai IV. *tom.* 2. novi Bullarii Ordinis Fratrum Sancti Dominici, quod in lucem edidit Pater Bremondus: *Decernentes ex nunc eumdem Ordinem, ac personas, Ecclesias, Oratoria, Domus, et Loca praefata, soli Romano Pontifici, et Romanae Ecclesiae tam in spiritualibus, quam temporalibus absque ullo medio subjacere etc. et Apostolicae Sedi, cui Ordo ipse nullo medio est subjectus, et ab omni Ordinariorum jurisdictione prorsus exemptus.* Cum quibus multae aliae Bullae, seu Constitutiones concordant, quae extant *tom.* 8. ejusdem Bullarii in *tract. de consensu Bullar. tit.* 1. *quaest.* 1. Nec dissimilis est formula, quae legitur in Constitutione I. Joannis XII. pro exemptione Ordinis Carmelitanorum *tom.* 1. Bullarii ejusdem Religionis collecti a Patre Monsignani *pag.* 57. *In jus, et proprietatem Beati Petri, et Apostolicae Sedis assumimus, illaque a cujuscumque Dioecesani, et cujuslibet alterius potestate, jurisdictione, et dominio, omnimode in perpetuum prorsus eximimus de gratia speciali. Decernentes ex nunc Ordinem vestrum etc. soli Romano Pontifici, ac dictae Sedi, tam in spiritualibus, quam in temporalibus, absque ullo medio, subjacere.*

Hujus disciplinae ratio, et consuetudo etiam apud Orientales.

Nec alia profecto ratione Ecclesiastica disciplina sarta tecta servari potuisset: indulta quippe plenaria exemptione Monasterii ab Episcopi auctoritate, nec eodem submisso Sedi Apostolicae, aut alteri Ecclesiastico Superiori,

Monasterium illud acephalum remansisset, et obnoxium comminationibus Magni Gregorii Praedecessoris Nostri in ejus *Epistola XVIII. lib. 7. in fine*, ad Marianum Episcopum Ravennatem, relata in *Can. Abbatibus* 18. *quaest.* 2. cujus verba haec sunt: *Abbatibus, qui neque sub Episcopo, neque sub Metropolitano, neque sub Primate, neque sub Patriarcha sunt, nullius Episcoporum Episcopalia quaelibet administret*. Nota autem haec etiam in Ecclesia Orientali; in qua viget adhuc Canon Concilii Chalcedonensis, et Monachi Episcoporum jurisdictioni subjecti sunt; Patriarcha autem habet jus *Stauropegii*, quod nihil aliud est, quam jus figendi Crucem, cum novum Monasterium in Dioecesi alicujus sui Suffraganei extruitur; et jus illud Ipsi uni Patriarchae competit, neque ad Metropolitanos extenditur. Consequens autem hujus juris est, ut Monasterium illud noviter fundatum, ubi Patriarchalis Crux fixa est, exemptum remaneat a jurisdictione Episcopi, in cujus territorio reperitur; sed, ne sine capite existat, Patriarcha illud suae immediatae jurisdictioni suppositum declarat; ut legere est in nostra *Constit.* 98. §. 19. *Bullarii nostri tom.* 1.

Literae Pontificum peculiariter examinantur.

Quia vero, licet in Apostolicis Constitutionibus nec plenariae exemptionis a jure Episcopali, nec immediatae subjectionis Apostolicae Sedi, expressa mentio facta sit, nihilominus asserebatur, ea omnia aequipollentibus formis, ac verbis, fuisse in ipsis Apostolicis Constitutionibus significata; idcirco necesse fuit particulare earumdem examen instituere quod satis diligenter expletum est, ut ex sequentibus deprehendi potest.

Honorius, et Gregorius PP, solam Protectionem indulgent.

In duabus Constitutionibus Honorii una, et Gregorii altera, Praedecessorum Nostrorum, quibus Monasterii Privilegia confirmantur, illud accipitur *sub B. Petri, et nostra*, hoc est Romanorum Pontificum, *protectione*. At vero hinc argui certe nequit exemptio ab auctoritate Episcopali, ut diserte respondit Innocentius III. in *Cap. Ex parte* 18. *de Privil. Ex parte tua fuit quaesitum, utrum Clerici, et Laici qui Literas protectionis ostendunt, in quibus personae suae expresso nomine cum omnibus rebus suis sub Apostolica protectione consistere declarantur, a jurisdictione Episcopi Dioecesani sint exempti. Nos autem Tibi respondemus; quod per Literas hujusmodi ab Episcoporum suorum potestate minime subtrahantur*.

Innocentius V. vetat Monachos, aut Monasterium censuris urgeri.

In Bulla Innocentii V. similiter Praedecessoris nostri conceditur, *ut nullus Delegatus, vel subdelegatus Executor, seu etiam Conservator, auctoritates Sedis Apostolicae, vel Legatorum ipsius, in vos, aut Monasterium vestrum, excommunicationis, vel suspensionis, sive interdicti sententiam valeat promulgare, absque speciali mandato nostro faciente plenam de hac indulgentia mentionem*. Sed jam, ante Innocentium V., Clemens Papa IV., in *cap. Ne aliqui, de Privil.* statuerat, ut hujusmodi Privilegia, exceptis iis, quae Regibus, Reginis, eorumque Filiis, et alicui Regulari Ordini universo concessa sunt, non protraherentur ad sententias, et excommunicationes, ab Ordinariis prolatas: *De Fratrum nostrorum consilio, ad Ordinariorum sententias, et processus edicto perpetuo prohibemus extendi;* et post Innocentium V., Bonifacius VIII. in *Cap. Si Papa, de Privil. in sexto*, decrevit, a jurisdictione Episcoporum minime exemptos eos esse, qui Privilegium obtinuerunt, quod ab alio, quam a Papa, seu ejus Legato, excommunicari, suspendi, aut interdici non possint.

Lucius III. et Coelestinus III. enunciant censum Sedi Apostolicae debitum.

In Literis Lucii III., et Caelestini III. mentio fit de censu, qui singulis annis solvi Sancto Petro debebat a Monasterio; qui Census jam oblatus fuit ab Archiepiscopo Brunone in fundatione ejusdem Monasterii, et adnotatus est in antiquissimo Libro Censuum Cencii Camerarii. At neque id alicujus momenti visum est ad quaestionem, de qua retractabatur; cum ab Alexandro III. definitum sit, ex solutione census, exemptionem a jurisdictione Ordinaria Episcopi minime concludi posse, ut legitur in *Cap. Recepimus, de Privil.: Caeterum diligentiam tuam volumus non latere, quod sicut non omnes, qui specialiter B. Petri juris existunt, annuatim Apostolicae Sedi Censum exsolvunt, ita non omnes censuales ab Episcoporum subjectione habentur immunes*. Consentit cum Pontifice Alexandro III. Bonifacius VIII. in *Cap. Si Papa, de Privil. in sexto: Si vero dicatur simpliciter, quod aliqua Ecclesia Romanae Ecclesiae annuum censum solvat, non propter hoc exempta Ecclesia dici debet*. Solvebatur census aut ratione libertatis

Census non una de causa solvuntur.

donatae, aut protectionis concessae; ut bene expendit Innocentius III. in *Cap. Constitutus; de Relig. Domib.: Nos quoque cum vel libertatis privilegium, vel protectionis praesidium aliquibus Ecclesiis indulgemus gratis; accipimus censum gratis oblatum, et in Literis Nostris ad Succes-*

sorum Nostrorum memoriam census exprimimus, et etiam quantitatem. Census autem solutus ratione, seu titulo protectionis, nunquam praejudicium aliquod juri Ordinarii intulit, ut scriptum est in laudato *Cap. Recepimus, de Privil.*, cujus verba talia sunt: *Si vero ad indicium perceptae protectionis census persolvitur, non ex hoc juri Dioecesani Episcopi aliquid videtur esse subtractum.* Jubet Alexander III. in *cit. Cap. Recepimus*, ut diligenter, attendatur tenor Privilegii concessi, cujus sequela quaedam est solutio Census: *Ipsorum tenor est diligentius attendendus*: Bonifacius autem VIII. in *cit cap. Si Papa*, decernit, ut si Privilegium ad res aliquas limitatum sit, etiamsi in eo solutio census praecipiatur, id pro omnimoda exemptione probanda inservire nequeat, sed pro partiali dumtaxat, restricta, et limitata, et in Privilegio diserte expressa: *Idem dicimus*, loquitur de exclusione plenariae exemptionis, *si circa aliquid per Privilegium concedatur libertas, et clausula de censu anuo persolvendo sequatur etc., his enim, et consimilibus casibus, sic in certis Privilegiati articulis, Ordinariorum jurisdictioni quantum ad alia sunt subjecti.*

Causae afferant solvendi census, exceptio exemptionem.

Quum igitur Archiepiscopus Bruno in suo Testamento, post conventam pro Abbate liberam Monasterii administrationem, et a quacumque saeculari Potestate exemptionem; et post cautam pro Monachis facultatem eligendi sibi Abbatem, et designandi Advocatum, seu Defensorem, in harum rerum compensationem obtulerit annuum Censum: *Super haec omnia Praesul saepedictus Apostolicum Privilegium acquisivit, et constituit, ut unus aureus, quem Bizantium dicimus, singulis annis Romae ad Altare S. Petri ab Abbate praedicti Monasterii in Pascha persolvatur, eo pacto, ut libertatis istius, et indictionis statuta tanto perennius inconcussa permaneant:* Cumque Romanus Pontifex Coelestinus III. in suis Literis, post pollicitam Apostolicam suam protectionem pro bonis, quibus tunc fruebatur Monasterium, et quae tractu temporis adipisci potuisset; et post concessum Monachis Privilegium, ut si quidem Dioecesanus Episcopus vellet sine solutione pecuniae Abbates benedicere, consecrare Altaria, et Basilicas, Sacrum Chrisma, et Oleum Sanctum praebere, et Monachos Sacris Ordinibus initiare, ipse adiretur, sin minus ad quemcumque alium Episcopum pergere ipsis licitum foret; subinde addiderit: *ad indicium autem perceptae a Sede Apostolica libertatis, aureum unum annuum Nobis, nostrisque Successoribus persolvetis.* Ex his apertum satis, ac manifestum redditur, quod annuus Census, de quo conventum fuerat, non ad omnimodam exemptionem, sed ad partialem dumtaxat respiciebat, ac proinde ex illius solutione non recte infertur, omnimodam exemptionem datam aut conventam fuisse.

Iidem Pontifices censent pertinentiam Monasterii ad jus et proprietatem Ecclesiae Romanae.

Neque hujusmodi argumentationi Canonici Juris principiis suffultae quidquam adversari visum est, quod Praedecessor Noster Lucius Papa III. declaraverit, Monasterium praedictum spectare ad jus Romanae Ecclesiae, et ideo Censum solvere: *quanto specialius Vos, et Monasterium vestrum ad jus Romanae Ecclesiae pertinere annui census redditus manifestat.* Et quod id ipsum declaratum sit a Coelestino Papa III. referendo se ad Constitutionem Paschalis II. *Monasterium, quod ad jus et proprietatem B. Petri pertinere dignoscitur, ad exemplar fel. record. Paschalis Papae Praedecessoris Nostri, sub B. Petri, et nostra protectione suscipimus, et praesentis scripti privilegio communimus.* Etenim omissa responsione, exhibitum, videlicet non fuisse Privilegium Paschalis II.; seposita etiam quaestione, quae ad Chronologiam pertinebant; Nam Promotor Curiae Episcopalis Spirensis opponebat, Paschalem Pontificem ante Monasterii fundationem vita functum fuisse, atque ideo exemptionem Monasterio concedere nequivisse; cui tamen respondebant Canonici, Monasterio etiam non fundato, quod tamen certum erat propediem fundatum iri, exemptionem a Paschali ante fundationem concedi potuisse: admissaque insuper propositione illa, quod pertinere ad jus, et proprietatem Romanae Ecclesiae, secum necessario ferat omnimodam exemptionem a jurisdictione Ordinarii, ut legitur in saepius laudato *Cap. Si Papa de Privil. in texto. Si Papa etc. asserat ipsam Ecclesiam fore exemptam, aut eam juris B. Petri existere, sive ad jus et proprietatem Romanae Ecclesiae, vel ad Romanam Ecclesiam specialiter, aut sine media, vel etiam simpliciter pertinere, per hoc plene debet exempta hujusmodi Ecclesia judicari.*

Exemptio controversa non probatur per conclusiones.

Quia tamen, procedendo ad praescriptum ejusdem Decretalis, ea propositio tunc locum habet, quando Romanus Pontifex dicit, Ecclesiam pertinere ad jus, et proprietatem B. Petri, aut Romanae Ecclesiae, *dispositive*, ut forensi verbo utamur; *Si autem Ecclesiae, vel*

Monasterio, exemptionis Privilegium concedendo, vel super ipsius exemptione sententiando, cum de ipsius exemptionis negotio ageretur, asserat ipsam Ecclesiam fore exemptam; non autem si Pontifex *enunciative*, seu *relative*, aut *suppositive*, ut ajunt, affirmet Monasterium pertinere ad jus, et proprietatem Ecclesiae Romanae: *Si Papa in aliquo Privilegio, vel scriptura non facta principaliter super donatione, vel sententia exemptionis, seu etiam libertatis, aliquam Ecclesiam ad jus, et proprietatem Romanae Ecclesiae pertinere, vel consimilia verba narret, non propterea illius Ecclesiae exemptio est probata, nisi de libertate aliter doceatur.* Idcirco praesens in eo sita est indago, ut videatur, an memoratae Pontificum Constitutiones ad primum, vel ad secundum casum Decretalis sint referendae.

Praedictae Constitutiones nihil disponunt

Ad secundum autem, non ad primum visae sunt referri debere. Nec enim aut Lucius III., aut Coelestinus III. dixerunt, Monasterium ad jus, et proprietatem Romanae Ecclesiae pertinere, Privilegium exemptionis concedendo, aut super ipsius exemptione sententiando; sed id asseruerint in Privilegio, aut scriptura, quae facta non est principaliter super sententia exemptionis, aut libertatis. Pontifex quippe Lucius id asseruit, cum tribuit Monachis jus praesentandi Episcopo unum ex suis Religiosis, qui animarum Curam in Ecclesia a Monasterio dependente exerceret; ea tamen lege, ut praesentatus Episcopo subjectus esset in eo, quod ad animarum curam spectaret, Superiori autem et Regulari in eo, quod ad Monasticam pertineret disciplinam: Quod sane non evincit totalem exemptionem a jurisdictione Episcopi, cum sit commune etiam Monachis, qui subduntur Episcopo, et assumuntur ad curam animarum.

De Constitutione Lucii III

Coelestinus autem nedum hoc ipsum asseruit relative ad praecedens Paschalis Privilegium, sed ulterius id asseruit, cum indulsit Monachis, ut ab alio Episcopo petere possent Sanctum Oleum, Sacrumque Chrisma, eumque pro Sacris Ordinationibus adire, si Episcopus Dioecesanus pro sacris illis rebus pecuniam exigere attentasset, ut superius dictum est; quod omne in universum nihil continet, quod ad praetensam exemptionem attineat. Plura enim suppetunt exempla Monachorum, quibus a jurisdictione Ordinarii penitus exemptis, facta est libera potestas accipiendi a quocumque Catholico Episcopo Sacrum Chrisma, Sacrosque Ordines, non in poenam simoniaci criminis Dioecesani Episcopi, sed in signum, atque indicium omnimodae libertatis, ut hac de re fidem faciunt *Cap. Constitutus, de Relig. Domib., Cap. Cum nullus, de temporib. Ordinat. in sexto; et Constitut.* 76. §. 9. *Bullarii Nostri Tom. I.* Et plurima quoque extant Regularium privilegia, quibus ita a Sacro Concilio derogatum est, ut quamvis antea possent in suae plenariae exemptionis signum a quocumque Catholico Episcopo Sacros Ordines suscipere, id tamen de caetero ipsi interdictum fuerit, ac demandatum, ut Sacrae Ordinationis munus a proprio Episcopo, in cujus Dioecesi situm est Monasterium, omnino accipere deberent; nisi post eamdem Synodum novum Privilegium indultum eis fuerit, in quo expressis, atque apertis verbis concedatur, posse eos a quocumque Catholico Antistite Ordines recipere, juxta praescriptum Constitutionum Romanorum Pontificum Praedecessorum Nostrorum, quae a Nobis innovatae et confirmatae fuerunt in novissima Nostra Constitutione, quae incipit: *Impositi Nobis*, data die XXVII. Februarii hujus vertentis anni.

De Constit. Coelestini III.

Privilegium recipiendi Ordines a quocumque datur in odium simoniaci criminis.

3. De Imperialibus Diplomatibus.

Absoluto Constitutionum Apostolicarum examine, deventum est ad examinanda Imperialia Diplomata, in quibus tamen expendendis haud opus visum est diutius immorari. Siquidem in nonnullis eorum legitur Monasterium esse sub Romanae Ecclesiae Mundiburdio, et Majestate; id autem nihil aliud significat, quam protectionem, et defensionem, ut aperte colligitur ex formulis *Marculphi Monachi superius laudati lib.* 1. *cap.* 24., ubi agit de Mondiburdio Regis, et Principis, et ut etiam apparet ex *Dictionario verborum Longobardorum*, quod positum est in fronte Bullarii Casinensis, quod collectum est a P. Margareno, et fusius ex *Glossar. Du-Cange*, ad verbum *Mundiburdium*. In aliis autem refertur, et confirmatur Testamentum Archiepiscopi Brunonis; aliqua respiciunt conservationem bonorum temporalium, et provident tantummodo, ne Monachi Advocatorum angariis opprimantur; caetera demum confirmant, atque corroborant quaecumque vel a praefato Archiepiscopo disposita, vel a Romanis Pontificibus concessa fuerunt. Quamobrem opportuna maximeque consentanea rei propositae videntur verba Innocentii III. Praedecessoris Nostri in

Ea vel confirmatoria sunt Privilegiorum Apostolicorum, vel ad exemptionem non spectant.

Cap. inter Dilectos, de fid. Instrument., ubi in simili controversia respondit in hunc modum: *Cum ergo confirmatorium tantum extiterit, saltem quoad illa, quae deducta sunt in judicium, si principale non tenuit, nec accessorium, quod ex eo, vel ob id dignoscitur esse secutum. Pari modo caetera Privilegia Romanorum Imperatorum, etiamsi vera fuissent, et sine suspicione, ad probationem tamen, cum nihil aliud, quam puram confirmationem contineret, invalida probarentur.*

II. De saecularizatione Monasterii, et erectione Collegiatae.

Ut vero ad secundum statum, seu conditionem Monasterii Odenheimensis, nempe ad ejus saecularizationem descendamus; redactum est quidem Monasterium Odenheimense e statu Monachali in saecularem Ecclesiam Collegiatam a Praedecessore Nostro Alexandro Papa VI., qui edidit Apostolicas suas Literas, supplicante Maximiliano I. Imperatore, ut superius dictum est, an. MCDXCIV. quo tempore in Spirensi Dioecesi alia etiam Monasteria saecularizata, et in Collegiatas saeculares mutata fuerunt, ut testatur Trithemius *Tom.* 2. Annalium Hirsangensium, ad annum Christi MCDXCVII.: *Quid dicam de Ludovico Spirensium Episcopo, sub quo translata fuerunt ab Ordine Nostro in saeculares Ecclesias Collegiatas Monasterium Odenheim, et Monasterium in Sunsheim.* In dicta saecularizationis Bulla Alexandri VI. praeservantur pro nova Ecclesia Collegiata; *Libertates, ac spiritualia, et temporalia Privilegia, dudum a Romanis Pontificibus Praedecessoribus Nostris, ac Imperatoribus, Regibus, ac aliis quomodolibet concessa, ut scilicet ad rectam Ecclesiam hujusmodi perpetuo spectent:* Conceditur Praeposito privilegium utendi Mitra, et Baculo Pastorali, aliisque particularibus insignibus, tam in Ecclesia, quam extra ipsam, et impertiendi Benedictionem ad Missam, ad Vesperas, et ad Matutinum, dummodo praesens non adsit Praelatus aliquis, aut Legatus Sedis Apostolicae. Demandatur collatio Praepositurae, et Canonicatuum, aliorumque Beneficiorum juxta Germanica Concordata; tribuitur Praeposito, decano, et Capitulo facultas condendi Statuta, et Ordinationes, consentanea ad Sacros Canones, pro bono regimine Ecclesiae, et Personarum, quae ipsi Ecclesiae addictae sunt; demum datur facultas erigendi, et fundandi nonnullas Cappellanias, et novissimo loco nominantur ejusdem Constitutionis executores.

Antiqua Privilegia confirmantur ab Alexandro VI.

Et alia conceduntur novo statui opportuna.

Si autem inter jura, privilegia, et libertates Monasterio concessas, non aderat omnimoda exemptio ab Auctoritate Ordinaria, nemo est, qui non videat, eam exemptionem in novam Ecclesiam Collegiatam transire nequivisse. Quoad caetera vero jura, et privilegia quibus Monasterium unu fruebatur, vere quidem affirmari potest, ea inservire posse ad constituendam eamdem Ecclesiam in gradu Ecclesiae Collegiatae illustris, et admodum insignis, nunquam vero ad ei asserendam, vindicandamque plenam exemptionem a jurisdictione Episcopi; cum plurimi reperiantur Abbates, et Praelati, qui usum Pontificalium habent, nihilominus a jurisdictione Ordinaria minime sunt exempti. Propterea Romanus Pontifex Clemens IV. *in Decretali*, *Ut Apostolicae*, *de Privileg. in sexto*, decrevit, ut Abbates et alii exempti, quibus usus Pontificalium est a Sede Apostolica concessus, in Provincialibus Conciliis, et Episcopalibus Synodis uti possint Mitris tantummodo aurifrisiatis, non tamen aureas, vel argenteas laminas habentibus: Praelati autem non exempti, sed qui usum Pontificalium habent, in iisdem sacris Conventibus, Mitris puris dumtaxat, et simplicibus, albis, et planis utentur.

Privilegia honoris non inducunt exemptionem.

Quod vero attinet ad amplam facultatem condendi Statuta, et Ordinationes, etiam cum potestate coercendi contumaces et inobedientes, non desunt graves Auctores, qui affirmant, hujusmodi facultatem Capitulis competere, etiam independenter ab Episcopo, in iis, quae respiciunt regimen propriae Ecclesiae, et observantiam Ecclesiasticae disciplinae. Quamvis a pluribus aliis contradicatur, ut videre licet in *Tom.* 1. *Respons. Canonic. pag.* 106. *bon. mem. Jacobi Lanfredini Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalis*, cujus libenter meminimus, propter benevolentiam, et existimationem, qua eum, donec hanc mortalem vitam egit, semper prosequuti sumus. Itaque facultas Capitulo novae Ecclesiae Collegiatae ab Alexandro VI. attributa, nihil aliud probat, quam eumdem Pontificem voluisse, ut certo, et sine controversia jus illud Canonici haberent, quo in dubium revocari poterat; nequaquam tamen, ut inferri possit praetensa exemptio ab auctoritate Ordinarii.

Facultas condendi Statuta, et coercendi contumaces, non inducit exemptionem.

III. De translatione Collegiatae ad Oppidum Bruchsal.

Quod vero postea temporis actum est, anno scilicet MDVII., id pertinet ad translationem Ecclesiae Collegiatae e loco Odenheim ad Op-

pidum Bruchsalense, qui est ultimus Monasterii Odenheimensis status ex tribus, a Nobis superius indicatis. Animadvertit nempe Capitulum, quod bene ac praeclare secum actum esset, si praefata Ecclesia e loco infrequenti, et insalubri, ad Oppidum, et frequenti Populo, et salubri aere praeditum transferretur. Quare rogatus est Episcopus, ut hujusmodi translationi consentire vellet; qui assensum praebuit non sine variis pactionibus; inter quas una fuit, ut Episcopo reservarentur causae criminales, si quae umquam exorirentur adversus Praepositum, Decanum, Canonicos, et Vicarios, et Cappellanos praedictae Ecclesiae Collegiatae, et in quibus esset locus poenae corporis afflictivae; ita tamen, ut contra praedictos non Procurator Fiscalis ageret, sed Commissarii, qui ab Episcopo darentur; Et consequenter ad capitulationes conventas, Episcopus progressus est ad translationem Collegiatae de loco Odenheim ad Oppidum Bruchsalense, utens sua auctoritate Ordinaria, et habito prius consensu Capituli suae Cathedralis; assignataque pro Collegiata praedicta in eodem Bruchsalensi Oppido Ecclesia sub invocatione Beatae Mariae Virginis; et e diverso imperata demolitione, suppressione, et profanatione veteris Monasterii, et Ecclesiae Odenheim, excepta solummodo unica Cappella, in qua voluit quotidie Sacrum fieri. Id autem omne actum est, salvis praecedentibus pactionibus, seu capitulationibus: *Salva ordinatione Nostra inter Praepositum, Decanum, et Capitulum dictae Ecclesiae.* Et quoniam in eadem translatione reservata fuerat auctoritas Sedis Apostolicae, quum hanc Episcopus, Praepositus, Decanus, et Capitulum supplices adivissent, san. mem. Praedecessor Noster Julius Papa II. universa confirmavit: *Salva quadam ordinatione per dictum Episcopum super ingressu, et habitatione dicti Oppidi, inter Praepositum, Decanum, et Capitulum.*

Rursus auctoritate Ordinarii, sub pactis conditionibus.

Tota vero hujus facti serie inspecta, nulla res est, quae praetensam omnimodam exemptionem ab auctoritate Ordinarii non excludat. Quin immo ad eam penitus eliminandam, id unum, quod supra innuimus, observare sufficiat, nimirum reservatam fuisse Episcopo cognitionem causarum criminalium contra Canonicos, aliosque, qui Capitulum Collegiatae Ecclesiae componebant: Quae sane est tanti momenti, ut quum Sacrosancta Tridentina Synodus vellet in integrum revocare jurisdictionem Ordinariorum non parum labefactatam, id praecipue decrevit, ut causae criminales privative pertinerent ad Episcopos, adempta earum cognitione Decano, Archidiacono, aliisque inferioribus, ut *cap.* 20. *sess.* 24. *de Reformat.* quisque per se videre potest.

Exemptio magis, magisque excluditur.

IV. *De Actibus hinc inde allegatis.*

At praeter rationum momenta, de quibus huc usque disseruimus, complures insuper actus hinc inde afferebantur, tam scilicet pro parte Capituli, ad praetensam omnimodam exemptionem adstruendam, quam pro parte Curiae Episcopalis, ad eam excludendam; mutuaeque vicissim exceptiones contra hos, et contra illos opponebantur. Verum ambages, et difficultates, quae ex illis emergebant, videbantur unica consideratione dissolvi posse. Siquidem aut actus illi omnes, tum pro Capitulo, tum pro Curia Episcopali allati, pro authenticis haberi debebant, aut secus; Quodcumque asseveretur, jus Curiae Episcopalis salvum, atque integrum remanebat. Si enim omnes erant authentici, porro et numero, et auctoritate, et pondere praestabant illi, qui pro Episcopo allati sunt; quibus insuper favor, et assistentia juris accedebat; Sin autem de eorum veritate aliter censendum esset, omnesque tamquam nullius auctoritatis, et momenti rejiciendi forent, satis erat Curiae Episcopali, ut adversarium vinceret assistentia juris, cujus favorem pro jurisdictione Episcopi in tota sua Dioecesi canonicae sanctiones stare voluerunt.

In dubio standum pro jurisdictione Ordinarii.

Quae hactenus a Nobis exposita sunt, fundamenta fuerunt rationum, quibus innixi Dilecti Filii Apostolici Palatii Nostri Auditores, die XV. elapsi mensis Septembris, coram Nobis, ut dictum est, congregati, rogatique quid censerent de quaestione in hunc modum proposita: *An constet de exemptione Capituli ab Ordinaria jurisdictione Episcopi in casu etc.*, unanimi consensu responderunt: *Negative, salvis ordinationibus in actu translationis.* Eorum sententiam, quam aequitati, et justitiae consonam, et Canonicis sanctionibus consentaneam censuimus, eadem die amplexi sumus; nunc vero, ut ea, quae a Nobis, de praemissorum consilio, atque etiam omnium rationum momentis per Nos ipsos mature perpensis, consideratisque totius litis Instrumentis, et quae hinc inde fuerunt proposita, diligenter auditis, definita sunt, in futurum semper valeant, et perennem obtineant firmitatem; hac Nostra in perpetuum valitura sanctione decernendo pronunciamus, et pro-

Resolutio Causae pro Episcopo.

Editio Sententiae.

nunciando decernimus: *Capitulum Saecularis Ecclesiae Collegiatae Oppidi Bruchsalensis exemptum non esse a jurisdictione Episcopi Spirensis, salvis tamen ordinationibus, et conventionibus, quae factae fuerunt in actu translationis a Loco Odenheim ad Oppidum Bruchsalense anno MDVII., seu alio veriori tempore;* quam sententiam per hanc Apostolica scripta edicimus, promulgamus, et Apostolicae potestatis Nostrae plenitudine communimus, et roboramus.

Clausulae, et Decreta salutaria.

Praesentes igitur Decretales Literas, etiam ex eo, quod Capitulum, et Canonici praedictae Collegiatae Ecclesiae, ac alii quicumque in praemissis interesse habentes, vel habere praetendentes (quibus omnibus, et singulis perpetuum desuper silentium imponimus, atque os occludimus) eisdem praemissis non consenserint, aliaque quavis de causa quantumvis juridica, et legitima, de ullo subreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis vitio, vel intentionis Nostrae, aut alio quocumque defectu notari, impugnari, aut in controversiam vocari, seu adversus illas aperitionis oris, restitutionis in integrum, aliudve juris, facti, vel gratiae remedium impetrari, vel intentari nullatenus unquam posse, sed semper, et perpetuo validas, et efficaces esse, et fore, et ab iis, ad quos spectat, et in futurum spectabit, firmiter et inviolabiliter observari, eisque omnino acquiesci: Sicque, et non aliter in praemissis censeri, et ita per quoscumque Judices Ordinarios et Delegatos quavis auctoritate, et potestate fungentes, ac dignitate, et honore fulgentes, etiam Causarum Palatii Apostolici praedicti Auditores, ac Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinales, etiam de Latere Legatos, Vice-Legatos, et Sedis Apostolicae Nuncios, ac quamcumque Congregationem, sublata eis, et eorum cuilibet quavis aliter, quam juxta sententiam a Nobis prolatam hujusmodi, judicandi, et interpretandi facultate, et auctoritate, in quocumque Judicio, et in quacumque instantia, ubique judicari, et definiri debere; et si secus super praemissis, aut circa ea, a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari, irritum, et inane decernimus.

Derogationes.

Non obstantibus Lite super praemissis hactenus pendente, cujus litis statum, et merita, et alia quaecumque etiam specificam, et individuam mentionem, et expressionem requirentia, praesentibus pro plene, et sufficienter expressis, et insertis haberi volumus; nec non, quatenus opus sit, Nostra, et Cancellariae Apostolicae Regula de jure quaesito non tollendo, dictaeque Collegiatae Ecclesiae, etiam juramento confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alias roboratis Statutis, ac stilibus, usibus, et consuetudinibus, etiam inveteratis, et immemorabilibus, Privilegiis quoque, Indultis, et Literis Apostolicis tam per dictum Alexandrum VI., quam per quoscumque alios Romanos Pontifices Praedecessores Nostros praedictae Collegiatae Ecclesiae, ac Ordini, cujus ipsa olim existebat, quomodolibet concessis, confirmatis, et innovatis. Quibus omnibus, et singulis, illorum tenores Itidem pro plene, et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuria, ad praemissorum effectum, et quatenus sententiae hujusmodi a Nobis prolatae adversari videantur, latissime, et plenissime, ac specialiter et expresse harum serie derogamus, ac derogatum esse volumus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Exemplorum fides, et publicationis effectum.

Volumus autem, ut earumdem praesentium Literarum transumptis, seu exemplis, etiam impressis, manu alicujus Notarii publici subscriptis, et Sigillo Personae in Dignitate Ecclesiastica constitutae munitis, eadem prorsus fides in judicio, et extra illud adhibeatur, quae haberetur ipsis praesentibus, si originaliter forent exhibitae, vel ostensae. Quodque eaedem praesentes, seu earum exempla etiam impressa, per aliquem ex Cursoribus Nostris in solitis Almae Urbis locis, et per aliquem Curiae Episcopalis Spirensis Ministrum, seu Officialem ad id deputari solitum, ad valvas Palatii Episcopalis, seu in aliis consuetis, aut opportunis locis, publicata, et affixa, omnes et singulos, quos concernunt, seu concernent in futurum perinde afficiant, et arctent, ac si unicuique eorum personaliter intimatae, ac notificatae fuissent.

Sanctio.

Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam Nostrae Sententiae, Definitionis, Decreti, derogationis, et voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri et Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum.

Dat. die 18. Nov. 1747.

Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem Anno Incarnationis Dominicae Millesimo septingentesimo quadragesimo septimo,

decimosexto Kalend. Decembris, Pontificatus Nostri Anno VIII.

D. Card. Passioneus.

J. Datarius.

Visa de Curia.

J. C. Boschi.

J. B. Eugenius.

Loco ✠ Plumbi.

Registrata in Secretaria Brevium.

Publicat. die 2. Decembris 1747.

XLI.

DE OFFICIO

Scriptorum Sacrae Poenitentiariae Apostolicae.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Motu proprio etc.

Quamvis jam usque ab anno Incarnationis Dominicae millesimo septingentesimo quadragesimo quarto Idibus Aprilis Apostolicae Literae sub Plumbo a Nobis editae fuerint, quarum initium est: *In Apostolicae Poenitentiariae Officio*, quaeque in Bullario Nostro impressae sunt *Tom. I. num. XCVI.* in eisque a Nobis providae Leges, et Ordinationes fuse statutae fuerint, ab omnibus Officii Poenitentiariae Officialibus, et Ministris, ac nominatim ab ipsius Procuratoribus, seu Secretariis, et a Scriptoribus tam ordinariis, quam extraordinariis observandae; quum tamen aliquid ad hujusmodi Ministrorum Officia pertinens, addendum adhuc esse judicaverimus, ad implenda Apostolici ministerii Nostri partes aequali studio intenti, ac Motu simili etc. omnia primum, et singula in praecitatis Nostris Literis, et in aliis etiam super facultatibus Majoris Poenitentiarii, ipsiusque Poenitentiariae Officii, eadem die datis, incipien. *Pastor bonus*, et in praefato Bullario Nostro, impressis *num. XCV.* disposita, atque contenta, iterum approbantes, et confirmantes; ulteriora haec mandata edicere, et constituere, ac praesentis Schedulae vigore communire decrevimus; quam quidem Schedulam in Tabulario ipsius Poenitentiariae ad perpetuam rei memoriam asservari praecipimus; Mandantes dilecto Filio Nostro Joachimo Tituli Sanctae Crucis in Hierusalem Presbytero hujus S. R. E. Cardinali hodierno ex Nostra electione, ac deputatione Majori Poenitentiario, ejusque Successoribus pro tempore futuris, ut juxta ipsius tenorem, et continentiam sese gerentes, Nostram in hisce rebus voluntatem in posterum exacte observent, et ab aliis, ad quos pertinet, inviolabiliter, et cum effectu observari faciant.

Sane, quum inter alia munera, et officia Nobis olim in minoribus constitutis a Praedecessoribus Nostris Romanis Pontificibus commissa ac demandata, illud etiam Doctoris in Decretis in praefato Apostolicae Poenitentiariae Officio plures annos exercuerimus, ex ipso usu, et experientia satis compertum habemus, quanti momenti sit Officium Procuratoris, seu Secretarii ejusdem Poenitentiariae, et quam impossibile sit aliquem in idoneum Procuratorem, seu Secretarium evadere, qui non antea in Scriptoris officio diu meruerit; quam ad habendam necessariam Procuratori hujusmodi peritiam, minime sufficiat Canonici juris, aut etiam Theologiae Moralis scientiam acquisivisse, sed praeterea necesse omnino sit in ipsius Poenitentiariae Officii stilo, et praxi versatum esse; id quod nonnisi ex diuturno exercitio in Scriptoris vel ordinarii, vel extraordinarii munere fas est obtinere.

Quare, quum Nobis ex quorumdam fide digniorum relationibus innotescat, nonnullos esse, qui, privatis aliorum servitiis addicti, ad hujusmodi Scriptorum sive ordinariorum, sive extraordinariorum officia adspirare, vel alias ad ea admissi, ipsa etiam deinceps retinere contendant; unde eveniat, aut evenire possit, ut hi, in diversis hujusmodi aliorum servitiis occupati, nequaquam valeant debitam Apostolicae Poenitentiariae Procuratoribus, seu Secretariis assistentiam praebere; utque ipsi, quamtumvis praestantibus forsan animi dotibus praediti, numquam tamen apti, atque experti Scriptores evadant; adeoque, si umquam ad Procuratorem officia promoverentur, multo minus ad ea exercenda habiles, et idonei inveniri possent; animadverso etiam publico incommodo, et gravi animarum detrimento re-

currentibus ad ipsum Poenitentiariae Officium obveniente, dum ejusdem Officii expeditiones, hujusmodi Scriptoribus alieno servitio addictis demandatae, indebite protrahuntur, et in tempore majoris necessitatis saepe deficiunt.

Hinc est, quod Nos, praemissis, aliisque justis causis animum Nostrum moventibus adducti, praefato Joachimo Presbytero Cardinali, ejusque in praedicto Officio Majoris Poenitentiarii Successoribus in perpetuum districte mandamus, ut neminem in posterum ad hujusmodi Scriptorum sive ordinariorum, sive extraordinariorum officia eligant, vel admittant, qui assiduis alicujus personae cujuscumque gradus, ordinis, aut dignitatis, etiam expresso individuandae, servitiis actu addictus, vel alterius Officii, aut muneris exercitio continuo occupatus esse dignoscatur; volentes, ut si quis de praesenti inter hujusmodi Poenitentiariae Ministros reperiatur alieni servitii, aut incompatibilis Officij vinculo districtus, is quidem e Ministrorum hujusmodi Catalogo minime expungatur, verumtamen ad superiora ejusdem Poenitentiariae ministeria, durante hujusmodi vinculo, nequeat promoveri.

Porro in praefatis Nostris Literis, quas super Apostolicae Poenitentiariae Officialibus, eorumque muneribus, edidimus, antiquioribus Praedecessorum Nostrorum Constitutionibus inhaerentes, libenter statuimus, ut tam Procuratorum, quam Scriptorum ordinariorum Officia, praevio semper concursu, conferri debeant; decernentes omnes hujusmodi Officiorum collationes, quas aliter forsan, etiam ab ipso Romano Pontifice, fieri contingeret, irritas fore, et inanes: Quod quidem non alia de causa a praedictis Praedecessoribus, et a Nobis statutum fuit, quam ut hujusmodi munera, et officia dignioribus aptioribusque personis, quantum fas est, conferantur. Quapropter omnibus, ad quos spectat, seu spectabit in futurum in concursibus hujusmodi judicium suum interponere, iterum iterumque districte injungimus, ut, nulla officiorum, aut commendationum ratione habita, juxta majorem dumtaxat personarum idoneitatem suffragiorum suorum praerogativam concedant. Ipsique demum Cardinali Majori Poenitentiario, ejusque Successoribus mandamus, ut extraordinarios Scriptores ea expressa lege obstringant, ut Procuratoribus, seu Secretariis frequenter adesse non praetermittant, quo valeant in Poenitentiariae praxi, et stilo, quam peritissimi evadere; scientes se nempe ad concursus in futuris Scriptorum ordinariorum, aut Procuratorum, seu Secretariorum vacationibus ullo pacto admittendos; nec ullo subsidio ordinario, aut extraordinario donandos fore; nisi qualibet vice super injuncta sibi assiduitate opportunas probationes, et legitima testimonia ipsi pro tempore existenti Majori Poenitentiario exhibeant; seque etiam ab ipsis Officiis esse dimittendos, si, postquam de frequentandis, ut supra dictum est, Procuratorum Officiis semel, et iterum admoniti fuerint, adhuc hujusmodi praeceptum Nostrum implere contempserint. Ac denique, postquam etiam ad Ordinarii Scriptoris munus per concursum, ut praemittitur, adjecti fuerint, haud eximendos se fore ab onere eosdem Procuratores non raro adeundi, pro acquisita peritia tum conservanda, tum promovenda.

Volumus autem tam memoratas Nostras Literas, quam praesentem Motus nostri Schedulam, cum omnibus, et singulis in eis contentis, semper et perpetuo firmas, validas, et efficaces existere, et ab omnibus, et singulis, ad quos spectat, inviolabiliter observari, sublata cuilibet, etiam Majoribus Poenitentiariis pro tempore existentibus, aliter statuendi, et interpretandi, seu dispensandi facultate; Non obstantibus omnibus illis, quae in dictis Nostris Literis non obstare decrevimus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Fiat Motu proprio P.

Et, quod praemissa mandata, praecepta, atque decreta, cum clausula perpetuo, et ad perpetuam rei memoriam, et cum opportunis derogationibus tam generalibus, quam specialibus etiam Regulae de jure quaesito non tollendo, latissime exprimi, et extendi possint in Literis etiam per viam de Curia, si, et quandocumque videbitur, expediendis; et quod sola Fiat P. praesentis Schedulae Nostri Motus proprii signatura sufficiat, illique ac illius quoque exemplis, seu transumptis, etiam impressis, manu alicujus Notarii publici subscriptis, et Personae in Ecclesiastica dignitate constitutae Sigillo munitis, tanta ubique fides adhi-

beatur in judicio et extra, quanta, si sub plumbo Nostro expedirentur, et originaliter exhiberentur, adhibenda esset, et adhiberi deberet, Regula quacumque contraria non obstante.

Datum Romae apud S. Mariam Majorem, Idibus Decembris, Anno VIII.

XLII. UNIO CONGREGATIONIS

Clericorum Saecularium Doctrinae Christianae, cum diversis ordinationibus.

BENEDICTUS EPISCOPUS.

Servus Servorum Dei.

Ad perpetuam rei memoriam.

Summus Pontifex de Doctrinae Christianae traditione admodum sollicitus.

Apostolici muneris Nobis, licet immerentibus, cum Beati Petri Cathedra, Dei voluntate commissi, praecipuas partes esse, ad conservandam, augendamque in Fidelium animis Christianae Doctrinae scientiam, omni studio, atque opera incumbere, non solum ipsi semper agnovimus, sed etiam, ut omnes intelligerent hanc Nobis curam, et cogitationem animo potissimam insidere, pluribus editis Nostrae hac de re solicitudinis argumentis, effecimus. Extant Apostolicae adhortationes Nostrae ad Venerabiles Fratres omnium Ecclesiarum Episcopos non semel directae, ut eorum zelum excitaremus ad Christianae Doctrinae pabulum Fidelibus populis majori, qua fieri posset, ubertate exhibendum. Nec omisimus aptiorem ipsis methodum indicare, qua possent singuli in subjectis sibi plebibus in Fide, et Disciplina Domini erudiendis amplius utiliusque proficere; ut videre est in Literis die VII. Februarii anno MDCCXLII. Pontificatus Nostri II. datis, et in Bullario Nostro impressis *Tom. I. num. XLII.*

Arch confraternitatem Doctrinae Christianae in Urbe amplificat.

Quod sane gravissimum, ac necessarium Christianae Doctrinae opus, ut in hac Urbe Nostra prospere, feliciterque procederet, duobus ab hinc annis ad augendum statum piae Sodalitatis, quam Archiconfraternitatem vocant Doctrinae Christianae, animum libenter adjecimus; concessaque ipsi Ecclesia B. Mariae Virginis de Planctu nuncupata, ipsiusque rebus, ac juribus amplificatis: majorem ei tribuimus facultatem, pia instituti sui exercitia ad spiritualem Populi Romani utilitatem expiendi, ut patet ex Apostolicis Nostris Literis incipien. *Salutaris Doctrinae fontes*, VII. Idus Martii Anno Incarnat. Dominicae MDCCXLV. datis.

Cogitat de statu Congregationis Clericorum Saecularium Doctrinae Christianae S. Agathae de Urbe.

Quum autem hujus Laicalis Confraternitatis originem, et institutionem aequalem olim, atque eamdem fere fuisse acceperimus cum primitiva fundatione Congregationis Clericorum Saecularium Doctrinae Christianae in hac ipsa Urbe sub san. mem. Praedecessore Nostro Pio Papa V. erectae, deindeque a fel. record. Praedecessore pariter Nostro Gregorio Papa XIII. in Domo, et Ecclesia Sanctae Agathae in Transtiberina regione constitutae; quae postea a praedicta Laicorum Confraternitate seorsim consistens, in aliis Pontificiae Ditionis Nostrae Civitatibus propagata fuit; ex communi tam Congregationis, quam Confraternitatis hujusmodi origine, et scopo, justam occasionem desumpsimus, ut ad praedictam quoque Clericorum Congregationem Providentiae Nostrae oculos intenderemus; ejusque statui, ac regimini, si, et quatenus opportunum visum esset, Apostolicae auctoritatis Nostrae interpositione consuleremus.

Eam invenit ad deteriorem conditionem redactam, absque spe majoris incrementi.

Verum dum universum hujusmodi Congregationis statum, prout in praesenti se habet, accuratius introspicere coepimus, non modo eam ad deplorandam decrementi conditionem redactam esse cognovimus, quum in tota hujusmodi Congregatione non amplius, quam triginta et octo Presbyteri et Clerici, cum septemdecim Laicis Fratribus, numerentur, ex quo sane numero impossibile est idoneos, ac fructuosos Operarios statuere, ac deputare in octo ipsius Congregationis Domibus, seu Collegiis, quae, praeter supradictam Domum Sanctae Agathae de Urbe, in convicinis Civitatibus Veliterna, Praenestina, Reatina, Privernate, Urbevetana, Signina, et in Terris Arcis Maximae, et Ariciae consistunt; Verum etiam nullam spem de ipsa ad ampliorem splendoris gradum revocanda prudenter concipi posse judicavimus; quum in tota hujusmodi Congregatione neque Domus Probationis, seu Novitiatus, neque studiorum Collegium ullum reperiatur, sine quibus tantum abest, ut Religiosorum Ordinum incrementa sperari queant, ut vix eorum conservatio subsistere posse videatur.

Ideo statui ipsam subjective unire Provinciae Romanae Congregationis Avenionensis.

Quare abjecta cogitatione omni de hujus Congregationis ad hujusmodi statum redactae reformatione, ad aliud consilium Nos convertimus, ut scilicet ipsam subjective uniremus Provinciae Romanae alterius Congregationis Clericorum pariter Saecularium Doctrinae Christianae in Civitate Nostra Avenionensi in Gallia erectae, quae in pluribus per Italiam Domibus, seu Collegiis, tam in Statu Nostro Ecclesiastico, quam in Neapolitano Regno, et in Subalpinis Regionibus, ampliorem Presbyterorum, et Clericorum numerum alit, qui simillimum profitentes Institutum, erudiendis pueris, catechizandis rudibus, Sacris Missionibus, aliisque laudabilibus Christianae charitatis operibus, incessanti studio adlaborare dignoscuntur; ut scilicet utriusque Congregationis Professores in unum Corpus, et in unam Provinciam coalescentes, et sub unius Vicarii Generalis regimine, et sub iisdem Regulis, et Constitutionibus pro Congregatione in praefata Avenionensi Civitate instituta ab Apostolica Sede approbatis, deinceps vivant, et mutua ex hujusmodi unione virtutum, ac virium incrementa suscipientes, uberiorem in Vinea Domini fructum deinceps valeant producere.

Absolutio a censuris etc.

Itaque praedictis, aliisque justis, et rationabilibus causis Nobis adducti, Dilectos Filios Vicarium Generalem, et Clericos Saeculares praedictae Provinciae Romanae Congregationis Doctrinae Christianae Avenionen., eorumque, et aliorum, quorum respective favorem praesentes Nostrae Literae concernunt, singulares Personas a quibusvis excommunicationis, suspensionis, et interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, et poenis, a jure vel ab homine quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes, et absolutos fore censentes; praesentemque statum, et essentiam dictae Congregationis Clericorum Saecularium Sanctae Agathae, Literasque Apostolicas recolen. mem. Praedecessorum Nostrorum Gregorii XIII., quarum initium est, *Ad Sacram Beati Petri Sedem*, datas die XI. mensis Augusti Anni Domini MDLXXV., quibus eidem Congregationi Sanctae Agathae Ecclesia, et Domus in Regione Transtiberina concessae, illiusque statuta approbata, et confirmata fuerunt, cum facultate alia de novo condendi;

Indicatio Literarum Apostolicarum Congregationis S. Agathae concessarum.

Pauli V. in forma Brevis editas die XX. mensis Maji Anni MDCVI., super approbatione Constitutionum, quae a bonae memoriae Alexandro Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinali Medices nuncupato ipsius Congregationis dum viveret Protectore per Decretum editum die XIX. Novembris Anni MDCIII. jam confirmatae fuerant; item Gregorii XV. die XII. Novembris Anni MDCXXI., ac Clementis XI. die XXVIII. Septembris Anni MDCCXVI. in simili forma Brevis respective expeditas, per quas sibi, et Romano pro tempore Pontifici reservarunt potestatem absolvendi professores dictae Congregationis Sanctæ Agathæ a Voto Perseverantiae in hujusmodi Congregatione; singularumque Literarum praedictarum, ac quorumcumque aliorum Indultorum, Privilegiorum, Gratiarum, et Concessionum Apostolicarum per praedictos, et quosvis alios Romanos Pontifices Prædecessores Nostros, et Sedem Apostolicam eidem Congregationi Sanctae Agathae forsan concessorum, totos et integros tenores, et quaevis alia, quae ad infrascriptorum effectum specialem, specificam, expressam, et individuam mentionem, et expressionem requirerent, ipsis praesentibus pro plene, et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes: Motu proprio, non ad alicujus Nobis super hoc oblatae petitionis instantiam, sed ex certa scientia, et matura deliberatione Nostris, ac de Apostolicae potestatis plenitudine; praevia dismembratione, et separatione a dicta Congregatione Clericorum Saecularium Sanctae Agathae, tam Ecclesiae et Domus Sancti Pauli in Civitate Reatina existentium, cum omnibus, et singulis bonis, rebus, proprietatibus, et redditibus ad Ecclesiam et Domum easdem quomodolibet spectantibus, et pertinentibus; quam etiam centum Locorum Montium Camerarium non Vacabilium, quarum, et quorum dispositionem inferius constituemus; Universam Congregationem ipsorum Clericorum Saecularium Doctrinae Christianae Sanctae Agathae, cum omnibus, et singulis aliis ejusdem Congregationis Ecclesiis, Cappellis, Collegiis, Domibus, Possessionibus, proprietatibus, fructibus, redditibus, et bonis, tam mobilibus, quam immobilibus, juribus, et actionibus universis, quaecumque, quotcumque, qualiacumque, et ubicumque sint, omnique sacra, et profana supellectili, Provinciae Romanae alterius Congregationis ejusdem Clericorum Saecularium,

Dismembratio Ecclesiae, et Domus S. Pauli Reatin. et centum locorum Montium a Congregatione S. Agathae.

Pontifex subjicit ipsam Congregationem Provinciae Romanae Congregationis Avenion.

Doctrinae Christianae Avenionen., Apostolica auctoritate, tenore praesentium, perpetuo subjicimus, ac subjective unimus, et incorporamus; itaut ex nunc utique Clerici Saeculares praedicti unum corpus, unamque Provinciam Romanam ipsius Congregationis Avenionensis constituant, et posthac uni eidemque Vicario Generali, Provinciali, et Definitorio subsint, ac Regulas, et Constitutiones Congregationis Avenionen., et Provinciae hujusmodi a Sede Apostolica approbatas, exacte observent, iisdemque privilegiis, exemptionibus, et gratiis ab eadem Apostolica Sede praedictae Congregationi Avenionensi, ac Provinciae Romanae, et Clericis ipsam constituentibus concessis, in omnibus, et per omnia gaudeant, et fruantur. Per unionem autem, et incorporationem hujusmodi, volumus, et expresse declaramus, quod omnia, et quaecumque onera, obligationes, et Legata, quibus Ecclesiae, Collegia, Domus, et bona per praesentes unita, quomodolibet obnoxia reperiuntur, ad eamdem Provinciam Romanam Congregationis Avenionensis omnino transeant; decernentes, et eadem auctoritate statuentes, Provinciam praedictam ad illorum omnium, et singulorum plenam, integram, et omnimodam supportationem, satisfactionem, et implementum deinceps fore efficaciter obligatam.

Et in hanc transfert omnia onera, et obligationes etc.

Quia vero, propter unionem, et incorporationem praedictas, Clerici Saeculares Doctrinae Christianae Congregationis Sanctae Agathae, qui nunc sunt, Vota simplicia, et juramentum, quae Clerici Saeculares Congregationis Avenionen. Provinciae Romanae profitentur, explicite emittere ac profiteri; easdemque Constitutiones, et Regulas in praefata Congregatione, et Provincia laudabiliter vigentes, praesertim vitae communis in posterum aeque, et pariformiter cum ipsis Congregationis Avenionensis Professoribus observare debebunt; Nos, licet Constitutiones, et Regulae praedictae fere conformes esse dignoscantur cum illis, quas primodicti Clerici in Congregatione Sanctae Agathae observare tenebantur, eos nihilominus providae indulgentiae Nostrae favoribus prosequi volentes, motu, et potestatis plenitudine paribus, ipsos Clericos Saeculares, qui in praedicta Congregatione Sanctae Agathae juramentum perseverandi in ipsa Congregatione, ad formam ipsius Constitutionum, emiserunt, et ad assumendum novum statum in praedicta Congregatione Avenionen. Provinciae Romanae minime se vocari sentiunt, a voto perseverantiae hujusmodi, tenore praesentium, eatenus eximimus, et absolvimus, quatenus infra terminum, quem eis praefigimus, trium dumtaxat mensium a die datae ipsarum praesentium computandorum, absolutionis hujusmodi beneficio utentes, a Congregatione praedicta cum effectu discedant, sub Ordinariorum Locorum obedientia respective permansuri: statuentes, ut ii, qui, ut praedictum est, discesserint, nihil ab hujusmodi Congregatione, et Provincia, ex quacumque causa, vel quovis titulo, etiam Patrimonii, petere, vel praetendere ullo umquam tempore possint, aut valeant.

Absolvit Clericos S. Agathae a juramento perseverantiae.

Si intra Trimestre utantur beneficio absolutionis et nil praetendant a dicta Provincia.

In eos autem, qui sese unioni praedictae prompta devotione subjicientes, perseverantem exhibere Deo constituunt in ipsa Congregatione famulatum, ampliores benignitatis Nostrae significationes edituri, statuimus pariter, et mandamus, ut Dilectus Filius modernus Praepositus Generalis dictae Congregationis S. Agathae primum digonioremque gradum honorificum in ordine praecedentiae immediate post Vicarium Generalem dictae Provinciae, usque ad proximum futurum Capitulum Provinciale, et in ipso Capitulo Provinciali locum, vocemque, et suffragium habeat, et obtineat; Rectores vero actuales Collegiorum, et Domorum, quae Congregationem S. Agatae a Nobis per praesentes unitam, et incorporatam constituebant, dummodo statim ac requisiti fuerint, non expectato trium praedictorum mensium spatio, praefata Vota simplicia, et juramentum emiserint, in Rectoratus hujusmodi officio, et munere remanere, eoque, ut antea, fungi debeant in Collegiis, et Domibus, in quibus de praesenti deputati reperiuntur, aut in aliis, arbitrio Superioris Provincialis, et Definitorii, usque ad praedictum proximum futurum Capitulum Provinciale; in quo tamen ex eisdem Rectoribus tres dumtaxat, iique Professione antiquiores interesse, vocemque activam, et passivam habere valeant: Caeteri vero ejusdem Congregationis unitae, et incorporatae Professores tam Clerici, quam Laici, indiscriminatim cum aliis praedictae Provinciae Romanae Congregationis Avenionensis Clericis, et Laicis, praecedentiae loco, et juribus, juxta prioritatem, sive antianitatem emissae Professionis, potiantur, et gaudeant; et ad assequenda quaecumque munia, et officia Con-

Perseverantibus benigne consulit.

gregationis, et Provinciae, cui per praesentes subjecti, et incorporati remanent, habiles, et capaces aeque ac pariformiter omnino sint, et esse debeant, perinde ac si in ipsa Congregatione Avenionen. Provinciae Romanae singuli Regularem Professionem emisissent.

Ecclesiam, et Domum S. Pauli Reatin. Piis Puellarum Magistris assignat.

De Ecclesia vero, et Domo Sancti Pauli Reatin., earumque bonis, et rebus, ac de centum Locis Montium a dicta Congregatione unita dismembratis, quas, et quae ordinationi Nostrae superius reservavimus, in aliorum piorum operum utilitatem, et incrementum disponere volentes; atque in primis ad iteratas preces ex parte Venerabilis Fratris Antonii Seraphini Episcopi Reatini, et Dilectorum quoque Filiorum publicorum Repraesentantium ejusdem Civitatis, pro laudabili Instituto Piarum Magistrarum inibi existentium, Nobis humiliter porrectas, favorabiliter intendentes; Nos praedictam Ecclesiam Sancti Pauli cum Domo, et Horto ibi annexis, eisdem Piis Puellarum Magistris in dicta Civitate Reatina nunc et pro tempore existentibus, quo magis laudabilibus professionis suae exercitiis, ab ipsius Doctrinae Christianae Instituto haud prorsus alienis, in recta, atque Christiana Puellarum institutione, et educatione, commode, atque utiliter vacare possint, in perpetuum donamus, concedimus, et assignamus: Facultatem insuper tribuentes eidem Antonio Seraphino Episcopo, ut ipse, pro suo prudenti arbitrio, ex bonis mobilibus, sacrisque supellectilibus in Ecclesia et Domo praedictis existentibus, congruam portionem Piis Puellarum Magistris praefatis, prout eisdem opus esse noverit; reliquam vero quantitatem aliis Piis Locis, juxta illorum indigentiam, auctoritate Nostra dividat, et assignet.

Ac nonnulla ipsius Ecclesiae et Domus bona applicat Parochiali Ecclesiae S. Rufi.

Quia vero, sicut accepimus, praefati Clerici Saeculares Doctrinae Christianae Congregationis Sanctae Agathae praeter Ecclesiam, et Domum praedictas, alia quaedam bona stabilia in dicta Civitate Reatina, sive illius Territorio, possidebant, annui redditus quinquaginta circiter ducatorum auri de Camera, cum onere annuae perpetuae celebrationis plurium Missarum, nec non Sanctissimi Sacramenti omnibus Sabbathi diebus, atque insuper semel in anno pro Oratione quadraginta Horarum, publicae Fidelium adorationi, solemniter exponendi: Nos humilibus instantiis publicorum Repraesentantium praedictorum etiam in hac parte benigne annuentes; omniumque et singulorum bonorum hujusmodi qualitates; quantitates, situationes, confinia, et vocabula, veriorem que annuum redditum eisdem praesentibus pro expressis, et individuatis habentes; illa omnia et singula Parochiali Ecclesiae Sancti Rufi Reatin. Congregationis Clericorum Regularium Ministrantium Infirmis, eadem Apostolica auctoritate itidem perpetuo applicamus, appropriamus, et incorporamus; ita quod liceat eisdem Clericis Regularibus Ministrantibus Infirmis apud dictam Parochialem Ecclesiam degentibus, seu eorum Congregationi praedictae, per se, vel alium, seu alios, veram, realem, corporalem, et actualem bonorum stabilium praedictorum possessionem propria auctoritate libere apprehendere, et apprehensam perpetuo retinere, illorumque fructus, redditus, et proventus percipere, exigere, levare, ac in suos, dictaeque Parochialis Ecclesiae usus, manutentionem, sustentationem, et utilitatem convertere, Dioecesani Loci, vel cujusvis alterius licentia desuper minime requisita. Volumus autem, ut ipsi Clerici Regulares Ministrantes Infirmis apud dictam Parochialem Ecclesiam pro tempore degentes, omnia, et singula praedicta, et alia si quae sint, onera praefatis bonis annexa, quorum omnium implementum ad ipsam Parochialem Ecclesiam transferimus, plene, integre, et omnimode, juxta Benefactorum, et Testatorum ultimas voluntates, aliasque pias dispositiones, supportare, et adimplere omnino teneantur.

De centum Locis Montium disponit.

Ad haec dispositionem, quam Nobis itidem superius reservavimus, de centum Locis Montium, ut supra dismembratis, prosequentes, praecipimus, et mandamus Dilectis similiter Filiis Vicario Generali, aliisque Superioribus Provinciae Romanae saepedictae Congregationis Avenionensis, quatenus infra duos menses a die datae ipsarum praesentium computandos eadem Loca centum Montium Cameralium non vacabilium, unacum fructibus a Kalendis Januarii proxime venturi deinceps decurrendis, libere et sine ullo vinculo resignent, omnique juri, si quod sibi, vigore praesentis unionis, in ipsis, vel ad ea acquisitum fuisse forsan praetendi posset, omnimode renuncient, pro rata nimirum Locorum octoginta ad favorem Collegii SS. Blasii, et Caroli de Urbe, *a' Catenari* nuncupati, Clericorum Regularium S. Pauli; pro reliqua vero rata viginti Locorum

Vide loca octoginta assignat Collegio SS. Blasii, et Caroli ad Catenarios.

Reliqua vero viginti Ecclesiae Sancti Jacobi a Scossa Cavalli.

hujusmodi ad favorem Ecclesiae S. Jacobi a *Scossa Cavalli* nuncupatae. Quocirca Dilecto quoque Filio Administratori Generali, Locorum Montium simili modo mandamus, ut praesentium Literarum vigore, non requisito alicujus Judicis mandato, octoginta Loca praedicta cum fructibus a praedictis Kalendis Januarii decurrendis, et quidem libera ab omnibus, et quibuscumque etiam piorum Legatorum obligationibus, et oneribus, quae a praefata Congregationis Avenionensis Provincia in posterum supportanda, et implenda fore, jam supra decrevimus, in faciem et creditum, dicti Collegii transferat, et convertat; reliqua vero viginti Loca hujusmodi a quibuslibet oneribus, et obligationibus similiter libera, convertat et transferat in faciem Ecclesiae praedictae S. Jacobi in Civitate Leonina existentis, et Basilicae Principis Apostolorum Filialis, cum reservatione tamen omnium fructuum eorumdem viginti Locorum Dilecto Filio Primicerio Archiconfraternitatis Sanctissimi Sacramenti in eadem Ecclesia institutae ex numero Canonicorum praefatae Basilicae electo, ejusque Successoribus in perpetuum ex eodem coetu eligendorum, ad effectum videlicet, ut ipse pro tempore existens Primicerius eosdem fructus a dictis Kalendis deinceps decurrendo Vicario dictae Parochialis Ecclesiae S. Jacobi, pro exercitio Curae Animarum illius Parochianorum per ipsius Basilicae Capitulum, et Canonicos ad nominationem dictae Archiconfraternitatis amovibiliter ad nutum nunc, et pro tempore deputato, absque alicujus cura, integre persolvat, vel persolvi faciat. Ideoque idem Generalis Administrator consuetas Literas Patentes, juxta ordinationem nostram hujusmodi, faciat expediri. Nos enim Collegii, et Vicarii praedictorum indigentia fide dignis relationibus intellecta, volentes utrique de opportunae subventionis auxilio providere, eidem Collegio praedicta Loca octoginta cum eorum fructibus, dicto vero pro tempore existenti Vicario fructus reliquorum viginti Locorum Montium in faciem praefatae Ecclesiae transferendorum, ut praediximus, percipiendos, per easdem praesentes in perpetuum respective concedimus, assignamus, tribuimus, et appropriamus.

Exemti a solutione Quindenniorum, etc. quorum favorem praemissa concernunt.

Postremo, quatenus opus sit, dictam Provinciam Romanam Congregationis Avenionen., Clericosque Regulares, Ministrantes Infirmis praefatos, nec non Collegium praedictorum Clericorum Regularium S. Pauli ac Vicarium hujusmodi, et demum quoscumque alios, quorum favorem praemissa concernunt, a quacumque solutione annatarum, et quindenniorum ad quas, et quae ratione unionis, applicationum, appropriationum et incorporationum praedictarum, aliorumque praemissorum, respective teneri, et obligatos esse dici posset, ac a quacumque obligatione desuper Camerae Nostrae Apostolicae, et illius Officialibus facienda, penitus eximimus, et totaliter liberamus; atque ad annatas, et quindennia hujusmodi solvenda, et se desuper obligandum, nullatenus teneri, neque ad id per Cameram, seu illius Officiales praedictos, aut alios quoscumque ullo umquam tempore cogi vel compelli, et ob non solutionem, vel obligationem hujusmodi, a quoquam quovis praetextu, colore, vel ingenio, molestari, aut inquietari ullatenus posse, aut debere, volumus pariter, atque decernimus.

Clausulae pro praemissorum firmitate.

Praesentes quoque Literas, et in eis contenta quaecumque, nullo umquam tempore, ex quocumque capite, vel ex quacumque causa, etiam quantumvis juridica, et legitima, etiam ex eo, quod Clerici Saeculares Doctrinae Christianae Congregationis S. Agathae, et quicumque alii in praemissis jus, vel interesse habentes, vel habere quomodolibet praetendentes, subjectioni, unioni, et incorporationi hujusmodi, aliisque praemissis non consenserint, nec ad id vocati, citati, et auditi, neque causae, propter quas eaedem praesentes emanaverint, adductae, aut sufficienter verificatae et justificatae fuerint, aut ex quocumque alio praetextu, colore, et capite, etiam in corpore juris clauso, ac etiam enormissimae, et totalis laesionis, nullo umquam tempore de subreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis, vel invaliditatis vitio, seu intentionis Nostrae, aliove quolibet, etiam quantumvis magno, formali, substantiali, et inexcogitabili defectu notari, impugnari, infringi, retractari, limitari, ad viam et terminos juris, vel Privilegiorum, et Indultorum Congregationi a Nobis superius unitae, et incorporatae, illiusque Superioribus, et Personis quibuscumque quomodolibet forsan concessorum reduci, aut in jus, vel controversiam vocari, seu adversus easdem praesentes aperitionis oris, et restitutionis in integrum, aliudque quodcumque juris, facti, vel gratiae remedium impetrari, seu intentari pos-

se; sed eas semper, et perpetuo firmas, validas, et efficaces, esse et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac ab omnibus, ad quos nunc quomodolibet spectat et pertinet, ac spectabit et pertinebit in futurum, in omnibus et per omnia inviolabiliter observari: sicque, et non aliter, per quoscumque Judices Ordinarios, et Delegatos, etiam Causarum Palatii Apostolici Auditores, ac S. R. E. Cardinales, etiam de Latere Legatos, et Vice-Legatos, et Sedis Apostolicae Nuntios, aliosque quoslibet quavis auctoritate, aut potestate fungentes, aut functuros, sublata eis, et eorum cuilibet quavis aliter judicandi, et interpretandi facultate, et auctoritate, judicari et definiri debere; et si secus super praemissis, aut illorum aliquo, a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari, irritum et inane motu pari decernimus.

Commissio Card. Urbis Vicario tamquam Judici Executori.

Quocirca Dilecto Filio Nostro Joanni Antonio Tituli SS. Silvestri et Martini in Montibus S. R. E. Presbytero Cardinali Guadagni nuncupato, Nostro, et pro tempore existenti Romani Pontificis in Urbe, ejusque Districtu Vicario in Spiritualibus Generali, per easdem praesentes committimus, et mandamus, quatenus ipse per se, vel per alium, seu alios, easdem praesentes, et in eis contenta quaecumque, ubi, et quando opus fuerit, ac quoties pro parte dictae Congregationis Clericorum Saecularium Doctrinae Christianae Avenionen. Provinciae Romanae, illiusque Superiorum Provincialium, fuerit requisitus, solemniter publicans, eisque in praemissis efficacis defensionis praesidio assistens, faciat Auctoritate Nostra subjectionem, et unionem, et incorporationem hujusmodi, aliaque praemissa, plenarium, et integrum effectum omnino sortiri, eaque ab omnibus, ad quos spectat, et in futurum quomodolibet spectabit, inviolabiliter observari, ipsamque Congregationis Avenionensis Provinciam praedictam eorum commodo, et effectu pacifice frui, et gaudere; non permittens eam desuper, a quoquam quomodolibet impediri, molestari, inquietari, vel perturbari; contradictores quoslibet, ac praemissis non parentes, per censuras, et poenas Ecclesiasticas, aliaque opportuna juris, et facti remedia, appellatione postposita, compescendo; invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii Saecularis.

Derogatio contrariis.

Non obstantibus Nostris, et Cancellariae Apostolicae Regulis de unionibus committendis ad Partes, et de exprimendo in eis vero annuo valore, nec non de non tollendo jure quaesito, ac postremi Lateranensis Concilii uniones, et applicationes perpetuas, nisi in casibus a jure permissis, fieri prohibentis, nec non singulis superius memoratis Literis Praedecessorum Nostrorum Gregorii XIII., Pauli V., Gregorii XV., et Clementis XI., aliisque ejusdem Pauli V. Litteris in eadem forma Brevis datis die vi. Octobris anni MDCVII.; item Pauli II., Pauli IV., Pii V., et Sixti etiam V., aliorumque Romanorum Pontificum, annatas, et quindennia Camerae, et Cancellariae nostris in unionibus, et applicationibus solvi praecipientium, nec non Pii IV. de gratiis interesse ejusdem Camerae quomodolibet concernentibus in ipsa Camera infra certum tunc expressum tempus insinuandis, et registrandis, ac Bonifacii VIII. de una, et in Concilio Generali edita de duabus dietis, dummodo non ultra tres aliquis auctoritate praesentium ad Judicium trahatur, aliisque quibusvis etiam in Principalibus, et universalibus Conciliis editis, vel edendis specialibus, vel generalibus Constitutionibus, et Ordinationibus Apostolicis, dictaeque Congregationis, S. Agathae per praesentes unitae, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, et Literis Apostolicis quibusvis Superioribus, et personis in contrarium praemissorum quomodolibet forsan concessis, approbatis, et innovatis, nec non quibuscumque piorum Oblatorum, aut Testatorum voluntatibus, et dispositionibus; quibus omnibus, et singulis, etiamsi pro illorum sufficienti derogatione, de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, et individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio, seu quaevis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, illorum tenores, causas, formas, et occasiones praesentibus pro pleno et sufficienter, ac de verbo ad verbum insertis, expressis, et specificatis habentes, illis alias in suo robore permansuris; ad praemissorum effectum specialiter, et expresse, ac plenissime, et latissima, Motu, et potestatis plenitudine paribus, harum serie derogamus, et derogatum esse volumus, caeterisque con-

trariis quibuscumque; aut si aliquibus communiter, aut divisim ab Apostolica sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per Literas Apostolicas non facientes plenam et expressam, ac de verbo, de indulto hujusmodi mentionem.

Fidem praestanda transumptis.

Volumus autem, quod ipsarum praesentium transumptis, etiam impressis, manu alicujus Notarii publici subscriptis, et Sigillo alicujus Personae in Dignitate Ecclesiastica constitutae obsignatis, eadem prorsus fides in judicio, et extra, ubique adhibeatur, quae praesentibus adhiberetur, si forent exhibitae, vel ostensae.

Sanctio poenalis.

Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrae Absolutionis, Dismembrationis, Unionis, Incorporationis, Applicationis, Appropriationis, Concessionis, Assignationis, Statuti, Mandati, Decreti, Derogationis, et Voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire: Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac BB. Petri et Pauli Apostolorum ejus, se noverit incursurum.

Dat. Pontif. anno VIII die 15. Dec. 1747

Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem Anno Incarnationis Dominicae Millesimo septingentesimo quadragesimo septimo, decimo octavo Kalend. Januarii, Pontificatus Nostri Anno octavo.

D. Card. Passioneus.

J. Datarius.

Visa de Curia.

J. C. Boschi.

L. Eugenius.

Loco ✠ Plumbi.

Registrata in Secretaria Brevium.

Publicat. die 16. Decembris 1747.

XLIII.

BEATIFICATIO

Ven. Servi Dei HIERONYMI ÆMILIANI Fundatoris Congregationis Somaschae.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Ad perpetuam rei memoriam.

Proemium

In castris Militantis Ecclesiae illi tantum contra infensissimos hostes, elato Crucis Vexillo, triumphum agunt, et laurea donantur aeterna, qui ad coercendos lapsae naturae impetus, arduam Christianae perfectionis iter, Christi sanguine undequaque conspersum, alacriter arripientes, violentiam, ne concidant, sibi jugiter inferunt, atque inexpiabili, et pertinaci bello vitiis indicto, in obtinendis virtutibus fortissime decertant. Cum autem eorum cordibus poenitus haereant Apostoli monita, Christi oraculis comprobata, finem praecepti esse charitatem, adeo ut absque illa, corpore vel flammis tradito, haberentur dubio procul tamquam aes sonans, aut cymbalum tinniens, hoc maximum in lege mandatum, Spiritu Sancto Duce, quantum facere enitique possunt, exequi, et exhaurire contendant. In gravissimo utriusque disciplinae instituto plurimum laboravit, et mirifice excelluit Venerabilis Dei Servus HIERONYMUS ÆMILIANUS, qui lubricam juventutis viam ingressus, animum prava licentia infecit, moresque liberiores Familiae nobilitate auctos, confirmavit militia, cui nomen dederat, ut Venetae Reipublicae carissimo Cameracensis foederis bello implicitae, tamquam Matri in extrema fortuna laboranti, opem ferret, atque Civis Togatus ex gente Patricia ob rem bene gestam amplissimis honoribus cumularetur. Verum Arce Castri Novi in Marchia Tarvisina, ab hostibus per vim expugnata, HIERONYMUS, qui ei tunc praeerat, ferreis manicis, et compedibus devinctus, in foedissimum carcerem conjectus est. Eo loci, cum extrema quaeque sibi impendere animadverteret, acriores de aeterna animae jactura, quam de intercepta libertate, injecto mortis terrore, stimulos sensit, atque ex peccatorum conscientia, eos hostes potissimum pertimescere coepit, qui se majori supplicio dignum, vinculis aeternis constrictum praecipitem in inferos agere possent. Attamen Beatissimae Virginis ope, cui se plurimum commendaverat, incolumis factus, coelesti ejus patrocinio, quam tunc repente assecutus est, sempiterna beneficii memoria, retulit libertatem. Deinde Venetias repetens, deposita Toga, abdicatisque Dignitatibus, nuntium saeculo remisit, christianae poenitentiae operibus, officiisque pietatis usquequaque addictus. Hinc miris, et suavissimis modis intus agente Divina Gratia, illico intellexit, dilectionem Proximi, quae legis plenitudo est, non ignavo, et inerti amore compleri, sed in maximis rebus gerendis, et sub-

S. Hieronymi vita, et virtutes summatim referuntur.

stinendis totam versari. Quamobrem pueros, qui ingenti numero Parentibus ferro, fame, lueque sublatis, per compita, et fora misere vagabantur, Divino afflante numine, tecto sua pecunia locato, idoneisque Magistris conductis, incolumes recepit, servavitque. Neque huic tam eximiae solicitudini finem fecit, sed caeteris exemplar factus, id primus aggressus est, ut mulieres malae famae a turpi quaestu ad poenitentiam conversae, intra septa Domus Fidelium eleemosynis comparatae, ad eluendas profligatissimae vitae maculas continerentur. Praeterea Venerabilis Dei Servus, ne tot annorum labor pro animarum salute susceptus, humanarum rerum vitio, quae fluxae semper, et caducae esse solent, obsolesceret, et interiret, novae, Religiosaeque Familiae, in exiguo Bergomensis Agri Oppido Somascha, unde nomen sortita est, fundamenta jecit, ut quae in publicam utilitatem ab ipso fuerant instituta, firmis deinde radicibus defixa, et quod caput est, hujus Apostolicae Sanctae Sedis beneficio confirmata, constanter perseverarent, et usquequaque, quod, Domino incrementum largiente, evenit, propagarentur. Demum cum annos quinquaginta sex inter vivos egisset, duobus ab hinc et amplius saeculis, praeclarissimam vitam, diuturnis semper, magnisque laboribus distentam, cum pretiosa morte in conspectu Domini commutavit. Tot itaque tantisque Viri meritis, longe, lateque fama pervulgatis, Processus tum Ordinaria, tum Apostolica auctoritate pluribus in locis de Virtutibus, et Miraculis, ut instruerentur, curatum est. Quae quidem Virtutes, et Miracula apud tunc existentes Causarum Palatii Apostolici Auditores primum, ut moris tunc temporis erat, excussa, ad tunc itidem existentium Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalium Congregationem Sacris Ritibus praepositorum deinde pernoscenda fuerunt tradita. At interim felic. recor. Urbani Papae VIII. Praedecessoris Nostri decretis intercedentibus, Causae Postulatore ab instituto cessarunt, hujusce S. Sedis auctoritati usquequaque obsecuti. Triginta vero ab hinc circiter annis apud eamdem Cardinalium Congregationem (cum In minoribus constituti ejusdem Causae patrocinium suscepimus) iterum de Virtutibus quaestio redintegrata est; quas in posterum pluries, diligenterque perpensas, recol. mem. Clemens Papa XII., Praedecessor quoque Noster octavo Kalendas Augusti 1737, suo Decreto approbavit, et in gradu heroico, collocatas asseruit. Postmodum coram Nobis, in hoc Supremae Dignitatis fastigio quamquam immerito collocatis, ad Miracula deventum est, quorum duo, communibus tum eorumdem Cardinalium, tum memoratae Congregationis Consultorum curis, atque suffragiis perspecta, discussa, atque approbata, nono Kalend. Maji Decreto nostro firmavimus. Illud tandem investigandum, maxime supererat: num Virtutibus, ac duobus tantummodo Miraculis probatis, idem Servus Dei Beatorum fastis posset adscribi. Verum rebus a Nobis accuratissime pervolutis, ultro, lubenterque assensi sumus, nuperoque Decreto nostro amplissimo nonis Augusti Causam absolvimus. Quae cum ita se habeant, precibus tum dilectorum Filiorum Nobilium Virorum, Ducis, et Dominii Venetorum, tum dilectorum etiam Filiorum Clericorum Regularium Congregationis de Somascha, paterna benignitate annuentes, de supradictae Cardinalium Congregationis consilio, et assensu, auctoritate Apostolica tenore praesentium indulgemus, ut idem Dei Servus HIERONYMUS ÆMILIANUS in posterum BEATI nomine nuncupetur, ejusque Corpus, et Reliquiae venerationi Fidelium (non tamen in processionibus circumferendae) exponantur; Imagines quoque radiis, seu splendoribus exornentur; ac de eo quotannis die octava Februarii, qua a vivis feliciter cessit recitetur Officium, et Missa de Communi Confessoris non Pontificis, cum Oratione a Nobis approbata, juxta rubricas Breviarii, et Missalis Romani. Porro recitationem Officii, et Missae celebrationem hujusmodi fieri concedimus tum in universa Clericorum Regularium hujusmodi Congregatione, tum in Urbe Venetiarum, ubi Vir ille magnus primam lucem aspexit, tum in memorato Oppido Somaschae, ubi supremum diem clausit, tum in toto Bergomensi Territorio, ubi diu versatus est, ab universis Christifidelibus tam Saecularibus, quam Regularibus, qui ad horas Canonicas tenentur; et quantum ad Missas attinet, etiam ab omnibus Sacerdotibus ad Ecclesias, in quibus Festum peragetur, confluentibus. Praeterea primo dumtaxat anno a datis hisce literis inchoando, in Ecclesiis Congregationis de Somascha, Civitatis, Oppidi, et Territorii antedicti, solemnia Beatificationis ipsius Servi Dei cum Officio, et Missa sub ritu duplici majori, die ab Ordinariis respective constituta,

Congregationis Somaschae institutio.

Causae acties.

Beatificatio.

postquam in Basilica nostra Sancti Petri in Vaticano celebrata fuerint eadem solemnia tertio Kalendas Octobris currentis anni, pariter celebrandi facimus potestatem. Non obstantibus Constitutionibus, et Ordinationibus Apostolicis, ac decretis de non cultu editis, caeterisque contrariis quibuscumque. Volumus autem, ut earumdem praesentium Literarum transumptis, seu exemplis, etiam impressis, manu Secretarii dictae Congregationis Cardinalium subscriptis, et Sigillo Praefecti ejusdem Congregationis munitis, eadem prorsus fides tam in judicio, quam extra illud adhibeatur, quae ipsis praesentibus adhiberetur, si forent exhibitae, vel ostensae.

Adhortatio ad virtutum imitationem, praesertim Charitatis, et Poenitentiae.

Cum autem ad cultum Sanctorum quam maxime intersit, in praeclaris eorum gestis cogitationes omnes, nedum oculos defigere, ut excusso torpore, nostram improperantes desidiam, et ab eorum caritate et poenitentia quam longissime abesse recogitantes, ad Evangelicae doctrinae normam mores nostros componamus, plurima in HIERONYMO ÆMILIANO, eademque ad imitandum luculentissima suppetunt virtutum exempla, ut ejusdem vestigiis inhaerentes, assequamur et praemia. Hic enim Dei Servus, quamvis clarissima Familia ortus, juvenili tamen licentia in vitia torpiter delapsus, ut Deo satisfaceret, arctamque salutis viam ingrederetur, non generis nobilitatem, non mollem, et delicatam juventutem, non commoda vitae, non Magistratus jacturam, non affinium querelas, non hominum ludibria praetexuit; sed illecebrarum corruptelis animum irretitum, et diris vulneribus confossum, congruis curavit remediis, idque potissimum praecavit, ne imbecillior medicina foret, quam morbus. Prae caeteris autem ejus virtutibus, caritatem praestat aemulari, quae per dilectionem operata est, et qua ille totus in proximos deflagravit; ut in hoc primo, et maximo Evangelicae legis mandato excolendo egregiam semper navemus operam, probe memores iis tantum, qui multum dilexerunt, multa quoque peccata fore remittenda. Lapsi porro, quibus incumbit improbam vitae consuetudinem, corruptosque mores emendare, non qualemcumque poenitentiam in hoc indulgentissimo Saeculo tot verborum lenociniis delinitam, sibi satis esse confidant, sed hujus Servi Dei moneantur exemplo, ad gravia expianda delicta, ad flectendam Omnipotentis iram, et ad instaurandam spiritus novitatem, quam BEATUS HIERONYMUS ÆMILIANUS assecutus est, et quae ipsi tantam peperit gloriam, sine magnis nostris fletibus, et laboribus, divina id exigente justitia, pervenire nequaquam posse.

Dat. die 22. Sept. 1747.

Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die XXII. Sept. MDCCXLVII. Pontificatus Nostri Anno VIII.

D. Cardinalis Passioneus.

XLIV.

REFORMATIO

Tribunalium Urbis in Judiciis Criminalibus, et quoad expeditiones Commissionum, cum opportunis ordinationibus.

BENEDICTUS EPISCOPUS

Servus Servorum Dei.

Ad perpetuam rei memoriam.

Prooemium.

Rerum humanarum conditio fert, ut etiam quae recte, ac sapienter olim sunt constituta, et assiduam Rectorum curam, et vigilantiam exposcant: ut dum ipsa vel temporum vicissitudine vel hominum vitio sensim labefactantur ad debitum integritatis statum supremi moderatoris diligentia, et auctoritate revocentur.

Leges ad debitam observantiam revocari debent.

Hinc est, quod licet Romanorum Pontificum Praedecessorum Nostrorum providentia, non solum Ecclesiam Christi Pastorali eorum regimini commendatam, verum etiam temporale Patrimonium eorumdem potestati concreditum, optimis justissimisque legibus instruxerit; saepe tamen coguntur exorientes abusus, et inordinationes, a parvis initiis in magnas corruptelas, cum justitiae injuria, et populorum damno, quotidie succrescentes; novis promulgatis legibus emendare, et ne in posterum similia accidant; quantum Nobis ex alto conceditur, providere.

Pontifices pro temporali eorum dominio varios abusus emendarunt.

Et Pontifex id ipsum sedula cura egit.

Quam ob rem quum plures tam Venerabilium Fratrum Nostrorum hujus Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalium, quam Dilectorum Filiorum Curiae Nostrae Officialium, et Ministrorum Consultationes partim constitutas invenerimus, partim, pro Apostolici ministerii Nostri Officio, publicaeque utilitati studio, Nos ipsi statuerimus; quarum ope, et consilio occurrentes vel Ecclesiarum, vel temporalium Ditionum Nostrarum necessitates intelligere, iisque opportuna con-

sulere valeremus; magnum in dies fructum participare Nos agnoscimus ex instituta Congregatione Particulari super Oeconomica Apostolicae Camerae, et Ærarii Nostri administratione, pro cujus erectione Apostolicas Literas edidimus xiv. Kalen. Maji anni MDCCXLVI.; qua nempe Congregatione suggerente, quum cognoverimus non paucos abusus in Criminalibus Judiciis Tribunalium Almae Urbis invectos, atque diuturna, sed non minus prava consuetudine firmatos, ex quibus tum Apostolicae Camerae Nostrae Ærarium, tum publicae justitiae administratio, tum Reorum, et damnatorum salus, atque substantiae, magna et indebita accipiebant detrimenta; non omisimus opportuna statim mandata, atque praecepta ad eorum correctionem singulis, ad quos pertinebat, dirigere; quae deinde complexi sumus in Schedula nostri Motus proprii die xxx. elapsi mensis Septembris Nostra manu signata, die vero ij. mensis Octobris in plena Camera exhibita, et praesentata, deindeque in sequenti Camera die xvij. mensis Novembris, in executionem Decreti dictae plenae Camerae, ac Constitutionis fel. record. Pii Papae IV. Praedecessoris Nostri de registrandis, admissa, et in Libro Signaturarum Nostrarum in actis dilecti Filii Gregorii Castellani unius ex praedictae Camerae Nostrae Apostolicae Secretariis et Cancellariis existentis fol. 58. et seq. *registrata, quae est tenoris sequentis, videlicet:*

Praecipue instituendo super Oeconomia Ærarii Camerae Congregationem particularem.

Quae non paucos abusus in Judiciis Criminalibus advertit.

Quibus Pontifex occurrit per speciale Chirographum.

Tenor Chirographi.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Motu Proprio etc.

Proemium.

Dopo aver Noi largamente provvedute con diverse Nostre Costituzioni al buon ordine, ed Amministrazione della Giustizia nelle Cause Civili, era ben giusto, e convenevole, che rivolgessimo gli occhi della nostra Paterna providenza sopra le Cause, e Processure Criminali, quali interessano non le sole sostanze, ma la estimazione, la libertà, e non rade volte anche la vita degli Uomini. Sapendo pertanto li molti aggravi, che soffrivano, non meno gl' Inquisiti di qualche delitto, che la nostra Camera Apostolica, e le Comunità del Distretto di questa nostra Città di Roma, dalle frequenti spedizioni de' Commissarj, che si facevano dal Governo, e da altri Tribunali di essa Città, o specialmente col prolungarsi più assai del necessario le medesime Commissioni, come pure dall' essere per più mesi trattenuti a marcire in queste Carceri, prima di essere trasmessi a Civita Vecchia, quei miserabili, che sono condannati alla pena della Galera: ordinammo alle Congregazioni dei Cardinali, e Prelati da Noi specialmente deputata nella nostra Costituzione, che incominciò, *Apostolici Ærarii*, sopra le materie Economiche della Camera, e dello Stato, che cercasse, e suggerisse il modo più adequato, con cui restasse proveduto sull' uno, e l'altro capo, non meno alla buona amministrazione della Giustizia, che alla Indennità del nostro Erario: Lo che avendo la medesima Congregazione puntualmente, ed esattamente adempiuto *fin dalli* 8. Novembre, e 6. Decembre dell' anno prossimo passato 1746., con aver anche intesi, e consultati li Ministri principali de' suddetti Tribunali, ci contentammo per allora di notificare per mezzo della nostra Segretaria di Stato al Reverendissimo Cardinale Vicario, a Monsignor Governatore di Roma, ed a Monsignor Uditore Generale della Camera, le risoluzioni providamente prese da essa Congregazione, con ordine di dare alle medesime fin dal principio dell' anno, pronta, e puntuale esecuzione. Oggi poi, che mediante la prova, ed esperimento fattone in tutto questo tempo di mezzo, abbiamo veduto, e riconosciuto essere le medesime Risoluzioni del tutto corrispondenti alla intenzione, e desiderio Nostro: Vogliamo, che le medesime sieno, e restino stabilite, e fissate in perpetuo.

Gravamina ob expeditionem Commissariorum.

Pontif. mandavit dictae Congregationi, ut modum suppeditaret, quo illa evitarentur.

Congregatio resolutionem cepit, illamque Pontifex observandam tradidit.

Et ob fructum comportum, illam in perpetuum decernere statuit

Che però di Nostro Moto proprio, certa scienza, e pienezza della Nostra Suprema Podestà, inerendo alle suddette Risoluzioni, come sopra, prese dalla detta nostra Congregazione, e confermando, ed approvando gli ordini già dati per mezzo della nostra Segretaria di Stato, ordiniamo in primo luogo, e comandiamo, che in avvenire per servizio del Tribunale del Governo di Roma vi sia sempre un numero certo, fisso, e determinato di Giudici, e Notarj, e non più con stipendj, ed emolumenti incerti, ma ciascuno col suo mestruo salario, e provvisione fissa, e determinata, come in appresso: cioè: Nella Classe, e numero *de' Giudici*, due Luogotenenti: Il primo col il solito salario *di scudi cinquanta il mese*, e colla mancia parimenti solita di altri *scudi cinquanta* l' anno per le Feste del Santissimo Natale: E parimente il secondo con il solito salario di *scudi quaranta* il mese, e colla solita mancia

1
Praefigit in Tribunali Gubernii numerum Judicum, et Notariorum Criminalium cum determinata provisione.

Numerus, et emolumenta Judicum.

di altri scudi *cinquanta* ogni anno nella solennità suddetta. *Due Sostituti Luogotenenti*, il primo con salario di *scudi trenta*, ed il secondo di *scudi venticinque* ogni mese. *Quattro Sostituti Fiscali numerarj*, col salario di *scudi quindici* il mese per ciaschedano: *E sei Sostituti Fiscali sopranumerarj col salario* di mestrui *scudi dieci* per ciascheduno, senz' altra mancia dentro l' anno. E perchè oggi si trovano al servizio del Governo altri due Sostituti Sopranumerarj, vogliamo, che questi, cioè che li due, che sono gli ultimi in ordine di ammissione, possano, se vogliono, continuare il servizio di esso Governo per loro comodo, ed insegnamento, ma però senza salario alcuno, e colla sola mancia di *scudi dieci* l' anno nelle Feste suddette di Natale, come hanno goduto finora. Subito poi che questi duo, o alcuno di loro, saranno provveduti di altro Impiego, o pure passeranno nel numero delli detti sei sopranumerarj salariati, non dovranno più ammettersi altri in luogo loro; Volendo Noi, che il numero de' Giudici del Governo resti sempre fissato, e stabilito, colli Salarj, e Provvisioni suddette, in due Luogotenenti, due Sostituti Luogotenenti, quattro Sostituti Fiscali numerarj, e sei Sostituti Fiscali Sopranumerarj, e che oltre questi non possa, nè debba ammettersi verun' altro, sotto qualunque nome, titolo, e pretesto, ancorchè protesti, e dichiari da principio di voler servire senza mancia, salario, ed emolumento alcuno, per aver dimostrato l' esperienza del passato, che questi Sopranumerarj non salariati, per lo più giovani, ed inesperti, altro non producono, che disordine, e confusione, e non potendo pretender Salario, si procacciano tuttavia con altre maniere poco giuste il necessario loro mantenimento. Che se mai in avvenire contro questo Nostro divieto, e proibizione, ardiranno li detti Luogotenenti, o altri chiunque sia, eziandio lo stesso Governator di Roma pro tempore, ammettere alcuno sopra il detto numero di dieci, vogliamo, che sia tenuto a pagarli del proprio Salario di scudi dieci il mese, senza che possa mai ripeterlo dalla nostra Camera.

Numerus, et emolumenta notariorum.

Così pure *nella Classe de' Notari* del medesimo Tribunale del Governo, vogliamo, ed ordiniamo, che oltre il *Capo Notaro*, e suo *Sostituto* primario, quale fa ancora le funzioni di *Segretario*, non si tenga in avvenire maggior numero di *dieci Notarj Sostituti*, con il Salario mestruo di *scudi dieci* per ciascheduno, oltre gli emolumenti, che provengono dalle licenze di portar Armi, quali dovranno fra di essi ripartirsi, come finora sono stati ripartiti, a tenore del Chirografo segnato da Urbano VIII. Nostro Predecessore li 29. Novembre 1640., a cui nelle parti non contrarie alla presente Nostra Cedola di Moto Proprio, vogliamo che si abbia piena relazione. E se il Capo Notaro, o altri chi che sia, ardirà ammettere alcuno sopra il suddetto numero di dieci, sia parimente tenuto a pagarli del proprio scudi quattordici il mese senza eccezione alcuna, e senza poterli mai ripetere, nè direttamente, nè indirettamente dalla nostra Camera.

II. Illis injungitur onus adimplendi Commissiones extra Urbem cum solo cibariorum lucro.

Correspettivamente a questi accrescimenti, e nuovi assegnamenti, quali facciamo ben volentieri alli Giudici, e Notarj del suddetto Tribunale del Governo di Roma, affinchè ciascuno di essi abbia un salario corrispondente all' Impiego, e fatica sua, e non sia, come prima, costretto a procacciarsi il vitto e mantenimento dalle Commissioni Criminali: Vogliamo, ordiniamo, e comandiamo, che tanto li Giudici, che li Notarj suddetti, e ciascuno di essi, abbiano, ed abbia l' obbligo, e peso di andare in tutte le Commissioni, che saranno loro ordinate da Monsignor Governatore di Roma pro tempore, eziandio fuori del Distretto, tanto per cause proprie del Tribunale, quanto per cause, e ordine della Congregazione della Nostra Consulta, senza che alcuno di essi Giudici, e Notarj possa per alcuna benchè laboriosa, e laboriosissima Commissione, domandare, e pretendere Viatici, Cavalcature, o altra veruna recognizione, e pagamento, eccettuate le sole, e semplici Cibarie, per le quali assegniamo, e vogliamo, che si paghino dalla Nostra Camera alla Massa di tutti li suddetti Giudici, e Notarj del Governo uniti assieme, e per modo di corpo, e Collegio, la somma di scudi ottocento ottanta annui. Quali scudi 880. dovranno in primo luogo erogarsi, per la rata, che sarà necessaria, *nelle spese* dei Chirurghi, o altri Periti in occasione di riconoscere li corpi di delitto, e per ogni altra spesa eventuale, ed incerta, quale per qualunque causa, e ragione, e sotto qualunque nome, o titolo, occorrerà farsi in congiuntura di dette Commissioni. In secondo luogo dovranno erogarsi *per le Cibarie* di quelli Giudici, e Notarj, che anderanno effettivamente in Commissione

Cibaria, et aliae expensae deduci debent ex certa summa a Camera persolvenda.

fuori di Roma, da tassarsi un tanto il giorno dal suddetto Governatore pro tempore, ma però nella somma la più ristretta, che sia possibile, affinchè li detti Giudici, e Notarj per godere il vantaggio di dette Cibarie, o pure per stare assenti da Roma, ed in conseguenza dal peso delle loro ordinarie incombenze, non prolunghino più del bisogno, che finora più volte è accaduto, con grave danno della Camera, delle Comunità, e degl' Inquisiti, le medesime Commissioni. Ed in terzo luogo, se dopo le spese, e Cibarie suddette avanzerà qualche parte di detti scudi ottocento ottanta, dovrà l'avanzo ripartirsi ugualmente in fine di ogni anno tra li suddetti Giudici, dodici Sostituti, e dieci Notari salariati come sopra. E nondimeno, ad effetto, che li medesimi vengano sempre più animati a fare il loro dovere, vogliamo di più, ed ordiniamo, che oltre li suddetti scudi ottocento ottanta da erogarsi, come sopra, si paghino ogni anno dalla Nostra Camera nelle mani di detto Monsignor Governatore pro tempore altri scudi cento, ad effetto di rimunerare con essi ad arbitrio suo quelli, che averanno usato nel decorso dell' anno celerità, diligenza, ed attenzione maggiore nelle loro Commissioni.

Quod supersest inter ipsos dividatur.

Gubernator Urbis recipiat aliam summam pro remuneratione digniorum.

Non intendiamo però con questo nostro nuovo provedimento di liberare, o esimere gl' Inquisiti dall' obbligo, che hanno, di pagare li viatici, secondo la disposizione di ragione, e delle Costituzioni, ed ordinazioni de' nostri Predecessori; ma dove prima, dovevano pagarli alli Giudici, e Notarj, perchè non erano salariati, o non avevano salarj corrispondenti alle loro fatiche, vogliamo che in avvenire sieno tenuti pagarli alla nostra Camera Apostolica, in rimborso delli salarj, e somme suddette; e che a tal' effetto quei Giudici, e Notarj del suddetto nostro Tribunale del Governo, che anderanno in commissione, subito che gl' Indizj siano sufficienti per trasmettere l' Inquisizione, o pure la tortura, debbano, sotto pena della rimozione dall' Uffizio, e di essere tenuti del proprio, fare esatta, e diligente descrizione di tutti li Beni, tanto Mobili, che Stabili dell' Inquisito, o Inquisiti, a quella alligare in Processo, e denunciare con intimazione giudiziale al Commissario generale della nostra Camera, o suo Sostituto Commissario, ad effetto che possa esigere, e far esigere i Viatici dagl' Inquisiti, dopo seguita la condanna. Con che li nostri Sudditi resteranno grandemente sollevati, perchè in questo modo non saranno più soggetti alla dispersione, e perdita de' loro Beni, prima che sieno trovati veramente colpevoli.

De onere Inquisitorum solvendi expensas commissionum.

E perchè il Capo Notaro del Governo con questo nuovo metodo viene a perdere la quarta parte degli utili, che ritraevano li Notarj suoi Sostituti, nell' andare in commissione: Perciò in compenso di detta quarta parte, assegniamo, e vogliamo, che si paghi dalla nostra Camera al medesimo Capo Notaro la somma fissa, e stabile di scudi *cinquecento* ogni anno, con che però il medesimo, per la mancanza di detti utili provenienti dalle Commissioni, non possa chiedere, o pretendere dall' Archiconfraternità della Carità alcuno sbasso, o diffalco dell' annuo affitto convenuto colla medesima per detto Uffizio, e Notariato, ma anzi debba puntualmente osservare in tutto, e per tutto, ciò che ha promesso nell' Istromento di detto Affitto.

III. Emolumenta Primi Notarii compensat.

Da questi provedimenti, che riguardano il Tribunale del Governo per le Commissioni Criminali, tanto proprie, quanto della Congregazione della Nostra Consulta, passando agli altri due, di Monsignor Uditore Generale della Nostra Camera, e del Reverendissimo Cardinale Vicario di Roma, e parimente inerendo alle Risoluzioni prese dalla detta Congregazione Economica, confermando gli Ordini già dati in principio del corrente anno per mezzo della Nostra Segretaria di Stato, vogliamo, ordiniamo, e comandiamo, che restando fermi si per l' uno, che per l' altro Tribunale, li Giudici, Notarj, e Ministri, che al presente vi sono, colli Salarj, e provvisioni, che attualmente gode ciascuno di essi, nelle Cause Criminali, nelle quali vi è l' Accusatore, o Aderente al Fisco, se questi chiederà lo alcuno di detti due Tribunali, quando per altro sia competente, che si spedisca un Giudice Commissario fuori di Roma, potranno in tal caso da essi Tribunali spedirsi Giudici, Notarj, e Birri, purchè però l' Accusatore, o Aderente al Fisco, abbia preventivamente fatto il deposito delle spese, Cibarie, o Viatici, in somma congrua e conveniente, e per il di più, che quelle possino importare, dia, ed abbia dato sicurtà idonea di pagare, e supplire l' intiero in fine della commissione, con dichiarazione espressa da inserirsi, e registrarsi nel Processo della Causa, che non debba, nè possa l' Accusatore, o Aderente al Fisco ripetere dagli Accusati, o

IV In Tribunalibus Camerae Apostolicae, et Vicarii, Salaria Ministrorum non immutat.

Commissiones vero fiant expensis Partis Fisco adhaerentis.

Inquisiti, li Viatici, che averà depositati, o pagati, se non dopo seguita la condanna.

Si deest Pars Fisco adhaerens quid agendum

Quando poi non vi sia Accusatore, o Aderente al Fisco, o pure che questi non vogliano, o non possano depositare, ed obbligarsi in sicurtà come sopra: Vogliamo, ed ordiniamo, che in questo caso, e casi nè l' uno, nè l' altro di detti due Tribunali spediscano più da Roma nè Giudici, nè Notarj, nè Birri; ma ciascuno di essi appoggi, ed incarichi delle Commissioni, che occorreranno, gli Ordinarj Ecclesiastici, o Vicarj generali, oppur anche altre Persone a suo piacimento, constituite però in Dignità Ecclesiastica, di quelle istesse Diocesi, ove dovrà farsi il Processo, con trasmetter loro, unitamente alla Commissione, quelle instruzioni, che stimerà opportune, affinchè il Processo si faccia nelle forme di ragione. E se mai avvenisse qualche caso particolare, in cui si stimasse necessario per la buon'amministrazione della Giustizia, o commettere il processo ad alcuno de' Vescovi, o Ordinarj più vicini, o pur anche spedir da Roma Giudici, o Notarj; Vogliamo che in tal caso se ne prenda da Noi, e da' nostri Successori Commissione speciale segnata di nostra propria mano, con il *Visa* di Monsignor Uditore pro tempore Nostro, e de' nostri Successori, come Segretario di detta Congregazione Economica: Di modo che senza tal Commissione speciale (in luogo della quale vogliamo, che non possa supplirsi, nè per via di semplice rescritto, nè in altra qualunque forma) li Giudici, e Birri non possano pretendere nè Viatici, nè Cibarie, nè Cavalcature di sorta alcuna, ed ogni spesa o grande, o piccola, vada a danno, e carico di chi averà data la Commissione contro la disposizione di questo nostro Moto proprio: Monsignore Uditore poi, e Segretario pro tempore di detta Congregazione prima di porre il *Visa*, dovrà seriamente esaminare, se sia veramente necessario concedere la detta Commissione speciale, e quando così creda, dovrà avvertire, che nella Commissione s' ingiunga espressamente al Commissario, e suo Notaro, il peso di fare, e d' inserire nel Processo la descrizione de' Beni, tanto mobili, che stabili degl' Indiziati, o Indiziandi; sotto pena, che in mancanza di tal descrizione, nulla possano pretendere dalla nostra Camera a titolo di Cibarie, o Cavalcature, o per altra qualunque causa, o pretesto.

V
De celeri Damnatorum ad Triremes expeditione.

Provveduto in tal guisa alle Commissioni Criminali, resta ora da provedere all' altro capo di pregiudizio, e danno, quale hanno finora sofferto tanto li condannati in pena della Galera, quanto anche la nostra Camera, ed Erario, dall' essere li medesimi condannati, senz' alcun giusto, e legittimo motivo, ma per sola mancanza di pronto trasporto, trattenuti lungo tempo, a marcire nelle Carceri di Roma: Onde anche in questa parte inerendo alla risoluzione presa dalla prelodata Congregazione Economica, e confermando, ed approvando gli ordini già dati a Monsignor Governatore per la nostra Segretaria di Stato: Vogliamo, ordiniamo, e comandiamo, che in avvenire il Bargello pro tempore di Roma sia tenuto, ed obbligato condurre per terra a tutte sue spese, tanto di Uomini, e loro Cavalcature, che di Carri, Cavalli, Cibarie, Stallatici, e finalmente ogni altra spesa certa, o pure incerta, da Città Castellana a Roma, a poi da Roma a Città Vecchia (come in virtù degli Ordini suddetti si è già principiato praticare con felice successo) tutti coloro, che sono, e saranno condannati alle Galere da qualsivoglia Giudice, e Tribunale, sì di Roma stessa, che dello Stato Ecclesiastico mediato, ed immediato, con dare a detti condannati il solo riposo *di tre giorni* dopo giunti a Città Castellana, e *di tre altri giorni* dopo giunti in Roma, purchè quivi non siano arrestati con ordine in iscritto di legittimo Superiore, quale abbia facoltà di arrestarli; E che per tal' effetto l' Uffiziale chiamato Commissario dei Galeotti, sotto pena irremissibile della perdita della Carica, ed altre eziandio corporali ad arbitrio, subito giunti in Roma li suddetti condannati nelle Provincie, e respettivamente subito dopo pubblicata la sentenza contro quelli, che sono condannati in Roma, debba sollecitarne la spedizione, e dentro li suddetti tre giorni di riposo, prendere, ed aver presa la solita lettera da Monsignor Commissario pro tempore del Mare.

Certum sumptum dispendium ad hunc effectum Barocello constituitur.

In compenso poi, e correspettività dell' obbligo, e peso suddetto di condurre, e trasportare a tutte sue spese, come sopra, Vogliamo che si assegni, e si abbia per assegnata al medesimo Bargello di Roma pro tempore, come Noi in virtù del presente Nostro Moto proprio assegniamo, ed abbiamo per assegnata l' annua, e ferma somma di scudi *Mille*, da pagarseli la rata parte ogni mese dalla Nostra Camera, con

mandati del Reverendissimo Cardinale Camerlengo; di maniera che il suddetto Bargello, atteso questo assegnamento, non possa pretendere, nè domandare a titolo di detto trasporto, e spese, che in qualunque modo bisognano, o bisogneranno per il medesimo, altra somma, o ricognizione veruna. Intendiamo però, che la suddetta Condotta sempre si faccia sotto la direzione, ed ordine di Monsignor Governatore di Roma pro tempore, quale strettamente, e caldamente incarichiamo di attendere, e vegliare con tutta diligenza, che li suddetti Condannati non sieno strapazzati nel viaggio, ma anzi trattati dal Bargello, ed Uomini suoi con tutta la maggior carità. Per la qual ragione vogliamo ancora, e dichiariamo, che il suddetto trasporto debba farsi, e continuarsi, senza rilasso, o ritardo, in tutto il decorso dell'anno, eccettuati però *li tre mesi d'estate*, affinchè li suddetti miserabili già condannati, e chi li conduce, e trasporta, non incorrano in pericolo della vita, o di grave malattia per la mutazione dell'aria.

Aerarium Camerae ultra dictas expensas non gravetur.

In sequela, ed esecuzione di questo Nostro Moto proprio, ordiniamo ai Reverendissimo Cardinal Camerlengo, Monsignor Tesoriere generale, e loro Successori, che faccino puntualmente pagare dalla Nostra Camera per mezzo della Depositeria generale li Salarj, ed assegnamenti suddetti, e che all'incontro non permettano, che detta Nostra Camera, nè per causa di detti trasporti da Cività Castellana a Roma, o da Roma a Cività Vecchia, nè per causa di dette Commissioni Criminali, che spediranno li più volte nominati Tribunali di Roma, sia gravata di verun'altra benchè minima spesa, eccettuate le sole Commissioni speciali, che saranno segnate di Nostra propria mano, e de' Nostri Successori, per li due Tribunali del Reverendissimo Cardinal Vicario, o di Monsignor Uditore della Camera, nella forma, che si è detto di sopra: per il qual effetto ordiniamo, ed ingiungiamo al Computista generale di essa Camera, che sotto pena di esser tenuto del proprio, non passi in avvenire, e non ammetta alcun'Ordine, o Mandato de' Tribunali suddetti, o di altro chiunque sia, ancorchè degno di speciale, e specialissima menzione, per conto di detti trasporti, e Commissioni, se non che nell'unico, o solo caso di qualche Commissione speciale segnata come sopra; nel qual caso vogliamo, che neppur debba spedire alcun Mandato di pagamento, se la nota, e la lista delle giornate impiegate dai Commissarj non sarà stata prima approvata, e sottoscritta dal Luogotenente Criminale di quel Tribunale, che averà ottenuto la Commissione, non solo colla espressione di averla attentamente verificata col processo originale, ma lo oltre coll'altra, che in esso Processo è stata fatta, ed inserita la descrizione de' Beni dell'Inquisiti, secondo la forma di questo Nostro Moto proprio, e non altrimenti.

VI. Alios abusus circa capturas, et perquisitiones tollit.

Oltre li riferiti provvedimenti, quali fin qui abbiamo preso, a consiglio, a suggerimento di detta Congregazione particolare, essendo giunti a nostra notizia altri abusi, o disordini in passato occorsi, con strapazzo ed aggravio de' Nostri Sudditi, a tal volta ancora innocenti, o per essersi fatto lecito li Notarj, o altri Uffiziali, e Ministri inferiori de' suddetti, o forse anche di altri Tribunali di Roma, ad istigazione, o querela di una parte, ordinare la Cattura dell'altra, e similmente a loro arbitrio fare delle perquisizioni in Case civili, ed oneste, senza ordine, e saputa delli Capi di essi Tribunali, o dei loro Luogotenenti: oppure per essersi lasciati lungo tempo marcire gl' Inquisiti nelle Carceri Segrete senza mai costituirli, ed esaminarli; e volendo Noi onninamente rimediare a somiglianti abusi, e che per calunnia de' Malvagi non restino danneggiati gl' Innocenti; Perciò di simile Nostro Moto proprio, certa scienza, e pienezza della Nostra Suprema Podestà ordiniamo in primo luogo, e comandiamo, che nelle Cause, nelle quali si procede criminalmente per denuncia, istigazione, o querela di una Parte, in qualunque sia Tribunale di Roma (niuno affatto eccettuato, ancorchè per li suoi particolari privilegj fosse degno di speciale, ed individua menzione) veruno de' Ministri, ed Uffiziali subalterni, o veruno de' Notarj di esso Tribunale ardisca in avvenire ordinare la Cattura dell'altra Parte denunciata, e querelata, o molto meno alcuna perquisizione in Casa, o anche Magazzino, o Bottega, senza ordine precedente, ed in scritto, da inserirsi nel Processo, firmato, e sottoscritto di propria mano, o dal Capo del Tribunale, o dal suo Luogotenente Criminale, sotto pena, in caso di contravvenzione, della perdita dell'Uffizio, e di anni cinque di Galera, da potersi estendere anche alla Galera in vita, se vi saranno circostanze, che aggravino la detta contravvenzione.

Strettamente poi incarichiamo l' onore, e la coscienza di detti Capi di Tribunali, e dei loro Luogotenenti Criminali, che non sottoscrivano, e non rilascino nelle Cause predette, a denuncia, istigazione, o querela di una Parte, verun' ordine di cattura, o perquisizione contro l' altra, se non dopo essersi probabilmente assicurati, che la denuncia, ed istigazione non proceda da spirito di odio, malignità, e calunnia, come pur troppo spesse volte avviene, e che la querela sia a sufficienza verificata; nè gli rincresca di adoperare in ciò da loro stessi le dovute diligenze, e di non stare alle semplici verbali relazioni de' Notarj, o di detti Ministri: dovendo piuttosto considerare, che per obbligo di loro Uffizio, essi debbono del pari invigilare, che non restino impuniti li Rei, e che non sieno aggravati gl' innocenti.

VII De Examine Inquisitorum infra triduum.

Per la medesima ragione vogliamo ancora, che rispetto agl' Inquisiti ristretti nelle Carceri segrete, si osservi onninamente la Riforma di Paolo V. Nostro Predecessore, nella quale si dispone, che debbano questi costituirsi, ed esaminarsi dentro il termine di tre giorni, dopo che sono stati ristretti in dette Carceri; e perchè in detta Riforma si eccettua il caso, nel quale concorra qualche causa speciale, per cui non convenga costituire l' Inquisito dentro il termine suddetto; e quindi è nato l' abuso di fargli tutti per lungo tempo marcire indistintamente nelle dette Segrete senza mai costituirli, ed esaminarli: Perciò vogliamo, e comandiamo, che al Giudice della Causa non sia lecito a piacere ed arbitrio suo differire l' esame e costituto oltre i predetti tre giorni, sotto colore, e pretesto, che si tratti di caso, in cui convenga fare diversamente: Ma debba sopra di ciò ottenerne licenza, e permissione speciale, firmata e sottoscritta dal Capo del Tribunale, a cui privativamente ad ogni altro, ancorchè Luogotenente, Uditore, o altro Ministro principale, riserviamo la facoltà di dare detta licenza, quale però neppur vogliamo, che si dia per tempo indeterminato, ma solamente si dia per tempo determinato, ed il più ristretto, che sia possibile, ad effetto che non resti perciò ritardato il corso della Giustizia.

E siccome in questa parte abbiamo già Noi medesimi incaricato in voce Monsignor Governatore di Roma, e suoi Luogotenenti, l' Avvocato, e Procuratore de' Poveri, e li Deputati della Carità: così colla presente Cedola di Nostro Moto proprio torniamo ad incaricare tanto il suddetto Monsignor Governatore di Roma, a suoi Luogotenenti, quanto li Capi, e Ministri di ciascun' altro Tribunale di Roma, e generalmente tutta la piena Visita, che veglino attentamente sopra la puntuale esecuzione di questa Nostra disposizione e volontà, nè si contentino del solo *formetur, o continuatur Processus;* Ma costringano il Giudice della Causa a dire precisamente, se l' Inquisito è stato mai costituito, e quante volte; e quando non sia stato costituito dentro li primi tre giorni, ad esibire la suddetta licenza in iscritto. Specialmente poi ordiniamo all' Avvocato, e Procuratore de' Poveri, sotto pena della Nostra indignazione, ed alli suddetti Deputati della Carità per obbligo del loro pio, e lodevole Istituto, che quante volte nella Visita delle Segrete trovino alcun Carcerato, che senza la proroga, o licenza predetta data in iscritto dal Capo del Tribunale, non sia stato costituito, ed esaminato dentro i tre giorni, o, essendovi la proroga, dentro il termine prorogato; debbano tutti, e ciascun di loro rappresentarlo senza ritardo a Noi, a Nostri Successori, o almeno alli Nostri Uditori pro tempore, ad effetto di restarne prontamente intesi, e di prendere contro quelli, che averanno mancato, ulteriori provvedimenti.

VIII De confectione processuum contra Contumaces, et hujus Motus proprii observantia.

Finalmente vogliamo, e comandiamo, che le Cause, o Processi contro i Contumaci sieno ancor' essi per quanto è possibile, sollecitati, e disbrigati; e perciò ordiniamo al Fiscale Generale di Roma, che almeno due volte il mese si faccia render conto dalli suoi Sostituti delle Cause, e Processi suddetti; e più invigilare; che questo Nostro Moto proprio, subito che sarà dato alle stampe, resti per sempre affisso in luogo a tutti comodo, e visibile nella Cancelleria delle Carceri Nuove, e di Campidoglio, ed in ciascheduno degli Uffizj Criminali di Roma; lasciando al Computista generale della Camera la cura, e peso di tenerlo similmente affisso nella sua Computisteria; per essere così mente, e volontà Nostra precisa; volendo, e decretando, che la presente Nostra Cedola di Moto proprio, da ammettersi, e registrarsi in piena Camera, e ne' suoi Libri, a tenore della Bolla di Pio IV. Predecessore Nostro *de registrandis*, e tutto ciò, che in essa abbiamo, come sopra, voluto, disposto, ed ordinato, vaglia, e debba aver sempre, ed in ogni futuro tempo il suo plenario effetto, esecuzione, e vigore col-

la nostra semplice sottoscrizione, ancorchè non vi siano stati chiamati, citati, nè sentiti li Capi de' suddetti Tribunali, loro respettivi Luogotenenti, Giudici, Notarj, e Ministri, il Fiscale Generale, Monsignor Commissario Generale della Nostra Camera, e quali si siano altri, benchè degni di special menzione, che vi avessero, o pretendessero d'avervi interesse: non ostanti le Costituzioni di Paolo II., Paolo IV., e del detto Pio IV. *de rebus Ecclesiae, et Camerae non alienandis*, la Regola della Nostra Cancelleria *de Jure quaesito non tollendo*, e quali si siano altre Costituzioni, ed Ordinazioni Apostoliche Nostre, e de' Nostri Predecessori, Leggi, Statuti, Stabilimenti, Riforme eziandio delli stessi Tribunali, usi, stili, consuetudini, ed ogni altra cosa, che facesse, o potesse fare in contrario; alle quali tutte, e singole, avendone il tenore qui per espresso, e di parola in parola inserto, e supplendo Noi colla pienezza della Nostra Suprema Podestà a qualunque vizio, e difetto quantunque sostanziale, e formale, che nelle cose premesse potesse intervenire, questa volta, ed all' effetto predetto, specialmente, ed espressamente deroghiamo.

Dato dal Nostro Palazzo Apostolico Quirinale questo di 30. Settembre 1747.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Pontifex confirmat iterum schedulam insertam, et exequi mandat.

Ut igitur provida hujusmodi mandata, atque praecepta in publicam omnium, ad quos pertinet, seu pertinebit in futurum, notitiam deducantur, et propensiori hac voluntatis Nostrae significatione perennem, atque inviolabilem observantiam, et firmitatem obtineant; eadem Apostolicis hisce Nostris Literis inserta, atque earumdem tenore, ac simili Motu, scientia, et potestatis plenitudine iterum confirmata, ac roborata, perpetuae universorum memoriae commendare volumus: Mandantes praefatis Dilectis Filiis Nostris S. R. E. Cardinalibus Vicario nostro in Urbe, nec non ejusdem S. R. E. Camerario, ac Dilectis pariter Filiis Gubernatori Urbis ipsius S. R. E. Vice-Camerario, item Causarum Camerae Nostrae Apostolicae Auditori Generali, ejusdemque Camerae Commissario, et Ratiocinatori generali, nec non Auditori Nostro praefatis, eorumque in Officiis hujusmodi successoribus pro tempore futuris, ut omnia et singula a Nobis in praecitata schedula nostri Motus proprii disposita, atque statuta, tam ipsi, in quantum eorum respective Officia concernunt, exacte observent, quam etiam ab aliis sibi subjectis, ad quos pertinet, ac pertinebit in posterum, exactissime impleri, et observari faciant, sub poenis ibi contentis.

Decretum irritans.

Ac decernentes, praeinsertam Schedulam, nec non praesentes Nostras Literas perpetuo validas, firmas, et efficaces esse, et fore, quibuscumque juris, seu facti defectibus, qui adversus illas, etiam quorumvis privilegiorum a Sede Apostolica concessorum praetextu, ad effectum impediendi, seu retardandi earum exequutionem, quovis modo, seu quaevis ex causa, opponi, seu objici possent, minime refragantibus, suos plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, easque propterea, omnibus et singulis quomodolibet afferendis impedimentis penitus et omnino rejectis, ac nequaquam attentis, ab illis, ad quos spectat, et pro tempore quomodolibet spectabit, inviolabiliter, et inconcusse observari debere; ac irritum, et inane, si secus super his a quoquam quavis Auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariis.

Non obstantibus omnibus his, quae in ipsa praeinserta Schedula non obstare voluimus, et quibusvis aliis Constitutionibus, et ordinationibus Apostolicis, caeterisque contrariis quibuscumque.

Sanctio poenalis.

Nulli ergo omnino Hominum liceat hanc paginam Nostrae Confirmationis, mandati, decreti, et voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, et Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum.

Dat. Pontif. Anno VIII. die 18 Dec. 1747.

Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem Anno Incarnat. Dominicae MDCCXLVII., decimo septimo Kalendas Januarii, Pontificatus Nostri Anno Octavo.

D. Card. Passioneus.

J. Datarius.

VISA DE CURIA.

J. C. Boschi.

J. B. Eugenius.

Loco ✠ Plumbi.

Registrata in Secretaria Brevium.

Publicat. die 29. Decembris 1747.

XLIV.*

BENEDICTUS PAPA XIV.

Ad futuram rei memoriam.

Supremas Apostolicae nostrae charitatis providentiae auctoritatisque partes, quas ad instaurandam stabiliendamque in Religiosis Ordinibus pristinam regularis disciplinae observantiam collocare alias studuimus, debitae pro votis nostris executioni demandatas fuisse audientes, maximopere laetamur, fore in Domino confidentes, ut, compositis eapropter partium studiis ac dissidiis, reviviscens religiosarum virtutum splendor, et ipsis religiosis Viris magno decori et incitamento, et aliis bono exemplo sit atque commendationi. Sane per alias nostras in simili forma Brevis Literas anno proxime elapso ad Venerabilem Fratrem Lucam Melchiorem Archiepiscopum Nicomediensem Ordinarium nostrum et Apostolicae hujus Sanctae Sedis in Portugalliae et Algarbiorum Regnis Nuntium datas, ipsi commisimus atque demandavimus, ut ad quamplurima in Provincia dilectorum Filiorum Fratrum Ordinis Sancti Augustini Calceatorum nuncupatorum Portugalliae sive ad tempus sive in perpetuum pro felici prospero stabilique ejusdem Provinciae regimine profectuque statuenda, et confirmanda sive per se ipsum, sive per alios, ac praesertim Venerabilem Fratrem Michaelem Archiepiscopum Eborensem olim ejusdem Ordinis Alumnum collatis studiis et consiliis omnia in iisdem Literis nostris contenta accuratissime expenderent, et ut postquam ad ejusdem Provinciae, et Ordinis utilitatem et incrementum ea omnia conducere perspexissent, debitae executioni demandari, servari facere, et sive ad tempus, sive in perpetuum statuta custodiri in virtute sanctae obedientiae Apostolica Auctoritate nostra praeciperent et juberent. Atque ipse quidem Lucas Melchior Archiepiscopus, et Nuntius aliis Apostolicae hujus Sanctae Sedis peragendis negotiis occupatus, per se ipsum ea, quae sibi commissa, et mandata fuerant, exequi minime valens, dictum Michaelem Archiepiscopum Eboracensem, quippe qui ejusdem Provinciae, ut praefati sumus, olim Alumnus, de omnibus et singulis rebus ad ipsam Provinciam pertinentibus apprime instructus, illam primaevo splendori pristinaeque paci et concordiae restitui cupiebat, vigore ac potestate earumdem Literarum nostrarum ad gravissimum hujusmodi negotium conficiendum cum facultatibus necessariis, et opportunis delegavit, deputavit et substituit; laudatus vero Michael Archiepiscopus delegatus, deputatus et substitutus commisso impositoque munere laudabiliter perfunctus, suam hac super re tulit sententiam, quae est tenoris sequentis » *D. Fr. Michael de Tavora Ordinis Eremitarum Sancti Patris Augustini, Dei, et Apostolicae Sedis Gratia Archiepiscopus Metropolitanus Eborensis, Regiae Majestatis a consiliis, necnon Judex Commissarius, Executor Apostolicus Literarum praeinsertarum commissioni, de qua infra prolixior et expressior fiat mentio etc.* » Omnibus Reverendis Doctoribus, Provisoribus, Vicariis generalibus, et foraneis quarumcumque Dioecesum, Judicibus Apostolicis, Delegatis, Subdelegatis, Prioribus, Rectoribus, Vicariis, Parochis, Coadjutoribus, omnibus etiam Praetoribus, Auditoribus, Judicatoribus reliquisque Justitiae Ministris tam Ecclesiasticis, quam Secularibus, et omnibus personis horum Regnorum ac Ditionum Portugalliae, et Algarbiorum, aut alterius cujuscumque Regni aut Ditionis, quibus omnibus, vel eorum singulis haec nostra sententia Apostolica in forma praesentata fuerit, illiusque executio pro parte nostra postulata, vel requisita fuerit quacumque vis, modo, forma, et ratione salutem et pacem perpetuam in Christo Jesu Domino, ac Salvatore nostro. Notum facimus fuisse nobis praesentatam commissionem Apostolicam Excellentissimi, ac Reverendissimi in Christo Patris Lucae Archiepiscopi Nicomediensis Nuncii Apostolici in praefatis Portugalliae et Algarbiorum Regnis, per quam nobis committebatur executio Literarum nostri Sanctissimi in Christo Patris Benedicti Papae XIV. nunc in Ecclesia Dei feliciter regnantis dictae commissioni insertarum, quae quidem Literae impetratae fuerant ad instantiam Regis Domini mei pro determinatione quamplurium rerum circa reformationem Provinciae Fratrum Eremitarum Sancti Patris Augustini, praedicta autem Commissio, et Literae Apostolicae eidem praeinsertae erant tenoris sequentis, nimirum foris » *Excellentissimo, et Reverendissimo in Christo Patri, et Domino Michaeli Archiepiscopo Eborensi.* » Intus vero « *Excellentissime, et Reverendissime in Christo Pater*. Cum Sanctissimus Dominus Noster Benedictus Papa XIV. quamplura ad reformationem Provinciae dile-

ctorum Filiorum Eremitarum Fratrum Sancti Augustini sanciverit, quae latius continentur in suis Apostolicis Literis, quarum tenor est, qui sequitur videlicet » *Venerabili Fratri Lucae Melchiorri Archiepiscopo Nicomediensi Ordinario nostro, et Apostolicae Sedis in Portugalliae, et Algarbiorum Regnis Nuntio. Benedictus Papa XIV. Venerabilis Frater salutem, et Apostolicam benedictionem.* Quas Apostolicae sollicitudinis, providentiae, auctoritatisque partes non tam ad propagandam, provehendamque, quam ad instaurandam, confirmandamque regularem disciplinam omnibus Religiosis Ordinibus libenter impendere gestimus, decet Nos, ut iis potissimum libentius, et alacrius persolvamus Ordinibus, quibus reformandis suprema a Nobis alias collata Pontificiae charitatis, potestatisque officia, quemadmodum accepimus, non solum optatum pro votis successum sperare jubeant, sed fructus etiam in dies non mediocres jam producere incipiant. Sane pro insigni dilectorum Filiorum Fratrum Eremitarum Ordinis Sancti Augustini in Charissimi in Christo Filii Nostri Joannis Portugalliae, et Algarbiorum Regis illustris ditionibus existentium Provinciae ad pristinam regularis disciplinae observantiam revocanda alias Nostras in simili forma Brevis Literas dederamus tenoris, qui sequitur » *Venerabili Fratri Jacobo Archiepiscopo Laodiceno Ordinario nostro, et Apostolicae Sedis in Portugalliae, et Algarbiorum Regnis Nuntio: Benedictus Papa XIV. Venerabilis Frater salutem, et Apostolicam benedictionem.* Quemadmodum Fraternitati Tuae satis compertum est quanto in procuranda aeterna animarum salute adjumento sint Religiosorum Ordinum Alumni in subsidium eam ob rem vocati, ita exploratum etiam Tibi esse non dubitamus, nullum majus detrimentum Christifidelibus impendere, cum iidem Religiosi Alumni Regularis disciplinae immemores et sanctioris vitae, quam professi sunt, fere obliti, per dissidia et controversias sese invicem distrahuntur. Porro, sicut accepimus, Provincia dilectorum Filiorum Eremitarum Fratrum Ordinis Sancti Augustini in Charissimi in Christo Filii nostri Joannis Portugalliae, et Algarbiorum Regis Illustris Ditionibus existentium ita distracta est, ut ob assidua partium studia, quibus inter eosdem Fratres jamdudum vigentibus nullum adhuc salutare fuit remedium, etiam post alternativam, ut dicitur, a felic. record. Clemente Papa XI. Praedecessore Nostro per alias suas sub Plumbo XVIII. Kalendas Majas anno MDCCIV. expeditas Literas, quarum tenorem praesentibus pro expresso et inserto haberi volumus, fraterna charitas, et regularis observantia pessum semper ire pergat. Quod sane malum non aliunde ortum ducit, quam ex eo, quod electiones Superiorum in Capitulis Provincialibus ob tot Fratres in eisdem Capitulis suffragantes, seu vocales ex gratia potissimum constitutos aut cum tumultu, aut cum praepotentia peraguntur; atque adeo regimina et gubernia sive majora, sive minora, ut plurimum iis Fratribus demandantur, qui vel minus ipsis sustinendis apti et idonei, aut nullius pro regulari disciplina tuenda et adaugenda zeli, ac virtutis habentur. Nos autem, qui in suprema sacrosancti Apostolatus specula per ineffabilem Divinae Bonitatis abundantiam constituti eumdem in Catholica Ecclesia inclytum Sancti Augustini Ordinem plurimi facimus, et in aliis Christiani Orbis Regionibus novis semper Religiosorum virtutum et doctrinarum exemplis redundare scimus; ut deinceps de memorata Provincia Portugalliae ad pristinum tranquillitatis, et concordiae statum, in quo alias maximopere florebat, reducenda laetemur; Fraternitati Tuae, quatenus praemissa omnia aperte constiterint, motu proprio, ac ex certa scientia et matura deliberatione nostris, deque Apostolicae potestatis plenitudine, quam ad opportunum necessarium, ac stabile conficiendo huic negotio praesidium constituendum, quibuscumque in contrarium facientibus amplissime derogantes, Tibi elargimur, tenore praesentium committimus et mandamus; ut attentis praemissis et justis, ac rationabilibus causis animum nostrum moventibus, atque attenta Capituli Provincialis, quod proximo elapso mense Majo juxta Ordinis, et Provinciae praefatae Constitutiones forsan auctoritate Apostolica confirmatas celebrandum erat, suspensione, quatenus quacumque auctoritate etiam nostra suspensio hujusmodi praecesserit, quomodolibet facta, et permanente Capitulum Provinciale hujusmodi ita, ut praemittitur, suspensum, dummodo Fraternitati Tuae expediens visum fuerit, mense, ac die Tibi benevisis, et arbitrio tuo designandis celebrandum indicas, et denunties, ac indictum et denunciatum, prout de more celebrari facias, et omnes ad Capituli Provincialis hujusmodi cele-

brationem juxta Ordinis, et Provinciae praefatae Constitutiones alias peragi solitam in Capitulis Provincialibus bujusmodi per stata tempora celebrandis interveniendi, interessendi, et suffragium, ac votum ferandi facultatem quomodolibet habentes intervenire et interesse cogas et compellas. Verum ut in celebratione dicti Capituli Provincialis, ut praefertur, per Fraternitatem Tuam indicenda et denootianda reguiari disciplina, ac felici prosperoque ejusdem Provinciae regimini et guberoio, quantum ex alto conceditur, amplius et opportune consulatur, postquam Fraternitati Tuae infrascriptos ejusdem Provinciae, et Ordinis Fratres expresso professos ad dignitates, munera, et officia, quae ipsis demandamus, exercenda et obeuoda aptos et idoneos esse aperte constiterit, eosdem, de quorum fido, prudentia, doctrina, integritate, vigilantia, charitate at religionis zelo plurimum in Domino confisi, et eorum singulares personas a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque Ecclesiastici sententiis, censuris et poenis a jure vel ab homine quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatae existunt, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum harum serie absolventes et absolutas fore censentes, ipsos nempe Joannem de Sottomajor Sacrae Theologiae Lectorem in Universitate Conimbricensi io eadem facultate Doctorem olim Collegii Conimbricensis memorati Ordinis Rectorem in Priorem Provinciaiem, Franciscum Brandão Sacrae Theologiae Lectorem, et in Universitate Conimbricensi praefata io eadem facultate Doctorem io Substitutum Prioris Provincialis praedicti, Ignatium da Conha Sacrae Theologiae Magistrum, Norbertum de Sancto Aotonio io Sacra Theologia Magistrum alias in nonnullis Conventibus suae Provinciae Priorem localem, et Novitiorum Magistrum, Balthassarem ab Assumptione Concionatorem, olim Conventus de Torres Vedras Priorem, et io Conventu nostrae Dominae Gratiarum Lisbonensi Novitiorum Magistrum, ac Petrum de Jesu in Sacra Theologia Lectorem Jubilatum in Diffinitores, Georgium a Praesentatione olim Apostolicum in Indiis Orientalibus Missionarium, Bernardum a Spiritu Sancto, Nicolaum de Bethlem, et Josephum a Sancto Francisco Sacrae Theologiae Lectores, ac in Universitate Conimbricensi Doctores in Substitutos Diffinitorum praefatorum, seu Diffinitores additos, Antonium a Sancto Francisco Confessarium et Concionatorem, ac Antonium a Sancto Paulo Sacrae Theologiae Lectorem in Visitatores, et Hiacynthum a Sancto Josepho Sacrae Theologiae Magistrum et Lectorem in Universitate Conimbricensi Doctorem olim Collegii memorati Ordinis in Civitate Conimbria io Rectorem in Praesidentem Capituli, ut praemittitur, celebrandi ad tempus ab ipsa praefati Capituli Provincialis celebratione incipiendum et exacto illo temporis spatio quo hujusmodi dignitates, munera, et officia juxta usum et consuetudinem, ac dicti Ordinis, et Provinciae Constitutiones exerceri et obiri solent, nisi aliter Tibi, quoad spatium temporis hujusmodi praefigendum statuendumque visum fuerit, terminandum cum omnibus et singulis privilegiis, praerogativis, praeeminentiis, auctoritate, facultatibus, gratiis et indultis ac honoribus et oneribus solitis et consuetis auctoritate et tenore paribus constituas ac deputes, cum facultate etiam, quam Fraternitati Tuae tenore, motu, scientia, et potestate similibus impertimur, alios fratres dicti Ordinis, et Provinciae expresse professos et necessariis requisitis praeditos in antedictorum fratrum viam universae carnis interea temporis forsan ingressorum, aut quomodolibet deficientium vel impotentium locum ad quodlibet officium, munus, et dignitatem respective a nobis, ut praemittitur, constitutorum ac deputatorum substituendi, et subrogandi. Quod si Fraternitati Tuae melius expedire visum fuerit Capitulum Provinciale hujusmodi non indici, nec convocari, nec celebrari debere, tunc, suspensa indictione, convocatione, et celebratione hujusmodi, antedictos fratres ad capienda obeunda et exercenda ad tempus Tibi benevisum munera dignitates et officia iisdem, ut praemittitur, respective demandanda, et demandata constituas ac deputes, et io eorumdem munerum, dignitatum et officiorum possessionem et liberum exercitium sive per Te sive per alium vel alios a Fraternitate Tua deputandum vel deputandos immittas, et colloces. Mandans propterea auctoritate nostra praefata in virtute Sanctae obedientiae ac sub indignationis nostrae aliisque arbitrio nostro imponendis poenis omnibus et singulis memorati Ordinis et Provinciae Portugalliae Superioribus, fratribus et personis, caeterisque, ad quos spectat

et spectabit in futurum, ut supranominatos fratres ad dignitates munera et officia eis respective per praesentes demandata juxta earumdem tenorem praesentium recipiant et admittant, eosque recognoscant, et illis in omnibus dignitates munera, et officia hujusmodi concernentibus respective pareant, et obediant, faveantque, et assistant. Quoniam autem dissidia, contentiones, inordinationesque hujusmodi inde potissimum, ut ante diximus, ortum ducunt, quod in eadem Provincia quamplurimi Fratres reperiantur, qui non ex justitia et juxta Constitutiones dicti Ordinis et Provinciae, sed ex gratia, ut dicitur, privilegia, praerogativas, exemptiones ac jus suffragandi seu votum ferendi quomodolibet assecuti sunt; espropter inter caeteras facultates Tibi, ut praemittitur, concessas, facultatem etiam Fraternitati Tuae tenore et auctoritate paribus tribuimus et impertimur, ut pro tuo arbitrio et prudentia, prout ad majorem Dei gloriam, regularis disciplinae observantiam, Provinciaeque praefatae tranquillitatem et concordiam expedire Tibi videbitur, sive omnia sive quamplurima hujusmodi privilegia, praerogativas, exemptiones ac suffragia seu vota vocalium hujusmodi corrigas, modereris, auferas et aboleas, iisque deroges, atque nullas irritas et inanes, ac nullius prorsus momenti et roboris esse ac fore nullique suffragari declares perinde ac, si minime concessa vel concessae fuissent. Decernentes ipsas praesentes literas firmas validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri, et obtinere, ac fratribus supranominatis in omnibus, et per omnia plenissime suffragari; sicque in praemissis per quoscumque Judices ordinarios et Delegatos, etiam Causarum Palatii Apostolici Auditores judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari. Non obstantibus nostra, et Cancellariae Apostolicae regula de jure quaesito non tollendo, ac praefatis Clementis Praedecessoris praedicti literis, aliisque Apostolicis et nostris quibuscumque, ac in Universalibus Provincialibusque ac Synodalibus Conciliis editis generalibus vel specialibus Constitutionibus, et ordinationibus, necnon, quatenus opus sit, Provinciae, Ordinis, Conventuum, Domorum, Hospitiorum, et locorum Regularium praefatorum ac quibusvis aliis etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis et consuetudinibus; privilegiis quoque, indultis, et literis Apostolicis etiam Provinciae, Ordini, ac Conventibus, Domibus, Hospitiis et locis Regularibus hujusmodi illorumque superioribus fratribus et personis quibuslibet sub quibuscumque verborum tenoribus et formis ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis aliisque efficacioribus efficacissimis et insolitis clausulis irritantibusque et aliis decretis etiam motu, scientia et potestatis plenitudine paribus et alias quomodolibet in contrarium praemissorum quomodolibet concessis confirmatis et etiam pluries iteratis, et innovatis. Quibus omnibus, et singulis, etiamsi pro illorum sufficienti derogatione de illis eorumque totis tenoribus specialis specifica expressa, et individua ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes mentio seu quaevis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores hujusmodi ac si de verbo ad verbum exprimerentur et insererentur, praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum hac vice dumtaxat specialiter et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque. Interim tuam integritatem, prudentiam, justitiam et in expediendis Apostolicae hujus Sanctae Sedis negotiis fidelem operam vigilantiamque perspectissimam habentes, Tibi, Venerabilis Frater, Apostolicam Benedictionem peramanter impertimur. Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem sub annulo Piscatoris die xxiv. Augusti MDCCXLIII. Pontificatus nostri anno quarto » *Pro R. P. D. Joanne Vincentio Lucchesinio. Cajetanus Amatus.* » Vigore itaque facultatum in praeinsertis literis nostris eidem Venerabili Fratri Jacobo Archiepiscopo Laodiceno, nunc dilecto filio nostro Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinali Oddio nuncupato attributarum, ipse Jacobus non solum Priorem Provincialem aliosque Superiores, prout in iisdem literis nostris praescribebatur, constituit, et deputavit, nec non delata ipsis munera (Visitatoribus, quorum officia ad triennium dumtaxat statuit, exceptis) ad sexennium duratura declaravit; verum etiam omnia, et singula privilegia, praerogativas, exemptiones, atque jura suffragandi seu votum et suffragium

in Capitulis Provincialibus dandi ac ferendi ex gratia, etiam cum titulo oneroso, ut dicitur, non autem ex justitia juxta statuta Provincialia, et dicti Ordinis Constitutiones Apostolica auctoritate confirmatas obtenta atque concessa, sive obtentas atque concessas revocavit, irritavit, cassavit et annullavit, ac revocata, irrita, cassa, et nulla ac nullius roboris, et momenti esse et fore, ac nemini umquam deinceps suffragari Apostolica sibi data auctoritate declaravit, firmis remanentibus ac suffragaturis iis dumtaxat privilegiis, praerogativis, exemptionibus ac juribus sive vocibus, quae et quae juxta Constitutiones et Statuta Ordinis et Provinciae hujusmodi adamussim concessas, et concessa fuisse et reipsa in pacifica possessione earum et eorum quemcumque ex ipsis Fratribus haberi et esse constaret. Nuper pro parte laudati Joannis Regis expositum ac supplicatum fuit, quod cum Provincia hujusmodi ad primaevam observantiam aliquo pacto propter praemissa reduci caeperit, idcirco necessarium esset, ut quo eadem Provincia ad integerrimam, stabilemque sui instituti et regularis disciplinae conditionem non tam ex praescriptis statutisque, ut praemittitur, legibus, et ordinationibus, quam ex aliis de novo faciendis omnino revocari io eaque confirmari valeat, non solum omnia et singula ab ipso Jacobo Archiepiscopo et Nuntio vigore dictarum facultatum acta gesta et praescripta Apostolicae nostrae confirmationis patrocinio communire; verum etiam alternativa, quae alias ad dissidia et partium studia penitus extinguenda pro tempore visa fuerat satis apta, et idonea, ac propterea ad supplicationem clar. mem. Petri, dum in humanis ageret, eorumdem Regnorum Portugalliae et Algarbiorum Regis Illustris per antedictas Apostolicas Clementis Praedecessoris praefati literas, quae in forma Brevis die XIX. Aprilis MDCCIV. Pontificatus anno quarto expeditae fuerunt, licet in praeinsertis literis nostris per errorem dicatur, quod datae fuerint sub Plumbo XVIII. Kalendas Majas anno MDCCIV. statuta ac praescripta fuerat, paribus auctoritate motu proprio, et potestate nostris penitus abrogata et abolita, novas, ut infra, leges et ordinationes pro felici prosperoque ejusdem Provinciae regimine stabilique gubernio salutares ac perpetuas statuere, et praescribere dignaremur. Nos igitur, qui eximias virtutes ejusdem Joannis Regis et praeclara in Sacrosanctam Religionem merita plurimi facimus, ipsum Joannem Regem maximopere commendantes, atque ejus piis, quoad nobis integrum est, precibus obsecundare cupientes, postquam hisce super gravissimis negotiis saepius audivimus, Dilectum filium modernum ejusdem Ordinis Priorem Generalem, qui quamvis de omnibus et singulis mediocrem habeat notitiam, cum procul absit, nec umquam istuc accesserit, se tamen in Domino confidere ingenue fassus est, eadem, dummodo ita esse constiterit, ad certissimum dictae Provinciae in regulari observantia retinendae confirmandaeque praesidium fore redundatura, ut omnia eo, quo decet, prudentiae ordine procedant, Fraternitati Tuae committimus; et mandamus, ut primum de omnibus, et singulis infra dicendis diligenter inquiras et plenissime edocearis, deinde Venerabili Fratre Michaele de Tavora Archiepiscopo Eborensi, qui ejusdem Ordinis et Provinciae Alumnus magna cum Religiosae observantiae laude fuit, et in pastorali cura laudabilem se praebere pergit, audito consulto et de omnibus, et singulis edocto, postquam compertum fuerit, eadem ad Dei gloriam et exoptatam Provinciae saepedictae tranquillitatem et Religiosae observantiae incrementum et stabilitatem fore redundatura, tunc ipsamet, ut infra, statuas, ordines praescribas, ac praecipias, et publica facias, proponas, denunties, ac statuta ordinata praecepta et praescripta esse declares, atque in virtute Sanctae obedientiae, et sub poenis arbitrio tuo imponendis debitae executioni, ab omnibus et singulis dictae Provinciae Religiosis servari mandes facias et cures; nos enim motu proprio ac certa scientia et matura deliberatione nostris deque Apostolicae potestatis plenitudine omnes et singulas facultates hisce super rebus necessarias et opportunas Fraternitati Tuae tribuimus et impertimur.

Primum. Alternativam sive divisionem, separationem et filiationes ejusdem Provinciae, cujus una quidem nostrae Dominae gratiarum, altero vero nostrae Dominae de Penha de Franza nuncupatur, per memoratas Clementis Praedecessoris praedicti literas, quibus tamquam hisce praesentibus de verbo ad verbum insertis et expressis, quoad Alternativam, Divisionem, separationem et filiationes hujusmodi et ea omnia, quae a Te statuendis praescribendisque dumtaxat adversantur, derogamus et

derogatum esse volumus et declaramus, factam, et constitutam penitus revoces, irrites et annulles, perinde ac si nunquam facta et constituta fuisset, et in pristinam observantiam quoad hanc partem omnia restituas et confirmes.

II. Omnia et singula, quae ab eodem Jacobo Archiepiscopo, et Nuntio vigore facultatum sibi per praeinsertas nostras literas attributarum facta gesta ac praescripta fuerunt, iterum, quatenus opus sit, Apostolica auctoritate approbes et confirmes, ac Apostolicae nostrae confirmationis munimine robores, omnesque et singulos juris, ac facti defectus, si qui desuper intercesserint, pari auctoritate sanes et suppleas.

III. Ut omnia et singula infra dicenda et statuenda debitae executioni demandentur, et nullum intercedat impedimentum, praesertim quoad omnium superiorum electiones rite sanctequa habendas, cum omnibus et singulis dictae Provinciae fratribus auctoritate et tenore paribus dispenses; itaut ad quaecumque munera, et officia, Prioratus et Rectoratus aliaque ministeria etiam suprema dictae Provinciae quilibet eorum, etiamsi per aliud vel alia triennia exercuerit unum aut alterum praemissorum munus officium et ministerium per utrumque integrum sexennium eligi et assumi libere et licite valeat ac possit.

IV. Cum reflorescens in dicta Provincia regularis disciplinae observantia tribuatur operae ac zelo dicti Joannis de Sottomajor moderni Prioris Provincialis aliorumque modernorum Superiorum, a quorum insimul vigilantia, et auctoritate sperandum est, ut observantia hujusmodi deinceps altiores radices agat, et perennius confirmetur, praeter modernos Priorem Provincialem scilicet et Diffinitores, eorumque substitutos seu additos a dicto Jacobo Archiepiscopo, et Nuntio jam ad sexennium constitutos, eosdem pariter Visitatores ad triennium dumtaxat a dicto Jacobo Archiepiscopo, et Nuntio deputatos ad sexennium pari modo cum aliis superioribus in suis respective officiis deputes.

V. Cum sexennium hujusmodi, quo regimen et gubernium dictae Provinciae idem Joannes de Sottomajor Prior Provincialis administraturus est, haud satis esse appareat, ut integra ac stabilis observantiae regularis restitutio nullis post sexennium hujusmodi distrahatur partium studiis decernas et mandes, ut post absolutum sexennium hujusmodi (quod etsi inceperit sub finem mensis Octobris anni MDCCXLIII. atque adeo sub finem ejusdem mensis Octobris anno MDCCXLVI. desinere debeat, tamen usque ad Dominicam tertiam post Pascha Resurrectionis Domini Nostri Jesu Christi, in qua juxta Constitutiones Ordinis, et Provinciae praefatae Provinciale Capitulum singulis trienniis celebrari debet, anni MDCCXLVII. extendas, et proroges) idem Joannes modernus Prior Provincialis elapso, ut praemittitur, primo sexennio, per aliud immediate subsequens sexennium munus Prioris Provincialis exerceat cum omnibus et singulis facultatibus tam ipsi, quam ipsius substituto dilecto filio fratri Francisco Brandaõ per laudatum Jacobum Archiepiscopum, et Nuntium designato sive jam concessis, sive, ut infra concedendis.

VI. Quod si interea temporis nempe usque ad annum MDCCXLVI. sive eumdem Joannem Priorem Provincialem, sive ejus substitutum Franciscum Brandaõ viam universae carnis ingredi, vel munus suum quacumque ex causa legitime dimittere contigerit, statuas et mandes, ut qui ex ambobus superstes fuerit, vel in suo munere perseveraverit, illico tres dictae Provinciae fratres expresse professos et debitis juxta Constitutiones Ordinis et Provinciae praefatae et infra dicenda requisitis munitos Priori Generali pro tempore existenti proponat, ex quibus unum idem Prior Generalis eligat, qui substituti vices et locum occupet. Quod si ubierit ipse Prior Provincialis, vel munus suum, ut praemittitur, dimiserit, in ejusdem locum et munus statim post ipsius obitum vel dimissionem electus, et constitutus cum iisdem prorsus facultatibus, quibus defunctus vel munere suo abdicatus fruebatur, usque ad sexennii tam currentis, quam deinceps incipientis finem nullis intercedentibus impedimentis, formulis, et solemnitatibus intelligatur, sit, habeatur et colatur.

VII. Quod si superstitem eorum sive Priorem Provincialem sive ejus substitutum etiam, donec a Priore Generali unum ex tribus propositis fratribus, ut praemittitur, eligat, defungi contigerit, electus hujusmodi a Priore Generali, Prior Provincialis etiamsi in substitutum constitutus sit, electus pari modo, ut praefertur, intelligatur, sit, habeatur, et cola-

tur, cum onere tamen ut ipse electus tres alios Priori Generali proponat, qui simili modo vices et locum deficientis expleat, et sic semper omnia quoad hanc partem fieri statuas, donec sexennium etiam subsequens absolvatur.

VIII. Quod si utrumque Priorem scilicet Provincialem ejusque substitutum tribus fratribus, ut praemittitur, Priori Generali minime propositis mori contigerit, ipse Prior Generalis auctoritate sua tum Priorem Provincialem tum ejusdem substitutum cum iisdem facultatibus usque ad dicti subsequentis sexennii terminum eligat et constituat.

IX. Statuta autem Capituli Provincialis celebratione, ut praemittitur, ad Dominicam tertiam post Pascha Resurrectionis anni MDCCXLVII. statuas et mandes, ut eadem die solitis de more indictionibus et denuntiationibus Capituli hujusmodi celebrandi praemissis, Capitulum ipsum celebrari incipiat, et de more itidem celebratio ejusdem continuetur; in eoque Praeses ille, qui per Priorem Generalem tunc temporis existentem deputetur ex fratribus totius Ordinis sit et praesideat unacum iisdem Priori Provinciali, Diffinitoribus, caeterisque vocalibus per Constitutiones Ordinis ad electiones Priorum et distributionem omnium munerum designatis, ad ipsas electiones et distributionem hujusmodi deveniant. Verum in singulis duobus aliis subsequentibus trienniis idem pro tempore existens Prior Provincialis quatuor alios Diffinitores, ipsorumque substitutos, duosque alios Visitatores pro suo arbitrio, et prudentia, et prout in Domino expedire censuerit, eliget et deputabit; et cum Diffinitoribus sic electis caeterisque Vocalibus necnon et Visitatoribus per Constitutiones Ordinis designatis in singulis duobus subsequentibus Capitulis Provincialibus ad reliquas electiones servatis servandis procedent. Qui quidem omnes Diffinitores eorumque Substituti ac Visitatores a Priore Provinciali, ut praemittitur, electi ac deputati, a Priore Generali pro tempore existente pariter de more approbandi, et confirmandi erunt.

X. Ut autem Prior Provincialis sive electus, sive, ut praemittitur, eligendus et pro toto tam currentis, quam immediate sequentis sexennii tempore existens omnes, et singulos abusus extirpare et omnia et singula in hisce praesentibus literis nostris praescripta, et infra praescribenda debitae executioni demandari ac Ordinis et Provinciae praefatae Constitutiones servari libere et licite faciat ac possit, eumdem modernum et interea temporis, nempe utriusque integri sexennii existentem Priorem Provincialem ejusdem Provinciae sive Religiosum eidem in munere hujusmodi, ut praemittitur, substituendum Apostolicum nostrum Visitatorem constituas et deputes cum omnibus, et singulis facultatibus necessariis et opportunis et in hujusmodi Visitationibus concedi solitis, ac praesertim ut toties, quoties opus, ac sibi visum fuerit, sive per se ipsum sive per alios toties quoties opus fuerit, ad se deputandos eamdem Provinciam illiusque Superiores, fratres, et personas cujusvis status, gradus, conditionis, praeeminentiae, et dignitatis existant, ac Monasteria, Domos, Conventus, et alia loca regularia quaecumque tam in capite, quam in membris auctoritate nostra Apostolica visitet, atque in illorum statum, vitam, mores, ritus et disciplinam diligenter inquirat, necnon Evangelicae, et Apostolicae doctrinae Sacrorumque Canonum et Generalium Conciliorum, praesertim Tridentini decretis et Sanctorum Patrum traditionibus, regularibusque Ordinis et Provinciae praefatae institutis Apostolica auctoritate approbatis inhaerendo, quacumque mutatione, correctione, emendatione, reformatione, revocatione, vel renovatione indigere cognoverit, dummodo hisce praesentibus non adversentur, mutet, corrigat, emendet, reformet, revocet, renovet, ac etiam de novo condat, et condita Sacris Canonibus et Concilii Tridentini praefati decretis ac Constitutionibus et Ordinationibus Apostolicis Regularibusque Institutis praedictis non repugnantia confirmet, dissidia omnia componat, abusus quoscumque tollat, regulas, institutiones, et Ecclesiasticam Regularemque disciplinam et in primis Divinum cultum, ubicumque exciderint, juxta eorumdem Ordinis et Provinciae Regulas et Constitutiones dicta auctoritate confirmatas modis congruis restituat et reintegret, si aliquos in aliquo delinquentes repererit, eos juxta canonicas sanctiones et Regularia instituta hujusmodi puniat et castiget, ac personas praedictas ad debitum, et honestum vitae modum revocet, et quidquid desuper statuerit, et ordinaverit, observari faciat. Tu enim eidem Priori Provinciali praemissa aliaque omnia et singula in eis et circa ea, ac pro Visitatoris hujusmodi munere rite et recte exequendo quomodolibet necessaria et opportuna faciendi,

dicendi, gerendi, mandandi, et exequendi; necnon Novitios etiam interea temporis ad habitum et regularem professionem licite et valide recipiendi et admittendi nullo desuper cujusvis suffragio seu voto requisito, ac contradictores quoslibet et rebelles per sententias, censuras et poenas Ecclesiasticas, aliaque opportuna juris et facti remedia, appellatione postposita compescendi, auxiliumque Brachii saecularis, quatenus opus fuerit, invocandi plenam, et amplam ac quamcumque necessariam et opportunam facultatem dicta auctoritate harum serie tribues et impertieris. Mandans propterea in virtute sanctae obedientiae omnibus et singulis Superioribus fratribus et personis praefatis, ut eumdem Priorem Provincialem Visitatorem Apostolicum, ut praefertur deputatum reverenter suscipiant et recognoscant, eique in omnibus et singulis praemissis prompte pareant et obsequantur, ac sua salubria monita et mandata humiliter recipiant et efficariter adimplere procurent, alioquin sententiam sive poenam, quam rite tulerit seu statuerit in rebelles ratam habebis, et facies auctore Domino usque ad satisfactionem condignam inviolabiliter observari. Statues autem, ut si quae graviora in hujusmodi Visitatione repererit, illa necnon Informationes omnes in eadem Visitatione sumendas sub suo sigillo clausas ad modernum, et pro tempore existentem Priorem Generalem, qui pro sua auctoritate, sin minus ad Nos et successores nostros dumtaxat diligenter transmittat, ut quod desuper statuendum fuerit, matura consultatione adhibita decidatur.

XI. Porro ut omnis imposterum novis interpretationibus, quemadmodum etiam post abrogationem et annullationem privilegiorum, praerogativarum, exemptionum ac jurium suffragandi seu votum et suffragium in Capitulis Provincialibus dandi ac ferendi a saepe laudato Jacobo Archiepiscopo, et Nuntio auctoritate Apostolica decretam atque evulgatam et demandatam factum esse ac fieri accepimus, obstruatur aditus, et omnibus dissidiorum et dissentionum fomes in Provincia hujusmodi extinguatur, statuas, mandes, ac declares, quod illa dumtaxat privilegia, praerogativae exemptiones ac jura suffragandi in illa generali revocatione per antedictum Jacobum Archiepiscopum et Nuntium facta et statuta minime comprehensa esse intelligantur, quae in omnibus et per omnia Constitutionibus et decretis Ordinis et Provinciae praefatae conformia *de numero* nuncupantur, caetera vero sub quocumque titulo etiam oneroso sive lecturae sive cujuslibet alius muneris exerciti vel exercendi quocumque tempore, praetextu, causa, vel colore etiam per Apostolicas nostras sive sub Plumbo sive in forma Brevis vel Prioris Generalis Ordinis Patentes, uti dicitur, literas concessa seu confirmata in eadem revocatione intelligantur comprehensa, ac nulla, cassa, irrita, et inania, ac nullius prorsus momenti et roboris sint et habeantur.

XII. Praeterea, ut Apostolica sententia nostra de suffragiorum sive votorum annullatione, cassatione, et irritatione clarius nota fiat, nec amplius dubitari contingat, quinam remaneant suffragium sive votum habentes et possidentes, qui vero eodem suffragio sive voto privati et penitus exclusi fuerint, statuas ac in futurum servari mandes, ut jure suffragandi in Capitulis et Congregationibus Provincialibus hi dumtaxat fratres utantur, gaudeant ac fruantur, nempe. 1. Praeses sive Praesidens Capituli Provincialis legitime constitutus. 2. Prior Provincialis in actu. 3. Priores ex Provinciales, si qui sint, et re ipsa quidem munus Prioris Provincialis exercuerint; non vero ii, qui Privilegia Prioris Provincialis absoluti, seu ex Provincialis ex gratia vel alio quovis modo, etiam per Apostolicas sive sub Plumbo sive in forma Brevis literas obtinuerint. 4. Quatuor Provinciae Diffinitores. 5. Duo Visitatores. 6. Priores Conventuum Provinciae in actu. 7. Rectores Collegiorum in actu. 8. Secretarius Provinciae in actu. 9. Octo in Sacra Theologia Magistri, nec non sex alii, qui etsi hactenus in Sacra Theologia praesentati dicti, deinceps tamen, abrogato Praesentati titulo ac nomine Magistri nuncupabuntur, et Magistrorum privilegiis gaudebunt, itaut Magistri cum voto in Capitulis Provincialibus imposterum sint et habeantur. Unde fiet, ut quatuordecim Magistrorum numerus impleatur, et hi omnes quatuordecim suffragandi in Capitulis Provincialibus jure gaudeant. 10. Quatuor Praedicatores Generales. 11. Procurator Generalis Provinciae in actu. 12. Et hi omnes, qui munus Vicarii Provincialis in Indiarum Congregatione reipsa exercuere, dummodo ejusdem Provinciae Portugalliae filii sint, nec aliter. 13. Excludantur igitur deinceps a pri-

vilegiis et juribus suffragandi sive votum et suffragium in Capitulis Provincialibus dandi ac ferendi quicumque alii sint, qui privilegiis et juribus hujusmodi ex quocumque titulo, praetextu, causa, colore, vel ratione uti, gaudere et frui praetendant, etiamsi in illorum privilegiorum et jurium possessione alias extiterint, iisque etiam in praeteritis Capitulis Provincialibusque forsan usi gavisi ac fruiti fuerint.

XIII. Insuper ne numerus Vocalium sive suffragantium sive votum et suffragium in Capitulis Provincialibus habentium eodem pacto, quo hactenus accidit, in futurum multiplicetur, et increscat, adeo, ut nova dissidia, et partium studia oriantur, statuas, et mandes, ut concessio et indultum privilegii supra numerum a nemine, praeterquam a Nobis et Romano Pontifice pro tempore existente dumtaxat, debitis tamen cum requisitis ut infra statuendis dari tribui et largiri possit, sublata ea propter omnibus Venerabilium Fratrum Nostrorum Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalium Congregationibus, et moderno ac pro tempore existenti Priori Generali, si quam habere posset, facultate, et auctoritate concessiones et Indulta hujusmodi dandi, tribuendi, et largiendi.

XIV. Ad Magisterium in Sacra Theologia & Privilegium Praedicatoris Generalis numerarii respective deinceps admitti possunt ac debent ii dumtaxat, qui sequentibus requisitis decorati fuerint; nimirum assecuturus Magisterium in Sacra Theologia oportet, ut eamdem Sacram Theologiam per duodecim integros annos publice legerint ac docuerint, et duodecim publicas Theses defenderint; exceptis tamen iis, qui intra dicti undecim scilicet annorum temporis spatium Philosophiae cursum insimul Religiosis Alumnis per triennium legerint, quibus undecim dumtaxat lecturae anni sufficiunt; qui vero Theologiam Moralem tantum legerint, dummodo viginti quatuor annos ejusdem lecturae Theologiae Moralis expleverint, et hi omnes ante lecturam susceptam rigorosum examen subierint et a majori Judicum ad examen hujusmodi adsistentium parte fuerint approbati. Assecutos vero Praedicatoriam Generalem oportet pariter, ut per viginti annos munus Praedicatorum exercuerint, ex quibus ad minus tres annos in servitio Conventus Nostrae Dominae Gratiarum Civitatis Lisbonensis impenderint, et intra studiorum spatium duas saltem Theses publice propugnaverint, nec aliter super his omnibus dispensari possit. Si qua tamen reperiantur, quibus reipsa requisita antedicta non habentibus privilegium suffragandi sive votum ferendi in Capitulis Provincialibus de numero concessum quomodolibet, etiam cum dispensatione fuerit, iis dispensatio ac privilegium hujusmodi non suffragetur, nisi ejusdem privilegii possessionem jam adepti sint; eos vero, qui quacumque dispensatione etiam legitima obtenta privilegio hujusmodi donati nec in possessione ejusdem in praesentia reperiuntur eodem privilegio prives, et spolies ac privatos et spoliatos esse declares.

Postquam igitur omnia et singula praemissa ita esse ac fore Fraternitati Tuae constiterit, et ita expedire in Domino visum fuerit, ut sive omnia sive nonnulla ex praemissis statuas, ordines, praescribas ac praecipias (volumus autem, ut de iis, quae quacumque ex causa a Te nec statuta, nec ordinata, nec praescripta, nec recepta fuerint, ad Nos statim referas) omnia et singula hujusmodi auctoritate Nostra Apostolica confirmes, et Apostolicae confirmationis robore munias; Nos enim nunc pro tunc auctoritate et tenore paribus confirmamus, et Apostolicae firmitatis patrocinio roboramus. Decernentes easdem praesentes literas et in eis contenta quaecumque semper firma, valida et efficacia existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, et illis ad quos spectat et pro tempore quandocumque spectabit, in omnibus et per omnia plenissime suffragari, et ab eis respective inviolabiliter observari; sicque et non aliter in praemissis per quoscumque Judices Ordinarios et Delegatos etiam Causarum Palatii Apostolici Auditores et ejusdem Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinales, et Apostolicae Sedis Nuntios, et quoscumque alios quacumque praeeminentia et potestate fungentes et functuros, sublata eis et eorum cuilibet quavis aliter judicandi et interpretandi facultate et auctoritate judicari et definiri debere, ac irritum, et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari. Non obstantibus praemissis atque iis omnibus, quae in praeinsertis Nostris literis diximus et voluimus non obstare, caeterisque in contrarium praemissorum quomo-

dolibet facientibus. Caeterum ut omnia et singula in hisce Nostris literis contenta promptae ac debitae executioni demandentur Tibi committimus et mandamus, ut earumdem literarum Nostrarum Apostolicum Executorem facias, constitues, deputes ac declares laudatum Venerabilem Fratrem Michaelem Archiepiscopum Eborensem cum facultatibus necessariis et opportunis, atque iis praesertim, ut ipse quacumque legitima ex causa impeditus alium sive alios sibi benevisos constituere, et deputare, ac subdelegare possit et valeat cum iisdem sibi concessis facultatibus; qui quidem ab ipso Michaele Archiepiscopo constitutus deputatus et subdelegatus in sui locum et vices, etiam ipso Michaele viam universae carnis ingresso praemissa omnia debitae executioni demandare quilibet eorum possit, valeat et curet. Quod si contigerit ipsum Michaelem Archiepiscopum interea temporis, donec praesentes Nostrae literae ad tuas manus perveniant, et antequam ipsum Michaelem Archiepiscopum doceas, supremum diem obiisse, Tibi pariter committimus et mandamus, ut certiorem facias modernum et pro tempore existentem Priorem Generalem, qui unum aut plures sibi benevisos in earumdem Nostrarum literarum Executorem deputet, constituat, ac subdeleget. Volumus denique, ut earumdem Nostrarum literarum transumptis seu exemplis etiam impressis manu alicujus Notarii publici subscriptis, et sigillo personae in dignitate Ecclesiastica constitutae munitis eadem prorsus fides adhibeatur, quae adhiberetur eisdem praesentibus, si forent exhibitae vel ostensae. Interim Apostolicam Benedictionem Tibi, Venerabilis Frater, peramanter Impertimur. Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die XVIII. Februarii MDCCXLVI. Pontificatus Nostri anno sexto: *Cajetanus Amatus.*

Nos igitur in praedictarum literarum executionem et implementum, postquam audivimus Paternitatis Tuae consilium, ex quo intelleximus omnia et singula in eisdem contenta in majorem Dei gloriam, et praefatae Provinciae utilitatem fore redundatura, easdem literas et omnia, quae in eis demandantur, Sanctitatis Suae nomine Paternitati Tuae debitae executioni demandanda committimus, et Apostolica auctoritate, qua in hac parte fungimur, omnes et singulas facultates ad hunc effectum necessarias et opportunas tribuimus et impertimur. Datum Lisbonae die VII. Octobris MDCCXLVI. *L. Archiepiscopus Nicomed.* Loco ✠ Sigilli. Regist. lib. primo fol. 233. *Henricus de Honoratis. Reg. I. B. Barberi Secretarius.* » Et nihil amplius continebatur in dicta commissione et literis Apostolicis eidem praeinsertis, quae cum Nobis, ut supra diximus, praesentatae fuissent, et perspectis per Nos omnibus in eisdem contentis, protulimus Nostrum decretum tenoris sequentis » *Notarius Emmanuel de Almeida actuet hanc commissionem et literas Apostolicas eidem praeinsertas, et facto termino acceptationis, et conclusionis ad Nos referat. Eborae die XXI. Octobris MDCCXLVI. Fr. M. Archiepiscopus.*

Ita continebatur in Nostro decreto, et in illius executionem dictam commissionem Nostris manibus accepimus, et cum omni reverentia, veneratione, et obsequio debito mandatis Apostolicis, easdem commissionem et literas vidimus ac legimus, et quia reperimus nihil in eis contineri, quod non esset verum, sanum, purum, et carens omni vitio et suspicione, aut quocumque alio defectu, qui dubium circa earumdem literarum veritatem posset ingerere vel excitare, acceptavimus dictam commissionem et literas eidem praeinsertas, et promisimus illas in omnibus et per omnia debitae executioni demandare secundum earumdem tenorem ac formam, et prout a Sanctitate Sua in dictis literis erat commissum et mandatum; de quibus Notarius, qui has literas subscripserat, fecerat terminum Nostrae acceptationis, quem Nostro signo munivimus, et actuaverat dictas commissionem at literas die XXI. Octobris MDCCXLVI. adjunctisque omnibus et actuatis et facta de mandato Nostro conclusione, ad Nos acta delata sunt; quae cum a Nobis examinata et perspecta fuissent, super ea protulimus Nostram sententiam diffinitivam tenoris sequentis » Sententia Apostolica » Visis literis Sanctissimi Patris Benedicti XIV. Romae expeditis sub Annulo Piscatoris et commissis Excellentissimo ac Reverendissimo Nuntio ea lege ut post acceptam informationem super veritate narratorum, Nostrumque de eisdem omnibus auditum consilium, Nobis committeret dictarum literarum executionem; et visa etiam commissione, per quam Nos deputat, constituit, Nobisque committit omnem jurisdictionem et auctoritatem in ordine ad dictam executionem, conferendo Nobis potestatem et facultates

necessarias ac opportunas sibi concessas ad omnia, quae in dictis literis Apostolicis mandantur et decernuntur, et viso etiam, quod dictus Excellentissimus et Reverendissimus Nuntius plene edoctus reperiatur de narratorum veritate, quae Nobis etiam est notissima, tum ex diligenti Informatione, quam a fide dignissimis accepimus, tum ex propria cognitione et diutino multorum annorum experimento, cum alias, ut Nobis eadem veritas manifesta, et indubitabilis foret, satis superque esset Nobis constare hanc gratiam concessam fuisse et impetratam ad instantiam semper pii et valde laudabilis zeli Regis Domini Nostri; ex quo plane evidens perspicuumque fit omnia exposita et determinata in dictis literis redundatura in manifestam tranquillitatem et utilitatem Provinciae Eremitarum Sancti Patris Augustini, cui dirigantur, et ad majorem Dei gloriam, ac regularis disciplinae observantiam. Idcirco Christi nomine invocato, Auctoritate Apostolica, qua in hac parte fungimur, inhaereotes teoori ac formae dictarum literarum et ad pleoam earumdem executiooem.

1. Legem Alternativae per fel. recordat. S. P. Clementem XI. conditam et coofirmatam declaramus revocatam, irritam, ac nullam in eis, quae pugnant com omnibus et singulis dispositionibus factis per praeseotes Apostolicas literas, praesertim quoad separationem et divisionem filiationum, itaut imposterum eligantor, et possiot eligi, assumi, et admitti ad quaecumque dictae Provinciae officia, praelaturas, munera, privilegia, loca, et magisteria fratres, qui digniores extiterint, et qualitatibus requisitis decorati fueriot, nullo habito respectu ad unam vel alteram filiationem, quae deinceps attendenda non erit, non obstante praefata lege Alternativae, utpote derogata et revocata secuodum tenorem ac formam in praeinsertis Apostolicis literis expressam.

2. Confirmamus et approbamus quidquid io virtute motus proprii Sanctissimi Domini Nostri decrevit ac declaravit in literis suis Eminentissimus Cardinalis Oddi, et quatenus opus sit, sanamus ac supplemus quemcumque defectum, qui de facto vel de jore intercesserit in dictis literis, vel in illarum executione.

3. Dispensamus cum omnibus et singulis Fratribus dictae Provinciae alias benemeritis, ut, durante hoc duplici sexennio, possint eligi ad Prioratus et Rectoratus, et alia quaecumque officia et ministeria in eadem Provincia, quatenus uno vel altero praemissorum officio, aut ministerio per aliud vel alia triennia functi sint.

4. Declaramus Visitatores, qui pro hoc munere gerendo ab Eminentissimo Oddi solum ad triennium deputati fuerant, eodem munere per integrum sexennium frui ac potiri debere, non aliter ac Diffinitores, ut habetur in praedictis Apostolicis literis §. IV.

5. Praecipimus ut frater Joannes de Sottomajor Provincialis actualis, qui ab Eminentissimo Oddi ad Officium Provincialatus deputatus est per integrum sexennium, elapso hoc primo sexennio, quod solum finem faciet in tertia Dominica post Pascha anni MDCCL. eodem officio fruatur et gaudeat per aliud subsequens sexennium, et quod deficiente dicto Joanne de Sottomajor, ei in locum ac officium succedat ejusdem substitutus frater Franciscus Brandaõ, ut habetur in §. V. In utriusque autem defectu servari jubemus formam, et dispositiones traditas in praeinsertis Apostolicis literis §. VI. VII. et VIII. Capitulum quoque Provinciale, quod finito primo triennio celebrandum erat sub initio mensis Novembris MDCCXLVI. extendimus et prorogamus ad Dominicam tertiam post Pascha MDCCXLVII. qui dies juxta Ordinis Constitutiones praefixus est celebrandis Capitulis Provincialibus, quae deinceps tali die celebrabuntur, hac tamen lege, ut in duobus Capitulis immediate sequentibus post Capitulum Provinciale anni 1747. serventur statuta, ac declarata in praedictis literis §. IX.

6. Constituimus, et deputamus dictum Joannem de Sottomajor, et in illius defectu, fratrem, qui ei ut supra in Provincialatu successerit Visitatorem Apostolicum cum omnibus praerogativis, et facultatibus, quae ei de jore conveniunt, et in eisdem literis §. X. conceduntur, et declarantur.

7. Declaramus revocationem, et annullationem factam ab Eminentissimo Oddi comprehendere omnia, et singula privilegia, aut Magisteria, quae fuerint supra numerum taxatum in Constitutionibus, et decretis Ordinis, ac Provinciae, seu quae (ut in eadem Provincia dici soleot) non fuerint *de numero*, ut habetur in praefatis literis §. XI.; et quod in posterum non poteruot admitti ad suffragium in Capitulis ferendum privilegiati aliqui ultra nominatos, ac declaratos §. XII., nec etiam admit-

tentur Concessiones, et indulta privilegiorum supra numerum quovis modo habitae, seu habita, sive habendae, aut habends, etiam per literas Apostolicas, nisi in privilegiato, vel privilegiando effulserint requisita necessaria juxta tenorem, ac formam praescriptam in saepe laudatis Apostolicis literis. Denique praecipimus, et mandamus omnibus, et singulis fratribus dictae Provinciae in virtute sanctae obedientiae, et sub poena excommunicationis majoris Sanctitati Suae, et pro tempore existenti Romano Pontifici reservatae, necnon sub privatione vocis activae, et passivae ad nostrum arbitrium, ut omnes, et singulas supra positas dispositiones, determinationes ac declarationes in nostra sententia conteutas integre, et plenario observent, atque observare, custodiru, et exequi faciant absque ulla dubitatione, alteratione, aut impugnatione, et contra aliter facientes procedemus gravioribus poenis. Datum Eborae in nostro Palatio Archiepiscopali . . . . . *Fr. M. Archiepiscopus Eborensis.*"

Ita continebatur, erat contentum, scriptum, et declaratum in dicta nostra Sententia Apostolica, quam sic a Nobis prolatam exequi mandavimus, prout in illa continebatur, et illius executionem expeditae sunt praesentes literae, quarum tenore auctoritate Apostolica Nobis commissa, qua in hac parte utimur, praecipimus, et maudamus in virtute Sanctae obedientiae, et sub poena excommunicationis majoris ipso facto incurrendae, necnon ducatorum aureorum Fisco Reverendae Camerae Apostolicae, et Accusatori applicandorum, omnibus, et singulis personis tam Ecclesiasticis, quam Secularibus sub harum literarum initio declaratis, et caeteris quibuscumque, ad quas earumdem cognitio spectabit, ut praesentatis sibi eisdem literis nostro signo, sigilloque nostro munitis, easdem observent, ac custodiant, jubeant, et faciant integre, et plenarie custodiri, et observari, sicut, et eodem modo, quo in illis contentum, ac relatum est, et prout a nobis in eisdem mandatur, praecipitur, judicatur, et determinatur, quibuscumque in contrarium non obstantibus. Datum Eborae in nostro Palatio Archiepiscopali . . . . . et ego Emmanuel de Almeyda publicus Apostolica auctoritate Notarius subscripsi. *Fr. Michael Archiepiscopus Eborensis.* » Loco ✠ Sigilli. »

Etsi autem praeinsertam Sententiam, quemadmodum Dilectus filius Didacus Salinas, et Cabrera saepedicti Ordinis Eremitarum Calceatorum Sancti Augustini Frater expresse professus, Magister Generalis Hispaniarum, Indiarumque Assistens, et Provinciae Portugalliae Procurator Nobis nuper humiliter exponi fecit, non modo idem Joannes Rex, ad cujus supplicationem, prout in praeinsertis literis uberius continetur, ipsae nostrae literae datae fuerant, laudavit, ejusdemque Sententiae, et literarum nostrarum executionem dictis fratribus Provinciae Portugalliae maximopere commendavit; verum ipsi etiam fratres in Conventu majori Lisbonensi Dominae nostrae de Gratia nuncupato capitulariter congregati, renuente, aut contradicente nullo, unanimiter obtemperantes receperunt; tamen idem Didacus Salinas dictae Provinciae nomine Nobis supplicari fecit, ut Sententiam hujusmodi quo firmius subsistat, et servetur exactius, Apostolicae nostrae confirmationis praesidio communire dignaremur. Nos igitur memoratum Didacum Procuratorem, et omnes, et singulos fratres saepedictae Provinciae amplioribus gratiarum favoribus prosequi volentes, eorumque singulares personas a quibusvis excommunicationis, suspensionis, et interdicti, aliisque Ecclesiasticis Sententiis, censuris, et poenis a jure, vel ab homine quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatae existunt, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum harum serie absolventes, et absolutas fore censentes, supplicationibus hujusmodi, quibus suas etiam per epistolam ad Nos datam ipse Michael Archiepiscopus addidit preces, humiliter porrectis inclinati, tenore praesentium auctoritate Apostolica praeinsertam Sententiam cum omnibus, et singulis in ea contentis a Nobis expensam approbamus, et confirmamus, illique inviolabilis Apostolicae firmitatis robur adjicimus, omnesque, et singulos juris, et facti defectus, si qui desuper quomodolibet intervenerint, supplemus. Decernentes easdem praesentes literas, et in eis contenta quaecumque semper firma, valida, et efficacia existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac illis, ad quos spectat, et pro tempore spectabit in omnibus, et per omnia plenissime suffragari, et ab eis respective inviolabiliter observari; sicque in praemissis per quoscumque Judices Ordinarios, et delegatos, etiam Causarum Palatii Apostolici Auditores judicari, et definiri

debere, ac irritum, et inane si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obstantibus Constitutionibus, et Ordinationibus Apostolicis, necnon, quatenus opus sit, Ordinis, ac Provinciae Portugalliae praedictae etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, et consuetudinibus; privilegiis quoque indultis, et literis Apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis, et innovatis. Quibus omnibus, et singulis illorum tenores praesentibus pro plene, et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris ad praemissorum effectum hac vice dumtaxat specialiter, et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque. Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem sub annulo Piscatoris die XXVIII. Septembris MDCCXLVII. Pontificatus Nostri anno octavo.

Cajetanus Amatus.

Venerabili Fratri Michaeli Archiepiscopo Eborensi.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Venerabilis frater salutem, et Apostolicam Benedictionem.

Quo sane ardore ad pristinam in Dilectorum filiorum Fratrum Eremitarum Ordinis Sancti Augustini Calceatorum nuncupatorum Provincia Portugalliae, cujus te olim Alumnum fuisse merito gloriaris, regularis disciplinae observantiam, pacem, concordiam, tranquillitatemque propter partium studia pessum euntem opportune restituendam, confirmandamque alias adlaboraveris, non ignoramus; sed qua sollicitudine, qua prudentia, qua dexteritate, qua sapientia, quo zelo studueris, ut salutaria Apostolicae nostrae Charitatis, auctoritatisque remedia a Nobis pro ejusdem Provinciae reformatione suaviter, fortiterque adhibita optatum finem consequerentur, tam ex tua ad Nos data epistola, quam ex tua pro debita executione nostrarum in simili forma Brevis literarum sententia juxta mandatum nostrum, et Venerabilis fratris Lucae Melchioris Archiepiscopi Nicomediensis Ordinarii nostri, et Apostolicae hujus Sanctae Sedis in Portugallia Nuntii commissionem Tibi factam sapienter lata plane intelleximus. Utrumque igitur Pontificia benignitate complexi, fraternitatem tuam meritis laudibus prosequimur, ac Tibi significamus pergratum Nobis accidisse, quod dissidiis, dissentionibusque per hujusmodi providentiae nostrae officia a te ea, qua opus erat, cura, et labore executioni mandata tandem sublatis, primaevus Religiosarum virtutum splendor enitere jam incipiat; fore in Domino sperantes, ut magis magisque imposterum augeatur. Quod vero per tuas preces cum supplicibus votis ejusdem Provinciae nomine Nobis demisse porrectis conjunctas exposcis, ut Sententiam hujusmodi Apostolicae Nostrae confirmationis patrocinio communire dignaremur, fraternitati potissimum tuae gratificaturi, jam per alias nostras in pari forma Brevis literas id praestitimus. Caeterum omnipotentem Deum supplices exoramus, ut utriusque nostrum studiis, curisque benignus obsecundet, ac tibi uberem coelestium munerum copiam largiatur, quo et operam tuam, ubicumque poteris, ejusdem Provinciae incrementis profuturam impendere satagas, et de aeterna ovium tibi creditarum salute amplius benemereri pergas. Nos interim Apostolicam Benedictionem fraternitati tuae peramanter impertimur. Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem sub annulo Piscatoris die XXX. Sept. MDCCXLVII. Pontificatus nostri anno octavo.

Dat. die 30. Sept. 1747.

Cajetanus Amatus.

SANCTISSIMI DOMINI NOSTRI

XLIV.**

BENEDICTI PAPÆ XIV.

ALLOCUTIO

Habita in Consistorio Secreto Feria secunda die 20. Novembris 1747.

Venerabiles Fratres.

Christianae charitatis legibus admonemur, ut nostros in Christo fratres, qui sub oculos quotidie veniunt, non modo sublevemus, sed illis etiam opem feramus qui a Nobis disjunctissimi in egestate versantur. Primum quidem (si

veteris Ecclesiastici sermonis verba usurpare velimus) ad ordinariam Collectam pertinet, de qua Sanctus Leo Praedecessor Noster egregios Sermones posteritati commendavit (a). Alterum vero, videlicet opitulari nostris in Christo fratribus longe a Nobis remotis et absentibus, qui adversis casibus, rebusque angustis premuntur, ad Collectam extraordinariam spectat, de qua praeclarum Nobis exemplum Saulus, ac Barnabas reliquerunt. Ipsi enim congestis opportunis eleemosynis, et Hierosolymam profecti, Fidelibus in ea Civitate degentibus illas elargiti sunt, ut eos imminenti jam calamitate vindicarent, in quam redigi debebant ob inopiam rerum omnium, quam futuram Agabus Propheta Divini Numinis afflatu multo ante declaraverat; quae omnia in Actis Apostolicis continentur (b). Aliud quoque exemplum ab epistolis ad Corinthios prima, et secunda (c) manifesto desumitur, ubi traduntur idem Saulus, ac Silas, pluribus comparatis eleemosynis ab Ecclesiis Galatiae, et Macedoniae, monitisque Corinthiis, ut eamdem rem praestarent, novum iter ad Urbem Hierosolymae suscepisse, ut Fideles ab inopia liberarent, qui paternis bonis divenditis eorum pretium ad Apostolos detulerant (d). Quod si oculos convertamus ad posteriora tempora, Nobis occurret exemplum secundo Ecclesiae saeculo traditum a Sancto Sotere Pontifice, qui magnum argenti pondus Antiochiam misit, ut Populos ob Fidei constantiam vexatos recrearet, uti clare deprehenditur ex illustri monumento Sancti Dionysii Episcopi Corinthiorum, quod Eusebius Pamphilus (e) in Ecclesiastica Historia posteris demandavit. Occurret postremo exemplum Sancti Cypriani Martyris, et Episcopi Carthaginensis saeculo tertio, qui intelligens ab Episcopis Numidiae, plurimos Fideles a Barbaris in servitutem redactos fuisse, universo Clero, ac populo congerendas eleemosynas indixit, quibus captivi Fideles in libertatem redderentur: *Misimus* (inquit in Epistola sexagesima (f)) *Misimus sextertia centum millia nummorum, quae istic in Ecclesia, cui de Domini indulgentia praesumus, Cleri, et Plebis apud nos consistentis collatione collecta sunt, quae vos illic pro vestra diligentia dispensabitis.*

Praetermittimus hoc loco, Venerabiles Fratres, verba facere, de iis, quae ad Collectam ordinariam referuntur; nam pro certo habemus, neminem ex Vobis ita se gerere, ut ex suis redditibus aliquam partem non conferat egenis, quos ante oculos habetis. Haec Oratio nostra aliud sibi argumentum proposuit, quod extraordinariam Collectam complectitur, quod etiam Vobis modo exponemus, etsi Divini Numinis beneficio fratres a Nobis remoti non iis premantur adversis casibus, quibus ii premebantur, de quibus modo sermo habitus est, sed alia urgenti de causa adjutorio nostro indigeant.

In iis Regionibus, quae ditioni Familiae Brandeburgensis subjiciuntur, etiam post pacem in Westphalia magno cum detrimento obsignatam, nonnulla adhuc Religionis Catholicae vestigia superfuerunt; ac Berolini praesertim non exiguus Catholicorum numerus commoratur. Extant in Tabulario Sacrae Congregationis de Propaganda Fide plura beneficentiae exempla, quam in Catholicos, ac Missionarios ostenderunt Supremi regionum illarum Principes, quamvis ipsi a Communione nostra defecerint. Princeps autem, qui modo imperium super eos populos exercet, benevolentiam quoque Familiae suae erga Catholicos haereditate accepisse videtur: etenim vix perspectum habuit, Ecclesiam, in quam Catholici Berolini convenire solent, ita angustam esse, ut eorum multitudini non sufficeret, non solum facultatem tribuit, ut novum Templum excitaretur, sed locum ipse idoneum concessit, et plura etiam liberaliter contulit, quae ad perficiendum Aedificium necessaria sunt: Insuper praesens interfuit, cum primus lapis pro fundamentis extruendis poneretur, quod peractum fuit aestate nuper transacta; et quidem solemni pompa, et Sacris omnibus Caeremoniis adhibitis, quae hujus rei causa ab Ecclesia praescribuntur: Fidem quoque suam, et Successorum suorum obstrinxit, videlicet, ut novum Templum nullo umquam tempore in alium usum conver-

(a) Serm. 8. et sex sequentibus, juxta edit. Lugdun. ann. 1700.

(b) Cap. 11. vers. 27 et seqq.

(c) Cap. 16. et cap. 9.

(d) Estius ad cap. 16. epistolae primae ad Corinth. in princip. et ad cap. 2. epist. ad Galatas sub num. 10.

(e) Histor. Eccles. cap. 23. pag. 186.

(f) Pag. 100. edit. Parisien. ann. 1726.

tatur ab eo, quo nunc, interposita auctoritate sua, extruitur a Catholicis, quibus etiam copiam fecit, ut undequaque eleemosynas congererent, ut inchoata Templi moles ad finem perducatur. Insuper accurate ac diligenter cautum est, ne comparanda ob hanc causam pecunia depereat, sed unice pro Ecclesia Berolini condenda impendatur. Quamobrem non immerito usurpari a nobis posse existimamus ea verba, quae Libro quarto Regum (a) leguntur: *Dixit Joas ad Sacerdotes: omnem pecuniam Sanctorum, quae illata fuerit in Templum Domini a praetereuntibus, quae offertur pro pretio animae, et quam sponte, et arbitrio cordis sui inferunt in Templum Domini, accipiant illam Sacerdotes juxta ordinem suum, et instaurent sartatecta domus, si quid necessarium viderint instaurątione.*

Interea Catholici, qui degunt Berolini, tam magno studio incensi sunt, ut ad finitimos Polonos miserint, a quibus aliquod pecuniae subsidium obtinerent; nec spes omnino eos fefellit. Ad Nos quoque supplices tunc temporis confugerunt, et Cardinalis ipse de Sinzendorf, nuper defunctus, literas ad Nos dedit, quibus testabatur se aliquid contulisse pro hoc negotio, quod non solum utile, sed omnino necessarium judicabat. Quare, cum plurimorum testimoniis eamdem rei utilitatem, ac plane necessitatem cognitam habuerimus, licet Ærarium Pontificium, ob calamitatem temporum, in maximam angustiam redactum sit, tamen non mediocre pondus argenti pro Ecclesia Berolini construenda elargiri constituimus. Pro certo enim tenemus, Apostolicam Sedem iis copiis, quas possidet, a Deo cumulatam fuisse, non modo ad Summi Sacerdotis dignitatem sustinendam, sed etiam ut Catholicos egestate oppressos erigeret, ac sublevaret, juxta illud Isaiae (b): *Suges lac gentium, et mamillam Regum lactaberis, et scies, quia ego Dominus salvans te, et redemptor tuus fortis Jacob etc. Populus autem tuus omnes justi.*

Insuper, ut morem geramus voluntati, studiisque Fidelium Berolini commorantium, Literas Encyclicas de more dabimus ad Episcopos Fratres Nostros. Praesides quoque Regularium Ordinum accersemus, quibus omnibus idem negotium magnopere commendabimus. Haec omnia Vobis declaranda prius existimavimus, Venerabiles Fratres, quos etiam, sive absentes, sive praesentes, vehementer hortamur, ut pro condenda Berolini Ecclesia subsidium aliquod impendatis.

Quod si exempla, quae superius recensuimus, ad Collectas extraordinarias ostendendas, ab antiquitate nimis remota desumpta videantur, alia in medium proferemus, quae recenti hominum memoria contigerunt. Exploratum est omnibus, non exiguum argenti pondus a Collegio vestro collatum fuisse, cum Innocentius XII. Praedecessor Noster ex hoc loco exposuisset calamitatem Fidelium, qui ab Anglia depulsi fuerant (c). Eamdem liberalitatem praestiterunt Cardinales, cum a Clemente XI. Praedecessore Nostro moniti fuissent de gravissimo discrimine, in quod Fides Catholica adducebatur ob diuturna bella, quae inter Catholicos, ac Turcas exarserat (d). Nec minora subsidia in Helvetios Catholicos contulerunt, cum illi ab Haereticis opprimerentur. Sed illud praesertim exemplum Orationi nostrae magis accommodatum videtur, quo Sedis Apostolicae liberalitas, conjunctaque simul Cardinalium subsidia demonstrantur, videlicet, cum magnam auri copiam Clemens XI. misit, ut inchoatum in Wertheinensi Comitatu Templum perficeretur, et aliud quoque Hannoverae magno sumptu conderetur, quod incredibilem Catholicis in ea Civitate morantibus laetitiam attulit, et maximam Catholicae Religioni utilitatem (e).

Sed quorsum haec Vobis supervacanea commemoramus? Etenim necesse haud fuerat rationes, aut exempla proponere, quibus animi vestri inflammarentur; cum pietas vestra tanta sit, ut, cognita causa, ob quam subsidia congerenda sunt, nullis aliis indigeat stimulis, ut sponte liberalitatem exerceat.

XLIV.

Venerabilibus Fratribus Patriarchis, Primatibus, Metropolitanis, Archiepiscopis, Episcopis, et Praesulibus locorum Ordinariis universis gratiam et communionem Sedis Apostolicae habentibus.

(a) Cap. 12.
(b) Cap. 60.
(c) In Vita Clementis XI. pag. 56.
(d) Inter Orationes Consistoriales Clementis XI. Pag. 210.
(e) In Vita Clementis XI. pag. 242.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Venerabiles Fratres Salutem, et Apostolicam Benedictionem.

Praeclara beneficentiae exempla, quae Marchiones Brandeburgenses post pacem Westphalicam erga Catholicos in suis Ditionibus, ac praesertim Berolini degentes omni tempore exhibere non destiterunt, modernus Marchio etiam veluti ejusdem benevolentiae haeres semper aemulatus, luculentiora erga ipsos Catholicos nuper edidit. Cum enim perspexisset eorumdem Catholicorum Ecclesiam, ad quam Sacris Catholico Ritu peragendis interfuturi convenire solebant, ita angustam esse, ut excipiendae non parvae illorum multitudini haud sufficeret, non solum novam ampliorem que a fundamentis Ecclesiam excitandi facultatem tribuit; sed locum etiam, in quo construeretur, aptum opportunumque cessit. Quamplura itidem ad hujusmodi Ædificium necessaria liberaliter impertitus, ipse quoque interesse voluit, cum primus solenni pompa et Sacris omnibus Caeremoniis a Catholica Ecclesia praescriptis pro fundamentis extruendis positus fuit lapis. Ac, ne deinceps Ecclesia aedificanda in alium, quam pro Sacris Catholico Ritu faciendis usum converti possit, suam successorumque suorum Marchionum fidem obstrinxit; et, ut inchoata jam Templi moles magnificentissima, qualem inter Acatholicos decet esse, quantociûs absolvatur, probe animadvertens tenues illorum facultates haud satis esse, copiam iisdem fecit, ut piâs ab omnibus ubique Catholicis largitiones sibi comparare valerent. Tot itaque humanitatis stimulis Catholici Berolinenses acti incensique studio novam Ecclesiam ad optatum finem perductam videndi, postquam pecuniae subsidium a finitimis Polonis expostulassent, Nobis pariter sese supplices commendavere. Nos sane, quos non solum piis eorumdem Catholicorum precibus, sed omnium etiam Christifidelium ubique terrarum necessitatibus in dies subvenire oportet, quamvis maximae sint propter asperam temporum conditionem Ærarii nostri Pontificii angustiae, ipsumque Ærarium et exhaustum, et ingentibus contractis nominibus jamdudum obnoxium reperiatur, non mediocre tamen argenti pondus pro eadem Ecclesia erogare constituimus. Verum providentes nostram pontificiam liberalitatem tanto operi ad majorem divini honoris cultum et Orthodoxae Religionis decus et incrementum vehementer profuturo haud respondere posse, relicta Nobis Praedecessorum nostrorum Romanorum Pontificum exempla sequi existimavimus. Eapropter Venerabilibus Fratribus nostris Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalibus in Consistorio nostro secreto die XX. currentis mensis Novembris habito eadem, quae ad Vos per hasce nostras in forma Brevis Literas perscribimus, fusius exposita communicavimus, atque insimul rogavimus, ut quisque, quoad sibi integrum esset, ad gravissimum Catholicae Religionis negotium contribueret. Id ipsum igitur a Fraternitatibus Vestris exposcimus, ut quod a Vobis sacerdotalis dignitas, pastoralis sollicitudo, et Orthodoxae Religionis zelus requirunt, illud Supremo Pastorum Principi Jesu Christo sapientissimo remuneratori foenerari satagatis, a quo uberem quidem coelestium munerum copiam in terris, in coelis vero meritam aeternae beatitudinis mercedem accipiatis. Interim Vobis, Venerabiles Fratres, Apostolicam Benedictionem divinae retributionis auspicem et nostrae benevolentiae pignus peramanter impertimur. Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die XXX. Novembris MDCCXLVII. Pontificatus Nostri Anno Octavo.

Dat. die 30 Nov. 1747.

Cajetanus Amatus.

AD ARCHIEPISCOPOS XLV.

Et Episcopos Ditionis temporalis Pontificiae super Bacchanalibus.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Venerabiles Fratres, Salutem, et Apostolicam Benedictionem.

Duo graviores abusus qui in Bacchanalibus reprehenduntur.

Inter cetera bene multa, quae Nos vehementer commovent, cum in hoc Nostro Pontificiae ditionis Statu Bacchanalia toleramus, duo praecipua sunt, de quibus religiosores quidam ejusdem Ditionis Episcopi Nobiscum aut verbis praesentes, aut absentes epistolis conquesti sunt. Primum illud est, quod vigiliae, choreae, indi ultima Bacchanaliorum nocte celebrari soliti non semel usque ad primum Quadragesi-

1 Quod Choreae etc. per noctem ad diem Cinerum protrahantur.

mae diluculum producantur, ita ut multi sint, qui ab hujusmodi choreis, ludis, vigiliis discedentes, deposita quidem larva, iisdem vero induti vestibus, quibus personati quaqua versus processerant, Ecclesiam subeant, Divinis Mysteriis intersint, Sacros Cineres de more accipiant; demum deinde redeuntes dormiant, plerumque totum mane primi Quadragesimalis diei, nec dubitent Episcopum nimiae severitatis arguere, si palam queratur, ac tum maxime, si poena velit aliqua in id criminis animadvertere. Nos illud deinde commovet, quod in aliquas Status Ecclesiastici Civitates aut irrepere videatur, aut paucis abhinc annis irrepserit perversa haec consuetudo, quae mordicus conservatur, ut Festis quoque diebus personati homines pervagentur; Circulatores autem, et id generis blaterones majori spectatorum frequentia diebus Festis, quam ferialibus populum ludifaciant; iisdem demum diebus saltationes, et choreae publice, ac per summam licentiam celebrantur.

II. Quod in aliquibus Civitatibus diebus Festis homines personati incedant.

Patet hujus abusus deformitas.

Primi ut abusus perversitas ostendatur, nulla prorsus argumentatione opus est, cum sola illius commemoratio tanti momenti sit, ut ab eo cujusquam debeat animus abhorrere. Et quoniam illorum, qui criminis partes, ac vitiis sustinent, hoc solet propugnaculum esse maximum, complures nempe Episcopos extitisse sanctitate clarissimos, qui haec cum cernerent, tacuerunt. Nos facti ejusmodi, quod perperam plerumque asseritur, nec avincitur, non inquirimus veritatem, et argumenti loco esse ducimus responsionem celeberrimae cujusdam Catholicae Universitatis, quae rogata sententiam de quodam Festo scandali pleno, quod vulgo *fatuorum* appellabatur, quodque aliquibus in Dioecesibus sustinebatur, utpote multis ab Episcopis toleratum, non solum illud censuris damnandum censuit, sed objectum argumentum refellens, haec prudenter addidit: *Nolite subdolas hominum voces audire sic dicentium: Praedecessores Nostri, qui erant notabiles viri reputati, istud permiserunt; sufficit nobis vivere ut ipsi: Proculdubio istud argumentum diabolicum est, infernalis haec persuasio, vos illorum exitum ignoratis, an bonus, vel malus fuerit.*

Responsio ad peirentiam usque nunc habitam.

Hujus Universitatis censuram refert *per extensum*, ut dicitur, Joannes Savaronius in appendice operum Petri Blesensis *pag.* 782., et in tractatu Gallico idiomate contra larvas conscripto *pag.* 32. *et seq.* Quamobrem Vobis omnibus, Venerabiles Fratres, omni cura mandamus, ut in Dioecesibus, ubi hujusmodi scandalum aut jampridem invaluit, aut eidem aditus aperitur, nullam operam, nullumque studium praetermittatis, ut haec morum perversitas ubi deest, perpetuo desit, ubi autem invaluit, penitus extirpetur, ac funditus evellatur, illiusque auctores, defensoresque nulla rerum humanarum ratione habita acerrime puniantur. Neque enim omnino decet hoc modo Quadragesimam inchoare, uti exclamat Sanctus Basilius *Homil.* 2. *de jejunio* Paris. edit. *an.* 1722. *tom.* 2. *pag.* 13. *Quorum autem primitiae rejiciuntur; haud dubium, quin in his totum quoque sit rejiciendum.* *Et pag.* 15. *Hodiernus dies vestibulum est jejunii; neque vero, qui in vestibulis prophanatur, dignum est, qui ad Sancta introeat.* Nimis enim honori Ecclesiae debito, Sacroque Ritui suscipiendorum Cinerum nimis adversantur ii, qui tametsi absque larva, vestibus tamen Personatorum proprii domum Dei ingrediuntur, ad Altare accedunt, ut Sacris Cineribus a Sacerdote adspersi, de seria mortis cogitatione admoneantur.

Injungitur Episcopis, ut vitium evellatur.

Nec tolerentur Choreae etc. medium noctem ante diem Cinerum succedentes.

Ad illud interea, quod est secundo loco propositum, accedentes, fatemur, minime Nobis statutum animo esse aut in Bacchanalia invehi, aut de eorumdem impudentia dissertationem historicam instituere. Quod facere si velimus, profecto haud incommode possemus, exscribentes nimirum ea, quae in hanc rem S. Carolus Borromaeus egregie composuit in suo Libro Memoriali edito in septima parte Actorum Ecclesiae Mediolanensis, ea scilicet tempestate, cum illa Civitas a peste importunissima liberata fuit; et Pastor optimus populum studiose sapienterque hortatus est, ut in publicum grati animi monumentum, Bacchanaliorum consuetudine abrogaret. Huic quoque epistolae adjungi possent, quae Monachus de l'Isle in suo recenti tractatu *de jejunio lib. VI. cap.* 6. satis erudite scripsit, ubi de Ethnicorum Bacchanalibus disserens, ostendit quantum nostrorum haec Bacchanaliorum importunitas Sanctissimis Christianorum moribus adversetur. Verumtamen Nobis erit exponere, ea, quamvis aegre, ab Ecclesia tolerari, ut omnis aditus malis longe gravioribus intercludatur, quemadmodum post solidam, doctamque argumentationem, concludit celebris, piusque Theologus Thomas Stapletonus in sua Oratione octava contra Bac-

Ad II. licet Pontif. omnia Bacchanalium absolute prohibere non intendat.

Declarat tamen id ab Ecclesia aegre tolerari.

chanalia *tom. 2. suorum Operum pag.* 566. Maximum vero discrimen intercedere inter ea, quae praecipiuntur, et ea, quae permittuntur: *Aliud est, quod docemus, aliud quod sustinemus, aliud quod emendare praecipimur, et donec emendemus, tolerare compellimur*. Verba sunt Sancti Augustini *lib. XX. contra Faustum c.* 21. Unde constat, in rebus utcumque ab Ecclesia toleratis nullum amplificationi, nullum arbitrio esse locum.

Mandat itaque ne diebus Festis, et Feria sexta homines personati incedant.

Sapientissime in hac Urbe a Nostris Praedecessoribus sancitum esse comperimus, ut quamvis perpauci dies Bacchanaliorum licentia concedantur, tamen diebus Festis, ac sexta feria nemini omnino liceat larvam sumere, ac publice debacchari. Idem prorsus in reliquo Nostro Statu observari jubemus, et voluntatis Nostrae Cardinales Provinciarum Legatos, Praesules, Locorumque Gubernatores certiores facere non praetermittemus; id etiam enixe cupimus, nullum Ecclesiae diem Festum Circulatorum levitate, ac licentia perturbari; illa enim Isaiae verba semper Nobis ante oculos obversantur *Cap. 1. Kalendas vestras, et solemnitates vestras odivit anima mea: facta sunt mihi molesta, laboravi sustinens:* Et illa Malachiae *c. 2. Dispergam super vultum vestrum stercus solemnitatum vestrarum*. Sed quoniam ab hominibus, quae expetuntur, illico impetrari haud facile possunt, etiamsi justa sint, ideo significamus mentem hanc esse Nostram, idque pro regula habendum, ut in Urbium, Oppidorumque plateis, vel quibuscumque in locis, nec mane, nec vespere diei Festi Circulatores adsint. Quod si hujusmodi abusus alicubi tolerari consuevit, nunquam matutino tempore permittatur; horis pomeridianis, quantum fieri potest, removeatur: At si id sine gravi aliquo incommodo integre fieri nequeat, nunquam supradicta, aut id generis solatia tolerentur, nisi post expleta Vespertina Officia, et Doctrinam Christianam: de qua quidem re nostrum erit, Cardinales Legatos, et Urbium Gubernatores etiam admonere.

Quid agendum circa tolerantiam Circulatorum diebus Festis.

In tali rerum statu hanc plane rationem ineundam sibi judicavit Sanctus Carolus Borromaeus in suo primo Concilio Provinciali *par. 1. Tit. De Festorum dierum cultu*, cujus Decretis addenda sunt ea, quae ab eodem Pastore in Concilio III. Provinciali sub eodem Titulo statuta sunt. Hoc item Clemens XI. fel. record. inculcavit duabus Literis ad plurimos eodem exemplo datis, altera scilicet die 11. Januarii 1719., altera 4. Januarii 1721., quae in ejus Bullario *pag.* 533. undecima sunt, et duodecima. Ac dum S. Caroli Borromaei vestigiis, quibus institit clarissimus Praedecessor Noster, Nos libenter inhaerere fatemur, illud monitos omnes volumus, quod cum res desuper enarratas vetamus, interdicto non liberamus caetera omnia, quae Sacris Canonibus, Constitutionibus Apostolicis, Conciliis aut Provincialibus, aut Dioecesanis, quoad Bacchanaliorum solatia, prohibentur, et praecipue quoad Ecclesiasticos viros, nunquam enim oculos a Concilio Tridentino deflectimus, quod *sess. 22. c.* 1. postquam Sacrorum Canonum mentionem fecit, qui Ecclesiasticis luxum, convivia, choreas, aleas severe prohibent, sic Episcopos alloquitur: *Si qua vero ex his in desuetudinem abiisse compererint, ea quamprimum in usum revocari, et ab omnibus accurate custodiri studeant, non obstantibus consuetudinibus quibuscumque; ne subditorum neglectae emendationis ipsi condignas, Deo vindice, poenas persolvant.*

Pontificia monita de reliquis ad hanc materiam spectantibus.

Cuilibet in Ecclesiastica disciplina paulum versato facile compertum erit, quasdam Ethnicorum veteres fuisse superstitiones, quae Kal. Januarii in honorem Jani, et Deae Streniae instituebantur, quibus aliquando Christiani intererant, crapulae, ludisque dediti, ac mulieres virorum, viri mulierum personas induebant: Nec Sanctos Patres in suis sermonibus, nec in suis Conciliis Ecclesia in tam pravum morem invehi praetermisit, quin etiam poenas reis gravissimas indixit. De qua quidem re jam disseruimus in nostro opere de Festis Domini, cum de Circumcisione Christi Domini ageremus.

Alius etiam fuit mala Consuetudo Christianorum die Primo Januarii.

Pravissima hac consuetudine funditus extirpata, altera enata est, spectans videlicet ad quasdam publicas relaxationes, quae plerumque hebdomadis septuagesimae, sexagesimae, et quinquagesimae celebrantur, in quibus Ecclesia praecipua Redemptionis nostrae mysteria meditanda nobis proponit, nos ut efficiat ad quadragesimalis temporis severitatem alacriores, quod et a Nobis fuit demonstratum in *Notificatione XIX. t. I.* inter eas, quas edidimus, cum Bononiae moraremur illius Ecclesiae moderatores. Ea vero consuetudo est Bacchanalium foeditas, et corruptela, quam sic describit clarae memoriae Episcopus Gratianus in sua Synodo Ameriae habita 1595. *pag.* 56.

Huic successit alter relaxationis vivendi tribus hebdomadis ante Quadragesimam.

Hinc factum (adeo Nos prava pervertit consuetudo) ut septuagesimam inter et quadragesimam interjecti dies, quos S. Mater Ecclesia magno mysterio veluti lugubres, funebresque habet, praevalens lascivine risus, hilaritatis amor, non in laetitiam solam inconditumque gaudium verterit, sed pene communi cuidam insaniae dedicarit, eoque provecta licentia sit, ut ipsas quoque leges, ipsos Magistratus traxerit, et quod ne privato quidem cuiquam ulla bene morata Civitas concederet, id penitus jam publica auctoritate nitatur, et populi veluti obliti nominis, quo feruntur, in ipsos profanarum gentium ritus moresque degenerarunt. Quamobrem illustris Gislenius Busbequius, qui medio saeculo XVI. Ferdinandi I. Imperatoris ad Solimannum II. Orator fuit, scriptum reliquit, Turcarum postquam Bacchanaliorum tempore in quadam Christianorum regione morati essent, Constantinopolim reversum retulisse, certo anni tempore Christianos sui impotes insanire; tum cujusdam pulveris arcana vi, quo eorum capita conspergebantur, redire ad bonam mentem, ac resipiscere consuevisse: *Ut non frustra creditum sit hominem Turcam, qui eo tempore ad nos publici negotii causa Legatus venisset, domum reversum, retulisse, Christianos certis diebus bacchari, et furere, donec genere quodam cineris in Templo respersi redirent ad se, et convalescerent*.

Ecclesia huic abusui semper se opposuit

Nec huic morum perversitati Ecclesia ut potuit non opportune consuluit, et semper precibus operibusque piis enixe Dei praesidium imploravit, ut poenas impiis debitas differret, et omnipotenti auxilio suo huic malo remedia praeberet: atque inter caetera pietatis opera ad hunc finem directa, illud fuit, ut quaedam Religiosorum familiae a carnibus abstinere, et lacticiniis solummodo vesci consueverint, a die Dominica aut Septuagesimae, aut Sexagesimae, aut Quinquagesimae, usque ad diem Cinerum, ideoque Bacchanalia *Carnis privium*, nuncupantur, et in Missa Mozaraba Dominica Sexagesimae *Dominica ad tollendas carnes* appellatur.

Contrarium eg . . . rationem . . .do.

Piae occupationes instituendo.

Alia quoque Religionis opera, furente bacchanalium insania, a Sanctis viris egregie sunt instituta, inter quae publica, et solemnis illa est consuetudo, cujus auctor S. Philippus Nerius extitit, septem scilicet hujus Urbis Ecclesias invisendi, cujus instituti meminit Baccius in ejus vita. Nostri autem Praedecessores, ut in his diebus fidelium animos ad Sacramenta suscipienda inflammarent, plurimas Indulgentias impertiverunt: *Nupero, sed saluberrimo invento, Pontifices summi, depromptis de Thesauro Ecclesiae largitionibus, fideles ad incensam pietatem per Sacramentorum participationem in diebus illis* (de bacchanalibus loquitur) *frequentandum excitarunt, et ut se dant initia, spes est Diabolum inde extrusum adigendum fore ad captandas alias sordes*: Verba sunt haec Theophili Raynaudi *tom. XVI. Oper. suor. pag.* 412. *num.* 41.

Et indulgentias concedendo.

Exhortatio Pontificis ad Episcopos ad exercenda publica pia opera.

Vestrum est igitur, Venerabiles Fratres, hanc viam tenere, et ad hanc suscipiendam vestro exemplo caeteris incitamento esse. Praesertim vero Divinis Officiis Bacchanaliorum tempore quotidie vos interesse cupimus, Sacrosanctum Missae Sacrificium coram Populo celebrare, Ecclesias, et Xenodochia invisere, et Ecclesiasticos homines, laicosque vobiscum ad id muneris invitare: hujusmodi enim comitatus, et sanctus erit, maximeque laudabilis. Curandum praeterea a Vobis est, ut in una, aut in pluribus Ecclesiis Sanctissimum Eucharistiae Sacramentum per triduum publico cultui exponatur, et quotidie populo ad Vesperum benedicatur, in Septuagesimae, aut Sexagesimae, aut Quinquagesimae hebdomadis, aut tribus omnibus. Nos interea fidelibus, hac nostra epistola circulari, plenariam Indulgentiam concedimus, quae a vobis solitis formulis promulgabitur, quaeque cum *ad opus pium* directa sit, non impeditur alia plenaria Indulgentia, quam Ecclesia, ubi Eucharistia exponitur, aliis de causis habere possit; plenam, inquam, culparum veniam impertimur quibuslibet Christifidelibus, qui poenitentia, et Sacra Synaxi rite muniti, singulis diebus Augustissimum Christi Corpus visitarint, Deum orantes juxta Ecclesiae mentem, quam desuper exposuimus.

Quodque per triduum Sanctissimum Sacramentum in Ecclesiis exponatur.

Et concedit Indulgentiam plenariam.

Apostolicum hoc Nostrum munus exigebat, ut vobis hanc Epistolam conscriberemus. Vestrum exemplum, qui Nobis propinquiores estis, longinquiores impellet, ut ad Nos recurrant; qui sane eos omni, qua possumus, ope juvabimus, easdemque Indulgentias ipsis eorumque Dioecesibus, concedere non gravabimur. Et demum Vos ex animo amplectentes, et Vobis singulis, Venerabiles Fratres, et Gregi Vobis commisso, Apostolicam benedictionem impertimur.

Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem Kal. Jan. MDCCXLVIII. Pontificatus Nostri Anno VIII.

Dat. Pontif. anno VIII. die 1. Januarii 1748.

XLVI.

SUPER OPERIBUS

Venerabili Sorori MARIÆ A JESU DE AGREDA attributis sub titulo : *Mystica Civitas Dei, et Miraculum Divinae Omnipotentiae.*

BENEDICTUS PAPA XIV.

Dilecto Filio Fr. Raphaeli a Lugagnano Ministro Generali Ordinis Minorum S. Francisci de Observantia nuncupatorum.

Dilecte Fili salutem, et Apostolicam Benedictionem.

Pontifici nomine Regum Catholici, et Neapolis postulatur, ut ad examen Operum Servae Dei procederetur.

Postulatum studiosissime apud Nos fuit a bonae mem. Trojano Presbytero S. R. E. Cardinali de Aquaviva nuncupato tum nomine Carissimorum in Christo Filiorum Nostrorum Hispaniarum Catholici, et utriusque Siciliae Regum Illustrium, quorum negotiis apud Nos, et Apostolicam Sedem agendis praeerat, tum etiam pro munere Protectoris Vestri Ordinis Minorum Sancti Francisci de Observantia, quod Ipse gerebat, ut suprema manus imponeretur examini Operis, cujus titulus est : *Mystica Civitas Dei, et Miraculum Divinae Omnipotentiae* ; quod scriptum asseritur a Venerabili Ancilla Dei Sorore MARIA A JESU DE AGREDA : cujus nimirum examinis prolatio impedimentum afferebat Judicio super ipsius Ancillae Dei Beatificatione, et Canonizatione jamdudum feliciter instituto ; quum et juridicae Inquisitiones de illius Vita, Virtutibus, et Miraculis in genere, auctoritate Ordinaria jam fuissent peractae, et Commissio Causae compluribus abhinc annis a Romano Pontifice signata, Sententia super non Cultu jam approbata, et novus etiam Apostolica auctoritate Processus confectus fuisset, in quo examinati fuerant Testes, senio aut valetudine affecti, de quibus timeri poterat, ne ex hac vita migrarent, antequam integer Processus super ipsius Ancillae Dei Virtutibus, et Miraculis in specie, eadem auctoritate Apostolica compleretur.

Status illius Causae pro Beatificatione refertur.

Et decreta super operibus ei attributis edita enarrantur.

Acceptis hujusmodi precibus, statim, pro hujus generis negotiorum cognitione a Nobis acquisita, dum in ipsis assidue tractandis totos quadraginta septem annos versati sumus, memoriae Nobis occurrit Decretum de praefato Libro a Congregatione Generali Sanctae Romanae, et Universalis Inquisitionis die XXVI. Junii Anni MDCLXXXI. editum ; novumque ejusdem Libri examen a venerabilis memoriae Praedecessore Nostro Innocentio Papa XI., cujus temporibus Decretum illud prodiit, demandatum Congregationi Particulari Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalium ad hunc effectum ab Ipso deputatorum ; quibus a felicis recordationis Praedecessoribus pariter Nostris Innocentio Papa XII., et Clementi item XII. alii subrogati fuerunt, qui ejusmodi examen explerent ; tum etiam novissimum ipsius Clementis Decessoris Decretum, quo praedicti Operis censuram iterum remisit eidem Sanctae Inquisitionis Generali Congregationi ; absque eo quod, vel ab ulla ex Congregationibus particularibus, ut supra, deputatis, vel a praefata Generali Congregatione, post Decretum anno MDCLXXXI. editum, examen hujusmodi nedum absolutum, sed nec inceptum umquam extiterit ; nec enim formalis examinis, multoque minus captae resolutionis nomen meretur quidquid gestum est in Particulari Congregatione habita die 11. Januarii MDCCXXXIV.

Pontif. avocat doctorum Operum, et Scriptorum judicium illudque remittit particulari Sacr. Rituum Congregationi.

Qua de re statim cogitavimus hujusmodi judicium a Congregatione Sancti Officii avocare, et peculiari Congregationi Sacrorum Rituum, ex aliquibus Fratribus nostris Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalibus, ac nonnullis Sacrae Theologiae Professoribus a Nobis deputandis conflatae, et coram Nobismetipsis habendae, novo consilio committere. Hujus autem avocationis novaeque Commissionis decernendae Causa in eo a Nobis statuta fuit, quod animadvertimus, praefati Operis examen, tam illud nempe, quod anno MDCLXXXI. peractum fuerat, quam illud, quod aut in Congregationibus particularibus a praelaudatis Praedecessoribus deputatis, aut in ipsa generali Congregatione Sancti Officii, juxta novissimum Clementis Decessoris Decretum, fieri debebat ; ad hoc dumtaxat institutum fuisse, ut videretur, an ipsum Opus licite, et utiliter a Fidelibus legi, retineri, ac Typis impressum prae manibus haberi posset ; At vero instantiae a praefato Cardinali de Aquaviva, nominibus, quibus diximus, Nobis exhibitae, eo potissimum tendebant, ut examen Operis fieret ejusmodi, quale ad progressum Causae Beatificationis, et Canonizationis Ancillae Dei necessarium esse dignoscitur ; quo in casu examen ipsum privative spectat ad Congregationem Sacrorum Rituum, ut colligitur ex Decre-

Rationes agendi, et remissionis adducitur.

tis sanctae memoriae Urbani Papae VIII., quae habent: *Non prius est ad aliquem actum inquisitionis deveniendum, quam tales Libri diligenter in Sacra Congregatione* (loquitur de Congregatione Sacrorum Rituum) *examinentur*, Hinc est, quod licet Venerabilis Servus Dei Robertus Cardinalis Bellarminus praeclaros suos Controversiarum libros, non sine praeviis approbationibus et permissionibus, vivens in lucem emiserit; iidemque libri, post Typographicas editiones, in Congregatione Indicis novo examini subjecti fuerint; cum tamen actum fuerit de promovenda Causa Beatificationis, et Canonizationis ejusdem Servi Dei, necesse omnino fuit Postulatoribus eosdem Libros, una cum aliis illius Scriptis, iterum exhibere in praefata Congregatione Sacrorum Rituum examinandos; ut ipsi adnotavimus in Nostro Opere *de Canonizatione Sanctorum lib. 2. cap. 26. num. 2.*, ad quod Opus ideo Nos referimus, propterea quod in eo concinnando praecipuam diuturni gravisque laboris operam impendimus in exponenda praxi, quae ab ipsa Sacrorum Rituum Congregatione in Causis Beatificationis Servorum Dei, et Beatorum Canonizationis provide constituta, inconcusse observatur.

Congregationis Sacr. Rituum distinctio.

Haec sane Congregatio (quod te latere non arbitramur), praetermissis aliis divisionibus, quae ad rem praesentem non pertinent, distinguitur in Generalem, et Ordinariam. Et Generali quidem intervenit Summus Pontifex, una cum Cardinalibus, quotquot eidem Congregationi adscripti sunt, omnibusque ipsius Congregationis Consultoribus; atque in ea agitur de Servorum Dei Virtutibus Martyrio, aut Miraculis recognoscendis, et approbandis. Ordinariam vero constituunt soli Cardinales cum ipsius Congregationis Secretario, cum Protonotario Apostolico, et Promotore Fidei; atque in hac, praeter caetera, agitur etiam de revisione Operum conscriptorum a Servis Dei, quorum Beatificatio promovatur; quae revisio sequenti methodo peragitur. Cardinalis Causae Relator, seu Ponens, ut vocant, unum aut plures, pro suo arbitrio, Theologos deputat hujusmodi Operum Revisores, qui censuram suam scripto exaratam ad ipsum deferunt; ipse vero illam praefatae Congregationi Ordinariae repraesentat. At ubi gravioris momenti difficultates vertantur, ac potissimum ubi Revisorum judicia inter se non conveniunt, mos est, ut hujusmodi Revisorum censurae singulis Cardinalibus expendendae transmittatur, aliquando etiam in Breviarium accurate redactae Postulatoribus Causae communicentur, ut ipsi difficultates excitatas cognoscant, iisque per opportunas responsiones satisfacere curent. Ac demum omnibus in Congregatione perpensis, quaecumque capta fuerit resolutio, per ipsius Congregationis Secretarium refertur Summo Pontifici, ad quem pertinet, eam judicio suo comprobare; ut latius videri potest in praecitato Nostro Opere *lib. 2. cap. 27. num. 9. et 10.*

Et stylus in examinandis scriptis Servorum Dei.

Pont. ad consulendum celeritati, ex eadem Congregatione selegit quatuor Cardinales.

Ad tramites hujus methodi et consuetudinis, revisio Operis de Mystica Civitate Dei praefatae Congregationi Sacrorum Rituum Ordinariae committi debuisset. Nos autem, ut majori Judicii celeritati consuleremus, ex eadem Rituum Congregatione, quatuor dumtaxat Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinales selegimus, duos nimirum in Canonica facultate apprime versatos, scilicet Venerabilem Fratrem Nostrum Antonium Xaverium Episcopum Praenestinum, *Gentili*, ac Dilectum Filium Nostrum Albertum Tituli Sanctae Mariae de Pace Presbyterum, *Cavalchini*, duosque alios Sacrae Theologiae Magistros, Dilectos pariter Filios Nostros Presbyteros, Fortunatum Tituli Sancti Matthaei in Merulana, *Tamburini*, et Joachimum Tituli Sanctae Crucis in Hierusalem, *Besozzi*, respective nuncupatos, quibus, ut ea impleremus, quae fieri potuissent a Cardinali Ponente hujus Causae, si ea in ordinaria Sacrorum Rituum Congregatione proponeretur, adjunximus Dilectos Filios Antonium Galli Abbatem Canonicorum Regularium Sanctissimi Salvatoris, Joannem Franciscum Baldini Clericum Regularem Congregationis Somaschae, Thomam Sergium Presbyterum Congregationis Piorum Operariorum, et Coelestinum Orlandi Abbatem Monachorum Congregationis Coelestinae, qui ipsius Operis discussioni, et examini incumberent; hujus autem Congregationis Particularis Secretarium deputavimus Dilectum Filium Magistrum Ludovicum de Valentibus Promotorem Fidei; cui mandavimus etiam, ut difficultates omnes in praefato Opere animadversas Postulatoribus in scriptis ederet, ut hi suas responsiones ad singula comparare, atque exhibere possent: quae omnia a praedictis respective peracta, et juxta mentem nostram expleta fuerunt. Ipsi praete-

Et quatuor Theologos recensendis deputavit.

Et ipse omnia legit, et ponderavit.

rem Nostram universo judicio diligentiam, atque Operam praestare, quantumvis innumeris aliis gravissimisque negotiis oppressi, non detrectavimus, jubentes, omnia Nobis legenda, ac perpendenda afferri, nec nisi coram Nobismetipsis Congregationem deputatam cogi debere; quod factum fuit. Nomina vero Theologorum ad praefatum examen deputatorum palam edicere non recusavimus, licet non ignoremus, apud Congregationem Ordinariam Sacrorum Rituum in more esse, ut similibus in casibus eorum nomina silentio tegat; quod eos ab omni molestia, aut offensionum respectu praestet immunes: ut etiam videre est in citato Operis Nostri *lib.* 2. *cap.* 27. *num.* 10. Eidem autem Congregationi mandavimus, ut ipsum Opus juxta normam ab Urbano VIII. in Decretis traditam, diligenter accurateque perpenderet; ut habet Decretum a Nobis editum die 3. Augusti anni MDCCXLV.

Diligentia adhibita in peragendo examine.

Ex eo die ad diem quintum mensis Decembris proxime elapsi, quo praefata Congregatio Particularis coram Nobis habita fuit, licet biennium et ultra effluxerit, non tamen dici potest inutiliter ductum esse tempus; dum, hoc mensium decursu, praedictus Fidei Promotor varias objectiones adversus Librum Mysticae Civitatis Dei multimode excitatas, et hue illuc dispersas, diligenter collegit; Postulatores autem non omiserunt suas Responsiones ad singula Capita fuse, docteque opponere; qui vero consilium suum Nobis praebere debebant, omnia perlegere et ponderare non praetermiserunt; ac demum Nos ipsi praeteritas autumnales ferias in eo impendimus, ut momenta Causae coram Nobis discutiendae plenissime cognita, animo comprehenderemus.

In Congregatione quid primo examinatum fuerit.

Ut autem ad ea jam veniamus, quae in Congregatione animadversa, et ponderata fuerunt, quaeque tibi, Dilecte Fili, libenter aperire volumus, ut Ancillae Dei Causa ad suum debitum finem recta via dirigatur; illud ante oculos habere opus est, quod superius etiam innuimus, nimirum examen Operis, quod nunc instituitur, diversum omnino esse ab eo, quod in Congregatione Sancti Officii factum fuisset. In ista enim, Opus ipsum, prout est in se, praecipuam Judicum curam occupasset, qui nequaquam ad se pertinere arbitrarentur, investigare, an vere conscriptum fuisset ab eo Auctore, cujus nomen in Titulo praefert: quod adeo verum est, ut in eo Tribunali frequenter examini subjiciantur Libri, et Opera, quorum Auctores penitus ignorantur. In Judicio autem, quod fit ex more Congregationis Sacrorum Rituum, primum examinis subjectum est, ut constituatur, quisnam propositi Operis Scriptor extiterit. Quod si evidenter non constet ad eum pertinere, cujus Beatificationis, et Canonizationis Causa agitur; revisio Operis praetermittitur, atque in ipsa Causa, prout res fuerunt, ad ulteriora proceditur; nec ullum examen libri instituitur, nisi manifeste constiterit, illius Auctorem esse ipsum Dei Servum, cujus nomine inscriptum perhibetur. En verba Decretorum Urbani VIII. *Praeterea illud etiam diligentissime indagandum est, an ille, vel illa, pro cujus Canonizatione instatur, scripserit aliquos Libros, Tractatus, Opuscula, Meditationes, vel quid simile. Nam si scripsisse constiterit, non prius est ad aliquem actum inquisitionis deveniendum, quam tales libri diligenter in Sacra Congregatione examinentur, utrum contineant errores contra Fidem, vel bonos mores, vel doctrinam aliquam novam, vel peregrinam, atque a communi sensu Ecclesiae, et consuetudine alienam.* Ubi Praedecessor Noster non dixit: *si scripsisse, probabile, vel verisimile sit*; sed ait: *si scripsisse constiterit;* Quibus verbis non probabilitas, sed certitudo requiritur: quemadmodum, attenta etiam inconcussa praxi praefatae Congregationis, alibi a Nobis assertum fuit; *de Canonizat. Sanctor. lib.* 2. *cap.* 34. *num.* 4.

Videlicet an evidenter constet Opus a Dei Ancilla scriptum fuisse.

Neque ad evitandum hujusmodi probationis rigorem satis est dicere, quod Opus illud, de quo agitur, iterato impressum fuit, constanterque vulgatum sub nomine Sororis MARIAE A JESU; hoc enim aliquam vim haberet, ubi Opus ipsum, Ancilla Dei vivente, in lucem prodiisset, atque ubi constaret, ipsam non ignorasse hujusmodi librum suo nomine circumferri, neque eam contra reclamasse, aut partum abnegasse, nec alium quempiam extitisse, qui eam crimine plagii accusaret; ex his enim omnibus simul junctis validum exurgeret argumentum pro eodem Opere Ancillae Dei certius tribuendo. At Opus, de quo agitur, post ipsius Ven. Sororis mortem Typis excusum fuit: quemadmodum vero, si in aliquo Tabulario inventum fuisset in Codice manu exaratum, ipsi Ancillae Dei tuto adjudicari non posset, nisi per legitimas probationes doceretur, illius esse stylum atque scriptionem: ita;

Pro hac probatione non sufficit, sub ejus nomine fuisse opus impressum.

dum post ejus mortem, a Typographis descriptum, in manibus Hominum invenitur; ut ei tuto adjudicetur, cujus nomen in fronte gerit, similes omnino probationes requiruntur, easque perfici oportet super ipsius Operis Authographo; quod proinde exhiberi necesse est, ut, inhaerendo semper receptae praxi, observavimus, *citato nostro lib. 2. cap. 26. n. 6.*

Neque Postulatorum confessio.

Minusque sufficit ad requisitum probationis rigorem declinandum, subjungere, quod omitti possit adeo exquisita discussio, dum Postulatores ipsi admittunt, et asserunt, Opus illud a Venerabili MARIA DE AGREDA conscriptum fuisse. Relata enim verba, *Si scripsisse constiterit.* non in gratiam Postulatorum, sed in favorem veritatis, in Decreto Urbani VIII. posita sunt. Quapropter, si licet Postulatoribus (id quod non semel evenit) sustinere, librum alicui Servo Dei forsan tributum, certis deficientibus argumentis, ad Ipsum revera non pertinere; nullo pacto negari potest, jus esse Judici exquirere, an per legitimas probationes, ut par est, manifeste constet, Librum alicujus Servi Dei nomine inscriptum, ab eo reipsa compositum fuisse.

Quia inquisitio fit in favorem veritatis.

Exemplum in causa S. Jacobi de Marchia.

Hujus rei exemplum clarissimum datum est in Causa Sancti Jacobi de Marchia Ordinis Vestri. Postquam enim difficultas promota adversus illius doctrinam de Sanguine Christi, prolatis duobus Brevibus Praedecessoris Nostri Pii Papae II., sublata fuerat; altera excitata fuit adversus doctrinam pariter ab ipso traditam in quodam Dialogo *adversus Fraticellos*, qui asservabatur in Archivo Fratrum Minorum de Observantia apud Sanctum Isidorum de Urbe, quemque Wadingus a Beato Jacobo conscriptum, ac proprio ipsius chirographo exaratum asserebat, Postulatores vero, de Dialogi Auctore, deque Scriptoris Codicis minime dubitantes, omnem operam ponebant in propugnanda Doctrina in eodem asserta. Verum, quum sanctae memoriae Praedecessor Noster Clemens Papa XI. Codicem ipsum ex Archivo extrahi jussisset, duosque claros Viros antiquorum characterum Peritos, Alexandrum Zacagnum, et Justum Fontaninum, deputasset, qui dijudicarent, an vere Beati Jacobi Scripturam contineret; quumque horum judicia minime inter se convenientia fuissent: idem Praedecessor Nobis tunc in minoribus constitutis, et Promotoris Fidei munus gerentibus, mandavit, ut Sententiam Nostram de tota re in scriptis exponeremus. Nostra autem Sententia fuit, in ejusmodi judiciorum varietate, ac probationum incertitudine, responderi posse, de Auctore Dialogi *non constare*, atque ita ad ulteriora in Causa procedi: cui quidem consilio quum Pontifex benigne annuisset, liberum cursum ipsa Causa deinde habuit, ac postea sub recolendae memoriae Benedicto Papa XIII. Benefactore Nostro, felicem exitum sortita est; quemadmodum in saepecitato Opere nostro *lib. 2. cap. 34. num. 7.*, relatum habetur.

Examinantur rationes adductae ad probandam identitatem Operis.

Regulis hisce constitutis, ut ad rem nostram propius accedamus, ex actis apparet, quod usque ab anno MDCLXVIII. Tirasonensis Episcopus, tunc existens, Vir doctus, et Venerabilis MARIAE nomini ac memoriae devotus, sua Ordinaria utens auctoritate, non modo Processum confecit super fama ipsius Virtutum, atque Miraculorum; sed etiam quum ei relatum esset, in Coenobio Monalium de Agreda existere Authographum Operis de Mystica Civitate Dei, mandavit ipsum sibi exhiberi. Quod quum factum esset, is quidem, inspecto Codice, dixit, illius Scripturam, exceptis Capitulorum Titulis, esse a Venerabili Sorore MARIA A JESU; addiditque, se ideo hoc asserere, propterea quod illius characteris forma sibi cognita esset, ex Inspectione plurium Epistolarum ab illa scriptarum, ejusque nomine obsignatarum. Procurator autem Causae, ut Episcopi dicto ampliorem fidem adstrueret, tres alios Testes producit, inter quos erat ipsius Causae Notarius, qui tamen non singillatim examinati fuerunt, sed, praestito Juramento de veritate dicenda, uno ore dixerunt, ipsum Codicem, exceptis Titulis, ut supra, Ancillae Dei charactere jam pridem sibi cognito, conscriptum esse. Qua de re idem Episcopus jussit hujusmodi Operis exemplum in forma authentica describi, eoque in processu inserto, praedictum assertum Authographum Monialibus reddi; quae omnia, ut ipse jusserat, impleta fuerunt.

Et agnoscet scriptura illius proprio charactere.

Recognita personis habentes notam manum.

Ex hoc quaenam probatio desumi possit, expenditur.

Porro, si Sanctus Athanasius in humanis ageret, hujusmodi probationis genere forsitan contentus non esset. Quum enim ipse seditiosas quasdam Epistolas scripsisse diceretur, eoque nomine apud Imperatores per calumniam accusaretur, nil minus requirebat, quam ut Epistolae ipsae in medium proferrentur, tum aliae invenirentur ipsius manu conscriptae, quae cum illis conferri possent: *Primum quidem lit-*

teras saltem nostras similes proferant; Et tamen id satis adhuc non fore asserebat: *At nequaquam tutum illud fuerit etc. Vestras quippe Imperatorum manus saepe sunt imitati, unde similitudo illa scriptis auctoritatem minime dederit*, ut legitur *tom. primo Ipsius Operum Parisiis impress. anno* MDCLXXXVIII. *pag.* 298. Quae Athanasii verba ideo attulimus, ut ostenderemus huic Sancto Doctori minime persuasum fuisse, ex characteris similitudine tuto evinci posse, librum aliquem revera conscriptum esse ab eo, cui tribuitur a Testibus, asserentibus, ideo sibi cognitam esse illius characteris formam, quod alias viderint chartas ab eodem scriptas, suoque nomine obsignatas. Ac de insufficientia probationis Scripturae *per Testes habentes notam manum*, innumeras Jurisperitorum auctoritates hic colligere in promptu esset. Receptum est enim, ubi de fide Chirographi disputatur, ut requiratur depositio Testium, qui adfuerint, et viderint, dum ab eo scriberetur, cujus manu scriptum asseritur. Attamen cum id, quod ad comprobandam brevioris Scripturae veritatem omnino requiritur, non aeque exigi possit, ubi, ut in casu nostro, de Opere agitur satis prolixo et ample: hoc saltem requirendum visum est, quod nimiae severitatis a nemine incusandum putamus, ut nempe allata probatio legitimis adminiculis fulciatur. Si qui enim ex Jurisperitis admittunt probationem characteris, quae sit per Testes habentes notam manum; hi omnes docent hujusmodi Testibus non aliter deferendum esse, quam si sufficienter adminiculati dignoscantur; quod Ipsi jam observavimus *de Canoniz. Sanctor. lib.* 2. *cap.* 52. *num.* 6. Si vero hujusmodi adminicula requiruntur, ut fides habeatur Testibus *singillatim* examinatis, quique cum omnibus debitis solemnitatibus, alter seorsim ab altero Testimonium dixerunt; nonne majori Jure requirenda erunt in praesenti casu, in quo adducuntur dumtaxat Testes *turmatim* recepti (quorum modica in Jure habetur auctoritas, ut videre est in praefato *nostro lib.* 2. *cap.* 49. *num.* 2.), quique post auditam sui Superioris assertionem, coram ipso testificantes, eidem adstipulari quodammodo debebant. Nec audiendi sunt, qui excipiendo ajunt, Processum, de quo agitur, non Apostolica, sed Ordinaria auctoritate confectum fuisse. Etenim Processus Ordinarii, si non ad normam literarum Remissorialium, a Congregatione Sacrorum Rituum expeditarum, aut saltem ad Juris communis tramites sunt conficiendi; non autem aliunde, quam a Jure communi desumpta sunt, quae huc usque adnotavimus.

Resolvitur id non sufficere, nisi Testes sint adminiculati.

Quod si a Nobis ulterius quaeratur, quaenam putemus esse adminicula ad imperfectam hujusmodi probationem roborandam necessaria; facile respondebimus alia procul dubio existere Scripta, praeter Mysticam Civitatem Dei, Sororis Mariae charactere exarata. Id enim asserit Frater Joseph Ximenius in Vita ipsius Ancillae Dei §. 32. *num.* 129. Praeterea fieri non posse, quin alia complura ipsius Chirographa, seu Schedulae inveniantur, quum eadem Agredani Monasterii regimen diu obtinuerit. Vera autem illius characteris forma semel percognita, advocandi sunt Periti, qui comparantes codicem, de quo agitur, cum aliis ipsius scriptis, de identitate characteris juxta eorum artis regulas, judicium faciant. Tum vero indubia illa characteris exemplaria, ipsumque controversum Opus, una cum Peritorum judiciis, Romam transmitti debent, ubi alii deputabuntur Periti, qui omnibus recte perpensis, de hujusmodi characteris identitate, deque transmissis Peritorum judiciis, sententias suas aperiant. Quamvis vero hujusmodi probatio, quae *per comparationem* appellatur, inter subsidiarias, sive semiplenas probationes numeretur (id quod a Nobis demonstratum est *cit. lib.* 2. *cap.* 52. *num.* 5. *et* 6.) si tamen haec cum altera conjungatur, quae antea facta fuit *per Testes, habentes notam manum;* haud parum ponderis apud sapientes Judices habere poterit. Neque putes novam hanc esse methodum, quam tibi indicamus; haec enim constanter fuit consuetudo Congregationis Sacrorum Rituum, quam etiam nuper sequuta est in Causa Beati Joannis Cantii; ut in praefato *nostro lib.* 2. *cap.* 34. *num.* 8. *et seqq.* adnotavimus. Neque tibi in mentem veniat dubitare de ipsius asserti Authographi, aliorumve scriptorum amissione. Haec enim, postquam ut oportuit, inspecta fuerint, iisdem redduntur, a quibus exhibita fuerunt; ut Nos etiam testati sumus *eodem lib.* 2. *cap.* 26. *num.* 8., eaque a te ipso restitui poterunt eidem Monasterio de Agreda, in quo fertur, Ancillam Dei ea asservari voluisse, ut legitur in ejus Vita *par.* 3. *Mysticae Civitatis, Augustae Vindelicorum impress. pag.* 244. *ad num.* 18.

Modus adminiculandi Testes.

At non hic sistunt inquisitiones, quas per-

Altera inquisitio facienda.

fici opus est, ut, ad normam Decretorum Urbani VIII. pronunciari valeat, *constare*, quod Mystica Civitas Dei a Venerabili Maria a Jesu conscripta fuerit. Novum profecto non est, neque difficile intellectu, quod quis propria manu describat Opus, quod vel ab alio integre compositum fuerit, vel cujus magna pars aliena constet inventione ac doctrina. Quod cum advertissent Causarum Palatii Apostolici Auditores in Causa Canonizationis Beatae Theresiae a Jesu, ipsius Operibus id potissimum sibi comprobandum sumpserunt; quod nempe *ipsa Beata Theresia sua propria manu, et non aliena industria, seu alicujus alterius humano studio istos libros composuerit*, ut videre est in relatione ab ipsis confecta, sub titulo *de Virtutibus artic.* 2. *§. primo pag.* 269. *impressa Viennae anno Sal.* 1628. Porro de Mystica Civitate Dei non id affirmatur, neque pro certo contenditur, quod a Ven. Maria a Jesu composita non fuerit. At negari nequit, quin usque ab initio aliqua de hoc excitata fuerit dubitatio. Etenim ipse Tirasonensis Episcopus, qui, ut supra dictum est de ejusdem Ancillae Dei Virtutibus et Miraculis Anno MDCLXVIII. Processum Ordinarium construxit; quum praecedenti anno MDCLXVII. praefatum Opus amplissima sua approbatione commendare voluisset; hoc etiam sibi praestandum censuit, ut eos confutaret, qui hujusmodi scriptionis gloriam Ancillae Dei abrogabant; ut videri potest *in Summario praeliminari hujus Causae pag.* 39. *litt. D.*; quod sane supervacaneum fuisset, nisi jam tunc aliqui extitissent, qui ea de re dubitassent; quemadmodum ab aliis etiam ad haec usque tempora dubitatum fuisse non ignoras.

Quod Opus ab ipsa compositum fuerit.

Signanter ob dubium alias excitatum.

Hoc igitur dubium e medio tolli oportet, ut tuto pronunciari valeat, Ancillae Dei Opus esse hoc, de quo agitur. Equidem non negabimus, quin *in Responsionibus Praeliminaribus pag.* 23. *n.* 46. magna argumentorum vis collecta fuerit ad ostendendum, non alteri, quam ipsi Ancillae Dei, nulloque modo potissimum illius Confessario, hoc Opus tribuendum esse. At cum praeter Mysticam Civitatem Dei, tot alia extent Opera, quae ab eadem procul dubio confecta perhibentur; quumque ex artis criticae regulis, validissimum argumentum pro dignoscendis librorum Authoribus in comparatione styli, ejusque similitudine, aut difformitate constituatur; cur adhibitae non fuerunt opportunae diligentiae ad comprobandam uniformitatem styli Mysticae Civitatis Dei cum aliis Operibus ab eadem Ancilla Dei indubitanter conscriptis? Quod enim citatus Ximenius in suo Prologo Galeato §. 12. *n.* 95. de hujusmodi styli uniformitate testatur, minime sufficiens reputatur, quousque necessaria Operum comparatio, de qua diximus, instituta non fuerit.

Varia argumenta licet ad hoc adducta fuerint

Deest tamen probatio per comparationem styli.

Praeterea legitur in Historia Vitae ejusdem Sororis Mariae a Jesu, quod quum ipsa scripsisset Opus Mysticae Civitatis Dei, Confessarius quidam illius spiritum non plane noscens, ei praecepit, ut Opus illud flammis combureret. Quod quum ab ipsa statim perfectum fuisset, alter deinde Confessarius in rebus Divinis magis expertus, eidem mandavit, ut hujusmodi Opus de novo recuderet; licet prioris exemplum apud Catholicum Regem Philippum IV. extaret, ipsius piissimi Regis jussu descriptum, antequam illius authographum combureretur: evenisse autem, non sine Miraculo, ut idem Opus brevi tempore ab Ancilla Dei iterum conscriberetur, absque ulla discrepantia ab eo quod antea combustum fuerat; nisi quod parva quaedam additamenta, ac nonnullarum rerum elucidationes accesserunt novo Codici; quem asserunt eumdem esse, qui in Agredano Monasterio pro Authographo asservatur, et ex quo Episcopus Tirasonensis describi jussit exemplum in suo Processu, ut supra diximus, insertum. Ita narrat praedictus Joseph Ximenius *in Vita Ven. Sororis Mariae a Jesu* §. 32. *num.* 125. *et seqq.*, qui etiam *in Prologo Galeato* §. 12. *n.* 94. de uniformitate Operis jam cremati cum eo, quod nunc visitur, ita testatur: *Dubium tamen non est, idem prorsus fuisse opus, quod postea iterato scribere aggressa est, hodieque in lucem prodit ad literam, absque differentia alia, praeter additiones quasdam, et majorem explicationem punctorum aliquorum, prout comprobatur ex Transumpto primi illius Authographi, quod Philippus IV. secum habebat, ideoque ab incendio superfuit.* Extabat igitur, quo tempore Ximenius scribebat, exemplum Operis Philippo Regi traditum ante Authographi combustionem; nec enim aliter comparari potuisset cum Opere iterum exarato. Quumque ipse Rex, ejusque Successores, Ancillam Dei tanta veneratione prosequuti fuerint, credibile non est, hujusmodi exemplum, sive in Regia Bibliotheca S. Laurentii (in qua condita fuerunt Opera Sanctae Theresiae, ut

Comparatio quoque Operis secundo loco scripti cum copia primi combusti est facienda.

refertur in citata Relatione illius Causae Auditoribus Rotae confecta *pag.* 270.), sive alibi, asservatum non esse. Hoc itaque exemplum si exquiratur, id quod omnino necesse est, haud difficile, ut putamus, invenietur. Eo autem reperto, si hujusmodi comparatio instituetur, qualem Ximenius se perfecisse asserit, judicium fieri poterit de asserta uniformitate. Ac denique, si additamenta, et explicationes, quas idem Ximenius innuit, examinabuntur, complures obscuritates ex his omnibus tolli poterunt, quae hanc Causam plus satis involvunt.

Non ideo nimia causae injicitur mora.

At dices, ex ejusmodi operationum serie majorem afferri moram progressui Causae Beatificationis Ancillae Dei, cujus expeditio tibi, tuisque Religiosis omnibus in Votis est, et pro qua Protector olim vester bonae memoriae Cardinalis de Aquaviva, nominibus etiam Hispaniarum Catholici, et utriusque Siciliae Regum, demissas Nobis preces obtulerat. Verum animadvertendum hic est, in hujusmodi Causa nihil aliud huc usque peractum fuisse, nisi quod, post Processum ab Ordinario constructum, admissa est introductio ipsius Causae; approbata sententia super non cultu; et peculiaris auctoritate Apostolica Processus confectus, ad excipiendas depositiones Testium, quorum vitae obitus imminere timebatur, ut supra narravimus. Antequam vero deveniatur ad praecipuum proponendum Dubium super Virtutibus, deindeque ad aliud super Miraculis; ex quibus nempe potissimum pendet optata Beatificationis conclusio; opus est, non quidem ex nova lege, quae pro hac Causa peculiariter statuta fuerit, sed ex veteribus, et generalibus legibus Congregationis Sacrorum Rituum, ut omnia, quae extant, Opera ab Ancilla Dei conscripta, examini subjiciantur; Processus Apostolicus super fama Virtutum, et Miraculorum in genere conficiatur; tum super ejus relevantia pronuncietur; alter deinde Processus Apostolicus in specie super Virtutibus, et Miraculis construatur; ac tam de Processus Ordinarii, quam de aliorum Apostolicorum validitate judicetur.

Post. indulget, ut interim ad examen aliorum Operum.

Pendente autem Judicio super libro Mysticae Civitatis Dei, nihil ex praemissis omnibus fieri posset, resistentibus Decretis Urbani VIII., quorum verba superius etiam allata sic habent. *Nam si scripsisse constiterit, non prius est ad aliquem actum inquisitionis deveniendum, quam tales libri diligenter in Sacra Congregatione examinentur.* Nos tamen, his minime obstantibus, de Apostolicae auctoritatis, et liberalitatis plenitudine, atque etiam aliquibus Praedecessorum Nostrorum exemplis, quae in citato Opere nostro *lib.* 2. *cap.* 27. retulimus, quamvis non adeo amplis, innixi; ex speciali gratia libenter indulgemus, ut, licet nec de vero hujus libri Auctore, neque de ejus approbatione, quidquam adhuc statutum fuerit, nihilominus et ad examen aliorum Operum ejusdem Ancillae Dei procedi valeat; et, consequutive ad novum Processum Apostolicum, judicium super fama ipsius Virtutum, et Miraculorum in genere fieri possit; et alter etiam Processus Apostolicus super ipsis Virtutibus, et Miraculis in specie conficiatur; et tam Processus Ordinarii, quam aliorum Apostolicorum validitas expendatur; animadversiones quoque super Virtutibus in specie a Promotore Fidei exponantur, eisque opportunae Responsiones, si placet, a postulatoribus compareutur; dummodo tamen ipsum Dubium *super virtutibus in specie* in Congregatione Sacrorum Rituum non absolvatur, antequam Judicium de omnibus Ancillae Dei Operibus prolatum fuerit. Persuasum autem tibi esse volumus, Nos, hac concessionis amplitudine, ultra servatos a Praedecessoribus Nostris fines longe progressos esse, propter piam affectionem, quam erga Ancillam Dei merito fovemus; teque etiam intelligere, dum praefatum Dubium de illius Virtutibus in specie, non nisi post ejusdem Operum approbationem absolvi volumus, magnam a Nobis utilitatem afferri illius Causae, quae scilicet ex ipsis Operibus, si approbata fuerint, majorem procul dubio splendorem accipiet.

Et ad Processum super fama Virtutum etc. procedi possit.

Quae vero interim fieri permisimus, dum praefati Operis Revisio absolvitur, ea Nos quidem paucis verbis complexi sumus. Verum, ut eadem ad exitum perducantur, non parum temporis necessarium erit. Cujus temporis decursu si ea simul perficientur, quae superius facienda indicavimus, ad approbationem Operis de Mystica Civitate Dei attinentia; profecto evidenter agnosces, non modicum compendium ipsi Beatificationis Causae obvenisse ex eo, quod a Nobis, ut supra, statutum fuit.

Post probationes circa identitatem primodicti Operis, inquisitio super illius doctrina erit facienda.

Hoc eodem temporis decursu, Nos ipsi omnem diligentiam adhibere non omittemus, ad hoc ut, si aliquando probatum fuerit, Mysticam Civitatem Dei a Venerabili Maria a Jesu

vere compositam fuisse, tunc demum, vita comite, Judicium Nostrum proferre valeamus, an liber ipse *contineat errores contra Fidem, vel bonos mores, vel doctrinam aliquam novam, vel peregrinam, atque a communi sensu Ecclesiae, et consuetudine alienam*, juxta relatum superius Urbani Praedecessoris Decretum. Quamobrem mandavimus etiam singulis Cardinalibus, atque Theologis peculiarem Congregationem a Nobis, ut supra, deputatam constituentibus, ut unusquisque suam hac de re sententiam, scripto conceptam, suoque sigillo obsignatam in manus Nostras remittant, volentes omnia hujusmodi Judicii capita in antecessum per Nosmetipsos debita maturitate, una cum Judiciis Academiarum Salmanticensis, Complutensis, Lovaniensis, ac Tholosanae, pensare.

Utque nihil Te lateat eorum, quae ad sternendam hujusmodi Judicio viam interim examinare decrevimus; hoc primum tibi notum esse volumus, magnam Nobis semper opinionem fuisse, atque adeo esse de bonae memoriae Cardinali de Aguirre, cujus familiari consuetudine, in juvenili aetate constituti, olim usi sumus; quemque non minori apud te existimatione esse arbitramur; neque putamus ab Alumnis vestris Ordinis recusatum iri Judicem in Causa Mysticae Civitatis Dei, pro qua ipsum suum studium tantopere declaravit. Eo vivente, Anno Domini MDCXCVI., prodiit Censura Facultatis Sorbonicae in primam Partem hujus Operis, quae refertur *in Diario Sapientium Tom.* 24. *pag.* 51. *et pag.* 516. et inserta est per extensum *in Tom. III. Collectionis Judiciorum, Parisiis editae an.* 1736. *pag.* 150. *et seqq.* Quae sane censura quum praefato Cardinali magnopere displicuisset, ab eodem impugnata est peculiari Scripto, quod exhibitum non fuit. Idemque praeterea scripsit Epistolam unam ad Galliarum Regem, et alteram ad Archiepiscopum Parisiensem; in hac vero, quae data fuit die IV. Augusti Anni MDCXCIX., fassus est, propositiones in praefato libro a Sorbonica Facultate notatas, prout jacent in versione Gallica, qua usi sunt Parisienses Theologi, jure, meritoque damnatas fuisse; verumtamen hujusmodi versionem parum fidelem esse contendit. En verba Epistolae relatae in vestro Summario Praeliminari §. *IV. num.* 8. *pag.* 214.: *Nel di cui idioma*, de Gallica lingua loquitur, *così tradotte ancor Io concorro in asserire, che siano state giustamente censurate da codesta Università.* Itaque Cardinalis de Aguirre censuram Sorbonae approbat, versionem libri non approbat; Censurae subscribit, relate ad versionem Gallicam, eamdemque censuram ideo rejicit, quod versionem illam minus fidelem existimat. Haec autem versio non alia esse potest, quam quae ex Hispanico idiomate in Gallicum facta est a Patre Croiset Ordinis Vestri Presbytero, quaeque impressa fuit Massiliae eodem Anno, quo prodiit in lucem Censura Sorbonicae Facultatis. Atque haec est illa versio, quae in Summario Causae tam magnis elogiis in Coelum tollitur. Cardinalis de Aguirre Hispanus Croisetum Gallum reprehendit, tamquam in Hispanico idiomate parum versatum. Si quis vero Traductoris Galli partes suscipiens, Cardinalem Hispanum, tamquam Gallicae linguae minus peritum reprehenderet, totum Judicium in ancipiti haerere necesse esset. Quare, ut hujusmodi difficultatum involucra tollantur, Nostrae curae erit aliquem invenire in utroque idiomate probe, periteque versatum, cujus diligentia rei veritatem in claro positam tuto dijudicare possimus.

Novimus praeterea, non Tibi ignotum esse Opus *de Revelationibus, et Visionibus*, ab Eusebio Amort Canonico Regulari Lateranensi editum Anno MDCCXXXIV., in quo praefata quidem Censura Parisiensis Facultatis reprobatur, sed aliae, ac diversae objectiones fiunt adversus Mysticam Civitatem Dei. Cui novo Censori fuse respondit doctus quidam Ordinis Vestri Professor Frater Didacus Gonzalez Mattheo Hispanus, qui suas Responsiones Nobis dicatas superiori Anno MDCCXLVII. Matriti edidit, Nobisque transmisit. Harum quoque objectionum, et Responsionum examen fieri debet; et a Nobis, Deo adjuvante, fiet, antequam de Mystica Civitate Dei sententiam proferamus, quum nullam in hoc gravissimo Judicio diligentiam supervacaneam fore judicemus.

Haec erant, quae tibi innotescere volebamus. Nunc ea, quae in praefata Congregatione Particulari coram Nobis deliberata fuerunt, in summam colligendo, sequens Decretum, de ejusdem Congregationis consilio atque unanimi sensu, edicimus; nempe: *Ex hactenus deductis non constare, prout oportet, in casu, et ad effectum, de quo agitur, quod Opus inscriptum Mystica Città di Dio, sit Opus Venerabilis Servae Dei sororis Mariae a Jesu de Agreda, ex gratia*

Censura Facultatis Parisiensis adversus versionem Gallicam Mysticae Civitatis Dei.

Card. de Aguirre censuram approbat, versionem rejicit.

Versionis fides examinanda.

Et objectiones Eusebii Amort.

Conclusio cum prolatione Decreti.

tamen speciali, Postulatoribus indulgeri, ut in Causa Beatificationis, et Canonizationis ejusdem, ad ulteriora procedatur, ita tamen, ut dubium super Virtutibus non absolvatur, nisi praevio iterato novo definitivo Decreto, aut a Nobis, aut a Nostris Successoribus, praemissis, uti supra, respective praemittendis, edendo; in quo, vel statuatur Opus praedictum non esse Servae Dei, vel, constito esse Opus ejusdem, definiatur, nihil, vel in eo, vel in aliis Operibus ejusdem Servae Dei, reperiri, quod sit contra Fidem, bonos mores, vel quod sapiat doctrinam aliquam novam, et peregrinam, atque a communi sensu Ecclesiae, et consuetudine alienam, juxta praescripta in Decretis Urbani VIII. Tibi, Dilecte Fili, universoque Ordini tibi commisso, Benevolentiae Nostrae pignus, Apostolicam Benedictionem impertimur.

Dat. Pontif. anno VIII die 16. Januarii 1748.

Datum Romae Apud S. Mariam Majorem die decima sexta Januarii Millesimo septingentesimo quadragesimo octavo, Pontificatus Nostri Anno VIII.

DE ORDINE

Servando in Causis super nullitate Professionis Regularis.

BENEDICTUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI.

Ad perpetuam rei memoriam.

Proemium.

Si datam hominibus fidem frangere, conventionesque eas, quae ab humanis legibus robur accipiunt, abrumpere, ac violare non licet; multo magis necesse est obligatum Deo mentis propositum immutabiliter servari, Nosque praesertim, utpote sacrorum Legum custodes a Deo constitutos, oportet earum pactionum, quae Divino et Ecclesiastico jure indissolubiles sunt, perpetuam firmitatem, et observantiam asserere. Eam ob rem jam usque ab Anno Incarnationis Dominicae MDCCXLI. Pontificatus Nostri II., Apostolicas Literas dedimus, incipientes: *Dei miseratione*, in Bullario Nostro deinde editas *Tom. I. num. 33.*, quibus certum praescripsimus ordinem, in Tribunalibus Ecclesiasticis servandum, quum in ipsis discuti et definiri deberent Causae, in quibus de nullitate alicujus matrimonii contracti ageretur; non eo quidem consilio, ut si quod forte matrimonium cum impedimento aliquo dirimente initum fuisset, de illius nullitate judicium postulari, aut fieri prohiberemus; sed, ut in hoc gravissimo judicii genere, in quo de sacro Connubiorum foedere agitur, pleniori veritatis elucidationi consuleremus; utque Judices, non sine certissima cognitione omnium, quae ad rem maxime conducunt, hujusmodi vinculum ex tot rationibus insolubile, sententiis suis, tamquam irritum ab initio, dissolverent. Cujus quidem Constitutionis utilitas, Deo favente, ad hunc diem aperte comprobatur; quum ex eo tempore, neque tot Causae super praetensa Matrimoniorum nullitate in Tribunalibus pendeant; nec tam frequenter, ut antea, Nobis exhibeantur preces pro obtinendis dispensationibus super Matrimonio rato, et non consummato: dum scilicet ante omnium oculos propositae sunt difficultates paulo quidem majores, sed omnino juxtae, quae, ex novo ordine a Nobis statuto, cuilibet superandae se offerent, antequam optatum finem assequatur.

Methodus a Sanctitate Sua praescripta in causis matrimonialibus.

Ex eadem rationibus statuit novum ordinem praescribere pro judiciis super nullitate Professionum Regular.

Quemadmodum itaque pro Matrimoniis carnalibus a Nobis provisum fuit, ita nunc de spiritualibus animarum nexibus, de Religiosis videlicet utriusque sexus Regularium Professionibus, pari ratione statuere decrevimus: nimirum certam normam ac methodum tradere, quam observare debeant Judices Ecclesiastici, quoties judicia super nullitate Professionum in aliquo Ordine Regulari a Sede Apostolica approbato factarum, coram ipsis agitari contingat; neque id quidem ad hunc finem, ut aditus intercludatur iis, qui justis de causis hujusmodi actiones intentare velint, ac postulent, Professionem a se factam ex capite nullitatis, irritam declarari; sed, ut ipsi Judices rerum veritatem in specie dignoscere, suasque sententias indubiis fundamentis innixas proferre valeant; ac ne umquam, ex ignorantia factorum, aliquem decernant solutum vinculo, dum is forte, valida solemnium votorum professione emissa, Religioso Ordini, cui nomen dedit, re ipsa maneat adstrictus. Qua ex methodo a Nobis tradenda hunc fructum similiter obventurum speramus, ut et rariores in posterum in Tribunalibus futurae sint Causae super praetensa Professionum nullitate; et qui deinceps hujusmodi nullitatis declarationem in foro externo obtinuerint, et consequenter a Religione discessu-

rint, non amplius anxia, aut male tuta conscientia vivant, ac propterea ad Nos, aut ad Officium Poenitentiariae Nostrae Apostolicae, ut non semel evenisse novimus, confugere cogantur, occultato (ut moris est) in precibus nomine, fatentes sententiam super Professionis nullitate pravis artibus extortam a se fuisse, decepto judice, vel per mendacia in facti expositione adhibita, vel per corruptos Testes; ideoque flagitantes, ut ex gratia, et dispensatione Apostolica, facultas manendi in saeculo ipsis indulgeatur.

Reclamatio adversus Professionem intra quinquennium qualenus admittatur ex Decreto Concilii Tridentini

Ut autem ordinate procedamus, distinguendum initio est inter Regulares illos, qui intra quinquennium a die factae Professionis, de illius nullitate actionem promovent, et eos, qui post elapsum quinquennium reclamant. Quod ad priores attinet, celebre est de illis decretum Sacrae Tridentinae Synodi *sess.* 25. *de Regular. cap.* 19. in haec verba: *Quicumque Regularis praetendat, se per vim et metum ingressum esse Religionem; aut etiam dicat, ante aetatem debitam professum fuisse, aut quid simile, velitque habitum dimittere quacumque de causa, aut etiam cum habitu discedere, sine licentia Superiorum; non audiatur, nisi intra quinquennium tantum a die Professionis, et tunc non aliter, nisi causas, quas praetenderit, deduxerit coram Superiore suo, et Ordinario.* In quo sane decreto licet in littera Virorum Regularium dumtaxat mentio fiat, nihilominus etiam foeminae Religionem professae comprehenduntur; quum ex regulis juris, masculinum genus etiam foemininum includat, ubi una eademque causa pro foeminis aeque, ac pro masculis militat. Quamvis autem Decreti verba satis clara sint, variae tamen quaestiones circa eorum sensum, ac vim excitatae fuerunt.

Quod Decretum etiam Moniales comprehendit

Et procedit aeque in casu actionis intentatae ex parte Religionis

Quum etenim ibi sermo dumtaxat sit de Regulari Professo, qui suam Professionem nullam fuisse contendat: *Quicumque Regularis praetendat se per vim et metum ingressum esse Religionem etc.*, nihil vero expresse statuatur de ipsa Religione, cujus aliquando interest alicujus Alumni sui Professionem irritam declarari; ut si quis, exempli causa, comperiatur occultum aliquod impedimentum non revelasse, de quo interrogatus fuerat, adjecta declaratione, quod, eo forsan existente, et non patefacto, ipsius admissio a Religione minime rata habenda foret; hinc dubitatum fuit, an in hujusmodi casu solus Superior Regularis sine Ordinario procedere posset, an vero etiam in hac facti specie discutienda esset Causa coram Regulari Superiore simul, et Ordinario Loci. Super quo Congregatio Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalium ad ipsius Concilii Tridentini Interpretationem ab Apostolica Sede deputatorum constanter decrevit, Causas hujusmodi super nullitate Professionis, tam a Regulari Professo, quam a Religione, intra quinquennium in judicium deductas, et a Superiore Regulari, et ab Ordinario Loci simul cognoscendas esse.

Quinquennium computatur a die Professionis, etiam in casu metus permanentis, et impedimenti ad reclamandum.

Quum item quinquennium, intra quod admittitur reclamatio adversus Professionem, Sancta Synodus computandum voluerit *a die professionis;* cumque potior, atque communior causa, quae pro nullitate Professionis adduci solet, in metu consistat; metus autem per totum quinquennium, atque etiam ulterius, aliquando perseveret; quaesitum fuit, an, ubi de metu agitur, initium quinquennii desumendum sit ab ipso die Professionis emissae, an vero a die, quo Professus liberam reclamandi facultatem habere coepit. Eadem vero Congregatio declaravit, in utroque pariter casu, concessum quinquennii tempus a die emissae Professionis esse computandum.

Actio intentata intra quinquennium, licet deserta, tenetur judicari ab Ordinario, et a Superiore Regulari.

Ad idem pariter quinquennium pertinet alia agitata quaestio, an scilicet praedicti Ordinarius, et Superior Regularis cognoscere possint Causas nullitatis Professionis etiam post ipsum quinquennium, ubi nempe Professus intra illius decursum reclamaverit, sed judicium prosequi deinde neglexerit, aut nequiverit. Decretum est autem ab eadem Congregatione, coram praefatis Judicibus a Concilio memoratis agendam esse Causam, etiam post elapsum quinquennium, dummodo satis constet, eam intra praescriptum tempus a reclamante serio intentatam fuisse.

Regularis Superior ad effectum etc. intelligitur Superior localis de tempore motae litis.

De ipsis autem Judicibus pro hujusmodi Causarum cognitione a Sancta Synodo designatis, per ea verba, *coram Superiore suo, et Ordinario;* complures similiter motae sunt quaestiones, quae majori eorumdem verborum elucidationi causam dederunt. Et primo quaesitum fuit, quisnam censendus esset Superior Regularis in casu, et ad effectum, de quo agitur; utrum scilicet Provinciae Rector, an Generalis Ordinis Moderator; Congregatio autem ejusdem Concilii Interpres definivit esse Superiorem localem, nimirum Abbatem, vel Guar-

diarium, sive Priorem, aut alio quocumque nomine nuncupatum Praepositum, seu Rectorem illius Monasterii, aut Coenobii, in quo reclamans Professionem emisit; eum nempe, qui hujusmodi Monasterii, aut Coenobii regimen exercet, quo tempore Causa super nullitate Professionis in judicium deducitur. Quaesitum item fuit, quisnam Monialium proprius Superior dicendus sit ad effectum judicandi una cum Ordinario de earum Professionis nullitate. Responsum fuit, quod si agatur de Monialibus Ordinario Loci immediate subjectis, tunc, quum nullus sit earum Superior Regularis, solus Ordinarius judicat de Professione reclamantium intra quinquennium: Si vero Moniales Regularium regimini subsint, tunc hujusmodi Causae judicandae sunt ab Ordinario loci simul, et a Superiore Regulari; ab eo nimirum, cui concreditum est universum Monasterii regimen, non autem a Confessario Regulari Monialium. Dubitatum est etiam, utrum Superior Regularis jus suum cedere possit Ordinario Loci, eique permittere, ut in hujusmodi Causis solus procedat, et judicet; Id autem praedicta Congregatio fieri posse negavit; permisit tamen Superiori Regulari, ut si judicium assumere nolit, aut non possit, alium subrogare valeat vel Regularem, vel etiam Ecclesiasticum Saecularem juris Canonici peritum, qui una cum Ordinario Judicis partes exerceat. Denique quaesitum fuit, si forte Ordinarii, et Superioris Regularis judicia inter se discrepantia extiterint, quodnam ex ipsis praevalere debeat. At in hoc casu responsum fuit, Causam ipsam ad Apostolicae Sedis judicium devolutam censeri.

Item pro Monialibus, nisi immediate subsint Ordinario.

Superior Regularis abstinere nequit a Judicio.

Potest tamen alteri suas vices delegare.

Discrepantibus inter se Judicibus, Causa devolvitur ad Sedem Apostolicam.

Quum vero inter capita nullitatis Professionem Regularem irritantia, unum etiam adnumeretur, si nempe aliquis Professionem emiserit in Coenobio ad Novitiorum institutionem minime destinato, in iis tamen locis, in quibus rec. mem. Praedecessor Noster Clemens Papa VIII. Decreta de Regularibus a se edita vim habere mandavit; si quis ex hoc capite Professionem a se factam intra quinquennium impugnare voluerit, aut etiam si religio intra idem quinquennium postulaverit alicujus Professionem ex hujusmodi capite irritam declarari; decretum extat a fel. record. Urbano Papa VIII. altero Praedecessore Nostro, justis gravibusque de causis, ac de consilio praefatae Congregationis Concilii Tridentini Interpretis, editum die V. Januarii Anni MDCXXXVI., incipien. *Ad occurrendum*, quo statutum fuit, hujusmodi Causas ad eamdem Congregationem privative pertinere. Haec sunt potiora in hoc genere Decreta ex Regestis praelaudatae Congregationis excerpta, quae licet alias a Praedecessoribus Nostris Romanis Pontificibus Apostolica Auctoritate non semel approbata fuerint, et confirmata; Nos tamen eadem, praesentium Literarum tenore, atque Auctoritate simili, novo approbationis, et confirmationis Nostrae robore communimus, atque ab omnibus, ad quos spectat, seu respective spectabit, in posterum pro regula haberi, ac plenariae executioni demandari praecipimus.

Ad eamdem Sedem privative pertinent Causae Professionum emiss. extra Coenobia pro novitiatu assignata

Quibus ita constitutis, firmataque pertinentia Causarum, quae intra quinquennium a die Professionis emissae adversus illius validitatem introducuntur; consequens est, ut et ea indicemus, quae de ordine, ac methodo in hujusmodi judiciis servanda, a Majoribus sapienter constituta sunt; tum ea proferamus, quae Nos ipsi opportune addenda censuimus, quaeque pari auctoritate, ac praesentium literarum vigore, perpetuis futuris temporibus servari volumus, et mandamus. Jam de ipsa hujusmodi Causarum introductione notum est decretum ejusdem Concilii Tridentini *cit. Sess. 25. cap. 19. de Regular.*, *ut si quis antea habitum sponte dimiserit, nullatenus ad allegandam quamcumque causam admittatur, sed ad Monasterium redire cogatur, et tamquam Apostata puniatur; interim vero nullo privilegio suae Religionis juvetur*. Ex quo sequitur, Regularem postulantem judicium fieri de suae Professionis nullitate, ab ipso judicii limine repelli, nisi constet eum in Religionis suae Claustris morari, et Habitum Regularem resumpsisse, si ipsum antea deposuerit.

Apostatae repelluntur a limine judicii, nisi ad Religionem redierint etc.

De probationibus vero, licet non ignoremus, apud Superiores Regulares, Ordinariosque Locorum usu receptum falso, in re tanti momenti, judicia sua fundare in extrajudicialibus attestationibus, quantumvis juramento firmatis, quae *ad perpetuam* dicuntur; hoc tamen de caetero usurpari prohibemus; volentes, atque districte mandantes, ut ad adstruendas probationes in hujusmodi Causis necessarias, verus et judicialis Processus omnino conficiatur: in quo et Articuli exhibeantur ex parte illius, qui adversus Professionem agit; et Interrogatoria dentur ab ea parte, quae

Judicium ineiri debet rigorosis probationibus, et processibus judicialibus.

stat pro ipsius Professionis validitate; et Testes tam super Articulis, quam juxta hujusmodi Interrogatoria examinentur; atque, hac forma non servata, Processus ipse, et Sententia dependenter ab eo prolata, insanabili nullitatis vitio corruere censeantur, salva etiam dispositione juris communis, quoad alia nullitatis capita, si quae forte in ipsa Processus compilatione intervenerint.

Citari debent Defensores Monasterii, et omnes interesse habentes.

Sub eadem poena nullitatis, decernimus, atque statuimus, ut in hoc judicio citari, et audiri debeant tum Defensores Monasterii, seu Coenobii, in quo Professus Vota Religiosa suscepit, tum ipsius Professi Consanguinei, sive propinqui, sive alii, quibus bona sua donavit, aut cessit; uno verbo omnes, quorum interest illius Professionem sustineri; in primis autem ii citentur (si superstites fuerint) qui indicati erunt tamquam Auctores, aut complices metus eidem incussi, ut Votis invitus se obstringeret. Quemadmodum vero in citata Constitutione Nostra, quae incipit *Dei miseratione*, decrevimus, ut in singulis Dioecesibus ab Ordinario deputari deberet aliquis probitate, ac doctrina commendatus, cujus officium esset in Causis Matrimonialibus in judicio stare pro validitate Matrimonii; ita nunc omnibus, et singulis Locorum Ordinariis committimus, et mandamus, ut personam aliquam similibus qualitatibus praeditam in suis respective Dioecesibus eligant, cui *Defensori Professionum* munus imponant; atque huic omnia demandata, injuncta, et respective applicata esse censeantur, quaecumque Nos in praecitatis Literis de Matrimonii Defensore statuimus; Nos enim eadem omnia, praesentium tenore, ad hujusmodi Professionum Defensores expresse extendimus, et respective applicamus, et quoad istos pari modo locum habere decernimus. Id solum peculiariter pro Defensore Professionis in praesentibus statuentes, ut scilicet quidquid pro ipsius honorario, aut mercede, sive pro expensis in defensione Causae occurrentibus, eidem praestandum esse Judex prudenter arbitratus fuerit, id omne ab illis exsolvi debeat, quibus a Professo renunciata fuerunt bona in Religionis ingressu dimissa; si vero hi non existant, aut si Professus nihil renunciandum habuerit, ipsa Religio, quatenus ex illis sit, quae temporalia bona possident, ad hujusmodi solutiones teneatur: si autem nec adsint bona renunciata, nec Ordo Regularis de quo agitur, quidquam possideat, tunc Defensori Professionis satisfiat ex pecuniis Mulctarum illius Tribunalis, in quo Causa agitata fuerit, sive alterius, prout in aliis praedictis Literis Nostris de Matrimonii Defensore statuimus.

Defensor Professionum ex officio deputandus.

Unde ei pecunia operam praestare debeat.

Lata demum Sententia a Superiore Regulari, et ab Ordinario Loci, si ea pro validitate Professionis pronunciata fuerit, neque Professus appellationem interponat, Causam finitam esse non dubitatur. Si vero Professus ad Judicem secundae instantiae appellaverit, vel etiam ulterius eadem Causa retractanda fuerit; in omnibus hisce judiciis volumus similiter Defensorem Professionis ex Officio deputatum intervenire; eodem prorsus modo, quo in citata Constitutione decrevimus, Defensorem Matrimonii, in secunda et ulteriori instantia, judicio semper adesse. Ac sicuti praeterea statuimus, hujusmodi Defensoris partes esse, a Sententia Judicis primae instantiae pro Matrimonii nullitate lata ad ulterioris instantiae Judicem provocare; et formam prosequendi judicium in ulterioribus hujusmodi instantiis praescripsimus; ita porro volumus, ut Defensor Professionis a Sententia in prima instantia pro nullitate Professionis edita appellare omnino debeat, atque in secunda, seu ulteriori hujusmodi Causarum revisione, eadem omnia volumus observari, quae pro Causis Matrimonialibus in eadem Constitutione mandavimus.

Defensoris partes easdem in ulterioribus instantiis.

A prima sententia pro nullitate data semper appellari debet.

Unicae Sententiae pro nullitate Professionis prolatae executio suspenditur.

Quemadmodum denique legitimas poenas ibidem constituimus adversus eos, qui post unicam obtentam Sententiam pro prioris Matrimonii nullitate, sive pendente appellatione, sive ea per incuriam, aut fraudem Defensoris non interposita, ausi fuissent novas Nuptias contrahere; atque decrevimus nemini licere ad altera Vota transire, nisi duae saltem Sententiae conformes pro nullitate prioris Matrimonii emanaverint; ita, si quis in Ordine Regulari Professus, post unicam Sententiam, favore Nullitatis Professionis pronunciatam, sive pendente, sive omissa culpabiliter appellatione, a Claustris exire, a Religione discedere, quodque magis est, Habitum Regularem abjicere praesumpserit; volumus, atque statuimus, omnibus eum poenis, atque censuris a Sacris Canonibus, et a Constitutionibus Apostolicis contra Apostatas latis, atque sancitis, subjacere, et obnoxium esse; decernentes pariter, in hujusmodi Causis de Professionis nullitate,

liberum Professo non esse a Religione migrare, nisi duas saltem obtinuerit Sententias conformes, quibus ab eo emissa Professio nulla, et irrita declarata fuerit.

In secunda, et ulteriori instantia Causae devolvuntur ad quos de jure.

Et primae quidem Instantiae Judices super validitate Professionum, quae intra quinquennium judicialiter impugnantur, ut supra dictum est, Superior Regularis, simulque Ordinarius Loci esse debent. Si vero eaedem Causae in secunda, aut ulteriori Instantia sint discutiendae, statuimus, inhaerentes antiquis quibusdam saepedictae Congregationis Cardinalium Concilii Tridentini Interpretum Decretis, (quae pariter tenore praesentium approbamus, et confirmamus) ut Causae hujusmodi ad eos Judices devolvantur, ad quos de jure aliae omnes Causae Ecclesiasticae, post Sententiam Ordinarii, in gradu appellationis respective devolvuntur; ita tamen, ut hi quoque Judices, sicuti Ordinarius in prima instantia una cum Superiore Regulari processit, sic et ipsi procedere, et judicare debeant una cum Superiore Regulari, non quidem illius Monasterii, in quo reclamans professus est, sed alterius Monasterii ejusdem Ordinis in eorum Civitate, aut Dioecesi existentis, vel, eo non extante, cum Superiore viciniori Monasterii ejusdem pariter Ordinis, seu cum alia persona Ecclesiastica, cui, juxta praemissa, Superior ille ad quem pertinet, suas vices ad hunc effectum delegaverit.

Alter Regularis Superior ad judicandum assumendus.

Non tamen quando Causa cognoscitur apud Sedem Apostolicam.

Si autem hujusmodi Causae in secunda, aut ulteriori instantia ad Sedem Apostolicam devolvantur, et a praedicta Congregatione Concilii, sive ab altera super Consultationibus Episcoporum, et Regularium, aut denique ab Auditorio Rotae, ut respective assolet, discutiendae fuerint; nullus erit locus ad judicandum Superiori Regulari; qui neque tunc ad ferendam Sententiam admittitur, quum ab eadem Congregatione Concilii, juxta relatum superius Urbani Praedecessoris Decretum, examinanda fuerit, etiam intra quinquennium, validitas Professionis ex eo capite impugnatae, quod facta fuisse asseratur in Monasterio, aut Coenobio Religiosis Tyronibus instituendis minime addicto.

Hactenus de judiciis super nullitate Professionis, quae intra quinquennium a die ipsius Professionis emissae introducuntur; de quibus hoc etiam declarando decernimus, ut quaecumque in superioribus statuta sunt, ea omnia locum habere, et observari debeant etiam in Curia S. R. E. Cardinalis, Nostri, et Romani Pontificis pro tempore in Urbe, ejusque Districtu Vicarii in Spiritualibus Generalis; quoties hujusmodi Causas intra idem quinquennium in ipsius Tribunali Ordinario judicandas esse contingat.

Praemissa locum habent etiam in Tribunali Reverendiss. Cardinalis Vicarii Urbis

Jam vero videndum est de ejusdem generis Causis; quae, post elapsum quinquennium hujusmodi, in judicium adducuntur.

Post quinquennium omnis instantia adversus Professionem olim rejecta

Porro quum Sancta Tridentina Synodus, post quinque annos ab emissa Professione transactos, omnem aditum ad reclamandum Professis interclusum esse sanxisset, per ea aperta verba superius relata: *Non audiatur, nisi intra quinquennium a die Professionis;* adeo inhaerendum hujusmodi sanctionis literae duxerunt Majores Nostri; ut sub piae mem. Praedecessore Nostro Gregorio Papa XIII. decretum fuerit; ac veluti pro regula statutum, nullius Causae introductionem super nullitate Professionis, elapso quinquennio, admittendam esse; etiamsi Professio per vim, et metum facta diceretur, atque probari vellet, hujusmodi vim, et metum toto quinquennii tempore permansisse. Verba Decreti die V. Martii Anni MDXCVIII. editi, quae habentur *Decretorum Congregationis Concilii Tom.* 9. *fol.* 55. haec sunt: *Gregorius XIII. ex Sententia Congregationis Concilii declaravit; eos, qui per vim, et metum se Religionem professos praetenderent, nisi intra quinquennium reclamaverint, eo elapso, non esse audiendos, tametsi allegarent, vim et metum semper durasse.*

Inductum postea remedium restitutionis in integrum.

At vero procedentibus temporibus, non sine justis gravibusque Causis, ut plane persuasum habemus, inductum fuit, ut admitterentur instantiae pro *restitutione in integrum adversus lapsum quinquennii.*

A sola Apostolica Sede concedendum.

De quibus tamen judicium facere ad Apostolicam Sedem semper privative pertinuit, sive ex parte Professi, sive ex parte Religionis instantiae hujusmodi proponerentur, ac licet ipsa reclamatio ob impedimentum per totum quinquennium perseverans dilata fuisse diceretur. Hoc enim remedium restitutionis in integrum, extraordinarium in jure vocatur, cujus concedendi facultas Judicibus inferioribus competere nequit; non obstante quacumque contraria consuetudine, etiam immemorabili, aut quolibet asserto privilegio; ut patet ex compluribus in eamdem sententiam decretis ejusdem Congregationis Tridentini Concilii Interpretis, quae recensita fuerunt in Decreto

edito die XXIV. Septembris Anni MDCCXL. in Causa *Sicula restitutionis in Integrum*, quod a Nobismetipsis die XXVIII. ejusdem mensis, et anni approbatum, et confirmatum fuit, quodque iterum praesentium tenore approbamus, et confirmamus; reservato Nobis, et successoribus Nostris Romanis Pontificibus jure concedendi Ordinariis, et Superioribus Localibus, in quibusdam peculiaribus casibus, facultatem examinandi etiam Causas restitutionis in integrum, ac super ipsis pronunciandi, antequam ad sententiam ferendam super Professionis validitate, aut nullitate deveniant; ut non semel ex Apostolicae Sedis dispensatione factum fuisse non ignoramus.

Ejus concessio tamen Judicibus inferioribus aliquando delegata.

Hujus autem judicii methodus diversa quondam fuit ab ea, quae in praesenti observatur. Antiquis enim temporibus, visa probabili ratione, seu fumo, ut ajunt, causarum restitutionis in integrum, ea ab Apostolica Sede concedebatur; nimirum facultas indulgebatur reclamantibus adversus Professionem, ut, licet elapsum esset quinquennium, nihilominus de illius nullitate coram Judicibus competentibus actionem promovere possent; pro cujus judicii instructione deinceps a Superiore Regulari, et ab Ordinario Loci legitimus conficiebatur Processus, atque sententia super validitate, aut nullitate ferebatur. Quam sane methodus si hoc etiam tempore in usu esset, oporteret Nos eorum praecipue, quae ad hujusmodi judicium consequentia sunt, rationem habere; ac providere, ne unius tantum sententiae vigore Professiones Regulares dissolverentur. Sed alius hodierno tempore est, ordo, qui in praefatis Congregationibus, seu Tribunalibus Urbis, pro concedenda restitutione in integrum adversus lapsum quinquennii, observatur; Nam priusquam super eo quidquam decernatur, committitur Ordinario Loci, et Superiori Regulari, ut Processum conficiant; eoque demum transmisso, proponitur dubium super concessione restitutionis in integrum idque non minus accurate, ac severo examinatur, ac si dubium propositum esset super ipsa validitate, aut nullitate Professionis. Si autem petita in integrum restitutio concedatur, tunc Ordinario, et Superiori Locali committitur, ut sententiam proferant super controversa Professionis validitate. Sed quamvis in hujusmodi Commissionibus plena ipsis relinquatur facultas judicandi sive pro validitate, sive pro nullitate Professionis,

Antiqua praxis concedendi restitutiones in integrum.

Ex nunc non conceditur, nisi praevio Processu, et examine causarum.

Sententiae Judicum Ordinariorum plerumque conformes sunt judicio super restitutione in integrum.

prout ipsis justum visum fuerit; usu tamen compertum est, quod, quum iidem satis noverint, quam diligenti, et gravi judicio apud Sedem Apostolicam discussae fuerint Causae, propter quas restitutio in integrum concessa fuit; viso dumtaxat hujusmodi concessionis rescripto, nec ulteriori instituto examine, ad ferendam pro nullitate Professionis sententiam ut plurimum sine dubitatione procedunt.

Accuratum hujusmodi examen causarum restitutionis in integrum ad Romanae Curiae Judices in more positum, non modo non immutare intendimus, verum etiam approbatione Nostra singulis, ad quos pertinet, magnopere commendatum, ab ipsis in posterum observari volumus, ac jubemus; hoc tamen addito, ut in Commissionibus, quae diriguntur Superioribus Regularibus, et Ordinariis Locorum pro conficiendis Processibus, iisdem, sub poena nullitatis actuum, injungatur, ut in omnibus procedere debeant cum interventu Defensoris Professionis; ad quem nimirum pertinebit Interrogatoria dare, juxta quae examinari debebunt Testes, aliaque ad Officium sibi impositum pertinentia diligentissime praestare. Item volumus, ut in ipsa propositione dubii super concessione restitutionis in integrum, tam in praefatis Cardinalium Congregationibus, Concilii Tridentini interpretationi, et Episcoporum ac Regularium consultationibus praepositis, quam in Auditorio Rotae, aut in quacumque Congregatione peculiariter forsan deputata, sub simili nullitatis poena, Defensor Professionis, ab eo, qui Tribunalis caput est, deputatus, expensis eorum, de quibus supra, semper et in omnibus actibus in judicio stare debeat; neque solum in prima hujusmodi dubii propositione, sed etiam in ulterioribus; quatenus reclamans in prima rejectus, ad novam audientiam admittatur. Denique, ut pro fruendo beneficio restitutionis in integrum, unica favorabilis resolutio nequaquam sufficiat, nisi ea per secundam conformem, iterato Causae examine, auditoque semper Defensore Professionis, confirmata fuerit; quemadmodum in altera Constitutione Nostra, praesentis initio allegata, de Causis super nullitate Matrimonii constituimus; Nos enim praesentium tenore decernimus, ac sub poenis adversus Apostatas sancitis districte prohibemus, ne quis sub clypeo unicae resolutionis pro concessione restitutionis in integrum obtentae, et Religiosis

Defensor Professionis assistere debet tam confectioni Processuum de causis restitutionis in integrum.

Quam examini Causarum apud Sanctam Sedem.

Examen hujusmodi duplex requiritur, antequam Ordinarius et Superior procedere valeant.

Quamdiu reclamans in Religione manere debeat.

Claustris migrare, multoque minus Habitum Regularem deponere audeat, seu praesumat; quum ad praedictas poenas declinandas, et altera resolutio super restitutione in integrum priori consentanea, et sententia super nullitate Professionis a Superiore Regulari, et ab Ordinario ferenda, expectari omnino debeant; nec nisi per hujusmodi sententiam a praedictis Judicibus, praeviis duabus resolutionibus pro concessione restitutionis in integrum, legitime latam, Judicium absolutum censeri queat.

Praemissorum observantia injungitur omnibus ad quos pertinet.

Quae omnia si ita observabuntur, ut a Nobis constituta sunt, utque omnibus, ad quos pertinet, ac pertinebit in posterum, sedulo observanda et implenda a Nobis praescribuntur, et enixe inculcantur; profecto non dubitamus, quin multo rariores in posterum futurae sint instantiae, et contentiones eorum, qui vel intra quinquennium a die Professionis emissae, vel etiam eo elapso, susceptum Religiosae vitae Institutum relinquere adnitantur. Ad hoc autem certius obtinendum magnopere contulerit, si a Superioribus quoque Regularium Ordinum in Novitiorum admissionibus ea observabuntur, quae et in eorum Constitutionibus, et in Decretis felicis recordationis Clementis Papae VIII. Praedecessoris Nostri statuta sunt, quaeque omnia ab ipsis plenissime observari, et impleri, Nos pariter ipsis praecipimus, ac jubemus; tum etiam si ipsi minus facile consensum suum praebebunt, ut admittantur ad Professionem Tyrones, sive qui aetatem quidem a Concilio praescriptam compleverint, at non ad eam pertigerint, quae a Constitutionibus Ordinis statuta, sive illi, qui licet annum Novitiatus expleverint ad normam Concilii, adhuc tamen ulterius in eo manere deberent, juxta praescriptum suarum peculiarium Constitutionum; multoque magis ii, qui nec per integrum annum, sed per octo, aut sex menses duntaxat Tyrocinium posuerunt; ac demum si ipsi Superiores haud se interponent, neque curabunt, ut Professi ante legitimam aetatem ad Ordines Sacros promoveantur. Quaecumque enim sive in Sacris Canonibus, aut Pontificiis Constitutionibus, sive in peculiaribus Ordinum statutis, circa praemissa provide constituta sunt, non parum habent momenti ad religiosam vocationem in hominum cordibus stabiliendam, et ad cohibendam versatilem animorum mobilitatem, quae ut plurimum aut sola, aut potissima causa est, qua Professi adducuntur, ut vota, quibus obstricti sunt, irrita declarari cupiant. Neque vero Apostolica Sedes ullas umquam dispensationes in praemissis concedere consuevit, nisi praevio assensu, aut etiam accedentibus precibus Superiorum Regularium; quibus nempe aequum, et necessarium est fidem adhiberi in expositione causarum, quas urgere asserunt pro concedendis dispensationibus, quae petuntur. Illud autem nullo modo ferri, aut probari potest, quod tamen apud plerosque invaluisse constat, ut scilicet reclamantibus adversus Professionem sive intra quinquennium, sive post ejus decursum, Superiores ipsi contradictores se se non exhibeant, aut etiam aperte suffragentur, ex falsa nimirum opinione, quod Religiosorum Virorum societate indignus censendus sit, quicumque ab ea discedere exoptat; quodque ex inutili Monacho, utilis fortasse Clericus Saecularis existere possit. Nunquam enim licitum est justitiam deserere, aut prodere, quae jubet omni ratione sustineri actum adeo solemnem, et natura sua irrevocabilem, in quo perficiendo, una cum Professo, ipsa quoque Religio intervenit.

Ac Superioribus Regularibus observantia Canonum Constitutionum, et Regularum.

Utque Religiosi, et Professionis defensionem non deserant.

Episcopi procedant contra inferentes vim et metum.

Ad praedictum finem praeterea quam maxime proderit, si et Ecclesiastici Praesules, et Judices, debitas officii sui partes explere non praetermittant. Ecclesiarum quidem Praesules, si anathemati subjectos declarabunt omnes et singulos, cujuscumque qualitatis, conditionis, et dignitatis fuerint, qui Virgines, aut Viduas, seu alias quascumque Mulieres invitas, praeterquam in casibus in jure expressis, coegerint ad ingrediendum Monasterium, vel ad suscipiendum habitum cujuscumque Religionis, vel ad emittendam Professionem; juxta sanctionem Sacrae Tridentinae Synodi *Sess. xxv. Cap. 18. de Regular.*, ubi etiam pares censurae statuuntur adversus eos, qui in hujusmodi factis consilium, auxilium, vel favorem dederint; ac si omnes similiter, quotquot ausi fuerint compellere viros ad ingrediendam Religionem, et ad Vota profitenda, justis gravibusque poenis afficient. Judices vero, si, falso ante omnia deposito praejudicio, quo nonnulli arbitrantur latissimam viam, quoad fieri potest, aperiendam esse iis, qui inde migrare cupiunt, ubi invito animo commorantur; ad exactam justitiae lancem expendent et numerum, et qualitatem Testium, qui ad comprobandam nullitatem Professionis inducuntur;

Judices omnia expendant ad normam Juris

et vim majorem minori, metum gravem a levi, debilem a constantiori sexu, interclusam a permissa reclamandi facultate discernent; aliasque omnes circumstantias sedulo animadvertent, quae in hoc toto rerum genere ab Auctoribus considerari solent.

Itaque praedictis omnibus, et singulis gravissime denunciamus, districteque praecipimus; ut in cunctis, quae ad eorum officia pertinent, a justitiae tramite, et a praescriptis sibi legibus ne minimum quidem discedant, ac meminerint omnium, quaecumque gesserint, severissimam sibi rationem tum apud Divinum Judicem, tum apud homines reddendam fore. Nos vero, si Deo placuerit valetudinem Nobiscum vita servare, non parum operae conferre intendimus, quo planius, atque facilius de Causis hujus generis ab ipsis in posterum judicari valeat. Siquidem Nobis propositum est cum consilio selectorum Virorum in Theologica, et Canonica facultate praestantium, nonnullas quaestiones accurate examinare ac dirimere, quae variis Scriptorum opinionibus jactatae, et varias species induentes, juxta diversas occurrentium casuum circumstantias, ancipites atque solicitos detinere solent Judicantium animos; ut Nobismetipsis in minoribus olim constitutis non semel evenisse meminimus; quum pro munere Secretarii praefatae Congregationis Cardinalium Concilii Tridentini Interpretum, hujusmodi Causas ad regulam Juris exigendas prae manibus haberemus. Ejusmodi sunt, exempli causa, quaestiones: Utrum Professio quamvis initio nulla fuerit, per subsequentes tamen actus convalidetur; quinam sint actus, ex quibus hujusmodi convalidatio, seu ratificatio inducatur; et quid momenti habeat ad hunc effectum susceptio Sacrorum Ordinum *ad titulum Religiosae paupertatis.* Praeterea, si quis forte ante legitimam aetatem ignorans Professionem emiserit, et in ea ignorantia per plures annos in Religione permanserit, seque valide Professum existimans, ea omnia, quae Professorum sunt, una cum Sociis praestiterit, an hic deinde intelligens, qua aetate Vota emiserit, non obstantibus actibus veri Professi a se gestis, adhuc; praefatae ignorantiae praesidio, actionem habeat ad reclamandum adversus Professionem a se factam; an vero talis ignorantia nihil eidem suffragetur, quo minus Professionem initio nullam per subsequentes actus ratam habuisse censeatur. Item, an Professus, qui in Professionis actu impedimentum aliquod, sive defectum, occultavit, de quo interrogatus fuit, addita declaratione ad formam Constitutionum, quod scilicet Religio ipsum cum hujusmodi defectu, aut impedimento forsan occultato admittere non intendebat; an, inquam, talis Professus, qui Religioni dolum struxit, ejusmodi commodum ex propria fraude desumere possit, ut validitatem suae Professionis ex eo capite impugnare valeat. Denique, an ullam vim habere debeat in foro externo ad suadendam Judici nullitatem Professionis, quod reclamantes Professi asserere saepe non dubitant, se in proferendis Religiosis Votis, mentem servasse alienam a proposito se obligandi. Haec omnia, aliaque similia in hujusmodi judiciis frequenter occurrentia, et in utramque partem hactenus disputata, tum Nostro, tum aliorum, quos, ut supra diximus, in consilium advocaturi sumus, diligenti studio, Deo adjuvante, explanare deliberavimus.

De variis quaestionibus in hac materia occurrentibus examen instituere.

Interim praesentes Literas, cum omnibus et singulis in ipsis decretis, atque statutis, firmas, validas, et efficaces existere, ac perpetuo fore, suosque plenarios; et integros effectus sortiri, et obtinere, ac ab illis, ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit, in omnibus, et per omnia plenissime, et inviolabiliter observari volumus, et decernimus. Sicque et non aliter per quoscumque Judices Ordinarios, et Delegatos, etiam Causarum Palatii Apostolici Auditores, praedictasque S. R. E. Cardinalium Congregationes Generales, et Particulares, aliosque ejusdem S. R. E. Cardinales, etiam de Latere Legatos, et S. Sedis Nuntios, aliosve quoslibet quacumque praeeminentia, auctoritate, et potestate fungentes, et functuros, sublata eis, et eorum cuilibet, quavis aliter judicandi, et interpretandi facultate; ubique judicari, et definiri debere; ac nullum, irritum, et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Clausulae pro perpetua praesentium firmitate

Non obstantibus, tam Causarum forsan ad hanc diem introductarum pendentia, quas quidem causas, in quibuscumque statibus, et terminis de praesenti reperiantur, juxta superius praescripta omnino tractari, judicari, et definiri debere expresse decernimus; quam Nostra et Cancellariae Apostolicae Regula de Jure quaesito non tollendo, aliisque Apostolicis, ac in Universalibus, Provincialibus, et Synodali-

Quibuscumque in contrarium non obstantibus.

bus Conciliis editis, generalibus vel specialibus Constitutionibus, et Ordinationibus, Decretis quoque, et Resolutionibus a praefatis Cardinalium Congregationibus, sive ab Auditorio Rotae praedicto, aut aliis quibuscumque Judicibus, et Tribunalibus, alias forsan, et aliter factis, conditis, et emanatis, nec non quibusvis etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis Statutis, Privilegiis, Exemptionibus, et Indultis, etiam in corpore juris clausis, et Literis Apostolicis quibusvis Personis, Collegiis, Locis, Ordinibus, etiam Militaribus, Congregationibus, Societatibus, et Institutis, etiam Societatis Jesu, et Sancti Joannis Hierosolymitani, aliisve quibuslibet specifica, et individua mentione digais, etiam sub quibuscumque verborum tenoribus et formis, et cum quibusvis etiam clausulis et decretis, etiam derogatoriarum derogatoriis, et irritantibus in genere, vel in specie, etiam motu simili, et de Apostolicae potestatis plenitudine, seu consistorialiter, ac alias quomodolibet in contrarium praemissorum concessis, ac pluries confirmatis, approbatis, et innovatis. Quibus omnibus et singulis, etiamsi pro illorum sufficienti derogatione, de illis, eorumque totis tenoribus, specialis, specifica, et individua mentio, seu quaevis alia expressio ad id servanda foret illorum tenores, formas, causas, et occasiones praesentibus pro plene et sufficienter expressis, et exactissime servatis, ac specificatis respective habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat, et ad praemissorum effectum, plenissime, et amplissime motu pari derogamus, et derogatum esse volumus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Publicationi praesentis Constitutionis in Urbe tribuitur vis personalis intimationis omnibus factae.

Volumus insuper, et eadem Auctoritate praedicta mandamus, ut eaedem praesentes, et in eis contenta quaecumque ad omnium notitiam facilius deducantur, nec quisquam de eis ignorantiam praetendere valeat, ipsas praesentes, seu earum transumpta, ad valvas Ecclesiae S. Joannis in Laterano, et Basilicae Principis Apostolorum de Urbe, nec non Cancellariae Apostolicae, Curiaeque Generalis Innocentianae in Monte Citatorio, et in Acie Campi Florae, per aliquem ex Cursoribus Nostris, ut moris est, publicari, et affigi, sicque publicatas et affixas, omnes, et singulos, quos concernunt, seu concernent in futurum, perinde afficere et arctare, ac si unicuique illorum personaliter intimatae, et notificatae fuissent.

Transumptis fidem praestari jubetur.

Utque earumdem praesentium transumptis, seu exemplis, etiam impressis, manu alicujus Notarii publici subscriptis, ac Sigillo alicujus Personae in Ecclesiastica Dignitate constitutae munitis, eadem prorsus fides tam in judicio, quam extra illud, ubique locorum habeatur, quae ipsis praesentibus haberetur, si forent exhibitae, vel ostensae.

Sanctio poenalis.

Nulli ergo omnino hominum liceat paginam hanc nostrarum Confirmationis, Approbationis, Voluntatis, Mandatorum, Statutorum, Decretorum, Derogationem infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, et Beatorum Petri et Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum.

Dat. Pontif. anno VIII die 4. Martii 1748.

Datum Romae apud S. Mariam Majorem Anno Incarnationis Dominicae millesimo septingentesimo quadragesimo septimo, quarto Nonas Martii, Pontificatus Nostri Anno octavo.

D. Card. Passioneus.

J. Datarius.

Visa de Curia.

J. C. Boschi.

L. B. Eugenius.

Loco ✠ Plumbi.

Registrata in Secretaria Brevium.

Publicat. die 16. Martii 1748.

PRÆSCRIBITUR XLVIII.

Ritus impertiendi Pontificiam Benedictionem super Populum, servandus a Regularibus eorum Ordinum, quibus facultas hujusmodi statis diebus a Sancta Sede indulta fuit.

Deest inscriptio, quae cuilibet Superiori Generali dictorum Ordinum aptata fuit.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Dilecte Fili, Salutem, et Apostolicam Benedictionem.

Summa Pontificiae concessionis.

Exemplis Praedecessorum nostrorum adducti, nonnullis Familiis Regularium permissi-

mus; ut Fideles, qui statis annis diebus ipsarum Ecclesias inviserent, et indictis pietatis operibus satisfacerent, Indulgentiam Plenariam consequerentur, utque Monasterii Praeses, vel alius Sacerdos a Patre Provinciali designandus, populo tunc temporis congregato, Summo Pontificis nomine, Benedictionem impertiret.

Nullus ritus pro hac Benedictione est praescriptus.

Nullus umquam ritus ad hanc rem peragendam praescriptus fuit; quae quidem extra Urbem solum contingit, cum Pontifex ipse Romae Benedictionem populo elargiatur: etenim is ritus, qui Urbani VIII. Praedecessoris nostri auctoritate probatus asseritur, atque post editos nonnullos Romanos Rituales typis impressus fuit, ad eam Benedictionem, de qua verba facimus, minime pertinet; sed illam complectitur, quae, non pluries, non semel quolibet anno, sed aliqua urgente legitima causa, populis et agris tribui consuevit, et pro qua certus Delegatus Apostolicus semper constituitur, qui Brevi Apostolico munitus, potestatem obtinet non solum benedicendi populo, sed illum quoque dissolvendi ab omni vinculo Excommunicationis, Suspensionis, Interdicti, et a caeteris Ecclesiasticis Censuris ac poenis, si quas forte populus imprudens atque ignarus contraxerit, etiamsi illae in Bulla *in Coena Domini* contineantur.

Quemquam pro alia Benedictione designatus.

Forma, qua aliqui utuntur, refertur

Cum haec ita sint, tamen deprehendimus, quemdam ritum temere, et inconsulto excogitatum esse pro supradicta prima Benedictione Pontificia invocativa, quae aut pluries, aut semel datur quolibet anno. Quippe simplex Sacerdos in medio Altaris collocatus, Ministris circum adstantibus, et sacris indumentis ornatis, trinam Benedictionem populo impertit, et alia plura gerit, quae enumerare hoc loco supervacaneum existimamus.

Trinam Benedictionem impertiendo ius Jure Benedicendi, et quibus competat

Et quidem *Benedictio super populum* solemnis est: eamque in quacumque Orbis terrae parte Romanus Pontifex elargiri potest: Episcopus autem in sua Dioecesi, et locis ipsius etiam exemptis, Archiepiscopus in sua Provincia, et locis ejus exemptis, eamdem exercere valet potestatem. Id constat Decreto Clementis V. in Viennensi Concilio, quod in *Clementina Archiepiscopo, de privilegiis*, recensetur. Porro Abbatibus ejusdem Benedictionis super populum tribuendae facultas conceditur in Ecclesiis, quae ipsis pleno subjiciuntur, modo tamen Apostolicum privilegium ad id necessarium obtinuerint: quo sane uti nequeunt, nisi postquam Sacrum solemne, uti Vesperas in Ecclesia peregerint: nam populo in via passim occurrenti benedicere ipsis non licet, nisi id claro in eodem privilegio declaretur, uti respondit Alexander IV. in *Cap. Abbates, de privilegiis, in sexto*.

Simplex Sacerdos nequit Populo benedicere.

Simplex ergo Sacerdos nequit Benedictionem super populum elargiri, juxta *Can. Ministrare 26. q. 6. Benedictionem quoque super populum in Ecclesia fundere; Presbytero penitus non licebit*: quod tamen eidem Sacerdoti modo permittitur, postquam Divinum Missae Sacrificium absolvit. Dictum est, modo permitti: si etenim sacram antiquitatem loquiramus, neque id Presbytero licitum olim fuisse cognoscemus, uti Nos ipsi certis documentis ostendimus *in nostro Tractatu de Sacrificio Missae sect. 1. num. 382.*, qui primo Bononiae *anno 1740.* typis editus fuit, ac *sect. 1. num. 391.* in eodem Tractatu, qui deinde Latine redditus publicam lucem iterum adspexit Patavii *anno 1745.* Etsi siquidem in usu semper fuerit, ut, re Divina peracta, populus ab Ecclesia Benedictione dimitteretur, quemadmodum in *Can. Missas, de Consecratione dist. 1.* continetur; id tamen, non a Sacerdote celebrante, sed vel ab Episcopo, si praesens aderat, vel, si aberat, ab Archipresbytero ejus jussu praestabatur: quo sensu explicatur Decretalis in *Cap. Officium, de Officio Archipresbyteri*, ubi inter Archipresbyteralia munera recensetur *Benedictiones Presbyterales in Ecclesia dare*; prout adimadvertit Gonzalez in *idem Cap. Officium*, n. 2. idemque antea plane comprobaverat Saussy *in Panoplia Sacerdotali pag. 558.*

Et solum potest in fine Missae.

Licet olim contraria disciplina obtinuerit.

Quibus omnibus subsequens plurium saeculorum contraria praevaluit disciplina, quae Sacerdoti celebranti potestatem fecit Benedictionem super populum in fine Missae effundendi, ob eam potissimum causam, quam Bellotus recenset *in Ritib. Laudunensis Ecclesiae par. 3. pag. 136. num. 9. At, cum Benedictio ad Missae perfectionem pertineat hodie, sine qua fas non est ab incepto Sacro recedere, nec jure queat populus ante Benedictionem ipsam egredi, ex praescripto Agatensi Synodo, quatenus integrae Missae non interesset quisquis praematura recederet; sequitur, facultatem cuilibet celebranti concessam esse, privatam illam Benedictionem ad finem Missae populo ubique locorum impertire.* Idem inter Morales Scriptores commemorat

Canc. Laudunen. hanc tribuit Sacerdoti facultatem.

Quartus *ad Rubricas Missalis pag.* 386. *in Dubiis conscientiae :*

Idem statuit Textus qui allegatur.

In *Can. Ecce, dist.* 95. haec leguntur: *Nemo hinc Episcoporum ; invidia diabolicae tentationis inflatus, irascatur in Templo, si Presbyteri interdum exhortentur plebem , si in Ecclesiis praedicent ; si plebibus ut scriptum est , benedicant*. Si Glossae fidem praestemus , illud *benedicere* declarat Benedictionem, quae populo traditur a Sacerdote, qui rem Divinam perficit, nempe post ea verba: *Ite Missa est:* quam sane interpretationem Nos minime respuimus, cum certum habeamus , eumdem textum Sancto Hieronymo non esse tribuendum: quod nonnulli falso putaverunt, quos merito redarguit Theophilus Raynaudus *Operum tom.* 16. *pag.* 211. ; sed incerto Auctori , qui inter vivos fortasse tunc agebat , cum Benedictio in fine Missae inter Benedictiones Presbyterales jam haberetur , usque invaluisset, ut Sacerdos, peracto Missae Sacrificio , populum Benedictione *jure suo* dimittat , sive absit, sive intersit Episcopus: eâ tamen statuta lege, ut , si intersit , et in sua sit Dioecesi , ad eum prius se convertat , eique caput inclinet , veluti facultatem populo benedicendi postulans; quod ab eodem Sacerdote praemittitur , si Episcopus Missae intersit , sed extra suam Dioecesim versetur , prout desumitur Rubricis Missalis *tit. de Benedictione in fine Missae* , *et Evangelio Sancti Joannis.*

Concluditur, quo tempore, et loco possit Sacerdos benedicere jure suo

Cum jam perspectum sit, quo tempore, et loco simplex Sacerdos populo possit *jure suo* benedicere , necessario consequitur , nullam aliam Benedictionem super populum ab ipso impertiri licere, nisi *jure delegato.* Hujus naturae est Benedictio, de qua nunc agimus, quae per delegationem Apostolicam cum unice concedatur , Nostrorum est omnino ritum praescribere , quem inferius pro norma in posterum servanda subjiciemus , quo sane uti volumus , ac decernimus eos Ordines Regulares , sive Mendicantes , sive non Mendicantes, Monasticos , vel Clericorum Regularium, quibus Nos ipsi, vel Praedecessores nostri , vel futuri Romani Pontifices , facultatem tribuendae populis Benedictionis permiserint.

Hinc statuendus est Ritus benedicendi , jure delegato.

Forma, quae praescribitur.

Admoneatur itaque populus de Indulgentia a Sede Apostolica concessa, de praeceptis operibus pro ea lucrifacienda , de die, quo visitanda est Ecclesia, de hora denique qua datur Pontificia Benedictio; et admonitio haec fieri possit, quatenus opus sit, etiam schedis impressis, et consuetis locis palam affixis : licet etenim id a Praedecessore Nostro Clemente Papa VIII. fuerit vetitum Fratribus Beatae Mariae de Mercede Redemptionis Captivorum , et Fratribus Sanctissimae Trinitatis Redemptionis pariter Captivorum , in communicatione Indulgentiarum , et Orationum; uti habetur in ejus Constitutione, quae incipit *Cum ad uberes* §. 5., et in alia Constitutione *Decet Romanum Pontificem* §. 6.; visum tamen Nobis est, id esse hypothesi inapplicabile; cum , caeteris praetermissis, praedicta communicatio certum genus personarum, quosdam videlicet, ut plurimum, Confratres, non autem populum universum, ut Indulgentia, et Benedictio, de quibus agitur , complectatur.

I. Praeparatoria.

II. Ritus , et actus benedicendi.

Postquam statutis die et hora populus ad Ecclesiam convenerit , alta voce legantur Apostolicae Literae , seu Decreta , quibus Indulgentia conceditur , una cum potestate Benedictionem Apostolicam super populum effundendi, ut de delegatione audientibus constet ; et concessio ex Latino sermone in vulgarem accommodatum ad populi intelligentiam conversa pronuncietur : populus ad suorum scelerum detestationem pio brevique sermone excitetur: post quae Sacerdos , aliis circumadstantibus Ministris , stola et Superpelliceo indutus (ut in Rituali Romano praescribitur , cum agitur de Benedictionibus , quae extra Missam Presbyteris permittuntur) ante Altare genuflexus, sequentibus verbis Dei opem imploret .

℣. *Adjutorium nostrum in nomine Domini.*
℟. *Qui fecit coelum , et terram.*
℣. *Salvum fac populum tuum Domine.*
℟. *Et benedic haereditati tuae.*
℣. *Dominus vobiscum.*
℟. *Et cum spiritu tuo.*

Deinde stans , sequentem recitat Orationem.

OREMUS.

Omnipotens , et misericors Deus , da nobis auxilium de sancto , et vota populi hujus in humilitate cordis veniam peccatorum poscentis , tuamque benedictionem praestolantis, et gratiam, clementer exaudi ; dexteram tuam super eum benignus extende , ac plenitudinem divinae benedictionis effunde : qua bonis omnibus cumulat , felicitatem et vitam consequantur aeternam. Per Christum Dominum nostrum. ℟. *Amen.*

Post quam ad cornu Epistulae accedat, ut in Actis Ecclesiae Mediolanensis *part.* 4. *Benedicat in Ecclesia ad Altare, stans in cornu Epistolae*: et stans in cornu Epistolae, non trina, hoc est triplici Signo Crucis, sed una Benedictione, unico videlicet Signo Crucis, benedicat, proferens alta voce haec verba.

Benedicat Vos Omnipotens Deus ✠ Pater, et Filius, et Spiritus Sanctus. ℟. Amen.

Trina benedictio non est danda.

Trina siquidem Benedictio Episcopo competit, non Sacerdoti: cumque nonnulli in fine Missae trinam usurpare coepissent: consuetudo Clementis VIII. auctoritate sublata est, quemadmodum ostendit Meratus hac mortali vita nuper defunctus *tom. I. pag.* 243. Id Nos etiam advertimus *in nostro Tractatu de Sacrificio Missae, sect.* 1. *locis supra indicatis*. In Rubrica quoque Missalis haec habentur: *In Missa solemni Celebrans eadem voce et modo, qua in Missis privatis, semel tantum benedicit populo*. Insuper Caeremoniale Episcoporum trinam Benedictionem ipsis solum tribuendam decernit: quod eadem Missalis Rubrica confirmatur: *Episcopus autem ter benedicit populo etiam in Missis privatis, ut in Caeremoniali habetur*. Postremo Alexander VII., Decreto, quod *die* 27. *Septembris* 1659. edidit, tempora indicit ac recenset, quibus Abbates usu Pontificalium praediti, ritu solemni celebrantes, trinam Benedictionem impertire possunt: quod iisdem penitus interdicitur, cum rem Divinam privatim conficiunt; quod Nos ipsi indicavimus *nostra Institutione* 14. §. 4. *num.* 19. *tom.* 2. si Bononiensis editionis ratio habeatur, quae peracta fuit *anno* 1735. sin autem easdem Institutiones in Latinam linguam conversas, et Romae impressas *anno* 1747. quis inspiciat, idem prorsus deprehendet *Institutione* 34. §. 4. *in fine pag.* 147. Quocirca non sine animi nostri voluptate Epistolam legimus encyclicam Patris Generalis Coenobitarum Ordinis Eremitarum Sancti Augustini, quibus in nostris Apostolicis Literis potestas facta est dandi in certis anni Festivitatibus Pontificiam Benedictionem, in qua eosdem admonet, ut populo benedicant unico Signo Crucis, more Sacerdotali: quod ipsum si ab aliis etiam factum esset, querelae ad Nos delatae non fuissent de usurpatis honoribus Episcopalibus.

Praecipitur ne praemissa forma violetur.

Hac itaque Epistola Encyclica ritum statuimus ac declaramus, quo Benedictio Papalis in posterum tribuetur, eamque notum facimus Ordinum Regularium Praesidibus, ut ipsum Regularibus sibi subjectis observandum indicent. Equidem Alexander VII. Praedecessor Noster usum Pontificalium Abbatibus, quibus id privilegio convenit, accurate praescribens, Ordinariis locorum facultatem concedit, ut, si quid contrarium Abbates commisissent, ipsi tamquam Sedis Apostolicae Delegati rem cognoscerent, et censuris etiam, si opus esset, omnem insolentiam compescerent. At Nos aliam viam suscipiendam ducimus, praecipientes, ut de illis Regularibus, qui praescriptum a Nobis antea Benedictionis ritum violaverint, Nos statim certiores efficiant: tunc enim neque infensos invicem Episcopos et Regulares reddemus, nec populis beneficium Papalis Benedictionis denegabimus; sed facultatem ejusdem Benedictionis tribuendae parere recusantibus auferemus, eamdem largiemur aliis, qui jussa nostra facere non detrectabunt: qua in re futuros etiam Romanos Pontifices magnopere hortamur; ut idem exemplum sequantur. Postremo Tibi, et universo tuo Ordini Benedictionem Apostolicam impertimur.

Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem die XIX. Martii MDCCXLVIII. Pontificatus Nostri Anno octavo.

Dat. Pontif. Anno VIII. die 19. Martii 1748

SOCIETATI JESU XLIX.

Tribuitur unus locus inter Consultores Congregationis Sacr. Rituum.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Ad perpetuam rei memoriam.

Prooemium.

Constantem omnium sensum, Pontificio etiam confirmatum oraculo, Omnipotentem nimirum Deum, sicut alios aliis temporibus sanctos Viros, ita Luthero, ejusdemque temporibus Haereticis Sanctum Ignatium, et institutam ab eo Societatem objecisse, adeo Religiosi ipsius Societatis Alumni luculentissimis tanti Parentis vestigiis insistentes, per assidua religiosarum virtutum exempla, et praeclara omnium doctrinarum, ac praesertim sacrarum documenta comprobare pergunt, ut quemadmodum non mediocre ad gravissimas Catholicae Ecclesiae

Laudat Soc. Jesu.

rationes saluberrime accurandas, componendosque mores, atque in bonis artibus instituendos Adolescentes, subsidium conferre satagunt, ita nova Apostolicae benignitatis argumenta promereri videantur. Satis enim superque compertum est universis, atque exploratum, quibus per omne tempus religiosis viris, et Christiana pietate, et omnium disciplinarum splendore, et multiplici literarum cognitione, aeternaeque Christifidelium salutis zelo commendatissimis, addictissima huic Sanctae Sedi ipsa Jesu Societas locuples adhuc veluti generosa mater non immerito glorietur.

Sensus Pontif. erga dictam Societatem.

Nos sane, qui ea propter semper plurimi fecimus, atque in suprema hac Sacrosancti Apostolatus Cathedra plane immerentes per ineffabilem Divinae Bonitatis abundantiam sedentes, majori in honore laudatam Societatem habemus, decet, ut perenni etiam nostrae charitatis auctoritatisque Apostolicae testimonio eumdem donemus; ne quod aliis Religiosis Ordinibus, et Institutis in hac Alma Urbe nostra conspicuis, sive per Romanos Pontifices Praedecessores nostros, sive per Nos ipsos, decus, et ornamentum, sive honorificentiae munus impertitum esse dignoscitur, eidem Societati Jesu de Orthodoxa Religione benemerentissimae deesse patiamur.

In negotiis Congregationis Sacr. Rituum consultandis praestantium hominum opera impendenda.

Qui magna nostrorum Operum volumina de Beatificatione, et Canonizatione Servorum Dei pervolverit, is intelliget omni procul dubio, quod si in caeteris expediendis negotiis insignium hominum opera, et industria requiritur, in rebus certe per Congregationem Venerabilium Fratrum nostrorum S. R. E. Cardinalium Sacris Ritibus praepositam expendendis, decidendisque, major Virorum in omni disciplina versatorum, quibus ipsa inter alios Ordines, et Instituta Societas memorata abundat, delectus haberi debeat.

Ideo Pontif. unum locum inter Consultores dictae Congregationis assignat Societ. Jesu

Hinc est, quod Nos Motu proprio, ac ex certa scientia, ac matura deliberatione nostris, deque Apostolicae potestatis plenitudine volumus, ac decernimus, ut deinceps perpetuis futuris temporibus unus ex ejusdem Societatis Jesu Presbyteris laudatae Congregationis Cardinalium Sacris Ritibus praepositae Consultor sit, et habeatur, ut hujus vacatione succedente, alter dictae Societatis Presbyter in ipsius locum semper substituatur.

Et quamvis ex ipsa Societ. jam alius adsit Consultor.

Etsi autem in praesentia Dilectus Filius Hieronymus Ridolfi saepedictae Societatis Presbyter locum unius Consultoris in memorata Congregatione Cardinalium teneat, tamen, ut Pontificiae hujusmodi indulgentiae possessionem ipsa Societas Jesu capiat, atque etiam ut paternae grati animi significatione prosequamur, Dilectum Filium Emmanuelem de Azevedo ejusdem Societatis Presbyterum, qui non solum in quamplurimis sive colligendis, sive adornandis, atque in lucem edendis aliorum insignium Virorum operibus de rebus Liturgicis plenissime tractantibus, sed in antedictis etiam nobis Voluminibus, aliisque a Nobis compositis, in unum veluti corpus e duodecim, et amplius Tomis constans cogendis, et quam castigatissime, splendidissimeque hic Romae recudendis maxime intentus, atque in ejusdem Sacrorum Rituum Congregationis negotiis accurate expediendis versatus, et instructus, primum hujusmodi locum quodam veluti merito sibi debitam vindicat.

P. Emman. de Azevedo, praesentis concessionis fructu gaudere statuit.

Ea propter ipsum Emmanuelem de Azevedo a quibusvis excommunicationis, suspensionis, et interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, et poenis a jure, vel ab homine, quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes, et absolutum fore censentes, praeter memoratum Hieronymum Ridolfi Consultorem, auctoritate, et tenore paribus, eumdem Emmanuelem unum saepedictae Sacrorum Rituum Congregationis Consultorem itidem quoad vixerit facimus, constituimus, et deputamus; ita ut uterque insimul, quoad ambo etiam in humanis fuerint, ejusdem Congregationis Consultoris munere perfungatur, nec alterius vacationi in posterum substituatur, sed per utriusque dumtaxat cessum, sive decessum, unus ejusmodi Societatis Presbyter Consultoris hujusmodi locum a Nobis, ut praemittitur, dictae Societati assignatum tenere debeat.

Clausulae.

Decernentes, easdem praesentes Literas semper firmas, validas, et efficaces existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac illis, ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit, plenissime suffragari; sicque in praemissis per quoscumque Judices Ordinarios, et delegatos etiam Causarum Palatii Apostolici Auditores judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio-nes.

Non obstantibus Constitutionibus, et Ordinationibus Apostolicis, dictaeque Societatis Jesu etiam juramento, confirmatione Apostolica vel quavis firmitate alia roboratis, Statutis, et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, et Literis Apostolicis, in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis, et innovatis.

Quibus omnibus, et singulis, illorum tenores, praesentibus pro plene, et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum hac vice duntaxat specialiter, et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Dat. Pontif. An. VIII. die 24. Aprilis 1748.

Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die XXIV. Aprilis MDCCXLVIII. Pontificatus Nostri Anno VIII.

Cajetanus Amatus.

L.

DE RENOVATIONIBUS

Investiturarum, et aliarum concessionum Bonorum directi Dominii Camerae Apostolicae.

BENEDICTUS EPISCOPUS.

Servus Servorum Dei.

Ad perpetuam rei memoriam.

Proemium.

Concreditum Nobis Apostolicae Sedis patrimonium non solum pro viribus utiliter administrare, sed etiam nulla sive amplitudinis, sive juris sui parte imminutum servare volentes; vix fieri posse intelligimus, ut Nobismetipsis constent administrationis Nostrae rationes, nisi certo provisum extiterit, ut facultas disponendi de Bonis, Dominiis, Proprietatibus, ac Juribus Ipsius Sedis, et Camerae Apostolicae, quae ad Nos duntaxat, et ad Romanum pro tempore Pontificem, Supremi Principis jure, pertinet, ab aliis quibuscumque, praeter Nostram, et Successorum Nostrorum scientiam, mentem, et voluntatem, exerceri minime valeat. Idcircò perpendentes, quam amplis facultatibus, vel expresse, vel implicite ab Apostolica Sede instrui, vel etiam ex usu et consuetudine uti consueverint Venerabiles Fratres Nostri Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinales, qui per temporalem Sanctae Romanae Ecclesiae Ditionem, ad Bononiae, Ferrariae, Æmiliae, et Urbini Legationes regendas, et gubernandas, Legati de Pontificis Latere mitti, eorumque exemplo etiam Praelati Praesidentes, qui ad aliquas ex praefatis Provinciis cum facultatibus Legatorum a Latere regendas pariter, et gubernandas aliquando deputari solent; ne forte ex laxiori facultatum hujusmodi interpretatione, aut assertis consuetudinibus absque Nostra, et Pontificum Praedecessorum Nostrorum scientia inductis, in concedendis, aut renovandis Investituris Bonorum Feudalium, Emphyteuticorum, Livellariorum, seu alio quocumque nomine, et titulo ad directum Dominium, et Proprietatem Camerae Nostrae Apostolicae pertinentium, aliquid per eos fieri contingat, quod potestatis eisdem attributae fines excedat, atque in ejusdem Camerae, illiusque Proprietatum, et Jurium detrimentum vergere possit; post discussam prius rem in Congregatione Particulari super Oeconomica Status Ecclesiastici administratione deputata, certos in hoc rerum genere eisdem Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalibus Legatis et Praelatis Praesidentibus, Provinciis Legationum praefatarum respective praepositis limites; quos ipsi nullis futuris temporibus praetergredi valeant, etiam declarando et indulgendo ponere, et designare volentes; Motu proprio, et ex certa scientia, ac matura deliberatione Nostris deque Apostolicae potestatis plenitudine, praesentium Literarum tenore decernimus, et statuimus, ut in concessionibus, dationibus, et investituris Terrarum, Arcium, Villarum, Agrorum, Possessionum cultarum, et incultarum, Casalium, Lacuum, Sylvarum, Proprietatum, Bonorum, et Jurium quorumcumque, et cujuscumque generis, ad praefatae Sedis, et Camerae Nostrae Apostolicae directum, et proprietarium Dominium quomodocumque pertinentium, in Feudum proprium, sive improprium, nobile, sive ignobile, aut in emphyteusim, aliave ratione sub Census, Canonis, Livelli, pensionis, regaliarum, et aliarum quarumcumque responsionum, et recognitionum praestatione, et solutione, hactenus factis; et deinceps quandocumque faciendis, si, et quatenus initio concessionum, et investiturarum hujusmodi ea lex expresse adjecta sit, vel fuerit, ut Feudatarii, Censuarii, aut alii quocumque nomine, aut titulo ea obtinentes, singulo quoque viginti novem anno-

Dispositio de Bonis Camerae Apostolicae privative ad Romanum Pontificem spectat.

Ejus tamen de Latere Legati aliquibus facultatibus in hac parte sunt instructi.

Ne autem in usu facultatis fines excedantur.

Pontifex decernit ac declarat ut infra

Quod Legati concedere possunt Renovationes, expleto tempore in Investituris convento

rum, seu alio definito temporis curriculo, suarum Investiturarum, aliarumque concessionum hujusmodi renovationes ab eadem Camera petere, et accipere debeant; praefati Cardinales Legati, seu Praelati cum facultatibus Legatorum Praesidentes respective deputati, in suae quisque Legationis Provincia, praefiniti temporis advenienta termino, earumdem Investiturarum, et Concessionum renovationes Feudatariis, Censuariis, Emphyteutis, aliisque praefatis, illas tempore habili expetentibus, servatis, tamen servandis, et cum eisdem pactis, legibus, et conditionibus in prioribus Investituris appositis et conventis, concedere, et per idoneum Ministrum ipsius Camerae Apostolicae Procuratorem, seu Commissarium, aut alium, ad quem pertinet, tempore habili similiter fieri mandare, libere et licite possint, et valeant, Nostra et Romani pro tempore Pontificis licentia, seu commissione speciali desuper minime requisita.

II. Possunt etiam consensum praestare in alienationibus Bonorum in Partibus; ubi facultas concessa est.

Quoniam vero in Ducatu, et Provincia Legationis Ferrariensis, in vim antiquorum Ducalium Decretorum ab Apostolica Sede expresse confirmatorum plerisque Censuariis, Emphyteutis, aliisque Investituras habentibus, tributa dignoscitur facultas alienandi Bona, seu Jura emphyteutica, et alias ad directum, et proprietarium praefatae Camerae Dominium spectantia, per contractus inter vivos nuncupatos, praehabito consensu Domini directi; et alibi etiam ejusmodi facultas forsan concessa reperitur; Volumus itidem, et statuimus, ut ipsi Cardinales Legati, et respective Praelati Praesidentes praedicti; quatenus tamen Feudatariis, Censuariis, Emphyteutis, aliisque Bonorum, et Jurium Cameralium, in Provinciis Legationum praefatarum consistentium, alibus Possessoribus, sive ex concessionis lege, sive alias ex Supremi Principis auctoritate, generaliter vel specialiter hujusmodi facultas alienandi, distrahendi, et in alios transferendi Bona, et Jura Cameralia praefata, praehabito Domini directi, idest ipsius Camerae Apostolicae consensu, legitime competat; et dummodo alienationes hujusmodi non fiant in fraudem ipsius Camerae, et ad praevertendam, atque frustrandam eorumdem Bonorum, seu Jurium devolutionem, quae ob deficientiam Successorum in Investituris comprehensorum, et ad eas vocatorum, imminere dignoscatur; quoties de consensu ipsius Camerae nomine praestando requisiti fuerint, possint similiter et valeant, absque speciali Nostra, et Romani pro tempore Pontificis licentia, et commissione, consensus hujusmodi, Nostro, et Successorum Nostrorum, ipsiusque Camerae nomine praestare, beneplacitum interponere, et novas consequenter investituras favore acquirentium, sub iisdem tamen pactis, et conditionibus dare, et concedere, ac necessaria quaecumque Instrumenta desuper celebrari facere.

Sub certis conditionibus.

Idque pro illis Partibus valeat, ac si a Sancta Sede immediate gestum fuisset.

Porro renovationes Concessionum, et Investiturarum, necnon alienationes, distractiones, et translationes Bonorum, et Jurium Cameralium praefatorum, per Cardinales Legatos, ac respective per Praelatos Praesidentes praedictos, ac praevio consensu praefato in praedictis casibus, juxta seriem praesentium, alias tamen canonice factae, perinde valeant, plenamque roboris firmitatem obtineant, et illis, in quorum favorem factae fuerint, in omnibus, et per omnia plenissime suffragentur; ac si de speciali, expressa, et individua Nostra, et Romani pro tempore Pontificis licentia, et commissione factae fuissent; nec ad id alterius beneplaciti, seu confirmationis Apostolicae adminiculum requiratur.

III. Verum in casu devolutionum, et caducitatum ipsis non licet novas investituras concedere.

Caeterum quoties Bona, Res, et Jura praedicta, sive ob lineam finitam, sive ob non petitam praescripto tempore renovationem, aut ob non solutionem Canonum, aliarumve responsionum, seu Caposoldi, aut Laudemii, vel ob non adimpleta promissa, et in Investituris, et Concessionibus respective contenta, aliave qualibet ex causa, juxta praescriptam in Literis piae memoriae Praedecessoris Nostri Gregorii Papae XIII., sub datum Romae apud S. Petrum Kalendis Junii Anno Incarnationis Dominicae MDLXXX., Incipien. *Ad Romani Pontificis* (quarum Literarum tenorem, ac dispositionem praesentibus pro insertis habentes, in omnibus, et per omnia approbamus, confirmamus, et rinnovamus), ad ipsam Cameram Apostolicam devoluta fuerint; Motu, scientia, et potestate praedictis, statuimus, et decernimus, non licere praefatis Cardinalibus Legatis, aut Praelatis Praesidentibus, eorumdem Bonorum, Rerum, aut Jurium, cujuscumque generis, et qualitatis existant, et quantumvis parvus, atque etiam minimus tam Proprietatis, quam responsionis valor sit, et esse dignoscatur, novas Investituras, aliasque Concessiones quascumque dare, et elargi-

ri; neque eorumdem Detentoribus, et Possessoribus, incursas, ut praefertur, quacumque ex causa caducitates, devolutiones, et privationes, etiamsi nondum ipsius Camerae nomine declaratae, et acceptatae fuerint, aliasque poenas remittere, et condonare, aut restitutiones in integrum concedere, sive super Canonibus, Livellis, et Laudemiis, aliisque praestationibus non solutis concordare; Volentes, ut quicumque novas hujusmodi Investituras, et Concessiones impetrare voluerint, sive se in prioribus Investituris comprehensos, aut vocatos, in casibus dubiis declarari postulent, aut etiam earumdem Investiturarum, et Concessionum renovationes sibi, tamquam proximioribus, aut haeredibus ultimi Possessoris, competere, etiam ex pacto, aut ex titulo etiam oneroso, asserant, et contendant; quive caducitates, et poenas incursas sibi remitti, et condonari, aut se ad compositiones, sive ad purgationis morae, aliudve gratiosum beneficium admitti cupiant; ad Nos, et ad Romanum pro tempore Pontificem immediate recurrere teneantur; nec ab aliis quibuscumque novarum Concessionum hujusmodi, aut condonationum, remissionum, sive restitutionum in integrum, aliaque beneficia praedicta, seu gratiosas declarationes utiliter obtinere possint, et valeant; Nos enim praemissarum omnium, et singularum gratiarum, declarationum, et beneficiorum concessiones Nobismetipsis, et Successoribus nostris Romanis Pontificibus privative, et expresse, motu, scientia, et potestate similibus harum tenore reservamus.

Et recursus etiam in casibus dubiis ad Summum Pontificem habeatur.

Clausulae pro praemissorum firmitate.

Decernentes pariter ipsas praesentes Literas, et in eis contenta quaecumque de subreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis vitio, seu intentionis Nostrae, aut interesse habentium consensus, aut alio quocumque, quantumlibet substantiali, et individuam expressionem requirente defectu notari, impugnari, restringi, invalidari, ad viam et terminos juris, aut veteris consuetudinis reduci, seu alias in jus, vel controversiam revocari posse, sed easdem praesentes semper firmas, validas, et efficaces existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri et obtinere. Sicque, et non aliter Cardinalium Legatorum, aut Praelatorum Praesidentium praedictorum facultates, et privilegia, sive expressa, sive per generalitatem verborum concepta, intelligi, et interpretari debere; atque ita in praemissis omnibus, et singulis censeri, et per quoscumque Judices Ordinarios, et Delegatos, etiam Causarum Palatii Apostolici Auditores, ac ejusdem Sanctae Romanae Ecclesiae Camerarium, et alios Cardinales, necnon ipsius Camerae Apostolicae Thesaurarium generalem, Praesidentes Clericos, aliosve Officiales, et Ministros, ac caeteros, quavis auctoritate, et potestate fungentes, et quandocumque functuros, sublata eis, et eorum cuilibet quavis aliter judicandi, et interpretandi facultate, et auctoritate, judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane, si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariis.

Non obstantibus Constitutionibus, et Ordinationibus Apostolicis, ac omnibus illis, quae dictus Gregorius Praedecessor in superius relata Constitutione voluit non obstare; necnon Civitatum, Oppidorum, Terrarum, et Locorum in Provinciis Legationum praefatarum consistentium quorumlibet, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, usibus, stilis, et consuetudinibus, etiam immemorabilibus, Privilegiis quoque, Indultis, et Literis Apostolicis etiam favore Cardinalium Legatorum, aut Praelatorum Praesidentium praedictorum, communiter, seu peculiariter, sub quibuscumque verborum tenoribus et formis, ac cum quibusvis clausulis, irritantibusque, et aliis Decretis in genere, vel in specie, ac alias in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis, et innovatis; Quibus omnibus, et singulis, etiamsi pro illorum sufficienti derogatione de illis, eorumque totis tenoribus, specialis, specifica, expressa, et individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio, seu quaevis alia exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores hujusmodi praesentibus pro pleno, et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum hac vice dumtaxat, Motu, et potestatis plenitudine paribus specialiter, et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Utque eaedem praesentes ad omnium Censuariorum, Feudatariorum, Emphyteutarum, aliorumque Bonorum et Jurium Cameralium in Provinciis Legationum praefatarum consistentium, utilium Possessorum, et aliorum,

Pontifex mandat praesentium publicationem.

quos ipsae praesentes concernunt, notitiam facilius deducantur; Volumus, et decernimus ipsas praesentes in plena Camera legi, et registrari, ac ad valvas Basilicae Principis Apostolorum, et Cancellariae Apostolicae, ac in Acie Campi Florae, aliisque consuetis locis, per aliquem ex Cursoribus Nostris in Urbe; In singulis vero Legationibus praedictis in Loco residentiae Cardinalis Legati, aut Praelati Praesidentis, publicari, et affigi, ac earum exempla ibidem affixa relinqui; quae sic publicatae, et affixae, omnes et singulos praefatos perinde afficiant, et arctent, ac si illorum unicuique personaliter notificatae, et intimata fuissent.

Et Fidem transumptis haberi.

Quodque earumdem praesentium Transumptis, etiam impressis, manu Notarii publici subscriptis, et sigillo alicujus Personae in Dignitate Ecclesiastica constitutae munitis, eadem prorsus fides in Judicio, et extra illud ubique adhibeatur, quae ipsis praesentibus adhiberetur, si forent exhibitae, vel ostensae.

Sanctio poenalis.

Nulli ergo omnino Hominum liceat hanc paginam Nostri Decreti, statuti, reservationis, derogationis, et voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri et Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum.

Dat. Pontif. Anno VIII die 12 Junii 1748.

Datum in Arce Gandulphi Albanen. Dioecesis Anno Incarnationis Dominicae MDCCXLVIII. pridie Idus Junii, Pontificatus Nostri Anno Octavo.

J. Datarius.

Pro Domino Cardinali Passioneo.

Jo. Florius Substitutus.

Visa de Curia.

J. C. Boschi.

J. B. Eugenius.

Loco ✠ Plumbi.

Registrata in Secretaria Brevium.

Publicat. die 3. Julii 1748.

LI.

AD POLONIÆ REGNI

Primatem, Archiepiscopos, et Episcopos; De concessione, et executione Dispensationum Apostolicarum super impedimentis Matrimonii.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Venerabilis Frater, Salutem, et Apostolicam Benedictionem.

Causa conscribendi hanc Epistolam.

Magnae Nobis admirationis, nec minoris doloris causa fuit, quod ex fideli dignorum relatione, certisque gravium Virorum Literis accepimus, falsam quamdam in isto Poloniae Regno opinionem, et famam invaluisse; quod scilicet ab hac Apostolica Sede, cui Nos, licet immeriti, Divina ordinatione praesidemus, aliquae dispensationes Matrimoniales concessae, et missae fuerint, et hactenus concedi, et mitti soleant, quibus sublata sint impedimenta Canonica Matrimonio legitime, aut valide ineundo obsistentia, licet contrahentium alter, vel etiam uterque, Haereticam sectam aperte profiteatur. Quod quum nonnisi per injuriam, et intolerabilem calumniam excogitatum sit, atque disseminatum, Apostolici ministerii Nostri officio deesse Nos arbitraremur, nisi Vobis, Venerabiles Fratres, atque omnibus, ad quos hae Literae Nostrae perventurae sunt, testatum ac manifestum redderemus, quae sit in hoc rerum genere perpetua Apostolicae hujus Sedis agendi regula, et constans consuetudo; simulque Vos omnes, et singulos per istud Poloniae Regnum, sua semper fide, et religione commendatum, et Ordinarios Praesules constitutos, enixe admoneremus, et per misericordiam Dei obsecraremus, ut Literas Dispensationum Matrimonialium, quae pro ipsius Regni Incolis ab hac Sede, et Curia mittuntur, et ipsi attente legatis, atque expendatis, et a vestris quoque Vicariis, et Officialibus accuratissime considerari jubeatis. Nos enim pro certo habemus, idque mox planum facturi sumus, si quid usquam in hac parte peccatum est, non id factum esse Apostolicae Sedis, ejusque Officialium culpa; verum aut Ordinariis Locorum, aut eorum Ministris, qui transmissas Dispensationum Literas nec legere, nec satis pensare curarunt, omnino tribuendam esse.

Quis videlicet falso asseritur facere S. Sedem cum Haereticis dispensare ad contrahendum Matrimonium.

Idque falsum comprobatur.

Disciplina Ecclesiae Romanae circa Matrimonia Catholicorum in Haereticis

Neque vero necesse habemus ea omnia in medium proferre, quibus luculenter demonstrari posset antiquitas ejus disciplinae, qua semper Apostolica Sedes Catholicorum in Haereticis conjugia reprobavit. Sed aliqua dumtaxat afferre sat erit, quibus ostendamus, eamdem disciplinam ac regulam ad Nostra usque tempora constanter servatam, apud Nos et Apostolicam Sedem non minus integram vigere, et religiose custodiri. Hoc est, quod de se ipso, suisque temporibus, testatus est felicis recordationis Praedecessor Noster Urbanus papa VIII. in suis Literis Apostolicis datis die XXX. mensis Decembris Anni MDCXXIV. quae leguntur apud Cardinalem Albitium in Libro, cui Titulus *De inconstantia in Fide c. 37. n. 127.* ubi ita scribit: *Licet probe teneamus Catholicorum cum Haereticis Matrimonia omnino fugienda esse, et quantum in Nobis est, a Catholica Ecclesia procul arcere intendamus.* Nec minus aperte sententiam suam declaravit piae memoriae Praedecessor pariter Noster Clemens Papa XI. in Literis die XXV. Junii Anni MDCCVI. datis, et editis in Collectione ipsius Brevium, et Epistolarum Romae vulgata Anno MDCCXXIV., ubi *p.* 321. sic legitur; *Majoris momenti esse existimamus; Ecclesiae Dei, Apostolicae Sedis, Praedecessorum Nostrorum, et Sacrorum, a Catholicorum cum Haereticis conjugio abhorrentium, regulas, nisi id totius Christianae reipublicae bonum exposcat, non transgredi*, et in aliis Literis datis die XXIII. Julii Anni MDCCVII. in eadem Collectione relatis *pag.* 391. *Ecclesia siquidem ab hujusmodi conjugiis, quae plurimum deformitatis, nec parum spiritualis periculi praeseferunt, abhorret.*

Pont. quoque haec Matrimonia evitanda imposuit.

Sed et Nostrum hac de re judicium satis patere arbitramur ex Decretali Rescripto auctoritate Nostra edito, die IV. Novembris Anni MDCCXLI., et impresso *Tomo I. Bullarii Nostri n. XXXIV.* §. 3., cujus verba sunt, quae sequuntur: *Dolens in primis quammaxime Sanctitas Sua, eos esse inter Catholicos, qui insano amore turpiter dementati, ab hisce detestabilibus Connubiis, quae Sancta Mater Ecclesia perpetuo damnavit, atque interdixit, ex animo non abhorrent, et prorsus sibi abstinendum non ducunt; laudansque magnopere zelum illorum Antistitum, qui severioribus propositis spiritualibus poenis, Catholicos coercere student, ne sacrilego hoc vinculo se se Haereticis conjungant, Episcopos omnes, et Vicarios Apostolicos, Parochos, Missionarios, et alios quoscumque Dei et Ecclesiae fideles Ministros in iis partibus, Hollandiae videlicet, et Belgii, degentes, serio graviterque hortatur, et monet, ut Catholicos utriusque sexus ab hujusmodi nuptiis in propriarum animarum perniciem adeundis, quantum possint, absterreant, easdemque nuptias omni meliori modo intervertere, atque efficaciter impedire satagant;* et quae paulo post subjecta sunt, ubi de jam contracto Catholicae partis cum altera Haeretica connubio haec habentur: *Id vero debere sibi potissime in animum inducere Conjugem Catholicum sive virum, sive feminam, ut pro gravissimo scelere, quod admisit, poenitentiam agat, ac veniam a Deo precetur, conetur que pro viribus alterum Conjugem a vera Fide aberrantem, ad gremium Catholicae Ecclesiae pertrahere, ejusque animam lucrari; quod porro ad veniam de patrato crimine impetrandam opportunissimum foret, sciens de caetero, ut mox dictum est, se istius Matrimonii vinculo perpetuo ligatum iri.*

Nec conceduntur dispensationes nisi cum clausula, abjurata prius haeresi.

His autem veluti fundamentalibus Apostolicae Sedis regulis, ejusdem agendi ratio constanti usu recepta apprime respondet. Nam quoties ipsam adiri contingit, sive pro obtinenda simplici facultate contrahendi Matrimonium inter personas, quarum altera haeresim profitetur; sive praeterea pro obtinenda simul dispensatione super aliquo gradu, aliove canonico impedimento, quod inter Contrahentes intercedat; neque licentia, neque dispensatio conceditur, nisi hac expressa lege, seu conditione adjecta, nimirum *abjurata prius Haeresi.* Quin etiam recolendae memoriae Praedecessor Noster Innocentius Papa X. ulterius progrediens, jussit, et cavit, ne Dispensationes hujusmodi omnino concederentur, nisi per authentica documenta prius doctum esset, Haereticam labem a contrahente Heterodoxo ejuratam fuisse; quod testatum reliquit laudatus Cardinalis Albitius Congregationis Universalis Inquisitionis tunc temporis Assessor, in supracitato Tractatu *de Inconstantia in Fide cap.* 18. *num.* 44. Praefatus vero Praedecessor Clemens XI. in Congregatione Sancti Officii, coram se habita die XVI. Junii Anni MDCCX. mandavit inhiberi per Literas Archiepiscopo Mechliniensi, ne ullas omnino licentias, aut dispensationes impertiretur pro Matrimoniis inter contrahentem Catholicum, et alterum Haereticum celebrandis, nisi, abjuratio Haeresis reipsa praecessisset; Theologos autem, qui con-

tra hujusmodi praxim opinati fuerant, acriter admonendos decrevit, quemadmodum memoriae prodidit bonae memoriae Vincentius hujus Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalis Petra nuncupatus in suo Commentario ad Constitutionem XII. Joannis XXII. Ipsius Operis *Tom.* 4. *pag.* 76. *num.* 14.

Contraria exempla rarissima et cum gravi causa.

Quod si nonnulla eveniantur exempla Romanorum Pontificum, qui aut licentiam contrahendi Matrimonium, aut etiam dispensationem super impedimento aliquo concesserunt, non adjecta conditione de abjuranda prius Haeresi; rarissimas primum omnium dicimus hujusmodi concessiones fuisse, et quidem plerasque earum pro Matrimoniis inter Supremos Principes contrahendis, nec nisi gravissima urgente causa, eaque ad publicum bonum pertinente, factas fuisse; Insuper adjectas semper fuisse opportunas cautelas, tum ne Conjux Catholicus ab Haeretico perverti posset, quin potius ille teneri se sciret ad hunc pro viribus ab errore retrahendum; tum etiam, ut proles utriusque sexus ex eo Matrimonio procreanda, in Catholicae Religionis sanctitate omnino educaretur. Deinde vero facile est agnoscere, in istiusmodi concessionum genere nullum errandi locum Executoribus suppetere, nisi ipsi aliqua in re scienter, et data opera officio deesse velint. Denique ex hactenus dictis aperte constat, in omnibus casibus, quibus facultates, aut dispensationes ab Apostolica Sede petantur pro Matrimoniis a Catholico Viro, aut Muliere, cum Haeretica Femina, aut Viro contrahendis; eamdem Apostolicam Sedem, ut supra diximus, hujusmodi Matrimonia, nisi Haeresis abjuratio praecedat, et semper improbasse, ac damnasse, et nunc quoque abominari, ac detestari.

Cautelae in hisce casibus adhibitae.

In casibus dubiis, non solum certos executor designatus.

Quoties vero Dispensationes ex aliqua probabili causa petunt pro Matrimoniis, quae quidem inter Haereticos sunt contrahenda, sed id nequaquam in precibus palam exponitur; quum nequeant Apostolicae Sedis Ministri, atque Officiales hoc divinando rescire; ad obstruenda obloquentium, et calumniantium ora, hoc innuisse sufficeret, quod nulla conceditur dispensatio, quae alicui certo Executori directa non sit, cui nimirum in mandatis datur, ut de omnium expositorum veritate cognoscat, et dispensationem ipsam servatis servandis effectum sortiri faciat; Cumque huic ignorare non liceat, Matrimonia Catholicorum cum Haereticis ab Apostolica Sede improbari, et damnari, facile vero cognoscere valeat, Haeresi vitium, quo contrahentium alter inficitur, et de quo nulla habetur mentio in Literis Dispensationis, eidem Apostolicae Sedi occultatum fuisse; ad ejus officium pertinet hujusmodi Literarum exequutionem suspendere, ejusque suspensionis causam Romano Pontifici, ejusve Officialibus, ea, qua decet, reverentia per Literas aperire; quemadmodum Praedecessor, quondam Noster Alexander Papa III., Ravennae Archiepiscopo faciendum praescripsit in suis Literis, quae ad perpetuum vigorem in Decretalium Codicem relatae sunt *Cap. Si quando, de Rescriptis;* ubi sic legitur *Qualitatem negotii, pro quo Tibi scribitur, diligenter considerans, aut mandatum Nostrum reverenter adimpleas, aut per Literas tuas, quare adimplere non possis, rationabilem causam praetendas: quia patienter sustinebimus, si non feceris, quod prava Nobis fuerit insinuatione suggestum.*

Qui concedentis mentem ignorare nequit.

Verum non hic sistit Apostolicae Sedis, ejusque Officialium circumspectio. Si enim dispensatio, quae pro removendo alicujus Matrimonii canonico impedimento ex aliqua rationabili causa petitur, ad ejusmodi Regiones pertinere dignoscatur, in quibus Catholici cum Haereticis mixti habitant; nec aliunde certo constet utrumque postulantem, seu eorum alterum Catholicae Religionis Professorem existere: praefati Officiales Pontificis mentem probe callentes, postulantem utrumque Catholicum esse semper praesumunt; ideoque eorum preces in Libello (*Supplicationem* appellant) Pontificis manum obsignando his verbis exponunt: *Cupiunt Oratores praefati, qui Orthodoxae Fidei cultores vere existunt, et sub obedientia S. R. E. vivunt, vivereque et mori intendunt etc.* quibus consonant alia verba, quae in parte conditionali ad majorem cautelam apponuntur, nimirum: *Et dummodo Oratores praefati Orthodoxae Fidei cultores vere existant, et sub obedientia S. R. E. vivant, vivereque et mori intendant.*

Sed ulterius apponitur conditio, dummodo Orthodoxae Fidei cultores sint etc.

Quibus praenotatis, jam id jure optimo quaerimus: quum Literae Dispensationum Matrimonialium ejusmodi verbis conceptae, eoque tenore expeditae fuerint; si postmodum innotescat contrahentes Haereticos esse, vel unum eorum Catholicum, alium vero Haereticum; et nihilominus dispensatio executioni mandetur; cujus erit culpa, et quisnam dispensationis in

Ejus conditionis lex non sine executoris culpa violatur.

indigno profusae jure accusari poterit? An is, qui bona fide, et opportunis cautelis adhibitis, adjectisque legitimis conditionibus, illam concessit; an vero is, qui nulla conditionum hujusmodi ratione habita, aut nulla de contrahentibus disquisitione praemissa, dispensationem ipsam, contra Concedentis voluntatem, indebitum effectum habere permisit?

Objectum de declaratoria pro impubere refellitur

At dicet aliquis, non omnes Dispensationum Literas istiusmodi clausulis munitas semper expediri; quum et in ipsum Poloniae Regnum, paucis ab hinc annis, quaedam Dispensatio ab Urbe missa fuerit, quae nullam hujus generis appositam conditionem praeseferebat. Hujus facti speciem, quam Nos animo praesentem retinemus, non abs re erit hic explanare. Dispensatio erat super aetate, favore cujusdam Puellae, quae sex mensibus minor erat duodennio, quod est in Feminis legitimum aetatis tempus ad Matrimonium ineundum. In ejus autem concessione expositum fuit, quod *malitia ita supplebat aetatem, ut de jure Matrimonium contrahere posset.* Quapropter Declaratoria haec potius dicenda erat, quam Dispensatio; quum facultas contrahendi Matrimonium ante praescriptum aetatis tempus, quoties malitia supplet aetatem, ab ipsa Legum et Canonum dispositione proveniat. Quin immo Episcopi ipsi, et Ordinarii Locorum jure suo pronunciare possunt super ea quaestione, quae facti est; an scilicet malitia, ut asseritur, aetatem suppleat; et consequenter Matrimonii contrahendi licentiam impertiri valeant; neque necesse est Apostolicam Sedem adire, nisi pro majori actus solemnitate; et *ne de contractus Matrimonii hujusmodi validitate propter minorem aetatem haesitari contingat;* ut habet formula, quae in concipiendis Literis Declaratoriis super minori aetate adhiberi consuevit. Siquidem Canonistae docent, cumulativum jus esse inter Apostolicam Sedem, et Judices Ordinarios, cognoscendi et pronunciandi de hac re, an scilicet malitia suppleat aetatem; privativum vero Apostolicae Sedis jus esse concedendi Dispensationem ad contrahendum Matrimonium impuberi, qui per aetatem nondum conjugali copulae maturus est, sed tamen rationis usu ita pollet, ut Matrimonii contrahendi vim, et naturam intelligat. Etenim ad validitatem Matrimonii, quemadmodum rationis usus requiritur de jure naturali, et Divino, ita actualis ad conjugalem copulam potentia requiritur de jure positivo Canonico. Romanus autem Pontifex est supra jus Canonicum; at quilibet Episcopus eo jure inferior est, proindeque illius legibus derogare nequit.

Clausulae appositae in dicta declaratoria.

Verum, omissa etiam quaestione hac, an licentia contrahendi Matrimonium ante legitimum aetatis tempus, quando malitia supplet aetatem, Dispensationis proprie dictae, an potius Declaratoriae vim habeat; adeoque utrum Gratiae, an Justitiae actibus accenseri debeat; videndum praeterea est, an in Apostolicis, Literis super hac concessis, quamvis ea verba, eaeque conditiones minime legantur, quae in aliis Dispensationibus apponi solent, alia tamen adsint aequipollentia verba, quorum vigore hujusmodi Literarum Executor deputatus (ubi Contrahentium alterum, seu ambos, Haeresis labe infectos esse, neque id concedenti narratum in precibus, nec alia via eidem compertum fuisse, cognoverit) ab earum exequutione abstinere se debeat: De hoc autem dubitari non poterit, si advertatur, quod postquam in hujusmodi Literis Executori demandatum fuit, ut *se de permissis diligenter informet*, ac videat, *an vere, si legitime constet, in hujusmodi impubere malitiam supplere defectum aetatis;* eidem committitur, ut postulanti permittat, *dummodo nullum aliud ei obstet canonicum impedimentum, Matrimonium cum aliquo Viro nullo sibi jure prohibito, vel ex dispensatione Apostolica permisso, servata forma Concilii Tridentini, contrahere;* quibus sane verbis Executori ea lex indicitur, ut minime sinat hujusmodi impuberem, Dispensationis, seu Declaratoriae effectu gaudere; si exploratum habuerit, ipsi in animo esse detestabiles cum Haeretico nuptias contrahere.

Valde interest S. Sedi, ut falsi rumores dissipentur.

Jam vero longius processit oratio Nostra, quam Nobis hujus Epistolae initio propositum fuerat; Cujus rei tamen Nos minime poenitet; Nobis enim summopere cordi est, maximeque interest Catholicae Religionis, et Sedis Apostolicae, ut factorum rerumque veritas non ignoretur; neque falsi rumores adversus Sacram Petri Cathedram disseminati fidem inveniant; si quae autem contra Sacros Canones ullibi inordinate geruntur, eorum culpa in immeritos nequaquam transferatur.

Hortatoria ad Ordinarios pro caute inspiciendis, et exequendis Literis dispensationum.

Ut autem eo redeat Epistolae Nostrae finis, unde eadem initium desumpsit; Tibi, Venerabilis Frater, caeterisque istius Regni Ordinariis Praesulibus, iterum enixe commendamus,

ut Apostolicas Dispensationum Literas, quae Vobis pro exequutione diriguntur, et a vestris respective Officialibus, attente considerari jubeatis; neque etiam superfluum existimetis, si quid in ipsis abnorme, ac novi exempli adesse videatur, de earum veritate, aut falsitate disquirere. Multa enim malitia hominum est super terram, nec Nobis rescire datum est, usque quo pertingere valeat falsariorum audacia. Porro ad aures Nostras pervenit, quemdam fuisse, qui subiato gradus impedimento, Haereticum Virum cum Muliere Catholica Matrimonio conjunxerit; cumque deinceps factum suum reprehendi comperisset, non dubitarit asserere, se hac in re Apostolicae Dispensationis, quam ab Urbe accepisset, auctoritate munitum fuisse; quum vero ad producendas hujusmodi Dispensationis Literas provocaretur, eas nunquam edere potuerit, quia eas reipsa nunquam acceperat. Verum Nos, de inclyta Polonorum Natione, quam Paternae charitatis affectu complectimur, deque sacris istius Regni Praesulibus, quos omnes et singulos magno in honore habemus, favorabilius judicantes, improbum hujusmodi scelus nequaquam istbic admissum fuisse credimus. Tibi autem, Venerabilis Frater, Gregique Tibi commisso, Apostolicam Benedictionem ex animo impertimur.

Dat. die 29. Junii 1748.

Datum Romae apud S. Petrum die XXIX. mensis Junii MDCCXLVIII. Pontificatus Nostri Anno Octavo.

LII. S. STEPHANI

Papae et Martyris Militibus conceditur, ut Ense ad latus instructi coram Romano Pontifice comparere possint.

Dilectis Filiis Militibus Sancti Stephani.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Dilecti Filii Salutem, et Apostolicam Benedictionem.

Militia S. Stephani variis Privilegiis a Rom. Pont. cumulata fuit.

Praeclara Militiae vestrae sub invocatione S. Stephani Papae et Martyris Apostolica facultate per bon. mem. Cosmum Medices Florentiae, et Senarum Ducem sub Regula S. Benedicti institutae, Apostolica auctoritate confirmatae, et Apostolicae liberalitatis Privilegiis, facultatibus, et Indultis per fel. rec. Romanos Pontifices Praedecessores Nostros auctae, decora ac merita, et eximias virtutes, atque illustria exempla Majorum Vestrorum Militum, quae sub felicibus Carissimi in Christo Filii Nostri Francisci Lotharingiae, et Barri Ducis, nec non Etruriae sibi subjectae Magni Ducis in Imperatorem electi, atque ejusdem Militiae Magni Magistri auspiciis assidua studiosaque aemulatione provehere contenditis, jure exigere videntur, ut Nos etiam, qui Vos de Nobis ipsis, et de Apostolica hac S. Sede amplius benemerentes paterna complectimur benevolentia, luculentis Pontificiae Nostrae caritatis, et honorificentiae testimoniis adaugeamus. Persuasum enim Nobis est, atque in Domino confidimus, collata Vobis, posterisque Nostris Militibus Apostolicae benignitatis documenta ad firmissimum Sacrosanctae Ecclesiae praesidium, et ad perenne virtutis incitamentum fore cessura. Itaque Vos, Dilecti Filii, specialibus favoribus, et gratiis prosequi volentes, Vosque singulos, a quibusvis excommunicationis, suspensionis, et Interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, et poenis, a jure, vel ab homine quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existitis, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes, et absolutos fore censentes, singulis Militiae Vestrae Militibus praesentibus, ac futuris ad Nos, et Romanum Pontificem pro tempore successorem Nostrum accedentibus, ut, praeter caetera Privilegia, Indulta, et honorum insignia ab eadem Apostolica Sede ipsis militibus impertita; hac quoque praerogativa, Ense nimirum ad latus instructi coram apparendi, venerandi, atque alloquendi in futurum tempus, non obstantibus quibuscumque in contrarium facientibus, uti, frui, et gaudere possint, et valeant, Apostolica auctoritate, earumdem praesentium literarum tenore benigne indulgemus, et elargimur. Interim Apostolicae huic Nostrae indulgentiae, ac benignitati adjicimus Apostolicam Benedictionem, quam tamquam studiosae, Nostrae ad Vobis opportune gratificandum voluntatis pignus, Vobis, Dilecti Filii, peramanter impertimur.

Et ob ejusdem Militiae merita.

Pontif. eidem Militiae nova privilegia edere non dedignatur.

Ideo eis conceditur, ut Ense ad latus instructi coram Romano Pontifice adesse possint.

Datum in Arce Gandulphi Albanensis Dioecesis sub Annulo Piscatoris die 8. Junii 1748. Pontificatus Nostri Anno Octavo.

Dat. Pont. An. VIII die 8. Jun. 1748.

LIII.

DE LIBERO

Et mutuo Commercio inter Provincias, Civitates, et Loca Ditionis temporalis Sanctae Sedis.

BENEDICTUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI.

Ad perpetuam rei memoriam.

Proemium.

Quo die supremum Reipublicae clavum, una cum Apostolicae servitutis officio, Nobis immerentibus et plane inopinantibus commissum suscepimus, inter non obscuras gratulationes, quibus provectionem Nostram a dilectissimo Populo exceptam fuisse cognovimus, hanc intelleximus non improbabilem laetitiae causam circumferri, quod nempe ad eum delata esset gubernandi regendique potestas, qui temporalis R. E. Dominii, totiusque Ditionis Ecclesiasticae res, atque rationes, tum ipso natalium veluti jure, tum maxime usu, ac diuturna consuetudine, perspectas penitus, atque exploratas habere censeretur. Cum qua sane opinione non immerito forsan de Nobis praeconcepta, alteram quoque in Subditorum animis junctam statuere, jam usque a primis Pontificatus Nostri exordiis curavimus, semperque augere et confirmare curabimus; ut scilicet rerum cognitioni dudum per Nos acquisitae, et potestati Nobis Divino consilio collatae parem omnino voluntatem, et curam ad eorum commoda investiganda, et ad ea pro viribus promovenda, paterno pectori Nostro infixum esse, et agnoscant, et sentiant. Hujus vero voluntatis, studiique Nostri cum multa ad hunc diem argumenta per Nos edita, multique salutares effectus in Populorum levamen, utilitatemque derivati fuerunt; tum vero nullum magis jucundum, utilemque fructum iisdem accidere posse putamus, quam quod pensatum diu maturequo consilium, superioribus tandem diebus ad optatum finem, Deo adjuvante, perduximus; ut scilicet generalem, atque perpetuam Commercii libertatem inter plerasque Ecclesiasticae Ditionis Provincias, plenamque rerum vendendarum, atque emendarum, et convehendarum facultatem, suprema auctoritate Nostra, atque mansura in aevum concessione statueremus; sub certis legibus, et conditionibus, quas ad propositum Nobis, et unice spectatum, utilitatis publicae scopum magis pertinere judicavimus. Sicut enim nolumus per speciem largioris rerum abundantiae in singulis Locis, atque Provinciis conservandae; fertilium Terrarum, Fundorumque Dominis; atque Cultoribus, in media perceptorum fructuum affluentia, aliarum rerum omnium egestate laborantibus; aliisque vicissim conterminis ejusdem Apostolicae Sedis Subditis, in ipso vicinae ubertatis conspectu, fame, ac penuria afflictis; paucorum privatorum aviditati de Provinciarum vexatione quaestum, et lucrum comparari: Ita summopere Nobis cordi est, ut quae de rore Coeli, et de pinguedine Terrae felicibus Ecclesiae Romanae Ditionibus concessa est rerum copia, nec in alienorum commodum, cum Subditorum detrimento, derivetur; nec iis potissimum Locis, quibus praecipua Dei largitate tributa est, aut detestabilibus negotiatorum artibus, aut intempestiva et improvida exportatione, depereat. His omnibus plenissime consultum esse voluimus per ea, quae fuse statuimus, et decrevimus in Schedula Nostri Motus proprii, quam nuper Chirographo Nostro obsignavimus, cujus tenor talis est.

Expectatio Subditorum B. Sedis in Pontificis exaltatione.

Amor Pontificis in Subditos.

Signanter modo in statuendo libero Commercio inter Provincias Ditionis Ecclesiasticae.

Juxta prudentem methodum in ejus Chirographo contentam.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Tenor Chirographi.

Motu Proprio etc.

Pensando Noi continuamente al comodo, e vantaggio de' Nostri amantissimi Sudditi, e sopra tutto a liberarli, per quanto ci è possibile nelle angustie de' tempi correnti da quegl' impedimenti, ed aggravj, che recano loro danno considerabile: Degna sopra ogni altra cosa della Nostra paterna providenza ci pare la proibizione nel libero Commercio, sotto la quale da gran tempo gemono le Provincie del Nostro Stato, e specialmente le più floride, et abbondanti, di Ferrara, e di Romagna: Essendoci stato più volte rappresentato, ed avendo Noi stessi in tempo della Nostra residenza nella Chiesa Metropolitana di Bologna per isperienza riconosciuto, che la suddetta proibizione, benchè si rivesta e colori coll' apparente, e specioso timore, che le dette due Provincie per supplire al bisogno altrui, non rimangono spogliate del Grano, ed altri Generi, che in esse si producono; è stata però sempre riconosciuta per dannosa, e nociva non solo alle altre Provincie meno abbondanti, quali in tal guisa restano costrette a provedersi del necessario supplemento, o fuori di Stato con danno pubblico e privato, e se anche dentro lo Stato,

Illius Proemium.

Perpenduntur damna, quae e prohibitione liberi Commercii inferuntur.

sempre però fuori di tempo; ed anche tal volta valendosi dell' opera, ed ajuto di alcuni l'omini proscritti, volgarmente chiamati Contrabandieri, con evidente offesa della Maestà del Principe; ma di più ugualmente dannosa alle medesime Provincie di Ferrara, e di Romagna, mentre a queste si toglie il modo di esitare onestamente li Generi, che ricavano dalle proprie industrie, e da i proprj Terreni, e in conseguenza di provvedersi del danaro, del quale abbisognano per pagare i Pesi pubblici, e supplire all' altre cose, che sono necessarie per il proprio mantenimento.

E sebbene i Nostri Predecessori, e tal volta anche in tempo di Sede vacante il Sacro Collegio de' Cardinali, attesi i clamori, e ricorsi delle Comunità dello Stato, hanno procurato rimediare al disordine, facendo rinovare quasi ogni anno dalli Cardinali Camerlenghi pro tempore di S. Chiesa gli Editti di libero, e reciproco commercio: Questi però rade volte hanno avuto l'effetto desiderato, atteso che li Cardinali Legati, Presidi, e Governatori di Provincie, sedotti ed ingannati come si vuol credere, dalli Ufficiali, e Ministri subalterni, in profitto de' quali per la spedizione delle Tratte, e Licenze, certamente ridonda la suddetta proibizione, ò non mai, o troppo tardi, e fuor di tempo, gli hanno fatti pubblicare nelle loro respettive Legazioni, e Provincie, cosicchè è rimasta per lo più in piedi la suddetta proibizione, e quello ch'è molto più odioso, non solo tra Provincia e Provincia, Legazione e Legazione; ma eziandio tra Luogo e Luogo della medesima Provincia, e Legazione: anzi la suddetta proibizione è stata eseguita con tale asprezza, che buona parte de' Possidenti, Coloni, e Contadini sono stati anche per via d' Inquisizione sottoposti alle processure, e pene gravissime, con totale rovina delle povere loro Famiglie.

Pontifex remisit hujus rei cognitionem Congregationi Status Oeconomici Camerae.

Volendo pertanto Noi in affare di tanta importanza prendere uno stabile, perpetuo, et efficace provedimento, ordinammo, che il medesimo affare fosse con tutta serietà, e maturità esaminato nella Congregazione poco prima da Noi specialmente deputata sopra le materie economiche della Camera Apostolica, e Stato Ecclesiastico, nella Nostra Costituzione; che incomincia, *Apostolicae Sedis Aerarium*, data sotto il giorno 18. Aprile 1746.; anzi per maggior cautela e sicurezza, non isdegnammo di scrivere Noi stessi, e consultare, e fare, che dal Segretario di essa Congregazione s'interrogassero, e consultassero a nome Nostro li Reverendissimi Cardinali Legati di Bologna, Ferrara, e Romagna, Monsignor Presidente d' Urbino, e Monsignor Governatore Generale della Marca, et in oltre alcuni de' più savj, ed accreditati Gentiluomini di ciascuna di detto Provincie. Raccolti poi li sentimenti, e voti di ciascheduno, avendo Noi veduto, che, eccettuato un solo, ò al più due, gli altri tutti sono convenuti nel sentimento, che libero, scambievole, e reciproco Commercio tra tutti li Sudditi, e Luoghi del Nostro Stato, sia cosa non solo connaturale, e coerente all' obbligo di quella civile Società, che tutti unisce in una sola Repubblica, ed in un sol Principato; ma anche necessario, e utilissimo non meno a i Luoghi, e Provincie più abbondanti, che all' altre meno abbondanti.

Et ejus consultationibus inhaerens, Motu proprio decrevit, et concedit liberum intra Statum Commercium.

Perciò inerendo a detto commune sentimento, e seguendo, ed approvando le risoluzioni prese in detta Congregazione sotto li 3. Gennaro, 7. Febraro, e 4. Luglio dello scaduto anno 1747., in virtù della presente Nostra Cedola, nella quale vogliamo, che si abbia per espresso, e di parola in parola inserto l'intiero tenore di tutti i Chirografi, Brevi, Costituzioni, Bandi, ed Editti, e di ogni altra cosa, che facesse in contrario, e che fosse in qualunque modo necessaria ad esprimersi; di Nostro Moto proprio, certa scienza, e pienezza della Nostra Apostolica autorità, diamo, e concediamo in perpetuo a tutti, e singoli Abitanti, e Commoranti nel Nostro Stato Ecclesiastico, e sieno, e non sieno Sudditi per origine, di qualunque stato, grado, e condizione, ampla, ed amplissima libertà di poter ciascuno a suo arbitrio, e piacimento contrattare, ed estrarre non solo da Luogo a Luogo, ma ancora da Provincia a Provincia, e da Legazione a Legazione di detto Nostro Stato Ecclesiastico (purchè però non si estragga, o trasporti fuori di esso Stato) Grano, Biade, Formentone, Marzatelli, Animali, Legna da lavoro, e da fuoco, ed ogni altro genere di cosa mobile, semovente, o vendibile, in qualunque modo chiamata, e denominata, ancorchè serva all' Annona, o Grascia, o ad altro qualsivoglia uso umano, con le seguenti dichiarazioni, e provisioni.

Cum sequentibus provisionibus.

1 Quae Civitates, et Loca

Primo. Che in questa Concessione di libero, e scambievole Commercio, siano, e s' intenda-

comprehendantur, et quae excipiantur.

no comprese le Provincie, e Legazioni di Bologna, Ferrara, Romagna, ed Urbino, Governo della Marca, e dell' Umbria, ed ogni altro Governo, Città, Terra, e Luogo, ancorchè Baronale dello Stato Ecclesiastico eccettuati solamente lo Stato, e Legazione d'Avignone, il Governo, e Ducato di Benevente, come pure il Distretto di Roma, la Provincia di Sabina, il Governo di Viterbo, e l'altro di Civitavecchia, con le Città, e Luoghi ad essi sottoposti; anche a titolo di sopraintendenza, e generalmente tutte quelle Città, Terre, e Luoghi, che servono all' Annona, o alla Grascia di Roma, e che sono soggetti alla Giurisdizione del Prefetto dell' Annona, e del Presidente della Grascia; riservando a Noi di dare in appresso per il comodo, e vantaggio di questi Luoghi, e Provincie così eccettuati altro conveniente provedimento.

II. Quid servandum, quum merces transferri debent.

2. Che il suddetto libero, e reciproco commercio tra Provincia e Provincia, e tra Luogo e Luogo di una medesima Provincia, s' intenda, e debba intendersi, come Noi lo diamo, e concediamo, tanto per terra, quanto per acqua, ed eziandio per mare: Con questa differenza però, che volendosi estrarre, e trasportare da Luogo a Luogo, oppur anco da Provincia a Provincia, o da una Legazione all' altra qualunque genere (come sopra) di cosa vendibile per via di Terra; sia lecito a ciascheduno di farlo senza domandare licenza alcuna, nè darne assegna, denonzia, o notizia nè in voce, nè in iscritto ai Cardinali pro tempore Legati, o Vicelegati, Governatori, Presidenti, Magistrati, loro Cancellieri, o altri Ufficiali, e Ministri: Ma volendosi estrarre, e trasportare da Luogo a Luogo, oppure da Provincia a Provincia, gl' infrascritti generi, o Grano, o Biade, e Formentone, o Marzatelli, o Farina, o Oglio, per via d' acqua, cioè Fiumi, Canali, o Mare, non possa ciò farsi senza averne presa l' espressa licenza in scriptis, quale vogliamo che non possa negarsi, ma si dia gratis, e senza veruno pagamento, con esprimere però in essa la precisa quantità di Grano, Biade, Formentone, o Marzatelli, Farina, ed Oglio, che si vorranno trasportare, e purchè l' Estraente si obblighi, e dia sigurtà idonea, sotto pena del dupio, di esibire, e rilasciare dentro il termine di un mese nella Cancellaria del Luogo, da cui si farà l' Estrazione, Documento autentico di averlo con effetto trasportato, e scaricato in quell' altro tal Luogo del Nostro Stato, ove avrà asseguato di volerlo trasportare. Qual termine di un mese non possa esserli prorogato, se non che ad un' altro sol mese, e non più, quando giustifichi, o provi esser stato forzosamente impedito, o dai geli, rispetto ai Fiumi, Valli, e Canali, o da fortuna, e borrasca, rispetto al Mare.

III. Revocatio privativarum vendendi, et emendi.

3. Che per tal effetto, e perchè il suddetto reciproco, e scambievole Commercio resti veramente libero da qualunque impedimento, siano, e s' intendano rivocate, cassate, et annullate tutte, e singole Privative di vendere, o comprare, concedute in qualunque tempo dai Cardinali Legati, Presidi, e Governatori di Provincie, come in fatti Noi le cassiamo, annulliamo, aboliamo, e rivochiamo; preservando solamente, e lasciando nel suo vigore le Privative del Sale, Macinato, e qualunque altra Privativa conceduta in favore degli Appaltatori Camerali, e anche della Comunità, o di altri Particolari, con Chirografi, o Brevi speciali o Nostri, o de' Nostri Predecessori: Non essendovi alcuno, che abbia facoltà di concederle, fuori del Principe Supremo.

IV. Derogatio cuicumque Legi super prohibitione reciproci Commercii.

4. Così pure vogliamo, e comandiamo, che s' intenda espressamente derogato, come in virtù della presente amplamente, ed espressamente deroghiamo a tutti, e singoli Statuti, e Consuetudini, Bandi, e Tariffe, ed a qualunque altra disposizione, ed ordinazione, per la quale si vieti, o proibisca, che non possa vendersi, e comprarsi, darsi, e ricevers in solutum, o trasportarsi da Provincia a Provincia, ovvero da Luogo a Luogo di una stessa Provincia, senza licenza de' Cardinali Legati, Vicelegati, Presidi, Governatori, e Magistrati locali, Grano, Biade, Formentone, Marzatelli, Animali, ed ogni altra qualunque cosa mobile, o semovente; e specialmente vogliamo, che sia, e s' intenda derogato, ed abolito, come Noi aboliamo, annolliamo, e rivochiamo per lo Stato, e Legazione di Ferrara il Bando, e Tariffa del Cardinale di S. Susanna impressa li 15. Decembre 1656., o altro più vero tempo, non ostante qualunque conferma o de' Cardinali Legati Successori, o anche della Sede Apostolica: Volendo, e decretando, che li suddetti Statuti, e Consuetudini, Bandi, e Tariffe nelle parti contrarie a questa Nostra Cedola, e che possino essere direttamente, o indirettamente, di qualsivoglia, ancorchè minimo

impedimento al libero e scambievole Commercio tra una Provincia, o sia Legazione, e l'altra, e molto più tra un Luogo, e l'altro d'una medesima Provincia, e Legazione, e si abbiano, e debbano avere per nulli; ed irriti, e come se mai fossero stati fatti, pubblicati, e confermati.

V. Annullatio Processuum, et inquisitionum pendentium contra Extractores de Loco ad Locum.

5. Di più vogliamo, e comandiamo, che sieno, e s'abbiano per nulle, et irrite tutte le Inquisizioni, e Processure Criminali, e tutte le condanne o ancora pendenti, o in altro qualsisia modo sin'ora non eseguite contro qualunque de' Nostri Sudditi, e specialmente contro i poveri Contadini, per avere estratto, o tentato di estrarre alcun Genere di cosa vendibile da Luogo a Luogo, oppur anche da una Provincia all'altra di quelle, come sopra, comprese nella presente Nostra Cedola. Dichiarandoli sin d'adesso tutti, e singoli con generale assoluzione pienamente, e totalmente assoluti, da ogni Processura, Inquisizione, e pena, che possano avere, o pretendersi incorsa per causa di dette Estrazioni, ancorchè più volte replicate, purchè però non si tratti di Estrazione fuori di Stato, nè di cose soggette alle Privative degli Appaltatori Camerali, Città, Comunità, ed altri, poc'anzi eccettuate, e preservate.

VI. Monopolia alioque iniuste quaestus, et abusus non tolerantur

6. Ad effetto poi, che non si faccia abuso di questa Nostra così ampia concessione di libero, e scambievole Commercio di ogni cosa vendibile, e che la medesima per malizia degli Uomini non torni in danno, e pregiudizio nè di tutto, nè di alcuna parte di detto Nostro Stato Ecclesiastico, rinnoviamo in primo luogo tutte le Bolle, e Costituzioni de' Nostri Predecessori, e tutti i Bandi generali, e particolari contro quelli, che in avvenire faranno incette, e monopolj di Grano, Formentone, Orzo, Fave, Legumi, ed altre Biade di qualsivoglia sorta, Oglio, Olive, e simili; Volendo, che contro questi si proceda rigorosamente alle pene comminate in essi Bandi, e Costituzioni, e in tutto, e per tutto secondo la forma delle medesime. Non intendiamo però con la presente di proibire sotto nome d'incetta la mercatura lecita, ed onesta delli Generi suddetti, dovendo anzi esser libero ad ognuno in sequela di questa Nostra Concessione, e comprarli in un Luogo, e Provincia, e trasportarli, e venderli in altro Luogo, e in altra Provincia del Nostro Stato: ma solo vogliamo, che non sia lecito ai Mercanti, o ad altri chiunque sia, comprare li Generi suddetti, prima che siano separati dal suolo, e quando ne vogliano comprare in maggior quantità del proprio consumo, che non sia loro lecito comprare detti Generi, se non che ne' Mercati, o Piazze pubbliche, e quelli così comprati, senz'altro indugio di tempo, che quanto sia comodamente necessario per il trasporto, esporre similmente venali nelli Mercati, o Piazze pubbliche di qualunque altro Luogo, ove gli piacerà trasportarli.

VII. Firma remanent legitima Vectigalia.

7. Di più vogliamo, e dichiariamo, che per la presente Concessione di libero, e reciproco Commercio, non sia, e non s'intenda in alcuna benchè minima parte, derogato, o pregiudicato al pagamento di qualsisia Gabella, e specialmente al Transito, Introduzione, o estrazione legittimamente imposta in favore della nostra Camera, o anche delle Comunità, o Persone particolari del nostro Stato: Volendo, che queste debbano esigersi, e pagarsi da chiunque è tenuto alle medesime, senz'alcuna innovazione, e nell'istesso modo, forma, e quantità, come sono state pagate, ed esatte fin'ora, e prima della presente Concessione: purchè però siano state legittimamente imposte, e non altrimenti: Poichè Noi non intendiamo approvare con la presente alcuna di esse Gabelle, quando non sia lecita, e non sia stata imposta con legittima autorità.

VIII. Non derogatum censetur obligationi introducendi partem fructuum in aliquem Locum seu asservandi etc.

8. Inoltre vogliamo, e dichiariamo, che per questa nostra generale concessione di libero, e reciproco Commercio non s'intenda punto derogato, e pregiudicato all'obbligo d'introdurre o la porzione Domenicale, o altra qualunque parte del raccolto in quelle Città, e Terre, o Luoghi, ove l'obbligo suddetto o per legge statutaria, ovvero per lunga, ed inveterata Consuetudine trovasi in attuale osservanza; anzi vogliamo, ed ordiniamo, che in quelle Città, Terre, e Luoghi del nostro Stato, ove non vi è questa provida legge, li Reverendissimi Cardinali Legati, e li Prelati Presidi, e Governatori e Provincie, oppur anche locali, facciano quanto prima adunare i pubblici Consigli, e quivi stabilire la detta Legge, ed obbligo d'introdurre ogn'anno, o almeno di tenere a disposizione di chi presiede all'Annona, una porzione del raccolto, più, o meno, e proporzione della maggiore, o minore Popolazione. In quelle Città poi, Terre, e Luoghi, ove già si trova la legge, ed obbligo suddetto, vogliamo, che si adempia, ed osservi puntual-

Immo ubi haec obligatio non adsit, praescribatur.

mente; togliendo ai Cardinali pro tempore Legati, Vicelegati, Presidi, e Governatori tanto di Provincie, come Locali, Magistrati, Cancellieri, Uffiziali, e Ministri, la facoltà di dispensare da detta Introduzione, o quella differire oltre il termine prescritto dalla Legge, e Consuetudine, qualora quello, o quelli, che chiederanno somigliante dispensa, o dilazione, non abbiano precedentemente nella Cancellaria della Comunità, data sicurtà idonea di ritenere, e conservare in campagna la loro tangento ad ogni richiesta, e disposizione di chi presiede all'Annona, o del Pubblico Consiglio. E se mai accadesse in più anni consecutivi tale abbondanza, che la porzione soggetta all'obbligo della introduzione non potesse consumarsi in un anno, ed altri sei mesi dell'anno susseguente: In tal caso solamente permettiamo ai Cardinali Legati pro tempore, ed alli Governatori suddetti, di dispensare dall'obbligo d'introdurre tuttociò, che sarà soprabbondante, senza alcuna sigurtà: Purchè però la supposta soprabbondanza resti prima verificata, ed approvata con risoluzione del Pubblico Consiglio delle respettive Comunità, e non altrimenti; e purchè la dispensa suddetta si conceda senza verun pagamento, e in tutto gratis.

Rerum introductarum, aut asservatarum usui, et venditioni consulitur.

E perchè non sarebbe cosa giusta, che il Grano, o altro genere soggetto in virtù di tal legge all'obbligo, e vincolo della introduzione, restasse poi senza esito, e smaltimento, o in altra maniera posposto al Grano, o altro Genere non soggetto a detto vincolo: Perciò vogliamo, ed ordiniamo, che li medesimi Legati, Vicelegati, Presidi, Governatori, ed ogni altro, a cui appartiene la cura dell'Annona, ed Abbondanza, vegli, ed insista, che il Grano, o altro Genere, come sopra vincolato, abbia onninamente dentro l'anno l'esito, e smaltimento conveniente per il prezzo del Calmiero, o sia per lo stesso prezzo preferito ad ogni altro Grano, o respettivamente Genere, non soggetto all'obbligo della introduzione.

IX
Tempus praescribitur, quo ea tractio fieri potest

9. Oltre a ciò, ad effetto, che in ciascuna delle suddette Provincie, alle quali si concede la Grazia di detto libero, e scambievole Commercio, le pubbliche abbondanze, li Monti frumentarj, li Forni venali; e ciascun particolare, e privato Cittadino delle medesime, abbiano un congruo, e discreto tempo per provedersi del bisognevole rispetto al Grano, Formentone, ed ogni altro genere di Biade, e Marzatelli, prima che in virtù di esso libero Commercio escano dalla propria Provincia, o Legazione; vogliamo, ordiniamo, e dichiaramo, che il suddetto libero Commercio, quanto al Grano, ed altre Biade, che sogliono raccogliersi nel fine di Giugno, o nel Mese seguente di Luglio, s'intenda, e resti ogni anno sospeso per li tre mesi di Giugno, Luglio, e Agosto; e quanto al Formentone, o altri minuti, che sogliono raccogliersi più tardi del Grano, s'intenda, e resti similmente sospeso ogni anno per li tre mesi di Luglio, Agosto, e Settembre: Intendendo però tra Provincia, e Provincia, o Legazione; e non mai tra una Città, e l'altra, tra una Terra, e l'altra, tra un Luogo, e l'altro di una medesima Legazione, e Provincia. Qual sospensione durante, non solo vogliamo, ed ordiniamo, che non sia lecito a veruna Persona, o Comunità, di qualunque stato, grado, e condizione, che sia, ancorchè Cardinali, Arcivescovi, Vescovi, Baroni, Università, Collegj, anche della Compagnia di Gesù, undici Congregazioni, Cavalieri di Malta, e di qualunque altr'Ordine Militare, Santa Casa di Loreto, Sant'Uffizio, e loro Ministri, o Potentati, Chierici della nostra Camera, Camerali, Palatini, e Famigliari nostri, o de' Romani Pontefici pro tempore nostri Successori, ed altri qualsivoglia, ancorchè privilegiati, e privilegiatissimi, per comprendere i quali vi fosse bisogno di specifica, ed individua menzione, estrarre per Terra, o per Acqua, Grano, Biade, Formentone, o Marzatelli da una provincia all'altra, o da una Legazione all'altra; Ma di più vogliamo, ed ordiniamo, che nuppur sia lecito alli Cardinali pro tempore Legati, Vicelegati, Presidi, e Governatori di esse Provincie, e molto meno a qualunque altro Magistrato locale, a cui appartenga la cura dell'Annona, e Grascia, concedere, o dare a chicchessia la facoltà, o licenza di estrarre dalla Provincia, a cui presiede, o nella quale esercita Magistrato, e Governo, Grano, o Formentone, o altro dei Generi suddetti. Volendo Noi, che questi, in tempo di detta respettiva sospensione, non possano, e non debbano in conto alcuno uscire da quella Provincia, o Legazione, ove nascono, e che il Grano, ed altro, come sopra, dal primo giorno di Settembre solamente fino all'ultimo giorno di Maggio inclusive; e respettivamente il Formentone, e Marzatelli dal primo giorno di Ottobre solamente fino all'ulti-

mo giorno di Giugno, in ciascun anno, possano liberamente, e senza licenza, assegna, o denunzia alcuna, estraersi da una all'altra delle Legazioni, e Provincie comprese in questa nostra Concessione, nel modo e forma, che si è stabilito di sopra.

X. Liberum commercium intra fines ditionis Eccl. tantum conceditur.

10. Finalmente affinchè questa Nostra Grazia del libero, e scambievole Commercio, quale Noi facciamo a Nostri Sudditi per benefizio loro, e del Nostro Stato, non faciliti l'Estrazioni, già per lo passato tante volte proibite sotto pene rigorosissime, fuori di Stato; Vogliamo bensì, che non possano molestarsi quelli, che trasporteranno Grani, Formentone, e qualunque altro genere di cosa vendibile da un luogo all'altro di una medesima Legazione, o Provincia in tutto l'anno, e similmente non possano molestarsi quelli, che trasporteranno da Legazione a Legazione, o da Provincia a Provincia il Grano, Biade, Formentone, e Marzatelli nelli nove mesi, per li quali concediamo per questi Generi libero, e scambievole Commercio, ancorchè si trovino dentro cinque miglia vicino al Mare, o vicino alli confini del nostro Stato Ecclesiastico.

Confirmatio prohibitionum extrahendi a Statu

Ma però nello stesso tempo confermiamo, e rinnoviamo tutte le proibizioni di estrarre fuori di Stato sotto qualunque pretesto o colore, più volte fatte, e rinnovate, e confermate da Nostri Predecessori, e specialmente Pio IV. nella sua Costituzione 98., Pio V. Costituzione 198., Gregorio XIII. Costituzione 50., Bolla nov. Tom. 2., Clemente VIII. Costituzione 49., Paolo V. Costituzione 12., Gregorio XIV. Costituzione 30. Bollar. nov. Tom. 3. Urbano VIII. Costituzione 30. §. 16. ed Innocenzo X. Costituzione 13. §. 20. Bollar. nov. Tom. 5., come pure tutte, e singole pene dalli medesimi comminate, o stabilite contro i Trasgressori; restringendo, e limitando per ora le suddette proibizioni, e pene alla sola Estrazione fuori di Stato, di Grano, Biade, Formentone, Legumi, ed altri Marzaletti, Farina di ogni sorta, ed Oglio; e lasciando all'arbitrio de' Cardinali pro tempore Legati, Presidi, e Governatori di Provincie il dare licenza di estrarre fuori di Stato gli altri Generi di cose mobili, o semoventi, secondo la prudenza loro, fino a tanto, che anche rispetto a questi si prendano da Noi quelli provedimenti, che stimeremo più utili per il vantaggio de' nostri Sudditi. Vogliamo pertanto, e strettamente ordiniamo, che a niuna delle Persone espresse, e nominate in dette Costituzioni de' Nostri Predecessori, e specialmente ai Cardinali pro tempore Legati di Bologna, Ferrara, Romagna, ed Urbino, e molto meno ai Vicelegati, Presidi, o Governatori, sieno di Provincie, oppur Locali, sia lecito di estrarre, o dare a chicchessia licenza, e facoltà di estrarre fuori di Stato senza nostro special Chirografo firmato di Nostra propria mano, o de' Nostri Successori pro tempore, anche a titolo di Passo comodo, o sotto qualunque altro titolo, colore, e pretesto, Grano, Biade, Formentone, e Marzatelli, Farina d'ogni sorta, ed Oglio, sotto le pene contenute in dette Costituzioni. Volendo Noi, che l'Estrazioni, che mai per l'avvenire si concedessero per Mare, o per Acqua a titolo di Passo comodo, s'intendano, e siano giudicate per vere Estrazioni fuori di Stato, qualora l'Estrazione non si faccia con la cautela di sopra espressa, cioè che l'Estraente notifichi al Governatore, Commissario, Podestà, o altro simile Uffiziale residente nel luogo di essa Estrazione, la quantità del Grano, Formentone, Farina, ed altro Genere, come sopra, proibito, quale intende trasportare per Acqua, o per Mare, come passo più comodo, da un luogo all'altro dello Stato Ecclesiastico; come pure il luogo, ove intende così trasportarlo; e si obblighi con sicurtà idonea, non solo di non portarlo altrove, ma ancora di esibire dentro un Mese, e rilasciare nella Cancellaria Documento autentico di averlo realmente trasportato, e scaricato nel Luogo indicato, come si è detto più diffusamente di sopra.

Absque speciali Pontificis Chirographo.

XI. Exceptio personarum, quæ semper et undecumque res extrahere possunt.

11. Da questa proibizione di estrarre fuori di Stato, come pure dall'altra di estrarre da Provincia a Provincia del Nostro Stato nei Mesi, nei quali deva, come sopra, restar sospeso il libero Commercio del Grano, Formentone, ed altri Generi di sopra espressi, seguendo le vestigia di Gregorio XV. altro Nostro Predecessore nella sua Costituzione 30. Bullar. nov. Tom. 3., vogliamo, che sieno eccettuati primieramente li Poveri, che raccolgono la Spiga caduta ai Mietitori, per quella poca quantità, che possono adunare con detta loro opera, e fatica: In secondo luogo i Contadini, e poveri Operarj, quali per loro mercede diurna, o in conto, e parte della medesima, ricevono Pane, o qualche piccola quantità di Grano, Formentone, o di altri Generi suddetti: In

terzo luogo li Religiosi Mendicanti, quali similmente cercano, e raccolgono per elemosina, e per il vitto comune de' loro Conventi, o Grano, o altro de' suddetti Generi, purchè sieno nella solita, e moderata quantità: E finalmente quelli, che portano ai Mercati dentro lo Stato Polli, Ova, Frutta, ed altre somiglianti cose in poca quantità, e queste cambiano con Grano, Formentone, Marzatelli, Pane, Farina, o simili, per uso proprio, o necessità delle Famiglie loro: Dichiarando, che a questi casi non si estende alcuna delle suddette proibizioni.

Specialis dispositio quoad allegantes Privilegium super licentia extrahendi e Statu.

Così pure inerendo alla Costituzione di Pio IV. la 99. Bullar. nov. Tom. 2., e di Paolo V. la 12. Bollar. nov. Tom. 3. vogliamo, e dichiariamo, che sieno, e restino eccettuati dalla suddetta proibizione di estrarre fuori di Stato quelli, che godono o per titolo veramente oneroso di effettivo pagamento, o di Appalto, e Contratto Camerale, oppure per Privilegio confermato in actu devolutionis, la facoltà di estrarre fuori di esso Stato Grano, o Formentone, o altro Genere compreso in detta proibizione: Purchè però prima di Giugno del seguente Anno 1749. abbiano esibiti, e verificati nella nostra Congregazione Camerale, citato, e contradicente il Commissario Generale della Nostra camera, ed in oltre anche gli Agenti, e Procuratori delle respettive Città, e Provincie, le pretese loro Facoltà, Indulti, e Privilegj; Volendo, e decretando, che il possesso, nel quale si trovano di estrarre liberamente fuori di Stato, suffraghi loro, e a ciascheduno di loro per la corrente Stagione solamente, e fino al suddetto Mese di Giugno dell' Anno seguente di modochè, passato questo tempo, e non fatta la suddetta esibizione, e verificazione, tutti, e singoli Privilegi, Indulti, e Facoltà suddette, ancorchè muniti di Clausule efficaci, ed efficacissime, e derogatorie di qualunque futura derogatoria (eccettuati li soli Appaltatori Camerali per la quantità convenuta ne' loro Appalti) s' intendano e sieno ipso facto, et ipso jure, senz' altra dichiarazione o sentenza, e senza speranza d' ulteriore dilazione, o purgazione di mora, nulli, cassi, revocati, ed irriti, come se non fossero stati mai conceduti, non ostante qualunque possesso, benchè centenario, ed immemorabile in contrario, quale vogliamo, che neppure suffraghi per iscusarli dalle pene, come sopra, ordinate contro quelli, che trasgrediranno la suddetta proibizione di estrarre fuori di Stato: Anzi ad effetto di evitare le Fraudi, che pur troppo si commettono in queste Estrazioni fuori di Stato, con grave pregiudizio de' Nostri Sudditi, e delli Dritti della Nostra Camera, vogliamo in oltre, che ancora gli Appaltatori Camerali, ed ogni altro, che sia veramente privilegiato, debbano denunciare volta per volta la giusta quantità del Grano, o altre de' suddetti Generi proibiti, che vorranno estrarre, e a tenore di essa denuncia debbano riportare dai Cardinali pro tempore Legati, Vicelegati, Presidi, o Governatori delle Provincie la Bolletta, o documento di essa denuncia, quale vogliamo, che si conceda del tutto *gratis*, e prima si registri nella pubblica Cancellaria: cosicchè facendosi l' Estrazione, a trasporto senza tal Bolletta, anche gli Appaltatori, e Privilegiati suddetti incorrano nelle pene di dette Costituzioni.

XII Adhortatio ad Legatos, et Praesides, et poenae in Transgressores.

12. Confidati nel zelo, diligenza, ed attenzione a Noi ben cognita di quelli, che in oggi presiedono al Governo delle Città, e Provincie del Nostro Stato, e specialmente de' Reverendissimi Cardinali Legati delle più volte nominate Legazioni di Bologna, Ferrara, e Romagna, speriamo, che eseguiranno, e faranno respettivamente eseguire con tutta puntualità quanto abbiamo fin' ora disposto in questa Cedola di Nostro Moto proprio; Ma se mai per avventura, o alcuno di essi, che non vogliamo credere, o de' loro Successori in qualunque tempo, ardirà contravvenire a questa Nostra Concessione di perpetuo, libero, e scambievole Commercio, ampliata, dichiarata, e limitata, come sopra, sotto qualsivoglia titolo, colore, o pretesto, e specialmente sotto il pretesto delle facoltà delegii da Noi, o da altro Romano Pontefice pro tempore, eziandio per Bolla, o Breve sopra le cose, che appartengono all' Annona, e alla Grascia: Vogliamo, ed ordiniamo, che in tal caso tanto essi Cardinali Legati, Vicelegati, Presidi, e Governatori, quanto i loro Uditori, Luogotenenti, Cancellieri Segretarj, Ministri, ed Uffiziali, che avranno alcuna benchè minima parte in detta contravvenzione, o trasgressione, e molto più se fossero Baroni, e Feudatarj, o Magistrati di alcuna Città, o Comunità, cadano, e s' intendano incorsi nelle pene stabilite da Pio IV., Pio V., Gregorio XIII., Clemente VIII., Gregorio XIV., Urbano VIII., ed Innocenzo X. Nostri Predecessori nelle poco anzi riferite loro Costituzioni

pubblicate contro quelli, che estraggono Grano, o altro Genere in esse proibito fuori di Stato: Volendo Noi, che tutte, e singole Persone, o anche Comunità nominate, e comprese in dette Costituzioni, si abbiano ancora per nominate, e comprese in questa Nostra Cedola di Moto proprio, e che tutte, e singole pene ivi imposte contro quelli, che estraggono fuori di Stato o Grano, o altro Genere vietato, sieno, e s' intendano similmente imposte contro quelli, che in qualunque modo trasgrediranno, o contravverrano a quanto abbiamo fin' ora disposto in favore del libero, reciproco, e generale Commercio dentro il Nostro Stato: Et in oltre (senza pregiudizio però delle riferite pene) vogliamo, e comandiamo, che quante volte trasgrediranno, o contravverranno, o in qualunque modo impediranno direttamente, o indirettamente il libero Commercio nel tempo, e nel modo di sopra da Noi concedoto; tante volte cadano, e ciascuno di essi cada nella pena di scudi 5000. d'oro quale vogliamo, che in ogni, e qualunque tempo ed anche dopo dieci, venti, o trenta anni, ed eziandio dopo la morte del Trasgressore, possa, e debba esigersi contro gli Eredi, e così esatta applicarsi per una quarta parte in favore dell' Accusatore, e per le altre tre parti alla Nostra Camera; dichiarando, che dal giorno della contravvenzione, o trasgressione, sieno, e s' intendano specialmente affetti, ed ipotecati per tal' effetto tutti i Beni liberi del Trasgressore.

Depotatio Judicum Executorum.

Esecutori della presente Cedola di Moto proprio depotiamo, e vogliamo, che sieno il Cardinale pro tempore Camerlengo di Santa Chiesa, e li quattro Arcivescovi pro tempore delle quattro Legazioni, cioè di Bologna, Ferrara, Ravenna, ed Urbino, tanto congiuntamente, che divisamente, con tutte le più ampie facoltà necessarie, ed opportune. Al qual' effetto ordiniamo e comandiamo, che in ciascheduna delle Cancellarie Prioriali delle Città, e Terre comprese in questa Nostra Concessione, debba dentro il termine di due mesi dal giorno della pubblicazione, registrarsi il presente Moto proprio, sotto pena di scudi 25. d'oro contro il Cancelliere, che mancherà di registrarlo, essendo così mente, e volontà Nostra espressa.

Clausulae pro Chirographi firmitate.

Volendo, e decretando, che alla presente Nostra Cedola di Moto proprio, benchè non esibita, nè registrata in Camera, e ne' suoi Libri, non possa mai darsi, nè opporsi di surrezione, orrezione, nè d' alcun' altro vizio, o difetto della Nostra volontà, ed intenzione, nè che mai sotto tali, o altri pretesti, quantunque validi, validissimi, e giuridichi, anche di Jus quesito, e pregiudizio del Terzo, possa essere impugnata, moderata, e rivocata, ridotta ad viam juris, o concedersi contro di essa l'aperizione Oris, e altro qualunque rimedio, e che così, e non altrimenti, debba sempre ed in perpetuo giudicarsi, definirsi, ed interpretarsi da qualsisia Giudice, o Tribunale, benchè Collegiale, Congregazioni, anche de' Reverendissimi Cardinali, Legati a Latere, Vicelegati, Camerlengo di Santa Chiesa, Tesoriere, Rota, Camera, e qualunque altro, togliendo loro ogni facoltà, e giurisdizione di definire, ed interpretare le contrario: Dichiarando Noi fin d' adesso preventivamente nullo, irrito, ed invalido tutto ciò, che da ciascuno di essi con qualsivoglia autorità, scientemente, o ignorantemente, fosse in qualunque tempo giudicato, o si tentasse di giudicare contro la forma, e disposizione della presente Nostra Cedola di Moto proprio; quale vogliamo, che vaglia, e debba aver sempre, ed in perpetuo il suo pieno effetto, esecuzione; e vigore colla semplice Nostra sottoscrizione, benchè non vi sieno state chiamate, sentite, o citate qualsisieno Persone; ancorchè privilegiate, privilegiatissime, Ecclesiastiche, e Luoghi Pii, che avessero, o pretendessero aver interesse nella presente Nostra Concessione, e che per comprenderle fosse bisogno di special menzione; Non ostante la Bolla di Pio IV. Nostro Predecessore *de registrandis*, la Regola della Nostra Cancellaria *de jure quaesito non tollendo*, e non ostanti ancora tutti, e qualsisieno Chirografi, Brevi, Ordinazioni, e Costituzioni Apostoliche, Nostre, e de' Nostri Predecessori, Bandi, ed Editti, in virtù di essi, ed in qualunque altro modo emanati, affissi, e pubblicati, Leggi, Statuti, Riforme, Stili, Usi, consuetudini, e qualunque altra cosa, che facesse, o potesse fare in contrario; alle quali tutte, e singole, avendone il tenore qui per espresso, e di parola in parola inserto, e registrato, e supplendo colla pienezza della Nostra Potestà Pontificia ad ogni vizio, e difetto, quantunque sostanziale, e formale, che vi potesse intervenire, per questa volta sola, e per la piena, e total' esecuzione di quanto si contiene nella presente Nostra Cedola di Mo-

Derogatio contrariis.

to proprio, ampiamente, ed in ogni più valida forma deroghiamo.

Dat. die 29. Junii 1748.

Dato dal Nostro Palazzo di Monte Cavallo questo dì 29. Giugno 1748.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Pontifex Motu proprio omnia supradicta concedit denuo, et confirmat.

Ne autem ea, quae a Nobis Schedulam praeinsertam, ad Nostrorum, et Sedis Apostolicae Subditorum utilitatem, maturo consilio, ac optima ratione sunt statuta labentis temporis cursu valeant ullatenus labefactari, sed eo validius subsistant, quo pleniori firmitatis vinculo fuerint stabilita : Motu, scientia, et potestatis plenitudine similibus, hac Nostra in perpetuum valitura Constitutione, praedictum liberum Commercium in omnibus, et singulis Provinciis, Civitatibus, Oppidis, Terris, et Locis Status Nostri Ecclesiastici, superius tamen non exceptis, juxta seriem, continentiam, tenorem, et praescriptum praeinsertae Schedulae, et non alias, aliter, nec alio modo, Apostolica auctoritate constituimus, concedimus, et impertimur; ita quod liceat omnibus, et quibuscumque Personis in Provinciis, Civitatibus, Oppidis, Terris, et Locis praedictis commorantibus, tam indigenis, quam alienigenis, ac etiam Nobis, et dictae Sedi Apostolicae ratione originis non subditis, Frumentum, Segetes, Animalia, Ligna, et quodcumque aliud genus rerum mobilium, semoventium, et vendibilium, quomodolibet nuncupatarum, etiam ad rem frumentariam, et Annonam, ac alios quoscumque humanae vitae usus pertinentium, in commercium hujusmodi conferre, eaque de Loco ad Locum, ac de Provincia in Provinciam, non tamen extra praedictae Sedis Apostolicae Ditionem, extrahere, transferre, et exportare; ideoque eamdem praeinsertam Schedulam et in ea tributas liberi commercii hujusmodi licentias, et facultates, cum omnibus, et singulis declarationibus, provisionibus, limitationibus, modificationibus, derogationibus, legibus, prohibitionibus, cautelis, clausulis, et decretis, in ipsa praeinserta Schedula contentis, statutis, atque praescriptis, dicta Apostolica Auctoritate perpetuo confirmamus, et approbamus, ac ipsarum praesentium firmitate, et robore communicamus, omnesque, et singulos tam juris, quam facti, et quoscumque alios, quantumvis substantiales defectus sequi desuper quomodolibet intervenerint in eisdem, supplemus.

Clausulae pro praemissorum firmitate.

Decernentes omnia, et singula in ipsa praeinserta Schedula concessa, declarata, disposita, ordinata, statuta, sancita, contenta, et expressa, praesentesque literas, sive ex eo, quod quicumque in eis, aut eorum aliquo interesse habentes, vel habere praetendentes, seu putantes, ad id vocati non fuerint, nec praemissis consenserint, sive alias ex quibuscumque causis, nunquam de subreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis vitio, seu intentionis Nostrae, vel quocumque alio defectu notari, impugnari, retractari, seu etiam revocari, suspendi, restringi, limitari, aut in jus, vel controversiam vocari, seu ad terminos Juris reduci posse; sed ea semper valida, et efficacia esse, et fore, perpetuaque roboris firmitate subsistere, et nullo unquam tempore sub quibusvis generalibus similium, vel dissimilium facultatum, vel licentiarum revocationibus, suspensionibus, limitationibus, prohibitionibus, moderationibus, aliisque contrariis dispositionibus comprehendi debere, sed semper ab illis excepta esse, et censeri, et quoties contraria hujusmodi emanare contigerit, toties praeinsertam Schedulam, ipsasque praesentes literas, et in eis contenta hujusmodi, in eorum pristinum, et validissimum statum restituta, reposita, et plenarie reintegrata esse et fore.

Aliter judicari prohibetur cum decreto irritanti.

Sicque, et non aliter in praemissis omnibus, et singulis per quoscumque Judices Ordinarios, et delegatos, quavis auctoritate, et potestate fungentes, ac honore dignitate fulgentes, etiam Causarum Palatii Apostolici Auditores, ac S. R. E. Camerarium aliosque Cardinales, etiam de Latere Legatos, Vicelegatos, Praesides, Gubernatores nec non Camerae Apostolicae Thesaurarium, et Praesidentes Clericos, in quocumque Tribunali, etiam Collegiali, et in quacumque Congregatione, etiam eorumdem S. R. E. Cardinalium, sublata eis, et eorum cuilibet quavis aliter judicandi, definiendi, et interpretandi facultate, potestate, aut auctoritate, judicari, et definiri debere; irritum quoque et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Deputatio Judicum assistentium.

Et nihilominus Dilecto Filio Nostro Sylvio Tituli Sancti Calixti S. R. E. Presbytero Cardinali Valenti nuncupato, moderno, et pro tempore existenti S. R. E. Camerario, et Venerabilibus Fratribus Bononien., Ferrarien., Ravennaten., et Urbinaten. Archiepiscopis, Motu simili per Apostolica scripta committimus, et mandamus, quatenus ipsi, vel unus, aut plures eorum, per se, vel alium, seu alios, praesentes literas, et in eis, praeinsertaque Schedula contenta quaecumque, ubi, et quando opus fuerit et quoties

pro parte interesse habentium fuerint requisiti, solemniter publicantes, eisque in praemissis efficacis defensionis praesidio assistentes faciant auctoritate Nostra, easdem praesentes Literas, et in eis, ac in praeinserta Schedula contenta quaecumque, ab omnibus, semper et ubique, firmiter, et inviolabiliter observari, suosque plenarios, et integros effectus in omnibus, et per omnia sortiri, ac debitae executioni demandari, nec non omnes, et singulos, quorum favorem eaedem praesentes, et praeinserta Schedula concernunt, et concernent quomodolibet in futurum, illis pacifice frui, et gaudere, non permittentes quemquam ipsorum, per quoscumque super praemissis quomodolibet molestari, perturbari vel inquietari; Contradictores, Molestatores et Perturbatores quoslibet, ac praemissis non parentes, per sententias, censuras, et poenas Ecclesiasticas, aliaque opportuna juris, et facti remedia, quacumque appellatione postposita, compescendo, ac legitimis super his habendis, servatis processibus, sententias, censuras, et poenas ipsas etiam iteratis vicibus aggravando, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii Saecularis.

Derogatio contrariis.

Non obstantibus de non tollendo jure quaesito, aliisque Nostris, et Cancellariae Apostolicae Regulis, ac piae mem. Bonifacii Papae VIII. Praedecessoris Nostri de una, et in Concilio generali edita, de duabus dietis, nec non, quatenus opus sit, felicis record. Pii Papae IV. etiam Praedecessoris Nostri de gratiis, interesse Camerae Apostolicae quomodolibet concernentibus, in dicta Camera, infra certam inibi praefixum tempus registrandis, et insinuandis, aliisque Constitutionibus, et Ordinationibus Apostolicis; Nec non Provinciarum, Civitatum, Oppidorum, Terrarum, et Locorum praedictorum usibus, stilis, reformationibus, legibus, tam Pontificiis, quam Ducalibus, et Municipalibus, statutis, consuetudinibus, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quacumque alia firmitate munitis, et roboratis, et quandocumque, etiam immemorabili tempore observatis; privilegiis quoque, Indultis, facultatibus, exemptionibus, et literis Apostolicis quibusvis personis, etiam S. R. E. Cardinalibus Provinciarum praedictarum Legatis, ac Praesidentibus, et Gubernatoribus, nec non Locorum Dominis in temporalibus, ac aliis quibuscumque in genere, vel in specie, sub quibuscumque tenoribus, et formis, ac cum quibusvis, etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis, et insolitis clausulis, irritantibusque, et aliis decretis, etiam vim contractus inibi stipulati, et jurati, ac etiam statuti perpetui, et perpetuae legis inducentibus, motu, scientia, et potestatis plenitudine similibus, ac etiam consistorialiter, et alias quomodolibet, etiam pluries, et iteratis vicibus concessis, confirmatis, et innovatis, ac etiam in posterum concedendis, confirmandis, et innovandis; quibus omnibus, et singulis, etiamsi pro illorum sufficienti derogatione, de illis eorumque totis tenoribus, specialis, specifica, expressa, et individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio, seu quaevis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat harum serie specialiter et expresse, motu simili derogamus, aliisque omnibus, quae in praeinserta Schedula voluimus non obstare, caeterisque contrariis quibuscumque; aut si aliquibus communiter, aut divisim ab eadem sit Sede Indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas, non facientes plenam, et expressam, ac de verbo ad verbum de Indulto hujusmodi mentionem.

De publicatione praesentis, et fide Transumptis praestanda.

Caeterum, ut praesentes Nostrae literae ad omnium notitiam deducantur, volumus, et dicta auctoritate decernimus, ut eaedem praesentes in Basilicae S. Joannis Lateranensis, Principis Apostolorum, ac Cancellariae Apostolicae valvis, ac in Acie Campi Florae, aliisque consuetis locis per aliquem ex Cursoribus Nostris in Urbe, extra vero Urbem in singulis Majoribus Ecclesiis Civitatum, et Locorum, ubi de ipsis praesentibus fides erit facienda, publicentur, earum exemplo in singulis Valvis, Acie, Locis, et Ecclesiis praedictis affixo, et dimisso; quodque praeterea earumdem praesentium Transumptis, etiam impressis, manu alicujus Notarii publici subscriptis, et sigillo Personae in Dignitate Ecclesiastica constitutae munitis, eadem prorsus fides in Judicio, et extra illud adhibeatur, quae ipsismet praesentibus adhiberetur, si originaliter forent exhibitae, vel ostensae.

Sanctio poenalis.

Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam Nostrae concessionis, confirmationis, approbationis, mandati, decreti, statuti, derogationis, et voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire; Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, et Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum.

Dat. Pontif. anno VIII. die 8. Julii 1748.

Datum Romae apud S. Mariam Majorem, Anno Incarnationis Dominicae millesimo septingentesimo quadragesimo octavo, octavo Idus Julii, Pontificatus Nostri Anno VIII.

D. Card. Passioneus.

J. Datarius.

VISA DE CURIA.

J. C. Boschi.

I. B. Eugenius.

Loco ✠ Plumbi.

Registrata in Secretaria Brevium.
Publicat. die 17. Julii 1748.

LIV.

DE NOVA

Martyrologii Romani Editione.

Charissimo in Christo Filio Nostro Joanni Portugalliae, et Algarbiorum Regi Illustri.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Charissime in Christo Fili Noster, Salutem, et Apostolicam Benedictionem.

Novae Editionis Martyrologii Romani, causa et occasio.

Postquam intelleximus, Majestatem Vestram mandata dedisse dilecto Filio Emmanueli Pereyra de Sampajo Commendatori Militiae Domini Nostri Jesu Christi, et negotiis Majestatis Vestrae apud Nos, et Sedem Apostolicam praeposito, ut Romanum Martyrologium, quo et Regnorum Vestrorum, et totius Orbis Catholici commodo atque utilitati, consuleretur, splendore ac diligentia quadam praecipua, in hac alma Urbe imprimendum curaret; ab eo autem, provido consilio, selectum fuisse navum atque industrium Typographum, qui pridem nitidissimos Evangeliorum, atque Epistolarum Codices seorsim editos, eadem Majestate Vestra id mandante, sumptusque ministrante, praelo subjecerat; Virum item Ecclesiasticum, probitate, atque ejusmodi rerum peritia instructum, fuisse designatum, ut nova Martyrologii Editio, ceteris, quae praecesserunt, nobilior atque accuratior in lucem prodiret: Postquam haec intelleximus, vehementer in Domino gavisi sumus; atque Majestatem Vestram, de cujus in Rem Divinam, et Sacros Ecclesiae Ritus insigni pietate ac munificentia, praeclara suppetunt argumenta, meritis afferre laudibus non cessavimus. Hac vero opportunitate nobis oblata, quamvis assiduis Apostolici Ministerii curis ita distineamur, ut nonnisi subsecivae quaedam, quibus privatis studiis vacare liceat, aliquando supersint horae, e re Nostra futurum putavimus, si et Nos ad egregium Opus perficiendum, aliquid Apostolico muneri non incongruum conferremus.

Ejus Seriatio, atque utilitas.

II. Minime Nos fugiunt multae gravesque controversiae, quae circa Romanum Martyrologium agitantur; ab aliis quidem, quos scientia inflat, inexplebili quadam dubitandi prurigine; ab aliis vero, qui ad sobrietatem sapiunt, eo consilio, ut quae subobscura sunt vel incerta, nova quadam varietatis luce donentur. Ab hisce tamen quaestionibus duximus omnino abstinendum; quandoquidem hac in re illud Nobis proposuimus, ut ab accuratis Martyrologii correctionibus, quarum prima Gregorio XIII. Praedecessore Nostro Ecclesiam gubernante, altera vero Urbano VIII. Nostro item Praedecessore, peracta est, de quibus verba fecimus in Nostro Opere *de Canonizatione Sanctorum lib. 4. part. 2. cap. 17. Editionis Patavinae* (qua una in locorum allegationibus hic utimur) nullo pacto recedamus. Quocirca, si quae infra dicturi sumus, rite expendantur, Majestati Vestrae perspectum erit, Nostras hasce in Martyrologium curas eo tandem contendere, ut quae post evulgatas correctiones, supervacanea occurrunt, resecentur; quae vero deficiunt, superaddantur. Hoc autem semel posito, et anteactis emendationibus nihil detrimenti, et novae huic Editioni utilitatis multum accedet.

Prolixiora quaedam Sanctorum Elogia contrahuntur.

III. Nedum Sanctorum nomina, sed et illorum Elogia, hoc est brevior quaedam, et compendiaria de eorum virtutibus, vel morte, quam pro Christi Fide fortiter obiverunt, oratio, Romano Martyrologio apponitur. Porro ejusmodi Elogia non jam cujusque arbitrio concinnanda sunt; sed, post editum Decretum de Sancti alicujus nomine Romano Martyrologio inscribendo, ejus Elogium, ex usu recepto, a Venerabilium Fratrum Nostrorum S. R. E.

Cardinalium Sacris Ritibus praepositorum Congregatione examinandum est, atque probandum; tandemque Romani Pontificis confirmatio accedat necesse est, ut in memorato Opere *de Canonizatione Sanctorum lib.* 4. *part.* 2. *cap.* 18. *n.* 4. multis disseruimus. Hac in re, nonnulla in Martyrologio offendimus, quae nimia laborant prolixitate. Enimvero aliquot occurrunt Elogia Sanctorum, eorum praesertim, qui recenti aevo in Canonem relati sunt, in quibus multa inutiliter abundant verba; ideoque facili ratione in breviorem sermonem contrahi possunt. Hisce in casibus verbosam orationem duximus amputandam; ea lege tamen, ut integra servetur sententia; atque in hac parte brevitati consulatur, quam in veterum Sanctorum Elogiis in Martyrologium illatis deprehendimus.

Cur veteres Editiones in multis deficiant.

IV. Etsi vero absoluta jam fuerit gemina illa Martyrologii correctio, cujus supra meminimus; non ideo tamen vetitum, nova Sanctorum nomina in Martyrologium inferre, modo id rite, atque ex ordine fiat, hoc est eae omnes, quas Apostolica Sedes praescripsit, serventur Regulae, de quibus multa a Nobis fuso calamo prolata sunt in citato *cap.* 18. *praefati Operis de Canonizatione Sanctorum*. Hinc annis insequentibus, plura Sanctorum nomina Elogiis decorata, in Martyrologium, praevio praedictae Congregationis Decreto, ac Summi Pontificis approbatione, translata sunt. Dolendum vero, quod e Sanctorum nominibus bene multa, in variis, quae procusae sunt Martyrologii Editionibus, fuerint praetermissa, ex oscitantia, atque incuria eorum, quorum intererat Acta Congregationis adire, Decreta colligere, iisque ad novam nominum accessionem prudenter uti. Quiddam circa nomina Sanctorum Martyrum *Stephani Abbatis*, *et ducentorum Monachorum S. Petri de Cardegna* olim contigerit, satis notum; neque injucundum erit paucis repetere. Decreverat Clemens VIII. Romanus Pontifex, instante Cardinali Baronio, ut horum Martyrum nomina una cum Elogiis, Romani Martyrologii tabulis inscriberentur. In iis tamen, quae subsequutae sunt Martyrologii Editionibus, res secus accidit; quandoquidem ob Typographorum indiligentiam, Martyrum illorum memoria Romanum Martyrologium diu caruit. Hinc Nos adhuc in minoribus positi, quo tempore Promotoris Fidei munere fungebamur, illud curavimus, tandemque obtinuimus, ut Sacrae Congregationis jussu communis error castigaretur, et Martyrum illorum nomina sequuturis Editionibus omnino afferrentur. Qua de re in cit. *cap.* 18. n. 6. Operis Nostri pridem egimus.

Pari laborant vitio nupera Martyrologia.

V. Ne autem in id, quod in olim reprehendimus, improvidi dilaberemur, mandavimus, ut ex Actis Sacrorum Rituum Congregationis Decreta omnia de Sanctorum nominibus Martyrologio inscribendis huc usque edita colligerentur; atque ut Romani Martyrologii Editiones quamplurimae, eae potissimum, quas omnium novissimae Typis excusae sunt, consulerentur, ut si qui occurrunt defectus, facilius innotescerent. Has inter una Nobis oblata est Editio omnium postrema, quae Venetiis anno 1745. praelo subjecta est. Verum ne istud quidem Exemplar integrum plane, et numeris omnibus absolutum occurrit; tum quia nonnulla Sanctorum nomina, quae ex anterioribus Decretis describenda erant, deficiunt: tum quia insequentibus annis nova facta est Sanctorum accessio, quae idcirco in nupero illo Martyrologio desideratur.

Sanctorum quorum nomina hic adduntur, series attexitur.

VI. Hinc ne Romanum Martyrologium sua fraudetur integritate, oportuit novam hanc Editionem quamplurimis Sanctorum nominibus locupletare; quorum series in statos anni Ecclesiastici dies distributa, ea est, quae sequitur.

B. Gregorius X.

Sextadecima die Februarii additur a Nobis *Beatus Gregorius X.*, cujus in praelaudato *de Canonizatione Sanctorum Opere* non semel meminimus, nimirum *lib.* 1. *cap.* 20. *num.* 17., *lib.* 2. *cap.* 24. §. 37., *et cap.* 42. *num.* 3., *atque in VIII. Appendice ad calcem lib.* 2. ubi integram attexirnus Relationem, quae hac in causa ab Auditoribus Causarum Palatii Apostolici elucubrata est.

Beata Zita.

Die vigesimaseptima Aprilis *B. Zita*, de qua in nuper memorato Opere *lib.* 2. *cap.* 24. §. 27.

B. Nicolaus Albergatus.

Decima Maji *Beatus Nicolaus Albergatus* de quo item eodem in Opere *lib.* 2. *cap.* 18. *num.* 16., *et lib.* 3. *cap.* 33. *num.* 6., ac rursus in *Bullarii Nostri tom.* 1. *Constit. CVIII.* Consulendum item Nostrum Opusculum de *Sanctis Bononiensibus*, cujus altera Editio, dum haec scribimus, Typis subjicitur Patavinis.

B. Joannes de Prado

Die vigesimaquarta Maji *B. Joannes de Prado*. Ejus Acta, et monumenta prostant *in lib.* 1. *Operis de Canonizatione Sanctorum cap.* 27. n. 8.

Sanctus Eneco Abbas. Prima die Junii *Sanctus Eneco Abbas*, cujus meminimus *lib.* 1. *cap.* 8. *n.* 10., *et lib.* 4. *part.* 2. *cap.* 18. *n.* 8. Operis de quo supra.

Sanctus Benedictus XI. Septima Julii *Beatus Benedictus XI.*, de quo *in altero* Operis Nostri *lib. cap.* 28. §. 46., *et cap.* 42. *num.* 8.

S. Dominicus de Sylos. Vigesima Decembris die *Sanctus Dominicus de Sylos* Abbas Ordinis Sancti Benedicti, de quo in memorati Operis *lib.* 4. *cap.* 5. *cap.* 18. *n.* 16.

Alia BB. Martyrum adduntur nomina. VII. Etsi vero in Romano Martyrologio, juxta Regulas a Sac. Rituum Congregatione statutas, atque a Summis Pontificibus pluries confirmatas, enumeranda non sint nomina Servorum Dei, qui in Beatorum dumtaxat numerum, non etiam in Sanctorum Canone relati sunt; qua de re multis egimus *lib.* 4. *part.* 2. *cap.* 18. *num.* 2. *ac* 9. *praeallati Operis de Canonizatione Sanctorum*, ubi etiam nonnulla dictae Congregationis Decreta protulimus; nihilominus aliquando contigit, ut Romani Pontifices, gravibus justisque causis ita suadentibus, vel ipsa Beatorum nomina in Romanum Martyrologium intulerint; resque patet exemplis bene multis, quae a Nobis allata sunt *in praecitato Opere et loco sub n.* 9. Pari oeconomia, et Nos aliquot nomina Beatorum Martyrum, de quorum martyrio, miraculis, ac cultu aliquibus Ecclesiis, et Dioecesibus permisso, diligenti habita discussione plane constat, nunc huic Martyrologii Editioni duximus adjicienda. Id autem benigniori quadam dispensatione a Nobis gestum est; tum quia Martyrum cultus in Ecclesia Dei antiquior est cultu Confessoribus exhibito, ut in *lib.* 1. *Operis de Canonizatione cap.* 2. *n.* 9. *et seqq. et cap.* 5. *n.* 3. *et seqq.* pluribus demonstravimus; tum etiam quia Martyrologia ideo fuerunt instituta, ut praesens ac perpetua illustrium Heroum, qui pro Christi nomine vitam, ac sanguinem profuderunt, memoria caeteris Fidelibus exemplo esset, atque animos adderet; insequentibus vero temporibus Sanctorum Confessorum, ac Virginum nominibus Martyrologia aucta sunt. *Nomen quoque Martyrologii, quod olim sonabat dumtaxat Indiculum Sanctorum Martyrum, nunc extensum est ad Syllabum plurimorum aliorum Sanctorum Confessorum, ac Sanctarum Virginum:* Verba sunt *Theophili Raynaudi tom.* 18. *suorum Operum pag.* 500.

Recensentur. VIII. Eos igitur Beatos Martyres, quorum nomina novae huic Martyrologii Editioni inseruimus, enumeremus.

Viginti sex Martyres Japonenses. Die quinta Februarii addita a Nobis est *Commemoratio viginti sex Martyrum Japonensium*; e quorum numero tres ad Societatem Jesu pertinent; sex, nimirum tres Sacerdotes, totidemque Laici, ad Ordinem Sancti Francisci; qui vero supersunt reliqui, Saecularibus accensendi. Relationem de illorum martyrio ab Auditoribus Causarum Palatii Apostolici habitam exhibet *Appendix II. ad lib.* 3. *Operis de Canonizatione Sanctorum*, in qua Martyris cujusque nomen singillatim exprimitur. De horum Cultu consulantur Literae Apostolicae in forma Brevis apud *Bollandianos tom.* 1. *mensis Februarii pag.* 740. Consulenda item quae a Nobis dicta sunt *lib.* 1. praefati Operis *cap.* 30. *num.* 1.

Novemdecim Martyres Gorcomienses. Nona Julii accedit *Commemoratio novemdecim Martyrum Gorcomiensium*, de quibus egimus in mox allato *cap.* 30. *num.* 10., *et in Appendice VI. ejusdem lib.* 1. *pag.* 485. Ex Literis Apostolicis in forma Brevis a Clemente X. Praedecessore Nostro datis, et Cultus hisce Martyribus exhibendus probatur, et eorumdem Martyrum nomina expressa leguntur. Ex his, undecim enumerandi ex Ordine Fratrum Minorum S. Francisci de Observantia; duo ex Fratrum Praedicatorum Ordine; duo item ex Ordine Praemonstratensium; unus ex Ordine Regulari Sancti Augustini. Caeteri omnes Sacerdotes, et Parochi saeculares habendi sunt.

B. Petrus de Arbues. Decimaseptima Septembris Commemoratio *B. Petri de Arbues*, de cujus martyrio a Nobis actum *in citato lib.* 1. *de Canonizatione Sanctorum cap.* 30. *n.* 4. Literae Apostolicae Alexandri VII. super illius Cultu extant in Bullario Romano *tom. VI. Constitut. CXXXIX.* ejusdem Pontificis.

B. Josaphat Polocensis. Postremo in duodecimam Novembris diem rejecimus Commemorationem *Beati Josaphat Polocensis*. Seriem Actorum, quae ad illius Causam pertinent, *in superius citato cap.* 30. *lib.* 1. *num.* 2. commemoravimus. Relationem, quae pro more illius aetatis ab Auditoribus Causarum Palatii Apostolici confecta est, exhibet *Appendix III. ad lib.* 3. *de Canonizatione Sanctorum pag.* 646., *et seqq.* Literas Apostolicas in forma Brevis super ejusdem Martyris Cultu, suppeditat Bull. Rom. *tom. V. Constit. CCCIV.* inter eas, quae Urb. VIII. Praedecessori Nostro adscribuntur.

Alii praetermissi. IX. Eos inter, quorum nomina Romano

ntarum Editionum defectus aperiuntur

Martyrologio sunt consignanda, praecipuo quodam jure locum sibi vindicant Sancti, de quorum Canonizatione extant Apostolicae Literae plumbeo signo munitae. Hac in re non semel deficiunt Martyrologii Editiones, quae novam hanc praecesserunt. Si causam inquiramus, gemina occurrit : una quidem a monumentorum obscuritate ; altera vero ab iis, quae posteriori aevo peractae sunt, Canonizationibus repetenda. Quo tempore utraque correctio sub Gregorio, atque Urbano absoluta est, nonnullae Constitutiones, sive Apostolicae Literae de peculiari quapiam Canonizatione erant imperviae, quae tamen insequentibus annis, ex ignorantiae tenebris erutae sunt. Hinc nil mirum si Martyrologium, vel post sedulam correctionem omnimoda careat integritate. Rursus: absolutis emendationibus, atque novis Martyrologii Editionibus praelo subjectis, nova in dies Beatorum nomina in Sanctorum Canonem relata sunt. Hinc quotquot ante Canonizationes prodierunt Martyrologia, hac in parte deficiant necesse est. Ex quo capite, vel ipsa omnium recentissima Editio Venetiis procusa anno 1745. suos in hac re patitur naevos. *In lib. 4. de Canonizatione Sanctorum par. 2. cap. 18. num. 6. et 7.* aliquot afferuntur exempla Apostolicarum Literarum, quae post memoratas correctiones inventae sunt; aliquot etiam recitantur Decreta, quae nomina Sanctorum, de quibus Apostolicae Literae loquuntur, Martyrologio inscribenda jubent. Utrique incommodo hac nova Editione occurrimus; siquidem Sanctorum nomina, sive ex Literis Apostolicis, quae quidem latebant, eruta, sive recentiori aevo in Canonem Sanctorum relata, describi curavimus.

Nova nominum accessio.

S. Willhelmus Archiepiscopus Bituricensis.

Quocirca decima mensis Januarii juremerito additur nomen *S. Willhelmi Archiepiscopi Bituricensis*, quem Honorius III. anno 1218. Sanctorum Catalogo adnumeravit. Literas Apostolicas, quae Canonizationem testatam faciunt, exhibet *Codex Constitutionum Summorum Pontificum de solemni Canonizatione Sanctorum*, a Justo Fontanino Archiepiscopo Ancyrano collectus, ac Romae editus anno 1729., in quo Honorii Constitutio refertur ordine XXXIII.

S. Wulstanus Episcopus Vigorniensis.

Die decimanona ejusdem mensis nomen *S. Wulstani Episcopi Vigorniensis*, quem Innocentius III. anno 1203. Sanctorum fastis adscripsit; resque indubia est *ex Constitutione num. XXX.* in memorato Fontanini Codice typis impressa.

S. Joseph a Leonissa.

Quarta Februarii nomen *S. Josephi a Leonissa*, qui solemni ritu in Sanctorum numerum a Nobis relatus est. De illo egimus in Opere *de Canonizatione Sanctorum lib. 1. cap. 24. num. 13., et in Appendice VI. ejusdem libri pag.* 487. Nostras item de Canonizatione Literas dedimus die 29. Junii 1746., quarum exemplar *de Bullarii Nostri tomo II.*, qui sub Typis desudat adhuc, patet legentibus.

S. Catharina de Ricciis.

Decimatertia die ejusdem mensis nomen *S. Catharinae de Ricciis*, cujus item solemnis Canonizatio a Nobis peracta est; atque in cit. *Bullarii Nostri tom. II.* Canonizationis Bulla producitur. Huc revocanda, quae scriptis consignavimus in Opere *de Canonizatione Sanctorum lib. 1. cap. 24. num. 13., in Appendice V. lib. 1. pag.* 480., *et in lib. 4. part. 1. cap. 19. num. 23. et 24.*

S. Robertus Abbas Casae Dei.

Die decimaseptima Aprilis accedit. *S. Roberti Abbatis Casae Dei*, quem Clemens VI. Sanctorum censui adscripsit. Hujusce Canonizationis Bulla est Ordine LXIV. in cit. Codice.

S. Godehardus Episcopus Hildesheimensis.

Quarta die Maji nomen *S. Godehardi Episcopi Hildesheimensis*, quem Innocentius II. Sanctis adnumeravit. Bulla Canonizationis prostat in relato Codice sub *num. VII.*, Nosque de eodem argumento egimus in Opere *de Canonizatione lib. 1. cap. 8. num.* 15.

S. Petrus Regalatus.

Die tertiadecima ejusdem mensis nomen *S. Petri Regalati*, cujus solemnem Canonizationem peregimus, Bullamque conscripsimus, quae in secundo *Bullarii Nostri tomo* alligatur. Semel et iterum in Opere Nostro de hac ipsa re sermonem instituimus, nimirum *lib. 2. cap.* 24. §. 16., *et in Appendice VII. ejusdem libri pag.* 520.

S. Nicolaus Peregrinus.

Secunda Junii nomen *S. Nicolai Peregrini, Tranensis*, de quo in Nostro *lib. 1. de Canonizatione c. 44. num. 13. et* 14. Diploma super illius Cultu ab Urbano II. editum, jacet ordine V. in eodem Canonizationum Codice, de quo supra.

S. Willhelmus Episcopus Eborac.

Octava Junii nomen *S. Veillhelmi Archiepiscopi Eboracensis*. De eo loquimur in Opere Nostro *lib. 2. c. 41. n.* 13. De ejus Canonizatione Bullam dedit Honorius III., quae in relato Codice occurrit ordine XXXVIII.

S. Franciscus Regis.

Sextadecima Junii Nomen *S. Joannis Francisci Regis*, qui a Clemente XII. Praedecessore

Nostro solemni ritu inter Sanctos adscriptus est. Non infrequens de eo in Nostro Opere incidit mentio. Consulatur *lib.* 1. *c.* 24. *n.* 12., et quae in finem hujusce libri rejicitur *Appendix III.*, in qua Canonizationis Bulla integra exscribitur. Consulatur item *l.* 3. *c.* 6. *n.* 16.

S. Theobaldus Eremita.

Die prima Julii nomen *S. Theobaldi Eremitae* quem Alexander Papa III. Sanctorum catalogo accensuit, Bullamque edidit, quae in cit. Canonizationum Codice refertur *sub num. XIX.* Licet et hic Nostrum Opus indigitare, hoc est *lib.* 1. *c.* 18. *n.* 10. *cap.* 9. *num.* 2.

S. Camillus de Lellis.

Die quartadecima Julii nomen *Sancti Camilli de Lellis*, qui Sanctorum albo a Nobis adscriptus est, edita desuper Constitutione, de qua in Bullarii Nostri *tomo II.* Si quis plura hac de re nosse cupit, Nostrum adeat Opus *lib.* 1. *cap.* 24. *n.* 13. *et seqq.*, *et Appendicem V. ejusdem libri pag.* 483.

S. Franciscus Solanus.

In vigesimamquartam diem Julii conjecimus nomen *S. Francisci Solani*, de quo loquuti sumus in praecitati Operis *lib.* 1. *Appendice X. pag.* 529. *et seqq.*, *et cap.* 24. *n.* 9. *et* 14. Literas Apostolicas de illius Canonizatione edidit Praedecessor Noster Benedictus XIII., atque in praelaudato Fontanini Codice *sub num. CXIII.* alligantur.

S. Stanislaus Kostka.

Decimaquinta Augusti nomen *S. Stanislai Kosthae*, quem Praedecessor Noster Benedictus XIII. Sanctis adnumeravit, suamque dedit Constitutionem ordine CXV. inter eas, quae in memorato Canonizationum Codice referuntur. Neque hocce argumentum in Opere Nostro silentio premitur, si percurrantur, quae diximus *lib.* 1. *Appendice X. p.* 527.

S. Bernwardus Episcopus Hildeshemensis.

Vigesimasexta Octobris nomen *S. Bernwardi Hildeshemensis Episcopi*, a Coelestino III. inter Sanctos relati, ut patet ex Bulla Canonizationis in praecitato Codice *sub num. XXIV.* Huc revocari possumus, quae scripsimus *l.* 1. *de Canonizatione Sanctorum c.* 9. *n.* 7.

S. Virgilius Episcopus Salisburgensis.

Vigesimaseptima Novembris nomen *S. Virgilii Episcopi Salisburgensis*, qui a Gregorio IX. in Sanctorum numerum relatus est, ejusque Constitutio in saepedicto Codice Canonizationum extat ordine XLIII.

S. Jacobus Picenus.

Vigesimaoctava ejusdem Mensis nomen *S. Jacobi Piceni*, quem, ut ex Bulla CIX., quam Fontanini Codex exhibet, compertum est, Praedecessor Noster Benedictus XIII. Sanctorum numero sociavit. Frequentior de eodem occurrit memoria in Opere Nostro, si evolvantur, quae dedimus *in Appendice lib.* 1. *pag.* 528., *lib.* 2. *cap.* 34. *num.* 7.; *et cap.* 51. *num.* 2., tum etiam *lib.* 3. *cap.* 23. *num.* 9., *cap.* 24. *num.* 36., *et cap.* 30. *num.* 14.

S. Sturmius Abbas Fuldensis.

Postremo in decimamseptimam Decembris diem retulimus nomen *S. Sturmii Abbatis Fuldensis*, de cujus Canonizatione ab Innocentio II. peracta, indubium extat Apostolicae Constitutionis monumentum in mox relato Codice *sub n. IX.*

Nomen B. supposito sancti titulo, aliquando immutatur.

X. Fatemur, alia proferri posse Sanctorum nomina, cum a Nobis, tum a Nostris Praedecessoribus SS. Canoni adscripta, quorum in ea, quam supra coordinavimus, Sanctorum serie nulla fit mentio. Id sane fatemur: Non ideo tamen novae Martyrologii Editionis integritati quidquam detrahitur. Aliquot nomina, veluti Vincentii de Paulis, Fidelis a Sigmaringa, et aliorum in anterioribus Editionibus, apposito *Beatorum* titulo, continentur. Supervacaneum idcirco duximus ea hinc repetere: Hinc, supposito dumtaxat *Sancti* vocabulo, et veteri *Beatorum* titulo abraso, ea intacta reliquimus. Quod si alia adhuc supersint Sanctorum nomina, quae in superiori catalogo missa fecimus, nihil inde contra novam hanc Editionem licet opponere. Jam enim praemonuimus, sola eorum nomina, de quorum solemni Canonizatione nulla suboriri potest dubitatio, a Nobis fuisse superaddita. Quotquot igitur proferri possunt e BB. Sanctorumve censu, qui ejusmodi praerogativa carent, aut Romano Martyrologio nullo umquam tempore fuerunt adscripti, a Nobis omittitur, quia ab eo, quod Nobis praescripsimus, deviant Instituto.

Multorum studia, ut nova BB. nomina Martyrologio inserantur.

XI. Huc usque facili tramite, nullaque obsistente controversia, progressa res est. At vero diffusa per hanc Urbem fama, novam Martyrologii Romani Editionem adornari, Sanctorumque nomina in anterioribus Editionibus praetermissa, a Nobis in novas Martyrologii Tabulas referri: multorum excitata sunt studia, scriptoris, atque lucubrationibus admota manus, preces additae, ut quamplurima Sanctorum nomina in novum hunc Codicem conveherentur, quamvis de illorum Canonizatione nullum probatae fidei suppeteret monumentum. Alii Servorum Dei, Beatorum alii ostendebant nomina, quorum nonnulla Sanctorum titulo decorata sunt et cultu immemorabili, hoc est spatio annorum centum ante Urb. VIII. Praedecessoris nostri Decreta illis exhi-

bito, nobilitata. Ad haec, eorumdem cultum a Sacra Rituum Congregatione maturo judicio expensum, atque probatum; Cultus item extensionem, Missa et Officio, nec non Lectionibus vel de communi, vel etiam propriis pro peculiari quadam Familia, vel Dioecesi concessis, confirmatam, totis urgebant viribus. Quo argumentorum genere ea attingitur controversiae pars, quae dicitur de casu excepto a Decretis Summi Pontificis Urbani VIII., de qua fusiore stylo a Nobis actum est *tomo 2. de Canonizatione Sanctorum cap. 19. et cap. 24.*

Et tamen repelluntur

XII. Ab hisce tamen petitionibus facili negotio Nos expedivimus. Cum enim, juxta praestitutos a Nobis Canones, non liceat in Martyrologium referre nomina illorum, qui post sedulum super virtutibus, atque miraculis examen, solemni ritu in Beatorum dumtaxat numero recensentur; potiori jure nefas erit Martyrologio illos accensere, qui ex nuda cultus immemorabilis approbatione, Beatificati dicuntur per aequipollens; eorum tamen virtutes nec discussae, nec probatae fuerunt, antequam pro cultu immemorabili judicium prodiret; ideoque ad trutinam revocandae sunt, ut eorum Causa ad Canonizationem progrediatur. Haud immerito igitur oblatas Nobis petitiones rejecimus; atque ut aequiori animo Postulatores acquiescerent, ea item addidimus, quae opportune ad rem hanc a Nobis fuerunt exposita *lib. 4. de Canonizatione Sanctorum part. 2. cap. 18. n. 2. et seqq.* ubi de Cultus augmento, cum Missa in Officio, uberius tractavimus.

Satisfit allatis in contrarium exemplis.

XIII. Sat novimus, Praedecessores Nostros in Romano Martyrologio aliquando scripsisse nomina eorum, qui solemniter, atque, ut ajunt, formaliter in Beatorum numerum relati non fuerunt, sed tantummodo per aequipollens, discusso videlicet, ac probato eorum dumtaxat cultu immemorabili, juxta praescriptum Decretorum Urbani Octavi. Praedecessorum Nostrorum facta veneramur: quominus vero hac in parte eorum vestigiis inhaeremus, ea, quam supra dedimus, monet ratio; ne scilicet a statutis Regulis, quas accurate servandas Nobis proposuimus, pedem moveamus. Praeterea, si Martyrologio omnia adjiciantur nomina eorum, quorum cultum immemorabilem Sacra Rituum Congregatio probavit, ingens Nominum accedet multitudo, quemadmodum ex Nostro *lib. 2. de Canonizatione Sanctorum* licet colligere. Cumque horum numerus in dies magis adaugeatur, brevi fiet, ut Romanum Martyrologium tot auctum nominibus in maximum volumen excrescat.

Argumentum ex ineptis Baronii manuscriptis iterum refellitur

XIV. Ut Sacrae Eruditionis, ac Theologicae facultatis studio magis excolantur, instituimus Academiam quavis feria secunda cujusque hebdomadis coram Nobis habendam, ut quotquot ad eam conveniunt docti, ac praestantes Viri, stata vice atque ordine, suas sive de Ecclesiastica Historia, sive de re Liturgica, sive etiam de Sacris Canonibus, ac Theologicis controversiis proferant lucubrationes. Ex his nonnulli, qui soluto Conventu, ad privata colloqia a Nobis admittuntur, Nobis significarunt, inter caetera Manuscripta, quae in insigni Bibliotheca Vallicellana servantur, plura esse splendida quidem monumenta ad Venerabilem Virum Cardinalem Baronium transmissa, quibus probatur, aliqua Sanctorum nomina in Romano Martyrologio immerito fuisse praetermissa; ideoque, eodem Baronio judice, in novam Martyrologii Editionem, quando eam fieri contigeret, esse transferenda. Indicium hoc de invento thesauro libenti animo excepimus: Hinc nulla interposita mora, chartas et monumenta omnia ad Nos deferri curavimus, evolvimus, inspeximus; sed, contra praeconceptam expectationem, nihil, aut fere nihil ad rem hanc opportunum adinvenimus. Imo vero, quod peculiari admiratione dignum est, tantum abest, ut egregius ille Cardinalis propensior fuerit ad inserenda in novam Martyrologii Editionem Sanctorum illorum nomina, ut potius, sicut e brevioribus quibusdam notis ab illo additis licuit arguere, in oppositam sententiam descendere videatur. Enimvero scite animadvertit, nominum illorum seriem, aut solos Dei Servos comprehendere, quorum cultus angustis peculiarium locorum finibus continetur; aut sub latiori Sanctorum titulo Beatos dumtaxat attingere, quorum nomina juxta eas, quas supra memoravimus Regulas, Romano Martyrologio accenseri non soleant.

Sanctorum Indes Martyrologio inserendus ab Eruditis censetur

XV. Hac cura seposita, successit alia quam Eruditorum studia, ac labores Nobis excitarunt, namque nocturna diurnaque manu versantes Acta Sanctorum a doctis Bollandianis collecta, plura item vetera Martyrologia, Acta Sanctorum Ordinis Sancti Benedicti a Patre Mabillonio edita, aliaque Ecclesiasticae Eruditionis monumenta, quibus nostra aetas abun-

dat, uberem Sanctorum Indicem Nobis exhibuerunt, ut nova Sanctorum copia Romanum Martyrologium ditesceret. Neque a ratione, vel aequitate alienum putabant, quod petebatur. Cum enim ex praefato *lib.* 4. *par.* 2. *cap.* 18. n. 11. Operis Nostri, cognoverint inscribendos esse Romano Martyrologio non solum eos, de quorum Canonizatione ex Literis Apostolicis sub plumbo constat, sed et illos, qui ex veteri more, ac ritu priscis Ecclesiae temporibus observato, priusquam Apostolica Sedes Beatificationum et Canonizationum Causas sibi dumtaxat cognoscendas, et definiendas reservasset, in Sanctorum Catalogum fuerant relati; hoc eodem argumento usi sunt, ut Sanctorum illorum nomina, quorum par erat causa, et conditio, meritum in Martyrologio tenerent locum.

Cetus injustum exploditur

XVI. Et horum tamen vota, ac postulata inania dimisimus. Haud inficiamur, Martyrologio esse inscribendos non solum eos, qui juxta recentem Ecclesiae disciplinam, sed et eos, qui juxta veterem Ecclesiae ritum in Sanctorum numerum relati sunt. Verum si ejusmodi ritum, atque usum antiquiori aevo in more positum introspicismus, patebit eos Sanctorum fastis fuisse adscriptos, quorum Cultus suam novit originem ab approbatione Episcoporum, in quorum Dioecesi Servi Dei, ex hac vita ad coelestem Patriam translati sunt: hinc paulatim ex una ad aliam Ecclesiam, tandemque in universum Orbem Catholicum Cultus ille diffusus est, non sine expressa, aut saltem tacita Romani Pontificis consensione, ut fusiori sermone demonstravimus *in lib.* 1. *de Canonizatione Sanctorum cap.* 6. *num.* 9. At vero Sanctorum nomina in oblato elencho descripta, Cultus quem modo descripsimus, carent praerogativa; sive Cultus initia, sive progressum, sive etiam propagationem ad veterem Ecclesiae disciplinam exigamus. Nulli ergo irrogatur injuria, si prolixa nominum series Nobis tradita, in Romanum Martyrologium translata non fuerit, esto plerique illorum, quos series illa complectitur, ad ea revocentur tempora, quae novam Ecclesiae disciplinam super Causarum Beatificationum, et Canonizationum cognitione antevertunt.

Exempla e Martyrologio petita, non afficiunt

XVII. Quod si nonnulla, vel ex ipso Romano Martyrologio produci possint exempla Sanctorum, qui supremum diem in Domino clauserunt, cum adhuc vetustior illa de Sanctorum Canonizatione vigeret disciplina, quamvis eorum Cultus extra unius, vel alterius Dioecesis fines protensus ullo non fuerit, nec etiam hodie protendatur; haec tamen exempla tanta non sunt, ut ab ea, quam semel statuimus, sententia, animum nostrum divellant. Jam enim supra monuimus, atque hic constat ter repetimus, Nobis fuisse propositum, novam Martyrologii Editionem adornare, salvis tamen, atque integris, quoad fieri poterit, antea ctis Martyrologii correctionibus, iisque servatis Regulis, quae post emendationes illas statutae sunt. Cum ergo a praestitutis hisce Regulis ille recedat, qui aut Beatorum nomina, aut memoriam Sanctorum, qui juxta veterem Ecclesiae ritum, vel juxta recentem Ecclesiae disciplinam in Canonem relati non sunt, Romano Martyrologio inscribit, extra tritam hanc semitam pedem efferre noluimus; quidquid senserint alii, qui rationem, ac methodum hac in parte dissimilem sequi maluerunt.

Alii leviorem quamdam Martyrologii emendationem exambiunt.

XVIII. Quae huc usque diximus ea sunt, ut et animi Nostri sensus satis aperiant, et ab ulterioribus molestiis Nos eximant. Verum necdum alienis postulationibus, Nostrisque curis finis impositus. Fas aliquando, ut in Nostro opere *de Canonizatione Sanctorum lib.* 4. *part.* 2. *cap.* 17. *num.* 9. *et* 10. animadvertimus, Sedem Apostolicam adire, atque illi, ea qua decet animi demissione, proponere errati alicujus, quod in Martyrologium irrepsit, emendationem. Hinc non defuere, qui hujusce libertatis praetextu, leviorem quamdam Romani Martyrologii recensionem obtineri posse putarint. Non enim, ut ipsi ajebant, aut Nostro consilio, aut Nostro id repugnat instituto de servandis correctionibus pridem habitis; siquidem unius vel alterius loci immutatio usque adeo levius est, ut nullo, aut fere nullo habeatur in pretio.

Proponitur controversia de Clementis Alexandrini nomine

XIX. Ex iis vero, qui peculiari emendatione indigent locis, quartam Decembris diem innuebant, cui Clementis Alexandrini nomen inscriberemus; recentiorum Eruditorum aliquibus aegre ferentibus, nomen Viri doctrina et pietate conspicui, in Romano Martyrologio fuisse praeteritum. Hanc controversiam intactam relinqui nova haec, quam curamus, Editio non patitur; Hinc operae pretium duximus, Apostolicas inter solicitudines, quibus assidue gravamur, sedulo inquirere, quidnam cum veteres, tum recentes Ecclesiastici

Scriptores de Clemente Alexandrino, cujus causam tractandam suscipimus, literis consignaverint.

Veterum Scriptorum de Clementis sanctitate, et doctrina, suffragia.

XX. Vixit Clemens tertio Ecclesiae saeculo ineunte; Praeceptorem coluit Pantaenum, qui Stoicam Philosophiam professus est, antequam Christianae Religioni nomen daret; discipulum habuit Origenem. Alexandrinae Ecclesiae fuit Presbyter; ibique celeberrimae ejusdem Ecclesiae Scholae praefuit, Eusebius Pamphili, qui sub quarti sæculi initia floruit, *lib.* 6. *Historiae Ecclesiasticae cap.* 14. affert fragmentum Epistolae Sancti Alexandri Episcopi Hierosolymitani ad Originem scriptae, in qua *Sancti* titulo Clemens donatur: *Patres agnoscimus*, inquit, *Beatos illos, qui etiam Nobis praeiverunt* . . . . . *et Sanctum Clementem Dominum item meum, qui me plurimum adjuvit.* Sanctus Hieronymus *in libro de Scriptoribus Ecclesiasticis*, quem circa finem saeculi quarti elucubravit, fere geminas congerit laudes ab eodem Sancto Alexandro Clementi tributas hisce verbis: *Haec vobis, domini ac fratres, scripta transmisi per Clementem Beatum Presbyterum Virum illustrem, et probatum*. *Theodoretus* quinto saeculo clarus, *lib.* 1. *Haereticarum Fabularum cap.* 6. Clementem vocat *Virum Sanctum*; cui consonat *Chronicon Paschale*, ubi Chronici Auctor *pag.* 7. haec habet: *Clemens*, *Sanctissimus Alexandrinae Ecclesiae Presbyter*. Eodem in sensu Sanctus Maximus Monachus Constantinopolitanus, cujus aetas ad septimum Ecclesiae saeculum revocatur, affert fragmentum quoddam *ex lib. de Providentia*, quem dicit esse *Sanctissimi Clementis Presbyteri Alexandrini*, ut legimus *in tomo* 2. *Operum Sancti Maximi* Versionis, atque Editionis Patris Combefis *pag.* 144. Succinit Joannes Damascenus octavi saeculi Scriptor notissimus, qui, *in Tractatu de duabus Christi voluntatibus*, cujus fragmentum producitur inter *veterum Scriptorum testimonia*, quae *tom.* 1. Operum Clementis Alexandrini Editionis Oxoniensis praemittuntur, pari laude Clementem *Beatum* appellat. Missa facimus elogia, quibus Clementis doctrina commendatur; cum omnium loco esse possit, quod Sanctus Hieronymus *in lib. de Scriptoribus Ecclesiasticis cap.* 38. ipsius Clementis Operibus tribuit, ita scribens: *Feruntur ejus insignia volumina plenaque Eruditionis, et Eloquentiae, tam de Scripturis Divinis, quam de saecularis literaturae instrumento*; Et in Epistola ad Magnum: *Quid in illis indoctum? imo quid non e media Philosophia est?*

Adstipulantur Recentiores.

XXI. Eadem fere, quae veteres Scriptores de Clementis sanctitate affirmant, repetunt Authores quamplurimi, qui recentiori aevo claruerunt. Id vero cuique compertum erit, qui consulat *tom.* 2. Operum Clementis praefatae Editionis Oxoniensis *pag.* 2041. *in notis ad n.* 8., *tomum* 1. *Bibliothecae Concionatoriae Patris Combefis pag.* 9. Patrem Ruinart *ad Acta Martyrum pag.* 135., Patrem Honoratum a Sancta Maria in locis quamplurimis Operis, cui titulus, *Animadversiones in Regulas*, *et usum Critices*. Patrem Aubrussell *de abusibus Criticae tom.* 2. *pag.* 53. Natalem Alexandrum *tom.* 3. *Editionis Parisiensis pag.* 307., Patrem Calmet *lib.* 56. *Historiae universalis tomo* 5. *pag.* 72. *et seqq. num.* 106. *et num.* 109.

Martyrologia quamplurima, Usuardi cum primis, Clementi favent.

XXII. Praeterea in Martyrologio Usuardi quarta Decembris die occurrit memoria Sancti Clementis, ejusdem scilicet Clementis, de quo loquitur. Huic Martyrologio addi possunt, et alia posteriora, nimirum Vespuccii editum anno 1486., Maurolycii anno 1568., Galesinii anno 1678., Ferrarii, et aliorum, quae missa facimus. Tantam enim sibi vindicat authoritatem unum Usuardi Martyrologium, ut robur, et firmitas aliunde frustra petatur. Ex quo factum, ut Scriptores plurimi, qui *Sancti* titulum Clementi Alexandrino conciliarunt, Usuardi sententiam praetendentes, quamcumque sive invidiam, sive censuram effugerint, uti ratiocinantur Patres Bollandiani *tom.* 6. *mensis Maji pag.* 777. *n.* 13., Baillet *ad diem* 4. *Decembris tom.* 2. *pag.* 65. *et seqq.*, Tillemont *tom.* 3. *pag.* 195. Haud satis igitur Clementis Alexandrini decori consuluisse videtur Cardinalis Baronius, qui Clementis nomen, quod in Usuardi Martyrologio perlegerat, in Romanum Martyrologium non transtulit.

Alii, Clementis errores denegant.

XXIII. Neque hic sistunt Clementis Patroni, ex quorum sententia hactenus loquuti sumus. Multam illis ingerit difficultatem Gelasii Papae Decretum, quo Clementis Alexandrini Opera apocryphis accensentur; Non enim levis suspicio est Gelasii Decretum in causa fuisse, ne hujusce Clementis nomen Romanis festis inscriberetur, ut scite animadvertunt celebres Patres Bollandiani *tom.* 7. *Junii* in notis ad Martyrologium Usuardi. Hinc, ut ab hoc obice sese expediant, qui Clementis causam tuentur, nullum non movent lapidem, ut Clementis

Opera ab erroribus aut prorsus vindicent, aut saltem excusent. Pater Nourry *in apparatu ad Bibliothecam Maximam Sanctorum Patrum tom. 1, lib. 3.* summa diligentia, ac eruditione, singula Clementis Opera recenset, illustrat, atque ab erroribus, quorum insimulantur, purgare contendit. Ceillier *tom. 2. de Scriptoribus Ecclesiasticis cap. 26. n. 14. pag. 314.* errores quidem non diffitetur, sed alienos, atque ab Haereticis insertos affirmat. Pari conatu in alio Opere, cui titulus, *Apologia Moralis Sanctorum Ecclesiae Patrum cap. 2.*, maculas omnes, quas Joannes Barbeirac in Clemente Alexandrino detegit, conatur diluere. Calmet in Opere, et loco supra relatis fatetur, errores, qui in Clementis Operibus occurrunt, non esse Clementis foetum, sed ab eo in aliena sententia, quam deinde refellit, produci.

Excusant alii

XXIV. Alii vero ex Clementis Fautoribus, cum fateri cogantur, Clementem Alexandrinum non in alieno, sed reipsa in proprio sensu alicubi errasse, aliam ineunt viam, ut reatum, quem omnino excludere nequeunt, saltem imminuant, atque in benigniorem partem excipiant. Dupinius *tomo 1. Bibliothecae pag. 208, Editionis Parisiensis anno* 1698. Clementem ait lapsum, quo tempore Christianae Religionis Mysteriis nondum erat satis instructus. Annatus *in Apparatu Theologiae positivae lib. 4. art. 7.* Operum Clementis Alexandrini Indicem texit, et quae contra objiciuntur, studet evertere. Bollandiani Patres de Gelasii censura contra Clementis Opera multum soliciti, *tomo 4. mensis Julii in egregia Dissertatione de divisione Apostolorum pag. 12. num. 27.* probare conantur, duo extitisse Clementes Alexandrinos cognomines, ideoque Gelasii Decretum, quod *alterius Clementis Opuscula* rejecit, de alio quodam Clemente, non etiam de eo, de quo hic agimus, esse intelligendum. Joannes Baptista Paza Gelasiani Decreti verba penitus introspiciens, *in Apologia, quam scripsit ad Summum Pontificem Urbanum VIII.*, ut Opus suum, quod inscribitur *Elucidarium*, vindicaret, *pag. 3. a tergo* censet, Gelasiani Decreti vim eam non esse, ut Opera omnia proscribat, quae inter Apocrypha enumerat; sed illud dumtaxat discriminis statuisse inter Opera, quae publice, cum Divina Officia peragebantur, legi poterant; et ea, quae nonnisi privatae Lectioni permittebantur; quo in sensu Clementis Opera dici putat Apocrypha, quod inter Divina Officia publica illorum Lectio, non etiam privata inter domesticos parietes vetaretur. Hanc sententiam sequitur Calesinus *in Adnotationibus*, quas Martyrologio suo addidit *sub die 4. Decembris*, ubi de Clementis Alexandrini Operibus ita loquitur: *Sunt tamen ejus Opera, ex Gelasii Sanctione, in Apocryphis, ita scilicet, quemadmodum Covarruvias interpretatur, ut caute privatim legantur, publice autem in Ecclesia nullo sane modo.*

Graviores, quae Clementi obsunt difficultates, proponuntur

XXV. Haec sunt, quae a Scriptoribus cum vetustis, tum recentioribus, nedum Catholicis, sed etiam Heterodoxis colligere licuit, atque huc transferre; non inani quadam affectatae eruditionis ostentatione, sed eo dumtaxat consilio, ut quae Clementi Alexandrino favere videntur, citra simulationem, omnium oculis subjiceremus. Haec vero tanta non sunt, ut Nos inducant in eorum sententiam, qua Clementis hujusce nomen Martyrologio Romano inscribendum putant. Rationes quibus innitimur, infra dabimus; non ut de Clementis Alexandrini laudibus quidquam detrahamus, sed ut pateant graviores difficultates, quae Nobis impedimento sunt quominus Clementis nomen, quidquid sit de ejus doctrina, ac probitate, in Romanum Martyrologium inferamus.

Veterum Scriptorum de Clementis Sanctitate silentium.

XXVI. Prima, quae difficultatem ingerit, ratio petitur a veterum Scriptorum silentio de moribus, ac vita Clementis Alexandrini. Unus Eusebius Pamphili *lib. 6. cap. 11. Historiae Ecclesiasticae* affert fragmentum Epistolae Alexandri, qui Jerosolymorum rexit Ecclesiam, multa sane cum laude de Clemente loquentis; quo eodem monumento Hieronymus, ut supra adnotavimus, *in libro de Scriptoribus Ecclesiasticis* usus est. Ita vero se habet Eusebii locus: *Porro has Literas, Domini Fratres, per Beatum Presbyterum Clementem ad Vos misi, Virum virtute praeditum, et probatum, quem Vos et nostis jam, et amplius cognoscetis. Qui quidem Dei nutu, et providentia, dum hic apud Nos praesens esset, Ecclesiam Christi et confirmavit, et magnopere auxit.* Etsi vero haec verba, interprete Henrico Valesio; qui hac in re Divum Hieronymum sequitur, de Clemente Alexandrino sint accipienda, nihil inde colligitur, quod praecipuam quamdam insignemque Clementis prodat Sanctitatem, cujus idcirco illustre monumentum Martyrologii Tabulis sit consignandum. Non enim in una, vel altera bonorum

Operum specie, Sanctitas, de qua hic loquimur, sita est, sed virtutibus in gradu heroico assidue exercitis, atque ad obitum usque productis, probatur. Quocirca licet hic repetere, quod Calmet loco superius indicato scriptum reliquit de Clemente Alexandrino: Nos memoriis vitae quam peregit, et mortis quam obivit, destitui. Praeterquam quod Eusebii hominis Ariani testimonium favore Clementis Alexandrini, tamquam infidum ab iis traducitur, qui aliqua Arianismi semina in Clementis Operibus introspiciunt; In quorum numero habendus Petavius, qui *tomo* 2. *Theologicorum Dogmatum lib.* 1. *cap.* 4. *num.* 1. ita Clementem sugillat: *Naturam, ait, Filii Omnipotenti Deo citimam esse; quod Platonici, et Ariani Dogmatis indolem sapit.*

Nulla de Cultu Clementi exhibito vola, nec vestigium.

XXVII. Altera ratio sic habet: Nullum monumentum, imo nec ullum quidem vestigium superest Cultus, quem aliqua Ecclesia, aut Dioecesis, expresso vel tacito Catholici Episcopi assensu, exhibuerit Clementi Alexandrino. Parum vero refert, eum vita cessisse, antequam in Ecclesia Dei mos invalesceret publico cultu honorandi inclytos Christi Confessores; qui mos in Ecclesia cum Orientali tum Occidentali nonnisi quarto Ecclesiae saeculo primum incepit, ut Eruditi conveniunt, Nosque probavimus *lib.* 1. *Operis de Canonizatione cap.* 5. *num.* 3. *et seq.* Etenim neminem latet, priscos Ecclesiae Fideles, ex praeconcepta animisque indita verae Sanctitatis opinione, vel ipsos Confessores, qui in Domino obdormiverant, cultu publico venerari consuevisse, etiamsi hac de re solemnis disciplina ac ritus nondum ab Ecclesia fuisset introductus.

Clementis Opera multis suspecta.

XXVIII. Tertia sequitur ratio, quae Clementis Alexandrini Opera, sin minus erronea, saltem suspecta, Nobis inspicienda proponit. Enimvero Petavius, cujus verba supra recitavimus, Clementem Arianismi insimulat; esto Nourry *in Apparatu tomo* 1. *pag.* 683. *et seq.*, *et pag.* 952. *et seq.* hanc labem amoliri contendat. Cassiodorus hoc de Commentariis Clementis Alexandrini in Canonicas Epistolas judicium profert *tomo* 2. suorum Operum, *de Institutione Divinarum Literarum cap.* 8. *In Epistolis autem Canonicis Clemens Alexandrinus Presbyter, qui et Stromateus vocatur, idest in Epistola Sancti Petri prima, Sancti Joannis prima et secunda, et Jacobi, quaedam attico sermone declaravit, ubi multa quidem subtiliter, sed aliqua incaute locutus est, quae Nos ita transferri fecimus in Latinum, ut, exclusis quibusdam offendiculis, purificata doctrina ejus securius posset hauriri.* Aliquod et hic sibi quaerunt effugium Clementis Patroni, ajentes hoc Opus, in quo multa improbantur, non ipsi quidem Clementi, sed alteri incerto Authori tribuendum. Libros octo Hypotyposeon, sive Institutionum, multis scatere erroribus affirmat Photius, qui in Codice 109. suae Bibliothecae longum illorum attexit Indicem, atque ita prosequitur: *Quin etiam et alia id genus sexcenta blasphema voce nugatur, sive ipse, sive quis alius ejus personam indutus; plane ut octo ipsos Libros hisce Blasphemiarum portentis, de iisdem identidem disserendo, ac sparsim, atque confuse veluti stupore perculsus, Scripturas producendo, repleverit.* Graviora quidem sunt haec; ea tamen intelligenda esse non de erroribus, in quos Clemens lapsus fuerit, sed de iis, quos ille ex aliena sententia refert, atque refellit, sentiunt nonnulli, qui Clementis partibus impensius student. Addunt insuper, arduum sane esse, rectam ferre sententiam de memorato Clementis Opere, quod nusquam existit, aut certe integrum non habetur, ut Calmet in loco superius citato ratiocinatur.

Gravior in eadem Opera ex Gelasiano Decreto Censura.

XXIX. Eadem tamen contra eos Clementis libros, qui et Clementem norunt authorem, et Eruditorum teruntur manibus (hi vero sunt libri Paedagogi, Stromatum libri, aliique numero pauci) objiciuntur incommoda. De hisce Operibus scribit Aubertus Miraeus *in Bibliotheca Ecclesiastica Fabritii cap.* 37. *pag.* 112. *In libris ejus nonnullae sententiae occurrunt, quae errorem sapiunt.* Miraeo praeiverat Venerabilis Cardinalis Bellarminus, qui Clementis Opera in celeberrimis adversus Haereticos controversiis tractandis diligenter inspexit, subactoque judicio examinavit. *Non desunt* (ita ille, *in libro de Scriptoribus Ecclesiasticis*) *in hoc insigni Authore sententiae aliquae, quae errorem sapiunt, quas in libris nostris Controversiarum notavimus etc. Utrum autem sententiae illae ab Haereticis insertae sint, ut aliqui pie credunt, aut authori more humano exciderint, ignoramus.* Alia Scriptorum testimonia missa facimus, cum non levem de Clementis Operibus ingerat suspicionem censura Decreti Gelasiani, quod ex antiquissimo Codice Palatino Bibliothecae Vaticanae a Justo Fontanino Archiepiscopo Ancyrano editum est *in Appendice Antiquitatum Hortae*

pag. 317. *et seqq. primae Editionis.* Hocce Decretum, ut praenotavimus, Clementis Opera recenset inter Apocrypha; non eo quidem in sensu, ut earum publicam dumtaxat lectionem, non etiam privatam interdicat; sed verius, quod Opera illa erroribus sint aspersa; quam interpretationem sequuntur, et probant Dujat *de Praenotionibus Canonicis lib.* 2. *cap.* 48. n. 2. *in fine*, Cardinalis Bellarminus *de Scriptoribus Ecclesiasticis*, *in Clemente Alexandrino*, Carolus Dufresne *in Glossario* Ver. *Apocrypha*, Pagi *in vita Gelasii num.* 4. *pag.* 227., Magri *in Vocabulario Ecclesiastico* Ver. *Apocryphus*.

Clemens de erroribus suspectus, a Martyrologio excludendus.

XXX. Quisquis circa partium studia, maturo judicio secum expendat, quae a Nobis huc usque prolata sunt, profecto fateri cogitur Clementis Alexandrini doctrinam dubiam saltem suspectamque esse de erroribus, quibus advertendis Clementis Fautores animum torquent, atque a variis interpretationibus, effugiis, exceptionibus, praesidium quaerunt, ne gravior in Opera illa intorqueatur sententia. In hoc autem rerum statu, nemo qui sapiat, affirmabit Clementis Alexandrini nomen Martyrologii Romani venerando Codici esse inscribendum. Enimvero quamvis Magni Constantini nomen in Graecorum Menologiis inter Sanctos fuerit relatum; quamvis de cultu in Ecclesia Orientali illi exhibito nulla suboriatur dubitatio; Nihilominus in Martyrologium Romanum Magni Constantini memoria nunquam translata est, quod illum aut Haeresi Ariana aspersum, aut in Arianos propensiorem fuisse, nonnulli fuerint suspicati; quam tamen maculam Bollandiani Patres *tomo* 5. *mensis Maji die* 21. et Natalis Alexander *tomo* 4. *Historiae Ecclesiasticae dissert.* 24. a tanto Viro student amoliri. Percurrenda item, quae a Nobis in hanc rem scripta sunt *in lib.* 2. *de Canonizatione Sanctorum cap.* 36. *num.* 16., et novissime a Costadono *in suis Observationibus super veterem Tabulam Graecam* n. 14.

Quae opponuntur exempla, Clementis causam non juvant.

XXXI. Neque ad rem faciunt, quae opponuntur exempla, alterum Hilarii Arelatensis Episcopi, alterum Vincentii Lirinensis, quorum uterque, nimirum Hilarius die quinta, Vincentius vero die vigesimaquarta Maji, in Martyrologio Romano commemoratur, quamvis eorum doctrina Semipelagianismi labe fuerit aspersa. Siquidem, etsi Viros illos Semipelagianismi errore tactos concederemus, quod tamen plures denegant, qui Catholicam eorum sententiam egregie tuentur; excusandi tamen, si quid humani hac in parte illis exciderit; nondum enim Catholica doctrina supremo Apostolicae Sedis judicio fuerat definita, ut *in lib.* 2. *Operis de Canonizatione c.* 29. pluribus disputavimus. At contra Clemens Alexandrinus in ea Catholicae Religionis Dogmata, quae pridem statuta fuerant, et inconcussis Ecclesiae Decretis firmata, peccasse creditur. Cum igitur plane dissimilia sint, quae producuntur exempla, immerito doctus Pater Halloix *t.* 2. *Scriptorum Illustrium Ecclesiae Orientalis in notis ad vitam Pantaeni c.* 2. conqueritur, se vehementer mirari, quod in Martyrologio Romano nomina aliorum veterum Patrum, qui in varios errores lapsi fuerant, describantur, nomen vero Clementis Alexandrini nullibi reperiantur.

Quo in sensu Sancti titulo Clemens donetur.

XXXII. Nec majoris momenti sunt caetera, quae pro Clemente Alexandrino superius relata sunt; atque illud cum primis, quod *Beati*, *ac Sancti* nomine a multis donetur. Horum agmen, uti vidimus, ducit Eusebius, cujus verba e Sancti Alexandri Jerosolymitani Epistola deprompta supra produximus, quae juxta Versionem Henrici Valesii ita sonant, *Sanctum Clementem Dominum item meum*. Verum si Verborum proprietatem ad Graecum textum exigamus, *Sacer* potius, quo *Sanctus* Clemens vocandus est; ita namque Graecus sermo habet, τὸν ἱερὸν κλήμεντα. Sed etsi ultro daremus, *Sancti, ac Beati* nomen Clementi Alexandrino fuisse tributum, non ideo tamen de singulari illius Sanctitate judicium ferendum est *Sancti* denominatio primis Ecclesiae temporibus Religionis potius, quam Christianae probitatis indicium erat, quam probati cujusque moris indicium erat. *Qui olim Christiani*, inquit Spondanus *in Epitome Annalium Cardinalis Baronii ad ann. Christi* 43. *n.* 4., *iidem nominabantur Sancti*, *ut a Paulo saepe ac Luca*, *posterisque Ignatio, Philone, Polycarpo, Tertulliano, et aliis.* Hinc ut *in lib.* 4. *de Canonizatione Sanctorum par.* 2. *c.* 27. *n.* 14. satis probavimus, unus *Sancti* titulus par non est, ut Corpora, quae ex Catacumbis afferuntur, sacro Cultu donentur; sicut enim praenotavimus, in primaeva Ecclesia *Sancti* vocabulum nec vitae Sanctitatem, nec Martyrium pro Christi nomine toleratum, sed Christianae Religionis, quam cuique Fidelium communis erat, integritatem

declarabat. Successu temporis, ut Spondanus animadvertit, *Sancti* titulus ad peculiarem vitae sanctimoniam significandam translatus est: *Demum*, sic ille prosequitur, *obtinuit usus, ut illi tantummodo Sancti in Ecclesia dicerentur, qui eminentiori probatiorique fulgerent morum sanctitudine*. In hac posteriori acceptione haud facile prudens Scriptor *Sancti* nomen Clementi Alexandrino hodie tribueret, aut si quid tale illi excideret, veniam peteret, ut revera petiit Combefisius. *De Sancti titulo, quo eum aliquando ornavit Combefisius; veniam petiit, Bibliothecae Concionatoriae to. 1. pag. 9.*, verba sunt eruditi Dominici Georgii *in suis notis, quas Martyrologio Adonis ad Diem 19. Decembris* subjicit. Eodem pertinet, quod diligens Scriptor Pater Michael a S. Joseph *t. 2. pag. 39. suae Bibliographiae Criticae* Ver. *Clemens*, de Sancti nomine, quo Clemens honoratur, adnotavit: *In expurgatorio Hispano t. 1. pag. 134. ubi praescribitur correctio. Bibliothecae veterum Patrum ad tom. 6. col. 235. deleri praecipitur titulus Divi appositus Clementi.*

Quamplura Martyrologia Clementis non meminere.

XXXIII. Equidem nonnulla Martyrologia, ut supra indicavimus, Clementis meminere; sed et alia proferri possunt, in quibus nulla Clementis Alexandrini fit mentio. Nil tale occurrit in *to. 3. Thesauri Anecdotorum Martene, et Durand; in to. 6. amplissimae Collectionis Veterum Scriptorum*, quae ab iisdem accuratis Auctoribus coordinatur; in *tomo 2. Spicilegii Lucae d'Acherii; in tom. 2. Antiquarum Lectionum Canisii: in Martyrologio Florentinii; in to. 6. par. 2. mensis Junii Patrum Bollandianorum*, esto multa, ac vetusta in his locis exhibeantur Martyrologia. Usuardum saeculi noni Scriptorem primum fuisse, qui in suo Martyrologio Clemen. Alexandrini nomen conscripserit, haud improbabilis opinio est; Verum nihil prohibet quominus, si res ita exigat, ab Usuardi Martyrologio, alioquin multis de causis venerando, liceat aliquando recedere.

Prima Clementis mentio in Usuardi Martyrologio.

XXXIV. Usuardum cum primis Clementis nomen suo Martyrologio addidisse, affirmat Eruditus Sollerius *in suis ad Usuardum notis sub die quarta Decembris*; quam sane Sollerii sententiam verosimillimam arbitramur. Usuardus enim in Opere suo adornando usus est praecedentibus Martyrologiis Hieronymi, Bedae, Flori, Rabani, Wandelberti, et Adonis, ut praeclare ostendit Anonymus Monachus Benedictinus Congregationis Sancti Mauri pag. 8. *suae Praefationis ad sincerum Usuardi Martyrologium*, quod Parisiis impressum est anno 1718. Cum autem in nullo ex praecedentibus Martyrologiis nomen Clementis legatur, haud temere affirmare licet, Usuardum omnium primum fuisse, qui Clementis nomen in suum Martyrologium intulerit; potissimum cum ipsemet Usuardus, in Prologo, quem ad Carolum Calvum scripsit, atque in praelaudato Opere impressus legitur, diserte fateatur se nonnulla Sanctorum nomina, quae in praecedentibus Martyrologiis deerant, Operi suo addidisse. *At si quid, praeter quod ab illis accepi, in hoc Opere auctum, vel mutatum est, sagaci a me indagine id perquisitum agnosci poterit.* Haec Usuardus.

Accuratissima Martyrologii Adonis Editio Clementem praetermittit.

XXXV. Alia quidem sententia arridet Dominico Georgio, qui in loco mox allato putat nomen Clementis una Usuardum ab Adone in suo Martyrologio fuisse descriptum. Verum id longe facilius asseritur, quam probatur. Plurimi, et merito quidem, Georgius facit Editionem Martyrologii Adonis, quam curandam suscepit Rosvveydus cujus exemplar extat tom. 16. *Bibliothecae Patrum Editionis Lugdunensis* anno 1677. de qua sic loquitur in *Praefatione pag. 12. Quanti vero fecerimus Rosvveydi Editionem, facile intelliges, cum videris, ad illius fidem Nos omnia expressisse: nihil e textu detraxisse, sed ad scrupulum usque retinuisse omnia, et quae ex Apographis nostris delibavimus, in varias Lectiones transtulisse*. Si tanta hujusce Editionis Georgio fides, cur ille Clementis nomen inserit, quod haec probatissima Editio praetermitti? Equidem ille provocat ad vetera Martyrologii Adonis exemplaria, quae in *Cod.* 511. 512. *et* 514. Bibliothecae Vaticanae exscribuntur; in quibus post S. Aviti Abbatis memoriam ita legimus: *Alexandriae beati Clementis Presbyteri, qui in Divinarum Eruditionum Scholis quammaxime effloruit*. Verum ipsa Codicum, qua scripti sunt, aetas, illorum authoritatem hac in re dubiam evincit. Audiendus ipsemet Georgius in *Praefatione pag. 9. Alter*, inquit, *signatus n. 511., ex specimine characteris, saeculo Christi undecimo scriptus esse mihi visus est; Reliqui vero duo signati n. 512. et 514. saeculo duodecimo exarati fuisse visi sunt*. Quocirca nec omnino antiqua, nec ab Adonis tempore parum dissita dicenda sunt tria illa Bibliothecae Vaticanae exemplaria, quae plu-

rium saeculorum spatio ab Authoris aetate dissociantur. Ex quo et illud sequitur, fieri facile potuisse, ut aliqui sequioris aevi Scriptores, pietatis, ac Religionis praetextu, privato consilio veteribus Martyrologiis nova Sanctorum nomina addiderint; quod multis exemplis, apud Eruditos, ipsumque Georgium satis frequentibus, illustrare possemus.

Fas aliquando ab Usuardi sententia discedere.

XXXVI. Hoc autem semel statuto, Usuardum nempe primum fuisse, qui Clementis nomen in Martyrologium invexit, tanta profecto non est illius auctoritas, ut grande sit piaculum ab ea aliquando recedere; cum Nobis compertum sit, ejusmodi Martyrologii Lectionem primo in Monasteriis Benedictinis in usu fuisse; moxque ab aliis Ecclesiis fuisse adoptatam, ut in Opere *de Sanctorum Canonizatione lib. 4. par. 2. c. 17. nu. 3.* observavimus. Neque unum est, in quo Usuardus fallitur, Clementis nomen. Si ea ad trutinam revocentur, quae in Martyrologio Usuardi circa Festum Assumptionis B. Mariae Virginis enarrantur, et quorum a Nobis *in Opere de Festis Domini Nostri Jesu Christi, ejusque Beatissimae Matris ad diem* 15. *Augusti* accurata fit mentio: fateri oportebit, Usuardi testimonium esse rejiciendum, ubi majora, ac meliora id suadeant argumenta. Quae cum ita sint, iis profecto assentiri non possumus, qui per summam injuriam reprehendunt eximios illos Viros a Gregorio XIII. Romani Martyrologii emendationi praepositos, quorum nomina in praecitato Operis Nostri loco *sub* n. 5. singillatim enumeravimus: Non enim ideo culpandi, quod a Clementis Alexandrini nomine, cujus Usuardi Martyrologium meminerat, abstinuerint. Enimvero argumentorum, quae supra retulimus tanta vis est, ut et Usuardi testimonium infirmet, et Romani Martyrologii emendationem et quavis obrectatione, et censura prorsus eximat.

Allata Severi Sulpitii nomine proponitur Controversia.

XXXVII. Absoluta de Clementis Alexandrini nomine controversia, alia succedit de *Severo Sulpitio S. Martini discipulo.* Martyrologii Correctores sub Gregorio XIII. hoc Elogium die 29. Januarii apponendum censuerunt. *Apud Bituricas S. Sulpitii Severi Episcopi discipuli S. Martini, virtutibus, et eruditione conspicui.* Qui vero Urbano VIII. mandante novam Martyrologii Emendationem instaurarunt, idem Elogium, verbis aliquot intermediis duntaxat exclusis, ita contraxerunt: *Apud Bituricas S. Sulpitii Severi Episcopi virtutibus, et eruditione conspicui.* Tota igitur circa voces illas, *Discipuli S. Martini*, versatur emendationum varietas, de qua multa scripserunt Patres Bollandiani *ad diem* 29. *Jan. in vita S. Sulpitii Severi Episcopi Bituricensis* §. 2. *num.* 12., Florentinius in Admonitione 11. quae praeponitur ejus Martyrologio *pag.* 51., Baillet *ad diem* 29. *Januarii num.* 1. *et num.* 4. Tillemontius *tomo* 10. *Memoriarum*, *nota* 5. *super vita Sulpitii Severi*, Graveson *tomo* 12. *Historiae Ecclesiasticae pag.* 157. Romanae Editionis anno 1717., aliique complures, quibus et Nostrum *de Canonizatione* Opus addendum *lib.* 4. *part.* 2. *cap.* 17. *num.* 7.

Quaenam Gregorianae correctioni faveant argumenta.

XXXVIII. Ut gravior haec controversia pro meritis expendatur, illud in quo praecipuus difficultatis cardo sistit, inspiciendum, an Sulpitius Severus Sancti Martini discipulus, fuerit, an non, Episcopus Bituricensis; ideoque jure ne, an injuria, verba illa *Discipuli S. Martini* fuerint expuncta. Correctores sub Gregorio affirmativam sententiam sequuti sunt; hinc duo illa in Elogio sociarunt: *Apud Bituricas Sancti Sulpitii Severi Episcopi, discipuli S. Martini.* Hanc ipsam Correctoribus insedisse opinionem testatur Cardinalis Baronius in suis ad Martyrologium notis *sub die* 29. *Januarii.* Neque vero haec sententia omnimoda caret probabilitate; quandoquidem ea innititur additionibus a Molano factis ad Usuardum, ubi *ad diem* 29. *Januarii* haec habentur: *Biturica civitate S. Sulpitii Severi Episcopi, et Confessoris, discipuli Beati Martini:* fulcitur testimonio Maurolici, qui in suo Martyrologio ad praecitatam diem ita scripsit: *Biturici Severi Praesulis, discipuli S. Martini;* et postremo juvatur Apologia, quam pro Sulpitio Severo discipulo S. Martini scripsit Guibertus Martinus Abbas Gembiacensis, qui ineunte saeculo tertiodecimo floruit. De hac Guiberti Apologia consulendus Hieronymus de Prato Veronensis, qui illam inseruit *tomo* 1. *Operum Sulpitii Severi.*

Hinc querelae in emendationem sub Urbano institutam.

XXXIX. Hisce vero momentis nimium praefidentes insurgunt aliqui atque in Martyrologii correctionem aetate Urbani factam subinfensi, apertis verbis loquuntur simul, et obloquuntur. Aut enim, ita ratiocinantur, locus est conjecturis supra propositis; jamque Gregoriana emendatio sarta tectaque servanda erat: Aut nova contra conjecturas illas supervenerunt monumenta, atque hoc in casu satis

erat Episcopi titulum Severo Sulpitio adimere, et interim, quae sequuntur verba illa, *Discipuli S. Martini*, immutata relinquere. Hoc autem temperamento posthabito, Martyrologium Romanum, ex nupera correctione, non uno, sed duplici gravatur incommodo; tum quia alter Sulpitius Severus Episcopus Bituricensis, a Sulpitio Severo Sancti Martini discipulo diversus perperam effingitur; tum quia Sulpitius Severus discipulus Sancti Martini, de cujus laudibus Sanctus Paulinus Nolanus, Paulinus Petrocoriensis, Venantius Fortunatus, Gregorius Turonensis, aliique palam loquuntur, a Martyrologio exploditur, ac non sine injuria a vetustissima illa tituli Sanctitatis possessione deturbatur. *Valde autem Sulpitii Sanctimoniam commendat*, inquit Gerardus Joannes Vossius in vita Severi Sulpitii, quae in fronte ejus Operum Editionis Amstelodami praeponitur, *quod in Romano Martyrologio ejus memoria celebratur ad 4. Kalendas Februarii*. Gemina occurrunt apud Patrem Brassicbelli, qui ante Urbani VIII. emendationem ita de Severo Sulpitio loquitur in Indice librorum expurgandorum: *Ut interim omittamus Episcopatum, quem in ancipiti quibusdam conjecturis Baronius tomo 5. Annalium posuit; De Sanctitate tamen Severi Sulpitii, cujus tam illustre Elogium extat in Martyrologio Romano 29. Januarii, ambigere, nescio quam tutum*. Haec illi, qui Gregoriana Correctioni favent impensius.

Sulpitius Severus pelagianus, et Millenariis adhaeret.

XL. Haec tamen iis non probantur, qui Severum Sulpitium S. Martini discipulum in plures errorum scopulos turpiter impegisse contendunt. Compertum namque est, eum jam aetate provectum erroribus Millenariorum fuisse sequutum; ex quo Dialogi illi a Gelasio Pontifice in memorato de Ecclesiasticis libris Decreto, Apocryphis accensentur, hisce verbis: *Opuscula Posthumiani, et Galli. Apocrypha;* qua in re conveniunt Scriptores non modo Heterodoxi, nempe Casimirus Ordinus *de Scriptoribus Ecclesiasticis saeculi quinti pag.* 495., et Cave *de Scriptoribus Ecclesiasticis Saeculi Nestoriani;* sed et Catholici Authores satis accurati, veluti Joannes Trithemius *de Scriptoribus Ecclesiasticis*, Cardinali Bellarminus *in eodem Tractatu*, Philippus Labe *in sua Dissertatione Historica*, quae prostat *in tomo* 7. *Operum Cardinalis Bellarmini* Venetae Editionis anno 1728., Natalis Alexander *in Historia Ecclesiastica saeculi quinti c. 4. art.* 2. Longeval *in Historia Ecclesiae Gallicanae tom. 1. lib. 3. pag.* 397., Doujat *in Praenotionibus Canonicis lib. 2. c. 52. n.* 5. Quid vero ad haec Sulpitii Patroni?

Sunt qui vindicias et poenitentiam obtendunt.

XLI. Reponunt, ejusmodi probra, quae in Severum Sulpitium vibrantur, futilia plane esse ac inania; ideoque Martyrologii Reformatores sub Urbano, levi nimium innixos fundamento, Severi Sulpitii, qui S. Martinum Praeceptorem habuit, nomen e Martyrologii Codice expunxisse. Etenim, qui primus memoriae mandavit, Sulpitium a Pelagianis deceptum, a Catholica veritate declinasse, fuit Gennadius quinti saeculi Scriptor, de quo ita loquitur Guibertus Martinus Abbas Gemblacensis in praelaudata Apologia: *quod a Pelagianis seductus, in aliquo a regula Orthodoxae Fidei exorbitaverit, nusquam omnino, nisi in solo legi Gennadio, qui, nescio utrum hoc alicubi et ipse legerit, et an ex sola fama, quae facta, et infecta loquitur, didicerit*. Addunt praeterea, eumdem Gennadium, et Sulpitii errores, et poenitentiam una sociasse; quae sane tanta fuit, ut quoad vixit, perpetuum sibi silentium servandum indixerit, et reipsa servaverit; Si quid ergo peccavit, crimen illustri poenitentia delevit. Quod vero attinet ad Millenariorum errores, et Galesiani Decreti censuram, ad ea demum maledicta, quae Joannes Clericus in Opere Severi Sulpitii S. Martini discipuli infenso congessit stylo, eadem repetunt, quae praelaudatus Hieronymus de Prato in *Opere supra relato* in rem hanc scripsit, ut Severum Sulpitium ab impactis criminibus vindicaret. Illud tandem Sulpitii Fautores ingeminant, Correctores Urbani tempore modum nequaquam servasse; si quid enim castigatione dignum inciderat, immutandum paulisper erat, non omnino delendum. Qua ferme ratione Saussajus in Martyrologio Gallicano, quod anno 1636. editum est, *ad diem* 29. *Januarii* ademit quidem Sulpitio Severo titulum Episcopi, sed caetera, quae Sulpitium illum S. Martini discipulum fuisse demonstrant, intacta reliquit, hoc pacto *Eodem die in Aquitania Pago Primuliaco, S. Severi Sulpitii Presbyteri et Confessoris, doctrinae et Sanctimoniae laude perillustris, qui S. Martini res gestas nitido stylo conscripsit, atque non minus actibus expressit, quam calamo, paupertatis Cultor egregius, ac humilitatis persincerus Amator, cujus praeconia ob claras sapientiae dotes, et sublime vitae institu-*

tum, *S. Paulinus Nolae Episcopus efferens, magnifice prosecutus est*.

Ratio potissima cur Sulpitii nomen Martyrologio non inscribatur.

XLII. Atque haec quidem sunt, quae de Sulpitio Severo Sancti Martini discipulo rum ex Eruditorum colloquiis Nobiscum habitis, tum maxime ex privata librorum lectione Nobis licuit haurire. Nullum vero ex tanta rerum congerie satis efficax argumentum occurrit, quod Nostrum induceat animum, ut a Correctione, quae sub Urbano VIII. peracta est, recedamus. Enimvero post accuratam causae discussionem, illud tandem comperimus, universum oppositae sententiae Systema huic propositioni, quam axiomatis loco praesupponit, inniti, nimirum die 29. Januarii inscriptum fuisse in Romano Martyrologio nomen Sulpitii Severi discipuli S. Martini. Hinc querolae illae, atque repetitae expostulationes, ob non servatam hanc saltem Elogii partem, *Discipuli S. Martini*, si forte Episcopatus insignia Severo Sulpitio minus conveniant. Verum haec praecipua erroris causa, quod ratiocinium, cui omnimoda fides adhibetur, falso laborat supposito; unde sequitur, ut quae supra extruitur argumentorum moles, sponte sua corruat.

Status Controversiae Reformatoribus sub Urbano bene perspectus.

XLIII. Id vero exploratum cuique erit, si ad ea; quae Martyrologii Reformatoribus sub Urbano Pontifice bene perspecta erant, animum convertamus. Notant hi, Sulpitium Severum, de quo in Romano Martyrologio sub die 29. Januarii fit mentio, revera Episcopum Bituricensem fuisse, cum hac in re omnia conveniant Martyrologia, quae Gregorianam Correctionem aetate praecedunt. Notant item, Severum Sulpitium Sancti Martini discipulum nunquam ad Bituricensem Episcopatum fuisse evectum, quidquid Guibertus commentus fuerit, quem tamen Hieronymus de Prato in vita Sulpitii Severi discipuli Sancti Martini §. 13. ita refellit: *Pergit Guibertus narrans, Severum a Bituricensi Clero ex Monasterio adductum, Archiepiscopum ejus Urbis constitutum. Nihil magis repugnans veritati, quam Severum nostrum Bituricensem Episcopum fuisse*. Sed et illud, vel ex ipso Gennadio nosse poterant, Sulpitium Severum nonnisi Presbyterum fuisse; quod deinde recentiori aevo indubium reddidit gemina ejusdem Sulpitii Severi Epistola a Balutio reperta, et *Miscellaneorum tomo* 1. inserta, cujus inscriptio sic habet: *Epistola S. Sulpitii Severi Presbyteri*. Utramque Epistolam a Balutio collectam probat Tillemontius *in Adnotatione quinta ad vitam Sulpitii Severi S. Martini discipuli*; nec dissentit Hieronymus de Prato §. 10. *vitae Sulpitii Severi*, monumentorum potius, quae Balutius edidit, quam Gennadii, cujus fidem habet suspectam, authoritate commotus. Libet Hieronymi locum, etsi longiusculum, integrum hic exscribere. *Una itaque*, inquit, *Gennadii testimonio innititur Severi Presbyteratus, quod, tacentibus caeteris, quid valeat non video. Moneo tamen, Balutium in Miscellaneorum libro primo exhibere Epistolas duas Sulpitii Severi Presbyteri Aquitani, quas et Nos dedimus in Appendice tomi secundi, quarum utraque hunc praefert titulum:* Epistola Sancti Severi Presbyteri; *prima vero etiam hanc appositam habet coronidem:* Explicit Epistola Severi Presbyteri ad Claudiam sororem suam. *Itaque ni malimus ex authoritate Gennadii huic nostro Severo, cui duae illae Epistolae adscribendae videntur, Presbyteri titulum a Librariis additum, aliquantulum hinc ejus sententiae accederet momenti*.

Sub uno Sulpitii Severi nomine duo occurrunt.

XLIV. Falluntur ergo, qui putant Sulpitium Severum, cujus memoria inridit in diem 29. Januarii, esse discipulum S. Martini; cum Sulpitius ille Bituricensis Episcopus dicatur, hic vero sola Presbyteratus praerogativa praefulgeat. Ex qua praepostera sententia illud necessario sequitur, ut e duplici Sulpitio Severo ministerio, ac dignitate plane dissimili, unus confletur, cui duo haec simul conveniant quod Episcopus Bituricensis fuerit, itemque discipulus Sancti Martini. Quo quid absurdius? Haec tamen Personarum commixtio suam duxit originem ab Apologia Abbatis Gembiacensis, cujus opinio Sigonium, Galesinium, Victorem, Giselinum, aliosque plures in eumdem errorem pertraxit.

Controversiam de Sulpitio Presbytero Correctores non attingunt.

XLV. Neque egregios illos Viros, qui Martyrologii emendationem sub Urbano excuderunt, latuit absurda haec opinio; quamvis compertum sit, nihil de ea rejicienda fuisse solicitos. Cum enim certo nossent, Sulpitium Severum, de quo in Romano Martyrologio ad diem 29. Januarii, Episcopum Bituricensem fuisse, ideoque plane diversum a Sulpitio Severo S. Martini discipulo, nihil illis curae fuit ea ad examen vocare, quae contra posteriorem Sulpitium Severum opponi solent, ne alioqui extra praestitutos fines vagari viderentur. Huic quaestioni locus quidem fuisset, si de Sulpitio Severo S. Martini discipulo aut in

Martyrologium inferendo, aut inde expungendo, judicium institueretur. Verum cum nil tale in disputationem veniret, rem hanc intactam relinquere satius duxerunt. Quod enim ad hujusce Sulpitii sanctitatem attinet, nemo est ex antiquis Scriptoribus, qui eum Sancti titulo exornet: *Sane ab antiquis Sanctitatis titulo haud decoratur;* ita legimus *in Bibliographia* Patris Michaelis *tom.* 4. *pag.* 55. Quod si apud Saussajum, et Petrum de Natalibus, Sancti nomine aliquando donetur, nihil inde conficitur; jam enim praemonuit Longeval *in Historia Ecclesiastica Ecclesiae Gallicanae tom.* 1. *lib.* 3. *pag.* 397. *in not. sub lit. A.* optandum esse ambos ea authoritate fuisse donatos, quam non habebant, et quam habere sibi falso persuaserant.

Acta Congregationis quae sub Urbano habita est, producuntur.

XLVI. Quae de Martyrologii correctione Urbani tempore instituta, ac de methodo, quam Reformatores sibi servandam proposuere, huc usque narravimus. Historicae veritati, quae ex Actis Congregationis indubia est, plane consonant. Rei gestae seriem paucis hic repetere, nec inutile erit, nec injucundum. Die 27. Jan. 1628. habita est celeberrima Congregatio coram Cardinali de Torres, cui praeter alios, interfuere Fortunatus Schaecus, Bartholomaeus Gavantus, Derentius Alciatus, et Hilarion Abbas Sanctae Crucis in Jerusalem, ut ex Actis, quae recensentur *in Codice* 1240. *Manuscriptorum insignis Bibliothecae Barberinae pag.* 527. manifestum est. Primo loco igitur vetus Elogium ex Martyrologio jussu Gregorii XIII. castigato productum est, atque inter Acta relatum; cujus tenor, qui sequitur: *Januarii* 29. *apud Bituricas S. Sulpitii Severi Episcopi, discipuli S. Martini.* Quid de ejusmodi Elogio senserint egregii Viri, queis emendatio erat concredita, ex Historica, quam subjicimus, narratione audiamus: *Videbatur hoc loco agi de eo, qui scripsit vitam S. Martini, qui tamen mortuus est Presbyter, non Episcopus, et incidit in Errores Origenis, et Pelagii, licet resipuerit, testibus Gennadio, Bellarmino de Scriptoribus Ecclesiasticis, et Baronio in Annalibus. Fuit alius hujus nominis Episcopus Bituricensis ex Antonio Democar in Catalogo Episcoporum Bituricensium, qui tamen non vixit, nisi longe post Sanctum Martinum Turonensem Episcopum, cujus fuit alioquin imitator, ex Petro de Natalibus. Quibus omnibus consideratis, decretum est deleri ea verba*, Discipuli Sancti Martini, *ut de Episcopo Bituricensi statim intelligatur Martyrologii textus, non de alio discipulo S. Martini, et Scriptore vitae.*

Sulpitii duo. Uterque Bituricensis Episcopus numeratur.

XLVII. Quae verba cum satis aperta sint, nullisque ambagibus involuta, nihil iis, quae supra retulimus, addendum superest. Hoc unum, antequam controversiae finem imponamus, juvat hic adnotare, duos nimirum Sulpitios Episcopos Bituricenses extitisse, quibus nihil commune est cum Sulpitio Severo S. Martini discipulo. Primus obiit an. 591., alter vita cessit anno 694. De priori loquitur Martyrologium die 29. Jan., posteriorem die 17. ejusdem mensis commemorat. Ne nominis, atque Episcopatus affinitas confusionem pareret, alteri cognomen *Severi*, alteri *Pii* cognomen est additum; Hinc, de altero Sulpitio die 17. Januarii legimus: *Apud Bituricas depositio S. Sulpitii Episcopi cognomento Pii, cujus vita, et mors pretiosa gloriosis miraculis commendatur.* De Sulpitio, qui *Severus* cognominatur, non etiam de alio, qui *Pius* vulgo audit, excitatur controversia, sit ne a Sulpitio Severo S. Martini discipulo secernendus; quae tamen controversia post correctionem Urbani VIII. e medio sublata est. De gemino Sulpitio Bituricensi Episcopo consulendus Cardinalis Baronius *tomo* 5. *Romanae Editionis ad ann. Christi* 431. §. *Sed illud hic considerandum;* et in *Notis ad Martyrologium Romanum die* 29. *Jan.* Patres Bollandiani *die* 29. *Januarii in vita S. Sulpitii Severi Episcopi Bituricensis* §. 2. *num.* 12., Mabillonius *in Annalibus Benedictinis lib.* 2. *num.* 91. *ad an.* 624. *et in Actis Sanctorum Ordinis S. Benedicti Sec.* 2. *ad ann.* 644. *in Observationibus praeviis ad vitam S. Sulpitii Pii num.* 1.; Dionysius Sammarthanus *in Gallia Christiana tomo* 2. *editionis Parisiensis anno* 1720. *pag.* 14. *num.* 25., *et pag.* 25. *et pag.* 16. *num.* 19., Le Coint *in Annalibus Ecclesiasticis Francorum ad ann. Christi* 591. *pag.* 392. ubi ad rem nostram ita scribit luculentissime: *In Cathedra Bituricensi duo sederunt Sulpitii: Hic Severi nomen obtinuit, ut ab altero distingueretur, cui cognomen Pii cessit; atque inde factum est, ut a posterioris aevi Scriptoribus discipulus S. Martini praedicaretur, ac talis in Martyrologium Romanum irreperet quarto Kalendas Februarii; donec Urbanus VIII. Romani Pontificis authoritate abrasae sunt illae voces* Discipuli S. Martini, *his dumtaxat servatis: Apud Bituricas S. Sulpitii Severi Episcopi, virtutibus, et cru-*

ditione conspicui. Consulendi quoque Annatus *lib. 4. Theologiae positivae art. 26.*, et Dominicus Georgius *in notis ad Martyrologium Adonis die 17. Januarii*.

Bollandiani instant pro Theodori Pontificis nomine; sed rejiciuntur

XLVIII. Eruditissimis Patribus Bollandianis *tom. 3. mensis Maji die 14. pag. 263.* mirum plane subit, quod in Romano Martyrologio Theodori Summi Pontificis nomen nullibi occurrat, cum illius expressa fiat mentio in gemino Martyrologio Florentino, altero Magni Ducis Etruriae, altero Senatoris Strozzi; quibus et illud accensendum, quod Florentiae typis excusum est anno 1486. Hinc ea Bollandianorum expostulatio: *Contigit haec depositio, seu potius ejus* (*Theodori*) *obitus hac die 14. Maji an. 649.*; *sed, quod miramur, nullis aliis fastis, maxime Romanis, ejus nomen insertum reperimus*. Quae verba de Theodoro I. Summo Pontifice intelligenda esse temporis definita ratio demonstrat; cum Theodorus II post dies viginti in Pontificatu actos ex hac vita migraverit anno 901. Bollandistis adhaeret Franciscus Pagi *in Vita Theodori I. tomo 1. Breviarii Romanorum Pontificum*. Mirari tamen desinet quisquis animadvertat, Correctores Romanos ea tantum in Martyrologium transtulisse Sanctorum nomina, quae ex veteribus probatisque Martyrologiis petebantur. Porro tantam authoritatem recensitis Martyrologiis conciliandam non esse arbitrati sunt: hinc, cum alia deficerent monumenta, uni Codicum illorum fidei acquiescere noluerunt.

Alia de Siricio Pontifice controversia Florentinii ac Norisii pro Siricio desertam.

XLIX. Quod vero satis mirari non possumus, illud est, Siricii Pontificis nomina, quod vetusta aeque ac probata exhibent quamplura Martyrologia, quae a Bollandianis commemorantur *tomo 3. Februarii pag. 282.*, Nosque infra indicabimus, Romani Martyrologii Codicem tamdiu caruisse. Ubi primum post Gregorianam Correctionem innotuit, ejusmodi Pontificis nomen in diem 26. Novembris relatum non fuisse, Clarus Vir Franciscus Maria Florentinius doctam scripsit Exercitationem, quae *in Martyrologii suis notis ad dictam Novembris diem jacet ordine XVI.*, in qua multa sane cum laude, ac eruditione demonstrat, quam consentaneum sit, ut tanti Pontificis nomine Martyrologium ditetur. At Florentinii lucubratio suo caruit effectu, cum nonnisi post absolutam Martyrologii correctionem, Romam pervenerit. Iterum instituta Urbani VIII. tempore nova Martyrologii correctione, nulla de Siricii nomine incidit mentio, quia nulli curae fuit ejusmodi causam, qua decebat vi, et alacritate, tractandam suscipere. Cum vero Clemente X. Ecclesiae clavum gubernante, Sacr. Rituum Congregatio Basilicae Lateranensi Officia propria Sanctorum Romanae Ecclesiae Pontificum concessisset, Siricio praetermisso, rursus de hujusce Pontificis Sanctitate, ejusque Officiis concessione agi coeptum: irrito tamen eventu; siquidem Archiepiscopus Myrae, qui tunc temporis Promotoris Fidei munere fungebatur, acriter obstitit, quod Siricii nomen in Romano Martyrologio nusquam occurreret; Ea namque Sacrae Congregationis mens erat, ut Sanctorum Pontificum Romanorum, quorum nomina in Martyrologium relata fuerant, Officia concederentur. Et quoniam ipsemet Fidei Promotor in suis Animadversionibus obiter attigit rationes praecipuas, ob quas Siricii nomen in Martyrologii emendatione fuerat praetermissum; hinc monitu, atque hortatu bonae memoriae Cardinalis Casanattae, celebris Henricus Noris tum Augustiniani Ordinis Professor, mox communi plausu ab Innocentio XII. inter Romanae Ecclesiae Cardinales adscriptus, pro tuenda Siricii Pontificis Sanctitate, satis accuratam ac validam edidit Apologiam, quae nulli tamen fuit usui; cum ea, quae in Sacror. Rituum Congregatione agitabatur Causa de concessione Officiorum, ad exitum pervenisset, nec jam liceret post absolutum judicium, veterem excitare controversiam. An igitur Siricii Causam iterato propositam, atque ad primaevas silentii tenebras iterum redire jussam.

Quae Nostra aetate pro Siricii Causa gesta sunt, enarrantur.

L. Tandem Nostra aetate, Nobisque id agentibus, novus de Siricio Pontifice recurrit sermo. Cum enim felicis recordationis Clemens XI. Praedecessor Noster munus Promotoris Fidei, et deinde paucos post annos Praebendam Theologalem in Basilica Vaticana Nobis contulisset, e re Nostra fuit Sacror. Rituum Congregationi supplices offerre preces, ut quae Basilicae Lateranensi pridem concessa fuerant Sanctorum Pontificum Romanorum Officia, ad Capitulum, Canonicos, et Clerum basilicae Vaticanae extenderentur; quod obtinuimus. Similique exemplo commoti Basilicae Liberianae Canonici par Privilegium haud multo post impetrarunt. Tum vero opportunam occasionem nacti, Siricii Causam urgere, et eximiam Florentinii exercitationem proferre coepimus. Cumque Nobis nuntiatum esset, celeberrimam

a Cardinali Norisio super eodem argumento procusam fuisse lucubrationem, ad eam perquirendam curas animumque convertimus, ut validiori praesidio muniti, rursus Siricii causam deliberandam proponeremus. Sed quamdiu Promotoris Fidei munus obivimus, Norisiana Dissertatio fuit Nobis impervia. Postquam vero singulari beneficentia Benedicti XIII. Praedecessoris Nostri ad Cardinalatus dignitatem ascendimus, quo tempore Scripturarum Cardinalis Casanattae ad sacra Missarum Officia spectantium, indiculum conficiebamus, ut Operis de Canonizatione Sanctorum, quod tum meditabamur, bono ac utilitati prospiceremus, inopinato optatissima illa Norisii Dissertatio ad Nostras pervenit manus; quam idcirco summa diligentia, ac fide exscribendam curavimus, ejusque exemplar una cum aliis monumentis, quae ex praelaudati Cardinalis Casanattae scriptis accepimus, Nobiscum Anconam primo, mox Bononiam detulimus. Scripturarum memorati Cardinalis integra series in celeberrima Casanattensi Bibliotheca summa cura asservatur; quae vero a Norisio procusa est lucubratio *tom. 4. ejus Operum Editionis Veronensis anno* 1732. *pag.* 1722. *et seqq.* impressa est. Nec defuere ex recentioribus alii, qui de gestis Sancti Siricii multa cum laude, ac eruditione disseruerint. Consulendi inter caeteros Franciscus Pagi *in Breviario Romanorum Pontificum in vita Siricii*, et Antonius Pagi ejus Patruus *in Annotationibus Criticis ad Annales Baronii*.

Summus Pontifex Siricio favet.

LI. Quae cum ita sint; Nostro muneri deesse profecto videremur, si Nos, quibus de Siricii Pontificis Sanctitate multa praesto sunt argumenta, quam olim in minoribus curam suscepimus, ad Summi Pontificatus Apicem Divina miseratione evecti ad optatum exitum non produceremus. Hoc autem negotium, mutatis vicibus, dissimili ratione, ac methodo est hodie pertractandum. Olim Nos in filiorum numero positi, a Majoribus et Patribus, quae gerenda essent, audiebamus: Jam vero cum e Filiorum statu, in Ecclesiae Pastorem ac Patrem evaserimus, quid hac in re decernendum sit, aliis indicamus. Siricii Pontificis nomen Romano Martyrologio inscribendum censemus; neque idcirco anterioribus Martyrologii Emendationibus, quae Siricii nunquam meminere, aperte contradicimus. Unius quippe nominis additamentum, quod nova ac validissima suadent argumenta, aut praeteritis correctionibus nihil officit, aut usque adeo levem infert varietatem, ut nullum, aut fere nullum ex eo obveniat detrimentum.

Controversiae status in certa capita distribuitur.

LII. Atque ut totius controversiae status, qua decet methodo ac ordine pertractetur, rem universam in quatuor summa capita secernendam decernimus, ita nempe, ut primo loco inquiramus, quae fuerit Siricii Pontificis, cum adhuc viveret, ac post ejus obitum, Sanctitatis fama: Secundo quaenam Martyrologia, probataene, an potius suspectae fidei, Siricii meminerint: Tertio quaenam contra Siricium militent rationes, ob quas ejus nomen Romano Martyrologio nunquam fuerit inscriptum: Postremo quodnam de hisce rationibus judicium ferendum sit; num scilicet eae sibi constent, an verius futiles sint, ideoque explodendae.

Splendidum Valentiniani testimonium de Siricii sanctitate.

LIII. De Sanctitatis fama, quae Siricium adhuc superstitem commendavit, splendidum suppetit testimonium Valentiniani Imperatoris in Epistola ad Pinianum Urbis Vicarium, sive Praefectum data. De Valentiniano hic loquimur non jam recentioris aetatis, cum nempe adhuc puer, blanditiis ac suasionibus Matris, Arianorum erroribus imbutae, erat adhuc implicitus; sed Valentinianum producimus grandaevum, sapientia et virtutibus instructum, quas Divus Ambrosius in Oratione in ejus obitu habita commemoravit. Porro Magnus hic Imperator suas ad Pinianum dedit Literas postquam Sanctus Siricius, rejecto Ursicino, qui schismate Romanam Ecclesiam turbaverat, concordi Romani Populi acclamatione summus Ecclesiae Pontifex renunciatus est. Hanc Epistolam ex veteri Codice Bibliothecae Vaticanae erutam, suis Annalibus inseruit Cardinalis Baronius *ad ann. Christi* 385., et Petrus Constant *tomo* 1. *Epistolarum Romanorum Pontificum* edidit in ordine *secundam* inter eas, quae Siricio Pontifici adscribuntur. Quid vero de Siricio senserit Valentinianus, quae sequuntur verba demonstrant: *Proinde quoniam religionem Siricium Antistitem Sanctitatis sic praeesse Sacerdotio voluerunt, ut Ursicinum improbum acclamationibus violarent., nostro cum gaudio memoratus. Episcopus ipse permaneat, Piniane carissime, ac jucundissime. Siquidem magnum innocentiae, ac probitatis exemplum est, in una acclamatione et ipsum eligi, et caeteros improbari*.

LIV. Himerius Episcopus Tarraconensis

Siricii epistola ad Himerium data, Authorem commendat.

Sanctum Damasum Siricii Decessorem, gravissimis de rebus ad Ecclesiasticam disciplinam spectantibus, more Majorum consuluerat. Himerii tamen Epistula Romam pervenit, cum jam Sanctus Pontifex Damasus ad Superos avolasset. Hinc qui Damaso successor datus est Siricius, rem confecit, atque hisce verbis Himerium est alloquutus: *Quia necesse nos erat in ejus labores curasque succedere, cui per Dei gratiam successimus in honorem*. Magna quidem Ecclesiae Catholicae utilitate, magnoque Ecclesiasticae disciplinae profectu, quidquid Himerius Damaso proposuerat, exposuit, declaravit, ac definivit Siricius, ut patet ex illius Epistola, quae inter collectas a Petro Coustant occurrit ordine *prima*. Quam quidem Epistolam tot nominibus commendatam, usque adeo utilem ac necessariam, notis illustravit Cardinalis *de Aguirre tomo 2. Conciliorum Hispaniae dissertat. 5. in Epistolam Siricii Pontificis pag. 126. et seqq.* Etsi namque Siricius solum Himerium alloquatur, decrevit tamen, ut quae ad unius consulta rescripsit, ad omnium Coepiscoporum notitiam perveniant, nec eorum omnium dumtaxat, qui in Himerii Provincia erant constituti, sed praeterea ad *Carthaginenses*, ac *Boeticos*, *Lusitanos*, *atque Gallicos*, vel ut in aliis manuscriptis legimus, *Gallaecianos*, vel *Gallicanos*, hoc est Gallaeciae Antistites universos. Ex quo factum, ut integerrimum Siricii responsum Clericorum mores in variis Orbis Catholici partibus corruptos emendaverit, ac pristinae integritati restituerit.

Siricius Coelibatus Legem asserit, Poenisque indictis confirmat.

LV. Non levem Sancto Siricio conciliat laudem, quod Coelibatus Legem in Clero firmaverit, ac poenis in violatores indictis stabiliverit, ut liquet ex ejus Epistolis, at praesertim ex ea, quam memoratus Petrus Coustant exhibet ordine *quintam*. Hoc nixus fundamento Sanctus Innocentius I. *in Epistola ad Exuperium Episcopum*, quae in praelaudata Collectione jacet ordine *sexta*, contra Diaconos et Presbyteros incontinentes, easdem poenas, quas Siricius pridem statuerat, exequendas decernit hisce verbis. *De his, et Divinarum Legum manifesta est disciplina, et beatae recordationis Viri Siricii Episcopi monita evidentia commiserunt, ut incontinentes in Officiis talibus positi, omni honore Ecclesiastico priventur, nec admittantur accedere ad Ministerium, quod sola continentia oportet impleri*. Eodem fultus praesidio Æneas Episcopus Parisiensis nono Ecclesiae saeculo clarus, quem Lupus Ferrariensis Episcopus *in Epistola* 98. multis affert laudibus, quaestionem de Coelibatu contra Graecos pertractans, in libro contra eos scripto *cap.* 102. apud d' Acherium *tom.* 1. *Spicilegii Editionis Parisiensis anno* 1723. *pag.* 133. urget authoritatem Epistolae *quintae* Siricii ad Episcopos Africae, quam his verbis extollit: *Sanctus Siricius Papa in Ecclesia Beati Petri Apostolorum Principis in Concilio residens, et Fratribus et Coepiscopis per Africam Ecclesiastica jura describens, inter caetera, haec de pudicitia intulit etc.*

Apostolicus Siricii ardor in Haereticos, praecipue in Jovinianum.

LVI. Praeterea ardens pietatis studium, et eximium Catholicae veritatis amorem ostendit Sanctus Siricius in damnandis erroribus Joviniani, aliorumque ejusdem sectae Haereticorum, ut ex verbis Epistolae *septimae* in praenarrata Constantii Collectione compertum est. *Apostoli secuti praeceptum*, ita Siricius loquitur, *quia aliter, quam quod accepimus, annuntiabant, omnium Nostrum tam Presbyterorum, et Diaconorum, quam etiam totius Cleri, unam scitote fuisse sententiam, ut Jovinianus, Auxentius, Genialis, Germinator; Felix, Plotinus, Martinianus, Januarius, et Ingeniosus, qui inventores novae haeresis et blasphemiae inventi sunt, Divina sententia, et Nostro judicio in perpetuum damnati extra Ecclesiam remanerent*. Apostolicam hanc Siricii Pontificis solicitudinem, ac vigilantiam Sanctus Ambrosius una cum aliis Episcopis in Mediolanensi Concilio congregatis, summis effert laudibus, ac Pontificiae Sanctioni sese ultro conformat. *Recognovimus* (sic ad Siricium Ambrosius, aliique Episcopi in Epistola *octava* memoratae Collectionis) *Literis Sanctitatis tuae boni Pastoris excubias, qui diligenter commissam tibi januam serves, et pia solicitudine Christi Ovile custodias, dignus, quem oves Domini audiant, et sequantur*; et in fine: *Itaque Jovinianum, Auxentium, Germinatorem, Felicem, Plotinum, Genialem, Martinianum, Januarium, et Ingeniosum, quos Sanctitas tua damnavit, scias apud Nos quoque secundum judicium Tuum esse damnatos*.

Par Siricii solicitudo contra Manichaeos, eorumque asseclas.

LVII. Albo, sive Abbo Floriacensis de Siricio Papa memoriae tradidit, quod exosos habuerit omnes Haereticos, maxime Manichaeos. Enimvero cum Priscillianistas, qui cum Manichaeis in multis nefarie conveniebant, et scelestae conspirabant, Urbe ejicere armis Spiritualibus non potuisset, opem Theodosii imploravit, ejusque praesidio, quod sum-

mopere optabat, tandem obtinuit, ut prudenter conjicit Cardinalis Baronius *anno Christi* 389. *num.* 63. Illud impari sollicitudine ad coercendam audaciam Bonosii Episcopi Macedoniae impie asserentis Beatam Virginem post incontaminatam Christi Domini Nativitatem alios filios peperisse, Episcoporum Concilium Capuae indixit, ut colligitur ex epistola *nona* inter eas, quas Constantius coordinavit. Plura adhuc ex aliis Siricii Epistolis, praesertim ex *decima*, proferre possemus de singulari tanti Pontificis sollicitudine pro restituenda in Galliae partibus Ecclesiastica disciplina: Verum hanc provinciam iis tractandam relinquimus, qui Siricii Vitam, ac gesta commentariis illustranda suscipiunt; quibus satis amplam, de Siricii laudibus materiem suppeditant Anastasius, sive Auctor Pontificalis *tomo* 3. *Romanae Editionis*, et quae ab eruditis Viris Schelestrato, Altaserra, Bencinio, Blanchinio, Ciacconio, Somlero, ac Pagio subjiciuntur adnotationes.

Testimonia de Siricii Sanctitate post ejus obitum.

LVIII. Ex dictis satis constat de fama Sanctitatis, quam Siricius vigilantissimus Ecclesiae Pastor, et Catholicae Religionis assertor, sibi adhuc vivens conciliavit. Nec minor, postquam e vivis excessit, invaluit opinio. S. Innocentius I. *in Epistola prima Collectionis Constantii* pari elogio commendat Damasum, Siricium, ejusque successorem Anastasium, ita scribens: *Cui etiam anteriores tanti ac tales viri Praedecessores mei Episcopi, idest sanctae memoriae Damasus, Siricius, atque supramemoratus vir* (Anastasius) *ita detulerunt etc.* Porro de Damasi, atque Anastasii sanctitate nemo dubitat. S. Leo in Epistola ad Anastasium affirmat se illi conferre Primatum super Illirici Ecclesias, *beatae recordationis Siricii exemplum sequutum.* Eodem in sensu Concilium I. Toletanum, quod paulo post obitum Sancti Siricii habitum est, Literas *Sanctae memoriae Ambrosii*, *et Sanctae memoriae Siricii* multa cum laude commemorat. Ex quibus monumentis rite expensis, Cardinalis Norisius in praecitata Dissertatione, et aota Norisium Florentinius *in exercitatione* 16. *post diem* 26. *Novembris pag.* 1006. *et seqq.* solido inferunt ratiocinio, ejusmodi laudum titulos non Pontificiae dignitati dumtaxat, sed insuper vitae sanctitati esse tribuendos, cum Siricius Summo Pontificatus honori multa ac splendida virtutum, et Religionis, ac Pastoralis vigilantiae exempla bene sociaverit. Hinc illud Petri de Natalibus pro Siricio elogium: *Et postquam Sedem Apostolicam feliciter gubernasset, dormivit cum Patribus suis, et sepultus est ad Sanctum Petrum plenus Sanctitate.* Nec desunt in Scriptoribus, qui Petri de Natalibus aetatem praecessere, insignia de Siricii sanctitate documenta; Siquidem Hordericus Vitalis affirmat, *Siricium circa Gregem Dominicum valde fuisse solicitum;* et Luitprandus Horderico vetustior, Siricium *sanctae memoriae* Papam appellat.

Quamplura probatae fidei Martyrologia Siricium nominant.

LIX. Ad aliud Controversiae caput, quod Martyrologia considerat, in quibus de Sancto Siricio fit mentio, nostra haec oratio progreditur. Qua quidem in re non tam Codicum numero, quam eorum authoritati studemus. Hinc Martyrologia, quae minori habentur in pretio, missa facimus; quibus ea item accensemus, quae Cyriacum Papam, hoc est Siricium, ut nonnulli perperam interpretantur, commemorant; nullus enim Cyriacus nomine, ut cuique notum, inter Summos Pontifices numeratur. Ea igitur, quae majoris momenti sunt Martyrologia innuamus, quae Sancti Siricii nomen praeseferunt. Haec inter sese Nobis offert Martyrologium Bedae, Rabani, et Monasterii Sancti Cyriaci hujus almae Urbis, quo toties usus est Cardinalis Baronius in Romani Martyrologii emendatione. Succurrit praeterea Martyrologium Ecclesiae Occidentalis editum a Florentinio *die* 26. *Septembris;* nec non Antuerpiense, et Corbejense, utrumque antiquissimum, de quo ipsemet Florentinius in Notis. Alia insuper Martyrologia numerantur ab eodem Scriptore *in citata Exercitatione* 16., et a Patribus Bollandianis *die* 22. *Februarii pag.* 282., quorum aliqua nec Cardinalis Baronius, nec qui sequuti sunt Martyrologii Romani Reformatores nosse poterant, cum eorum aetate in Archivis, et Bibliothecis adhuc delitescerent. Hinc fortasse, ut prudens Florentinius haud temere suspicatur, Siricii nomen a Romano Martyrologio tamdiu abfuit, quod Veteribus multa fuerint incognita, quae posterior aetas manifestavit: *Accidere facile potuit, quod nostra aetate inventa plura vetustioris Martyrologii exempla non viderint.*

Multa in Siricium objiciuntur crimina.

LX. Hanc tamen Florentinii conjecturam non probant, qui multa, eaque non levia, contra Siricium objiciunt crimina, quae a Nobis sigillatim enumeranda sunt, ut tertium Controversiae caput, juxta propositam

divisionem, expediamus. Primo loco, vitio datur Siricio, quod in Apostolicis Literis conscribendis Sancti Hieronymi opera usus non fuerit; qua in re nec Praedecessoris Damasi exemplum sequutus est, nec Hieronymi famae satis consuluit. Notum quippe est, Sanctum Hieronymum a Siricio neglectum, inimicorum calumniis ac maledictis neque adeo fuisse obnoxium, ut coactus idcirco fuerit ex illorum conspectu sese proripere, atque ex Urbe discedere. Secundo, haud obscuris indiciis manifestum est, Siricium Pontificem sio minus infenso, saltem minus aequo fuisse animo in Sanctum Paulinum Virum moribus, ac vita integerrimum. Tertio, improvidum nimis, ac tardum Siricii consilium reprehenditur in rejiciendis Origenistis, eorumque haeresi coercenda, cum in Rufinum, et Melaniam, longam nimium patientiam adhibuerit; quam ob causam festinavit ex hac mortali vita educere illum Dominus, atque Anastasium sufficere acerrimum Origenistarum oppugnatorem.

Horum criminum veritatem haud diffitetur Baronius.

LXI. Neque tria haec, quae in Siricium congeruntur crimina, quorum item meminere Florentinius, atque Norisius, Nosque meminimus *lib. 4. de Canonizatione Sanctorum part. 2. cap. 5. sub n. 4.*, gratis conficta sunt, sed ex validis Ecclesiasticae Historiae monumentis confirmantur. Quod enim ad Hieronymum Romae male habitum attinet, haec habet Baronius ad annum Christi 385. *Cum autem non, ut Damasus fecerat, Siricius Papa in scribendis ejusmodi Literis Hieronymi opera uteretur, neque eum*, ut *ille, quod par erat, amplecteretur, atque foveret, mox Pontificis Romani destitutus praesidio, idem* Hieronymus *acerbissimos pati coepit persecutores, illos scilicet Clericos, quorum mores improbos scriptis editis sugillasset.* De subinfenso Siricii in Paulinum animo, validum ex Epistola 1. ejusdem Paulini ad Sulpitium Severum eruitur argumentum: Cum enim de Romanis Clericis ille conqueratur, haec addit: *Quantum Nobis gratiae Dominicae detrimentum faciat Urbici Papae superba discretio etc.* quae verba magnus Annalium Parens de Siricio interpretatur, ita scribens *ad an. Christi 394. Jam puto, sentis Lector, quem Paulinus per Urbicum Papam intelligat, non alium quidem, quam qui tunc Romanae praeerat Ecclesiae Pontificem, ipsum Siricium, quem infensum absque causa aliqua, ut ait, pati coactus fuerit. Accidit plane Sanctum Paulinum juste conqueri de Siricio Papa, atque aliis nonnullis Romanae Ecclesiae Clericis, de quibus etiam conquestum vidimus Sanctum Hieronymum, quod saepe superius diximus. Ut plane accederit hac ex parte male audire Siricium, quod adversus adeo insignes Sanctitate et doctrina Viros, ubique spectatos, fuerit commotus.* Postremo de nimia contra Origenistas Siricii tarditate, ejusque praecoci obitu testem habemus eumdem Baronium *ad ann. Christi*, ubi sic loquitur: *Caeterum quod haud velociter Siricius periclitanti occasione Origenis errorum occurrit Ecclesiae, quamcitius, nempe anni sequentis exordio, ex hac vita sublatus est: erectusque super Cathedram Petri acerrimus oppugnator Origenistarum haereticorum Anastasius Papa. Saepe quidem, atque pavendis est demonstratum exemplis, ut Pontifices illi, qui Causam fidei paulo segnius tractaverunt, ac remissius curaverunt, a Christo primario omnium Pastore fuerint quam celeriter ex hac vita subducti; adeo ut manifeste fuerit declaratum, summo jugique studio, speciali diligentia semper invigilasse super Romanam Ecclesiam Divinam Providentiam, ne qua vel levi saltem suspicione haereticae contagionis aspergeretur.*

Hieronymus ad Urbem accessus; egregiae illius dotes, multaque cum Damaso familiaritas.

LXII. An haec, quae in Siricium vibrantur tela, aliquod contra ejus Sanctitatem incorruptumque gubernium inferant vulnus, ex quo Correctores ejus nomen Martyrologio non inseruerint, in hoc postremo Controversiae Capite superest inquirendum. Cumque ex historicis monumentis Siricii crimina repetantur, historica veritas paulo accuratius examinanda. Ab iis, quae Hieronymus passus est, curis atque molestiis, exordiamur. S. Hieronymus duodeviginti annos natus Romam accessit, ibique Grammaticae, Rhetoricae, ac Philosophiae Scholas frequentavit. Quinquennio Romae commoratus, inde recessit annum agens tertium supra vigesimum; neque ante Damasi Pontificis aetatem in Urbem regressus est. Cum enim Damasus Generale Concilium Romae habendum indixisset, ea occasione Hieronymus una cum Paulino Antiocheno, et Epiphanio Episcopo Salaminae in Insula Cypro, rursus Romam advenit. Tanti viri fama commotus Pontifex Damasus, erat quippe Hieronymus summo ingenio, excellenti doctrina, sanctisque moribus praeditus, eum designavit, ut et ab Epistolis esset, et totius Orbis Consultationibus, quae ad Sedem Apostolicam mittebantur, responderet. Ex quo Sanctus Doctor initi-

ma Damasi familiaritate usus est; et vicissim multo in honore a Damaso est habitus. De munere, quo apud Damasum fungebatur, ita loquitur ipse Hieronymus in Epistola ad Ageruchiam: *Ante annos plurimos cum in chartis Ecclesiasticis juvarem Damasum Romanae Urbis Episcopum, et Orientis, atque Occidentis Synodicis Consultationibus responderem*. Solo tamen triennii spatio concreditum sibi munus obivit, quod nonnisi triennii spatio Damasum habuerit superstitem.

Hieronymus Siricii tempore multis invisus, et quare.

LXIII. Siricio in Damasi locum suffecto, mirum dictu est quot motus, quantaeque in Hieronymum excitatae sint turbae; in quem idcirco tota pene Civitas commota videbatur; quod ille sub Pontifice Damaso multorum, quorum vitia, voce, ac scripto exagitaverat, odium, atque offensionem incurrisset. *Nos vitiis detrahentes*, sunt verba Hieronymi, *offendimus plurimos;* et in praefatione ad librum Dydimi fatetur se *cum esset in Babylone*, (hoc nomine Romam sibi infensam appellat) expositum fuisse odio maledicae Civitatis, *et purpuratae Meretricis*. Mox in adversarios insurgens, subdit post pauca: *Ecce Pharisaeorum conclamavit Senatus, et nullus Scriba, vel fictus* (vel ut alii legunt, *velificatus*), *sed omnis quasi indicto sibi praelio doctrinarum, adversus me imperitiae factio conjuravit*.

Graviores Hieronymi contra Aemulos querelae excusantur.

LXIV. Liberiorem hunc loquendi morem Rufinus exprobat Hieronymo, ac miratur: *Quomodo de Urbe Roma, Deo favente, Capite Christianorum, ea dicat, quae dicebantur tunc, cum Gentiles in ea populi, et persecutores Principes morabantur.* Æquior tamen Baronius rigidiora illa Sancti Doctoris verba ex justo dolore potius, quam ex furore odiove prolata, explicat, simulque excusat *ad ann. Christi* 385., ita scribens: *At hic lector attende, haec a Sancto Hieronymo scripta de inscitia Romanae Ecclesiae Ministrorum, non sic quidem accipienda esse, prout hyperbolicus sonat sermo, omnes Romanae Ecclesiae Clericos fuisse doctrina expertes, cum dicit, quod nullus ibi Scriba vel fictus, nempe Doctor, sed Pharisaei omnes, nempe scelesti, cautela vero, et hypocrisi scelera contegentes. Concedendum aliquid Hieronymo justissima causa indignanti, qui oculos in eos tantum conversos habens, quibus contumeliis, et calumniis impetebatur, omnes illos pravos dixerit, et imperitos. Certe quidem, qui tempora haec exacte considerat, intelliget plane hoc tempore coaluisse in Ecclesia Romana Clericos doctrina, atque scientia claros*. Si quid ergo vehementiori stylo Hieronymus aliquando protulerit, venia dignum, non enim in probos, atque innoxios, sed in eos, quorum vitia damnaverat, sermonem convertit. Enimvero sula Epistolis Monachos insectatus fuerat, qui suae Professionis obliti, vitio gulae se dederant, divitum domos frequentabant, efferebantur superbia, superstitione tenebantur. Virgines quoque, quae nimia familiaritate cum Viris versabantur, acrius reprehenderat. Hinc odia, obtrectationes, ac maledicta pravorum hominum, qui insaniebant in medicum, a quo sanabantur.

LXV. Quamdiu vero vixit Damasus, igneus ille inimicorum furor veluti doloso cinere tectus delituit. Tunc vero exarsit, incendiumque excitavit, cum, Damaso sublato, Siricius in Petri Cathedram evectus est. Innumerae criminationes, calumniae, ac irrisiones in Hieronymum congestae, de quibus sic ille conqueritur: *Alius incessum meum calumniabatur et risum; ille vultui detrahebat; hic simplicitate aliud suspicabatur*. Quocirca cum eo res pervenisset, ut jam vix sibi posset Hieronymus temperare, tandem Roma abiit; atque in agrum se recepit, ubi suas ad Marcellam dedit literas. Sed remotiorem secessum anhelans, oblata sibi opportunitate in Orientem abeundi, eo pergere statuit; jamque navigium conscensurus, ad Asellam scripsit, seseque cum Paula, et Melania familiaritatem, quam maledici criminabantur, egregie vindicavit. Meminit quoque injuriarum, quas acceperat; fatetur tamen se aequo animo eas ferre, proposito sibi exemplo Christi Domini: qui a Judaeis Seductor, et Daemoniacus est habitus; tandemque concludit: *Scio per bonam, et malam famam perveniri ad Regna Coelorum*.

Roma abit, atque in Orientem secedit.

LXVI. Cum igitur privato consilio, quod tamen pravorum hominum molestiae excitarunt, suum ab Urbe discessum Hieronymus decreverit, non est cur ullam discessus causam in Siricium refundamus, ut scite ratiocinatur Vir eruditus Dominicus Vallarsius in vita S. Hieronymi *tom.* 2. *Operum Sancti Doctoris Editionis Veronensis anno* 1742. *cap.* 16. *Neque ab eo*, loquitur de Siricio, *est illa conflictationum Sancti Patris cum aemulis malisque hominibus causa repetenda; sed ipse utique, quid causae fuerit, Hieronymus novit, et fassus est Epistola* 40. *Nos, inquiens, vitiis detrahentes, offendimus*

Nullae Siricii partes quoad Hieronymum male habitum, et Roma abeuntem.

plurimos. Sed nec illud Siricio opponi potest, quod Hieronymum in eum dignitatis gradum, quem Damasus illi contulerat, non restituerit, ideoque tot bella, et contentiones in Hieronymum exarserint, quae alioquin sub Siricii tutela Sanctus Doctor effugisset. Non enim coeco modo de rebus a Nostra aetate adeo dissitis judicium ferendum est; neque conjecturis agendum, ubi in summa rerum caligine versamur. Quid? quod si illorum temporum, ac rerum conditionem spectemus, fortasse intelligi poterit, non sine causa Hieronymum a Siricii familiaritate fuisse sejunctum; ne alioquin, quae in Hieronymum fervebant odia, in Siricium converterentur.

Haud culpandus Siricius, quod Hieronymi discessum non retardaverit.

LXVII. Abiit Roma Hieronymus non jam Siricio aut mandante, aut impellente, sed proprio actus consilio, atque illud Evangelii monitum sequutus: *Si vos persecuti fuerint in Civitate ista, fugite in aliam*. Poterat sane Siricius prohibere ne Hieronymus ab Urbe recederet: nulla tamen, quae Siricium obstringeret, urgebat lex. Neque Hieronymi opera, etsi Damasi tempore commendatissima, usque adeo necessaria erat sub Siricio, ut dempto Hieronymo, et Apostolico muneri ferendo, et totius Orbis Catholici Consultationibus expediendis impar esset Siricius, Sancti Doctoris praesidio destitutus. Constat enim e Pontificis Siricii Literis, ac responsionibus, nihil in iis occurrere, quod multum Pontificis pro Catholica Religione, atque Ecclesiastica disciplina studium summopere non commendet: Adeo eximiae illae sunt, adeo solidae, ac Pastoralis solicitudinis, vigilantiae, ac majestatis zelo ubique refertae: Hinc summo ab omnibus habentur in pretio, esto, inscio Hieronymo, fuerint conscriptae. Petrus Constant in Praefatione, quam Siricii Literis anteponit, fatetur, *eum amore potius, quam authoritate populum rexisse*. Ne autem quis, Hieronymi sententiam sequutus, Siricium aut inexpertum, aut minus providum arbitretur, haec subdit: *Quae autem ad nos pervenerunt ipsius Scripta, summum fidei Catholicae, et Canonicae Disciplinae servandae studium spirant*.

Hieronymus Urbe relicta, Sacrarum Scripturarum studiis vacat impensius.

LXVIII. Si arcana Divinae Providentiae consilia scrutari liceret, duce Gennadio Massiliensi, vel alio, quisquis ille fuerit, Scriptore Vitae S. Hieronymi, quam in citato tom. 11. Vallarsius edidit, haud dubitaremus asserere, Deum, qui satius duxit de malis bona facere, quam mala nulla esse permittere, maximum ex conspiratione in Hieronymum Romae facta, ejusque ab Urbe recessu elicuisse bonum; ut nimirum Sanctus Doctor a publicis negotiis et Urbis strepitu remotissimus, sacrarum Scripturarum studio totus vacaret; suasque vigilias, ac curas omnes, nullo prohibente, in praeclarum illud Opus utilissimum aeque, ac commendatissimum conferret. *Verum enimvero*, ita loquitur scriptor vitae *apud Vallarsium pag. 243. hunc ego felicem dixerim, hujus fugae eventum corrigentis Christi judicio dispensatum; quem pravorum hominum persecutionibus partum fore existimo: scilicet, ut Romana Ecclesia Petri instituta regimine, omniumque veteris Testamenti librorum edocta veritate, Christo Deo volente, et Hieronymo speciali studio desudante, haebraicam quoque habeat veritatem; et Graecorum quorumdam levitas, quae sibi Romanos a se omnes Scripturas divinitus inspiratas accepisse plaudebat, eos habere, quod non habet, recognoscat*.

Nullae simultates Siricium inter ac Hieronymum intercesserunt.

LXIX. Quae hactenus pro Siricio loquuti sumus, ea profecto sunt, ut Sanctum Pontificem ab iis omnibus, quae contra Divum Hieronymum illatae fuerunt, injuriis, ac contumeliis prorsus eximant. Ne tamen in re tanti momenti quidquam intactum praetereamus, ad ea, quae inter Siricium ac Hieronymum contigisse dicuntur, oculos convertimus. Sunt enim, qui privatas quasdam simultates obtrudant, quae sicut Christianae Charitatis legibus adversantur, in Siricii virtutibus, et Sanctitati obesse videntur. Nihil vero quaecumque in hanc rem proferri possunt argumenta; Nos commovent; aut enim falsa omnino sunt, aut si veritati consonent, Siricium non laedunt, ut modo demonstrabimus.

Hieronymi sententiam de Bigamis Siricius non attigit.

LXX. Sanctus Hieronymus in ea fuit sententia, ut nullam irregularitatis notam contrahat, qui duas ante Baptismum, aut etiam unam ante, alteram post Baptismum, uxores ducat, modo priori defunctae succedat conjux altera, ut multis in epistola ad Oceanum probat argumentis. Hinc colligit Sanctus Doctor validam simul, ac licitam fuisse Ordinationem Charterii Episcopi in Hispania, qui nondum sacro tinctus lavacro, matrimonium semel contraxerat; mox que, uxore viduatus, aliam sibi sociaverat post Baptismum. Rentur aliqui hanc Hieronymi sententiam a Siricio sub ipsius Pontificatus initiis fuisse improbatam; ideoque Hieronymum illius assertorem, ex insigni aesti-

mationis, ac famae gradu, in quem conscenderat, excidisse. Huic opinioni adhaeret memoratus Vallarsius *in vita Sancti Hieronymi cap. 16.*: sed negat, Siricium, qui sententiam illam rejicit, Hieronymi nomini ac famae ullo pacto nocuisse: *Nemo hinc tamen sibi in animum inducat, eum quidquam in Sanctum Doctorem commisisse, unde is in aliorum criminationes atque odia incideret.* Sua Vallarsio sit sententia: Nobis enim alia, quae Siricii Causam magis juvat, arridet responsio. Enimvero Sanctus Siricius, cum in Epistola prima ad Himerium Episcopum Tarraconensem, tum in alia ad Episcopos Africae, hoc unum statuit, bigamum scilicet habendum esse, qui aut duas uxores duxerit, aut unam, quae virginitatem amisit, sibi sociaverit. Caeterum eam facti speciem, ac circumstantias de gemino ante Baptismum inito matrimonio, aut de conjungio semel ante Baptismum, iterum post Baptismum contracto, de quibus Hieronymus loquitur, Siricius non attigit, ut ex *capite* 10. *et* 11. *Epistolae ad Himerium, et ex num.* 4. *et* 5. *Epistolae ad Episcopos Africae* patet legenti. Ex quo sequitur, ut nec sententiam Hieronymi Siricius directe improbaverit, nec indirecte Sancti Doctoris nomini, ac dignitati quidquam detraxerit.

Hanc tamen rejicit Innocentius

LXXI. Hieronymanam de Bigamis opinionem impugnavit S. Innocentius I. *in Epistola secunda ad Victricium Episcopum Rothomagensem cap.* 6.: ubi non de bigamia generatim, quo in sensu Siricium loquutum novimus, sed de ipsa Bigamia ante Baptismum contracta, quam plane circumstantiam Hieronymus exprimit, aperte loquitur hisce verbis: *Ac ne ab aliquibus existimetur, ante Baptismum si forte quis accepit uxorem, et ea de saeculo recedente, alteram duxerit, in Baptismo esse dimissum, satis errat a regula, qui in Baptismo hoc putat dimitti. Remittuntur peccata, non acceptarum uxorum numerus aboletur:* et post nonnulla: *Quod si non putatur uxor esse computanda, quae ante Baptismum ducta est; ergo nec filii, qui ante Baptismum geniti sunt, pro filiis habebuntur.* Immerito igitur Siricio tribuitur, quod Innocentio I. adscribendum. Nec dissentit Baronius, qui ad ann. *Christi* 405, putat memoratam de Bigamis sententiam, quam S. Hieronymus Romae tenuit, ab eodem Sancto Doctore majori contentione, ac nisu fuisse propugnatam in literis, quas ad Oceanum misit, ut Charterii Episcopi Ordinationem vindicaret; ideoque ab Innocentio potius, quam a Siricio eam fuisse improbatam. Petrus autem Coustant in *Notis ad eamdem Innocentii Epistolam pag.* 751. prudenter observat, Sanctum Innocentium Siricii verba usurpasse, ut decerneret quidnam statui oporteret de Marito, qui duas uxores ante Baptismum acceperat; qua de re Siricius non loquitur, ut supra animadvertimus. *In hoc, atque superiori decreto*, ita Coustantius, *Innocentius ita Siricii verba exscribit, ut in utroque de uxoribus ante Baptismum ductis, de quibus Siricius nihil dixerat, quid sentiendum sit, sibi necessario definiendum duxerit.* Utra eligatur sententia, Baronii, an Coustantii, Sancti Siricii causa egregie vindicatur.

Siricius Hieronymi sententiam secutus, Jovinianum damnat.

LXXII. Cum multa eloquentiae vi, ac fervido in Dei gloriam, et animarum salutem studio polleret Hieronymus, Jovianum, seu Jovinianum novum Christianorum Epicurum vehementer insectatus est: Qua in re tot tantisque laudibus virginitatem extulit, ut in quorumdam suspicionem venerit, Sanctum Doctorem in extrema prolapsum, legitimas nuptias damnasse. Etsi vero a mente, et consilio Hieronymi alienissimum id esset, nihilominus inanis rumor in Urbe invaluit, multosque in pravam hanc de Hieronymi doctrina suspicionem adduxit. Hinc Pammachius, qui D. Hieronymo intima familiaritate conjunctus erat, Opuscula omnia undequaque colligere, atque ex aliorum conspectu subducere studuit. Postquam vero Sanctus Doctor eximiam contra Jovinianum edidit Apologiam, in qua tenebras omnes, quas iniquus ille virginitatis impugnator obtenderat, ne Catholicae veritatis lucem innotesceret, eloquentiae, ac doctrinae fulgore disjecit, Jovinianus a Siricio damnatus est. Porro vel ex hac una Siricii sententia satis patet quanto Catholicae veritatis servandae studio Sanctus Pontifex haereticos oppugnaverit, et quo animo fuerit erga Hieronymum Catholicae veritatis propugnatorem. *Affulsit tamen veritas, nec tantum se luculenter purgavit Hieronymus, sed ipsius Pammachii opera a Siricio damnatus est Jovinianus, quod idem est ac dicere, Siricium in sententiam Hieronymi ivisse.* Ita loquitur Fiorentinius in *citata exercitatione pag.* 1004.

Hieronymi censura Siricii sanctitati non officit

LXXIII. Nondum tamen hac in re nodos omnes dissolvimus; hinc ad seriem Historicam regrediamur oportet. Quo tempore gravior illa de Hieronymi doctrina contra Jovi-

nianum, fervebat in Urbe disceptatio, Sanctus Doctor suam ad Pammachium scripsit Epistolam, quae *in tom. 1. Editionis Veronensis est* 49. in qua postquam meritas reddidit Amico grates, quod exemplaria Romae suspecta prudens subtraxerit: *De Opusculis meis contra Jovinianum, quod et prudenter, et amanter feceris exemplaria subtrahendo, optime novi*, subdit post pauca: *Audio totius in te Urbis studia concitata: Audio Pontificis, et Populi voluntatem pariemente congruere. Minus est tenere Sacerdotium, quam mereri.* Hisce verbis expendendis intentus Florentinius *in relata Exercitatione pag.* 1003. sic fatur: *Verum ea occasione Siricium commotum in Pammachium, ne dum in Hieronymum, ex omnibus fere clamoribus ita idem Hieronymus affirmat: Audio totius in Te Urbis studia concitata; Audio Pontificis, et populi voluntatem pari mente congruere. An vero amarulentum illud, quod sequitur, in Siricium jactatum sit, haereo: Minus est tenere Sacerdotium, quam mereri.* Haeret ergo Florentinius, nec audet haec verba ad Siricium transferre. Quod si quis praesidentior, ea de Siricio intelligenda esse obfirmato animo contendat, tandem id dabimus; ita tamen, ut nullo pacto Siricium ex Hieronymi testimonio Pontificatus honore indiguum fuisse concedamus. Quidquid enim hac in re Sanctus Doctor ex aliena potius, quam ex propria sententia protulerit, ut infra explicabimus, profecto privata unius, vel alterius authoritas publico totius Romani Cleri, populique judicio non est anteponenda. Cumque splendidum, atque inconcussum ex Valentiniani Imperatoris Epistola petatur argumentum de provida Siricii electione, ejusque innocentia, ac probitate, sileat oportet quicumque obtrectator, hujusce Elogii, quod pro Siricio Valentinianus attexuit, authoritate convictus: *Magnum innocentiae, et probitatis exemplum est, in una acclamatione et ipsum* (Siricium) *eligi, et caeteros improbari*.

Hieronymi in Siricium duriora verba excusantur.

LXXIV. Sed neque lividam obtrectationis maculam Hieronymo inurendam censemus; quidquid enim hac in parte illi excidit, quod Siricii sanctitati injurium videatur, inani potius illius credulitati, quam infenso in optimum Pontificem animo tribuendum. Potius sane Sancto Doctori contigisse, quod iis passim usuvenit, qui remotissimas regiones inhabitant, ut nimirum ex falso quopiam rumore Jerosolymam perlato, in errorem inductus, minus aequam de Siricii virtutibus, regimine, ac probitate comperit opinionem. Quod animo imbiberat, privatis ad amicum Pammachium litteris aperuit; atque ob eam, quae inter amicos obtinet familiaritatem, fortasse minus cautus, de iis facile locutus est, quae ex incerto, atque inani rumore in vulgus disseminabantur. Accedit quod literas ad Pammachium Hieronymus dederit, quo tempore disceptatio contra Jovinianum adhuc fervebat, et Siricius populari urbis opinione deceptus, adversariis Hieronymi liberius fortasse, quam oportebat, favere videbatur. Hinc nova Hieronymum incessit suspicio, novus timor, qui tandem in voces, quae Siricii integritati adversari videntur, erupit. Quo ferme pacto inter Collitigantes occurrunt aliqui, qui cum bonam foveant Causam, si Judicem in adversam partem propendere suspicantur, in Judicem ipsum insurgunt, obloquuntur, ejus laudibus obtrectant; munere, quo fungitur, indignum affirmant; donec judicium, de quo sibi metuunt, definiatur. Ubi vero juri consonam Judex sententiam tulit, versis vicibus, sermonem corrigunt, suspicionem execrantur, palinodiam recinunt, summamque Praetoris scientiam, atque integritatem commendant. Haec eadem facile Hieronymo possunt accommodari. Cum enim, pendulo adhuc judicio, anceps haeret ac dubius, de Siricio conqueritur; at contra re integra, et quavis suspicione remota, Siricium veneratur, ac multa cum laude commemorat, ut infra patebit.

Rejiciuntur, qui Hieronymum ex invidia loquutum putant.

LXXV. Hasce conjecturas amplectimur, quae et Siricii sanctitati, et Hieronymi famae ac dignitati bene consulunt. Eos namque aversamur, qui de celeberrimi Ecclesiae Doctoris honore tuendo nihil plane soliciti, ut Siricium vindicent, damnant Hieronymum, in quem idcirco ne dum maledicentiae, sed et invidiae ac ambitus crimina congerunt. Ferunt enim illud secunda populi acclamatione in Damasi successorem propositum, sed mox in Electione Siricio posthabitum, verba illa in aemulum immerito sibi praepositum protulisse: *Minus est tenere Sacerdotium, quam mereri*. Praeposteram hanc verborum Divi Hieronymi interpretationem refert Florentinius, quamvis eam omnino non approbet. At Nobis nullo modo ferenda videtur; non enim citra summam injuriam illud de Hieronymo aut sentire, aut suspicari possumus, tantum Virum usque adeo ambitus

crimine abreptum fuisse, ut et futurum Pontificatum concupiverit; et deperditum ingemuerit.

Literas Communicatorias Rufino traditas Hieronymus improbat, excusat Baronius.

LXXVI. Rufinus Roma discessurus, ut in Patriam reverteretur, Literas Communicatorias a Siricio petiit, et impetravit. Cardinalis Baronius rem hanc expendens ad ann. Christi 397. Siricium reprehendere non audet, cum nulla Sancto Pontifici causa suppeteret, cur petitas Literas Rufino denegaret: *Sed quod ad Rufinum spectat, etsi profecturus Aquilejam solum patrium, petierit et acceperit ab ipso Siricio Romano Pontifice Communicatorias literas, Catholicis tantum, ut saepius diximus, impertiri solitas, minime cessit culpae Siricio. Nam cum ipsa haeretica interpretatio Periarchon Origenis, nomine careret Authoris; nec a quo Praefatio illa esset scripta, liqueret; nihil est, quod Rufinum nondum detectum, imo Catholicum se clamantem, et ab omni haeresi se alienum extrinsecus profitentem, a communione extorrem facere deberet; nec Romanae Sedis moris est, non convictum quempiam condemnare.* Haec Baronius. Erant igitur Communicatoriae Literae, Catholicae communionis indicium, atque argumentum; quo sane argumento Optatus usus est, ut ostenderet Ecclesias Africae, quae Caeciliani Ordinationem tuebantur, omnimodam cum Ecclesia Catholica servare communionem. *Sedit prior Petrus*, loquitur de Cathedra Romana, et enumeratis Petri successoribus usque ad Siricium, ita prosequitur: *Siricius hodie, qui noster est socius, cum quo nobis totus Orbis commercio Formatarum*, Communicatorias intelligit; *in una societatis communione concordat.* Hasce Literas vaferrimus Rufinus magnopere ostentavit venditavitque, praesertim post mortem Siricii, ratus sibi profuturas tempore Anastasii Pontificis, qui Siricio successit, ut Judicium contra se institutum aut effugeret, aut infirmaret. Quocirca Divus Hieronymus, cui prava Rufini indoles perspecta erat, Catholicae Religionis studio actus *in Epistola* 127. *ad Principiam tom.* 1. *ejus Operum Editionis Veronensis pag.* 951., postquam Marcellam, quae errori strenue restiterat, egregie commendavit, Siricium simplicitatis, quodammodo insimulat, quod ex propriae indolis ac probitatis mensura alienos mores metiretur, ac de iis judicium ferret. *Tunc Sancta Marcella, quae diu se cohibuerat, ne per aemulationem quidpiam facere videretur, postquam sensit fidem Apostolico ore laudatam in plerisque violari, ita ut Sacerdotes quoque, et nonnullos Monachorum, maximeque saeculi homines in assensum sui traheret; ac simplicitati illuderet Episcopi, qui de sui ingenio caeteros aestimabat; publice restitit, malens Deo placere, quam hominibus.*

Quae in Siricium objicitur Simplicitas, culpa vacat.

LXXVII. Observat Cardinalis Baronius ad annum Christi 397. Siricium a Hieronymo non doli, aut gravioris criminis, sed simplicitatis dumtaxat insimulari: *Sugillat Sanctus Hieronymus Siricii Papae simplicitatem, non dolum.* At Petrus Coustant in toties memorati Operis *pag.* 706. animadvertit, Rufinum tunc cum Literas Communicatorias obtinuit, virum fuisse acris ingenii, multae scientiae, ac integrae famae praerogativa commendatum; nondum enim quod in imo pectore servabat virus, evomuerat: *Eo autem facilius Rufinus sibi, ac sociis Literas a Siricio impetravit humanitatis ac benevolentiae plenas, quod ille virtutis ac scientiae fama clarus needum male audiisset.* Qua de re opportunior infra, ubi Origenistarum causam tractabimus, redibit sermo. Quod vero ad Siricii simplicitatem attinet, idem Constantius quamcumque criminis invidiam amoliri studet, atque ita prosequitur: *In sinistram suspicionem non facile abit Christiana simplicitas, nec male de quoquam judicare amat, praesertim de illo de quo nihil sementi offert, unde non recte de illo sentiat.* Culpanda igitur simplicitas, quae a fatuitate nimiave credulitate proficiscitur; excusanda vero, quae ortum ducit a Christiana charitate, cui illud peculiare est, ut de alieno malo, quod ignorat, non cogitet. Atque huc quidem revocari possunt verba Hieronymi, qui de Siricio jam vita functo sermonem habens, cum Rufino easdem, quas a Siricio acceperat Literas, exprobraret, quod iis contra judicium ab Anastasio instructum abuteretur, uno eodemque sermonis contextu Rufinum objurgat, et Siricium commendat: *Siricii jam in Domino morientis profers Epistolam*, ita Sanctus Doctor Rufinum alloquitur, *et viventis Anastasii verba contemnis?* quibus verbis Siricium Pontificem, Beatorum, qui in Domino moriuntur, numero accenset. Hanc ipsam verborum Hieronymi interpretationem probat, ac sequitur Pagius *in vita Siricii num.* 77. *Quae verba*, inquit, *ostendunt Hieronymum credidisse Siricium somno Sanctorum in Domino obdormisse.*

LXXVIII. Quoniam de Hieronymo satis

S. Paulinus Anastasio Pontifici acceptissimus.

hucusque egimus, proposita Controversiae methodus exigit, ut jam de Sancto Paulino sermonem instituamus. Quia vero et hic nova criminum materies contra Siricium exurgit, rem paulo altius repetere juvabit. Quanta animi benevolentia Pontifex Anastasius Siricii successor prosequutus fuerit S. Paulinum tunc adhuc Presbyterum, mox celeberrimum Nolae Episcopum, ex ejusdem Paulini *Epistola* 20. *ad Delphinum* data satis compertum est. *Sciat veneratio tua*, inquit Paulinus, *Sanctum fratrem tuum Papam Urbis Anastasium amantissimum esse humilitatis nostrae. Nam ubi primum potestatem charitatis suae nobis offerendae habere coepit, non solum suscipere eam a nobis, sed inserere nobis piissima affectione properavit*. Cujus quidem singularis benevolentiae haud obscurum argumentum inde eruitur, quod Anastasius ad diem suum natalem celebrandum, ad quem soli Episcopi convenire consueverant, nonnisi Paulinum Presbyterum invitaverit; nec minori amoris significatione excusationem exceperit, quam, cur non veniret, Paulinus attulerat. *Postea quoque*, sic ille prosequitur in laudata Epistola, *interposito tempore, etiam ad natalem suum, quod Consacerdotibus suis tantum deferre solet, invitare dignatus est. Nec offensus est excusatione nostra, sed officium sermonis nostri, quod in vicem praesentiae reddideramus, acceptans, animo nos paterno et absentes recepit.*

Longe dissimilis Paulini fortuna sub Siricio.

LXXIX. Longe tamen dissimilem fortunam Paulinus expertus est sub Pontifice Siricio, qui Paulinum Romae versari aegre ferebat; qua de re graviter conquestus est ipsemet Paulinus *in Epistola* 5. *ad Sulpicium Severum*, in qua postquam motus ac turbas omnes ab invidis Clericis contra se concitatas commemoravit, haec subjicit: *Sed plenius indicare poterunt conservi nostri pueri tui quantum nobis gratiae Dominicae detrimentum faciat Urbici Papae superba discretio*. Urbici Papae nomine Siricium intelligi affirmat Baronius, cujus verba jam a Nobis supra relata juvabit repetere: *Jam puto*, inquit ad ann. Christi 394. *sentis Lector, quem Paulinus per Urbicum Papam intelligat: non alium quidem, quam qui tunc Romanae praeerat Ecclesiae, Pontificem ipsum Siricium, quem infensum absque causa aliqua, ut ait, pati coactus fuit*. Mox causam inquirens, cur Siricius alieno fuerit animo erga Paulinum, hanc producit, quod nimirum Paulinus, adhuc laicus a Lampio Barchinonensi Episcopo ad Ordines fuerit promotus, legitimis temporum interstitiis nequaquam servatis. Id vero cum displicuisset Siricio, qui Ecclesiasticae disciplinae vindex erat acerrimus, ideo iis benevoli animi significationibus, quae tanti Viri meritis ac virtutibus congruebant, Paulinum excipere noluit; quod tamen in Siricio Baronius non probat, cum Paulinus invitus ac nolens ad Sacra Altaris Ministeria obeunda fuerit initiatus. Neque vero deerant illustrium Virorum exempla, veluti Ambrosii ac aliorum, qui vel ex ipso laicorum statu, vel etiam e Catechumenorum ordine, nedum ad Sacerdotii, sed etiam ad sublimiorem Episcopatus gradum ascenderant, verius evolaverant.

Nulla invidia, licet nullus Siricium impulit, ut Paulinum aversaretur.

LXXX. Meminit idem Baronius, quo plausu Paulinus Romam adveniens exceptus fuerit. Magna enim ac potior Urbis pars, Civium scilicet, Praesulum, ac eorum, qui publicis fungebantur muneribus; praeter advenas, una commixtos plebejosque homines; certatim, et velut agmine facto ad eum invisendum confluebat. Ecquid plausu ac admiratione digna res erat, Paulinum Virum Consularem, humili Sacerdotum veste indutum aspicere. Cavendum vero ne ullam ex tanta Urbis gratulatione criminationis materiem in Siricium refundamus. Tillemontius *tom*. 14. *Commentarior. pro Historia Ecclesiastica sex priorum saeculorum, in vita Sancti Paulini art*. 14. de hominum frequentia, qui ad Paulini domum convolabant, sermonem habens, putat Siricium ideo subiofenso ac alieno in Paulinum fuisse animo, quod communis favor ac plausus egregias tanti Viri virtutes celebraret. Hinc livorem ac invidiam, quae in Paulinum exarsit, exornatam affirmat. Tillemontio assentiuntur alii non aequi sane Censores, nempe Baillet *in vita Sancti Paulini die* 22. *Junii num*. 7. et Dupinus *saeculo quinto novae Bibliothecae tom*. 3. *part*. 1. *pag*. 480. Has tamen in Sanctum Pontificem impactas calumnias facile erit contundere, si quae Pater Franciscus Sacchini *in vita Sancti Paulini apud Bollandianos die* 22. *Junii cap*. 4. *num*. 30. in hanc rem scripsit, huc revocentur. Ait enim, Siricium satis aperte loquutum, se nempe Paulini Ordinationem praeproperam nimis, atque praecipitem probare non posse; ideoque consueta benevolentiae ac humanitatis officia in eum exercere noluisse. Hanc unam ille producit causam, quae Siricium a Paulino paulisper alienavit: *Sicut*

Siricius emanare sermonem, *ejus* (hoc est Paulini) *se consuetudinem nolle*, *scilicet ne repentinam hominis consecrationem probare*, *et latas ab se ipsemet enervare leges videretur*. *Nihil ultra gestum satis ostendunt illa Paulini ad Severum verba: Qui nos odisse, et a consortio Sanctitatis suae segregare dicuntur.* Id ipsum affirmat Ceillier *tomo* 10. *Histor. Generalis Sacrorum Authorum cap.* 17. *n.* 8., cui consonat Florentinius in citata *Exercitatione pag.* 1005., et Pagius *in vita Siricii n.* 15.

Aliae, quas Siricium vitandi causa rationes adducunt.

LXXXI. Alias rationes iidem Florentinius, ac Pagius attexunt, ut quamcumque simultatis suspicionem, quae in Siricium intorquari posset, excludant. Ajunt igitur, Sanctum Paulinum contra dissolutos Romani Cleri mores liberius declamantem, multorum odia ac obtrectationes, quod et Hieronymo, ut supra aduotavimus, contigit, in se concitasse. Hinc alienis clamoribus commotum ac veluti fatigatum Siricium, a Paulini familiaritate recessisse: Addunt praeterea Paulinum optimis quidem, atque integerrimis moribus praeditum, in aliis tamen dijudicandis minus solerti fuisse ingenio; ideoque de Siricio Pontifice, quem nondum satis perspexerat, fuisse conquestum. Audiendus Florentinius: *Sed vere etiam fatendum est*, *Paulinum ex humana ratione optimum non fuisse hominum et eorumdem morum aestimatorem*, *dum Siricium superbae discretionis insimulat*, *quem Hieronymus nimiae simplicitatis*, *et innatae bonitatis quodammodo coarguit: Et quamvis sanctitate morum Paulinus polleret*, *minus acris judicii reputari potest*. Id ut confirment memorati Florentinius, et Pagius, rationes addunt nonnullas, quas hic repetere supervacaneum putamus.

Quae Causa Siricium a Paulino abalienaverit.

LXXXII. Quaenam vero hac in re Nostra sit sententia, hisce quas subjicimus animadversionibus aperimus. Prima est, Sanctum Paulinum, statutis temporum interstitiis non servatis, ad Sacerdotium fuisse promotum, contra legem a Siricio statutam in Epistola ad Himerium Episcopum Tarraconensem *cap.* 9. quam ante Paulini Ordinationem Siricius conscripserat, stata temporum intervalla definiens, quae a Laicali statu ad Presbyteratum debent intercurrere, ut in Sacris praecedentium Ordinum Ministeriis rite exerceatur quisquis ad Sacerdotium cupit accedere. Quamobrem ejusdem Siricii Decreto accurate secernuntur, qui ab infantia Ecclesiae ministerio mancipantur, ab iis, qui aetate grandaevi Clericali militiae adscribuntur; quibus idcirco lex indicitur, ut per Ecclesiasticos gradus paulatim ascendentes, tandem statuto tempore ad Sacerdotium perveniant. Cum ergo certa, atque explorata sit Causa, quae Siricii animum a Paulino abalienavit, haud licet aliam, aut incertam, aut minus solidam causam obtrudere. Porro ea, quae a Paulini Ordinatione petitur ratio, caeteris aequior est, magisque consentanea. Si enim Siricius ad eam benevolentiae significationem, qua Paulini probata virtus digna erat, descendisset, multorum animis haec insedisset opinio, Siricium Ecclesiasticarum Legum, quas pridem promulgaverat, quasque in Paulini Ordinatione violatas noverat, contemptum negligere, aut tacitum dissimulare.

Siricius in Paulinum aliquando benevolus.

LXXXIII. Sed et illud animadversione dignum est, Siricii severitatem erga Paulinum haudquaquam diuturniorem fuisse, neque ad obitum usque fuisse productam. Satis enim Siricio fuit semel, atque iterum durius excepisse Paulinum; mox enim composito ad benevolentiam vultu, quam prius occultaverat, paterni animi benignitatem, tandem manifestavit eaque Paulinum complexus est. Tillemontius, in loco citato *art.* 20. post evolutas Paulini Epistolas, affirmare non dubitat, egregium hunc Virum quotannis ad celebrandum natalem diem Beatorum Apostolorum Petri et Pauli Romam accedere, ibique decem circiter dierum spatio commorari consuevisse. Quid vero interim Paulinus Romae ageret, sic ille aperit: Antemeridiano tempore Ecclesias adire, et Sacra peragere solamne illi erat. Pomeridianis vero horis, in iis, qui salutatum venerant, excipiendis, erant autem quamplurimi, qui turmatim ad Paulini aedes accedebant, totus occupabatur; nec ullum vel exiguum illi supererat temporis spatium, quo vel epistolam scriberet, vel pagellam percurreret, ut tot tantisque implicitum curis animum recrearet. Nox una quietem, breviorem tamen, Paulino conciliabat. Quo primum tempore mos ille inceperit Romam accedendi ipso Apostolorum Petri, et Pauli natali die, idem Tillemontius inquirit, probatque hujusce Sacri Ritus initia ab ipso Siricii Pontificatu esse repetenda. Hinc infert, Siricium postremis vitae annis aequiori erga Paulinum fuisse animo, ideoque eum Romam accedentem, ac Romae commorantem

multa dilectionis, ac benevolentiae significatione excepisse. Secus, nec Romam accedere, nec ullam ibi moram trahere decrevisset Paulinus, si infensum Siricii animum fuisset expertus. Ubi Paulinus suboffensum Siricium cognovit, ab Urbe recessit; si ergo in Urbem sub eodem Siricio regressus est, jam pacatum sibique benevolum probe noverat.

Quae inter Siricium et Paulinum intercessit discrepantia, eorum sanctitatem non laedit.

LXXXIV. Tertio loco dissimulare non possumus, duriora illa, quae supra retulimus verba, a Paulino in Siricium, non etiam a Siricio in Paulinum fuisse prolata; ideoque si liceret de alterutro judicium ferre, Paulinus, non Siricius de acri illa ac inofficiosa expostulatione esset culpandus. Verum hac etiam animadversione posthabita, si rem ad rigidioris judicii lances exigamus, hoc unum colligimus, aliquam scilicet inter Siricium ac Paulinum intercessisse discrepantiam, et animorum offensionem, quae neutrius sanctitatem evertit. Ut id Pagius confirmet, notissimum *in vita Siricii* affert exemplum contentionum, quae Sanctum Willelmum Episcopum Eboracensem, et Sanctum Abbatem Bernardum ad invicem commiserunt; quâ de re fusiori sermone Nos item egimus *lib. 2. de Canonizatione Sanctorum cap. 41. n. 13.*, qui insuper *sub num. 8.* aliud exemplum produximus de privatis contentionibus inter Sanctum Leonem Magnum, et Hilarium Episcopum Arelatensem, ut silentio praeteremus alia gravioris momenti dissidia, quae *in sequenti cap. 42. ejusdem Operis* indicavimus. Nihil tamen illustrium Virorum virtuti ac probitati quidquam inde decedit: Aliud namque est simultates intercedere; aliud controversias excitari. Illud charitatem infringit, ac in odium erumpit; hoc in sola animorum dissensione versatur, quae voluntates non dissociat, cum ingenia committit.

Tardum Siricii Consilium in damnandis Origenistis Baronio excusatur.

LXXXV. Unum adhuc, antequam nostris hisce Apostolicis Literis supremam manum imponamus, superest examinandum, sit ne Siricius socordiae ac simplicitatis crimine insimulandus, quod in Origenistis damnandis minus sollicitum se praebuerit. Hoc est praesentis Controversiae postremum caput, cui expediendo Nostra haec, quam subjicimus, oratio occupabitur. Ut ab impacto desidiae vitio Siricium purget clarissimus Annalium Parens anno Christi 397. notissimam profert Parabolam Evangelici Patris familias, qui zizania ad messem usque sivit crescere, ne alioquin sollicita nimium cura actus, dum zizania evellit, ipsum quoque illis commixtum eradicaret frumentum. Laudandus sane Baronius, qui ut insignem in veteres Ecclesiae Patres animi sui pietatem, ac singulare obsequium testatum faciat, cum illorum facta commendare non possit, benigniori saltem interpretatione excusare contendit. Sic ergo Baronius: *Licet et aliqua saltem ex parte excusationem illam praetexere jure potuisset, quod exemplo Evangelici Patrisfamilias, usque ad messem siverit zizania crescere, ne cum eis evelleret triticum; expectans nimirum, ut qui vere essent Haeretici, perspicue matura segete certioribus signis fierent manifesti.* Hanc ipsam Baronii sententiam sequutus videtur Petrus Coustant in toties memorata Collectione *pag. 706.* ubi Hieronymi censuram contra Siricii simplicitatem expendens, innuit praecipuam Christianae simplicitatis dotem hanc esse, tardo gressu incedere, et composito ad indulgentiam animo, eos, qui desipuerunt, patienter expectare, ut facilius resipiscant: *Interdum etiam nonnihil dissimulandum censet, ut errantem praevenientibus demulceat officiis, cum ad veritatem allicere queat.* Neque desunt saluberrima Sanctorum Ecclesiae Patrum monita, quae ejusmodi tolerantiam suadeant. Prostant apud Lucam d'Acherium *in tomo 2. et 3. Spicilegii* Epistolae Romanorum Pontificum Simmachi, et Innocentii II., qui ad majora mala vitanda atque ad pravorum mores in meliorem frugem revocandos, licere ajunt aliquando, postbabita Legum severitate, ad Christianae patientiae et benignioris dispensationis regulas confugere, ut errantem ac devium fratrem facilius lucrari possimus. *Saepenumero*, verba sunt Eulogii Episcopi Alexandrini apud Photium, *aliqua temporaria oeconomia ad breve tempus prodiit, aliquod indebitum tolerans, et amplectens, ut continuum, et inconcussum robur pietas acciperet; et ad dissolvendos eorum, qui veritati insidiabantur, insultus.*

Origenistarum errores Siricius ignorat.

LXXXVI. Etsi vero memorata Baronii responsio tot monitis ac testimoniis illustrata, improbanda non sit, ab ea tamen abstinemus, cum alia opportunior, ac pro Siricii causa tuenda longe validior Nobis praesto sit. Baronius Siricium haeresis Origenistarum conscium supponit; hinc prudentem tarditatem causatur. At Nobis Origenistarum errores, Siricio superstite, omnino delituisse videntur; quamdiu enim vixit Siricius, pessimi simulatores, ovium

vestimentis contecti, lupinam improbitatem occuluerunt, quae tandem sub Anastasio Pontifice Siricii successore detecta est, atque damnata. Nullus igitur excusationis locus, ubi error, qui nondum innotuit, quamcumque in Siricio improvidam simplicitatem excludit. In rem hanc testes producimus ipsum Hieronymum, qui causam inquirens, cur Origenistae, atque omnium loco Rufinus, Communicatorias Literas a Siricio postulaverit, hanc unam producit in *Epistola* 127. *ad Principiam, in nova Veronensi Editione tomo* 1. *pag.* 952. *num.* 10. ut nimirum haeresi nondum evulgata, Catholicae communionis pallio obtecti, securius ex Urbe discederent: *Cernentes Haeretici*, inquit Sanctus Doctor, *de parva scintilla maxima incendia concitari, et suppositam dudum flammam jam ad culmina pervenisse; nec posse latere, quod multos deceperat; petunt, et impetrant Ecclesiasticas Epistolas, ut communicantes Ecclesiae discessisse viderentur. Non multum tempus in medio, succedit in Pontificatum Vir insignis Anastasius, quem diu Roma habere non meruit, ne Orbis caput sub tali Episcopo truncaretur; imo idcirco raptus, atque translatus est, ne semel latam sententiam precibus suis flectere conaretur.* His verbis enucleandis intentus Cardinalis Norisius *in citata dissertatione pag.* 725. duo securus affirmat: Alterum nempe, Rufinum Roma abiisse, ne detectis erroribus a Siricio puniretur; alterum vero, errores illos Siricii aetate omnino impervios delituisse. Praestat ipsum Norisium loquentem audire: *Itaque, teste Hieronymo, Rufinus Roma discessit, veritus non posse latere diutius Origeniani Voluminis errores, ac proinde a Siricio sibi timebat, quem si propitium sperasset, poterat tutus caeterorum clamores surdis auribus contemnere. Ex illis verbis:* Nec posse latere, *constat eos errores nondum publicatos, sed tantum clanculum assertos. Quid mirum si Siricium latuerit?*

Sub Anastasio Pontifice Origenistarum errores irrumpunt.

LXXXVII. Egregius item est locus alter *ex Epistola* 130. *ad Demetriadem in cit. tom.* 1. *Editionis Veronensis pag.* 936. *n.* 16. ubi Sanctus Doctor Origenistarum errores sub Anastasio Pontifice detectos, et proscriptos affirmat. *Dum esset parvula*, ita Demetriadem alloquitur, *et sanctae ac beatae memoriae Anastasius Episcopus Romanam regeret Ecclesiam, de Orientis partibus haereticorum saeva tempestas simplicitatem fidei, quae Apostoli voce laudata est, polluere et labefactare conata est. Sed Vir ditissimae paupertatis, et Apostolicae solicitudinis, statim noxium percussit caput et sibilantia hydrae ora compescuit.* Hinc jure merito infert Florentinius *pag.* 1003. *praefatae Exercitationis*, haeresim Origenistarum Siricii tempore nondum a latebris prodiisse; tum vero caput exeruisse, cum Anastasius Romanae praeerat Ecclesiae: *Nondum haeresis patefacta erat, hoc enim tantum accidisse sub Anastasio, adductum ipsius Hieronymi fragmentum demonstrat.*

Multa Origenistarum solicitudo, ne haeresis innotesceret.

LXXXVIII. Nec facile poterat Origenistarum haeresis, ad aliorum notitiam pervenire, cum Rufinus, ejusque socii, genus hominum vaferrimum, qua poterant, arte, vel fraude errores obtegerent. Prava haereseos dogmata solis familiaribus manifestabantur, neque extra Rufini et Melaniae consocios, et asseclas, arcana illa doctrina evulgabatur. Ita vero Origenistarum calliditatem describit *Pagius ad Annales Baronii ad ann. Christi* 397. *num.* 17. *Nondum haeresis satis patefacta erat, idque tantum accidit sub Anastasio, licet penes Rufini et Melaniae familiares malesanae doctrinae suspicio invalesceret.* Pari solicitudine Rufinus Versionem libri Periarchon, Siricio vivente, occultavit, ne alioquin ex obvia lectione virus detegeretur. *Verum cum Origenis errores*, inquit Pagius loco citato *num.* 16. *ex mala Rufini interpretatione ante Anastasium latuerunt, quid culpabile Siricius omiserit, non apparet; et Communicatorias Literas Rufino de more concedens, dum hic optime apud omnes ante vulgatum Romae Periarchon audiret, non videtur in crimen vocandus.* Imo vero etsi Rufinus Roma abesset, et Aquilejae moraretur, ubi biennio permansit, adhuc errores simulare curavit. Hinc nondum fraude detecta, Chromatii Episcopi familiaritate usus est: Hinc etiam ipsemet Chromatius apud Hieronymum, et Venerius Mediolanensis Episcopus apud Pontificem Anastasium pro Rufino allaborarunt, ut de Venerio Episcopo constat ex ejusdem Pontificis Epistola ad Joannem Jerosolymitanum. Qui ergo Siricius nosse poterat Origenistas, quorum errores, vel ipso Anastasii Pontificis tempore aliquandiu delituerunt? Si errores non noverat, nullo modo culpandus, quod errores non condemnaverit. Quocirca Parabola illa Evangelica, quam Siricio Baronius accommodat, de Patrefamilias, qui maluit zizania ad messem usque intacta reliqui, ne pari eventu zizania ac frumentum una divellerentur, minus consona videtur; cum

Paterfamilias zizania tritico commixta noverit, Siricius vero Origenistarum errores Catholicae doctrinae infensos ignoraverit. Si quid ergo ex Evangelica illa Parabola ad rem nostram liceat decerpere, illud est, Patremfamilias nullo modo culpandum, quod zizania in agro succreverint, cum ipse bonum semen electumque frumentum terrae mandaverit. Non enim illius incuriae, sed inscitiae tribuendum, quod inimicus homo, occulta fraude, et nocte concubia, zizania in sementem effuderit. Pari jure Siricius vindicandus, cum eo superstite nulla in Christi Ecclesia Origenistarum prava semina innotuerit. Quod si Anastasii Pontificis aetate Haereticorum zizania apparuerint, excusandus omnino Siricius, cum aut eo vita functo, aut si nondum vita cesserat, profundae noctis silentio, ipso nimirum Siricio id penitus ignorante, noxia illa errorum zizania ab Origenistis fuerint disseminata.

Illustrium Virorum, qui ab haereticis decepti sunt, exempla nonnulla

LXXXIX. Ea est pravorum hominum indoles, ac Haereticorum versutia, ut innumeras ad decipiendum obtendant fraudes, quibus vel ipsis Romanae Ecclesiae Pontificibus, etsi doctrina ac sanctitate praestantibus, aliquando imposuerunt. Ut novo Siricii simplicitatem vindicet argumento Petrus Coustant *pag.* 706. affert exemplum Sancti Augustini, ac aliorum, qui Pelagio jam de haeresi suspecto Communionis Literas non denegarunt, quibus ille in Concilio Diospolitano usus est, ut haereticae pravitatis notam effugeret. Mox utrumque exemplum quam simillimum Siricii et Augustini una componens, ita ratiocinatur. *Qua in re si culpandus Siricius, quanto magis culpandi essent cum Augustinus, tum alii, qui Pelagio jam haeresis suspecto similes non denegarunt Epistolas, quibus ille ad depellendum a se haereseos crimen Diospolitano in Concilio abusus est?* Alia a Cardinali Norisio congeruntur exempla Sanctorum Pontificum Aniceti, Julii, Zosimi, et Damasi, qui licet Sanctitatis fama claruerint, nihilominus perspectos nequaquam habuerunt pravos errores, primus Praxeae, alter Marcelli Episcopi Ancyrani, tertius Coelestii Pelagianorum Principis, quartus Vitalis Apollinaristae. Sed longe majora sunt, quae Baronius commemorat de Viris illustribus, ac Summis Ecclesiae Pontificibus, quos insidiis ac fraudibus circumventos, improborum versutia eousque perduxit, ut innoxios ac insignes pietate Viros exosos aliquando habuerint, duriusque tractaverint. *Non mireris, lector,* (inquit Baronius *ad ann. Christi* 464. *n.* 8. *in nupera editione Lucensi*) *Romanum Pontificem Hilarium adversus Mamertum adeo vehementer insurgere, Virum, ut declararunt eventa, sanctitate insignem; In his enim, quae contentiosi fori sunt perfacile est, quemque decipi. Persimile etiam Sancto Leoni accidit, qui in Sanctum Hilarium eadem ferme ex causa acerrime invectus est. Quis nesciat saepe accidere, ut falsis accusationibus et subreptionibus aures Pontificum repleantur, et cum putant agere, quod justum apparet, exagitent innocentem?*

Cromatius, Paulinus, Augustinus, esto Rufino faveant, excusantur.

XC. Enimvero, ne a Rufino discedamus, si quae pro eo gessit Cromatius, sanctitati Cromatii non officiunt, Norisio teste, *neque haec officia Cromatii sanctitati nocuere.* Si D. Augustinus citra ullum probitatis dispendium, magno in pretio habuit Rufinum, ut patet ex Epistola *in veteri editione* 15., *in nova* 73., quem insuper in pristinam Hieronymi amicitiam, etsi gravioribus ex causis dissolutam, restituere conatus est; Si nemo Paulinum reprehendit, quod Rufinum coluerit, et Melaniam Origenistarum Patronam commendaverit: Cur Siricius damnabitur, quod acerrimum Rufino bellum non indixerit? Cromatius, Paulinus, Augustinus excusantur, quod dolum, pravosque Rufini mores ignoraverint: Sed et Siricius ipse ignoravit; nec poterat Rufinum aversari, quem nondum noverat scelestum; non poterat scelestum nosse, quem communis fama, et opinio probum adhuc habebat. Quo eodem argumento utitur Pagius ad Annales Baronii in *suis adnotationibus ad ann. Christi* 397. *n.* 17. ita scribens: *Nec quin Siricius, dum viveret, bene de Rufino sensit, nondum cognita ejus venenata doctrina, et sanctitate decidit; sicuti neque Divus Augustinus dum Epistola* 15. *quae novo ordine est inter Augustinianas* 73., *Rufinum conciliare Hieronymo laborans illum magni fecit, quamquam jam Apologetica, et amarulenta Opuscula inter utrumque vulgata essent sub Anastasio.*

Quae Paulino, eadem et Siricio congruit excusatio

XCI. Pari excusatione Baronius Paulinum tuetur, qui cum pravos Melaniae mores ignoraret, ejus sanctitatem impensius laudavit. Aberat nempe Paulinus a Melania, nec nosse poterat aut debuerat quidquid ab ea clam et secreto gerebatur in Palestina. *Melaniam*, verba sunt Baronii *ad an. Christi* 397., *cum sic a Paulino laudatam vides, ne mireris; His quidem ipsa, atque majoribus digna praeconiis videba-*

tur, nescientibus, quae paucis arbitris in Palaestina, non tam ab ipso, quam per ipsum, a suis consociis de inducendis in Ecclesiam erroribus Origenis, refragante Sancto Hieronymo, ac penitus obnitente Sancto Epiphanio, gesta essent. Quomodonam, quaeso, Paulinus sciret, quae nec qui Jerosolymis essent, nosse potuerint? Quod de Paulino absente habet Baronius, Nos de Siricio Romae commorante repetimus. Aderat Romae Rufinus, non inficiamur; sed vicinia frustra obtenditur, ubi extra parietes domesticos, aut extra societatem eorum, qui pari laborant errore, prava doctrina non egreditur. Lupos ab agnis secernunt mores; sinceram a vitiata arbore distinguunt fructus. Si ergo mores lateant; si fructus non erumpant, nec Lupi rapacitatem, nec arboris vitium licebit cognoscere. Pravus Rufino erat animus, prava doctrina: sed cum soli Rufino, ejusque familiaribus errores esseut prospecti, perperam Siricius tamquam minus solicitus accusatur. Ignoti nulla cupido; nulla item invidia.

Eorum sententia, qui Rufinum ab Anastasio damnatum arguit.

XCII. Novum pro Siricii vindiciis argumentum Nobis praesto esset, si eam amplecteremur sententiam, quam multi et doctrina, et Ecclesiasticae Historiae peritia satis instructis, sequuti sunt; Rufinum scilicet ne ab ipso quidem Sancto Anastasio fuisse damnatum, quamvis Anastasio illud laudi detur, quod in Origenistarum causa partes omnes Apostolici muneris optime impleverit. Consulendum in hanc rem Opus postbumum eruditi Viri Justi Fontanini Archiepiscopi Ancyrani, quod inscribitur: *Historia literaria Aquilejensis lib.* 5. *cap.* 18. Consulenda item, quae Vallarsius adnotavit in Epistolam S. Hieronymi 127. *ad Principiam pag.* 952., ubi animadvertit nullam de Rufini excommunicatione fieri mentionem, nullamque proferri posse vetus probataeque fidei monumentum, ex quo de aperta in Rufinum sententia dubitare non liceat. Addit Vallarsius, Rufinum, quamdiu vixit, nedum amicitiam, sed et familiaritatem exercuisse cum Sancto Paulino Nolano, Cromatio Aquilejensi, Gaudentio Brixiano, quibus ex Fontanino *loco citato n.* 3. addendus Sanctus Petronius Bononiensis. Nemo autem dixerit, Rufinum ab Ecclesia ejectum, ac peculiari decreto damnatum, societatem ac consuetudinem cum tot tantisque Viris, virtutibus ac Religionis zelo praestantibus, servare potuisse. Ex quo infert, nonnisi indirecte Rufinum in Anastasii decreto fuisse comprehensum; cum enim Summus Pontifex in Origenem nominatim sententiam tulerit, et ipsos indirecte Origenistas, quos inter eminet Rufinus, damnavit. Qua in re nihil Rufino accidit probri, quod caeteris Origenis Sectatoribus qui venenatam ipsius doctrinam profitebantur, commune non sit.

Objectio de celeri Siricii morte dissolvitur.

XCIII. Reliquum tandem est, ut simplicitatis, sive improvidi nimium consilii macula, qua Siricius aspergitur, plane diluta, et ipsum, quem ab ejusmodi crimine tamquam a causa profluxisse aliqui putant, effectum, hoc est celerem Siricii mortem, explodamus. Aliquos in ea fuisse sententia, ut providus Deus Siricium ex hac vita rapuerit, ne Origeniana haeresis invalesceret, atque Anastasium suffecerit, qui Origenistas prosterneret, jam supra animadvertimus, ubi illa Baronii verba recitavimus: *Saepe quidem, atque pavendis est demonstratum exemplis, quod Pontifices illi, qui causam Fidei paulo segnius tractaverunt, ac remissius curaverunt, a Christo primario omnium Pastore fuerint quam celeriter ex hac vita subtracti*. Hanc tamen sententiam piam sane, sed minus solidam, rejiciunt Florentinius, Norisius, Pagius *in vita Siricii*, aliique Scriptores bene multi, quorum responsa, et argumenta, ut brevitati consulamus, sat erit innuere. Primo igitur loco reponunt, Siricium, si Pontificatus tempora metiamur, in supremo Ecclesiae gubernio quatuordecim, sive ex veriori calculo, quindecim annos egisse; si vero aetatem consideremus, plusquam septuagenarium ex hac mortali vita excessisse. Quocirca nec breviores Pontificatus anni, nec mors immatura Sanctum Siricium exagitant. Secundo, alia exempla suppetere Sanctorum Ecclesiae Pontificum; Damasi, ac Julii, qui licet Haereticos, a quibus decepti fuerant, non damnaverint, celeri tamen morte sublati non sunt. *Hic tamen ab his quaererem*, inquit Norisius, *cur Deus ab haeretico deceptum Damasum non statim e vivis sustulit, uti cum Siricio factum putant. Julius Papa post absolutum Marcellum Ancyrae Episcopum, quinquennio superstes vixit; cum illum Liberius postea damnaverit*. Tertio, si accuratiori temporis supputationi, quam Norisius producit et probat, haereamus, supremo Siricii vitae anno Rufinus Origenianos libros Periarchon latinitate donavit; ideoque Siricio, qui nonnisi menses aliquot superstes fuit, tarditas et socordia opponi non debent. *Juxta*

ejusdem (Chronologiae) *calculos*, ita Norisius, *Siricius post latinitate donatos libros Periarchon Origenis, aliquot tantum menses superstes fuit. Ejus vero Successor Anastasius post triennium ferme sui Pontificatus Rufinum cum caeteris Origenistis condemnavit*. Ex quo fit, ut eum triennalis mora, Anastasii sanctitati non noceat, longe brevius mensium aliquot intervallum Siricii probitati non officiat. Sane Anastasius judicium protraxit, non quia socors, sed quia cautus; ut nimirum, quae necessario praemittenda erant, neutiquam negligerentur. *In qua procrastinatione*, sequitur Norisius, in toties a Nobis laudata dissertatione, *nullus socordiae vitium vituperari potest, sed exactius totius causae examen commendandum venit*. Postremo absurdum videtur, Siricii Pontificis obitum, etiamsi celebrem, atque festinatum fuisse haud inviti daremus, Divinae ultioni adscribere, cum teste Hieronymo *in Epist. 127. ad Principiam*, breviores Anastasii Pontificis anni singulari Divinae Providentiae beneficio tribuantur, ne scilicet Orbis Caput sub tali Episcopo truncaretur; *imo idcirco raptus, atque translatus est, ne semel latam sententiam precibus suis flectere conaretur*. Improvidi ergo consilii est, Divinae voluntatis Decreta de variis vitae ac mortis eventibus curiosius investigare, atque ad hebetioria ingenii humani captum illa demittere; sicut enim, proposito sibi exemplo Siricii, atque Anastasii, ratiocinatur Florentinius *pag. 1002. male eadem vitae festinata abscissio in uno ad insimulandam negligentiam, eodem contextu inducitur in alio ad Sanctitatis indicium*.

Siricii Causa accuratissimo judicio discussa.

XCIV. Etsi judicium, quod de Sancti alicujus nomine Martyrologii tabulis inscribendo, aut in Martyrologium, unde expunctum fuit, restituendo instituitur, multum differat ab eo judicio, in quo solemnis Canonizationis agitur causa, ut observat Christianus Lupus *in Notis ad Concilium IV. Romanum sub Leone IX. tomo 3. pag. 574.* nosque item animadvertimus *in lib. 4. de Canonizatione Sanctorum part. 2. cap. 17. num. 9.*; in hac tamen, quam pro Sancto Siricio agitavimus, controversia, eadem fere ratio ac methodus, quae in causis Canonizationum obtinet, a Nobis servata est. In Canonizationum judicio haec prae caeteris locum habent: Primo, Servi Dei virtutes exponendae, ac rite ab iis, quorum interest, probandae sunt: Secundo, si quae reliquae adhuc sunt difficultates diluendae: Tertio, quovis remoto obice, ad probandas Pontificio Decreto virtutes toto transitur. Pari ferme oeconomia Siricii Causam tractavimus. Ea cum primis, quae Siricii Sanctitati favent, expendimus; quo spectant argumenta ab opinione, et fama Sanctitatis, ab ejus virtutibus, ac probatae fidei Martyrologiis, petita. Deinde, quae contra Siricium objici solent, quibus fortasse innixi Correctores sub Gregorio XIII. Siricii nomen rejiciendum censuere, enumeravimus ac confutavimus. Nil ergo prohibet quominus, Causa satis cognita, ac validissimis rationibus, ac monumentis, quae Siricii Sanctitatem demonstrant, probe discussis, Siricii nomen Martyrologio Romano inscribendum sit; quod idcirco inscribendum decrevimus, atque mandavimus. Qua in re, cum et tanti Pontificis Sanctitati bene consultum sit, et Nostra vota, quae jam tum, cum Promotoris Fidei munere fungebamur, Nostro insederant animo, tandem Nobis in Supremo Apostolatus Officio constitutis, fuerint impleta, vehementer gratulamur.

Summus Pontifex Regi fausta precatur.

XCV. Haec sunt, quae Majestati Vestrae circa novam Martyrologii Editionem duximus significanda; par enim Nobis visum est, eidem Majestati Vestrae, cujus regio sumptu nobilis haec Editio praelo subjicitur, animi Nostri sensus, et quae in noperam hanc Editionem contulimus, aperire. Multas sane Nostra haec Epistola implevit paginas; eam tamen, etsi prolixiorem, nec gravem; neque injucundam fore confidimus, cum Nobis compertum sit, quanta in Deum pietate, quanta item in Sanctos veneratione ac obsequio Majestas Vestra feratur. Postremo omnipotentem Deum bonorum omnium largitorem enixe precamur, ut divitiarum suarum, Coelestium cum primis, copiam effundens, Vos diu servet incolumes, Vestramque Regiam Familiam numquam desitura successione confirmet. Regna Vestra pacata custodiat, eorumque fines in remotissimas usque Infidelium regiones protendens, quod incepit, perficiat. Et Majestati Vestrae, Vestraeque Regiae Familiae Apostolicam Benedictionem peramanter impertimur.

Dat. Pontif. Ann. VIII. die prima Julii 1748

Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem die prima Julii MDCCXLVIII. Pontificatus Nostri Anno VIII.

LV. PRO ELEVATIONE

Corporis Ven. Servi Dei JOSEPHI A MATRE DEI Fundatoris Congregationis Clericorum Regularium Pauperum Matris Dei Scholarum Piarum.

Dilecto Filio Magistro Ludovico Valenti in utraque Signatura Nostra Referendario, ac Fidei Promotori.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Dilecte Fili, Salutem, et Apostolicam Benedictionem.

Pontif. quum primum V. Josephum a Matre Dei inter B. adscribere intendit.

De Congregatione Venerabilium Fratrum Nostrorum Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalium Sacris Ritibus praepositae consilio, et assensu, ut Servus Dei Josephus a Matre Dei Fundator Congregationis Clericorum Regularium Pauperum Matris Dei Scholarum Piarum nuncupat. in posterum Beati nomine nuncupetur, ejusque Corpus, et Reliquiae venerationi Fidelium (non tamen in Processionibus circumferendae) exponantur, et alias, prout in aliis Nostris in simili forma Brevis literis desuper expediendis uberius continebitur, quamprimum auctoritate Apostolica indulgere intendentes, ac cupientes, ut ejusdem Servi Dei Corpus ex tumulo in Ecclesia sub invocatione Sancti Pantaleonis de Urbe ejusdem Congregationis Clericorum Regularium sito, in quo conditum reperitur, elevatum, in decentiorem, nobilioremque locum transferatur, et collocetur, ad quem accedentes, Christifideles venerentur, nec non ut ea omnia, quae in hujusmodi elevationibus servari solent, exacte serventur: Tibi, qui Promotoris Fidei munus, quod Nos dum in minoribus essemus, praestitimus, tanta cum sapientia, integritate, pietate, zelo, ac sedulitate obire pergis, per praesentes committimus, et mandamus, ut Te ipsum ad locum, in quo positum est ejusdem Servi Dei Corpus conferas, et clausis januis, et quibuscumque aliis (praeter publicum Notarium acta omnia per Te conficienda rogaturum; nec non dilectos Filios modernos Praepositum Generalem; nec non Procuratorem Generalem, et Assistentes secnododictae Congregationis, et Postulatorem Causae dicti Servi in eadem Congregatione Cardinalium, atque eos Ministros, seu Fossores, quos ad ejusmodi ministerium, et opus necessarios esse duxeris dumtaxat, nec omnino alios) sub excommunicationis latae sententiae poena, a qua nemo, nisi a Nobis, seu Romano Pontifice pro tempore existente absolutionis beneficium, praeterquam in mortis articulo constitutus, obtinere queat, ipso facto ab omnibus cujuscumque status, dignitatis, auctoritatis, praeeminentiae, etiam Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalibus, absque alia declaratione incurrenda, nec non aliis ad Nostrum arbitrium imponendis poenis, et censuris, penitus exclusis; tumulum, in quo Corpus dicti Servi Dei jacet, per antedictos Ministros, seu Fossores effodi, arcamque, seu loculum, quo conditur, reserari facias; nec non omnia, et singula accuratissime inspicias, quae ad authenticitatem ejusdem corporis firmandam apposita fuisse memoriae traditum est, ac praesertim signa, aliaque hujusmodi recognoscas, caeteraque scruteris, quae pro tua hac in re singulari peritia duxeris notanda. Praeterea Tibi per praesentes itidem mandamus, ut singulis supradictis, quos solos tecum dumtaxat, ut praemittitur, interesse statuimus, sub suspensionis, interdicti, et excommunicationis latae sententiae, aliisque poenis, et censuris Nobis, ut praemittitur, reservatis denunties, et inhibeas, ne quilibet eorum Nobis insciis, et inconsultis, quidpiam, vel minimam Corporis partem dicti Servi Dei auferre, detrahere, ac secum asportare audeat. Postquam vero haec omnia praestiteris, idem Corpus in aliqua Arca, seu loculo recondas, tuo in cera Hispanica signo munias, et in aliquo decentiori loco diligentissime, ac tutissime custodiendum cures, donec opportuno tempore debitis cum honore, et cautelis in eo loco, in quo in futurum servandum, colendumque erit, collocetur. Eapropter Tibi omnes, et singulas super negotio hujusmodi ea, qua decet, et opus est fide, et diligentia perficiendo necessarias, et opportunas facultates auctoritate Apostolica tenore praesentium tribuimus, et impertimur. Non obstantibus Constitutionibus, et Ordinationibus Apostolicis, caeterisque contrariis quibuscumque.

Ideo ejus Corpus elevar. jubet.

Et elevationem hujusmodi committit Fidei Promotori.

Et praescribendo formam.

Reliquiarum extractionem prohibet.

Loculum obsignandum mandat.

Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris, die XVII. Julii MDCCXLVIII. Pontificatus Nostri Anno VIII.

Dat. Pontif. Anno Octavo die 17. Julii 1748.

D. Card. Passioneus.

LV.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Ad perpetuam rei memoriam.

Sacrosancti Apostolatus Officium, quod inscrutabilis divinae Sapientiae, atque Clementiae altitudo humilitati nostrae, meritis licet imparibus, committere dignata est, salubriter exequi jugi vigilantia satagentes in eam praecipue curam, sollicitis studiis incumbimus, ut Christifideles Altissimi obsequiis sub suavi Religionis jugo mancipati, sublatis iis, quae Regulari eorum Observantiae, atque disciplinae detrimentum afferre noscuntur, juxta Regularia eorum instituta prospere dirigantur, Illisque firmiter insistentes, multipliciter in dies, benedicente Domino, proficiant incrementis. Exponi siquidem Nobis nuper fecit Dilectus Filius Raphael a Lugagnano Minister Generalis Ordinis Fratrum Minorum S. Francisci de Observantia nuncupatorum, quod dudum San. Mem. Pius Papa V. per quasdam incipien. *Pastoralis Officii* XXVIII. Majii MDLXXI., ac Rec. Mem. Gregorius PP. XIII. incipien. *Consuevit* XXIX. Aprilis MDLXXIX., Paulus PP. V. XVIII. Octobris MDCXIX., et Urbanus PP. VIII. Praedecessores nostri incipien. *Admonemur* XXIX. Junii respective diebus MDCXXXIX. suas respective expeditas Literas, Constitutionibus ejusdem Ordinis auctoritate Apostolica confirmatis inhaerentes statuerunt, mandarunt, ac praescripserunt, et inhibuerunt, ne Fratres dicti Ordinis ad Saeculares, vel alias Personas extra eumdem Ordinem constitutas, sive pro obtinenda commissorum criminum debitae eis poenae remissione, sive pro assequendis in praefato Ordine gradibus, vel cujuscumque generis gratiis recurrere auderent, sub nonnullis praescriptis, et praesertim excommunicationis ipso facto incurren., incarcerationis, ac perpetuae inhabilitationis ad Officia poenis. Ac insuper memorati Paulus, et Urbanus Praedecessores in virtute sanctae Obedientiae, ac sub eadem excommunicationis poena praeceperunt itidem, et mandarunt supradicti Ordinis Superioribus pro tempore existentibus, ne ad instantiam, et requisitionem quarumcumque Personarum tam Ecclesiasticarum, quam Laicarum cujuscumque qualitatis, extra dictum Ordinem constitutarum, cuivis ejusmodi Ordinis Religioso ullam gratiam concedere, aut poenam remittere praesumpsissent, et alias prout in supradictis eorumdem Pii, Gregorii, Pauli, et Urbani Praedecessorum literis, quarum tenores praesentibus pro expressis haberi volumus, uberius dicitur contineri. Praeterea, quod per alias saepedicti Ordinis Constitutiones pluries renovatas, et confirmatas cautum, praescriptumque reperitur sub poena privationis suffragiorum per triennium, et Carceris per bimestre, ne Fratres ipsius Ordinis quomcumque recursum, vel appellationem aliquam peragant nisi gradatim, nempe de Guardiano ad Ministrum Provincialem, de Provinciali ad Commissarium Generalem Familiae (si de negotio agatur dicti Commissarii Familiam concernente) de Provinciali, seu Commissario praedictis ad Ministrum Generalem, ac tandem ad S. R. E. Cardinalium Congregationes, vel ad Apostolicam hanc Sanctam Sedem. Cum autem, sicut eadem expositio subjungebat, dictus Raphael Minister Generalis, qui (ut asserit) praemissis non obstantibus, ac quodam particularis tunc existentium S. R. E. praefatae Cardinalium Congregationis a felic. record. Sixto PP. V. pariter Praedecessore Nostro deputatae Anno MDLXXXVII. edito decreto tenoris sequentis, videlicet » *Quoniam nonnulli Regulares vagandi studio, sive dum imminentem admissorum Criminum poenam ex suis Constitutionibus, aut alias debitam sibi metuunt, falso, et commentitie gravamina causati, non ad immediatos sui Ordinis Superiores, scilicet, a gravamine Prioris ad Provincialem, a Provinciali ad Generalem, a Generali ad Protectorem, prout cujusque Religionis Constitutiones disponunt, sed ad hanc Romanam Curiam absque licentia saepius fugiunt potius, quam recurrant, ex quo Ordinum disciplina relaxatur, Praelati contemnuntur, et ipsi in dies audaciores evadunt. Placuit Sacrae Regularium Congregationi ex Ordine Sanctissimi statuere, ut si quis Regularium inposterum temere, levive ex Causa Almam Urbem, seu Curiam absque Superioris licentia, et supradicta forma praetermissa adire praesumpserit, ad suos eosdem Superiores, severiorique poena plectendus mittatur* » compertum habet, quod nonnulli dicti sui Ordinis Alumni, Constitutionum praefatarum immemores, illasve exuletas, et antiquatas esse credentes, tum favores personarum extra praefatum Ordinem constitutarum pro oblinendis gratiis, poenisve fugiendis sibi procurare, tum non servata forma pro recursibus, et appellationibus, sicut

praemittitur, praescripta, ad Superiores mediatos, sive Praelatos majores Ordinis praedicti, ac etiam ad eamdem Sedem recurrere, et appellare, tum denique a decretis suorum Superiorum contra Constitutionum Apostolicarum, ac dicti Ordinis, et praeinserti decreti tenorem, et dispositionem, ad Saecularia Tribunalia ausu temerariò recurrere non praetermittunt, unde Regularis disciplinae detrimentum, immediatorum Superiorum, eorumque jurisdictionis contemptus, ac non raro impunitas delinquentium, aliaque multiplicia incommoda oriuntur, necnon Almae Urbis Tribunalia non levibus afficiuntur molestiis, et Saeculares non sine admiratione, et stupore Religiosos, qui strictam paupertatem, et rigorosam tam suis Superioribus, quam Sedi praefatae Obedientiam in sua professione praestiterunt, litigantes, et inobedientes observant; atque propterea sibi omni ratione adnitendum proposuerit, ut quaelibet via praecludatur ambitioni, et debita respective Subditorum erga Praelatos, et Sedem praefatam obedientia, exactaque Regularis Observantia in dicto Ordine conserventur, et sicubi exciderint, restituantur, opportunum gliscentibus malis, et abusibus ejusmodi remedium adhiberi, et alias in praemissis salubriter a Nobis, ut infra, provideri summopere desideret, prout alias a Nobis pro Ordine Fratrum Sancti Francisci de Paula Minimorum, et a Recol. itidem Memor. Benedicto PP. XIII. pro Ordine Fratrum Praedicatorum confirmasse, et renovasse supradictum decretum, et alias Romanorum Pontificum suorum, et nostrorum Praedecessorum literas, appellationem, accusationem, et recursum, praescripto ordine minime servato, prohibentes, ac pro Ordine Fratrum Eremitarum Sancti Augustini praecepisse, ut recursus, et appellationes gradatim fierent a Superiore Locali ad Provincialem, deinde ad Generalem, et tandem ad Sacram Congregationem, necnon a Clemente PP. XII. Praedecessoribus quoque nostris pro Ordine Fratrum Minorum Sancti Francisci Capuccinorum nuncupatorum extendisse, ac praecepisse Cardinalium Congregationibus, ne Causas, et Lites dicti Ordinis reciperent, nisi gradatim a Superioribus definitae fuissent, ac dictam prohibitionem extendisse etiam pro memorato Ordine ejusdem Sancti Augustini, ac pro Ordine ejusdem Sancti Augustini Excalceatorum nuncupatorum, necnon pro Congregationibus Monachorum Silvestrinorum, et Clericorum Regularium Matris Dei Scholarum Piarum, et Ordine memorati Sancti Francisci Conventualium concessum, extensum, et provisum fuisse memoratur. Nos, qui aliunde ex diutina rerum experientia probe novimus, quot, et quanta Regularibus Ordinibus ex praedictarum, et similium Ordinationum inobservantia, et infractione eveniant incommoda, ipsius Raphaelis Ministri Generalis piis postulatis, hac in re, quantum cum Domino possumus, favorabiliter annuere volentes, supplicationibus ejus nomine nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, memoratas Pii, Gregorii, Pauli, et Urbani Praedecessorum nostrorum literas, ac praeinsertum ejusdem Congregationis Regularium decretum cum omnibus, et singulis in eis contentis, auctoritate Apostolica tenore praesentium confirmamus, et approbamus, ac innovamus, et quatenus opus sit, omnibus, et singulis dicti Ordinis tam de Observantia, quam Reformatis, Recollectis, et Discalceatis, aut quocumque alio nomine respective nuncupatis professoribus nunc, et pro tempore sub obedientia, regimine, et administratione dicti Ministri Generalis existentibus, ne futuris temporibus sub quovis praetextu, causa, ratione, et occasione ad Saeculares, vel alias Personas extra dictum proprium Ordinem pro optinenda aliqua intra praefatum Ordinem gratia, vel vitanda poena, nec non Generalibus, vel Provincialibus, caeterisque Ordinis hujusmodi Superioribus cujusvis status, gradus, et qualitatis nunc, et pro tempore itidem existentibus, ne ipsi ad instantiam, et requisitionem quarumcumque Personarum tam Laicarum, quam Ecclesiasticarum extra dictum Ordinem constitutarum, etiam Cardinalatus honore, ac quacumque Saeculari dignitate, et praeeminentia Ducali, Regali, et Imperiali fulgentium cuicumque ipsius Ordinis professori ullam gratiam ullumque gradum, aut dignitates, vel officia, et administrationes concedere, vel poenam aliquam remittere, et condonare audeant quovis modo respective, seu praesumant, sub excommunicationis poena eo ipso absque alia declaratione incurren., auctoritate, et tenore praesentis interdicimus, et prohibemus, ac praecipimus quoque et mandamus. Praeterea in casibus, in quibus Fratribus dicti Ordinis de jure, vel juxta illius Constitutiones appellare, aut re-

cursus habere licet, id non aliter deinceps fieri posse, auctoritate, et tenore praesentis statuimus, et ordinamus, ut gradatim, a gravamine scilicet Guardiani ad Provincialem, a Provinciali ad Commissarium Generalem Familiae (si de negotio, et Causa agatur Familiam dicti Commissarii concernente, alias immediate ad Generalem) et ab isto ad Ministrum Generalem, itaut Causae appellationis hujusmodi antequam ab eodem Ministro Generali cognitae, et definitae fuerint, extra dictum Ordinem deferri, et agitari nequeant; Quam quidem legem non solum in appellationibus, sed in quibuscumque recursibus, et querelis, aut Causis inter dictos Ordinis hujusmodi professores quoquo modo agitandis inviolabiliter observari, sub poenis per memoratas ejusdem Ordinis Constitutiones praescriptis, et in illis contentis ipso facto absque alia pariter declaratione incurrendis. Demum omnibus Romanae Curiae Tribunalibus, ac Judicibus, et quibusvis Venerabilium Fratrum nostrorum S. R. E. praefatae Cardinalium Congregationibus, nec non Sedis Apostolicae Nunciis nunc, et pro tempore existentibus, ne Fratrum dicti Ordinis recursus, aut appellationes super cujuscumque Causae cognitione admittant, Causasque ipsas cognoscant, nisi prius eis legitime constiterit, illas juxta praeinsertum decretum per dictos Superiores praescripto ordine servato cognitas, et definitas fuisse, sub poena nullitatis actorum inde secutorum, auctoritate, et tenore praesentis itidem harum serie interdicimus. Ac omnibus, et singulis Ordinis praefati professoribus sub poenis in supradictis Gregorii Praedecessoris literis contentis, et contra inobedientes inflictis eo ipso irremissibiliter incurrendis, ne ipsi ad Saecularia Tribunalia adversus ea, quae a dicti Ordinis Superioribus, vel ab hac Sancta Sede acta, aut decreta fuerint, sub quovis praetextu appellare, aut quovis modo recurrere audeant quoque, seu praesumant, seu per interpositas personas praemissa peragere curent, et faciant dicta auctoritate prohibemus. Decernentes easdem praesentes literas, et in eis contenta quaecumque semper firma, valida, et efficacia existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac illis ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit plenissime suffragari, et ab eis respective inviolabiliter observari. Sicque in praemissis per quoscomque Judices Ordinarios, et Delegatos, etiam Causarum Palatii Apostolici Auditores, ac dictae Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinales etiam de Latere Legatos, et Sedis praefatae Nuncios, sublata eis, et eorum cuilibet quavis aliter judicandi, et interpretandi facultate, et auctoritate judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obstantibus Constitutionibus, et Ordinationibus Apostolicis, ac dicti Ordinis etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis Statutis, et Consuetudinibus, Privilegiis quoque, Indultis, et Literis Apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis, et innovatis. Quibus omnibus, et singulis illorum tenores praesentibus pro plene, et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris ad praemissorum effectum hac vice dumtaxat specialiter, et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque. Volumus autem, ut earumdem praesentium literarum transumptis, seu exemplis etiam impressis, manu Procuratoris Generalis, seu Secretarii Generalis dicti Ordinis subscriptis, et Sigillo Ordinis praefati munitis eadem prorsus fides in judicio, et extra adhibeatur, quae praesentibus ipsis adhiberetur, si forent exhibitae, vel ostensae. Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem sub annulo Piscatoris die 2. Augusti 1748. Pontificatus nostri Anno octavo.

Dat. die 2 Aug. 1748.

D. Cardinalis Passioneus.

SUPER

LVI.

Designationem Confessariorum extraordinariorum pro Monialibus.

BENEDICTUS EPISCOPUS.

SERVUS SERVORUM DEI.

Ad perpetuam rei memoriam.

Proemium

Pastoralis curae Nobis impositae munus, hanc, inter alias, solicitudinem a Nobis exposcit, ut pusillorum animis in afflictione, et an-

Vigilantia Pontificis in procuranda conscientiarum serenitate.

gustia constitutis opportuna solatia ac remedia afferre non negligamus, quorum ope interiorem conscientiae tranquillitatem recuperare, aut conservare valeant, sine qua impossibile est debitam Omnipotenti Deo servitutem alacri, et prompta affectione exhibere. Hujusmodi angoribus, et afflictionibus confici passim constat Religiosas Mulieres in Claustris degentes, quibus certus, et unicus Sacramenti Poenitentiae Minister a Monasterii Praelato ad tres ut minimum annos designari solet; cui si aliquando, prae pudore, vel alia quapiam de causa, non omnes conscientiae suae recessus aperire audeant, atque ideo Confessionis integritati detrahere incipiant, in barathrum perditionis aeternae se ipsas misere conjiciunt. Quod sane haud raro evenire, satis Nobis exploratum atque compertum est, tum ex iis, quae in Apostolicae Poenitentiariae Officio tractari vidimus, dum olim in minoribus constituti plurium annorum spatio munus Doctoris in Decretis in eodem Officio sustinuimus; tum etiam ex iis, quae in Episcopalis Anconitanae primum, deinde in Metropolitanae Bononiensis Ecclesiae regimine, frequenti usu cognovimus; tum demum ex his, quae saepius ad Nos in Petri Cathedra octavum jam annum Dei miseratione residentes, deferri contingit, sive ex parte diversarum hujusmodi Monialium, quae animarum suarum angustias paternis oculis Nostris identidem subjicere coguntur, sive ex parte Venerabilium Fratrum Nostrorum Ecclesiarum Antistitum, qui Nobis earumdem Monialium in suis Dioecesibus existentium calamitates, ex praeallegata causa ortas; aut viva voce, aut per Literas non semel repraesentarunt, ac super ea re Apostolicae providentiae opem postularunt. Hinc est, quod Nos earum spiritualibus indigentiis per hanc Nostram perpetuo valituram Constitutionem opportune prospicere volentes; non quidem intendimus consultissimam illam, et veteris disciplinae auctoritate roboratam Legem tollere, aut abrogare, qua generaliter statutum esse dignoscitur, ut pro singulis Monialium Monasteriis unus dumtaxat Confessarius deputetur, qui Sacramentales Confessiones universae earum Communitatis excipiat, neque liceat unicuique Moniali peculiarem Confessarium pro libito sibi deligere; sed hoc dumtaxat Nobis propositum est constituere, ut si quando generalis hujusmodi Legis rigor, in peculialibus casibus, non sine animarum detrimento aut periculo, servari posse videatur, in promptu sit opportunae dispensationis, et indulgentiae remedia occurrentibus necessitatibus admovere.

Praecipue in Monialibus, quae certum habent Confessarium.

Ideo, firma remanente lege de unico Confessario ordinario.

De extraordinariis opportunius decernit, ut infra.

Sententia D. Thomae Aquinatis pro concessione Confessoris extraordinarii.

Sane jamdudum Sanctus Thomas Aquinas Scholarum Princeps, Ecclesiae Doctor, *in Supplemento tertiae Partis quaest.* 8. *art.* 4. *ad sextum*, sive *in quartum Sententiarum*, ex quo Commentario desumptum est hujusmodi *Supplementum*, hoc Superioribus monitum dedit, ut Subditis suis, quibus certum, et unicum Confessarium designare solent, haud difficulter licentiam concedant confitendi peccata sua alteri Sacerdoti; propterea quod multi infirmi, et imbecilles animo reperiuntur, qui potius eligerent sine sacramentali expiatione ex hac vita migrare, quam ipsa peccata certo alicui Sacerdoti a Superiore designato aperire. Jam vero Sacrosancti Concilii Tridentini Patres, hanc legem districte sanxerunt, *Sess.* 25. *cap.* 10. *de Regular.*, ut Episcopi, aliique Monasteriorum Praelati, subjectis sibi Monialibus Confessarium extraordinarium, duabus aut tribus vicibus in singulos annos, exhibere debeant; per haec verba: *Praeter ordinarium autem Confessorem, alius extraordinarius ab Episcopo, aut aliis Superioribus, bis, aut ter in anno offeratur, qui omnium Confessiones audire debeat.* Quod quidem non alia de causa praescriptum fuit, quam quia satis constabat nonnullas aliquando Moniales esse, quae nulla ratione adduci possunt, ut aliquod peccatum suum ordinario Confessario confiteantur; adeo ut necesse omnino sit, alterius Confessarii copiam ipsis suppetere, ut apud hunc de peccatis suis integre, rite, atque utiliter confiteri possint. Id ipsum probe animadvertit magnus Ecclesiae Dei Sacerdos Sanctus Carolus Borromaeus, qui praedicti Concilii Tridentini absolutionem ope sua plurimum juvit, ejusque executionem, et observantiam in sua Mediolanensi Civitate, et Provincia, non sine immensis laboribus et curis, invexit; Is enim hac de re decrevit: *Praeterea Superiores, ex decreto Sacri Tridentini Concilii, quotannis idoneum Confessorem extraordinarium, Monialibus sibi subjectis exhibeant, qui curent, ut universae confiteantur, ut quae hujusmodi indigent medicina, propter aliquem occultum animae morbum, neque ipsae eam postulare, aut accipere ab usitato Confessore unquam auderent, liberius mederi suis*

Decretum Concilii Tridentini ut deputentur bis, aut ter in anno.

S. Carolus Borromaeus Decreti executionem urget.

malis possint, ac Diaboli laqueos evadere, una cum reliquis Confessario novo sua peccata confitendo, uti legere est *in Actis Ecclesiae Mediolanen. impress. anno* 1599. *pag.* 53., *in Editione autem Lugdunensi tom.* 1. *pag.* 46.

Deputatio Confess. extraord. favorabilis Monialibus.

Porro quicumque Conciliaris Decreti sensus penitus introspexerit, non modo salutarem illius providentiam facile agnoscet; sed et circumspectam ejusdem aequitatem mirari debebit. Superioribus enim tantummodo injungitur, ut duabus, tribusve vicibus infra annum, Confessarium extraordinarium Monialibus exhibeant; *bis, aut ter in anno offeratur:* Hujusmodi autem Confessarius jubetur earum omnium Confessiones excipere, quotquot eidem confiteri velint: *Qui omnium Confessiones audire debeat.* Neque tamen omnibus, et singulis Monialibus praecipitur, ut peccata sua extraordinario Sacerdoti confiteatur. Nihil aliud enim requiritur ab omnibus in Monasterio degentibus, tam scilicet a Superiorissa, caeterisque Monialibus Professis, atque Novitiis, quam a Saecularibus, quae vel educationis causa, vel alio titulo, in eodem Monasterio cum debitis facultatibus commorantur, nisi ut extraordinario Confessario singulae se sistant, sive ad Sacramentalem Confessionem apud ipsum, si placuerit, peragendam, sive ad salutaria monita, etiam extra Sacramentalem Confessionem, ab ipso accipienda. Atque ita prudentissime consultum est, ne, si Moniales aliquae extraordinarium Confessarium adirent, aliae autem coram ipso non comparerent, suspiciones, atque oblocutiones excitarentur; et illae quidem censerentur necessarias habuisse causas, ob quas ad extraordinarii opem confugere coactae essent; aliae vero ab hujusmodi necessitatibus, et causis immunes judicarentur. Quam agendi rationem communi Doctorum calculo comprobatam, san. mem. Praedecessor Noster Clemens Papa XI. Edicto suo, (quod est *XV. in secunda parte ipsius Bullarii*) inviolabiliter servari mandavit, eamdemque omnium Dioecesium consuetudo recepit. Nec aliud Nobis hac in re addendum superest, nisi, ut Venerabiles Fratres Nostros Ecclesiarum Antistites enixa hortemur, ut, quamvis Tridentina Synodus de solis Claustralibus Monialibus in praemisso decreto loquatur, nihilominus eamdem disciplinae formam observent, tam cum aliis Monialibus, quae licet Clausurae legibus minime adstrictae sint, in communitate tamen vivunt; quam cum aliorum quarumcumque Mulierum, aut Puellarum Coetibus, seu Conservatoriis, quoties tam illae, quam istae, unicum Ordinarium Poenitentiae Ministrum a Superioribus designatum habeant. Quaecumque enim circa Moniales in rigorosa clausura viventes cavenda sunt, eadem in aliis quibuscumque Mulieribus, sive Regularibus, sive Saecularibus, in Communitate, aut Collegio degentibus, locum habere possunt; ideoque pari providentia, iisdemque remediis arceri, aut emendari debent. Et Nos quidem, quum hanc consuetudinem offerendi Confessarios extraordinarios bis, aut ter in anno singulis tam Monialium non Claustralium Communitatibus, quam piis aliarum Puellarum, et Mulierum Coetibus, et Communitatibus, in Nostra Civitate, et Dioecesi Bononiensi induxerimus; (qua de re extat Edictum Nostrum *num. LVI.* inter Pastorales Institutiones Italico primum sermone a Nobis vulgatas, deindeque in Latinum conversas); omnibus testari possumus, vel potius debemus, uberem spiritualium utilitatum messem Nos inde evidenter collegisse.

Quae solum tenentur singulae coram eo se constituere.

Pontifex extendi cupit eamdem regulam ad omnes Mulierum Communitates.

Quum vero super relati Conciliaris Textus intelligentia nonnullae quaestiones alias excitatae, eademque jam pridem per opportuna Sedis Apostolicae decreta definitae fuerint; operae pretium ducimus hujusmodi definitiones ab omnibus, ad quos spectat, omnino tenendas, atque servandas, his Nostris Apostolicis Literis complecti, et auctoritatis quoque Nostrae robore communitas, in praedictorum omnium notitiam deducere. Et primo quaesitum fuit, ad quem Superiorem pertineat extraordinarium Confessorem Monialibus deputare, atque offerre: Sed facilis fuit responsio, quam Nos quoque decreto Nostro ratam habemus; hujusmodi scilicet deputationem ad eum regulariter spectare, ad quem pertinet Confessarii Ordinarii electio, et deputatio; ideoque Episcopus, sive Ordinarius Loci, qui Monialibus sibi subjectis Confessarium Ordinarium dare consuevit, idem Confessarium extraordinarium bis, aut ter in anno, ad normam Tridentinae sanctionis, eisdem offerre tenetur; Praelatus vero Regularis, ad quem pertinet Ordinarium Confessarium subditis sibi Monialibus, servata Apostolicarum Constitutionum forma, designare et constituere; ipse etiam eisdem extraordinarium Confessarium, in vim praefati decreti, et juxta easdem Constitutiones, duobus

Dubia quaedam circa Concilii Decretum orta declarat.

I. Ad quem pertineat Confessarium extraordinarium Monialibus offerre.

Ordinariorum negligentia suppleri debet a Card. Majori Poenitentiario.

aut tribus per annum temporibus exhibere potest, ac debet. Quae tamen ideo *regulariter* obtinere diximus; quia si Episcopus aliquis (quod Deus avertat) adeo in hac re negligens esset, ut Monialibus suis, bis terve in anno, extraordinarii Confessarii copiam facere praetermitteret; obtendens, ut moris est, nullam hac de re Monialibus ipsis solicitudinem, aut curam esse; tunc volumus Dilectum Filium Nostrum Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalem modernum et pro tempore existentem Majorem Poenitentiarium, statim ac pro parte Monialium hujusmodi requisitus fuerit, Ordinarii Pastoris negligentiam supplere debere, eorumque Monasterio extraordinarium Confessarium, ex eorum tamen numero, qui ad excipiendas Monialium Confessiones ab ipso Ordinario Loci approbati fuerint, cum omnibus necessariis et opportunis facultatibus, concedere, et deputare. Quod si Praelatus Regularis eamdem Concilii legem de Confessore extraordinario bis aut ter in anno Monialibus sibi subjectis exhibendo, similiter implere neglexerit; tunc locus fiet Decreto Congregationis Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalium ad ipsius Concilii interpretationem et exequutionem auctoritate Apostolica, deputatorum, quo scilicet eadem Congregatio ad quaestionem ab Episcopo Vercellensi propositam *die* 23. *Augusti anni MDCXXXI.* rescripsit, ut infra: *Episcopus Vercellen. supplicat sibi responderi, an deputatio Confessarii extraordinarii Monialium Regularibus subjectarum spectet ad Ordinarium Loci: Sacra Congregatio censuit, ad Episcopum non pertinere, nisi in casu negligentiae eorumdem Regularium:* ut videre licet *Decretorum Lib. XIV. pag.* 493. Nec aliter respondit quaestionibus ab Episcopis Belgii exhibitis, *die* 6. *Aprilis anni MDCXLVII.*, ut legitur *Decretor. Lib. XVIII. pag.* 397. Quae quidem rescripta, et Decreta, Nos etiam praesentium tenore, et Apostolica auctoritate, in omnibus, et per omnia approbamus, et confirmamus.

Superiorum vero Regularium, ab Ordinariis locorum.

Quum autem Tridentina Synodus de universa quidem Monialium Communitate, ut supra, decreverit, sed nihil de singulis Monialibus statuerit; ut patet legenti Textum citati Capitis X., utque etiam jam usque ab anno MDLXXV. judicatum fuit ab ipsa Congregatione Cardinalium Concilii Interpretum, per subsequens Rescriptum, quod extat *Decretor. Lib. IV. pag.* 50. *Sacra etc. censuit, extraordinarium Confessorem offerendum non alicui Moniali singulariter; sed omnibus Monialibus universe, ut omnium Confessiones audire debeat, in arbitrio tamen cujusque Monialis esse, ut Confessario extraordinario velit confiteri*; hinc ortum habuit alterum controversiae, seu dubitationis caput; an scilicet, ubi jam universae Communitati bis terve infra annum Confessarii extraordinarii copia facta est, et nihilominus aliqua Monialis Confessarium peculiarem extra ordinem sibi concedi petit, an, inquam, hujusmodi petitioni sit indulgendum? Id autem primo loco quaesitum fuit, proposito casu Monialis graviter aegrotantis, quae in mortis periculo, pro spirituali consolatione postulet, alium Sacerdotem, qui tunc non sit Ordinarius Monasterii Confessor, suprema sibi Ecclesiasticae pietatis officia, et Poenitentiae Sacramenta ministrare. Huic annuendum facile esse, praedicta Congregatio pluries judicavit, ut videre est ipsius *Decret. Lib. XVIII. pag.* 322. *a tergo*, sub *die* 6. *Aprilis anni MDCXLVII.*, et eodem Libro *pag.* 586. *die* 22. *Februarii anni MDCXLIX.*; quae pariter Decreta a Nobis praesentium tenore approbantur, et confirmantur; ut scilicet Episcopi subjectis sibi Monialibus in gravi infirmitate constitutis, et id expetentibus, peculiarem Confessarium concedere debeant; iidemque etiam idipsum praestent erga Moniales Regularibus Praelatis subjectas, quum aliqua ex illis a suo Superiore Regulari hujusmodi gratiam impetrare non potuerit. In hoc autem casu nihil statuitur de Cardinali Majore Poenitentiario, non ideo, quia nequeat is pro singulis Monialibus idem facere, quod supra duximus eumdem pro toto Monasterio facere posse; sed quia tunc, ob temporis angustias, interclusa praesumitur via recurrendi ad ipsius Officium. Quod si nihilominus ipsius adeundi tempus, et modus suppetat; ad eum pertinebit, eadem prorsus ratione peculiaribus supplicantium necessitatibus providere, qua dictum est superius, universae Religiosae Communitati ab ipso consulendum esse.

II. ... Monialibus ... concedendi sint Confessarii peculiares extra ordinem.

Quid in casu gravis infirmitatis.

Actum deinde fuit de peculiaribus quibusdam Monialibus, quae nec corpore infirmae, nec morti proximae, Ordinario tamen Ministro confiteri obfirmate recusant. Istarum quoque animi debilitas commiseranda est, et sublevanda; adeoque, ubi earum reluctantia superari nequeat, Confessarius extra ordinem

Quid in casu insuperabilis reluctantiae adversus Confessarium ordinarium.

deputandus est, qui earum Confessiones peculiariter excipiat. Id vero, circa Moniales Episcopo, seu Ordinario Loci subjectas, ab ipso Ordinario praestari debet. Quod autem ad illas pertinet, quae Regularium Regimini subsunt, ad Regularem Praelatum pertinet, servatis servandis, peculiarem ipsis destinare Confessarium ex approbatis ab Ordinario ad Confessiones Monialium; vel, si Sacerdos ille, cui ejusmodi Monialis confiteri cupit, pro illis non sit approbatus, cum ipso Ordinario agendum erit, ut pro excipienda saltem illius Monialis Confessione, et pro tot vicibus, quot expedire judicabitur, eumdem approbet. Sin autem contingat (neque id adeo rarum est) ut Regularis Superior ad concedendum hujusmodi Confessarium extraordinarium Moniali communem Confessarium recusanti nullo pacto adduci possit; jam huic casui provisum est per Decretum anno MDLXXIII., a praedicta Congregatione Concilii editum; et a fel. record. Gregorio Papa XIII. tunc Apostolicum Thronum obtinente approbatum, et confirmatum, quod nunc iterum confirmationis Nostrae auctoritate roboramus. Decreti verba relata, *Lib. 1. Decretorum ipsius Congregationis pag. 66. a tergo*, haec sunt: *Monialis per aliquod tempus noluit confiteri Confessariis Regularibus. Dubitatum fuit, an Episcopus Regiensis posset dare dictae Moniali Confessorem alterius Ordinis Regularem, vel Saecularem, cui illa semel, vel pluries confiteatur peccata sua, et a quo absolvi possit. Sanctissimus Dominus Noster, etiam ex sententia Congregationis Concilii; declaravit, dictum Caput decimum ita esse intelligendum, ut etiam possit Episcopus concedere Confessarium alterius Ordinis, vel Saecularem.* Praeterea nihil obstat, quo minus ipsa Monialis recursum habeat ad Cardinalem Majorem Poenitentiarium, a quo ipsi providendum erit, ut supra dictum est, per deputationem Confessarii ex approbatis ad Moniales, apud quem illa confiteatur.

Quid pro spirituali consolatione et profectu

Quaesitum denique fuit de Monialibus illis, quae neque aegrotant, neque recusant Ordinarium Poenitentiae Ministrum a Monasterii Praelato pro universa Communitate deputatum; verum pro majori animi sui quiete, atque ulteriori in via Dei progressu, facultatem petunt confitendi aliquoties Sacerdoti ad excipiendas Monialium Confessiones jam approbato. Qua de re non semel Nobis in minori statu degentibus accidit, ut cum aliquibus Episcopis, aut Regularibus Monialium Superioribus agere debuerimus. Porro in aliquos ex iis incidimus plus nimio severos; qui aspera quadam verborum brevitate respondebant, quod quum Moniali postulanti libera fuisset facultas confitendi extraordinario Sacerdoti, qui universae communitati non semel eo anno jam datus fuerat, tunc oportebat eam conscientiae suae consuluisse: quod si oblata commoditate uti noluerat, id sibi imputaret; neque pergeret Superiori molestiam afferre, ut peculiarem Confessarium extra ordinem ipsi concederet. Nobis autem objicientibus, Monialem hujusmodi ad Apostolicae Poenitentiariae Officium facile recursum habituram, ibique haud aegre impetraturam id, quod ab ipsis Superioribus ei denegatum fuisset; iterum constanter respondebant, extraordinarium hujusmodi Confessarium, post impletam ab ipsis erga universum Monasterium Tridentini Concilii legem, ab alio quidem concedi posse, sed a se nunquam concessum iri.

Nimius Praelatorum rigor improbatur.

At vero, neque tunc Nobis arridebat, neque profecto nunc Nobis placet rigida haec agendi ratio. Persuasum enim habebamus, adeoque habemus, non solum integrae Communitati, sed singulis etiam Monialibus indulgendum esse in iis rebus, quae juste et rationabiliter petuntur, maxime quum illae ad earum conscientiae quietem, et securitatem conferre dignoscuntur. Neque sane hujusmodi postulationes aut temere exaudiri, aut sine causa, rejici debere censemus; sed inquirendum in primis esse de qualitatibus tum Monialis, quae Confessarium extra ordinem petit, tum Confessarii, qui ab ea requiritur; ut utriusque diligenter inspectis, deliberari possit, an illius votis annuendum sit, an non. Si enim Monialis ex una parte nullum det adversae suspicioni locum, ex altera vero Confessarius non modo legitimam Ordinarii approbationem, sed etiam communae probitatis testimonium pro se habeat, nullo modo probare possumus tam firmum hujusmodi Praelatorum in renuendo propositum; nec intelligimus, cur post Confessarium extraordinarium integrae Communitati, juxta legem Concilii Tridentini, oblatum, nulla omnino Monialibus singulis spes relinquatur obtinendi peculiarem Confessarium, cujus consilio, et opera, justis fortasse de causis, indigere se arbitrentur. Non ita sane hac de re sentiebat sapientissimus ille

Cautelae adhibendae memorantur.

Francis. Salesius quater in sano un-

dulgebat extraordinarium.

Animarum Rector S. Franciscus Salesius, cujus doctrinae summam ex illius Operibus tom editis, tum manuscriptis, collectam, bon. mem. Joannes Petrus le Camus Episcopus Bellicensis justo volumine complexus est, cui Titulum fecit: *Spiritus Sancti Francisci Salesii*. In hujus compendio, quod ex Gallico in Italicum sermonem conversum Venetiis anno MDCCXLV. pro quarta vice Typis editum est, *parte XVII. cap.* 6. aperte legitur, quod, quum Beatus Episcopus non ita intelligeret praemissum Concilii Tridentini Decretum, ut vetitum existimaret, Confessarium extraordinarium, pluribus etiam quam tribus vicibus in anno, Religiosae Communitati offerre; quae quidem sententia plures habet suffragatores, quos refert *Diana in Editione coordinata Tom. 7. Tract.* 1. *resol.* 348.; non solum solebat suis Monialibus Visitationis Beatae Mariae Virginis quater in anno, videlicet in singulis Hebdomadis Quatuor Temporum, Confessarium extraordinarium deputare, verum etiam earum respectivis Superioribus commendatum reliquit, ut singulis Monialibus, quae non ex animi levitate, neque ex indiscreta affectionis singularitate, Confessarium extraordinarium peculiariter peterent, haud se difficiles in eo concedendo praeberent.

Nec excludebat casus peculiaris indigentiae Monialium

Eodem sensu favebat Card. Barbadicus.

Nec aliter se gerere consuevit Ven. mem. Gregorius Cardinalis Barbadicus Episcopus Patavinus; Is enim, ut testatur illius quondam Vicarius Generalis Joannes Clericatus in *Tractatu de Poenitentia*, *decis.* 41. *num.* 7., et Patrum Tridentinorum decretum quoad omnia Monialium Monasteria in sua Civitate et Dioecesi existentia quotannis reipsa exequebatur, et nihilominus exorari se patiebatur a Monialibus, quae aliquando rationabilibus de causis peculiarem pro se Confessarium expeterent. Hujusmodi regulis, et exemplis nostram quoque agendi rationem in spirituali Monialium regimine conformare curavimus; maximumque utilitatis, et quietis fructum Nos inde percepisse cognovimus. Quapropter Venerabiles Fratres Ecclesiarum Antistites, atque Dilectos Filios quarumcumque Religiosarum Mulierum Rectores hortamur in Domino, et enixe monemus, ut eamdem viam, quoad fieri potest, insistere non recusent, et non adeo difficiles se praebeant peculiaribus extraordinarium Confessarium aliquando expetentibus; quin potius, nisi aut Monialis postulantis, aut Confessarii requisiti qualitas aliter faciendum suadeat, earum justis precibus obsecundare studeant: illud cogitantes, quod etsi liberum sit cuilibet Moniali Cardinalem Majorem Poenitentiarium adire, cui ea in re facultas cumulativa cum omnibus locorum Ordinariis a Romano Pontifice tribuitur; nihilominus ea est aliquando necessitatis urgentia, ut remedium, quod de longinquo petendum est, non satis tempestive adveniat: Et quamvis etiam quorumlibet negotiorum expeditiones, quae in Officio Poenitentiariae Apostolicae fiunt, ab omni vel minima pecuniae solutione inviolabiliter sint immunes; non omnibus tamen Monialibus facile est invenire, qui earum negotia, in Urbe procurare velit, et possit.

Pontifex hortatur Praelatos, ut justis Monialium petitionibus benigne intendant.

III. De qualitatibus Confessarii extraordinarii.

Jam vero postrema superest quaestio, nimirum de qualitatibus Confessarii extraordinarii, qui vel pro universa Monialium Communitate, vel pro aliqua Moniali peculiariter deputari debeat. Porro nullo umquam tempore dubitatum fuit, an in hujusmodi Sacerdote aetatis maturitas, morum integritas, prudentiae lumen requiratur; quas quidem dotes in eo, qui ad hujusmodi munus adhibeatur, necessarias esse, omnes fatentur. Sicut etiam minime dubitatur, quin idem ab Ordinario Loci specialiter pro Monialibus approbatus esse debeat, quum hujusmodi approbatio, ex Apostolicarum Constitutionum lege, omnino requiratur non solum in omnibus tam ordinariis, quam extraordinariis Confessariis, qui Monialibus, etiam Regularibus subjectis, ab earum respectivo Superioribus deputantur; sed etiam in iis, qui a Cardinali Majori Poenitentiario conceduntur, etiam Apostolica Sede vacante, quo nimirum tempore amplioribus is pollet facultatibus, ut videre est in Nostra Constitutione super illius facultatibus edita, quae est XCV. in Tomo I. Bullarii Nostri, ubi paragrapho 54. eidem conceditur, ut vacante Sede *Monialibus Confessarios extra ordinem valeat deputare, si eos ex aliqua rationabili causa petierint, pro earum libitu, inter approbatos ab Ordinario ad audiendas Monialium Confessiones eligendos*. Quamobrem ad id dumtaxat redacta est controversia, an scilicet e Clero Saeculari, an vero e Regulari eligendus sit hujusmodi Confessarius; tum inter Regulares, an assumi possit ex quolibet Ordine alias permisso, an vero semper deputari debeat ex ipso Ordine Praelati Regularis, ad quem Monasterii regimen spectat.

An semper deputari debeat ex eo Ordine, cujus est Monasterii Praelatus

Quid de consuetudine.

Sane pro Monialibus Episcopo immediate subjectis, regula est, ut Ordinarius earum Confessor sit Sacerdos Saecularis. Extraordinarium vero ex Ordinibus Regularibus saepissime assumi, apud plerosque Episcopos usu receptum esse constat; deficiente forsan per singulas Dioeceses Saecularium Presbyterorum ad id muneris idoneorum copia. Regulares autem Praelati Monialibus sibi subjectis Confessarium Ordinarium designant e suo ipsorum Ordine; extraordinarium autem etiam ex alio Ordine Regulari deputare possunt; juxta Decretom a saepedicta Congregatione Concilii editum *die* 26. *Septembris anni MDXCV.*, ac relatum in *Libro* 3. *Decretorum pag.* 149. *a tergo*, ubi sic legitur: *Sacra etc. respondit, Superiores Regulares teneri offerre Confessarium extraordinarium ejusdem Ordinis; alterius vero Ordinis posse quidem, sed non teneri.* Nunquam tamen, quod meminerimus, ullum Sacerdotem Saecularem, aut diversi Ordinis Regularem, vidimus a Regulari Praelato Monialibus sibi subjectis extraordinarium Confessorem deputari. Denique quum aliquando evenire possit, ut in casu negligentiae Superioris Regularis, ad Episcopum, ut supra dictum est, pertineat deputatio Confessarii extraordinarii etiam pro Monialibus Regularium regimini subjectis, nulla ipse lege tenetur ad hujusmodi Confessarium eligendum ex eo Ordine, cujus est Monasterii Praelatus; sed tali casu liberum est illi quemlibet idoneum Presbyterum Saecularem, aut alterius Ordinis Regularem, ad audiendas earum Monialium Confessiones deputare.

Regulares deputare possunt Confessarium extraordinarium, etiam ex alio Ordine vel Saecularem.

Controversia sub Innocentio XIII. examinata in Congregatione particulari.

At quum superioribus annis Apostolicae Sedi expositum fuisset, pluribus de causis, iisque gravissimis, quas hic referre opus non est, non tam opportunum, quam plane necessarium videri, ut Monialium Monasteria Regularium regimini subjecta, semel saltem in anno Confessarium extraordinarium diversi Ordinis Regularem, aut e Saeculari Clero Presbyterum haberent, hujus rei examen, jubente fel. record. Praedecessore Nostro Innocentio Papa XIII., assumptum fuit a peculiari Congregatione ex quinque tunc existentibus S. R. E. Cardinalibus composita, cui Nos tunc in Minoribus constituti in Secretarii munere operam praestabamus; quaequa, per annum et ultra, singulis Hebdomadis cogebatur, ad discutienda, et definienda complura Ecclesiasticarum quaestionum capita, quae deinde inserta sunt in Apostolicis Literis ab eodem Innocentio Praedecessore editis die XIII. Maji anni MDCCXXIII. quarum initium est: *Apostolici Ministerii*, quae etiam a san. mem. Praedecessore quoque Nostro Benedicto Papa XIII. in forma specifica confirmatae fuerunt, per alias similes Literas datas die XXIII. Septembris anni MDCCXXIV.

Ejus Congregationis scopus, Tridentini Concilii observantiam instaurare.

Cum autem negotia, quae in ea Congregatione tractabantur, nullius privatas rationes attingerent, sed de restituenda potissimum Tridentini Concilii observantia in quibusdam Catholicis Orbis Regionibus, ut ferebatur, non parum labefactata, unice ageretur; necessarium minime judicatum fuit, aliquem velut in judicium vocare, ad deducenda jura, siquae sibi adversus illa, quae decernenda viderentur, competere forsan putaret. Sed Nostra peculiaris cura erat, ad singula proposita capita totidem Dissertatiunes, unicuique ex praefatis Cardinalibus exhibendas, elucubrare; ad demonstranda videlicet fundamenta illius disciplinae, quae in usum revocanda censebatur. Nec aliter se res habuit, quum in eadem Congregatione, ut praefertur, in deliberationem venit, an decernendum foret, ut Regulares Monasteriorum Praelati, una saltem ex tribus vicibus, quibus extraordinarium Confessarium Monialibus sibi subjectis in annos singulos exhibere debent, aliquem Saecularem, aut alterius Ordinis Regularem Presbyterum ad id deputare tenerentur, utque ipsis hac in re deficientibus, liberum esset Episcopis Locorum Ordinariis eorum defectum supplere, et emendare.

Nihilominus in hoc consensisse Regulares contradicendum.

Verum quum Regularibus innotuisset, a praedicta Congregatione conditum esse Decretum eorum intentioni contrarium; utpote qui minime adstringi volebant ad hujusmodi annuam deputationem Confessorum extraordinariorum e Clero Saeculari, vel ex aliis Ordinibus; nonnullarum Religionum Procuratores Generales petierunt admitti ad deducendas rationes, quas hujusmodi Decreto obstare putabant: cumque id facile impetrassent, ac suam, totiusque Coetus Regularium causam per eximios illius temporis in Romana Curia Advocatos defendi curassent; sed nihilominus praedicta Cardinalium Congregatio in priori sententia permansisset, placuit praefato Praedecessori Innocentio, antequam Decretum hujusmodi approbatione sua confirmaret, aliorum

Novae consultae, Post adhibitae.

Cardinalium sententias audire. Itaque, exclusis iliis in omnibus, qui ex ipsius Pontificis deputatione, in praecedentibus Sessionibus per annum integrum negotia discusserant; aliisque advocatis Cardinalibus, quibus exhiberi secreto fecerat conscriptaram allegationum exempla; Nobis etiam adesse jussis, qui rationum momenta a priori Congregatione prae oculis habita, si opus esset, exponere possemus; novam Cardinalium Congregationem ex improviso coram se convocavit, in qua iterum proposita quaestio diligenter ac mature discussa fuit; ac demum ipse Pontifex, de ipsius Congregationis consilio, et assensu, super hac re decrevit, ut sequitur: *Cumque ex eodem Concilio Tridentino Confessor extraordinarius bis, aut ter in anno offerri Monialibus debeat, qui omnium Confessiones audiat; si in posterum Superiores Regulares, quoad Monasteria ipsis subjecta, toties praedictum extraordinarium Confessorem deputare neglexerint; vel si etiam ex proprio eodem Ordine semper deputaverint, nec saltem semel in anno ad id minus elegerint Sacerdotem aut Saecularem, aut Regularem alterius diversi Ordinis professorem, in his casibus Episcopi, pro sui arbitrio et conscientia, deputationem hujusmodi facere possint, nec illa quovis titulo, aut praetextu, a Superioribus Regularibus valeat impediri.*

Tenor resolutionis a Pontifice tunc editae.

Perscriptam sane fuit hujusmodi Decretum ea occasione, qua agebatur de restituenda in certis quibusdam Regionibus Ecclesiastica disciplina ad formam Concilii Tridentini: verum ipsius Decreti vigor ad eas dumtaxat Regiones minime restrictus fuit, quum ex animarum pericula, quae ex perpetua Confessorum ejusdem Ordinis deputatione timebantur, in omnibus Monasteriis Regularium regimini subjectis locum habere possint; et quaecumque adversus Decretum ipsum adducta fuerunt, ex generalibus Ordinum Statutis, et ex Constitutionibus Monialium Regularibus subjectarum, fuerint desumpta. Cumque judicatum fuerit, ea omnia nequaquam obstare, quo minus ita decerneretur; sequitur, ut, quamvis eidem Decreto causam dederint peculiarium quarumdam Regionum necessitates Apostolicae Sedi eo tempore expositae, illud tamen generale sit, et universos per Orbem Regulares Monasteriorum Monialium Praelatos afficere debeat. Cum vero deinde alter laudatus Praedecessor Benedictus XIII. Innocentii Literas in forma specifica confirmaret, Nobis constat, illius mentem fuisse, ut hujusmodi Decretum universalis et inviolabilis legis vim obtineret. Super quo nihilominus ne alia apud aliquos supersit dubitatio, Nos ipsi, praesentium Literarum vigore, ac Motu proprio, et certa scientia, deque Apostolicae potestatis plenitudine, ipsum relatum Innocentii Praedecessoris Decretum, statutum, mandatum, atque praeceptum, ad omnia per Orbem ubique existentia, et Regularium regimini subjecta Monialium Monasteria, quatenus opus sit, expresse extendentes, et ampliantes; decernimus, atque statuimus, ut singulis annis, incipiendo a proximo millesimo septingentesimo quadragesimo nono a Nativitate Domini decurrendo, Regulares Monasteriorum Praelati teneantur bis, aut ter in anno Confessarium extraordinarium universis Monialibus in iis degentibus offerre; si vero ipsi forsan hujusmodi Confessarii extrordinarii deputationes intra praescripta tempora omiserint, vel semper proprii Ordinis Regularem Sacerdotem ad hunc effectum deputaverint; itaut praefatae Moniales semel saltem in anno Confessarium extraordinarium a Clero Saeculari, aut ex alio Ordine Regulari non habeant; ad Episcopos Dioecesanos, omni appellatione remota, devolvatur jus supplendi eorumdem Praelatorum defectum (si nempe pensatis rerum circumstantiis, ita expediens esse judicaverint) per deputationem Confessarii extraordinarii, quem tam in uno, quam in altero casu, aut e Clero Saeculari, aut ex alio Regulari Ordine, pro ipsorum arbitrio, deligere possint, et valeant.

Ea generalis est, et ubique observanda.

Pontifex eam expresse extendit ad omnia Monasteria Regularibus subjecta, eum praecepto etc.

Quocirca dilecto Filio Nostro S. R. E. Cardinali, moderno Nostro, et pro tempore existenti Romani Pontificis in Urbe, ejusque Districtu Vicario in Spiritualibus Generali, earumdem praesentium tenore committimus, et mandamus, ut haec nostra Decreta atque Statuta, tam in omnibus ejusdem Almae Urbis Monasteriis, quae Regularium regimini subsunt, quam in aliis quibusque Regularium, aut Saecularium Mulierum, aut Puellarum Domibus, seu Collegiis, atque Conservatoriis, quibus unicus ordinarius Confessor a Superioribus deputari solet, in omnibus et per omnia, juxta earumdem Literarum praescriptum, exactissime observari, et adimpleri faciat; ne forte audiri contingat, quod eum magna animi nostri molestia dictam aliquando esse cogno-

Committitur Card. Urbis Vicario pro praemissorum executione.

vimus, Apostolicas Constitutiones Romae quidem ferri, et publicari, sed eas minime in ipsa Urbe ad effectum perduci.

Item omnibus Patriarchis, Archiepiscopis, et Episcopis.

Eamdem porro curam, et solicitudinem injungimus, et demandamus Venerabilibus Fratribus Patriarchis, Primatibus, Archiepiscopis, et Episcopis per omnes universi Orbis Ecclesias constitutis; quibus, ut satis perspectum putamus voluntatis nostrae studium, tam in eorum rationabilibus querelis, justisque petitionibus suscipiendis, quam in corruptelis, quas irrepsisse indicaverint, eliminandis; idque non ex ingenio nostro quidquam statuendo, nec peregrinas novitates inducendo; sed veteres ut plurimum leges et regulas, vigili Praedecessorum nostrorum providentia jampridem constitutas, in pristinum debitumque vigorem, et usum revocando: Ita eosdem meminisse volumus, proprium zeli Pastoralis officium non in eo situm esse, ut adversus ea, quae contra leges fiunt, inutiliter deplorando declament; sed ut illa de medio tollere curent, adhibitis opportunis remediis in eum finem jam praestitutis; implorato etiam Apostolicae Sedis auxilio, ubi impedimentum aliquod eorum auctoritati, et legum executioni, afferri contingat, omnesque diligentias et curas, quas corrigendis abusibus ipsi fideliter impenderint, in irritum cedere videant.

Durante Confessarii extraordinarii munere Ordinarii Confessarii munus cesset.

Quoniam vero, tam in superius allegato Clementis XI. Edicto, quam in Synodalibus plurium Episcoporum Constitutionibus statutum esse conspicimus, ut quo tempore extraordinarius Confessor alicui Communitati deputatus ministerio suo fungitur, ordinarius Confessor nullum ipsi impedimentum afferre audeat, multoque minus praesumat per id temporis alicujus Monialis, sive Superiorissae, sive Novitiae, sive Conversae, neque demum alterius cujuscumque Personae intra septa Monasterii, aut piae Domus commorantis, Sacramentalem Confessionem audire; Nos id quoque approbatione nostra roborantes et confirmantes, statuimus et mandamus, ut Episcopi quidem, si de Monasteriis, aut Domibus eorum regimini subjectis agatur, Regulares autem Superiores, quod ad illas Communitates attinet, quibus ipsi praesunt, pro hujusmodi Legis implemento advigilent, et contravenientes meritis poenis coerceant, et afficiant.

Extraordinarius vero, expleto officio, se abstineat etiam ab accessu ad Claustra.

Ac demum quibuscumque Confessariis extraordinariis, qui vel alicui Communitati generaliter, vel peculiariter alicui personae in Monasterio degenti, concessi, ac deputati fuerint, districte inhibemus, sub poenis adversus accedentes ad Monasteria Monialium, et cum ipsis conversantes, praesertim Regulares, a Praedecessoribus Nostris quandocumque statutis (quas etiam praesentium vigore confirmamus, et innovamus), ne, postquam suum officium impleverint, ad idem Monasterium ulterius accedere, aut ullius generis commercium intra ipsum quomodocumque continuare et fovere, etiam sub spiritualis causae, aut necessitatis obtentu et colore, audeant, aut praesumant.

Clausulae pro praemissorum firmitate.

Decernentes, ipsas praesentes Literas, atque omnia et singula in eis statuta atque praescripta, etiamsi quicumque in iisdem interesse habentes, seu habere praetendentes, ad id vocati, et auditi non fuerint, nec praemissis consenserint, aut alterius cujuscumque generis defectu forsan adversus eas objiciatur, semper et perpetuo valida, et efficacia esse et fore, et ab omnibus, ad quos spectat, atque in futurum spectabit, inviolabiliter etiam perpetuo observari. Sicque et non aliter in praemissis per quoscumque Judices Ordinarios, et Delegatos, etiam Causarum Palatii Apostolici Auditores, et Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalium Congregationes ordinarias, aut peculiariter deputatas, aliosque Cardinales, etiam de Latere Legatos, ac Vice Legatos, et Apostolicae Sedis Nuncios, judicari, et definiri debere; sublata eis, et eorum cuilibet, aliter judicandi, definiendi, ac interpretandi facultate et auctoritate; atque irritum, et inane decernentes, quidquid secus a quoquam scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariis.

Non obstantibus quibuscumque etiam Apostolicis, ac Universalibus, Provincialibus, et Synodalibus Conciliis editis generalibus, vel specialibus Constitutionibus, et Ordinationibus, nec non quarumcumque Ecclesiarum, et Ordinum Regularium, seu Congregationum, aut Societatum, et Institutorum, etiam Sancti Joannis Hierosolymitani, aliorumque Militarium Ordinum, seu Monasteriorum Virorum, aut Monialium, aliarumque piarum Domuum, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, usibus, et consuetudinibus etiam immemorabilibus; Privilegiis quoque, exemptionibus, et Indultis, etiam in corpore juris clausis, aut-

Literis Apostolicis, cuilibet praemissorum, sub quibuscumque verborum tenoribus, et formis, etiam hic de necessitate exprimendis, ac cum quibusvis clausulis, et decretis, etiam irritantibus in genere, vel in specie, et derogatoriarum derogatoriis, quomodolibet in contrarium concessis, ac pluries confirmatis, approbatis, et innovatis; quibus omnibus, et singulis, hac vice dumtaxat, et ad praemissorum effectum, illis alias in suo robore permansuris, de Apostolicae potestatis plenitudine derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Fides praestanda transumptis.

Volumus demum, ut earumdem praesentium Transumptis, seu exemplis, etiam impressis, manu alicujus Notarii publici subscriptis, et sigillo Personae in Ecclesiastica Dignitate constitutae munitis, eadem prorsus fides, tam in judicio, quam extra illud, ubique locorum habeatur, quae ipsis praesentibus haberetur, si forent exhibitae, vel ostensae.

Sanctio.

Nulli ergo omnino Hominum liceat paginam hanc nostrarum confirmationis, approbationis, innovationis, voluntatis, mandati, statuti, decreti, et declarationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, et Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum.

Dat. Pontif. Anno VIII, die 5. Aug. 1748.

Datum Romae apud S. Mariam Majorem Anno Incarnationis Dominicae MDCCXLVIII. Nonis Augusti Pontificatus Nostri Anno VIII.

D. Card. Passioneus.

J. Datarius.

VISA DE CURIA.

J. C. Boschi.

J. B. Eugenius.

Loco ✠ Plumbi.

Registrata in Secretaria Brevium.

Publicat. die 26. Augusti 1748.

LVII.

ERECTIO

Seminarii Missionum in Conventu Sanctae Mariae de Rosario, et Febri, in Monte Mario, Fratrum Ordinis Praedicatorum Congregationis Sancti Marci.

BENEDICTUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI.

Ad futuram rei memoriam.

Proemium.

Ecclesiae Catholicae regimini, meritis licet imparibus, divina dispositione praesidentes, illa, quae a Romanis Pontificibus Praedecessoribus Nostris ad majorem Dei gloriam, ac Religionis, piorumque operum incrementum et propagationem, provide emanasse noscuntur, ut firma semper, ac stabilia persistant, Apostolici muniminis, cum id a Nobis petitur, patrocinio libenter constabilimus.

Testamentum Jo. Victorii de Rubeis favore Fratrum S. Petri de Pisis.

Alias siquidem pro parte tunc existentium Vicarii Generalis, et Fratrum Congregationis Sancti Marci Florentin. Provinciae Romanae Ordinis Praedicatorum, felicis record. Clementi Papae XI. Praedecessori Nostro exposito, quod dudum tunc in humanis agens Joannes Victorius de Rubeis in suo, sub quo ab humanis decessit, die XXI. Decembris Ann. MDCXLVI. condito testamento, Ordinem Fratrum Sancti Hieronymi Congregationis Beati Petri de Pisis haeredem instituerat, ac voluerat, ut extra Portam Angelicam Almae Urbis Nostrae, in loco, qui ad Crucem Montis Marii vocatur, in quo quaedam Ecclesia sub invocatione Beatae Mariae Virginis de Rosario, et Febri nuncupata, constructa reperiebatur, novus Conventus secundo dicti Ordinis, et Congregationis, ac mansiones ad usum illius Fratrum, qui perfectioris vitae studio ducti sese illuc recipere voluissent, aedificarentur, dictique Fratres in Ecclesia hujusmodi divina Officia celebrare deberent; ac declaraverat, tot ex dictis Fratribus ibidem permanere debere, quot ex fructibus suae haereditatis, assignatis eorum cuilibet quotannis quinquaginta scutis monetae ab omni expensa in Ecclesia praefata facienda liberis, ali potuissent; adjecta inter alias conditione, quia praevidebat, nonnisi sex Fratres ex fructibus haereditatis hujusmodi in hoc novo Conventu ali potuisse, quod

Conditiones ipsis injunctae.

praedicti Fratres ea super re necessarias Literas Apostolicas derogatorias infra sex menses tunc decurrendos obtinere curarent: et in eventum, quo illas minime obtinuissent, sex Presbyteros saeculares a se nominatos dicto Ordini substituerat cum eodem onere celebrationis Divinorum Officiorum, ac pari assignatione quinquaginta scutorum similium cuilibet ex dictis sex Presbyteris saecularibus, quot ex hujusmodi fructibus ali potuissent, annuatim persolvendorum, et cum libera facultate, ut quilibet ex Presbyteris praefatis Successorem sibi in perpetuum eligere valeret: ac demum tam dictis Fratribus, quam Presbyteris saecularibus in adimplemento alicujus conditionis, seu rerum ab ipso Joanne Victorio Testatore injunctarum deficientibus, Confratres pro tempore existentes Congregationis sub titulo Assumptionis Beatae Mariae Virginis Immaculatae in Domo Professa de eadem Urbe Clericorum Saecularium Societatis Jesu canonice erectae ad dictam suam haereditatem vocaverat, et alias, prout in dicto Testamento uberius asserebatur contineri.

Substitutio favore Presbyterorum saecularium.

Alia substitutio favore Congregationis Assumptionis Beatae Mariae Virginis in Domo Professa Soc. Jesu.

Ipsi vero Fratres cum intra praefixum sibi tempus memoratas Literas Apostolicas non obtinuissent, dictique Presbyteri saeculares se ad haereditatem, et Ecclesiam hujusmodi admitti contenderent, post dispendiosam duodecim annorum litem, eosdem Presbyteros ad illam per concordiam admiserunt, facta anno MDCLVI. cuicumque suo praetenso juri ad favorem eorumdem Presbyterorum, illorumque successorum, plena renunciatione.

Lites exortae.

Porro subinde, nempe anno MDCLXXXVII. tres tunc existentes Ecclesiae supradictae Presbyteri caeteros suos Collegas, uno dumtaxat dissentiente excepto, induxerunt ad similem renunciationem faciendam in favorem Congregationis Piorum Operariorum nuncupatorum Civitatis Neapolitanae, qui, cum usque ad annum MDCXCIII. Ecclesiam, haereditatemque possedissent, agnoscentes deinde se eas minime legitime possidere, post diuturnam litem cum tunc existentibus Confratribus praefatis agitatam, similiter per concordiam, Ecclesiam, et haereditatem hujusmodi dimittere coacti fuerunt; ideoque dicti Confratres locum tandem successioni in dicta haereditate ad eorum favorem factum esse existimantes, litem etiam contra memoratos Presbyteros saeculares, qui dicto anno MDCLXXXVII. Ecclesiae, et haereditatis praefatarum possessores fuerant, coram tunc existentibus Cappellanis Causarum Palatii Apostolici Auditoribus moverunt: Verum per primam decisionem anno MDCXCVI. ab eisdem Cappellanis exclusi, motae liti hujusmodi ad favorem Presbyterorum praefatorum, quorum plerique adhuc superstites existebant, pariter per concordiam renunciaverunt.

Demum etiam alia tunc existens Congregatio sub invocatione Sancti Joseph in Ecclesia Sancti Pantaleonis ad Montes nuncupata de eadem Urbe instituta, cum anno MDCCIV. super tribus dubiis litem praetensi juris ad ejusmodi Ecclesiam, et haereditatem contra tunc in humanis agentes Hieronymum Berti, et Joannem Masserotti Presbyteros saeculares illarum possessores, in Congregatione tunc existentium Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalium, et Romanae Curiae Praelatorum, super negotiis Visitationis Apostolicae Ecclesiarum, et Locorum piorum de Urbe, praefata auctoritate Apostolica instituta, similiter movisset, die VIII. Maji ejusdem anni omnino votis super singulis dictorum dubiorum penitus exclusa remansit, nec umquam novam audientiam, pluries licet petitam, obtinuit; quinimo sententia tunc existentis Generalis Causarum Curiae Camerae Apostolicae Auditoris super executione Decretorum dictae Congregationis Cardinalium et Praelatorum ad favorem memoratorum Hieronymi, et Joannis Praesbyterorum possessorum emanavit.

Et in eadem expositione subjuncto, quod propter praedictas, aliasque dispendiosas lites, ac temporum calamitates, malamque dictae haereditatis administrationem, tempore praesertim defunctorum illius possessorum Presbyterorum secularium, Ecclesia praefata, ejusque facies, et quatuor Cappellae operis omnino rustici reperiebantur, ulliusque Tholus, et Hypetrum imbribus pervia celeri reparatione indigebant, nec non murus corruerat, aliusque similis, et quidem scapbus grandior, et alia aedificia ruinae proxima erant, quodque magis dolendum erat, annui dictae haereditatis redditos eatenus ad medietatem diminuti existebant, itaut, cum antea sex Presbyteri ex dictis redditibus alerentur, tunc tres tantum de hac reliqua illorum medietate, licet alius Presbyter partem etiam in ea praetenderet, participarent, adeoque ibi cultus divinus juxta

Cessio Presbyterorum saecularium favore PP. Praedicatorum Congregationis S. Marci.

piam dicti Joannis Victorii Testatoris mentem adimpletus minime fuisset, nec, attento praesertim, quod tunc unus tantum Presbyter ibidem resideret, adimpleri posse videretur; ac propterea dicti Hieronymus, et Joannes, duo tunc ex dictis tribus ejusmodi Ecclesiae, et haereditatis possessoribus Presbyteris, habito alias, de ipsius Clementis Praedecessoris licentia, super hoc cum Vicariu Generali, et Fratribus primodictae Congregationis tractatu, die XXII. Augusti MDCCIX. dictam haereditatem cum omnibus illius redditibus et pertinentiis, reservato tamen sibi, quoad vixissent, usu cellarum, seu mansionum dictae Ecclesiae annexarum, quibus tunc gaudebant, et dummodo ad id ejusdem Clementis Praedecessoris, et Sedis Apostolicae beneplacitum accessisset, ad favorem Fratrum primodictae Congregationis Sancti Marci, quantum ad eos spectabat, cesserunt, et renuntiaverunt; ipsi vero exponentes, qui, ut asserebant, nullum in dicta Urbe, seu prope illam, pro negotiis suis agendi Hospitium, et Diversorium habebant, si dicta Ecclesia cum illius redditibus, et mansionibus sibi, ac dictae eorum Congregationi ab eodem Clemente Praedecessore concederetur, praefato usu mansionum dictis Hieronymo, et Joanni, titulo hospitii, quoad vixissent, relicto, a die habitae possessionis loci, seu Ecclesiae hujusmodi, omniumque illius pertinentiarum, tunc pariter in humanis agenti Francisco de Sanctis, qui una cum dictis Hieronymo, et Joanne, tertius Ecclesiae et haereditatis praefatae possessor Presbyter existebat, et eatenus cessioni hujusmodi minime consenserat, quinquaginta scuta paria, quot scilicet dictus Joannes Victorius Testator singulis Presbyteris, sicut praemittitur, assignaverat, illius vita naturali durante, ex praedictis redditibus annuatim solvere; ac etiam tunc in humanis itidem agenti Joanni Baptistae Perotti, qui uti quartus Presbyter, jus etiam ad illos praetendebat (id, quod ipsi Clementi Praedecessori, considerata praefata Joannis Victorii Testatoris praedicti dispositione, justum visum fuisset) ex eisdem redditibus quotannis ad ejus pariter vitam praestare; rebusque ita compositis, duos in sacro Presbyteratus ordine constitutos, et duos laicos Fratres expresse professos primodicti Ordinis ad dictam Ecclesiam mittere, ibique collocare; ac deinde Conventum formalem, et Seminarium Religiosorum Missionariorum usque ad numerum sex Religiosorum hujusmodi, ad majorem Dei gloriam, divinique cultus incrementum, et Catholicae Fidei propagationem, modo, et tempore ipsis praescribendo, quantum in ipsis esset, adjuvante Domino, instituere paratos esse offerebant; sibique propterea in praemissis opportune ab eodem Clemente Praedecessore provideri, et ut infra indulgeri summopere desiderabant.

Approbatio Clementis Papae VI sub nonnullis conditionibus.

Idem Clemens Praedecessor sacrarum Missionum incrementum promovere volens, hujusmodi supplicationibus inclinatus, per quasdam suas in simili forma Brevis die III. Februarii anni MDCCX. expeditas literas, tunc existenti suo in eadem Urbe Vicario in spiritualibus Generali, seu illius Vicesgerenti commisit, et mandavit, ut veris existentibus narratis, et accedente consensu dictorum Hieronymi, et Joannis, nec non exhibita sibi valida, et authentica illorum renunciatione cuicumque juri, quod in dicta Ecclesia, illiusque aedificiis, et redditibus, ac perceptione emolumentorum habere poterant; facultas illis dumtaxat habitandi in Cellis praefatis (quatenus tamen tot aliae Cellae superessent, in quibus infrascripti Religiosi habitare possent) reservata, ut praefertur; non obstante praefatorum Francisci, et Joannis Baptistae, quibus ut infra provisum fuerat, dissensu, et quatenus ipsi ad praestandum consensum a se requisitum cum assignatione termini competentis, dissentirent, vel non consentirent; eamdem Ecclesiam cum omnibus illius aedificiis, juribus, pertinentiis, et introitibus universis, praefatae Congregationi Sancti Marci, quatenus tamen prius ad sex Professores ipsius Congregationis in Sacro Presbyteratus ordine constitutos, qui intra septa dictae Ecclesiae degerent, et Ecclesiasticis functionibus ibi exercendis juxta proprium institutum addicti essent, simulque dicti Joannis Victorii Testatoris voluntatem in ea parte, quae cultum Ecclesiae, et bonum spirituale Christi-fidelium respiciebat, adimplerent, nec non ad munus Missionariorum explendum, et Catholicam Fidem propagandam idonei existerent, intra sexennium a die executionis gratiae computandum, ex dictae Ecclesiae, et propriis ipsius Congregationis redditibus perpetuo sustentandos, in forma valida se obligaret; ita ut Conventus inibi ante dicti sexennii lapsum erigendus, esset Seminarium Missionariorum, qui mandatis Con-

Idem Pontifex Seminarium Missionariorum erigi mandat intra sexennium sub dependentia a Sacra Congreg. propagandae Fidei

gregationis tunc, et pro tempore existentium Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalium negotiis Propagandae Fidei praepositorum semper obtemperare deberent.

Interim vero, et statim ac Literae praefatae executioni demandatae fuissent, unum Laicum, et tres Fratres expresse professos in sacro Presbyteratus ordine constitutos Congregationis, et Ordinis praefati, qui memorati Joannis Victorii Testatoris voluntati cultum Ecclesiae, et bonum spirituale Christifidelium concernenti obsequi deberent, intra septa Ecclesiae hujusmodi dicto sexennio durante ex eisdem redditibus etiam sustentare promitteret, auctoritate Apostolica concederet, et assignaret: quatenus vero primodicta Fratrum praefatorum Congregatio conditionibus praedictis intra tempus sibi, sicut praemittitur, a se praefigendum non pareret, eam quocumque jure, quod de hujusmodi gratia sibi acquisitum fuisse praetendere potuisset, perinde ac si illa concessa non fuisset, omnino carere dicta auctoritate declararet.

Poena reducitatis inflicta

Porro Congregationem Fratrum hujusmodi ad quinquaginta scuta monetae dicto Francisco, quoad vixisset, vel aliter de aequivalenti rata ei ab eodem Clemente Praedecessore provisum fuisset, quotannis ex redditibus dictae Ecclesiae, a die, qua possessionem bonorum ejusdem Ecclesiae acquisivisset, et non antea subministranda teneri, ac pro subministratione praefata, bona ipsius Ecclesiae ad illorum favorem obligata, atque hypothecata remanere, eadem auctoritate decerneret.

Prorogationes dicti sexennii a Clemente XI. concessae.

Et subinde pro parte tunc pariter existentium Fratrum primodictæ Congregationis denuo eidem Clementi Praedecessori exposito, quod Literae praefatae juxta earum seriem, et tenorem executioni demandatae fuerant: inter vero conditiones, seu leges in ipsis Literis praescriptas eidem Congregationi S. Marci, post absolutum sex annorum cursum, onus sustentandi sex Fratres Presbyteros ad munus Missionariorum explendum idoneos cum esset injunctum; et ipsi exponentes a die, quo Ecclesiae praefatae, illiusque bonorum possessionem apprehenderant, ea, qua par fuisset, diligentia, et studio, illa, quae multorum annorum spatio neglecta fuerant, nonnullas fabricae partes ruinam minantes nedum reparando, sed etiam alias habitationes pro necessaria ejusdem Conventus commoditate augendo, et in bonum statum redigendo, ac insuper cum fabrica praefata ob terreni deficientiam, et muri fracturam in totum collaberetur, quamdam Ecclesiam exteriorem cum muris primariis nondum absolutam, quae commoditati, amploque ingressui non solum in Ecclesiam, et Conventum praefatos, sed etiam fulcimento totius fabricae superioris, quibus illi innitebantur, inservire valeret, confici; et interea, ne sustentatio pro dictis sex Religiosis deficeret, terrenis culturam adhiberi, eaque meliorari, nec non alia denuo acquiri curassent; nec id pro sustentandis sex Religiosis praefatis eatenus sufficiens esset; propterea terminum sex annorum hujusmodi sibi, sicut praemittitur, praefixum, qui brevi expiraturus erat, ad aliud sibi benevisum tempus prorogari plurimum desiderabant.

Idem Clemens Praedecessor tunc etiam existenti in dicta Urbe Vicesgerenti mandavit, ut Exponentibus praefatis terminum sex annorum hujusmodi eis ad sustentandos sex Religiosos ad hujusmodi munus Missionariorum explendum, et Catholicam Fidem propagandam idoneos praefixum, ut praefertur, ad alios quatuor annos a fine dictorum sex annorum computandos prorogaret.

Et successive pro parte Fratrum memoratae Congregationis Sancti Marci, eidem Clementi Praedecessori itidem exposito, quod quadriennii hujusmodi finis imminebat, ipsi vero Cellas, et Officinas pro Magistrorum, ac Superiorum eorumdem Missionariorum, et Laicorum, seu Conversorum commoditate necessarias in dicto Conventu aedificare eatenus nequiverant, tametsi in id omne studium adhibuissent; praefatus Clemens Praedecessor sex annos hujusmodi primum concessos, et deinde ad alios quatuor annos prorogatos, ut praefertur, ad aliud quadriennium a fine quatuor annorum prorogatorum annumerandum prorogari iterum mandavit.

Aliae prorogationes concessae a Benedicto Papa XIII.

Ac postmodum pro parte eorumdem Fratrum fel. record. Benedicto Papae XIII. Praedecessori nostro exposito, quod, cum terminus quatuor annorum ultimo loco ab eodem Clemente Praedecessore prorogatus jam expirasset, eaedem vero causae etiam tunc durarent, dictus Benedictus Praedecessor tunc etiam in eadem Urbe Vicesgerenti, ut eisdem Exponentibus sex annos praefatos ad sustentandos, et retinendos sex Religiosos ad munus Missiona-

riorum hujusmodi explendum, Catholicamque Fidem propagandam idoneos, a supradicto Clemente Praedecessore concessos, et successive bis ad quatuor annos pro qualibet vice prorogatos, ut praefertur, donec acquisivissent bona, quorum annui redditus sufficerent pro omnibus supradictis adimplendis, servata caeteroquin supradictarum Clementis Praedecessoris Literarum forma, et dispositione prorogaret pariter, ac extenderet, et ampliaret, et alias prout in memoratis Clementis, et Benedicti Praedecessorum Literis, quarum omnium tenores praesentibus pro expressis haberi volumus, uberius continetur.

Fratres Congregationis S. Marci parātos se exhibent Literas Clementis Papae XI. exequi.

Cum autem, sicut pro parte Venerabilium Fratrum Nostrorum Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalium negotiis Propagandae Fidei praepositorum Nobis nuper expositum fuit, quod propter supra expressas rationes, aliasque difficultates, quae interea temporis intervenerunt, dispositio in primodictis ejusdem Clementis Praedecessoris Literis contenta adhuc executioni demandata minime fuerit; Dilecti vero Filii moderni Vicarius Generalis, ac Fratres primodictae Congregationis, accedente etiam consensu Magistri Generalis Ordinis praefati, memoratas primo loco expeditas Clementis praedecessoris praefati Literas in omnibus suis numeris, juxta modum pro majori Literarum praefatarum faciliori executione a memorata Cardinalium Congregatione praescriptum, infra terminum praefinitum juxta ejusdem Cardinalium Congregationis Decretum die VII. Augusti anni proxime praeteriti, referente Dilecto Filio Nostro Prospero ejusdem Sanctae Romanae Ecclesiae Diacono Cardinali Columna nuncupato editum, cujus tenorem etiam praesentibus pro plene, et sufficienter expresso, et inserto haberi volumus, uberius continetur, Literas praefatas debitae executioni demandari intendant, ac ad id paratos sese obtulerint; ac proinde Cardinales Congregationis hujusmodi Nobis supplicaverint, ut Vicario Generali, et Fratribus praefatis in praemissis opportune providere, et ut infra indulgere de benignitate Apostolica dignaremur.

Sac. Congregatio Prop. Fidei modum, et terminum praefinit.

Nos igitur Vicarium Generalem, et Fratres praefatos specialibus favoribus, et gratiis prosequi volentes, et eorum singulares personas a quibusvis excommunicationis, suspensionis, et interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, et poenis a jure, vel ab homine quavis occasione, vel causa latis, si quibus, quomodolibet innodatae existunt, ad effectum praesentium tantum consequendum, harum serie absolventes, et absolutas fore censentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, primodictas Clementis Praedecessoris Literas, nec non memoratae Congregationis Cardinalium Decretum, cum omnibus et singulis in illis, et illo contentis, auctoritate Apostolica tenore praesentium confirmamus, et approbamus, illisque inviolabilis Apostolicae firmitatis robur adjicimus, ac omnes, et singulos, juris, et facti defectus, si qui desuper in praemissis quomodolibet intervenerint, supplemus, et sanamus.

Pontif. Clementis XI. Literas, et dictae Congregationis Decretum confirmat.

Praeterea, ut Missionariorum munus, quod vere Apostolicum est, per viros undequaque idoneos omni cura et fervore, et cum animarum Christi Sanguine redemptarum fructu exerceatur, dicta auctoritate volumus, praecipimus, et mandamus, ut Vicarius Generalis pro tempore existens primodictae Congregationis Sancti Marci, sive illo absente, is, qui ejus vices pro tempore gerit, nonnisi Alumnos, Professoresque dictae suae Congregationis regulari disciplina, probitate morum, et Religionis, ac Dei gloriae zelo praeditos, et ad animarum salutem eximia charitate accensos eligat, quique Philosophiae, ac Theologiae studia laudabiliter expleverint, aut saltem in morali Theologia sint bene versati; utque validius labores Missionum sustinere possint, non minores sint vigintiquinque annis, nec majores trigintaquinque, ac robusta corporis valetudine gaudeant: illosque ex tota sua Congregatione accersere curet; moneatque insuper locales Conventuum Congregationis hujusmodi Superiores, aliosque, si opus fuerit, illius Fratres, ne accedere volentes ullo modo retrahant, ac contra tales dissuadentes, maleque consulentes, comminetur poenas privationis vocis activae, et passivae, aliasque arbitrio memoratae Cardinalium Congregationis imponendas.

Qualitates Alumnorum eligendorum.

Alumnorum qualis esse debeat aetas.

Poena contra dissuadentes accedere ad Seminarium.

Quod si vero non semper haberi possint ex dicta Sancti Marci Congregatione sex Professores ad munus hujusmodi explendum idonei, et praescriptis volitisque qualitatibus praediti; volumus itidem, ut, quoties id acciderit, assumantur ex alia dicti Ordinis Congregatione Sanctae Sabinae, iisque similiter deficientibus, vocentur ex alia Beati Jacobi Salamonii Venetiarum Congregatione, ac denique ex universo Fratrum Praedicatorum Ordine; ita tamen,

Unde assumendi sint Alumni.

ut quicumque Professores cujuscumque ex memoratis Congregationibus, et Ordine, dum in Seminario praefato permanserint, sese conformare debeant, quoad victum, et habitum, et quoad reliqua regularem disciplinam concernentia, usibus, et observantiis praefatae Congregationis Sancti Marci.

Exercitia Spiritualia in ingressu a singulis peragenda.

In ipso ingressu in Seminarium hujusmodi faciendo, singuli Exercitia Spiritualia peragant per decem, aut octo dies, cum omne datum optimum, et omne donum perfectum desursum sit descendens a Patre luminum: illisque absolutis, in manibus praefati Vicarii Generalis, aut, eo absente, alterius ab eo deputati, et deputandi, juramentum juxta infrascriptam formulam praestent, illudque, postquam sic praestitum fuerit, ad eamdem Cardinalium Congregationem transmittatur. Formula autem juramenti haec est: *Ego Frater N. professus in Conventu N. Congregationis S. Marci Florentiae Ordinis Praedicatorum juro, et promitto in manibus Paternitatis Vestrae N., sive Superioris delegati, me ab hoc Seminario non discessurum, neque discedere procuraturum mediate vel immediate per me, vel interpositam personam, nisi ex legitima causa a Paternitate Vestra, vel a vestris Successoribus canonice intrantibus, et non alias admittenda. Insuper pro Fidei Catholicae propagandae causa, et salute Infidelium procuranda, ad eum locum, Provinciam, seu Regnum, sine aliqua repugnantia, aut exceptione iturum, ad quem, seu quod a Vestra Paternitate ero destinatus, et missus. Sic me Deus adjuvet, et haec Sancta Dei Evangelia. Ego N. N. affirmo ut supra manu propria.*

Formula juramenti ab ipsis praestandi.

Quamdiu debeant in Seminario morari.

In Seminario vero hujusmodi permaneant spatium trium annorum, et non ultra, quoad melius vocatio probetur, et plene in studiis, Apostolicaque disciplina instituantur, et in omnibus tam ipsi, quam Lectores subsint obedientiae Superioris Conventus hujusmodi, et Superiorum primodictae Congregationis, sicut caeteri Fratres de familia. Lector in hoc Seminario semper adsit, qui Controversias Fidei, ac Theologiam Moralem doceat, isque non admittatur nisi praevio examine, et confirmatione praefatae Congregationis Cardinalium, eidemque injungatur sedulitas, et assiduitas in lectionibus, et repetitionibus, ac in exercitiis scholasticis.

Lectores, et Alumni subsint in omnibus Superiori Conventus.

Tres ad minus in hebdomada lectiones Controversiarum, duas Moralis, utiles pro Missionibus, ad quas Alumni hujus Seminarii sunt mittendi, et post vesperas earumdem habeat collationes, frequentibusque exercitiis studentes instituat.

Officium Lectoris Controversiarum, et quomodo illas tradendas.

Prohibetur propterea aeque Lectori, ac studentibus, diebus lectionum e Conventu, seu Seminario hujusmodi egredi quacumque de causa, nisi expletis integre lectionibus, et exercitiis ea die, qua fieri debebunt; et in hoc Superior Conventus diligenter incumbat; et si Theses ea die habeantur, absolute egrediendi licentiam deneget.

Quando facultas concedenda, aut neganda exeundi e Conventu.

A Lectionibus, repetitionibus, et exercitiis utriusque studii praefati nemo prorsus ex studentibus quacumque titulo, aut colore eximatur, aut umquam permittatur abesse, et si quis neglexerit, a Superiore corrigatur; idemque fiat, si aliquem negligentem in scribendis Lectionibus, aut dictis studiis desidiosum reperiat, et tam Lector, quam Superior Conventus, de omnibus Vicarium Generalem praefatum, vel illo absente, ejus Delegatum, ac etiam supradictam Cardinalium Congregationem certioret.

Superiores corrigant negligentes.

Senis deinde quibuscumque mensibus Theses Theologicae Controversiarum, et Moralis habeantur, quibus Superior Conventus interesse teneatur, ad dignoscendum eos, qui proficiunt; et monere debeat praefatum Vicarium Generalem, sive ejus Delegatum, de iis, qui fortasse hujusmodi studio minus vacaverint, ut valeat illis submotis alios subrogare.

Senis quibuscumque mensibus Theses habendae.

Singulis porro Dominicis, et aliis festivis de praecepto diebus, praefati Studentes in Ecclesia, vel in alio opportuno loco a Superiore locali destinando explicent Cathechismum Romanum, et unusquisque turnarie continuet per mensem, et ad hoc ut aptiores evadant tempore, quo in Missionibus operam praestare debebunt.

Alumni turnatim explicent Cathechismum.

Vicarius insuper Generalis praefatus, vel eo absente alius ab ipso delegandus, singulis saltem quatuor mensibus, studium, seu Seminarium istud visitet, et, si Studentem aliquem minime proficientem invenerit, aliqua poenitentia ei injuncta, eum amoveat, aliumque in amoti locum quamprimum subroget.

Visitatio facienda per Vicarium Generalem, vel per alium ab eo delegandum.

Ultra vero praefatam Vicarii Generalis, seu alterius ab eo delegati visitationem, Secretarius itidem pro tempore existentis memoratae Cardinalium Congregationis bis visitet in anno, absque Superiorum Regularium interventu,

Item per Secretarium Sac. Congregationis.

ut liberius queat statum, et necessitates Seminarii hujusmodi exponere, Studentes examinare, et de eorum progressu certiorare.

Completo Triennio, quo sunt mittendi, si tunc non sit in promptu locus Missionis.

Completo postmodum triennio, abeant Studentes, quo a praefata Cardinalium Congregatione destinati fuerint; quod si nullus tunc temporis sit in promptu Missionis locus, liceat Vicario Generali eos ad alios sui Instituti Conventus transferre, certiorata prius ipsa Cardinalium Congregatione, ac curet, ut in iis Conventibus collocentur, in quibus commodius studio Controversiarum, et Moralis exerceri possint, quousque advenerit occasio Missionis, ad quam ab eadem Cardinalium Congregatione erunt destinandi.

Interim vero se immunes esse non credant ab observantia Regulari, et Officiorum servitio.

Poena contra inobedientes.

Quod si aliquis illorum ad destinatas Missiones renueret, aut negligeret accedere, arbitrio memoratae Congregationis Cardinalium plectetur. Nemo autem ab eisdem Missionibus possit amoveri, aut revocari, absque participatione ejusdem Congregationis Cardinalium. Ii vero, qui sacris Missionibus per statutum tempus inservierint, et a praefata Cardinalium Congregatione ad propria remeandi facultatem obtinuerint, nulla prorsus exemptione, privilegio, aut praeeminentia in propria Congregatione gaudere, ac potiri praesumant, solum a Domino, qui est bonorum omnium largitor, mercedem recepturi.

Nemo removendus a Missione, inconsulta Sac. Congregatione.

Post reditum a Missione nullo gaudeant Privilegio.

Stricte tamen per praesentes Injungimus Superioribus primodictae Congregationis, ut in emeritos hujusmodi Christi Fidei Praecones, omnem caritatem exerceant, cum plerumque assiduis laboribus consumpti, aegritudinibus, aliisque corporis incommodis sint obnoxii.

Datur facultas Vicario Generali alia statuendi quoad disciplinam regularem, et studia, approbandi a Sac. Congregatione.

Denique in iis omnibus conscientiam Vicarii Generalis pro tempore existentis dictae Congregationis Sancti Marci oneratam volumus, ejusque arbitrio relinquimus alia statuendi (supradictis tamen firmis remanentibus) tum exactam disciplinam, tum studiorum profectum concernentia, approbandaque ab ipsa Cardinalium Congregatione, salva tamen semper in praemissis auctoritate Congregationis eorumdem Cardinalium.

Approbatio, et Confirmatio.

Decernentes easdem praesentes Literas firmas, validas, et efficaces, existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac Superioribus et Fratribus dictae Congregationis plenissime suffragari, et ab illis, ad quos spectat, et in futurum spectabit, inviolabiliter observari, sicque in praemissis per quoscumque Judices Ordinarios, et Delegatos, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores judicari, et definiri debere: ac irritum, et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Obstantium derogatio.

Non obstantibus omnibus, et singulis illis, quae idem Clemens Praedecessor in primodictis suis Literis praefatis voluit non obstare, caeterisque contrariis quibuscumque.

Dat. die 10. Julii 1748. Anno VIII.

Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die X. Julii MDCCXLVIII. Pontificatus Nostri Anno VIII.

D. Card. Passioneus.

BEATIFICATIO LVIII.

Ven. Servi Dei JOSEPHI Calasanctii a Matre Dei, Fundatoris Congregationis Clericorum Regularium Pauperum Matri Dei Scholarum Piarum.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Ad perpetuam rei memoriam.

Prooemium.

Coelestis Paterfamilias, cujus judicium perennis misericordia superexaltat, ut ostenderet se nihil eorum praetermisisse, quae in excolenda Vinea optimum, et diligentissimum Agricolam decent, nullam umquam passus est elabi aetatem, quae contra impios conatus inimici hominis superseminantis zizania, admirabilis ejus dexterae potentiam, et praesidium non experiretur. Per varias enim diei horas, a prima nempe ad nonam usque, in electam hanc Vineam suo Sanguine acquisitam operarios ire jussit, ne succrescentibus spinis, et saeviente Satana, portio Domini desiderabilis in dissipationem, et desertum converteretur; ita ut ex omnibus terrae plagis, non Regio fuerit, non Sinus, non Insula, nullus denique locus, ubi non hujusmodi cultores, quam maxima subeuntes pericula, aut ignorantiae tenebras Evangelicae Legis praedicatione discuterent, aut coelestis Doctrinae veritatem datis perviribus propugnarent, aut ne-

glectis Mundi illecebris vias Domini in solitudine rectas facerent, aut lapsos a viis pessimis ad dignos Poenitentiae fructus exemplo suo provocarent. Undecima tandem, et novissima hora, ut Vineam perficeret, quam plantavit dextera ejus, novos conduxit Operarios, qui ne Aper de silva Christo renata germina in ipso flore depasceret, Domini timorem, Legem Vitae, et Disciplinae Parvulos edocerent. Luculentum sane, ac memorandum hujusce Providentiae specimen superiori Saeculo in hac ipsa Urbium Principe misericordiarum Pater per Servum suum JOSEPHUM CALASANCTIUM A MATRE DEI ostendere dignatus est. Hic inter Aragonios Nobili genere ortus, florentibus annis per exercitia Pietatis, et Literarum studia peractis, variisque porro muneribus integre administratis, de improviso in sortem Domini vocatus, divinoque afflatu Numinis Romam accersitus, ad novi operis ministerium, Christiano Populo quam maxime profuturum, sedulo animum adjecit. Cum enim ubique gentium miserrimi seque, ac frequentissimi pueri jacerent in triviis, et per compita divagarentur, quos non divina Religio, non famae pudor, non amor virtutis, non Parentum disciplina, non lata jura coercebant, quique per turpem desidiam in vitiis enutriti, ad Christiani nominis probrum, et perniciem Reipublicae adolescere videbantur, teterrimo huic incommodo Venerabilis Dei Servus, utpote novus Vineae Operarius, fortiter se se opponens, nihil reliqui fecit, quominus hujuscemodi pueri a Diaboli contagione abducti, ad Religionem, et Charitatem informarentur. Primum consilio, precibus, et qua re cumque potuit, Vir plane humilitatis studiosissimus, hujusmodi oneris suscipiendi pluribus Auctor fuit. Verum aliis alia causantibus, tantumque pietatis opus detrectantibus universis, sibi demum praeter caeteros intellexit ab eo, qui Angelorum ministeria, hominumque dispensat, pauperem derelinqui, et orphani adjutorium commendari. Caeteris igitur quibuscumque curis abjectis, per se ipse opus aggressus est, et pauperum potissimum adolescentum commodo, et incolumitati, novae Congregationis Pauperum Matris Dei Scholarum Piarum fudamenta jecit. Invalescere jam coeperat saluberrimum hoc Institutum, altasque radices figere; cum hostis antiqui insidiis et fraudibus, tot, tantasque turbas in Instituto-

Summarium Virtutum, et meritorum Beati Viri.

De institutione Congreg. Scholarum Piarum.

rem, aeque ac familiam ejus homines concitarunt, ut res plane profligata, dejectaque videretur. Nihilominus Venerabilis Dei Servus ambulans in innocentia cordis sui, potestatum tenebrarum conatibus minime fractus, fideique scuto inexpugnabili firmissime protectus, a suscepto condendae Congregationis consilio ullo modo nec divelli, nec distrahi potuit. Quinimo vel amplissimis, ultroque oblatis dignitatibus constantissime repudiatis, nihil umquam antiquius habuit, quam incepti operis curam, et amplificationem: quod quidem Institutum, sublatis dissidiis, Deo auspice, et incrementum dante, ad quamplurimas Christiani Orbis Provincias cum uberrimo animarum fructu propagatum esse conspicimus. Denique Vir Dei meritis cumulatus, aerumnisque confectus, nonagenario major mortalitatem explevit in terris, et immortalitatem inter coelites inchoavit. Verum ejusdem fama longe lateque percrebrescente, ad Congregationem Venerabilium Fratrum Nostrorum Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalium Sacris Ritibus praepositorum Causa deducta est; ubi cum de virtutibus aestimandis juxta Canonicas Sanctiones quaestio de more haberetur, Nos, qui per id temporis Aulae Consistorialis Advocati munere fungebamur, earum primo patrocinium suscepimus, deinde Promotoris Fidei officio insigniti, earum causam acriter egimus. Quare felic. record. Benedictus Papa XIII. Praedecessor Noster VI. Idus Septembris MDCCXXVIII. in gradu heroico constitutas esse pronunciavit. Porro coram Nobis ad supremum Ecclesiae regimen, quamquam immerito, admotis, cum de Miraculis disceptaretur, duo potissimum unanimi tum Cardinalium, tum Consultorum secundodictae Congregationis suffragio approbata, Nos itidem Decreto Nostro VI. Idus Maji hujusce anni Anni duximus approbanda. Quapropter precibus tandem complurium Regum, Episcoporum, aliorumque Principum, nec non dilectorum filiorum Clericorum Regularium ipsiusmet Congregationis Pauperum Matris Dei Scholarum Piarum, paterna benignitate annuentes, de ejusdem Cardinalium Congregationis consilio, et assensu, auctoritate Apostolica tenore praesentium indulgemus, ut idem dei Servus JOSEPHUS A MATRE DEI imposterum BEATI nomine nuncupetur, ejusque Corpus, et Reliquiae venerationi Fidelium (non tamen in Pro-

Ordo in ejus Causa servatus.

Preces Sanctae Sedi porrectae pro ipsius Beatificatione.

Eidem Beati nomen, et honores decernuntur

cessionibus circumferendae) exponantur. Imagines quoque radiis, seu splendoribus exornentur, ac de eo quotannis VI. Kalendas Septembris, quo demortui Corpus humatum est, recitetur Officium, et Missa de communi Confessoris non Pontificis, cum Oratione a Nobis approbata, juxta Rubricas Breviarii, et Missalis Romani: Recitationem autem Officii, et Missae celebrationem hujusmodi fieri concedimus, tum in universa Clericorum Regularium hujusmodi Familia, tum in Oppido Petraltae in Aragonia, ubi Vir Dei in lucem editus est; tum in Ortoneda, in Vicariatu Trempensi, et in Civitate Urgellensi, ad quas Christi Vineas excolendas Operarius primo vocatus est, tum apud Sodalitates Sanctorum duodecim Apostolorum, Doctrinae Christianae, Sacrorum Stigmatum Sancti Francisci, Sanctissimae Trinitatis Peregrinorum, et Suffragii de Urbe, in quas cooptatus fuit, ab universis Christifidelibus tam Saecularibus, quam Regularibus, qui ad horas Canonicas tenentur; et quoad Missas attinet, etiam ab omnibus Sacerdotibus ad Ecclesias, in quibus Festum peragetur, confluentibus. Praeterea primo dumtaxat anno a datis hisce literis in Ecclesiis Congregationis Clericorum Regularium Matris Dei, Oppidi, Vicariatus, Civitatis, et Sodalitatum hujusmodi solemnia Beatificationis ipsius Servi Dei cum Officio, et Missa sub ritu duplici majori, die ab Ordinariis respective constituta, postquam in Basilica Nostra Sancti Petri in Vaticano celebrata fuerint solemnia, nempe XV. Kalendas Septembris currentis anni, pariter celebrandi facimus potestatem. Non obstantibus Constitutionibus, et Ordinationibus Apostolicis, ac Decretis de non Cultu editis, caeterisque contrariis quibuscumque. Volumus autem, ut earumdem praesentium Literarum transumptis, seu exemplis etiam impressis, manu Secretarii dictae Congregationis Cardinalium munitis, eadem prorsus fides in judicio, et extra adhibeatur, quae adhiberetur ipsis praesentibus, si forent exhibitae, vel ostensae.

Derogat contrariis.

Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die VII. Augusti MDCCXLVIII. Pontificatus Nostri Anno VIII.

Dat. Pont. Ann. VIII. die 7. Aug. 1748.

D. Card. Passioneus.

DE CONCESSIONE, LIX.

Et executione Dispensationum Matrimonialium: altera Epistola ad Primatem, Archiepiscopos, et Episcopos Regni Poloniae.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Venerabilis Frater, Salutem, et Apostolicam Benedictionem.

Ad tuas manus pervenisse speramus Epistolam nostram Encyclicam datam die 29. superioris mensis Junii, de Dispensationibus, quas pro contrahendo Matrimonio intra gradus jure probibitos haereticis Conjugibus concessisse, Apostolicae Sedis Ministri falso insimulabantur. Attamen hanc aliam rursus ad te mittere cogimur; cum enim res, unde falsus ille rumor exortus est, in apertum educta sit, eamque omnibus notam fieri oporteat, ex Nostris ad eam animadversionibus alii proficere, meliusque in posterum, quae agenda sunt, constituere poterunt.

Priori Epistolae supra relatae num. LI. altera adjicitur, ob noper cognitum rei statum.

Episcopus quidem istius Poloniae Regni duobus Lutheranis Conjugibus, qui in secundo affinitatis gradu inter se conjuncti erant, contrahendi matrimonii facultatem dedit. Rogatus, quo jure id fecisset, an uti executor alicujus dispensationis, quae concessa fuisset vel a Nostra Dataria, vel Poenitentiaria, vel a Sanctae Inquisitionis Officio; namque hae viae sunt, quibus hujusmodi dispensationes a Sede Apostolica expediri consueverunt; nullas se accepisse ingenue fassus est; sed fecisse ea generali potestate respondit, quam sibi, ut Episcopo in remotis degenti, Sedes Apostolica elargita est; factumque suum excusavit more recepto suae Dioecesis, et Praedecessorum suorum consuetudine. Addidit etiam, ad id faciendum adductum fuisse spe, quam ipsi dederunt Conjuges, quamprimum ad Fidem Catholicam se conversuros; quod si intra debitum tempus minime adimplerent, se vi eos adigendi, cohabitatione probibita, potestatem habere.

Episcopus cum duobus Haereticis dispensavit super gradibus prohibitis ad Matrimonium contrahendum.

Vigore praetensae facultatis a Sancta Sede obtentae.

Ut ab hujusmodi narrationis serie minime discedamus, in primis, id compertum est, e nostris Tribunalibus dispensationem super impedimento affinitatis pro contrahendo matrimonio inter duos haereticos neutiquam emanasse. Episcopus est, qui concessit; affirmat-

Dispensatio non a Sancta Sede, sed ab Episcopo irregulariter concessa.

que, fecisse vi generalis cujusdam facultatis, quam Sedes Apostolica impertiri consuevit Episcopis, qui extra Europam, vel in remotis Europae partibus constituti sunt.

Idque ab Episcopo factum fuit ex vigore generalis facultatis.

At quid dicendum esset, si facultas, de qua agitur, dispensandi in secundo gradu, non comprehenderet matrimonia inter haereticos contrahenda? Et quidem res ita se habet; etenim facultates quae dantur Europae Episcopis, qui in dominio Catholicorum Principum positi sunt, in haec verba conceptae sunt: *Dispensandi in tertio, et quarto simplici et mixto tantum cum pauperibus, in contrahendis, in contractis vero, cum haereticis conversis, etiam in secundo simplici, et mixto, dummodo nullo modo attingat primum gradum, et in his casibus prolem susceptam declarandi legitimam.*

Tenor generalis facultatis refertur.

Praetereundum ducimus, in dispensatione, de qua agimus, et quae ab Episcopo concessa, et a Nobis lecta est, nullibi ab ipso expressum fuisse, quod dispensationem impertiebatur ex vi Apostolicae facultatis; hac enim declaratione omissa, actus nullus ac irritus efficitur; ut in earumdem facultatum formula aperte statuitur: *et in dispensationibus hujusmodi declaretur expresse, illas concedi tamquam a Sedis Apostolicae Delegato: ad quem effectum etiam tenore hujusmodi facultatum inseratur, cum expressione temporis, ad quod fuerint concessae; alias nullae sint.* Sed id solum sciscitabimur, ubinam contineatur facultas dispensandi in secundo gradu? Certe Nobis respondebitur, in verbis illis paulo ante laudatis; *etiam in secundo simplici et mixto, dummodo nullo modo attingat primum gradum.* Nos statim reponemus, ante ea verba haec alia occurrere. *In contractis vero, cum haereticis conversis etc.* Et ideo, cum facultates limitatae sint ad Matrimonia contracta, non autem ad eos, qui se convertendi spem faciunt, sane unusquisque facili negotio, ictuque, uti dicitur, oculi, dignoscere poterit facultatis abusum in concessione dispensationis, quae, ut diximus, in causa fuit, cur sinister rumor, et popularis obtrectatio adversus Apostolicae Sedis Ministros suscitaretur.

Dispensationis concessae nullitas ob non expressum, nec insertum Indultum.

Nullitas quoque adest ex defectu facultatis.

Degunt quibusdam in locis istarum Regionum Catholici cum Haereticis mixti; palam inter se Matrimonia contrahunt; et nemo est, qui contrahentes corripiat, et puniat, aut illis adversetur. Hoc autem posito, qui fieri potest, ut hinc colligatur dispensationis concessio super aliquo impedimento in hujusmodi Matrimoniis inter Catholicum, et Haereticum, et multo magis inter duos Haereticos, ut in specie, de qua agitur, contigit? Tolerat quidem in aliquibus locis Apostolica Sedes Matrimonia inter Catholicum, et Haereticam, vel Haereticum, et Catholicam, cum nequeat impedire; et Ecclesiastica quadam prudentia, ne majora mala enascantur, dissimulat, ac tacet. At, quod Apostolicae Sedis auctoritate gratiosa in hisce Matrimoniis dispensatio super gradu, aut alio impedimento concedatur, fieri nunquam potest, nisi praecedat haeresis abjuratio, juxta ejusdem Sedis Apostolicae disciplinam a Nobis in praecedenti Epistola expositam, et juxta recensita concessae facultatis verba.

Ex eo, quod tolerantur Haeretici, eorumque Matrimonia, non infertur quod ipsis Dispensationes sint concedendae.

Quod est contra disciplinam, et contra literas Indultorum.

Sed respondetur: ab anterioribus Episcopis, qui easdem facultates iisdem verbis conscriptas habebant, quibus conceptae sunt illae, de quibus quaestio est, id peractum fuisse. Nos ignoramus, quid egerint Episcopi Praedecessores; id solum Nobis compertum est, quod, si dispensaverunt in Matrimonio non contracto, sed contrahendo, in Matrimonio inter duos adhuc in haeresi permanentes; perperam ac male egerunt, grave admiserunt peccatum, multorumque malorum reos se fecerunt, quia facultates eis concessas attento animo non consideraruut, ex quibus, veluti ex fonte, omnis delegata auctoritas dimanat.

Exempla, si quae sint, damnanda, non imitanda.

At Nobis reponitur: quidquid factum est, ideo factum, quia Conjuges suam conversionem polliciti sunt. Id autem, an verum sit, paulo post videbimus. Interea ponatur, revera Conjuges id promisisse: quaeritur, cum facultas a Sede Apostolica concessa praescribat, ut dispensetur in secundo gradu cum Haereticis jam conversis, quomodo Episcopus arbitratus sit, ea se uti posse in dispensando non cum haereticis jam conversis; sed cum iis, qui solummodo conversionem promiserant? cumque Sedes Apostolica hujusmodi dispensationes, nisi conversione jam facta, ut late in Nostra prima Epistola Encyclica demonstratum est, concedere non soleat; quaeritur iterum, quomodo ejus Delegatus in tantum ausum devenerit, ut cum iis, qui nudam promissionem se convertendi fecerant, dispensare non dubitaverit?

Promissio abjurandi haeresim non suffragatur ad effectum.

Additur demum: si fidei datae Conjuges haeretici defuerint, acriter punientur, eisque simul habitare interdicetur. Nos minime latet, discrimen, quod inter infidelem, et haereticum intercedit: primum quidem ad amplectendam

An Episcopus cogere possit Haereticos ad abjurandum in locis, ubi tolerantur.

Fidem Catholicam, ad quam se per Baptismum minime obligavit, cogi non posse: e diverso haereticum, qui jam Baptismum suscepit. At vero Nobis ignotum est, an usu et consuetudine receptum sit, ut haeretici ad Catholicam veritatem profitendam constringi possint in iis regionibus, in quibus a Principibus permissum est, ut commixti cum Catholicis vivant, eademque juris aequabilitate, et civili consuetudine fruantur. Sed, quidquid de hoc sit, illud necessarium esset ostendere, quibus argumentis ac probationibus haereticorum Conjugum promissio demonstretur. In dispensatione enim haec verba leguntur: *ob spem, quod ad Fidem Orthodoxam convertentur:* Spes autem a promissione omnino diversa, et distincta est. Si quando autem de separatione, ob frustratam spem a Conjugibus datam, agi vellet; cum res sit de Matrimonio contracto, non inter unum Haereticum, et alterum Catholicum, absque alio impedimento, quam illo Religionis; sed de Matrimonio inito inter duos haereticos in secundo affinitatis gradu conjunctos, locus non esset separationi tantum *quoad thorum*, sed etiam alteri *quoad vinculum*; quae injungenda esset a Dispensante, publica protestatione emissa, se nullo jure, atque auctoritate dispensasse, ac proinde dispensationem irritam ac nullam fuisse.

De promissione non constat in casu etc.

Tum dispensatio, quam Matrimonium irrita declarentur.

In priori Epistola nostra Encyclica scripta die 29. Junii admonuimus, ut ii, quibus executio dispensationum Matrimonialium, quae in Urbe conceduntur, committitur, eas attente legant, et bene ac diligenter perpendant. Nunc autem eadem repetimus, et insuper addimus, ut legantur, et considerentur etiam facultates, quae a Sede Apostolica conceduntur, priusquam aliquis illis utatur; cum minime deceat, ut aliorum culpa vel Sedi Apostolicae, vel ejus Ministris vitio vertatur, et quod ab aliis peccatum est, crimini eis detur. Interea autem Tibi, Venerabilis Frater, et Christiano Gregi tuae curae commisso, Apostolicam Benedictionem peramanter impertimur.

Moneantur Episcopi, ut facultatem indultarum tenores expendant.

Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem die VIII. Aug. MDCCXLVIII. Pontificatus Nostri Anno Octavo.

Dat. P. A. VIII. die 8. Aug. 1748.

LX.

DE PALLII

Benedictione et traditione.

BENEDICTUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI.

Ad perpetuam rei memoriam.

Rerum Ecclesiasticarum origines quo altius ex sacrae antiquitatis memoria repetimus, eo magis illas solidis fundamentis innixas, et sublimi non minus, quam vetusta institutione venerabiles, ipsaque disciplina, et ritu graves ac religiosas, agnoscere et comprobare gaudemus. Ita porro de sacris Palliis, quae a Romano Pontifice, Patriarchis, et Archiepiscopis concedi, ipsisque in Curia praesentibus tradi, absentibus autem transmitti consueverunt, a primis usque Ecclesiae saeculis complura extant certissima monumenta; nec dubium est, quin eorum traditioni, sive transmissioni, solemnis semper praemissa fuerit benedictio. Quia tamen hujusmodi Benedictionis ritus nonnullas mutationes in evolutione temporum subiisse dignoscitur; Officii Nostri esse judicavimus illius formam perpetuis futuris temporibus observandam constituere, ac praesentium Literarum auctoritate firmare.

Prooemium.

Pallii traditio vetusta, et venerabilis est

Ejus quoque Benedictio Cujus tamen ritus varius fuit.

Inter speciales praerogativas Basilicae Sancti Petri in Vaticano, quarum meminit Petrus Mallius ejusdem Basilicae Canonicus tempore Alexandri III., haec recensetur, quod *in ea tantum vigilantur Pallia*, quae a Romano Pontifice, Patriarchis, et Archiepiscopis mittuntur. Maphaeus autem Vegius alter Sancti Petri Canonicus sub Praedecessore Nostro Martino V. Lib. 2. rerum memorabilium Basilicae Sancti Petri, piam supplicationem describit, quae ab ipsius Basilicae Clero, cum cantu Psalmorum Poenitentialium, Litaniarum, aliarumque precum fiebat, dum ad Pallia benedicenda procedebatur; atque addit, nocturnas vigilias ea occasione ita celebrari consuevisse, quemadmodum in pervigilio Festi Sanctorum Apostolorum Petri et Pauli. De hujusmodi Vigiliis similiter mentio est in Libris Sacrarum Caeremoniarum Ecclesiae Romanae, qui tribuuntur Christophoro Marcello Archiepiscopo Corcyrensi, a quo videlicet Praedecessori quondam Nostro Leoni Papae X. oblati fuerunt; ubi

Monumenta antiquae Benedictionis in Basilica S. Petri.

etiam *lib.* 1. *sect.* 10. *c.* 5. dicitur, quod ipsa Pallia demittebantur in sacram Beati Petri Confessionem, ut supra illius Corpus consisterent: *Per Canonicos Basilicae ponuntur super Corpora Petri, et Pauli Apostolorum sub Altari Majore, ubi factis de more Vigiliis, illa per noctem dimittunt, deinde restituunt Subdiaconis, qui in loco honesto ea conservant*. Erat quippe in anteriori fronte Altaris dictae Confessionis parva quaedam veluti fenestra, et in hujus solo intra ipsius Altaris molem foramen erat, Æneae Arcae ad perpendiculum respondens, in qua Sacrum Apostolorum Principis Corpus requiescit; ut latius legere est in descriptione veteris situs, et formae ejusdem Confessionis, quam Michael Lunigus Praedecessori Nostro Urbano Papae VIII. dicavit, quaeque tam seorsim, quam cum aliis Operibus Typis edita pluries fuit.

Locus in Confessione S. Petri, in quo reponebantur Pallia.

Verum quum mutata deinceps fuerit Arae Majoris forma, nocturnarum autem Vigiliarum disciplina magna ex parte in desuetudinem abierit; annuentibus Praedecessoribus Nostris Romanis Pontificibus, inductum fuit ut praedictae Basilicae Archipresbyteri Vicarius in Episcopali Ordine constitutus, vel alius Episcopus ejusdem Basilicae Canonicus, qui Matutinis Officiis in Festo Sanctorum Petri et Pauli in Pontificalibus assisteret, idem Benedictionem Palliorum faceret, cujus ritus talis erat.

Ritus recenter inductus.

Pallia, quae benedicenda erant, auratae Pelvi imposita, ab ipsius Vaticanae Basilicae Canonico Altarista nuncupato, comitantibus duodecim ejusdem Basilicae Beneficiatis, ad Confessionem Beati Petri deferebantur ibique locabantur super Mensam stragula pretiosa coopertam, inter duo Candelabra accensis cereis subjecta. Episcopus vero, qui Matutinis Officiis, ut praefertur, adstiterat, post decantatas Laudes, Pontificalibus adhuc indutus, una cum assistentibus Ministris paratis, et Clero Basilicae, ad Confessionem ipsam descendebat, Pallia aspergebat aqua benedicta, tum incenso adolebat, ac demum solemnes Benedictionis preces super illa recitabat; Pallia vero sic benedicta, per totam Festivitatis Octavam, supra Corpus Apostoli requiescebant, expleta autem Octava, a Sacrarii Curatoribus removebantur, et inclusa Capsulae holoserico coccineo coopertae, recondebantur in Oratorio Secretarii, in quo Sanctorum Reliquiae asservantur; Clavis autem Capsulae tradebatur primario Pontificis Caeremoniarum Magistro.

Ritum hunc, qui ad proximos usque annos viguit, Nos ipsi semper observari vidimus, quo tempore in minoribus constituti, praedictae Vaticanae Basilicae Canonicatum tenuimus; nisi quod anno Jubilaei millesimo septingentesimo vigesimo quinto, die XXII. Februarii, in Festo Cathedrae Sancti Petri Antiochiae, fel. record. Praedecessor Noster, ac Dignitatis Nostrae amplificator, Benedictus Papa XIII. hujusmodi Pallia per se ipsum benedicere maluit; cujus Nos exemplo excitati, ejusque praeclara vestigia libenter sectantes, duobus proxime elapsis annis, in pervigilio Natalis Sanctorum Apostolorum Petri et Pauli, Vespertinis Officiis in ipsa Basilica Vaticana de more persolutis, hujusmodi Pallia benediximus certo ordine et ritu, quem in posterum quoque servare decrevimus, atque etiam a Successoribus Nostris Romanis Pontificibus, seu respective ab eo S. R. E. Cardinali, qui forsan, absente Pontifice, Vesperarum solemnitati in Pontificalibus adstiterit, observari et adhiberi, praesentium Literarum mansuro tenore statuimus.

Benedictus XIII. Pallia per se ipsum benedixit.

Pontifex idem peregit certo ordine ac ritu.

Quem in perpetuum servari mandat.

Primum itaque volumus et mandamus, ut singulis annis Palliorum numerus sufficiens pro Ecclesiarum opportunitate, in Vigilia Apostolorum de mane, a praedictae Basilicae Canonico Altarista, cum consueto comitatu, ad Confessionem Beati Petri deferatur, ibique decenter, ut supra diximus, collocetur; ipsaque Pallia post vesperas ejusdem diei in ipsa Basilica ritu maxime celebratas, a Summo Pontifice, si praesens fuerit, sin minus ab eo Cardinali, qui Pontificalia peregerit, benedicantur. Sicut enim ipsius Romani Pontificis, vel saltem illius personam, et vices gerentis, maxime propriam, ita huic potissimum diei merito adscribendam censemus hujusmodi Benedictionem; tum quia Sacrum Pallium, *in quo* (ut Innocentii Papae III. Praedecessoris Nostri verbis utamur) *Pontificalis officii plenitudo cum Archiepiscopalis nominis appellatione confertur*, speciale munus est, quod a solo Romano Pontifice Beati Petri successore conceditur; tum quia eo die conspicuus universi Collegii Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalium, aliorumque ipsius Ecclesiae Romanae Procerum consessus, ac frequentissimi Populi concursus, hujusmodi Functionis splendorem, et majestatem magnopere augebit.

Quid servandum sit ante Benedictionem.

Actus, et Forma Benedictionis.

Expletis itaque Vesperis, descendat ad Confessionem unus ex Auditoribus Causarum Palatii Apostolici, Sacris Subdiaconalibus vestibus indutus; praecedentibus duobus servientibus armorum, Mazzeriis Papae nuncupatis; comitantibus Pontificiae Consistorialis Aulae Advocatis; atque is praeparata Pallia coram Pontifice, aut Cardinale Pontificalia exercente, afferat et sistat. Decet enim hujusmodi munus injungi praefatis Auditoribus, in Subdiaconorum Ordine Pontifici ministrantibus, quorum videlicet Collegii Decano singulis annis traduntur Agni, ex quorum velleribus contexenda sunt Sacra Pallia; nec minus convenit, Consistorialis Aulae Advocatos adesse, ad quos singulari privilegio pertinet pro Pallii concessione apud Pontificem in Consistorio residentem perorare.

Ipse autem Pontifex, seu illius vice, ut praefertur, Cardinalis ille, qui Officio in Pontificalibus adstiterit, Pallia praedicta more solito asperget aqua benedicta, tum incenso adolebit, deindeque pronunciabit super ea preces, et Benedictiones, juxta formulam inferius statuendam.

De Custodia Palliorum habenda post Benedictionem.

Peracta demum Benedictione, eadem sacrata Pallia includantur arculae argenteae auro obductae, quam semper in ipsa Confessione Beati Petri Apostoli; et prope sacrum illius Corpus in loco ad id designato asservari mandamus; quamque ad hunc effectum, exquisito caelaturae opere, nostro sumptu conflatam, nuper eidem Beatissimo Apostolorum Principi reverenter obtulimus, ipsum enixe orantes, ut de negligentiis, et offensionibus nostris, quascumque in ipsius Basilicae servitio admisimus, dum inter illius Canonicos accensebamur, indulgentiam et veniam Nobis ab Omnipotenti Deo dignanter imploret. Volumus autem, ut hujusmodi arculae cura, et custodia spectet ad ipsius Basilicae Canonicum Altaristam pro tempore existentem; illius vero Clavis a primario Pontificiarum Caeremoniarum Magistro retineatur.

Praescribitur forma juramenti praestandi pro traditione pallii.

Denique attendentes, quo ritu hujusmodi Pallia a Cardinali S. R. E. Diaconorum Priore absentium Patriarcharum, seu Archiepiscoporum Procuratoribus traduntur, animadvertimus ipsos Procuratores juramentum praestantes juxta antiquam formulam, quae ipsis exhibetur, plura promittere, quae nec omnino his temporibus integre adimpleri, nec sine perjurii crimine negligi posse videntur. Quapropter volumus, et statuimus, ut hujusmodi juramentum deinceps a Procuratoribus praedictis alia forma praestetur, inferius pariter inserenda praesentibus Literis; quas quidem, cum omnibus in iisdem statutis, atque praescriptis, semper et perpetuo validas, et efficaces existere et fore, et ab omnibus, ad quos pertinet, ac pertinebit in posterum, plenissime observari decernimus: Non obstantibus, si quae sunt in contrarium, Apostolicis Ordinationibus, et Constitutionibus, nec non Cappellae Pontificiae, et ipsius Vaticanae Basilicae, etiam Apostolica auctoritate approbatis, et confirmatis, ritibus, formulis, usibus, et consuetudinibus etiam immemorabilibus; quibus omnibus, et singulis, quatenus opus sit, Motu proprio, ac de Apostolicae potestatis plenitudine, pro praemissorum perpetua executione, derogamus, ac derogatum censeri volumus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Formula Benedictionis.

Formula igitur Precum ad benedicenda Pallia in vigilia Sanctorum Apostolorum Petri, et Pauli, talis est. Post Vesperas, Pontifex, seu Cardinalis, qui illius vice in Pontificalibus Officio adstiterit, ipsa Pallia ter aspergit aqua benedicta, dicendo Antiphonam *Asperges me etc.* ac ter Incenso adolet; deinde dicit:

℣. *Adjutorium nostrum in Nomine Domini.*

℟. *Qui fecit coelum, et terram.*

℣. *Dominus vobiscum.*

℟. *Et cum spiritu tuo.*

OREMUS.

Deus, Pastor aeterne Animarum, qui eas Ovium nomine designatas, per Jesum Christum Filium tuum, Beato Petro Apostolo, ejusque Successoribus, boni Pastoris typo regendas commisisti, atque ipsis sacrarum Vestium symbolis Pastoralis curae documenta significari voluisti; effunde per ministerium nostrum super haec Pallia de Beatorum Apostolorum Principum Altari sumpta, copiosam Benedictionis ✠ et sanctificationis ✠ tuae gratiam, ut quam mysticae repraesentant Pastoralis officii plenitudinem, atque excellentiam, pleno quoque operentur effectu. Humilitatis nostrae preces benignus excipe, atque eorumdem Apostolorum meritis, et suffragiis concede, ut quicumque ea, te largiente, gestaverit, in-

telligat se Ovium tuarum Pastorem; atque in opere exhibeat, quod signatur in nomine. Sit boni magnique illius imitator Pastoris, qui errantem Ovem humeris suis impositam caeteris adunavit, pro quibus animam posuit. Sit ejus exemplo in custodia Gregis sibi commissi sollicitus, sit vigil, sit circumspectus, ne qua Ovis in morsus incidat, fraudesque Luporum. Sit disciplinae zelo districtus, quod perierat requirens, quod alienum reducens, quod confractum alligans, quod pingue, et forte custodiens. Videat humeris suis impositam Crucem, quam Filius tuus proposito sibi gaudio sustinere non recusavit; sitque illi crucifixus Mundus, et ipse Mundo: Tollat injectum collo suo Evangelicum jugum, sitque ei ita leve ac suave, ut in via mandatorum tuorum caeteris exemplo, et observatione praecurrat. Sit ei hoc symbolum unitatis, et cum Apostolica Sede communionis perfectae tessera, sit charitatis vinculum, sit Divinae haereditatis funiculus, sit aeternae securitatis pignus, ut in die adventus, et revelationis Magni Dei, Pastorumque Principis Jesu Christi, cum Ovibus sibi creditis stola potiatur immortalitatis, et gloriae. Per eumdem etc.

Formul. juramenti.

Formula autem juramenti, quod Procuratores absentium Archiepiscoporum, aliorumque, quibus Pallium Romano Pontifice concessum fuerit, praestare debent in manibus Cardinalis Sanctae Romanae Ecclesiae Diaconorum Prioris pro tempore existentis, dum Pallium ipsis ferendum, seu transmittendum suscipiunt, talis est.

Ego N. Procurator, et procuratorio nomine, et pro parte Reverendissimi in Christo Patris, et Domini N. electi Ecclesiae N., instanter, instantius, et instantissime peto mihi tradi, et assignari Pallium de Corpore Beati Petri sumptum, in quo est plenitudo Pontificalis Officii, et promitto illud reverenter portare, vel portari facere eidem Reverendissimo Patri Domino N. Sic me Deus adjuvet, et haec sancta Dei Evangelia.

Nulli ergo omnino Hominum liceat paginam hanc Nostrae ordinationis, statuti, et decreti, et voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, et Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum.

Dat. Pontif. Anno VIII die 12 Augusti 1748.

Datum Romae apud S. Mariam Majorem Anno Incarnationis Dominicae MDCCXLVIII., pridie Idus Augusti Pontificatus Nostri Anno Octavo.

D. Card. Passioneus.

J. Datarius.

VISA DE CURIA.

J. C. Boschi.

J. B. Eugenius.

Loco ✠ Plumbi.

Registrata in Secretaria Brevium.

Publicat. die 26. Augusti 1748.

INDULTUM LXI.

Celebrandi tres Missas in die Commemorationis omnium Fidelium Defunctorum, pro Regnis, et Dominiis Hispaniarum, et Portugalliae.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Ad futuram rei memoriam.

Prooemium.

Quod expensis omnium rationum momentis, et gravissimis suffragiis virorum dignitate, pietate, ac sapientia insignium concurrentibus, alias a Nobis decretum est, id, ut sollennioribus Apostolicae auctoritatis Nostrae documentis confirmatum, quemadmodum est hoc in more positum, laudabilique Praedecessorum Nostrorum Romanorum Pontificum instituto commendatum, majori cum observantia debitae executioni mandetur; novo Apostolicae confirmationis Nostrae patrocinio communire exoptamus. Sane nuper edidimus Decretum tenoris sequentis. BENEDICTUS PP. XIV. Cum Nobis Carissimus in Christo Filius noster Ferdinandus VI. Hispaniarum Rex Catholicus enixam piamque petitionem exhiberi fecisset, ut quae disciplina viget in suo Aragoniae Regno, (cujus appellatione tum ipsa Aragonia, tum etiam Valentiae, Cataloniae, et Majoricae Ditiones comprehenduntur) ut scilicet in die Commemorationis omnium Fidelium Defun-

Instantiae Regis Catholici pro extensione consuetudinis in Aragonia jam vigentis.

ctorum quilibet Sacerdos Saecularis duas, Regularis autem tres Missas celebrare possit; eadem ad caetera quoque Regna, et Dominia eidem Ferdinando Regi subjecta auctoritate nostra extenderetur; cumque eodem fere tempore Carissimus quoque in Christo Filius noster Johannes V. Portugalliae, et Algarbiorum Rex Illustris similem instantiam apud Nos promoveri fecisset, ut nempe in omnibus Regnis, atque Dominiis sibi subjectis, cuilibet Sacerdoti tam Saeculari, quam Regulari, facultas per Nos fieret tres Missas praefato die celebrandi; Nos quidem hujusmodi petitionum gravitatem pensantes, ac memores similium postulationum, quae aliis Romanis Pontificibus Praedecessoribus Nostris parum felici exitu exhibitae fuerant, necessariom omnino putavimus totam rei summam maturo examini subjicere, quamvis minime hospites in ea Nos repetare possemus; siquidem olim ipsius momenta, pro Officio, quod tunc gerebamus, Secretarii Congregationis Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalium Concilii Tridentini executioni, et interpretationi praepositae, diligenter Nobis expendenda fuerant; cumque etiam hac de re plura scripserimus in nostro Opere *de Festis Domini part.* 1. *pag.* 247. Item in Tractatu *de Sacrificio Missae sect.* 2. *pag.* 169. juxta Editionem Patavinam, et in una ex Institutionibus Pastoralibus pro nostro Bononiensi Clero, Populoque editis, quae est *XXXVI.* in Latina versione Romae impressa *pag.* 185. *et* 186., ac demum in nostris literis ad Episcopum Oscensem datis die XVI. Martii anni MDCCXLVI., quae jam seorsim Typis vulgatae, in Bullarii nostri Tomo II. propediem edendo locum habebunt.

Instantia Regis Portugalliae.

Res alias agitata, et a Sanctissimo Domino Nostro tractata.

Exitus Causae in Congreg. Concilii anno 1722.

Sane quum Nos in minoribus constituti, praefatae Congregationi Concilii, et supra diximus, a Secretis essemus, oblatusque fuisset supplex Libellus, in quo ex parte clar. mem. Philippi V. Hispaniarum Regis idipsum studiosissime petebatur, quod nunc a Ferdinando Rege ipsius filio iterum petitur, Officii nostri esse putavimus, instantiam hujusmodi majori cum apparatu, quemadmodum Catholici Regis dignitas postulabat, Congregationi repraesentare. Idcirco peculiaris Dissertatio a Nobis elucubrata fuit, quae inserta est in consueto folio Relationis Causarum, quod a Secretario confici, et singulis Cardinalibus tradi consuevit. In qua primum Dissertationem rem ipsam accuratissime pro viribus exposuimus, neque omisimus originem investigare illius disciplinae, quam diximus in Aragoniae Regno vigere; deinde nonnullas in contrarium indicavimus resolutiones, quae alias ad hujusmodi postulata prodierant; tum aliam memoravimus petitionem, quae olim pro Portugalliae Regnis facta fuerat Praedecessori Nostro Clementi Papae IX. ut trinas liceret Missas in die Commemorationis omnium Fidelium Defunctorum celebrare, de qua tamen ob immaturam Pontificis mortem nihil decretum fuit. Quibus omnibus addidimus, quod, quum hoc idem ab Hispaniarum quondam Rege Philippo IV. pro omnibus tam Saecularibus, quam Regularibus Regnorum suorum Sacerdotibus postulatum fuerit, vel saltem postulandum fuisse non ignoraretur; ideoque plura rationum, factorumve monumenta, pro hujusmodi concessione impetranda, collecta tunc fuisse constaret; Nobis datum non fuerat hujusmodi Collectiones ad causam maxime opportunas reperire: ut videre est in folio pro Congregatione diei 11. Maji anni MDCCXXII. a Nobis conscripto, quod nunc in Thes. sacro Resolutionum praefatae Congregationis Concilii *Tom. II. pag.* 169. *et seq.* impressum reperitur. Quum autem bon. mem. Ludovicus Cardinalis Belluga Congregationis praedicta die habitae interfuisset, meminimus ipsum de nostra Dissertatione favorabiliter loquutum, in nostram quoque sententiam devenisse, et necessarium putaret allegationes illas tempore Philippi IV. adornatas inspicere, ipsumque in se recepisse, ut ipsas diligentissime conquiri curaret. Quapropter Rescriptum prodiit: *Non proposita:* eoque Rescripto factum est, ut Instantia tunc quidem pro rerum circumstantiis minime admissa censeretur, non tamen omnino, et perpetuo rejecta; quin potius relictus fuerit locus ulteriori rationum, atque factorum examini, si quae aliquando ad ipsam petitionem magis juvandam deducerentur.

Quum itaque nunc ad Nos ipsos in Apostolica Sede, inscrutabili Dei judicio, collocatos praefatae petitiones jamdudum desertae, instantibus praefatis Carissimis in Christo filiis nostris, delatae fuerint; omnia, quae ad plenam rei cognitionem quomodocumque pertinerent, colligi mandavimus, quaeque olim desiderata sunt, in lucem proferri. Ut autem nihil sine aliorum prudenti consilio statueremus, peculiarem delectorum Virorum Congregationem

Novum examen hac occasione institutum.

Nomina Cardinalium, et Consultorum.

ad negotii hujus examen deputavimus; in qua adscriptos voluimus Venerabilem Fratrem Nostrum Antonium Xaverium Episcopum Praenestinum S. R. E. Cardinalem *Gentili* nuncupatum, praedictae Congregationis Concilii Praefectum, Dilectosque Filios Nostros ejusdem S. R. E. Cardinales Presbyteros, Sylvium *Valenti* Congregationis de Propaganda Fide Praefectum, Carolum Albertum *Cavalchini* Praefectum item Congregationis super negotiis, et consultationibus Episcoporum, et Regularium, Fortunatum *Tamburini* Praefectum Congregationis Sacrorum Rituum, et Joachimum *Besozzi* Majorem Poenitentiarium; ac praeterea Venerabilem Fratrem *Sylvestrum Merani* Episcopum Porphyriensem Apostolici Sacrarii Praefectum, quem peculiaris hujusce Congregationis Secretarium declaravimus; ac Dilectos Filios, Magistrum *Ludovicum Valenti* in utraque Signatura nostra referendarium, Protonotarium Apostolicum, et Fidei Promotorem, Fratrem *Michaelem a Sancto Joseph* Priorem Generalem Ordinis Discalceatorum Sanctissimae Trinitatis Redemptionis Captivorum, *Coelestinum Orlandi* Procuratorem Generalem Congregationis Monachorum Coelestinorum, *Joannem Andream Onofrii* Ordinis Eremitani S. Augustini Procuratorem Generalem, *Thomam Sergium* Presbyterum Congregationis Piorum Operariorum, Sanctae Inquisitionis Consultorem, et Praefectum Studiorum in Collegio Urbano de Propaganda Fide, Fratrem *Joachimum Pucci* Ordinis Praedicatorum Magistrum, Episcoporum, et Cleri Romani Examinatorem; *Dominicum Turanum* Societatis Jesu Presbyterum, Apostolicae Poenitentiariae Consultorem Theologum, et *Ægidium Giulj* ejusdem Societatis Presbyterum, alterum Examinatorem Episcoporum, et Sacrorum Canonum Professorem, in Collegio Germanico-Hungarico ad Sanctum Apollinarem. His omnibus, et singulis exhiberi mandavimus quaecumque ad causam pertinebant, eaque potissimum, quae nuper reperta sunt, sed in praecedentibus propositionibus exhibita non fuerant; quae omnia justo volumine comprehensa typis edita sunt Romae hoc anno MDCCXLVIII., datoque aliquot Mensium spatio, quo res accurate perpenderetur, jussimus, ut singuli sententiam suam scripto traditam, ac sigillo obsignatam ad Nos transmitterent: quae omnia diligentissime sunt peracta.

Denique Nos ipsi aliorum laboribus laborem nostrum, privataque studia nostra eorum studiis adjunximus, et inspectis, libratisque tum novis documentis, tum ipsorum Consultorum suffragiis (ex quibus, quum quatuordecim numero fuerint, duo dumtaxat petitionem ejiciendam esse, reliqui vero duodecim Indultum concedi posse censuerunt) omnibus rite, ac mature pensatis, invocato etiam Divini Luminis adjutorio, piis ac religiosis precibus dictorum Carissimorum in Christo Filiorum Nostrorum Ferdinandi VI. Hispaniarum Catholici, et Johannis V. Portugalliae, et Algarbiorum Regum Illustrium libenter annuentes, omnibus, et singulis in eorum Regnis, atque Dominiis actu commorantibus, tam Saecularibus, quam Regularibus Sacerdotibus nunc existentibus, ac pro tempore futuris, quamdiu in praedictis Regnis, atque Dominiis moram traxerint, et non alias, facultatem perpetuis futuris temporibus duraturam concedimus, et impertimur, ut singulis annis die secunda Novembris, seu die sequenti, juxta Rubricas Missalis Romani, qua nempe Commemoratio omnium Fidelium Defunctorum ab Ecclesia Universali recolitur, tres Missas singuli celebrare possint, et valeant, contrariis quibuscumque Constitutionibus, literis, regulis, ritibus, et consuetudinibus minime obstantibus.

Indultum conceditur pro tribus Missis die Commem. omnium Fidelium Defunct. ab omnibus in Dominiis duorum Regum celebrandis, in perpetuum.

Novimus sane, inter Scriptores rerum moralium non satis convenire, an Sacerdotibus celebrantibus Missam pro Defunctis juxta praedictas Rubricas in die Commemorationis omnium Fidelium Defunctorum, liceat hujusmodi Missae fructum medium, quem vocant, alicui peculiari defuncto applicare, an vero pro omnibus omnino Defunctis Fidelibus illum applicare teneantur. Utcumque autem se res habeat de hac controversia, Nos eos quidem, quibus in Aragoniae Regno licitum erat ante hoc nostrum Indultum duas, vel tres respective Missas praedicta die celebrare, hortamur in Domino, ut earum fructum medium omnibus in Christo quiescentibus applicent; His vero, qui in posterum hujus indulti vi, aut tertiam in eodem Regno Missam, aut secundam et tertiam in aliis Regionibus, ad quas hoc idem Indultum extenditur, celebraturi sunt, districte jubemus, atque praecipimus, ut earum fructum medium, non quidem alicui peculiari defuncto, sed in suffragium omnium

Nihil innovatur, quoad applicationem primae Missae, et aliarum antea in Aragoniae Regno permissarum.

Sed Missae hoc Indulto concessae applicari jubentur omnibus Fidelib. Defunct.

Fidelium Defunctorum omnino applicent; expresse hanc esse nostram mentem, et voluntatem, neque Nos alias, absque hujusmodi lege et conditione, hoc ipsum Indultum umquam concessuros fuisse.

Quoad perceptionem eleemosynae, pari modo statuitur.

Scimus etiam, antiquis justisque titulis innixum esse usum, quo solent Presbyteri Eleemosynam accipere pro celebrandis, sive pro applicandis Missis juxta offerentium mentem; qua de re late disseruimus in nostra *Institutione Ecclesiastica*, fusius autem in opere nuperrime vulgato *de Synodo Dioecesana Lib. V. cap.* 8. *et* 9. An vero quum retroactis temporibus in Regno Aragoniae duae Missae a Sacerdotibus Saecularibus, tres autem a Regularibus in die Commemorationis omnium Fidelium Defunctorum celebrarentur, duplex quoque ab illis, seu respective triplex Eleemosyna acciperetur, id ignoramus; sed facile credimus id usitatum fuisse, quum ubique fere receptum sit, ut in sollennitate Nativitatis Domini pro tribus Missis tria recipiantur charitativa stipendia. ideoque de illis, qui ante hoc tempus in Aragoniae Regno duas, vel tres respective Missas praedicta die celebrantes, duas vel tres eleemosynas accipiebant, nihil innovandum censemus. Iis vero, qui imposterum in eodem Regno tertiam Missam vigore praesentis Indulti celebrabunt, justis de causis, ac sub poenis inferius dicendis districte prohibemus, ne pro ipsa Missa ullam Eleemosynam accipere praesumant, sicut etiam iis, qui in aliis locis hoc eodem Indulto comprehensis, secundam, tertiamque Missam celebrabunt, simili ratione, ac sub iisdem poenis praecipimus, atque jubemus, ut non nisi unam accipiant eleemosynam, videlicet pro prima Missa dumtaxat, et in ea tantum quantitate, quae a Synodalibus, Constitutionibus, seu a loci consuetudine regulariter praefinita fuerit. Decernentes nullam omnino causam, nullumque praetextum, aut obtentum, ad declinandam hujus praecepti nostri observantiam suffragari posse; ne voluntariam quidem Fidelium oblationem, nam nec a sponte dantibus quidquam recipi posse statuimus; nec alium quemcumque colorem, quod nempe eleemosyna detur pro celebratione, non autem pro applicatione Missae; aut quod applicatio facienda sit pro omnibus Fidelibus Defunctis sive quod offerentes cupiant ipso dumtaxat oblationis merito Defunctos juvare; hi enim poterunt per alia pia opera, sive per alias eleemosynas in alios quoscumque, quam in Sacerdotem, eique conjunctos, erogandas, Defunctorum Animabus suffragari: Non item gravem indigentiam, aut paupertatem Sacerdotis celebrantis, aut Ecclesiae, aut Coenobii; quibus nimirum aliis quibuscumque rationibus subveniendum erit: Nec magnam copiam eleemosynarum, quae congestae fuerint pro Missis celebrandis ipsa die Commemorationis omnium Fidelium Defunctorum, quibusque aliter satisfieri non possit; quum minime liceat eleemosynas accipere pro Missis, quae celebrari nequeunt intra tempus ab offerentibus, aut a legibus praefinitum: Neque porro Missarum onera non adimpleta, pro quibus eleemosynae jam receptae, aut attributi redditus jam percepti fuerint; Nos enim nolumus hujusmodi onera impleri per celebrationem Missarum, quae Indulto nostro permittuntur: Neque demum legem fundationis jam factae, aut in posterum faciendae cum argumento eleemosynae pro secunda, et tertia Missa; quum Nos hujusmodi fundationes sive factas, sive faciendas, etiam ex nunc prout ex tunc, et e contra, hac in parte nullas et irritas esse, et fore decernamus. In summa volumus et statuimus, hujusmodi Missas de novo concessas omnibus in communi Fidelium Defunctorum animabus, absque ulla prorsus eleemosynae perceptione, applicari; contrafacientes autem poenam suspensionis a Divinis ipso facto incurrere decernimus, ejusque relaxandae facultatem Nobis, et Successoribus nostris Romanis Pontificibus expresse reservamus. Hanc vero facultatem communicamus Venerabilibus Fratribus Archiepiscopis, et Episcopis, sive aliis Locorum Ordinariis, ut auctoritate nostra Apostolica, et tamquam Apostolicae Sedis Delegati, ubi sic expedire prudenter in Domino judicaverint, eadem canonice utantur erga quoscumque praecepti hujus nostri violatores, qui ad ipsos humiliter recursum habuerint, sive Saeculares, sive Regulares, sive alio quocumque modo ab eorum Jurisdictione exemptos; hac tamen apposita lege, ut incursam hujusmodi suspensionem numquam relaxare valeant, nisi prius eleemosynas a delinquentibus ratione praedictarum Missarum perceptas ab ipsis reipsa receperint; quas ipsi Ordinarii in alios pios usus (non tamen in subventionem eorumdem Sacerdotem, aut personarum ipsis vel sanguine, vel necessitudine conjunctarum, aut in eorumdem Coe-

Ut pro Missis noviter indultis nihil accipiatur praeter eleemosynam pro prima Missa, juxta Taxam consuetam.

Ac decernitur nullam ob causam, aut praetextum, quidquam percipi posse.

Sub poena suspensionis ipso facto incurrendae, et Pontif. reservatae.

Quam Episcopi, jure delegato, relaxare poterunt, facta tamen restitutione.

nobiorum, Domorum, et Ecclesiarum utilitatem, quantumvis ipsi; aut personae, Coenobia, Domus, et Ecclesiae hujusmodi notoria paupertate laborarent) arbitrio suo erogare debebunt. Sciat tamen, quod facultas hujusmodi, quam ad relaxationem suspensionis eo modo incursae iisdem delegamus, nequaquam extenditur ad dispensationem ab irregularitate, in quam inciderent, qui post suspensionem, ut praefertur, incursam, in Sacro Altari ministrare praesumerent; hujus enim dispensationis concedendae facultatem Nobis, et Successoribus nostris Romanis Pontificibus privative, et perpetuo reservamus.

Super irregularitate ex celebratione post incursam suspensionem contracta, a solo Pontifice dispensatur.

Ad hunc igitur solum, et unicum finem, ut in die Commemorationis omnium Fidelium Defunctorum, multiplicatis Ecclesiae Militantis suffragiis, piorum Animae in Purgatorio detentae subleventur, omnibus tam a Saeculari, quam a Regulari Clero Sacerdotibus in Regnis atque Dominiis duorum praedictorum Regum Ditioni subjectis, nunc, et in posterum pro tempore existentibus, concedimus, et indulgemus, ut praedicta die tres Missas singuli celebrare possint, et valeant. In quo sicuti praedictorum Consultorum concordibus fere sententiis, consiliisque adhaesimus, ita a piae Matris Ecclesiae spiritu nequaquam discessisse Nos arbitramur. Siquidem animadvertimus minime alienam fuisse Ecclesiam a permittenda Sacerdotibus Missarum iteratione in unico die, ubi de juvandis Defunctorum Animabus ageretur, et quidem etiam postquam desierat vetus illa disciplina, de qua infra sermo erit, qua scilicet Sacerdotibus licebat pluries in die rem Divinam peragere, ac post latam legem de unica tantum Missa, praeter quam in die Natalis Domini, ab unoquoque Sacerdote celebranda.

Quid spectaverit Pontifex in concedendo Indulto.

Ecclesiae studium suffragandi Fidelibus Defunctis.

I. Hujus exempla, etiam post vetitam Missae iterationem in genere.

Nova haec disciplina a Praedecessoribus Nostris Innocentio III. et Honorio III. Romanis Pontificibus stabilita fuit, quorum hac de re leges extant in Libris Decretalium Titulo *De celebratione Missarum;* Innocentii quidem in Cap. *Consuluisti;* Honorii vero in Cap. *Te referente*. Quum autem Innocentius in cit. Capitulo haec verba posuisset: *Excepto die Nativitatis Dominicae, nisi causa necessitati suadeat;* non solum Glossa Canonica eidem Capitulo apposita hujusmodi necessitatis causam tunc fore dicit, quum celebranda sit Missa pro aliquo recens defuncto, ibi: *sed quam dicit necessitatem? Respondeo: si celebravit de die, et postea etiam moriatur aliquis:* verum etiam in Synodo Oxoniensi, post ipsius Innocentii obitum, sedente jam Honorio III. celebrata, decretum videmus, ut si Defuncti corpus Ecclesiasticae Sepulturae mandandum existat, Sacerdos duas Missas eodem die celebret, unam de Officio diei, aliam pro Defunctis et videre est in Collectione Conciliorum Angliae Londini edita anno MDCCXXXVII. *Tom. I. pag.* 586. n. 7. Idque etiam distinctius in aliis Conciliis traditum invenitur, a quibus praescriptum est, ut Sacerdos in prima Missa Purificationem non sumat, utque tunc solemnis secunda Missa pro Defunctis ab eodem Sacerdote celebretur, quando Cadaveris praesentia occurrat die Dominico, seu alia die Festo, nec alius adsit Sacerdos, qui hujusmodi secundam Missam celebrare possit, quemadmodum habetur in Constitutionibus Sodorensibus anno MCCXCI. conditis *Cap.* 36. in eadem Anglicana Collectione *Tom. II. pag.* 179.; itidemque in Concilio Rotomagensi habito anno MCCXXXI. *n.* 14. *in Collectione Harduini Tom. VII. pag.* 186. *et seqq.* Qua de re Nos ipsi olim egimus in nostra Institutione Ecclesiastica XXXVI. *pag.* 180. Neque vero haec in praesenti a Nobis commemorantur, quasi nunc etiam, praesente Cadavere, duae Missae ab eodem Sacerdote celebrari possint; quum, juxta hodiernam disciplinam, liceat Presbytero relicta Missa de die, Missam pro Defuncto, si praesens sit Corpus, cum cantu celebrare, nisi tanta fuerit diei sollemnitas, quae Missam pro Defunctis omnimode excludat. Sed ideo haec dicta sunt; ut appareat, quam propensa fuerit Ecclesia ad permittendam Missarum iterationem quantumvis generaliter interdictam, ubi de procurandis Fidelium Defunctorum suffragiis ageretur. Quo nempe spiritu Nos etiam adducti, Missarum Sacrificia in die Commemorationis omnium Fidelium Defunctorum a singulis praedictorum Regnorum, atque Ditionem Sacerdotibus ter celebrari posse concessimus.

Sed duae aliae, praeterea causae, eaeque satis graves, ad id concedendum Nos impulerunt. Prima est, quod quum antiquissima sit in Regno Aragoniae consuetudo, ut praedicta die tres Missae a Sacerdotibus Regularibus, duaeque a Saecularibus celebrentur; eaque non modo nunquam reprobata fuerit, sed etiam

II. Uniformitatem Ritus inter Aragoniam, aliasque Hispaniae Ditiones.

a Praedecessore nostro Julio III., aut Paulo III. vivae vocis oraculo confirmata asseratur (ut jam olim adnotavimus in folio pro Congregatione Concilii a Nobis, ut supra diximus, exarato) utpote quae nec Divino, nec naturali juri contraria, sed solum a jure communi Ecclesiastico vetita dignoscitur; cumque constet eamdem consuetudinem non solum in Regno Aragoniae proprie dicto, atque in alia Valentiae, et in Comitatu Cataloniae, sed etiam in Regno Majoricae longius dissito, tamquam ipsius Aragoniae Regni Appendice, viguisse et vigere; utique nec novam omnino rem, nec in exemplum alibi trahendam Nos fecisse censemus, dum hujusmodi consuetudinem, sive ritum, auctoritate nostra extendimus ad alia Regna, et Dominia eidem Hispaniarum Regi subjecta, atque insuper ad ea, quae alteri quidem principi, nimirum Lusitaniae Regi parent, sed magna ex parte finitima et proxima sunt praedictis Hispanici Regis Ditionibus. Regula quippe canonica est, ut in Regionibus conterminis, atque inter se proximis Rituum ac Disciplinae uniformitas statuatur, atque servetur. Unde etiam Praedecessor noster Sanctus Siricius Pontifex Maximus, quum ad Himerium Episcopum Tarraconensem scripsisset de variis Ecclesiasticae Disciplinae capitibus, de quibus ille Sanctum Damasum ipsius Decessorem consuluerat, eidem mandavit, ut Apostolica rescripta non solum cum Provincialibus suis communicaret, sed ea etiam transmitteret *ad Carthaginienses, ac Boeticos, Lusitanos, atque Gallaecos*.

Et inter has, et finitimum Lusitaniae Regnum.

III. Pium studium duorum Regum, eorumque in Ecclesiam promerita.

Alteram vero causam, eamque plurimi apud Nos momenti, cum magno paterni animi nostri gaudio, Nobis suppeditavit enixum studium duorum Carissimorum in Christo Filiorum nostrorum Hispaniae, et Lusitaniae Regum, tantis in Ecclesiam promeritis Illustrium, qui unico, et sincero devotionis instinctu acti, nec retardati ob parum felicem exitum similium petitionum, quas a Praedecessoribus suis propositas fuisse noverant, istorum pietatis haeredes erga Fidelium Animas purgatorio igne cruciatas sese professi sunt, auctoresque se praestiterunt, ut in earum levamen, recurrente quotannis generali Fidelium Defunctorum Commemoratione, in suis respective Regnis, atque Dominiis suffragia multiplicarentur. Quapropter Magni Praedecessoris Nostri Sancti Gregorii Papae verba, quae is ad Brunichildem Francorum Reginam conscripsit (*Epist.* 50. *lib.* 6. ipsius Operum *Tom. II. pag.* 858.) jure, ac merito ad praedictos Reges transferre Nos posse censemus: *Epistolarum vestrarum series, quae Religiosum animum, et piae mentis studium continebat, non solum voluntatis vestrae fecit Nos laudare propositum, sed etiam libenter invitavit postulata concedere*. Tum etiam ea, quae alter rec. mem. Praedecessor noster Innocentius Papa III. ad Regem Castellae scripsit (Epist. 154. lib. 14.) *Cum Personam tuam inter Catholicos Reges speciali diligamus in Domino charitate, in his, quae secundum Deum requiris a Nobis, favorem Tibi Apostolicum libenti animo impertimur*; atque alia, quae idem (Epist. 24. lib. 15.) scripsit ad Regem Lusitaniae: *Æquum est autem, ut quos ad Populi regimen, et salutem, dispensatio coelestis eligit, Apostolica Sedes sincero prosequatur effectu: et in justis postulationibus studeat efficaciter exaudire*; eadem sane praesentium Hispaniae, ac Portugalliae Regum pietati ac dignitati mirum in modum congruere videntur. Quorum praeterea consimiles postulationes hac de re Nobis exhibitas, et parem pro Religione zelum, eximiumque Christianae Fidei in remotissimis etiam Regionibus propagandae studium, perspicuis argumentis Nobis assidue comprobatum, dum laeti suspicimus, haec etiam utrique simul aptanda censemus, quae noster quoque Praedecessor S. Leo Magnus ad Theodosium Augustum scribebat, *Epist.* 21. *ipsius Operum Tom. I. pag.* 238.: *Quantum praesidii Dominus Ecclesiae suae in fide Vestrae Clementiae praeparaverit, his etiam literis, quas ad me misistis, ostenditur; ut Vobis non solum Regium, sed etiam Sacerdotalem animum inesse gaudeamus. Siquidem praeter Imperiales, et publicas curas, piissimam solicitudinem Christianae Religionis habetis*.

Ad unitatem Rituum servandam, ternae permittuntur Missae omnibus hoc indulto comprehensis.

Quamvis vero antehac in Regno Aragoniae, Sacerdotibus Regularibus praedicta die tres Missas celebrantibus, Saeculares Presbyteri duas tantum celebrarent, Nos tamen aequum judicavimus hos illis per omnia exaequare, ut esset inter ipsos Ritus uniformitas: quae res in causa fuit, ut in Ecclesia Catholica aliae quoque diversitates sublatae fuerint, quantumvis tolerabiliores videri possent. Ita quum in Gallias, regnante Carolo Magno, inductus fuisset, una cum Ordine Romano, Ritus celebrandi tres Missas in die Natali Domini nostri

Jesu Christi, quum antea duae tantum celebrari solerent; novum hunc Ritum soli primum Episcopi adoptarunt, ac sibi suaeque Dignitati proprium fecerunt; sed postea, ad evitandam difformitatem, hujusmodi facultas ad omnes inferioris quoque Ordinis Sacerdotes extensa fuit, quemadmodum a Nobis demonstratum est in Tractatu *de Festis Domini par.* 1. *pag.* 248.

Applicatio pro omnibus Defunctis injuncta, juxta Ecclesiae mentem, et dictorum Regum pietatem.

Applicationem autem Missarum hoc nostro Indulto concessarum, tertiae nimirum a Sacerdotibus Saecularibus in Regno Aragoniae, secundae vero, ac tertiae ab omnibus existentibus in aliis Regionibus hoc Decreto comprehensis, jussimus fieri, non quidem pro aliquo peculiari Defuncto, sed pro omnibus Fidelibus Defunctis in genere; tum quia id magis consentaneum visum est piae, ac religiosae menti duorum Regum hujusmodi Indultum expetentium; tum quia Ecclesiae Spiritus id maxime postulabat; siquidem constat generalem Commemorationem omnium Fidelium Defunctorum secundae diei Mensis Novembris affixam, jam usque a saeculo nono ab Amalario Fortunato propositam, vertente autem saeculo undecimo a Beato Odilone Abbate pro omnibus Monasteriis sibi subjectis receptam, atque ab his demum, Praedecessoris nostri Johannis Papae XIX. auctoritate, ad universam Ecclesiam propagatam fuisse, ea potissimum de causa, ut, post celebratam praecedenti die Festivitatem in honorem Sanctorum omnium cum Christo regnantium, omnium quoque Justorum Animae in Purgatorio detentae, ac coelestis gloriae consortium expectantes, generalibus Ecclesiae suffragiis adjuventur. De hac re latius disseruimus in opere quod scripsimus in Acta nonnullorum Sanctorum, quorum Officia celebrantur in nostra Bononiensi Civitate, ac Dioecesi, *in Editione Patavina Cap.* 22. Unde satis patet, quam justa de causa praedictas Missas non aliquibus peculiaribus Defunctis, sed omnibus in communi Fidelibus in Christo dormientibus applicandas esse voluerimus.

Avaritiae species a celebratione Missarum arcenda.

Quam vero Nobis semper cordi fuerit, ut, juxta Sacrorum Canonum praescriptum, a celebratione Sacrosancti Missae Sacrificii omnem avaritiae speciem, omnemque sordidi captandi lucri praetextum longissime arceremus; satis compertum esse putamus ex his, quae tum in Archiepiscopatus Bononiensis, tum in Supremi Pontificatus administratione, in hunc finem praestitimus. Etenim inter Pastorales Institutiones nostras, praeter *quinquagesimam sextam*, in qua plures hac de re Ecclesiasticae Disciplinae regulas demonstravimus, et omnino observari praecepimus, adest etiam *nonagesima secunda*, in qua Sanctissimis Apostolicae hujus Sedis decretis inhaerentes, pravam quamdam damnavimus consuetudinem, qua contendebant nonnulli licitum esse Missas ita celebrare, ut earum fructum medium in antecessum applicarent pro iis, qui postea eleemosynam offerendo illius applicationem expeterent. Inter nostras vero Apostolicas Constitutiones in *Bullari Nostri Tom. I.* impressas, extant *vigesima secunda, et vigesima tertia*, quibus severissime vetitum per Nos est, ne eleemosynae pro Missarum celebratione colligantur in iis locis, in quibus major est earum Taxa Synodalis, ut deinde Missae alibi celebraudae committantur, ubi hujusmodi Taxa in minori quantitate statuta est. In novissimo autem Tractatu nostro de *Synodo Dioecesana lib.* 5. *cap.* 8. *num.* 9. *et* 10. alia complura ad hanc rem pertinentia studiose collegimus.

Idque praecipua ratione, ubi earum iteratio permittitur.

Ab hoc itaque tramite neutiquam recedendum Nobis esse judicantes, decrevimus supra, atque statuimus, ut pro celebratione, aut applicatione Missarum hoc nostro Indulto concessarum, nullum prorsus stipendium quocumque praetextu aut colore accipi valeat; quod ut a Nobis in praesenti casu decerneretur, specialis quaedam, et urgens ratio Nos impulit, praeter generales hasce, quas paulo ante indicavimus. Perspectum est enim omnibus in Ecclesiastica Historia paulum modo versatis, plures olim fuisse dies polyliturgicos, quibus nimirum singuli Sacerdotes plus quam semel Missarum sacrificia peragebant, ut, erat, praeter Natalem Domini, prima dies Mensis Januarii, Feria V. in Coena Domini, Vigilia Ascensionis, tres dies Jejunii infra Octavam Pentecostes, aliique dies Festi nonnullorum Sanctorum memoriae dicati, ut Nativitas Sancti Johannis Baptistae, et Natalitium Sanctorum Apostolorum Petri, et Pauli, de quibus Nos ipsi monumenta protulimus in Opere *de Festis D. N. Jesu Christi l.* 1. *pag.* 67. *et seq.*

Quae ideo jam vetita fuit, ut turpes quaestus tollerentur.

Ut autem hujusmodi consuetudo generaliter tolleretur, et facultas celebrandi plures Missas uno die, ad solum diem Natalis Domini coarctaretur, non alia de causa factum est,

quam ut avaritiae, et sordidis quaestibus adimeretur occasio, vel saltem oblocutionibus silentium imponeretur, quae scilicet ex eleemosynis pro Missarum numero multiplicatis, aut ortum habuerant, aut oriri posse videbantur. Hunc esse proprium sensum Canonis *sufficit, de Consecr. dist.* 1. jam demonstratum per Nos est in literis ad Venerabilem Fratrem Episcopum Oscensem datis §. *Excepta, et sequentibus*. Ideo autem scripta Nostra in hoc Decreto frequenter in medium protulimus, ne quae jam alibi a Nobis dicta sunt, hic denuo explicare, et quae alibi demonstravimus, iterum rationibus comprobare cogeremur. Id vero, quod supra posuimus, a duobus praeteres scriptoribus in Ecclesiasticis rebus apprime versatis asseritur. Eorum alter est Thomassinus in Opere *de veteri, et nova Ecclesiae disciplina par.* 3. *lib.* 1. *cap.* 74. n. 6. ubi post allatam Constitutionem Odonis Episcopi Parisiensis, videlicet: *Nullus bis in die Missam audeat celebrare, aut cum duplici Introitu, nisi in magna necessitate*, haec subdit: *Cum pecunia tunc ut plurimum ad Missam offerretur, hinc avaritiae species, vel suspicio quaedam iterationi Missarum affricabatur*. Alter est Vicecomes in Tractatu *de antiquis Missae ritibus lib.* 3. *cap.* 28. *circa fin.*, ubi postquam antiquam exposuit disciplinam, qua permittebatur Sacerdoti plures Missas in die celebrare; de ipsius disciplinae mutatione deinde sic ait: *Abrogationis autem causam, quantum equidem divinare possum, debere nundinatores quidam, qui majoris pietatis materiam ad turpe lucrum detorquere non sunt veriti, et fecerunt, ut libertas prisca saltem hisce Regionibus erepta sit, ac desierit.*

Si igitur multiplicitas Missarum, quae Sacerdotibus olim pluribus per annum diebus permittebatur, ideo sublata fuit, ut avaritiae quaestibus, aut obloquentium suspicionibus obviam iretur, jure ac merito Nos Indultum hoc Nostrum, quo Sacerdotibus in praefatis Regnis, atque Dominiis commorantibus tres Missas in die Commemorationis omnium Fidelium Defunctorum celebrare permisimus, hujusmodi expressa lege, atque districta sanctione communire debuimus, ut ne quis eorum pro Missis de novo concessis, ullum stipendii genus, quacumque de causa, et quolibet praetextu, aut colore recipere posset.

Atque in ea-
re etiam aliae
deregata fa-

His accedit, quod quum petitiones inspeximus ab aliquibus peculiaribus Episcopis Apostolicae Sedi olim oblatas pro concessione celebrationis duarum, aut trium Missarum in die Commemorationis omnium Fidelium Defunctorum; simulque contraria expenderimus Rescripta tunc respective emanata; agnovimus praedictas petitiones huic potissimum rationi innixas fuisse, quod scilicet tanta esset eleemosynarum copia, quae ea die pro Missarum celebratione a piis Fidelibus offerebantur, ut aliter illis satisfieri non posse assererent, quam si facultas indulgeretur Sacerdotibus, ut plures Missas ea ipsa die celebrare possent: contra vero in rejiciendis iisdem petitionibus, id maxime spectatum fuisse agnovimus, ne per hujusmodi concessiones Ordo Sacerdotalis apud detractores in aviditatis suspicionem, et infamiam adduceretur. Qua etiam de causa Nos hanc concessionem nostram, praedicta lege adjecta, suspicionibus hujusmodi nullum locum praebere posse voluimus.

cit, ne avari-
tiae via ape-
riretur.

Haec sunt, quae concedenda esse judicavimus, quaeque de praemissorum consilio, et Apostolica auctoritate Nostra concessimus; atque haec sunt, quae in hujusmodi Indulti concessione prae oculis habuimus, quaeque omnia exponenda duximus praesenti Decreto, quod a Nobis conditum, manu nostra subscripsimus hac die XXI. Aug. Anni MDCCXLVIII. Anniversaria Coronationis nostrae, ineunte Pontificatus Nostri Anno Nono.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Porro praeinsertum nostrum Decretum, atque in eo omnia, et singula contenta, ac praescripta, quo firmius subsistant, et serventur exactius, atque etiam quatenus opus sit, auctoritate Nostra Apostolica tenore praesentium confirmamus, et approbamus; illique, et omnibus, ac singulis contentis, et praescriptis, Apostolicae firmitatis robur adjicimus, atque ita, ut praemittitur, omnino servari mandamus. Decernentes easdem praesentes literas firmas, validas, et efficaces existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac illis, ad quos spectat, et spectabit in futurum, plenissime suffragari, et ab eis respective sub irrogatis poenis; et censuris inviolabiliter observari, sicque in praemissis per quoscumque Judices Ordinarios, et Delegatos etiam Causarum Palatii Apostolici Auditores judicari, et definiri debere, ac irritum,

Pontifex De-
cretum con-
firmat per
Literas Apo-
stolicas, cum
clausulis etc.

et inana, si super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obstantibus Constitutionibus, et Ordinationibus Apostolicis, caeterisque contrariis quibuscumque. Volumus autem, ut praesentium literarum transumptis, seu exemplis etiam impressis, manu alicujus Notarii publici subscriptis, et sigillo Personae in Ecclesiastica Dignitate constitutae munitis, eadem prorsus fides in judicio, et extra adhibeatur, quae adhiberetur iisdem praesentibus, si forent exhibitae, vel ostensae.

Dat. Pontif. An. IX. die 26. Augusti 1748.

Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die XXVI. Augusti MDCCXLVIII. Pontificatus Nostri Anno IX.

Cajetanus Amatus.

LXI.°

SANCTISSIMI IN CHRISTO PATRIS ET DOMINI NOSTRI DOMINI

BENEDICTI DIVINA PROVIDENTIA PAPÆ XIV.

LITERÆ APOSTOLICÆ

Quibus Motu proprio sub bulla aurea confirmantur, et ampliantur Indulgentiae gratiae, et privilegia tam ab eadem Sanctitate Sua, quam ab ejus Praedecessoribus concessa Congregationi B. M. V. AB ANGELO SALUTATÆ in Collegio Romano Societatis JESU et aliis Congregationibus illi aggregatis, et aggregandis.

BENEDICTUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI.

Ad perpetuam rei memoriam.

Proemium.

Gloriosae Dominae Dei Genitricis Mariae cultum ac venerationem Dei, manifesta voluntate, ac veraci semper Ecclesiae spiritu magnopere commendari, nec minus juste, quam fructuose eidem a Fidelibus exhiberi, adeo manifestum esse non dubitamus, ut ad Christianorum corda religioso devotionis studio erga eam inflammanda, Apostolicae adhortationes Nostrae superfluae propemodum fore videantur. Sicut enim Omnipotens Deus hanc felicissimam Virginem electam ex millibus, et ad ineffabilem Divinae Maternitatis dignitatem Angelo nuntiante evectam, gratiae suae donis abundantius prae caeteris omnibus puris creaturis replevit, ac splendidissimis gloriae coronis super alia omnia manuum suarum opera decoravit; sic etiam Catholica Ecclesia, Sancti Spiritus magisterio edocta, eamdem, et tamquam Domini ac Redemptoris sui Parentem, Coelique ac Terrae Reginam impensissimis obsequiis colere, et tamquam amantissimam Matrem extrema Sponsi sui morientis voce sibi relictam, filialis pietatis affectu prosequi studiosissime semper professa est. Ad ejus opem in publicis calamitatibus, et perturbationibus, quaecumque inferorum hostium vi excitatae fuerunt, veluti ad tutissimum salutis portum, confugere consuevit, ejusque potissimum virtute cunctas haereses in universo mundo extinctas ac debellatas esse fatetur. Haec enim est speciosissima Esther, quam adeo Supremus Regum Rex adamavit, ut ad salutem populi sui non tam dimidiam Regni sui partem, quam totum quodammodo Imperium suum et potestatem cum ea communicasse videatur: Haec fortis illa Judith, cui Deus Israel de omnibus inimicis Terrae suae victoriam reportare concessit: Hanc ipsa Ecclesia, concordibus Patrum sententiis, a filiis suis omnibus in peculiaribus eorum necessitatibus atque periculis cum fiducia adeundam suadet, tamquam Advocatam apud suum, Deique unigenitum Filium, loquentem pro nobis bona: Hanc praedicat mysticam arcam foederis, in qua reconciliationis nostrae impleta sunt Sacramenta, quam Deus respiciens pacti sui recordabitur, et misericordiae memor erit. Ipsa est coelestis veluti rivus, per quem gratiarum omnium, atque donorum fluenta in miserorum mortalium sinum deducuntur; ipsa est aurea Coeli porta, per quam sempiternae Beatitudinis requiem aliquando intrare confidimus.

Cultus erga Deiparam a Fidelibus fructuose exhibendus commendatur.

Haec atque alia secum perpendens B. Ignatius Confessor, qui ad majorem Dei gloriam propagandam, militantis Ecclesiae Castra novis sub Sanctissimi Nominis Jesu vexillo conscriptis legionibus auxit, quum magnum certamen sibi, suisque militibus, pro sua cujusque non minus, quam pro aliorum etiam salute, propositum, animo prospiceret, aptissimum sibi praesidium in B. Virginis tutela statuen-

De S. Ignatii in B. Virginem fiducia, et zelo in ejus gloria propaganda.

dum esse sapientissime judicavit. Idcirco quum primum e patria domo digressus, grandia jam tum in corde suo volvens, sacrae militiae tyrocinium ponere decrevisset, ad ipsius Virginis pedes statim se contulit, et sub illius auspiciis arduum perfectionis iter ingressus est. Quum vero deinceps, primo Commilitonum delectu habito, ipsos jam jam in aciem ducere instituerit, non alibi, quam in aede Virginis Parisiis apud Montem Martyrum solemni Sacramento se cum illis adstrinxit, atque in hoc veluti firmissimo lapide prima instituti sui fundamenta solidavit. Quod autem ipsi usitatum fuit, ut nihil fere gravius, nisi invocato prius Mariae nomine aut statueret, aut aggrederetur; id omnibus alumnis suis documento esse voluit, ut in obeundis professionis suae officiis atque laboribus, in ejus potissimum patrocinio Divini adjutorii spem collocarent; et in adeundis pro Religione periculis hanc sibi Turrim fortitudinis, ex qua clypeorum millia pendent, a facie inimici perfugium et munimentum esse confiderent. Itaque ipsi per omnem terrarum, et mariam amplitudinem portantes adorabile nomen JESU coram Regibus et Nationibus, dulcissimum simul Matris ejus nomen ubique annunciare non destiterunt; et una cum fidei lumine, et morum Sanctitate, Deiparae quoque cultum et honorem in omnibus utriusque Orbis regionibus mirabiliter propagarunt.

Soc. JESU sub ejus tutela parta.

Illud autem bene ac sapienter institutum ab ipsis, et passim usurpatum esse dignoscitur, quod scilicet, dum inter alia Instituti sui exercitia, quibus Ecclesiae Dei utilissimam operam navare pergunt, Christianam ubique Juventutem Religione, et bonis artibus imbuere et excolere student, eamdem piis sodalitiis, seu Congregationibus Sanctissimae Virgini Dei Genitrici dicatis aggregari curant, ejusque obsequiis, et famulatui specialiter mancipatam; sub illius propemodum disciplina, quae Mater est pulchrae dilectionis, et timoris, et agnitionis, ad Christianae perfectionis fastigium eniti, et ad aeternae salutis metam contendere docent. Ex hoc laudabili et pio Instituto, sanctis, et salubribus legibus pro varia sodalium conditione multipliciter instructo, ac prudenti peculiarium Moderatorum solertia provide exculto, incredibile est, quanta in omnium ordinum homines utilitas derivata fuerit; dum alii arreptam a teneris annis sub Beatissimae Virginis clientela, innocentiae, ac pietatis viam insistentes, bene moratae vitae tenorem, qui Christianum hominem, et Virginis famulum decet, per omnes aetates, optimo exemplo, et finalis perseverantiae fructu, servare meruerunt; alii a vitiorum illecebris, quibus misere erant irretiti, et a via iniquitatis, quam ingressi fuerant, ope clementissimae Matris Dei, cujus obsequiis in hujusmodi Sodalitiis sese devoverant, ad bonam frugem revocati, sobriam deinde et justam et piam vitae rationem amplexi sunt, ac sacrarum exercitationum in iisdem Congregationibus assiduitate adjuti, in ea felicissime perseverarunt; alii etiam ex devota affectione erga Deiparam mature concepta, ad sublimiores Divinae charitatis gradus evecti, vanis fluxisque hujus mundi bonis, ac voluptatibus, forti magnoque animo relictis, ad sanctiorem tutioremque regularis vitae statum commigrarunt, et Christi Cruci per religiosa vota confixi, propriae perfectioni, et proximorum saluti promovendae totos se dediderunt.

Inter alia Societatis JESU instituta laudatur erectio Congregationum B. Mariae Virginis.

Congregationum hujusmodi fructus.

Ex his omnibus claro patet, quam prudenti et salutari consilio Praedecessores Nostri Romani Pontifices hujusmodi Congregationum institutum jam usque ab initio Apostolico favore complexi sint, et ad illud fovendum, et promovendum, pluribus et singularibus gratiis ac privilegiis earumdem Moderatores atque Sodales cumulaverint. Vix enim fel. rec. Gregorius PP. XIII. prima istituti hujusmodi fundamenta in Ecclesia B. Mariae Virginis Annuntiatae in corpore aedificiorum Collegii Romani sita, inter Scholares ad ipsum Collegium confluentes aliquo modo jacta fuisse cognovit, quum ipsis scholaribus, aliisque Christifidelibus, qui adeo laudabilibus operibus et exercitiis cum ipsis se addicerent, nonnullas indulgentias, et peccatorum remissiones concessit: Quas tamen deinde multo magis Apostolica liberalitate ampliavit, tunc quum Institutum ipsum per alias etiam Mundi partes ad Dei gloriam, et Virginis honorem, publicaeque salutis fructum, per eosdem Societatis JESU Alumnos, ut jam fieri cognoverat, magis magisque semper propagari cupiens, operae pretium duxit Primariam Instituti hujusmodi Congregationem, seu Primarium Sodalitium in ipsa Ecclesia Annuntiationis B. M. Virginis in praefato collegio Romano sita, sub Praepositi Generalis Societatis JESU tunc, et pro tempore

Romani Pontifices dictas Congregationes variis gratiis cumularunt.

Gregorius XIII Primariam Congregationem in Collegio Romano erexit cum Indulgentiarum concessione.

existentis, vel eo absente, aut esse desinente, sub Vicarii etiam Generalis ejusdem Societatis regimine, auctoritate Apostolica, erigere, et stabilire, ita ut aliae quaecumque Congregationes, et Sodalitia similia per diversas Mundi partes sub eodem Titulo erecta et erigenda, a Primaria hujusmodi Congregationis, seu Primario Sodalitio, tamquam membra a capite dependentia, et normam, et exemplum, et Indulgentiarum, atque gratiarum communicationem ab ipso acciperent; ut latius, et uberius continetur in ipsius Gregorii Praedecessoris Literis anno Incarnationis Dominicae Millesimo quingentesimo octogesimo quarto, Nonis Decembris sub Plumbo datis, quae sunt tenoris sequentis.

Et eum facultate aggregandi alias Congregationes, et communicandi Indulgentias

Tenor Literarum d Greg XIII.

GREGORIUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Gregorii XIII erectio Primariae Congregationis in Ecclesia Annunciatae Collegii Romani Societatis JESU cum Indulgentiis, et cum facultate aggregandi quasvis alias Congregationes similes pro Generali Praeposito.

» Omnipotentis Dei Salvatoris Nostri, qui ex » pietatis suae superabundantia, Fidelium » mentibus coelestis inspirationis gratiam, et » devotionis ardorem, ad Divinae Majestatis » obsequia, et piorum operum exercitia salubriter peragenda continuo infundit, exemplo » adducti, in eam Pastoralis officii curam cogitationemque sedulo incumbimus, per quam » ipsorum Fidelium fructuosis hujusmodi operibus, et exercitiis vacantium, religio, et » devotio continuum suscipiat incrementum, » eisque votiva salus proveniat animarum. » Alias siquidem per Nos accepto quod plerique probi, et pii adolescentes bonarum literarum studiis in Collegio nostro Societatis » JESU de Urbe insistentes, singulari erga » Beatissimam Mariam Virginem Dei Genitricem affectu ducti, ac etiam Lectorum et Magistrorum suorum spiritualibus cohortationibus ad id accensi, Ecclesiam ANNUNCIATIONIS ejusdem Beatae Mariae in corpore aedificiorum dicti Collegii consistentem, certis » statutis diebus, et horis frequentare, et cum » eximia devotionis sinceritate, cordisque contritione conscientiam suam per Confessionis, » et Sanctissimae Eucharistiae ministerium » expurgare, ac Divinis officiis, colloquiis, et » exhortationibus spiritualibus, aliisque piis, » et salutaribus operibus vacare soliti erant;

Primordia Congregationis studiosorum

» factoque inde ad illorum exemplum majore » aliorum concursu, mutuis studiis se invicem consociaverant. Nos ut plum hoc institutum peramplius coalesceret, eisdem, et » aliis Christifidelibus hujusmodi spiritualibus » operibus, et exercitiis pro tempore addictis, » nonnullas Indulgentias, et peccatorum suorum remissiones concessimus: prout in nostris inde confectis Literis plenius continetur. Cum autem, sicut exhibita nobis nuper » pro parte Dilecti Filii Praepositi Generalis » dictae Societatis petitio continebat, in diversis Mundi partibus et praesertim insignioribus Europae Civitatibus, ejusdem Societatis » Collegia ad Juventutem bonis moribus et virtutibus ornandam, ac vera pietate, Sacraque doctrina imbuendam, propagari; illorumque externi Scholares ibidem studiorum » causa confluentes, optima devotionis, et piorum operum hujusmodi exercitia ferventi » studio imitari; et exinde multiplices fructus » ad Dei Gloriam Ipsiusque Divini Nominis » cultum, ac Beatae Mariae Virginis honorem, » necnon publicam salutem, et spiritualem » consolationem provenire coeperint; et opere » pretium sit, ut quemadmodum plurium, et » fructuosarum exercitationum hujusmodi institutum a Scholaribus dicti Collegii de Urbe, quod nostris auspiciis, et impensis magnifico aedificiorum, et structurarum opere » a fundamentis innovatur, et extruitur, primordium suum in dicta Ecclesia ANNUNTIATIONIS Beatae Mariae habuit; ita quoque inibi » eorumdem Scholarium Primaria Congregatio, seu Primarium Sodalitium sub titulo » ejusdem ANNUNTIATIONIS Beatae Mariae ad » laudabile eorum in piis operibus, et officiis » hujusmodi studium, nostris beneficiis et Indulgentiarum praemiis conservandum ac augendum, stabiliatur, et instituatur, pro parte ipsius Praepositi nobis fuit humiliter supplicatum, ut praemissis annuere, et desuper » opportune providere de benignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur religiosum ipsorum Scholarium in his spiritualibus exercitiis studium pio voluntatis affectu prosequi » volentes, ipsumque Praepositum a quibusvis » excommunicationis, suspensionis, et interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, » et poenis, a Jure, vel ab homine quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum praesen-

Aliorum concursus.

» tium dumtaxat consequendum harum seria » absolventes, et absolutum fore censentes; » necnon Literarum praedictarum tenores prae» sentibus pro expressis habentes, hujusmodi » supplicationibus inclinati, in eadem Ecclesia, » unam seu unum, externorum Scholarium » dicti Collegii nostri, ac etiam aliorum Chri» stifidelium Societati praedictae devotorum » Primariam Congregationem, seu Primarium » Sodalitium sub titulo ANNUNTIATIONIS Beatae » Mariae hujusmodi, quae, seu quod per prae» dictum, et pro tempore existentem Praeposi» tum Generalem dictae Societatis, seu illo de» functo, donec alius ad officium Praepositi » Generalis hujusmodi canonice assumatur, per » Vicarium etiam Generalem ejusdem Societa» tis dirigi debeat, Apostolica auctoritate te» nore praesentium perpetuo, sine tamen ip» sius Societatis praejudicio, erigimus, et in» stituimus. Ut autem Primaria Congregatio, » seu Primarium Sodalitium hujusmodi per » gratiarum et munerum coelestium largitio» nem devotionis ac pietatis jugiter proficiat » incrementis; de Omnipotentis Dei miseri» cordia, ac Beatorum Petri, et Pauli Aposto» lorum ejus auctoritate confisi, omnibus, et » singulis Christifidelibus vere poenitentibus, » et confessis, qui deinceps in Sodales ejusdem » Primariae Congregationis, seu Primarii So» dalitii recipientur, tam die receptionis eo» rum, si Sanctissimum Eucharistiae Sacra» mentum in praedicta Ecclesia, aut ubicum» que potuerint, eo die sumpserint, quam in » mortis articulo; nec non ipsis, ac omnibus » et singulis aliis utriusque sexus Christifideli» bus etiam vere poenitentibus, et confessis, » sacraque communione refectis, qui Eccle» siam praedictam die festivitatis ejusdem AN» NUNTIATIONIS Beatae Mariae a primis vesperis » usque ad occasum solis ipsius festivitatis de» vote visitaverint, et inibi pro Reipublicae » Christianae conservatione et augmento, hae» resum extirpatione Principumque Christia» norum mutua, et universali pace, ac nostra » et pro tempore existentis Romani Pontificis » prosperitate, vel alias preces, prout unicui» que suggeret devotio, ad Deum devote ef» fuderint. Insuper eisdem Sodalibus similiter » vere poenitentibus, et confessis, qui in Na» tivitatis et Ascensionis Domini Nostri Jesu » Christi, ac Annuntiationis, Assumptionis, » et Conceptionis, necnon Nativitatis Beatae

Primariae Congregationis institutio.

Indulgentia plenaria pro sodalibus in ingressu et in mortis articulo.

Plenaria pro omnibus in die Annuntiationis.

Plenaria pro Sodalibus quinquies in anno.

» Mariae Virginis festis diebus, praedictum » Sanctissimum Sacramentum ibidem, vel ali» bi acceperint, plenariam omnium peccato» rum suorum Indulgentiam, et remissionem » Apostolica auctoritate, et tenore praesen» tium misericorditer in Domino concedimus, » et elargimur; ipsisque Sodalibus, qui de » eorum numero existentium, vel aliorum » Christifidelium defunctorum corpora ad se» pulturam Ecclesiasticam associaverint; aut » infirmi vel impediti, audito signo campanae, » genuflexi, si per infirmitatem licebit, ora» tionem Dominicam, et Salutationem Ange» licam, pro salute animae defuncti, vel cor» poris infirmi recitaverint; necnon qui Con» gregationibus tam publicis, quam privatis, » ac Divinis officiis, spiritualibusque collo» quiis, exhortationibus et aliis piis officiis, » etiam in Sodalis, seu aliorum Christifidelium » defunctorum suffragium per Primariam Con» gregationem, seu Primarium Sodalitium or» dinandis, et ab ipso Praeposito, seu Vicario » Generali approbandis; quique diebus feriatis » Missae Sacrificio interfuerint, aut vespertino » tempore antequam cubent, conscientiam » suam diligenter examinaverint, seu paupe» res infirmos tam Sodales, quam alios in Ho» spitalibus, vel privatis domibus, necnon » carceratos visitaverint, aut pacem inter ini» micos conciliaverint; quoties horum quod» vis fecerint, unum annum de eis injunctis, » vel alias quomodolibet debitis poenitentiis » Apostolica auctoritate, et tenore similibus » etiam misericorditer in Domino relaxamus; » quascumque alias praesentibus non expres» sas Indulgentias, et peccatorum remissio» nes, etiam plenarias, et relaxationes, Scho» laribus et aliis praedictis, ratione dicti eo» rum Instituti, vel alias in communi per Nos, » et Sedem Apostolicam quomodolibet conces» sas revocando, et abrogando. Insuper ne » praefati Sodales, si aliquando eos ab ipsa » Urbe abesse, vel alibi aliter commorari con» tingat, hujusmodi Indulgentiarum, et alia» rum gratiarum spiritualium effectu, et fructu » frustrati remaneant; eisdem Sodalibus extra » Urbem ubivis locorum pro tempore commo» rantibus, ut in locis ubi eos pro tempore re» sidere, seu morari contigerit, opera praedi» cta, quae ipsi Sodales in Urbe praesentes » pro singularum Indulgentiarum, remissio» num, et relaxationum hujusmodi consequu-

Indulgentiae unius anni toties quoties, pro Sodalibus, qui Corpora defunctorum associaverint.

Vel si impediti, pro eis, aut pro infirmis oraverint.

Congregationibus, Divinis Officiis, Exortationibus interfuerint.

Missae Sacrificio diebus feriatis.

Conscientiam suam examinaverint.

Infirmos, vel incarceratos visitaverint.

Aliae indulgentiarum concessiones revocantur.

Sodales ubivis locorum possunt consequi praedictas Indulgentias

» tione observare deberent, apud Ecclesias
» eorumdem locorum aut alibi prout poterunt
» observando, et exequendo, omnes easdem
» Indulgentias, remissiones, et relaxationes
» habeant, et illae eis pariter suffragentur;
» necnon tam in Urbe praesentes, quam alibi
» ubivis locorum commorantes Sodales Pri-
» mariae Congregationis, seu Primarii Sodali-
» tii hujusmodi, qui singulis quadragesimali-
» bus, et aliis anni temporibus, ac diebus Sta-
» tionum Ecclesiarum dictae Urbis, et extra
» illius muros, quae a Christifidelibus pro
» consequendis Indulgentiis, et remissionibus
» visitari solent; dictae Societatis, si ibi fuerit,
» alioquin aliam Ecclesiam, seu Cappellam in
» locis, ubi eos pro tempore residere, seu mo-
» rari contigerit, ut praefertur, devote visi-
» taverint, et ibi septies Orationem Domini-
» cam, et septies Salutationem Angelicam re-
» citaverint; tot, et easdem Indulgentias con-
» sequantur, quas consequerentur, si iisdem
» temporibus et diebus singulas Ecclesias di-
» ctae Urbis, et extra illius muros hujusmodi
» pro iisdem Stationibus et Indulgentiis conse-
» quendis deputatas personaliter visitarent, ac
» omnia, et singula, quae pro hujusmodi gra-
» tiarum consequutione quomodolibet requi-
» runtur, plene adimplerent. Praeterea eidem
» Praeposito, seu Vicario Generali, pro tem-
» pore existenti, ut in quibusvis aliis dictae
» Societatis Collegiis extra Urbem praedictam,
» per universum Orbem, nunc et pro tempore
» erectis, seu eorum Ecclesiis, pro eorumdem
» piorum operum incremento, quascumque
» alias, seu quaecumque alia Scholarium ibi-
» dem Literarum studiis insistentium, et alio-
» rum Christifidelium ipsi Societati devoto-
» rum Congregationes, seu Sodalitia sub eo ti-
» tulo Annuntiationis Beatae Mariae, quae ab
» ipsa Primaria Congregatione, seu Primario
» Sodalitio, tamquam membra a capite depen-
» deant; auctoritate nostra, sine tamen Socie-
» tatis, aut Collegiorum, et Ecclesiarum hu-
» jusmodi praejudicio, erigere, et instituere,
» illasque; seu illa eidem Primariae Congre-
» gationi, seu Primario Sodalitio aggregare;
» ac eis sic erectis, institutis, et aggregatis
» eorumque Sodalibus praedictas, ac omnes,
» et quascumque alias Indulgentias, peccato-
» rum remissiones, relaxationes, gratias, et
» facultates tam spirituales, quam temporales,
» a Nobis, dictaque Sede Primariae Congrega-

Indulgentiae Stationum Urbis, visitantibus Ecclesiam Societatis, ubi adsit, vel aliam quamcumque.

Facultas conceditur Generali Praeposito quascumque alias Congregationes in Collegiis extra urbem erigendi, et aggregandi.

» tioni, seu Primario Sodalitio de cetero con-
» cedendas, ita ut Sodales aliarum Congrega-
» tionum, seu aliorum Sodalitiorum hujus-
» modi observantes, et exequentes ea, quae
» ipsius Primariae Congregationis, seu Prima-
» rii Sodalitii Sodales pro Indulgentiis, remis-
» sionibus, et relaxationibus hujusmodi con-
» sequendis observare et exequi debent; eas-
» dem Indulgentias, peccatorum remissiones, et
» relaxationes pariter consequantur, facultate
» aggregandi, et gratias hujusmodi aliis con-
» cedendi dumtaxat excepta, communicare.
» Nec non tam primariam, seu primariom,
» quam omnes, et singulas ei aggregandas Con-
» gregationes, seu omnia, et singula ei aggre-
» ganda Sodalitia hujusmodi per se, vel alium,
» seu alios ejusdem Societatis Presbyteros ido-
» neos ad id ab eo deputandos visitare, et pro
» earum felici statu, regimine, et directione,
» quaecumque statuta, constitutiones, et de-
» creta, licita tamen et honesta, sacrisque
» Canonibus, et Concilii Tridentini decretis
» non contraria, nec non ab ipso Praeposito,
» seu Vicario, si per alium, vel alios deputan-
» dos hujusmodi fiant, examinanda, et ap-
» probanda edere; ac postquam edita fuerint,
» quoties pro eorum, et temporum qualitate,
» aut alias expediens ei videbitur, immutare,
» corrigere, moderari, et reformare, aut alia
» ex integro condere, libere et licite valeat
» eisdem auctoritate Apostolica et tenore per-
» petuo concedimus, et indulgemus: decernen-
» tes, statuta, constitutiones et decreta hujus-
» modi, postquam edita, immutata, correcta,
» moderata, reformata et condita fuerint, ab
» omnibus Sodalibus praedictis inviolabiliter
» observari debere; ac praesentes literas sub
» quibuscumque similium vel dissimilium In-
» dulgentiarum, et aliarum gratiarum revo-
» cationibus, suspensionibus, limitationibus,
» derogationibus, et aliis contrariis dispositio-
» nibus, etiam in favore Basilicae Principis
» Apostolorum de Urbe, seu Cruciatae San-
» ctae, aut alias per Nos, vel alios Romanos
» Pontifices Successores nostros, aut dictam
» Sedem, etiam Motu proprio, et ex certa
» scientia, Apostolicae potestatis plenitudine,
» seu ad quorumvis etiam Imperatorum, Re-
» gum, Reginarum, Ducum, et aliorum Prin-
» cipum instantiam, pro tempore quomodoli-
» bet factis minime comprehendi, sed semper
» ab illis exceptas, et quoties illae emanabunt,

Aggregatis quovis Primariae Indulgentias, et Indulgentias concedendi.

Congregationes visitandi.

Statuta condendi.

Examinandi, approbandi.

Praesentes literas non comprehendi sub quibusvis aliis, etiam Cruciatae sanctae, concessionum revocationibus decernit.

» toties in pristinum statum restitutas, repositas, et plenarie redintegratas, ac de novo concessas esse, et censeri, necnon omnibus, quos illae concernunt, suffragari debere. Irritum quoque et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obstantibus praemissis, et nostra de Indulgentiis ad instar non concedendis, ac aliis constitutionibus, et ordinationibus Apostolicis, caeterisque contrariis quibuscumque, praesentibus perpetuis futuris temporibus duraturis. Volumus autem, ut earumdem praesentium transumptis etiam impressis, Secretarii ipsius Societatis, vel Notarii publici manu, et personae alicujus in dignitate Ecclesiastica constitutae, vel pro tempore existentis Praepositi, aut Vicarii Generalis ejusdem Societatis sigillo munitis, eadem prorsus fides, ubique locorum, in judicio et extra adhibeatur, quae adhiberetur eisdem praesentibus, si essent exhibitae, vel ostensae. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrae absolutionis, erectionis, institutionis, concessionis, elargitionis, relaxationis, indulti, decreti, et voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, Indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, et Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum. Datum Romae apud Sanctum Petrum Anno Incarnationis Dominicae Millesimo quingentesimo octogesimo quarto, Nonis Decembris, Pontificatus Nostri Anno Tertiodecimo.

Non obstantibus etc.

Transumptis habeatur fides.

Datum 5. Dec. 1584.

Quum vero pium Congregationum hujusmodi institutum communi ubique plausu, et utilitate commendatum, tanta continuo incrementa suscepisset, ut necessarium plerumque esset in singulis Collegiis, et Domibus ipsius Societatis JESU, non unum, sed plura hujusmodi Sodalitia, pro Sodalium frequentia, et disparitate, constituere: rec. mem. Sixtus PP. V. similiter Praedecessor noster facultatem indulsit Generali ejusdem Societatis Praeposito tunc, et pro tempore existenti, seu Vicario etiam Generali, ut in quibusvis etiam ipsius Societatis Ecclesiis, seu Domibus, et Collegiis, quasvis alias, sive Scholarum tantum, sive aliorum Christifidelium tantum, sive utrorumque simul, tam sub eodem B. Mariae Virginis ANNUNTIATÆ, quam sub alio quovis Titulo, et Invocatione Congregationes, et Sodalitia erigeret, et constitueret; illasque, et illa eidem primariae Congregationi, seu primario Sodalitio aggregare, eisque omnes et singulas Indulgentias, aliasque gratias, et privilegia spiritualia et temporalia praefatae Primariae concessa, et concedenda communicare, et extendere posset: per quasdam incipien. *Superna dispositione* datas apud S. Petrum Anno Incarnationis Dominicae Millesimo quingentesimo octogesimo sexto Nonis Januarii, Pontificatus sui Anno Secundo, tenoris sequentis videlicet.

Sixtus V. primo amplavit facultatem aggregandi.

Tenor Literarum Sixti V.

SIXTUS EPISCOPUS

Servus Servorum Dei.

Ad perpetuam rei memoriam.

» Superna dispositione, cujus inscrutabili providentia ordinationem suscipiunt universa, in supereminenti Apostolicae dignitatis specula, meritis licet imparibus, constituti; et pia et salubria Christifidelium vota, quae ad Confraternitatum, seu Sodalitatum, praesertim in hac Urbe nostra rite institutarum, laudem et gloriam cum animarum salute tendere dignoscuntur, libenter exaudimus; ipsasque Confraternitates, seu Sodalitates condignis titulis extollimus, ac alias desuper disponimus, prout in Domino conspicimus eisdem Christifidelibus salubriter expedire. Alias siquidem pro parte dilecti Filii Claudii Aquavivae Praepositi Generalis Societatis JESU, felicis recordat. Gregorius PP. XIII. Praedecessori nostro exposito, externos Scholares ad Collegia ejusdem Societatis in diversis mundi partibus instituta studiorum causa confluentes, ad pia quaedam et laudabilia Scholarum Collegii praedictae Societatis de Urbe exercitia ferventi studio incitari; exindeque dictis Collegiis majorem in dies propagationem accipientibus, multiplices fructus ad Dei gloriam, ac ejus Divini nominis cultum, et Beatae Mariae Virginis honorem, publicam salutem, et animarum spiritualem consolationem provenire coepisse; idem Praedecessor ad laudabile eorumdem Scholarium in piis operibus, et officiis hujusmodi studium conservandum atque augendum, dicti Claudii Praepositi supplicationibus inclinatus, in Ecclesia Annuntiationis ejusdem Bea-

Extenditur facultas erigendi Scholarium Congregationes in Collegiis, Primariaeque Romanae aggregandi, ac Indulgentias eis communicandi, Generali Societatis JESU Praeposito alias concessa ad alias non Scholarium etiam in Domibus erigendas, Congregationes

Concessio Greg. XIII.

» tae Mariae sita in corpore aedificiorum dicti » Collegii Urbis, in qua ab ejusdem Collegii » Scholaribus sub illius Rectoris, et aliorum » dictae Societatis Religiosorum directione in» structis, tam piarum, et fructuosarum exer» citationum institutum primordium suum ha» buerat, unam seu unum externorum Scho» larium dicti Collegii, ac cum eis simul etiam » aliorum Christifidelium Societati praedictae » devotorum Primariam Congregationem, seu » Primarium Sodalitium sub titulo ejusdem » Annuntiationis Beatae Mariae per dictum » Claudium tunc, et pro tempore existentem » Praepositum Generalem, vel eo absente, aut » esse desinente, donec novus succederet, Vi» carium etiam Generalem dictae Societatis » dirigendam, seu dirigendum, sine tamen » ipsius Societatis praejudicio, Apostolica au» ctoritate perpetuo erexit et instituit; plures» que Indulgentias etiam plenarias, et pecca» torum remissiones Scholaribus et Christifi» delibus praedictis concessit: ac Praeposito, » seu Vicario praedicto, ut in quibusvis aliis » dictae Societatis Collegiis, extra dictam Ur» bem, per universum Orbem tunc et pro tem» pore erectis, et erigendis, sive eorum Eccle» siis pro dictorum piorum operum incremen» to, et animarum salute, quascumque alias, » sive alia Scholarium inibi bonarum litera» rum studio insistentium, ac simul cum eis » etiam aliarum Christifidelium (ut praefertur) » devotorum, Congregationes sive Sodalitia » sub eodem titulo, in singulis scilicet Colle» giis singulas, seu singula, quae a Primaria » Congregatione, seu Primario Sodalitio prae» dicto, tamquam membra a capite suo de» penderent, erigere et instituere; illasque seu » illa eidem Primariae Congregationi, seu pri» mario Sodalitio aggregare; illisque sic ere» ctis et aggregatis, eorumque Sodalibus, prae» dictas, et quascumque alias indulgentias, » et peccatorum remissiones, relaxationes, » gratias, et facultates ab eodem praedecesso» re, et Sede Apostolica ipsi Primariae Con» gregationi, seu Primario Sodalitio hactenus » concessas, et de cetero concedendas commu» nicare, et alia facere posset, itidem etiam » perpetuo concessit et indulsit, sub certis mo» do et forma tunc expressis, prout in Literis » ipsius Praedecessoris desuper confectis ple» nius continetur. Cum autem, sicut exhibita » nobis nuper pro parte dicti Claudii Praepo» siti petitio continebat, ex Congregationibus » seu Sodalitiis bujusmodi novi in dies, atque » eo majores, quo plures sunt Sodales, fructus » provenire noscantur; et in multis Collegiis, » pro Sodalium frequentia ac disparitate opus » fuerit, non unam tantum, sed plures in eo» dem Collegio Congregationes hujusmodi in» stituere; quin etiam in eisdem Collegiis ac » etiam Domibus dictae Societatis alia non » studiosorum Scholarium, sed aliorum pio» rum Christifidelium Sodalitia, seu Congre» gationes passim instituantur. Ut igitur tam » Scholares, quam caeteri Christifideles eo » promptiores ad hujusmodi Congregationes, » vel Sodalitia, ingredienda reddantur; et ad » piorum operum exercitia magis excitentur, » ac excitati manu teneantur, quo ampliori» bus coelestis gratiae donis se, ac eorum Con» gregationes seu Sodalitia decoratos ac refe» ctos, ac decorata et refecta esse conspexe» rint; pro parte dicti Claudii Praepositi Nobis » fuit humiliter supplicatum, quatenus sibi, » ac pro tempore existenti praedictae Societa» tis Praeposito, seu Vicario Generali, ut in » quibusvis dictae Societatis Ecclesiis, seu Do» mibus ac Collegiis, tam in Urbe, quam extra » eam per universum Orbem, nunc et pro » tempore erectis, seu erigendis, quasvis alias, » sive Scholarium tantum, sive aliorum Chri» stifidelium tantum, sive utrorumque simul, » tam sub eodem Beatae Mariae Annuntiatae, » quam alio quovis titulo, et invocatione Con» gregationes seu Sodalitia, dicta auctoritate » perpetuo erigendi, et instituendi facultatem » et licentiam concedere, aliasque in praemis» sis opportune providere de benignitate Apo» stolica dignaremur. Nos igitur, qui dudum » inter alia voluimus, quod literae super in» dulgentiis non expedirentur ad instar, nisi » specificarentur, ac animarum salutem, no» stris potissimum temporibus, sinceris desi» deramus affectibus, Claudium Praepositum, » seu Vicarium praedictum, ac eorum quem» libet a quibusvis excommunicationis, suspen» sionis, et interdicti, aliisque Ecclesiasticis » sententiis, censuris, et poenis a jure, vel ab » homine quavis occasione vel causa latis, si » quibus quomodolibet innodatus existit, ad » effectum praesentium dumtaxat consequen» dum, harum serie absolventes, et absolutum » fore censentes, posterioribus supplicationi» bus hac in parte nobis porrectis inclinati,

Primariae Congregationis per Greg. erectio.

Indulgentiarum concessio.

Facultas Congregationes alias erigendi, ac Primariae aggregandi.

Primariae Indulgentias aggregatis Congregationibus communicandi.

Petitio.

Praecedentis facultatis extensio ad plures etiam non Scholarium Congregationes in quibusvis Societatis locis erigendum.

» eidem Claudio, et pro tempore existenti dictae Societatis Praeposito seu Vicario Generali, ut in quibusvis ejusdem Societatis Ecclesiis, seu Domibus, ac Collegiis, tam in dicta Urbe, quam extra eam per universum Orbem, nunc et pro tempore erectis, seu erigendis, et instituendis, quasvis alias, sive Scholarium tantum, sive aliorum Christifidelium tantum, sive utrorumque simul, tam sub eodem Beatae Mariae Annuntiatae, quam alio quovis titulo et invocatione, Congregationes seu Sodalitia; unum scilicet vel plura in singulis locis, vel Ecclesiis, pro personarum frequentia, seu qualitate, auctoritate nostra sine alicujus praejudicio, perpetuo erigere et instituere; nec non Congregationes, seu Sodalitia hujusmodi jam nunc, et pro tempore erecta et instituta eidem Primariae Congregationi, seu Primario Sodalitio, Auctoritate Apostolica, et vigore praesentium Literarum etiam perpetuo aggregare; eisque sic erectis, institutis, et aggregatis respective, eorumque Sodalibus, Scholaribus et non Scholaribus, omnes et singulas tam plenarias, quam alias indulgentias, et peccatorum remissiones, ac relaxationes; necnon exemptiones immunitates, caeterasque gratias, facultates, indulta, et privilegia spiritualia, et temporalia, tam dictae Primariae, quam singulis aliis in quibusvis dictae Societatis Collegiis, vel Domibus, aggregatis, vel aggregandis, Scholarium et aliorum Congregationibus, seu Sodalitiis, hactenus tam per dictum, quam per alios quoscumque Romanos Pontifices Praedecessores nostros, Nosque et Sedem Apostolicam, ac etiam Regia, et Imperiali auctoritate, ac tam per viam extensionis, quam alias quomodolibet, et quandocumque concessas, et concessa hactenus, ac in posterum concedenda quibuscumque aliis, sive Scholarium dumtaxat, sive aliorum Christifidelium tantum, sive utrorumque simul, ac mixtim Congregationibus, seu Sodalitiis, in quibuslibet Collegiis, aut Domibus dictae Societatis hucusque institutis ac in posterum instituendis, eorumque Sodalibus Scholaribus, et non Scholaribus, auctoritate Apostolica, et vigore praesentium hujusmodi etiam perpetuo communicare, illasque, et illa ad easdem omnes Congregationes, seu Sodalitia, eorumque Sodales etiam non Scholares indifferenter, et aeque principaliter extendere, ac etiam illis concedere, et elargiri libere, et licite valeat; ita quod nunc, et quandocumque in futurum ipsi Sodales Scholares, et non Scholares quicumque sint, faciendo, et observando ea, quae Sodales Primariae, et aliarum Congregationum, seu Sodalitiorum praedictorum pro Indulgentiis, peccatorum remissionibus, relaxationibus, et aliis gratiis praedictis consequendis facere, et exequi tenentur; ipsas indulgentias etiam plenarias, et alias hujusmodi gratias, plenarie, et integre consequantur, ac illis fruantur, et potiantur, ac si illae eis specialiter, et ab initio concessae fuissent, auctoritate Apostolica tenore praesentium perpetuo indulgemus, dictique Gregorii Praedecessoris Literas, et immunitates, exemptiones, facultates, privilegia, et indulta: nec non in eis contenta quaecumque, tam respectu dictarum Congregationum, seu Sodalitiorum hujusmodi, quam dicti, et pro tempore existentis Praepositi, seu Vicarii Generalis dictae Societatis, ad praedictas Congregationes seu Sodalitia Scholarium, et non Scholarium etiam Christifidelium quorumcumque, tam erectas, quam in posterum, ut praefertur, erigendas, instituendas, ac aggregandas pariter perpetuo extendimus: itant omnia in illis contenta, et praesentibus Literis hujusmodi concessa, indulta, et elargita, ac si specialiter de verbo ad verbum eisdem praesentibus inserta, eorumque toti tenores expressi forent, concessa esse intelligantur. Decernentes easdem praesentes Literas sub quibuscumque similium vel dissimilium indulgentiarum, vel aliarum gratiarum revocationibus, suspensionibus, limitationibus, derogationibus, et aliis contrariis dispositionibus, etiam in favorem Basilicae Principis Apostolorum de dicta Urbe, seu Cruciatae Sanctae, aut etiam per Nos, seu alios Romanos Pontifices Praedecessores nostros, ac dictam Sedem etiam Motu proprio, etiam potestatis plenitudine, seu ad quarumvis Imperatorum, et Regum instantiam, pro tempore quomodolibet factis, minime comprehendi, sed semper ab illis exceptas, et quoties illae emanabunt, toties in pristinum statum restitutas, repositas, et plenarie reintegratas, ac de novo concessas esse, et censeri debere; irritumque et inane, si se-

Aggregandum.

Aggregatis Primariae et aliarum Congregationum Indulgentias communicandi, et concedendi.

» cus super his a quoquam quavis auctoritate » scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obstantibus praemissis, ac voluntate nostra praedicta, necnon constitutionibus, et ordinationibus Apostolicis, caeterisque contrariis quibuscumque. Volumus » autem quod si dictae Congregationes, aut » Sodalitia, vel eorum quaecumque aliquo » modo eidem Societati, vel Domibus, seu » Collegiis aliquod impedimentum, seu praejudicium pro tempore attulerint, idem Praepositus, seu Vicarius, illas vel illa, aut » eorum singulas, vel singula dissolvere possit; quodque praesentium transumptis etiam » impressis manu Secretarii ipsius Societatis, » aut Notarii publici subscriptis, et personae » alicujus in dignitate Ecclesiastica constitutae, » seu ipsius Praepositi, ac Vicarii generalis pro » tempore existentis ejusdem Societatis sigillo » munitis, eadem prorsus fides ubique locorum » in judicio et extra illud adhibeatur, quae » adhiberetur eisdem, si forent exhibitae vel » ostensae. Nulli ergo omnino hominum liceat » hanc paginam nostram absolutionis, indulti, » extensionis, decreti et voluntatis infringere, » vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem » hoc attentare praesumpserit, indignationem » omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, et Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum.

Non obstantibus etc.

Transumptis habentur fides.

Sanctio.

» Datum Romae apud Sanctum Petrum Anno Incarnationis Dominicae Millesimo quingentesimo octogesimo sexto. Nonis Januarii, » Pontificatus nostri Anno Secundo.

Dat. die 5 Jan. 1586

Et successive quia quaedam dubitandi occasio occurrerat, per alias suas apud Sanctum Marcum anno Incarnationis Dominicae Millesimo quingentesimo octogesimo septimo, tertio Kalend. Octobris expeditas Literas hujusmodi facultatem ampliando declaravit, hujusmodi erectiones etiam in Collegiis, seu Seminariis, aliisque locis sub directione, institutione, et gubernio ipsius Societatis, vel personarum illius existentibus, similiter, et pari cum effectu ab eodem Praeposito, seu Vicario Generali fieri posse: aliaque statuit, quae in secundo dictis ipsius Sixti Praedecessoris Literis distinctius continentur, quarum tenor talis est:

Secundo amplioravit Sixtus V. dictam facultatem.

SIXTUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

» Romanum decet Pontificem, cum de gratiis » per eum, et Sedem Apostolicam, pro Christifidelium Divinae Majestatis obsequiis, et » piurum operum exercitiis vacantium animarum salute, ac Religionis, devotionisque, » et Divini cultus incremento concessis, dubitari contingit, illas suae provisionis adminiculo elucidare, ac dubitationis hujusmodi » causam tollere, et alias desuper opportune » providere, prout conspicit in Domino salubriter expedire.

A Sixto V. confirmatur, et denuo conceditur facultas erigendi Congregationes in Ecclesiis, Domibus, et Collegiis Societatis, ac Seminariis, et locis sub illius gubernio existentibus, et Primariae Romanae aggregandi, Indulgentiasque illis communicandi, ac eas transferendi, concessa Generali illius Praeposito. An. 1587.

» Dudum siquidem, postquam felicis recordationis Gregorius PP. XIII. Praedecessor noster acceperat, quod plerique probi, » et pii Adolescentes, bonarum Literarum studiis in Collegio suo Societatis JESU de Urbe » insistentes, singulari erga Beatissimam Mariam Virginem Dei genitricem affectu ducti, » etiam Lectorum, et Magistrorum suorum » spiritualibus exhortationibus ad id accensi, » Ecclesiam Annuntiationis ejusdem Beatae » Mariae, in corpore aedificiorum dicti Collegii consistentem, certis statutis diebus, et » horis frequentare, et cum eximia devotionis » sinceritate, cordisque contritione conscientiam suam per Confessionem, et Sanctissimae Eucharistiae ministerium expurgare, et » divinis Officiis, colloquiis, et exhortationibus spiritualibus, aliisque piis, et salutaribus operibus vacare soliti erant, factoque » inde ad illorum exemplum majore aliorum » concursu, mutuis studiis se invicem consociaverant; cupiens, ut pium istud institutum per amplius coalesceret, eisdem, et aliis » Christifidelibus, hujusmodi spiritualibus operibus, et exercitiis pro tempore addictis, » nonnullas Indulgentias, et peccatorum remissiones per quasdam concessit.

Primordia Congregationis Studiosorum.

Aliorum concursus.

» Et deinde ipsi Praedecessori pro parte » dilecti Claudii Aquavivae Praepositi Generalis dictae Societatis exposito, quod externi » Scholares ad Collegia dictae Societatis, in » diversis Mundi partibus instituta, studiorum causa confluentes, optima devotionis, » et piorum operum hujusmodi exercitia fervent studio imitari, et exinde multiplices

» fructus ad Dei gloriam, et ejus Divini Nominis cultum, et Beatae Mariae Virginis honorem, nec non publicam salutem, et animarum spiritualem consolationem provenire coeperant; dictus Praedecessor, ad laudabile eorumdem Scholarium in piis operibus, et officiis hujusmodi studium conservandum, et augendum, supplicationibus ejusdem Claudii Praepositi ea in parte inclinatus, per alias suas, in eadem Ecclesia unum, seu unam externorum Scholarium primodicti Collegii, ac etiam aliorum Christifidelium Societati praedictae devotorum, primariam Congregationem, seu primarium Sodalitium, sub Titulo ANNUNCIATIONIS Beatae Mariae hujusmodi, per dictum, et pro tempore existentem Praepositum Generalem dictae Societatis, vel eo absente, aut esse desinente, donec alius ad officium Praepositi Generalis hujusmodi canonice assumeretur, per Vicarium etiam Generalem ejusdem Societatis dirigendum, seu dirigendam, perpetuo, (sine tamen praejudicio dictae Societatis) erexit, et instituit, omnibusque, et singulis Christifidelibus vere poenitentibus, et confessis, qui de caetero in Sodales ejusdem Primariae Congregationis, seu Primarii Sodalitii reciperentur, tam die receptionis eorum, si Sanctissimum Eucharistiae Sacramentum in praedicta Ecclesia, aut ubicumque potuerint, eo die sumerent, quam in mortis articulo; nec non ipsis, ac omnibus, et singulis aliis utriusque sexus Christifidelibus, etiam vere poenitentibus, et confessis, sacraque Communione refectis, qui Ecclesiam praedictam, die festivitatis ejusdem ANNUNCIATIONIS Beatae Mariae, a primis Vesperis usque ad Occasum Solis ipsius festivitatis, devote visitarent, et inibi pro Reipublicae Christianae conservatione et augmento, haeresum extirpatione, Principumque Christianorum mutua, et universali pace, ac pro tempore existentis Romani Pontificis prosperitate, vel alias preces, prout unicuique suggereret devotio, ad Deum devote effunderent; Nec non eisdem Sodalibus similiter vere poenitentibus, et confessis, qui in Nativitatis, et Ascensionis Domini Nostri JESU Christi, ac Annunciationis, Assumptionis, et Conceptionis, nec non Nativitatis Beatae Mariae festis diebus, praedictum Sacramentum ibidem, vel alibi sumerent; plenariam omnium peccatorum suorum Indulgentiam, et remissionem, auctoritate praedicta concessit, et elargitus est: ipsisque Sodalibus, qui de eorum numero existentium, vel aliorum Christifidelium corpora ad sepulturam Ecclesiasticam associarent, aut infirmi, vel impediti, audito signo campanae genuflexi, si per infirmitatem liceret, orationem Dominicam, et Salutationem Angelicam pro salute animae defuncti, vel corporis infirmi recitarent; nec non, qui Congregationibus, tam publicis, quam privatis, ac Divinis officiis, spiritualibusque colloquiis, exhortationibus, et aliis piis officiis, etiam in Sodalis, seu aliorum Christifidelium defunctorum suffragium, per primariam Congregationem, seu primarium Sodalitium ordinandis, et ab ipso Praeposito, seu Vicario Generali approbandis; quique diebus feriatis Missae Sacrificio interessent, aut Vespertino tempore, antequam cubarent, conscientiam suam diligenter examinarent, seu pauperes infirmos, tam Sodales, quam alios in Hospitalibus, vel privatis domibus, nec non carceratos visitarent, aut pacem inter inimicos conciliarent; quoties eorum aliquod facerent, unum Annum de injunctis eis, aut alias quomodolibet debitis poenitentiis, misericorditer in Domino relaxavit. Insuper, ne praedicti Sodales; si aliquando eos ab ipsa Urbe abesse, vel alibi commorari contingeret, hujusmodi Indulgentiarum, et aliarum gratiarum spiritualium effectu, et fructu frustrati remanerent, eisdem Sodalibus extra Urbem ubivis locorum pro tempore commorantibus, ut in locis, ubi eos pro tempore residere, seu morari contingeret, opera praedicta, quae ipsi Sodales in Urbe praesentes, pro singularum Indulgentiarum, remissionum, et relaxationum hujusmodi consecutione observare deberent, apud Ecclesias eorumdem locorum, aut alibi, prout possent, observando, et exsequendo, omnes easdem Indulgentias, remissiones, et relaxationes haberent, et illae eis pariter suffragarentur; nec non tam in Urbe praesentes, quam alibi, ubivis locorum commorantes Sodales Primariae Congregationis, seu Primarii Sodalitii hujusmodi, qui singulis Quadragesimalibus, et aliis anni temporibus, ac diebus Stationum Ecclesiarum dictae Urbis, et extra illius muros, quas a

Primariae Congregatione per Gregorium XIII. erectio.

Indulgentiae variae concessit Gregorius XIII.

» Christifidelibus pro consequendis Indulgentiis, et remissionibus visitari solent, dictae Societatis, si ibi foret, alioquin aliam Ecclesiam, seu Capellam, in locis, ubi eos residere, seu morari contingeret, ut praefertur, devote visitarent, et ibi septies Orationem Dominicam, et toties Salutationem Angelicam recitarent, tot, et easdem Indulgentias consequi possent, quas consequerentur, si iisdem temporibus, et diebus singulis Ecclesias dictae Urbis, et extra illius muros hujusmodi pro iisdem Stationibus, et Indulgentiis consequendis deputatas personaliter visitarent, ac omnia, et singula, quae pro hujusmodi gratiarum consequutione quomodolibet requiruntur, plene adimplerent.

Facultas Congregationes alias in Collegiis Societatis extra Urbem erigendi, ac primariae aggregandi.

» Praeterea, eidem Claudio, et pro tempore existenti Praeposito, seu Vicario Generali, ut in quibusvis aliis dictae Societatis Collegiis extra Urbem praedictam per Universum Orbem tunc, et pro tempore erectis, seu eorum Ecclesiis, pro eorumdem piorum operum incremento, quascumque alias, seu quaecumque alia Scholarium ibidem literarum studiis insistentium, et aliorum Christifidelium ipsi Societati devotorum Congregationes, seu Sodalitia, sub eo titulo Annunciationis Beatae Mariae, quae ab ipsa Primaria Congregatione, seu Primario Sodalitio, tamquam membra a capite dependerent, auctoritate praedicta (sine tamen Societatis, aut Collegiorum, et Ecclesiarum hujusmodi praejudicio) erigere, et instituere, illasque, seu illa eidem Primariae Congregationi, seu Primario Sodalitio aggregare; ac eis sic erectis, institutis, et aggregatis, eorumque Sodalibus praedictas, ac omnes, et quascumque alias Indulgentias, peccatorum remissiones, relaxationes, gratias, et facultates, tam spiritnales, quam temporales, ab eodem Praedecessore, dictaque Sede Primariae Congregationi, seu Primario Sodalitio de caetero concedendas, itaut Sodales aliarum Congregationum seu aliorum Sodalitiorum hujusmodi observantes, et exequentes ea, quae ipsius Primariae Congregationis, seu Primarii sodalitii Sodales, pro indulgentiis, remissionibus, et relaxationibus hujusmodi consequendis observare, et exequi debebant, easdem Indulgentias, peccatorum remissiones, et relaxationes pariter consequerentur, facultate aggregandi, et gratias hujusmodi aliis concedendi dumtaxat excepta, communicare. Nec non tam primariam, seu Primarium, quam omnes, et singulas ei aggregandas Congregationes, seu omnia, et singula ei aggreganda Sodalitia hujusmodi, per se, vel alium, seu alios ejusdem Societatis Presbyteros idoneos ad id deputandos, visitare, et pro earum felici statu, regimine, et directione, quaecumque Statuta, Constitutiones, et Decreta, licita tamen, et honesta, sacrisque Canonibus, et Concilii Tridentini Decretis non contraria, necnon ab ipso Praeposito, seu Vicario, si per alium, vel alios deputandos hujusmodi fierent, examinanda, et approbanda, edere, ac postquam edita forent, quoties pro eorum, et temporum qualitate, aut alias expediens videbitur, immutare, corrigere, moderari, et reformare, aut alia ex integro condere, libere, et licite valeret, auctoritate praedicta concessit, et indulsit; ac Statuta, Constitutiones, et Decreta hujusmodi, postquam edita, immutata, correcta, moderata, reformata, et condita forent, ab omnibus Sodalibus praedictis inviolabiliter observari debere; Necnon secundo dictas literas, sub quibuscumque similium, vel dissimilium gratiarum revocationibus, suspensionibus, limitationibus, derogationibus, et aliis contrariis dispositionibus, etiam in favorem Basilicae Principis Apostolorum de Urbe, seu Cruciatae Sanctae, aut alias, per dictum Praedecessorem, vel alios Romanos Pontifices successores suos, aut Sedem Apostolicam, etiam Motu proprio, et ex certa scientia, ac de Apostolicae potestatis plenitudine, seu ad quorumvis Imperatorum, Regum, Reginarum, Ducum, et aliorum Principum instantiam pro tempore quomodolibet factis, minime comprehendi; sed semper ab illis exceptas, et quoties illae emanarent, toties in pristinum statum restitutas, repositas, et plenarie redintegratas esse, et censeri, ac omnibus, quos illae concernerent, suffragari debere; nec non, si secus super iis, a quoquam, quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter attentari contingeret, irritum, et inane decrevit.

Et communicandi indulgentias primariae concessas

Item statuta condendi.

Extensio praecedentis facultatis, ad plures, etiam

» Et successive Nos nuper per reliquas nostras literas eidem Claudio, et pro tempore existenti Praeposito, seu Vicario hujusmodi,

non Scholarium Congregationes, in quibusvis Societatis locis erigendam.

» ut in quibusvis ejusdem Societatis Ecclesiis, » seu Domibus, ac Collegiis, tam in dicta Urbe, quam extra eam, per universum Orbem nunc et pro tempore erectis, seu erigendis, et instituendis, quasvis alias, sive » Scholarium tantum, sive aliorum Christifidelium tantum, sive utrorumque simul, » tam sub eodem Beatae Mariae Annunciatae, » quam alio quovis titulo, et invocatione, » Congregationes, seu Sodalitia, unum scilicet, seu plura in singulis locis, vel Ecclesiis, » pro personarum frequentia, seu qualitate, » auctoritate nostra, sine alicujus praejudicio, » perpetuo erigere, et instituere, illasque, seu » illa, postquam erectae, seu erecta forent, » eidem Primariae Congregationi, seu Primario Sodalitio aggregare; necnon illis, eorumque Sodalibus, Scholaribus, et non Scholaribus, omnes, et singulas, tam plenarias, » quam alias Indulgentias, et peccatorum remissiones, ac relaxationes, necnon exemptiones, immunitates, caeterasque gratias, » facultates, induita, et privilegia spiritualia, » et temporalia, tam Primariae, seu Primario » bujusmodi, quam singulis aliis, in quibusvis dictae Societatis Collegiis, vel Domibus » aggregatis, vel aggregandis Scholarium, et » aliorum Congregationibus, seu Sodalitiis, » hactenus tam per dictum, quam quoscumque alios Romanos Pontifices Praedecessores » nostros, ac Nos, et Sedem praedictam, ac » etiam Imperiali, et Regia auctoritate, nec » non tam per viam extensionis, quam alias » quomodolibet, et quandocumque concessas, » et concessa eatenus, et in posterum concedenda; quibuscumque aliis, sive Scholarium » dumtaxat, sive aliorum Christifidelium tantum, aut Scholarium, et Christifidelium simul, ac mixtim Congregationibus, seu Sodalitiis, in quibuslibet Collegiis, aut Domibus dictae Societatis, eo usque institutis, ac » imposterum instituendis, eorumque Sodalibus, Scholaribus, et non Scholaribus communicare, illasque, et illa ad Congregationes, seu Sodalitia, earumque, seu eorum » Sodales, etiam non Scholares indifferenter, » et aeque principaliter extendere, ac etiam » illis concedere, et elargiri libere, et licite » valeret: Ita, quod ex tunc de caetero, ipsi » Sodales, Scholares, et non Scholares, quicumque essent, faciendo, et observando ea » quae Sodales Primariae, seu Primarii, et

Aggregandum

Et aggregatis, Indulgentias communicandam.

» aliarum, seu aliorum Congregationum, aut » Sodalitiorum bujusmodi pro Indulgentiis, » remissionibus, relaxationibus, et aliis gratiis praedictis consequendis facere, et exequi » tenebantur, ipsas Indulgentias etiam plenarias, et alias bujusmodi gratias plenarie, » et integre consequerentur, illisque fruerentur, et potirentur, ac si illae eis specialiter, » et ab initio concessae fuissent, auctoritate » Apostolica praedicta perpetuo indulsimus: » Nec non praedicti Gregorii Praedecessoris » Literas, et in eis contenta quaecumque, tam » respectu Congregationum, seu Sodalitiorum » bujusmodi, quam dicti Claudii, et pro tempore existentis dictae Societatis Praepositi, » seu Vicarii Generalis, ad Congregationes, » seu Sodalitia Scholarium, et aliorum quorumcumque Christifidelium non Scholarium, » tam erectas, seu erecta, quam in posterum » erigendas, seu erigenda, ac aggregandas, seu » aggreganda, similiter perpetuo extendimus, » et ampliavimus, prout in singulis Literis » praedictis plenius continetur.

Petitio

» Cum autem, sicut exhibita Nobis nuper » pro parte dicti Claudii Praepositi petitio continebat, a nonnullis dubitetur, utrum ipse, » et pro tempore existens dictae Societatis Praepositus, seu Vicarius Generalis, vigore nostrarum dictarum Literarum, et per eas sibi » concessae facultatis, possit etiam Congregationes, seu Sodalitia personarum, quae in » Collegiis, seu Seminariis, vel aliis locis sub » directione, et institutione, aut gubernio ipsius Societatis, vel personarum illius degunt, » et morantur, praesertim earum, quae per » Nos, et Praedecessores nostros Romanos Pontifices, ac Sedem praedictam, et ejus Nuncios, vel Legatos instituta, vel ordinata » sunt, de novo erigere, instituere, aggregare, » ac Indulgentias, et alias gratias, quibus » aliae, seu alia, Congregationes, seu Sodalitia potiuntur, et gaudent, ac in futurum » potiuntur, et gaudebunt, communicare. Pro » parte ejusdem Claudii Praepositi Nobis fuit » humiliter supplicatum, quatenus in praemissis opportune providere de benignitate » Apostolica dignaremur.

Confirmatur, iterumque conceditur facultas Generali, etiam in seminariis, et

» Nos omnem dubitandi materiam, circa » praemissa quomodolibet insurgentem tollere » cupientes, ac ipsum Claudium Praepositum, » a quibusvis excommunicationis, suspensionis, et interdicti, aliisque Ecclesiasticis sen-

locis sub Societatis gubernio existentibus, denuo erigendi sub quovis titulo

» tentiis, censuris, et poenis a jure, vel ab homine, quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes, et absolutum fore censentes; nec non singularum Literarum praedictarum etiam veriores et totos tenores, illarumque emanationis causas, et occasiones, praesentibus pro expressis habentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, eidem Claudio, et pro tempore existenti dictae Societatis Praeposito, seu Vicario Generali, ut quascumque, seu quaecumque, Congregationes, seu Sodalitia, unam, seu unum, vel plures, seu plura dictarum personarum in singulis Collegiis, Domibus, seu Seminariis, vel locis sub directione, gubernio, administratione, vel institutione ipsius Societatis JESU, seu illius personarum existentibus, vel ab ea dependentibus, sub quovis titulo, seu Intentione, modo praemisso, ac sine ejusdem Societatis JESU praejudicio, etiam de novo erigere, et instituere, illasque seu illa, postquam erectae vel erecta fuerint, et etiam alias jam erectas, et institutas, eidem Primariae, seu Primario, Congregationi, vel Sodalitio aggregare; necnon illis omnes, et quascomque gratias, Indulgentias etiam plenarias, et peccatorum remissiones, privilegia, immunitates, et indulta, eidem Primariae, seu Primario, Congregationi, seu Sodalitio, et aliis, tam Apostolica, Imperiali, et Regia, quam quavis alia auctoritate concessa, et in posterum concedenda, communicare concedere, et elargiri libere, et licite valeat, licentiam et facultatem omnimodam, Apostolica auctoritate praedicta, tenore praesentium perpetuo concedimus. Necnon singulas Literas praedictas, et in eis contenta quaecumque, ad Congregationes, seu Sodalitia in dictis Seminariis, Domibus, seu Collegiis, aliisque locis sub directione, gubernio, administratione, vel institutione ejusdem Societatis, seu illius personarum existentibus, vel ab eis quomodolibet dependentibus, in omnibus, et per omnia, auctoritate, et tenore praedictis, etiam perpetuo extendimus, et ampliamus.

Primariae Romanae aggregandi.

Et Indulgentias communicandi, Primariae et aliis ante concessas.

» Et insuper de Omnipotentis Dei misericordia, ac Beatorum Petri, et Pauli Apostolorum ejus auctoritate confisi, Indulgentias, et peccatorum remissiones, et relaxationes, Congregationibus, seu Sodalitiis hujusmodi, sub Invocatione ejusdem Annuntiationis Beatae Mariae erectis, et erigendis, pro illarum, vel illorum personis, in festo Annuntiationis, hujusmodi Ecclesias, vel Capellas visitantibus concessas omnibus, et singulis Congregationibus, seu Sodalitiis, quae sub quacumque alia invocatione, seu titulo erectae, vel institutae, seu erecta, vel instituta sunt, seu in posterum erigentur, et instituentur, pro earum, seu earum personis visitantibus Ecclesias, Capellas, Oratoria, seu loca, in quibus eruut in die festivitatis, seu solemnitatis, invocationis, seu tituli, sub qua, seu quo institutae sunt, vel in posterum instituentur, ita quod in eventum, in quem officium ejusdem Annuntiationis, seu cujusvis alterius festi, seu tituli invocationis Congregationum, seu Sodalitiorum hujusmodi transferri contigerit, Indulgentiae praedictae similiter in diem translationis hujusmodi, arbitrio Superioris loci dictae Societatis transferri possint, auctoritate Apostolica, et tenore praedictis similiter perpetuo concedimus, et elargimur.

Si Festum transferri contigerit, etiam transferri possunt Indulgentiae.

» Non obstantibus praemissis, ac nostra, quatenus opus sit, de Indulgentiis ad instar non concedendis, et aliis Apostolicis Constitutionibus, necnon omnibus illis, quae Nos in nostris, et dictus Gregorius Praedecessor in suis Literis praedictis, voluimus non obstare, caeterisque contrariis quibuscumque. Volumus autem, ut earumdem praesentium transumptis, etiam impressis, Secretarii ipsius Societatis, et Notarii publici manu, et personae alicujus in Dignitate Ecclesiastica constitutae, vel pro tempore existentis Praepositi, aut Vicarii Generalis ejusdem Societatis sigillo munitis, eadem prorsus fides ubique locorum, in judicio, et extra adhibeatur, quae adhiberetur eisdem praesentibus, si essent exhibitae, vel ostensae. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrae absolutionis, extensionis, amplificationis, concessionum elargitionis, et voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, et Pauli Apostolorum ejus, se noverit incursurum. Datum Romae apud Sanctum Marcum, Anno Incarnationis Dominicae Millesimo quingentesimo octogesimo

Non obstantibus etc.

Transumptis habeatur fides.

Dat. die 5. Octob. 1587.

» septimo, Tertio Kalendas Octobris, Pontifi-
» catus Nostri Anno Tertio.

Clemens VIII. eamdem facultatem extendit ad Congregationes in Residentiis Societ. Jesu erectas.

Gregorius XV. id clarius declaravit.

Tenor Literarum Gregorii XV.

Praedictam vero facultatem novas Congregationes, seu Sodalitia hujusmodi erigendi, et dictae Primariae Congregationi in Collegio Romano fundatae aggregandi, illisque Indulgentias, et gratias spirituales praefatas communicandi, Praeposito Generali Societatis JESU sic, ut praefertur concessam, felic. record. Praedecessor pariter noster Clemens Papa VIII. ita ampliavit per suas Literas datas die trigesima Augusti Anni Millesimi sexcentesimi secundi sub annulo Piscatoris, ut eidem Praeposito Generali tunc, et pro tempore existenti liceret, quascumque alias similes Congregationes apud quascumque Residentias Presbyterorum dictae Societatis JESU ubicumque erectas, et postmodum erigendas, eidem Primariae Congregationi similiter aggregare illisque indulgentias, et gratias spirituales hujusmodi communicare (*). Id quod apertius etiam, distinctius, et uberius a similis mem. Praedecessore pariter Nostro Gregorio XV. Indultum, et respective declaratum fuit per alias Literas die 15. Aprilis annum 1621. sub annulo Piscatoris similiter datas, sequentis tenoris, videlicet:

GREGORIUS PAPA XV.

Ad perpetuam rei memoriam.

Gregorius XV. Indulgentias Primariae et facultates Congregationi a Gregorio XIII. et Sixto V concessas, et aggregandi, ad Congregationes in Residentiis Societatis erectas facultatem amplicat.

» Alias pro parte quondam Claudii Aquavi-
» vae Praepositi Generalis Soc. JESU fel. rec.
» Gregorio Papae XIII. praedecessori nostro
» exposito, externos Scholares ad Collegia ejus-
» dam Societatis in diversis Mundi partibus
» instituta studiorum causa confluentes, ad
» pia quaedam, et laudabilia Scholarum Col-
» legii praedictae Societatis de Urbe exercitia
» fervonti studio incitari, exindeque dictis
» Collegiis majorem in dies propagationem ac-
» cipientibus, multiplices fructus ad Dei glo-
» riam, ac ejus Divini nominis cultum, et
» Beatae Mariae Virginis honorem, publicam
» salutem, et animarum spiritualem consola-
» tionem provenire coepisse, idem praedeces-
» sor ad laudabile eorumdem Scholarium in
» piis operibus, et officiis hujusmodi studium
» conservandum, atque augendum, dicti Clau-

Clementis VIII. Extensio facultatis erigendi Congregationes, Primariaeque Romanae aggregandi, ac Indulgentias communicandi, Praeposito Generali Societatis Jesu alias concessae, etiam in Residentiis. Anno 1602.

(*) Literae Apostolicae SS. D. Clementis VIII. quae in hac Bulla indicantur, habentur in Tom. I. Inst. Societatis JESU pag. 405., quas hic subjicio » *Dilecto Filio Praeposito Generali Societatis* CLEMENS PAPA VIII *Dilecte Fili, salutem, et Apostolicam Benedictionem*, Cum, sicut Nobis nuper exponi fecisti. Presbyteri Societatis JESU in Insula Chiensi residentes, unam Congregationem laicorum, ad instar aliarum Congregationum personarum saecularium, apud Collegia et Domos Professas ejusdem Societatis erectarum, quarum personae Ecclesiastica Sacramenta frequentare, et alia exercitia, et opera pia et spiritualia exercere consueverunt, erexerint; et ipsius Congregationis, ut praefertur, erectae personae magno cum fructu et aedificatione Ecclesiastica hujusmodi Sacramenta frequentent, et exercitiis ac operibus piis, et spiritualibus vacare studeant; cumque ut majori cum fructu et spirituali consolatione in illis perseverent, et alii Christifideles ad illa alliciantur, quo uberius caelestium gratiarum donis conspexerint se esse refectos; cupiant Congregationi primariae Collegii Romani, ut Indulgentiarum, et gratiarum spiritualium eidem Congregationi Collegii Romani dictae Societatis per Romanos Pontifices concessarum participes fiant, aggregari; Tuque non solum Congregationem praedictam in Insula Chiensi, sed alias etiam Congregationes apud quascumque Residentias Societatis JESU erectas, et erigendas, eidem Congregationi Primariae Collegii Romani aggregare, illisque Indulgentias et gratias spirituales hujusmodi communicare, ex nostra speciali gratia posse cupias; nobis humiliter supplicari fecisti, ut opportunam ad hoc facultatem tibi concedere de benignitate Apostolica dignaremur; nos igitur piis votis tuis benigne annuere volentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, tibi praedictam Insulae Chiensis, et quascumque alias similes Congregationes apud quascumque Residentias Presbyterorum dictae tuae Societatis JESU jam erectas, et in posterum erigendas, praedictae Congregationi Primariae Collegii Romani aggregandi; illisque Indulgentias, et gratias spirituales, per quoscumque Romanos Pontifices, Praedecessores nostros, ac nos, et Apostolicam Sedem eidem Congregationi Primariae concessas, communicandi facultatem, auctoritate Apostolica tenore praesentium concedimus, et impertimur. Non obstantibus nostra de non concedendis Indulgentiis ad instar, aliisque Constitutionibus, et Ordinationibus Apostolicis, caeterisque contrariis quibuscumque. Datum Romae, apud S. Marcum, sub annulo Piscatoris, die XXX. Augusti MDCII. Pontificatus nostri anno undecimo.

M. Vestrius Barbianus.

Erectio Primariae Congregationis a Gregorio XIII. approbata.

» dii Praepositi supplicationibus inclinatus, in » Ecclesia Annuntiationis Beatae Mariae sita » in corpore aedificiorum dicti Collegii Urbis, » in qua ab ejusdem Collegii Scholaribus sub » illius Rectoris, et aliorum dictae Societatis » Religiosorum directione instructis, tam piarum, et fructuosarum exercitationum institutum primordium suum habuerat, unam, seu » unum externorum Scholarium dicti Collegii, ac cum eis simul etiam aliorum Christifidelium Societati praedictae devotorum Congregationem, seu Primarium Sodalitium sub » titulo ejusdem Annuntiationis Beatae Mariae » per dictum Claudium tunc, et pro tempore » existentem Praepositum Generalem, vel eo » absente, aut esse desinente, donec novus » succederet, Vicarium etiam Generalem dictae » Societatis dirigendum, seu dirigendam, sine » tamen ipsius Societatis praejudicio, Apostolica auctoritate perpetuo erexit, et instituit,

Cum Indulgentiis.

» pluresque Indulgentias etiam plenarias, et » peccatorum remissiones Scholaribus, et Christifidelibus praedictis concessit, ac Praeposito, seu Vicario praedicto, ut in quibusvis

Facultas

» aliis dictae Societatis Collegiis extra dictam

Alias eodem aggregandi

» Urbem per universum Orbem tunc, et pro » tempore erectis, et erigendis, sive eorum » Ecclesiis pro dictorum operum incremento, » et Animarum salute quascumque alias, sive » alia Scholarium ibibi bonarum literarum » studio insistentium, ac simul cum eis etiam » aliorum Christifidelium, ut praefertur, devotorum Congregationes, sive sodalitia sub » eodem titulo in singulis scilicet Collegiis » singulas, seu singula, quae a primaria » Congregatione, seu primario Sodalitio praedicto, tamquam membra a capite suo, dependerent, erigere, et instituere, illasque, » seu illa eidem Primariae Congregationi, » seu Primario Sodalitio aggregare, illisque » sic erectis, et aggregatis, eorumque Sodalibus praedictas, et quascumque alias Indulgentias, et peccatorum remissiones, relaxationes, gratias, et facultates ab eodem » Praedecessore, et Sede Apostolica ipsi Primariae Congregationi, seu Primario Sodalitio eatenus concessas, et de caetero concedendas, communicare, et alia facere posset, » itidem etiam perpetuo concessit; et indulsit » sub certis modo, et forma tunc expressis. Et » subinde pro parte dicti Claudii piae mem. » Sixto Papae V. etiam Praedecessori nostro » exposito, quod ex Congregationibus, seu » Sodalitiis hujusmodi novi in dies, atque eo » majores, quo plures erant Sodales, fructus » provenire noscebantur, et in multis Collegiis » pro Sodalium frequentia, ac disparitate opus » fuerat, non unam tantum, sed plures in » eodem Collegio Congregationes hujusmodi » instituere, quam etiam in eisdem Collegiis; » ac etiam Domibus dictae Societatis alia non » studiosorum Scholarium, sed aliorum piorum Christifidelium Sodalitia; seu Congregationes passim instituebantur; idem Sixtus » Praedecessor supplicationibus dicti Claudii » ea in parte inclinatus, eidem Claudio, et pro » tempore existenti dictae Societatis Praeposito, seu Vicario Generali, ut in quibusvis » ejusdem Societatis Ecclesiis, seu Domibus,

Sixti V. Confirmatio, et amplatio aggregandi.

» ac Collegiis tam in dicta Urbe, quam extra » eam per universum Orbem tunc, et pro » tempore erectis, seu erigendis, et instituendis, quasvis alias sive Scholarium tantum, » sive aliorum Christifidelium tantum, sive » utrorumque simul, tam sub eodem Beatae » Mariae Annuntiatae, quam alio quovis titulo, et invocatione Congregationes, seu Sodalitia, unum scilicet, vel plura in singulis » locis, vel Ecclesiis pro personarum frequentia, seu qualitate, auctoritate Apostolica, » sine tamen alicujus praejudicio, perpetuo » erigere, et instituere; nec non Congregationes, seu Sodalitia hujusmodi tunc, et pro » tempore erecta, et instituta eidem Primariae » Congregationi, seu Primario Sodalitio etiam » perpetuo aggregare; eisque sic erectis, institutis, et aggregatis respective, eorumque Sodalibus Scholaribus, et non Scholaribus » omnes, et singulas tam plenarias, quam alias » Indulgentias, et peccatorum remissiones, » ac relaxationes, necnon exemptiones, immunitates, celerasque gratias, facultates, » indulta, et privilegia spiritualia, et temporalia, tam dictae Primariae, quam singulis » aliis in quibusvis dictae Societatis Collegiis, » vel Domibus aggregatis, vel aggregandis » Scholarium, et aliorum Congregationibus, » seu Sodalitiis tam per dictum Gregorium, » quam alios quoscumque Romanos Pontifices » Praedecessores suos, ac Sedem praedictam, » ac etiam Regia, et Imperiali auctoritate, ac » tam per viam extensionis, quam alias quomodolibet, et quomodocumque tunc concessas, et concessa, ac in posterum conceden-

Alias non Scholarium Congregationes

» das quibuscumque aliis, sive Scholarium » dumtaxat, sive utrorumque simul, ac mixtim Congregationibus, seu Sodalitiis in quibuslibet Collegiis, ac Domibus dictae Societatis tunc institutis, et in posterum instituendis, eorumque Sodalibus, Scholaribus et » non Scholaribus etiam perpetuo communicare, illasque et illa ad easdem omnes Congregationes, seu Sodalitia, eorumque Sodales etiam non scholares indifferenter, et » aeque principaliter extendere, ac etiam illis » concedere, et elargiri libere, et licite valeret, dicta auctoritate concessit, et alias prout » in Gregorii, et Sixti Praedecessorum praedictorum desuper confectis Literis plenius » continetur. Cum autem, sicut pro parte dilecti Filii Mutii Vitelleschi moderni dictae » Societatis Praepositi Generalis Nobis nuper » expositum fuit, ex praedictarum Congregationum, seu Sodalitiorum erectionibus, et » institutionibus uberes in Vinea Domini fructus emanaverint, et in dies, benedicente » Domino, producantur, in nonnullis vero » Civitatibus, et locis non Collegia, seu Domus » Professae, sed pro illorum, seu illarum principia quaedam Domus dumtaxat a Residentiae » et nuncupatae dictae Societatis erigi possint, » et propterea ne oriatur dubium, an scilicet dictae Societatis Praepositus, seu Vicarius Generalis pro tempore existentes in hujusmodi » Residentiis, vel earum Ecclesiis Congregationes, seu Sodalitia in vim Literarum praedictarum erigere possit, sibi per Nos, ut » infra, opportune provideri summopere desideret. Nos piis dicti Mutii desideriis, quantum cum Domino possumus, annuere volentes, ipsumque a quibusvis excommunicationis, suspensionis, et interdicti, aliisque » Ecclesiasticis sententiis, censuris, et poenis a jure, vel ab homine quavis occasione, vel » causa latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum harum serie absolventes, » et absolutum fore censentes, ac literarum » praedictarum tenore praesentibus pro expressis habentes, supplicationibus ejus nomine » Nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, eidem Mutio moderno, et pro tempore » existenti dictae Societatis Praeposito, seu » Vicario Generali, ut in quibusvis ejusdem » Societatis Residentiis, seu illarum Ecclesiis » per universum Orbem existentibus Congregationes, seu Sodalitia hujusmodi, sicut » in aliis dictae Societatis Ecclesiis, seu Domibus, ac Collegiis potest, eadem auctoritate, sine alicujus praejudicio perpetuo erigere, et instituere; illasque, seu illa nunc, et » pro tempore erecta, et instituta eidem Primariae Congregationi, seu Primario Sodalitio dicta auctoritate etiam perpetuo aggregare, eisque sic erectis, institutis, et aggregatis respective, eorumque Sodalibus, Scholaribus, et non Scholaribus omnes, et singulas Indulgentias, et peccatorum remissiones, » ac relaxationes, necnon exemptiones, immunitates, caeterasque gratias, facultates, » indulta, et privilegia spiritualia, et temporalia praedicta similiter perpetuo communicare, illasque, et illa ad easdem omnes » Congregationes, seu Sodalitia in dictis Ecclesiis, vel earum Residentiis erectas, seu » erecta, vel erigendas, aut erigenda, eorumque Sodales etiam non Scholares indifferenter, et aeque principaliter extendere, a ac etiam illis concedere, et elargiri libere, et licite valeat, servata alias in omnibus, et » per omnia Literarum praedictarum forma, » dicta auctoritate tenore praesentium facultatem concedimus, et impartimur. Decernentes praedictas Gregorii, et Sixti Praedecessorum, necnon praesentes Literas sub » Constitutione rec. mem. Clementis Papae » VIII. similiter Praedecessoris nostri super » modo, et forma Confraternitates erigendi, a aggregandi edita minime comprehendi, irritumque, et inane quicquid secus super his » a quoquam quavis auctoritate scienter, vel » ignoranter contigerit attentari. Non obstantibus praemissis, ac aliis Constitutionibus, » et Ordinationibus Apostolicis, necnon omnibus illis, quae dicti Praedecessores in Literis suis praedictis voluerunt non obstare, » caeterisque contrariis quibuscumque. Volumus autem, ut praesentium transumptis, » etiam impressis Secretarii ipsius Societatis, » vel Notarii publici manu subscriptis, et personae alicujus in dignitate Ecclesiastica constitutae, vel pro tempore existentis Praepositi, aut Vicarii Generalis ejusdem Societatis Sigillo munitis eadem prorsus fides ubique locorum in judicio, et extra adhibeatur, » quae praesentibus adhiberetur, si forent exhibitae, vel ostensae. Datum Romae apud » Sanctam Mariam Majorem sub Annulo Pi-

Petitio.

Nova amplatio ad aggregandum Congregationes in Residentiis Societatis erectis.

Non obstantibus etc.

Dat. die 15. April. 1721.

» scatoris die decimaquinta Aprilis Millesimi » sexcentesimi vigesimi primi, Pontificatus » Nostri Anno Primo.

Pontif. qui in Minoribus adscriptus fuit hujusmodi Congregationibus

Nos denique, qui dum in minoribus versabamur, inter Sodales Congregationis B. M. Virginis in Coelum Assumptae apud Domum Professam praedictae Societatis JESU de Urbe adscripti, pias et Religiosas ipsius Sodalitii exercitationes, cum magna spirituali consolatione nostra frequentasse libenti animo recolimus; ad Pastoralis Officii nostri debitum pertinere judicantes, hujusmodi solidae pietatis instituta, quibus Christiana virtus promovetur, et animarum salus plurimum adjuvatur, Apostolicae auctoritatis, et liberalitatis ope fovere, ac promovere, per nostras Literas die 24. superioris mensis Aprilis in forma Brevis expeditas, praemissas omnes Praedecessorum nostrorum concessiones, et gratias approbavimus, confirmavimus, atque etiam latius extendimus, et ampliavimus, ut patet ex subjecto earumdem Literarum tenore, qui talis est.

Literas Praedecessorum confirmavit, aliasque Indulgentias concessit.

Tenor Literarum Pontificum.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Ad perpetuam rei memoriam.

Proemium.

» Praeclaris Romanorum Pontificum Praedecessorum nostrorum de inclyta Societate » JESU benemerentissimorum vestigiis insistentes, eamdem Societatem, cujus Religiosi » Alumni Christi bonus odor sunt, et ubique » gentium habentur, ex eo praesertim quod » ut Adolescentes ad eorumdem sacras Ædes » et Scholas accedentes, tam in bonarum Artium doctrinarum, ac disciplinarum studiis, » quam in Christianae Religionis, ac pietatis » operibus et exercitationibus erudiantur, omnem operam, studiumque impendere magno » cum eorumdem Adolescentium profectu pergunt, novis nostrae etiam Pontificiae benignitatis testimoniis cumulare non dubitamus: fore enim in Domino confidimus, ut » omnia in ipsam Societatem collata Apostolicae auctoritatis documenta, in majorem Divini honoris cultum, et Animarum Christifidelium redundent utilitatem.

Societatis JESU institutum in juventute recte educanda commendatur

» Quoniam autem Congregationi, sive Sodalitio Adolescentium in Collegio laudatae » Societatis hujus almae Urbis nostrae erectae » ac *Primae Primariae* dictae, aliisque ubicumque locorum in aliis ejusdem Societatis » Collegiis, locis, sive domibus ad ipsius *Primae* » *Primariae* instar erectis et erigendis fel. rec. » Gregorius XIII. Sixtus V. Clemens VIII. et » Gregorius XV. Romani Pontifices Praedecessores nostri per alias Apostolicas suas sive » sub Plumbo, sive in simili forma Brevis » expeditas Literas, quarum tenores hisce nostris pro insertis et expressis haberi volumus, nonnullas Gratias, Indulgentias, peccatorum remissiones, et poenitentiarum relaxationes concesserunt; dilectus Filius Franciscus Retz Generalis dictae Societatis Praepositus Nobis humiliter supplicari fecit, ut » coelestes hujusmodi thesauros, quorum dispensationem Nobis itidem credidit Altissimus, eidam Congregationi aliisque ad ipsius » instar alibi erectis et erigendis confirmare, » et largiori Apostolica liberalitate erogare dignaremur.

Prima Primaria Congregatio a Gregorio XIII Sixto V Clemente VIII. et Gregorio XV. variis Indulgentiis et privilegiis decoratur.

Petitio Praepositi Generalis Societatis JESU.

» Nos itaque vehementiora iisdem Adolescentibus, ut ardentioribus studiis eximia » pietatis opera et exercitationes hujusmodi » suscipiant, et frequentent, adjicere cupientes » incitamenta, atque ipsum Franciscum Generalem summa cum nominis sui laude memoratae Societatis Praepositum specialibus » favoribus et gratiis prosequi volentes, et a » quibusvis excommunicationis, suspensionis, » et interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, » censuris, et poenis a jure vel ab homine quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutum fore censentes, » hujusmodi supplicationibus inclinati, *omnes,* » *et singulas Gratias, Indulgentias, remissiones* » *et relaxationes* antedictas, auctoritate et tenore paribus *non solum confirmamus, et de* » *novo, quatenus opus sit,* servata tamen illa » cum forma et dispositione *concedimus; verum* » *etiam* auctoritate Nobis a Domino tradita, ac » de Omnipotentis Dei Misericordia et BB. » Petri et Pauli Apostolorum ejus auctoritate » confisi ita *extendimus, ampliamus, et elargimur,* ut omnes et singuli Adolescentes, sive » Sodales, saepe dictas Congregationes erectas » et erigendas frequentantes, et praescripta ab » iisdem Praedecessoribus nostris opera peragentes, *Plenarias quidem Indulgentias, quas* » *etiam Animabus Christifidelium, quae Deo in* » *charitate conjunctae ex hac vita migraverint,*

Pont. Praedecessorum gratias confirmat et ampliat.

Indulgentias Plenarias, etiam Fidelibus Defunc-

etiam applicandas, Sodales lucrantur in pluribus casibus hic enunciatis.

» per modum suffragii applicare possint, lucrentur

» Quo die in Sodalitatem quispiam recipitur:

» In mortis articulo:

» Necnon semel in hebdomada in iis diebus, in quibus juxta dictae *Primae Primariae* sive aliarum alibi erectarum vel erigendarum Congregationum ac Sodalitatum statuta ac regulas, seu consuetudines Sodalium Conventus haberi solent, et vere poenitentes et confessi, ac sacra Communione refecti, Ecclesiam, sive Cappellam, Oratorium, seu locum uniuscujusque Congregationis ac Sodalitatis visitaverint, et ibi pro Christianorum Principum concordia, haeresum extirpatione, et Sanctae Matris Ecclesiae exaltatione piàs ad Deum preces effuderint:

Item Indulgentias septem annorum, totidemque quadragenarum lucrentur, etc.

» *Septem vero annorum, et totidem quadragenarum de injunctis eis; seu alias quomodolibet debitis poenitentiis in forma Ecclesiae consueta relaxationes pariter consequi, et lucrari possint* ii omnes, qui Corpora Sodalium vel aliorum Christifidelium ad Ecclesiasticam sepulturam prosecuti fuerint, vel infirmi, sive impediti, qui audito signo Campanae genuflexi, si per infirmitatem licebit, Orationem Dominicam, et salutationem Angelicam pro salute Animae Defuncti vel Corporis infirmi recitaverint.

» Item, qui Coetibus tum publicis, tum privatis, seu Divinis Officiis, vel spiritualibus colloquiis et exhortationibus, aut piis officiis etiam in Sodalium, vel aliorum Christifidelium defunctorum utilitatem per ipsam Congregationem ordinandis, et a Generali Praeposito pro tempore vel ejus Vicario approbandis.

» Sive Sacrosancto Missae Sacrificio diebus feriatis interfuerint:

» Qui pariter conscientiam suam diligenter examinaverint vesperi, antequam cubitum eant:

» Qui pauperes infirmos tam Sodales, quam alios in Hospitalibus, vel privatis domibus,

» Et qui carcere detentos visitaverint:

» Necnon qui pacem inter inimicos conciliaverint.

Omnes praefatas Indulgentias lucrari possunt ubique terrarum.

» Quas etiam omnes Indulgentias consequi poterunt iidem Adolescentes, sive Sodales ubivis locorum commorantes, si apud Ecclesiam eorumdem locorum, aut alibi, ut poterunt, opera praestabunt, quae sunt servanda ad Indulgentias hujusmodi consequendas.

Indulgentiae Stationum.

» Indulgentias vero Stationum Ecclesiarum supradictae hujus Almae Urbis nostrae, sive intra, sive extra Muros illius, consequantur pariter iidem Adolescentes sive Sodales, si diebus Quadragesimae, et aliis anni temporibus ac diebus Stationum hujusmodi Ecclesiam Societatis JESU, si ibi fuerit, alioquin aliam Ecclesiam seu Cappellam in locis, ubi eos pro tempore esse contigerit, devote visitaverint, at ibi septies Orationem Dominicam, et septies Angelicam salutationem recitaverint.

» Porro iisdem Sodalibus cujusvis Congregationis, ac Sodalitatis hujusmodi, etiam postquam eorumdem Animae Deo in charitate conjunctae ex hac vita migraverint, de Thesauris coelestium munerum, quorum dispensationem Nobis credidit Altissimus, benigne providere volentes, ut Domini Nostri JESU Christi, ejusque Sanctorum suffragia meritorum consequi, et illis adjutae e Purgatorii poenis ad aeternam Gloriam perduci valeant, de Omnipotentis itidem Dei misericordia ac BB. Petri, et Pauli Apostolorum ejus auctoritate confisi, ut quandocumque Sacerdos aliquis saecularis, vel cujusvis Ordinis Congregationis, et Instituti Regularis Sacrosanctum Missae Sacrificium, sive ad Altare cujusvis Congregationis, et Sodalitatis hujusmodi, sive Sodales ipsi Sacerdotes pro sui Sodalibus ad quodlibet Altare celebraverint, Sacrificium hujusmodi perinde ipsi suffragetur, ac si ad Altare Privilegiatum fuisset celebratum, concedimus, et indulgemus.

Missae Sodalium Sacerdotum pro Sodalibus Defunctis ubique valeant tanquam ad Altare privilegiatum, aliorum vero Sacerdotum eumdem valorem habeant, si ad Altare aliquod Sodalitiorum dicantur.

» Non obstantibus Nostra, et Cancellariae Nostrae Apostolicae Regula de non concedendis Indulgentiis ad instar, aliisque Constitutionibus, et Ordinationibus Apostolicis, caeterisque contrariis quibuscumque.

» Praesentibus, perpetuis futuris temporibus, valituris.

» Volumus autem, ut earumdem praesentium Literarum transumptis, seu exemplis, etiam impressis manu Praepositi Generalis, vel ejus Secretarii, sive Moderatoris pro tempore existentis memoratae Congregationis, ejusdemque sigillo roboratis, vel manu alicujus Notarii publici subscriptis, et sigillo

» Personae in dignitate Ecclesiastica constitu» tae munitis eadem prorsus fides adhibeatur, » quae adhiberetur iisdem praesentibus, si » forent exhibitae vel ostensae. Datum Romae » apud Sanctam Mariam Majorem sub Annulo » Piscatoris die XXIV. Aprilis MDCCXLVIII. » Pontificatus Nostri Anno Octavo.

Dat. die 24 April. 1748.

Idem Pontif. dictam Congregationem et illi aggregatas novis privilegiis cumulare studet.

Nunc autem ad declarandum magis, magisque propensum nostrum studium tam erga pias hujusmodi Sodalitates, quibus debita in Deum Religio, et B. Virginis cultus cum salubribus, et laudabilibus pietatis operibus assidue exercetur, quam etiam erga dilectum Filium Franciscum Retz praefatae Societatis JESU Praepositum Generalem, ejusdemque Societatis Alumnos, quorum strenuam, atque fidelem operam, in propaganda, aut asserenda per universum Terrarum Orbem Catholicae fidei, atque unitatis, Christianaeque doctrinae, ac pietatis integritate, et sanctitate, cum Divinis Nominis, et Beatissimae Virginis cultu, plurimi facimus; quosque pro devota, quam profitentur, et exhibere non cessant in Nos, et Apostolicam Sedem, observantia, singulari paternae charitatis affectu prosequimur; praemissas concessiones, et gratias novo Apostolicae firmitatis robore communire, atque etiam augere volentes; ipsumque Franciscum Praepositum, ac singulos dictae Societatis Alumnos a quibusvis excommunicationis, suspensionis, et interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, et poenis a jure, vel ab homine quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existant, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes, et absolutos fore censentes; Motu proprio, et ex certa scientia, merisque liberalitate nostris, ac de Apostolicae potestatis plenitudine, singulas praeinsertas Gregorii XIII., Sixti V., Gregorii XV. Praedecessorum praedictorum, et nuperas Literas nostras, omnesque, et singulas, gratias, concessiones, facultates, indulgentias, remissiones, relaxationes, immunitates, et ampliationes in eis respective contentas, et expressas, singillatim, et in specie, Apostolica auctoritate, tenore praesentium confirmamus, et innovamus.

Societatem Jesu laudat.

Idem confirmat denuo literas Praedecessorum et suas.

Item decernit quod Congregationes aggregatae et aggregandae, sibi in Patronam Beatam Mariam Virginem assumant.

Sane dignum, et congruum arbitrantes, ut quemadmodum primaria Congregatio, seu primariam sodalitium praedictum sub Gloriosissimae Dei Genitricis Titulo, et Protectione in via pietatis progreditur, ita et aliae piorum Sodalium Congregationes, quae spiritualium gratiarum hujusmodi participationis consortes sunt, aut esse cupiunt, sub tantae Virginis patrocinio et auspiciis, in similium piorum operum exercitatione proficiant, et per hoc eidem Primariae Congregationi, seu Primario Sodalitio, tamquam membra capiti congruere dignoscantur; decernimus, et statuimus, ut si aliquod fuerit hujusmodi Sodalitium, aut Congregatio apud Ecclesias, Domos, Collegia, seu Residentias Presbyterorum Societatis JESU, cujus Titulus non quidem B. M. Virginis, sed vel alicujus Sancti, vel cujuslibet alterius generis existat; quo valeat in posterum Indulgentiis, et gratiis frui, et gaudere, quae praefato primario Sodalitio, seu Primariae Congregationi, cui aggregari cupiat, seu jam aggregatum fuerit, ab Apostolica Sede concessae sunt, aut in futurum forsan concedentur; Beatissimam Virginem Mariam in Patronam etiam eligere, ejusdemque Mysterium aliquod, seu Festivitatem, pro Titulo, simul cum alio Patrono, aut Titulo sibi alias electo, seu deinceps eligendo, assumere et retinere debeat.

Et extendit ad diem Festum B. M. V. quod pro titulo celebratur Indulgentiam die Festo titulari a Gregorio XIII. concessam.

Nos enim auctoritate praedicta concedimus, ut Indulgentia Plenaria, quam praefatus Praedecessor Gregorius PP. XIII. eisdem Sodalibus, et omnibus Christifidelibus vere poenitentibus, et confessis, sacraque communione refectis, ejusdem Primariae Congregationis Ecclesiam in Festo Annuntiationis B. Mariae visitantibus, ibique Deum Optimum Maximum juxta expressam ibidem ipsius Praedecessoris mentem precantibus, in praeinsertis ipsius Literis concessit, ea, quoad alias Congregationes eidem Primariae aggregatas, seu aggregandas, pro eo die concessa censeatur, quo die hujusmodi Festum, seu Mysterium B. M. Virginis celebratur, et colitur, cujus Festivitatis, aut Mysterii Titulo Congregationes hujusmodi insignitae fuerint.

Die vero Festo alterius Sancti Patroni, sive Tituli, seu uno alio die infra annum similem Indulgentiam concedit.

Et nihilominus tam ipsis Sodalibus, quam aliis quibuscumque Christifidelibus vere poenitentibus, et confessis, et Eucharistiae panis communione refectis, qui ecclesiam, seu Oratorium, aut Sacellum, et locum hujusmodi Congregationum in die Festo alterius Patroni hujusmodi, a primis vesperis usque ad occasum solis ipsius Festi, vel si alter hujusmodi Patronus, et Titulus non adsit, uno alio die in singulos annos a cujuslibet Congregationis

Moderatore designando, a primis nempe vesperis ad occasum solis diei hujusmodi, visitaverint, ibique pro Christianorum Principum concordia, haeresum extirpatione, et Sanctae Matris Ecclesiae exaltatione pias ad Deum preces fuderint, similem Indulgentiam plenariam, etiam in suffragium Animarum Fidelium Defunctorum cujusque arbitrio applicandam, sine praejudicio alterius pro Festivitate; seu Titulo B. M. Virginis, ut supra, atque aliarum similium per Praedecessores nostros, ut praefertur, eisdem Congregationibus concessarum, simili motu, scientia, et potestate concedimus, et elargimur. Hoc insuper decernentes, ut si ob aliquam causam locus, sive Ecclesia, aut Oratorium, seu Sacellum ad Sodalitii Conventus destinatum varietur, aut quomodolibet sive in perpetuum, sive ad tempus immutetur, vel etiam pro majori Populi commoditate, et solemniori Festivitatis celebritate, tam Tituli principalis quam Patroni et Tituli minus Principalis Festum in alia Ecclesia, seu Templo, de consensu Moderatoris celebrari contingat; nihilominus eadem indulgentia, tam Sodalibus, quam aliis quibuscumque Christifidelibus aliam hujusmodi Ecclesiam, seu Templum, aut Oratorium rite visitantibus aeque suffragetur, ac si consuetam, et propriam ipsius Sodalitii Ecclesiam, seu Oratorium, aut Sacellum, et locum ad ipsius Conventus designatum visitarent.

Si locus pro utroque Festo celebrando varietur, Indulgentiam ad altare, in quo Festum celebratur transfert.

Utque praeterea, quatenus unum, aut alterum Titulare Festum hujusmodi, seu etiam utrumque, ab aliqua ex praedictis Congregationibus proprio die non satis opportune, aut solemniter celebrari possit, liceat praedicto Praeposito Generali nunc et pro tempore existenti, aut Superiori Loci ejusdem Societatis, aliam diem, seu Dominicam infra octavam, sive diem octavam ipsius Festi, sive aliam diem infra annum pro hujusmodi Festivitatum celebratione, et pro concessae Indulgentiae acquisitione, juxta singularum hujusmodi Congregationum opportunitates designare. Quo casu etiam permittimus, ut si dies electa impedita fuerit Festo duplici, una Missa votiva solemnis de hujusmodi translato Festo celebrari possit.

Itaque dies varietur, et eadem translationem concedit.

Cum autem Nos ipsi in praeinsertis nostris Literis omnibus ejusdem Primae Primariae, aliarumque Sodalitatum, seu Congregationum hujusmodi eidem aggregatarum Sodalibus, ut praefertur, dispositis, et propriam cujusque Sodalitii Ecclesiam, seu Oratorium, Sacellum, aut locum, semel in hebdomada, uno nimirum die, quo Sodalitii conventus habeatur, visitantibus, ibique, ut etiam praefertur, orantibus plenariam similiter Indulgentiam Apostolica liberalitate concesserimus; cumque non raro contingat, ut pluries in hebdomada saepedicti Sodales ad pia, et consueta exercitia congregentur; ne forte dubium oriatur, quinam ex illis diebus ad praefatam Indulgentiam consequendam sit constitutus; decernimus, et declaramus, praefatam plenariam Indulgentiam semel in hebdomada tam a Sodalibus hujusmodi, quam etiam ab earumdem Congregationum, seu Sodalitiorum Ministris, seu ipsis inservientibus, (ad quos videlicet, donec hujusmodi Congregationum servitiis addicti fuerint, omnes et singulas Indulgentias, peccatorum remissiones, et poenitentiarum relaxationes pro Sodalibus hactenus tam a Praedecessoribus Nostris, quam a Nobis ipsis concessas, et in posterum forsan concedendas praesentium tenore expresse extendimus, et iisdem communicamus) acquirendam, pro eo die valere, qui ad sumendam Sanctissimam Eucharistiam, aliaque injuncta opera adimplenda, cujuslibet eorum arbitrio eligetur; dummodo tamen die electo, sive matutinis, sive vespertinis horis, sive etiam praecedenti Vespere, Sodalium Conventus in consueto Oratorio, seu Ecclesia, aut loco habeatur.

Declarat insuper Indulgentiam quolibet hebdomada concessam acquiri die quo SS. Sacramenta sumuntur.

Indulgentias Sodalibus concessas extendit ad Ministros Congregationum ipsis actu inservientes.

Sed tamen omnes et singulos Sodales, atque Ministros praefatos monemus, et in Domino hortamur, ut commendatam sibi, suisque spiritualibus utilitatibus magnopere profuturam assiduitatem, atque frequentiam, quam piis Congregationum hujusmodi exercitationibus praestituros eos esse confidimus, devotae subjectionis, et obedientiae merito cumulare studeant; atque ita non solum in reliquis omnibus, quae ad earumdem Congregationum statum, et regimen pertinebunt, praefati Praepositi Generalis, ac peculiarium Moderatorum ab Ipso deputatorum mandatis, consiliisque, alacri et prompta voluntate obtemperare nunquam recusent; sed in hac etiam ra uniformitatem servare, aliisque vicissim Sodalibus exemplo quisque suo insinuare singuli curent; ita ut dies pro consequenda indulgentia hujusmodi ab unoquoque in singulas hebdomadas

Hortatur Sodales ut in electione diei conformes sint, sub Moderatoris regimine.

eligendus, quoad fieri poterit, ille idem sit, qui a cujusque Sodalitii; seu Congregationis moderatore proponetur.

Confessionis generalis commendatio

Cumque ex praemissis, aliisque innumeris tam Nostrae, quam Praedecessorum Nostrorum voluntatis significationibus satis patere possit, quantum Nobis cordi sit, ut Sanctissima Eucharistiae, et Poenitentiae Sacramenta juxta S. Matris Ecclesiae Mentem tum ab omnibus Christifidelibus, tum vero ab hujusmodi Congregationum Sodalibus, frequenti usu, ac certo et uberi fructu suscipiantur, utilissimam atque probatam praxim eisdem Sodalibus magnopere inculcari cupimus; ut sicuti cuilibet eorum optimum consilium datur, per generalem totius anteactae vitae confessionem, ad primum in hujusmodi Congregationes ingressum se comparandi; ita quoque semel, aut bis in singulos annos, offensiones, atque peccata sua, sive ab ultima generali Confessione, sive a primo rationis usu admissa, juxta prudentis Directoris consilium, in amaritudine animae suae iterum recolentes, eaque sincerae poenitentiae spiritu, firmoque mentis proposito detestantes, atque legitimi Ecclesiae Ministri judicio subjicientes, propriam cum Deo reconciliationem magis magisque asserere, ac vitae suae emendationem, virtutumque omnium augmentum de die in diem promovere satagant; ut sic identidem renovati spiritu mentis suae, novisque semper Coelestis gratiae subsidiis confirmati, et roborati, dignam Christiana professione, ac peculiari Virginis clientela vitam degant; ac Divinorum Sacramentorum frequenti participatione vegetati ad ipsorum promissa tandem in Coelis assequenda eorumdem virtute praeparentur. Idcirco praefatis ipsarum Congregationum Sodalibus, quicumque semel, aut bis in anno vere poenitentes Generalem hujusmodi confessionem, ut praefertur, expleverint, eaque peracta, Sacram Eucharistiam sumpserint, nova ac speciali gratia concedimus, ut quamvis non in propria ipsorum Sodalitii, sed in alia quacumque Ecclesia, sive Oratorio, aut Sacello, prout cujusque devotionis aut opportunitatis ratio tulerit, Eucharisticum panem percipiant, ibique praescriptas Deo preces offerant; nihilominus Indulgentiam plenariam, quam in consuetis Sodalitii locis semel in singulas hebdomadas assequendam superius concessimus, in alia hujusmodi Ecclesia, seu Sacra Æde, similiter consequi possint et valeant.

Sodales illam semel, vel bis in anno peragentes, quo die illam peregerint, Indulgentiam plenariam quolibet hebdomada concessam, ubicumque lucrari valeant

Charitatis fraternae opera sodalibus commendantur.

Omnibus demum, ac singulis praedictarum Congregationum Sodalibus charitatem Fraternitatis enixe commendamus, tam inter se mutuo, quam erga omnes Christifideles studiose servandam, ac sedulo exercendam; ut et religionis, et misericordiae opera continenter exequentes, duobus praeceptis intenti, in quibus universa lex pendet et Prophetae, Ecclesiam Dei laetificare, et juvare non desinant. Hinc est, quod Nos in praeinsertis Nostris Literis majorem prospicientes necessitatem, qua fideles infirmitate corporis laborantes, spiritualibus, et temporalibus fraternae charitatis subsidiis indigent, inter alias Indulgentias, quas pro Sodalibus exercentibus varia pietatis opera elargiti fuimus, quasque etiam ad personas Sodalitiorum Ministeriis, atque servitiis addictas expresse extendimus; speciales quoque concessimus iis, qui per Campanae signum de extremo alicujus fidelis agone, aut transitu admoniti, Deum Optimum Maximum pro Infirmi salute, aut ejus felici transitu, vel pro defuncti requie fuerint deprecati. Atque insuper omnibus et singulis tam ipsius Primariae, quam aliarum ipsi aggregatarum Congregationum Moderatoribus ejusdem Societatis JESU Presbyteris nunc, et pro tempore existentibus et futuris, qui ipsarum Congregationum Sodales, aut Ministros infirmos, de Superiorum suorum licentia visitaverint, eosque spiritualibus monitis, sive ad morborum incommoda patienter toleranda, sive ad mortem de manu Domini libenter acceptandam adjuverint, et coram aliqua Crucifixi Salvatoris Nostri imagine ter saltem orationem Dominicam, et Salutationem Angelicam juxta Nostram et S. Matris Ecclesiae mentem ab ipsis recitari curaverint, quo die iidem infirmi Sanctissimum Eucharistiae Sacramentum sumpserint; ut ipsis Indulgentiam Plenariam etiam in suffragium Fidelium Defunctorum, si placuerit, applicandam, Apostolica auctoritate sibi per praesentes delegata impertiri possint et valeant, simili motu, scientia, et potestatis plenitudine concedimus, et indulgemus.

Facultas tribuitur Moderatoribus Congregationum applicandi Sodalibus Infirmis Indulgentiam plenariam.

Caeterum Oratorio publico sub Titulo B. M. Virginis Pietatis nuncupatae, et S. Francisci Xaverii, prope dictum Collegium Romanum, et apud Ecclesiam S. Ignatii jamdudum erecto, in quo non sine maximo Christifidelium in Al-

Post. extendit omnes gratias dictae primariae a Praedecessoribus et a se concessas ad

Oratorium B. M. V. Pietatis et Sancti Francisci Xaverii.

ma Urbe commorantium fructu singulis diebus salutaria pietatis exercitia frequentantur; illiusque Praefecto, seu Moderatori, necnon Confratribus, et Personis eidem Oratorio, illiusque functionibus opem, et operam adjutricem praestantibus, omnes, et singulas indulgentias, peccatorum remissiones, poenitentiarum relaxationes, aliasque spirituales gratias dictae Primariae Congregationi, seu Primario Sodalitio, ejusque Sodalibus a Nobis, et praedictis Praedecessoribus Nostris per singulas praeinsertas, et praesentes Nostras Literas respective concessas, injuncta tamen opera rite et congrue adimplendo assequendas, etiam ipsarum praesentium vigore concedimus, et communicamus. Per hoc autem non intendimus alias quascumque indulgentias, etiam plenarias, Oratorio ejusque Confratribus, et personis praedictis per Sedem Apostolicam peculiariter concessas revocare, neque eis ullatenus derogare.

Clausulae pro praemissorum firmitate.

Praesentes demum Literas nullo umquam tempore de subreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis vitio, vel intentionis nostrae, seu quoplam alio defectu notari, impugnari, vel retractari, aut revocari ullatenus posse, neque debere, sed semper et in perpetuum validas, et efficaces existere, suosque plenarios et integros effectus sortiri, et obtinere debere, nec sub quibuscumque similium, vel dissimilium gratiarum revocationibus, suspensionibus, limitationibus, derogationibus aut aliis contrariis dispositionibus per Nos, vel alios Romanos Pontifices Praedecessores Nostros, aut Sedem Apostolicam, etiam motu, scientia, et potestatis plenitudine paribus, pro tempore quomodolibet factis comprehendi; sed semper ab illis exceptas, et quoties illae emanabunt, toties in pristinum statum restitutas, repositas, et plenarie reintegratas esse, et censeri, omnibusque et singulis, quos ipsae concernunt, plenissime suffragari debere: et si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari, irritum, et inane decernimus.

Derogatio contrariis.

Non obstantibus una de Indulgentiis non concedendis ad instar, et altera, per quam volumus, quod in Literis Indulgentiarum apponatur clausula, quod si Ecclesiae, aut Ecclesiis, vel Personis, quibus Indulgentiae conceduntur, aliqua alia Indulgentia foret concessa, de qua inibi specialis mentio facta non esset, hujusmodi Literae essent nullae aliisque nostris, et Cancellariae Apostolicae Regulis; necnon praedicti Clementis Praedecessoris super modo et forma Confraternitates erigendi, et aggregandi edita, cui ad praemissorum omnium, et singulorum validitatis effectum, hac vice dumtaxat specialiter, et expresse, ac latissime, et plenissime motu scientia, et potestatis plenitudine similibus harum serie derogamus, et aliis Apostolicis Constitutionibus, necnon omnibus illis, quae singuli Praedecessores praedicti in suis praeinsertis Literis voluerunt non obstare, caeterisque contrariis quibuscumque.

Fides praesentiis transumptis.

Volumus autem, ut earumdem praesentium transumptis, etiam impressis, Secretarii praedictae Societatis JESU, vel Notarii publici manu subscriptis, et alicujus personae in dignitate Ecclesiastica constitutae, vel pro tempore existentis Praepositi, aut Vicarii Generalis ejusdem Societatis sigillo munitis, eadem prorsus fides ubique locorum, tam in Judicio, quam extra illud adhibeatur, quae praesentibus adhiberetur, si forent originaliter exhibitae, vel obstensae.

Sanctio.

Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrae absolutionis, confirmationis, decreti, statuti, concessionis, declarationis, Indulti, derogationis, et voluntatis, infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, et Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum.

Dat. Pontif. Anno Nono die 27 Sept 1748.

Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem Anno Incarnationis Dominicae Millesimo septingentesimoquadragesimo octavo, quinto Kalendas Octobris. Pontificatus nostri Anno Nono.

D. Card. Passioneus.

J. Datarius.

VISA DE CURIA.

J. C. Boschi.

J. B. Eugenius.

Loco ✠ Bullae Aureae.

Registrata in Secretaria Brevium.

LXI.° Venerabilibus Fratribus Archiepiscopis, Episcopisque Regni Hiberniae nunc, et pro tempore existentibus.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Venerabilis Frater Salutem, et Apostolicam Benedictionem.

Alias Nos ad supplicationem Fraternitatum Vestrarum, quo detestabile vitium jurandi, et maledicendi e cordibus Christifidelium Regni Hiberniae, quod pluribus ab hinc annis invaluerat, penitus eradicetur, per quasdam nostras in simili forma Brevis die XXX. Augusti proxime praeteriti expeditas Literas Vobis, ac cuilibet Vestrum facultatem impertiti fuimus, ut vos in propriis Civitatibus, et Locis respective Vestrarum Dioecesum unam, seu plures Confraternitates, vel Sodalitates utriusque sexus Christifidelium sub invocatione Sanctissimi NOMINIS JESU contra detestabilem jurandi, et maledicendi consuetudinem nuncupandas, dispositione Constitutionis felic. record. Clementis Papae VIII. Praedecessoris Nostri die VII. Decembris MDCIII. super distantiam ab una ad aliam Confraternitatem ejusdem Instituti requisitam editas minime servata, authoritate Nostra Apostolica, erigere, et constituere valeretis, ac Vestrum quilibet valeret, et Confratribus Confraternitatum sic erigendarum quasdam peculiares indulgentias concessimus, et alias prout in dictis nostris Literis, quarum tenorem praesentibus pro expresso haberi volumus, uberius continetur. Nuper vero dilectus Filius Antonius Bremond Magister Generalis Ordinis Fratrum Praedicatorum Nobis exponi fecit, quod antiqua, et saluberrima Confraternitas sub invocatione Sanctissimi NOMINIS JESU, seu NOMINIS DEI contra blasphemias, perjuria, et illicita juramenta a Fratribus dicti Ordinis instituta, et ab eis semper exculta, et per universum terrarum Orbem propagata fuit; Quapropter Romani Pontifices Praedecessores Nostri Confraternitatem praefatam variis gratiis, privilegiis, et indulgentiis ditarunt, ac enixe hortati fuerunt Patriarchas, Archiepiscopos, Episcopos, et Locorum Ordinarios, ut ubi, et quando opus fuisset, ac quoties pro Confratrum dictae Societatis parte requisiti fuissent, eidem Confraternitati faverent, et assisterent, eamque promovere curarent. Inter caetera ejusdem Confraternitatis privilegia illud reperitur, quo san. mem. Pius Papa V. Praedecessor itidem Noster per suas in pari forma Brevis die XXI. Junii MDLXXI. Literas expeditas, quarum initium est » *Decet etc.* « Motu proprio, ac ex certa scientia decrevit, ac statuit, ne deinceps nova Societas, seu Confraternitas hujusmodi institueretur in Civitatibus, Oppidis, et Locis, in quibus una esset dicti Ordinis Domus, aut in finitimis Ecclesiis absque licentia Prioris Provincialis, seu Conventualis dicti Ordinis, in cujus Districtu sita esset Ecclesia, in qua dicta Confraternitas, seu Societas esset vel foret erigenda, quod si secus factum fuisset, Confratres taliter admissi dictae Confraternitatis, seu Societatis indulgentias non consequerentur, nec favoribus, et gratiis, ac privilegiis gauderent, quae Confratribus legitime adscriptis per Sedem Apostolicam concessa forent, perpetuo etiam statuit, ordinavit, ac etiam districtius inhibuit, sicque voluit, et praecepit, quas quidem Literas subinde confirmavit rec. mem. Gregorius Papa XIII. per alias suas similes Literas incipientes » *Alias* « IX. Julii MDLXXX. expeditas. Et subinde fel. rec. Paulus Papa V. Praedecessor quoque Noster per alias suas die XXXI. Octobris MDCVI. expeditas Literas incipientes » *Cum certas* « Magistro Generali dicti Ordinis, eoque absente illius Vicario in Alma Urbe Nostra commoranti concessit, ut Confraternitates praedictas extra dictam Urbem ubique locorum erigere, et instituere valeret, iisque omnes supradictas indulgentias, et gratias spirituales servata forma tradita in supradicta Clementis Praedecessoris Constitutione super dictarum Confraternitatum aggregationibus, et institutionibus edita communicare similiter libere, et licite posset, quam quidem facultatem rec. mem. Innocentius Papa XI. Praedecessor pariter Noster per suas itidem Literas incipien. » *Cum dudum* « die XVIII. Aprilis MDCLXXVIII. editas confirmavit, et alias prout in dictorum Praedecessorum Literis, quarum tenores praesentibus pro expressis haberi volumus, plenius continetur. Hinc est, quod Nos, qui per memoratas nostras Literas nullum praejudicium privilegiis dicto Ordini, illiusque Magistro Generali, quos paternis complectimur affectibus, concessis afferre, aut irrogari intendimus, exempla Praedecessorum No-

strorum praefatorum sectantes, authoritate Apostolica tenore praesentium Vobis praecipimus, et mandamus, ut Vos in erectionibus, et institutionibus Confraternitatum sub invocatione Sanctissimi NOMINIS JESU contra detestabilem jurandi, et maledicendi consuetudinem vigore dictarum nostrarum Literarum faciendis, operam Prioris Provincialis, seu Priorum Domorum Regularium dicti Ordinis in Regno praedicto existentium omnino adhibeatis, et si secus fieri contingat, Confratres Confraternitatum sic erigendarum Indulgentias in eisdem nostris Literis pro Confratribus concessas minime lucrari posse decernimus, et declaramus, perinde ac si dictae nostrae Literae minime emanassent. Quibuscumque in contrarium facientibus non obstantibus. Volumus autem, quod praesentium Literarum transumptis, seu exemplis etiam impressis manu Magistri Generalis dicti Ordinis subscriptis, illiusque Sigillo munitis, eadem prorsus fides, tam in judicio, quam extra illud, ubique locorum adhibeatur, quae praesentibus ipsis adhiberetur, si forent exhibitae, vel ostensae. Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die XXX. Septembris MDCCXLVIII. Pontificatus Nostri Anno Nono.

D. Card. Passioneus.

Loco ✠ Sigilli.

LXII.

ERECTIO

Duarum Cathedrarum in Archigymnasio Urbis.

BENEDICTUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI.

Ad perpetuam rei memoriam.

Proemium ex publica Universitatum utilitate.

Quanta Reipublicae commoda obveniant ex publicis studiorum Universitatibus, in quibus bonarum artium, ac scientiarum documenta lugenue Juventuti traduntur, concordi omnium judicio, ac felici experientia evidentissime constat; dum per homines maxime liberalibus disciplinis excultos atque expositos, totius Civitatis mores, ad aequitatis, et justitiae rationem conformari solent; et necessaria in civilibus Societatibus judicia, recte, ac laudabiliter exerceri, pluraque hominum usibus proficua inveniri passim conspiciuntur, et reliquae omnes privatae ac publicae res prudenter utiliterque administrari.

Pontifex jam Universitatem Urbis protexit et favoribus amplificavit.

Quamobrem ad Nostrum potissime Officium pertinere judicavimus, celeberrimum Almae Urbis Nostrae Archigymnasium studii generalis, *Sapientiam* nuncupatum, speciali providentiae Nostrae cura tueri, atque fovere; quin etiam, si quae Nobis ejus rei facultas suppeterat, illius splendorem novis Apostolicae liberalitatis favoribus amplificare: Ut quae Nobis olim in minoribus adhuc versantibus, ejusdemque Sapientiae regimen, pro Advocati Consistorialis jure, vel communiter, vel peculiariter moderantibus, ad perficiendum illius statum deesse videbantur, ea nunc, supremae Auctoritatis Nostrae ope, ipsius Universitatis, totiusque Urbis ornamento et commodo, accederent incrementa.

In reformando ejus regimine plura jam praestitit.

Quae quidem cum partim in restituendo aut firmando aptiori, utilioríque ipsius Archigymnasii regimine atque ordine, partim in nonnullarum, quae desiderabantur, doctrinarum et facultatum accessione, consistere intelligeremus; illud hactenus studiose praestare non omisimus, ut scilicet, quas opportunas judicavimus, leges, sive ad tempus, sive perpetuo in eodem servandas, praescriberemus; ex quibus meliorem studiorum rationem, ac scientiarum tradendarum methodum in ipso recte processuram fore confidimus: Alterum vero, quod ad novas Disciplinarum Cathedras instituendas, augendumque Lectorum numerum pertinebat, ad hunc diem efficere non potuimus, quum id, nec ipsius Archigymnasii redditus, nec Apostolici Ærarii Nostri vires, recentibus nimium calamitatibus exhaustae, ullo modo ferre valerent.

Nunc ex proventu cujusdam novi Affictus Cathedrarum numerum auget.

Cum autem receus in Civitate et Statu Avenionensi, et Comitatu Venaissino Nostrae temporali Ditioni subjectis, inducta sit facultas, ut eam vocant, privativa, dandi praelo, ac vendendi et publicandi per totam Pontificiam Ditionem Civitatis, Status, et Comitatus praefatorum, novitates publicas, tam politicas, quam Literarias, Kalendaria, et alia similia, ipsaque privativa facultas dilecto filio Alexan-

dro Giraud ad novem annos concessa, et locata reperiatur, pro annua responsione quatuor mille librarum monetae Galliae, sub diversis pactis, et conditionibus, prout in Instrumento publico per acta dilecti filii Cognominati Jeremiae, Notarii publici, et Secretarii generalis Legationis Avenionen. sub die 16. Mensis Novembris Anni Domini 1747. desuper confecto, et stipulato, plenius continetur.

Incipit dispositiva.

Nos igitur congruum et consentaneum arbitrantes, praedictum redditum quatuor mille librarum dictae monetae, qui, quum antea nunquam inter emolumenta Camerariae computatus fuerit, ex praedicta nova locatione, et privativa facultate per Nos, ut praefertur, indulta, nuper accrevit, eidem Archigymnasio, ad excitandas, et promovendas in eo alias scientias, et liberales artes, integre, et in perpetuum attribuere; verumque hodiernum ipsius Archigymnasii statum, annuos redditus, Cathedras, et Lecturas, regimen, administrationem, et privilegia, de quibus plenam certamque notitiam habemus, nec non praefatum locationis Instrumentum, omnia item et singula privilegia, et indulta etiam a Romanis Pontificibus Praedecessoribus Nostris Civitati et Legationi Avenionensi, ac pro tempore existentibus S. R. E. Cardinalibus de Latere Legatis et Vicelegatis inibi commorantibus, quomodolibet concessa, etiam pluries confirmata, et innovata, ac alia quaecumque, etiam specialem, et individuam mentionem, et expressionem requirentia, eorumque omnium et singulorum totos, et integros tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes.

Erigit unam Cathedram Mathematicae, et alteram Chymiae per concursum conferendas.

Motu proprio, et ex certa scientia, meraque deliberatione Nostris, deque Apostolicae Potestatis plenitudine, in praefato publico Archigymnasio, seu studio generali, *Sapientiae* nuncupato, de Urbe, praeter eam in qua elementa Geometriae traduntur, aliasque inibi praeexistentes Cathedras et Lecturas, duas novas Cathedras, seu Lecturas, alteram nimirum Mathematicae, alteram vero Chymiae, pro aliis duobus Lectoribus, altero nempe Mathematicae, altero autem Chymiae hujusmodi Professoribus, probatae fidei, et idoneitatis ad Cathedras hujusmodi pro tempore quomodolibet vacantes, praevio concursu, et servata forma dudum a Nobis in Constitutione Nostra, privilegiorum Nostrae Consistorialis Aulae Advocatorum confirmatoria, quae incipit *Inter conspicuos Ordines*, edita quarto Kalendas Septembris Anno Quinto, §. *In eligendis*; tradita atque praescripta; deputandis, et assumendis, ad commune bonum, publicamque utilitatem, Apostolica Auctoritate perpetuo erigimus, et instituimus.

Ipsisque Cathedris assignat scuta ducenta pro qualibet.

Eisdemque Cathedris, seu Lecturis a Nobis sic erectis et institutis, pro earum dote, ac utriusque Lectoris congruo salario et provisione, annuam summam quadringentorum scutorum monetae Romanae de juliis decem pro quolibet scuto, ad rationem ducentorum scutorum pro quolibet, eis, ut infra, persolvendorum, eadem Apostolica Auctoritate constituimus et assignamus. Ipsosque futuros pro tempore Mathematicae, et Chymiae Lectores, aliorum dicti Archigymnasii Lectorum, Magistrorum, Doctorum, et Professorum consortio, ita ut omnibus, et quibuscumque privilegiis, indultis, libertatibus, immunitatibus, exemptionibus, favoribus, gratiis, praeeminentiis, antelationibus, honoribus, et praerogativis, etiam antianitatis, quibus alii ejusdem Archigymnasii Magistri, Lectores, Doctores, et Professores quomodolibet utuntur, fruuntur, potiuntur, et gaudent, atque uti, frui, potiri, et gaudere possunt, et poterunt in futurum, pariformiter, et aeque principaliter, in omnibus, et per omnia, et omnino quoad omnia, ipsi quoque utantur, fruantur, potiantur, et gaudeant, omnibusque pariter oneribus et obligationibus, quibus illi subjacent, pari, modo etiam ipsi subjaceant; Apostolica itidem Auctoritate adjungimus, et aggregamus.

Lectores dictarum facultatum aliorum consortio adjungit.

Pro hujus electionis firmitate dictum Affictum, et assignationem confirmat.

Ad consulendum vero perpetuae utriusque Cathedrae a Nobis per praesentes erectae stabilitati, et manutentioni, praedictam facultatem privativam dandi praelo, ac vendendi, et publicandi per totum Avenionen., et Comitatum Venaissinum, Nostrae temporali Ditioni subjectum, novitates publicas, tam politicas, quam literarias, Kalendaria, caeteraque in memorata Instrumento locationis comprehensa, et expressa, earumdem tenore praesentium approbamus, et confirmamus, ac quatenus opus sit, de novo inducimus, et constituimus. Et nihilominus praefatum annuum reditum quatuor mille librarum dictae monetae Galliae, ex concessione et locatione privativae facultatis hujusmodi nunc provenientem, et qui deinceps, etiam in quacumque majori summa provenire

poterit, a caeteris Camerae Nostrae Apostolicae redditibus, introitibus, et proventibus extraneum, seu perpetuo separatum, atque disjunctum haberi, et censeri volumus; ideoque ab iisdem pari auctoritate itidem perpetuo separamus, sejungimus, et dismembramus, sicque dismembratum, sejunctum, et separatum, praefato Archigymnasio pro utriusque Cathedrae seu Lecturae a Nobis per praesentes erectae et institutae, dote, et pro aliis infrascriptis usibus, etiam perpetuo applicamus, concedimus, et assignamus.

Judices Conservatores deputat pro futuris temporibus.

Quamobrem dilectis Filiis nunc, et futuris pro tempore ejusdem S. R. E. Cardinalibus Nostris, et Sedis Apostolicae de Latere Legatis, ac Vicelegatis in dicta Civitate Avenionensi commorantibus; nec non Congregationi Avenionensi, ac praefatae Camerae Apostolicae Thesaurario, et Commissario generalibus, aliisque ipsius Camerae Officialibus et Ministris, quocumque nomine nuncupatis, in virtute Sanctae Obedientiae districte inhibemus, ne praefatum annuum redditum ex privativa facultate hujusmodi provenientem, in alios quoscumque usus, et causas, quantumvis privilegiatas, et privilegiatissimas, ullatenus erogent aut convertant, nec de praedictis pecuniis aliter ullo modo disponere praesumant; sed ipsa dumtaxat Congregatio, praedictique Legati ac Vicelegati, seu alii, ad quos nunc quomodolibet spectat, et spectabit in futurum, si, et postquam, ac quoties pro parte infrascripti Nostri, deinde vero Romani pro tempore Pontificis Secretarii Status, aut Rectoris dicti Archigymnasii fuerint requisiti, tam pro executione et conservatione dictae privativae facultatis, quam pro integra, celerique exactione annui redditus praefati, eorum brachium et auxilium efficaciter praestent; ipseque pro tempore Cardinalis Legatus, seu Vicelegatus exactae pecuniae depositum, in faciem, et creditum dicti Archigymnasii, ut infra, faciendum sedulo curet.

Interim vero Rev. Card. Valenti pluribus titulis de dicta Universitate benemeritum designat.

Quoniam vero dilectus Filius Noster Sylvius Tituli Sancti Callisti S. R. E. Presbyter Cardinalis Valenti nuncupatus, ejusdem S. R. E. Camerarius, et Nobis a Secretis Status, in procuranda praedicti novi redditus accessione et in illius applicatione ad supradictum effectum proponenda, eximium suum studium de bono publico amplificando, ac de scientiis et liberalibus Artibus promovendi Nobis aperte comprobavit; idcirco Nos earumdem tenore praesentium praedicto Sylvio Cardinali, quoad vixerit, plenam et omnimodam facultatem, potestatem, et auctoritatem tribuimus, et elargimur, post ipsum vero cuilibet pro tempore existenti Romani Pontificis Secretario Status, nec non praefati Archigymnasii pro tempore Rectori similiter concedimus et impertimur, ut ipsi, adveniente termino currentis locationis dictae privativae facultatis, et sic deinceps quoties terminus hujusmodi advenerit, eidem pro tempore existenti Legato, seu Vicelegato Avenionen., aut pro eo alii, vel aliis, ad quos pro tempore spectabit, aut spectare poterit, celebrationem et stipulationem novae locationis ejusmodi privativae facultatis pro dicto Archigymnasio, celeremque transmissionem pecuniae de Civitate Avenonien. Romam, ad effectum illam, ut infra, deponendi, absque ulla dependentia a praedicta Congregatione Avenionen., aut a Camera Apostolica, illiusque Officialibus, et Ministris praedictis, committere, et mandare libere et licite possint, et valeant.

Modum asservandi et solvendi pecunias assignatas praedictis duobus Lectoribus Mathematicae, et Chymiae.

Postremo volumus, et mandamus, ut pecuniae, ut supra, provenientes, apud Mensam Nummulariam Montis Pietatis, ad creditum dicti Archigymnasii, in peculiari tamen et separato computa, deponantur, ita ut cum aliis praedicti Archigymnasii redditibus nullo unquam tempore misceantur, vel confundantur, sed stare debeant dumtaxat ad effectum, ut pro rata scutorum quadringentorum, praedictis duobus Lectoribus Mathematicae, et Chymiae, annua honoraria et stipendia a Nobis iisdem respective constituta, in consuetis tertiariis, juxta morem aliarum Cathedrarum, et Lectorum ipsius Archigymnasii, mediantibus ordinibus manu Rectoris ejusdem pro tempore deputati subscriptis, persolvantur; residuum vero in expensas necessarias pro experimentis Chymicis, et non in alios quoscumque usus, omnino erogetur.

Clausulae pro praemissorum firmitate.

Praesentes quoque Literas, quas in dicta Camera Apostolica, juxta Constitutionem fel. rec. Pii Papae IV. Praedecessoris Nostri desuper editam, praesentari, insinuari, et registrari volumus, praemissaque omnia, et singula, nullo umquam tempore ex quibuscumque causis, de subreptionis, vel obreptionis, seu nullitatis vitio, aut intentionis Nostrae, vel quocumque alio defectu notari, impugnari, retractari seu etiam revocari, suspendi, restringi,

limitari, aut in jus, vel controversiam vocari, seu ad terminos juris reduci posse, sed semper, perpetuoque valida, et efficacia existere, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere debere; sicque per quoscumque Judices Ordinarios, et Delegatos, etiam Sanctae Romanae Ecclesiae Camerarium, et alios Cardinales, nec non Palatii Apostolici Auditores, praedictaeque Camerae Thesaurarium Generalem, et Clericos Praesidentes, sublata eis, et eorum cuilibet quavis aliter judicandi, et interpretandi facultate, et auctoritate, judicari, et definiri debere; et si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari, irritum, et inane decernimus.

Derogatio contrariis.

Non obstantibus quibusvis Constitutionibus, et Ordinationibus Apostolicis generalibus, vel specialibus, dictaeque Camerae, nec non Congregationis Avenionen. et Archigymnasii praedicti, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis respective statutis, et Consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, et Literis Apostolicis dictae Congregationi, eidemque Camerae, ac illius Officialibus et Ministris, et quibusvis aliis, sub quibuscumque tenoribus, et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus et efficacissimis, et insolitis clausulis, ac irritantibus decretis, etiam motu, scientia, deliberatione, et potestatis plenitudine paribus, etiam consistorialiter, ac alias quomodolibet in contrarium praemissorum confirmatis, approbatis, et innovatis: Quibus omnibus et singulis, etiam si pro sufficienti illorum derogatione, de illis, eorumque totis tenoribus, specialis, specifica, expressa, et individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio, seu, quaevis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, illorum omnium et singulorum tenores praesentibus pro pleno et sufficienter expressis, et insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad praemissorum omnium et singulorum effectum, specialiter, et expresse, ac latissime, et plenissime motu simili derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Fides praestanda transumptis.

Utque de praemissis etiam in Civitate et Ditione Avenionen., quandocumque opus fuerit, fides fieri valeat; volumus, ut earumdem praesentium transumptis, etiam impressis, manu alicujus Notarii publici subscriptis, et sigillo praefati Sylvii Cardinalis, seu respective Romani pro tempore Pontificis Secretarii Status, aut praedicti Archigymnasii Rectoris obsignatis, eadem prorsus fides adhibeatur in Judicio, et extra illud, quae adhiberetur hisce praesentibus, si forent exhibitae, vel ostensae.

Sanctio.

Nulli ergo omnino Hominum liceat hanc paginam Nostrae Erectionis, dismembrationis, applicationis, inhibitionis, concessionis, decreti, mandati, derogationis, et voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, et Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum.

Dat. Pont. A. IX. die 11. Octobris 1748.

Datum Romae apud S. Mariam Majorem, Anno Incarnationis Dominicae MDCCXLVIII., quinto Idus Octobris Pontificatus Nostri Anno Nono.

D. Card. Passioneus.

J. Datarius.

Visa de Curia.

J. C. Boschi.

J. B. Eugenius.

Registrata in Secretaria Brevium.

DECRETUM

LXIII.

Quo prohibetur cuilibet in posterum Libros, Scripturas, aliaque Opera quaecumque Typis imprimere, seu aliter in lucem edere, in quibus de imminutione dierum Festorum de Praecepto, sive pro, sive contra eam agatur.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Instantiae factae Pont. super imminutione dierum Festorum.

Non multi menses effluxerant, ex quo placuit Omnipotenti Deo humilitatem Nostram nullis suffultam meritis ad universalis Ecclesiae regimen assumere, quum plurium, et pietate, et doctrina insignium Virorum, necnon Episcoporum per Ecclesias tam citra, quam ultra Montes constitutorum, instantiae ad Nos de-

ferri coeperunt, ut numerus dierum Festorum de praecepto in satis nota Constitutione rec. mem. Praedecessoris Nostri Urbani Papae VIII. praefinitus, auctoritate Nostra minueretur. Quam quidem ob rem, Nobis exponebant, et nimis grave detrimentum humilioris sortis hominibus, qui manuum suarum laboribus se ipsos, suasque familias sustentare coguntur, ex hujusmodi Festorum dierum numero, quibus operari prohibentur, inferri, et simul arduum vel potius impossibile esse, debitam, exactamque eorum observantiam et sanctificationem a populis obtinere; siquidem post innumeras districtasque leges ea de re allatas, et curas adhibitas, nunquam saepius cauponae atque popinae frequentari dignoscuntur, quam ipsis diebus Festis, pomeridianis potissimum horis, non sine scandalo, et rixarum, aliorumque criminum sequela. Cumque Carissimus in Christo Filius Noster Carolus utriusque Siciliae Rex Illustris post aliquot annos Urbem ingressus ad Nos comiter accessisset, non omisit summo zeli studio pro hujusmodi Festorum dierum in suis Regnis imminutione Nobiscum agere.

Summa rationum, quae adducebantur.

Nos autem cum primum illae, quas supra diximus, instantiae ad Nos pervenerunt, minime labori pepercimus, ut rem ipsam in suis fontibus inspiceremus, quin etiam satis amplam Dissertationem ea de re exaravimus, et publicari curavimus, in qua pleraque a Nobis demonstrata sunt, ad hanc minuendorum Festorum materiam pertinentia, pluresque hujusmodi imminutionis viae indicatae fuerunt; sed nihil definitum, aut pro auctoritate statutum fuit; quum id Nobis unice propositum tunc fuisset, ut aliorum sententias intelligeremus, non solum circa rationem peragendae Festorum dierum reductionis, sed etiam super ipsius imminutionis substantia, an eam fieri, vel potius rem in priori statu relinqui praestaret; itaut, qui reductionem nequaquam faciendam existimaret, minime necesse haberet de illius executionis modo inquirere, aut Nobis consilium praestare.

Post de hac re dissertationem confecit, ut aliorum sententias audiret.

Quadraginta porro fuerunt, quorum consilium requisivimus; inter quos nonnulli hujus S. R. E. Cardinales, Episcopi plures tam Itali, quam Ultramontani, reliqui Theologiae aut Sacrorum Canonum Professores, vel in Ecclesiasticae Disciplinae rationibus tum Romae, tum alibi, agendo potissimum experiendoque versati. Horum omnium responsa, juxta mandatum Nostrum, scripto concepta, quae adhuc apud Nos asservantur, cum accepissemus; ex praedicto numero, tres supra triginta invenimus, qui Festorum dierum imminutionem vel necessariam, vel utilem omnino fore affirmabant, ex his vero, quindecim Nobis suadebant, ut edita generali Apostolica Constitutione, hujusmodi imminutionem in universa Ecclesia statueremus; alii autem numero octodecim, audiendas esse censebant instantias Ecclesiarum, atque Dioecesum, earumque peculiaribus necessitatibus diversa atque opportuna ratione consulendam. Quod vero pertinet ad ipsius reductionis modum; quum in Concilio Provinciali Tarraconensi, habito sub san. mem. Praedecessore Nostro Benedicto XIII. Pontifice de Nobis optime merito, conditum fuerit Decretum, ut, accedente Apostolicae Sedis approbatione et auctoritate, ac salva obligatione sanctificandi, ut prius, omnes dies Dominicos, et solemniores quasdam Festivitates, quibus nimirum et assistendum foret Sacrificio Missae, et abstinendum ab operibus servilibus; in aliis quibusdam Festis minus principalibus, tenerentur quidem Fideles ex praecepto Missam audire, sed reliquum diei tempus operibus et laboribus quibusque exercendis, etiam servilibus nuncupatis, licite impendere possent; cumque ipsius Concilii Patres, Anno Domini MDCCXXVII. hujusmodi Decreti approbationem et confirmationem a praefato Benedicto Praedecessore petiissent, idemque Praedecessor Anno sequenti MDCCXXVIII. Decretum ipsum per suas Apostolicas Literas in forma Brevis approbasset et confirmasset; ex praefatis XXXIII. consulentibus, viginti tres in eo concordes fuerunt, ut Festorum dierum reductio juxta formam et methodum Decreti Conciliaris Tarraconensis fieri deberet, reliquis decem in diversas sententias abeuntibus; aliis nempe tollendas omnino censentibus Festivitates aliquot ex his, quas Urbanus VIII. servari mandaverat; aliis proponentibus plurium Festivitatum conjunctionem in unam diem de praecepto sanctificandam; aliis vero complura Sanctorum Festa in dies Dominicos transferentibus.

Et 40. Personarum consilium exquisivit.

Major numerus reductionem faciendam censerat.

Aliqui etiam per generalem Constitutionem, alii non.

Et quid circa modum.

Nos autem, horum omnium consiliis perlectis, matureque perpensis, nequaquam expedire judicavimus generalem hac de re Constitutionem edere, quum Nobis animo obversa-

Pontifex nil generaliter praecipere, sed peculiares Episcoporum instantias expectare statuit.

rentur multimodae difficultates olim adversus praedictam Urbani Praedecessoris Constitutionem excitatae ab iis ipsis, qui pro illius promulgatione consilium dederant, et preces obtulerant. Quapropter, ut et Apostolicae Sedis auctoritati, ac dignitati prospiceremus, et simul ostenderemus, quanto in honore apud Nos habeantur Venerabiles Fratres Nostri Ecclesiarum Antistites, quos quidem suarum Dioecesum necessitates optime intelligere, maximeque zelo pro Dei cultu et gloria flagrare non dubitamus; id Nobis servandum proposuimus, et re ipsa servavimus, ut nihil hac in re decerneremus, nisi postquam Episcopi pro suis quique Dioecesibus, aut Metropolitani, de Suffraganeorum consilio et assensu, pro suis Provinciis, peculiares Ecclesiarum et Populorum necessitates Nobis demonstrantes Festorum dierum imminutionem postulassent. In quo tamen non cuilibet angustae Dioecesis Episcopo id optanti annuendum censuimus, nisi simul finitimi alii Praesules id ipsum expeterent; quo scilicet ritus et disciplinae uniformitas, quantum fas esset, in vicinis atque conterminis Dioecesibus conservaretur. Praeterea nihil innovari voluimus, non solum in hac Nostra Romana Urbe, pro qua peculiares quaedam circumstantiae ponderandae sunt, quae aliis Civitatibus ac Dioecesibus aptari nequeunt; sed nec in Nostra Bononiensi Civitate ac Dioecesi, cujus Pastorale regimen una cum Supremo Pontificatu retinemus; ne scilicet aliis exemplo et judicio Nostro praeire voluisse videremur, ut pro suis Dioecesibus, licet inviti, id facerent, quod Nos ipsi Bononiae fecissemus; aut hominum censuram adversus illos excitaremus, qui non idem egissent, quod Nos statuisse viderent in Dioecesi regimini Nostro immediate subjecta.

Ideoque, instantibus Episcopis, in illorum Dioecesibus observantiam nonnullorum Festorum relaxavit

Hanc igitur agendi normam constanter sequentes, oblatis Nobis multorum Episcoporum petitionibus, praeceptum observandi dies Festos in pluribus Dioecesibus, atque Regionibus, juxta modum inferius dicendum, benigne relaxavimus. Nec aliquid invenire est hac in re ullibi a Nobis fuisse statutum, sine praecedentibus instantiis, et causarum expositionibus, pro singulis Civitatibus, et Dioecesibus, ex parte earumdem Antistitum ad Nos et Apostolicam Sedem delatis. Quod vero spectat ad modum relaxandi hujusmodi praeceptum; quum advertterimus, legem audiendi Missam, ab alia

Modus, quo indultum fuit concessum, refertur

feriandi ab operibus servilibus, distinctam plane, et separabilem esse; ipsosque etiam Episcopos non solum frequenter agrorum cultoribus, sed et urbanis quandoque Operariis, haud difficulter concedere, ut dies Festos, officio Missae dumtaxat assistendo, sanctificent, de caetero autem laboriosis operibus incumbere valeant: quin etiam a quibusdam Moralis Theologiae Scriptoribus, licet audacter, assertum fuisse viderimus, immunes a peccato pauperes, et inopes, qui Festis diebus etiam solemnioribus, quo valeant egenas familias suas sustentare, audito Sacro, laboribus manuum suarum, quantumvis servilibus, per plures horas occulte, et sine scandalo occupantur; cumque potissimum Tarraconensis Decreti ab Apostolica Sede, ut supra dictum est, approbati, illustre exemplum prae oculis haberemus: in admittendis Episcoporum Instantiis, hanc observavimus methodum, ut, firmam, et ratam relinquentes utramque legem de audienda Missa, et de abstinendo ob operibus servilibus in omnibus diebus Dominicis, et in praecipuis quibusdam anni Festivitatibus; aliarum minus solemnium sanctificationem ita deinceps fieri permitteremus, ut, audita Missa, reliquum diei tempus pauperibus liberum esset ad laboriosa quaeque opera exercenda. Neque vero facilem aditum apud Nos invenerunt aliorum Antistitum preces, qui Festorum dierum imminutionem alia via et ratione in suis Dioecesibus fieri optabant; translatis nimirum in dies Dominicos Sanctorum Festivitatibus per hebdomadas occurrentibus.

Haec indulta non immutant Catalogum Urbani VIII.

Per haec autem minime detractum censeri debet providae Constitutioni Praedecessoris Nostri Urb. Papae VIII., quam et Apostolico illius zelo dignam, et eorum temporum rationibus maxime aptam fuisse agnoscimus, et profitemur. Nec aliter profecto de illa Nos judicare dicendum esset, etiamsi (prout fert earum legum natura, quae ad Ecclesiasticam disciplinam, mutationibus merito subjectam, unice pertinent), ex novis non levibus, neque pro ingenio excogitatis causis, sed tot insignium Ecclesiae Praesulum judicio comprobatis, plures dies Festi de praecepto in Urbani Catalogo descripti, ex observandorum dierum numero exempti omnino fuissent. Ideoque multo minus hoc dici potest, ubi nulla ex Festivitatibus in ea Constitutione designatis peculiari cultu et sanctificatione privata est; sed in aliquibus

dumtaxat permissum fuit, ut Divinis Mysteriis religiosa saltem praesentia celebratis, cuilibet licitum esset, operibus et laboribus humanae vitae utilibus, et necessariis intendere.

Quod enim Ecclesiastica disciplina, salvo honore praecedentibus Constitutionibus, earumque auctoribus debito, et sine eorum reprehensione atque injuria, immutari valeat, innumeris possemus exemplis apertissime comprobare, a quibus, cum in re minime dubia versemur, recensendis supersedemus; illudque solum monuisse sufficiat, tunc demum Innocuam esse antiquae disciplinae mutationem, dum non temere atque inconsulto, sed a legitimis Superioribus, et justis de causis fiat, quas Innocentius III. Praedecessor Noster in Concilio Lateranensi IV. *Can.* 50. commemorat.

Varii tamen disputarunt an recte Episcopi id petant.

Et nos quidem juro Nobis polliceri posse videbamur, dum circa propositam dierum Festorum imminutionem adeo caute, adeo ex aliorum potius sententia, quam ex auctoritate, qua fungimur, omnia ad hunc diem agere studuimus, nec nostram agendi rationem in aliorum censuram et offensionem incidere debere, nec Ecclesiae pacem, quae Nobis summopere cordi est, ullo modo turbandam fore. Verum nonnulla intervenerunt, quorum causa eam Nobis spem in irritum cessisse dubitamus. Quum enim inter Viros doctos disputari coeperit, recte ne, an secus, Episcopi faciant, qui ab Apostolica Sede postulant, ut liceat in suis Diaecesibus aliquos dies Festos de praecepto minus principales sola Missarum auditione sanctificare, non interdicto in reliquis horis negotiorum et operum etiam servilium exercitio; quamvis facile intelligamus, hujusmodi dissidia ex diversa hominum judicandi et opinandi ratione ortum habere, humanasque res omnes similibus dissensionibus plerumque subjectas esse; nihilominus ab aliquibus doctis probisque Viris demonstratum Nobis est, in hac controversia, Scribentium stilum intra innocuae disceptationis terminos non constitisse; dubitarique posse, ne ab improbandis postulantium studiis, ad ipsius concessionis reprehensionem sensim disputatio transierit; adeoque incaluisse concertationis aestum, ut in publicis Libris et Scripturis, graviores accusationes et censurae in contrariae sententiae defensores utrimque conjectae fuerint; ex quo sane novarum turbarum occasio, cum Ecclesiasticae pacis detrimento, existere posset.

Quorum dissidiis pax Ecclesiastica turbari posset.

Pontifex de hac onere solicitus.

In hoc statu rerum, Nos unam ab altera consultationis causa sejunximus. Quaecumque circa Nostram agendi rationem dicta et conscripta palam, Nobis observanda offerebantur, ea nec audire voluimus; sed, testimonio conscientiae Nostrae contenti, illa omnia vel neglexinus, vel nimio contendentium ardori condonavimus. Quod vero spectat ad ipsam ferventis disputationis naturam, illius examen primum demandavimus nonnullis in Theologica facultate praestantibus Viris; qui sane, omnibus visis atque perpensis, retulerunt, neutra ex parte ullum Catholici dogmatis caput in controversiam adductum fuisse, nihil adversus Urb. VIII. Constitutionem contumeliose, aut irreverenter esse dictum, nullum esse locum in contendentium scriptis, quantumvis adversariorum censura notatis, qui genuinus Catholicus sensus revera non subsit.

Eorum scripta examini subjicit.

Censura Examinatorum.

Approbato Theologorum judicio, quod lucolentissimis scriptis ediderunt, quid facto opus esset, ut ulterioribus perturbationibus occurreremus, exquisivimus; et aliquot Venerabilium Fratrum Nostrorum S. R. E. Cardinalium, aliorumque, Ecclesiasticae Disciplinae peritorum consilium fuit, ut universae quaestioni, auctoritate Nostra Apostolica, silentium imponeretur, publicandisque in posterum super ea libris et scriptis aditus intercluderetur; id quod a Praedecessoribus Nostris Romanis Pontificibus, ad alias extinguendas controversias similiter exardescentes, non semel factum fuisse constaret. Horum consilium Nos, matura deliberatione praehabita, et probavimus, et exequendum statuimus; eo maxime, quod, si scribentibus pro una aut altera sententia, hic finis propositus est, ut Ecclesiarum Antistites vel a petendo minuendorum Festorum Indulto retrahantur, vel ad illud postulandum incitentur; tot sunt, quae ad hunc diem in utramque partem scripta et dicta fuerunt, ut quilibet Episcopus satis in illis habeat, quo suum denique consilium capere possit, prout ad optimum Diaecesis suae statum, et ad Dei gloriam magis expedire judicaverit.

Et aliorum consilio ulteriori providentia.

Decernuntur propterea.

Quapropter Nos hujusmodi consilio adhaerentes, de Apostolicae Potestatis plenitudine, praesentis nostri Decreti vigore, omnibus et singulis infrascriptis, in virtute sanctae obedientiae, et sub poenis infra statuendis prohibemus primo, ne ullam hujus Decreti explicationem, interpretationem, aut commentarium,

I. Neque super Decreto hujusmodi quidquam scribatur.

nec multo minus ullum Librum, Dissertationem, Epistolam, seu alterius generis opus, quo Decretum ipsum sive directe sive indirecte oppugnetur, edere aut publicare audeant. Secundò vetamus et interdicimus, ne ullos in posterum Libros, Libellos, Relationes, Theses, Folia, Epistolas, vel alterius cujuscumque generis Opera et Scripta, in quibus de imminutione dierum Festorum de praecepto, aut de facultate concedenda, vel deneganda, aut audita Missa in nonnullis minus principalibus anni Festis fas sit operibus servilibus vacare, sive ex professo, sive incidenter agatur, sive cum vero, sive cum ficto Auctoris nomine, sive sub alieno, vel etiam sine alicujus nomine, Typis imprimere, vulgare, seu alia quacumque ratione in lucem edere praesumant. Tertio quaecumque ad hunc diem hac super re edita fuerunt Opera et Scripta, iterum praelo subjici et recudi, multoque magis nova Folia, Opera, Epistolas, Dissertationes, aliaque praemissa, post haec, sub anteriori data, fraudulenter imprimi, aut publicari, similiter prohibemus; Decernentes, quaecumque hujusmodi Opera, et Scripta, in spretum, et fraudem praesentis Decretis, imprimi de caetero forsan, vel alias, ut supra dictum est, in lucem prodire contingat, ea omnia et singula, absque alio examine, et in poenam inobedientiae et contumaciae, in Indicem Librorum prohibitorum quamprimum referri. Hujus autem Decreti lege omnes et singulas cujuscumque status, gradus, conditionis, et dignitatis Personas Ecclesiasticas, et Saeculares, et cujuscumque Ordinis, seu Congregationis, et Instituti, etiam Societatis Jesu, et Militiae Hospitalis S. Joannis Hierosolymitani, aliorumque etiam specialem et individuam mentionem requirentium Ordinum, Regulares, aliosque Ecclesiasticos quoscumque, etiam Episcopali, Archiepiscopali, et Patriarchali dignitate fulgentes, et S. R. E. Cardinales, aequaliter teneri, et expresse comprehendi, decernimus, et declaramus. Contravenientes vero praeter Librorum, et Operum prohibitionem, ut praefertur, si quidem Laici fuerint, in excommunicationem majorem latae sententiae, a qua nemo, praeter Nos, et Successores Nostros Romanos Pontifices, nisi in mortis articulo, ipsos absolvere valeat; Ecclesiasticos autem usque ad Sacerdotalem gradum inclusive, poenam suspensionis a divinis; in Superioribus vero gradibus constitutos, suspensionis ab exercitio Pontificalium, et a perceptione fructuum suorum Beneficiorum, Pensionum Ecclesiasticarum, Monasteriorum, Episcopatuum, et Archiepiscopatuum, aliorumque Ecclesiasticorum redditum quorumcumque, quarum poenarum relaxationem, et respectivam rehabilitationem, Nobis, et Successoribus Nostris Romanis Pontificibus privative reservamus, ipso facto, absque alia declaratione, incurrere decernimus, et sancimus. Praeterea Typographos et Bibliopolas, qui Libros, Scripta, aut Folia hujusmodi, contra Decreti Nostri legem, Typis imprimere, aut recudere, seu vulgare et venundare ausi fuerint, omnibus et singulis poenis tam pecuniariis, quam corporis afflictivis, quaecumque statutae sunt adversus eos, qui Libros prohibitos imprimunt, aut evulgant, sive venales proponunt, subjicere, et re ipsa mulctari et plecti volumus, et mandamus.

II. Neque super indultis concedendis, vel denegandis pro imminutione Dierum festorum.

III. Quaecumque scripta antea jam facta, denuo non imprimantur.

Omnes ad hujus Decreti observantiam teneantur.

Poenae contra inobedientes.

Publicationi in Urbe peractae tribuitur vis specialis intimationis omnibus factae.

Ut autem nemo de praemissis ignorantiam allegare aut praetendere possit, volumus et mandamus, hoc ipsum Decretum, seu illius exempla, ad valvas Basilicarum Urbis, et Cancellariae Apostolicae, Curiaeque Generalis Innocentianae, et in aliis solitis locis ipsius Urbis, per Cursores Nostros publicari et affigi; atque ita publicatum et affixum, omnes et singulos perinde afficere, et arctare, ac si unicuique personaliter intimatum, et notificatum fuisset; Ac praeterea ipsius transumptis, seu exemplis, etiam impressis, cujuscumque Notarii publici manu subscriptis, ac sigillo Personae in Ecclesiastica Dignitate constitutae munitis, parem omnino fidem ubique locorum ab omnibus haberi, ac si Decretum ipsum Manu nostra subscriptum ipsis foret exhibitum, vel ostensum.

Exemplis fides tribuitur.

Datum Romae in Palatio Apostolico Quirinali die XIV. Novembris MDCCXLVIII. Pontificatus Nostri Anno Nono.

Dat. Pont. ann. 9. die 14. Novembris 1748.

Publicat. per Magistrum Cursorum more solito in Urbe die 16. Novembris 1748.

LXIV.

NOVA CONCESSIO

Judicis privati in causia Camerae Capitulinae.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Ad perpetuam rei memoriam.

Prooemium.

Sincerae fidei, et devotionis affectus, quem, dilecti filii Conservatores Almae Urbis Nostrae

in Nos, et hanc Sanctam Sedem gerere comprobantur, Nos inducit, ut eos specialis favore gratiae prosequamur. Exponi siquidem Nobis nuper fecerunt dilecti filii moderni Conservatores Urbis praedictae, quod alias fel. rec. Innocentius Papa XII. Praedecessor Noster, postquam quamdam suam Constitutionem super suppressione, abolitione, et abrogatione quorumdam Tribunalium, et nonnullorum Judicum peculiarium editam die IX. Septembris MDCXCII. publicaverat, per suum Chirographum Motus proprii expeditum, et manu propria signatum, omnia, et singula privilegia, et praerogativas, quibus Conservatores praedicti usque tunc gavisi fuerant, et ad illos spectabant, et pertinebant, praesertim quoad facultatem, et praerogativam nominandi, constituendique unum Romanae Praelatum in Judicem privativum Camerae Capitolii, qui omnes causas, activas, et passivas, in quibus ipsa Camera Capitolii jus vel interesse habere posset, privative cognosceret et definire, prout Conservatores, pro tempore existentes ab antiquo tempore, nempe Pontificatu fel. rec. Pauli II. Praedecessoris itidem Nostri constituere, et nominare consueverant, ut ex antiquo Almae Urbis praedictae statuto *lib.* 3. *c.* 2. haberi asserebatur, de novo concessit, seu confirmavit, ac insuper eosdem Conservatores in sua Constitutione hujusmodi, quoad facultatem nominandi Judicem hujusmodi, minime comprehensos esse declaravit, quam quidem facultatem rec. mem. Clemens Papa XII. Praedecessor quoque Noster per aliud simile suum Chirographum motus proprii signatum die XXIII. Novembris MDCCXXXI. de novo concessit, et tunc, et pro tempore existentes Conservatores praedicti quamplurimos Romanae Curiae Praelatos unum in locum alterius vel defuncti, vel ad Cardinalatus dignitatem promoti, semper et usque nunc nominare et eligere perrexerunt. Cum autem, sicut eadem expositio subjungebat, dicti exponentes vereantur, ne praerogativa hujusmodi per binas Nostras die XXVII. Februarii MDCCXLII. super abolitione, et XXI. Decembris MDCCXLV. super reformatione Tribunalium editas Constitutiones eis ablata sit, ac proinde facultatem hujusmodi per Nos confirmari, seu de novo concedi plurimum desiderent; Nobis propterea humiliter supplicari fecerunt, ut sibi in praemissis opportune providere, et ut infra indulgere de benignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur ipsos exponentes specialibus favoribus, et gratiis prosequi volentes, et eorum singulares personas a quibusvis excommunicationis, suspensionis, et interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, et poenis a Jure, vel ab homine quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatae existunt, ad effectum praesentium tantum consequendum harum serie absolventes, et absolutas fore censentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, inhaerentes antiquo statuto Almae Urbis praedictae anni MCCCCLXVI. *lib.* 1. *c.* 12. et *lib.* 3. *c.* 11. et *cap.* 25., nec non alteri statuto anni MDXIX. *lib.* 1. *c.* 12., et *c.* 36., ac denique uniformi observantiae centum propemodum annorum; eisdem modernis, et pro tempore existentibus Conservatoribus dictae Urbis, ut ipsi in Judicem Camerae Capitolinae unum ex Praelatis Romanae Curiae Civem Romanum, qui tamen Magistratum, sive Officium inire nequeat, nisi postquam a Nobis, seu Romanis Pontificibus Successoribus Nostris, mediante Nostro, et Successorum praedictorum speciali rescripto, eoque actis publicis praedictae Curiae inserto approbari meruerit, eligere, et nominare possint, et valeant, facultatem auctoritate Apostolica tenore praesentium perpetuo concedimus, et indulgemus, eidemque Praelato sic, ut praefertur, eligendo, nominando, et approbando, auctoritate, et tenore praedictis itidem concedimus, et impertimur omnes, et singulas facultates, quoad causas civiles tam activas, quam passivas, tam motas, quam movendas, in quibus Fiscus, et Camera Capitolina interesse aliquod habere possit, tum in praedictis antiquis statutis Judici Camerae praedictae, tum in Chirographo ejusdem Clementis Praedecessoris Praelato hujusmodi attributas, cum eisdem juribus, et privilegiis, quibus in causis itidem Fiscalibus potiuntur, et gaudent Judices Camerae Nostrae Apostolicae, et praesertim cum privilegio, quod ab ejusmodi Praelati in Judicem electi decretis, aut sententiis appellari nequeat, sed solum peti possit commissio appellationis, aut recursus ab audientia Nostra, et Romanorum Pontificum Successorum Nostrorum; cum declaratione, quod ipse Praelatus sic electus approbatusque, sit, atque esse intelligatur quoad causas supradictas Judex Ordinarius, atque ideo nequa sportulas accipere possit, neque sub Constitutionibus re-

Innocentius XII. qui Judices particulares suppresserat.

Judicem Camerae Capitolinae a suppressione exemit.

Clemens XII. Conservatoribus Urbis facultatem dictum Judicem nominandi confirmavit.

Quia tamen dubitari potest, ne facultas hujusmodi per Constitutiones Pontificis sublata fuerit.

Ideo Pontifex attendens antiquum et recentius Urbis statutum

Et consuetudinem in qua reperiuntur Conservatores.

Dictam facultatem de novo concedit.

Judici deputato communicat facultates opportunas.

Statuit, quod ab ejus decretis appellari nequeat, sed tantum peti commissio etc.

Quodque habeatur tamquam Judex Ordinarius.

vocationis Judicum, et Tribunalium particularium hactenus publicatis, vel in posterum quavis occasione a Nobis, seu Romanis Pontificibus Successoribus Nostris publicandis comprehensus censeatur. Decernentes easdem praesentes literas semper firmas, validas, et efficaces existere, et fore, suosque plenarios, at integros effectus sortiri, et obtinere, ac dictis Conservatoribus plenissime suffragari, sicque in praemissis per quoscumque Judices Ordinarios, et Delegatos etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Clausulae

Derogatio contrariis

Non obstantibus praedicta Innocentii Praedecessoris, ac Nostris super abolitione, et reformatione Tribunalium editis, aliisque Constitutionibus, et Ordinationibus Apostolicis, ac Almae Urbis, et Camerae Capitolinae hujusmodi, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, et consuetudinibus, privilegiis quoque indultis, et literis Apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis, et innovatis. Quibus omnibus, et singulis illorum tenores praesentibus pro plene, et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum hac vice dumtaxat specialiter, et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque. Datum Romae apud S. Mariam Majorem sub annulo Piscatoris die 11. Decembris 1748. Pontificatus Nostri Anno IX.

Dat. Pontif. An. IX die 11 Decemb. 1748.

D. Card. Passioneus.

LXV.

FESTORUM DIERUM

Reductio in Regno Neapolitano citra Pharum et in Diaecesibus Messanensi et Panormitana.

Venerabilibus Fratribus, Archiepiscopis et Episcopis Regni Siciliae citra Pharum, nec non Messanensi et Panormitano Archiepiscopis.

BENEDICTUS EPISCOPUS

Venerabiles Fratres, Salutem, et Apostolicam Benedictionem.

Proemium.

Cum, sicut quaedam sunt, ut inquit S. Leo Magnus Praedecessor Noster, quae nulla possunt ratione convelli, ita multa sint, quae aut pro consideratione aetatum, aut pro necessitate rerum oporteat temperari, illa semper conditione servata, ut in his, quae dubia fuerint, aut obscura, id noverimus sequendum, quod nec praeceptis Evangelicis contrarium, nec decretis Sanctorum Patrum inveniatur adversum: Ea propter haec S. Sedes, pro paterna erga universos Christifideles benignitate, quoad integrum sibi fuit, consuevit supremam suam in his auctoritatem interponere, quae caeteroquin ad majus divini cultus incrementum praescripta, aut per frigescentem in nonnullorum cordibus caritatem, ad otium, luxuriamque convertuntur, aut ob rerum ad vitam traducendam necessariarum inopiam, non sine conscientiae angore contemnuntur. Cum itaque Charissimus in Christo Filius Noster Carolus utriusque Siciliae et Hierusalem Rex Illustris tum coram per se ipse, quum quatuor ab hinc annis Romam profectus est, tum saepe alias per suos in Urbe Ministros id a Nobis studiosissime efflagitaverit, ut pauperum calamitatibus sublevandis, qui opere faciundo victum lucrantur, sanctorumque dierum cultui, et Religioni amplificandae, eorumdem Festorum dierum numerum imminuere dignaremur: Nos in tanto negotio, nisi re tota sedulo perspecta, haud quidquam decernendum esse rati, id usque responsum dedimus. Nihil Nos de hujusmodi Ecclesiasticae disciplinae institutis prorsus immutaturos, nisi per Archiepiscopos et Episcopos rogaremur, quos Spiritus Sanctus posuit regere Ecclesiam Dei, quique Domus Israel facti speculatores, quid ferant hominum, temporumque vicissitudines, cominus introspiciunt: Immo id in animum induxisse Nostrum (si quid in hac re foret innovandum) affirmavimus, ut salva et incolumi, solemnioribus diebus Festis, veteri disciplina de audiendo Sacro, et a servilibus operibus vacatione, iisdem tantum servilibus curis per aliquot Festos dies, humanae necessitatis ratione habita, vacare indulgeremus, lege tamen astandi Sanctissimo Altaris Sacrificio neutiquam abrogata. Ab universis porro Fraternitatibus Vestris supplices, gravissimasque in idem argumentum literas accepimus, quibus plurima incommoda ex dierum Festorum frequentia in vestras respective Diaeceses, et Provincias invehi lamentabamini; ac de iis imminuendis accurate disserentes, eamdem, ac Nos ipsi, rationem arbitraba-

Rex utriusque Siciliae petiit a Pontif. Festorum dierum reductionem.

Responsum Pont. qui voto Episcoporum exquirere voluit.

Episcopi omnes pro reductione supplicarunt.

mini esse ineundam; id propterea ejusdem Caroli Regis aequissimae voluntati, nec non piis Fraternitatum Vestrarum votis hac in re, quantum cum Domino possumus, obsecuti, Festorum dierum grandiorem numerum ad modum revocandum existimavimus. Fraternitatibus itaque Vestris, Fratres Archiepiscopi, et Episcopi totius Regni Siciliae citra Pharum, ac Fratres Archiepiscopi Messanen. et Panormitan. per praesentes committimus, et mandamus, ut unusquisque Vestrum in suis respective Provinciis, ac Civitatibus, et Diaecesibus hanc de Festis diebus legem Auctoritate Nostra Apostolica edicat, nempe, ut diebus Dominicis Paschatis Resurrectionis, et Pentecostes aliisque per annum Dominicis diebus; nec non diebus Circumcisionis, Epiphaniae, Ascensionis, Corporis Christi, et Nativitatis Domini, diebus Purificationis, Annuntiationis, Assumptionis, Nativitatis, et Conceptionis B. Mariae Virginis Immaculatae; natali die Sanctorum Apostolorum Petri, et Pauli; die Festo omnium Sanctorum; ac Festo die cujusvis praecipui quarumcumque Civitatum, vel locorum Diaecesum praedictarum Patroni, pro veteri Ecclesiae Catholicae instituto, Sacris non tantum astare Christifideles vestrarum respective Civitatum, et Diaecesum teneantur; sed etiam a servilibus operibus feriati sint: In reliquis vero Festis sive per Apostolicam hanc S. Sedem, sive per Synodales quarumcumque Diaecesum hujusmodi Constitutiones, sive quacumque alia de causa, etiam ex causa voti per Christifideles Civitatum, Diaecesum, et Provinciarum hujusmodi, eorumque Majores facti, quod quoad hanc partem Auctoritate Nostra Apostolica per Vos commutari volumus, praeceptis, praescriptisque, sacrosancto Missae Sacrificio intersint; caeterum negotiis familiaribus, servilibusque suis operibus, sine ullo prorsus conscientiae scrupulo, incumbere integrum cuique esto. Ubi vero obtingit, unum eumdemque Episcopum duabus praeesse Ecclesiis invicem canonice unitis (quod potissimum in Regno Siciliae citra Pharum evenit) quarum unaquaeque suum habet praecipuum Patronum, homines tantum illius Diaecesis, cujus Patroni Festivus dies recurrit, non vero alterius, volumus et praecipimus eodem die tum Missae Sacrificio adesse, tum a servilibus operibus sibi temperare. Quae cum ita se habeant, Fraternitates Vestras in Domino plurimum hortamur, ut Vos populos vestrae curae commissos quam saepissime edoceatis, quae ad justam, legitimamque dierum Festorum celebrationem pro temporum varietate pertinere videbuntur, qua spiritus alacritate, qua mentis contentione, qua cordis humilitate astare oporteat Sanctissimo Altaris Sacrificio, in quo Christus Dominus tradit semetipsum pro nobis oblationem, et hostiam Deo in odorem suavitatis, quam frequentes Divinis Officiis, sacrisque Concionibus, Christianae explicationibus et explanationibus esse debeant, et quanti piaculi sit eos temerare dies, quos ad sui nominis gloriam amplificandam sibi Dominus consecravit. Ne autem per eos dies potissimum Christifidelium corda graventur in crapula, et ebrietate, ac cogitationibus saecularibus, quam diligentissime curare debetis, ut profana quaeque, ludicra, et minus religiosa a publicis locis quam longissime amoveantur, etiam invocato, si opus fuerit, auxilio brachii saecularis: quod sane non defuturum neutiquam dubitamus. Memores semper Prophetici illius oraculi, quo solemnitates, quas vitiosa consuetudine homines deturpant, tamquam stercus a Deo projiciendas, et disperdendas esse declaratur. Volumus autem, quod praesentium literarum transumptis, seu exemplis etiam impressis, manu alicujus Notarii publici subscriptis, et sigillo Personae in Ecclesiastica Dignitate constitutae munitis eadem prorsus fides in judicio, et extra adhibeatur, quae adhiberetur ipsis praesentibus, si forent exhibitae, vel ostensae. Non obstantibus Apostolicis, ac in universalibus, Provincialibusque, et Synodalibus Conciliis editis generalibus Constitutionibus, et Ordinationibus, nec non Provinciarum, Civitatum, Diaecesium, et locorum praefatorum etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, et consuetudinibus; privilegiis quoque, et indultis, et literis Apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis, et innovatis. Quibus omnibus et singulis, illorum tenores praesentibus pro pleno et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum hac vice dumtaxat specialiter et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud S. Mariam Majorem

Hinc Pont primo excipit dies Festos, quo ab omni opere feriati esse debent.

Secundo quoad reliquos dies Festos illos ita servari jubet ut audito Sacro quis operibus servilibus vacare possit.

Consulit in casu quod duae Ecclesiae unitae, singulae proprium Patronum habeant.

Hortatur Episcopos, ut Populos moneant circa dierum Festorum observantiam.

Transumptis fidem praestare praecipit.

Et derogat contrariis.

Dat. die 12. Dec. 1748.

sub Annulo Piscatoris die XII. Decembris MDCCXLVIII., Pontificatus Nostri Anno IX.

D. Card. Passioneus.

LXVI.

ERECTIO

Cathedralis Ecclesiae Pinarolien.

BENEDICTUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI.

Ad perpetuam rei memoriam.

Proemium.

In sacrosancta B. Patri Principis Apostolorum specula, nullis Nostris meritis, sed inscrutabili Divinorum Judiciorum altitudine collocati, ad universum Gregem Dominicum oculos Nostrae mentis intentos semper habemus, more vigilis Pastoris inspicientes, quid Apostolicae providentiae impendere debeamus, ut Grex ipse ubique gubernetur utiliter, et ad Coelestia Pascua fideliter dirigatur. Hinc, si ratio exigat, et Animarum utilitas persuadeat, ut in aliquo insigni Oppido nova Sedes Episcopalis instituatur, id quidem tanto libentius, promptiusque curandum, ac congrue exequendum censemus, quanto studiosius alicujus incliti Regis pietas novae Sedis hujusmodi institutionem deposcit, et exoptat, et Nos, rerum, et locorum circumstantiis diligentius consideratis, majori Divini Nominis gloriae, commodiori Christifidelium disciplinae, et Orthodoxae Religionis incrementis arbitramur in Domino multifariam prodesse, et salubriter expedire.

Instantia Regis Sardiniae pro erectione Cathedralis Ecclesiae in Oppido Pinarolii.

Cum itaque, sicut ex insinuatione Charissimi in Christo Filii Nostri Caroli Emmanuelis Sardiniae Regis Illustris Nobis per dilectum filium Joannem Baptistam Balbis Simeonem Comitem de Rivera Senatorem Taurinen., ejus apud Nos, et Sedem Apostolicam Administrum facta, accepimus, Monasterium Abbatia nuncupatum Sanctae Mariae Oppidi Civitatis nuncupati Pinarolii S. Benedicti, seu Cisterciens. Ordinis Nullius Dioecesis Provinciae Taurinen., quod de Jurepatronatus ejusdem Caroli Emmanuelis Regis, ratione Ducatus Sabaudiae, cujus ipse Carolus Emmanuel Rex etiam Dux existit, ex fundatione, vel dotatione, aut ex Privilegio Apostolico, cui non est hactenus in aliquo derogatum fore dignoscitur, ac cujus Abbas pro tempore existens particulare et separatum Territorium habet, ac Jurisdictionem quasi Episcopalem in praefato Oppido, nec non in uno de Riva, et alio de Bardonasca, ac alio de Abbatia seu Sancti Verani pariter nuncupato, nec non alio Sancti Petri similiter nuncupato, ac alio de Talucco, et alio de Portis, ac alio de Villar Perosa, et alio de Tagliareto, ac alio de Pinasca, et alio de Perosa, ac alio de Meana, et alio Sancti Secundi itidem nuncupato, ac alio de Mirandolo, et alio de Turina, seu vulgo inverso Porto, ac alio de Pomareto, et alio de Facto, et Riclareto, ac alio de Perero, et alio Sancti Martini, etiam nuncupato, ac alio de Massello, et alio de Chiabrano, et Maniglia, ac alio de Roderoto, et alio de Prali, nec non alio de Famolasco, et alio de Mombello, ac reliquo de Lagnasco sibi subjectis locis exercet, ac Synodum convocare, et in ea Examinatores deputare consuevit, dicti Monasterii Commenda, in quem illud ex concessione Apostolica ad vitam obtineri consuevit, per obitum illius ultimi Possessoris Commendatarii extra Romanam Curiam defuncti cessante, adhuc, eo quo ante Commendam ipsam vacabat, modo vacare noscatur ad praesens.

Status Monasterii S. Mariae dicti Oppidi, ejus jurisdictio, et praerogativae.

Qualitates ejusdem Oppidi.

Oppidum vero praefatum perantiquum, et Caput Provinciae, satisque celebre, et insigne existat; cum in eo reperiantur multae Nobiles Familiae, ac frequentes Incolae, numerum quinque millium excedentes, literarum scientia, bonarum artium peritia, morumque urbanitate respective praediti, nec non praeter unam, et alteram infrascriptas Collegiatas Ecclesias, duo Sanctimonialium, et quatuor Virorum, unum videlicet Fratrum Sancti Dominici Praedicatorum nuncupatorum, et aliud Fratrum Sancti Augustini Heremitarum, et reliquum Fratrum ejusdem Sancti Francisci Capuccinorum respective nuncupatorum respective Ordinis Coenobia, nec non Collegium Presbyterorum Regularium Societatis Jesu, et Hospitium pro Puellis Orphanis, duo quoque Hospitalia, alterum Charitatis nuncupatum, alterum vero pro Infirmis, et Infantibus expositis, nec non Peregrinis recipiendis, ac Hospitium magnifice extructum pro Catechumenis, et Haereticis Vallium illarum Partium ad Fidem Catholicam noviter conversis.

Aliae illius praerogativae.

Pro temporali autem ipsius Oppidi, totius

quo Provinciae, cujus illud, ut praefertur, Caput existit, guberniο, et regimine resideat inibi Gubernator cum Officialibus Status majoris, et militari praesidio, nec non adsint Inspector, et Praefectus tam pro Oppido, quam pro illius Provincia praefatis: propterea que inter illustria, et celebriora illarum Partium Oppida recenseatur, dignumque et accommodum reputetur, ut Pontificali Sede per Nos, ut infra, decoretur, et ad Episcopalis Civitatis honorem evehatur.

Status duarum Collegiatarum Ecclesiarum ibidem existentium.

Cumque insuper in primodicto Oppido una Sancti Donati, et altera saeculares, et Collegiatae, quae etiam Parochiales existunt, Ecclesiae Sancti Mauritii invicem perpetuo sic unitae, ut earum Praepositus et Canonici unum et idem Capitulum unius, et alterius Collegiatarum hujusmodi constituant, et in ipsius Collegiatis Ecclesiis una Praepositura, quae in utraque earum Dignitas principalis, et unica existit, ac quindecim Canonicatus, totidemque Præbendæ, quatuor videlicet, totidemque omnino liberae collationis, ac reservationibus, ac affectionibus Apostolicis obnoxii, et obnoxiae, quos, et quas pro tempore respective obtinentes, pro eo, quod eis datum fuit colligere Decimas tritici et vini ad rationem duorum pro qualibet centenario, et anno, Canonici Decimantes nuncupantur, qui alius cumulative cum Praeposito praefato muniis Parochialis, Præpositus quidem in ambabus, Canonici vero Decimantes nuncupati hujusmodi duo in una, et alii duo in altera Collegiatis Ecclesiis praefatis respective explebant, ac alii quinque, totidemque, qui, et quae ut etiam accepimus, olim de Jurepatronatus laicorum, certarum videlicet Familiarum ex fundatione, vel dotatione respectiva existebant, nunc vero, Familiis hujusmodi penitus extinctis ad illos, et illas pro tempore respective vacantes Nominatio, seu Praesentatio Personarum idonearum in eis ad Nominationem, seu Praesentationem hujusmodi, per Ordinarium loci, ut alias respective instituendarum, ad pro tempore existentes Capitulum, et Canonicos unius, et alterius Collegiatarum Ecclesiarum hujusmodi, cessantibus reservationibus, et affectionibus Apostolicis praefatis, aut ex eorum respective fundatione praefata forsan semper, et quandocumque spectat, et pertinet, ac reliqui sex Canonicatus, totidemque Praebendae, qui, et quae, ut similiter accepimus, etiam de Jurepatronatus laicorum ex fundatione, vel dotatione existunt, nec non sex perpetua simplicia, personalem tamen residentiam requirentia, ac servitium Chori annexum habentia Beneficia Ecclesiastica, quae pro tempore respective obtinentibus nonnullas Missas celebrandi, seu celebrari faciendi onus incumbit, tria nimirum in una et reliqua tria in altera ex dictis Collegiatis Ecclesiis respective fundata, quorum unum, quod Joannes Antonius Solar, omnino liberae collationis existit, ad alia duo, quae Henricus Marsiglia, et Joannes Michael Julianus, dum illa pro tempore vacant, Nominatio, seu Praesentatio Personarum idonearum, in eis ad Nominationem, seu Praesentationem hujusmodi, per eumdem loci Ordinarium, aut alias respective instituendarum, etiam ad pro tempore existentes Capitulum; et Canonicos praefatos, cessantibus reservationibus, et affectionibus Apostolicis praefatis, seu ex eorum fundatione forsan semper, et quandocumque, similiter spectat et pertinet; Reliqua vero tria, quorum unum Petrus Demolin, et aliud Prosper Boutal Clerici, seu Presbyteri dilecti quoque filii ad praesens respective obtinent, tertium autem certo, quem praesentibus haberi volumus pro expresso, modo vacavit, et vacat ad praesens, ut pariter accepimus, de jurepatronatus laicorum, videlicet dilectorum pariter filiorum illorum de Lanteri, et de Boutal, et de Calusio respective Familiarum ex fundatione, vel dotatione respective existunt, et super cujus jurispatronatus pertinentia quoad Beneficium vacans hujusmodi lis, et causa in Partibus, seu in Romana Curia praefata coram certo seu certis earumdem Partium Judice competente, seu Judicibus competentibus inter unam praefatorum de Lanteri, et alteram Familias dilectorum itidem filiorum illorum de Aquilant, ex una, et altera partibus ante, vel post praefatam illius vacationem introducta, in prima, seu alia veriori instantia pendet indecisa, erecti, et instituti, ac erectae, et institutae, nec non erecta, et instituta reperiantur.

Quamquam vero Praepositus, et Canonici pro tempore existentes praefati unum, et idem Capitulum unius, et alterius Collegiatarum Ecclesiarum hujusmodi, ut praefertur, constituant, diversimode tamen pro diversitate Fundationum, in una, et altera Collegiatis Ecclesiis praefatis Chorus dirigatur, et Divina peragantur Officia; et Praepositus quidem in alte-

rutra pro ejus libito Divinis Officiis intersit, Canonici autem praefati alii uni, alii alteri ex dictis Collegiatis Ecclesiis sive vicissitudine respective deserviant, solumque omnes Canonici praefati insimul sacris functionibus intersint in primodicta Collegiata Ecclesia quibusdam anni solemnitatibus, ac etiam insimul conveniant pro eligendis Vicerectoribus pro Curae Animarum Parochianorum unius, et alterius Collegiatarum, quae etiam Parochiales, ut praefertur, existunt; Ecclesiarum praefatarum; quam Praepositus, et quatuor Canonici Decimantes nuncupati praedicti olim exercebant, exercitio, itemque pro eligendis aliis quatuor Vicerectoribus ad curam Animarum Parochianorum in locis Buriaschi, et Rivae, ac Bernedaschae, et Taluchi existentium similiter exercendam. Verum primodicta Collegiata Ecclesia in honorem praefati Sancti Donati dicata aptior, et magis accommoda dignoscatur, ut ad Cathedralis Ecclesiae statum, et Dignitatem per Nos etiam, ut infra subi[m]etur.

Collegiata Ecclesia S. Donati dignior censetur, ut in Cathedralem erigatur.

Quod ut amplioribus eveniat successibus, dilectus similiter filius Joannes Baptista Dorlier de Saint Innocent Presbyter, qui Monasterium Praepositurам nuncupatum Sancti Laurentii de Plebe Martyrum nuncupati Ultien. Ordinis Sancti Augustini Canonicorum Regularium Nullius, seu Taurinen. Dioecesis, in ea tamen Delphinatus parte positum, quae in foederibus Pacis initis cum Clarae memoriae Ludovico hujus nominis XIV., dum in humania ageret, Galliarum Rege Christianissimo, Regiae Domui Sabaudicae cessa fuit, ad quod, dum illud pro tempore vacat, Nominatio Personae idoneae Romano Pontifici pro tempore existenti facienda ad praefatum Carolum Emmanuelem Regem, spectat, et pertinet, in Commendam ad sui vitam ex concessione Apostolica obtinet, ad infrascriptorum effectum, Commendae secundo dicti Monasterii, in quam illud ad vitam ex simili concessione Apostolica obtineri consuevit, ac omni, et cuicumque Juri sibi in secundodicto Monasterio, illiusque regimine, et administratione, vel ad illud quomodolibet competenti, et per eum praetenso, in manibus Nostris sponte, et libere cedere proponat, et ex nunc cedat.

Cessio Monasterii Ultien. causa hujus erectionis

Idemque Carolus Emmanuel Rex, pro ingenti ejus Religione, et Catholici Principis pietate, plurimum cupiens Cathedralis Ecclesiae in primodicto Oppido institutionem, ut praeter alias, quae in Divinorum celebratione proficiscuntur, utilitates, futurus inibi Episcopus pro tempore residens Pontificalis Dignitatis splendore, et verbo praedicationis, nec non Sanctorum Operum exemplo, fructuque orationis, Catholicae Fidei veritatem exhibeat Haereticis in viciniis Vallibus commorantibus, eosque ab haereticae pravitatis erroribus ad viam salutis, operante Domino, revocet, et reducat, pro commoda ipsius futuri Episcopi habitatione, et residentia; nec non pro Seminarii Puerorum Ecclesiastici institutione, donec tamen, et quousque Domus Episcopalis, et Seminarii hujusmodi aedificia construantur, aut aliter utrique congrue, et sufficienter provideatur, usum Palatii Gubernii in primodicto Oppido existentis ad utrumque effectum satis apti et capacis, assignare proponat, et ex nunc libenter et liberaliter assignet.

Nos igitur, qui primodicti Oppidi statu, et insignitata, aliisque circumstantiis universis matura consideratione pensatis congruam esse censemus novae Sedis Episcopalis in ipso primodicto Oppido plantationem; eamque, ac omnia, et singula per Nos, ut infra, disponenda Catholicae Fidei propagationi, Christifidelium aedificationi, ut spirituali consolationi, Divinique Cultus incrementis valde profutura confidimus eximium ejusdem Caroli Emmanuelis Regis zelum, et religiosa desideria plurimum in Domino laudantes eaque Apostolicae Nostrae benignitatis Ministerio prosequi volentes, necnon secundodicti Monasterii Commendae cessionem admittentes, Motu proprio et ex certa scientia, deque Apostolicae potestatis plenitudine, in secundodicta Collegiata Ecclesia Sancti Mauritii Collegialitatem tantum, ita ut illa ex nunc Collegiata esse desinat, et deinceps primodictae Collegiatae Ecclesiae Sancti Donati in Cathedralem Ecclesiam a Nobis, ut infra, erigendae subjective tantum unita, et annexa remaneat, necnon in uno, et altero Monasteriis praefatis quovis ea modo, aut ex aliorum quorumcumque Personis, seu per similem vel aliam liberam secundodicti Joannis Baptistae quoad secundodictum, quo vero ad primodictum Monasteria, seu per liberam dicti Defuncti, vel quorumvis aliorum cessionem de illis, illorumque respective regimine, et administratione praefatis, in Romana Curia prae-

Incipit dispositivа.

Suppressio Collegiatae S. Mauritii.

Et dictorum Monasteriorum.

fata, vel extra eam etiam coram Notario publico, et testibus sponte factas, aut Constitutionem felicis recordationis Joannis Papae XXII. Praedecessoris Nostri, quae incipit *Execrabilis*, vel assequutionem alterius Beneficii Ecclesiastici quavis auctoritate collati, una, et altera Commendis praefatis cessantibus, vacent, etiamsi tanto tempore vacaverint, quod eorum provisio juxta Lateranensis Statuta Concilii, aut alias Canonicas sanctiones ad Sedem Apostolicam legitima devoluta existat, illaque ex quavis causa ad Sedem eamdem specialiter, vel generaliter pertineat, et ad illa consueverit quis per Electionem assumi, eisque Cura etiam Jurisdictionalis immineat Animarum, et super regimine, et administratione praefatis inter aliquos Lis in illius petitorio vel possessorio, vel quasi-molestia, cujus litis statum praesentibus haberi volumus pro expresso, pendeat indecisa; dummodo tempore Datae praesentium Monasteria praefata aliis canonice commendata non existant; et de uno, et altero Monasteriis hujusmodi consistorialiter disponi consueverit, seu debeat, illorumque provisio ad Nos, et Sedem Apostolicam praefatam ex quavis causa pertineat, in primodicto Monasterio videlicet, cujus fructus redditus, et proventus, ad sexcentum florenos auri in Libris Camerae Apostolicae, ut similiter accepimus, taxati repeciuntur, Abbatiam dumtaxat, et consuetudinem primodictum Monasterium commendandi, una cum illius Mensa Abbatiali, quae, sicut etiam accepimus, seorsim, et separata a Mensa Conventuali reperitur; firmis tamen, et illaesis, ac salvis, et intactis in eorum Regulari statu remanentibus ipsius primodicti Monasterii Abbatia Claustrali, Conventuque, ac Mensa Conventuali, eorumque Juribus, membris, et pertinentiis universis; de praefati Caroli Emmanuelis Regis consensu, Apostolica auctoritate perpetuo supprimimus, et extinguimus; Ecclesiam vero, et Fabricam, seu Ædificium, ejusdem primodicti Monasterii, in quo Ædificio dilecti itidem Filii Conventus, et Monachi Ordinis Cistercien. Congregationis Reformatorum S. Bernardi ad praesens inhabitant, quaeque ad illius Abbatem perpetuum Commendatarium ante suppressionem, et extinctionem hujusmodi legitime spectabant, et pertinebant, eisdem Conventui, et Monachis nunc, et pro tempore existentibus dicta Apostolica auctoritate etiam perpetuo concedimus, et appropriamus: Cum hoc tamen, quod iidem pro tempore existentes Conventus, et Monachi, in memoriam concessionis, et appropriationis Ecclesiae, et Ædificii hujusmodi, ac in signum supremi Dominii, quatuor libras cerae albae quotannis die Festo Assumptionis Beatae Mariae Virginis futuro Episcopo Piarolien. pro tempore existenti, vel alteri pro eo Missarum Solemnia in primodicta Collegiata Ecclesiam in Cathedralem Ecclesiam a Nobis per praesentes, ut infra, erigenda celebranti, nec ejusdem primodicti Monasterii Procuratorem praestare, et tribuere teneantur. In secundodicto autem Monasterio, illiusque Praepositura, et Ecclesia Sancti Laurentii de Plebe Martyrum nuncupati, praefatum Ordinem Sancti Augustini Canonicorum Regularium, nec non Conventualitatem, omnemque statum, essentiam, naturam, officia, et Instituta Regularia, ac etiam consuetudinem secundodictum Monasterium commendandi, firmis tamen in infrascripto saeculari statu remanentibus Praepositura praefata, illiusque titulo, et denominatione, de simili praefati Caroli Emmanuelis Regis consensu, pari Apostolica auctoritate itidem perpetuo supprimimus, et extinguimus, necnon secundodictum Monasterium, illiusque Praepositutam, et Ecclesiam praefatas, ac membra, loca, res, et proprietates ad Praepositorialem et Conventualem Mensas ejusdem secundodicti Monasterii quomodolibet spectantia, et pertinentia, ac dilectos pariter filios Modernum infrascriptum secundodicti Monasterii Priorem, ac Joannem Agnetem de Geneis, et Josephum Antonium de Roux, ac Dominicum de Reymond, et Franciscum Marchet, et Josephum Fantin, et Joannem Chalmas, ac Josephum Antonium Matthaeum Bonardel, et Joannem Sertour, ac Joannem de Fazi Canonicos Regulares Ultien. dicti Ordinis Sancti Augustini Canonicorum Regularium in eodem secundodicto Monasterio una cum illius Priore praefato actu claustraliter viventes, nec non quoscumque alios Canonicos Regulares ejusdem Ordinis Sancti Augustini Canonicorum Regularium, qui in Congregatione Ultien. hujusmodi expresse professi existant, quique vagi sint, et in Ditionibus dicti Caroli Emmanuelis Regis, aut alibi Conventualiter, seu Claustraliter non vivant, ad statum Saecularem dicta Apostolica auctoritate etiam perpetuo redigimus, et immutamus, pri-

vilegiis tamen, Indultis, exemptionibus, libertatibus, Immunitatibus, praeeminentiis, Insignis, praerogativis, honoribus, facultatibus, Indulgentiis, et aliis gratiis quibuscunque tam spiritualibus, quam temporalibus, et mixtis secundodicto Monasterio, illiusque Praepositurae, Ecclesiae, et Conventui, ac Praepositoriali, et Conventuali Mensis praefatis, ac Officiis, membris, locis, et Beneficiis, si quae sint, Apostolica, vel alia quavis auctoritate hactenus quomodolibet concessis, ac etiam de Jure, consuetudine, privilegio, aut alias quomodolibet competentibus, quoad ea tamen, quae sunt in usu, ac Sacris Canonibus, et Constitutionibus Apostolicis, seu statui saeculari, et ordinationibus per Nos in praesenti saecularizatione praescriptis non repugnent, in omnibus et per omnia, perinde ac si status Regularis hujusmodi minime immutatus foret, salvis, firmis, et illaesis remanentibus. Insuper omnes, et singulos Canonicos Regulares praefatae Congregationis Ultien. tam superius nominatos, et cognominatos, ac in secundodicto Monasterio ad praesens claustraliter viventes, quam alios vagos, et in Ditione ipsius Caroli Emmanuelis Regis, aut alibi versantes, et Conventualiter non viventes, ab omni Apostasiae, et inhabilitatis macula, sive nota, nec non excommunicationis, aliisque sententiis, censuris, et poenis, earumque, propter votorum suorum, ac Institutorum Regularium Ordinis Sancti Augustini Canonicorum Regularium hujusmodi transgressum, incursu, castitatis tamen voto excepto, ac ab omni obligatione, et vinculo observantiae Constitutionum, Ordinationum, et Institutorum, et consuetudinum Regularium dictae Congregationis, et Ordinis hujusmodi, quem professi fuerunt, et a quocumque votorum ab ipsis emissorum, praefato Castitatis voto excepto, et regula, jejuniorum observantia, ciborum abstinentia, et habitus Regularis delatione, ita quod ipsi de caetero, quoad vixerint, in habitu, tonsura, Divinorum Officiorum celebratione, ceremoniis ritu, incessu, victu, moribus, et vivendi modo, Presbyteris mere saecularibus omnino, et ubique, sine ullo conscientiae scrupulo se conforment, et pro Presbyteris mere saecularibus habeantur, et censeantur, ac Jurisdictioni Ordinariorum Locorum, in quibus eos respective commorari contigerit, omnino subjaceant, in utroque foro Apostolica auctoritate praefata absolvimus, et totaliter liberamus, nec non cum omnibus Canonicis Regularibus ad saecularem statum per Nos, ut præfertur, redactis praefatis, ut ipsi et eorum singuli quaecumque, et qualiacumque cum Cura, et sine Cura beneficia Ecclesiastica, etiamsi Canonicatus, et Praebendae, Dignitates etiam majores, et Principales Personatus, Administrationes, et Officia etiam Curata, et Electiva etiam in Pinarolien. a Nobis per praesentes ut infra erigenda, aliisque Cathedralibus, Metropolitanis, Collegiatis, et aliis Ecclesiis, seu si Parochiales Ecclesiae, vel earum perpetuae Vicariae fuerint, si eis alias canonice conferantur, aut ipsi eligantur, praesententur, aut alias assumantur ad illa, et instituantur in eisdem, in omnibus, et per omnia ad instar Presbyterorum saecularium recipere, et obtinere, et dummodo plura simul non sint, quam quae canonice permittuntur, quoad vixerint, retinere, nec non quascumque Pensiones annuas super similium, vel dissimilium Beneficiorum Ecclesiasticorum, ac etiam Mensarum Archiepiscopalium, Episcopalium, et Abbatialium fructibus, redditibus, et proventibus, ac etiam distributionibus quotidianis, Apostolica eis auctoritate reservandas, aut in eos etiam canonice transferendas, etiam quoad vixerint, similiter in omnibus, et per omnia ad instar eorumdem Presbyterorum Saecularium percipere, exigere, levare, ac in suos usus, et utilitatem convertere libere, et licite valeant, eadem Apostolica auctoritate dispensamus. Itemque eis, et eorum singulis, ut de quibuscumque bonis, et rebus, ad ipsos, et eorum quemlibet deinceps spectandis, et per eos post praesentem saecularizationem, legitime tamen, et licite acquirendis, in favorem quarumcumque Personarum, de Jure tamen capacium, testari, vel alias disponere, eisque ab intestato decedentibus, legitimi eorum Hæredes succedere, utque ipsi, et eorum singuli de caetero in quibuscumque bonis Paternis, et Maternis, ac aliorum Consanguineorum, seu Cognatorum suorum, vel aliorum quorumcumque, tam ex testamento, quam ab intestato succedere, et illa donationis, legati, vel alio quovis Titulo consequi, et habere, exceptis tamen iis, ad quae fuerit qualitercumque, et quomodocumque, ante eamdem praesentem saecularizationem, jus tertio quaesitum, sive sint bona, haereditates, successiones, legata, Primogeniturae, et Fideicommissa quaecumque,

tempore datae praesentium aliis jam delata, et actu, ob antiquam incapacitatem, vel renunciationem ipsorum Canonicorum Regularium ad Saecularem statum a Nobis per praesentes, ut praefertur; redactorum, jam aliis effective acquisita, et ab eis possessa; et dummodo non sint bona comprehensa in renunciationibus per eos antea factis, quae propter praesentem saecularizationis, et rehabilitationis, gratiam, non valeant ullatenus revocari, vel infirmari, etiam libere, et licite possint, et valeant, auctoritate praefata concedimus, et indulgemus.

Erectio Oppidi Pinarolii in Civitatem.

Praeviis autem suppressionibus, extinctionibus, et Saecularizatione praefatis, primodictum Oppidum in Civitatem Episcopalem, Pinarolien.; ut antea, nuncupandam, cum omnibus Juribus, bonoribus, et praerogativis, quibus aliae Civitates Pontificali Sede insignitae, et earum Cives utuntur, fruuntur, potiuntur, et gaudent, atque uti, frui, potiri, et gaudere possunt, et poterunt quomodolibet in futurum; Primodictam vero Collegiatam Ecclesiam Sancti Donati in Cathedralem Ecclesiam, Archiepiscopo Taurien. pro tempore existenti Metropolitico jure subjectam, sub Invocatione Sanctae Mariae, nec non Sanctorum Donati, et Mauritii praefatorum, ac in ea Sedem Episcopalem pro uno Episcopo Pinarolien. etiam nuncupando, qui eidem Ecclesiae, illique Civitati, Pinarolien., ut praefertur, nuncupandis, et Diaecesi etiam Pinarolien., ut infra, constituendae praesit, Abbates inferiores, Praelatos, et alios ad Synodum convocet, et omnia ac singula Jura, Officia, et Munia Episcopalia habeat, et exerceat, cum suis Capitulo, sigillo, arca, Mensa Episcopali, caeterisque Cathedralibus, et Pontificalibus Insigniis, nec non Juribus, jurisdictionibus, facultatibus, praeeminentiis, praerogativis, privilegiis, honoribus, gratiis, favoribus, et Indultis realibus, personalibus, et mixtis, quibus aliae Cathedrales Ecclesiae, earumque Praesules quomodolibet, non tamen titulo oneroso, seu ex Indulto, aut privilegio particulari, similiter utuntur, fruuntur, potiuntur, et gaudent, atque uti, frui, potiri, et gaudere possunt, et poterunt in futurum.

Et Collegiatae Ecclesiae S. Donati in Cathedralem.

Et in ea Dignitatum ac Canonicatuum.

Utque primodicta Collegiata Ecclesia in Cathedralem Ecclesiam, ut infra, erigenda ex omni parte perfectior reddatur, condignoque Capitulo, et Canonicorum etiam Dignitates inibi obtinentium numero condecoretur, praevia omnium, et singulorum Canonicatuum, et Praebendarum, nec non trium Beneficiorum de Jurepatronatus Laicorum, ut praefertur, existentium, ac servitium Chori annexum habentium, in secundodicta nuper Collegiata Ecclesia S. Mauritii nunc sine Collegialitate remanente fundatorum praefatorum, de ipsa nuper Collegiata Ecclesia S. Mauritii nunc sine Collegialitate, ut praefertur, remanente, ad primodictam Collegiatam S. Donati in Cathedralem Ecclesiam, ut infra erigendam translatione, ita ut ex nunc de caetero tam Praepositi, quam quindecim Canonicorum, ac sex Beneficia praefata pro tempore obtinentium servitium in Divinis Officiis, aliisque Functionibus praestandum, in unum coalescat, et ad unam nimirum primodictam Collegiatam in Cathedralem Ecclesiam, ut infra, erigendam redactum remaneat, cum facultate tamen se conferendi de per se, vel una cum toto infrascripto Capitulo, ad ipsam nuper Collegiatam Ecclesiam S. Mauritii nunc sine Collegialitate, ut praefertur, remanente in solemnioribus Anni Festivitatibus ad Sacras Functiones inibi peragendas: Insuper salvis, et integris omnino remanentibus Praepositurae, et singulorum Canonicatuum, et singularium Praebendarum praefatorum fructibus, et oneribus, ita quod illam, et illos nunc, et pro tempore respective obtinentes, eisdem annuis redditibus, et emolumentis, quibus hactenus gravisi sunt, etiam deinceps gaudere, et e contra omnia onera eis respective incumbentia, ut prius, adimplere, et supportare respective debeant, et teneantur, In eadem primodicta Collegiata Ecclesia in Cathedralem Ecclesiam, ut infra, erigenda, praeter Praeposituram praefatam, quam Dilectus quoque Filius Josephus Maria Garombi ad praesens obtinet, et quae deinceps secunda inibi dignitas existat, ac cujus collatio, provisio, et omnimoda alia dispositio, dum illam pro tempore quomodolibet vacare contigerit, ad Sedem Apostolicam, vice, et loco Archidiaconatus a Nobis ut infra erigendi, ac Dignitatis inibi post Pontificalem majoris, et de infrascripto Jurepatronatus dicti Caroli Emmanuelis Regis extituri, semper, et quandocumque, ut antea, spectet, et pertineat, ac praeter quindecim Canonicatus, totidemque Praebendas praefatos, quorum quatuor Canonicatus, totidemque Praebendae omnino libe-

rae collationis; etiam ut antea, existant, et ad alios quinque Canonicatus, totidemque Praebendas olim de Jurepatronatus Laicorum, ut praefertur, existentes, pro tempore respective vacantes, Nominatio, seu praesentatio Personarum idonearum, in eis, ad Nominationem, seu Praesentationem hujusmodi, per Ordinarium Loci, aut alias instituendarum, prout hactenus ad Capitulum, et Canonicos unius, et alterius Collegiatarum Ecclesiarum praefatarum, cessantibus reservationibus, et affectionibus Apostolicis, aut si in eorum, et earum respective fundationes, et affectiones hujusmodi exclusae reperiantur, aut specialiter, et expresse caveatur, illos, et illas semper censendos, et censendas esse de Jurepatronatus Laicorum, semper, et quandocumque, spectavit et pertinuit, de caetero ad primodictae Collegiatae Ecclesiae in Cathedralem Ecclesiam, ut infra, erigendae Capitulum et Canonicos, etiam Praeposituram, aliasque Dignitates, a Nobis etiam, ut infra, erigendas respective obtinentes, similiter, aeque, et pariformiter omnino spectet, et pertineat.

In reliquis vero sex Canonicatibus, totidemque Praebendis de dicto Jurepatronatus Laicorum, ut praefertur, existentibus, Juspatronatus, et praesentandi laicale hujusmodi iis, quibus illud de Jure respective competit, salvum, integrum, et illaesum omnino remaneat, ac praeter sex Beneficia servitium Chori, ut praefertur, annexum habentia praefata, deinceps Mansionariatus, seu Beneficiatus nuncupanda quorum unum omnino liberae collationis, ut antea, remaneat, ad alia duo etiam de Jurepatronatus Laicorum olim, ut praefertur, existentia pro tempore respective vacantia, Nominatio, seu praesentatio Personarum idonearum in eis ad Nominationem, seu praesentationem hujusmodi per Ordinarium Loci, aut alias instituendarum, prout hactenus, ad Capitulum et Canonicos unius, et alterius Collegiatarum Ecclesiarum praefatarum, cessantibus reservationibus, et affectionibus Apostolicis praefatis, aut si etiam in earum respective fundatione reservationes, et affectiones hujusmodi exclusae reperiantur, aut etiam specialiter et expresse caveatur illa semper censenda esse de Jurepatronatus Laicorum, semper, et quandocumque spectavit et pertinuit, de caetero itidem ad primodictae Collegiatae Ecclesiae in Cathedralem Ecclesiam, ut infra, erigendae Capitulum, et Canonicos etiam Praeposituram praefatam aliasque Dignitates a Nobis etiam, ut infra, erigendas obtinentes, aeque, et pariformiter omnino spectet, et pertineat: In reliquis vero tribus posterioribus Beneficiis hujusmodi de Jurepatronatus Laicorum, ut praefertur, existentibus, Juspatronatus, et praesentandi laicale hujusmodi dictis respective Familiis, quibus illud de Jure competit, et quoad ultimodictum Beneficium hujusmodi, illi Familiae, vel illis Familiis, cui, vel quibus per eventum primodictae litis illud adjudicari contigerit, itidem firmum, salvum, et illaesum respective remaneat.

Ad augendum Capitularium praefatorum numerum, unum Archidiaconatum, qui inibi post Pontificalem major, pro uno Presbytero in Theologia Magistro, vel in utroque, seu saltem Canonico Jure Doctore, aut Licentiato in aliqua approbata Universitate Studii generalis, futuro primodictae Collegiatae Ecclesiae in Cathedralem Ecclesiam, ut infra, erigendae Archidiacono, a praefato Carolo Emmanuele, et pro tempore existente Sardiniae Rege Illustri, ratione praefati Ducatus Sabaudiae, ad illum pro tempore vacantem praesentando, ac unum Archipresbyteratum, qui tertia, pro uno Archipresbytero, ac unum Cantoratum, qui quarta, pro uno Cantore, et unum Thesaurariatum, qui quinta, pro uno Thesaurario ab eodem Carolo Emmanuele, et pro tempore existente Sardiniae Rege, ratione Ducatus hujusmodi, ad eumdem Thesaurariatum etiam pro tempore vacantem pariter praesentando, qui unam Missam qualibet hebdomada in suffragium Animarum supremorum Principum Regiae domus Sabaudicae defunctorum in perpetuum celebrare teneatur, ac unum Primiceriatum, qui sexta, inibi respective Dignitates existant, qui Archidiaconatus, et Archipresbyteratus, ac Cantoratus, et Thesaurariatus, necnon Primiceriatus praefati, quilibet illorum videlicet, sicuti etiam quae Praepositura praefata, a sex ex ipsius primodictae Collegiatae Ecclesiae in Cathedralem Ecclesiam, ut infra erigendae, Canonicis etiam una cum suis respective Canonicatibus, et Praebendis, absque dispensatione Apostolica obtineri possint, et debeant, pro uno Primicerio, nec non duos alios Canonicatus, totidemque Praebendas, quae nullo umquam tempore Juri optionis subjaceant, unum videlicet, et unam, qui Archi-

diaconatui, ac alterum, et alteram, qui Primiceriatui praefatis semper respective adhaerere, et insimul cum eisdem Archidiaconatu, et Primiceriatu respective conferri, et absque dispensatione Apostolica obtineri etiam debeant; pro ipsis futuris Archidiacono, et Primicerio etiam Canonicis primodictae Collegiatae Ecclesiae in Cathedralem Ecclesiam, ut infra, erigendae existituris, ab ipso Carolo Emmanuele, et pro tempore existente Rege praefato, ratione Ducatus hujusmodi, ad unum, et alterum Canonicatus, unamque, et alteram Praebendas, ut infra, erigendos et erigendas hujusmodi, quomodolibet pro tempore respective vacantes, etiam praesentandis. Demum unam, quam Joseph Vagnone, in Theologalem, ac alteram Praebendas, quam Giacynthus Benaudo moderni primodictae Collegiatae Ecclesiae in Cathedralem Ecclesiam, ut infra, erigendae Canonici dilecti quoque Filii ad praesens respective obtinent, et quorum ad id expressus respective accedit assensus, in Poenitentiariam respective Praebendas, quae itidem Juri optionis nullo umquam tempore subjaceant, ita ut deinceps de uno, et una Theologali, quos Joseph, ac de altero Canonicatibus, et altera Poenitentiaria nuncupandis Praebendis hujusmodi, quos Hiacynthus praefati ad praesens, ut praefertur, respective obtinent, quoties deinceps illos, et illas pro tempore quomodolibet respective vacare contigerit, praevio Concursu disponi, ac uni, et alteri Presbyteris etiam Magistris in Theologia, aut in utroque, vel saltem Canonico Jure Doctoribus, aut in Decretis respective Licentiatis provideri debeat, ad Omnipotentis Dei laudem, et gloriam, ac gloriosissimae Virginis Mariae, eorumdemque Sanctorum Donati, et Mauritii honorem, Fideique Catholicae exaltationem, Apostolica auctoritate praefata perpetuo erigimus, et instituimus.

Dismembratio Locorum et Ecclesiarum a Jurisdictione aliorum.

Praeterea a Diaecesi Taurinen. quindecim, unum videlicet de Campiona, et aliud de Fenile, ac aliud de Bibiana, et aliud S. Joannis nuncupatum, ac aliud de Angrogna, et aliud de Luserna, ac aliud de Turre, et aliud de Bobbio, ac aliud de Rorata, et aliud de Villar, ac aliud S. Germani etiam nuncupatum, et aliud de Inverso Pinasca, ac aliud de Primolo in Vallibus sita, necnon aliud de Buriasco superiori, et inferiori, ac reliquum de Bricherasio extra Valles posita respective Loca, aliaque viginti septem ad secundodicti Monasterii Praeposituram a Nobis per praesentes, ut praefertur, ad Saecularem statum redactam praefatam spectantia, et superiori Jurisdictioni pro tempore existentis Archiepiscopi Taurinen. subjecta, unum nempe de Oulx, et aliud de Bardenasche, ac aliud de Meleset, et aliud de Arnaud, ac aliud de Roche Mole, et aliud de Millaures, ac aliud de Bianlard, et aliud de Chiabran Beaulard, ac aliud de Sanse de Oulx, et aliud de Sanoize, ac aliud de Salbeitrand, et aliud de Cesane, ac aliud de Turres, et aliud de Beussons, ac aliud de Fenilis, et aliud de Desertes, ac aliud De la Val, et aliud de Traverses, ac aliud De la Rua, et aliud de Pauriceres, ac aliud de Visseaus, et aliud de Fenestrelles, ac aliud de Montolles, et aliud de Villaret, ac aliud de Chateau du Bois, et reliquum de Bausset, aliaque duo, in quibus Prior Monasterii Sanctae Mariae Majoris nuncupatae praefati Ordinis S. Augustini Canonicorum Regularium Oppidi Civitatis nuncupati Secusii Nullius Diaecesis Provinciae Taurinen. a dicta Praepositura Ulcien. ad Saecularem statum a Nobis, ut praefertur, per praesentes redacta dependentis, sub Regulari forma, Archiepiscopus vero Taurin. quandam sibi reservatam Jurisdictionem, hactenus respective exercuerunt, unum videlibet de Exilles, et alteram de Chaumont respective Loca, ac in omnibus, et singulis Locis praefatis consistentes, et consistentia Collegiatas, Parochiales, et alias Ecclesias, Monasteria, Praeposituras, Praepositatus, Prioratus, et alia quaecumque, quotcumque, et qualiacumque cum Cura, et sine Cura Saecularia, et quorumvis Ordinum Regularia Beneficia Ecclesiastica, etiamsi, Saecularia videlicet, Canonicatus, et Praebendae, Dignitates, Personatus, Administrationes, et Officia etiam Curata, et electiva etiam in Collegiatis, aliisque Ecclesiis; Regularia vero Beneficia hujusmodi, Praepositatus, Praepositurae, Dignitates etiam Conventuales, Personatus, Administrationes, et Officia etiam Claustralia, Cappellaniae, et Cappellae sint, et ad Dignitates, Prioratus, Praeposituras, et Praepositatus hujusmodi consueverint qui per Electionem assumi, omniumque, et singularum quadraginta quatuor Locorum hujusmodi utriusque sexus Personas, Habitatores, et Incolas tam Laicos, quam Clericos, Presbyteros, Beneficiatos, et Religiosos quoscumque, cujuscumque status, gradus, Ordinis,

et conditionis existant, ab Ordinaria, non tamen Metropolitica, Jurisdictione, Potestate, et Superioritate Venerabilis Fratris Nostri moderni, cujus etiam ad hoc expressus accedit assensus, et pro tempore existentis Archiepiscopi Taurinen., dicta Apostolica auctoritate similiter perpetuo dismembramus, separamus, et eximimus.

Illorum, illarumque Subjectio Ecclesiae Pinarolien.

Eaque quadraginta quatuor posteriora Loca sic per Nos, ut praefertur, dismembrata, separata, et exempta, itemque primodictum Oppidum in Civitatem Episcopalem a Nobis per praesentes, ut praefertur, erectum, et ex prioribus viginti sex Locis praefatis alia viginti tria Loca, videlicet praefatum de Riva, ac dictum de Bardenasca, et praefatum de Abbatia, seu Sancti Verani, ac dictum Sancti Petri, et praefatum de Talucco, ac praefatum de Portis, et dictum de Villar Perosa, ac praedictum de Tagliareto, et praefatum de Pinasca, ac dictum de Parosa, et praefatum de Meana, ac dictum Sancti Secundi etiam nuncupatum, et praedictum de Mirandolo, ac praefatum de Turina, seu inverso Ponte, ac dictum de Pomareto, ac praedictum de Facio, et Reclareto, et dictum de Perero, ac praedictum Sancti Martini etiam nuncupatum, et praefatum de Massello, ac dictum de Chiabran, at Maniglia, ac praedictum de Rodoreto, et praefatum de Prali vulgo nuncupata Loca propria Territorii primodicti Monasterii, illiusque Abbatiae a Nobis per praesentes, ut praefertur, suppressae, et extinctae, ejusdemque primodicti Oppidi in Civitatem Episcopalem a Nobis per praesentes, ut praefertur, erecti, et posteriorum quadraginta quatuor, ut praefertur, dismembratorum, separatorum, et exemptorum, ac ex prioribus viginti sex Locis praefatis dictorum viginti trium Locorum hujusmodi, insimul ad sexaginta septem Loca ascendentium, universas Personas tam Saeculares, quam Ecclesiasticas, et quorumvis Ordinum Regulares Ecclesias, Monasteria, Prioratus, Praepositituras, Praepositatus, et alia Beneficia Ecclesiastica hujusmodi, cum ipsorum Juribus, et pertinentiis universis, novae Ecclesiae Episcopali Pinarolien., illiusque futuro Praesuli pro suis Civitate, Diaecesi, Clero, et Populo, ita quod liceat Personae eidem Ecclesiae Pinarolien. tam nunc a primaeva illius erectione, et institutione hujusmodi, quam deinceps pro tempore quomodolibet Pastoris solatio destitutae in Episcopum, praeficiendae per se, vel alium, seu alios ejus nomine, veram, realem, actualem, et corporalem possessionem, seu quasi possessionem administrationis spiritualis, et omnimodi Juris Diaecesani in primodicto Oppido in Civitatem Episcopalem a Nobis per praesentes, ut praefertur, erecto, necnon in omnibus aliis sexaginta septem Locis praedictis propria auctoritate libere apprehendere, et apprehensam perpetuo retinere, ejusdem moderni, et pro tempore existentis Archiepiscopi Taurinen., vel cujusvis alterius licentia desuper minime requisita, pari Apostolica auctoritate etiam perpetuo concedimus, et assignamus, necnon supponimus, et subjicimus.

Subjectio trium Locorum Archiepiscopo Taurinen.

Ne autem ex dismembratione, et separatione praemissis Territorium Ecclesiae Taurinen. nimiam imminutionem patiatur, eidem moderno, et pro tempore existenti Archiepiscopo Taurinen. de alicujus compensationis supplemento providere, simulque aptiori at commodiori Ordinariae Jurisdictionis exercitio consulere volentes, reliqua tria Loca ex prioribus viginti nomen Locis hujusmodi, nempe praedictum de Famolasco, et praefatum de Mombello, ac dictum de Lagnasco, Loca hactenus Jurisdictioni pro tempore existentis Abbatis primodicti Monasterii subjecta, praevia, quatenus opus sit, eorumdem trium Locorum a Territorio primodicti Monasterii, illiusque Abbatiae a Nobis per praesentes, ut praefertur, suppressae et extincte simili dismembratione, at separatione, praefato Territorio Ecclesiae Taurinen. auctoritate praefata perpetuo adjungimus, unimus, et incorporamus, eaque sic per Nos, ut praefertur, adjuncta, unita, et incorporata, nec non in eis consistentes, et consistentia, Ecclesias, Beneficia, et utriusque sexus Christifideles, Ordinariae Jurisdictioni, potestati, et superioritati ejusdem moderni, et pro tempore existentis Archiepiscopi Taurinen. aeque, ac pariformiter subjicimus, at supponimus.

Commutatio duorum Locorum inter dictum Archiepiscopum, et Episcopum Salutiarum.

Et ulterius tam praefato Archiepiscopo Taurinen. quam Venerabili etiam Fratri Nostro moderno Episcopo Salutiarum, ut ipsi de eorum respective Territoriis unum Locum pro altero ad invicem commutando, Archiepiscopus praefatus videlicet ultimodictum Locum de Lagnasco praefato Episcopo Salutiarum; ipse vero Salutiarum Episcopus alium Locum Civitati Taurinen. magis proximum, et aequa-

lis fere conditionis, atque valoris eidem Archiepiscopo, in perpetuum respective concedere libere, et licite possint, et valeant; ita quod, ubi mutua concessio, et commutatio hujusmodi, ut praefertur, facta fuerit, duo Loca hujusmodi ab uno, et altero Territoriis; quorum ad praesens respective existunt, Apostolica auctoritate praefata separata, sejuncta, et dismembrata, ac ipsum de Lagnasco Territorio Diaecesis Salutiarum, alterum vero a praefato Salutiarum Episcopo concedendum respective Loca Territorio Diaecesis Taurinen. pari Apostolica auctoritate perpetuo respective unita, annexa, et incorporata sint, et esse censeantur eo ipso, plenam, liberam, et omnimodam potestatem, licentiam, et facultatem eadem auctoritate concedimus, et impertimur.

Attributio Juris conferendi singula, quibus competit.

Collationem vero, provisionem, et omnimodam aliam dispositionem Dignitatum, Canonicatuum, et Praebendarum., aliorumque Beneficiorum Ecclesiasticorum quorumcumque in primodicto Oppido in Civitatem Episcopalem a Nobis per praesentes, ut praefertur, erecto, ac in omnibus et singulis Locis Pinarolien. Diaecesi etiam, ut praefertur, assignatis, et appropriatis praefatis consistentium, de caetero ad pro tempore existentem Episcopum Pinarolien. Ordinario Jure, in Locis autem de Famolasco, et de Mombello praefatis, ac postquam commutatio praefata, ut praefertur, sequuta fuerit, in alio Loco per dictum Episcopum Salutiarum intuitu commutationis hujusmodi etiam, ut praefertur, concedendo, ad praefatum Archiepiscopum Taurinen., ac demum in dicto Loco de Lagnasco ad ipsum Episcopum Salutiarum, nunc et pro tempore existentes itidem Ordinario Jure respective spectare, et pertinere debere, salvis tamen semper, et in suo robore permansuris quibuscumque reservationibus, et affectionibus Apostolicis, et absque aliquo illarum praejudicio, ac salvo quoque semper Patronatus, et praesentandi, ac nominandi Jure quoad Dignitates, Canonicatus, et Praebendas, et alia quaecumque Beneficia Ecclesiastica tam Praesentationis Ecclesiasticae, quam de Jurepatronatus Laicorum, ac illorum et Clericorum mixtim respective existentes, et existentia, ita ut ad illas, ac illos, et illa pro tempore respective vacantes, et vacantia, earum, et eorum respective Patroni, Laici nimirum, ut antea, Ecclesiastici vero, cessantibus dumtaxat reservationibus, et affectionibus Apostolicis, Personas idoneas praesentare, et respective nominare possint, et valeant: Occurrentibus vero reservationibus, et affectionibus Apostolicis praefatis, collatio, provisio, et omnimoda alia dispositio, Beneficiorum praesentationis Ecclesiasticae existentium, ad Sedem Apostolicam praefatam privative spectet, et pertineat, etiamsi Juspatronatus, et praesentandi ad illa transierit de Laicali in Ecclesiasticum; nisi tamen forte in earum respective fundationibus specialiter cautum esse, illa semper habenda esse tamquam de Jurepatronatus Laicorum, vel ipsa Apostolica Sedes ab illorum collatione, expresse exclusa fuisset. Insuper in praedictis viginti septem Locis ad Praeposituram secundodicti Monasterii ad Saecularem statum a Nobis, ut praefertur, redacti antea spectantibus, et Diaecesi Pinarolien. etiam, ut praefertur, concessis, et assignatis, nec non in dictis Locis de Exilles, et de Chaumont, utpote quae omnia posita sunt, et sita in ea Delphinatus parte Regiae Domui Sabaudicae, ut praefertur, cessa, quoad collationem Beneficiorum Ecclesiasticorum inibi dumtaxat, et non alibi, respective consistentium, Gallica Concordata in omnibus esse servanda. Itemque, cum in primodicto Oppido in Civitatem Episcopalem a Nobis, ut praefertur, erecto, et in praefatis viginti sex Locis antea Jurisdictioni tunc existentis Abbatis primodicti Monasterii subjectis, vigeant usus, et consuetudines, ut similiter accepimus, legitime introducti, et introductae, ac diversi, et diversae ab illis, qui, et quae vigent in praefatis quindecim Locis a Diaecesi Taurinen., ut praefertur, dismembratis, omnes respective usus, et consuetudines in primodicto Oppido in Civitatem Episcopalem a Nobis, ut praefertur, erecto, ac in singulis viginti sex antea Jurisdictioni tunc existentis Abbatis primodicti Monasterii subjectis, ac in singulis quindecim a praefata Diaecesi Taurinen., ut praefertur, dismembratis Locis praefatis, legitime tamen, respective servari solitos, et solitas, ac qui, et quae hactenus etiam legitime viguerunt, et vigent de praesenti, etiam deinceps servandos, et servandas esse, et fore, nihilque quoad hoc innovandum; ita tamen ut tam in primodicto Oppido in Civitatem Episcopalem a Nobis, ut praefertur, erecto, ac in singulis viginti sex Locis antea Jurisdictioni tunc existentis Abbatis primodicti Monasterii subjectis, quam in sin-

guiis quiudecim Locis a Diaecesi Taurinen., ut praefertur, dismembratis praefatis, locum habeant Cancellariae Apostolicae Regulae, ad quarum formam, et praescriptum cujuscumque generis Beneficia Ecclesiastica ab Apostolica Sede praefata, vel a pro tempore existeute Episcopo Pinarolien. respective couferautur, Apostolica auctoritate praefata decernimus, statuimus, et declaramus.

Applicatio fructuum Mensae Episcopali Pinarolien.

Mensae autem Episcopali novae Ecclesiae Pinarolien. praefatae omnia, et quaecumque ad Mensam Abbatialem primodicti Monasterii quomodolibet spectantia, et pertiuentia bona, res, proprietates, et Jura universa, illorumque annuos redditus, obventiones, et emolumenta quaecumque ad annuam summam, duodecim millium ducentarum et novem circiter librarum monetae Pedemontanae, scutâ bis milie quadringeuta quadraginta unum monetae Romanae constituentium, ut etiam accepimus, ascendentia, et gravata pro annua summa trecentarum, et sexdecim librarum similium certis dictae Mensae Abbatiali incumbentibus, nempe stipendio Concionatoris tempore Adventus, et Quadragesimae, et Eleemosynis feria quinta majoris Hebdomadae, nec uou Cera in Processione Sanctissimi Corporis Christi, taleisque, et Canone trium minarum segalae, ac manutentione Infautium expositurum vulgo Venturini nuncupatorum, oneribus; supportatis tamen per futurum Episcopum Pinarolien. pro tempore existentem oneribus bujusmodi; eadem Apostolica auctoritate similiter perpetuo applicamus, et appropriamus.

Cui etiam unitur Monasterium Ultien., cum suis Mensis, et redditibus.

Itemque, ut futurus pro tempore existens Episcopus Pinarolien. statum suum juxta Pontificalis Dignitatis exigentiam decentius, et honorificentius tenere valeat, eidem Mensae Episcopali secundodictum Monasterium, ad saecularem statum a Nobis, ut praefertur, redactum, una cum omnibus et singulis bonis tam mobilibus, quam immobilibus, et semoventibus, vasis etiam aureis, et argenteis, sacra, et pretiosa suppellectili, nec non membris, Molendinis, Domibus, Vineis, Praediis, Animalibus, iisque omnibus, quibus Molendina, Domus, Vineae, et praedia bujusmodi instructa reperiuntur, nec non Censibus, Canonibus, et Proprietatibus, juribus, praerogativis, praeeminentiis, Jurisdictionibus, fundis et pertinentiis, necnon fructibus, redditibus, proventibus, decimis, obventionibus, et emolumentis universis, cujuscumque nominis, naturae, speciei, qualitatis, et quantitatis existant, ad secundodictum Monasterium, ad Saecularem statum a Nobis, ut praefertur, redactum, illiusque Praepositum bactenus perpetuum Commendatarium pro tempore existentem, necnon Praeposituralem, et Conventualem Mensas quomodolibet spectantibus, et pertinentibus, et signanter summa quatuor millium centum et quinquaginta septem circiter librarum bujusmodi secundodicti Monasterii ad Saecularem statum a Nobis, ut praefertur, redacti Capitulo, et Canonicis Regularibus ab illius Praeposito perpetuo Commendatario quotannis partim in pecunia numerata, partim vero in diversis rerum speciebus bactenus subministrata, insimul ad summam quiudecim millium nongentarum et quinquaginta trium circiter librarum similium annuatim, ut pariter accipimus, ascendentibus, super quibus, Mensaa videlicet Praeposituralis praefatae fructibus, redditibus, et proventibus nonnullae Pensiones annuae antiquae, insimul summam bis mille librarum parium constituentes, diversis Personis Ecclesiasticis, aut aliis Pensionum hujusmodi capacibus illas annuatim respective percipientibus dicta Apostolica auctoritate reservatae reperiuntur, ut etiam accepimus, exceptis dumtaxat peculiaribus redditibus Sacristiae Ecclesiae ipsius secundodicti Monasterii ad Saecularem statum a Nobis, ut praefertur, redacti, pro annua consuetorum onerum, et Legatorum piorum eidem Sacristiae incumbentium supportatione et implemento, salvis et intactis remansuris, eadem Apostolica auctoritate pariter perpetuo unimus, annectimus, et incorporamus.

Ita quod futurus pro tempore existens Episcopus Pinarolien. etiam Praepositus Ultien. semper denominetur, et revera sit, et uti talis omnibus bonoribus, praerogativis, praeeminentiis, et redditibus tam novis, quam antiquis, quibus bactenus Praepositus perpetuus Commendatarius, et Capitulum Ultien. gravisi sunt, etiam in ea parte, quae est in Reguo Galliarum, et potissimum Jure nominandi ad cujuscumque generis Beneficia etiam Curata, per Canonicos quoque Regulares Congregationis Ultien. regi et gubernari solita, quibuscumque donationibus, et piis relictis secundodicto Monasterio, illiusque Ecclesiae praefatae, Capi-

tulo, et Canonicis Regularibus nunc ad Saecularem statum a Nobis, ut praefertur, redactis, aut eorum intuitu quomodolibet forsan factis nequaquam obstantibus, aeque et pariformiter, ac sine ulla exceptione omnino fruatur, et gaudeat, et e contra nedum ad integram solutionem, et praestationem omnium, et singularum Pensionum praefatarum iis, quibus Pensiones ipsae, ut praefertur, reservatae existunt, quoad ipsi naturaliter vixerint, et unusquisque eorum respective vixerit, juxta singularem Literarum Apostolicarum super earundem Pensionem reservationibus respective confectarum seriem, continentiam, et tenorem, faciendam, efficaciter obligatus existat, verum etiam omnia, et singula onera, et obligationes, quae in rerum speciebus, vel in pecunia numerata debeantur, et ex conventionibus particularibus, aut alio quocumque modo proficiscantur, aut juxta solitum exequendae sint in Regionibus Galliarum Charissimo etiam in Christo Filio Nostro Regi Christianissimo subjectis, in perpetuum supportare, et adimplere omnino teneatur.

Propterea que liceat praefatae Personae eidem Ecclesiae Pinarolien. tam nunc a primaeva illius Erectione, et Institutione hujusmodi, quam deinceps pro tempore quomodolibet Pastoris solatio destitutae in Episcopum praeficiendae, ejus, et dictae Mensae Episcopalis nomine, omnium et quorumcumque tam Mensae Abbatialis primodicti Monasterii, quam Monasterii secundodicti ad Saecularem statum a Nobis, ut praefertur, redacti, ac illius Mensarum Praepositurális, ac Conventualis praefatarum, respective bonorum, rerum, proprietatum, jurium, honorum, praerogativarum, praeeminentiarum, Jurisdictionum, fundorum, pertinentiarum, decimarum, fructuum, redditnum, proventuum, obventionum, et emolumentorum universorum praefatorum, veram realem, actualem, et corporalem possessionem per se, vel alium, seu alios, propria auctoritate apprehendere, et apprehensam perpetuo retinere, illaque respective locare, dislocare, arrendare, percipere, exigere, levare, et recuperare, ac in suos, et dictae Mensae Episcopalis usus, et utilitatem, necnon praefatorum, aliorumque infrascriptorum onerum supportationem convertere, cujuscumque licentia desuper minime requisita. Cum hoc tamen, quod idem futurus et pro tempore existens Episcopus Pinarolien.

Onera ab Episcopo et Praeposito supportanda.

et futurus Praepositus Ultien. praeter expressa, et super enunciata, alia quoque infrascripta onera, aliasque infrascriptas obligationes supportare, et adimplere debeat: videlicet quotannis praestare teneatur libras mille centum et octoginta quatuor dictae monetae Pedemontanae, nempe quadringentas libras hujusmodi pro congrua Rectoris nunc et pro tempore existentis Parochialis Ecclesiae Loci de la Rua, et ducentas sexaginta sex libras similes, et solidos tresdecim, ac quatur denarios monetae praefatae, pro supplemento Congruae debitae nunc et pro tempore existenti Rectori alterius Parochialis Ecclesiae Loci de Usseaux; ac alias libras octoginta pares Concionatori Loci de Chaumont, et viginti septem sextarios secalis calculatos in libris octoginta et una, pro Eleemosina in Feria quinta majoris hebdomadae, ac alias libras centum trigintatres, et solidos sex, ac octo denarios ejusdem monetae, pro manutentione Sacrorum Ornamentorum Sacristiae Ultien., aliasque libras ducentas viginti tres, et solidum unum monetae hujusmodi, ad quam summam calculantur argentum, et sextarii quindecim cum tribus quartis alterius sextarii similis vini, et sextarii quadraginta novem secalis Hospitali Ultien. a secundodicti Monasterii ad saecularem statum a Nobis, ut praefertur, redacti Praeposito pro tempore existente debitas; necnon alia annua onera, quibus Mensa Conventualis ejusdem secundodicti Monasterii ad saecularem statum a Nobis, ut praefertur, redacti obnoxia reperitur; solvendi nimirum octo libras similes Sacristiae praefatae, aliasque libras quadraginta quinque pares, pro Pensione vitalitia cognominato Fautin la Combe dedita, aliasque trecentas octoginta tres libras hujusmodi, repartiendas titulo distributionum inter praesentes, et interessentes Choro ad formam Legati a quondam tunc in humanis agente cognominato Viala relicti, subire, et sufferre.

Itemque ad manutentionem tam primodictae Collegiata Ecclesiae, in Cathedralem Ecclesiam a Nobis, ut praefertur, erectae, quam secundodictae illi annexae S. Mauritii pro una medietate expensarum, quarum altera medietas Capitulo ipsius Ecclesiae Pinarolien. incumbat, nec non impendere quidquid opus, et necesse fuerit tam pro reparatione aliarum Ecclesiarum fabricarum, et aedificiorum, quam pro manutentione bonorum Ecclesiae Pinaro-

lien., illiusque Mensae Episcopalis hujusmodi, et secundodicti Monasterii ad saecularem statum a Nobis, ut praefertur, redacti, eidemque Mensae Episcopali a Nobis similiter, ut praefertur, uniti et incorporati. Insuper duodecim mille centum et quinquaginta libras dictae monetae Pedemontanae in pecunia numerata annuatim solvere, et exbursare, videlicet libras mille quingentas Archidiacono, aliasque libras septingentas et quinquaginta Thesaurario pro tempore existentibus primodictae Collegiatae Ecclesiae in Cathedralem Ecclesiam a Nobis, ut praefertur, erectae, pro dote, seu annuo redditu eorum respective Praebendarum Canonicalium, ac libras bis mille quingentas in usum distributionum quotidianarum Cleri superioris, et alias libras nongentas in similem usum distributionum quotidianarum Cleri minoris primodictae Collegiatae Ecclesiae in Cathedralem Ecclesiam a Nobis, ut praefertur, erectae, alias libras bis mille dicto Seminario Puerorum Ecclesiastico Pinarolien. reliquasque libras quatuor mille quingentas novem, superius nominatis, et cognominatis Canonicis Regularibus ad saecularem statum a Nobis, ut praefertur, redactis, quoad ipsi vixerint, et quilibet eorum respective vixerit, et deinde novem Presbyteris, servitiis et obsequiis Ecclesiae secundodicti Monasterii ad saecularem statum a Nobis, ut praefertur, redacti, ut infra addicendis, et deputandis, ad rationem quingentarum librarum hujusmodi pro quolibet, pro eorum stipendio, et congrua sustentatione, quotannis in perpetuum solvere, et subministrare debeat, et teneatur.

Providentia pro regimine, et servitio Ecclesiae Monasterii dismembrati.

Sane cuicumque praejudicio, quod forsan Habitatores, et Commorantes in Montibus Jurisdictionis pro tempore existentis Praepositi secundodicti Monasterii ob saecularizationem, aliaque praemissa in spiritualibus paterentur, tum ratione neglectus exercitii curae Animarum, et consequutionis Indulgentiarum, aliarumque spiritualium gratiarum, tum etiam ratione onerum Missarum, ac Anniversariorum, quae alterequin omitterentur, et respective non adimplerentur de more in Ecclesiis, Cappellis, et locis a Fundatoribus designatis, provida ratione occurrere volentes, pari Apostolica auctoritate decernimus, et statuimus, ut antiqua secundodicti Monasterii ad saecularem statum a Nobis, ut praefertur, redacti Ecclesia in honorem praefati Sancti Laurentii de Plebe Martyrum nuncupati dicata, cum sacris Reliquiis inibi, ut antea, decenter asservandis, et custodiendis, nec non fabrica, et aedificia eidem Ecclesiae Sancti Laurentii de Plebe Martyrum nuncupati hujusmodi annexa, sarta tecta remaneant; quodque idem futurus, et pro tempore existens Episcopus Pinarolien. etiam futurus Praepositus Ultien. in eisdem aedificiis necessariam assignet habitationem novem superius nominatis Canonicis Regularibus ad saecularem statum a Nobis, ut praefertur, redactis, quoad ipsi vixerint, et inibi permanserint, et unusquisque eorum respective vixerit, ac etiam inibi respective permanserit, et deinde in perpetuum novem Presbyteris saecularibus ab eodem futuro, et pro tempora existente Episcopo Pinarolien., et etiam futuro Praeposito Ultien. ad ejus nutum amovibiliter ponendis, et deputandis, reliqua praefatorum aedificiorum portione ad usum, et commodum ipsius Episcopi Pinarolien., et Praepositi Ultien. integre remansura: Quodque duo habeantur in perpetuum Clerici eidem Ecclesiae Sancti Laurentii, illiusque Sacristiae praefatae inservientes, ab eodem futuro, et pro tempore existente Episcopo Pinarolien., etiam futuro Praeposito Ultien. pro tempore deputandi, et ad ejus nutum pariter amovibiles, quibus, utrique eorum videlicet, salarium ex peculiaribus, et separatis redditibus ejusdem Sacristiae tribuatur. Ex eisdem autem novem Canonicis ad saecularem statum a Nobis, ut praefertur, redactis, et deinde, illis deficientibus, ex novem Presbyteris saecularibus in eorum locum deinceps subrogandis, unus magis idoneus, et prudens ab eodem futuro, et pro tempore existente Episcopo Pinarolien., etiam futuro Praeposito Ultien. pro tempore deputandos, aliorum octo sit Caput, et denominetur Vicarius Foraneus, quo quidem munere hac prima vice praefatus Joannes Agnes fungatur, ad quem in casibus necessariis facilior, et commodior pateat accessus, et a quo instantaneae capiantur provisiones, ubi Episcopus Pinarolien. etiam Praepositus Ultien. praefatus, propter qualitatem viarum, et asperi itineris difficultatem, hyemali potissimum tempore, adiri a Dioecesanis nequeat, ipseque Joannes Agnes dumtaxat, donec vixerit, et servitio ipsius Ecclesiae Sancti Laurentii addictus fuerit, gaudere debeat etiam aliquibus parvis

emolumentis, quibus hactenus gavisus est in Gallia specie quadam beneficii, quo ipse ad praesens fruitur; Alius vero sit, et nuncupetur Eleemosynarius, quo primo munere hac prima vice praefatus Dominicus fungatur, qui etiam praesit curae, et regimini Hospitalis Ultien., quique similiter frui, et gaudere debeat, dum vixerit, eidemque Hospitali inservierit, salario quo ad praesens gaudet, octoginta librarum parium ab ipsomet Hospitali persolvendarum, eisdem modo, et forma, quibus hactenus pro suscepto munere hujusmodi persolutum fuit; Tertius demum sit, et esse debeat Sacrista, in quo munere continuare debeat primodictus Josephus Antonius modernus inibi Sacrista, qui simili modo gaudere etiam debeat parvis quibusdam emolumentis, quibus uti Sacrista praefatus ad praesens fruitur, et quorum oneri nova Mensa Episcopalis praefata obnoxia non sit. Ipsi autem omnes novem Canonici Regulares nuper ad saecularem statum a Nobis, ut praefertur, redacti, seu Presbyteri saeculares a futuro, et pro tempore existente Episcopo Pinarolien., etiam futuro Praeposito Ultien. praefato identidem amovibiliter ad ejus nutum subrogandi, servitiis et obsequiis ipsius Ecclesiae Sancti Laurentii ita sint addicti, ut quolibet anno undecim anniversaria cum cantu peragere, et mille quadringentas octoginta duas Missas lectas a piis Benefactoribus relictas celebrare, prout Capitulo Regulari secundodicti Monasterii ad saecularem statum a Nobis, ut praefertur, redacti, ante saecularizationem hujusmodi, Anniversaria, et Missa hujusmodi peragebantur, et respective celebrabantur, nec non Missam, at Vesperas diebus Festis de praecepto canere, iisque personaliter, et collegialiter interesse, Sacramentales utriusque sexus Christifidelium illuc confluentium Confessiones excipere, ipsique Ecclesiae Sancti Laurentii, illiusque Choro, ad instar saecularis, et Collegiatae Ecclesiae laudabiliter inservire, ceteraque onera illius Sacristiae, aliaque omnia ab eodem futuro, et pro tempore existente Episcopo Pinarolien. etiam futuro Praeposito Ultien. congrue statuenda, adimplere omnino teneantur.

Pro eorum vero congrua sustentatione, et onerum praefatorum supportatione, et implemento, praeter quingentas libras praefatas, unicuique eorum per futurum, et pro tempore existentem Episcopum Pinarolien. etiam futurum Praepositum Ultien. praefatum annuatim, ut praefertur, persolvendas, ac praeter habitationem eis etiam, ut praefertur, assignandam, alias quoque superius memoratas trecentas octoginta quatuor libras annuas a praefato cognominato Viala, ut praefertur, legatas, pro interessentia Choro, inter eos aequaliter dividendas, percipiant, et lucrentur, eisque praeterea competat jus percipiendi emolumenta, et Eleemosynas unius Anniversarii, et trecentarum sexaginta quinque Missarum lectarum in praefata Ecclesia Sancti Laurentii, et aliarum quinquaginta duarum Missarum etiam lectarum in Cappella Sancti Romani, cum parva distributione die Commemorationis omnium Fidelium Defunctorum a praefata Sacristia Ultien. quotannis satisfaciendarum; itemque aliarum quadraginta Missarum similium ad Altare Sancti Angeli Custodis, et unius Missae solemnis etiam cum parva distributione eadem die Commemorationis Fidelium Defunctorum, pro quorum Legatorum satisfactione Hospitale Ultien. libras quadraginta quatuor circiter quotannis solvere tenetur. Caeterum si praefati novem nuper Canonici Regulares, ad saecularem statum a Nobis, ut praefertur, redacti, aut eorum aliquis, sponte et voluntarie discesserint, aut respective discesserit, ipsius Ecclesiae Sancti Laurentii servitio derelicto, nec assignationem praefatarum quingentarum librarum, nec quidquam aliud praetendere valeant, aut respective valeat; Donec vero, et quousque apud ipsam Ecclesiam Sancti Laurentii permanserint, pro omnium praefatorum onerum implemento, ipsi nil aliud unquam, praeter praemissa, a futuro, et pro tempore existente Episcopo Pinarolien., etiam futuro Praeposito Ultien. praefato, petere, aut praetendere possint: Nos enim certas alias reservationes, sub quibus iidem novem nuper Canonici Regulares ad saecularem statum a Nobis, ut praefertur, redacti, ut in loco Ultien. apud dictam Ecclesiam Sancti Laurentii permansuri, suum super praemissis consensum praestiterunt, dicta Apostolica auctoritate omnino rejicientes, et de medio tollentes, ac pro non appositis haberi, et censeri debere decernentes, eorum consensum hujusmodi, hac in parte, Motu pari, et de simili potestatis Apostolicae plenitudine, supplemus.

Facultas condendi statuta in nova Cathedrali.

Insuper eisdem futuris, et pro tempore existentibus Ecclesiae Pinarolien. Episcopo, Ca-

pitulo, et Canonicis, etiam Dignitates praefatas obtinentibus, ut ipsi Capitulariter congregati, pro dictae Ecclesiae Pinarolien., ac illius Mensae Capitularis, Sacristiae et Fabricae, earumque rerum, et bonorum, tam spiritualium, quam temporalium prospero, felicique statu, regimine, gubernio, et directione, ac onerum eis pro tempore incumbentium supportatione, Missarum, horarum Canonicarum, diurnarum et nocturnarum, aliorumque Divinorum Officiorum, Processionum, Funeralium, et anniversariorum celebratione, ac de Dignitatibus, Canonicatibus, et Praebendis, ac Beneficiis praefatis, aliisque Ministeriis Ecclesiasticis, inibi pro tempore providendorum receptione, et Admissione, personali residentia, distributionum etiam quotidianarum, et emolumentorum quorumcumque repartitione, et administratione, poenarum per absentes, ac Divinis Officiis, et Functionibus suis loco, et tempore non interessentes, seu onera, et ministeria eis respective incumbentia subire negligentes, incurrendarum impositione, singulorum praesentiis, et absentiis notandis, caeremoniis, et functionibus in primodicta Collegiata Ecclesia in Cathedralem Ecclesiam a Nobis, ut praefertur, erecta, illiusque Choro, Capitulo, Processionibus, et aliis actibus servandis, nec non Ministris ipsius primodictae Collegiatae Ecclesiae in Cathedralem Ecclesiam a Nobis, ut praefertur, erectae deputandis, et amovendis, salariis, et stipendiis eorum cuilibet assignandis, et quibusvis aliis rebus in praemissis, et circa ea quomodolibet necessariis, et opportunis, quaecumque Statuta, Ordinationes, Capitula, Decreta, licita tamen et honesta, et sacris Canonibus, ac Constitutionibus, et Decretis Apostolicis non contraria, condendi, et edendi, conditaque, et edita pro temporum, et rerum variatione, ac qualitate, mutandi, limitandi, corrigendi, declarandi, et interpretandi, ac in meliorem formam redigendi, seu alia de novo etiam ex integro condendi, et per eos, ad quos pro tempore spectabit, sub poenis in contrafacientes statuendis, observari faciendi, plenam, liberam, et omnimodam facultatem, potestatem, et auctoritatem eadem Apostolica auctoritate similiter perpetuo concedimus, et impertimur.

Indultum delationis habitus pro Capitulo novae Cathedralis.

Praeterea tam modernis quam futuris respective primodictae Collegiatae Ecclesiae in Cathedralem Ecclesiam a Nobis, ut praefertur, erectae Archidiacono, ac Praeposito, et Archipresbytero, ac Cantori, et Thesaurario, ac Primicerio sex ex octodecim Canonicatibus, totidemque Praebendis praefatis, ut praefertur respective obtenturis, ac reliquis duodecim Canonicis, ac sex Beneficiatis, seu Mansionariis praefatis, eorumque in Archidiaconatu, Praepositura, Archipresbyteratu, Cantoratu, Thesaurariatu, et Primiceriatu, ac singulis Canonicatibus, et Praebendis, nec non Beneficiatibus, seu Mansionariatibus praefatis successoribus respective pro tempore existentibus; ut ipsi, Archidiaconus videlicet, ac Praepositus, et Archipresbyter, ac Cantor, et Thesaurarius, ac Primicerius, nec non reliqui duodecim Canonici Rochetum cum suis manicis, et Cappam magnam violacei coloris cum pellibus armellinis, sex vero Beneficiati, seu Mansionarii praefati Almutias cineracei coloris tam in primodicta Collegiata Ecclesia in Cathedralem Ecclesiam a Nobis, ut praefertur, erecta, quam extra eam, et tam in Processionibus, quam aliis actibus, et functionibus quibuscumque publicis, et privatis, etiam extra Civitatem Pinarolien. praefatam, ac ubique locorum, etiam in Synodalibus, Provincialibus, et universalibus Conciliis, ac etiam in praesentia Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalium etiam de Latere Legatorum, Archiepiscoporum, Episcoporum, ac aliorum quorumcumque, ac etiam in ipsius primodictae Collegiatae Ecclesiae in Cathedralem Ecclesiam a Nobis, ut praefertur, erectae Choro, et Capitulo, quibusvis anni temporibus, et diebus, deferre, et gestare, illisque respective uti libere, et licite possint, et valeant.

Cumulativa Privilegiorum cum aliis Cathedralibus.

Eisdem quoque Archidiacono, et Praeposito, ac Archipresbytero, et Cantori, ac Thesaurario, et Primicerio sex ex octodecim Canonicatibus, totidemque Praebendis praefatis, ut praefertur, obtenturis, ac reliquis duodecim Canonicis, et sex Beneficiatis, seu Mansionariis pro tempore existentibus praefatis, ut ipsi, eorumque Officiales, et Ministri, ac res, bona, proprietates, et jura quaecumque, omnibus et singulis tam spiritualibus, quam temporalibus privilegiis, immunitatibus, exemptionibus, praeeminentiis, antelationibus, concessionibus, indultis, favoribus, et gratiis, quibus aliarum similium Cathedralium Ecclesiarum illarum partium Capitula, Dignitates, Canonicatus, et Beneficia in eis obtinentes,

eorumque Officiales, et Ministri, ac bona, jura, res, et proprietates de jure, usu, consuetudine, privilegio, aut alias quomodolibet, non tamen titulo oneroso, aut ex Indulto, seu Privilegio particulari, utuntur, fruuntur, potiuntur, et gaudent, ac uti, frui, potiri, et gaudere possunt, et poterunt, quomodolibet in futurum, similiter, et pariformiter, ac aeque principaliter, et ubique absque ulla prorsus differentia, dummodo tamen illa sint in usu, et non revocata, nec sub aliqua revocatione comprehensa, sacrisque Canonibus, et Constitutionibus, ac Ordinationibus, et Decretis Apostolicis, non repugnent, uti, frui, potiri, et gaudere etiam possint, et valeant, perinde ac si eis nominatim et expresse concessa fuissent, eadem Apostolica auctoritate etiam perpetuo concedimus, et indulgemus. Nec non Capitulo, et Canonicis etiam sex Dignitates praefatas pro tempore respective obtinentibus praefatis, jus eligendi praefatos Vicerectores pro exercitio Curae Animarum tam Sancti Donati a Nobis Cathedralem Ecclesiam, ut praefertur, erectae, et Sancti Mauritii Ecclesiarum praefatarum, quam in Buriasche, et Rivo, ac Bardenasche, et Taluchi locis praefatis existentium Parochianorum, salvum, et illaesum, ut antea, remanere volumus, atque decernimus. Ulterius praefato Carolo Emmanueli, et pro tempore existenti Sardiniae Regi, ratione Ducatus Sabaudiae, Juspatronatus, et praesentandi ad Ecclesiam Pinarolien. hujusmodi, tam hac prima vice a primaeva illius erectione, et institutione a Nobis, ut praefertur, factis hujusmodi, Pastoris solatio destitutam, quam deinceps, quoties eam pro tempore quomodolibet etiam Pastoris solatio destitui contigerit. Personam idoneam per Nos, et Romanum Pontificem pro tempore existentem ad praesentationem hujusmodi eidem Ecclesiae Pinarolien. in Episcopum praeficiendam, necnon ad Archidiaconatum, et Thesaurariatum, ac unum, et alterum Canonicatus, unamque, et alteram Praebendas Archidiaconatui, et Thesaurariatui paefatis respective adhaesuros, et adhaesuras a Nobis, ut praefertur, erectos, et erectas hujusmodi, quandocumque, et quotiescumque illos, et illas de caetero quibusvis modis, et ex quorumcumque Personis, etiam, Nostris, et Romani Pontificis pro tempore existentis, seu quorumvis praefatae Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalium, etiam tunc viventium Familiaribus, et continuis Commensalibus, seu Romanae Curiae Officialibus, aut alias reservationem, et affectionem inducentibus, seu per liberas, etiam ex causa permutationis, respective resignationes de illis in Romana Curia praefata, etiam in Nostris, et Romani Pontificis pro tempore existentis manibus, vel extra eam quomodolibet respective factas, et amissas, assequutionem aliorum Beneficiorum Ecclesiasticorum quavis auctoritate collatorum, seu illos, et illas pro tempore respective obtinentium in aliquo ex Mensibus Nobis, et Romano Pontifici pro tempore existenti praefato, ac eidem Sedi Apostolicae reservatis decessum, vel quamvis aliam dimissionem, amissionem, privationem, Religionis ingressum, et Professionis emissionem, Matrimonii contractum, aut alias quomodocumque, et qualitercumque vacare contigerit, coram Ordinario Loci Personas itidem idoneas in Archidiaconatu, et Thesaurariatu, nec in uno, et altero Canonicatibus, ac una, et altera Praebendis Archidiaconatui, et Thesaurariatui praefatis respective adhaesuris a Nobis, ut praefertur, erectis, ad praesentationem hujusmodi per eumdem Loci Ordinarium respective instituendas, simili Apostolica auctoritate perpetuo reservamus, concedimus, et assignamus, nec non Juspatronatus, et praesentandi hujusmodi tam ad Ecclesiam Pinarolien. quam ad Archidiaconatum, et Thesaurariatum, unumque, et alterum Canonicatus, ac unam, et alteram Praebendas ipsis Archidiaconatui, et Thesaurariatui respective adhaesuros, et adhaesuras, a Nobis, ut praefertur, erectam, ac erectos, et erectas hujusmodi, Regium existere, eidemque Carolo Emmanueli, et pro tempore existenti Sardiniae Regi ratione praefati Ducatus Sabaudiae, et pro Patronatus et praesentandi Jure, quod ad primo, et secundodicta Monasteria eidem Carolo Emmanueli Regi respective competebat, ut praefertur, competere, illudque vim, effectum, naturam substantiam, essentiam, qualitatem, validitatem, et roboris firmitatem Jurispatronatus Regii hujusmodi obtinere, ac uti tale, sub quacumque derogatione, etiam cum quibusvis praegnantissimis, et efficacissimis clausulis, et decretis in quacumque dispositione etiam per viam Constitutionis, Legis, Regulae Cancellariae Apostolicae, aut alias quomodocumque facta, nullatenus comprehendi, neque illi ullo unquam tempore, et ex quavis causa derogari

Reservatio Jurispatronatus Regi Sardiniae.

posse, neque debere, ac collationes, provisiones, et quasvis alias dispositiones de Archidiaconatu, et Thesaurariatu, unoque, et altero Canonicatibus, ac una, et altera Praebendis Archidiaconatui, et Thesaurariatui praefatis respective adhaesuris a Nobis, ut praefertur, erectis hujusmodi, absque ipsius Caroli Emanuelis, et pro tempore existentis Sardiniae Regis praefati, ratione praefati Ducatus Sabaudiae, consensu, seu praesentatione, pro tempore factas, processusque desuper habendos, et inde sequenda quaecumque nulla, et invalida, nulliusque roboris, vel momenti fore, et esse, ac pro nullis, et infectis haberi, nec jus, aut coloratum titulum possidendi cuiquam per illa tribui posse, etiam decernimus.

Extensio alterius Jurispatronatus.

Jnspatronatus vero laicorum, quod praefatae Familiae illorum de Ressanis ad Canonicatum, et Praebendam, quos dilectus pariter Filius Octavius etiam de Ressanis Clericus, seu Presbyter ad praesens obtinet, ut pariter accepimus, competit, ad dictum Primiceriatum a Nobis, per praesentes, ut praefertur, erectum, ita quod iidem moderni, et pro tempore existentes Canonicatus, et Praebendae hujusmodi Patroni, tam ad Primiceriatum quam ad Canonicatum, et Praebendam hujusmodi eidem Primiceriatui adhaesuros, quoties illum, et illos de caetero quomodolibet vacare contigerit, unam, eamdemque personam idoneam praesentare possint, et valeant, ac etiam debeant, et teneantur, Apostolica etiam auctoritate extendimus, et ampliamus.

Praefixio taxae Ecclesiae Pinarolien.

Postremo firma, et intacta remanente Ecclesiae, Taurinen. taxa in libris Camerae Apostolicae descripta, novam Ecclesiam Pinarolien. praefatam supra antiquam primodicti Monasterii taxam sexcentum florenorum auri hujusmodi, ad alios vigintiquatuor florenos auri similes, ratione unionis secundodicti Monasterii ad saecularem statum a Nobis, ut praefertur, redacti, praefatae Mensae Episcopali Pinarolien., etiam, ut praefertur, facta, taxari volumus, et mandamus; sicque integram taxam ipsius Ecclesiae Pinarolien. in eisdem Camerae Apostolicae Libris describendam, sexcentum vigintiquatuor florenorum auri similium fore constituimus.

Praesentes quoque literas nullo unquam tempore de subreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis vitio, seu intentionis Nostrae, vel alio quovis defectu, notari, impugnari, invalidari, seu in jus, vel controversiam vocari, aut adversus illas quodcumque juris, vel facti aut gratiae remedium impetrari posse, nec illas sub quibusvis similium, vel dissimilium gratiarum revocationibus, suspensionibus, limitationibus, derogationibus, aut aliis contrariis dispositionibus, per Nos, et Sedem Apostolicam praefatam, sub quibuscumque tenoribus, et formis, ac cum quibusvis clausulis, et decretis, etiam Motu simili, et ex certa scientia, ac de Apostolicae potestatis plenitudine, etiam Consistorialiter pro tempore factis, et faciendis, comprehendi, vel confundi, sed tamquam ad Fidei Catholicae exaltationem, Divinique cultus incrementum, et animarum aedificationem factas, et emanatas, semper ab illis excipi, et quoties illae emanabunt; toties in pristinum, et validissimum statum restitutas, repositas, et plenarie reintegratas, ac de novo, etiam sub quacumque posteriori data per futuros, et pro tempore existentes Episcopum, Capitulum Pinarolien. praefatos, ac alios, in quorum favorem aedem praesentes quomodolibet concernunt, quandocumque eligenda, concessas, validasque, et efficaces fore, et esse, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, et sic ab omnibus censeri, ac ita per quoscumque Judices Ordinarios, vel Delegatos, quavis auctoritate fungentes, etiam Causarum Palatii Apostolici Auditores, ac ejusdem Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinales, etiam de Latere Legatos, vicelegatos, dictaeque Sedis Nuncios, sublata eis, et eorum cuilibet quavis aliter judicandi, et interpretandi facultate, et auctoritate, judicari, et definiri debere, et si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari, irritum, et inane similiter decernimus.

Commissio Nuncio Taurinen.

Quocirca dilecto similiter Filio moderno, et pro tempore existenti Nostro, et Sedis Apostolicae Nuncio in Civitate Taurinen. commoranti; Motu simili, per Apostolica scripta mandamus, quatenus ipse per se, vel alium, seu alios, praesentes Nostras Literas, et in eis contenta quaecumque, ubi, et quando opus fuerit, ac quoties pro parte pro tempore existentium Episcopi, et Capituli Pinarolien., vel aliorum, quorum favorem praemissa omnia, et singula quomodolibet concernunt, aut alicujus eorum, fuerit requisitus, solemniter publicans, eisque, et eorum cuilibet in praemis-

sis, efficacis defensionis praesidio assistens, faciat auctoritate Nostra easdem praesentes, et in eis contenta bujusmodi, ab omnibus, ad quos spectat, et pro tempore spectabit, inviolabiliter observari, ac eosdem pro tempore existentes Episcopum, et Capitulum Pinarolien., aliosque praefatos, illis pacifice frui, et gaudere, non permittens ipsos, vel eorum quempiam per quoscumque quavis auctoritate fungentes desuper quomodolibet molestari, perturbari, vel inquietari, Contradictores quoslibet et Rebelles, per sententias, censuras, et poenas Ecclesiasticas, aliaque opportuna Juris, et facti remedia, appellatione postposita, compescendo, ac legitimis super his habendis servatis processibus, sententias, censuras, et poenas ipsas etiam iteratis vicibus aggravando, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio Brachii Saecularis.

Collationes Dignitatum ac Canonicatuum.

Et nihilominus Nostro, dictaeque Sedis Nuncio praefato per aedem Apostolica scripta similiter mandamus, quatenus ipse Archidiaconatum, ac unum, et unam, cujus, et quorum insimul Centum septuaginta unius Ducatorum auri de Camera, et juliorum septem monetae Romanae cum dimidio alterius julii similis Antonio Chareun Presbytero nuper Canonico Regulari praefati Ordinis Sancti Augustini Canonicorum Regularium, ac secundodicti Monasterii Priori ad Saecularem statum a Nobis, ut praefertur, redacto, nec non Thesaurariatum, ac alterum, et alteram, Canonicatus, et Praebendas de novo, ut praefertur, erectos, et erectas bujusmodi, cujus, et quorum etiam insimul nonaginta unius Ducatorum auri similium, et juliorum septem dictae monetae Romanae, cum dimidio alterius julii paris respective fructus, redditus, et proventus secundum communem existimationem valorem annuum, ut pariter accepimus, non excedunt, Manfredo Dana, de praefati Caroli Emmanuelis Regis consensu, necnon Archipresbyteratum Josepho Cerruti, et Cantoratum Francisco Dominico Belli modernis primodictae Collegiatae Ecclesiae in Cathedralem Ecclesiam a Nobis, ut praefertur, erectae, Canonicis etiam Decimantibus nuncupatis, quorum Canonicatus, et Praebendae Archipresbyteratui, et Cantoratui hujusmodi alia Praebenda carentibus, semper respective adhaerere, ac etiam deinceps insimul cum eis respective conferri, et absque dispensatione Apostolica etiam insimul, ut praefertur, retineri respective debeant, Clericis, seu Presbyteris dilectis similiter Filiis; demum Primiceriatum, ut praefertur, erectos, a primaeva illorum, et illarum erectione, et institutione hujusmodi respective vacantes, cum plenitudine Juris Canonici, ac omnibus juribus, et pertinentiis suis praefato Octavio, de consensu moderni unici, seu modernorum ejusdem Primiceriatus a Nobis, ut praefertur, erecti, et instituti Patroni, seu Patronorum, respective conferre, et assignare auctoritate Nostra curet; Inducens per se, vel alium, seu alios, Antonium, recepto prius ab eo Nostro, et Romanae Ecclesiae nomine, fidelitatis debitae solito Juramento, juxta formam, quam sub Bulla Nostra mittimus introclusam, ac Manfredum, et Josephum, ac Franciscum Dominicum, et Octavium praefatos, vel eorum respective Procuratores, eorum respective nominibus in Archidiaconatus, et Thesaurariatus, ac Archipresbyteratus, et Cantoratus, ac Primiceriatus, nec non Canonicatuum, et Praebendarum de novo, ut praefertur, erectorum, et erectarum hujusmodi, Juriumque et Pertinentiarum praefatorum respective corporalem possessionem, et defendens inductos, amotis quibuslibet illicitis detentoribus ab eisdem; ac faciens Antonium ad Archidiaconatum, et Manfredum ad Thesaurariatum, ac Josephum ad Archipresbyteratum, et Franciscum Dominicum ad Cantoratum, necnon Octavium, vel pro eis eorum respective Procuratores praefatos, ad Primicieratum bujusmodi, ut est moris, admitti, ipsosque Antonium, et Manfredum, vel etiam pro eis Procuratores praefatos, ad unam, et alteram Praebendas de novo, ut praefertur, erectas bujusmodi, in primodicta Collegiata Ecclesia in Cathedralem Ecclesiam a Nobis, ut praefertur, erecta, in Canonicos recipi, et in Fratres, Stallo eis, et eorum cuilibet in Choro, et Loco in Capitulo primodictae Collegiatae Ecclesiae in Cathedralem Ecclesiam a Nobis, ut praefertur, erectae, cum dicti Juris plenitudine respective assignatis, eisque de Archidiaconatus, et Thesaurariatus, nec non Canonicatuum, et Praebendarum de novo, ut praefertur, erectorum, et erectarum hujusmodi respectiva fructibus, redditibus, proventibus, juribus, obventionibus, et emolumentis universis integre respective responderi, Contradictores, auctoritate Nostra praefata, appellatione postposita, compescendo.

Derogatio contrarius.

Non obstantibus felicis recordationis Bonifacii Papae VIII. Praedecessoris Nostri, qua cavetur, ne quis extra suam Civitatem, vel Dioecesim, nisi in certis inibi expressis, et exceptis casibus, et in illis non ultra unam Dietam a fine suae Dioecesis ad Judicium evocetur, seu ne Judices a Sede praefata deputati extra Civitatem, vel Dioecesim, in quibus deputati fuerint, contra quoscumque procedere, aut alii, vel aliis vices suas committere audeant, seu praesumant; et in Concilio generali edita de duabus Dietis; ac quibusvis aliis etiam in Synodalibus, Provincialibus, Generalibusque Conciliis editis, vel edendis specialibus, vel generalibus Constitutionibus, et Ordinationibus Apostolicis, necnon Nostris, et Cancellariae Apostolicae praefatae Regulis de gratiis ad instar non concedendis, et de exprimendo vero annuo valore, nec non de Jure quaesito non tollendo, ac de Unionibus committendis ad Partes, vocatis, quorum interest, necnon Lateranensis Concilii novissime celebrati, Uniones, et applicationes perpetuas, nisi in casibus a Jure permissis, fieri prohibentis; ac quatenus opus sit, primo, et secundodictorum Monasteriorum, et Ordinum praefatorum, necnon Taurinen., et Salutiarium Ecclesiarum praefatarum, etiam Juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis respective Statutis, et Consuetudinibus, Privilegiis quoque, Indultis, et Literis Apostolicis quibusvis Superioribus; et Personis sub quibuscumque tenoribus, et formis, ac cum quibusvis etiam Derogatoriarum Derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis, at insolitis clausulis, irritantibusque, et aliis Decretis, etiam Motu, Scientia, et Potestatis plenitudine paribus, ac etiam Consistorialiter, aut alias quomodolibet, etiam pluries, et iteratis vicibus concessis, confirmatis, approbatis, et innovatis, nec non quibuscumque ultimis piorum Testatorum voluntatibus, et dispositionibus, quibus omnibus, et singulis, etiamsi pro illorum sufficienti derogatione, de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, et individua, ac de verbo ad verbum, non autem per Clausulas generales idem importantes, mentio facienda, aut quaevis alia exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores hujusmodi, ac si de verbo ad verbum, nihil penitus omisso, et forma in illis tradita observata, inserti forent, eisdem praesentibus pro plene, et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad praemissorum omnium, et singulorum validitatis effectum, hac vice dumtaxat specialiter, et expresse, ac latissime, et plenissime, motu, scientia, et potestatis plenitudine similibus harum serie derogamus, aliisque contrariis quibuscumque; Aut si aliqui Apostolica praefata, vel quavis auctoritate alia in primodicta Collegiata Ecclesia in Cathedralem Ecclesiam a Nobis, ut praefertur, erecta in Canonicos recipi instant, seu si super provisionibus sibi faciendis de Dignitatibus, ac Canonicatibus primodictae Collegiatae Ecclesiae in Cathedralem Ecclesiam a Nobis, ut praefertur, erectae, speciales, vel aliis Beneficiis Ecclesiasticis in illis Partibus generales dictae Sedis, aut Legatorum ejus Literas impetrarint, etiamsi per eas ad inhibitionem, reservationem, et Decretum, vel alias quomodolibet sit processum; quibus omnibus Antonium, et Manfredum, ac Josephum, et Franciscum Dominicum, ac Octavium praefatos in Archidiaconatus, et Thesaurariatus, ac Archipresbyteratus, et Cantoratus, ac Primiceriatus, nec non Canonicatuum, et Praebendarum de novo, ut praefertur, erectorum, et erectarum hujusmodi respective assequutione, volumus anteferri, sed nullum per hoc eis quoad assequutionem Dignitatum, ac Canonicatuum, et Praebendarum, aut Beneficiorum aliorum praejudicium generari; seu si quibusvis communiter, aut divisim ab eadem sit Sede indultum, quod ad receptionem, vel provisionem alicujus minime teneantur, et ad id compelli, aut quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint; quodque de Dignitatibus, ac Canonicatibus, et Praebendis primodictae Collegiatae Ecclesiae in Cathedralem Ecclesiam a Nobis, ut praefertur, erectae, vel aliis Beneficiis Ecclesiasticis ad eorum collationem, provisionem, praesentationem, aut quamvis aliam dispositionem conjunctim, vel separatim spectantibus, nulli valeat provideri per Literas Apostolicas non facientes plenam, et expressam, ac de verbo ad verbum de Indulto hujusmodi mentionem; et quibuslibet aliis Privilegiis, Indulgentiis, et Literis Apostolicis generalibus, vel specialibus quorumcumque tenorum existant, per quae praesentibus non expressa vel totaliter non inserta, effectus earumdem praesentium impediri valeat

quomodolibet, vel differri, et de quibus, quorumque totis tenoribus habenda sit in Nostris Literis mentio specialis. Nos enim eisdem Antonio, nec non Josepho, qui Canonicatum, et Theologalem, ac Hiacyntho, qui Canonicatum, et Poenitentiariam, a Nobis, ut praefertur, erectas Praebendas hujusmodi ad praesens respective obtinent, ut ipsi, et eorum quilibet ratione Archidiaconatus, nec non unius, et alterius Canonicatuum, ac unius Theologalis et alterius Poenitentiariae nuncupatarum Praebendarum hujusmodi, gradus eis respective congruentes, et competentes suscipere minime teneantur, dicta Apostolica auctoritate ipsarum tenore praesentium indulgemus.

Volumus autem, quod dictus Antonius, antequam possessionem dicti Archidiaconatus adipiscatur, Fidem Catholicam juxta Articulos jampridem a Sede Apostolica propositos, in Manibus Nostri, dictaeque Sedis Nuncii praefati emittere, illamque sic emissam ad dictam Sedem, sine mendis cum sui, ac dicti Nuncii Subscriptione quantocitius transmittere teneatur, alioquin dictus Archidiaconatus vacet eo ipso. Et insuper, quoad posterius mandatum Nostrum hujusmodi, ex nunc etiam irritum decernimus, et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Per praesentes vero non intendimus tertio, et quartodictum Juspatronatus in aliquo approbare, ac litis pendentiae hujusmodi super dicto vacante Beneficio, et Juribus Collitigantium in aliquo praejudicare.

Sanctio poenalis.

Nulli ergo omnino Hominum liceat hanc paginam Nostrae absolutionis, suppressionis, extinctionis, concessionis, appropriationis, saecularizationis, dispensationis, Indulti, erectionis, institutionis, dismembrationis, separationis, exemptionis, assignationis, subjectionis, unionis, incorporationis, licentiae impertitionis, statuti, declarationis, applicationis, supplationis, Jurispatronatus, reservationis, extensionis, ampliationis, constitutionis, decreti, mandati, derogationis, voluntatis, et intentionis, infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, et Pauli, Apostolorum ejus se noverit incursurum.

Dat. Pont. An. IX. die 23. Decembris 1748.

Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem Anno Incarnationis Dominicae millesimo septingentesimo quadragesimo octavo, Decimo Kalendas Januarii, Pontificatus Nostri Anno Nono.

Loco ✠ Plumbi.

LXVII.

SUPER

Conservatione et refectione Viarum Publicarum.

BENEDICTUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI.

Ad perpetuam rei memoriam.

Proemium.

Dum omnibus commissi Nobis Populi utilitatibus, et commodis, pro rerum occurrentium opportunitate, sedulo prospicere non omittimus, illud etiam cavendum providendumque judicamus, ut quae maturo consilio a Nobis utiliter constituuntur, futuris quoque temporibus inconcussa permaneant, nec unquam, ut saepe alias evenisse compertum est, annorum decursu in oblivionem et desuetudinem recidant.

Pont. edidit Chirographum pro conservatione, et refectione Viarum.

Cum igitur nuper, ad removenda nonnulla damna, et incommoda, quibus Almae Urbis Nostrae Cives, aliosque in ea, et prope illa Urbana, et rustica praedia obtinentes, etiam Sacra, et Religiosa Loca, seu Ordines, Instituta, et Societates, ob necessariam Viarum tam ipsius Urbis, quam Suburbicarii tractus conservationem et refectionem, frequenter affici cognovimus, universa rei natura accurate perspecta, ac multiplici incommodorum origine in suis fontibus indagata, providas hac de re Praedecessorum Nostrorum Constitutiones confirmando, ac, ubi opus fuit, declarando, et moderando, certas quasdam Leges, et Ordinationes, nostri Motus proprii schedula sub die vigesima octava elapsi mensis Octobris manu Nostra signata complexas ediderimus; quibus, non sine justa praedictorum omnium indemnitate, tum incolarum, advenarumque usibus, et commoditatibus, tum etiam Pontificiae Residentiae splendori, et majestati satis consultum fore putavimus; reliquum est ut ad hujusmodi Legum, et Ordinationum perpetuam firmitatem, debitamque executionem asserendam, ipsam hujusmodi schedulam, quam minus solemni forma conceptam, non ita pri-

Quod pro illius observantia confirmare intendit.

dem promulgari jussimus, novo ac perenni Apostolicae auctoritatis robore communiamus. Ejus autem schedulae tenor talis est, videlicet.

Tenor dicti Chirographi

BENEDICTUS PAPA XIV.

Motu Proprio etc.

Li clamori delli Luoghi Pii, e i altri Possessori delle Case, hanno mosso l'Animo di Nostro Signore a prescrivere li seguenti Provedimenti

Sono talmente cresciuti da qualche tempo a questa parte li clamori de' Luoghi Pii, o di altri, che possiedono Case, Fabbriche, ed altri Fondi in questa nostra Città di Roma, per le gravi, e continue Contribuzioni, alle quali i medesimi sono forzati soccombere per il mantenimento, e rifacimento delle Strade, che finalmente hanno risvegliata la Nostra Paterna provvidenza, e ci hanno persuasi, ed indotti a dargli, come in appresso, il dovuto regolamento. Volendo adunque Noi, che si conservi, anche in rapporto alle pubbliche Strade, il decoro di questa nostra Sacerdotale, o Regia Residenza, ma non perciò, che si aggravino più del bisogno i nostri amatissimi Sudditi, come forse è seguito per lo passato, o per non essersi a suo tempo risarcite le Strade in quelle parti, nelle quali incominciavano a rompersi, o per essersi troppo spesso, e quasi in ogni mutazione di Magistrato, variata e mutata la forma delle medesime, ora elevandole, ed ora deprimendole, ora incurvandole nel mezzo, ed ora facendole a schiena d'Asino, ora lasciandole a Bastardoni, ora a Pietre grosse riquadrate, ed ora Quadrelli, ora in Calce, ed ora in Rena, e finalmente per altre cause, motivi, e pretesti, e tal volta senza neppur lasciare alli Possessori adiacenti il tempo conveniente per fare al Magistrato, e Tribunale, ed in caso di aggravio, a Noi stessi le giuste loro rappresentanze:

Si confermano le Pontific. Constit. in ciò, che non sono contrarie alla presente Cedola di Motu proprio.

Quindi è, che in virtù della presente Cedola, nella quale vogliamo, che si abbia per espresso, e di parola in parola inserito l'intiero tenore delle Constituzioni, Brevi, Chirografi, Motu proprj, ed altre qualsivoglia Lettere Apostoliche di Martino V., Sisto IV., Leone X., Pio IV., Pio V., Gregorio XIII., Innocenzo XII., Clemente XII., e di qualunque altro Nostro Predecessore, e quelle confermando, ed approvando nelle parti uniformi, e respettivamente moderando, e rivocando nelle parti contrarie, e difformi da questa Nostra presente Disposizione.

Si ordina a Monsignor Presidente, ed agli Uffiziali del Tribunale delle Strade, ed alli Possessori adiacenti, che debbano invigilare al risarcimento delle Strade.

Di Nostro Moto proprio, certa scienza, matura deliberazione, e pienezza della Nostra suprema potestà vogliamo in primo luogo, comandiamo, ed ordiniamo, che Monsignor Presidente, li Maestri di Strade, ed altri Uffiziali pro tempore del Tribunale, per obbligo di loro Uffizio, e respettivamente li Possessori adiacenti per loro proprio interesse, debbano per lo avvenire attentamente invigilare, che le Strade dentro Roma non vadano in fascio, ma di mano in mano, che si anderanno in qualche parte movendo, guastando o rompendo, debbano insistere, che in tal parte mossa, guasta, o rotta siano prontamente risarcite: Per il quale effetto vogliamo, che li Maestri di Strade suddetti visitino personalmente almeno due volte l'anno, cioè nel principio della Primavera, e dell'Autunno, le Piazze, Strade, e Vicoli de' loro respettivi Rioni; e che li Possessori debbano bensì prendere dal Tribunale, e Magistrato la solita licenza, pagando per essa al Notaro bajocchi due, secondo il prescritto nella Tassa della sac. Mem. d'Innocenzo XII. Nostro Predecessore al num. 10.; ma nel tempo medesimo vogliamo, ed ordiniamo, che non sia lecito nè a Monsignor Presidente, nè alli Maestri di Strada, nè ad altri Uffiziali, e Ministri del suo Tribunale negare, o ritardare ad alcuno di detti Possessori adjacenti la suddetta licenza di risarcire a sue Proprie spese: altrimenti li detti Possessori debbano ricorrere a Noi, ed al Nostro Uditore pro tempore, quale vogliamo, che in tal caso non solo dia gratis la detta licenza, supplendo in questa parte l'Uffizio del Magistrato, ma in oltre condanni il Magistrato medesimo, che avrà negata, o ritardata la licenza a tutti li danni, che avrà patito il Possessore per causa di detta negativa, o ritardo.

Ad ogni Possessore adiacente alla strada dovrà concedersi la licenza di risarcirla a proprie spese.

In caso, che venisse negata, o ritardata detta licenza, potrà ogni Possessore adiacente ricorrere a N. Sig., ed al suo Monsig. Uditore, il quale gliela darà gratis.

Quante volte poi una Strada sarà talmente consumata, o guasta, che non possa più risarcirsi, ma sia veramente necessario rifarla tutta di nuovo: in tal caso vogliamo, ed ordiniamo, che otto giorni almeno prima, che si tocchi detta Strada, debbano onninamente con Intimazioni personali, o al più lasciate nelle mani dei Domestici, per le quali vogliamo si paghino bajocchi cinque per ciascheduna intimazione, o chiaminsi a Congresso avanti Monsignor Presidente, o avanti quel Maestro di Strada a cui appartiene, tutti, e singoli Possessori Adiacenti obbligati al rifacimento, per vedere, e

Dovendosi rifare di nuovo una Strada, dovranno intimarsi personalmente almeno otto giorni prima tutti li Possessori.

deliberare se sia veramente necessario, che la Strada si rifaccia tutta di nuovo, oppure possa ancora risarcirsi, e rappezzarsi nelle parti guaste, e rotte. E risolvendosi dal Magistrato, e Tribunale, che la Strada si rifaccia tutta di nuovo, vogliamo, che non possa mettersi mano all' opera, primo che scorrano altri tre giorni dal giorno di detta risoluzione, e deliberazione; affinchè se alcuno de' Possessori si credesse gravato, possa in detto tempo ricorrere a Noi, ed al nostro Uditore pro tempore per la dovuta giustizia.

I quali potranno ricorrere se saranno gravati.

Del Riparto della Spesa

Passati detti tre giorni senza ricorso, oppure essendo questo rigettato, come ingiusto, dovranno gli Architetti, e Sotto Mastri del Tribunale fare lo scandaglio, misura, a filo della nuova Strada, con il riparto della porzione, che tocca a ciascheduno de' Possessori Adiacenti, e questi produrre, e rilasciare negli Atti del Notaro del Tribunale. Dopo di che vogliamo, che sia in arbitrio, e facoltà de' medesimi Possessori, e di ciascuno di essi, di rifare a spese proprie, o per mezzo de' proprj Muratori, ed Operarj la porzione, che li tocca, anche rispetto alla guida di mezzo; purchè però li detti possessori ne facciano negli Atti del Tribunale espressa dichiarazione dentro il termine di tre giorni da computarsi dal giorno, che saranno stati rilasciati negli Atti medesimi lo scandaglio, misura, e riparto suddetti. Ordinando, e dichiarando, che di questo arbitrio, e facoltà debbano indistintamente godere i Possessori, o che la Strada si rifaccia in Calce, o che si rifaccia in Rena, o in altro qualunque modo, e che in tal caso il Magistrato, e Tribunale, gli Architetti, ed altri Uffiziali del medesimo non abbiano altro dritto, peso, ed incombenza, se non che, dopo compiuta l' opera, riconoscere, se la Strada, o porzione di essa, che sarà stata rifatta dalli Muratori, ed Operarj di essi Possessori, sia stata rifatta ad uso d' arte, ed a tenore dello scandaglio, filo, e misura deposta come sopra negli Atti, prima, che si mettesse mano all' opera medesima; nè per detto scandaglio, misura, e riparto possa da detti Architetti, e Sotto Mastri pretendersi, o esigersi maggior mercede di quella, che trovasi stabilita, e prescritta nella detta Tassa Innocenziana al num. 101.

Sarà in arbitrio delli Possessori Adiacenti di rifare la porzione della Strada, che loro toccherà

Se poi li Possessori Adiacenti, o alcuni di essi, dopo essere stati intimati, come sopra, e dopo essere stati esibiti negli Atti lo scandaglio, misura, o riparto suddetti, non avranno dichiarato dentro il termine di tre giorni di voler rifare la Strada, e porzioni, che loro toccano, a spese proprie, e con i proprj Muratori, o Operarj, o se anche non avranno dentro un congruo tempo, dopo data dichiarazione, da stabilirsi da Monsignor Presidente, posto mano all' opera, e quella ridotta al suo dovuto compimento, in tal caso, o casi, sia lecito al Tribunale, e Magistrato di rifare ex Officio, mediante l' opera degli Architetti, Muratori, ed Operarj di esso Tribunale, le porzioni di quelli, che non avranno come sopra dichiarato, o posto mano all' opera, e in appresso ripartire la spesa sopra i medesimi Possessori senz' altro ritardo, ed indugio. Lo che parimenti s' intenda aver luogo rispetto alli risarcimenti, e rappezzi, qualora i Possessori non risarciscano con affetto la parte rotta o guasta, dentro un congruo tempo, che sia stato loro intimato con Intimazioni, come sopra, dal medesimo Magistrato, o Tribunale.

Quando sia lecito al Tribunale di farla rifare, e rifarla ex Officio, e ripartire la spesa sopra li detti Possessori Adiacenti.

In oltre considerando Noi da un canto il grave dispendio, che hanno veramente patito i Possessori, per essersi nel decorso di poco tempo tante volte variata la forma, e lastricatura delle Strade; e dall' altro osservando, che la forma, e lastricatura, nella quale al presente si trovano le Strade di Roma, è di tutto comodo, e decoro della Città; vogliamo, ordiniamo, e comandiamo, che in avvenire quante volte occorrerà rifare di nuovo una Strada, o questa si rifaccia a spese proprie de' Possessori, o si rifaccia ex Officio dal Magistrato, e Tribunale, secondo i casi poc' anzi indicati, a niuno di essi sia lecito per qualsivoglia causa, o pretesto, alterare, o mutare nè in tutto, nè in parte la forma, il filo, e lastricatura presente, ma debbano sempre le Strade lasciarsi nel piano, elevazione, direzione, e pendenza, come in oggi si trovano, e molto meno sia loro lecito di rifare a Quadroni, o a Quadrelli le Strade, che si trovano lastricate a Bastardoni, e respettivamente rifare a Bastardoni quelle, che si trovano lastricate a Quadroni, o Quadrelli; nè le strade, che sono in Calce, rifarle in Rena, nè quelle, che sono in Rena, rifarle in Calce; ma quante volte occorra rifare una Strada, sempre debba rifarsi nella forma, e nella maniera istessa, che si trova presentemente; E se mai dal Magistrato, o Tribunale degli Architetti, ed altri Uffiziali del medesimo fosse ordinato diversamente, vo-

Si proibisce d'alterare la forma delle Strade.

Non dovrà attendersi alcuna Inibizione, nè appellazione sospensiva dalli Decreti, e Mandati, del Tribunale delle Strade per il pagamento delle Tasse, e degli Affitti, e pel rendimento de' conti; all' incontro potrà appellarsi anche in sospensivo da altri diversi Mandati, e Sentenze.

gliamo, che in tal caso per le spese di essa Strada non possano in alcun modo molestarsi, nè esser costretti ad alcuna contribuzione i Possessori Adiacenti, quali anzi vogliamo, che di più siano rilevati da tutti i danni, ed interessi', e che li Muratori, ed Operarj, che avranno rifatta la Strada contro questo Nostro divieto, e proibizione, possano solamente agire per le loro mercedi contro chi avrà ordinato rifarla in forma, o maniera diversa dallo stato presente.

Di più vogliamo, e comandiamo (salve sempre le Disposizioni predette) che dalli Decreti, Mandati, e Sentenze del Tribunale, e Magistrato delle Strade non si ammetta, nè si attenda alcuna Inibizione, o Appellazione in sospensivo, secondo la provida Costituzione: *Sacerdotalis, et Regiae* del prelodato Innocenzo XII. Nostro Predecessore pubblicata li 26. Novembre 1692., ed impressa nel suo Bollario particolare Costituzione 14., ma però nei soli tre casi espressi in essa Bolla al §. 17., cioè qualora si tratti di Decreti, Mandati, o Sentenze fatti, rilasciati, e pronunciate, o per il pagamento delle Tasse, e Contribuzioni imposte, o da imporsi con ordine Nostro, e de' Nostri Antecessori., o Successori pro tempore; o per il pagamento degli Affitti promessi, e dovuti dagli Affittuarj, o Appaltatori, e per l'adempimento de' patti con essi convenuti; o finalmente per li Conti da rendersi dagli Amministratori, Economi, ed Esattori, e per il pagamento del reliquato; All' incontro poi qualora si tratti di Decreti, Mandati, e Sentenze, fatti, rilasciati, o pronunciate in altri casi, o per altre cause diverse, vogliamo, che liberamente possa appellarsi al Tribunale della Nostra Camera, anche in sospensivo; rivocando a tal effetto, e riducendo alla via di ragione qualunque Chirografo, e qualunque Ordinazione de' Nostri Predecessori, che facesse in contrario.

Al risarcimento, e rifezioni delle Strade esistenti dentro Roma saranno tenuti solamente gli Adiacenti Possessori.

Finalmente ad effetto, che li Possessori delle Case, Fabbriche, ed altri Fondi di questa nostra Città di Roma non trascurino d'invigilare sopra il pronto risarcimento della Strada, quando s' incominciano a muovere, rompere, o guastare in qualche parte, che è il punto, dal quale principalmente risulterà lo sgravio, e sollievo di tutti: Ordiniamo, e comandiamo, che in avvenire per il risarcimento, e rifacimento delle Strade dentro Roma, siano solamente tenuti, come è di ragione, li Possessori Adiacenti, e non mai, nè in caso veruno li soli, e semplici Utenti; perchè così ogn' uno penserà seriamente alla conservazione della Strada, che veramente gli appartiene.

Visita delle Strade Consolari.

Quanto alle Strade fuori di Roma rinoviamo per ora, e sino ad altro più efficace provvedimento, l'ordine già dato, ed inculcato da detto Nostro Predecessore Innocenzo XII. in detta sua Costituzione al §. 25., cioè, che li Maestri delle Strade una volta almeno l'anno, e Monsignor Presidente ad arbitrio, suo debbano visitare personalmente, rivedere, riconoscere a proprie spese tutte, e singole Strade Consolari, e loro bracci esistenti nel Distretto di Roma. Affinchè poi questo utilissimo provvedimento resti con effetto eseguito, vogliamo in oltre, ed ordiniamo, che per l'avvenire, cominciando dal prossimo Anno 1749., ciascuno de' Maestri di Strada debba ogni anno a tutto il Mese di Maggio aver con effetto visitate personalmente come sopra le Strade, che gli appartengono, nelli giorni preventivamente intimati agli Appaltatori delle medesime; Ed in prova di tal visita debba aver fatta relazione in scritto di ciascuna Strada nella Congregazione del Tribunale, e di più esibita, e rilasciata negli Atti del Notaro del medesimo; qual Notaro vogliamo, che immediatamente la presenti a Noi, a Nostri Successori per mezzo del Nostro Uditore pro tempore: Altrimenti mancando li Maestri di Strada in alcuna delle cose predette, vogliamo, ed ordiniamo, che s' intenda ipso facto decaduto dall' assegnamento di scudi dugento, de' quali puol godere ciascuno di essi per beneficenza Nostra, o dei Nostri Successori, e che quello, o quelli, che ne ordinassero, o facessero il pagamento, e prima della scadenza di detto Mese di Maggio, o quando alcuno de' Maestri di Strada non avesse con effetto adempiute le cose suddette, cadano nella pena del doppio, e di non essergli in alcun modo ammesso, nè bonificato il pagamento fatto, oppure ordinato, contro questo Nostro divieto, e proibizione.

Pena alli Maestri, che mancassero.

Dalle suddette visite, e relazione in scritto dovrà apparire lo stato delle strade, e quando da esse risulti, che una, o più delle medesime Strade, siano in qualche parte mosse, guaste, o rotte, dovrà Monsignor Presidente nella medesima Congregazione, e senz' altro indugio, o dilazione, rilasciare ad istanza del Fiscale la Mano Regia contro quell' Appaltatore, ed Ap-

Diligenze per fare eseguire gli ordini de' risarcimenti.

paltatori, e contro le sicurtà obbligate al mantenimento di tali Strade, o Strada, prefigendo a ciascuno di essi un termine congruo, ma però, che non sia maggiore di un Mese, ad averle con effetto risarcite, ed esibire negli Atti del Tribunale documenti autentici, e sufficienti, del risarcimento già seguito; con facoltà ancora in tal caso di spedire uno, o più Commissari a tutte spese di essi Appaltatori, o Appaltatore, ad affetto di riscontrare, se dentro il termine suddetto le Strade, o Strada, sieno state risarcite secondo l' obbligo de' medesimi, ed ad uso d' arte; E mancando in qualunque modo gli Appaltatori, debba onninamente il Tribunale farle risarcire, o ridurre in buon stato, prima, che passi il Mese di Ottobre, a tutti danni, e spese di detti Appaltatori.

Facoltà a Monsignor Presidente di spedire Commissarj per riconoscere, se sieno state risarcite le Strade.

E perchè al fiscale del Tribunale per l' obbligo dell' Uffizio suo appartiene, e vogliamo, che principalmente appartenga la cura d' invigilare, ed insistere appresso Monsignor Presidente, e alli Maestri di Strade, non solamente, che si facciano le visite, e relazioni, ma ancora, che si rilascino, spediscano, ed eseguiscano le Mano Regie contro gli Appaltatori, e che non si creda alli documenti, che quelli tal volta esibiranno, se non saranno autentici, o sufficienti; Perciò vogliamo, e decretiamo, che se mai il Fiscale suddetto sotto qualunque pretesto, scusa, o colore, sarà negligente nell' adempire detto suo Uffizio, e in caso d' indugio, e incuria d' esso Presidente, e Maestri di Strada, lascierà di farne a Noi, e Nostri Successori, per mezzo del Nostro Uditore pro tempore, la dovuta rappresentanza firmata di sua propria mano: In tal caso vogliamo, che sia irremissibilmente rimosso dall' Ufficio, e che ne sia deputato un altro più diligente in luogo suo; E non già da Monsignor Presidente, a cui in ogni altro caso apparterebbe, secondo la più volte menzionata Costituzione d' Innocenzo XII.; ma dal Reverendiss. Cardinal Camarlengo pro tempore, al quale per questo caso di negligenza solamente, vogliamo, che passi, ed appartenga la suddetta facoltà di deputarlo: E così pure ordiniamo rispetto al Notaro, se trascurerà di presentare a Noi, e Nostri Successori, come sopra, le relazioni delle Strade fatte in scritto dalli Maestri delle medesime.

Uffizio del Fiscale delle Strade.

Uffizio del Notaro delle Strade.

Esecutore di questi Nostri Provedimenti, Ordinazioni, e Disposizioni, vogliamo, che sia, e deputiamo l' Uditore Nostro, e de' Nostri Successori pro tempore, affinchè possiamo per tal mezzo essere in ogni tempo, ed in ogni occorrenza prontamente avvisati, e ragguagliati: Per il qual' effetto diamo, e concediamo al medesimo Uditore tutte le più ample facoltà, che possano essere necessarie, ed opportune, e specialmente di pubblicare Editti, e Notificazioni, far Decreti, Ordinazioni, e Dichiarazioni, ed ogn' altra cosa, che crederà più espediente, o più efficace per l' esatta, e puntuale esecuzione di quanto abbiamo qui sopra ordinato; essendo così mente, e volontà Nostra espressa. Volendo, e decretando, che alla presente Nostra Cedola di Moto proprio, benchè non esibita, nè registrata in Camera, e ne' suoi Libri, non possa mai darsi, nè opporsi di surrezione, orrezione, nè d' alcun altro vizio, o difetto della Nostra volontà, ed intenzione, nè che mai sotto tali o altri pretesti, quantunque validi, validissimi, e giuridichi, anche di Jus quesito, o pregiudizio del Terzo, possa esser impugnata, moderata, o rivocata, ridotta ad viam Juris, o concedersi contro di essa l' Aperizione Oris, o altro qualunque rimedio; e che così, e non altrimenti debba sempre giudicarsi, definirsi, e interpretarsi da qual si sia Giudice e Tribunale, benchè Collegiale, Congregazioni, anche de' Reverendiss. Cardinali, Camarlengo di Santa Chiesa, Tesoriere, Rota, Camera, e qualunque altro, togliendo loro ogni facoltà, e giurisdizione di definire, ed interpretare in contrario: Dichiarando Noi fin d' adesso preventivamente nullo, irrito, ed invalido tutto ciò, che da ciascuno di essi con qualsivoglia autorità, scientemente, o ignorantemente fosse in qualunque tempo giudicato, o si tentasse di giudicare contra la forma, e disposizione della presente Nostra Cedola di Moto proprio: quale vogliamo, che vaglia, e debba aver sempre, ed in perpetuo il suo pieno effetto, esecuzione, e vigore colla semplice Nostra sottoscrizione, benchè non vi sieno stati chiamati, sentiti, o citati Monsignor Presidente, li Maestri di Strada, ed altri Uffiziali, e Ministri del suo Tribunale, ed altre qualsisieno Persone, ancorchè privilegiate, e privilegiatissime, che vi avessero, o pretendessero avervi Interesse, e che per comprenderle fosse bisogno di special menzione: Non ostanti la Bolla di Pio IV. Nostro Predecessore de registrandis, la regola della Nostra Cancellaria de Jure quaesito non

Si deputa Monsignor Uditore del Papa Pro tempore Esecutore delli provedimenti espressi nella presente Cedola.

Clausule derogatorie.

tollendo, e qualsisieno altre Costituzioni, ed Ordinazioni Apostoliche Nostre, e de' Nostri Predecessori, Leggi, Statuti, Riforme, Stili, Usi, Consuetudini, e qualunque altra cosa, che facesse, o potesse fare in contrario: alle quali tutte, e singole, avendone il tenore qui per espresso, e di parola in parola inserto, e registrato, e supplendo colla pienezza della Nostra Potestà Pontificia ad ogni vizio, e difetto quantunque sostanziale, e formale, che vi potesse intervenire, per questa volta sola, e per la piena, e total esecuzione di quanto si contiene nella presente Nostra Cedola di Moto proprio, ampiamente, ed espressamente deroghiamo. Dal nostro Palazzo Apostolico di Monte Cavallo questo dì 28. Ottobre 1748.

Data li 28 Ottob. 1748.

BENEDICTUS PP. XIV.

Ut igitur Nostra hujusmodi mandata atque praecepta, ad Civium simul et possidentium indemnitatem, et commodum, et ad Urbis utilitatem, et decus condita atque statuta, quae etiam duabus Edictis, alias diebus 22. Aprilis Anni Domini 1671. et 6. Maji Anni 1679., rec. mem. Praedecessoribus nostris Clemente PP. X., et Innocentio PP. XI. respective assentientibus, et jubentibus, ab ipso Viarum Tribunali emanatis, et publicatis, in pluribus, et substantialibus consentanea, et conformia comperimus, et recognovimus, perpetuis futuris temporibus, debitam executionem, et inviolabilem firmitatem obtineat; eadem Apostolicis hisce Nostris Literis inserta, atque earumdem tenore, ac simili motu, scientia, et potestatis plenitudine iterum confirmata ac roborata, ab omnibus, ad quos pertinet, seu pertinebit imposterum, exactissime observari, et impleri etiam perpetuo statuimus atque decernimus. Mandantes praefato Dilecto Filio Nostro nunc existenti S. R. E. Cardinali Camerario, ac Dilectis etiam Filiis Camerae Nostrae Apostolicae Clericis Praesidentibus, necnon Viarum Magistris, caeterisque ejusdem Camerae, et Tribunalis Viarum Officialibus, et Ministris, itemque Dilecto Filio Auditori Nostro, ejusque, et praedictorum omnium Successoribus pro tempore futuris, ut omnia et singula a Nobis in praeinserta Schedula Nostri Motus proprii disposita atque statuta, tam ipsi, in quantum eorum respectiva Officia, sive de jure, sive vigore specialis Mandati Nostri, concernunt, exacte observent, quam etiam ab aliis sibi subjectis, ad quos pertinet, ac pertinebit imposterum, exactissime impleri, et observari faciant, sub poenis ibi statutis atque contentis. Ac decernentes ipsam praeinsertam Schedulam, necnon praesentes nostras Literas, quibuscumque Juris, seu Facti defectibus, qui adversus illas opponi, ac deduci possent, minime refragantibus; omniaque, et singula in ipsis praescripta atque decreta, semper et perpetuo firma, valida, et efficacia existere et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri et obtinere, atque iis, quorum favorem respiciunt, plenissime suffragari; sicque, et non alias per praemissos omnes et singulos, aliosque Judices Ordinarios et Delegatos, etiam S. R. E. Cardinales, et Palatii Apostolici Auditores, sublata ipsis aliter judicandi, et interpretandi facultate, judicari et definiri debere, ac irritum et inane, si secus super iisdem a quoquam quavis Auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Dictum Chirographum confirmat.

Mandatum pro praemissorum observantia.

Aliter judicari prohibetur.

Non obstantibus omnibus his, quae in praedicta Schedula non obstare decrevimus, et quibusvis aliis Constitutionibus, et Ordinationibus Apostolicis, caeterisque contrariis quibuscumque.

Derogatio contrariis.

Nulli ergo omnino hominum liceat paginam Nostrae Confirmationis, Mandati, Decreti, et voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire; si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, et Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum.

Sanctio poenalis.

Datum Romae apud S. Mariam Majorem Anno Incarnationis Dominicae MDCCXLVIII. Tertio Kalendas Januarii Pontific. Nostri Anno IX.

Dat. Pont. A. IX. die 30. Dec. 1748.

D. Cardinalis Passioneus.

J. Datarius.

Visa de Curia.

J. C. Boschi.

J. B. Eugenius.

Registrata in Secretaria Brevium.

LXVIII. ASSERITUR

Identitas Corporis Sancti Joannis de Matha, quod Matriti colitur, occasione donationis antiqui Sarcophagi, ubi illud Romae asservabatur.

Dilecto Filio Michaeli a S. Joseph Ministro Generali Fratrum Ordinis Sanctissimae Trinitatis Redemptionis Captivorum Excalceatorum nuncupatorum.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Dilecte Fili salutem, et Apostolicam Benedictionem.

Pont. alias de cultu S. Joannis de Matha solicitus fuit.

Minime dubitamus, quin memoria retineas quidquid a Nobis alias, dum Tu quidem Officium Procuratoris Generalis inclyti Ordinis tui in hac Alma Urbe nostra obires, Nos vero in minoribus constituti, Promotoris Fidei munus gereremus, praestitum fuerit, ut debitus Sacris Exuviis S. Johannis de Matha ejusdem tui Ordinis Fundatoris cultus restitueretur. Illius namque Corpus in arca marmorea, seu Sarcophago, in Ecclesia sub invocatione S. Thomae Apostolicis in Formis dicta in Monte Coelio ejusdem Almae Urbis Nostrae, quae ad Dilectos Filios Capitulum, et Canonicos Basilicae Principis Apostolorum S. Petri in Vaticano spectat, etsi ab initio conditum; tamen anno millesimo sexcentesimo quinquagesimo quinto, inde in Hispanias translatum apud Nuntium hujus Apostolicae Sedis in Hispanis tunc temporis commorantem depositum fuit: quod deinde anno MDCLXXXVI. cl. mem. Marcellus Cardinalis Duratius apud Hispaniarum Regem Catholicus Apostolicus itidem Nuntius Ministro Generali, et Diffinitorio laudati Ordinis ea tradidit conditione, ut sub Altari Cappellae in Cella Venerabilis Fratris Thomae de Virgine Matriti erectae collocaretur. Mota autem in Congregatione Venerabilium Fratrum Nostrorum S. R. E. Cardinalium Sacris Ritibus praepositorum tam anno MDCLXIX., quam anno MDCCXV. controversia quoad Identitatem Ossium Corporis S. Joannis de Matha, quae Romae primum, postmodum Matriti asservari asserebatur, ipsa Congregatio respondit, *non constat de Identitate*; iterum jussu fel. rec. Clementis PP. XI. Praedecessoris nostro postulato super ipsa Identitate apud eandem Congregationem Cardinalium edito, factum fuit, ut Nobis, dum partes Promotoris Fidei ageremus, per gravissima rationum momenta in quarto Libro Operum nostrorum de Canonizatione Sanctorum part. 2. c. 25. n. 8. typis impressa, adnitentibus; plena resolutio, postquam laudatus Clemens XI. Praedecessor Noster viam universae carnis ingressus fuisset, die XIX. mensis Martii, prodiret die VI. mensis Septembris anno MDCCXXI. *constare nimirum de Identitate*: Epropter hujusce resolutionis decretum rec. mem. Innocentius PP. XIII. itidem Praedecessor noster approbavit.

Olim Corpus dicti Sancti Romae servabatur.

Deinde in Hispanias translatum Matriti repositum fuit.

De controversia orta in Sac. Rituum Congregatione super identitate Corporis S. Joannis de Matha.

Ex Sententia Summi Pontificis tunc Prom. Fidei, prodiit resolutio affirmativa.

A S. M. Innocentio XIII confirmata.

Quoniam autem eodem tempore, et Promotoris Fidei, ut Secretarii Congregationis Venerabilium Fratrum Nostrorum S. R. E. Cardinalium Concilii Tridentini Interpretum muneribus fungentes, Canonicatu etiam in eadem Basilica Vaticana fruebamur, ita cum Canonicis Collegis Nostris egimus, ut benigne Nostris votis assentientes, ipsos Fratres saepedicti Ordinis tui ab omni penitus liberarent, onere, et obligatione, Ossa S. Joannis ex Hispaniis, ubi custodiebantur, Romam, unde translata fuerunt, iterum remittendi. Nec minorem sane adhibuimus operam, ut consensus hujusmodi a Capitulo Vaticano praestitus ab Eadem Congregatione Cardinalium Concilii Tridentini Interpretum die septima mensis Febr. anno MDCCXXII. Nobis Secretarii ministerium sustinentibus, cum clausula de Apostolico beneplacito impetrando, approbaretur.

Deinde Pont. egit cum Capitulo Vaticano pro consensu, ne dictum Corpus Romam denuo transferretur.

Porro ad Supremum Sacrosancti Apostolatus Apicem quamvis immerentes per ineffabilem Divinae bonitatis abundantiam evecti, ubi opportuna sese dedit occasio, quemadmodum rebus ipsis expertus es, nullam passi sumus elabi opportunitatem, quam arripientes, Ordinem, cui tanta cum nominis tui, et regularis disciplinae laude Minister Generalis modo praees, de Catholica Religione et aeterna Christifidelium salute benemereri pergentem, praeclaris Apostolicae Nostrae benignitatis, auctoritatisque argumentis non cumulaverimus. Verum ut Tibi, Dilecte Fili, tuisque Religiosis Alumnis magis magisque pateat, quanta Vos paterna caritate complectamur, quantaque veneratione S. Joannem de Matha Fundatorem dicti Ordinis prosequamur; memores, quod in memorata Ecclesia S. Thomae in Formis, post Altare Majus, in parvo Sacrario, adhuc vacua

Laudes Ordinis SS. Trinitatis, et in illum Pont. benevolentia.

Ob quam Pont. veterem urnam, in qua Corpus dicti S. Romae servabatur, Ministro Generali donat.

reperiretur Urna Marmorea, sive Sarcophagum, ubi Ossa ejusdem S. Joannis de Matha tumulata diu jacuerant, una cum insculpta epigraphe hoc indicante, illam seu illud Nobis a Capitulo et Canonicis antedictae Basilicae Vaticanae dono dari postulavimus: Nec alia certa ratione, quam ut Nos quidem illud monumentum pari donationis titulo tibi elargiremur, Tu vero in Hispanias transmittendum, et tuis Religiosis Alumnis Matriti commorantibus tradendum curares, hi demum, ea qua decet, veneratione inibi custoditum tenerent. Æquum enim Nobis visum est, ut ubi Ossa S. Joannis in praesentia requiescunt, ibi et pristinum eorumdem Sacrorum Ossium Sarcophagum cum inscriptione, in perenne veritatis argumentum constituerelur.

Ut inibi ejus Ossa reponantur.

Praesentium Literarum auctoritate omnia praemissa firmantur.

Caeterum fusius per hasce Nostras in forma Brevis literas non tam Te, quippe qui omnium hac in re gestorum conscius es atque particeps, quam modernos, ac futuros Ordinis tui Religiosos Alumnos monitos volumus, ut non solum quidquid hactenus actum gestumque fuerit, futuris temporibus perspectum, verum Apostolica etiam auctoritate per easdem Nostras literas, tamquam authentica documenta, confirmatum haberent. Interim ad Te, tuosque Fratres potissimum pertinet, ut tam pretioso munere gaudentes, assiduis Nos apud Deum vestrarum obsecrationum suffragiis commendetis, dum Nos coelestis praesidii auspicem, et studiosae nostrae ad vobis, quoad integrum est, gratificandum voluntatis pignus esse cupimus Apostolicam Benedictionem, quam Tibi, Dilecte Fili, iisdemque Religiosis Alumnis tuis peramanter impertimur.

Dat. Pontif. A. IX. die 3. Febr. 1748.

Datum Romae apud S. Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die tertia Februarii MDCCXLIX. Pontificatus Nostri Anno IX.

Cajetanus Amatus.

APPENDIX

AD TOMUM II. BULLARII

SANCTISSIMI DOMINI NOSTRI D.

BENEDICTI PAPÆ XIV.

N. I.

NUM. I.

Ad Constit. XI. fol. 40. et Quatuor Constit. seqq.

ORATIONES

Consistoriales, quae dictae fuerunt in Consistoriis habitis die 18. Aprilis, 8. 10. 11. 13. et 14. Junii pro Canonizatione BB. FIDELIS A SIGMARINGA, CAMILLI DE LELLIS, PETRI REGALATI, JOSEPHI A LEONISSA, ET CATHARINÆ DE RICCIIS; una cum ejus Homilia, quae habita est die Natali Sanctorum Apostolorum PETRI et PAULI inter Missarum solemnia, postquam solemne Canonizationis Decretum promulgavit.

In Consistorio Secreto habito in Palatio Apostolico Quirinali die 18. Aprilis 1746.

ORATIO.

Septuagesimum secundum hujus vitae mortalis annum inivimus, illudque affirmare jure possumus, annos quinquaginta contulisse, exiguo licet cum fructu, studiis Ecclesiasticis excolendis, atque iis praesertim, quae ad Beatificationem Servorum Dei, ac Beatorum Canonizationem pertinent. Cum enim forensibus studiis operam dare statuissemus, factum est, ut Alexander Caprara tunc temporis Rotae Romanae Auditor, ac deinde Cardinalis, illius Tribunalis Secretum, ut ajunt, Nobis communicaret. Cum vero ille pariter inter Consultores Congregationis Sacrorum Rituum fuisset adscriptus, coepimus accurate legere scripta exhibita a Postulatoribus; atque animadversiones Promotoris Fidei; et alia quoque pro his studiis adjumenta consequuti sumus ex domesticis colloquiis, quae idem Praesul Caprara nobiscum interserebat.

Deinde a Clemente XI. felicis recordationis inter Consistoriales Advocatos recensiti, ipsius Pontificis jussu duas Causas Canonizationum promovendas suscepimus, nempe Beatae Catharinae Bononiensis, ac Beati Pii V., quae sub eodem Clementis XI. Pontificatu ad finem solemnis Canonizationis perductae fuerunt: Praeter has Causas, aliis quoque multis tum Beatificationis, tum Canonizationis, operam nostram ac patrocinium impendimus, quas hoc loco recensere supervacaneum ducimus, et quae non pauca, neque exigua sane volumina, si colligerentur, efficerent.

Post haec Promotoris Fidei perhonorificum munus ab eodem Clemente XI. Nobis demandatum fuit, quod per viginti, et amplius annos, videlicet, cum idem Clemens XI., ac deinde Innocentius XIII., ac Benedictus XIII. Sedem Apostolicam tenuerunt, pro imbecillitate nostrarum virium, quam diligentissime obire curavimus. Illud pro certo adfirmare posse videmur, gravissimas laboris partes Nobis ipsi semper desumpsisse; nec satis existimasse studium ad ea negotia dumtaxat necessarium, quae proponebantur, expedienda, sed Acta universa Congregationis Sacrorum Rituum penitus inspexisse, ipsius Tabularium, et monumenta omnia, quae ad rem facere possent, ita pervolvisse, ut ea quoque adnotaremus, quae Nobis opportuna fore videbantur. Illud pariter asserere possumus, eas omnes Beatificationes, et Canonizationes, quae vel a Clemente XI., vel a Benedicto XIII. solemniter indictae sunt, nostris laboribus, nostrisque vigiliis antea dispositas, ac peractas fuisse. Porro, si idipsum

Nobis tribueremus de illis Canonizationibus, quas deinde Clemens XII. peregit, nihil a veritate alienum diceremus. Nam in Causis ejusmodi, quae tunc temporis absolutae sunt, non modo earum initia instituta atque expedita, sed etiam praecipuae quaestiones in examen adductae, ac solutae fuerunt, cum adhuc Nos ipsi munere Promotoris Fidei fungeremur.

Postea Benedicti XIII. singulari beneficentia in Cardinalium Collegium cooptati fuimus, atque inter Cardinales Congregationis Sacrorum Rituum adnumerati. Quapropter eo, licet exiguo, temporis spatio, quo tunc Romae permansimus, Congregationibus interesse non praetermisimus, ac sententiam nostram, qualiscumque fuerit, libere proferre. Paulo post ad regendam Anconitanam Ecclesiam, ac deinde Bononiensem delecti fuimus, in quibus administrandis duodecim annos insumpsimus. Tum, licet Pastoralis officii solicitudo Nos plurimum occupatos tenuerit, tamen rationem temporis ita babuimus, et nocturnae corporis quietis aliquas horas ita subtraximus, ut Nobis contigerit, praeter plura, quae in lucem emisimus, simul etiam colligere, disponere, ac sedulo perpendere pene innumeras adnotationes, quas olim congessimus, cum Fidei Promotorem ageremus; insuper plura superaddere, quae ad explicanda Miracula conferre maxime possent: cui rei gerendae, ac perficiendae magno adjumento Nobis fuit copia librorum tum antiquorum, tum recentium, qui ad Physicam, ac Medicinam pertinebant, tum praesertim consilia praestantium Doctorum, quos Bononiae deprehendimus. Quamobrem de Beatificatione Servorum Dei, ac Beatorum Canonizatione quatuor Volumina composuimus, quae in lucem edita fuerunt.

Postremo ad Summum Pontificatum, licet immerentes, evecti, cum facillimum sit inventis addere: plura additamenta non parvi momenti, ac pretii fecimus iisdem Commentariis, quae magis accurate, copioseque lucem publicam secundo adspexerunt. Ad Congregationes Sacrorum Rituum, quae coram Nobis frequenter habitae sunt, convenimus, in quibus non modo sententiam nostram exposuimus, sed ejus quoque rationem palam indicavimus. In qualibet proposita Causa decrevimus ea, quae magis opportuna judicavimus, alia quoque Decreta promulgavimus, ad rectum examen hujusmodi Causarum, earumque solutionem instituendam. Tandem aliquos Dei Famulos consueto Ritu inter Beatos adnumeravimus.

Ut ergo nihil deesse Nobis in hac re videretur, illud tantum supererat, ut Beatorum Canonizationem perageremus. Ad quam obeundam haud satis erant, quae hactenus diximus; neque enim a nobis commemorata sunt ob aliam causam, nisi ut quoddam voluntatis nostrae studium ad ejusmodi Canonizationem suscipiendam ostenderemus, quod tamen parum, aut nihil omnino conferre non ignoramus, nisi caetera merita, ac requisitae conditiones pariter intercedant. Attamen in eo tota res sita est, quod post accuratum diuturnumque examen plurium annorum, judicium quinque Causarum Canonizationis absolutum jam fuerit a Congregatione Sacrorum Rituum. Accedit, quod ejusdem Congregationis consilio jam pronunciavimus Decretum, nempe posse quamlibet ex iisdem Causis ad solemnem Canonizationem deduci: Quamquam illud Decretum ejusmodi negotium minime absolvat, neque ipsi finem imponat; eo quod Praedecessorum nostrorum vestigiis inhaerentes, antequam Sententiam ultimam proferamus, intelligere volumus in hoc Secreto Consistorio consilium vestrum, utrum Canonizationem hoc tempore statuendam judicetis; ac deinde exposcere rursum a Vobis consilium, et ab Episcopis, qui ad Consistorium semipublicum convenient, utrum nempe in superadictis Causis quaestiones omnes ita examinatas, et solutas existimetis, ut Sententiam vestram Sententiae Congregationis Sacrorum Rituum accommodare posse arbitremini. Sed ne temere, et inconsulto deliberatis, servato a Praedecessoribus nostris more, Vobis exponemus, quae diligenter accurateque peracta sunt in his Causis Beatorum examinandis; et deinde meritum singularum intrinsecum compendio solum attingemus.

Ut autem initium sumamus ab iis, quae gesta sunt in examinandis his quinque Causis Beatorum, de quibus res agitur, nulla est ex ipsis, pro qua examinanda plusquam centum viginti anni non fuerint insumpti, initium hujus temporis haud statuendo a die, quo hi Beati vitam hanc mortalem absolverunt, neque a tempore, quo Locorum Ordinarii sua auctoritate ipsorum Beatorum Acta conficere caeperunt, sed ab eo solum tempore, quo Sedes Apostolica concessit, ut ejusmodi Causae coram se instituerentur. Equidem non ignoratis, in ve-

teri consuetudine, ac more positum fuisse, ut hae Causae Romanae Rotae Auditoribus committerentur, qui deinde post accuratum examen rem totam exponebant, suffragium consultivum ferebant, ac postremo ad Congregationem Sacrorum Rituum omnia rursum examinanda deferebantur. Duae nostrorum Beatorum Causae, quae modo afferuntur, propositae jam fuerunt eo tempore, cum vetus consuetudo, quam paulo ante memoravimus, obtineret, easque ratione pertractatae sunt, quam superius indicavimus. Cum deinde immutata ea consuetudine, Romanae Rotae Auditores in Congregationem Sacrorum Rituum, tamquam ipsius membra, recensiti fuissent, in tribus reliquis Beatorum Causis quaestiones praecipuae, ac necessariae ad examen, ac trutinam revocatae sunt in iis Coetibus, qui ad expendendas singulas ex allatis quaestionibus, ter convocari, et haberi consueverunt. Si ex his quinque Causis unam solummodo excipiatis, cujus Nos ipsi Beatificationem peregimus, quatuor reliquae Cultum publicum jampridem obtinuerant a Nostris Praedecessoribus constitutum. Quamobrem nostram operam potissimum contulimus ad expendenda Miracula, quae post Beatificationem contigerunt, et quae a Sacris Legibus requiruntur, tamquam indicium quoddam caeleste Divinae voluntatis, ut cultus permissivus ac peculiaris, cultu universali ac praeceptivo commutetur. Illud testari merito possumus, nihil a Nobis praetermissum fuisse, ut accuratissimum examen fieret, quoniam non ignoramus, nullum studium, nullamque diligentiam esse in hac re supervacaneam. Illud quoque fatemur nullam a Nobis in his Causis agendis dispensationem, aut immunitatem a consuetis Legibus esse concessam, nostrumque privatum studium pro qualibet Causa sedulo impendisse. Praeterea Deum vehementer exoravimus, ut lumen suum Nobis impertiretur, quo magis perspecta Nobis forent aliqua facta, quae suffragium ferentes in Congregationibus manifesta satis putaverunt; denique, priusquam animum nostrum determinaremus, nonnullis mandavimus, ut occulta diligentia res propositas scrutarentur, ac plane dignoscerent, quorum postea documenta Nobis reddita, deponi jussimus in Tabulario Congregationis Sacrorum Rituum, ubi tuto servarentur.

Post haec (ut ordinem initio propositum teneamus) verba facienda essent a Nobis de meritis cujuslibet Causae. Verum institutam Orationem parumper suspendimus, ut tamen, ordine jam constituto, deinde prosequamur; videlicet postquam apertum erit os Cardinalis, cui clausum fuit initio Consistorii, ut suffragium quoque suum in rem propositam ferat, et postquam alia praesentia negotia absoluta fuerint. Porro haec sermonis interruptio Vos levabit ea molestia, quam pati deberetis, si perpetua oratione uteremur, et Nobis etiam paulum temporis concedet, ut libere respiremus.

Post haec propositae fuerunt Ecclesiae, et alia peracta quae superius indicata: deinde Sanctissimus D. N. prosequutus est suam Orationem in hunc modum.

Peractis jam negotiis, quae absolvenda supererant, Orationem nostram, Venerabiles Fratres, prosequimur; et breviter quidem complectemur merita, quae insunt Causis quinque Beatorum. Primum locum obtinet Causa Beati Fidelis a Sigmaringa Svevi ex Ordine Fratrum Minorum S. Francisci Cappucinorum. Nemo ignorat praeclare gesta a Leopoldo Austriae Archiduce, et Comite Tyrolensi, qui magno cum exercitu Rhaetiam Superiorem invadens initio praeteriti saeculi, gente illa pervicaci in suam ditionem redacta, Ministros Calvinianos ab illis Vallibus expulit, qui non modo pravam doctrinam in ipsis locis disseminaverant, sed miseros populos, et sua jam labe infectos, adversus Romanam Ecclesiam incendebant, et perniciosis consiliis incitabant, ut a legitimis Principibus facta conspiratione deficerent.

Tum Joannes Fulvius Curiae Episcopus, qui Haereticorum furore, ac violentia exterris, et ejectus, incredibili moerore conficiebatur, eo quod Ministri Zuingliani, et Calviniani, spatio duorum annorum, quadraginta duas Parochias eidem usurpaverant, Leopoldum victorem induxit, ut ad Paulum V. Praedecessorem nostrum confugeret, eumque vehementer rogaret, ut Capuccinos in Rhaetiam mitteret, qui Sacras Missiones susciperent, ex quibus fructus non exiguos Sanctae Religioni futuros sperabat.

Pontifex Leopoldo morem gessit libentissime, ac tum Sacrae Missiones in Rhaetia initium habuerunt, quae deinde magis confirmatae, atque amplificatae sunt, cum post obitum Pauli

V. Gregorius XV. Sedem Apostolicam obtinuit: Tunc enim bene constituta Sacra Congregatione de Propaganda Fide, Ipsius consilio, quae viros idoneos a Nuntio Apostolico, et ab Episcopo Curiae satis cognoverat, Fratres Cappuccini ad eas Missiones obeundas delecti fuerunt, et illarum Praefectus Beatus Fidelis a Sigmaringa nominatus, qui magnam sibi famam ob virtutem, et zelum Apostolicum jam sibi comparaverat. Cum ejusmodi munere fungeretur, vitam hic Beatus absolvit, interfectus ab Haereticis in odium Fidei Catholicae, et hoc pacto illustrem Martyrii palmam est consequutus. Signa et Miracula accesserunt severe discussa, et concordibus suffragiis approbata. Placet ne igitur Vobis, ut ad solemnem hujus Beati Martyris Canonizationem juxta consuetum hujus Sedis Apostolicae morem procedamus?

Hic Cardinales responderunt omnes: PLACET *deinde Sanctitas Sua:*

Secundo loco proponitur Causa Beati Camilli de Lellis, qui Bucbianici in Aprutio loco honesto natus est. Cujus quidem juventus non fuit vacua, et immunis ab iis cupiditatibus, ac vitiis, quibus implicari juvenes consueverunt. Attamen tali poenitentiae ductus est, suasque labes per plures annos usque ad ultimum vitae spiritum tanta severitate expiavit, ut praeclaram Sanctitatis opinionem sibi demeruerit, eamque laetitiam in Caelis excitaverit, qua gestire solent Angeli super uno peccatore poenitentiam agente, quae longe superat eam voluptatem, quam concipiunt iidem Beati Spiritus, cum in Caelis coronari vident alios plures, qui poenitentia nunquam indiguerunt, eo quod vitae innocentiam, ac morum sanctitatem numquam violaverint.

Nonnulli ex Theologis, ac Patribus non solum Martyres appellant eos, qui ab Haereticis, vel fidelibus in odium Christianae Fidei, aut Catholicae Religionis vita spoliantur, sed illos pariter tamquam Martyres agnoscunt, qui semper in Dei famulatu, et proximorum salute procuranda ita occupantur, ut assiduo charitatis opera praestent, non quidem ordinaria, sed difficilia, et heroica, in quibus constanter versantur, donec ad extremum vitae diem perveniant; idcoque Charitatis Martyres nuncupantur.

De hac opinione Nos verba fecimus in Libris nostris, *De Canonizatione*, eamque minime probavimus, eo quod Orationi Panegyricae potius, quam Theologorum Cathedrae consentaneam judicavimus. Illos haud Martyres, sed Confessores nominandos asseruimus, cum in eorum morte nullus appareat tyrannus, qui illos in odium Fidei violenter interficiat; Quod si contrariam sententiam sequuti fuissemus, nullum sane exemplum praestantius inveniri potuisset ad Martyres ejusmodi Charitatis declarandos, quam vita, ac mores, quibus Beatus Camillus de Lellis commendatur.

Siquidem Nosocomia hujus Urbis, quae *Incurabilium, et Sancti Spiritus* appellantur, camparari possunt quibusdam veluti theatris, in quibus Camillus per plures annos charitatem suam exercuit, operam suam assiduo praebens infirmis, ut illos corporis aegritudine, atque animi morbis sublevaret. Febres pestiferae, quae hanc ipsam Urbem, ac Sedem Quirinalem invaserant, et universis, quos semel corripuerant, mortem inferebant, latissimum campum aperuerunt Camillo, ejusque Sociis Regularibus, ad pios Cives inflammandos, hortandosque, ut cibis, atque opportunis pharmacis aegrotantes recrearent, omnemque diligentiam impenderent, ut a mortis faucibus eriperent hominum multitudinem, qui ad eam calamitatem pervenerant, ut eodem lectulo vir cum uxore sua, ac liberis jaceret, necessario alimento, et consolatione destituti omnes, quos interea febris, egestas, rerum omnium necessitas, ac fames supra modum vexabant.

Post hanc calamitatem, et stragem, incredibilis illa annonae charitas subsequuta est, ob quam Romae, ejusque districtu, septuaginta millia hominum fame, ac frigore erecti perierunt. Horrendum sane spectaculum! In Compitis ipsius Urbis, in macellis, et officinis fame debilitati Cives animam exhalabant, alii vero jam vita defuncti virentes herbas, quas ad famem sedandam decerpserant, adhuc dentibus premebant; Quare tum patuit maxima charitatis incendium, quo Camilli pectus exardebat: Plura omittimus ad rem explicandam; quae in actis ipsius Beati descripta continentur; Illud solum indicabimus, tunc temporis magnam aegrotantium multitudinem in Nosocomium Sancti Sixti coactam fuisse, ex qua spatio paucorum dierum tria millia morbo confecta sunt. Pontifex Beato Camillo potestatem tri-

buit illius Nosocomii administrandi in iis omnibus, quae ad salutem corporum, et animarum pertinerent. Itaque, ut huic muneri satisfaceret, in aedes Sancti Sixti ille se contulit cum octo Sociis, ex quibus ob incredibiles labores, et incommoda, quinque vitam amiserunt; Camillus autem immunis ab eo discrimine, ac liber evasit, singulari Dei beneficio, ut majora deinde pro utilitate proximi aggrederetur; inter quae recenseri merito debet Institutio Congregationis Clericorum Regularium Ministrantium infirmis, quam ipse statuit, ac propagavit in varias Orbis terrae partes, et quae magis in dies amplificatur, cum maximo aegrotantium, et morientium fructu, qui in ultima vitae hujus periodo constituti, illorum praesidio, sanctisque monitis corroborati, ad immortalem vitam proficiscuntur. Hujus Beati intercessione Deus Miracula operari dignatus est, post longum et maturum examen concordibus suffragiis approbata. Videtur ne itaque Vobis expedire, ut ad hujus quoque Beati Canonizationem solemni ritu deveniamus?

Rursus Cardinales hoc loco responderunt: PLACET. *Et Sanctitas Sua institutum sermonem prosequuta est.*

Tertio loco exhibetur Causa Beati Petri Regalati Minoris Observantiae Sancti Francisci, natione Hispani, qui Valdoleti natus est. Annales Fratrum Minorum tradunt a Gregorio XI. Pontifice designatos fuisse aliquos Commissarios Apostolicos, seu Visitatores, qui eum Ordinem in Hispania reformarent, cujus institutum, ac disciplina, pristina severitate dimissa, plurimum collapsa fuerat, quemadmodum Apostolica Sedes intellexerat. Ferunt, quemdam nomine Petrum Villacretium inter Fratres Minores virum sanctitate vitae praestantem, inde excitatum fuisse, ut reformationem Regularis Observantiae Sancti Francisci primus inchoaret. Sacra aedicula inter oppida Tendillae, ac Penalverii sita erat, Beatissimae Virgini Mariae nuncupata, quae ad Equites Melitenses jure pertinebat. Porro Sanctam Mariam Saliceti ipsam vocabant ex eo, quod Beatissima Virgo quibusdam Venatoribus ipsius nomen, et opem implorantibus eo loco apparuerat, cum illi inter densissimas pluvias, fulminum ignibus perterriti, via penitus aberrassent. Itaque, cum primum super salices altare fuisset extructum, inde Sanctae Mariae Saliceti nomen indutum est. Huic aediculae Petrus Villacretius exiguum tugurium conjunxit, ubi cum suis Sociis habitaret; illud autem spatio temporis in magnificum aedificium commutatum fuit, in quo perfecti Regulares vitam duxerunt. In eo ipso loco vir praeclarissimus Cardinalis Franciscus Ximenes Christianae perfectionis spiritum suscepit, ex quo tandem accitus fuit, ut Elisabeth Hispaniarum Reginae Confessiones exciperet.

Petrus Villacretius pietatem Beati Petri Regalati cognitam, et perspectam habebat; Quippe adolescentiam innocenter traduxerat, et cum Fratrum Minorum Instituto vix decennis nomen dedisset, anno aetatis decimo quarto (quod tum licebat) solemnem Professionem emiserat. Inter caetera Monasteria, quae a Villacretio condita fuerunt, permittente Oxomensi Episcopo, illud prope Aquileram adnumeratur, in quo Petrus Villacretius, ac Beatus Petrus Regalatus, longe ab hominum consortio, sanctissimam, et asperrimam vitam aliquo temporis spatio simul duxerunt. Quamvis autem curarent diligentissime, ut ejusmodi vitae ratio in tenebris omnino delitesceret, tamen in finitimas Civitates evulgari coepit, ex quibus aliqui visendi solum studio, alii vero, ut permanerent in ea solitudine, ad Monasterium confluebant; et hoc pacto Reformatio in Hispania mirum in modum propagata est.

Qua de re Villacretius praeclarum opus, initamque viam insistere majori studio constituit, ut nova conderet Monasteria, ac vetusta in meliorem formam redigeret. Itaque domum Aquilerae Regalato commendavit, cujus virtutem longo jam temporis experimento probaverat. In eo loco Regalatus reliquis annis, quibus vixit, ad supremum sanctitatis apicem pervenit. Illic Reformationem institutam, suis exemplis, prudentique administratione sartam tectam retinuit, ita ut, quamvis novi Ordinis Fundator, aut Reformationis Institutor appellari nequeat, tamen ad illam statuendam maximum adjumentum attulisse, potentissimumque praesidium fuisse, nemo inficiabitur. Illic etiam toto vitae suae cursu Theologales, et Cardinales Virtutes modo sublimi, ac singulari exercuit. Universos in admirationem sui pertraxit ob animi humilitatem, vitae asperitatem, ac jejunia, quibus corpus suum magnopere excruciavit. Quae merita si desint,

ad Beatorum Canonizationem Ecclesia numquam adducitur. Illic etiam donis Extasis, ac Prophetiae cumulatus a Deo fuit, ac postremo feliciter hac mortali vita decessit, eamque sanctitatis famam reliquit, ut diuturnitate temporis imminui numquam potuerit. Miraculis claruit tum in vita, tum post obitum; eademque trutinae subjectae approbari meruerunt. Placet ne igitur Vobis, ut ad solemnem hujus Beati Canonizationem juxta Ecclesiae institutum procedamus?

PLACET, *iterum dixerunt hoc loco Cardinales, ad quos deinde Sanctitas Sua.*

Quarto loco venit Causa Beati Josephi a Leonissa, quod Oppidum in Aprutio positum est. Ipse pariter Ordini Fratrum Capuccinorum nomen dedit, et Sanctum Franciscum Parentem suum plane imitatus est. Etenim si Sanctus Franciscus martyrii cupiditate inflammatus, navigationem in Syriam suscepit, etiam Beatus Joseph ob eamdem causam Constantinopolim se contulit, ubi Christi Fidelibus opitularetur, qui misera servitute tenebantur, gravissimoque periculo, ne ob incommoda et aerumnas, a Christiana Religione deficerent. A Soldano Rege Ægypti Sanctus Franciscus magnis officiis, et humanitate exceptus, omnem martyrio interclusum aditum cum vidisset, in Italiam remeavit; atque ita desiderii martyrium obtinuit. Beatus Joseph eodem ardore succensus, interiora cubicula, et penetralia Imperatoris Turcarum adire non dubitavit, ratus, eos populos universos facili negotio ad Fidem Christianam traducendos, si ipsorum Imperator eamdem Religionem primus susciperet: Sed captus, ac detrusus in tenebrosum carcerem, eo gravissimo supplicio mulctatus fuit, ut pedem dexterum, et manum pariter dexteram ad ferreum uncum suspensus, capite, totaque corporis mole ad terram penderet, donec fame, ac dolore extenuatus vitam profunderet. Generosus Athleta Christi crudelissimum tormenti genus invicta animi constantia pertulit. At quoniam Joseph Dei Beneficio vitam adhuc trahebat, atque inter acerbissimum cruciatum annuntiare Fidem Christianam haud omittebat, ideo Satellites consilium inierunt sub illo ignem excitandi, ut fumus obstrictis faucibus spiritum illi praecluderet, aut saltem a praedicanda Sancta Religione impediret.

Tres continuos dies in eo cruciatu fortiter permansit, ex quo divino potius, quam humano praesidio liberatus fuit, ita ut Causa ipsius Beatificationis, et Canonizationis (nisi ob gravissimas causas disciplina immutata fuisset) sub titulo Martyris, non autem Confessoris, proponi posse videretur. Nemo enim, qui in his studiis paululum versatus sit, ignorat, pristina temporum consuetudine appellari consuevisse Martyres etiam illos, qui post acerba tormenta, quorum vi mortem subire juxta naturae conditionem debuerant, admirabilem in modum superstites evaserant: Attamen hoc tempore (quemadmodum unicuique cognitum, perspectumque est) Martyr haud nuncupatur, nisi qui in ferendis cruciatibus, aut vi tormentorum vitam amiserit.

Joseph ope divina vindicatus ab eo discrimine, quod superius exposuimus, in Italiam rediit, et reliquum vitae spatium in locis Patriae suae finitimis traduxit, ubi Ruricolas, et Egenos Sacris concionibus imbuens, mirum dictu est, quam copiosos fructus collegerit: Mysteria Fidei, ac Religionis illis explicabat, et vineam Domini indefesso studio ita excolebat, ut nullos labores, nulla pericula, nulla incommoda vitaeds unquam judicaverit. Evangelica consilia, juxta sui Ordinis praecepta atque instituta, diligentissime servavit; qua in re si defuisset aliquid, Causa Beati Josephi in medio cursu constitisset. Etenim certum, statutumque est, ut in Causis Servorum Dei, qui Regularium Ordinibus adscripti fuerunt, praeter caetera, illud potissimum examinetur, an sui Ordinis praescriptas leges accurate observaverint. Postremo Beatus Joseph meritis cumulatus, et corporis sui vinculis dissolutus, in Coelum evolavit, quo tempore ea signa contigerunt, quibus Deus pretiosam justorum mortem prosequi, ac declarare consuevit. Miracula quoque subsequuta sunt plene discussa, et approbata. Placet ne igitur Vobis, ut ad hujus Beati Canonizationem rite procedamus?

Hic quoque Cardinales dixerunt, PLACET, *quibus inde Sanctissimus Dominus Noster haec alia deliberanda proposuit.*

Quintum, ac ultimum locum tenet Causa Beatae Catharinae de Ricciis ex Ordine Dominicano, de Ecclesia adeo benemerito, tum ob viros, tum ob mulieres gloria Sanctitatis cele-

berrimas, quae eundem Ordinem illustrarunt: Satis sit hoc loco recensere Catharinam Senensem, Rosam Limanam, Agnetem ex Urbe Montispolitiani quae solemni Canonizationis Ritu in numerum Sanctarum relatae fuerunt; Reliquas plures omittimus, quae ob rationem cultus immemorabilis, obtinent cultum Sedis Apostolicae auctoritate comprobatum.

Florentiae nata est Catharina ex nobili genere: Parentes habuit Petrum Franciscum de Ricciis, et Catharinam de Panzano. Ab ineunte adolescentia futurae Sanctitatis indicia non obscura praebuit. Pratum Hetruriae Civitatem adducta (quo Parentes rusticationis gratia se contulerant), et ingressa Domum Monialium Sancti Vincentii, eodem momento temporis constituit in eo loco vitae suae cursum exigere, quamvis id ingratum, molestumque Parentibus esset, qui illam nuptui dare proposuerant.

Tantam Sanctitatis famam brevi assequuta est, ob dona praecipue coelestia, quibus plerumque Deus animas sibi devinctas et charissimas exornare solet, nempe ob frequentes Extases, mentis alienationes, vaticinia, cordium arcanas scrutationes, et hujusmodi divina munera, ut Praesides Ecclesiasticos excitaverit ad investigandum diligenter, utrum angelus tenebrarum (uti non semel accidit) Angeli Lucis speciem ad eam Virginem decipiendam assumpsisset. Omissa facimus experimenta, quibus tunc usi sunt Ordinis Dominicani Theologi, et illius Monasterii Provinciales, ut omni erroris nube discussa, veritatem agnoscerent, cujus certissima indicia deprehenderunt; ideoque testati sunt ea Catharinae dona non Daemonum fraudibus, neque naturae portentis tribuenda, sed coelitus immissa ad ejus animam exornandam. Cardinalis Robertus Puccius Pistoriensis Episcopus, jussu Pauli III. Pontificis, Florentiam se contulit cum pluribus aliis Episcopis prudentiae, doctrinaeque laude praestantibus; et post accuratum examen, summopere probavit vitae Sanctitatem, et coelestem donorum naturam, et conditionem, quibus Catharina ab omnibus commendabatur. In eadem sententia fuerunt Cardinales Cervinus, et Mediceus, qui deinde Summi Pontifices facti sunt, quorum primus Marcellus II.; alter Leo XI. nuncupati fuerunt. Postremo accedit, quod in Causa Sancti Philippi Nerii demonstratum est, ipsum quadam mentis alienatione divinitus immissa, licet Romae versaretur, Beatam Catharinam de Ricciis alloquutum fuisse, quae Prati in Hetruria morabatur, cujus heroicam vitae rationem plane cognoverat, eamque plurimi faciebat.

Haec caelestia dona plerumque Sanctitatem indicant, sed in iis Sanctitas minime continetur. Continua ferme rerum coelestium meditatio, profunda humilitas, vita, victusque asperrimus, in observandis Ordinis sui legibus accuratissima diligentia, summa vigilantia, atque studium, ut reliquae Sorores eamdem virtutis semitam calcarent, hae fuerunt Catharinae dotes eximiae, haec ornamenta singularia. In examine hujus Causae compertum est, ipsam maxime excelluisse in assiduo illarum virtutum exercitio, quae ad illius conditionem, atque statum pertinebat. Porro id satis est, cum in ejusmodi Causis totum examen ad eas virtutes redigendum sit, quas Canonizandus exercere potuit juxtae vitae rationem, quam sibi delegerit. A Deo saepius illa postulavit, ut iis donis coelestibus, quibus tamdiu cumulata fuerat, spoliaretur, quod sane commendatur plurimum ab illis, qui pias animas ad perfectionem Christianam instituunt, nempe ut delectationi, et quandoque etiam vanitati aditus praecludatur. Itaque Catharina, quod vehementer expetierat, consequuta est; attamen opinio, quae de ipsius Sanctitate excitata fuerat, imminui nequaquam potuit, sed usque ad mortem constanter permansit, et etiam post mortem magis percrebuit. Catharina eo mortis genere decessit, quod ejus vitae Sanctitatem maxime decebat. Summa vitae austeritas, et ciborum ratio, quos longo temporis spatio adhibuerat haec Virgo poenitentiae amantissima, mortalem ipsi aegritudinem attulerunt. Ad illam fortiter obeundam Catharina sanctis operibus se praeparavit: Acerbos dolores tulit patientissime: Ecclesiae Sacramentis summa pietate susceptis, ultima sive colloquia, sive ad Deum precationes ardentissimi amoris plenas expressit. Sorores suas maxima benevolentia vivens prosequuta est, et ejusdem benevolentiae moriens argumenta manifesta praebuit iis sermonibus, quos postremo ad ipsas Sorores convertit. Nonnulla portenta ad ejus mortem contigerunt; ita ut, si omnia simul expendantur, pretiosam in conspectu Domini Catharinae mortem fuisse nemo dubitare possit. Post obitum, hujus Beatae intercessione ea

prodigia facta sunt, quae vires naturae excedunt, quaeque idcirco communi calculo fuerunt Miraculis adscripta. Placet ne demum igitur Vobis, ut ad hujus Beatae Canonizationem juxta consuetum Apostolicae Sedis morem procedamus?

Item: sibi PLACERE: *responderunt omnes Cardinales, quos subinde alloquutus est Sanctissimus Dominus Noster hoc modo.*

Praeclaram sententiam vestram intelleximus super his, quae a Vobis postulavimus. Quamobrem, vestigiis, et exemplis nostrorum Praedecessorum inhaerentes, duo publica Consistoria indicemus, in quibus Consistorialis Aulae Advocati palam recensebunt vitae Sanctitatem, ac Miracula singulorum ex Beatis, qui solemni ritu inter Sanctos adscribendi sunt. Antequam autem conveniatis ad semipublica Consistoria, in quibus Vos, omnes, cum Episcopi, qui simul acciri debent, suffragium ferre debetis pro futura cujuslibet Beati Canonizatione, in more positum est, ut unicuique consignetur vita cujuslibet Canonizandi, compendio digesta una cum virtutibus, et Miraculis, et singulis Actis, quae pro eorumdem Causis confecta fuerunt. Quo tempore Clemens XI. felicis recordationis Beatorum Canonizationem celebravit, Nobis tunc temporis Fidei Promotorem agentibus praecepit, ut Causas Beatorum compendio describeremus, quae deinde Pontifex ipse accuratissime perpendit, et incredibili studio ad examen, ac trutinam revocavit omnia documenta, quae iisdem compendiis ad fidem faciendam jungebantur. Porro Causarum, de quibus modo res est, Nos ipsi compendia facere posse sperabamus, ardentique studio exoptabamus: sed assiduis curis distenti, Clementis XI. vestigiis insistere tandem deliberavimus. Itaque praeter compendia a Postulatoribus confecta, et exhibita, hanc eamdem provinciam ab alio suscipi jussimus, qui Promotoris Fidei sententiam consiliumque sequeretur. Eadem compendia, juxta normam et rationem a Nobis constitutam confecta Nos ipsi accurate perlegimus. Sedulo quoque examinavimus omnia documenta illarum rerum, quae in ipsis compendiis referebantur: Et haec tum Vobis, tum Episcopis ad consilium accitis, tempore opportuno dabuntur, ut omnes sufficienter instructi ad semipublica Consistoria accedant.

Absoluta Oratione Sanctitas sua assignavit in Titulum Ecclesiam Sanctorum Joannis, et Pauli Eminentissimo Cardinali Paulutio; et sic dimissum fuit Consistorium.

IN CONSISTORIO SEMIPUBLICO

Habito die 9. Junii 1746.

VENERABILES FRATRES.

Maximam Nobis hic amplissimus consessus jucunditatem affert, in quo Pontificum Praedecessorum nostrorum vetus consuetudo renovatur. Siquidem, cum de gravissimis negotiis agendum, ac deliberandum erat, in consilium vocabant Primores ex Clero Romano, Episcopos Suburbicarios, et caeteros Antistites, qui casu aliquo Romae versabantur. Materiam pariter, quam Vobis examinandam, ac dijudicandam proponimus, Sacrae vetustati omnino consentaneam judicamus. Etenim Causa Martyris Fidelis a Sigmaringa Vobis exhibetur; et cognitum satis est, perspectumque universis, quam diligenter accurateque Praedecessores nostri Clemens, Fabrianus, et Antherus colligi jusserint eorum Acta, qui pro Fidei Catholicae defensione vitam profundebant; Actorum collectioni judicium succedebat, quod *vindicationis* appellabatur, quodque institui solebat ab Ecclesia, ad fraudes et ambiguitates evitandas: de quo judicio verba facit Optatus Milevitanus Scriptor quarti Saeculi, cum illustre facinus Caeciliani Archidiaconi commemorat, qui superbam Foeminam Lucillam vehementer objurgavit, eo quod ossa *hominis mortui, etsi Martyris, sed necdum vindicati*, osculari consueverat, priusquam Divinam Eucharistiam perciperet. Quod si aliquid paulo alienum ab antiquitate reperitur in examine, quod habetur hodierna die, illud profecto est, quod in Actis, et narrationibus rerum gestarum a Fideli a Sigmaringa, quae Vobis exhibitae fuerunt, et quas antea Nos ipsi perspeximus, ac diligentissime expendimus, in his, inquam, Actis non solum agitur de Martyrio, ejusque Causa, sed etiam recensentur signa, ac Miracula, quae, Beato Fideli intercedente, Deus patravit. Etenim vestram

eruditionem minime latet gravissima disputatio, quam saeculo nono Ecclesiae magna cum laude sustinuit S. Eulogius Martyr, ac Toleti Archiepiscopus, in suo praeclaro Libro, qui inscribitur *Memoriale Sanctorum*, pro Cultu Cordubensium Martyrum; magnopere contendens illis exhibendum esse Martyrum Cultum, etiamsi nulla Miracula ad eorum intercessionem obtigissent. Attamen id minime Nos avocat ab instituto Nobis gratissimo venerabilis antiquitatis, cum in nostris Commentariis *de Canonizatione Sanctorum*, qualiscumque fuerint, plane ostenderimus, propositis cujuslibet saeculi monumentis et exemplis, nunquam Sedi Apostolicae in more positum fuisse, ut Cultum publicum Martyri ulli concederet, aut permissivum, et pro aliquibus tantum locis, aut praeceptivum, et pro universa Ecclesia, nisi postquam Martyrium, ejusque Causam perpendisset, ac probasset, juxta vetus adagium, nempe *Martyrem non facit poena, sed causa*, et postquam Miracula etiam in examen adduxisset, ac probasset. Siquidem tutiorem in hac re sententiam amplectendam censuit, nec ullam diligentiam omnino praetermittendam, ut de gravissimo hoc negotio judicium ferret, cum praesertim nulla necessitas ejusmodi judicium postularet. Equidem Vobis ante oculos proposita sunt omnia, videlicet, vita, mors, ejusque causa, signa, ac Miracula Beati Fidelis a Sigmaringa. Interea vestras sententias exquirimus, utrum ad ipsius Canonizationem deveniendum putetis.

Post haec suffragium dederunt pro Canonizatione tam Eminentissimi Cardinales, quam Patriarchae, Archiepiscopi, et Episcopi Assistentes, et non Assistentes. Quibus expletis iterum Papa sic fuit allocutus.

VENERABILES FRATRES.

Summam voluptatem percepimus ex vestris suffragiis, quae tulistis de praeposita Canonizatione Beati Fidelis a Sigmaringa. Priusquam tamen ultimo deliberemus, ad Deum supplices confugere volumus, et simul hortari Fideles omnes, ut eadem vota concipiant, videlicet ut coeleste lumen in hoc gravissimo negotio Nobis elargiatur, judicium laturis de Canonizatione Beati Fidelis a Sigmaringa, atque aliorum quatuor Beatorum, quorum Causae in quatuor sequentibus Consistoriis Semipublicis in examen adducentur. Porro Cardinalis noster in Urbe Vicarius de more promulgabit jejunia, Ecclesias visitandas, preces, et alia pietatis opera praescripta, et suscipienda ab iis, qui consequi volunt plenariam Indulgentiam, quam Nos impertiti sumus universis, qui preces effundent eo modo, quem statuimus, ut Deus scilicet Opt. Max. suae lucis claritate mentem nostram illuminet.

Et sic dimissum fuit Consistorium.

IN CONSISTORIO SEMIPUBLICO

Habito die 10. *Junii* 1746.

VENERABILES FRATRES.

Post Causam B. Fidelis a Sigmaringa, quam Vobis in praecedenti Consistorio proposuimus, alteram B. Camilli de Lellis in hoc praesenti Consistorio Vobis exhibemus; et quemadmodum in Causa B. Fidelis sacram antiquitatem, et hujus S. Sedis disciplinam ante oculos habuimus, ita profecto mentem eamdem, idemque institutum in proponenda Causa B. Camilli hodierna die retinemus. Equidem inter Martyres, ipse non recensetur, sed inter Confessores; eo quod praeclarissimis sane virtutibus ac meritis exornatus, ex hac mortali vita in Coelum migraverit, naturali tamen mortis genere; neque in odium Christianae Religionis interfectus vitam amiserit. Quamvis autem Confessorum Cultus post Martyrum Cultum indultus fuerit, tamen illum pariter antiquum esse, minime est dubitandum; cum ex saeculo quarto hujus rei monumenta certissima suppetant, etiamsi illorum sententiam sequamur, qui Sacram antiquitatem magis accurate diligenterque perscrutantur. Hanc opinionem Nos amplexi sumus in Commentariis nostris *de Canonizatione Sanctorum*, omittentes eam disputationem, quae viros eruditos in duas partes dividit, utrum Cultus S. Hilarii Pictaviensis, ac S. Martini Turonensis Confessorum, antiquior in Ecclesia dicendus videatur.

Haec quoad sacram antiquitatem: verum quoad hujus S. Sedis disciplinam, nemo ignorat, Monachos primo fuisse, qui consilia Evangelica sibi penitus imitando proposuerint, deinde Mendicantium Ordines hanc viam ingre-

sos esse, ac postremo eos coetus, qui Clerici Regulares appellantur. Illud etiam cognitum est omnibus, perspectumque, Sedem hanc Apostolicam semper proclivem fuisse, ut inter Sanctos referret Ordinum Regularium Fundatores, si illi virtutibus heroicis, gloriaque Miraculorum post obitum, uti necessario requiritur, maxime excelluerint: non una tamen semper eademque ratione; cum antiquiores ritu antiquiori, tacito videlicet Summorum Pontificum assensu, caeteri recentiori ritu, expresso videlicet assensu, immo prolata a Summis Pontificibus definitiva sententia, fuerint Sanctorum fastis adscripti, juxta duplicem canonizandi modum, de quo in recensitis nostris Commentariis, luculenter egimus, epochas temporum statuendo, quod an feliciter fuerimus assecuti, aliorum esto judicium.

Porro, juxta primum Canonizationis morem Cultum publicum in Ecclesia universali obtinuerunt Paulus, Antonius, Basilius coetuum Monachorum Fundatores in Oriente, Augustinus, Benedictus, Columbanus, eorumdem coetuum Monachorum Fundatores in Occidente; juxtaque secundum Canonizationis morem, caeteri Ordinum Regularium Institutores Canonizationis honorem sunt assecuti, ut ex Tabulis Ecclesiasticis, et monumentis, quae in Vaticanis Tabulariis asservantur, et a Nobis saepe perlecta sunt, plane desumitur.

Alexander etenim III. solemni ritu Sanctorum numero adscripsit Bernardum Fundatorem ac Parentem totius Familiae Monachorum Clarevallensium; Clemens III. Stephanum Fundatorem Ordinis Grandimontensis in Aquitania; Caelestinus III. Joannem Gualbertum Institutorem Congregationis Vallisumbrosae, ac Giraldum Parentem Monachorum Sylvae majoris in Gallia Aquitanica; Gregorius IX. Franciscum Assisinatem, et Dominicum, quorum primus Fratres Minores, alter vero Fratrum Praedicatorum Ordinem instituerunt; Clemens V. inter Sanctos adnumeravit Coelestinum V. Congregationis Coelestinae Fundatorem; Leo X. Franciscum de Paula Parentem Fratrum Minimorum; Gregorius XV. Philippum Nerium, ac Ignatium de Loyola, quorum primus Presbyteros Oratorii nuncupatos, alter Societatem Jesu constituerunt. Postremo Clemens X. Catalogo Sanctorum addidit Nomen Cajetani Ordinis Regularis Theatinorum Fundatoris; Alexander VIII. nomen Joannis de Deo, qui Fratres servientes pauperibus infirmis in suis Nosocomiis instituit; Clemens XII. nomen Vincentii de Paulis Fundatoris Sacerdotum, qui Sacris Missionibus addicuntur.

Cum haec ita sint, hodie proponitur Vobis Beatus Camillus de Lellis Clericorum Ministrantium infirmis Parens atque institutor: Vobis exhibita fuit ante oculos series ipsius vitae, corporis cruciatus, continuum virtutum summe praestantium exercitium, et coetus Regularis non solum institutio, sed etiam propagatio in varias Orbis terrae partes, cum maxima Fidelium spirituali ac temporali utilitate; postremo descripta perpendistis Miracula, quae Deus ob illius intercessionem ac nomen patravit. Quamobrem sententias Vestras expectamus, utrum solemnis Beati Camilli Canonizatio decernenda videatur ejusque nomen inter Sanctos caeterorum Regularium Fundatores publico consuetoque ritu sit adscribendum.

Hic autem Cardinales, necnon Patriarchae, Archiepiscopi, et Episcopi Assistentes, et non Assistentes Sententiam suam dixerunt. Quibus absolutis Sanctissimus Dominus Noster ad eos verba fecit in hunc modum.

VENERABILES FRATRES.

Suffragia Vestra de Canonizatione B. Camilli de Lellis magnam Nobis laetitiam attulerunt; Quam ob causam nihil aliud respondemus, nisi peragendas esse preces, quas jam indiximus; ut Deus elargiatur Nobis opem suam, ac coeleste lumen ad ea rite perficienda, quae pro futura Beatorum Canonizatione requiruntur.

Et sic dimissum fuit Consistorium.

IN CONSISTORIO SEMIPUBLICO

Habito die 11. *Junii* 1746.

VENERABILES FRATRES.

In Praecedenti Consistorio Vobis expendendam proposuimus Causam B. Camilli de Lellis Fundatoris Ordinis Clericorum Regularium ministrantium infirmis. Agendum est hodierna die Causa B. Petri Regalati, qui sane Institutor appellari nequit, sed aut Restaurator, aut praecipuus Minister; cujus opera, ac labore Reformatio Ordinis Fratrum Minorum in Hi-

spania statuta est. Equidem Ordines Regulares inter splendidiora Ecclesiae ornamenta recensentur: leges autem, quae illis praescribuntur, Sanctitati maxime accommodatae, et consentaneae judicantur; qui tamen haud permittuntur, juxta disciplinam ab Alexandro III. Praedecessore nostro constitutam, nisi prius ab hac S. Sede Apostolica post accuratissimum examen comprobentur. Cum tamen Regularium Ordines hominum copia, non Angelorum, conflentur; ideo non semel, ob frequentes atque inveteratas legum ipsarum violationes, factum est, ut Pontifices Praedecessores Nostri Ordines aliquos Regularium jampridem fundatos de medio tollendos duxerint, etiamsi Leges Sanctissimas profiterentur; plerumque vero evellere coacti fuerint zizaniam frumento admixtam, opera, studioque præstantium Sanctitate Virorum, qui remissos Ordines ad pristinum splendorem restituerent, et Charitatis ardorem pene extinctum rursus accenderent, Regulares Ordines ad primum institutum ac normam revocantes, quam illorum Professores aliqua ex parte deseruerant. Itaque, sicut haec Sancta Apostolica Sedes animum proclivem semper ostendit, ut Fundatores Ordinum Regularium solemni ritu Sanctorum Catalogo adscriberet, quod in praecedenti Consistorio pluribus exemplis declaravimus, si tamen cumulus reliquarum virtutum ad hunc titulum simul adjungeretur: eamdem rationem habuit pro Restauratoribus Ordinum Regularium, vel eorum, qui plurimum adjumenti laborisque contulerunt ad statuendas Reformationes, non temere et inconsulto excogitatas, sed Romanorum Pontificum auctoritate praescriptas, non solum tentatas, sed executioni demandatas, quas postremo ipsi Restauratores non modo suscipiendas aliis proposuerunt, sed ipsi prius exemplo suo integre servarunt, non ulla ducti specie utilitatis, aut humanae gloriae, sed unice pro Dei gloria propaganda. Petrus de Alcantara Ordinis Minorum Restaurator fuit, et a Clemente IX. Praedecessore nostro inter Sanctos adnumeratus. Sed antea Gregorius XV. in Canonem Sanctorum retulerat Theresiam, quae singulari cum gloria restauravit Ordinem Carmelitarum, quem tum Viri, tum Mulieres profitebantur. Neque sane multum temporis praeteriit, ex quo Benedictus XIII., de Nobis optime meritus, Sanctorum Catalogo nomen addidit Joannis a Cruce, qui plurimum adjuvit Sanctam Theresiam in Reformatione Carmelitani Ordinis, quam ipsa susceperat. Ex scriptis documentis, quae Vobis tradita fuerunt, jam clare deprehendistis, quantum laboris atque operae Petrus Regalatus impenderit ad constituendam Reformationem Ordinis Minorum, quam Apostolica Sedes praeceperat; quo studio, qua prudentia, quam magna Ordinis sui utilitate gravissimum hoc negotium administraverit. Satis etiam cognovistis morum innocentiam, quam ab adolescentia ad finem usque vitae integram conservavit; virtutum summe praestantium assiduam exercitationem; dona supernaturalia, quibus a Deo cumulatus fuit, dum inter mortales ageret; pretiosam ipsius mortem, et praeclara Miracula, quae ante, et post illam contigerunt, ut ejus Sanctitas palam omnibus innotesceret. Quare nihil aliud superest, quam ut Sententias Vestras de Canonizatione ipsius indicenda Nobis declaretis.

Eminentissimi autem Cardinales, et alii ut supra suffragati fuerunt, quos deinde Sanctissimus Dominus Noster ita alloquutus est.

VENERABILES FRATRES.

Suffragia Vestra consensu unanimi deposcunt, ut Beatum Petrum Regalatum in Catalogum Sanctorum referamus. Nos, cum opus fuerit, sententiam quoque nostram declarabimus. Interea magno studio Deum precamini, ut lumen suum Nobis impertiat ad opus hoc maximum pro ipsius voluntate in terris perficiendum.

Et sic dimissum fuit Consistorium.

IN CONSISTORIO SEMIPUBLICO

Habito die 13. Junii 1746.

VENERABILES FRATRES.

Non ignoramus exploratum satis esse vestrae eruditioni, juxta veterem Ecclesiae disciplinam, inter Martyres non solum adnumeratos fuisse illos qui pro Christiana Religione vitam amiserunt, sed eos pariter, qui ob eamdem Religionis causam acerbissima tormenta pertulerunt, licet postea superstites ab illis evadentes, mortali hac vita in pace perfuncti sint. In Conciliis, quae a S. Cypriano coacta fuerunt, alii qui Episcopi, nomine, ac titulo Confessoris, alii vero Martyris, obsignantur. Tertullianus

autem in eo libro, quem in Praxeam conscripsit, titulum Martyris ipsi minime tribuendum contendit, ob eam causam, quod levissimum, ac breve tormenti genus tulisset, non vero, quia vitae spiritum inter cruciatus nequaquam emisisset: *Praxeas*, inquit, *de jactatione Martyrii inflatus; ob solum, et simplex, et breve carceris taedium*. Id etiam S. Joannis Evangelistae celebri exemplo comprobatur, qui in dolium ferventis olei demissus, licet incolumis ex illo prodierit, et usque ad ultimam senectutem in pace vitam absolverit, tamen Martyris titulum a Fidelibus obtinuit. Ob eamdem rationem S. Thecla Protomartyr a Patribus nuncupatur, eo quod prima inter mulieres Martyrii gloriam pro Christiana Fide consecuta est: quippe damnata ad bestias, quemadmodum ex Annalibus Ecclesiae deprehendimus, cum nullum ab illis detrimentum accepisset, reliquum suae vitae tempus solitudini mandavit, ubi longo senio confecta, et vinculis corporis soluta, in Coelum placide evolavit. Ob haec Theologi inquirunt, utrum etiam nunc Martyris nomen apte conveniat illis, qui superstites fuerunt cruciatibus, quorum acerbitate vitam profundere debuissent; sed post multos annos, lectulo, ut ajunt, suo jacentes, postremum diem obierunt; et utrum ritu solemni etiam nunc inter Sanctos Martyres recenseri possint. Nonnulli id fieri posse censuerunt; atque obviae occurrant difficultati, nempe reliquo vitae spatio inquinari potuisse peccati labe eos, qui post tormenta superstites fuerunt, respondent, Divinae bonitati consentaneum videri, quod eos in coelesti gratia confirmet, qui singulari suo beneficio vim tormentorum, certumque mortis discrimen, quod pro Christo subierant, superaverunt. Nos de hac ipsa re fusius egimus in nostris Commentariis *De Canonizatione Sanctorum*, ubi S. Sedis Apostolicae consuetudini inhaerentes, plane ostendimus, Martyris titulum minime hodie tribuendum, nisi mors intercesserit in odium Christianae Fidei, quam Tyrannus intulerit, et Martyr ob eamdem causam susceperit, fortique animo pertulerit; nec ut ab hac disciplina recedatur, sufficere exempla a sacra quidem antiquitate desumpta, sed quae prodierunt, antequam aliae leges justissimis de causis ab Ecclesia fuerint statutae; aut argumenta, quae piis ab hominibus potius, quam a peritis Theologis excogitata videntur. Quapropter cum adhuc in minoribus Promotoris Fidei munus gereremus, et Causa haec B. Josephi a Lionissa initio proponi coepisset, magno studio contendimus atque obtinuimus, ut de illa tamquam de causa Confessoris, non vero Martyris, ageretur, etiamsi Beatus Joseph unco ferreo per tres continuos dies suspensus a Turcis in odium Christianae Religionis crudelissimum tormenti genus pertulerit, uti vos ipsi ex traditis documentis perspicere potuistis. Illud tamen libenter, ac merito probavimus, ut hoc facinus praeclarissimum in hac causa pertractanda magni penderetur, et pro decernenda solemni Canonizatione etiam plurimum conferret, si tamen continua virtutum summe praestantium exercitatio, proprii Instituti plena observantia, qua cum maxima vitae austeritas, ac poenitentia conjungitur, in Beato Josepho apparerent, ac liquido comprobarentur; si postremo illius mortem ea prodigia secuta fuissent, quibus justorum mors dignosci consuevit. Hoc sane pacto Causa Beati Josephi tamquam Confessoris, non vero Martyris, in examen adducta fuit. Seriem totius vitae, quam ille duxit, vestros ante oculos expolitam habuistis: Cognitum Vobis est quidquid pie sancteque gessit, antequam se conferret Constantinopolim pro Missionibus obeundis; gravissimum tormenti genus, quod in illa Civitate passus est, ex quo Divino beneficio fuit ereptus; quanto deinde tempore superstes extiterit, quam praeclara gesserit, et qua ratione vitam absolverit. Vobis etiam perspecta sunt Miracula, quae ob illius intercessionem contigerunt. Itaque illud tantum superest, ut sententias vestras de solemni ejus Canonizatione indicenda Nobis explicetis.

Post haec Eminentissimi Patres, et alii de more suffragium dederunt; quibus a Sanctitate Sua auditis, talia deinde subdidit.

VENERABILES FRATRES.

Intelleximus suffragia vestra de Causa Beati Josephi a Lionissa, pro quibus ferendis ad Deum Vos prius confugisse, idemque facturos etiam non dubitamus, ut caeleste lumen Nobis impetretis. Attamen Vos magnopere hortari non praetermittimus, ut privatim, ac publice easdem preces suscipiatis, cum Vos minime lateat, quantam vim habeant illae pre-

cationes, qua publice, et Ecclesiae nomine indicuntur.

Et sic completum fuit Consistorium.

IN CONSISTORIO SEMIPUBLICO

Habito die 14. Junii 1746.

VENERABILES FRATRES.

In Apostolicis Actis Capite vigesimo primo, in quo describitur iter, quod S. Paulus suscepit a Tyro Ptolemaidem, ex eo loco ad urbem Caesareae, illud memoriae traditur, eumdem Sanctum Paulum una cum Sociis ingressum fuisse domum Philippi Evangelistae, seu Concionatoris Evangelii, qui sane Philippus, is facili conjectura judicatur, qui Eunuchum Candaciae Reginae Æthiopum Sancto Lavacro expiaverat. Moram aliquam duxerunt illi in aedibus Philippi, cui erant quatuor Filiae virgines, ac prophetantes; quod si virginitatem illae non profitebantur voti ullius ratione, quo se Judaei obstringere minime consueverunt, tamen religionis causa eas virgines fuisse non est dubitandum; quae prophetantes etiam nuncupantur, vel quod in concinendis divinis laudibus assiduo versarentur, vel quia futura praenunciarent: *Venimus Caesaream*, (ita scriptum est in sacris literis) *et intrantes domum Philippi Evangelistae, qui erat unus de septem, mansimus apud eum. Huic autem erant quatuor filiae virgines prophetantes.* Quod in itinere S. Pauli contigisse memoravimus, id Nobis etiam evenit in gravissimo hoc negotio, quod hodierna die ad finem sumus perducturi. Postquam septa aliorum Coetuum Regularium percurrimus, uti Vos ipsi ex praecedentibus Consistoriis perspicere potuistis, nunc ingredimur Claustra S. Dominici, qui non modo, sicut Philippus, Evangelii Concionator fuit, sed etiam Ordinis Fratrum Praedicatorum primus Parens, atque Institutor; et quemadmodum in aedibus Philippi quatuor ipsius Filias virgines prophetantes S. Paulus deprehendit, ita Nos in Claustris Sancti Dominici quatuor etiam illius Filias invenimus, quae prophetantes appellari merito possunt, vel quia a divinis laudibus celebrandis nunquam cessarunt, vel quia futuros eventus antea denuntiarunt. Porro illae nominantur, Catharina Senensis, Rosa Limana, Agnes Montispolitiani, et Catharina de Ricciis. Pius II. Praedecessor Noster Sanctorum Catalogo nomen Catharinae Senensis adjunxit. Clemens X. Praedecessor quoque Noster Rosam Limanam: Benedictus XIII. de Nobis optime meritus Agnetem Montispolitiani inter Sanctos solemniter retulerunt. Itaque, ut quatuor istae Filiae prophetantes S. Dominici pari honore cumulentur, illud tantum superest, ut Beatam Catharinam de Ricciis numero Sanctorum adnumeremus. Supervacaneum ducimus hoc loco referre ipsius Familiae praestantiam, optimam pueritiae institutionem atque innocentiam, virtutis propositum, quo Coetui Regulari nomen dedit, et in quo constanter permansit, eximiam charitatem, qua Deum, et proximum semper prosequuta est, singularem prudentiam, qua praefuit caeteris Monialibus longo temporis spatio, profundam humilitatem, incredibilem patientiam in pluribus ferendis incommodis, cumulum coelestium donorum, quae in ipsam Deus liberaliter contulit, pretiosam ejus mortem in conspectu Domini, Sanctitatis famam, quae constans fuit, cum adhuc in terris ageret, et post quam diem supremum obiit, ac tandem Miracula, quae ob illius intercessionem obtigerunt. Cum haec omnia vestris oculis objecta jam fuerint, illud reliquum est, ut mentem vestram de solemni ipsius Canonizatione decernenda Nobis declaretis.

Eminentissimi Cardinales, et enunciati Praesules sententiam suam tulerunt; quibus absolutis, haec Sanctitas Sua subjecit.

VENERABILES FRATRES.

Maximam sane voluptatem percepimus ex suffragiis vestris, quae solemnem Beatae Catharinae de Ricciis Canonizationem deposcunt. Eamdem prorsus laetitiam sensimus in quatuor praecedentibus Consistoriis, in quibus suffragia tulistis de Causis aliorum quatuor Beatorum, de quorum Canonizatione pariter agebatur. Itaque, Deo juvante, diem vigesimum nonum hujus mensis Junii qui Sanctorum Petri et Pauli Apostolorum Festo celebrando consecratur; illum, inquam, diem constituimus, ut ritu solemni, numero Sanctorum adscribamus quinque Beatos, nempe Fidelem a Sigmaringa, Camillum de Lellis, Petrum Regalatum, Josephum a Lionissa, ac Catharinam de Ricciis. Interea preces vestras ad Deum conver-

tite, ac vehementer ab ipso exposcite, ut ope sua potentissima coelestique inspiratione Nobis adsit propitius, suumque lumen impertiat, ut hanc rem gravissimam perficiamus ad gloriam Divini Nominis augendam, Catholicam Fidem magis efferendam, et Christianam Religionem propagandam.

Et sic absolutum fuit Consistorium.

NUM. II.

HOMILIA

Sanctissimi Domini Nostri BENEDICTI PP. XIV., quae habita est inter Missarum Solemnia die Natali Sanctorum Apostolorum PETRI et PAULI Principalium Romanae Urbis Patronorum, quo die solemne Decretum Canonizationis quinque Beatorum in Sacrosancta Vaticana Basilica pronunciavit.

Communem Coelo terraeque laetitiam ex glorioso BB. Apostolorum PETRI et PAULI triumpho, quem pro Christo morientes uno die, eodemque loco reportarunt, ad Nos maxime, et ad hanc Urbem, Venerabiles Fratres, ac Dilecti Filii, pertinere certum est. Quamquam enim ad universam spectet Ecclesiam de gemina Principis Apostolorum, et Doctoris gentium corona laetari, quod sancita eorum sanguine Fides in omnes gentes sese feliciter propagaverit, Roma tamen debet prae caeteris efferri gaudio, et cumulatius exultare, quod quae antea fuerat errorum magistra, Apostolorum eorumdem opera facta sit discipula veritatis, Civitas Sacerdotalis et Regia, Arx Religionis, et Caput Orbis, cujus imperium Divinae Fidei gloria latius, quam olim terreno principatu, dilatatum, portae Inferi metuunt ac contremiscunt.

A vetustissimis usque temporibus Romano Pontifici solemne fuit summa religione, ac singulari celebritate diem hunc agere, in quo duplex Sacrum, alterum in hac Vaticana Basilica, alterum via Ostiensi in Basilica S. Pauli, facere consuevit, ut pius Saeculi quarti vates Prudentius testatur. Id quoque temporis complures ex variis partibus Episcopi ad Urbem commigrabant, festum hanc laetissimum diem una cum Romano Pontifice celebraturi, uti ex Paulino, qui sequentis aetatis scriptor extitit, colligimus.

Nos quoque, quos non una causa ad Principis Apostolorum memoriam honore cumulandam adducit, quod nempe in ejus locum et dignitatis amplitudinem, licet immerentes, successimus, sed aliae quoque rationes urgent ad illius, et Apostoli Pauli cultum promovendum, quos una simul colere, ac venerari consuevit Ecclesia, quod nimirum inter Sacrae hujus Basilicae Canonicos decem et quatuor annos fuimus, quodque ejusdem Petri honori Metropolitana Bononiensis Ecclesia dedicata sit, quam decennio gubernavimus, et quam adhuc detinemus; Praedecessorum nostrorum vestigiis etiam in hac parte pro viribus insistere cupientes; non solum quotannis in pervigilio hujus Festi solemnibus Vesperis in hac Basilica interesse, et mane Pontificali ritu Missam celebrare consuevimus, sed etiam in perpetuum valitura sanctione decrevimus, ut per totam Octavam singulis diebus in diversis Sacrae hujus Urbis Ecclesiis aliqua eorumdem Apostolorum memoria insigniti solemne Sacrum peragatur, praesente aliquo Praelatorum Apostolicae Sedis Officiis addictorum Collegio; utque pomeridiano tempore alii piorum hominum Coetus, statis quisque diebus, ad easdem Ecclesias pie religioseque procedant. Ad haec mandavimus, ut Calendariis, et Divinorum Officiorum Libris iidem duo Beatissimi Apostoli, tamquam primarii augustae hujus Urbis Patroni, inscribantur: quod quidem Nobis a Sanctissimis Viris Leone Pontifice, Maximo Taurinensi, et Venantio Fortunato, ex veteri disciplina traditum est.

Opportune quoque et merito hunc ipsum diem festum Beatorum Apostolorum PETRI et PAULI hodiernae Sanctorum Canonizationi selegimus; nedum ut saltem vitae nostrae tempore felicissimum hujusmodi diem ingenti populorum concursu, multaque Fratrum Nostrorum Episcoporum frequentia, pristino more celebrari videamus; sed praesertim etiam, quod sententiam illam definitivam, qua quinque Beatos nuper in Sanctorum album retulimus, pronunciavimus, ut audivistis, in honorem Sanctae et Individuae Trinitatis, et Catholicae Fidei praesidium, et Christianae Religionis incrementum, auctoritate Domini Nostri Jesu Christi, Beatorum Apostolorum PETRI et PAULI, et Nostra; et demum, quod in uno-

quoque eorumdem quinque Beatorum imago quaedam, et nonnulla Sanctorum Apostolorum PETRI et PAULI similitudo inesse videtur. Hoc autem non ita dicimus, ut par meritum, aut aequalitatem virtutum horum cum illis inferamus, cum temeritas sit amplitudinem Apostolorum cum aliorum Sanctorum meritis comparare; sed ut ostendamus, haec nova Sanctitatis lumina ad clarissimas Beatorum Apostolorum PETRI et PAULI virtutes accedere pro viribus curavisse, et hac ratione ad Sanctorum gloriam in terris meruisse exaltari, qua jamdudum in Coelis inter beatissimos Cives fruebantur.

Venit Petrus Antiochia ad hanc Urbem; hic primam Sedem constituit, hic nequissimum debellavit Simonem, hic Jesu Christi Evangelium disseminavit. Venit huc quoque Paulus post navalem, ut Joannes Chrysostomus ait, pugnam; atque hic in Judaeis et Gentibus in Christi Fide erudiendis dies noctesque laboravit. Ambo vitam et sanguinem pro Christi nomine effundere cupientes, ambo Romae, eodemque die, gloriosam Martyrii coronam adepti sunt: Petrus quidem inverso capite cruci affixus, Paulus gladio capite obtruncatus: ex quorum sanguine, veluti ex semine, tot beatorum Martyrum millia germinarunt, ut exuberante copia virtutis, et fidei, ut Cyprianus inquit, singuli Martyres numerari non possent. In his modo Fidelem de Sigmaringa numeravimus, qui ad praedicandum verbum Dei, et Catholicam Religionem ab haereticis vindicandam, ab hac Apostolica Sede in Rhaetiam missus, invicto animo morti occurrens, ab haereticis interfectus est, et gloriosam sibi martyrii coronam comparavit.

Negavit ter Petrus, ab ancilla, et Judaeis interrogatus, Divinum suum Magistrum. Persecutus est Paulus discipulos Christi, quos ad internecionem usque delere statuerat. At suam Petrus perfidiam flevit amare: et Paulus Divinae vocis terrore correptus, humi stratus, factus est vas electionis, et ad Apostolicam dignitatem una cum Barnaba a Spiritu Sancto vocatus est. Quot ad poenitentiam ex praeclaro horum exemplo excitati, ex improbis et impuris facti sunt egregiae virtutis et sanctitatis lumina? Quot assiduis lacrymis sua deflentes scelera, uberrimos poenitentiae fructus fecerunt, quibus immortali deinde gloria in Coelis gaudere, et apud nos solemni ritu inter Sanctos recenseri meruerunt? His profecto Camillus de Lellis annumerandus est, qui eadem vestigia persequens, non modo juvenilis suae aetatis errores detestatus est, sed etiam reliquo vitae tempore, tum animae, tum corporis proximorum saluti impense addictus, heroicis, quibus Coelum promeruit, virtutibus maxime inclaruit. O quam bene sese ad Pauli doctrinam confirmavit! qui in prima ad Timotheum se blasphemum, et persecutorem, et contumeliosum, et primum peccatorem vocans; *Fidelis*, inquit, *sermo, et omni acceptione dignus, quod Christus Jesus venit in hunc Mundum peccatores salvos facere, quorum primus ego sum*: addiditque: *Sed ideo misericordiam consequutus sum, ut in me primo ostenderet Christus Jesus omnem patientiam ad informationem eorum, qui credituri sunt illi in vitam aeternam.* Ita plane Camillus misericordiam Dei consequutus, a scelere et flagitiis ad bonam frugem revocatus, inde meritis et virtutibus plenus ad gloriam Sanctorum meruit extolli.

Minime contentus fuit Petrus in Pontum, Galatiam, Cappadociam, Asiam, et Bithyniam Jesu Christi Fidem intulisse, sed, ne quis in ea haesitaret, aut ne quid ab ea alienum in Ecclesiam induceretur, epistolas binas canonicas scripsit, in quibus Sanctissimae Leges ad reprimendos vitiorum impetus, ad resistendum nequitiae diaboli, et ad aeternae vitae haereditatem assequendam opportune traduntur. Hoc ipsum amplissime fecit Paulus decem et quatuor epistolis canonicis conscriptis, quarum sapientiam, et coelestis doctrinae copiam quis satis posset oratione complecti? Quaenam eloquentia pro dignitate explicaret epistolam ad Romanos, sive binas ad Corinthios, sive ad Haebraeos alteram, in quibus de fide, de bonis operibus, de virtutibus theologicis, de vitiis atque erroribus extirpandis, divina plane sapientia, et admirabili zelo fideles docet, cohortatur, inflammat? Atque hinc Episcoporum ad populos sibi commissos pastoralium epistolarum dimanavit consuetudo, per quas illi zizania in medio tritici exorta eradicare conantur, et si qui mali usus, aut depravati mores irrepserint, corrigere, ac reformare student. Haec exempla quoque piis quibusdam in Ecclesia hominibus ansam dederunt, identidem religiosorum virorum Coetus, hujus Sanctae Sedis auctoritate intercedente reformandi, qui paulatim neglecta evangelicorum consiliorum

observantia, a pristinae virtutis gradu defecerant. Iter hujusmodi summa cum laude confecit Petrus Regalatus a Nobis nuper numero Sanctorum adscriptus; qui tot annos ingenti labore, incredibili austeritate vitae, miraque humilitate, ac singulari prudentia, Ordini suo Franciscano, qui quibusdam in locis a veteri splendore desciverat, reformando totus incubuit; et assiduo heroicarum virtutum studio eam assecutus est Sanctitatis laudem, quae et Seraphico Ordini esset exempium, nec minus universae Ecclesiae ornamentum.

Hierosolymis Petrus una cum Joanne in vincula conjectus est, et ab Angelo bis solutus a vinculis, quibus hominum improbissimorum perfidia illum obstrinxerat. Quid vero loquar vincula, flagella, lapides, naufragia, immissiones bestiarum; atque alia plurima, quae passus est Paulus, quaeque ipse ad Corinthios scribens enumerat, quamquam, ut Joannes Chrysostomus advertit, plura fuerint ab eo praetermissa, quam numerata? Adeo ut, etiamsi ei gladio mortem oppetere non contigisset, tot nihilominus, acerba passus, quae illi vitam omnino eripere debuissent, nisi superstes divinitus extitisset, profecto inter Martyres computaretur. Hinc porro geminae Coelo januae patefactae sunt: altera iis, qui effuso sanguine pro Christo caesi sunt, et inter Martyres recensentur; altera vero iis, qui suppliciis, quae pro fide fortiter passi sunt, superstites, jam olim Martyres vocabantur, nunc autem illustri Confessorum titulo decorantur. Hac altera via incessit Josephus a Leonissa, quem modo in Sanctorum Confessorum album retulimus. Hic per plures dies supplicium immane et exquisitum pro Christi nomine a barbaris invicto animo toleravit, atque inter cruciatus acerbissimos Evangelium praedicare non destitit. Quibus expeditus, nihil habuit antiquius, quam animas Christo evangelica praedicatione lucrari, suamque, excelsarum omnium virtutum, quas heroicas dicimus, sublimitate, sanctiorem in dies facere usque ad mortem, quam coram Deo pretiosam in pace obtinuit.

Commendavit Paulus in prima ad Corinthios virginitatis dignitatem, in cujus laude posuit multa, quae ab eo statu derivantur, emolumenta. Nullum tamen de virginitate praeceptum a Domino sese accepisse affirmavit, sed de illa tantummodo consilium se dare: *De virginibus praeceptum Domini non habeo, consilium autem do.* Haec autem Paulum Coapostolum, secundum datam sibi sapientiam, literis tradidisse, Petrus in epistola secunda contestatur. Consilium quoque Pauli fuit, praeter continentiam, orationem, jejunia, paupertatem, et obedientiam, colere: quibus in rebus potissimum sita est vitae monasticae ratio, a primis usque Ecclesiae saeculis tam in viris, quam in foeminis feliciter propagata. Recentiori vero memoria ad monasticam alia insuper accessit religiosorum hominum vita, eorum praesertim Ordinum, qui Mendicantes nuncupantur, in quibus non minus doctrina, quam sanctitate, complures ex utroque sexu Ecclesiam mire illustrarunt. Tres jam inclytae foeminae, Catharina Senensis, Rosa de Lima, et Agnes de Monte Politiano ex Ordine B. Dominici solemni ritu Sanctarum Virginum numero adscriptae sunt: ad quas et Nos Catharinam de Ricciis modo aggregavimus, claustrali vita tam illustrem, tam humilem, tam poenitentiae addictam, et a Deo maxime locupletatam iis coelestibus donis, quibus ipse animas sibi acceptas in terris quoque cumulare consuevit.

Tandem Apostolorum Actus pleni sunt novis, et inusitatis miraculis, quae Deus ad manifestandam gentibus Beatorum Apostolorum PETRI et PAULI tum doctrinam, tum sanctitatem, operari sibi complacuit. Enimvero nolumus illa conferre cum iis, quae Dominus agere dignatus est ad intercessionem, et preces quinque Beatorum, quos modo solemniter inter Coelites recensuimus. Non ignoramus, varia esse miraculorum genera, varios gradus. Verum si haec ad illa minus aequiparari valeant, nihilominus haec quoque ita naturae vires excedunt, ut dubitari nullo modo possit, quin sint sanctitatis eorum, ad quorum merita facta sunt, luculentum expressumque Dei testimonium.

Ex iis, quae hactenus dicta sunt, satis apparet, quam apte in hoc ipso Sanctorum Apostolorum PETRI et PAULI laetissimo die hodiernae Canonizationis solemnia celebrentur. Nunc autem, quoniam prope Aram consistimus, sub qua eorumdem Beatorum Apostolorum cineres et ossa jacent, quid aliud restat, nisi ut ad vos gloriosi Apostolorum Principes, orationem nostram et preces humiliter convertamus? Tu quidem, Beatissime Petre, Venerabilem hunc Clerum de Caelo respice, qui abs te

originem ducit, quique nomini tuo devotus te perpetuo colit: respice et Nos, qui in hanc principem omnium Cathedram a te institutam, et quae Ecclesiarum omnium unitatis est centrum, impares licet meritis successimus. Tu vero, Beatissime Doctor Gentium Paule, populum hunc, quem te prae caeteris diligere, tuoque cordi inhaerere, literis tuis significabas, peramanter respice. Ad vos enim, Parentes optimi, et amantissimi Urbis hujus Patroni, in tanta hujus diei celebritate, fiducia pleni confugimus, ut, vestris intervenientibus meritis, a Deo impetremus Catholicae Fidei propagationem, Romanae Ecclesiae, quae sanguinis vestri pretio fundata est, exaltationem, et sartam tectam Apostolicae hujus Sedis dignitatem, cujus vindices et propugnatores vos semper extitistis. Ad vos deinde convertimur, Fidelis, Camille, Petre, Joseph, et Catharina, quos modo nostros apud Deum intercessores fore solemni ritu declaravimus, quosque fidelibus populis tanquam praeclara virtutum exempla proposuimus: Vos quoque humili corde obtestamur, ut Christianam Religionem, ut Fidem, ut denique Apostolicam Sedem apud Deum orationibus vestris regere ac tueri dignemini; Nobis praesertim in aerumnis, quibus in diem conflictamur, et quibus Petri navicula jactatur, opem auxiliumque divinum implorantes. Spe magna nitimur, Deum, Vobis intercedentibus, Nos in medio mari periclitantes non relicturum. Habemus enim perpetuo, ante oculos Petrum, in mediis fluctibus, super aquas maris a Domino ambulare jussum, et naufragio perire metuentem: Quem Augustinus advertens, *In unda*, inquit, *exclamet titubans Petrus, et dicat: Domine, salva me. Porrigit enim Dominus manum; et quamvis increpet dicens: Modicae fidei, ut quid dubitasti? tamen a fluctibus rapit, et confitentem infirmitatem suam, atque illius auxilium postulantem, perire non sinit*. Demum Gloriosi Principes Apostolorum, Beatique nuper in Sanctorum Catalogum relati, lenite iram Dei furore suo terras arguentis: exorate omnipotentem Principem pacis, in cujus manibus sunt corda Regum, et sub quo curvantur, qui portant Orbem, ut Christianos Principes, diuturnis nimium dissidiis inter se decertantes, in pristinae charitatis compagem restituat.

INDEX INITIORUM

SINGULARUM CONSTITUTIONUM

QUÆ IN HOC TOMO CONTINENTUR.

IN APPENDICE

INDEX

ARGUMENTORUM

EARUMDEM

CONSTITUTIONUM.

ANNO MDCCXLVI.

PONTIFICATUS ANNO VI.

PONTIFICATUS ANNO VII.

ANNO MDCCXLVII.

PONTIFICATUS ANNO VIII.

ANNO MDCCXLVIII.

PONTIFICATUS ANNO IX

ANNO MDCCXLIX.

IN APPENDICE.

INDEX

RERUM, ET VERBORUM.

Numerus Romanus denotat Constitutionem: Arabicus autem indicat paginam, et columnam.

A

N

O

P

S

V